

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

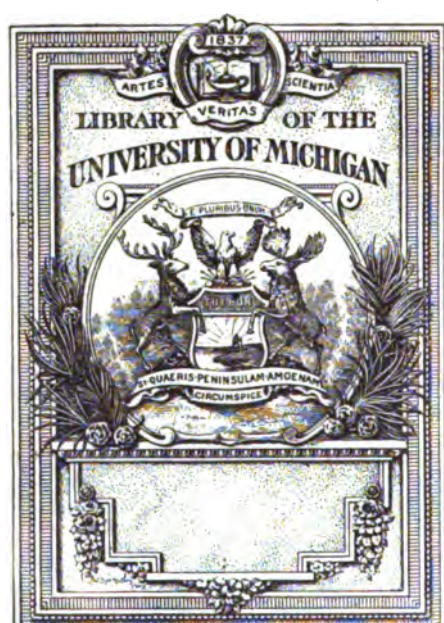
We also ask that you:

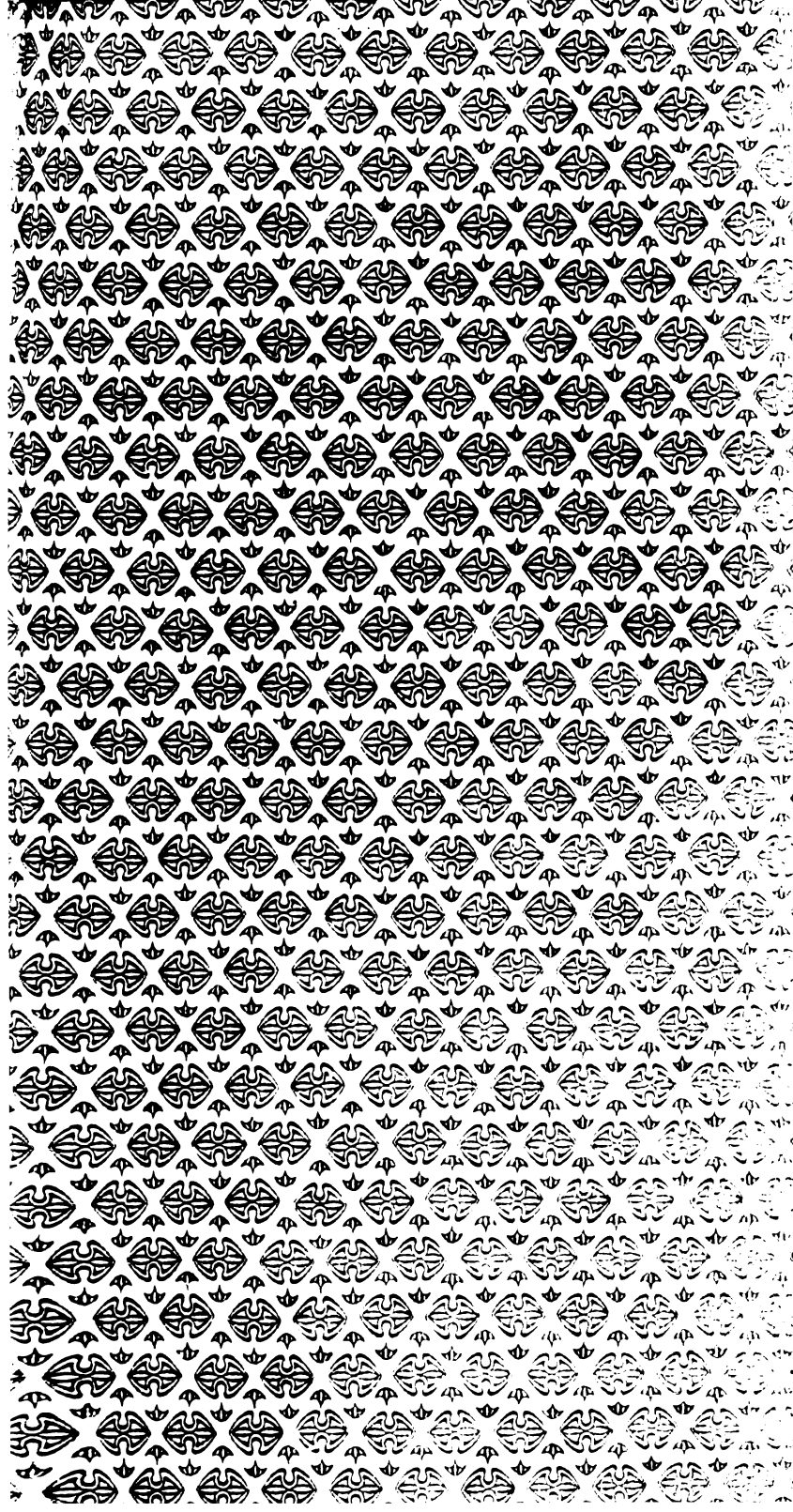
- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

B 1,176,617

715

M686

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, W. G. PLUYGERS, ALII.

COLLEGERUNT

H. T. KARSTEN, H. J. POLAK, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.

VOLUMEN PRIMUM.

LUGDUNI-BATAVORUM,
E. J. BRILL.

LIPSIAE,
RICHTER & HARROSSOWITZ.
1873.

INDEX.

	Pag.
Miscellanea philologica et critica. Scripsit C. G. COBET. . .	1-- 58.
Varia. Scripsit W. G. PLUYGERS.	59— 71.
Dionis Chrysostomi locus correctus. Scripsit C. G. COBET. .	71.
Ad Thucydidem. Scripsit H. VAN HERWERDEN. . . , . .	72— 90.
Frontoniana. Scripsit J. J. CORNELISSEN.	91— 96.
Miscellanea philologica et critica. Scripsit C. G. COBET. . .	97—142.
Comici dorici versiculus. Scripsit C. G. COBET.	142.
Scitum rustici dictum ad Pisistratum. Scripsit C. G. COBET.	142.
Κρασις ὡς ὀπάρ'? Scripsit E. J. KIEHL.	143—144.
Observationes criticae in Heliodorum. Scripsit S. A. NABER.	145—169.
Ad Thucydidem (Continuantur ex I, I, p. 72). Scripsit H. VAN HERWERDEN.	170—180.
Een inleidend woord tot de kritiek der Romeinsche Geschie- denis. Scripsit H. T. KARSTEN.	181—204.
Severianus et Callimachus. Scripsit C. G. COBET.	204.
Lacuna apud Plutarchum suppleta. Scripsit C. G. COBET. .	204.
Demosthenes IX, 46 sqq. Scripsit J. BRILL.	205—208.
Miscellanea philologica et critica. Scripsit C. G. COBET. . .	211—236.
Setum de Thisbensibus. Scripsit C. G. COBET.	236.

	Pag.
Luciliana et Lucianea. Scripsit C. M. FRANCKEN.	237--292.
Nova Frontoniana. Scripsit H. VAN HERWERDEN.	293--294.
Lectiones Valerianae. Scripsit J. J. CORNELISSEN.	295--305.
Frontonis epistola graeca emendata. Scripsit C. G. COBET.	305.
Ad Demosthenis orationem in Midiam. Scripsit H. VAN HER- WERDEN.	306--312.
Emendatur Sophocles ap. Stob. Flor. 26, 1. Scripsit H. VAN HERWERDEN.	312.
Observationes Criticae in Heliodorum. Scripsit S. A. NABER.	313--353.
Menandri Fragmentum Novum. Scripsit C. G. COBET.	353.
Poëta apud Scholiastam Platonis Emendatus. Scripsit C. G. COBET.	353.
Poëta incertus correctus. Scripsit C. G. COBET.	353.
Miscellanea philologica et critica. Scripsit C. G. COBET.	354--386.
Suidas emendatus. Scripsit C. G. COBET.	386.
Herodotea et Thucydidea. Scripsit C. BADHAM.	387--394.
Suidae error. Scripsit C. G. COBET.	394.
Coniectanea Latina. Scripsit H. VAN HERWERDEN.	395--491.
Emendatur Herodotus VII, 168, 3. Scripsit H. VAN HERWERDEN.	431.
Scholiasta Platonis emendatus. Scripsit C. G. COBET.	431.
Lacuna fragmento Euripideo expleta. Scripsit W. F. A. VAN DAM.	432.
Error in loco Galeni. Scripsit C. G. COBET.	432.
Confusio inter <i>Κύρις</i> et <i>σῖνος</i> . Scripsit C. G. COBET.	432.

MISCELLANEA
PHILOLOGICA ET CRITICA

SCRIPSIT C. G. COBET.

CAPUT I.

AD SCHOLIA IN ODYSSEAM.

Ex editione G. DINDORFII Oxonii 1855.

Odyss. K. 121.

Κίρκης δ' ἔνδον ἄκουον ἀειδούσης ὀπὶ καλῇ
ἰσὺν ἐποιχομένης μέγαν ἄμβροτον.

Scholion: οὐδὲν ἄτοπον τὴν εἰς τόπον οὔσαν τοιοῦτον ὑποκλέπτειν τῇ ᾧδῃ τὸν πόνον. αἱ εὐγενίδες δὲ εἰσάγονται παρ' Ὀμήρῳ ἰσυργούσαι.

Sensu vacuum est εἰς τόπον οὔσαν, quod quia monstri est simile vera lectio non potest procul abesse. Quid latet igitur in ΕΙCΤΟΠΗΟΝΟΤCΑΝ? Sententia requirit ὑφαίνουσιν. *Mirum non est*, inquit, *Circen dum telam texit laborem fallere cantu.* Ecce emicat antiqua scriptura ἰστοπονοῦσαν. Simul corrige τοσοῦτον pro τοιοῦτον. Quemadmodum ἰσυργός, ἰσυργία et ἰσυργεῖν dicebant, sic et ἰσόπωνος, ἰσοπονία et ἰσοπονεῖν. Ex his ἰσόπωνος et ἰσοπονία suos auctores habent. Jam ἰσοπονεῖν quoque suo auctore non carebit.

Odyss. Σ. 114.

ὁς τοῦτον τὸν ἀναλτον ἀλγτεύειν ἀπέπαυσας

ἐν δῆμῳ· τάχα γὰρ μιν ἀνάξομεν ἡπειρόνδε
εἰς Ἐχέτον βασιλῆα βροτῶν δηλήμονα πάντων.

Scholion ad vs. 115 sq.: οὗτοι οἱ δύο ἐκ τῶν ἀνωθεν (vs. 84, 85) μετήχθησαν. ἐκεῖ μὲν γὰρ προτρέπων φοβεῖ, ἐνταῦθα δὲ ἀπάνθρωνον τελέως τὸ ἡμιονήπια τελεῖν.

Monstrum lectionis verae scripturae certum indicium in se habet. Ostendimus ἐν τῷ Λογίῳ Ἑρμῇ p. 183 ΗΜΙΘΝΗΤΙΑ-ΠΕΙΛΕΙΝ, id est ἡμιθνήτῃ ἀπειλεῖν, scribae socordia in ἡμιονήπια τελεῖν esse depravatum. Praeterea μετηνέχθησαν repone pro μετήχθησαν. Versus μεταφέρεσθαι possunt, μεταγχεσθαι non possunt.

Odyss. I. 331.

αὐτὰρ τοὺς ἄλλους κλήρῳ πεπαλάσθαι ἄνωγον.

Scholion: κακῶς φασὶν ἐπιτρέπειν τῇ ἐκ τοῦ κλήρου τύχῃ τὸ πρᾶγμα δὲ . . . ἐλέσθαι τοὺς ἐπιτηδείους. ἀλλ' οὐδεὶς ἂν τοιοῦτον πρᾶγμα ἐκουσίως ὑπέστη. τὸ δὲ ἐπιλέξασθαι καταγινωσκόντων ἦν τῶν λοιπῶν.

Lacunam indicavit Dindorfius. Nil periit nisi tenuis lineola accentum gravem forma referens et syllabam *ον* indicans in δέ. Repone δέον ἐλέσθαι τοὺς ἐπιτηδείους et omnia erunt perspicua. In ultimis pro καταγινωσκόντων emendandum est καταγινώσκοντος. Ulysses, inquit, si delegisset aliquot, caeteros damnare visus esset.

Odyss. Θ. 564.

ἀλλὰ τὸδ' ὥς ποτε πατὴρ ἐγὼ εἰπόντος ἄκουσα
Ναυσιθέου, δς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγᾶσθαι
ἡμῖν οὐνεκα πομποὶ ἀπήμονές εἰμεν ἀπάντων.
Φῆ ποτε Φαιήκων ἀνδρῶν εὐεργέα νῆα
ἐκ πομπῆς ἀνιοῦσαν ἐν ἡεροιδεῖ πόντῳ
ῥαϊσέμεναι, μέγα δ' ἡμιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν.

Scholion: ἀθετοῦνται· οἰκειότερον γὰρ ἐν τοῖς ἐξῆς (N. 172 sqq.) ὅταν ἴδωσι τὴν ναῦν ἀπολελιθωμένην ὑπὸ τοῦ Ποσειδῶνος ἐκ τοῦ ἀποτελέσματος, ὥσπερ ὁ Κύκλωψ ὑπὸ τοῦ . . . ἀναμιμνήσκειται καὶ ἡ Κίρκη

ἢ σύγ' Ὀδυσσεύς ἐσσι (K. 330)

καὶ ἐνταῦθα δὲ παλλιλογοῦνται.

Lacunam indicavit Dindorfius et hercle excidit aliquid sed non multum. Duae tantum literulae interciderunt ο et ν super-scriptum (ⁿ) et legendum: ὥσπερ δὲ Κύκλωψ ὑπὸ τοῦ δυνάματος ἀναμιμνήσκεται, quo facto oninia plana et perspicua esse vides. Cyclops ubi Ulyssis nomen audivit, veteris oraculi recordatur Odyss. I. 507.

Odyss. M. 197.

αὐτὰρ ἐπειδὴ τάς γε παρήλασαν οὐδ' ἔτ' ἔπειτα

Φθογγῆς Σειρήνων ἠκούομεν οὐδέ τ' αἰοιδῆς.

Scholion ad ἠκούομεν: καὶ μὲν οἶται, οὐδὲ πρότερον ἤκουον. σημαίνει δὲ οὖν ἔξω τοῦ δύνασθαι ἀκούειν ἐγενόμεθα.

Arena sine calce. Perierunt tres literulae, quae in hunc modum supplendae: καὶ μὴν οἱ ἑταῖροι οὐδὲ πρότερον ἤκουον.

Odyss. B. 388.

δύσετό τ' ἥλιος σκιδωντό τε πᾶσαι ἀγυιαί.

καὶ τότε νῆα βοῆν ἄλαδ' εἶρσε.

Scholion: πάντα ἀσφαλῶς· τὸ μὲν γὰρ λαθεῖν δυνάμενον καὶ μεθ' ἡμέραν πέπρακται, ἥ τε ἐντευξίς ἢ πρὸς τοὺς πλευσσομένους καὶ ἢ πρὸς τὸν τὴν ναῦν παρέξοντα, τὰ δὲ τῆς καθολικῆς τοῦ σκότους ἐπεληλυθότος.

Male sit stupido monacho qui suum καθολικῆς huc infersit. Exemta una literula rescribe τὰ δὲ τῆς καθολικῆς. Ἐλαδ' εἶρσεν est εἰς τὴν θάλατταν καθεῖλκυσε, unde καθολική.

Praeterea expunge importunum καὶ in δυνάμενον [καὶ] μεθ' ἡμέραν.

Odyss. Δ. 199.

Καὶ γὰρ ἐμὸς τέθνηκεν ἀδελφεὸς οὗ τι κάκιστος

Ἀργείων.

Scholion: δαιμονίως οὗτος γνωμολογεῖ περὶ πάντων ὅτι οὐ χρὴ κλάειν ἀλλὰ τὸ ἴδιον πάθος ἐξήνεγκεν.

In Codicibus vetustis οὗτος scribitur οὗ, unde οὗτος et οὐ persaepe inter se confundi videbis. Hinc lux affulget: scribe δαιμονίως οὐ γνωμολογεῖ — ἀλλὰ τὸ ἴδιον πάθος ἐξήνεγκεν.

Odyss. Γ. 49.

ἀλλὰ νεώτερός ἐστιν, δηλική δ' ἐμοὶ αὐτῷ·

τοῦνεκά σοι προτέρῳ δώσω χρύσειον ἄλυσον.

Scholion: ἐχρῆν ὀρθοτονεῖν τὴν σοί. Ζηνόδοτος δὲ τοῦνεκά τοι γράφει νοῶν ὅτι ἐπὶ τῆς διαβολῆς παραλαμβάνεται ἡ τοι.

Boni librarii his contrarium dederunt quam quod Aristarchus scripserat, nempe: ἀγνοῶν ὅτι ἐπὶ τῆς διαβολῆς παραλαμβάνεται ἡ σοί.

Ἐκδόσεις libri Odysseae O: ἀναγνωρισμὸν τοῦ Ὀδυσσεύς λαμβάνει καὶ οὕτως μετὰ τὸ ἐν Ἀθηνᾶ τὸν Τηλέμαχον τῷ Ὀδυσσεῖ κατὰ τῶν μνηστήρων ὁλεθρὸς γίνεται.

Monstri aliquid alitur in verbis ἐν Ἀθηνᾶ, in quibus prorsus omni sensu vacuis antiqua et sana lectio tuto delitescit, donec felici coniectura in lucem ac vitam revocetur. Faciamus periculum. Quid tandem latere putemus in ΕΝΑΘΗΝΑΙ? Nihil aliud quam infinitivi aoristum aliquem in — ΘΗΝΑΙ exeuntem: μετὰ τὸ ***ΘΗΝΑΙ τὸν Τηλέμαχον τῷ Ὀδυσσεῖ. Reliquum est ut ipsum verbum alicunde expiscemur. Sententia loci requirit εἰς ταῦτόν ἐλθεῖν aut aliquid eiusdemmodi. En emicat velut et emendata lectio ΕΝΩΘΗΝΑΙ, μετὰ τὸ ἐνωθῆναι τὸν Τηλέμαχον τῷ Ὀδυσσεῖ. Veteribus incognita ἐνοῦν, ἐνοῦσθαι, ἐνωθῆναι, ἡνώσθαι, ἔνωσις ccl. apud sequiores omnes sexcenties recurrunt. Ex plurimis, quae in promtu sunt, expromam unum ex Clemente Alexandrino Stromat. II. pag. 465 Pott. οὐκ ἀναγίσσονται οἱ ἤδη κατεγνωσμένοι εἰς τὸ μὴ ἐνωθῆναι τοῖς ἀπταίστως βεβιωκόσιν, ubi planum est ἐνωθῆναι et εἰς ταῦτόν ἐλθεῖν significatione nihil differre, sed hoc veterum et probatorum scriptorum est, illud Graeculorum.

Odys. Δ. 216.

ὧς ἔφατ', Ἀσφαλίων δ' ἄρ' ὕδωρ ἐπὶ χεῖρας ἔχευεν

ὀτρηρὸς θεράπων Μενελάου κυδαλίμοιο.

Scholion: οἰκεῖον τὸ ὄνομα Μενελάου θεράποντι. τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ Ἐτεωνεύς. οὐκ ἀνεπισκέπτως· ἀπὸ γὰρ τῶν συμπτωμάτων καὶ τὰ ὀνόματα τοῖς οἰκέταις τιθέναι εἰώθαμεν, ὧς καὶ ὁ Πηνελόπης δόμος διὰ τὸν τρόπον τῶν δεσποτῶν.

In Codicibus vetustioribus utrum λι an μ scriptum sit vix oculis dignoscere possis. Sic hoc loco peccatum est, namque

manifestum est δ Πηνελόπης Δολίος emendari oportere. *Cauti Menelai* famulus Ἀσφαλίων appellatur, ut *dolosi Ulyssis Δολίος*. Δ. 735

ἀλλὰ τις ὀτρυνῶς Δολίον καλέσειε γέροντα.

Praeterea distingue: τοιοῦτος δὲ καὶ ὁ Ἑτεωνεύς οὐκ ἀνεπισκέπτως.

Odys. Δ. 187.

πάντες γὰρ καλέουσι· πατὴρ δὲ σὸς αὐτόθι μέμναι
ἀγρῷ οὐδὲ πόλινδ' ἐκτέλλεται.

Scholion: πῶς οὖν οἶδεν τί εἰ ἐκ πόλιος κατέβαν, τάχα δ' ἀγρὸν ἴκοντο;" (Od. ω. 205) νῦν οὖν ἡ κατα ἀντὶ τοῦ (L. τῆς) ἀπό.

Ecquid intelligis? Non opinor, sed dabo lucem. Vera lectio latet in his

ΟΙΔΕΤΙΕΙ ἐκ πόλιος κατέβαν.

Compone mihi cum his versiculum ex Ω. 205 a Dindorfio laudatum

οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν.

Viden? ΟΙΔΕΠΕΙ abiit in ΟΙΔΕΤΙΕΙ, idque inepte in οἶδε (οἶδεν) τί εἰ depravatum est. Iam perfacile est omnia in integrum restituere. Referenda est annotatiuncula ad verbum κατέρχεται vs. 188 οὐδὲ πόλινδ' ἐκτέλλεται: πῶς οὖν

οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν τάχα δ' ἀγρὸν ἴκοντο.

Miratur homo quid sit quod perinde dicatur πόλινδ' ἐκτέλλεται et ἐκ πόλιος κατέβαν, et idem verbum poni sive quis rure in urbem veniat sive ex urbe rus abeat. Et sunt sane Gracchi omnes et Athenienses ante omnes in talibus diligentissimi. Quis unquam aliter dixit quam ἄστυ καταβαίνειν, κατέβην χθὲς εἰς Πειραιᾶ, ἀναβαίνειν εἰς πόλιν? Theophrastus περὶ ἀγροικίας § 4: καὶ εἰς ἄστυ καταβαίνων ἐρωτῆσαι τὸν ἀπαντῶντα πόσου ἦσαν αἱ διφθέραι καὶ τὸ τάριχος. — καὶ εἰπεῖν εὐθὺς ὅτι βούλεται καταβάς ἀποκείρασθαι, ubi turbatum verborum ordinem sic restitue: ὅτι βούλεται εὐθὺς καταβάς ἀποκείρασθαι, ubi primum in Urbem venerit, εὐθὺς καταβάς ut εὐθὺς γενόμενος. Manet igitur difficultas praesertim apud Homerum, quo nemo est in dicendi usu diligentior. Quo pacto solvi debeat nescio, sed hoc scio ludere esse non interpretari quod

Grammaticus adscribit: νῦν οὖν ἡ κατὰ ἀντὶ τῆς ἀπό, quasi vero πόλινδε ἀπέρχεται recte dici potuisset, aut ullae prae-positiones salva sententia et dicendi usu locum inter se mutare.

Odys. Ξ. 155

τὸν μὲν ἐγὼ φίλεόν τε καὶ ἔτρεφον ἡδὲ ἔφασκον
θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγήρων ἡματα πάντα.

Scholion: οὐκ ἀλόγως οἰεται τὰς εἰς αὐτὸν εὐεργεσίας κατὰ-
ριθμεῖν ἀποδεικνύσα ὅτι δίκαιον τὸν εὐπαθοῦντα συνεῖναι αὐτῇ.

Est aliquid inter εὐπαθεῖν et εὐπαθεῖν, neque difficilis optio
est. Nonne vides h. l. εὐπαθόντα esse necessarium?

Odys. Ο. 32.

ἄσσα δ' ἀνθρώπων ἡγήσομαι· οὐδὲ τις ἡμέας
αὕτως ἀππέμψει, δώσει δέ τι ἐν γε φέρεσθαι.

Scholion: καὶ ταῦτα ἀπρεπῇ διδάσκεσθαι πρὸς Μενελάου τὸν
Τηλέμαχον τὸ ἀπαιτεῖν.

Nullus verbo ἀπαιτεῖν hic locus est: corrige τὸ ἐπαιτεῖν.
Indecorum videtur Ptolemaei purpuratis regium iuvenem ab
rege Menelao mendicare doceri. Quam multum illi aberant a
nativa aetatis Homericæ simplicitate et sinceritate! Plane ge-
mella est annotatio ad Odys. Λ. 525

ἡμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον ἡδ' ἐπιθεῖναι.

Περιγραπτέον, inquit, ὡς ἀπρεπῇ. θυρωροῦ γὰρ ἔργον, nempe
in Ptolemaeorum regia, non in equo Troiano, ubi frustra Neo-
ptolemus Ulyssem precibus fatigat ut sese emittat foras vs. 530:
ὁ δέ με μάλα πόλλ' ἰκέτευεν ἱππόθεν ἐξέμεναι, sed ea Alexan-
drini ex suae aetatis opinione ac sensu aestimantes iudicabant.
Eiusdem farinae est quod ad Odys. Τ. 34 adscripserunt. Poëta
dixerat:

πάροιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη

χρύσειον λύχνον ἔχουσα φάος περικαλλὲς ἐποίει,

stomachantes grammatici, quasi haec de Arsinoë aut Berenice
dicerentur, δουλοπρεπές, inquit, καὶ λίαν εὐτελὲς τὸ τῆς δια-
νοίας. πολλῶ γὰρ ἦν ἁμεινον ἐπιδημησάσης τῆς δαίμονος
αὐτόματον ἐπιλάμψαι πολυτελὲς φῶς. Similiter in Iliad. Γ. 424
τινὲς λέγουσιν ὅτι ἀπρεπῶς Ἀφροδίτῃ μαυροπεύει πρὸς τὸν Ἀλέ-
ξανδρον τὴν Ἑλένην, et paullo ante ad vs. 383: κατηγοροῦσιν

ὡς προαγωγὸν εἰσάγοντος αὐτοῦ τὴν θεὸν. Zoilo ista multo magis quam eruditis Criticis digna sunt.

Odys. O. 88

βούλομαι ἤδη νεῖσθαι ἐφ' ἡμέτερ', οὐ γὰρ ὅπισθεν
οὔρον ἰὼν κατέλειπον ἐπὶ κτεάτεσσιν ἐμοῖσιν·
μὴ πατέρ' ἀντίθεον διζήμενος αὐτὸς ὄλωμαι,
ἢ τί μοι ἐκ μεγάρων κειμήλιον ἐσθλὸν ὀληται.

Scholion (ad vs. 90 αὐτὸς ὄλωμαι): ἀντὶ τοῦ τὸν βίον μου ἀπολέσθ. τοῦτο δὲ ἀγνοήσαντες προσένειμαν τοῖς ἐξῆς· ὃ ἐστὶ σμικρολόγου, ὡς Ἀριστοφάνης Φησί.

Pessime mulcata haec sunt sed haud difficulter in integrum restitui possunt. Scribendum: ἀντὶ τοῦ τὸν βίον μου ἀπολέσθ, non ἀπολέσθ, nam sic Aristophanes verba αὐτὸς ὄλωμαι accipienda esse docebat. Quod quum probaveris manifesto consequitur sequentem versiculum

ἢ τί μοι ἐκ μεγάρων κειμήλιον ἐσθλὸν ὀληται.

male abundare et spurium esse. Id ipsum Aristophanes dixerat his verbis: τοῦτο δὲ ἀγνοήσαντές τινες προσένειμαν τὸν ἐξῆς, nisi quod pro προσένειμαν melius in tali re προσέθηκαν dictum erit. Quod quum nescirent nonnulli, inquit, addiderunt *versum sequentem*. Eodem modo Odys. Π. 99 annotatur: ὃ μὴ νοήσαντές τινες προσέθηκαν τὸ «ἔλθοι ἀλητεύων.» ubi scribe προσέθηκαν τὸν, nempe εἶχον, quae perpetua est in talibus ellipsis.

Odys. O. 72.

Ἰσὸν τοι κακὸν ἐσθ' ὅς τ' οὐκ ἐθέλοντα νέεσθαι

ξεῖνον ἐποτρύνει καὶ ὃς ἐσύμενον κατερύκει.

χρὴ ξεῖνον παρσόντα φιλεῖν ἐθέλοντα δὲ πέμπειν.

Scholion ad vs. 74: ἐν πολλοῖς οὐκ ἐφέρετο. καὶ ἔστιν Ἡσιόδειος τῆς φράσεως ὁ χαρακτήρ. εἰ δὲ δεχοίμεθα αὐτὸν πρὸ τῶν πρὸ ἑαυτοῦ δύο εἰχῶν ὀφείλει γράφεσθαι.

Scholion est antiquum et optimae notae. Cauti et circumspecti Critici est et acutissime iudicantis. Si transposueris *versum* stare poterit, sed melius est ut παρεμβεβλημένον eliminare. Etiam in Codicibus qui ad nos pervenerunt in margine adscripta leguntur passim ea quae aliquam insigniorem sententiae in contextu positae similitudinem prae se ferunt.

In quam mirificos et portentosos errores se implicant qui libros veteres non diu et multum triverunt ostendant hae scripturae: ad Odys. Ξ. 206 *κυδαλίμοισι*: γρ. ἡνδαλίμοισι, et Π. 212 *ἡμὲν κυδῆναι*: γρ. ἡδῆναι. Admirabundus Dindorfius adscribit: «γρ. ἡδῆναι]?” et in superiore loco mirificum ἡνδαλίμοισι Buttmanno imposuit. In vetustissimis libris (vetustissimos autem dico qui saeculo IX ac X exarati sunt, ut Platonis Codex Parisinus et Demosthenis item Parisinus, et Athenaei in Marciana Venetiis) β - η - κ et κυ - ην - ην et υν - βυ scribuntur forma et nexu tam simili ut nisi oculos habeas longo usu exercitatos et ad cuiusque loci sententiam acriter animum intendas et quid Graecum sit, quid non sit, probe memineris, oculis quid horum omnium sit scriptum certo dignoscere et liquido definire minime possis. Apud Athenaeum X. p. 441. E ex Platone Comico affertur:

ἔξεσιν ὁμῶν διακενῆς κινητιᾶν.

sed *κινητιᾶν* ne Graecum quidem est, Heringa verum vidit *βινητιᾶν* reponens. In unico Codice Marciano liquido scriptum esse vidi *βινητιᾶν*, nam β et κ ita distinguuntur ut prior ductus in κ caetera simillimus paullo sit longior, sed tam tenue discrimen est ut nisi hoc agas te fallat legentem. Possunt etiam κ et η inter se dignosci sed tenuissima formae diversitate vel intentissimos oculos saepe fallente. Sic igitur sexcenties factum est ut β et η et κ mirifice inter se confunderentur. Apud Athenaeum IX. p. 570 E edebatur in fragmento Diphili:

ἀπαλώτατ' οὐδὲν μὰ Δία τοῖς ἑμοῖς καὶ τοῖς
ὅμοια πράγματ'.

optime Schweighauserus τοῖς ἑμοῖς βλιτοῖς. In unico Codice scriptum esse vidi τοῖς ἑμοῖς βαι τοῖς. Describens BAITOIC librarius BAI esse credidit et βαι τοῖς dedit: deinde qui Marcianum descripserunt aut contulerunt καὶ esse opinati sunt. Eodem modo ubi κυ scriptum est vel ην vel ην esse videtur, cuius rei duo eximia exempla Porsonus protulit ad Odys. Ξ. 206 ἐν ἡν πρῶ et ἐν τῷ ἀρήνων. Porsonus ἐν Κύπρῳ emendavit, ἐν τῷ ἀρκύων Hemsterhusius. Addam tertium ex Aeschyli Choëphoris 897

ἐπίσχες, ὦ παῖ, τόνδε δ' αἰδεσσαι, τέκνον,
ματὸν, πρὸς ᾧ σὺ πολλὰ δὴ βρίζων ἄμα

οὐλοισιν ἐξήμελξας εὐτραφὲς γάλα.

Vetus scriptura ΠΡΟCΩICT pervulgato errore abiit in πρὸς ὠκὺν, quod quum in unico Codice Mediceo diserte scriptum sit, tamen πρὸς ὦην ex illo libro asfertur. In Athenaeo, XV. pag. 700 A. edebatur Ἀναξανδρίδης δ' ἐν Ἑβρίου κοβυ λαβῶν τὸν Φανὸν ἄψεις μοι λύχρον. Acute Porson, ut solet, vidit esse legendum: ἐν Ἑβρει

οὐκουιν λαβῶν τὸν Φανὸν ἄψεις μοι λύχρον;

Qui Codicem unicum inspiciet videbit diserte ουκουιν esse in eo scriptum, sed υν et βυ scribuntur nexu tam parum dissimili, ut tibi primum ουκοβυ videaris videre, sed absurdum id esse videns diligenter iterum spectata vetere scriptura tandem clare cernes ουκουιν. Iam vero cuius farinae sunt ηνπρω et ἀρήνων et ὠήν et ουκοβυ, eiusdem plane sunt et ἡνδαλίμοισι et ἡδῆναι. Sunt scribarum ἀβλεπτήματα alias res agentium et quae describerent non intelligentium et parum Graece peritorum. Itaque deprenso errore manifesto ἡνδαλίμοισι et ἡδῆναι pro κυδαλίμοισι et κυδῆναι sine damno abiici poterunt.

Quam anxia cura et quam acutis oculis vetustissimae membranae explorari debeant, iuvat in hac argumenti libertate obiter uno luculento exemplo ostendere. Editur apud Platonem de Rep. X. p. 612 B. οὐ τοὺς μισθοὺς οὐδὲ τὰς δόξας ἐπηνέγκαμεν ὥσπερ Ἡσίοδον τε καὶ Ὅμηρον ὑμεῖς ἔφατε κτέ. Vide ram (neque erat difficile ad reperiendum, si quis meminisset eorum quae in libro II. p. 362 Ξ scripta sunt οὐκ αὐτὸ δικαιοσύνην ἐπαινοῦντες ἀλλὰ τὰς ἀπ' αὐτῆς εὐδοκιμήσεις, ad quae ipsa pertinet Socratis l. I. oratio) videram igitur pro ἐπηνέγκαμεν emendandum esse ἐπηνέκαμεν. Credebam emendationem esse evidentem ac manifestam, et saepius alibi ἐπηνέκα et ἐπηνεγκα inter se confusa esse memineram, quum e Madvigii *Adversarius Criticis* p. 431 intellexi doctos homines eam correctionem sprevisse, sed probat eandem Madvigius πολλῶν ἀντάξις ἄλλων. Fruatur quod quisque amat, et si quis suum munus amplexitur, non equidem invideo miror magis. Quum ante hos paucos menses Parisios viserem, ne omnino nihil agerem, vetustissimum Platonis Codicem paullo diligentius inspicere coepi et imprimis libros de Republica exactissima cura rimatus sum. Scin' quid in illo loco ibi legatur? Nempe diserte hoc: οὐδὲ

τὰς δόξας ἐπὶ τὴν ἐγὼ κάμειν. Diserte *η* scriptum esse et *γ* ut expungendum puncto notatum vidi. Itaque ἐπὶ τὴν ἐγὼ κάμειν iam non est mea suspicio, sed unius omnium optimi Codicis certa et explorata lectio. Admitti ergo nunc, spero, poterit. Quod autem Madvigius l. l. bellum mecum homines quosdam doctos, qui in Germania sunt, gerere narrat, de eo quid dicam nescio. Equidem cum erroribus et vitiis, non cum hominibus, gero bellum. Si quis me errantem docte, acute et ingeniose refellit, etiam si paullo acrius et asperius mecum agit, tantum abest ut mihi iram moveat, ut eum probem magis et diligam et admirer. Scio me quoque esse in reprehendendo paullo acriorem, sed id nie candide citra invidiam et odium facere et semper fecisse hoc quoque scio. Si quis contra petulanter et proterve in me arietat, ne is quidem mihi iram movet sed risum, et mox obliviscor. Neque ego arbitror cordatis in Germania hominibus istam μεῖρακιώδη petulantiam ullo modo placere. Ut semel defungar commemorabo unum, quod mihi ante hos paucos dies oblatum est. In Ephemeride Philologica, cui nomen *Philologischer Anzeiger*, homo doctus ne nomine quidem mihi notus de Sommerbrodtii Lucianeis iudicium ferens pag. 497 de me ea dixit quae infra scripta sunt ¹⁾.

Lepidum hominem, dixerit aliquis: quod omnes in Germania philologos dudum probe scire narrat neque te doctore aut monitore indigere, id ipsum popularem suum queritur nescire et libros affert unde discat. Quamquam id nescire non potuit, namque id tu eum sedulo et multis exemplis docuisti. Fortasse oblitus est. Simul docuisti Platonis locum corruptum e Luciano emendari oportere, at ille contra Luciani locum integrum ex Platone corripuit. Fortasse non intellexit. O indociles discipulos tuos! Sed extra iocum. Quis est in Germania paullo humanior et urbanior homo, qui talem adolescentuli protervitatem non im-

1) „De Saltat. 81 ὡς περ ἐν κατόπτρῳ τῷ ὀρχηστῇ. Vor τῷ schiebt Sommerbrodt p. 100 ein ἐν ein; gegen einen feststehenden sprachgebrauch in solchen vergleichungen, den Krüger Sprachl. 68, 8 am genauesten formulirt hat. Beispiele giebt Bernhardt Wiss. Synt. p. 204 F. u. a.; auch Cobet V. L. 163—166 redet von diesem Sprachgebrauch in seiner art, d. h. mit einer miene, als ob er von der vorsehung ausdrücklich bestellt sei, um über diese und so viele andre, nicht eben unbekannte sachen die Welt und im besondern die dummen Deutschen zum ersten mal zu belehren.“

probet atque oderit? Cui non omnium quidquid est in Germania hominum elegantiorum ista linguae intemperantia laedum parit et nauseam? Quin potius tenemus illum Aristophanem, quod non minus in philologos convenit quam in poëtas:

λοιδορεῖσθαι δ' οὐ πρέπει

ἄνδρας φιλολόγους ὥσπερ ἄρτοπώλιδας.

Certamina esse inter Criticos necesse est: ἀγαθὴ δ' ἔρις ἦδε βροτοῖσι, sed certemus ingenio, acumine, sollertia, non maledictis et conviciis. *Rex eris, aiunt, si recte facies.* Caeterum si quid boni repertum spernitur, vi veritatis erit contemtoribus suis superstes, et contra quidquid vanum et falsum est etiam nullo refellente peribit. Etiam in arte Critica longa dies ut opinionum commenta delet ita acute cernentium iudicia confirmat.

Sed redeat unde huc digressa est oratio et novum Scholion inspiciamus.

Odyss. I. 45.

ἐνθ' ἥτοι μὲν ἐγὼ διερχὼ ποδὶ Φευγέμεν ἡμέας
ἠνώγεα.

Scholion ad διερχὼ ποδί: τῇ νηϊ· καὶ γὰρ ἄλλως ἵππους τὰς ναῦς.

Quid sit legendum pro ἄλλως ἵππους colliges ex Odyss. Δ. 708.

νηῶν ὠκυπόρων ἐπιβαινέμεν, αἵ θ' ἄλδς ἵπποι
ἀνδράσι γίγνονται.

Cf. Scholion ad Iliad. Ψ. 307: ἴσως δὲ διὰ τὸ τάχος τῶν νεῶν αἵ θ' ἄλδς ἵπποι ἵππιος (Ποσειδῶν).

Odyss. I. 257.

δισάντων φθόγγον τε βαρὺν αὐτόν τε πέλωρον.

Scholion ad φθόγγον: — ὅλως οὐ τίθησι τὴν λέγουσαν ἐπὶ τῆς ἀδιαρθρώτου φωνῆς.

Corrige ὅλως δὲ τίθησι τὴν λέξιν ἐπὶ τῆς ἀ. φ. Vitium in λέγουσαν natum est ex compendio λ, quod et λέγει, λέγουσιν cet. et λέξις, λέξιν cet. denotare solet. Quid sit ubique legendum satis ἐκ τῶν ἀεὶ συμφραζομένων apparet, nisi si quis, qui scribarum mos est, inter legendum alias res agit.

Male dissectum est Scholion unum et idem ad Odys. I. 565.

ἔνθα δὲ προτέρω πλέομεν ἀκαχήμενοι ἦτορ.

Annotavit nescio quis: περιπλανηθέντος αὐτοῦ καὶ μὴ εἰδότες ποῦ ἔπεισι (Lege εἰσί), περιττὸν τὸ προτέρω. διὸ τοὺς τόπους ἀπλῶς λέγει

Κυκλώπων δ' εἰς γαῖαν. (I. 106)

Αἰολίην δ' ἐς νῆσον. (K. 1)

ποῦ δὲ εἰσιν αὐται ἢ ποῦ κείμεναι οὐκέτι διασαφεῖ.

Priorem Scholii partem περιπλανηθέντος — προτέρω adscripsit Diindorfius ad I. 565, reliqua ad initium libri sequentis. Itaque sic divulsa neque hic neque illic intelligi possunt.

Odys. K. 323

ἢ δὲ μέγα ἰάχουσιν ὑπέδραμε καὶ λάβε γούνων.

Scholion: δεδοικυῖα τὴν πληγὴν ἢ τὸν θάνατον. Ridicule. Corrigere οὐ τὸν θάνατον.

Odys. A. 115 δῆεις δ' ἐν πῆματα οἴκῳ.

Scholion: (ἢ διπλῇ) ὅτι οὐκ ἐνῆλλακται ὁ χρόνος ὡς τό·

σύν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν (II. Δ. 161. Cf. Schol. Ven.)

οὐ γὰρ ἦσαν οἱ μνηστῆρες συνηγμένοι εἰς τὸν οἶκον Ὀδυσσέως.

Omnia perspicua erunt ubi reposueris οὐπω γὰρ ἦσαν. Eadem opera emenda Scholion ad vs. 182.

Multum abest ut veterum Criticorum annotationes de discrepantibus editionum scripturis omnes ad nos pervenerint. Plurimas sine vestigio intercidisse certis indiciis passim colligimus. Veluti ad hunc ipsum locum commemorari debuerat Aristophanis sive lectio sive correctio, quam novimus ex iis, quae ad Odys. B. 515 annotata supersunt. Telemachus ad procos ita dicit:

ἢ οὐχ ἄλλως ὡς τὸ πάροιθεν ἐκείρετε πολλὰ καὶ ἐσθλά

κτήματ' ἐμά, μνηστῆρες, ἐγὼ δ' ἔτι νήπιος ἦα.

annotatur: τοῦτο σημειοῦται Ἀριστοφάνης ὅτι ἱκανὰ ἔτη ἐγεγόνει ἀφ' οὗ οἱ μνηστῆρες συνήχθησαν. τοῦτο δὲ πρὸς τὸ ἐν τῇ Νεκυίᾳ (A. 116) ὅτι δεῖ εἶναι

οἷ τοι βίοντον κατέδοιεν,

οὐ κατέδουσιν. Editur apud poetam:

ὅψ' ἐ κακῶς νεῖται δλέσας ἄπο πάντας ἐταίρους

νηὸς ἐπ' ἀλλοτρίης· δῆεις δ' ἐν πήματα οἴκῳ
ἄνδρας ὑμερφιάλους, οἳ τοι βίβτον κατέδουσιν.

Quid autem Aristophanes legebat? κατέδουεν? Sed incongruum plane id est nec verum esse potest. Admodum est veri simile Aristophanem legisse: οἳ τοι βίβτον κατέδονται. Reperies domi, inquit, qui tuas opes comedent, οὐπω γὰρ ἦσαν οἱ μνηστῆρες συνηγμένοι εἰς τὸν οἶκον Ὀδυσσεώς, itaque non est verum κατέδουσιν, sed κατέδονται, ut de re futura. Simillima est observatio ad Odys. A. 182.

διζυραὶ δέ οἱ αἰεὶ,

φθίνουσιν νύκτες τε καὶ ἡμέματα δακρυχεοῦσιν.

Scholion: οὐ διὰ τοὺς μνηστῆρας· οὐπω γὰρ ἦσαν ἐπιθέμενοι, ἀλλὰ διὰ σέ. Praesens κατέδουσι videtur Aristarchea lectio esse. Aristarchus enim quemadmodum in Iliad. Δ. 161

ἐκ τε καὶ ὀψὲ τελεῖ σὺν τε μεγάλῳ ἀπέτισαν,
redarguit Zenodoteam lectionem: τελεῖ σὺν τε μεγάλῳ τίσουσιν (nam sic legendum in Marciano A ad Δ. 161), sic hoc loco Aristophaneam scripturam κατέδονται refutavit.

Odys. A. 220.

ἀλλὰ τὰ μὲν τε πυρὸς κρατερὸν μένος αἰθομένοιο

δαμνᾷ ἐπεὶ κε πρῶτα λίπη λεύκ' ὀσέα θυμός.

Scholion: δαμνᾷ ὡς κίρνη. οἱ δὲ δάμνεται ὡς κεν πρῶτα λίπη, ὡς Κράτης. ὁ δὲ Ἀσκαλωνίτης συνεδάμνα ἢ τοῦ δαμνᾷται ἀποκοπή.

Molesti imprimis sunt librariorum errores, ubi veteres scripturae a Criticis commemoratae vitium et labem conceperunt, namque sic quod antiqui Poetae interpretes vix servaverant denuo nobis periit, nisi sicubi emendabilis error est. In Codice Veneto ad Il. A. 551 adscriptum est (ἢ διπλῇ ἢ περιεσιγμένη) ὅτι Ζηνόδοτος γράφει χειῖρας ἀναπτάς, pro χειῖρας ὀρεγνύς. Quid igitur scripsit Zenodotus? nam χειῖρας ἀναπτάς nihil est. An forte χειῖρ' ἀναπιτνάς? In tenebris micamus. In Odysseae loco aliquid perspicui potest. Corrigendum est enim: ὁ δὲ Ἀσκαλωνίτης δάμνατ' ἐπεὶ κε πρῶτα, ἔστι δὲ δάμνατ' ἢ τοῦ δάμνεται ἀποκοπή. Et haec quidem scriptura verior et Homero reddenda

δάμνατ' ἐπεὶ κε πρῶτα λίπη λεύκ' ὀσέα θυμός.

ut et Iliad. ε. 199

δάμνασαι ἀθανάτους ἢ δὲ θνητοὺς ἀνθρώπους.

Solent scribae formas veteres δάμνασθαι, κίρνασθαι, πίλνασθαι, ὑλι et πρίασθαι, κίχρασθαι et sim. accentu vitigare πρίασθαι scribentes et κίχρασθαι et δαμνᾶσθαι. Ubi semel emendaveris ἡ τοῦ δάμναται ἀποκοπή pro vitioso δαμνᾶται, reliqua sponte sequuntur. Caeterum rectissime Porsonus monuit δαμνάω δαμνῶ nusquam apud poetam occurrere, sed aut δάμνημι aut δάμναμαι, cuius verbi *futurum* δαμῶ δαμόω, δαμῆ δαμάα et δαμόωσιν notis apud Homerum locis legitur.

Ad Odyss. A. 321 narratur Phaedra πρὸς Θησέα διαβαλεῖν ὡς Ἰππολύτου πείθοντος αὐτήν, imo vero πειρῶντος, sed videntur sequiores veterem verbi πειρᾶν notionem amisisse, unde crebri errores nati.

Notum est quam facile et quam saepe contra loci sententiam κατὰ et μετά inter se mutant locum. Memini me vel μεταδουλοῦσθαι legere pro καταδουλοῦσθαι. Vide nunc mihi quod scriptum est in Scholio ad Odyss. A. 322 pag. 506, 10 apud Dindorfium: προσορμίσας δὲ τῇ Δία νήσῳ ἐκβὰς ἐπὶ τῆς ἡίδνος μετακοιμᾶσθαι. Quod cave Lexicis inseras, unde plura vitio nata expellenda esse video quam nova superesse addenda.

Odyss. A. 399

ἢ σέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,

Scholion: οἱ ἢ ἐθετοῦνται ὑπ' Ἀρισοφάνους ὡς ἀπὸ τῶν εἰρησομένων μετενεχθέντες.

Porsonus: οἱ ἢ) id est versus ab ἢ incipientes. Quis sic loquitur? Scribe οἱ ἐ (πέντε) ἐθετοῦνται, nempe vs. 399—403.

Difficillimum saepe est annotationes in librorum marginibus adscriptas et nulla nota distinctas ad quem quaeque locum referenda sit liquido definire. Apud Dindorfium p. 514 et 515 ex optimo Codice Harleiano tres feruntur optimae notae Aristarchi et Aristophanis annotationes hae:

I. ἐθετοῦνται παρὰ Ἀρισοφάνει.

II. οὐδὲ οὗτοι ἐφέροντο ἐν τοῖς πλείστοις, ὡς μαχόμενοι τοῖς προκειμένοις.

III. ἀθετεῖται διὰ τὸ εὐθες. εἰ γὰρ ἐπέπεισο ὅτι οὐπω τέθνηκε
πρὸς τί ἐρωτᾷ

ἥπου ἔτι ζώντος ἀκούετε;

Harum primam Dindorfius retulit ad vs. 435—440 errore manifestò. Quanto melius referas ad vs. 429—434, ut Agamemnon dicere desinat in verbis asperrimis

ὥς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός.

quibus statim respondet Ulysses:

ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ γόνον Ἀτρείος εὐρύοπα Ζεύς

ἐκπάγλως ἤχθηρε γυναικείας διὰ βουλάς.

Secunda annotatio adscribitur a Dindorfio vs. 452, sed in notula subiecta retrahitur ad vs. 454—456. Rectissime, ut opinor. Sed fallitur in tertia, quam vs. 458 apposuit. Sine controversia enim pertinet ad vs. 461

οὐ γὰρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ Δῖος Ὀρέσης.

in hunc enim solum conveniunt verba Critici: εἰ γὰρ ἐπέπεισο ὅτι οὐπω τέθνηκε κτέ.

Post pauca ad vs. 502 optima Aristarchea scriptura commemoratur haec:

τῷ κέ τεων σύξαιμι μένος καὶ χεῖρας ἀάπτους,

οἱ κείνον βιάωνται.

pro singulari τῷ κέ τεω, quod cum οἱ βιάωνται parum congruenter iungitur.

Ad Odyss. A. 546 annotatur; διὰ τὸ ἐμὲ τοῦ Ἀχιλλέως ἐπαρεῖν τὰ ὅπλα. ad haec Dindorfius «ἐπαρεῖν vitiosum.» Facile credimus. Quid est legendum? λαβεῖν.

Pervulgato errore scribitur in Scholio ad vs. 568: πῶς εἶδε τούτους ἢ τοὺς λοιπούς ἔσω τῶν Ἰδίου πυλῶν ὄντας καὶ τῶν ποταμῶν; imo vero πῶς εἶδε.

Post pauca ad vs. 571 ἤμενοι ἐσαότες τε Scholion est: ἤμενοι οἱ ἐντελεῖς, ἐσαότες οἱ εὐτελεῖς. Nihili est ἐντελεῖς. Non illepide grammaticus dixerat: ἤμενοι οἱ ἐν τέλει, ἐσαότες οἱ εὐτελεῖς.

ut et Iliad. ε. 199

δάμνασαι ἀθανάτους ἢ δὲ θνητοὺς ἀνθρώπους.

Solent scribae formas veteres δάμνασθαι, κίρνασθαι, πίλνασθαι, uti et πρίασθαι, κίχρασθαι et sim. accentu vitare πριάσθαι scribentes et κιχράσθαι et δαμνᾶσθαι. Ubi semel emendaveris ἡ τοῦ δάμναται ἀποκοπή pro vitioso δαμνᾶται, reliqua sponte sequuntur. Caeterum rectissime Porsonus monuit δαμνάω δαμνῶ nusquam apud poëtam occurrere, sed aut δάμνημι aut δάμναμαι, cuius verbi *futurum* δαμῶ δαμῶ, δαμῆ δαμάῃ et δαμῶσιν notis apud Homerum locis legitur.

Ad Odys. Α. 321 narratur Phaedra πρὸς Θησέα διαβαλεῖν ὡς Ἴππολύτου πείθοντος αὐτήν, imo vero πειρῶντος, sed videntur sequiores veterem verbi πειρᾶν notionem amisisse, unde crebri errores nati.

Notum est quam facile et quam saepe contra loci sententiam κατὰ et μετὰ inter se mutant locum. Memini me vel μεταδουλοῦσθαι legere pro καταδουλοῦσθαι. Vide nunc mihi quod scriptum est in Scholio ad Odys. Α. 322 pag. 506, 10 apud Dindorfium: προσομιλίας δὲ τῇ Δία νήσῳ ἐκβάς ἐπὶ τῆς ἡίδονος μετακοιμᾶσθαι. Quod cave Lexicis inseras, unde plura vitio nata expellenda esse video quam nova superesse addenda.

Odys. Α. 399

ἥέ σέ γ' ἐν νήεσσι Ποσειδάων ἐδάμασσεν,

Scholion: οἱ ἥέ ἀθετοῦνται ὑπ' Ἀριστοφάνους ὡς ἀπὸ τῶν εἰρησομένων μετενεχθέντες.

Porsonus: οἱ ἥέ) id est versus ab ἥέ incipientes. Quis sic loquitur? Scribe οἱ ἐ (πέντε) ἀθετοῦνται, nempe vs. 399—403.

Difficillimum saepe est annotationes in librorum marginibus adscriptas et nulla nota distinctas ad quem quaeque locum referenda sit liquido definire. Apud Dindorfium p. 514 et 515 ex optimo Codice Harleiano tres feruntur optimae notae Aristarchi et Aristophanis annotationes hae:

- I. ἀθετοῦνται παρὰ Ἀριστοφάνει.
- II. οὐδὲ οὗτοι ἐφέροντο ἐν τοῖς πλείοις, ὡς μαχόμενοι τοῖς προκειμένοις.

III. ἀθετεῖται διὰ τὸ εὐήθες. εἰ γὰρ ἐπέπεισο ὅτι οὐπω τέθνηκε πρὸς τί ἔρωτᾷ

ἥπου ἔτι ζώντος ἀκούετε;

Harum primam Dindorfius retulit ad vs. 435—440 errore manifesto. Quanto melius referas ad vs. 429—434, ut Agamemnon dicere desinat in verbis asperrimis

ὥς οὐκ αἰνότερον καὶ κύντερον ἄλλο γυναικός.

quibus statim respondet Ulysses:

ὦ πόποι, ἦ μάλα δὴ γόνον Ἀτρεὺς εὐρύσπα Ζεὺς

ἐκπάγλως ἤχθηρε γυναικείας διὰ βουλάς.

Secunda annotatio adscribitur a Dindorfio vs. 452, sed in notula subiecta retrahitur ad vs. 454—456. Rectissime, ut opinor. Sed fallitur in tertia, quam vs. 458 apposuit. Sine controversia enim pertinet ad vs. 461

οὐ γὰρ πω τέθνηκεν ἐπὶ χθονὶ δῖος Ὀρέσης.

in hunc enim solum conveniunt verba Critici: εἰ γὰρ ἐπέπεισο ὅτι οὐπω τέθνηκε κτέ.

Post pauca ad vs. 502 optima Aristarchea scriptura commemoratur haec:

τῷ κέ τεων ζύξαιμι μένος καὶ χειρὸς ἀάπτους,

οἱ κεῖνον βιδώνται.

pro singulari τῷ κέ τεω, quod cum οἱ βιδώνται parum congruenter iungitur.

Ad Odys. A. 546 annotatur; διὰ τὸ ἐμὲ τοῦ Ἀχιλλέως ἐπαρεῖν τὰ ὅπλα. ad haec Dindorfius »ἐπαρεῖν vitiosum.« Facile credimus. Quid est legendum? λαβεῖν.

Pervulgato errore scribitur in Scholio ad vs. 568: πῶς εἶδε τούτους ἢ τοὺς λοιποὺς ἔσω τῶν Αἰδου πυλῶν ὄντας καὶ τῶν ποταμῶν; imo vero πῶς εἶδε.

Post pauca ad vs. 571 ἤμενοι ἐσάότες τε Scholion est: ἤμενοι οἱ ἐντελεῖς, ἐσάότες οἱ εὐτελεῖς. Nihili est ἐντελεῖς. Non illepide grammaticus dixerat: ἤμενοι οἱ ἐν τέλει, ἐσάότες οἱ εὐτελεῖς.

Dii in iuvenes conversi sunt in Scholio ad Odys. Λ. 582:
Τάνταλος — συνδιατρίβων τοῖς νέοις καὶ συνεσιώμενος αὐτοῖς.
Fortasse compendium ΘΩIC pro θεοῖς alicui fraudi fuit.

Ad Odys. M. 15

πήξαμεν ἀκροτάτῳ τύμβῳ εὐήρες ἐρετμόν,

Scholion est: *Ζηνόδοτος γράφει*

ἀκροτάτῳ τύμβῳ ἵνα σῆμα πέλοιτο.

ἵνα σήλης σημείον ἢ ἔσαι δὲ παρακούω τοῦ Ἑλπήνορος εἰπόντος

πῆξαι τ' ἐπὶ τύμβῳ ἐρετμόν. (Λ. 77)

corrupta haec sunt sed facili negotio emendanda in hunc modum: ἵνα σήλης σημείον ἢ. ἔσαι δὲ παρακοή τοῦ Ἑλπήνορος εἰπόντος κτέ.

Ad Odys. N. 42

ἀμύμονα δ' οἴκοι ἄκοιτιν Νοστήσας εὐροίμι.

Scholion est: — *καὶ τὴν ἄκοιτιν εὐροίμι ἀμύμονα καὶ ἀνεπιμώμητον.* Ad haec Dindorfius: *»ἀνεπιμώμητον Cramerius pro ἀνεπιμέμητον.»* Recepit idem in Stephani Thesaurum. Hoc est unum ex iis, quae vitio nata expungenda censeo. In *ἀνεπιμέμητον* male latet *ἀνεπίμεμπτον*.

Odys. N. 66.

ἔπεμπε γυναῖκας: ἡ ἑτέρα τῶν Ἀρισάρχου νέεσθαι εἶχε (pro γυναῖκας). καὶ ἄμεινον τὸν μὲν κήρυκα διηγείσθαι, τὰς δὲ δουλίδας νέεσθαι. Fieri potest: sed pro διηγείσθαι repono ex ipso ποῖτα vs. 65 ἡγεῖσθαι. *Praeire, non enarrare praeconem dixerat.*

Odys. N. 125.

μή πού τις ὀδιτάων ἀνθρώπων

πρὶν γ' Ὀδυσῇ ἔγρεσθαι ἐπελθὼν δηλήσαιτο.

Scholion: *Ἀρίσταρχος μή πω χρονικῶς, διὸ καὶ ἐπήγαγε »πρὶν Ὀδυσῇ ἔγρεσθαι.»* Recte Dindorfius: *Mirum si μήπω probaverit Aristarchus. Μήπως verum videtur. Simili errore scribitur Odys. Γ. 226*

ὦ γέρον, οὗ πω τοῦτο ἔπος τελέεσθαι ὄω.

Suidas v. *Ο ὕπως: οὐδένα τρόπον. καὶ Θουκυδίδης ἐν εἰ καὶ Ὀμηρος*

ὃ γέρον, οὕτως ἔγωγε τοῦτο τελέεσθαι δῖω.

qui servato οὕτως ex Homero emendandus.

Ad Odys. N. 119 legitur longa Porphyrii annotatio, quales permultae cum auctoris nomine in Scholiis Venetis ad Iliadem reperiuntur, unde facile in his idem auctor agnoscitur. Porphyrius multa ab Antisthene, plura ab Aristotele, nonnulla ab Heraclide Pontico de Homero scripta sedulo lectitavit multaque ex his ad Homeri interpretationem expromere solet. Sed malum factum quod nihil magnopere, quod nobis usui esse possit, ex illis philosophis in medium profertur. Plus est in una Aristarchi observatione boni quam in omnibus quae Porphyrius ex Philosophorum de Homero scriptis nobis servavit. Sunt non illepidae de quibusdam locis Homericis confabulationes legentibus istiusmodi deliciarum amantibus multo iucundiores quam ad Homerum intelligendum utiliores, qualia sat multa Socrates apud Platonem et Xenophontem παίζει τε καὶ εἰρωνεύεται. Huiuscemodi est disputatio Heraclidae Pontici, quam nobis Porphyrius servavit. Est paulo verbosior sed non iniucunda lectu, neque Homericæ interpretationi utilis, sed hic illic vitiis et mendis obsita, quae partim abstergere conabimur, quod eo lubentius faciemus quia Heraclides tersa admodum et nitida oratione utitur. Et sunt quaedam tenuiora, ut p. 563, 25 ubi inserto articulo scribendum: ταχυτάτας (τάς) ἀποκομπὰς ποιεῖσθαι τῶν ξένων, et p. 564, 3 τὰ μὲν περὶ τὸν πόλεμον δεινότατον τῶν θνῶτων (pro θνητῶν) εἶναι, et p. 565, 1 τὴν ἀναγωγὴν ἐποιήσαντο pro ἀγωγὴν, sed graviora vulnera locus accepit p. 565, 10: οὐ γὰρ τὴν ἀπόδειξιν ἐφοβήθησαν ὥς λαθεῖν ἐβουλήθησαν ἐν ᾧ τόπῳ κατοικοῦσιν, ubi res ipsa, qua de agitur, demonstrat legendum esse: οὐ γὰρ οὕτω τὴν ἀδοξίαν ἐφοβήθησαν κτέ. et misere corrupta sunt ultima: ἤδη δὲ πλάττομεν ἐκ τῶν ἐπῶν τι τοῖς Φαίλαξιν αἰρετώτερον συμβαῖνον διόπερ ἴδιον τρίτης ἀδοξίας κίνδυνος. Sunt haec flagitiose corrupta ita tamen ut veterem scripturam ex iis pelluentem agnoscere possis, quae haec est: διὸ περιεῖδον τὸν τῆς ἀδοξίας κίνδυνον, quae respondent superioribus: Φασὶ τι πρᾶξαι τοὺς Φαίλακας τοιοῦτον ἐξ οὗ κίνδυνος ἦν ἀδοξία περιπεσεῖν.

Notanda est apud Heraclidem p. 563, 29 locutio: οὐδὲν οὖν

ἄλογον — αὐτοὺς ἀποσέλλειν ταχέως τοὺς ξένους, πρὶν ἐντὸς γενέσθαι τῶν παρ' αὐτοῖς τοὺς ἐπιδημοῦντας, ubi vides ἐντὸς γενέσθαι τινός idem esse quod ἔμπειρον γενέσθαι. Attulit nonnulla his similia Hemsterhusius ad Stephani Thesaurum v. Ἐντὸς, veluti ἐντὸς λόγων, τέχνης. μέθης, γάμων. Eodem retulerim Timonis Phliasii versiculum apud Diogenem Laërtium IX. 5. 1

πολλῶν φαντασμῶν ἐπάνω, παύρων γε μὲν εἶσω.

Odyss. N. 144 σοὶ δ' ἔσι καὶ ἐξοπίσω τίσις αἰεὶ. Scholion: — ἐν σοὶ ζῆ τιμωρία τοῦ ἀτιμάζοντός σε. Compendium verbi ἔσιν in ζ mutatum est. Lege ἐν σοὶ ἔσιν ἢ τιμωρία.

Male retulit Dindorfius ad vs. 152 Scholion: Ἀριστοφάνης δὲ γράφει μὴ δέ σφιν. ἀντιλέγει δ' ἐν ὑπομνήμασιν Ἀρίσταρχος, nam sine ulla controversia retrahendum est ad vs. 158 ubi Aristophanes legebat:

ἵνα θαυμάζωσιν ἅπαντες

ἄνθρωποι μὴ δέ σφιν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψαι.

pro μέγα δέ σφιν, quam Aristophanis opinionem vel, ut rectius dicam, infelicem correctionem Aristarchus in Commentariis redarguisse dicitur.

Odyss. N. 173.

ὃς ἔφασκε Ποσειδάων' ἀγάσασθαι ἡμῖν

Scholion in Codice Harleiano: διὰ τοὺς ἀγάσασθαι. verum est ΔΙΑΤΟΤΕΛΑΤΕCΘΑΙ, διὰ τοῦ ε ἀγάσσεσθαι. Nihil cogitat scriba qui διὰ τοὺς in tali loco dare potuit. Incogitanter alius ad vs. 177

βαιοσέμεναι, μέγα δ' ἡμῖν ὄρος πόλει ἀμφικαλύψειν.

adscribit: βαρυντίον τὴν ἡμῖν pro ἡμῖν, sed consuetum est illis inter scribendum alias res agere. Palmam μετεωρίας et ἀβλεψίας reliquis praeripuit, qui ad Iliad. K. 450

ἢ τε καὶ ὕστερον εἶσθα βοᾷς ἐπὶ νῆας Ἀχαιῶν,

adscripsit in Codice Veneto A. οὕτως ἐγένετο τὸ ἦσθα, εἰ μὴ τὸ δεύτερον εἶς, εἶτα εἶσθα, quum dare deberet: τὸ εἶσθα, εἶμι, τὸ δεύτερον εἶς, εἶτα εἶσθα.

Odyss. N. 390.

καὶ κε τριηκοσίοισιν ἐγὼν ἄνδρεςσι μαχόμην
σὺν σοί, πότνα θεά, ὅτε μοι πρόφρασσ' ἐπαρήγοις.

Scholion ad vs. 391. ὑπονοεῖται ὁ εἶχος διὰ τὸ μὴ ἔχειν ὑπερβολήν. ἐν τῇ Λ γοῦν τῆς Ἰλιάδος πλείοσι τριακοσίων ἀντίτῃ καὶ παρούσης Ἀθηνᾶς.

Excidit necessaria vocula καὶ μὴ παρούσης Ἀθηνᾶς. Respicitur Iliad. Λ. 482.

Ad vs. 398—401 Scholion est: ἀθετοῦνται διὰ τὸ ἥθος ὡς ἔκασον ἐπεξιέναι.

Haec quidem sensu cassa sunt. Suspisor olim scriptum fuisse διὰ τὸ εὐήθως ἔκασον ἐπεξιέναι. Ut enim rectissime eadem leguntur vs. 430 sqq. ita εὐήθεια est ea nunc ipsi Ulyssi singula enumerare.

In Scholio ad Odyss. Ξ. 12 legitur Aeschyli ἐν Φιλοκτῆτῃ scenarius

κρεμάσας τόξον πίτυος ἐκ μελανδρύου.

ut metrum constet κρεμάσασα editur. Rectius duabus literulis repetitis repones:

κρεμάσας τὸ τόξον πίτυος ἐκ μελανδρύου.

Ad Odyss. Ξ. 162—164 Scholion: ὑποπτεύονται οἱ τρεῖς ὡς ἀσύμφωνοι πρὸς τὰ πρὸ αὐτῶν καὶ ὡς ὑποπτοι καὶ ὡς ἄπιστοι. πόθεν γὰρ ἤδει εἰ καὶ ἐκ Δωδώνης ὑποσρέφων οὐ πλοῖσει;

Manifesto mendosum est οὐ πλοῖσει, sed parata est certa et evidens emendatio εὐπλοήσει. Idem repperit Volgraaff meus in Stud. Palaeogr. p. 100. Praeterea mirum esse vides ὑποπτεύονται — ὡς ὑποπτοι. Verum videtur νοθεύονται.

Legitur Scholion ad Ξ. 179 quod quid sibi velit non facile dictu est ἐν σχήματι ὡς τό·

γυναικὰ τε θήσατο μαζόν. (II. Ω. 38)

καὶ

οἳ σ' ὠτειλῆς αἶμ' ἀπολιχμήσονται. (II. Φ. 122)

Refertur a Dindorfio ad vs. 179 errore manifesto. Considera mihi duos versiculos 178 sq.

τοῦ δέ τις ἀθανάτων βλάβη Φρένας ἔνδον εἶσας
 ἢ τις ἀνθρώπων· ὁ δ' ἔβη μετὰ πατρός ἀκουήν.

Subnata mihi suspicio est in priore versu hanc scripturam olim fuisse

τὸν δέ τις ἀθανάτων βλάβη Φρένας,
 et grammaticum nescio quem hanc compositionem similibus
 exemplis illustrare voluisse. Simile est II. Φ. 38

ὁ δ' ἐρινεδν δξεί χαλκῷ Τάμνε νέους ὀρηκκας.
 et alia complura passim. Simillimum est τὸν δὲ σκότος ὅσσε
 κάλυφεν, et Φρένας in plane gemella compositione ponitur II.
 Z. 355

ἐπεὶ σὲ μάλισα πόνος Φρένας ἀμφιβέβηκεν,
 quod sedulo imitantur Tragici, ut in μὴ φόβος σε νικάτω Φρέ-
 νας, aut φόβος μ' ἔχει Φρένας, apud Thiersch. Homer. Gramm.
 § 275, 4. Accedunt his denique II. Ψ. 782.

ὦ πόποι, ἦ μ' ἔβλαψε θεὰ πόδας.
 et II. 660

ἐπεὶ βασιλῆα ἴδον βεβλαμμένον ἦτορ.

Sed quidquid huius rei est id certe mihi videtur extra con-
 troversiam esse Scholion, quod supra adscripsimus, ad illam
 scripturam unice congruere et sic omnia recte habere.

Odyss. Ξ. 199 ἐκ μὲν Κρητῶν: ἀπὸ τοῦ Κρηταί. καὶ τὰς
 Ἀθήνας γὰρ ποτὲ ἐνικῶς ποτὲ πληθυντικῶς ὀνομάζει. τοῦτο δὲ
 ζηλώσας ὁ Καλλίμαχος τὸν Κολωνὸν θηλυκῶς καὶ πληθυντικῶς
 εἶπεν·

ἐκ με Κολωνῶν τις ὁμέσιον ἤγαγε δῆμου
 τῶν ἐτέρων.

Rectissime suspicatur Buttmannus ex Callimachi Hecale eum
 locum esse desumptum. Suidas enim, cui nihil praeter τὴν
 Ἑκάλην ex Callimacheis videtur ad manum fuisse, et apud
 quem, ut suspicor, complusculi ἐκ τῆς Ἑκάλης versiculi sine
 poëtae nomine latent, his ad eum locum respexit v. Κολωνῶν
 et v. Ὀμέσιον: ὁμοδοικον, ὁμωρόφιον, γαμετήν. Ipsius bonae
 vetulae verba sunt ad Theseum ita dicentis: ἡγάγετό μὲ τις
 γυναῖκα ἐκ τῶν Κολωνῶν τῶν ἐτέρων. Quid sit autem ἐκ τῶν
 Κολωνῶν τῶν ἐτέρων nemo melius docebit quam Pherecrates apud
 Harpocrat. v. Κολωνίτας·

οὗτος πόθεν ἦκεις; B. εἰς Κολωνὸν ἰέμεν
οὐ τὸν ἀγοραῖον, ἀλλὰ τὸν τῶν ἱππέων.

Admoneo Dindorfii gratia, qui Porsoni coniecturam τῶν ἐτάρων recepit in textum.

Quia utilissimum est iunioribus certas et manifestas emendationes spectare, adscribam locum a Bergkio felicissime correctum ad Odys. Ξ. 228

ἄλλος γὰρ τ' ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.

Fertur in optimo Harleiano: τοῦτο ἀρχίλοχος μεταφράσεως ἄλλος ἄλλω καρδίην γένηται. Bergkius emendavit: μετέφρασεν ὥς ἄλλος ἄλλω καρδίην ἰαίνεται.

ΙΕΝΕΤΑΙ tralaticio errore pro ΙΑΙΝΕΤΑΙ scriptum peperit ΓΕΝΕΤΑΙ, quod a sciolo in γένηται correclum est scilicet.

Pulchrior etiam est Dindorfii emendatio versiculi Sophoclei ad Odys. H. 106. In libris est: Σοφοκλῆς ἐν Αἰγεί

ὥσπερ γὰρ ἐν φύλλοισιν αἰγείρου μακρᾶς

κᾶν ἄλλο μηδὲν ἀλλὰ τοῦκείνης κάρα

κινήσῃς αὖραις ἀνακουφίζει πτερόν.

peracute vidit Dindorfius in ΚΙΝΗΧΗΑΤΡΑΪΚΑΝΑΚΟΤΦΙΖΕΙ latere κινεῖ τις αὖρα κἀνακουφίζει. In HC laet TIC et K ut solet in IC dissectum est.

Odys. Ξ. 352.

μάλα δ' ὥκα θύρηθ' ἔα ἀμφὶς ἐκείνων.

Hinc Hesychius Θύρηθ' ἔα: ἔξω ἤμεν. Scholion: τὸ πλήρες θύρηθεν. — τὸ γὰρ θύρηθεν σημαίνει τὸ ἔξωθεν, ὅπερ Ἀττικῶι θύρησι λέγουσιν. In his Scholiis, quae ex diversissimis fontibus sunt in unum comportata, optimae principum Criticorum observationes permixtae sunt observatiunculis pessimis et levissimis homuncionum nihili. Τὸ πλήρες non est θύρηθεν, neque Attici τὸ ἔξωθεν appellant θύρησι, neque omnino θύρησιν est Atticum. Athenienses dicebant θύρασι, θύραθεν et θύραζε, pro quibus lingua Epicorum habet θύρηθι, θύρηθεν et idem θύραζε, neque adeo magis inter se apud Atticos θύρασι et θύραθεν permutari possunt quam apud Homerum θύρηθι et θύρηθεν. Ergo τὸ πλήρες est θύρηθι, quod ἔξω significat, ut θύρηθεν est ἔξωθεν. Neque ἐν in θύρηθεν elidi potest, ut opinor. Similli-

num vitium scribarum socordia commissum in Scholio ad Odyss. E. 185 δαίνυσθαι τ' ἀκέοντ': ἐκ πλήρους ἀκέοντας, absurde, ut vides, pro ἀκέοντες.

Ad Odyss. E. 503 annotatur: καὶ ὁ Ἀθηνοκλῆς προηθέτει. Lacerae sunt hae scholiorum veterum reliquiae et multis partibus mutilatae. Qui versus sint ἡθετημένοι et quibus rationibus et a quo post Athenoclem haec omnia perierunt. Docti homines resecuerunt vs. 504—506, et relinquunt in ultima Ulyssis oratione vs. 504

ὧς νῦν ἡβώοιμι βίη τέ μοι ἔμπεδος εἴη.

qui repetitus est e vs. 468 et nunc quidem οὐδὲν πρὸς ἔπος infercitur. Optime Ulysses finem dicendi faciet in vs. 502. Rem factam narrat, quid petat narrando Eumaeo conciciendum reliquit, neque eum ea spes sefellit. Ea ipsa causa movit Athenoclem, ut versus importunos eiiciendos esse censeret. Sed est in ea parte Scholii vitium quod obiter eximam. Editur: ἀφανίζουσι γὰρ τὸ χωρίον τοῦ αἰνίγματος διαρρήδην αἰτοῦντος. ἄλλως τε καὶ ὁ Εὐμαῖος ὕστερον λέγει

αἶνος μέντοι ἀμύμων ὃν κατέλεξας.

Rectissime ea omnia mihi quidem disputata videntur, sed quid, quaeso, est τὸ χωρίον τοῦ αἰνίγματος? Nihil. Ne diu te teneam, vera lectio est ἀφανίζουσι τὸ χάριεν τοῦ αἰνίγματος. *Lepor* narrationis Athenocli sic perire videtur, et recte quidem. Αἶνος quid sit in Scholiis Grammatici certant. Athenocli αἰνίγμα videtur esse, idem aliis, qui αἰνιγματώδης λόγος interpretantur, aliis ἔπαινος ὁ εἰς προτροπῆς περιπέτειαν παραινετικὴν. An haec intelligis? Conieci παραινετικός, sed in caeteris haereo, λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος. Optime αἶνος intelligitur ab iis qui Archilochi versiculos adscripserunt ubi nihil aliud est quam μῦθος, λόγος, fabula seu vera seu ficta,

Αἶνός τις ἀνθρώπων (ᾧδε)

ὧς ἄρ' ἀλώπηξ κἄετὸς ξυνωνίην

ἔμιξαν.

in aliis ἔθεντο, quod usitatius est, ut in ludicro fragmento apud Suidam ν. Ἑταιρεία.

Θέντο μετ' ἀλλήλοισιν ἑταιρείην μύε δοιῶ

οὐ καθ' ὁμὰ ζῶοντες. ὁ μὲν κατὰ νειὸν ἐρήμην

ἐτρέφεθ', ὅς δὲ δόμοισιν ἐν ἀφνειῶν τρέφετ' ἀνδρῶν.

Perlepada est linguae Epicae gravitas et pompa in tanta argumenti tenuitate. Quam me delectant *μύε δοιῶ*. Quo esset oratio lepidior credo Babrium scripsisse *μετ' ἀλλήλοιν*. Sed e diverticulo in viam.

Odyss. O. 7.

Τηλέμαχον δ' οὐχ ὕπνος ἔχε γλυκύς, ἀλλ' ἐνὶ θυμῷ
νύκτα δι' ἀμβροσίην μελεδήματα πατρὸς ἔγειρεν.

Scholion ad vs. 8 *ἔγειρεν*: ἡθροίζεν οὗτος καὶ συνῆγεν· ἢ τὰ μελεδήματα ἐκείνον διανίστη καὶ διηγείρεν.

Perpetua est in libris confusio verborum *ἀγείρειν* et *ἐγείρειν*, quia *αγ* et *εγ* scribuntur nexu tam simili ut nisi diu et multum sis exercitatus oculis utrum scriptum sit discernere non possis. Etiam hoc loco dittographia ex Scholio arguitur *ἀγείρειν* et *ἐγείρειν*. Ad *ἀγείρειν*, refertur ἡθροίζεν et συνῆγεν, ad *ἐγείρειν* contra διανίστη et διηγείρειν. Ultra sit potior scriptura non est dubitatio, οὐχ ὕπνος ἔχε satis commendat vulgatum *ἐγείρειν*.

Eadem est scripturae varietas in Iliad. Φ. 287. *ταχέες δ' ἱππῆες ἔγερθεν*. ubi Scholia Veneta *ἀγερθεν*: οὕτως Ἀρίσταρχος. ἄλλοι δὲ *ἐγερθεν*. Contra est. *ἀγερθεν* et *ἐγερθεν* locum inter se mutare debent. Quam saepe in soluta oratione *ἀγείρειν* in *ἐγείρειν* abierit (rarius contra) propediem in Libanio ostendam. Prorsus eadem ratio est in *αχ* et *εχ*. Scripturae Codicum planum non faciunt *ἄχθος* an *ἐχθος* legendum sit, *ἄχθομαι* an *ἐχθομαι*. Hinc in Scholio ad Odyss. O. 236 male scribitur *μετὰ τὸ ἐνεχθῆναι τὰς βοῦς* pro *ἀναχθῆναι*, et saepius οἱ εἰχοι μετήχθησαν pro μετηνέχθησαν, quod huic affine vitium est. Passim occurrit *μετενηνεγμένοι*, in aoristo hic illic peccatur.

Tam nihil in talibus scribae cogitant ut ad *νεφελήρετα* Odyss. A. 63 annotetur *ἐν τῷ ἀέρι ἐγείρονται αἱ νεφέλαι*.

Ad Odyss. O. 19 Dindorfius duo antiqua Scholia retulit:

Ἀθετεῖ Ἀριστοφάνης ἐπὶ σμικρολογίᾳ παντελῶς. ὀρθοτονητέον δὲ τὴν σεῦ καὶ τὴν ἐκ τῷ δόμῳ συναπτέον.

et alterum:

Ἔνιοι τοὺς τρεῖς νοθεύουσιν ὅτι μὴδὲν τούτων ἐπανελθὼν ποιεῖ· εἰ μὴ περισσὸν ἦν τὸ καινοτομεῖν ἥκοντος τοῦ πατρὸς.

Prior annotatio ad versum 19 pertinet:

μή νύ τι σεῦ ἀέκητι δόμων ἐκ κτῆμα φέρεται.

sed secunda sine controversia referenda est ad vs. 24—26:

ἀλλὰ σύγ' ἐλθὼν αὐτὸς ἐπιτρέψειας ἕκαστα

δμῶάνων ἢ τίς τοι ἀρίστη φαίνεται εἶναι,

εἰς ὃ κέ τοι φήνωσι θεοὶ κυδρὴν παράκοιτιν.

Nam Telemachus ἐπανελθὼν οὐδὲν τούτων ἐποίησεν.

Scholio ad Odyss. O. 45 νοθεύεται ὡς διαπεπλασμένος ἐξ ἡμισιχίου τῆς Ἰλιάδος, respondet Scholion ad Iliad. K. 158 unde vitium eximam. Editur: ὁ ἀσερίσκος ὅτι ἐντεῦθεν εἰς τὴν Ὀδύσειαν μετὰκειται ἐπὶ τοῦ Πεισιστράτου κλινιδίου καθεύδοντος παρὰ Μενελάω. imo vero ἐπὶ τοῦ Πεισιστράτου ἐπὶ κλινιδίου καθεύδοντος.

Odyss. O. 95.

ἀγχιμόλον δέ οἱ ἦλθε Βοηθοῖδης Ἐτεωνεύς,

ἀνσᾶς ἐξ εὐνῆς ἐπεὶ οὐ πολὺ ναῖεν ἅπ' αὐτοῦ.

Scholion ad vs. 96: οὐκ ἀναγκαῖον ἀθετεῖν. οὐ γὰρ δῆλοι οἱ θεράποντες ὥς ἐν τῇ αὐτῇ οἰκίᾳ οἰκεῖν.

Quam absurda scripturae vitia nos in libris etiam melioribus ludificantur! Qui servi, δοῦλοι, appellari debebant, nunc sine sensu δῆλοι esse dicuntur. Omnia plana sunt in hisce: οὐ γὰρ δοῦλοι οἱ θεράποντες. Clientes, πελάται aut θῆτες poterant χωρὶς οἰκεῖν, et sic nihil causae est cur ἐπεὶ οὐ πολὺ ναῖεν ἅπ' αὐτοῦ fraudis vel interpolationis ullam moveat suspicionem. Haec est Grammatici sententia.

Ad Odyss. O. 106 retulit Dindorfius Herodiani Scholion: τρεῖς δξείαι· καὶ εἴπομεν ἐν τῇ Ἰλιάδι τὸ αἴτιον, et adscripsit: »Annotatio ab hoc loco aliena." Facile credimus, nam quid quaeso ea annotatiuncula facit ad versum:

τῶν ἐν ἀειραμένη Ἑλένη φέρε δῖα γυναικῶν.

sed tu refer ad praecedentem versum ita scriptum:

ἐνθ' ἔσαν οἱ πέπλοι παμποικίλοι οὓς κάμεν αὐτή.

et confer Scholia Veneta ad Iliad. Z. 289 ubi idem versus recurrit.

Qui adscripsit ad Odyss. O. 157 Ὀδυσῆϊ ἐνὶ οἴκῳ: Ἀττικὸν ἐστίν, ὡς τὸ ἥρωι Λαομέδοντι πολίσσαμεν, habebat ob oculos scripturam Ὀδυσῆ, ut in Iliad. H. 453 scribitur ἥρω Λαομέδοντι, et iungebat Ὀδυσῆ ἐνὶ οἴκῳ εἴποιμι. Melius, credo, vulgo scribitur κιχῶν Ὀδυσῆ ἐνὶ οἴκῳ.

Ad Odyss. O. 174:

ὥς ὅδε χῆν' ἥρπαξ' ἀτιταλλομένην ἐνὶ οἴκῳ.

annotatur ad ἀτιταλλομένην: κυρίως μὲν ἐκ νηπίου, νῦν δὲ μετ' ἐπιμελείας τρεφομένην. Pro ἐκ νηπίου, quod nihili est, Codex Harleianus ἐκπιούν. Verum est ἐπὶ νηπίου.

Odyss. O. 204.

ὧδε δὲ οἱ φρονέοντι δαδάσσατο κέρδιον εἶναι.

εἰρήψ' ἴππους ἐπὶ νῆα θοὴν καὶ θῖνα θαλάσσης.

Scholion: εἰρήψ'] τὸ πλήρες ἔερεψεν οὐ εἰρήψα. ἀπ' ἄλλης γὰρ ἀρχῆς ἐστίν. Rescribe sodes οὐ εἰρήψαι pro οὐ εἰρήψα.

In longiore Scholio ad Odyss. O. 225 legendum: παραγενόμεναι γὰρ εἰς τὸν τῆς θεοῦ (Iunonis Argivae) νεῶν ἔσκαπτον αὐτὴν (non αὐτὸν) λέγουσαι πλουσιώτερον μᾶλλον εἶναι τὸν τοῦ πατρὸς οἶκον καὶ διὰ τοῦτο μανεισῶν παραγενόμενος ὁ Μελάμπους ὑπέσχετο πάντως θεραπεύσειν (non θεραπεύειν). Μανεισῶν felix est Buttmanni emendatio pro μάντις ὦν. Plurima indicia sunt optimum omnium Codicem Harleianum ex vetusto libro literis uncialibus exarato esse descriptum, unde ΜΑΝΕΙΩΝ in μάντις ὦν abire potuerit. Post pauca pro ἀπαγγεिलाμένου — μέρος τῆς βασιλείας repone ἐπαγγεिलाμένου.

Odyss. O. 248.

τοῦ δ' οὐεῖς ἐγένοντ' Ἀλκμαίων Ἀμφίλοχος τε.

Scholion: οὐκ οἶδεν Ὅμηρος τὸν Ἀλκμάονα μητροκτόνον. Recte Ἀλκμάονα idque Homero reddendum, Ἀλκμάων pro Ἀλκμαίων. Atticis Ἀλκμέων, ut Ἀμυθέων ex Ἀμυθάων, Doribus Ἀλκμάν ut Ποτειδάν ex Ποσειδάων. Confirmant versus poetarum, ut in notissimo

Νέρων, Ὀρέσης, Ἀλκμέων μητροκτόνοι.

Posteri Attice Ἀλκμεωνίδαι, Dorice Ἀλκμανίδαι, ut apud Pindarum Pyth. VII. 2

Ἀλκμανιδᾶν εὐρυσθενεῖ γενεᾷ.

Odyss. O. 373.

τῶν ἔφαγον τ' ἐπίον τε καὶ αἰδοίοισιν ἔδωκα.

Scholion: οὕτω τοὺς ἰκέτας ἔλεγον. τινὲς δὲ τῆς Ἀφροδίτης. Excidit praepositio: τινὲς δὲ ἐπὶ τῆς Ἀφροδίτης. Usitatus dixisset quisquis est ἐπὶ τῶν ἀφροδισίων. Offendebat fastidiosas aulicorum aures antiqua et εὐθυρρήμων oratio αἰδοίοισιν ἔδωκα, ut apud Sallustium: *quicumque manu, ventre, pene bona patria laceraverat*. Itaque commenti sunt aliquid grammatici, οὕτω τοὺς ἰκέτας ἔλεγον, quod quam incongruum sit vides. Alii naturae inemores rem suo vocabulo appellaverunt, ut Alexis apud Plutarchum *de aud. poet.* p. 21 v.

τὸ πιεῖν, τὸ φαγεῖν, τὸ τῆς Ἀφροδίτης τυγχάνειν,
τὰ δ' ἄλλα προσθήκας ἅπαντα χρὴ καλεῖν.

Ad Odyss. O. 432.

ἔφρα ἴδῃ πατὴρ καὶ μητέρος ὑπερεφῆς δῶ.

profertur scripturae discrepantia γρ. ἔφρ' εἶδῃς. Dindorfius „voluit εἶδῃς.” Non opinor, sed ἔφρα ἴδῃς, quod vulgatae prae-
tulerim.

In Scholio ad Odyss. Π. 15 praepositio et male abundat et, ubi necessaria est, periit. Editur: καὶ οἱ κύνες σαίνουσι πρὸς αὐτὸν ὡς ἂν συνήθως ὀρῶντες οἳ τε μνηστῆρες πλεύσαντα αὐτὸν οἶονται περὶ τοὺς ἀγροὺς εἶναι. Scribendum σαίνουσιν αὐτόν sine praepositione, nam canes ut ὑλακτεῖν τινα sic et σαίνειν τινά dicuntur, ut omnia quae cauda adulantur. Sophocles apud Athen. VII. p. 277 B.

χορὸς δ' ἀναύδων ἰχθύων ἐπερρόθει
σαίνοντες οὐραίοισι τὴν κεκτημένην.

Contra periit praepositio in sqq. ubi καταπλεύσαντα legendum pro πλεύσαντα.

Solita ellipsi editur ad Odyss. Π. 57. ὅτι νῦν ὀρθῶς εἴρηται — κατὰ δὲ τὴν πρώτην οὐχ ὑγιῶς, pro οἱ ἀσεπίσκοι ὅτι κτέ. Suppletur ellipsis sed cum scripturae vitio ad Odyss. Ξ. 188: ἀσεπίσκος πρόσκειται ἄχρι εἰχῶν τριῶν, nam requiritur pluralis ἀσεπίσκοι πρόσκεινται. Qui nobis nota fecit et explicuit τὰ τοῦ Ἀριστάρχου σημεία Aristonicus, eum ipsum in hac re testem

habemus, sed Aristonicum ipsum nobis dicere testimonium ignoramus et incertum aliquem grammaticum ea dicere vulgo credimus. Aristonicus igitur ita scribit: τῆς δὲ ἀθετήσεως αὐτῷ (τῷ Ἀριστάρχῳ) διττὸς ὁ λόγος. ὁ μὲν γάρ ἐστι σημαίνων ὅτι οὐχ Ὀμήρου τὸ ἔπος, ὡς ἐλέγετο ἐπὶ τοῦ

τέρπεται ἐν θαλίῃ καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην.

ἀδύνατον γὰρ τὴν διηγεκῶς παρθένον παραδεδομένην γεγαμῆσθαι. ὁ δὲ (Ἀρίσταρχος) αἰτίαν ἐπιφέρει ὡς τῶν ποιημάτων ἐν τῇ τάξει διημαρτημένων. ὅταν δ' ὁ Ἀγαμέμνων λέγῃ πρὸς τὸν Ἀχιλλεῆα

αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.

ἐνταῦθα ἡθετῆσθαι Φησι χάριν τοῦ βασιλέως ὀφείλοντος εἰ τοιοῦτός ἐστιν ἐν πολέμῳ ὁ κατ' ἐπικουρίαν ἦκων. διόπερ ἐπὶ μὲν τοῦ λεγομένου ὑπ' Ἀγαμέμνονος ὀβελὸς παρακείμεται καὶ πρὸς τούτῳ ἀτερίσκος. δηλοῖ δὲ τοῦτο ὅπου ἂν ᾖ κείμενος σὺν τῷ ὀβελῷ ὅτι Ὀμήρου μὲν ἐστὶ, Φαύλως δ' ἐνθάδε κεῖται.

Dicam primum quo argumento haec Aristonici ipsius esse collegerim, deinde testimonium Aristonici gravi errore et mendo liberabo. Legitur locus, cuius partem descripsi, in praestantissimo Codice Veneto A in primis foliis, quae textum cum Scholiis praecedunt. Ex primis foliis pars, ut sit, abscissa olim periit. Quanti pretii liber esset in Graecia effoeta et decrepita nemo intelligebat. Si cui membranaceo folio esset opus a vetusto libro nullam in rem utili avellebat. Sic Athenaei duo priores libri in vetustissimo Marciano Codice interciderunt. Supersunt nunc in Veneto A disiecta quaedam folia paucula, quorum octavum est in quo illa quae dedi scripta sunt sine initio et fine, quia avulsum periit et praecedens folium et sequens. Cuius autem illa sunt? Suboluit id mihi ex eo more veterum, quo Grammaticorum Praefationes praemittebantur libris in quorum marginibus (μετωπίοις) observationes et Scholia cuiusque Grammatici annotata essent. Sic, ut hoc utar, Erotiani interpretationes τῶν Ἰπποκρατεῶν γλωσσῶν ad ipsum Hippocratis textum ad quem quaeque locum pertinebant in ora libri adscribebantur. Praefatio autem Erotiani in primis libri foliis praemittebatur. Neque id aliter fieri poterat: in margine circa textum non erat Praefationi locus: itaque in membranarum libro praemissis describebatur, ne illa pars operis omissa periret. Qui praeclarum Codicem Venetum A scripsit ad quem-

que Homeri locum in marginibus circa textum apposuit τὰ Ἀριστονίκου σημεία καὶ τὰ Διδύμου περὶ τῆς Ἀρισταρχείου διορθώσεως, et omnibus libris praeter ultimum subscripsit: Παράκειται τὰ Ἀριστονίκου σημεία καὶ τὰ Διδύμου περὶ τῆς Ἀρισταρχείου διορθώσεως. τινὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἰλιακῆς προσφθίας καὶ Νικάνορος περὶ τσιγμῆς, ubi verba τινὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Ἰλιακῆς προσφθίας manifesto declarant ex Herodiani libris περὶ τῆς Ἰλιακῆς προσφθίας excerpta tantum esse adscripta, unde certo colligi licet duos priores libros τὰ Ἀριστονίκου σημεία et τὰ Διδύμου περὶ τῆς Ἀρισταρχείου διορθώσεως integros in marginibus textus Homerici descriptos fuisse. Itaque Praefationem quoque utriusque libri non esse omissam et praeteritam manifestum est, sed de more seorsim descriptam toti operi esse praemissam, id quod in Aristonico (ne de Didymi opera et ratione, quam in scribendo secutus sit de industria dicamus) prorsus erat necessarium. In marginibus enim textus Homericus τὰ σημεία ipsa apponebantur, et cur Aristarchus ad quemque locum singula σημεία addiderit exponebatur, sed de ipsis σημείοις in universum, et quae esset τῶν σημείων ratio et usus, Aristonicus in operis exordio et introitu lectores certiores facere debuit. Haec ipsa causa est cur nihil esset opus in singulis locis notarum nomen indicare, quoniam ea omnia in Praefatione libri recte et ordine enarrata fuerunt. Ut enim uno exemplo rem per se planam et perspicuam faciam etiam planiorem, Aristonicus in Praefatione explicuerat τὴν περιεσιγμένην διπλὴν ab Aristarcho ad eos locos esse adpictam, ubi Zenodotei textus scripturae ab Aristarchea recensione discrepant, vel aliis verbis ubi Aristarchus vitiosas Zenodoteae recensione lectiones emendasset. Quod quum semel in operis introitu diligenter esset demonstratum, nihil erat opus ad singulas Zenodoti discrepantes lectiones adscribere: ἡ περιεσιγμένη διπλὴ ὅτι Ζηνόδοτος γράφει κτέ. sed satis erat: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει, et similiter in caeteris σημείοις. Iam vero haec omnia reputans fragmentum incerti Grammatici in vetusto Codice Marciano A repertum sumito mihi aliquis in manus et diligenter inspicito:

* * * ἢ τὸ ἔφη. ὁ δὲ τοῦτο μὴ νοήσας ἀλλὰ λαβὼν πάλιν τὸ $\overline{\Phi\eta}$ ἀντὶ τοῦ $\overline{\omega\varsigma}$ ὑπέταξεν ἐκ περισσοῦ

πέφραδὲ τε Τρώεσσι καὶ εὐχόμενος ἔπος ἠῦδα.

Σημειῶται δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀπεριρίκτω διπλῇ τὰς ὁμωνυμίας ἀπάσας, ὅτι οὐ νοήσας τὸ τοιοῦτον ἔγραψεν ὅτε μὲν Πυλαϊμένηα ὅτε δὲ Κυλαϊμένηα. πρὸς μὲν δὴ Ζηνόδοτον αὐτῷ ἡ παρὰθesis τῆς περιεσιγμένης διπλῆς πρὸς ἐκάστην γραφὴν ἀκριβέστερον θεωρεῖται. De quo haec dicuntur et quis loquitur? Dicuntur haec de Aristarcho Zenodoti vitiosas scripturas et alios errores refellente ac σημείοις diversis notante. Loquitur autem is qui se ad singulos Homeri locos, ubi ἡ περιεσιγμένη διπλῇ apposita ab Aristarcho esset, diligentius de his egisse commemorat. Ecqua igitur dubitatio potest esse quin ipsius Aristonici verba audiamus initio libri περὶ τῶν Ἀρισάρχου σημείων narrantis quae cuiusque σημείου ratio et significatio apud Aristarchum fuisset. Ubi semel haec suspicio non improbabilis, ut opinor, subiit animum excutiamus paullo curiosius reliqua. Est in Iliade E. 499.

ὁ δὲ Φῆ κώδειαν ἀνασχών

πέφραδ' ἑ Τρώεσσι καὶ εὐχόμενος ἔπος ἡῦδα.

ubi haec est ex Aristonico excerpta annotatio: ἡ (περιεσιγμένη) διπλῇ ὅτι ἀναγνόντες τινὲς Φῆ κώδειαν ὕφ' ἔν, ἴν' ἢ ὡς κώδειαν, προσεπέταξαν τὸν ἡθετημένον. οὐδέποτε δὲ Ὅμηρος τὸ Φῆ ἀντὶ τοῦ ὡς τέταχεν. ἴσως δὲ καὶ Ἀντίμαχος ἐντεῦθεν ἐπλανήθη Φῆ γεράνοισιν εἰπών. δεῖ δὲ ἔξωθεν προσλαμβάνειν τὸ ὡς καὶ ἀθετεῖν τὸν εἶχον. Quid tibi videtur? Estne idem de eadem re agens? sed reliqua videamus. Sequitur in fragmento: σημειῶται δὲ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀπεριρίκτω διπλῇ τὰς ὁμωνυμίας ἀπάσας. Audi nunc Aristonicum ad Iliad. B. 857: ἡ διπλῇ ὅτι ὁ Ἀσσιος οὗτος ὁμωνυμὸς ἐστὶ τῷ Ἐκάβης ἀδελφῷ. ἐσημειοῦτο δὲ ὁ Ἀρίσταρχος τὰς ὁμωνυμίας πρὸς τὰ (περὶ insere) Πυλαϊμένους. Satin' apparet eadem ab eodem dici? Qui illa ex Aristonici libro in marginibus Codicis Veneti descripsit ipsius Aristonici verbis utitur, et sine nomine Aristarchi σημειῶται, inquit, τὰς ὁμωνυμίας ἀπάσας πρὸς τὸν Ζηνόδοτον, et satis est, namque illa omnia Aristarchea esse constabat. Conf. Lehrs. de Aristarchi studiis Homericis pag. 10. Aliis locis Scholiorum confector suis verbis Aristonici sententiam refert, et saepius σημειοῦνται τινες, nonnumquam ἐσημειοῦτο ὁ Ἀρίσταρχος et simili modo scribit. Sic supra vidimus ὅτι ἀναγνόντες τινὲς Φῆ κώδειαν pro ἀναγνούς ὁ Ζηνόδοτος. Τὰ περὶ Πυλαϊμένους eodem modo nar-

rantur ex Aristonico ad Iliad. N. 658. Zenodoti lectio, vel potius levis coniectura, Iliad. E. 576. *Κυλαιμένεα* pro *Πυλαιμένεα* in Scholiis non commemoratur, quemadmodum passim nunc multa desiderantur quae olim in iis scripta fuisse satis constat. Reliquam partem fragmenti mox cum Aristonici reliquiis componemus, quibus omnibus diligenter expensis concedent mihi, spero, homines docti partem Praefationis Aristonici ad nos pervenisse. Nunc valebit illud Euripideum

λόγος γὰρ ἐκ τ' ἀδοξούντων ἰών

καὶ τῶν δοκούντων αὐτὸς οὐ ταυτὸν σθένει.

Aliud est grammaticum sine nomine incertae aetatis audire, aliud antiquum et nobilem Criticum harum rerum peritissimum et in Aristarchi scriptis et commentariis diu et multum versatum testem habere. Τὸν δὲ ὀβελόν, inquit, ἔλαβεν ἐκ τῆς Ζηνοδότου διορθώσεως· παρτίθει δὲ αὐτὸν τοῖς ἐκβαλλομένοις ἐκ τῆς ποιήσεως εἰχοῖς ὡς τοῖς νεκροῖς τῶν ἀνθρώπων. Quae quia ipse Aristonicus dicit certam habent et exploratam fidem. Eodem modo quidquid de Pisistrato et Pisistrati sodalibus antiqua carmina interpolantibus apud sequiores narratur minus habet ponderis quam ipsius Aristonici de Aristarcho disertum testimonium: ὃ δὲ (Ἀρίσταρχος) αἰτίαν ἐπιφέρει ὡς τῶν ποιημάτων ἐν τῇ τάξει διημαρτημένων. Iam ex Aristonici praefatione gravem errorem eximamus. Primum rem ipsam, qua de agitur, paucis proponam. Legitur in Iliade his versus idem. A. 177.

ἔχθιστος δὲ μοί ἐσσι διοτρεφέων βασιλῆων,

αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοι τε μάχαι τε.

et E. 891.

ἔχθιστος δὲ μοί ἐσσι θεῶν οἱ Ὀλυμπον ἔχουσιν·

αἰεὶ γάρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοι τε μάχαι τε.

Haec ab Iove irato ad Martem dicuntur, illa ab irato Agamemnone ad Achillem. Aristarchi erat sententia ea in Iovis ad Martem oratione recte dici et suo loco esse posita, contra in oratione Agamemnonis ad Achillem incongrua esse et ex libro v in I versiculum male et praepostere esse translatum. Itaque ad A. 177 posuit ὀβελὸν μετ' ἀστερίσκου significans versum esse Homeri, sed alieno loco positum et expungendum, contra ad E. 891 ἀστερίσκον παρέθηκε denotans versum hunc recte et ordine nunc legi sed hinc perperam in alienam sedem migrasse.

Inspiciamus nunc Aristonici reliquias. Ad E. 891 annotatur: ὁ ἀσερίσκος ὅτι ἐντεῦθεν μετενήνεκται ἐν τῇ πρώτῃ βραψωδία ἐπὶ τὸν πρὸς τὸν Ἀχιλλέα ὑπὸ Ἀγαμέμνονος λόγον. Optime habent omnia, et qui Aristarchi sententiam noverat poterat talem annotationem animo praecipere. Itaque etiam quod ad A. 177 annotatum reperietur animo praecipi et quodammodo praedici poterit: nempe hoc aut aliquid his simile: ὁ βελδς μετ' ἀσερίσκου ὅτι ἐνταῦθα κακῶς μετακείται ἐκ τῆς Ε βραψωδίας. Iam inspiciamus Codicem Venetum ut quam recte coniecimus appareat, αἰεὶ γὰρ τοι ἔρις: ἀσερίσκος ὅτι ἐνταῦθα ὀρθῶς εἴρηται, ἐν δὲ τῇ Ὀδυσσεΐα οὐ. Manifestum est haec esse flagitiose corrupta et nec terram, quod aiunt, nec coelum tangere. Quia liquido constat quid sit ab Aristonico adnotatum, emendatam scripturam nec magno opere desideramus et facili negotio ex corruptis reliquiis colligere et supplere possumus: ὁ βελδς μετ' ἀσερίσκου ὅτι ἐνταῦθα κακῶς εἴρηται, ἐν δὲ τῇ Ε βραψωδία εὔ. Emendari haec potuerunt quia aliunde certa emendationis adiumenta suppetebant, sed alia sunt in Scholiis Venetis non minus foede et flagitiose corrupta et interpolata, quibus nulla aliunde lux affulget, quamobrem aeternis prementur tenebris, ἀνηκέστως ἔχουσι nec ulla speranda salus. Sed si quando ex libro tam vitioso aliquid monstri proferetur νᾶφε καὶ μέμνησ' ἀπισεῖν. Veniamus iam ad Aristonici praefationem, ὅταν δ' ὁ Ἀγαμέμνων, inquit, λέγῃ πρὸς τὸν Ἀχιλλέα

αἰεὶ γὰρ τοι ἔρις τε φίλη πόλεμοί τε μάχαι τε.

ἐνταῦθα ἡθετῆσθαι Φησι χάριν τοῦ βασιλέως ὁφείλοντος εἰ τοιοῦτός ἐστιν ἐν πολέμῳ ὁ κατ' ἐπικουρίαν ἦκων. διόπερ ἐπὶ ΜΕΝ τοῦ λεγομένου ὑπ' Ἀγαμέμνονος ὁ βελδς παρακείσεται καὶ πρὸς τούτῳ ἀσερίσκος. δηλοῖ δὲ τοῦτο ὅπου ἂν ἦ κείμενος σὺν τῷ ὁβελῶ ὅτι Ὁμήρου μὲν ἐστὶ, Φαύλας δ' ἐνταῦθα κεῖται. Etiam me indicente unusquisque videbit haec lacunosa esse et hiare omissis nonnullis quae ad sententiam necessaria sint et ex oppositis non multo labore colligantur. Verbis ἐπὶ ΜΕΝ τοῦ λεγομένου ὑπ' Ἀγαμέμνονος ὁ βελδς παρακείσεται καὶ πρὸς τούτῳ ἀσερίσκος necessario respondebant ἐπὶ ΔΕ τῶν ὑπὸ Διὸς εἰρημένων μόνος ὁ ἀσερίσκος. Iam tu vides cur illa interciderint: scribae oculi a priore ἀσερίσκος ad posterius aberrarunt et sic perierunt media. Similis lacuna est in iis quae praecedunt et in iis quae se-

quantur. Illic Iovis irati ad Martem oratio commemorari debuit, hic quam vim solus ἀστερίσκος haberet. Non est Aristonici oratio tam exquisita ut eam imitando referre non possimus. In hunc fere modum ultima scripta fuisse conicio: *δηλοῖ δὲ τοῦτο ὅπου ἂν ἢ κείμενος σὺν τῷ ὀβελῷ ὅτι Ὁμήρου μὲν ἐστὶ Φαύλως δ' ἐνταῦθα κεῖται, ὅταν δὲ μόνος ὁ ἀστερίσκος ὅτι νῦν μὲν ὀρθῶς εἴρηται, κακῶς δ' ἐντεῦθεν ἀλλόσε ποι μετάκειται.* Simili fere modo priora facile suppleri poterunt et omnia sana et expedita erunt et Aristonico digna. Quod in Praefatione monuit de Odyss. A. 605

τέρπεται ἐν θαλίῃ καὶ ἔχει καλλίσφυρον Ἥβην.

idem ex ipsius σημείοις sumtum legitur in Scholiis ad Odyss. A. 601: οὐκ οἶδε — τὴν Ἥβην γεγαμημένην ἀλλὰ παρθένον. διὸ καὶ παρθενικὰ ἔργα ἀποτελεῖ· οἶνοχαεῖ γὰρ καὶ λούει, et ad Iliad. Δ. 2: ἡ διπλῇ ὅτι παρθένος ἡ Ἥβη· οἶνοχαεῖ γὰρ· οὐκ ἄρα γεγάμηται ὕφ' Ἡρακλέους, ὡς ἐν τοῖς κατὰ τὴν Νέκυϊαν ἡθετημένοις, et ad Iliad. E. 905:

τὸν δ' Ἥβη λούσεν, χαρίεντα δὲ εἴματα ἔσσεν,

ex Aristonico descripta leguntur: ἡ διπλῇ ὅτι παρθενικὸν τὸ λούειν. οὐκ οἶδεν ἄρα ὕφ' Ἡρακλέους αὐτὴν γεγαμημένην ὡς ἐν τοῖς ἡθετημένοις ἐν Ὀδυσσεΐ. Ad haec igitur respiciens dixerat: παρθενικὰ ἔργα ἀποτελεῖ. οἶνοχαεῖ γὰρ καὶ λούει, et hinc in Praefatione scripsit: ἀδύνατον γὰρ τὴν διηγεῖσθαι παρθένον παραδεδομένην γεγαμηθῆαι, quae omnia ab eodem iisdem ferme verbis observata esse satis est manifestum. Denique quae est ultima in Aristonici Praefatione observatio de versibus his in Odyss. repetitis Γ. 75 et I. 253.

ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; πόθεν πλεῖθ' ὕγρα κέλευθα;

ἢ τι κατὰ πρῆξιν ἢ μασιδίῳς ἀλάλησθε,

οἶά τε ληϊστῆρες ὑπεῖρ ἄλλα; τοὶ τ' ἀλόνωνται

ψυχὰς παρβέμενοι κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες,

de his Aristonicus in Praefatione breviter ita dixit: *ἔστι δὲ καὶ ἕτερος τρόπος τῆς ἀθετήσεως ὅταν τοῖς αὐτοῖς εἰσίοις πολλάκις χρῆται ὅτε μὲν οἰκείοις περιτιθεῖς προσώποις τὰ λεγόμενα, ὅτε δὲ οὐ, ὡς ἔχει τὰ τοῦ Κύκλωπος τοῦ ἀνημερωτάτου ῥήματα ὑπὸ τοῦ συνεταστάτου Νέστορος λεγόμενα πρὸς Τηλέμαχον ὦ ξεῖνοι, τίνες ἐστέ; — ψυχὰς παρβέμενοι.* ταῦτα γὰρ ἤρμοζεν ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος Ὀδυσσεῖ εἰρησθαι, οὐχ ὑπὸ Νέστορος Τηλεμάχῳ. De eadem

re copiose exposuit Aristonicus in annotatione ad Odys. Γ. 71 quo Scholio, nihil praestantius, nihil luculentius ex Aristonici σημείοις descriptum vidi, non in brevius ieiune contractum sed αὐτολεξεῖ pleraque ex Aristarchi commentariis sumta. Quae eximia annotatio quia una parte laborat priorem eius partem describam: τοὺς μετ' αὐτὸν τρεῖς εἵχους ὁ μὲν Ἀριστοφάνης ἐνθάδε σημειοῦται τοῖς ἀσερίσκοις, ὅτε δὲ ὑπὸ τοῦ Κύκλωπος λέγονται καὶ ὀβελίσκοις τοῖς ἀσερίσκοις παρατίθῃσιν ὡς ἐντεῦθεν μετενηνεγμένων τῶν εἵχων. πόθεν γὰρ τῷ Κύκλωπι ληστῶν ἔννοια ἢ σωμυλλομένῳ φάναι «οἷ τ' ἀλδώνται ψυχὰς παρθέμενοι κακὸν ἀλλοδαποῖσι φέροντες;» ὁ δὲ Ἀρίσταρχος οἰκειότερον αὐτοὺς τετάχθαι ἐν τῷ λόγῳ τοῦ Κύκλωπος φησιν· οὐδὲ γὰρ νῦν οἱ περὶ Τηλέμαχον ληστρικὸν τι ἐμφαίνουσιν. δοτέον δέ, φησὶ, τῷ ποιητῇ τὰ τοιαῦτα. καὶ γὰρ ναῦν αὐτὸν παράγει εἰδότα

ἀλλὰ μοι εἴφ' ὅπῃ ἔσχεας ἰὼν εὐεργέα νῆα.

καὶ συνήσιν Ἑλλάδα φωνήν. Videmus ex his primum Aristophanem iisdem σημείοις quibus Aristarchum usum esse ὀβελόις sive ὀβελίσκοις et ἀσερίσκοις. Zenodotum ea primum reperisse suspicor, unde Aristophanem, deinde et Aristarchum sumsisse, ut diserte Aristonicum audivimus dicentem: τὸν δὲ ὀβελὸν λαβὼν ἐκ τῆς Ζηνοδότου διορθώσεως. Deinde non satis commode haec divisa sunt: οὐδὲ γὰρ νῦν οἱ περὶ Τηλέμαχον ληστρικὸν τι ἐμφαίνουσιν, et δοτέον δὲ τῷ ποιητῇ τὰ τοιαῦτα. Sed ea verba, quae sanum et sobrium Aristarchi iudicium arguunt in nulla re modum excedentis, δοτέον τῷ ποιητῇ τὰ τοιαῦτα, referenda sunt ad Aristophanis dubitationes πόθεν τῷ Κύκλωπι ληστῶν ἔννοια; κτέ. Eodem iure, inquit, mireris eum navim nosse et Graece intelligere: danda sunt talia poëtae. Extrema pars loci non est integra. Demonstrat Aristarchus praedonem esse non honestum sed improbum facinus veteribus visum ex ipsis Homeri verbis. Nam contraria sunt, inquit, ἢ τι κατὰ πρῆξιν et μαψιδίως, sed omittitur quod gravissimum est, nempe ψυχὰς παρθέμενοι id est τὰς ψυχὰς παραβαλόμενοι sive κινδυνεύοντες περὶ τῆς ψυχῆς, quod de iis dicitur, qui capti aut deprensi malum facinus capitiбus suis luebant, ut in Aristophanis Pluto vs. 523

τίς γὰρ πλουτῶν ἐβέλῃσει

κινδυνεύων περὶ τῆς ψυχῆς τῆς αὐτοῦ τοῦτο ποιῆσαι;

Sic igitur et praedones cum capitis
Thucydidis opinio I. 5 optime re-

Aristonicus in Praefatione scripserit:
τοῦτο μὴ νοήσας ἀλλὰ λαβὼν ΠΑΛΙΝ τὸ φή
ἐκ περισσοῦ

τὸν Τρώεσσι καὶ εὐχόμενος ἔπος ἠῦδα.

Zenodotus eum errorem commiserat. Ad Iliad. B. 144

ἢ ἀγορὴ ὡς κύματα μακρὰ θαλάσσης.

ἢ διπλῇ περιεστρεφμένῃ) ὅτι Ζηνόδοτος γράφει Φή κυ-
μασσι δὲ Ὅμηρος τὸ Φή ἀντὶ τοῦ ὡς τέταχεν.

Π. 281 annotatur: νοθεύονται ἰή. πόθεν γὰρ ἦδει

τῶν ἀνδρῶν ἀντικείμενα; imo vero ἔτι κείμενα.

Π. 308.

καὶ κέ τεο δμῶν ἀνδρῶν ἔτι πειρηθεῖμεν.

ἰδοῦναι: τὸ τε ἀόριστον. διὸ καὶ ἐπὶ τοῦ κε ὁ τόνος. ὁ δὲ
Ἀσκαλωνίτης ἔτεοδμῶν, τῶν ἀγαθῶν θεραπόντων. τινὲς δὲ
ἔτεο δμῶν τῶν ὄντων ἡμετέρων δούλων.

Haec vitiis. Primum corrige τὸ τεο ἀόριστον. Docet
grammaticus scribendum esse καὶ κέ τεο, nam τεο indefinitum
(pronomen) est, itaque κέ habet accentum. In reliquis est
Scholion duplex de re eadem. Prius est: ὁ δὲ Ἀσκαλωνίτης
ἔτεοδμῶν τῶν ἀγαθῶν θεραπόντων. alterum: τινὲς δὲ οὕτως
ἔτεοδμῶν τῶν ὄντως ἡμετέρων δμῶν. Quum esset antiqua
scriptura ΚΑΙΚΕΤΕΟΔΜΩΩΝ Ptolemaeus δὲ Ἀσκαλωνίτης ar-
gulari coepit et καὶ κ' ἔτεοδμῶν censuit esse scribendum, unde
apud Hesychium est: Ἐτεοδμῶν: τῶν γυνήϊως δουλεύοντων. Ar-
gutiae autem hae sunt et nullius pretii. Duo grammatici Pto-
lemaei coniecturam commemorant, quorum antiquior auctorem
nominat solito cognomine δὲ Ἀσκαλωνίτης, alter sequiorum more
omisso nomine τινὲς supponit, ut in σημειοῦνται τινες de Ari-
starcho, ἀναγνόντες τινὲς de Zenodoto. Deinde duo diversa
scholia in unum coaluerunt et videntur duae opiniones et duae
lectiones commemorari, quum sit una et eadem.

Quod autem ΚΑΙΚΕΤΕΟΔΜΩΩΝ alii aliter dispescebant
argumento est Grammaticos Alexandrinos pervetustis Homeri

libris usos esse, qui *uncialibus*, ut aiunt, literis exarati vocabula non divisa sed uno tenore continuata exhibebant, ut esset nonnumquam ambiguum quo pacto syllabae in vocabula essent dispescendae. Exempla de multis pauca proferam. Ad Odyss. A. 489.

βουλοίμην ΚΕΠΑΡΟΥΡΟΣ ὥν θητευέμεν ἄλλῃ.

Scholion est ἐπάρουρος: ὡς ἐπίγειος τῷ τόνῳ καὶ τῷ σημαίνοντι. τινὲς δὲ πάρουρος ὁ ἀκόλουθος οὐκ εὔ. Ambigebant utrum κ' ἐπάρουρος an κε πάρουρος esset scribendum. Similiter ad A. 519

Φοίτα μακρὰ βιβᾶσα ΚΑΤΑΦΘΕΛΟΝ λειμῶνα, annotatur: ἄθλον πότερον σφοδελὸν ἢ ἀσφόμελον. λέγεται γὰρ καὶ χωρὶς τοῦ Α. Grammatici certant utrum velus scriptura in κατὰ σφοδελὸν dispescenda sit an in κατ' ἀσφόμελον. Similiter Odyss. Σ. 184

οἷ δ' οὐκ εἴσειμι μετ' ἀνέρας. αἰδέομαι γάρ.

Haerebant in ΟΤΚΕΙΣΙΜΙ. Scholion: τὸ πλήρες ἐκεῖσε (leg. κείσε) εἶμι. τινὲς δὲ εἴσειμι. ἄμεινον δὲ τὸ πρῶτον. Dubitabant utrum οὐ κείσ' εἶμι an οὐκ εἴσειμι esset verius. Grammaticus illud praetulit, hoc vulgatum est, rectissime, ut opinor.

In nonnullis dissidebant Critici qua ratione syllabae essent disponendae, veluti Odyss. A. 112.

οἱ δ' αὖτε σπόγγοισι πολυτρήτοισι τραπέζας

νίζον καὶ ΠΡΟΤΙΘΕΝΤΟΙΔΕ κρέα πολλὰ δατεῦντο.

et Odyss. Γ. 10.

οἱ δ' ἰθὺς ΚΑΤΑΓΟΝΤΟΙΔ ἰσία νηὸς εἴσης

σεῖλαν ἀείραντες.

ubi annotatur: Ἀρίσταρχος ἀτάγον εἶτα τοῖ δ' ἰσία. ὁ δὲ Ἡρωδιανὸς κατὰ γοντο. τὸ ὅμοιον καὶ ἐπὶ τοῦ

νίζον καὶ προτίθεντο ἰδὲ κρέα πολλὰ δατεῦντο.

ubi supplendum: Ἡρωδιανὸς κατὰ γοντο ἰδέ, et scribendum: νίζον καὶ πρότιθεν τοῖ δὲ κτέ. Hinc apparet Scholion ad A. 112 perturbatum esse et mutilatum: ἄμεινόν φησιν Ἡρωδιανὸς ἀναγινώσκειν καὶ πρότιθεν, τοῖ δέ. namque Aristarchi haec sententia est, non Herodiani, quem sibi in utroque loco constituisse par est. Deinde recte monetur: ὁ λόγος οὕτω μᾶλλον ἀκόλουθος· οἱ μὲν οἶνον ἔμισγον, οἱ δὲ σπόγγοισι νίζον, οἱ δὲ κρέα ἐμέριζον, et additur his verissima observatio: καὶ ἄλλως τὸν

παρατατικὸν τοῦ τίθῃμι ἐνεργητικῶς οἷδε λεγόμενον ὁ ποιητὴς οὐ παθητικῶς «παρὰ δὲ σφί τίθει.» Ex ipsa rei natura famuli, qui convlvis aut mensam aut cibos arponunt, προτιθέναι et παρατιθέναι dicendi sunt, non προτίθεσθαι et παρατίθεσθαι. Itaque summo iure Aristarchae lectiones utroque loco receptae sunt.

Codices vetustissimi, unde Critici veteres Homeri textum constituebant, scripti πρὸ Εὐκλείδου exarati erant Ἀττικοῖς γράμμασι κατὰ τὴν ἀρχαίαν γραμματικὴν, quae neque duplices neque longas vocales Η et Ω noverat, et hinc quoque nonnulli errores suscepti et quaedam scripturae discrepantia nata est. In Odys. A. 254

ὦ πόποι, ἦ δὴ πολλὸν ἀποιχομένου Ὀδυσῆος
 δεῦρ, ὃ κε μνηστῆρσιν ἀναιδέσι χεῖρας ἐφέη.

ferebatur antiqua lectio ΔΕΤΕΙ, de qua grammaticus ita iudicat: μήποτε ἄμεινον ἢ διὰ τοῦ εἰ γράφειν. καὶ ἔστιν οἶον τῆς ἀρχαίας γραμματικῆς ἐν τῇ καὶ τοῦτο τῶν ὑπολειμμένων. Per spicuum est scribi oportere: διὰ τοῦ ΗΙ γράφειν, nam scriptura per ΕΙ, inquit, unum est ex his quae ex antiqua scribendi consuetudine remanserunt, id est per negligentiam relicta sunt quum Ἰωνικοῖς γράμμασι scribi vocalis longa ΗΙ deberet. Similiter ad Odys. A. 275

μνηστῆρας μὲν ἐπὶ σφέτερα σκιδνασθαι ἄνωχθι,
 μητέρα δ', εἴ οἱ θυμὸς ἐφορμᾶται γαμέεσθαι
 ἀψ ἴτω ἐς μέγαρον πατρὸς μέγα δυναμένοιο.

Veterum Criticorum nescio quis annotavit: τῇ ἀρχαίᾳ συνηθείᾳ ἐγγράπτο ΜΕΤΕΡ ἀντὶ τοῦ ΜΗΤΗΡ. τοῦτο ἀγνοήσας τις προσέθηκε τὸ Α. Plane gemellum est quod annotatur ad Odys. A. 52.

θεὰ δ' ἐν δώματα ναίει

Ἄτλαντος θυγάτηρ Ὀλοόφρονος ὅς τε θαλάσσης
 πάσης βένθεα οἶδεν.

Scholion: ἐγγράπτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν· εἰτά τις μὴ νοήσας προσέθηκε τὸ ΟC. Excidit ipsa vetus scriptura et supplendum: ἐγγράπτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν ΟΛΟΟΦΡΟΝ, εἰτά τις κτέ. ΟΛΟΟΦΡΟΝ autem Ὀλοόφρων erat scribendum, quod nonnulli verum esse putabant. Sic in Euripidis Phoenissis us. 682 pro

σοί νιν ἐκγόνοι κτίσαν.

olim suspicatus est aliquis Criticorum

σῶ νιν ἐκγόνῳ κτίσαν

a poeta esse profectum. Itaque sic scribit in Scholio ad h. l. Γράφεται (leg. Γραπτέον)

Σῶ νιν ἐκγόνῳ κτίσαν,

ἴν' ἢ τῷ ἐκγόνῳ σου τῷ Κάδμῳ αἱ θεαὶ κατέκτισαν τὰς Θήβας. γέγονε δὲ περὶ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν ἀμάρτημα. πρὸ ἄρχοντος γὰρ Ἀθήνησιν Εὐκλείδου μήπω τῶν μακρῶν εὐρημένων τοῖς βραχέσι ἀντὶ μακρῶν ἐχρῶντο, τῷ Ε ἀντὶ τοῦ Η καὶ τῷ Ο ἀντὶ τοῦ Ω. ἔγραφον οὖν τὸ ΔΗΜΩΙ μετὰ τοῦ Ι ΔΕΜΟΙ. μὴ νοήσαντες δὲ ὅτι κατὰ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν δεῖ μετατεθῆναι τὸ Ο εἰς τὸ Ω ἐτάραξαν τὸ νόημα. Eadem utrobique ratio est: ΔΕΤΕΙ, inquit ille, est antiqua scriptura pro δεύη, hic autem ΣΟΙ ΕΚΓΟΝΟΙ ait vetusto more scriptum est pro σῶ ἐκγόνῳ.

Memorable est imprimis Scholion ad Iliad. Α. 104

ὕψε δύο Πριάμοιο — ὦ ποτ' Ἀχιλλεύς

Ἰδὼς ἐν κνημοῖσι δίδῃ μύσχοιο λύγοισιν,

ubi Aristarchus Zenodotum arguit, cui vetus orthographia Ο pro Ω imposuerit. ἡ διπλὴ (περιεσιγμένη) ὅτι Ζηνόδοτος γράφει ΟΝ. μήποτε δὲ πεπλάνηται γεγραμμένου τοῦ Ο ὑπ' ἀρχαϊκῆς σημασίας ἀντὶ τοῦ Ω προσθεὶς τὸ Ν. Non vetere significatione sed vetere scribendi consuetudine Ο erat positum pro Ω. Itaque emendandum ὑπ' ἀρχαϊκῆς συνηθείας. Sed nemo in eam rem, qua de agimus, disertius testimonium dixit quam Ἀλέξανδρος ὁ Κοτυαεὺς (Aristidis Smyrnaei Rhetoris amicus et magister) ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν Παντοδαπῶν ad Iliad. Ξ. 241.

τῷ κεν ἐπισχοίης λιπαροὺς πόδας εἰλαπινάζων.

ubi ex antiqua scriptura ΕΠΙCΧΟΙΕC inveteraverat mendum ἐπισχοίης pro ἐπισχοίης. Alexander perite correxit errorem et addidit: παρεφθάρη δὲ ὑπὸ τῶν μεταχαρκτηρισάντων, id est ab iis, qui τοὺς τῶν Ἀττικῶν γραμμάτων χαρακτήρας εἰς τοὺς τῶν Ἰωνικῶν μετέβαλον. Etiam aliis locis ex eo fonte manasse errores et ipsum Aristarchum in tali re errasse in sequentibus ostendam.

Superest in textu Homérico, quo nunc utimur, mendum ex illa vetere scribendi consuetudine relictum, quod obiter eximam. Editur in Iliad. Ν. 288.

εἰ περ γάρ κε βλεῖτο πονεύμενος ἢ τυκίης.

Quid est βλεῖτο? Velus scriptura πρὸ Εὐκλείδου ΒΛΕΙΟ τῶν μακρῶν οὕτω εὐρημένων. Aoristo Homérico ἐβλήμην, βλήσθαι, βλήμενος per omnia similis est Atticorum aoristus ἐνεπλήμην, ἐμπλήσο, ἐμπλήσθαι, ἐμπλήμενος. Oplativi forma in talibus, ut ratio docet et confirmat usus, exit in -HIMHN, -HIO, -HITO, ut in βεβλήμην, μεμνήμην, κεκτμήμην. Nota sunt exempla apud Aristophanem in *Acharn.* vs. 236

ὥς ἐγὼ βάλλων ἐκείνον οὐκ ἂν ἐμπλήμην λίθοις.
et in *Lysistrata* vs. 235

εἰ δὲ παραβαίην ὕδατος ἐμπλήθ' ἢ κύλιξ.

Itaque et nunc γέγονε περὶ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν ἀμάρτημα, namque ΒΑΗΙΜΗΝ, ΒΑΗΙΟ, ΒΑΗΙΤΟ Graeca sunt et poëtae reddendum: εἰπερ γάρ κε βλήο, et de βλεῖτο recte dixeris: τῆς ἀρχαίας γραμματικῆς ἔν τι καὶ τοῦτο τῶν ὑπολειμμένων.

Audi nunc grammaticos veteres in Codice Marciano ad h. l. βλεῖτο: βληθείς. ἔσι δὲ ἀκόλουθον μετοχῇ τῇ βλέμενος. κέχρηται Ἐπίχαρμος καὶ τῷ ἐνεργητικῷ

αἶκα τὸ βλείης σφενδόνα.

ὥς οὖν θέμενος θεῖτο οὕτω βλέμενος βλεῖτο. τὸ δὲ βλείης τῇ βλείς παράκειται. Cave te decipiant. Nihil habet commune βλεῖτο, cum θεῖτο, θέμενος, et participium βλέμενος in grammaticorum cerebris natum est. HomERICA sunt ἢ δουρὶ τυκίς ἢ βλήμενος ἰῶ, βλήμενος ἢ ἰῶ ἢ ἐγγεῖ, βλήμενος ἢ τυκίς et sim. Toto coelo diversa est ratio in βλείης apud Epicharmum, et participium βλείς multum vereor ne sit eiusdem farinae atque βλέμενος. Nihil aliud ex ea annotatione discimus nisi ΒΛΕΙΟ esse vulgatam scripturam et vulgo sine suspitione ita legi. Ἐβλήμην habet et coniunctivum in *Odyss.* P. 472

ὀππότ' ἀνὴρ περὶ οἷσι μαχειόμενος κτεάτεσσι

βλήεται,

quod est ex ΒΑΗΤΑΙ distractum.

Antiqua scriptura Attica reponi debet ad H. 104. pag. 331, 20: τὴν κρόκην τῇ χειρὶ ἐνηθον αἱ παλαιαὶ γυναῖκες, ὥς που καὶ Εὐπολὶς Φησι

τῇ χειρὶ νῆθε μαλλακωτάτην κρόκην.

Attici νῆν dicebant, ut κνῆν, σμῆν, ψῆν, et Eupolis dederat:

τῇ χειρὶ νῶσαι, quod a Codice oblatum editor sprexit. Homines docti de verbo NHN in magno errore versantur, et utar hac occasione ut hunc errorem, si possim, refutem et tollam. Doctorum opinio est verbum *nendi* triplicem apud veteres et probatos scriptores formam habere *νεῖν* et *νῆν* et *νήθειν*. Mihi contra persuasum est unam esse *solam* apud veteres formam NHN, *unam* apud sequiores NHΘΕΙΝ. Nemo Veterum *νήθειν* dicit, *nemo* recentiorum *νῆν*. Excipio eos qui inepte *ὑπεραττικίζουσιν*, ut Aelianus solet. Id per se ipsum magnam ex analogia veri speciem habere fortasse mihi concedent qui in tali causa iudices esse possunt, quorum neminem antepono Dindorfio, qui vulgarem opinionem in Stephani Thesaurο strenue defendit, et omnia quae huc faciunt diligenter collecta composuit. Quemadmodum Attici veteres *κνῆν* dicebant non *κνήθειν*, et *σμήν* non *σμήχειν*, et *ψῆν* non *ψήχειν*, et *νεῖν* non *νήχεσθαι*, sic et *νῆν* constanter dicebant non *νήθειν*. Ex *νῆν* nata sunt *νῆμα*, *ἐπίνητρον* et *νητική*, non ex *νήθειν*, unde *νήσμα* et *ἐπίνητρον* et *νησική* propagata fuissent. Sic et *νητός*, unde compositum *ἔυννητος* legitur Iliad. Σ. 595 *χιτῶνας ἔυννήτους* et Ω. 580 *ἔυννητόν τε χιτῶνα*, et Odyss. H. 97 *ἐνθ' ἐνι πέπλοι λεπτοὶ ἔυννητοι*. Audiamus Herodianum in Etym. Magno v. *Νῆμα*: οὐκ ἔστι ἀπὸ τοῦ νήθω. νῆσμα γὰρ ἂν ἦν, ἀλλ' ἀπὸ τοῦ Νῶ τὸ νήθω. ὅθεν καὶ

νεῖ νήματα,

Ἡσιόδος. καὶ ὁ παρατατικός

Μάλιστα (leg. Μᾶλιν) μὲν ἐν νη,

ἀπὸ τούτου οὖν τὸ νῆμα. Herodiani haec esse, optimi testis, colliges ex Etymol. M. v. Ἑννη: ἔστι νῶ τὸ σημαῖνον τὸ νήθω — ὁ παρατατικός ἐνων, ἐνης, ἐνη ὡς ἐζων, ἐζης, ἐζη καὶ πλειονασμῷ τοῦ Ν ἙNNH. οὕτως Ἡρωδιανός. Optime Gaisford. ad h. l. et Dindorfius illa retulerunt ad verba τῆς Σαπφοῦς servata ab Hephaestione p. 81, 10 Gaisf.

Μᾶλιν μὲν ἐν νη λέπτον ἔχοισ' ἐπ' ἀτράκτω λίνον.

Iam tu considera mihi diligenter priorem Herodiani locum. Quid agit Grammaticus? Nempe ut demonstret esse verbum νῶ (ex νάω contractum) unde sit νῆμα et ἐνη (ἐννη) ut ἐζη. Quid igitur sibi vult Hesiodeum Oper. et D. 775.

τῇ γὰρ τοι ΝΕΙ νήματ' ἀερσιπότητος ἀράχνης,

non est isti verbo locus, neque olim fuit, sed NHI, νῆ νήματα, et ab Hesiodo profectum et ab Herodiano scriptum est, et sic demum testimonii perdocti grammatici ratio constat: est νῆν, inquit, νῆμα, νῆ et imperfectum ἔνη. Unde igitur νεῖ natum est et in Hesiodi libris et apud Etymologum? Ex pervulgato eruditorum errore, quem apud Hesychium et Photium poteris ἐπ' αὐτοφώρῳ deprehendere. Apud Hesychium circumfertur:

Νημερτής.

Νεῖν: νήθειν.

Νηνεμία.

et apud Photium:

Νημερτής.

Νεῖν: νήθειν πρόκην.

Νηνεμία.

Tenemus impostores: quod ratio suadet, id series glossarum demonstrat. Inter Νημερτής et Νηνεμία locus est verae formae Νῆν, non est formae vitiosae Νεῖν. Sed quia sedebat hoc istis magistris *nere νεῖν* appellari apud veteres pro suo νήθειν, antiquas scripturas temere et incogitanter interpolabant. Neque tamen omnis memoria verba νῆν apud Hesiodum abolita est. Attulit Lennepius nescio cuius annotatiunculam hanc: *τινὲς δὲ τὸ νεῖ νήματα διὰ τοῦ Η ἔγραψαν ὡς ἀποκοπὴν ἐκ τοῦ νήθει*. Delirat homo cum sua apocope. Nihil est tam absurdum quod non sit ab aliquo grammatico dictum, et venire solet mihi ad haec in mentem quod Athenaeus alicubi iocatur: οὐδὲν ἄν ἦν τῶν γραμματικῶν μωρότερον εἰ μὴ ἱατροὶ ἦσαν. Servavit tamen nobis lectionem νῆ unice veram. Qua autem evidentia Hesychio et Photio suum Νῆν reddidimus, vide an non eadem Polluci opem ferre possis VII. 52. ἐφ' οὗ δὲ νήθουσιν ἢ νῶσιν (τὸ γὰρ νήθειν οἱ Ἀττικοὶ νεῖν λέγουσιν) ἐπίνητρον καλεῖται καὶ ὄνος, et iterum X. 125 καὶ ὄνον, ἐφ' οὗ νῶσι, καὶ ἐπίνητρον. Quid dicerēs sicubi ita legeretur: βιοῦσιν ἢ ζῶσιν (τὸ γὰρ βιοῦν οἱ Ἀττικοὶ ζεῖν λέγουσιν). Vitium dicerēs esse manifestum, namque praecedens ζῶσιν tantum non clamare ζῆν verum esse. Estne autem diversa ratio loci apud Pollucem? Non est. Quin tu ergo νῆν emendas? Quid igitur superest? Hesychius: Ἐνεῖ Ἀττικῶς ἐνήθεν. Egregium vero testem producant scatentem vitiis innumeris et aliorum et suis. At procedit in medium ὁ Ἀντιαττικιστής e Bekkeri

Anecdotis p. 109, 23, et, ut solet, confidenter Νήθειν, inquit, οὐ μόνον νεῖν. Ecquem testem et auctorem laudas? Nullum. Describitur a Photio: Νήθειν οὐ μόνον νεῖν τὴν κρόκην. Novimus hominem et hominis inscitiam ac temeritatem omnia etiam aperte vitiosa (ut ἐγρηγόρησαν pro ἐγρηγόρεσαν apud Xenophontem) cupide arripientis ut Atticistas male ureret. Hunc ipsum hominem suspicor a Phrynicho castigari ubi in Praefatione scribit: οὐ λανθάνει δέ σε, ὥσπερ οὐδ' ἄλλο τι τῶν κατὰ παιδείαν, ὥς τινες ἀποπλανηθέντες τῆς ἀρχαίας Φωνῆς καὶ ἐπὶ τὴν ἀμαθίαν καταφεύγοντες πορίζουσι μάρτυρας (leg. μαρτυρίας) τινὰς τοῦ προειρησθαι ὑπὸ τῶν ἀρχαίων τάσδε τὰς Φωνάς· ἡμεῖς δὲ οὐ πρὸς τὰ διημαρτημένα ἀφορῶμεν, ἀλλὰ πρὸς τὰ δοκιμώτατα τῶν ἀρχαίων. Quae verba unusquisque lubentissime sua faciet. Quid autem facias homine qui γρηγορεῖν pro ἐγρηγόρεναι apud Xenophontem sine vitio legi opinetur? Idem facile inducet in animum νήθειν pro νεῖν apud Atticos fuisse in usu. Quod autem nullum testem produxit, non ipsi imputandum, sed iis qui eius librum in hanc exilem brevitatem plurimis resectis contraxerunt. Videor enim mihi non nescire quid alicubi viderit et statim arripuerit ut Atticistis obiceret, de quo statim dicam postquam Grammaticorum locos exhibuero, ubi vera et genuina forma salva et incolumis evaserit. Hesychius Νῶντα: νήθοντα. Photius Νώμενος ὁ νηθόμενος. Disertius etiam Herodianus apud Etym. M. v. Ἐννη: νώμενος ὡς κλώμενος, quibus Eupolis accedit

τῇ χειρὶ νῶσαι μαλθακωτάτην κρόκην,
ut in melioribus libris scriptum est. Restat iis qui a me dissentiant unum praesidium, locus Platonis in *Politico* p. 289 C: τοὺς περὶ τὸ νήθειν τε καὶ ξαίνειν, quae verba respondent iis quae leguntur supra p. 282 A. καὶ μὴν ξαντικὴν γε καὶ νησικὴν καὶ πάντα τὰ περὶ τὴν ποίησιν τῆς ἐσθῆτος. Bis, dixerit aliquis, tua opinio his refutatur, namque Plato et νήθειν usurpat et inde natum νησική, nam tibi si credimus νητική appellari debebat. Concedo νησική esse e νήθειν natum, et si recte habet νησική de verbi νήθειν usu ambigi non posse. Sed quid si demonstratum dederō a Platone νητικὴν esse scriptum. Qui poteris? inquires. Facillime: producam testem idoneum. In Photii Lexico glossae Platonicae quam plurimae feruntur, quas ille (ut alibi ostendimus) ex

Boëtho et Aelio Dionysio sedulo descripsit, quorum hic in glossis Platonicis multus est, ille totus. Audi. *Νητικὴν: ἀνευ τοῦ σ τὴν περὶ τὸ νῆειν τέχνην*. Itaque quemadmodum sciolus in altero *Πολίτικι* loco formam veterem obliteravit, sic altero verbum vetus in vulgarem formam convertit. Plato ipse dederat: *τοὺς περὶ τὸ νῆν τε καὶ ξαίνειν*. Animadvertite iam mihi quam calamitosum sit antiquum *νῆν* et quam rarum. *Semel* habet Hesiodus, semel Sappho, Eupolis, Plato. Praeterea nusquam comparet nisi apud Grammaticos. Apud Hesiodum *νῆ* in *νεῖ* corruptum est, apud Eupolidem *νῶσαι* in *νῆθε*, apud Platonem *νῆν* in *νῆθειν*, et *νητικὴν* in *νηστικὴν*. Apud Grammaticos *νῆν* *constanter* in *νεῖν* conversum vidimus. Ipsi Lexicographi *νεῖν* pro *nere* Graecum esse non dubitant. Hesychius *Νεῖν: νῆθειν σήμονα, κολυμβᾶν, νήχεσθαι*, inter *Νεῖμον* et *Νεῖν οὐκ οἶδεν* interposuit. Suidas *Νεῖν κολυμβᾶν καὶ τὸ νῆθειν κρόκην*, et adscripsit testimonia ubi esset *παλαρε*. Cur alterius significationis nullum addiderit non miramur. Nulla sunt.

Caeterum nihil aliud ex NHN natum est praeter compositum *ἐπινῆν*, unde illud Homericum

γίγνομένῳ ἐπένησε λίῳ ὅτε μιν τέκε μήτηρ.

Sequiores *ἐπινῆθειν* dicebant, unde *ἐπινησθέντα* et *ἐπινενησμένα* formabant. Solus Aelianus, qui *νῶσι* recoxit, etiam *ἐπινηθέντα* inde natum usurpat.

**Ορχαμος* unde esset nescio quis Grammaticus ad Odyss. Δ. 156 ita docuit: *παρὰ τὸ ἄρχω ἄρχαμος καὶ ὄρχαμος, ὡς παρδαλῆ ἢ δορὰ καὶ πάρδαλις τὸ ζῶον*.

Ad ultima Dindorfius: *»Verba ab hoc loco aliena.* Minime, sed prorsus necessaria, si unam literulam correxeris: *πάρδαλις τὸ ζῶον*. Nota res est et multorum testimoniis confirmata, quod dicam verbis Apollonii in Lexico Hom. v. *Πάρδαλις*: — *φαίνεται λέγων ἐπὶ τοῦ ζώου διὰ τοῦ Ο, ἐπὶ δὲ τῆς δορᾶς διὰ τοῦ Α*. Ipsius Aristarchi haec erat sententia: itaque ad Iliad. N. 103 ubi nunc editur:

θῶων παρδαλίων τε λύκων τ' ἧῖα πέλονται.

manifesto errore annotatur in Veneto A: *Ἀρίσαρχος παρδαλίων, ἄλλοι δὲ πορδαλίων*, nam contra est et *παρδαλίων-πορδαλίων* sedem inter se mutare debent. Similiter *πάρδαλις* et *πορδάλιος*

μένος reponendum Iliad. Φ. 573, Odyss. Δ. 457 et Iliad. P. 20 ubi recurrit in Scholiis Venetis vitium idem: *πορδάλιος*: διὰ τοῦ Α αἱ Ἀρισάρχου, imo vero *παρδάλιος*: διὰ τοῦ Ο κτέ. et iterum ad Φ. 573: διὰ τοῦ Α *πάρδαλις* εἶχον αἱ Ἀρισάρχου, contra diserta multorum testimonia, in his Photii v. *Πόρδαλιν οἱ ἄλλοι Ἕλληνες, Ἀττικοὶ πάρδαλιν. Ὁμηρὸς τὸ μὲν ζῷον διὰ τοῦ Ο, τὴν δορὰν δὲ διὰ τοῦ Α*, quae ad verbum describens Eustathius p. 1251, 52 *ἐν παλαιῷ ῥητορικῷ λεξικῷ* (Aelii Dionysii, ut opinor) se invenisse scribit. Habes iam bellissimae Etymologiae argumentum *ἄρχαμος ὄρχαμος* ut *παρδαλή πόρδαλις*. Novimus ista magistrorum deliramenta. In sexcentis Etymologiis passim per scholia dispersis *unam solam* me memini legere, quae et vera esset et utilis, ad Odyss. Ζ. 121. *θεοδής: θεοδεής ἢ δεισιδαίμων*, sed statim additur *ἢ θεοαδής παρὰ τὸ ἀδεῖν*. Ludens in verbis felici casu homo scopum feriit.

Tralaticius error est in Scholio ad Odyss. Δ. 181: *περιπαθῶς ὀλοφύρεται ὡς αὐτὸς δεινὰ πεπονθώς. ἔγκειται δὲ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἀνθρώπινον*. Sensu vacua haec sunt, AMA in ἀλλὰ abiit. Scribe: *ἔγκειται δὲ ἅμα καὶ τὸ ἀνθρώπινον*. Propagati sunt libri, quibus hodie utimur, ex Codicibus pervetustis, qui literis uncialibus erant exarati. Multa huius rei exempla iam notavimus, insigne unum addam. Ad Odyss. Π. 471 *Ἑρμαῖος λόφος* annotatur *ὁ σωρὸς τῶν λίθων ἐν ταῖς ὁδοῖς ἑρμαῖον ὀνομάζεται ἢ πάθος ἰώμενος βωμός*. Monstrum lectionis *πάθος ἰώμενος* intus sanam lectionem abscondit, quae perita manu est foras elicienda. Quid igitur subest in ΠΑΘΟCΙΩΜΕΝΟC? nempe *καθωσιωμένος βωμός*. Apud sequiores *καθιερωμένος* est *καθιερωμένος, consecratus*.

Ad locum Odyss. Ω. 205.

οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν, τάχα δ' ἀγρὸν ἵκοντο, in Scholiis vulgatis annotatur: *ὑποσικτέον μετὰ τοῦτο, ἐπεὶ τοι ψιλὸς λόφος ἐστίν*.

Duo diversissima Scholia absurde in unum coaluerunt. Nicanoris τοῦ σιγματίου prior pars est. *οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν: ὑποσικτέον μετὰ τοῦτο*: secunda in hunc modum constituenda: *κατέβαν: ἐπεὶ ὑψηλὸς δὲ λόφος ἐστίν. In alio tumulo*

urbs dicitur esse sita et hinc demum intelligitur cur κατέβαν dicatur. Simul exemptus est scrupulus, qui nos supra pag. 5 male habebat, ubi restituimus ἀπορίαν nescio cuius grammatici hancce:

πατήρ δὲ σὸς αὐτόθι μέμναι

ἀγρῷ οὐδὲ πόλινδε κατέρχεται (Od. Λ. 188)

πῶς οὖν

οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν, τάχα δ' ἀγρὸν ἴκοντο.

Miratur quisquis est cur perinde dicatur πόλινδε κατέρχεται et ἐκ πόλιος κατέβαν, quum tamen haec inter se contraria sint rure in urbem venire et ex urbe rursus abire. In Attica illud καταβαίνειν ἄστυδε dicitur, hoc ἐξ ἄστεος ἀναβαίνειν usu tam certo et perpetuo quam ex ipsa rei natura necessario. Nemo umquam Graecorum in talibus peccat, nedum Homerus. Quicumque ex Graecia Troiam abit dicitur apud Homerum ἀναπλεῖν, ἀναβαίνειν, ἀνάγειν. Iliad Λ. 22.

πεύθετο γὰρ Κύπρονδε μέγα κλέος οὔνεκ' Ἀχαιοί
ἐς Τροίην νήεσσιν ἀναπλεύσεσθαι ἔμελλον.

Odyss. Λ. 210

πρὶν γε τὸν εἰς Τροίην ἀναβήμεναι.

Iliad N 626.

οἷ μιν κουριδίην ἄλοχον καὶ κτήματα πολλὰ
μὰ ψοῖον οἶχεσθ' ἀνάγοντες.

quod quum Zenodotus non animadvertisset ab Aristarcho castigatur ad Il. N. 626. ἠγνόηκεν ὅτι ἀναγωγὴν καλεῖ τὸν ἐκ Πελοποννήσου εἰς Τροίαν πλοῦν. ¹⁾ Idem notatur ad Iliad. Γ. 48 γυναῖκ' εὐειδέ' ἀνήγες: ἡ διπλῇ ὅτι ἀναγωγὴν λέγει τὸν ἐκ Πελοποννήσου εἰς Τροίαν πλοῦν. ἔστι γὰρ ὑψηλότερα τὰ πρὸς αὐτούς, et iterum ad Z. 292. et I. 337. Quicumque rure venit in urbem κατέρχεται. Odyss. Λ. 188.

μέμναι | ἀγρῷ οὐδὲ πόλινδε κατέρχεται.

1) Ad Iliad. IV. 367.

ἐπίσχετο δὲ μέγα ἔργον

ἐκ Τροίης ἀέκοντας ἀνωσίμεν νῆας Ἀχαιῶν.

Scholion est: αἱ μὲν Ἀρισάρχου ἀνωσίμεν. Ζηνόδοτος δὲ φησὶ μὴ λέγεσθαι τὸν ἐκ Τροίας πλοῦν ἀναγωγὴν. «Inepta loquitur» Lehrs. de Arist. p. 119. Non suo vitio. Supplendum et corrigendum: αἱ μὲν Ἀρισάρχου ἀνωσίμεν Ζηνόδοτος (δὲ ἀνωσίμεν: Ἀρισάρχος) δὲ φησὶ καὶ. Scribae oculi ad siccandum δὲ transsiluerunt.

Odyss. O. 504.

ἐσπέριος δ' εἰς ἄστ' ἰδὼν ἐμὰ ἔργα κάτειμι.

Odyss. N. 267

τὸν μὲν ἐγὼ κατιόντα βάλλον χαλκῆρεϊ δουρὶ
ἄγρόθεν.

Quicumque aut rure aut ex urbe portum petit aut litus κα-
τέρχεται. Odyss. A. 303.

αὐτὰρ ἐγὼν ἐπὶ νῆα θοὴν κατελεύσομαι ἤδη.

Odyss. B. 407.

αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλυθον ἠδὲ θάλασσαν.

Odyss. A. 1.

αὐτὰρ ἐπεὶ ῥ' ἐπὶ νῆα κατήλθομεν ἠδὲ θάλασσαν.

et multis aliis locis. Contra de eo qui ex portu urbem petiit
Odyss. T. 190

αὐτίκα δ' ἴδομενῆα μετάλλα ἄστ' ἄνελθών.

Quicumque ex urbe Troia in campum egreditur καταβαίνει,
quia urbs in alto sita est.

Iliad. Ω. 329

οἱ δ' ἐπεὶ οὖν πόλιος κατέβαν πεδίον δ' ἀφίκοντο.

ubi haud scio an non potior sit lectio servata in simillimo versu
Odysseae ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν. quod verum esse apparet ex
Scholiis ad Il. E. 26. κατὰγειν κόλας ἐπὶ νῆας: ἐν ταπεινῷ γὰρ
τὸ ναύσταθμον, ἡ δὲ πόλις ἡνεμόεσσα. καὶ

οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν.

quae quia de Troia dicuntur referenda sunt ad Iliad. Ω. 329.
Itaque in Odyssea quoque Ω. 205 ἐπεὶ ὑψηλὸς δ' λόφος ἐστίν, in
quo sita urbs est, optime habet:

οἱ δ' ἐπεὶ ἐκ πόλιος κατέβαν, τάχα δ' ἄγρῳ ἵκοντο.

In Homeri carminibus eodem sensu promiscue ponuntur εἶμι
et εἴσομαι, ἔπειμι et ἐπιείσομαι et plura similia. Quemadmo-
dum dicitur νῦν δ' εἶμι Φθίηνδε et εἶμι γὰρ εἰς Σπάρτην, sic
Odyss. O. 213

ἀλλ' αὐτὸς καλέων δεῦρ' εἴσεται οὐδέ ἔφημι
ἄψ' ἵέναι κενόν.

Ut dicitur Odyss. Ψ. 359

ἀλλ' ἦτοι μὲν ἐγὼ πολυδένδρεον ἄγρῳ ἔπειμι.

sic Iliad. A. 424 et T. 454.

νῦν αὖ τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι, ὃν κε κηχεῖω.

Aoristi quoque forma εἶσατο saepius apud Homerum legitur.
Iliad E. 538.

Διατρεῖ δὲ εἶσατο χαλκός.

et O. 415

ἄντ' Αἴαντος εἶσατο.

et O. 544

τὰ μὲν εἰσάσθην—συλήσειν.

et composita Φ. 424

καὶ ῥ' ἐπεισαμένη πρὸς τήθεα χειρὶ παχείῃ
ἦλπεν.

Recte Hesychius Ἐπεισαμένη: ἐφορμήσασα.¹⁾ et Λ. 388.

ὄφρα δὲ Τυδείδης μετὰ δούρατος ὥχεται ἔρωήν
τῆλε διὰ προμάχων ὅθι οἱ καταεῖσατο γαίης.

quo pertinent Hesychii duae glossae.

Καταεῖσατο: κατῆλθεν.

et Καταεῖσατο γαίῃ: κατέδυ καὶ κατεπλήγη εἰς τὴν γῆν,
ubi corrige κατεπάγη εἰς τὴν γῆν. Quod autem γαίῃ dedit pro
γαίης fallitur: iungenda sunt ὅθι γαίης καταεῖσατο, id est ὅπου
γῆς κατεπάγη.

Discrimen inter εἶσομαι (εἶμι, πορεύσομαι) et εἴσομαι (γνώσο-
μαι) fugit Zenodotum, qui Iliad. Φ. 535 scripsit:

εἴσομαι ἐξ ἀλόθεν χαλεπὴν ὄρσασα θύελλαν.

Animadvertit errorem Aristarchus, qui ὄρσουσα restituit.

Forma autem haec ἐπεισομαι in Homeri libris, quibus nunc
utimur, videtur mihi nonnunquam oblitterata esse et interpre-
tationi suprascriptae cecidisse locum. Mirabitur fortasse aliquis
si dixero mendis etiam turpissimis ad hunc diem carmina Ho-
merica foedata esse. Multorum versuum scriptura certa nititur
veterum Criticorum auctoritate, in quibus aliquid novare velle
fortasse inconsultum sit et temerarium, sed complures loci vi-
tiosi circumferuntur, quorum nemo est testis et auctor (ut ita
dicam) praeter libros Mss. qui ad nostram aetatem perdurarunt.
Non est in toto Homero foedius mendum quam in Iliad. I. 230

ἐν δοίῃ δὲ σωσέμεν ἢ ἀπολέσθαι
νῆας εὖσσέλμους.

1) Ex Aristarchi commentariis, vide Aristonici notam ad h. l. et iterum ad
Iliad. N. 45 ἡ διπλή δὲ τὸ εἰσάμενος πολλά σημαίνει. τὸν μὲν ὁμοιω-
θεὶς, ἐν ἄλλοις δὲ «καὶ ῥ' ἐπεισαμένην» ἐφορμήσασα.

Absurdum est *σωσέμεν*. Sententia postulat *σωθῆναι*; *salvas esse*. Opponuntur inter se apud Homerum *σόν ξμμεναι* et *ἀπολέσθαι*, ut in notissimo:

βούλομ' ἐγὼ λαὸν σόν ξμμεναι ἢ ἀπολέσθαι.
et in *Odyss.* Δ. 98.

ᾧφελον οἱ ἄνδρες σόοι ξμμεναι οἱ τότ' ὄλοντο,
et aliis locis. Ergo emendandum est *σόας ξμεν* pro *σωσέμεν*. Atque ita emendavit Madvigius in *Advers. Crit.* pag. 186 nescius locum sic a me ante multos annos esse emendatum in *Mnemosyne* Tom. IX. p. 392. Semel tantum hoc faciam ut commemorem emendationem loci ab alio post repertam a me olim esse editam, et nollem id a Madvigio, summo viro, toties etiam in re minus gravi esse factum. *Pauperis est numerare pecus*. Quis autem aut Grammaticus aut Criticus aut glossarum interpres aut *Λέξεως* collector laboranti scripturae opem tulit? Nemo hercle. Addam duos locos ex eadem *Iliados* *Rhapsodia* sumtos et manifesto corruptos, quibus nemo dum neque veterum neque post renatas literas medetur. Legitur I. 326.

*ἤματα δ' αἵματόεντα διέπρησσαν πολεμίζων
ἄνδράσι μαρναμένους ὀάρων ἔνεκα σφετεράων.*

Emenda *μαρναμένοις* pro *μαρναμένους* et omnes loci difficultates una inserta literula sustuleris. Neque magis Poëta dixit quod nunc scribitur I. 226

*πάρα γὰρ μενοεικέα πολλά
δαίνυσθ', ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπηράτου ἔργα μέμληεν.*

Violatur metrum, nam *ἔργα* in tam antiqua parte carminis suum *δίγαμμα* amisisse non potest: violatur etiam linguae Homericæ consuetudo, ex qua in tali periphrasi epitheton ad *ἔργα* apponi debet, veluti *Iliad.* E. 428

*οὔτοι, τέκνον ἔμὸν, δέδοται πολεμήϊα ἔργα,
ἀλλὰ σύ γ' ἱμερόεντα μετέρχεο ἔργα γάμοιο.*

nempe sic dicendum *ἱμερόεντα ἔργα γάμοιο*, non *ἱμερόεντος*. Itaque emendandum est:

ἀλλ' οὐ δαιτὸς ἐπήρατα ἔργα μέμληεν.

Nulla dubitatio est quin sic olim in vetustioribus et melioribus libris scriptum fuerit *σόας ξμεν*, *μαρναμένοις* et *ἐπήρατα ἔργα*, sed nemo testis superest, unde antiqua veritas indagari potuerit et in integrum restitui. Tacent Scholia antiqua, ta-

cent glossarum interpretes, tacent λέξεων conditores. Leve tantum vestigium est in Scholio Codicis Veneti B ad Iliad. I. 327

πολεμίζων

ἀνδράσι ΜΑΡΝΑΜΕΝΟΙΣ δάρων ἔνεκα σφετεράων. οὐ γὰρ ἐγὼ Τρώων ἔνεκ' ἤλυθον" (Iliad. A. 152), inquit, ἀλλὰ διὰ τὸ γύναιον τοῦ Μενελάου. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ δάρων ἔνεκα σφετεράων." Quasi vero ea verba aliud quid significare possint quam *pro uxoribus suis*. Sed audi quid addat: ἡ τολμηρῶς, φησὶ, πολεμῶν πρὸς ἀνδρας ὑπὲρ παίδων καὶ γυναικῶν ῥιψοκινδύνως ἀγωνιζομένους. Hoc verum et sanum est, sed qui ita interpretatur eum manifestum est hanc scripturam ob oculos habere:

πολεμίζων

ἀνδράσι ΜΑΡΝΑΜΕΝΟΙΣ δάρων ἔνεκα σφετεράων, namque hoc est πολεμῶν πρὸς ἀνδρας ῥιψοκινδύνως ἀγωνιζομένους ὑπὲρ παίδων καὶ γυναικῶν. Plus etiam habet ponderis antiqua annotatio ad Iliad. Σ. 265.

ἀλλὰ περὶ πτόλιός τε μαχήσεται ἡδὲ γυναικῶν.

τοῦτο σημειωτέον πρὸς τό· (Iliad E. 486)

τύνη δ' ἔσηκας ἀτὰρ οὐδ' ἄλλοισι κελεύεις
λαοῖσιν μενέμεν καὶ ἀμυνέμεναι ὄρεσσιν.

καὶ

δάρων ἔνεκα σφετεράων.

ὅτι κακεῖ γυναιξὶ λέγει καθάπερ ἐνθάδε ῥητῶς ἐξηγούμενος ἐκεῖνο λέγει. Namque omnes hi loci ad Troianos pertinent *pro uxoribus suis* dimicantes. Praeterea quam saepe factum esse videmus ut interpretamenta in veteris et exquisitae glossae locum subrepserint, cuius rei nisi antiqua Scholia fecissent indicium, quis, quaeso, talem fraudem odorari et arguere potuisset? Vulgata lectio erat in Iliad. Φ. 455

σεῦτο δ' ὄγ' ἀμφοτέρων ἀποκοψέμεν οὐατα καλά.

Quis in tali versu vitium vel fraudem ullo modo suspicari potuisset, nisi reperta esset Aristarchi annotatio: ἡ διπλῇ ὅτι — καταχρηστικῶς ἀπολεψέμεν ἀντὶ τοῦ ἀποκόψειν, unde Ποδταε tandem redditum est suum:

σεῦτο δ' ὄγ' ἀμφοτέρων ἀπολεψέμεν οὐατα καλά.

Quam significanter et γραφικῶς in tali re ἀπολέπειν dicatur

pro vulgari ἀποκόπτειν nil attinet demonstrare. Eodem modo in Odyss. M. 54.

εἰ δέ κε λίσσῃαι ἐτάρους λῦσαι τε κελεύῃς

οἱ δέ σ' ἔτι πλεόνεσσι τότε ἐν δεσμοῖσι δέοντων.

Quodnam tandem est in his verbis interpolationis vel levissimum vestigium? Tamen poëta non sic cecinerat, ut antiqua ad h. l. annotatiuncula demonstrat haec: Ἀρίσταρχος γράφει διδόντων ὡς τιθέντων. Porsonus verum vidit. »Lege δέντων a διδῃμι. Imperfectum διδῃ ipse Homerus usurpat II. A. 105.»

Ἰδῃς ἐν κυνημοῖσι διδῃ μόσχοισι λύγοισιν.

Quis ad hanc lucem non facile animadvertit similem, vel potius plane eandem, interpolationem in Odyss. M. 196.

πλείοσί μ' ἐν δεσμοῖσι δέον μᾶλλον τε πλέζον.

imo vero ἐν δεσμοῖσι διδεν, id est ἐδίδεσαν ὡς τίθεν ἀντὶ τοῦ ἐτίθεσαν, ut solent poëtae epici rem eandem iisdem verbis repelere, πλεόνεσσι τότε ἐν δεσμοῖσι διδέντων ei πλείοσί μ' ἐν δεσμοῖσι διδεν. Antiquae γλῶσσαι, quas ex longo exilio tandem in suam sedem revocatas videmus, latent in Hesychiana λέξει, si quis perita manu ex vitiosis et absurdis scripturis veras elicere potest. Editur apud Hesychium: Ἀπολελεψιμένοι ἀποκειραμένου ἀπολελεψιμένου τὰ καλὰ. Nonne meridiana luce clarius est in his subesse: Ἀπολεψέμεν οὐατα καλὰ? cum interpretatione ἀποκερεῖν. Clare pellucet vera et antiqua lectio ex misere corruptis reliquiis, et locus Homeri adhibitus vel pertinacissimo cuique assensum extorquebit. Eodem plane modo etiam διδέντων et διδεν in Hesychiana farragine abscondita latent. Circumferuntur in illa confusa et indigesta mole hae glossae:

Διδείασι: δεσμεύουσι.

Δίδει: δεσμεύει.

Δίδειε: ἔδεισαν.

Δίδῃμι: δεσμεύω.

Διδεῖναι: δῆσαι.

Διδόντων: δεσμευόντων.

Porsonus Διδέαςι correxit et Xenophonti reddendum demonstravit in Anabasi V. VIII. 24. τοὺς μὲν γὰρ κύνας τοὺς χαλεποὺς τὰς μὲν ἡμέρας διδέασι, τὰς δὲ νύκτας ἀφιάσιν. Idem

Δίδη: ἐδέσμευε protulit ex Homero et pro Διδόντων reposuit διδέντων. Vide mihi in quanto periculo sint veteres γλῶσσαι apud dormitantes scribas, qui quum ob oculos habeant διδέντων ὡς τιθέντων et Διδέντων: δεσμεύντων, utrobique supina negligentia scribunt διδόντων. Nempe διδόντων noverant, διδέντων quid esset non intelligebant. Reliqua apud Hesychium non sunt ad emendandum difficilia. Διδεῖναι convertendum est in Διδέναι ὡς τιθέναι, et in Δίδειε: ἔδεισαν, nihil aliud latet quam Δίδεν: ἔδησαν, sumtum e versu Homerico

πλείοσι μ' ἐν δεσμοῖσι ΔΙΑΘΕΝ μάλλον τε πίεζον.

Venio nunc ad locos Homericos, quorum causa haec praemisi. Verbum ἐπέρχομαι apud Homerum habet duplicem futuri temporis formam ἔπειμι et ἐπιείσομαι. Hinc Apollonius in Lexico:

Ἐπιείσομαι: ἐπελεύσομαι.

et Hesychius:

Ἐπιείσεται: ἐπελεύσεται.

nam sic rectissime correxit Reiskius vulgatam Ἐπινείσεται. Sequiores autem priscum et Homericum ἐλεύσομαι cum compositis recoxerunt. Itaque antiqua futuri forma ἐπιείσομαι in sermone populari habet formam sibi respondentem ἐπελεύσομαι, et qui veterem glossam ἐπιείσομαι volunt interpretari adscribunt ἐπελεύσομαι. Bis in Iliade ἐπιείσομαι saluum et incolume evasit, Iliad. Λ. 367 et Τ. 454

νῦν αὖ τοὺς ἄλλους ἐπιείσομαι ὃν κε κιχέω.

et semel in Odyssea O. 504

αὐτὰρ ἐγὼν ἄγρους ἐπιείσομαι ἠδὲ βοτῆρας.

ad eum versum annotatur in Harleiano recte ἐπελεύσομαι, in Marciano male γρ. ἐπελεύσομαι, et interpretamentum in variam lectionem convertitur, quo facto sequitur ut in textum irrepāt, ut ἀποκοψέμεν pro ἀπολεψέμεν, δέοντων et δέον pro διδέντων et διδεν. Atque ita factum est. Legitur ad Odys. Π. 130. ἀναγκαιὰ ἢ Εὐμαίου πρὸς τὴν πόλιν ἀποσολή· τοῖς γὰρ ἑταίροις εἰρήκει αὐτὰρ ἐγὼν ἄγρους ἐπελεύσομαι ἠδὲ βοτῆρας, ἐσπέριος δ' εἰς ἄστυ ἰδὼν ἐμὰ ἔργα κάτειμι.

Viden? interpretamentum antiquam glossam expulit. Bonum factum quod Codices verum servarunt. Sed destituunt nos libri in Odys. Α. 88

αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκην ἐσελεύσομαι,
et Odyss. P. 52

αὐτὰρ ἐγὼν ἀγορὴν ἐσελεύσομαι.

Annotatur ad A. 88. γράφεται καὶ χωρὶς τοῦ Δ Ἰθάκην ἐσελεύσομαι, et ad. P. 52 ἀγορὴν ἐσελεύσομαι: Ἀριστοφάνης ἐλεύσομαι. Atque hoc quidem manifesto mendosum est. Ambigi fortasse potuit utrum ἀγορὴν an ἀγορήνδε, Ἰθάκην an Ἰθάκηνδε verior esset scriptura, sed simplex ἐλεύσομαι nullum hic locum habet. Equidem olim suspicatus sum veterem ac veram lectionem esse hanc

αὐτὰρ ἐγὼν Ἰθάκην ἐπιείσομαι,

et

αὐτὰρ ἐγὼν ἀγορὴν ἐπιείσομαι,

ut recte scribitur Odyss. O. 504

αὐτὰρ ἐγὼν ἀγορὸς ἐπιείσομαι,

et Odyss. Ψ. 359

ἀλλ' ἤτοι μὲν ἐγὼ πολυδένδρεον ἀγρὸν ἔπειμι.

Qua ratione perire potuerit antiqua lectio apparet, cur ἐπιείσομαι sit praeferendum dicam. Rectissime dicitur οἰκόνδε ἐσιέναι et optime habet locus in Iliad. Z. 365

καὶ γὰρ ἐγὼν οἰκόνδ' ἐσελεύσομαι,

sed ut ἀγρὸν ἐσιέναι vel ἀγρόνδε absurdum est, sic ne ἀγορὴν ἐσιέναι quidem probum est neque Ἰθάκην ἐσιέναι; ut Latine *inire forum*, aut *in forum introire* non dicitur, sed *ire ad forum*, et aliud est *in Ithacam ire* et *Ithacam introire*, quod de infesto exercitu recte ponitur, de Minerva, quae se in Ithacam ituram dicit, non item. Expellamus igitur utrobique vetus interpretamentum et antiquam et sanam lectionem veluti iure postliminii in sedem pristinam restituamus.

Quaemadmodum in libris Mss. vocabula quaedam *μυριόλεκτα* compendiis scribuntur, sic Homeri nomen et Aristarchi habent compendium. Ὅμηρος scribitur $\delta\mu$ littera ρ mediam μ secante, unde passim $\delta\mu\omega\varsigma$ legitur pro $\delta\mu\eta\rho\varsigma$. Aristarchi nomen scribitur $\alpha\rho\iota$ suprascripta littera χ , unde multi suscepti errores. Ad Odyss. I. 73, et alibi saepius, $\alpha\rho\iota\omega\nu$ pro Ἀρίσταρχος Marcianus exhibet. Vide autem mihi immanem scribae errorem ad Iliad. T. 365 Ἀθετοῦνται εἵχροι τέσσαρες. — ὁ δὲ Σι-

δώνιος ἡβητηκέναι μὲν τὸ πρῶτόν φησιν αὐτῶν τοὺς ἀριθμούς, ὕστερον δὲ περιελεῖν τοὺς ὀβελοὺς ποιητικὸν νομίσαντας τὸ τοιοῦτο. *Satin' certum est emendari oportere: ἡβητηκέναι μὲν τὸ πρῶτόν φησιν αὐτοὺς τὸν Ἀρίσταρχον — ποιητικὸν νομίσαντα.*

Odyss. Θ. 581.

ἦ τίς τοι καὶ πηδὸς ἀπέφθιτο Ἰλίδι προ
ἐσθλὸς ἐὼν γαμβρὸς ἢ πενθερός, οἳ τε μάλισα
κῆδοισι τελέθουσι μεθ' αἵμά τε καὶ γένος αὐτῶν.

Scholion: σαφῶς ἐκ τούτου δηλοῦται ὅτι πηδὸς οὐ κατ' ἐπιγναμίαν οἰκεῖος ἢ φίλος ἀλλ' ἐταῖρος ὡς οἱ πολλοὶ τῶν γλωσσογράφων. *Flagitiose corrupta haec sunt sed facilis et parata emendatio est: ὅτι πηδὸς ὁ κατ' ἐπιγναμίαν οἰκεῖος [ἢ φίλος] ἀλλ' οὐχ ἐταῖρος, ὡς οἱ πολλοὶ τῶν γλωσσογράφων. Est haec antiqua et bonae notae observatio ἐκ τῶν Ἀριστονίκου σημείων. Ex eodem fonte Apollonius ΠΗΟC ὁ κατ' ἐπιγναμίαν οἰκεῖος. Affines ita dici et consanguineis opponi optime docet ipse Poëta. Apollonius Rhodius quum vellet dicere: huius affinitas eum in bellum traxit ita cecinit I. 48.*

τῆς μιν ἀνώγει
πησύνη καὶ κῆδος ἐνικρινθῆναι δμίλῳ.

Ex πηδὸς procudit πησύνη et addidit κῆδος sensu Attico. Bel-
lissime omnia, ut vides.

Odyss. Ε. 39.

πόλλ' ὅσ' ἂν οὐδὲ ποτε Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς
εἴπερ ἀπήμων ἦλθε λαχὼν ἀπὸ ληΐδος αἴσαν.

Scholion: Τροίης: διαιρετέον· τὸ γὰρ ἐξῆς Τροίης ἀπὸ ληΐδος, ἀπὸ τῆς Τρωϊκῆς λείας ἐξαίρετα ἐλαβεν. *Scribendum Τροίης ἀπὸ ληΐδος. Aristarchea haec doctrina est, ὅτι διαιρετέον τὸ Τροίης et Τροίης legendum ut sit pro Τρωϊκῆς. Comparanda sunt cum his quae scripta sunt ad Iliad. Α. 129 οὕτως Ἀρίσταρχος τρισυλλάβως*

(δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι,
non Τροίην.) καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῷ Α. τῆς Ὀδυσσεύς (510)

ἦτοι ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην Φραζοίμεθα βουλάς.
καὶ ἐπεισθῇ αὐτῷ ἢ παραδόσις. et iterum ex Aristonico: — ἔστιν οὖν ὁ λόγος περὶ μιᾶς πόλεως τῶν περιόικων. ταῦτα γὰρ ἐπύρρει

ὁ Ἀχιλλεύς. διδὲ καὶ ἐν τρισὶ συλλαβαῖς ἀναγινώσκεται. et ad Odyss. A. 810. τρισυλλάβως τὸ Τροΐην ὡς καὶ Ἀρίσταρχος Φησιν. In his Aristarchus partim verum vidit, partim fallitur. Recitissime vidit non de urbe Troia haec dici, sed oppidum aliquod in agro Troiano his verbis significari, idque liquido apparere dixit ex Iliad. A. 163.

οὐ μὴν σοὶ ποτὲ ἴσον ἔχω γέρας ὀππότε Ἀχαιοὶ

Τρώων ἐκπέρσωσ' εὖ ναιόμενον πολίεθρον.

ad quem locum Aristarchus: Φανερόν, inquit, ἐκ τούτου ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐπάνω περὶ τινος τῶν περιχώρων ἐστὶ πόλεων ὁ λόγος. Acute vidit et verissima haec sunt. Achilles ad Agamemnonem placandum non ita dixit: *sarcietus tibi damnum ubi Troiam cepimus*, sed *si quando oppidum aliquod in Troiano agro captum diripiemus*. Confirmat hanc sententiam Graecitatis ratio et usus et linguae Homericæ consuetudo. Latine optime dicitur *urbs Roma*, *urbs Troia* et sim. sed neque Homerus neque Graecorum quisquam urbium nominibus per appositionem addit πόλις, neque πόλις Τροίη dicitur sed Τροίης ἱερὸν πολίεθρον ἔπερσεν, et apud Aristophanem in lepidο loco *Avium* vs. 1565

τὸ μὲν πόλισμα τῆς Νεφελοκοκκυγίας

ὁρᾷν τοδὶ πάρεσιν, οἱ πρεσβεύομεν,

non τὴν Νεφελοκοκκυγίαν. Hoc igitur ab Aristarcho grati accipimus, sed quod Τροΐην scripsit ἐν τρισὶ συλλαβαῖς in ea re levem errorem commisit. Ex ΤΡΩC nascitur ΤΡΩΙOC et femininum ΤΡΩΙΗ (ut ex ΔΜΩC fit ΔΜΩΙΗ) et ΤΡΩΙΑC et ΤΡΩΙΚOC. Τρωϊκός legitur Il. K. 11 πεδίον τὸ Τρωϊκόν, et Ψ. 464 Τρωϊκὸν ἄμ πεδίον, et Π. 369 λεῖπε δὲ λαὸν Τρωϊκόν, et P. 724 et Φ. 296. ΤΡΩΙΑΔΕC Poëtae arbitrio aut τρισυλλάβως ut in his: Il. Z. 442 et X. 105.

αἰδέομαι Τρῶας καὶ Τρωάδας ἑλκεσιπέπλους.

et H. 297.

Τρῶας εὐφρανέω καὶ Τρωάδας ἑλκεσιπέπλους.

et Ω. 704.

ἔψεσθε Τρῶες καὶ Τρωάδες Ἑκτορ' ἰόντες.

τετρασυλλάβως contra Il. I. 139 et 281.

Τρωϊάδας δὲ γυναῖκας εἰκοσιν αὐτὸς ἐλέσθω.

et Σ. 122.

καὶ τινα Τρωϊάδων καὶ Δαρδανίδων βαθυκόλπων.

et X. 514.

ἀλλὰ πρὸς Τρώων καὶ Τρωϊάδων κλέος εἶναι.

et Π. 831, et in Odyssea N. 263.

σερέσαι τῆς ληϊδος ἤθελε πάσης | Τρωϊάδος.

Et de his quidem nulla est controversia: Τρωϊάς et Τρωϊάδες contrahuntur in Τρωάς et Τρωάδες, et Τρωάς, Τρωάδες, sunt scribarum errores τὸ προσγεγραμμένον ἰῶτα, quod inesse debet, prae socordia omittentium. Eadem prorsus ratio est in ΤΡΩΙΟC et ΤΡΩΙΗ. ΤΡΩΙΟC modo τρισυλλάβως effertur, ut Iliad. E. 222 et Θ. 106. οἱοι Τρώϊοι ἵπποι, et Ψ. 378. ἄρσενες ἵπποι Τρώϊοι. et N. 262. δούρατα—Τρώϊα, τὰ κταμένων ἀποαίνυμαι. Contra aliis locis κατὰ συναίρεσιν effertur δισυλλάβως accentu in ultimam reiecto, Τρώς et Τρωαί. In his formis Editores tantum non ubique titubare et errare videbis. Modo omittunt τὸ προσγεγραμμένον ἰῶτα, modo addunt. In aliis reiciunt accentum in ultimam, in aliis in primam retrahunt. Proponam primum vulgares scripturas. Troianae mulieres vulgo passim Τρωαί appellantur. Il. Γ. 384 περὶ δὲ Τρωαὶ ἄλλες ἦσαν. Γ. 411. Τρωαὶ δὲ μ' ὀπίσσω | πᾶσαι μωμήσονται. Σ. 339. ἀμφὶ δὲ σε Τρωαὶ καὶ Δαρδανίδες. X. 430.

Τρωῆσιν δ' Ἑκάβη ἀδινού ἐξῆρχε γόοιο.

et X. 426. μετὰ Τρωῆσιν εἶπεν, et X. 434. Τρωσί τε καὶ Τρωῆσιν, et Z. 380 et 385. Τρωαὶ εὐπλόκαμοι, et sic aliis locis constanter. Verum ubi non Troianae mulieres sed canes aut equae Troianae commemorantur, repente mutata vocabuli forma scribitur Τρῶαι non Τρωαί, ut P. 235 et Σ. 179.

Πάτροκλον Τρῶησι κυσὶν μέλπηθρα γενέσθαι.

et P. 127.

τὸν δὲ νέκυν Τρῶησιν ἐρυσάμενος κυσὶ δόλῃ.

et P. 273. κυσὶ κῦρμα γενέσθαι | Τρῶησιν. et Π. 393.

ὥς ἵπποι Τρῶαι μεγάλα σενάχοντο θέουσαι.

et in masculino genere Ψ. 291

ἵππους δὲ Τρῶους ὕπαγε ζυγόν.

Quaemadmodum in Codicibus, quos nos antiquissimos habemus, sic in iis, quibus veteres magistri utebantur, τὸ προσγεγραμμένον ἰῶτα nonnumquam male addehatur, saepissime negligenter omittebatur. Hinc sexcenties in Scholiis admonetur scribendum esse aut σὺν τῷ ἰῶτα, μετὰ τοῦ ἰῶτα aut χωρὶς τοῦ

ἰῶτα, ἄνευ τοῦ ἰῶτα. In hoc ipso ΤΡΩΙΟC iam veteres nonnulli ambigebant. Ad II. E. 461

Τρῶας δὲ εἷχας οὖλος Ἄρης ὤτρυνε μετελθών.
perierunt Scholia antiqua, sed ex Codicibus LV affertur: ἐν τῇ Σινωπικῇ καὶ Κυπρίᾳ καὶ Ἀντιμάχου Τρωΐας εἶχε σὺν τῷ ἰῶτα; ὡς ἵππους δὲ Τρωΐους· ἡ μέντοι κοινὴ Τρῶας ὡς Κἄρας, ubi scribe Τρωάς et Τρωούς. Ergo vetustissimis Editionibus Sinopica et Cypria et Antimachi erat opus ut constitueretur utrum Τρωάς an Τρῶας esset scribendum, et praevaluit in vulgata vitiosa scriptura Τρῶας. Poterat tamen lis sine tanto molimine ex certa analogia componi, ut mox ostendam. Superest etiam in Codicibus BLV Nicanoris τοῦ σιγματίου ad h. l. annotatio haec: Τρωάς: ἀντὶ τοῦ Τρωϊκάς, καὶ δεῖ ὑποεῖζειν εἰς τὸ εἷχας. εἰ δὲ γράφεται Τρῶας ἢ εἰς τὸ εἷχας ὑποσικτέον ἴν' ἢ Τρῶας ἀντὶ τοῦ Τρώων ὡς »ἐρίνεδν τάμενε νέους ὀρπηκας" (Iliad. Φ. 38), ἢ εἰς τὸ δὲ ὑποσικτέον ἴν' ἢ τὸ ἐξῆς· Τρῶας ὤτρυνε τὰς εἷχας μετελθών. En cor Zenodoti, en iecur Cratetis. Hoc demum est interpretari! Sed nunc hoc tantum ago ut demonstrem veteres quoque magistros inter Τρωάς et Τρῶας dubios haesisse. De forma Τρωάς nemo cogitat, quae nulla erat omnino. Nulla est apud Veteres controversia quin ΤΡΩΙΟC ubi sit disyllabum Τρωός scribi oporteat. Dabo testes. Herodianus ad Ψ. 291. Τρωούς ὡς πολλοὺς ἀνεγνώσθη. προεῖπομεν δὲ περὶ τῆς προσωδίας. Nempe ad E. 461 ubi Scholia antiqua in lacuna Codicis Marciani A nos deficiunt. Grammaticus Crameri laudatus a Dindorfio in Thes. τὸ δὲ Τρωός παραλόγως ὠξύνθη. γίνεται οὖν ἐκ τοῦ Τρώς Τρωός Τρώϊος καὶ Τρωός. »ἵππους δὲ Τρωούς" (II. Ψ. 291).

Ex his credo iam facile est rationem concludere et linguae Homericæ analogiam firmiter constituere. Quemadmodum constanter aut Τρωιάδες aut Τρωάδες dicitur (non Τρωάδες), sic aut Τρώϊος aut Τρωός summa constantia scribendum. Τρωαί neque testes habet et cum analogia pugnat. De accentu in Τρωός nulla est controversia. Quum autem dicatur ἄρσενες ἵπποι ΤΡΩΙΟΙ et γυναῖκες ΤΡΩΙΑΙ et κύνες ΤΡΩΙΑΙ et δούρατα ΤΡΩΙΑ, ecquis est qui serio dubitet quin in his omnibus ΤΡΩΙΟΙ et ΤΡΩΙΑΙ et ΤΡΩΙΑ sit vocabulum unum et idem genere diversum atque adeo uno eodemque modo ubique scri-

bendam, Τρῳαί et Τρῳαί ἱπποί, et Τρῳαί: τίχας et Τρῳῆσι κυσίν et ἱπποῖς Τρῳοῖς?

Nunc credo satis intelligitur quid circa τέλος Τρῳῆν faciendum esse censeam. Velut scriptura etiam nunc παρεφάρα ὑπὸ τῶν μεταχαρκτηρισάντων. Erat ΤΡΟΙΕΝ, in quo latet ΤΡΩΙΗΝ: itaque in Iliados loco scribendum:

ἄρσι πόλιν Τρῳῆν εὐτείχεον ἑξαλειπᾶσαι.

et in Odyssea:

ἦτοι δὲ ἄμφι πόλιν Τρῳῆν φραζοίμεθα βουλᾶς.

sed in tertio loco:

πόλλ' ὅσ' ἂν οὐδέ ποτ' ἐκ Τροίης ἐξήρατ' Ὀδυσσεύς

εἴπερ ἀπήμιον ἦλθε λαχὼν ἀπὸ ληϊδος αἵσαν,

numquam patietur Homericæ constructionis nativa simplicitas ut Τροίης ἀπὸ ληϊδος coniungantur. Βίαιον γὰρ τοῦτό γε, nimis durum et coactum hoc quidem est, ut veteres Critici loquuntur.

Videmus igitur ipsum Aristarchum πλανηθέντα ὑπὸ τῆς ἀρχαϊκῆς συνθείας, et satis apparet Τροίην pro Τρῳῆν scriptum, ut ἐπισχοῖες pro ἐπισχοίης, esse τῆς ἀρχαίας γραμματικῆς ἔν τι καὶ τοῦτο τῶν ὑπολειμμένων.

Ut sibi inter se respondent Τρῳες et Τρῳαί, sic et δμῳες et δμῳαί (non δμῳαί). Huius rei in Editionibus nostris nullum est vestigium sed liquido constat primum ex analogia: Τρῳές, Τρῳίος (Τρῳός) et sic Τρῳαί et eodem modo δμῳές, δμῳίος et sic δμῳαί: deinde ex disertis Aristarchi testimoniis. Ad Odysseam T. 121.

μή τίς μοι δμῳῶν νεμεσῆσεται.

annotatur: δμῳιῶν σὺν τῷ ἰῶτα καὶ περισπωμένως, θηλυκὸν γὰρ εἶναι. οὕτως Ἀρίσταρχος καὶ Ἡρωδιανός, et ad Iliad. T. 332.

κτῆσιν ἐμὴν δμῳᾶς τε καὶ ὑπερεφὲς μέγα δῶμα.

Scholion: οὕτως Ἀρίσταρχος δμῳᾶς ἔξω τοῦ ἰῶτα. id est ἡδμῳᾶς servos, non δμῳᾶς servas Aristarchus scribit." Diserte in Marciano B. δμῳᾶς: ἀρσενικῶς τὸ δμῳᾶς. συνυπακούεται δὲ αὐτῷ καὶ τὸ θηλυκόν.

Multis aliis locis τὸ παραγεγραμμένον ἰῶτα, quia ante multa saecula desitum erat scribi, prorsus intercidit, sed partim ex analogia, partim veterum Criticorum auctoritate, partim Codicum antiquissimorum indiciis aut iam revocatum est aut certa emendatione aliquando revocabitur, de qua re infra dabitur dicendi locus.

Felix emendatio a Polakko meo reperta est ad Odys. H. 318. διὸ καὶ κοιμώμενον ἀποτίθενται τὸν Ὀδυσσεά διὰ τὸ μὴ ἰδεῖν εἰς ποῖον καὶ ἄμα ἀναπλέουσιν. Rem acu tetigit ex ΚΑΙΑΜΑ eliciens ΚΑΙΜΑ, sed in accentu erravit κλίμα scribing. Melius Nauckius, qui ante multos annos in eandem emendationem inciderat (in *Observatt. Crit. de trag. Graec. fragm.* p. 3), κλίμα dedit, idque manifesto probavit in *Observ. Criticis* nuper editis ¹⁾. Nempe distinguenda in his sunt tempora. Veteres constanter κλίμα dicebant et κρίμα, et omnino omnia sic formata habent olim in penultima *longam* vocalem, quum reliqua ex eadem stirpe nata omnia *brevem* habeant: πόσις dicitur et πότης, ποτός, ποτέος, ποτικός, sed πῶμα. Sic φύμα, θύμα, ἐνδύμα, κατάλυμα, ῥύμα, πλῦμα omnes dicebant, sed in cognatis correpta vocalis est φύσις, θυσία, δύσις, λύσις, ἄπλυτος, cel. Sic ἦμα (ἰέναι), θῆμα, βῆμα, σύτημα, ὑπόδημα, παραίρημα, εὖρημα productam habent penultimam, reliqua indidem orta correptam, ἄφεςις, θέσις, βάσις, γάσις, ὑπόδεσις, αἵρεςις, παρεύρεςις cell. Sic ex ἀροῦν formatur ἄροσις, ἀροτήρ, ἄροτος, ἄροτρον, sed ἄρωμα. Anecd. Bekkeri pag. 450. Ἀρώματα οὐ τὰ θυμιάματα οἱ Ἀττικοὶ καλοῦσιν ἀλλὰ τὰ ἐσπαρμένα. Aristophanes in *Pace* 1157.

εὖ ποιοῦντος κώφελοῦντος | τοῦ θεοῦ τάρωματα.

Sic igitur κλίσις, κλισία, κρίσις, κριτής, sed κλίμα et κρίμα. Sed antiquae Graecitatis haec ratio est, sequiores omnia de genere hoc penultima brevi formabant, κλίμα, κρίμα, πόμα, εὖρημα, ἀφαίρημα, ἐπίθεμα, κάθεμα, σύμβαμα etc. Hinc veterum scripta formis noviciis vitiari coepta sunt. Ubicumque πόμα nunc apud veteres legitur vitiosa lectio est pro πῶμα. In antiquissimo Platonis Codice Parisino prima manus, ut nuper vidi, ubique πῶμα dederat, sed toties male sedulus corrector ὦ eraso πόμα substituit. Ergo κρίμα et κλίμα antiquae formae sunt, sed aetate Porphyrii, unde Scholion sumtum est, εἰς ποῖον κλίμα scribingum. Multis exemplis, quae Nauckius collegit, ex Nonno pleraque inepto versificatore, addo unum Dioscoridis (*Anthol. Palat.* VII. 407.)

1) *Kritische Bemerkungen* (Bulletin de l'Académie des Sciences de Saint-Petersbourg Tom. XVII. pag. 260).

ἦδισον Φιλέουσι νέοις προσανάκλιμ' ἐρώτων.

Recte κλίμα scribitur in Scholio ad Od. M. 39 ἔχουσαι πτερὰ ἀνέπτησαν εἰς τὸ Τυρρηνικὸν κλίμα, et ad K. 189. Saepe et in Scholiis Venetis ad Iliadem κλίμα legitur, Γ. 277 κατ' ἄλλο κλίμα, Τ. 222 et 223 et aliis locis.

In Scholiis nostris ad Od. I. 202 semel πάματα legitur: Φιάλαι τινὲς ἦσαν καὶ ἱερὰ πάματα, sed tu scribe ἐκπάματα. In ἔκπωμα numquam scribae peccant. Cur? Ἐκπωμα iis non erat in usu, ποτήριον omnes dicebant.

Ad K. 240 coaluerunt in unum duo Scholia, quae adversis frontibus concurrunt. Prius est Aristonici (ἡ διπλῇ) πρὸς τὴν ἐξῆς ἀθέτησιν, ὅτι τὸ σῶμα μόνον ἡλλοιοῦτο, ἡ δὲ ψυχὴ ἔμενε ἀμετάβλητος. πῶς οὖν ἂν λέγοι

σοὶ δὲ τις ἐν σήθεσιν ἀκήλητος νόος ἐστίν.

quem versum K. 529 Aristarchus hoc argumento ductus obelo confixit. Reliqua sunt λυτικοῦ τινος difficultatem frigide et vitiosa subtilitate solventis. Porphyrium esse suspicor. Quod in extremo Scholio legitur: σαίνουσιν ὥσπερ δελφῖνες Φιλάνορα δ' οὐκ ἔλιπον βιοτάν κατὰ Πίνδαρον, de Bacchi sociis dictum videtur, qui in delphinos conversi (Hymn. in Bacchum vs. 53.

πάντες ὁμῶς πῆδησαν ἐπεὶ ἴδον εἰς ἄλλα δῖαν

δελφῖνές τ' ἐγένοντο)

tamen humani generis amorem non exuisse a Pindaro dicuntur.

Scholion ad Il. I. 455. Ἀριστόδημος ὁ Νυσαεὺς ῥήτωρ τε ἀλλὰ καὶ γραμματικὸς—ἐπενόησε γραφῆν τὴν τῇ οὐ πιθόμην οὐδὲ ἔρεξα. Scribe AMA pro ΑΛΛΑ el ἐπενόησε γράφειν

τῇ οὐ πιθόμην οὐδ' ἔρεξα.

Odyss. X. 403. βεβρωκὼς βοός: ὁμοιον τῷ »ῥφρα πίης οἶνοιο" προσγενῇ γὰρ τὸ φαγεῖν καὶ πιεῖν Ἀττικοὶ λέγουσιν. Corrige »ῥφρα πίοι οἶνοιο." Od. X. 11. sed quid sibi vult προσγενῇ? Ridiculum vitium vides. Scriptum erat πρὸς γ', quod quum librarius non intelligeret προσγενῇ de suo dedit sine sensu. Significat autem πρὸς γενικὴν, nempe τὸ φαγεῖν καὶ πιεῖν cum genitivo construi apud Atticos solere.

(Continuabitur)

V A R I A.

CATULLUS carmine XI amicos post alia non bona dicta haec puellae deferre iubet:

nec meum respectet ut ante amorem,
qui illius culpa cecidit velut prati
ultimi flos, praetereunte postquam
tactus aratro est.

Displicet floris succisi et marcescentis imago ad languentem aut extinctum amorem relata. Habet ea suum locum ac solet adhiberi in miserabili iuvenis immature atque in aetatis flore abrepti commemoratione. Et vero ad eam rem illustrandam nihil luculentius afferri potest aut quod magis sit appositum. Sedenim floris et iuvenis similitudo, quae in ea imagine animum percellit et movet, non in eo posita est, quod uterque moritur et interit: nam quid non moritur et non interit? verum in eo quod uterque in primae aetatis specie et suavitate immatura morte perit. Quod longe secus est, si eadem imago ad extinctum amorem illustrandum conferatur; qui nihil cum flore a stirpe deiecti commune habet, aut quod par sit et simile, nisi quod interit uterque, sicut intereunt cetera omnia.

Scripsit haec Catullus, si audimus qui prudentissime de eius aetate statuunt, non multo ante vitae finem, cum iam morbo laborabat et mortem prospiciebat. Eam corporis mentisque conditionem carmen exprimet, si verbo unam litteram demseris: qui illius culpa ~~cecidit~~ velut—flos.

In eiusdem carmine XII

Marrucine Asini, manu sinistra
 non belle uteris, in ioco atque vino
 tollis linthea negligentiorum.
 hoc salsum esse putas? fugit te, inepte:
 quamvis sordida res et invenusta est.
 non credis mihi? crede Pollioni
 fratri, qui tua furta vel talento
 mutari velit: est enim leporum
 disertus puer ac faceliarum. e. q. s.

Versu sexto crede Pollioni fratri et quae proxime sequuntur impeditam interpretationem habent. Nam primum haeres in mutandi verbo, quod si de emtione venditione sumas, in qua re nonnumquam ponitur, intelligas necesse est, quod ineptum est, Pollionem linthea a fratre furto ablata velle talento emi vendi; sin vero emendi notionem ad redimendi significatum detorqueas, ut dictum esse videatur puerum vel talento fratris culpam velle redimi, sine exemplo ita dici concedendum erit. Praeterea tenebit te verbi forma passiva, qua non declaratur, id quod expectaveris, tanti facere puerum existimationem fratris, ut ipse velit eius infamiam talento redimere, sed significatur satis eum habere, si alius quispiam fraternum dedecus hoc pretio redimere velit. Tum, quae est praecipua huius loci difficultas, reddenda erit ratio, cur talento puer Romanus non nummis rem aestimaverit, redimi voluerit. Equidem, donec ea ratio inventa erit, de traditae lectionis sinceritate dubitabo.

In indaganda vera poetae scriptura utile erit tenere Catullum, quam semel cogitandi quasi orbitam impresserit, in eam solere relabi atque in simili argumento similia referre. Itaque cum nostro loco carmen ad Thallum conferendum erit (XXV). Inest ibi furtum convivale, inest adeo surreptum sudarium Saetabum, sicuti in nostro carmine; sed alia poena denuntiatur: Thallus ni reddat flagris caedetur:

quae nunc tuis ab unguibus reglutina et remitte,
 ne lancum latusculum manusque mollicellas
 inusta turpiter tibi flagella conscribillent;
 Asinius carmine multabitur:

quare aut hendecasyllabos trecentos

expecta aut mihi linteum remitte.

Quid, si quam severiorem poenam ipse Catullus in Thallum intendit, eadem animosum puerum, qui disertus leporum ac facetiarum illiberale genus iocandi ferre non posset, fratrem dignum ducere dicat? Crede, inquit, fratri, qui tua furta **vite lenta multari** velit.

Multari Vossius ex libro Vaticano, quem antiquam lectionem forte rettulisse magis quam fide retinuisse arbitror. Rogare quispiam possit, cur potius vitigineum fustem, in castrensi animadversione vulgarem, quam aut ulmeum aut salignum aut alium quempiam in poena fratris Pollio adhibitum esse voluerit. Parata responsio est, vitem per carminis legem multo facilius inferri potuisse, quam ceterarum arborum vocabula.

CICERO ad Fam. I. Ep. 2, 1.

Videbatur enim reconciliata nobis voluntas esse senatus, quod cum dicendo, tum singulis appellandis rogandisque perspexeram. Et post cum et post tum excidit praepositio: **in** dicendo, **in** singulis appellandis; nam animos hominum perspexit tum cum dicebat, appellabat.

Ad Fam. III. Ep. 10, 3.

Pomptinius cum maximis suis rebus coactus a me invitissimo decessisset,—Laodiceam revertit. Deceditur loco, ab homine disceditur. Leg. **discessisset.**

Ad. Fam. V. Ep. 8, 5.

Quamobrem satis esse hoc tempore arbitratus sum hoc ad te scribere, me, si quid ipse intelligerem aut ad voluntatem aut ad commodum aut ad amplitudinem tuam pertinere, mea sponte id esse facturum; sin autem quidpiam aut a te essem admonitus aut a tuis, effecturum, ut intelligeres nihil neque te scripsisse neque quemquam tuorum frustra ad me detulisse. Ea est horum verborum sententia, ut frustra et ad detulisse et ad

scripsisse pertineat. Verum ea est verborum dispositio ut ad hoc retrahi nequeat. Suspisor Ciceronem scripsisse: neque te scripsisse **nequiquam**, neque quemquam tuorum frustra ad me detulisse.

Ad Fam. V. Ep. 12, 4.

Cicero a perpetuis illorum temporum historiis, quas Lucceius instituerat, res suas seiungi atque proprio volumine comprehendere cupiebat. Itaque demonstrat quam luculentum sit argumentum ad gloriam et dignitatem scriptoris: in quo, inquit, et illa poteris uti civilium commutationum scientia, vel in explicandis causis rerum novarum, vel in remediis incommodorum. Manca et mutila oratio. Nam si explicandi verbum utriusque membri commune esset, certe in altero in abesset. Si Cicero scripsit in **expromendis** remediis, verbum in hac vicinitate scribentis oculos facile fallere potuit.

Ad Fam. VII. Ep. 2, 2.

De Bursa te gaudere certo scio; sed nimis verecunde mihi gratularis. Putas enim, ut scribis, propter hominis sordes minus me magnam illam laetitiam putare. Credas mihi velim magis me iudicio hoc quam morte inimici laetatum. Primum enim iudicio malo quam gladio, deinde gloria potius amici quam calamitate; — postremo — oderam multo peius hunc, quam illum ipsum Clodium. Illum enim oppugnaram, hunc defenderam. etc.

Omnia clara et illustria. Inimicus quem, quod minus velit, sustulit gladius cum calamitate amici, Clodius; quem, quod malit, iudicium cum gloria amici, Bursa. Atque novi amicorum alterum eum cuius calamitatem nolle; alterum vero, cuius malit gloriam quaero neque invenio, neque adeo inter mortales fuisse suspisor. Etenim gloriam reperit ex iudicio, quo reus sit condemnatus, is qui accusavit. Atqui Bursam in iudicium vocavit et damnavit ipse Cicero. Is ergo hic de sua non de incerti cuiusdam amici gloria cogitavit. Scripsisse videtur deinde gloria **propria** potius quam amici

calamitate. Et alia in eandem sententiam scripta excogitari possunt.

Retraxi vocabulum quod ad sententiam necessarium videbatur; ablego contra quod inutile est — nam post commemoratam de inimi- ci morte laetitiam, praesertim in litteris a^o. U. 702 datis, quis non in animo habet Clodium? — et in hac coniunctione pronominum vitiosum, nomen Clodium. Nam pronomem hoc loco simpliciter pro ipso nomine positum est; si notaret Clodium tanquam notum hominem aut nobilem, nomen a pronomine divelli non poterat, sed recte erat illum Clodium ipsum, aut ipsum illum Clodium.

Crebro in Ciceronis epistolis nomina hominum interpolata sunt. Cuius generis multa iam viri docti sustulerunt. Restant tamen tollenda, veluti ad Fam. XV. 8. Quare gratum mihi feceris si uxori tuae [Iuniae] gravissimae atque optimae feminae meis verbis eris gratulatus. Ad. Q. fr. II. Ep. 4, 1. Homo petulans et audax [Vatinius] valde perturbatus debilitatusque discessit. Ibid. Ep. 6, 5. Hunc igitur [Catonem] Lentulus a legibus removit. Ibid. III. 9, 9. Ciceronem et ut rogas amo, et ut meretur et debeo; dimitto autem a me et ut a magistris ne abducam et quod mater [Porcia] non discedit, sine qua edacitatem pueri pertimesco. In quo loco falsum matris nomen interpolatorem arguit; sed ne verum quidem nomen posse ferri iam viderat Manutius.

Illis in locis nomina sine fraude, commonendi causa, in margine aut inter versus adscripta per librariorum inscitiam inter scriptoris verba delata sunt. Alia ratio est ad Q. fr. III. Ep. 4, 1. Gabinius absolutus est. Omnino nihil accusatore Lentulo subscriptoribusque eius infantius, nihil illo consilio sordidius. Sed tamen, nisi incredibilis contentio et preces Pompei, dictaturae etiam rumor plenus timoris fuisset, ipsi Lentulo non respondisset, qui tamen illo accusatore illoque consilio sententiis condemnatus sit XXXII, cum LXX tulissent. In iudicio accusaverant Lentulus et subscriptores, frigide cuncti et sine ingenio aut dicendi facul-

tate. Quid attinebat unum Lentulum nominare, cuius adeo infantiae Gabinius cessurus fuisset, nisi Pompei opibus niteretur, cum ceterorum facundia reo nihilo magis formidolosa fuisset. Tum reus cuius salus unice ex potentiorum auxilio pendeat, si id desit, non solet expectare iudicium et accusatorum orationes quibus non sit responsurus atque, postquam inimicis os praeberit, turpiter ac ridicule ex oculis iudicum se proripere, sed ante iudicium clam proficisci et solum vertere. Praeterea ipsa oratio fraudem arguere videtur. Nam qui dicit illo accusatore illoque consilio is accusatorem et consilium designat temporis rei actae notatione. Ponamus causam Gabinianam pridie actam esse quam haec epistola scripta sit, ille accusator, illud consilium, significabit fere: accusator iudicesque quales heri habuimus. Eiusmodi autem indicatio hominum rerumque generalis est neque locum habet si ipsa nomina posita sunt. Ergo ipsi Lentulo interpolata sunt. Intulit ea non librarius ex margine per errorem, sed consulto homo doctus, qui cum nesciret quid non respondere per se positum significaret, censeret orationem hiare. — De principio huius loci quid sit sentiendum dubito. Nam suspicor ne ibi quidem nomen Lentuli a Cicerone positum esse. Qua in re tenendum est Quintum de accusatoribus Gabinii ex litteris fratris certum esse (ep. 2 et 3) iamque exitum iudicii expectare. Mihi quidem elegantior videtur ea oratio: Omnino nihil illo accusatore [Lentulo] subscriptoribusque eius infantius, nihil illo consilio sordidius, — qui tamen illo accusatore illoque consilio — condemnatus sit, quam ea quae nunc vulgo proponitur. Verum quantum elegantiae decorisque sensui in re critica tribuere velit pro se quisque videat et decernat, atque in ea re praesertim leniter ferat ceterorum dissensum.

Ad Fam. IX. Ep. 22, 2.

Satis constat apud antiquiores pronomini ille syllabam priorem crebro in carmine aut nullam esse aut esse pro brevi. In ea causa nondum vidi quemquam usum esse Ciceronis testimonio, unde intelligitur etiam illo tempore in ore Romano tam brevem fuisse syllabam, ut in certis saltem litterarum coniunctionibus vix audi-

retur. Memini, inquit, in senatu disertum consularē ita eloqui: hanc culpam maiorem, an illam dicam? potuit obscenius? Nulla autem erat obscenitas, si in illam prior syllaba exaudita est; quae, quoniam adiuncta praecedenti an nullum auribus latinum vocabulum arripiendum prae buisset, necessario alteram syllabam suam attraxisset atque eo ipso a sequenti dicam disiunxisset. Verum cum an lam dicam reciperent aures, mens aut caste an lam dicam, aut spurce an lam dicam dividere potuit. Si vero an illam dicam auditum esset, cum an il lam dicam, quod nihili esset, non posset mentes intrare, nihil praeter an illam dicam intelligi poterat; in quo quid fuisset obsceni?

Ad Fam. X. Ep. 1, 4.

Furnium Planco pluribus commendat; teque, inquit, hoc existimare volo, quidquid in eum iudicii officiique contuleris, id ita me accipere, ut in me ipsum te putem contulisse. Nota est ea proprietas sermonis latini per quam conferre curam, operam, officia, et multa possunt addi, dicatur pro curare rem, elaborare in re, servire commodis alicuius. Erit ergo conferre iudicium, iudicandi facultatem adhibere sive iudicare, et dixerit Cicero: quidquid in Furnium iudicandi facultatis adhibueris id in me adhibitum esse putabo. Alia scripsisse videtur: quidquid in eum ~~studii~~ officiique contuleris.

Ad Fam. XIII. Ep. 50, 2.

L. Manlius Acilius commendat, qui pro consule Siciliam obtinebat. Peto abs te, ut eum sive aderit sive non venerit in Siciliam, ita tractes, ut intelligat meam sibi commendationem magno adiumento fuisse. Quoquo modo tractare absentem, qui non venerit, Acilio durum ac difficile erit. Scripsit Cicero: sive ~~mox~~ venerit.

Ad Fam. XIV. Ep. 1, 8.

Terentia Ciceroni vicum se vendituram scripserat, ut ad illorum temporum necessitates suppeterent copiae. Improbatur consilium maritus censetque nummos filiolo reservandos esse, in

amicos sumtus esse reiciendos, hac utens argumentatione: si erunt in officio amici, pecunia non deerit; si non erunt, tu efficere tua pecunia non poteris. Efficiendi verbum cassum et inane est, nisi oratione aut cogitatione id quod efficitur inferatur. Id hoc loco ex superioribus arcessendum est, ea sententia, ut dicatur: tu tua pecunia non poteris efficere ut amici sint in officio. Atqui in officio esse hoc loco est dare pecuniam. Ergo haec exhibunt: tu tua pecunia non poteris efficere, ut dent amici pecuniam. Assequor vim argumenti si scripsit Cicero tu **sufficere** — non poteris, hac sententia: tuae opes non tantae sunt, ut possis sola omnes horum temporum sumtus sustinere; ergo nisi amici subveniunt tamen periiimus. Itaque tu ne rem tuam inutiliter accidas.

Ad Q. fr. I. Ep. 1, 22.

Fratrī quas in provinciali iurisdictione imitetur C. Octavii in praetura urbana proponit facilitatem, lenitatem, diligentiam. Quodsi haec lenitas grata Romae est, ubi tanta arrogantia est, tam immoderata libertas, tam infinita hominum licentia, denique tot magistratus, tot auxilia, tanta vis, tanta senatus auctoritas, quam iucunda tandem praetoris comitas in Asia potest esse. Enumerantur remedia ad acerbitatem praetoriam in urbe parata, cum ea quae in se ipsi urbani homines invenire solebant, fortem animum et linguam promptam, sive, ut Ciceroni videbatur, arrogantiam, immoderatam libertatem, infinitam licentiam, tum ea quae extrinsecus petenda in capite rerum facilius quam in provincia comparabantur. In quibus primo loco ponuntur magistratuum auxilia, quae par maiorve potestas intercedendo ferebat; tum alterum quoddam, quod quale sit in mutila oratione non dispicitur; tertia senatus auctoritas. In ea enumeratione praetermissa videtur, quae minime praetermitti poterat, vis **tribunorum**. Nam abest tribunorum mentio, qui communi magistratuum appellatione contineri non solebant; neque poterant abesse, quos satis constabat contra decretum praetoris appellari se pati et iudicium tollere. Cuius generis e. g. illud iniquissimi intercessoris beneficium fuisse videtur, de quo Cicero in Antonium II. §. 3.

Eiusdem epistolae § 30 infra scribo ut mihi scribenda esse videtur. Quare cura, ut hic annus, qui ad laborem tuum accessit, idem ad salutem Asiae prorogatus esse videatur; **atque**, quoniam in te retinendo fuit Asia felicior quam nos in deducendo, perfice ut laetitia provinciae desiderium nostrum leniatur. Vulgo, sine atque, videatur. Quoniam. Omissae coniunctionis ratio apparet.

Neque ab ea ratione multum distat quae § 33 leguntur: Graecis — quod sunt vectigales non ita acerbum videri debet, propterea quod sine imperio populi Romani suis institutis **semper** per se ipsi ita fuerunt. Vulgo ahest semper.

Ad. Q. fr. I. Ep. 2, 12.

Litteras ad te parum fraterne scripseram; quas oratione Diodoti commotus, de pactione statim **cum** audieram, iracundius scripseram et revocare cupiebam. Scripsi cum; Cicero quom scripserat; id librarii in quod corruerunt.

Ex eodem quom alio loco (ad Q. fr. III. 4, 6) quam natum est: haec scripsi — in Tusculanum proficiscens; ea de re non longius, **cum** vellem, quod Pomptinio — adesse volebam. Libri quam vellem. Iterum eodem vitio scriptum est ad Fam. II. Ep. 17, 6.

Ad. Q. fr. I. Ep. 3, 9.

Messalam tui studiosum esse arbitror, Pompeium etiam simulatorem; i. e. Pompeium etiam tui studiosum esse arbitror. Sed quid attinebat in hac commemoratione facti, cum praesertim bene velle fratri hominem arbitraretur, maledictum simulationis iacere. Ego vero Ciceronem de Pompei animo dubitasse puto et scripsisse Pompeium etiam **simulaturum**.

Ad Q. fr. II. Ep. 2, 1.

Post alia Cicero novum argumentum aggressus ita scripsisse fertur; Sed ego adhuc emi nihil. Culleonis auctio

facta est. Tusculano emptor nemo fuit. Si condicio valde bene fuerit, fortasse non omittam. Certe scripsit: Culleonis auctio facta est. Sed ego adhuc emi nihil e. q. s.

In epistola proxima superiore § 1: Senatus fuit frequentior quam putabamus esse posse mense Decembri sub dies festos. Consulares nos fuimus et duo consules designati, P. Servilius, M. Lucullus, Lepidus, Volcatius, Glabrio, praetores. Sane frequentes fuimus: vidit Schutzius duo consules designati post nomen Glabrionis, qui inter consulares numeratur, transponendum esse.

Hos locos composui, quoniam in utroque transposita verba totos versus perantiqui harum epistolarum libri explesse probabile est. Itaque, quatenus certum litterarum numerum cuiusque libri versus continere soleant, effici potest quotenarum litterarum versus in illo antiquo libro fuerint, unde Mediceus manavit; quem numerum tenere in critica arte exercenda insignem utilitatem habere potest. Versus autem quos dixi hi sunt:

culleonis auctio facta est
sed ego adhuc emi nihil
et
duo consules designati.

Ad. Q. fr. II. Ep. 18a, 2.

Facis tu quidem fraterne, quod me hortaris, sed mehercule currentem nunc quidem, ut omnia mea studia in istum unum conferam. Ego vero —, quoniam in isto homine colendo tam indormivi diu, — cursu corrigam tarditatem cum equis tum vero, quoniam tu scribis poema ab eo nostrum probari, quadrigis poeticis. Cursu i. e. currendo ut aliquis tarditatem corrigat, potest cogitari; sed ut currendo corrigat tarditatem equis et quadrigis, non potest. Scribendum: **cursus** corrigam tarditatem: i. e. quoniam sero ac tarde ad cursum surrexi et in cursu non satis properavi, utar equis, ut citius perveniam quo volo.

Ad Q. fr. III. Ep. 1, 18.

Quod interiore epistola scribis me Idib. Sept. Pompeio legatum iri, id ego non audiui. Qui locus aut quae pars epistolae interior appelletur discere pervelim, nam in epistolarum copia quae superest nusquam commemoratur. Satis notum est Romanos crebro, si quas litteras perscripsissent, deposuisse chartam, dum aut ipsi haberent aut praeberent amici tabellarii facultatem qui perferret. Si quid novi interim accidisset, chartam repetebant idque infra adiciebant (vide e. g. huius epistolae § 17, 19, 23). Ita in unam chartam complurium dierum coniciebantur litterae, quae cum quo recentiores essent eo inferiorem locum obtinerent, in superiore aut in inferiore epistola scriptae erant Superiorem epistolam dabunt Ep. ad Fam. I; 9 26, et ad Q. fr. III. 8, 1, inferiorem, si recte vidi, locus noster.

Ad. Q. fr. III. Ep. 9, 2.

Milo in spem consulatus tantos sumtus faciebat, ut de eius re familiari Cicero timeret. 'Ο δὲ μάλιστα οὐκ ἔστ' ἀνεκτῶς, inquit, qui ludos HS CCCI comparet. Cuius in hoc uno considerantiam et ego sustinebout potero, et tu ut possis est tuorum nervorum. Numerus pecuniae per librarios incertus, sed sine dubio immensus supra morem et modum. Cetera nondum ita illustrata vidi, ut intelligatur quid Marcus se facturum scribat, aut a fratris nervis expectet ut is facere possit. Nam librorum considerantiam, quod a viris doctis probabiliter in inconsiderantiam rescriptum est, loco pepulisse Graecum vocabulum quod Cicero posuisset, haud temere suspicatur Orellius. In quo restituendo ita demum artis legibus satisfactum erit, si vocabulum reperietur, quod et ad totius loci sententiam ita sit accommodatum, ut simul appareat qua de causa Cicero Graecum vocabulum Latino praetulerit, et quod significationi subditicii vocabuli Latini respondeat. Nam id certe grammatico, qui Latinum vocabulum adscripsit,tribuendum videtur, ut Graecum intellexerit et recte sit interpretatus. Verum eiusmodi vocabulum, quod illis legibus satis faciat, ad-

huc requiritur; nam quod Orellio in mentem venit *μετεωρίαν* id ab universa sententiae ratione alienum est.

Atque ne id quidem praetervidendum est, nequaquam constare Latinum inconsiderantiam, ex interlineari spatio a librario devocatum eandem occupare sedem, in qua Graecum Cicero posuerit. Nam in hoc uno inconsiderantiam (sive malis Graeco vocabulo dementiam, temeritatem significatum fuisse) dictum est, quasi praeterquam in ludis comparandis ceteroquin Milo consideratē ac sapienter agere Ciceroni videretur; quod longe secus erat. Hic autem duplex nascitur suspicio. Nam sive Cicero scripsit cuius [vocabulum Graecum] et ego sustinebo, is qui inconsiderantiam intulit ita in verborum seriem intulisse videtur, ut Graecum vocabulum eiusve reliquias medias includeret, in hunc modum: in [vocabulum Graecum] considerantiam: et vero HOCVNO Graeci nominis exitum MOCYNH referre videtur, sive scripsit cuius [vocabulum Graecum] in hoc uno et ego sustinebo, idem post in hoc uno intulit, quod ante ea verba inferri oportebat. Atque prouti librarium egisse statuas, ita alia sententia Ciceronem scripsisse ducas necesse est. Qui si scripsit in hoc uno, ad ludos dumtaxat comparandos, si non scripsit, ad universos petitionis sumtus sustinendos opem et operam suam professus est. Nam in reliqua dubitatione hoc firmiter teneo, illud quod Cicero et ipsum se sustenturum dicit et a fratre expectare ut is quoque sustineat, non esse Milonis aliquod animi vitium, quod utpote inter amicos leniter sit ferendum: quid enim ea molestia hoc tempore ad Quintum pertinebat, qui longe a Milone et ab urbe aberat: sed effusam largitionem et infinitos sumtus petitionis.

Milo, ut par erat, ab amicis expectabat, et vero postulaverat, opinor, ut in officio essent atque exhaustae arcae quoquo modo subvenirent. Cicerones quoque appellasse videtur. In ea re Marcus de se: sustinebo ut potero. Poterat autem, si deerant nummi, conferre ad epulas instruendas, ad ornanda spectaculorum loca, alia eiusdem generis ad sublevandum hominem necessarium accommodata. Quintum vero, quem satis sciebat hoc tempore non florere opibus, admonet, si ipse iam adiuvere non possit, esse qui suppeditent facultatem liberalitatis. Homines

autem unde frater comparet, quo Milonis sumtus possit sustentare, iidem sunt in quorum fines mox eum cum legione in hiberna profecturum esse Marcus nuperrime cognoverat, nempe isti Nervii, ut audiunt in Ep. 8, 2. Ego vero legendum puto: cuius inconsiderantiam — et ego sustinebo, ut potero, et tu ut possis est tuorum **Nerviorum**. Nervii autem si carerent ceteris rebus, quibus Quintus officium debitum persolveret, ipsi saltem poterant mitti ad bestias ac belluarum dentibus unguibusque discerpti sanguine et gemitu suffragari Miloni. Cf. Cic. in Pisonem § 89.

Eiusdem epistolae § 8 ita corrupta est, ut quid Cicero scripserit certo demonstrari nequeat. In re incerta conabor dare quod probabile videri possit. De Felicis testamento tum magis querere (libr. querare) si scies. Quas enim tabulas se putavit obsignare, in quibus **semunciam** (libr. inunciis) firmissime **iam** (libr. firmissimum), **tenueras** (libr. tenesuero), lapsus **eas** (libr. est) per errorem et suum et Sicurae servi non obsignavit, quas noluit eas obsignavit." Ernestius: tenuerat. Equidem plusquamperfectum hic recte locum obtinere puto. Nam de tabulis dudum factis et repositis cum praesumptione quadam rei perfectae et absolutae recte dicitur: tabulas in quibus tenuisti non obsigno, obsignabo; idque in praeterito tempore in plusquamperfecto efferri potest.

W. G. PLUYGERS.

DIONIS CHRYSOSTOMI LOCUS CORRECTUS.

Editur apud Dionem Chrysostomum XXX. p. 557 Reisk. *ὁ κόσμος οἶκός ἐστι πάνυ καλός τε καὶ θεῖος ὑπὸ θεῶν κατεσκευασμένος ὥσπερ ὑπὸ τῶν εὐδαιμόνων τε καὶ πλουσίων καλουμένων ἀνδρῶν οὕστινας ὀρῶμεν κατεσκευασμένους*. Vera et antiqua lectio erat **ΑΝΔΡΩΝΑΚΤΙΝΑC**. Bonus scriba ubi *ἀνδρῶν* dederat, ut viri virili genere dicerentur, **ΑΚΤΙΝΑC** in *οὕστινας* convertit. Melius erat legere *ἀνδρῶν ἅς τινὰς ὀρῶμεν κατεσκευασμένους*.

C. G. C.

AD THUCYDIDEM.

LIBRI I Cap. 7 init. Τῶν δὲ πόλεων ὅσαι μὲν νεώτατα ᾤκισθησαν καὶ ἤδη πλοῖμωτέρων ὄντων περιουσίας μᾶλλον ἔχουσαι χρημάτων ἐπ' αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς τείχεσιν ἐκτίζοντο καὶ τοὺς ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον ἐμπορίας τε ἕνεκα καὶ τῆς πρὸς τοὺς προσοίκους ἔκαστοι ἰσχύος. Ut valde dubium est, num τείχεσι κτίζειν Graeca sit compositio, ita nudum ἐκτίζοντο melius responderet opposito in altero membro periodi ᾤκισθησαν. Rem conficit, quod capite demum sequenti narratur: καὶ τινες καὶ τείχη περιεβάλλοντο κτέ., ita ut h. l. de oppidis moenibus cingendis sermo esse nequeat. Neque tamen idcirco expungendum est τείχεσιν, sed transpositione corrigendum: ἐπ' αὐτοῖς τοῖς αἰγιαλοῖς ἐκτίζοντο καὶ τείχεσι τοὺς ἰσθμοὺς ἀπελάμβανον κτέ. Ad dicendi rationem cf. IV 102.

Cap. 10: ὅμως δὲ, οὔτε ξυνοικισθείσης πόλεως οὔτε ἱεροῖς καὶ κατασκευαῖς πολυτελέσι χρησαμένης κτέ. Omissum articulum nequaquam defendit locus II 72: ἡμεῖς δὲ πόλιν μὲν καὶ οἰκίαν ἡμῖν παράδοτε, quem locum attulit Poppo. Rectissime enim ibi omissus, quaemadmodum omitti solet in formulis τέκνα (παῖδες) καὶ γυναῖκες, αὐτὸς καὶ γένος, ἐξώλειαν ἐπαρᾶσθαι αὐτῷ καὶ οἰκίᾳ, similibusque multis. Non magis licet cum Classeno interpretari »da Sparta nie zur Stadt zusammengezogen wurde.“ Etenim modo auctor dixerat: Λακεδαιμονίων γὰρ εἰ ἡ πόλις ἐρημωθείη, et nudum verbum ξυνοικίζεσθαι iam id ipsum significat, quod voluit vir egregius. Nec tam arcta notione gaudet πόλις. Mantinea, ut hoc utar, quamvis κατὰ κόμας οἰκουμένη, nihilo secius audiebat πόλις.

His igitur de causis facio cum Hermanno interpreti tribuente πόλεως.

Cap. 18. δυνάμει γὰρ ταῦτα μέγιστα διεφάνη. Pro διεφάνη Classenus ad h. l. coniecit δὴ ἐφάνη, et post eum idem proposuit Badhamus. At vide IV 108: ἐψευσμένοις μὲν τῆς Ἀθηναίων δυνάμεως ἐπὶ τοσοῦτον ὅση ὕπερον διεφάνη et VI 17: οὔτε οἱ ἄλλοι Ἕλληνες διεφάνησαν τοσοῦτοι ὄντες ὅσοι ἕκαστοι σφᾶς αὐτοὺς ἠρίθμουν. Insuper compares formulam Herodoteam ὥς διέδεξε.

Cap. 25 versus fin. περιφρονούντες pro ὑπερφρονούντες dictum, ut apud Aristophanem Nub. 225 sq. Fallitur igitur ad h. l. Classenus, ab Atticorum usu hoc verbum eo sensu alienum esse putans. Est tamen rarissimum.

Cap. 44. ἐπιμαχίαν δ' ἐποιήσαντο τῇ ἀλλήλων βοήθειν. Verbum ἐποιήσαντο non sine causa interpretis esse ratus Cobetus inseruit ὥς. Vide tamen I, 117 extr., II. 4 extr., V. 48, VI 79 init.

Cap. 47 Μεικιάδης. Fortasse praestat Μικιάδης, quod est in libris FG. Compara Μίκα, Μικίων, Μίκκος. Apud Plinium N. H. XXXVI, 5, 11 memoratur statuarius nomine Micciades.

Cap. 56. ἡ μὲν οὖν Κόρκυρα οὕτω περιγίγνεται [τῷ πολέμῳ τῶν Κορινθίων]. Quae inclusi vocabula mihi valde suspecta sunt, propterea quod, ut apparet e capite praecedenti, Corcyra vix dici potuit ab auctore vicisse Corinthios. Contra deletis istis insula recte dicetur *nauclae esse salutem et feliciter belli pericula evasisse*. Cf. Classenus ad h. l.

Cap. 73 καὶ ἅμα βουλόμενοι περὶ τοῦ παντὸς λόγου τοῦ ἐς ἡμᾶς καθεστῶτος δηλῶσαι ὥς οὔτε ἀπεικῶτως ἔχομεν ἃ κεκτήμεθα, ἢ τε πόλις ἡμῶν ἀξία λόγου ἐστίν. Nescio an clarius historicus scripserit: περὶ τοῦ παντὸς ψόγου κτέ. (cf. καταβοήν et ἐγκλήμασι in praegressis), quum praesertim mox in eadem periodo utatur vocabulo λόγος sensu diverso. Vide insuper cap. 70 init.

Cap. 74. ὥς. Φαμὲν οὐχ ἦσσαν αὐτοὶ ὠφελεῖσθαι ὑμᾶς ἢ τυχεῖν τούτου. Pravus verborum ordo: transposito pronomine rescribatur: ἢ αὐτοὶ τυχεῖν τούτου.

Cap. 86: ἡμεῖς δὲ ὁμοῖοι καὶ τότε καὶ νῦν ἐσμεν, καὶ τοὺς συμμάχους, ἣν σωφρονῶμεν, οὐ περιοφόμεθα ἀδικουμένους οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν. Ad τιμωρεῖν cogitando supplendum videtur τοῖς συμμάχοις ἀδικουμένοις. Non magis necessarium Thucydidi

erat addere αὐτοῖς, quam erat Demostheni contra Aristocr. § 81 scribenti: α θεοὶ κατέδειξαν καὶ μετὰ ταῦτα ἄνθρωποι χρωῖνται πάντα τὸν χρόνον. Cf. ibid § 205: Θεμιστοκλέα—ἐξήλασαν ἐκ τῆς πόλεως καὶ μηδισμὸν κατέγνωσαν. Et ita saepe Graeci loquuntur. Deinde sic pergit: οἱ δ' οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν, i. e. οἱ δ' ἤδη κακῶς πάσχουσιν. Ergo οἱ δέ sunt οἱ ἡμέτεροι ξύμμαχοι, non Athenienses, ut male locum interpretatus est Classenus, quasi scriptum esset: οἱ δ' οὐκέτι μελλήσουσι κακῶς πάσχειν. Fortasse tamen Thucydides paullo et clarius et elegantius scripsit: οὐ περιοψόμεθα ἀδικουμένους οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν τοῖς οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν, sive malis, quod vel leniore manu rescribi possit, οὐδὲ μελλήσομεν τιμωρεῖν, οἷ γ' (quippe qui) οὐκέτι μέλλουσι κακῶς πάσχειν. Illam tamen rationem praetulerim.

Cap. 87. Ad verba δείξας τι χωρίον—ἐπὶ θάτερον cf. Dio Cassius XLVI 36 § 1.

Cap. 90. ἡξίουں τε αὐτοὺς μὴ τειχίζειν ἀλλὰ καὶ τῶν ἔξω Πελοποννήσου μᾶλλον ὅσοις ξυνεισῆκει ξυγκαθελεῖν μετὰ σφῶν [τοὺς περιβόλους]. Recte Bekkerus eiusque exemplo Classenus e deterioribus libris receperunt εἰσῆκει, cuius subiectum τὰ τεῖχη cogitando repetendum e praegresso verbo τειχίζειν non aliter quam initio capitis 91, ubi legitur: ὅτι τειχίζεται τε καὶ ἡδη ὕψος λαμβάνει. Inde vero, nisi fallor, apparet interpretis esse verba τοὺς περιβόλους, quae si genuina forent, Thucydides procul dubio pro εἰσῆκει scribere maluisset ἔσασαν. Vocabulum peti potuit e capite praecedenti.

Cap. 100 extr. διεφθάρησαν ἐν Δραβήσκῳ τῇ Ἡδωνικῇ ὑπὸ τῶν Θρακῶν ξύμπαντες. Recte ita scriberetur, si alibi exstaret oppidum eiusdem nominis, a quo foret distinguendum. Nunc nescio an corrigendum sit τῆς Ἡδωνικῆς.

Cap. 102 μάλιστα δ' αὐτοὺς (Athenienses Lacedaemonii) ἐπεκαλέσαντο ὅτι τειχομαχεῖν ἐδόκουν δυνατοὶ εἶναι, τῆς δὲ πολιορκίας μακρᾶς καθεστηκυίας τούτου ἐνδεᾶ ἐφαίνετο· βία γὰρ ἂν εἴλον τὸ χωρίον. BADHAMUS in Adhortatione ad discipulos Sydneyenses rescripsit ἐλεῖν, addita interpretatione: Sic enim putabant se urbem vi capturos. Perperam, si quid video. Tu verte: nī enim ita esset, oppidum vi cepissent. Vide IV 54 ἀνέστησαν γὰρ ἂν οἱ Ἀθηναῖοι Κυθηρίους, i. e. nam, sin minus, Athenienses cell.

Ibid. 126 *ἐκείνῳ γὰρ ἂν πρὸ τούτου ἐχρῶντο*. Hinc apud Platonem e Symposio p. 196 A. exulare iubeo interpretamentum *εἰ σκληρὸς ἦν*. Cf., si tanti est, quae annotavi ad Oedipum Regem, vs. 220.

Cap. 114 extr.: *καὶ τὸ πλεόν οὐκέτι προελθόντες*. Verius videtur: *κάς τὸ πλεόν*, ut scribitur II 21 § 1 et IV 182 § 2.

Cap. 115 *νεωτερίσαι βουλόμενοι τὴν πολιτείαν*. Vide St. Thuc. p. 18 et Anal. Crit. p. 2. Eodem fere tempore mecum in easdem coniecturas incidit Meinekii in *Herme*, insuper proponens: *νεοχμῶσαι—τὴν πολιτείαν*. Et sic fieri potest, ut legerit Cassius Dio, cuius excerpta vide pag. 21 ed. Dindorfi ap. Teubnerum. Quamquam lib. LXII 20 § 4 idem dixit: *ὅπως μὴδὲν περὶ τὴν Ἀρμενίαν νεοχμώθῃ*.

Cap. 116 extr. *ἐπὶ Καύνου καὶ Καρίας*. Grammaticae vim inferre puto Meinekii coniecturam delentis copulam. Nam Graecum foret *ἐπὶ Καύνου τῆς Καρίας*. Nec tamen quicquam novandum arbitror. Nam alibi quoque Thucydides vocula *καὶ* coniungit accuratorem et generaliore loci definitionem, ita fere, ut illam huic praemittere consueverit. Sic v. c. VII 30 § 1 legitur: *ἐπὶ τὸν Εὐρίπον καὶ τὴν θάλασσαν* et IV 8: *κατὰ τὸ τείχισμα τῶν Ἀθηναίων καὶ τὴν Πύλον*, et alibi alia eiusdem generis.

Cap. 120. *ἡμῶν δὲ ὅσοι μὲν Ἀθηναίοις ἤδη ἐνηλλάγησαν*. St. Thuc. p. 19 corrigebam *ξυνηλλάγησαν*. In eandem emendationem postea incidit Madvigius, nisi quod contra usum nostri proposuit *συνηλλάγησαν*.

Cap. 132. *ὕποψίας δὲ πολλὰς παρεῖχε* (Pausanias) *τῇ τε παρανομίᾳ καὶ ζηλώσει τῶν βαρβάρων μὴ ἴσος βούλεσθαι εἶναι τοῖς παροῦσι τὰ τε ἄλλα αὐτοῦ ἀνεσκόπουν εἰ τί που ἐξεδεδηγῆτο τῶν καθεσῶτων νομίμων καὶ ὅτι ἐπὶ τὸν τρίποδά ποτε τὸν ἐν Δελφοῖς—ἤξιωσεν ἐπιγράψασθαι κτῆ*. Acute Badhamus *Adhori*. p. 10 perspicuens vocabula *τοῖς παροῦσι* coniungenda esse non praegressis sed sequentibus, coniecit: *εἶναι, τοῖς παροῦσι τε τᾶλλα κτῆ*. At ut taceam scribendi morem Thucydideum ita requirere *τοῖς τε παροῦσι*, Graece scribi solet aut *καὶ τᾶλλα καὶ ὅτι* aut *τὰ τε ἄλλα καὶ ὅτι*, nec loci rationi convenire videtur, quod ipse dedit, *τᾶλλα καὶ ὅτι*. Sollertem igitur emendationem ita liceat perficere, ut scribamus: *μὴ ἴσος βούλεσθαι εἶναι, (καὶ) τοῖς παροῦσι τὰ τε ἄλλα αὐτοῦ ἀνεσκόπουν—καὶ*

ὅτι. Copula vocabuli praecedentis terminatione absorpta esse videtur.

Ibidem in extremo capite: *δείσας κατ' ἐνθύμησίν τινα ὅτι οὐδείς πω τῶν πρὸ ἑαυτοῦ ἀγγέλων πάλιν ἀφίκετο καὶ παραποησάμενος σφραγίδα, ἴν', ἣν ψευσθῇ τῆς δόξης [ῆ] καὶ ἐκεῖνός τι μεταγράψαι αἰτήσῃ, μὴ ἐπιγνῶ, λύει τὰς ἐπισολὰς, ἐν αἷς ὑπονοήσας τι τοιοῦτο προσεπεσάλλθαι καὶ αὐτὸν ἡῦρεν ἐγγεγραμμένον κτείνειν.* Delendo et transponendo Badhamus violentissime et praeter omnem probabilitatem haec verba sic refingit: *σφραγίδα, ἣν ψευσθῇ τῆς δόξης ὑπονοήσας τοιοῦτόν τι προσεπεσάλλθαι ἢ κἀκεῖνος τι μεταγράψαι αἰτήσῃ, λύει τὰς ἐπισολὰς ἐν αἷς αὐτὸν εὔρεν ἐγγεγραμμένον κτείνειν.* Prius certe quam huiusmodi quid tentaret, probandum ei fuerat, ineptam esse scripturam vulgatam. Id vero neuliquam perspicio. »Homo ille Argilius cum »(sic enim partim recte iam olim locum verterunt) sigillum »Pausaniae sigillo simile fecisset — ut, si opinione sua deceptus fuisset, aut etiam si quid ille mutare voluisset non agnosceret — epistolae vincula laxavit. In qua suspicatus aliquid »huiusmodi praeterea mandatum esse, se quoque scriptum »caedique destinatum invenit.”

Ultimorum autem verborum interior sententia haec est: quae epistola aperta suspicionem eius, aliquid huiusmodi praeterea mandatum esse, confirmavit: suam enim necem in ea imperatam repperit. Vocula *καί*, nisi fallor, minus ad αὐτόν pertinet quam ad universam sententiam habetque fere eam vim, qua gaudet in nota formula: *ὥς δὲ ταῦτα ἔδοξεν αὐτῷ καὶ ἐποίησεν οὕτως.* Prorsus autem non intellego, cur vocabula *ὑπονοήσας*—*προσεπεσάλλθαι* aptius ponantur post *τῆς δόξης*, quod quid sibi velit satis superque declarant superiora illa: *ὅτι οὐδεὶς—πάλιν ἀφίκετο*, quam ubi leguntur in codicibus, neque magis quid vitiosi sit in verbis *ἴνα μὴ ἐπιγνῶ*, quae Bahhamus una litura delevit. Sola verba: *ἣν ψευσθῇ τῆς δόξης ἢ καὶ ἐκεῖνός τι μεταγράψαι αἰτήσῃ* levissime me iudice depravata sunt. Nempe simile homo sibi procurat sigillum, ut eo utatur, si dominus se opinione falsum literas poposcerit: etenim, confirmata suspicione, opinor, etiam poscenti literas non erat redditurus, sed ephoris indicaturus Pausaniae proditorem. Inde igitur liquet Thucydidem scribere debuisse: *ἣν ψευσθῇ τῆς δόξης καὶ κεί.*

νόος τι μεταγράψαι αἰτήσῃ, non quod hodie legimus: ἢ καὶ κεῖ-
νος. Vocula ἢ aut e cauda praecedentis vocabuli aut per dit-
tographiam quamdam e sequenti copula, quacum facile perinu-
tatur, nasci potuit. Videatur Bastii *Comm. pal.* p. 932 et
Dindorfii adnotatio ad personati Xenophontis *Remp. Laced.* II 13.

Cap. 131. τῶν τε ἐφόρων ἐν τὸς τινὰς ἔκρυψε. Scilicet: ἐν τὸς
τοῦ διαφράγματος καὶ θατέρου τοίχου τῆς καλύβης.

Cap. 142. καὶ μὴν οὐδ' ἡ ἐπιτείχισις οὐδὲ τὸ ναυτικὸν αὐτῶν
ἄξιον φοβηθῆναι. τὴν μὲν γὰρ χαλεπὸν καὶ ἐν εἰρήνῃ πόλιν ἀντί-
παλον παρασκευάσασθαι, ἢ που δὴ ἐν πολέμῳ τε καὶ οὐχ ἥσσον
ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισμένων. Locum controversum sic inter-
pretor, ut πόλιν ἀντίπαλον subiectum, τὴν (scil. ἐπιτείχισιν)
obiectum esse putem. Nec Φρούριον, quae Krügeri est opinio,
ex mea quidem sententia opponitur τῇ ἐπιτειχίσει, sed ad ipsam
illam munitionem pertinet; quocirca in sequentibus scribere
malim: οὐ μέντοι ἰκκνόν γε ἔσαι (ἀντ)επιτειχίζειν τε καλύειν
ἡμᾶς κτέ. Ita periodus: Φρούριον — ταῖς ναυσὶν ἀμύνεσθαι ser-
viet ad illustranda verba: οὐχ ἥσσον ἐκείνοις ἡμῶν ἀντεπιτετειχισ-
μένων, nec quicquam erit toto loco lucidius. »Difficile enim est
»urbi, quae potentiam nostrae parem habeat, vel in pace
»huiusmodi munitiones extruere: iam vero multo difficilius erit
»hoc ipsum facere in hostico et praecipue cum nos adversus
»illos non minus muniti simus quam illi contra nos. Quod
»si quem locum praesidio firmarint, aliquam quidem agri
»nostri partem suis excursionibus et nostrorum ad illos trans-
»fugiis vastabunt.” Hucusque recte interpretes Latinus apud
Bekkerum, sed idem male sic pergit: »sed tamen haec inunitio
»non poterit nos circumvallare et impedire, ne in ipsorum agrum
»navigemus et (qua re pollemus) navibus illos ulciscamur.”
Debuerat enim, nisi fallor, sic: *sed tamen non poterit nos
impedire, quominus in ipsorum agrum navigantes cum et ipsi
alia munimenta adversus eos extruamus* (cogita Pylum velim et
Cythera) *tum navibus illos ulciscamur.*

LIBRI II Cap. 3 prope initium: ἐνόμισαν ἐπιτιθέμενοι ῥαδίως
κρατῆσαι. ΑΕΝΕΑΣ *Poliorect.* cap. 2 rectius legit κρατήσιν.
Ex eodem Aeneae loco confirmari poterit coniectura mea, quam
proposui Stud. Thuc. pag. 23, in cap. 4 (ἐμπεύρους δὲ ἔχοντες

τοὺς διώκοντας τοῦ μὴ ἐκφεύγειν) tria ultima vocabula abiicienda esse.

Cap. 8. ἡ δ' εὐνοια παρὰ πολὺ ἐποίει τῶν ἀνθρώπων μᾶλλον ἐς τοὺς Λακεδαιμονίους. Hunc locum imitando expressit Cassius Dio LVII 6 § 2.

Cap. 10. ξυγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς τῶν πόλεων πασῶν καὶ τοὺς μάλιστα ἐν τέλει καὶ ἀξιολογωτάτους παρεῖναι τοιάδε ἔλεξεν. Consensu editores receperunt egregiam Sintenis coniecturam παρῆναι τοιάδε, deleto ἔλεξεν. Sed codicum lectio defensorem nacta est Meinekium in Hermo III p. 348 sq. comparantem locum VIII 86 § 6: ὅταν τις καλῇ παρεῖναι. At fugit virum praeclarum ibi παρεῖναι non pendere a καλῇ, sed ab εἰπῶν. Vide v. c. IV. 2. med. εἶπον — ἐπιμεληθῆναι. Distinguendum enim illic: ὁ δ' Ἀλκιβιάδης, ἐπαινέσας αὐτοὺς καὶ εἰπὼν, ὅταν τις καλῇ, παρεῖναι, οὕτως ἀπέπεμπεν.

Cap. 13 prope initium. Consimile aliquid de Hannibale et Fabio Maximo narrat Cassius Dio I p. 92 sq. ed. Dind.

Cap. 15. med. τὸ δὲ πρὸ τούτου ἡ ἀκρόπολις ἡ νῦν οὖσα πόλις ἦν. Verba sic scripta significant «antea vero arx, quae nunc exiit, urbs erat», quasi haec distinguatur ab alia nescio qua arce antiquiore. At voluit procul dubio Thucydides: «antea vero quae hodie arx est urbs erat.» Quare scripsisse censendus est, non repetito articulo: τὸ δὲ πρὸ τούτου ἡ ἀκρόπολις νῦν οὖσα πόλις ἦν.

Locum in medio capite 35 ὃ τε γὰρ ξυνειδῶς — ἀκούοι ter imitatus est Cassius Dio XLIV 36 LIII 3 § 1 et LVI 35 § 5 sq.

Cap. 36 οἷδε οἱ νῦν ἔτι ὄντες. De quatuor ultimis vocabulis iniuria suspectis egi St. Thuc. p. 28. Comparetur praeterea locus Demosthenis π. παραπρ. § 276 et Platonis Menex. p. 233 A.

Cap. 39. οὐδὲν ἦσσαν ἐπὶ τοὺς ἰσοπαλεῖς κινδύνους χωροῦμεν. St. Thuc. p. 29 correxi ἰσοπαλεῖς ἐπὶ τοὺς, quae coniectura ita placuit Usenero (in Museo Rhenano 1870 p. 586), ut lenitatis causa transponere mallet: ἐπὶ τοὺς κινδύνους ἰσοπαλεῖς. Quae tamen ratio cur lenior existimetur, non perspicio.

Cap. 40. καὶ τὰ ἐς ἀρετὴν ἡγαντιώμεθα τοῖς πολλοῖς· οὐ γὰρ πάσχοντες εὖ ἀλλὰ δρῶντες κτώμεθα τοὺς φίλους. βεβαιότερος δὲ ὁ δράσας τὴν χάριν ὥς ὀφειλομένην δι' εὐνοίας ᾧ δέδωκε σῶζειν· ὁ δ' ἀντοφείλων ἀμβλύτερος, εἰδῶς οὐκ ἐς χάριν ἀλλ' ἐς ὀφείλημα

τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων. Nonne requiritur: εἰδὼς οὐχ ὥς χάριν ἀλλ' ὥς δφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων? Sic melius etiam intellegetur, quo pacto scriptor verbum ἀποδιδόναι, quod proprium est de gratia debitisque reddendis, cum substantino ἀρετῇ iungi potuerit. Nec tamen male deleta bis praepositione scriberetur: εἰδὼς οὐ χάριν, ἀλλ' ὁφείλημα τὴν ἀρετὴν ἀποδώσων, et nescio an haec sit ipsa historici manus, quam sive interpretando sive, ut captum suum superantem, de industria magistelli oblitterarint. Quod hodie legitur, vix Graecum esse existimo.

Cap. 41 extr. πανταχοῦ δὲ μνημεῖα κακῶν τε καγαθῶν αἰδία ξυγκατοικίσαντες. Scholiasta: κακῶν] πρὸς τοὺς πάσχοντας. Placuit ea interpretatio fere criticis praeter Lehnerum, qui quorundam librorum lectionem καλῶν amplexus est in act. phil. Monac. III p. 34. Quem Gölnerus in ed. sua carpit, quod non viderit κακῶν referri ad superiora illa: οὔτε τῷ πολεμῳ ἐπελθόντι ἀγανάκτησιν ἔχει ὕφ' οἷων κακοπαθεῖ. Attamen fallitur ipse vituperator; nam illuc referri non posse liquido apparet cum ex usu verbi ξυγκατοικίζειν tum e verbis: ἀλλὰ πᾶσαν — γενέσθαι, siquidem ibi de hostibus bello petitis non de aggredientibus sermo est.

Cap. 49. καὶ ἐν οὐ πολλῷ χρόνῳ. Thucydides Atticorum more solet: οὐκ ἐν πολλῷ. E libro VII notavi haec exempla: Cap. 36 οὐκ ἐν πολλῷ, Cap. 70 οὐ δι' ὀλίγου, Cap. 79 οὐκ ἐπ' ὀλίγων. Contra II 56 recte legitur ἐξ οὐ προσηκόντων, quia οὐκ ἐκ προσηκόντων foret κακόφωνον.

Cap. 61 v. fin. ξυμφοραῖς ταῖς μεγίσταις ἐθέλειν ὑφίστασθαι. Recte libri deteriores habent Accusativum, vel sine libris restituendum. Dativus enim hoc verbi sensu soloecus est. Nulla est autem in hisce minutiis codicum auctoritas, siquidem utrum α an αι scriptum sit in libris antiquis dispici vix potest.

Cap. 62. ἢ οὐ κηπίον καὶ ἐγκαλλώπισμα πλούτου. Cf. DEXIPPI fragm. p. 183. 11: καὶ ὅσα πλούτου ἐγκαλλωπίσματα et Dindorff praefatio ad Hist. Graec. min. vol. I p. XXXIX.

Cap. 65 pr. fin. καὶ οὐ πρότερον ἐνέδοσαν ἢ αὐτοὶ ἐν σφίσιν κατὰ τὰς ἰδίας διαφορὰς περιπεσόντες ἐσφάλησαν. Pronomen σφίσι pro σφίσιν αὐτοῖς nullum tuetur exemplum eorum quae ad h. l. collegit Krügerus, nec mihi quidem satisfaciunt quas ad h. l. protulit coniecturas.

Classenus nescio qua diversarum structurarum confusione

vulgatam defendere aggressus nisi forte tibi magis quam mihi persuaserit, fortasse mecum facies rescribenti: ἢ σφίσιν αὐτοῖς sive malis ἢ αὐτοὶ σφίσιν (αὐτοῖς) κτέ. Quippe non genuinam esse praepositionem noli dubitare. Qui enim sua ipsius culpa incidit in calamitatem, ἐαυτῷ περιπίπτει Graece dicitur. Apud Herod. I 108 Astyages ad Harpagum, cui Cyrum infantem occidendum tradiderat: Ἀρπαγε πρῆγμα τὸ ἂν τοι προσθέω μηδαμῶς παραχρήσῃ, μηδὲ ἐμέ τε παραβάλλῃ καὶ ἄλλους ἐλόμενος ἐξ ὑτέρης σοὶ αὐτῷ περιπέσεως.

Cap. 68 initio: κατὰ δὲ τοὺς αὐτοὺς χρόνους [τοῦ θέρους τελευτῶντος]. Verba inclusa vereor ne sint interpretis. Cf. capituli praecedentis initium.

Cap. 75 extr. Cf. Dexippus p. 186, 10 sqq. in Hist. Gr. min. ed. Dind. vol. I.

Cap. 92 post med.: ἔφησαν δὲ καὶ οἱ Πελοποννήσιοι τροπαῖον [ὡς νενικηκότες τῆς τροπῆς, ὥς πρὸς τῇ γῇ ναῦς διέφθειραν]. Vocabula τῆς τροπῆς expungit Badhamus *Adhort.* p. 12. Quod me iudice non sufficit. Quippe illa vocabula ὡς νενικηκότες ipsa per se videntur glossema, quod et alibi in locis quibusdam similibus apud nostrum apparet. Vide quae disputavi Stud. Th. p. 57 et 98. Succedit his aliud scholium τῆς τροπῆς, deinde tertium ὥς—διέφθειραν, petitum e verbis praegressis. Thucydides, si quid addere voluisset, scripsisset potius: ἔφησαν τροπαῖον τῆς πρὸς τῇ γῇ διαφθορᾷ τῶν νεῶν, ut scribit VII, 54: τῆς πρὸς τῷ τείχει ἀπολήψεως τῶν ὀπλιτῶν. Quare una litura deleverim verba e pluribus scholiis consarcinata.

LIBRI III cap. 3 extr. οἱ δ' οὕτε ἐς τὸν Μολόεντα ἐξῆλθον τὰ τε ἄλλα τῶν τειχῶν καὶ τῶν λιμένων περὶ τὰ ἡμιτέλεστα Φραξάμενοι ἐφύλασσαν. Classenus ex Haasii coniectura edidit πέρι, recte refutatus a Meinekio in *Herme* III p. 251 monenti Thucydidem scripturum fuisse τῶν τειχῶν πέρι καὶ τῶν λιμένων. Quo circa ipse Meinekios proposuit: τῶν τειχῶν καὶ τῶν λιμένων περὶ ἐξ τὰ ἡμιτέλεστα, ἐφύλασσαν. Iam vero vocabula τὰ ἄλλα non possunt esse obiectum verbo ἐφύλασσαν, quandoquidem insanum est scribere Mytilenaeos reliqua custodivisse, ubi non apparat quid non custodirent. Unum restat, ut τᾶλλα significet: quod ad cetera attinet, et ἐφύλασσαν sit intransitivum = φυλακὰς εἶχον.

At ne sic quidem recte dictum erit, nisi pro ἐφύλασσον rescripserimus ἐφυλάσσοντο, i. e. *cavebant*. Nam abstinentia a ludis extra urbem erat *cautela*, opinor, non *custodia*. Ne multa: coniiicio: οἱ δ' οὔτε ἐς τὸν Μαλδόντα ἐξήλθον τὰ τε ἄλλα, τῶν τειχῶν καὶ τῶν λιμένων μέρη τὰ ἡμιτέλεσα φραζάμενοι, ἐφυλάσσοντο. Hi vero neque ad Maloenta (ludorum causa) egressi sunt, ei cetera quoque cavebant, obstructis tam murorum quam portuum partibus nondum perfectis.

Cap. 22. ἄμα δὲ καὶ διέχοντες πολὺ ἦσαν. Iniuria πολὺ suspectat Krügerus. Cf. Eunapius apud Suidam s. v. παρασάτης: πολὺ διεσῶτας ἀλλήλων χωρεῖν ἐκέλευον, ὅπως μὴ δουποῖη τὰ ὅπλα, μήτε τῷ παρασάτῃ θλιβόμεναι μήτε τῷ φέροντι διὰ τὸν συνωθισμὸν περικτυπούμενα.

Cap. 59 initio: ὃν ἐγὼ πειρώμενος ἀποτρέπειν ὑμᾶς ἀποφαίνω Μυτιληναίους μάλιστα δὴ μίαν πόλιν ἡδικηκότας ὑμᾶς. Corrigendum ἀποφανῶ, quia sequitur quam his verbis orator pollicetur demonstratio.

In eodem capite extremo: καὶ τυχόντες μὲν πόλιν ἐφθαρμένην παραλαβόντες τῆς ἔπειτα προσόδου δι' ἣν ἰσχύομεν, τὸ λοιπὸν σερήσεσθε. Corrigendum ἐσερήσεσθε, quae forma saepe a scribis servata est apud Dionem Cassium. Postulat enim sententia: *privati eritis*, non *privabimini*, ut apparet e praegresso *κεκινδυνεύεται* et sequenti *ἔξομεν* (non *ληψόμεθα*). Pro ἔπειτα autem quod uno cum τὸ λοιπὸν isto praesertim loco ferri non potest, non male rescripseris *ἐκεῖθεν*.

Cap. 40 init. Οὐκοῦν δεῖ προθεῖναι ἐλπῖδα κτέ. Libri variant inter *προθεῖναι* et *προσθεῖναι*, quorum neutrum bene coit cum substantivo ἐλπῖδα. Graecum est *προτεῖναι ἐλπῖδα*, quod historico reddas.

Notus est versus Euripideus ex Andromeda apud Stobaeum:
μή μοι προτείνων ἐλπὶδ' ἐξάγου δάκρυ.

Ibidem cap. med.: ἄλλως δὲ γνόντες τοῖς μὲν οὐ χαριεῖσθε, ὑμᾶς δ' αὐτοὺς μᾶλλον δικαιοῦσεσθε. Badhamus in *adhort.* p. 13 coniecit ἀποδικαιώσεσθε, iusta defensione *privabilis*, comparans ἀποδοκιμάζειν, ἀπαξιῶν, ἀπέδοξε, quae non sufficiunt me iudice ad nusquam lectum vocabulum Thucydidi obtrudendum. Potius obsequar Elmsleio corrigenti *δικαιοῦσετε*.

Cap. 45 extr. εἰ γὰρ ὃ τε πείσας καὶ ὁ ἐπισπόμενος ὁμοίως

ἐβλάπτοντο, σωφρονέστερον ἂν ἐκρίνετε· νῦν δὲ πρὸς ὀργὴν ἦν τινα τύχητε ἔσιν ὅτε σφαλέντες τὴν τοῦ πείσαντος μίαν γνώμην ζημιούτε καὶ οὐ τὰς ὑμετέρας αὐτῶν, εἰ πολλαὶ οὔσαι ξυνεξήμαρτον. Badhamus ib. p. 14 suspicatur: ἦν τι ἀτυχῆτε κτέ., quod non displiceret, nisi ita minus recte additum videretur σφαλέντες. Qua circa malim: νῦν δὲ πρὸς ὀργὴν, ἦν τι τύχητε σφαλέντες, ἔσιν ὅτε (sive hoc ordine: νῦν δὲ πρὸς ὀργὴν ἔσιν ὅτε, ἦν τι τύχητε σφαλέντες) τὴν τοῦ πείσαντος μίαν γνώμην ζημιούτε κτέ.

Cap. 56. ἐν καιροῖς οἷς σπάνιον ἦν τῶν Ἑλλήνων τινὰ ἀρετὴν τῇ Ξέρξου δυνάμει ἀντιτάξασθαι. Pulchre et ὑψηλῶς dictum de iis quorum paene omnis δύναμις erat in virtute! Omne lumen orationis exstinguit Badhami coniectura epicum adverbium ἀντην pro ἀρετὴν perquam infeliciter substituenti. Verbum autem medium prorsus eodem modo noster usurpavit II 87: πρὸς μὲν οὖν τὸ ἐμπειρότερον αὐτῶν τὸ ἀτολμότερον ἀντιτάξασθε. Non magis correctione indigent verba sequentia: οἱ μὴ τὰ ξύμφορα—πράσσοντες, quae violenter admodum tentat idem vir doctus. Recte ea explicat Classenus.

Cap. 58 med. οὓς ἀποθανόντας ὑπὸ Μήδων καὶ ταφέντας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐτιμῶμεν κατ' ἕτος ἕκασον ἐσθήμασί τε καὶ τοῖς ἄλλοις. Vide quae ad h. l. annotavi St. Thuc. p. 44, ubi θύμασι legendum conieci; nec hodie muto sententiam. Dignus est qui comparetur Plutarchi locus Aristid. cap. 21, ubi *laurei nigri sacrificium* et reliqua νόμιμα accurate describuntur ab oculato, ut videtur, teste. Nec tamen male legi posse, quod ibidem proposui ἐναγίσμασι, testantur eiusdem scriptoris (ibidem) verba haec: κυρωθέντων δὲ τούτων οἱ Πλαταιεῖς ὑπεδέξαντο τοῖς πεσοῦσι καὶ κειμένοις αὐτόθι τῶν Ἑλλήνων ἐναγίζειν καθ' ἕκασον ἐνιαυτόν.

Cap. 59: ἐπιβοώμενοι—προφερόμενοι. Locum imitatur Dio C. in excerptis Vaticanis ed. Dind. I. p. 49 § 19, et indidem verba quaedam mutuatus est in *inperissimo* loco, qui est XXXIX 38 § 5.

Cap. 62 ὅπερ δ' ἐστὶ νόμοις μὲν καὶ τῷ σωφρονεσάτῳ ἐναντιώτατον, ἐγγυτάτῳ δὲ τυράννου, δυναστεία ὀλίγων ἀνδρῶν εἶχε τὰ πράγματα. Praetulerim: καὶ τῷ σώφρονι πάντων ἐναντιώτατον. Deinde sic pergit Thucydides: καὶ οὗτοι ἰδίας

δυνάμεις ἐλπίσαντες ἔτι μᾶλλον σχήσειν, εἰ τὰ τοῦ Μῆδου κρα-
τήσεε, κατέχοντες ἰσχύι τὸ πλῆθος ἐπηγάγοντο αὐτόν. Omnis igitur
culpa tribuitur solis oligarchis. Quare iure inireris sequi
haec: καὶ ἡ ξύμπασα πόλις, οὐκ αὐτοκράτωρ οὔσα ἑαυτῆς,
τοῦτ' ἐπραξεν, οὐδ' ἄξιον αὐτῇ δνειδίσαι ὧν μὴ μετὰ νόμων ἤμαρ-
τεν. Sed non dubito rescribendum esse: καὶ (οὐχ) ἡ ξύμπασα
πόλις οὐδ' αὐτοκράτωρ οὔσα ἑαυτῆς τοῦτ' ἐπραξεν, i. e. ἐπηγάγετο
τὸν Μῆδον.

Cap. 82. Οὕτως ὥμῃ (ἡ) τᾶσις προухώρησε, καὶ ἔδοξε μᾶλλον,
διότι ἐν τοῖς πρώτῃ ἐγένετο· ἐπεὶ ὕστερόν γε καὶ πᾶν ὡς εἶπεῖν τὸ
Ἑλληνικὸν ἐκινήθη, διαφορῶν οὐσῶν ἐκασταχοῦ τοῖς τε τῶν δῆμων
προσάταις τοὺς Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι καὶ τοῖς ὀλίγοις τοὺς Λακε-
δαίμονιους [καί?] ἐν μὲν εἰρήνῃ οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν οὐδ'
ἐτοίμων παρακαλεῖν αὐτούς, κτέ. Recte iam Krügerus haesit
in οὐδ' ἐτοίμων, quod ne addito quidem participio ὄντων satis
aptum ei videbatur. Merito: nam manifestum esse reor corri-
gendum esse οὐδὲ τολμώντων κτέ. Ipsa autem sequentia sic
constituerim: ἐν μὲν εἰρήνῃ οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν οὐδὲ τολ-
μώντων παρακαλεῖν αὐτούς, πολεμουμένων δὲ καὶ ξυμμαχίας ἅμα
ἐκατέροις (οὐσης - ni praestat γιγνομένης -, ἐπὶ) τῇ τῶν ἐναντίων κα-
κώσει καὶ σφίσις αὐτοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ προσποιήσει βραδίως αἱ ἐπαγωγὰι
τοῖς νεωτερίζειν τι βουλομένοις ἐπορίζοντο i. e. »bellantibus vero Athe-
»niensibus et Lacedaemoniis quum ceterae Graeciae civitates alteri
»utri populo societate se coniungerent, novarum rerum studio
»sis facile offerebantur hos vel illos accersendi occasiones, quo
»adversarios suos opprimentes -sibimet ipsis compararent po-
»tentiam." Ceterum recte observavit Classenus Dionysium Ha-
licarnasensem (de Thuc. cap. 28 et 29) non legisse in exem-
plari suo totum locum, qui est inde a verbis καὶ ἐν μὲν εἰρήνῃ
usque ad vocabula: τὰς ὁργὰς τῶν πολλῶν ὁμοιοῖ.

Prope finem huius capitis turpe glossema obsidet verba: καὶ
ἡ μετὰ ψήφου ἀδίκου [καταγνώσεως] ἡ χειρὶ κτώμενοι τὸ κρα-
τεῖν ἐτοῖμοι ἦσαν τὴν αὐτίκα Φιλονικίαν ἐκπιμπλάναι.

Cap. 97. ὑπέφευγον γὰρ οἱ ἄνθρωποι καὶ ἐκάθηντο ἐπὶ
τῶν λόφων τῶν ὑπὲρ τῆς πόλεως. Absurde sic scribitur; non enim
poterant iidem homines simul fugere et sedere. Ita certe require-
retur ἐκάθιζον. Sed procul dubio corrigendum ὑπέφυγον, i. e.

subterfugerant (et nunc *sedebant*). Non opus esse in ea re Plusquamperfecto, neminem Graece peritum latebit.

Cap. 98 initio. Μέχρι μὲν οὖν οἱ ταξόται εἶχόν τε τὰ βέλη αὐτοῖς καὶ οἱοί τε ἦσαν χρῆσθαι, οἱ δ' ἀντεῖχον· ταξεύόμενοι γὰρ οἱ Αἰτωλοὶ [ἄνθρωποι ψιλοὶ] ἀνετέλλοντο. Suspecta mihi sunt quae sepsi uncinis. Nam ne ὀπλῖται quidem sagittis sunt invulnerabiles et ipsi sagittarii non minus ψιλοί erant quam Aetoli. Videntur autem ista vocabula huc adscripta esse e sequentibus: οἱ δ' Αἰτωλοὶ ἐσακοντίζοντες πολλοὺς μὲν αὐτοῦ ἐν τῇ τροπῇ κατὰ πόδας αἰροῦντες ἄνθρωποι ποδάκεις καὶ ψιλοὶ διέφθειρον, ubi sunt aptissima. Vide etiam cap. 112 med.

Cap. 115. ἀναχωρήσαντες δ' ἐς Ῥήγιον Πυθόδωρον τὸν Ἰσολόχου, Ἀθηναίων στρατηγὸν, καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τὰς ναῦς διάδοχον ὃν ὁ Λάχης ἦρχε. Praepositio ἐπὶ cum Acc. neque cum καταλαμβάνουσιν iungi potest neque cum διάδοχον. Scriba proclivi errore CTPATHΓONKATAΛΑMBANOTCIN legisse videtur pro CTPATHΓONHKONTAKATAΛΑMBANOTCIN, i. e. στρατηγὸν ἦκοντα καταλαμβάνουσιν ἐπὶ τὰς ναῦς διάδοχον κτέ.

LIBRI IV cap. 6. ἄμα δὲ πρῶ ἐσβαλόντες. Vocula πρῶ de primo vere quamvis parum usitatum satis defendi videtur usu adiectivorum πρῶτος et πρῶμος, similiter anni tempestatem spectantium. Quod autem substituendum proposuit in Herme Meinekus ἦρι eo minus probandum, quod ita unusquisque lector contra mentem historici ἄμ' ἦρι coniunctim lecturus erat.

Cap. 8. ἐλπίζοντες ῥαδίως αἰρήσειν οἰκοδόμημα διὰ ταχέων εἰργασμένον καὶ ἀνθρώπων ὀλίγων ἐνόντων. De militibus quia sermo est, nescio an corrigendum sit ἀνδρῶν pro ἀνθρώπων, nisi forte vocabulum est glossatoris additamentum.

Cap. 11. ἐβόα λέγων ὡς οὐκ εἰκὸς εἶη ξύλων φειδομένους κτέ. Naberus (Verslagen en mededeelingen der Kon. Acad. van wetensch. afd. lett. 1870) pro ξύλων coniecit κάλων, ut Brasidas usus esse putetur vocabulo Laconico, quod est in nota epistola apud Xenophontem in Hellenicis: ἔρρει τὰ κᾶλα κτέ. Quae non solum incertissima, sed etiam parum probabilis me iudice suspicio est. Nam cur ξύλα hic naves recte dici dubitemus, neutiquam assequor. Immo h. l. ex mea quidem sententia multo aptius est ad contemptum significandum quam vocabulum, quod

pro ναῦς usu receptum fuisse videtur apud Lacones. Non sine allusione ad ipsum illud καῶλα in Hippocratis ad ephoros epistola Xenophon Hell. 1, 1 § 24 sic pergit: Φαρνάβαζος δὲ παντὶ τῷ τῶν πελοποννησίων στρατεύματι καὶ τοῖς συμμάχοις παρὰ κελευσάμενος μὴ ἀθύμεϊν ἕνεκα ξύλων ὡς ὄντων πολλῶν ἐν τῇ βασιλείᾳ, ἕως ἂν τὰ σώματα σῶα (l. σᾶ) ᾖ. Apud Aristophanem Eq. 1046 e libro Ravennati reponendum: ὁ σιδηροῦν τεῖχος ἐς καὶ ξύλων. Cf. *Appendix ad Studia Critica in poetas scenicos Graecorum* pag. 30. Vide etiam Plutarchi locum in vita Aristides cap. X, ubi Mardonius νενικήκατε θαλασσίοις ξύλοις χερσαίους ἀνθρώπους οὐκ ἐπισαμένους κώτην ἐλαύνειν.

Cap. 14 extr. ἔμενον κατὰ χώραν [ἐπὶ τῇ Πύλῳ]. Recte me expunxisse tria ultima vocabula St. Thuc. p. 51 etiam inde confirmatur, quod formula μένειν κατὰ χώραν apud nostri imitatore Dionem Cassium frequentissime obvia ubique legitur sine additamento.

Cap. 18 καίτοι οὔτε δυνάμει ἐνδεία ἐπάθομεν αὐτὸ οὔτε μείζονος προσγενομένης ὑβρίσαντες, ἀπὸ δὲ τῶν αἰὲ ὑπαρχόντων γνώμη σφαλέντες, ἐν ᾧ πᾶσι τὸ αὐτὸ ὁμοίως ὑπάρχει. Verba et obscura et propter repetitum sine causa idonea idem verbum parum elegantia. At Thucydides, si eius mentem bene assecutus sum, scriptum reliquit: ἀπὸ δὲ τῶν αἰὲ ὑπαρχόντων γνώμης σφαλέντες ἐν ᾧ (i. e. ἐν τούτῳ ἐν ᾧ, scil. in belli fortuna) πᾶσι ταύτην ὁμοίως ἐς πάσχειν. Nempe ταύτην (sive τοῦτο malis mecum) est ipsum illud γνώμης σφαλῆναι. Facillime confundi potuisse ὅς πάσχει et ὑπάρχει, idque eo facilius, ubi modo praecesserat ὑπαρχόντων, nemo facile negabit.

Cap. 19. εἴτε βία διαφύγοιεν παρατυχούσης τινὸς σωτηρίας, εἴτε καὶ ἐκπολιορκηθέντες μᾶλλον ἂν χειρωθεῖεν. Vocula ἂν non transponenda cum Krügero ante διαφύγοιεν, sed delenda videtur. Contra βία locum magis idoneum nancisceretur transposita in locum particulae conditionalis. Χειροῦν s. χειροῦσθαι βία et πρὸς βίαν familiarem Graecis esse compositionem in vulgo notum est.

Cap. 32 init. ἄμα δὲ ἔφ [γίγνομένη]. Homericum est ἄμ' ἡοὶ Φαινομένηφι, sed exemplum desidero, ubi Atticus scriptor pedester frequentissimae formulae ἄμ' ἔφ addiderit participium. Quare non possum, quin magistello tribuam γίγνομένη.

Cap. 41. πέμψαντες σφῶν αὐτῶν τοὺς ἐπιτηδεωτάτους ἐλέχοντο τῇν Λακωνικῇ καὶ πλείεα ἔβλεπτον ὁμάζουσι ὄντες, οἱ δὲ Λακεδαιμόνιοι ἀκταθεῖς ὄντες ἐν τῷ πρὶν χρόνῳ [ληστείας καὶ] τινούτου πολέμου πτί. Vocabula inclusa vide ne sint interpretetis.

Cap. 55 med. ἐς τε τὰ πολεμικά, εἴπερ ποτὲ, μάλισα δὲ ὁκηρότεροι ἐγένοντο. Haec verba non satis intellego, nisi inserta post μάλισα δὲ vocula τότε. Nemo enim μάλισα δὲ, aut cum πολεμικά aut cum ὁκηρότεροι ἐγένοντο iungi posse contendet.

In extremo capite Thucydides dare potuerat: πᾶν ὅτι κηῖσεσαν ᾔοντο ἀμαρτήσεσθαι διὰ τὸ τὴν γυῖμην ἀνεχέγγυοι (pro ἀνεχέγγυον) γεγενῆσθαι ἐκ τῆς πρὶν ἀθρείας τοῦ παποπραγείν. Dicitur enim ἐχέγγυος; tam de personis quam de rebus. Cf. Plot. Aem. Paull. cap. 8, Public. 5, Soph. O. C. 285. Ita tametsi rescribendum esse pro certo affirmare non ausim, rogatos tamen velim me peritiores, annon pugnet pro illa lectione omissum pronomen αὐτῶν vel αὐτοῖς.

Cap. 56 init. Τοῖς δ' Ἀθηναίοις τότε τὴν παραθαλάσσιον θροῦσι τὰ μὲν πολλὰ ἡσύχασαν ὥς καὶ ἐκείνην φρουρὰν γίγνοιτό τις ἀπόβασις, πλήθει [τε] ἐλάσσους ἔκαστοι ἡγούμενοι εἶναι καὶ ἐν τῷ τοιούτῳ. Verba sic scripta nullam sanam admittentia interpretationem facillima erunt ad intellegendum, si mutato mecum καὶ in ὥς, quocum confundi solet in codicibus, deleveris voculam τε post πλήθει, loco iam corrupto insertam a correctore, ut responderet sequenti copulac. Ὡς ἐν τῷ τοιούτῳ significat: *utroque in hoc rerum statu*. Quippe Peloponnesii omnem fiduciam amisserant. Cf. cap. 55. Classenus locum sic interpretatur, quasi scriptum exiaret: πλήθει τε ἐλάσσους ἔκαστοι ἡγούμενοι εἶναι καὶ ὄντες ἐν τῷ τοιούτῳ. Quam interpretationem mihi certe non probavit. Si tamen vera est, inserendum saltem erit participium.

Cap. 60 extr. τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικάίως, ὅτι καὶ ἀδικεῖται, οὐδ' ἰσχύς βέβαιον, δίδοι καὶ εὐελπι. Badhamus Adhærl. p. 18 pro δικάίως ὅτι reposuit δίδοι, sed refellitur loco Cassii Dionis XLIV 27: οὔτε τὸ πλεονεκτούμενον ἐν τινι πάντως εὐτυχεῖ, ὅτι καὶ ἀδικεῖται, οὔτε τὸ δυνάμει προὔχον πάντως κατορθοῖ, δίδοι καὶ προήκει. Unde pro δικάίως, quod permire dictum est, correxerim πάντως, quem ad modum Dionem legisse probabile sit ex alio quoque loco, qui est in excerptis

Vaticanis ed. Dind. p. 6, 4. Eadem Thucydidis sententia Cassio obversata videtur XXXVIII 36 § 2.

Cap. 63 init.: καὶ νῦν τοῦ ἀφανοῦς τε τούτου διὰ τὸ ἀτέκμαρτον θεός καὶ διὰ τὸ ἤδη φοβεροῦς [παρόντας Ἀθηναίους] κατ' ἀμφοτέρα ἐκπλαγέστες. Reiskium melius quondam correxisse τοὺς pro τὸ quam nuper Badhamum φοβερόν pro φοβερούς probavit mihi eiusdem Dionis, quam nemo Thucydidem emendaturus impune negleget, diligens perscrutatio. Vide Dionis locum in Dindorfii editione p. 79, 49, unde simul tibi apparebit non iniuria me Stud. Thuc. p. 149 suspecta habuisse ut magistelli additamentum vocabula παρόντας Ἀθηναίους. Duce eodem (p. 72, 11) suspicor ultima huius capituli verba: ἀλλὰ καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν sic emendanda esse: ἀλλὰ καὶ ἄρα εὐτυχῶμεν, non enim prorsus sufficere videtur, quod codicum vestigia minus presse secutus Cobetus proposuit: ἀλλὰ καὶ εὐτυχῶμεν. Inversa ratione a Thucydide (cap. 64) Dio LXII, 4 § 3 accipiat: καὶ ἐν ὄνομα κοινὸν κεκλημένους pro librorum lectione κεκτημένους, gratiam ei redditurus. Nam confirmare hic locus videtur, quod dudum suspicabar, loco Thucydideo nomen proprium Σικελιώτας esse insilicium. Non his contentus beneficiis recte scribi confirmat cap. 67 verba: εἰώθεσαν ἐπὶ (l. ἐφ') ἀμάξῃ πείθοντες τὸν ἄρχοντα διὰ τῆς τάφρου κατακομίζειν τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὴν θάλασσαν καὶ ἐκπλεῖν, ubi Krügerus aut deletam malit praepositionem ἐπὶ aut scriptum ἐφ' ἀμάξης. Scribit enim Dio LXVIII 26: τὰ πλοῖα — ἐπὶ τὸν ποταμὸν ἤγαγεν ἐφ' ἀμάξαις.

Cap. 68 prope finem: ἐς κίνδυνον φανερόν τὴν πόλιν καταγαγεῖν. Expectabam verbum simplex ἀγαγεῖν. Praepositio potuit adhaerere e superscripto glossemate καταστῆσαι.

Cap. 69 ἀρξάμενοι δ' ἀπὸ τοῦ τείχους ὃ εἶχον καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς Μεγαρέας κτέ. Ultima verba interpretantur de muro ducto inter ambas longorum murorum tibiās. Qualis muri quae fuerit utilitas nequaquam perspicio, neque articulus de muro nondum exstanti, sed qui nunc demum exstruitur, ferri posse videtur. Procul dubio locus vitium contraxit, neque id ad corrigendum perdifficile. Transpositis enim vocabulis τῆς Νισαίας, quae codd. exhibent post θάλασσαν, ad hoc exemplum locum constituendum existimo: ἀρξάμενοι δ' ἀπὸ

τοῦ τείχους ὃ εἶχον καὶ διοικοδομήσαντες τὸ πρὸς Μεγαρέας τῆς Νισαίας, ἀπ' ἐκείνου ἐκατέρωθεν ἐς θάλασσαν τάφρον τε καὶ τείχη διελομένη ἢ στρατιὰ ἐκ τε τοῦ προαετίου (Nisaeae scil.) λίθοις καὶ πλίνθοις χρώμενοι καὶ κόπτοντες κτέ. Narrat auctor, quae ratione fieret Nisaeae περιτείχισις. Facto initio a moenibus, quae tenebant, Athenienses et aedificato muro transverso ab ea parte Nisaeae quae spectat Megara, illinc utrimque fossam et moenia ducunt ad mare, ita ut Nisaea ab omni parte (partim moenibus et fossis partim mari) cingeretur. Muros autem aedificant lapidibus et lateribus e suburbio petitis. Murus, qui Megara spectabat, ducendus erat per longa moenia, quae Nisaeam cum urbe iungebant, transversus, quo pertinent quae narrat Thucydides capite extremo: καὶ οἱ Ἀθηναῖοι τὰ μακρὰ τείχη ἀπορρήξαντες ἀπὸ τῆς τῶν Μεγαρέων πόλεως κτέ. Hinc etiam loco, quem tractamus, usus est verbo διοικοδομεῖν.

Cap. 75 initio quae leguntur pessime habita sunt a scribis, nec leni remedio corrigi posse videntur. Hoc enim videre mihi videor, verba καὶ αὐτοῖς ὥσπερ ἀκονιτὶ τὴν νίκην δικαίως ἂν τίθεσθαι et loco posita esse alieno et inendo laborare. Totum locum, de quo multa disputarunt viri docti, hoc modo tentavi: καλῶς δ' ἐνόμιζον σφίσιν ἀμφοτέρα ἔχειν, ἅμα μὲν τὸ μὴ ἐπιχειρεῖν προτέρους μηδὲ μάχης καὶ κινδύνου ἐκόντας ἄρξαι, ἐπειδὴ γ' ἐν Φανερωῷ εἰδειξάν ἐτοῖμοι ὄντες ἀμύνεσθαι, ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ πρὸς τοῖς Μεγαρέας ὁρθῶς ξυμβαίνειν. εἰ μὲν γὰρ μὴ ὤφθησαν ἐλθόντες, οὐκ ἂν ἐν τύχῃ γίγνεσθαι σφίσιν (cf. Dio C. 40, 54), ἀλλὰ σαφῶς ἂν ὥσπερ ἡσσηθέντων σεσηθῆναι εὐθὺς τῆς πόλεως· νῦν δὲ καὶ τυχεῖν αὐτοὺς Ἀθηναίους μὴ βουλευθέντας ἀγωνίζεσθαι, ὥς' ἀμαχεῖ ἂν περιγενέσθαι αὐτοῖς (αὐτὰ σφίσιν;) ὧν ἕνεκα ἦλθον, καὶ [αὐτοῖς?] ὥσπερ ἀκονιτὶ τὴν νίκην δικαίως ἂν ἀνατίθεσθαι· ὅπερ καὶ ἐγένετο. Verba sic correcte interprete non indigent. Ἀνατίθεσθαι iam coniecit Krügerus.

Mox suspicor: τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως κινδυνεύουσας καὶ (eliam) τῶν παρόντων μέρος ἕκασον εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν, χρόνον δ' ἐπισχόντες, ὡς οὐδὲν ἀφ' ἐκατέρων (οὐδ' ἀφ' ἐτέρων) ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον πρότερον οἱ Ἀθηναῖοι ἐς τὴν Νισαίαν καὶ αὐθις οἱ Πελοποννήσιοι ὅθενπερ ὠρμήθησαν. Codices: τοῖς δὲ ξυμπάσης τῆς δυνάμεως καὶ τῶν παρόντων μέρος ἐκάσων κινδυνεύειν

εἰκότως ἐθέλειν τολμᾶν, χρόνον δὲ ἐπισχόντες, ὥς οὐδὲν ἂφ' ἐκατέρων ἐπεχειρεῖτο, ἀπῆλθον κτῆ.

Accedat haec mea coniectura aliorum tentaminibus non paucis.

Cap. 75. καὶ — Λάμαχος — ὁρμήσας ἐς τὸν Κάλυκα ποταμὸν ἀπόλλυσι τὰς ναῦς ὕδατος ἄνωθεν γενομένου καὶ κατελθόντος αἰφνιδίου τοῦ βεύματος. Adducto loco Xenophontis Memor. IV 3 § 14 ὁ κεραυνὸς ἄνωθεν ἀφίεται etiam hic ἄνωθεν interpretantur ἐξ οὐρανοῦ. Dubito num recte, quia et locutio ὕδωρ γίγνεται iam per se significans *pluit* eiusmodi additamentum respuere videtur, et opponitur in sequentibus κατελθόντος. Quare nescio an potius ἄνωθεν interpretandum sit in *partibus meliterraneis*. Non opus est rescribere ἄνω. Vide v. c. 108 prope initium. Qualis res sit quam narrat h. l. scriptor, non raro in patria nostra experientia docemur. Alvei tamen nostrorum fluminum ita comparati sunt, ut fluctuum vis sit adiacentibus agris quam navigiis infestior.

Cap. 80. ἐπεὶ καὶ τὸδ' ἐπραξαν, φοβούμενοι αὐτῶν τὴν νεότητα καὶ τὸ πλῆθος. In quibusdam est τὴν σκαιότητα, sed neutrum vocabulum ferri potest. Adulescentulus olim conieci Thucydidem scripsisse, quo ducit loci sententia, νεωτεροποιίαν, sed quo tempore scribebam *Studia Thucydidea* (quae vide p. 60) mutationis vehementia deterritus huic coniecturae praetuli, quod postea in mentem venerat, γενναϊότητα, i. e. ἀνδρείαν. Hodie tametsi fortes fuisse Heletas non negaverim, sentio tamen magis Spartanis metuendam fuisse novarum rerum studium, quo a bellis inde Messeniacis semper tenebantur Helotae. Et νεωτεροποιίαν revera ab historico profectum esse arguit fere locus Dionis Cassii praecl. dubio hinc expressus, qui legitur LXII 9 § 2 sic scriptus: μήτε οὖν τὸ πλῆθος αὐτῶν φοβηθῆτε καὶ τὴν νεωτεροποιίαν. Vocabulo noster usus est I, 102.

Cap. 85. καὶ γὰρ οὐ μόνον ὅτι αὐτοὶ ἀνθίστασθε, ἀλλὰ καὶ οἷς ἂν ἐπ' αὐτῶν τις ἐμοὶ πρόσσεισι, δυσχερὲς ποιούμενοι εἰ ἐπ' οὓς πρῶτον ἦλθον ὑμᾶς καὶ πόλιν ἀξιοχρεῶν παρεχομένους καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ ἐδέξασθε. Paullo nitidiora et melius Graeca haec verba olim ex historici calamo fluxisse mihi videntur. Necessarium enim arbitror: εἰ ἐφ' οὓς πρῶτους ἦλθον ὑμᾶς, ὥς καὶ πόλιν ἀξιοχρεῶν παρεχομένους καὶ ξύνεσιν δοκοῦντας ἔχειν, μὴ ἐδέξασθε.

Capite 86 *haud procul ab initio leniter adiuuanda scriptura codicum corrigendo*: οὐκοῦν ἀξιῶ οὗτ' αὐτὸς ὑποπτεύεσθαι, πίσεις γε διδοῦς τὰς μεγίστας, οὐδὲ (pro οὗτε) τιμωρὸς ἀδύνατος νομισθῆναι, προσχωρεῖν τε ὑμᾶς θαρσύναντας. Nam sententia est bimembris οὗτε — τε, sed prius membrum bipartito divisum per οὐδέ. Sic demum apparebit, recte habere, quod Poppo in ἄλλως vel ἀδίκως mutabat, αὐτός, quippe provocatum sequenti ὑμᾶς, cui e regione opponitur.

Cap. 87. καὶ οὐκ ἂν μείζω πρὸς τοῖς ὅροις βεβαίωσιν λάβοιτε ἢ οἷς τὰ ἔργα ἐκ τῶν λόγων ἀναθρούμενα δόκησιν ἀναγκαίαν παρέχεται ὥς καὶ ξυμφέροι μοίως ὥς εἶπον. Dio XLIV 38 § 1 potius λάβοι τις ante oculos habuisse videtur, idque me iudice praestat. Vix enim Graecum videtur, certe durissime dictum, quod interpretantur ἢ οἷς = παρὰ τούτων οἷς. Rescripto autem λάβοι τις, commode ἢ οἷς positum erit pro ἢ ἐκείνοι οἷς. Deinde εἶπον est prima persona singularis, non tertia pluralis numeri.

Cap. 92 laborat interpunctio. Distingue: πῶς οὐ χρή—ἐλθεῖν (παράδειγμα—διάκειται) καὶ γινῶναι—παγήσεται;

Cap. 106. καὶ τὸ κήρυγμα πρὸς τὸν φόβον δίκαιον εἶναι ἐλάβανον, οἱ μὲν Ἀθηναῖοι διὰ τὸ ἄσμενοι ἂν ἐξελθεῖν, ἡγούμενοι οὐκ ἐν μοίῳ σφίσιν εἶναι τὰ δεινὰ καὶ ἅμα οὐ προσδεχόμενοι βοήθειαν ἐν τάχει, ὁ δ' ἄλλος ὁμιλος πόλεώς τε [ἐν τῷ ἴσῳ] οὐ σερισκόμενοι καὶ κινδύνου παρὰ δόξαν ἀφιέμενοι. Vocabula inclusa deleverim olim, ut videtur, sive comparandi sive interpretandi causa adscripta formulae ἐν μοίῳ. Mox expectabam: ὁ δὲ Θουκυδίδης καὶ αἱ νῆες τῇ αὐτῇ (sive τῇ αὐτῇ ταύτῃ pro ταύτῃ τῇ) ἡμέρᾳ ὅψε κατέπλεον ἐς τὴν Ἡϊόνα.

Cap. 108 versus finem: ὃν αἰσθόμενοι οἱ μὲν Ἀθηναῖοι φυλάκας, ὥς ἐξ ὀλίγου καὶ ἐν χειμῶνι, διέπεμπον ἐς τὰς πόλεις, ὁ δ' ἐς τὴν Λακεδαιμόνα (scil. ἔπεμπεν) ἐφιέμενος στρατιὰν [τε] προσαποστέλλειν [ἐκέλευε], καὶ αὐτὸς ἐν τῷ Στρυμόνι ναυπηγίαν τριήρων παρεσκευάζετο. Sic demum, deletis emblematis, perspicitur qua vi Thucydides usus sit participio ἐφιέμενος, quod non sine causa male habuit viros doctos. Misit Brasidas Lacedaemonem, novas ul sibi copias mitterent mandans.

(Continuabitur.)

H. VAN HERWERDEN.

FRONTONIANA.

Epistularum ad M. Caesarem lib. I, 2, p. 3 ¹⁾. *Quid ego ista mea fortuna satis dixerim, vel quomodo istam necessitatem meam durissimam condigne incusavero?*

Haec verba, quoniam sententiam, quae intelligi posset, plane nullam praeberent, virorum doctorum alii alio modo emendare conati sunt. Quorum tamen nemo ea proposuit, quae Nabero probanda visa sunt; vulgatam lectionem enim intactam reliquit. Nisi vero omnia fallunt, aegra sententia sanari potest scribendo: *Quid ego istam meam fortunam, satius dixerim istam necessitatem meam durissimam, condigne incusavero?* Nescio an inepta illa *vel quomodo* ludi cuidam magistro debeantur, qui v.v. *satius dixerim* quodammodo interpretari conatus sit. *Satius dicam* pro vulgari *potius dicam* invenies apud Varronem R. R. I, 2ad. fin.

In eadem Ep. paulo post haec leguntur: *Et tu me amicum vocas, qui non abruptis omnibus cursu concito pervolo.*

Pro omnibus, quod Iacobsii coniecturae debetur, Maius in Codice domibus se legisse testatur. Contra Naberus re vera legi OEMIB affirmat, duas primas litteras vero incertas esse. Quum verbum desiderari satis manifestum videatur fere idem valens, quod *vinculum*, *ligamentum*, haud inepte conicias veram lectionem esse *nexibus*. *Nexus* pro *vincula* apud Tacitum legere potes, (Ann. III, 28) haec scribentem: *apud quos exsoluti plerique legis nexus modicum in praesens levamentum fuere.*

I, 6, p. 15. *Hiemps est et crudum mare hibernum est; adesse non potuit.*

Aut fallor, aut *crudum mare* quale tandem sit, nullo modo

1) Editione usus sum, quae Naberi curis a. 1867 in lucem prodiiit.

intelligi potest. Heindorfius *dudum* corrigere maluit, quam vulgata lectione acquiescere. Equidem praetulerim *hiemps est et clusum mare hibernum; adesse non potuit*.

II, 6, p. 30. *Postquam ad te proximo scripsi, postea nihil operae praelium quod ad te scriberetur, aut quod monitum ad aliquem modum iuvaret. Nam διὰ τῶν ἀντῶν fere dies tramisimus. Idem theatrum, idem olivum, idem desiderium tuum.*

Forsitan M. Caesar, urbis oblectamentorum varii generis taedio affectus, scripserit *idem theatrum, idem odeum, idem desiderium tuum*. De Odeo cf. quae disputat Friedlaenderus, *Darstellungen* III, p. 254.

II, 6, p. 31. *Caelum neapolitanum plane commodum, sed vehementer varium. In singulis scriptulis horarum frigidius aut tepidius aut horridius fit.*

Immo vero *torridius*; in seqq. enim meridiem fervidam fuisse legimus.

III, 12, p. 49. *Quid est igitur? quod verum dicere ex te disco. Ea res [verum dicere] prorsum diis hominibusque ardua.*

Verba, quae uncis inclusi, expungenda videntur, ut quae male e praecedentibus repetita sint.

III, 15, p. 52. *Quibus ille [i. e. Socrates] modis Protagoram et Polum et Thrasymachum et sophistas ceteros versare atque inretire solitus?*

Pro *modis* nescio, an rectius scripseris *nodis* i. e. difficilibus quaestionibus vel interrogationibus, quibus satisfacere arduum est. Cf. Coel. ad Cic. Fam. 8, 11, 1: *Acrius nos tuae supplicationes torserunt, incideramus enim in difficilem nodum*; Iuven. Sat. 8, 50: *Qui iuris nodos et legum aenigmata solvat*.

III, 6, p. 54. *Haec mecum anxie volutans inveniebam te multum supra aetatem quanta est, multum supra tempus, quo operam his studiis dedisti, multum etiam supra opinionem meam.... in eloquentia promovisse.*

Pro *quanta* requiro *quantula*, quo verbo aptius credo significatur, Caesarem teneriore etiam tum aetate fuisse. Codex habet *quantus*, cum correctura *quantum*.

IV, 1, p. 59. *Omnes deinde paulatim vitia insita exuerent, virtutem sectarentur, probitatem condiscerent; pudore impudentiam, obsequio contumeliam, benignitate malivolentiam commutarent.*

Quia post obsequio verbum desideratur e regione ei oppositum, pro *contumeliam contumaciam* reponendum est.

Ibid. *Nec tamen dissimulaverim multo hoc esse difficilius, quam ut faeræ ac leones cithara mitigentur.*

Parum dubito, quin *pantherae ac leones* Frontoni restituendum sit.

IV, 3, p. 62. *Nam praeter hos, partim scriptorum animadvertas particulatim elegantis, Novium et Pomponium et id genus in verbis rusticanis et iocularibus ac ridiculariis, Attam in muliebribus, Sisennam in lasciviis, Lucilium in cuiusque artis ac negotii propriis.*

Inepte Attæ hoc laudi datur, quod verbis *muliebribus* usus est. Ni fallor enim muliebria verba mollia sunt et enervata, quæ suco carent et sanguine. Ad Ciceronem provoco, apud quem (Tusc. 2, 6, 15) de enervata muliebrique sententia mentionem factam esse video. Frustra locum quaesivi, ubi adiectivum *muliebris* translata significatione cum laude dictum sit. Potius crediderim, quæmadmodum Novium et Pomponium in verbis rusticanis, ita Attam in *scurrilibus* i. e. urbanis elegantem fuisse. Etenim satis notum est, scurras aliquoties cum laude quadam homines urbanos vocatos esse, comes et elegantes, qui assidue in urbe essent, nunquam in agris. Cf. Plaut. Trin. I, 2, 165: *urbani assidue cives, quos scurras vocant*; Most. I, 1, 14: *Tu urbanus vero scurra, deliciae populi, rus mihi tu obiectas?* Quæ quum ita sint, *scurrilis* interdum idem valere vides quod *urbanus, facetus, elegans*. Cf. Valerius Max. 8, 8, 5: *Ut enim in rebus seriis Scaevolam sic in scurrilibus lusibus hominem agebat*; in quibus *scurrilis* cum laude dictum esse vides.

V, 36, p. 86. *Si te in provincia, mi magister, adierit Themistocles quidam, qui se Apollonio, magistro meo dicat philosophiae cognitum, eum esse qui hac hieme Romam venerit et mihi voluntate magistri per filium Apollonium sit demonstratus: ei tu, mi magister, velim quod possis bene facias, bene suadeas.*

In Codice legitur *eum sese*; Maius correxit *eum esse*; mihi vero potius scribendum videtur *eumque se esse*.

Ad Antoninum lib. II, 5, p. 107. *Omnes autem Cicero-nis epistulas legendas censeo mea sententia, vel magis quam*

omnes eius orationes. Epistulis Ciceronis nihil est perfectius.

Haud leviter offendunt v.v. *mos sententia* praecedens censeo continuo sequentia. Fieri potest, ut librarii nescio cuius secordia de suo loco migraverint. Fronto autem revera scripserit: *Omnes autem Ciceronis epistulas legendas censeo, vel magis quam omnes eius orationes. Mos sententia epistulis Ciceronis nihil est perfectius.*

Ad Verum II, 1, p. 128. *His te consiliis, Imperator, a prima pueritia tua non circus profecto nec lorica, sed libri et litterarum disciplinae imbuebant. Cum multa eiusmodi consilioa exempla in historiis et in orationibus lectitares, ad rem militarem magistra eloquentia usus es.*

Vehementer in his displicet v. *circus*. Sententia enim verbum desiderare videtur, quod cum *lorica* coniunctum rem militarem translate significet. Veram igitur lectionem *arcus* esse suspicor.

II, 1, p. 129. *Ipsam hoc tuum a te div[iti]na prudentia consultum, quod non ante signis conlatis manum cum hostibus conseruisti.*

Potius divina olim scriptum esse crediderim.

De orationibus, p. 157. *Primum illud in isto genere dicendi vitium turpissimum, quod eandem sententiam multiens alio atque alio amictu indutam referunt. Ut histriones, quum palleolatum saltant, caudam cyni, capillum Veneris, Furiae flagellum eodem pallio demonstrant.*

Intelligere possum histriones saltantes eadem pallii lacinia et capillum Veneris demonstravisse et Furiae flagellum. Insignia enim demonstraverunt, quibus utriusque deae imagines conspicuae fuerunt. At haereo in cauda cyni. Iam primum quaestio oritur, cuiusnam cyni caudam expresserint. Nempe regis illius Ligurum, Stbeneli filii, vel potius Neptuni et Calyces filii, quos utrosque in Cynos conversos esse fabula erat (Ovid. Met. 2, 367; 12, 72 sqq.). Histriones enim fere solebant in primis deorum dearumve vel semideorum hominum imagines saltando et gesticulando referre (cf. Lucian. *περί ἀρχήσεως* 63 et 83; Athen. I, 39; Iuv. Sat. 6, 65). Hoc est aliquid, fateor. At cyenus, opinor, non magis quam quaevis alia natans avis, cauda tam longa conspicuus est, ut pallii lacinia apte demonstrari posset. Caudam

autem ea magnitudine, ut tali modo referri posset, non nisi deorum marinorum effigies habebant. Quamobrem veram lectionem esse suspicor *caudam Glauci*. Testis mihi quodammodo Velleius est, qui (II, 83) scribit, Plancum in convivio quodam nudum caputque redimitum arundine et caudam trahentem Glaucum saltasse. Cf. Nerei effigies apud Panofkam, Musée Blacas, tab. 20.

Deinceps haec leguntur: *ita isti unam eandemque sententiam multimodis faciunt, ventilant, commutant.*

In *disfaciunt* nescio an *dispandunt* lateat, quod certe cum loci sententia haud inepte congruere videtur.

Ad amicos I, 1, p. 173. *Paulatim denique iste [i. e. commendandi] mos progressus est, ut etiam eos, qui . . . iudicio disceptarent, non tamen improba res videretur iudicibus . . . commendare.*

Inter *denique* et *iste* intercidisse videtur *eo*.

Principia historiae, p. 207. *Primus ipse in agmine haud saepius equo vehi quam pedibus falisci: tam solem torridum facile quam diem serenum ferre: pulverem confertum pro nebulis pati.*

Inepte hoc laudi datur Lucio, quod *solem torridum* tam facile tulit quam diem serenum. Nam quum nisi die sereno sol torrere non soleat, qui solem torrentem fert, et fert opinor diem serenum. Pro *solem torridum* scribas velim *caelum turbidum* i. e. triste et nubibus obscuratum. Cf. Plin. Ep. 8, 17: *immitte et turbidum caelum*; Plin. N. H. 11, 10, 10: *turbidi dies*.

Laudes neglegentiae p. 215. *Adversus diligentis . . . et circumspectos et exsultantis opibus fraudes et captiones et insidiae parantur.*

Malim *consultantis*, quod loci tenori accommodatius videtur.

De bello parthico p. 221. *Pac memineris et cum animo tuo cogites, G. Caesarem atrocissimo bello Gallico cum alia multa militaria, tum etiam duos de Analogia libros scrupulosissimos scripsisse: inter tela volantia de nominibus declinandis, de verborum aspirationibus et rationibus inter classica et tubas.*

Docemur hoc loco, Caesarem bello Gallico et multa scripta militaria et duos de Analogia libros scripsisse. Scripta illa

militaria quin Commentarii sint, nemini dubium erit, etsi nusquam alibi, quantum scio, illo nomine appellati sunt. Praeterea iure quodam miraris, qui tandem *nulla* fuisse noster affirmare potuerit. At hoc in primis Frontonem agere vides, ut libros illos de Analogia scrupulosissime conscriptos esse sciamus. In huius rei significatione omnis sententiae vis tam penitus posita est, ut verbum desiderare nequeas, quo quaeamadinodum alia scripta illa composita essent, indicetur, et quidem eiusmodi verbum, quod scrupuloso apte opponi possit. Qua de causa Frontonem monuisse suspicor, Caesarem ut libros de Analogia *scrupulosissimos* (i. e. cum cura et studio compositos) sic alia multa *tumultuaria* (i. e. sine praemeditatione et subito) scripsisse. Scripta autem illa tumultuaria non Commentarii tantum sed Epistolae etiam intelligenda sunt.

De Feriis Alsiensibus III, p. 225. *Nam qua te dicam gratia Alsium maritimum et voluptarium locum et, ut ait Plautus, locum lubricum delegisse, nisi ut bene haberes genio?*

Si *bene haberes* retinere vis, cum Heindorfio *genium* corrigas fere necesse est. At *genium bene habere* num Latinum sit dubitare audeo. Malim pro *haberes, faceres* corrigere Coll. Plaut. Pers. 2, 3, 11: *Genio meo multa bona faciam.*

Ibid. p. 226. *Quid? Numa senex sanctissimus nonne inter liba et decimas profanandas et suovetaurilia mactanda aetatem egit, epulorum dictator, cenarum libator, feriarum promulgator?*

Vv. *epulorum dictator* quid sibi velint, extra meum cadere intellectum ingenue confiteor. Re vera olim scriptum esse conicio *templorum dicator*. Quicumque autem v. *dicator* improbare velit, tamquam prorsus novum et inauditum, is mihi reputet quae so v.v. *libator* et *promulgator*, praeter hoc loco, nusquam apud quemquam legi scriptorem.

De nepote amisso, p. 235. *Quod cuique potui, pro copia commodavi. Merentibus promptius, immerentibus audacius opem tuli.*

Haud diffidenter affirmare ausim *audacius* spurium esse, Frontonemque re vera scripsisse, id quod sententia flagitat, *cunctantius*.

J. J. CORNELISSEN.

Scr. Dav. d. XXIV Nov.

MISCELLANEA

PHILOLOGICA ET CRITICA

SCRIPSIT C. G. COBET.

CAPUT II.

AD CRATERI ψηφισμάτων συναγωγὴν.

Erat Athenis tabularium in aede Matris deorum in foro iuxta curiam. Supererat etiam quum Pausanias Hadriano imperante Athenas viseret. Pausan. I. 3. 5 ὑποδύμῃται δὲ καὶ μητρὸς θεῶν ἱερὸν — καὶ πλησίον (τὸ add.) τῶν πεντακσίων καλουμένων βουλευτήριον. Ante aedem erat ara, in qua sedebant supplices qui civium opem implorabant. Aeschines in *Tim.* § 60. ἔρχεται γυμνὸς εἰς τὴν ἀγορὰν καὶ καθίζει ἐπὶ τῶν βωμῶν τῆς μητρὸς τῶν θεῶν. Tabularium saepe commemoratur ab Oratoribus. Demosthenes *de Corona* p. 381. 1. ἐν τοῖς κοινοῖς τοῖς ὑμετέροις γράμμασιν ἐν τῷ Μητρώῳ ταῦτ' ἐστὶν ἐφ' οἷς ὁ δημόσιος τέτακται. Aeschines in *Ctesiph.* p. 80, 32. ἐν τῷ Μητρώῳ παρὰ τὸ βουλευτήριον. DINARCHUS κατὰ Δημοσθένους p. 101, 12. παρὰ τὴν μητέρα τῶν θεῶν, ἣ πάντων τῶν ἐν τοῖς γράμμασι δικαίων φύλαξ τῇ πόλει καθέστηκεν. Aeschines in *Ctesiph.* p. 64, 21. καλὸν, ὧ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, καλὸν ἡ τῶν δημοσίων γραμμάτων φυλακὴ· ἀκίνητον γὰρ ἐστὶ καὶ οὐ συμμεταπίπτει τοῖς αὐτομολοῦσιν ἐν τῇ πολιτείᾳ, et *de Falsa Legat.* p. 40, 3. κάλλιστον γὰρ οἶμαι πρᾶγμα καὶ χρησιμώτατον τοῖς διχβαλλομένοις παρ' ὑμῖν γίγνεται. καὶ γὰρ τοὺς χρόνους καὶ τὰ ψηφίσματα καὶ τοὺς ἐπιψηφίσαντας ἐν τοῖς δημοσίοις γράμμασι τὸν ἅπαντα χρόνον φυλάττετε, et *ibid.* p. 35, 28. οἱ μὲν χρόνοι τῆς αἵρέσεως [ὅτε ἐξεπέμφθησαν] καὶ τὰ τῶν

πρεσβυσάντων νόματα ἐν ταῖς δημοσίαις ἀναγγέλλεται γράμμασιν, ubi exurgenda sunt verba ὅτε ἐξετέλειθῃσαν, cuiusmodi insulsa emblemata apud Aeschinem pullulant.

Servabantur ἐν τῷ Μητρώῳ primum Leges, deinde τὰ ψηφίσματα τὰ τε τῆς βουλῆς καὶ τὰ τοῦ δήμου, et praeterea aliae tabulae publicae omne genus. De legibus et alii testes sunt et Harpocration v. Μητρώον: Λυκεῦργος ἐν τῷ κατ' Ἀριστογείτονος, τοὺς νόμους ἔθεντο ἀναγράφαντες ἐν τῷ Μητρώῳ· δηλοῖ Δειναρχος ἐν τῷ κατὰ Πυθέου, et accusator Aristogitonis (Demosth. p. 799) «σι σπρελῖς legibus οἰαῖβις, inquit, istum absolveritis, πῶς εἰς τὸ Μητρώον βωδιῖσθε, ἂν τι βούλησθε. Et Solonis quidem leges ἐν τῷ Πρυτανείῳ servabantur (Pausan. I. 18. 5. πλησίον δὲ τὸ Πρυτανεῖον, ἐν ᾧ νόμοι οἱ Σόλωνος εἰσι γεγραμμένοι), reliquae omnes ἐν τῷ Μητρώῳ. Servabantur ibidem τὰ ψηφίσματα eaque αὐτόγραφα ab antiquissima inde memoria post Urbem a Persis recuperatam usque ad bellum Mithridaticum et captas a Sylla Athenas ¹⁾. Ἀπελλικῶν ὁ Τῆιος, Aristionis tyranni familiaris, nomine magis quam re philosophus Peripateticus φιλόβιβλος μᾶλλον ἢ φιλόσοφος (Strabo XIII. p. 609 Casaub.) homo locupletissimus magnam vim librorum coëmit et in his πολλῶν ἀργυρίων τὰ τε Ἀριστοτέλους καὶ τὰ τοῦ Θεοφράστου βιβλία (Strabo I. I.). Idem tabularii praefecto largitione corrupto antiquissima ψηφίσματα αὐτόγραφα ἐκ τοῦ Μητρώου surripuit. Audi Posidonium in luculentissimo fragmento apud Athenaeum V. p. 214. D. ἐκπέμφας εἰς τὴν νῆσον (Δῆλον) Ἀπελλικῶντα τὸν Τῆιον, πολίτην δὲ Ἀθηναίων (leg. Ἀθηναῖον) γενόμενον, ποιικιλώτατόν τινα καὶ ἀψίκορον ζήσαντα βίον· ὅτε μὲν γὰρ ἐφιλοσόφει (καὶ del.) τὰ περὶ πατριτικὰ καὶ τὴν Ἀριστοτέλους βιβλιοθήκην καὶ ἄλλας συνηγόραζε συχνὰς· ἦν γὰρ πολυχρήματος· τὰ τε ἐκ τοῦ Μητρώου τῶν παλαιῶν ΑΤΤΟΓΡΑΦΑ ψηφίσματα ὑφαιρούμενος ἐκτᾶτο καὶ ἐκ τῶν ἄλλων πόλεων εἴ τι παλαιὸν εἶη καὶ ἀπόθετον. Luculentum et disertum testimonium est, idque Posidonii gravissimi et eruditissimi viri et illorum temporum aequalis: τὰ ἐκ τοῦ Μητρώου τῶν παλαιῶν ΑΤΤΟΓΡΑΦΑ ψηφίσματα Apellicon surripuit.

1) Quae Demosthenes commemorat Μελιτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους ψηφίσματα de Fals. Leg. § 303. Τίς ὁ τοὺς μακροὺς καὶ καλοὺς λόγους ἐκείνους δημηγορῶν καὶ τὸ (leg. τὰ) Μελιτιάδου καὶ Θεμιστοκλέους ψήφισμα (leg. ψηφίσματα) ἀναγγέλλων; non ex tabulario sed fama accepta esse res ipsa loquitur.

Ergo supererant etiam tum et aliorum et (ut infra videbimus) Periclis ψηφίσματα ipsius manu scripta. Haec omnia Sylla Romam abstulit. Plutarchus in vita Syllae cap. 26 Sylla ab Epheso Athenas reversus, inquit, μυηθεὶς ἐξεῖλεν ἑαυτῷ τὴν Ἀπελλικῶντος τοῦ Τηΐου βιβλιοθήκην, et Strabo XIII p. 609. εὐθὺς μετὰ τὴν Ἀπελλικῶντος τελευτὴν Σύλλας ἤρε τὴν Ἀπελλικῶντος βιβλιοθήκην (ὁ del.) τὰς Ἀθήνας ἐλὼν. Et Strabo et Plutarchus multis narrant libros Aristotelis et Theophrasti tum primum Romae in lucem editos sed mendis erroribusque obsitos socordia scribarum. Antiqua ψηφίσματα nemo posthac commemorat et haud ita multo post flammis et incendio, ut plerosque in urbe Roma libros, absunta esse credibile est.

Non tamen omnia funditus perierunt. CRATERUS enim aliquis sive, ut Meinekius Niebuhrio credit, «Crateri Macedonis ex Phila filius, Antigoni regis frater uterinus», sive, ut mihi quidem multo veri similis videtur esse, antiquarius aliquis eiusdem nominis neque regio genere ortus et aetate aliquanto recentior, τὰ τῶν παλαιῶν αὐτόγραφα ψηφίσματα ἐκ τοῦ Μητρώου descripta et commentario illustrata, in quo multis Historicorum et Comicoꝝ veterum testimoniis usus est, edidit in lucem et modeste Ψηφισμάτων Συναγωγὴν inscripsit. Fecit operae pretium Meinekius quum in Epimetro ad Stephanum Byzantinum p. 714 sqq. Crateri fragmenta undique collecta et ordine digessit et perdocta annotatione enarravit correxitque. In quibus quum mihi et alia quaedam paulo melius constituenda esse viderentur et corrigenda nonnulla, quae Meinekius inemendata reliquisset, et praesertim Crateri fragmenta insignem in modum augenda esse et locupletanda ex illis locis ubi sine auctoris nomine ita latebant ut tamen ἐκ τῆς Κρατεροῦ Συναγωγῆς esse satis appareret, placuit Meinekii ΕΠΙΜΕΤΡΟ hunc veluti cumulum et alterum Epimetrum adiicere.

Harpocration v. Ὅτι διαμαρτάνει Δημοσθένης ἐν τῷ κατὰ Νεαίρας λέγων Πλαταιῶς γεγράφθαι ἐν τῇ Ποικίλῃ σοφίᾳ. οὐδεὶς γὰρ τοῦτο εἶρηκεν ὥσπερ οὐδὲ Κρατερός ἐν τῇ τῶν ψηφισμάτων συναγωγῇ. Manifesto mendosum est ὥσπερ οὐδὲ, quasi vero necesse esset de ea re scripsisse Craterum aut id inter omnes constaret. Quid multa? Corrige οὐδεὶς γὰρ τοῦτο εἶρηκεν ὥς

Ἱσορεῖ Κρατερὸς. Sic est apud Schol. Arist. *Ran.* 320 ὡς Ἱσορεῖ Κρατερὸς ἐν τῇ συναγωγῇ τῶν ψηφισμάτων, et ad *Av.* 1037. κα-
θάπερ Κρατερὸς Ἱσορεῖ. Iam omnia sunt plana et perspicua. Non
Harpocraton negat id dixisse quemquam, sed Craterus historiae
Atticae sedulus et impiger indagator et in Historicorum scri-
ptis diu et multum versatus.

Neque tamen in animum possum inducere Neaerae accusa-
torem, quem ut non esse Demosthenem concedo, ita Demosthe-
nis popularem esse et aequalem satis apud me constat, oculatum
testem nos fallere ubi scribit p. 1377. Πλαταιῆς μόνοι τῶν
Ἑλλήνων ἡμῖν ἐβοήθησαν Μαραθῶνάδε. — καὶ ἔτι καὶ νῦν τῆς
ἀνδραγαθίας αὐτῶν ὑπομνήματα ἢ ἐν τῇ Ποικίλῃ σοφῇ γραφῇ δε-
δήλωκεν· ὡς ἕκαστος γὰρ τάχους εἶχεν εὐθὺς προσβοηθῶν γέγραπται,
οἱ τὰς κυνᾶς τὰς βοιωτίας ἔχοντες, tam plane arguunt oculatum
testem de re omnibus nota dicentem, ut me quidem contra
dicentis Crateri auctoritas nihil moveat, praesertim quum ei
opponere liceat oculatum testem Pausaniam I. 15. 2. qui omnes
ἐν τῇ Ποικίλῃ σοφῇ picturas descripsit et § 3. τελευταῖοι δέ, inquit,
τῆς γραφῆς εἰσὶν οἱ μαχεσάμενοι Μαραθῶνι. Βοιωτῶν οἱ Πλάταιαν
ἔχοντες καὶ ὅσον ἦν Ἀττικὸν ἱασιν ἐς χεῖρας τοῖς βαρβάροις. Mi-
rabitur fortasse aliquis longam diem non multum de picturae
veteris colore detraxisse, sed audiat Plutarchum in Aristide
cap. 20. post victoriam Plataeensem, inquit, ἐξεῖλον ὀγδοήκοντα
τάλαντα τοῖς Πλαταιεῦσιν ἀφ' ὧν τὸ τῆς Ἀθηναῖς ὠκοδόμησαν
ἱερὸν καὶ τὸ ἔδος ἐξήσαν καὶ γραφαῖς τὸν νεῶν διεκόσμησαν,
αἱ ΜΕΧΡΙ ΝΤΝ ΑΚΜΑΖΟΤCΑΙ διαμένουσιν. Vidit easdem pictu-
ras Plataeis in aede Minervae Martialis (Ἀθηναῖς Ἀρείας) et
descripsit Pausanias IX. 4. 2, qui Polygnoti Thasii pictoris et
Onasiae Argivi esse narrat. Idem Polygnotus Athenis τὴν Ποι-
κίλῃν σοὰν pinxerat, teste Harpocratiōe v. Πολύγνωτος. His
igitur testibus usi CRATERI testimonium nunc quidem reiiciemus.

Apud Harpocratiōem v. Ναυτοδίκαι editur: Κρατερὸς ἐν τῷ
τετάρτῳ τῶν ψηφισμάτων Φησὶν·

Ἐὰν δέ τις ἐξ ἀμφοῖν ξένοιον γεγωνὸς Φρατρίζῃ διώκειν εἶναι τῷ
βουλομένῳ Ἀθηναίων οἷς δίκαι εἰσὶ, λαγχάνειν δὲ τῇ ἔνῃ καὶ νέᾳ
πρὸς τοὺς Ναυτοδίκας.

Primum restituenda sunt verba solemnia τῷ βουλομένῳ Ἀθη-

ναίων οἷς ἔξεσι, pro οἷς δίκαι εἰσί, quod absurdum est. Ut saepe alibi δι et ἐξ confusa has turbas dederunt, Aeschines in *Tim.* § 23. τότε ἤδη κελεύει λέγειν τῶν ἄλλων Ἀθηναίων τὸν βουλούμενον οἷς ἔξεσιν, et § 32 δοκιμασίαν ἐπαγγειλάτω Ἀθηναίων ὁ βουλούμενος οἷς ἔξεσιν, et alibi passim. Deinde Φρατρίζη vitiosum est. Dindorfius ad Harpocratonem et Meinekios in *Epimetro* I p. 717 imponi sibi passi sunt a futili magistro, cuius haec est annotatiuncula apud Stephanum Byzantium p. 671. ἐλέγετο δὲ Φράττηρ καὶ Φράτωρ. ἀλλὰ τὸ μὲν Φράττηρ ἀρχαῖον, θάτερον δὲ νεώτερον. — λέγεται καὶ Φρατρίζειν τὸ εἰς αὐτὴν συνιέναι καὶ μετὰ τοῦ Α Φρατριάζειν, ὅπερ σύνηθες τοῖς Ἀττικοῖς. — ἐλέγοντο δὲ καὶ Φραῖτραι καὶ Φᾶτραι. Sunt haec plena errorum. Athenienses summa constantia omnes ubique dicebant Φράττηρ Φράτερες, εἰσάγειν εἰς τοὺς Φράτερας. Aristophanes *Anib.* 768:

Φυσάτω πάππους παρ' ἡμῖν καὶ Φανοῦνται Φράτερες.
et in *Ranis* 418:

ὃς ἐπτέτης ὧν οὐκ ἔφυσε Φράτερας,
et alibi. Pro Φράττηρ sequiores Graeculi Φράτωρ dicere coeperunt fallaci analogiae specie decepti, ῥήτωρ, πράκτωρ, οἰκήτωρ, sic et Φράτωρ. Est igitur Φράτωρ νεωτερικόν, sive παραφθορά τῶν νεωτέρων. Et illis quidem licebat dicere quod vellent, sed quod non licebat suas loquendi sordes veteribus affricuerunt et ubicumque Φράττηρ et Φράτερες apud antiquos scriptores legebatur suum novicium et vitiosum Φράτωρ et Φράτορες substituerunt. *Rarissime* in libris perantiquis et diligentissime scriptis vetus forma illaesa evasit. Protulit nonnulla Dindorfius ad Steph. Thes. v. Φράττηρ. Sed *plerisque omnibus* locis mendosam formam reperies. Quater apud Aristophanem Φράτερες et Φράτερας nunc recte legitur, quater in optimo Ravennate Φράτορες et Φράτορας diserte scriptum est, similiterque apud Oratores omnes caeterosque passim. Semel Plato usus est in *Timaeo* p. 21. B. εἶπεν οὖν τις τῶν Φρατῶρων, ubi praestantissimus liber Parisinus Α solus servavit, εἶπεν οὖν δὴ τις τῶν Φρατέρων. Ergo Φράτορες undique sunt expellendi sprete futili auctoritate scribarum ad suam loquendi consuetudinem, ἐπὶ τὴν συνήθειαν, εὐεπιφύρων. Videamus de verbo. Solum Φρατριάζειν probum et sanum et antiquum est, et Φρατρίζειν ul Φράτωρ est τῶν νεωτέρων παρα-

Φθορά. Nascitur enim ex Φρατρία Φρατριάζειν, ut ex ἐκκλησία ἐκκλησιάζειν. Ex ἀλής ἀλίζω oritur, sed ex ἀλία ἀλιάζειν, ut in *Lysistrata* vs. 95

τίς δ' αὖ συναλίαξε τόνδε τὸν σόλον;

Φρατρίζειν nihil est et tam inepte formatum quasi quis ἐκκλησιάζειν vellet dicere pro ἐκκλησιάζειν. At sequiores ita loquebantur.

ἔξῃν δ' βούλονται, ὦ κράτις, αὐτοῖς λέγειν,

ἀλλὰ τί πρὸς ἡμᾶς τοῦτο πρὸς τῆς Ἑσίας;

modo ne ea lahe antiquarum literarum monumenta inquinare velint. Ergo Φρατρίζειν quoque ubicumque legitur furca expellendum. Hoc ipsum suadet Stephanus Byz. ubi scribit λέγεται καὶ Φράτριον τόπος ἐν ᾧ οἱ τῆς αὐτῆς Φρατρίας συνάγονται. λέγεται καὶ Φρατρίζειν τὸ εἰς αὐτὴν συνιέναι. καὶ μετὰ τοῦ Α Φρατριάζειν, ὅπερ σὺν ἠθεσ τοῖς Ἀττικοῖς, quod de certo et perpetuo usu est accipiendum. Caeterum corrige λέγεται καὶ Φρατρεῖον τόπος ἐν ᾧ — συνάγονται et εἰς αὐτὸ συνιέναι. Φρατρεῖον enim formatur ut πρυτανεῖον, et perpetuus est in talibus scribarum error ut in τρατήγιον pro τρατηγεῖον. Apud Pollucem quoque peccatur III. 52 τὸ δὲ ἱερὸν, εἰς δ' συνήεσαν, Φράτριον (Φρατρεῖον) ἐκαλεῖτο καὶ τὸ σύστημα Φρατρία, οἱ δὲ καθ' ἕκαστον Φράτορες, et post pauca: ἐκαλοῦντο δὲ καὶ Φράτερες. Pollux nihilo est doctior et diligentior in his quam scribae sunt, et affluens libris et monumentis antiquitatis desultoria levitate iis utitur et te incertiorum quam eras dudum relinquit. In aliis rebus ipsi quid rei sit ex antiquis testibus liquido colligimus, sed in ea, qua de agimus, omnis memoria olim intermortua est: neque Φρατρεῖον usquam locorum apparet neque ἐς Φρατρεῖον συνιέναι apud quemquam reperitur, et Φρατριάζειν, ut δημοτεύεσθαι, nihil aliud est nisi τῆς αὐτῆς Φρατρίας εἶναι, ut hoc δημότην εἶναι.

Sed omnium foedissimus error est in ultimis: ἐλέγοντο δὲ καὶ ΦΑΤΡΑΙ καὶ ΦΑΤΡΑΙ. Φρήτρη et ἀΦρήτωρ HomERICA sunt. *Iliad.* B. 365.

πρὶν ἄνδρας κατὰ Φῦλα, κατὰ Φρήτρας, Ἀγάμεμνον,

ὡς Φρήτρη Φρήτρηφιν ἀρήγη, Φῦλα δὲ Φύλοις,

quae satis inepte imitatus est Babrius apud Suidam v. Φρήτρη

οἱ σφᾶς ἐκόσμουν καὶ διεῖλον εἰς Φρήτρας

λόχους τε καὶ Φάλαγγας ὥσπερ ἀνθρώπους.

Si quis ex eo quaesivisset quid esset εἰς Φρήτρας διαιρεῖν, nil

sani respondere potuisset. Bellissimum est etiam διεῖλον εἰς λόχους τε καὶ φάλαγγας! Verba tinniunt sensu incerto, χρῆ δὲ τὰ πλάσματα πιθανὰ εἶναι, ut recte veteres iudicant. Caeterum neque Φρᾶτραι usquam locorum reperiuntur et subrideo ubi video Lexicorum conditores quid sit Φρήτρη ex bono archiepiscopo Eustathio sciscitantes. Quis vel Thucydide vivo scire poterat quae essent Φρήτραι Homericæ ætatis? Critici et antiquarii in talibus comminiscuntur aliquid quod habeat aliquam probabilitatis speciem sed nihil quod aut certum sit aut evidens. Aristarchi sententia de ea re latet in Apollonii Lexico v. Φρήτρη, sed corruptus locus est, cui feram opem. Editur: Φρήτρη κυρίως μὲν ἡ πατρία καὶ συγγένεια, Ὅμηρος δὲ καταχρηστικῶς τοῖς κατὰ πόλιν μαχομένοις. σημαίνει δὲ διὰ τῶν φύλων τοὺς κατὰ ἔθνη. Corrige: Ὅμηρος δὲ καταχρηστικῶς τοὺς κατὰ πόλιν μαχομένους σημαίνει, σημαίνει δὲ διὰ τῶν φύλων τοὺς κατ' ἔθνη, id est σύνταττε τοὺς μὲν πολίτας τοῖς πολίταις, τοὺς δὲ ὁμοεθνεῖς τοῖς ὁμοεθνεῖσιν, quasi vero non semper ex ipsa rei natura id esset ita fieri solitum in Graecorum bellis, ut cives cum civibus in acie coniuncti starent. Quid sit igitur Φρήτρη liquido sciri non potest, sed esse Φρήτρη vocabulum Graecum probum et antiquum id certe scimus, sed Φῆτραι et Φᾶτραι nihil est, ut neque Latine FATER pro FRATER. Nata sunt ista stolido errore eorum qui libros veteres negligenter et alias res agentes inspiciebant. Scribitur Φρ sic ut in summa φ ponatur uncinus pertenuis et facile aciem fugiens. Vide Bast. *Comment. Palaeogr.* p. 747 et in Tabula III. 10 quo pacto Φρένας, Φρίξ et sim. scribantur. Hinc et alii multi errores sunt suscepti; quae fossa olim fuerat (τάφος) repente in sepulchrum (τάφος) convertitur, et Φράτερες, Φρᾶτραι, Φρατριάζειν ex ea socordia partem sui amiserunt. Leve damnum, nisi docti homines et olim et nunc mendosas istas scripturas et vitio natas pro veris et probis recepissent. Et Eustathio quidem venia dari potest imperito homini, cui Φατριάζειν videtur εὐφωρότερον quam Φρατριάζειν p. 735, 51, sed Dindorfium miror, qui scribarum stuporem optime novit, in eundem errorem esse implicitum et Φατριάζειν invito Demostheni obtrusisse XLIII. 13. μεθ' ὧν καὶ Θεόπομπος—ἐφατρίαζε. Videtur vitium in his formis satis antiquum esse. Eustathius habebat τὰ Ἀττικὰ ὀνόματα Aelii Dionysii, Hadriano

aequalis, unde haec excerpsit p. 239, 51: Ἀλῖος Διονύσιός φησι· Φατρία, ἣν Ἴωνες πατρίαν καὶ ὅτι Φράτορες οἱ τῆς αὐτῆς Φατρίας. οἱ δὲ ἈΡΧΑΙΟΙ Φράτερας Φασὶ διὰ τοῦ Ε, οὗ φησὶν ἡ ὀρθὴ Φράττηρ, deinde ex altero Lexico (Pausaniae) affert: Φράττηρ Ἀττικοὶ Φασιν, Ἴωνες δὲ διὰ τοῦ Ω — ὅθεν Φρατρί-
ζειν τὸ εἰς Φρατρίαν συνιέναι. Quid dixerint Aelii Dionysii et Pausaniae aequales non moramur, Veteres quid dixerint lumbenter ab illis discimus. Itaque solum Φράττηρ antiquum est et hinc Φράτριος Ζεὺς et Φρατρία et Φρατριάζειν, quae formae Atticis scriptoribus ubique reddendae explosis et abiectis formis Φράτωρ et εἰσάγειν εἰς τοὺς Φράτορας, et Ζεὺς Φρατόριος et Φατρία et Φατριάζειν et quod duplici nomine vitiosum est Φατρίζειν.

Itaque, ut redeam unde huc digressi sumus, in antiquo Psephismate apud Craterum emenda: Ἐὰν δὲ τις ἐξ ἀμφοῖν ξένοιον γεγωνὸς Φρατριάζῃ διώκειν εἶναι τῷ βουλομένῳ Ἀθηναίων οἱς ἔξεσιν.

Quia saepe proderit in tempore meminisse di et εἷ inter se passim confundi solere, adscribam huius confusionis exemplum ἀναντ/λεκτον. Legitur apud Iamblichum in vita Pythagorae § 164. ἐχρῶντο δὲ καὶ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου λέξεσι διειλεγμέναις πρὸς ἐπανόρθωσιν ψυχῶν. Diserte scriptum est in archetypo Florentino, unde reliqui omnes Iamblichi Codices manarunt, διειλεγμέναις, sed διειλεγμέναις nihil est, loci selecti appellantur λέξεις ἐξειλεγμέναι. Non sunt autem haec Iamblichi ipsius verba, sed ex antiquo auctore ab eo bis ad verbum descripta § 111 et § 164. Priore loco sine mendo legitur: χρῆσθαι δὲ καὶ Ὀμήρου καὶ Ἡσιόδου λέξεσιν ἐξειλεγμέναις πρὸς ἐπανόρθωσιν ψυχῆς, ut nulla superesse possit dubitatio.

Meinckius pag. 716 affert locum ex Plutarchi vita Cimonis 15. ὥτε συνθέσθαι τὴν περιβόητον εἰρήνην ἐκείνην ἵππου μὲν δρόμον αἰετῆς Ἑλληνικῆς ἀπέχειν θαλάττης, ἔνδον δὲ Κυανέων καὶ Χελιδονίων μακρὰ νηὶ καὶ χαλκαμβόλῳ μὴ πλείειν, neque in his vitii quidquam inesse suspicatur. Sed ἵππου δρόμος per se nihil significat et αἰετῆς ἀπέχειν otiosum est et ineptum. Emendamus igitur ἵππου μὲν δρόμον ΗΜΕΡΑΣ τῆς Ἑλληνικῆς ἀπέχειν θαλάττης, id est: intervallum quod equus uno die cursu conficere possit. Dabo idoneum fideiussorem Demosthenem, *de Fals. Legat.*

p. 428: ἅπαντες ἀκηκόατε Καλλίαν τὸν Ἰππονίκου ταύτην τὴν ὑπὸ πάντων θρυλουμένην εἰρήνην πρεσβεύσαντα ἵππου μὲν δρόμον ἡμέρας πεζῇ μὴ καταβαίνειν ἐπὶ τὴν θάλατταν βασιλέα, ἐντὸς δὲ Χελιδονεῶν καὶ Κυανεῶν πλοῖφ μακρῷ μὴ πλεῖν κτέ. unde Plutarcho redde Χελιδονεῶν et Κυανεῶν et πλεῖν pro πλέειν.

Illam περιβόητον καὶ ὑπὸ πάντων θρυλουμένην εἰρήνην numquam esse compositam, sed ab Atheniensibus fictam nunc quidem constat inter omnes. Lepidi Athenienses monstrabant tamen σῆλην λιθίνην, in qua illius pacis leges luculentae insculptae legebantur, sed acutissime Theopompus fraudem manifestam redarguit. Animadvertit enim τὴν σῆλην οὐ τοῖς Ἀττικοῖς γράμμασιν ἀλλὰ τοῖς τῶν Ἰώνων esse inscriptam: itaque post Euclidem demum suppositam. Cf. Harpocration v. Ἀττικοῖς γράμμασι. Nihil huic argumento opponi potest, tamen surdis cecinit auribus, ἐν δὲ τοῖς ψηφίσμασιν ἃ συνήγαγε Κρατερὸς ἀντίγραφα συνθηκῶν ὡς γενομένων κατατέτακται, ut scribit Plutarchus in Cimone l. l.

Hinc simul intelligimus Craterum non tantum ex tabulario veterum monumentorum ἀντίγραφα dedisse, sed, ut Polemo δ σηλοκόπας postea fecit in aliis Graeciae urbibus, sic eum Athenis ἐκ τῶν σηλῶν τῶν δημοσίᾳ κειμένων τῶν τε χαλκῶν καὶ τῶν λιθίνων antiqua documenta collegisse, unde et titulus operis Ψηφισμάτων Συναγωγή.

De litteris Atticis antiquis et Ionicis, quas post Euclidem demum Athenienses publice receperunt, omnia nota sunt. Addo antiquum scholion ad Iliad. H. 185. οὐχ οἱ αὐτοὶ ἦσαν παρὰ πᾶσι τοῖς Ἑλλήσι χαρακτῆρες. διάφορα δὲ καὶ τὰ τῶν σοιχείων ὀνόματα, ὡς τὸ σάν. Καλλίστρατος δὲ ὁ Σάμιος ἐπὶ τῶν Πελοποννησιακῶν ταύτην μετένεγκε τὴν γραμματικὴν καὶ παρέδωκεν Ἀθηναίοις ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκλήτου, ὥς φησιν Ἐφορος, imo vero ἐπὶ ἄρχοντος Εὐκλείδου.

Iterum Meinekios utitur loco Plutarchi depravato p. 717 e vita Aristidis 26. Craterus, inquit, memoriae prodidit Ἀριστείδην ἀλῶναι δωροδοκίας Διοφάντου τοῦ Ἀμφιτροπῆθεν κατηγοροῦντος, ὡς ὅτε τοὺς φόρους ἔπραττε παρὰ τῶν Ἰώνων χρήματα λαβόντος, ἐκτίσαι δ' οὐκ ἔχοντα τὴν καταδίκην πεντήκοντα μῶν οὔσαν ἐκπλεῦσαι καὶ περὶ τὴν Ἰωνίαν ἀποθανεῖν. Nihil potest esse certius

quam emendandum esse in hunc modum: ὥς, ὅτε τοὺς Φόρους ἑΤΑΤΤΕ, παρὰ τῶν Ἰώνων χρήματα λαβόντος. Quod Cornelius Nepos scribit »quantum pecuniae quaeque civitas daret Aristides delectus est qui constitueret" id apud Graecos passim dicitur ὁ Ἀριστείδης ἔταξε τοὺς Φόρους, (ut apud Aeschinem in *Ctesiph.* p. 255. Ἀριστείδην τὸν τοὺς Φόρους τάξαντα τοῖς Ἑλλήσιν) et in ea re summa est δωροδοκίας aut occasio aut facultas aut suspicio. Non est de nihilo quod Craterus Aristidis accusatorem diserte nominat Διδόφαντον τὸν Ἀμφιτροπῆθεν. Unde tandem nomen hominis potuit resciscere nisi ἐκ τῶν δημοσίων γραμμάτων, ex tabulis publicis ἐν τῷ Μητρώῳ servatis, in quibus iudicia publica, accusatorum et reorum nomina et cuiusque iudicii exitus diligenter descripta erant. Confirmantur haec altero Crateri fragmento, quod quia Crateri nomen in corruptela latebat, Meinekii diligentiam effugit. In Lexico Rhetorico Cantabrigiensi v. Εἰσαγγελία, ubi scribendum emendate: ἡ κατὰ Θεμιστοκλέους εἰσαγγελία, ἣν εἰσήγγειλε κατὰ Κρατερὸν Λεωβώτης Ἀλκμέωνος Ἀγρυλῆθεν, pro lectione unici Codicis: εἶτε θεμιστοκλέα εἰσαγγὲ ἢ εἰσήγγειλε κρατερὸς λεσβώτης ἀλκμαίωνος ἀγρυλῆθεν. Iam compone mihi cum his locum Plutarchi in Themistocle 23. ὁ δὲ γραψάμενος (τὸν Θεμιστοκλέα) προδοσίας Λεωβότης ἦν Ἀλκμαίωνος Ἀγρυαύληθεν, scrib. Λεωβώτης Ἀλκμέωνος Ἀγρυλῆθεν. Unde hoc sumsit Plutarchus? Nempe a Cratero. Unde Craterus? ἐκ τῶν δημοσίων γραμμάτων. Itaque quidquid Plutarchus obloquitur, Aristides sub vitae exitum iniquo iudicio circumventus cessit Athenis et in Asia diem obiit. Aliquamdiu post mortem laudibus in coelum efferri coeptus est, imprimis a philosophis Aeschine et Platone, et publice subventum est inopiae et filiarum et filii Lysimachi. Audi Plutarchum in Aristide 27. Λυσιμάχῳ δὲ τῷ υἱῷ μὲν ἑκατὸν ἀργυρίου καὶ γῆς τοσαῦτα πλέθρα πεφυτευμένης ἔδωκεν ὁ δῆμος, ἄλλας δὲ δραχμὰς τέσσαρας εἰς ἡμέραν ἑκάστην Ἀλκιβιάδου τὸ ψήφισμα γράψαντος. Diligenter considerata sunt ultima verba Ἀλκιβιάδου τὸ ψήφισμα γράψαντος. Aristidem satis constat diem obiisse circa annum 469 an 468. Alcibiades natus circa annum 449 etiamsi adolescens admodum remp. capessere coepit et εἰπεῖν ἐν τῷ δήμῳ, multis tamen annis post Aristidem mortuum potuit demum γράψαι τὸ ψήφισμα ut »filiae Aristidis publice alerentur et de

communi aerario dotibus datis collocarentur" (Corn. Nep. Arist. 3) et Plutarchus in Aristide cap. 27. τὰς μὲν θυγατέρας ἐκ τοῦ πρυτανείου τοῖς νυμφίοις ἐκδοθῆναι δημοσίᾳ τῆς πόλεως τὸν γάμον ἐγγυώσης καὶ προῖκα τρισχιλίας δραχμὰς ἐκατέρᾳ ψηφισαμένης. Sero admodum, ut equidem opinor: *quadraginta* minimum annis postquam pater ex vita excesserat. Fabulae hae sunt. Aristides iniquo iudicio circumventus sub vitae exitum patria caruit. Filias et filium nemo respexit. Interea cessit invidia et Aristidis fama et laudes celebrari coeptae postquam nova aetas succreverat, quae Periclem adlatabat et veteres extollendo deterebat. Hinc illa postea nata sunt

ἐν ταῖσιν ἰσοφάνοις οἰκεῖ ταῖς ἀρχαίαισιν Ἀθήναις
οἷός περ Ἀρισείδῃ πρότερον καὶ Μιλτιάδῃ ξυνεσίτει.

Tum vero arbitror Alcibiade anctore publice subventum esse Aristidis filio Lysimacho (de quo Plato in Lachete) quum esset in re angusta aetate provectus. Veteris iniuriae et iniqui iudicii omnis abolita memoria est et nova fabula de Atheniensium erga Aristidis liberos liberalitate ad posterum propagata. Audi Aeschinem in *Ctesiph.* § 267. ὑπολαμβάνετε ὁρᾶν — Ἀρισείδην τὸν τοὺς φόρους τάξαντα τοῖς Ἕλλησιν, οὗ τελευτήσαντος τὰς θυγατέρας ἐξέδωκεν ὁ δῆμος. Ubi quod verum esset ex Cratero patefactum est mirari Plutarchus et falsum id esse credere. Τούτων, inquit, οὐδὲν ἔγγραφον ὁ Κρατερὸς τεκμήριον παρέσχεν. Sed Craterus ἐκ τῶν ψηφισμάτων historiam illorum temporum contexens ubi scripserat: μετὰ τὴν Θεμιστοκλέους Φυγὴν ὥσπερ ἐξυβρίσας ὁ δῆμος ἀνέφυσε πλῆθος συκοφαντῶν, οἱ τοὺς ἀρίστους καὶ δυνατωτάτους ἄνδρας διώκοντες ὑπέβαλλον τῷ φθόνῳ τῶν πολλῶν ἐπαιρομένων ὑπ' εὐτυχίας καὶ δυνάμεως (Plut. Arist. 26), eius rei exempla ex documentis suis protulit, neque erat necesse ipsa ψηφίσματα describere, quae verbis solemnibus concepta praeter accusatorum et reorum nomina et iudiciorum exitum nihil memorabile habebant. Commemoravit igitur accusatorem Διόφαντον τὸν Ἀμφιτροπῆθεν et crimen ἀλῶναι δωροδοκίας et damnationem τὴν καταδίκην πεντήκοντα μνῶν οὖσαν, quae omnia unde tandem potuit cognita habere praesertim obscuri sycophantae nomen Διοφάντου τοῦ Ἀμφιτροπῆθεν, nisi ex antiquo documento? Sed instat Plutarchus: qui sit, inquit, ut nemo eorum, ὅσοι τὰ πλημμεληθέντα τῷ δήμῳ περὶ τοὺς στρατηγούς διεξίαισιν, huius dam-

nationis usquam mentionem fecerint? τὸν μὲν ἑξορακισμὸν παρατίθενται, καταδίκης δὲ τοιαύτης οὐδαμοῦ μνημονεύουσιν. Quid mirum? Longa dies et nova fama rem populo ingratam occultaverat, et absque Cratero fuisset nemo unquam de ea re scivisset quidquam. Habeamus igitur οἱ φιλαλληθεῖς hanc Cratero et Plutarcho gratiam. Sed est operae pretium Plutarchi locum iterum diligenter considerare et cum Demosthenis loco in *Lep- tinea* componere. Plutarchi haec verba sunt (*Aristid.* cap. 27): καὶ τὰς μὲν θυγατέρας ἰσοροῦσιν ἐκ τοῦ πρυτανείου τοῖς νυμφίοις ἐκδοθῆναι δημοσίᾳ τῆς πόλεως τὸν γάμον ἐγγνώσης καὶ προῖκα τρισχιλίας δραχμὰς ἑκατέρᾳ ψηφισαμένης, Λυσιμάχῳ δὲ τῷ υἱῷ μῶς μὲν ἑκατὸν ἀργυρίου καὶ γῆς τοσαῦτα πλέθρα πεφυτευμένης ἔδωκεν ὁ δῆμος, ἄλλας δὲ δραχμὰς τέσσαρας εἰς ἡμέραν ἐκάστην ἀπέταξεν Ἀλκιβιάδου τὸ ψήφισμα γράψαντος. In his quae de filiabus Aristidis publice elocatis scripsit seculus est famam apud nescio quem scriptorem proditam; ἰσοροῦσιν, inquit: et erat ea fama apud posteriores quidem multorum testimoniis celebrata. Satis est audire Aeschinem in *Ctesiphontea* § 257. ὑπολαμβάνετε δρᾶν — τὸν Ἀριστείδην τὸν τοὺς φόρους τάξαντα τοῖς Ἑλλησιν, οὗ τελευτήσαντος τὰς θυγατέρας ἐξ ἔδωκεν ὁ δῆμος, quae perinde falsa et ficta sunt atque ea quae ab eodem (in *Timarch.* § 173) de Socratis iudicio narrantur: ὑμεῖς, ὦ Ἀθηναῖοι, Σωκράτην τὸν σοφιστὴν ἀπεκτείνετε ὅτι Κριτίαν ἐφάνη πε- παιδευκῶς ἓνα τῶν τριάκοντα. Praeterierant post mortem Socratis anni quinquaginta et paullo amplius quum haec fabula pro re certissima in iudicio narraretur, et miremur mendacem famam circumferri eius rei, quae ante annos ferme centum et triginta acta esset. Fabulae sunt. Quod autem de Lysimacho, Aristidis filio, Plutarchus retulit nititur certa fide documenti publici: ἔδωκεν ὁ δῆμος — Ἀλκιβιάδου τὸ ψήφισμα γράψαντος. Illud ipsum Alcibiadis ψήφισμα protulit et iudicibus recitari iussit Demosthenes in *Leptinea* pag. 491, 26. Dicebat Leptines »apud maiores nostros non erant ista praemia neque isti honores.” Respondet Demosthenes: ἡ πόλις ἡμῶν ἐτίμα καὶ τότε τοὺς ἀγα- θούς sed alio modo et affert exemplum: Λυσιμάχῳ δωρεὰν ἐνὶ τῶν τότε χρησίμων ἑκατὸν μὲν ἐν Εὐβοίᾳ πλέθρα γῆς πεφυτευμέ- νης ἔδωκεν, ἑκατὸν δὲ ψιλῆς, ἔτι δὲ ἀργυρίου μῶς ἑκατὸν καὶ τέτταρας τῆς ἡμέρας δραχμὰς. καὶ (περὶ add.) τούτων ψήφισμά

ἔσιν Ἀλκιβιάδου, ἐν ᾧ ταῦτα γέγραπται, et post pauca: λαβέ μοι τὸ ψήφισμα τοῦτί. λέγε. Vides Alcibiadis esse psephisma idem. Lysimachus est Λυσίμαχος Ἀριστείδου Ἀλωπεκῆθεν, nobili patre natus, sed ipse post socordem et delicatam adolescentiam iners et reip. inutilis. Candide fatetur ipse apud Platonem in *Lachele* p. 179. c. ἡμῶν γὰρ ἐκάτερος (Λυσίμαχος ὁ Ἀριστείδου καὶ Μελησίας ὁ Θουκυδίδου) περὶ τοῦ ἑαυτοῦ πατρὸς πολλὰ καὶ καλὰ ἔργα ἔχει λέγειν πρὸς τοὺς νεανίσκους καὶ ὅσα ἐν πολέμῳ εἰργάσαντο καὶ ὅσα ἐν εἰρήνῃ, διοικοῦντες τὰ τε τῶν συμμάχων καὶ τὰ τῆσδε τῆς πόλεως. ἡμέτερα δ' αὐτῶν ἔργα οὐδέτερος ἔχει λέγειν· ταῦτα δὲ ὑπαισχυνόμεθά τε τοῦσδε καὶ αἰτιώμεθα τοὺς πατέρας ἡμῶν ὅτι ἡμᾶς μὲν εἴων τρυφᾶν ἐπειδὴ μειράκια ἐγενόμεθα, τὰ δὲ τῶν ἄλλων πράγματα ἔπραττον. Qui haec tam candide ultro fatetur non erat, ut Demosthenes praedicat, εἰς τῶν τότε χρησίμων, sed ἄχρηστος τῇ πόλει εἴ τις καὶ ἄλλος. Quamobrem igitur tali homini tam ampla praemia Alcibiade auctore publice decernuntur? Non ipsi, sed patris memoriae haec dabantur, quoniam

virtutem incolumem odimus,

sublatam ex oculis quaerimus invidi.

Jam vero videamus unde tam diligenter Plutarchus noverit ὅτι ὁ Ἀλκιβιάδης ἔγραψε τὸ ψήφισμα τὸ περὶ τοῦ Λυσιμάχου. Nempe unde didicerat ὅτι τὸν Θεμιστοκλέα ἐγράφατο Λεωβῶτης Ἀλκμέωνος Ἀγρυλῆθεν, ab eodem sumsit τὸ τοῦ Ἀλκιβιάδου ψήφισμα. Usus est Crateri τῇ τῶν ψηφισμάτων συναγωγῇ neque opus esse credidit identidem suum auctorem nominare. In talibus Plutarchus neque diligens est neque curiosus. Habebat Crateri ψηφισμάτων Συναγωγὴν, eaque in vitis principum Atheniensium multum utebatur. Quantivis pretii in eam rem est ipsius Plutarchi testimonium in vita Niciae cap. 1. ἂς γοῦν Θουκυδίδης ἐξήνεγκε πράξεις καὶ Φίλιππος — ἐπιδραμῶν βραχέως — τὰ διαφεύγοντα τοὺς πολλοὺς, ὅφ' ἐτέρων δ' εἰρημένα σποράδην ἢ πρὸς ἀναθήμασιν ἢ (ἐν add.) ΨΗΦΙΣΜΑΤΙΝ εὐρημένα ΠΑΛΑΙΟΙΣ πεπεῖραμαι συναγαγεῖν. Minime autem necessarium esse existimabat identidem, si quid ex Cratero descriptum commemorasset, huius auctoritatem apponere, ut in Themistocle cap. 23. ὁ δὲ γραψάμενος προδοσίας Λεωβῶτης ἦν Ἀλκμέωνος Ἀγρυλῆθεν. Notissimus erat liber et in omnium eruditorum manibus. Hinc

mihi olim subnata suspicio est multo plura ex Cratero sumta apud Plutarchum sine auctoris nomine servata esse. Plutarchus in vita Alcibiadis cap. 19. haec scribit: ἔλεγον δὲ Θεόδωρον μὲν τινὰ δρᾶν τὰ τοῦ κήρυκος, Πουλυτίωνα δὲ τὰ τοῦ δαδούχου, τὰ δὲ τοῦ ἱεροφάντου τὸν Ἀλκιβιάδην, τοὺς δ' ἄλλους ἑταίρους παρεῖναι καὶ μυεῖσθαι μύσας προσαγορευομένους, cuius loci ultima pars manifesto mendosa est; ex ipso monumento, quod mox proferam, corrige: παρεῖναι ἐπὶ πτάς καὶ μύσας προσαγορευομένους. Tum addit: ταῦτα γὰρ ἐν τῇ εἰσαγγελίᾳ γέγραπται Θεσσαλῶ τοῦ Κίμωνος εἰσαγγείλαντος Ἀλκιβιάδην ἀσεβεῖν περὶ τῷ θεῷ. Paucis interpositis ei placuit ipsum antiquitatis monumentum expromere, cap. 22. τὴν μὲν οὖν εἰσαγγελίαν οὕτως ἔχουσιν ἀναγράφουσιν.

Θέσσαλος Κίμωνος Λακιάδης Ἀλκιβιάδην
Κλεινίου Σκαμβωνίδην εἰσήγγειλεν ἀδικεῖν
περὶ τῷ θεῷ τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Κόρην,
ἀπομιμούμενον τὰ μυστήρια καὶ δεικνύοντα
τοῖς αὐτοῦ ἑταίροις ἐν τῇ οἰκίᾳ τῇ αὐτοῦ
ἔχοντα σολὴν οἶανπερ ἱεροφάντης ἔχων
δεικνύει τὰ ἱερά καὶ ὀνομάζοντα αὐτὸν μὲν
ἱεροφάντην, Πουλυτίωνα δὲ δαδούχον,
κήρυκα δὲ Θεόδωρον Φηγέα, τοὺς δ' ἄλλους
ἑταίρους μύσας προσαγορεύοντα καὶ ἐπὶ πτάς
παρὰ τὰ νόμιμα καὶ τὰ καθεστηκότα
ὑπὸ τε Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων καὶ
τῶν ἱερέων τῶν ἐξ Ἑλευσίνος.

Unde haec descripsisse Plutarchum putemus, et quinam sunt de quibus dicit τὴν εἰσαγγελίαν ἀναγράφουσιν? Ecquis praesertim admonitus punctum temporis dubitare possit, quin illa a CRATERO sumta sint, qui nobilissimarum εἰσαγγελιῶν ἀντίγραφα ex tabulis publicis descripta ediderat in lucem? Documentum ipsum omnia prae se fert veritatis et antiquitatis indicia, neque ulla est dubitatio quin genuinum sit et integrum, nisi quod mendis quibusdam et erroribus est vitiatum, quibus mederi facile est. In verbis περὶ τῷ θεῷ [τὴν Δήμητρα καὶ τὴν Κόρην] manifestum est emblemata. Ne Plutarchus quidem id addidisset, nedum Thessalus. Deinde ἀττικισί scribendum δεικνύοντα pro δεικνύοντα et δείκνυσι τὰ ἱερά pro δείκνυει, et articulus in-

serendus οἶανπερ ὁ ἱεροφάντης ἔχων. Tum Πουλυτίωνα repone pro Πολυτίωνα, namque illam esse genuinam nominis formam nunc docti consentiunt, et Θεόδωρον Φηγαῖᾱ pro inepta lectione Φηγεῖᾱ, quae ex Φηγαίᾱ nata est, sed Athenienses veteres non aliter dicebant quam Στειριᾱ, Πειραιᾱ, Πλαταιᾱ, Μηλιᾱ, et similiter in genitivis Στειριῶς, Πειραιῶς cet. Sequiores Attici haec solvebant, hinc turbant librarii. Praeterea importunum καὶ delendum in verbis παρὰ τὰ νόμιμα [καὶ] τὰ καθεστηκότα ὑπὸ τε Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων, et in fine otiosum interpretamentum καὶ τῶν ἱερέων τῶν ἐξ Ἑλευσίνος sciolo, qui adscripsit, reddendum. Non erant alii sacerdotes, qui sacris Eleusiniis praecessent nisi Εὐμολπίδαι καὶ Κήρυκες. Apud Thucydidem VIII. 53 legimus quum de Alcibiade in patriam revocando ageretur aegre et vix impetratum esse Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων περὶ τῶν μυθικῶν, δι' ᾧπερ ἔφευγε, μαρτυρομένων καὶ ἐπιθειαζόντων μὴ κατάγειν, et etiamsi forte praeter eos et alii sacerdotes sacra Eleusinia procurabant τὰ νόμιμα certe κατέστηκεν ὑπὸ τε Εὐμολπιδῶν καὶ Κηρύκων. Proponamus igitur nunc antiquum documentum emendatum et expolitum.

Θέσσαλος Κίμωνος Λακιάδης Ἀλκιβιάδην
Κλεινίου Σκαμβωνίδην εἰσήγγειλεν ἀδικεῖν
περὶ τῷ θεῷ ἀπομιμούμενον τὰ μυθῆρια
καὶ δεικνύντα τοῖς ἑαυτοῦ ἑταίροις ἐν τῇ
οἰκίᾳ τῇ ἑαυτοῦ ἔχοντα σολὴν οἶανπερ ὁ
ἱεροφάντης ἔχων δείκνυσι τὰ ἱερά καὶ
ὀνομάζοντα ἑαυτὸν μὲν ἱεροφάντην, Που-
λυτίωνα δὲ δαδούχον, κήρυκα δὲ Θεόδωρον
Φηγαῖᾱ, τοὺς δὲ ἄλλους ἑταίρους μύσας
προσαγορεύοντα καὶ ἐπόπτας παρὰ τὰ
νόμιμα τὰ καθεστηκότα ὑπὸ τε Εὐμολπιδῶν
καὶ Κηρύκων.

Reperito igitur ἐκ τῆς Κρατεροῦ συναγωγῆς tam luculento frag-
mento videamus an etiam plura indidem sumta indicari possint
quae nunc incerto auctore et incerta fide vagentur. Scribit
Plutarchus in vita Periclis cap. 8. ἔγγραφον μὲν οὖν οὐδὲν ἀπο-
λέλοιπεν (ὁ Περικλῆς) ΠΛΗΝ ΤΩΝ ΨΗΦΙΣΜΑΤΩΝ. Perspicuum
hoc quidem esse arbitror et certum, Periclis ψηφίσματα non
aliunde quam ἐκ τῆς Κρατεροῦ τῶν ψηφισμάτων συναγωγῆς

Plutarcho cognita fuisse, qui et in vita Niciae παλαιοῖς ψήφισμασιν usum se scribit et Crateri συναγωγὴν, quam semel et iterum diserte laudavit, habebat in manibus. Hoc quoque mihi ab omnibus concessum iri existimo, Plutarchum Psephismata Periclis, quum eius vitam scripturus esset, haud indiligenter lectitasse, quod et per se planum est et liquido apparet ex iis quae cap. 30. scripsit: τοῦτο μὲν οὖν τὸ ψήφισμα Περικλέους ἐστὶν εὐγνώμονος καὶ Φιλανθρώπου δικαιολογίας ἐχόμενον. Itaque probabilis admodum suspicio est, quae Psephismata apud Plutarchum in Periclis vita commemorentur et proferantur, ea aut omnia aut certe pleraque ex Crateri collectione esse desumpta. Commemoratur autem psephisma Periclis cap. 8. ὁ Περικλῆς — τὸ ψήφισμα γράψας αὐτὸς ἐκάλει τὸν ἄνδρα (τὸν Κίμωνα), et cap. 17 ὁ Περικλῆς — γράφει ψήφισμα — πάντας Ἕλληνας παρακαλεῖν κτέ. et cap. 20 ἐψηφίσατο (id est ψήφισμα ἔγραψε) πλεῖν εἰς Σινώπην κτέ. et cap. 25 psephisma Periclis de bello Samiaco et cap. 29 de auxilio Corcyrensisibus ferendo et decantatum illud ψήφισμα τὸ Μεγαρικόν, et cap. 30 alterum ψήφισμα de Megarensibus et Χαρίνου ψήφισμα et cap. 31 Γλύκωνος ψήφισμα Μένωνι ἀτέλειαν γράψαντος, et cap. 32 Διοπίθους ψήφισμα et Ἀγνωνος et cap. 34 ubi legendum κληρουχίας ἔγραφεν (non ἀνέγραφεν) psephisma Periclis de colonia in Aeginam deducenda, et cap. 11 multa psephismata de coloniis in Chersonesum, in insulam Andrum, in Thraciam et in Italiam deducendis. Ex his igitur nonnulla paulo diligentius inspiciamus. Imprimis memorabile est Periclis ψήφισμα, quod cap. 17 a Plutarcho multis enarratur: ἀρχομένων δὲ Λακεδαιμονίων ἄχθεσθαι τῇ αὐξήσει τῶν Ἀθηναίων ἐπαίρων ὁ Περικλῆς τὸν δῆμον ἔτι μᾶλλον μέγα φρονεῖν καὶ μεγάλων ἑαυτὸν ἀξιοῦν πραγμάτων γράφει ψήφισμα πάντας Ἕλληνας τοὺς ὀπήποτε κατοικοῦντας (adde τῆς) Εὐρώπης ἢ (lege καὶ) τῆς Ἀσίας παρακαλεῖν καὶ μικρὰν πόλιν καὶ μεγάλην εἰς σύλλογον πέμπειν Ἀθήναζε τοὺς βουλευσομένους· περὶ τῶν Ἑλληνικῶν ἱερῶν ἃ κατέπρησαν οἱ βάρβαροι καὶ τῶν θυσιῶν ἃς ὀφείλουσιν ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος εὐξάμενοι τοῖς θεοῖς ὅτε πρὸς τοὺς βαρβάρους ἐμάχοντο καὶ τῆς θαλάττης ὅπως πλέωσι πάντες ἀδεῶς καὶ τὴν εἰρήνην ἄγωσιν. Ἐπὶ ταῦτα δ' ἄνδρες εἴκοσι τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγονότων ἐπέμφθησαν ὧν πέντε μὲν Ἴωνας καὶ Δωριεῖς τοὺς ἐν Ἀσίᾳ καὶ νησιώτας ἄχρι Λέσβου καὶ Ῥόδου παρε-

κάλουν, πέντε δὲ τοὺς ἐν Ἑλλησπόντῳ καὶ Θράκῃ μέχρι Βυζαντίου τόπους ἐπῆρσαν καὶ πέντε ἐπὶ τούτοις εἰς Βοιωτίαν καὶ Φωκίδα καὶ Πελοπόννησον, ἐκ δὲ ταύτης διὰ Λοκρῶν ἐπὶ τὴν πρόσσικον ἤπειρον ἕως Ἀκαρνανίας καὶ Ἀμβρακίας ἀπεσάλησαν, οἱ δὲ λοιποὶ δι' Εὐβοίας ἐπ' Οἰταίους καὶ τὸν Μαλιέα κόλπον καὶ Φθιώτας [καὶ del.] Ἀχαιοὺς καὶ Θεσσαλοὺς ἐπορεύοντο. Haec omnia Plutarchus ex ipso Periclis psephismate, quod apud Craterum legerat, hausisse videtur. Res ipsa exitum nullum habuit Lacedaemoniis clam adversantibus, ἐπράχθη δὲ οὐδὲν οὐδὲ συνήλθον αἱ πόλεις Λακεδαιμονίων ὑπεναντιωθέντων. Itaque historicorum neminem existimare licet rem, quae frustra fuerit, tam multis verbis κατὰ τὸ λεπτομερέστερον enarraturum fuisse cum tam diligenti civitatum Graecarum enumeratione et locorum et itinerum descriptione. Plutarchus, qui id magis agebat ut Periclis naturam et ingenium et altam indolem in clara luce poneret quam ut res ab eo gestas cum cura enarraret, arripuit hoc et copiosius exposuit, ut quam altos spiritus Pericles gesserit et quanta in illo viro magnitudo animi fuerit luculenter appareret. τοῦτο μὲν οὖν παρεθέμην, inquit, ἐνδεικνύμενος αὐτοῦ τὸ Φρόνημα καὶ τὴν μεγαλοφροσύνην. Hoc enim ante omnia Plutarchus agebat οὐ τὴν ἄχρησον ἀθροίζων ἱστορίαν ἀλλὰ τὴν πρὸς κατανόησιν ἡθους καὶ τρόπου παραδιδούς, ut scribit in vita Niciae cap. I. sub finem. Ipsum verbum παρεθέμην indicio est descripta esse haec ex antiquo scriptore, cuius fidem et auctoritatem Plutarchus sequeretur, cuius testimonio uteretur, ut est verbum παραθέσθαι in auctoritatibus afferendis usitatum. Cuius igitur auctoritatem in ea re melius sequi potuit quam ipsius Periclis, cuius eum ψήφισματα in manibus habuisse constet? Relege mihi ad hanc lucem verba Plutarchi, et non dubitabis. Est autem aliud Plutarchum audire suis verbis aliquid narrantem, aliud ipsius Periclis vocem audire ψήφισμα in concione populo recitantis. Perlucent ubique ipsa verba ex psephismate descripta, ut fere tibi ipsum antiquum documentum ob oculos habere videaris: Ἔδοξε τῇ βουλῇ καὶ τῷ δήμῳ — Περικλῆς Ξανθίππου Χολαργεὺς εἶπεν· — πάντας Ἑλληνας παρακαλεῖν καὶ μικρὰν πόλιν καὶ μεγάλην πέμπειν Ἀθήναζε οἵτινες βουλευσονται περὶ τε τῶν Ἑλληνικῶν ἱερῶν ἃ κατέπρησαν οἱ βάρβαροι κτέ. et post pauca: πέμπειν δὲ ἄνδρας εἴκοσι τῶν ὑπὲρ πεντήκοντα ἔτη γεγενομένων ὧν

πέντε μὲν Ἴωνας καὶ Δωριᾶς τοὺς ἐν Ἀσίᾳ καὶ νησιώτας ἄχρι Λέσβου καὶ Ῥόδου παρακαλοῦσι κτέ. et paucis interpositis τοὺς ἐν Ἑλλησπόντῳ καὶ Θράκῃ μέχρι Βυζαντίου, deinde εἰς Βοιωτίαν καὶ Φωκίδα καὶ Πελοπόννησον. ἐκ δὲ ταύτης διὰ Λοκρῶν ἐπὶ τὴν πρόσσιον ἤπειρον ἕως Ἀκαρνανίας καὶ Ἀμβρακίας, et paulo post δι' Εὐβοίας ἐπ' Οἰταίους καὶ τὸν Μηλιᾶ¹⁾ κόλπον καὶ Θεσσαλούς, namque haec verba αὐτολεξεῖ e Psephismate descripta esse palam est. Fallitur autem Plutarchus quum scribit Periclem in concilium Athenas convocare voluisse πάντας Ἑλλήνας τοὺς ὁπότε κατοικοῦντας τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς Ἀσίας. Pericles enim solos Atheniensium socios et amicos convocat, ut et res ipsa clamat et iter legatorum, qui mittuntur εἰς Βοιωτίαν καὶ Φωκίδα καὶ Πελοπόννησον, ἐκ δὲ ταύτης διὰ Λοκρῶν ἐπὶ τὴν πρόσσιον ἤπειρον ἕως Ἀκαρνανίας καὶ Ἀμβρακίας, nam facile intelligitur in eo itinere solam Achaiam a legatis esse peragratam atque inde iterum traiecto frelo ad Locros perventum. Nemo, opinor, existimabit Atheniensium legatos aut Elidem aut Arcadiam aut Spartam aut Corinthum adiisse et inde reduces διὰ Λοκρῶν Acarnaniam petiisse et Ambraciam. Hic ipse error argumento esse potest Plutarchum describere aliquod antiquitatis monumentum, idque nihil aliud esse quam τὸ Περικλέους ψήφισμα ἐκ τῆς τοῦ Κρατεροῦ συναγωγῆς satis mihi nunc videor ostendisse.

Inspiciamus nunc alium locum in vita Periclis cap. 30. ὑπὴν μὲν οὖν τις (τῷ Περικλεῖ) ὡς ἔοικε καὶ ἰδίᾳ πρὸς τοὺς Μεγαρεῖς ἀπέχθεια· κοινὴν δὲ καὶ φανεράν ποιησάμενος αἰτίαν κατ' αὐτῶν ἀποτέμενεσθαι τὴν ἱερὰν ὀργάναν γράφει ψήφισμα κήρυκα πεμφθῆναι πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους τὸν αὐτὸν κατηγοροῦντα τῶν Μεγαρέων. τοῦτο μὲν οὖν τὸ ψήφισμα Περικλέους ἐστὶν εὐγνώμονος καὶ φιλανθρώπου δικαιολογίας ἐχόμενον· ἐπεὶ δ' ὁ πεμφθεὶς κήρυξ Ἀνθεμόκριτος αἰτία τῶν Μεγαρέων ἀποθανεῖν ἔδοξε γράφει ψήφισμα κατ' αὐτῶν Χαρίνος ἄσπονδον μὲν εἶναι καὶ ἀκήρυκτον ἐχθρὸν, ὃς δ' ἂν ἐπιβῇ τῆς Ἀττικῆς Μεγαρέων θανάτῳ ζημιουῖσθαι, τοὺς δὲ στρατηγοὺς ὅταν δμνύωσι τὸν πάτριον ὅρκον ἐπομνύειν ὅτι καὶ δις ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὴν Μεγαρικὴν ἐμβαλοῦσιν· ταφῆναι δ' Ἀνθεμόκριτον παρὰ τὰς Θριασίας πύλας, αἱ νῦν Δίπυλον ὀνομάζονται.

1) Sic Periclis aequales loquebantur. Sophocles *Philoct.* 4 τὸν Μηλιᾶ Ποιάντος ἰδόν. Scholion: Ἀττικὸν δὲ τὸ Μηλιᾶ.

Manifestum est Plutarchum quum haec scriberet τὸ τε τοῦ Περικλέους ψήφισμα καὶ τὸ τοῦ Χαρίνου ob oculos habuisse. Quod enim psephisma Periclis narrat esse εὐγνώμονος καὶ Φιλανθρώπου δικαιολογίας ἐχόμενον Plutarchi iudicium est, qui totum psephisma perlegisset, namque in iis quae inde descripsit κήρυκα πεμφθῆναι πρὸς αὐτοὺς καὶ πρὸς Λακεδαιμονίους τὸν αὐτὸν κατηγοροῦντα τῶν Μεγαρέων nulla omnino est δικαιολογία. Sed inest in iis turpe mendum, quod obiter eximam. κατηγοροῦντα corruptum est: nam neque Fetialis est κατηγορεῖν et requiritur *futurum*, non praesens. Quid multa? Emenda κατεροῦντα, quod in ea re solemne et legitimum verbum est et saepe a scribis corrumpi solitum. Facile est a Plutarchi verbis ea discernere quae αὐτολεξεί ex utroque psephismate descripta sunt. Primum ἀποτέμνεσθαι τὴν ὀργάδα. Sic veteres Athenienses loquebantur et ἱεράν, quod nunc male adhaesit, natum est ex sequiorum consuetudine, qui agrum Cereri et Proserpinae consecratum non Ὀργάδα appellabant, sed τὴν γῆν τὴν ἱεράν aut τὴν χώραν τὴν ἱεράν. Demosthenes περὶ συντάξεως p. 175. οἶον ἂν πρὸς τοὺς καταράτους Μεγαρέας ἐψηφίσασθε ἀποτεμνομένους τὴν ὀργάδα, ἐξίέναι, κωλύειν, μὴ ἐπιτρέπειν. Ex Charini psephismate primum habemus ἄσπονδον μὲν εἶναι καὶ ἀκήρυκτον ἐχθραν, ὅς δ' ἂν ἐπιβῇ τῆς Ἀττικῆς Μεγαρέων θανάτῳ ζημιουῖσθαι. Usitatum est in tali re quod apud Demosthenem legitur de Corona p. 314. ἦν γὰρ ἄσπονδος καὶ ἀκήρυκτος ὑμῖν πρὸς τοὺς θεατὰς πόλεμος, neque est veri simile odium internecivum plebiscito decerni indicique sed *bellum*, idque ipsum Charinum scripsisse arbitror ἄσπονδον μὲν εἶναι καὶ ἀκήρυκτον πόλεμον, quibus verbis scite Plutarchus ipse utitur in vita Aristidis cap. I. οὐ γάρ ἐστι τοῖς ἀγαθοῖς ἀκήρυκτος καὶ ἄσπονδος πόλεμος πρὸς τὰς παρὰ τῶν φίλων δωρεάς. Deinde Charinus ita scripserat: οἱ δὲ στρατηγοὶ ὅταν δμνύωσι τὸν πάτριον ὅρκον ἐπαμύνωνται ὅτι καὶ δις ἀνὰ πᾶν ἔτος εἰς τὴν Μεγαρικὴν ἐμβαλοῦσιν, quibus cum confer Thucydidem IV. 66 Μεγαρικῆς πιεζόμενοι ὑπ' Ἀθηναίων τῷ πολέμῳ αἰεὶ κατ' ἔτος ἕκαστον δις ἐμβαλλόντων πανστρατιᾷ ἐς τὴν χώραν κτέ. Praeterea arguit τὴν ἀρχαίαν Ἀθίδαν locutio ἀνὰ πᾶν ἔτος. Iterum apparet antiquum nomen in verbis: ταφῆναι δὲ τὸν Ἀνθεμόκριτον παρὰ τὰς Θριασίας πύλας, quibus Plutarchus de suo addidit; αἱ νῦν Δίπυλον ὀνομάζονται, namque

adolescens studiorum causa aliquamdiu Athenis moratus optime id noverat et monumentum Anthemocriti saepe viderat, de quo Pausanias I. 36. 3. ἰοῦσι δὲ ἐπ' Ἑλευσίνα ἐξ Ἀθηνῶν, (exeuntibus ea porta, quae olim αἱ Θριασίαι πύλαι, deinde τὸ Δίπυλον appellabatur) ἦν Ἀθηναῖοι καλοῦσιν ὁδὸν ἱερὰν, Ἀνθεμοκρίτου πεποιήται μνῆμα. ἐς τοῦτον Μεγαρεῦσιν ἐστὶν ἀνοσιώτατον ἔργον, οἱ κήρυκα ἐλθόντα ὥς μὴ τοῦ λοιποῦ τὴν χώραν ἐπεργάζοντο κτείνουσι τὸν Ἀνθεμόκριτον, ubi supplendum τὴν χώραν (τὴν ἱερὰν) ἐπεργάζοντο. Quod Pericle vivo dicitur ἀποτέμνεσθαι τὴν ὀργάδα σέβαιοι dicebant τὴν χώραν τὴν ἱερὰν ἐπεργάζεσθαι. Addam his locum ex epistola Philippi apud Demosthenem p. 159 ut ex eo mendum eximam. Μεγαρέων γοῦν Ἀνθεμόκριτον ἀνελόντων εἰς τοῦτο ἐλήλυθεν ὁ δῆμος ὥς μυστηρίων μὲν εἶργειν αὐτοὺς, ὑπομνήματα δὲ τῆς ἀδικίας ἔττησαν ἀνδριάντα πρὸ τῶν πυλῶν, ubi scribendum μυστηρίων μὲν εἶργον αὐτοὺς, ὑπόμνημα δὲ πτέ. Qui hanc epistolam supposuit non erat historiae Atticae valde peritus. Est aliquid inter μυστηρίων εἶργειν et πόλεμον ἀσπονδον et ἀκήρυκτον ἐκφέρειν. Apponam denique annotationem Harpocrationis v. Ἀνθεμόκριτος: Ἰσαῖος ἐν τῇ πρὸς Καλυδῶνα.

τό τε βαλανεῖον τὸ παρ' Ἀνθεμοκρίτου ἀνδριάντα.

τούτῃς πρὸς ταῖς Θριασίαις πύλαις. οὗτος ἦν Ἀθηναίων μὲν κήρυξ, ὑπὸ Μεγαρέων δ' ἀπεσφάγη ἀπαγορεύων αὐτοῖς τὴν ἱερὰν ταῖν θεῶν ὀργάδα μὴ ἐπεργάζεσθαι, ubi corrige τὴν ἱερὰν τοῖν θεοῖν ὀργάδα. Quod autem narrat Anthemocriti statuam πρὸς ταῖς Θριασίαις πύλαις fuisse, antiquum aliquem scriptorem videtur seculus. Nam olim mutato nomine τὸ Δίπυλον appellabatur. Ducentis annis a. Chr. rex Attalus καταπλεύσας εἰς τὸν Πειραιᾶ — ἀνέβαινεν εἰς ἄστυ. — ἐπεὶ δ' εἰσῆει κατὰ τὸ Δίπυλον ἐξ ἐκτέρου τοῦ μέρους παρέττησαν τὰς ἱερείας καὶ τοὺς ἱερεῖς, teste Polybio XVI. 25. cf. Livium XXXI. 14, 15. Plutarchus de caede Athenis a Sylla victore edita: ἄνευ γὰρ τῶν κατὰ τὴν ἄλλην πόλιν ἀναιρεθέντων ὁ περὶ τὴν ἀγορὰν φόνος ἐπέσχε πάντα τὸν ἐντὸς τοῦ Διπύλου Κεραμεικόν. in vita Syllae cap. 14. Livius XXXI. 24. Ab Diplylo accessit. Porta ea velut in ore urbis posita maior aliquanto patentiorque quam caeterae, latae sunt viae ut et oppidani dirigere aciem a foro ad portam possent: et extra limes mille ferme passus in Academiae gymnasium ferens. cf. Cic. de Finibus v. 1.

Tria psephismata a se lecta commemorat Plutarchus in Pericle cap. 32 καὶ ψήφισμα Διοπίθης ἔγραψεν εἰσαγγέλλεσθαι τοὺς τὰ θεῖα μὴ νομίζοντας ἢ λόγους περὶ τῶν μεταρσίων διδάσκοντας ἀπεριδόμενος εἰς Περικλέα δι' Ἀναξαγόρου τὴν ὑπόνοιαν. Δεχομένου δὲ τοῦ δήμου καὶ προσιεμένου τὰς διαβολὰς οὕτως ἤδη ψήφισμα κυροῦται Δρακοντίδου γράψαντος ὅπως οἱ λόγοι τῶν χρημάτων ὑπὸ Περικλέους εἰς τοὺς Πρυτάνεις ἀποτεθεῖν, οἱ δὲ δικασαὶ τὴν ψήφον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες ἐν τῇ πόλει κρίνοιν. Ἄγων δὲ τοῦτο μὲν ἀφείλε τοῦ ψηφίσματος, κρίνεσθαι δὲ τὴν δίκην ἔγραψεν ἐν δικασαῖς χιλίοις καὶ πεντακοσίοις εἴτε κλοπῆς καὶ δώρων εἴτε ἀδικίου βούλοιτό τις ὀνομάζειν τὴν δίωξιν. In his quoque complura comparent αὐτολεξεῖ ex antiquis monumentis descripta, veluti εἰσαγγέλλειν τοὺς τὰ θεῖα μὴ νομίζοντας ἢ λόγους περὶ τῶν μεταρσίων διδάσκοντας. Minus veteres dicebant θεοὺς μὴ νομίζειν et περὶ τῶν μετεώρων. Odiosi et invisi erant et vivo Pericle et diu postea qui corporum caelestium motus speculabantur. Μεταρσιολέσχει et μεταρσιολόγοι et μετεωρολόγοι et μετεωροκόποι vulgo dicti (et apud Aristophanem in Nubibus 332 et 359 μετεωροφέναι et μετεωροσοφισαί), vulgo flagrabant invidia et aut ἄθεοι aut μισόθεοι et θεομισεῖς habebantur. Plutarchus in Nicia 23: οὐ γὰρ ἠνείχοντο τοὺς φυσικοὺς καὶ μετεωρολέσχας τότε καλουμένους ὥς εἰς αἰτίας ἀλόγους καὶ δυνάμεις ἀπρονοήτους καὶ κατηναγκασμένα πάθη διατρίβοντας τὸ θεῖον. Quantum plausum putemus Euripidem tulisse quum caneretur in scena:

Τίς τάδε λεύσσων θεὸν οὐχὶ νοεῖ
μετεωρολόγων δ' ἐκὰς ἔρριψε
σκολιὰς ἀπάτας, ὧν ἀτηρὰ
γλῶσσ' εἰκοβολεῖ περὶ τῶν ἀφανῶν
οὐδὲν γνώμης μετέχουσα.

nam sic scribendum: Τίς τάδε λεύσσων, non ὃς τάδε λεύσσων, ut est apud Clementem Alex. Strom. V. p. 732, qui τίς in ὃς convertit ut Euripideam sententiam verbis suis accommodaret. Iam vero si Euripides ita sentit ὃ ἐπὶ σκηνῆς Φιλόσοφος quid reliquos sensisse putemus? In Platonis Rep. VI. p. 488. E. τοιούτων δὴ περὶ τὰς ναῦς γιγνομένων τὸν ὥς ἀληθῶς κυβερνητικὸν οὐχ ἡγεῖ ἂν τῷ ὄντι μετεωροσκόπον τε καὶ ἄχρησόν σφισι καλεῖσθαι ὑπὸ τῶν ἐν ταῖς οὕτω κατεσκευασμέναις ναυσὶ πλωτῆρων, vehementer mihi mendi suspectum est μετεωροσκόπον et quam-

quam in vetusto Parisino A diserte ita scriptum esse vidi am-
 babus manibus amplector Porsoni emendationem *μετεωροκόπον*,
 id est *μετεωρολέσχην καὶ περὶ τῶν μετεώρων πολλὰ εἰκῇ Φλυα-
 ροῦντα*. Verbum inde natum feliciter evasit in Aristophanis
Pace vs. 92.

ποῖ δ' ἦτ' ἄλλως μετεωροκοπεῖς;

Quanta igitur invidia arserit Pericles ὁ *μετεωρολογίας ἐμπλησ-
 θείς* (Plato in *Phaedro* p. 270 A.), ὁ *μετεωρολογίας καὶ μεταρσιο-
 λεσχίας ὑποκιμπλάμενος* (Plutarch. in *Pericle* 5) facile est ad
 intelligendum, ita ut Diopithes *γράφας εἰσαγγέλλειν τοὺς τὰ
 θεῶα μὴ νομίζοντας ἢ λόγους περὶ τῶν μεταρσίων διδάσκοντας* se-
 cundo id populo facere potuerit.

Imprimis memorabile est quod scribit Plutarchus in *Nicia* 23
 odiosos et invisos populo τοὺς Φυσικοὺς καὶ *μετεωρολέσχας* τότε
καλουμένους propterea fuisse quia perinde omnes et Deos esse
 negabant et divinam providentiam tollebant. ὅπερ δ' ἡ Πλάτωνος
ἐκλάμψασα δόξα διὰ τὸν βίον τοῦ ἀνδρὸς καὶ ὅτι ταῖς θείαις
 καὶ κυριωτέραις ἀρχαῖς ὑπέταξε τὰς φυσικὰς ἀνάγκας, ἀφεῖλε
 τὴν τῶν λόγων τούτων διαβολὴν καὶ τοῖς μαθήμασιν εἰς ἅπαντας
 ὁδὸν ἐνέδωκεν. Plato est, quo nemo acrius πόλεμον ἄσπονδον καὶ
 ἀκήρυκτον πρὸς τοὺς ἀθέους gesserit. Triplex erat vivo Platone
 τῶν ἀσεβῶν genus. Malo ipsius Platonis verbis uti *de Legg.* X.
 p. 885 B. θεοὺς ἡγούμενος εἶναι κατὰ νόμους οὐδεὶς πώποτε οὔτε
 ἔργον ἀσεβὲς εἰργάσατο ἐκὼν οὔτε λόγον ἀφῆκεν ἄνομον (imo vero
 ἀνόσιον), ἀλλ' ἐν δὴ τι τῶν τριῶν πάσχωεν ἢ τοῦτο ὅπερ εἶπον
 (εἶναι θεοὺς) οὐχ ἡγούμενος, ἢ τὸ δεύτερον ὄντας οὐ φροντίζειν
 ἀνθρώπων, ἢ τρίτον εὐπαραμυθήτους εἶναι θυσίαις τε καὶ εὐχαῖς
 παραγομένους. cf. libr. XII. p. 948. C. ubi docet propter homi-
 num impietatem iurisiurandi religionem ex iudiciis publicis
 eximi oportere. Durissimam igitur legem ἀσεβείας πέρι scrip-
 psit X. 15 carcere aut capitali supplicio impios territans, sed
 non sunt haec εὐσεβείας φάρμακα, neque οἱ *μετεωρολέσχει* de-
 fecerunt. Ad *Iliad.* II. 298.

ὥς δ' ὅτ' ἀφ' ὑψηλῆς κορυφῆς ὕρεος μεγάλοιο

κινήσῃ πυκινὴν νεφέλην σεροπηγερέτα Ζεὺς,

tristis adscripsit grammaticus nescio quis: καὶ ταῦτα δὲ Ὅμηρος
 τὰ αὐτόματα θεοῖς ἀνατίθῃσιν, οἱ δὲ μετ' αὐτὸν μετεωρολέσχει
 οὐδαμῶς προστιθέασιν ὄνομα θεοῦ. Sed ad psephismata mea revertor.

Facile agnoscimus Ἀττικὰ ὀνόματα ex Dracontidae psephismate, ut in his: οἱ δὲ δικασαὶ τὴν ψῆφον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες ἐν [τῇ] πόλει κρίνοιν, ubi expungendus est articulus. Athenienses ἐν πόλει dicebant, ut ἐν ἄσει. Etiam τὴν ψῆφον ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες Attica verba sunt et mos antiquus in re gravi et plena religionis, ut apud Demosthenem de Corona p. 271 καὶ ταῦτα ἡ ἐξ Ἀρείου πάγου βουλὴ ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέρουσα τὴν ψῆφον ἔπραξεν, ei πρὸς Μακάρτατον p. 1054. καὶ οἱ Φράτερες — λαβόντες τὴν ψῆφον καομένων τῶν ἱερῶν ἀπὸ τοῦ βωμοῦ φέροντες τοῦ Διὸς τοῦ Φρατρίου — ἐψηφίσαντο τὰ δίκαια. Hanc vero religionem exemit Hagnon et tulit ut causa ageretur ἐν δικασταῖς χιλίοις καὶ πεντακοσίοις et esset iudicium sive κλοπῆς καὶ δώρων sive ἀδικίου. Haec omnia sunt Ἀττικὰ ὀνόματα ex ipso Hagnonis psephismate descripta. Andocides περὶ μυσηρίων p. 10, 20. οὗτοι δ' αὖ ἦσαν ὅποσοι κλοπῆς ἢ δώρων ὄφλοιν· τούτους ἔδει καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς ἐκ τούτων ἀτίμους εἶναι. Aristophanes in Nubibus vs. 591

ἦν Κλέωνα τὸν λάρων δώρων ἐλόντες καὶ κλοπῆς

εἶτα Φιμώσητε τούτου ἔν τῷ ξύλῳ τὸν αὐχένα.

quod autem addidit εἶτε ἀδικίου et res et nomen rarissimum est. Harpocraton, Ἀδικίου: οἷον ἀδικήματος. ἔσι δὲ ὄνομα δίκης. ἀποτίνονται δὲ τοῦτο ἀπλοῦν ἐὰν πρὸ τῆς ἐνάτης πρυτανείας ἀποδοθῇ· εἰ δὲ μὴ διπλοῦν καταβάλλεται, ubi scribendum ἀποτίνεται pro ποῖτικο ἀποτίνονται. Nomen ἀδικίου, notante Dindorfio, non legitur apud Oratores qui supersunt. In uno loco Dinarchi κατὰ Φιλοκλέους p. 108, 50 suspicor id in mendo latere. Editur: ἐὰν τις ἐναντίον τῶν πολιτῶν ὁμολογήσας τι παραβῇ τοῦτον ἔνοχον εἶναι κελεύει (ὁ νόμος) τῷ ἀδικεῖν, sed ἔνοχος τῷ ἀδικεῖν non uno nomine absurdum est et suspicor ἔνοχος τῷ ἀδικίῳ olim fuisse scriptum, id est ἀδικίου crimine leneri, ut ἔνοχος τοῖς ψευδομαρτυροῖς et sim. Qui autem quid sit ἀδικιον perscrutari volent meminerint εἶτε κλοπῆς καὶ δώρων εἶτε ἀδικίου non esse Plutarchi verba, sed olim ἐν τῷ τοῦ Ἀγνωνος ψηφίσματι fuisse scripta. Vocabulum antiquum et rarissimum ΑΔΙΚΙΟΤ ne apud Plutarchum quidem sine labe evasit: in libris omnibus est ἀδικου, quod docte Reiskius emendavit. In Plutarchi oratione eo magis διαφαίνεται τὰ Ἀττικὰ ὀνόματα quasi gemmae, quia ipse Plutarchus in rebus Atticis non ἄττικισι loquitur, sed aequalium dicendi consue-

tudinem secutus τοῖς ἐπιτυχοῦσιν ὀνόμασιν utitur ubi Athenienses certis et propriis verbis utebantur, veluti cap. 37. ὁ Περικλῆς — νόμον ἔγραψε μόνους Ἀθηναίους εἶναι τοὺς ἐκ δυεῖν Ἀθηναίων γεγονότας, Atticum est ἐκ δυοῖν ἀποῖν γεγονότας, et post pauca: ἐπράθησαν οὖν ἀλόντες ὀλίγῳ πεντακισχιλίων ἐλάττους sine controversia ἐπράθησαν corruptum est. Loquitur de iis qui malis artibus in civitatem irrepserant, quibus civitas ademta, non libertas. Itaque Plutarchus ἀπηλάθησαν dixerat, Athenienses in ea re ἀπεψηφίσθησαν dicebant. Paucis interpositis scribit: συνεχώρησαν ἀπογράψασθαι τὸν νόμον εἰς τοὺς φράτορας ὄνομα θέμενον τὸ αὐτοῦ, potest in his Plutarchus emendate scripsisse εἰς τοὺς φράτερας, sed ἀπογράφεσθαι in tali re improprie et perperam dicitur, Athenienses certo et perpetuo usu εἰσάγειν εἰς τοὺς φράτερας dicebant et ἐγγράφειν εἰς τὸ ληξιαρχικὸν γραμματεῖον. Exemplis in re trita quid opus? Unum tamen quia tam lepidum est proferam. In Aristophanis *Avibus* vs. 1669 quaerit ex Hercule Pisthetaerus:

ἤδη σ' ὁ πατήρ εἰσήγαγ' ἐς τοὺς φράτερας;
cui ille:

οὐ δῆτ' ἐμέ γε καὶ δῆτ' ἐθαύμαζον πάλαι.

Deficiebant Plutarchum τὰ τοῦ Κρατεροῦ ψηφίσματα, ubi scribit de Periclis iudicio cap. 15. ἐπεγράφη δὲ τῇ δίκῃ κατήγορος ὡς μὲν Ἰδομενεὺς λέγει Κλέων, ὡς δὲ Θεόφρατος Σιμίλιας (scrib. Σιμίας ex σιμός), ὁ δὲ Ποντικὸς Ἡρακλείδης Λακρατίδαν (scr. Λακρατείδαν) εἶρηκεν. Fortasse omnes vera narrant quia complures accusatores publici constituebantur, quos Athenienses συνηγόρους appellant, Plutarchus κατηγόρους, ut in vita Periclis cap. 10 ἦν γὰρ εἰς τῶν κατηγόρων ὁ Περικλῆς ὑπὸ τοῦ δήμου προβεβλημένος in Cimoneum, et post pauca: ἀπαξ ἀνέστη τὴν προβολὴν ἀφοσιούμενος καὶ τῶν κατηγόρων ἐλάχιστα τὸν Κίμωνα λυπήσας ἀνεχώρησεν cf. Plutarch. in Cimone cap. 14.

Sine ulla controversia ἐκ τῆς τοῦ Κρατεροῦ Συναγωγῆς descriptum est τὸ ψήφισμα τὸ ἐπὶ Θεοδόμπου ἄρχοντος ἐφ' οὗ οἱ τετρακόσιοι κατελύθησαν (Olym. XCII. 2. 4 $\frac{1}{8}$ a Chr.) καθ' ὃ ἐδοξεν Ἀντιφῶν κριθῆναι, apud Plutarchum in vitis X Oratorum p. 833 E. Plutarchus ex Caecilio Rhetore affert (ὁ Καικίλιος παρατίθε-

ται), sed undenam aliunde Caecilius nactus esse potuit nisi a Cratero, ex quo illud ipsum psephisma affertur ab Harpocracione v. Ἀνδρων. — Ἀνδρωνά Φησιν εἶναι Κρατερὸς ἐν ἑ τῶν ψηφισμάτων τὸν γράψαντα τὸ ψήφισμα τὸ περὶ Ἀντιφῶντος τοῦ ῥήτορος. Craterus igitur primum ipsum ψήφισμα descripsit, quod apud Plutarchum l. l. fere integrum superest. Initio lacuna est: Ἔδοξε τῇ βουλῇ * * * * * μιᾷ καὶ εἰκοσῇ τῆς πρυτανείας. Δημόνικος Ἀλωπεκῆθεν ἐγραμμάτευε, Φιλόστρατος Παλληνεὺς ἐπεσάτει, Ἀνδρων εἶπεν. Reliqua sunt fere omnia integra: memorabilia insunt haec: παρασχόντων δὲ αὐτοὺς οἱ στρατηγοὶ καὶ ἐκ τῆς βουλῆς οὐστινας ἂν δοκῇ τοῖς στρατηγοῖς προσελομένοις μέχρι δέκα. Proprium est in ea re παρέχειν sistere in iudicio, non παράγειν producere. Deinde: προσκαλεσάσθωσαν (recte Meineke προσκαλεσάσθων) δὲ αὐτοὺς οἱ Θεσμοθέται ἐν τῇ αὖριον ἡμέρᾳ καὶ εἰσαγόντων (scr. εἰσαγαγόντων, ut παρασχόντων et προσκαλεσάσθων), ἐπειδὴν αἱ κλήσεις ἐξήκωσιν, ἐς τὸ δικαστήριον, εἰ περὶ προδοσίας κατηγορεῖν τοὺς ἡρμένους συνηγόρους καὶ τοὺς στρατηγοὺς καὶ ἄλλους ἂν τις βούληται.

Descripto autem psephismate Craterus ex tabulis publicis exitum iudicii et damnationem reorum subscripsit. Plutarchus ita pergit: τούτῳ ὑπογέγραπται τῷ δόγματι ἡ καταδίκη.

Προδοσίας ὧφλον Ἀρχεπτόλεμος Ἱπποδάμου Ἀγρυλλῆθεν παρὼν, Ἀντιφῶν Σοφίλου Ῥαμνούσιος παρὼν. τούτοις ἐτιμήθη τοῖς ἑνδεκα παραδοθῆναι καὶ τὰ χρήματα δημόσια εἶναι καὶ τῆς θεοῦ τὸ ἐπιδέκατον καὶ τὸ οἰκία κατασκάψαι αὐτοῖς καὶ ὄρους θεῖναι τοῖς οἰκοπέδοις ἐπιγράψαντας ΑΡΧΕΠΤΟΛΕΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΤΙΦΩΝΤΟΣ ΤΟΙΝ ΠΡΟΔΟΝΤΟΙΝ. τὸ δὲ δημάρχῳ ἀποφῆναι τὸ οἰκία καὶ μὴ ἐξεῖναι θάψαι Ἀρχεπτόλεμον καὶ Ἀντιφῶντα Ἀθήνησι μηδὲ ὅσης Ἀθηναῖοι κρατοῦσι καὶ ἄτιμον εἶναι Ἀρχεπτόλεμον καὶ Ἀντιφῶντα καὶ γένος τὸ ἐκ τούτοις καὶ νόθους καὶ γνησίους. καὶ ἐὰν ποιήσῃται τινα ἐξ Ἀρχεπτολέμου καὶ Ἀντιφῶντος ἄτιμος ἔσω ὁ ποιησάμενος. ταῦτα δὲ γράψαι ἐν σῆλῃ χαλκῇ καὶ ἥπερ ἀνάκειται τὰ περὶ Φρυγίου καὶ τοῦτο θέσθαι.

Dignissima et utilissima lectu haec omnia sunt et eadem omni fere errore vacua, nisi quod scribendum videtur: καὶ ἄτιμῳ (non ἄτιμον) εἶναι Ἀρχεπτόλεμον καὶ Ἀντιφῶντα, et supplendum: ἐὰν ποιήσῃται (τίς) τινα (τῶν) ἐξ Ἀρχεπτολέμου. Praeterea corrige ἥπερ κεῖται pro ἀνάκειται, non sunt enim haec ἀναθήματα.

Habeamus ergo Cratero et Caecilio et Plutarcho gratiam, qui luculentum antiquitatis monumentum veluti per manus ad nostram aetatem propagaverunt.

Sunt autem in vitis X Oratorum etiam plura, quae ἐκ τῆς Κρατεροῦ συναγωγῆς descripta esse haud improbabilis suspicio est. In vita Demosthenis pag. 847. D. legitur: εἶχε δὲ καὶ (ὁ Δημοσθένης) ἀδελφὴν, ἐξ ἧς καὶ Λάχου Λευκονοεύς (scrib. Λάχης-τος τοῦ Λευκονοῦς) ¹⁾ ἀδελφιδοῦς αὐτῷ Δημοχάρης ἐγένετο. Demochare, inquit, auctore Ἀθηναῖοι σίτησιν τε ἐν Πρυτανείῳ τοῖς συγγενέσι τοῦ Δημοσθένους ἔδωσαν καὶ αὐτῷ τετελευτηκῶτι τὴν εἰκόνα ἀνέθεσαν ἐν ἀγορᾷ ἐπὶ Γοργίου ἄρχοντος, id est Olympiade CXXV. 1 anno 281 a. Chr. Demostheni igitur, quemadmodum Aristidi, plus quam *quadraginta* annis post mortem et ipsi et posteris honores sunt habiti. Ipse Demochares filio auctore post annos decem tulit honores eosdem: ὃ καὶ αὐτῷ πάλιν ὁ υἱὸς Λάχης Δημοχάρους Λευκονοεὺς ἡγήσατο δωρεὰς ἐπὶ Πυθαράτου ἄρχοντος δεκάτῳ ὕστερον ἔτει. Tum post pauca ita pergit: καὶ ἔτι τὰ ψηφίσματα ὑπὲρ ἀμφοτέρων ἀναγεγραμμένα, et in fine operis exemplum utriusque plehisciti servatum est, cum tertio psephismate Stratoclis Lycurgo oratori praemia et honores decernentis. Haec omnia Cratero debentur suntque lectu utilissima, hic illic mendosa tamen et lacunis hiantia et negligenter edita. In primo editur Τιμοχάρης Λάχηςτος Λευκονοεύς pro Δημοχάρης turpi errore. In secundo supplendum εὐεργέτη καὶ συμβούλῳ γεγονότι πολλῶν καὶ καλῶν τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων. Notandum est dicendi genus in proximis: ἀνθ' ὧν ἐξέπεσεν ὑπὸ τῶν καταλυτάντων τὸν δῆμον· καὶ ὡς κατῆλθεν ἐπὶ Διοκλέους ἄρχοντος ὑπὸ τοῦ δήμου συσελεύαντι τὴν διοίκησιν κτέ. Sic ἀττικισί dicitur ἐκπεσεῖν ὑπὸ τινος et ὑπὸ τινος κατελθεῖν. Turbas dare solet in his socors scribarum natio, cf. quae de iis scripsimus in Var. Lectt. p. 56. Multo integrius est Stratoclis psephisma de Lycurgo oratore: Ἐπὶ Ἀναξικράτους ἄρχοντος (Olymp. CXVIII. 2) ἐπὶ τῆς Ἀντιοχίδος ἔκτης πρυτανείας Στρατοκλῆς Εὐθύδημου Διομειεὺς εἶπεν. Ex reliquis leve

1) Duo *ὄρη* in Attica *Ὀῖον* appellabantur a solitudine et vastitate loci nomen habentes τὸ Κεραμεῖον Ὀῖον et τὸ Λεκελεῖον Ὀῖον. Tertium est nomen τὸ Λευκὸν Ὀῖον, unde Λευκονοεὺς, Λευκονοῦς, Λευκονοῦ.

mendum eximam. Editur: ὅπως ἂν εἰδῶσι πάντες διότι τοὺς προαιρουμένους ὑπὲρ τῆς δημοκρατίας καὶ τῆς ἐλευθερίας δικαίως πολιτεύεσθαι [καὶ] ζῶντας μὲν περὶ πλείους ποιεῖται [καὶ] τελευτήσας δὲ ἀποδίδωσι χάριτας ἀειμνήσους. bis expungenda molesta copula est.

Quemadmodum igitur hoc quoque monumentum Cratero debemus, sic psephisma in Zenonis honorem apud Diogenem Laërtium VII. 10 non aliunde sumtum arbitror: 'Ἐπ' Ἀρρενίδου ἄρχοντος ἐπὶ τῆς Ἀκαμαντίδος πέμπτης πρυτανείας Μαιμακτηριῶνος δεκάτῃ ὑστέρᾳ τρίτῃ ¹⁾ καὶ εἰκοσῇ τῆς πρυτανείας ἐκκλησίᾳ κυρίᾳ τῶν προέδρων ἐπεψήφισεν Ἰππῶν Κρατισοτέλους Ξυπεταίων καὶ οἱ συμπρόεδροι, Θράσων Θράσωνος Ἀνακαίους εἶπεν, in quo scribendum χειροτονῆσαι τὸν δῆμον τοὺς ἐπιμελησομένους πέντε ἄνδρας ἐξ Ἀθηναίων (ἀπάντων), εἰ ὅπως ἅπαντες εἰδῶσιν ὅτι ὁ δῆμος ὁ τῶν Ἀθηναίων τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ζῶντας τιμᾷ καὶ τελευτήσαντας.

Praeter psephisma Stratoclis, quod modo commemoravimus, plura eiusdem et aequalium Plutarchus in vita Demetrii Poliorcetae aut obiter attigit aut nonnulla ex iis descripsit, ut cap. 13. ἔγραψε Δρομοκλείδης ὁ Σφήττιος ὑπὲρ τῆς τῶν ἀσπίδων ἀναθέσεως παρὰ Δημητρίου λαβεῖν χρησμόν. Αὐτὴν δὲ παραγράφῳ τὴν λέξιν ἐκ τοῦ ψηφίσματος οὕτως ἔχουσιν·

Ἀγαθὴ τύχῃ δεδόχθω τῷ δῆμῳ χειροτονῆσαι τὸν δῆμον ἓνα ἄνδρα ἐξ Ἀθηναίων (ἀπάντων) ὅσις ἀφικόμενος πρὸς τὸν Σωτῆρα καὶ καλλιεργησάμενος ἐπερωτήσῃ τὸν Σωτῆρα πῶς εὐσεβέστατα καὶ κάλλιστα καὶ τὴν ταχίστην ὁ δῆμος τὴν ἀποκατάσσειν ποιήσεται τῶν ἀναθημάτων.
ὁ, τι δ' ἂν χρήσῃ ταῦτα πράττειν τὸν δῆμον.

Manifestum si quod aliud emblemata ex his viri docti exemunt ἐπερωτήσῃ [Δημήτριον] τὸν Σωτῆρα. Complura id genus in Plutarchi vitas irrepserunt. Indicabo unum, quod latet in

1) Corrigendum *πρώτῃ* pro *τρίτῃ*. Illo tempore duodecim sunt *φυλαί*. Itaque unus et idem dies est τοῦ τε μηνὸς καὶ τῆς πρυτανείας. Mensis dies est vicissimus primus *δεκάτῃ ὑστέρᾳ*. Hesychius: *Δεκάτῃ προτέρᾳ ἢ πρὸ εἰκάδος, ὡς ὑστέρᾳ ἢ μετ' εἰκάδα*. Demosthenes *de Fale. Leg.* p. 359, 24. *εἰκάς* — *δεκάτῃ ὑστέρᾳ, ἐνάτῃ, ὀγδόῃ*. Ergo τῆς πρυτανείας est *πρώτῃ* καὶ *εἰκοστή*, non *τρίτῃ*.

vicinia cap. 24. Δημήτριος δὲ — τοσαύτην ὕβριν — κατεσκέδασε τῆς ἀκροπόλεως ὥστε δοκεῖν τότε μάλιστα καθαρεύειν τὸν τόπον ὅτε Χρυσίδι καὶ Λαμίας καὶ Δημοῖ καὶ Ἀντικύρᾳ συνακολασαίνοι, ubi nominibus scortorum adscripsit aliquis ταῖς πόρναις ἐκείναις, quae nunc post Ἀντικύρᾳ in textum irrepsisse videbis.

Iterum cap. 34 nonnulla αὐτολεξεῖ ex psephismate descripta leguntur ἔτι δὲ προσεψηφίσαντο

Δεδόχθαι τῷ δήμῳ τῷ Ἀθηναίων πᾶν ὃ, τι
ἂν ὁ βασιλεὺς Δημήτριος κελεύσῃ τοῦτο καὶ
πρὸς θεοὺς ὅσιον καὶ πρὸς ἀνθρώπους δίκαιον εἶναι.

O flagitiosam adulationem! sed verba resipiunt Atticam: ὁ γοῦν χαρακτήρ Ἀττικὸς τῶν ῥημάτων. Nil ex vetere fortuna et bonis artibus maiorum Athenienses retinuerant praeter orationis venustatem et leporem. Quam venustum et elegans carmen est sed idem abiectissimae adulationis, quod servavit Athenaeus VI. p. 253 D. cuius initium apponam ad veterem lacunam explendam. Δοῦρις ὁ Σάμιος ἐν τῇ δευτέρᾳ καὶ εἰκοστῇ τῶν ἱστοριῶν καὶ αὐτὸν τὸν ἰθύφαλλον * * *

Ὡς οἱ μέγιστοι τῶν θεῶν καὶ φίλτατοι
τῇ πόλει πάρεσιν.
ἐνταῦθα γὰρ Δήμητρα καὶ Δημήτριον
ἄμα παρῆγ' ὁ καιρὸς.
ἢ μὲν τὰ σεμνὰ τῆς Κόρης μυθήρια
ἔρχετ' ἵνα ποιήσῃ,
ὁ δ' ἱλαρὸς ὥσπερ τὸν θεὸν δεῖ καὶ καλὸς
καὶ γελῶν πάρεσιν.

Manifestam lacunam in hunc ferme modum explendam esse suspicor ut legatur: αὐτὸν τὸν ἰθύφαλλον (παρατίθεται οὕτως ἔχοντα

Χαίροντες, ὧ πάντες λεῶ, συνέλθετε
πρὸς τὸν ἰθύφαλλον.)¹⁾
ὥς οἱ μέγιστοι τῶν θεῶν καὶ φίλτατοι
τῇ πόλει πάρεσιν.

Indignabundus Athenaeus postquam haec descripsit exclamat: ταῦτ' ἔδον οἱ Μαραθωνομάχοι — οἱ τὸν προσκυνήσαντα τὸν Περσῶν

1) Ipsa carminis verba praestare velle dementia est. Hoc unum agimus ut simul et sententiae defectus et lacunae origo pateat. Scribae oculi a priore ΙΘΥΦΑΛΛΟΝ ad posterius aberrarunt.

Βασιλέα ἀποκτείναντες! et ipse Demetrius foedam assentationem pertaesus palam dixit ὅτι οὐδείς ἐκ' αὐτοῦ Ἀθηναίων γέγονε μέγας καὶ ἀδρὸς τὴν ψυχὴν, ut memoriae prodidit testis oculatus Demochares paullo caeteris melior apud Athenaeum VI. p. 253 A.

In psephismate de Antiphonte supra p. 121 scriptum esse vidimus: ταῦτα δὲ γράψαι ἐν σήλῃ χαλκῇ καὶ ἥπερ κεῖται τὰ ψηφίσματα τὰ περὶ Φρυνίχου καὶ τοῦτο θέσθαι. Phrynichum constat ab Hermone ex insidiis interfectum etiam post mortem perduellionis esse damnatum. Plutarchus in Alcibiade cap. 25. οἱ Ἀθηναῖοι — τοῦ μὲν Φρυνίχου προδοσίαν κατεψηφίσαντο τεθνηκὸς, τὸν δ' Ἑρμῶνα καὶ τοὺς μετ' αὐτοῦ ἐξεφάνωσαν. Hoc quoque ψήφισμα a Cratero eis τὴν Συναγωγὴν esse receptum et per se satis certum est et liquido apparet ex scholio ad Aristophanis *Lysistratam* vs. 313.

τίς ξυλλάβοιτ' ἂν τοῦ ξύλου τῶν ἐν Σάμῳ στρατηγῶν;
Δίδυμος καὶ Κρατερὸς Φασὶ ταῦτα αἰνίττεσθαι εἰς Φρύνιχον τὸν Στρατωνίδου. ἐκακοηθεύσατο γὰρ πρὸς τὸν δῆμον ἐν Σάμῳ στρατηγῶν, ὥς ἐψηφίσατο κατ' αὐτοῦ ὁ δῆμος δημόσια εἶναι τὰ Φρυνίχου χρήματα καὶ τῆς θεοῦ τὸ δέκατον μέρος καὶ τὴν οἰκίαν κατεσκάφθαι αὐτοῦ καὶ ἄλλα πολλὰ κατ' αὐτοῦ ἔγραψεν ἐν σήλῃ χαλκῇ. Haec ut alia plurima in scholiis ad Aristophanem ex antiqua et erudita annotatione Didymi a recentiore magistro ad hanc rerum exilitatem et orationis infantiam compendifacta sunt. In illis scholiis non res ipsae apparent sed rerum umbrae. Quid ieiunius quam ἐκακοηθεύσατο πρὸς τὸν δῆμον de proditore?

Quid negligentius quam Δίδυμος καὶ Κρατερὸς Φασιν, ubi Didymus Crateri testimonio fuerat usus? Hoc saltem ex mutilato scholio tuto colligimus Craterum verba Aristophanis recte ad Phrynichum retulisse et explicatis breviter Phrynichi rebus τὰ περὶ τοῦ Φρυνίχου ψηφίσματα subiecisse. Psephismati, quo Phrynichus reus factus est, addita erat ἡ καταδίκη, iisdem verbis concepta, quae in Psephismate de Antiphonte vidimus: δημόσια εἶναι τὰ Φρυνίχου χρήματα καὶ τῆς θεοῦ τὸ ἐπιδέκατον et reliqua quae verbis legitimis ac solemnibus concipisolebant. Haec omnia Didymus ex Cratero diligenter descripserat, sed

magister, qui ea in brevius contraxit, pauca dedit mendose scripta et festinans addidit καὶ ἄλλα πολλὰ κατ' αὐτοῦ ἔγραψεν ἐν τῇ αἰγῇ χαλκῇ.

Videmus esse tabulas ex aere, in quibus damnationes reorum olim insculpebantur. Vidimus τῇ αἰγῇ χαλκῇ in Antiphonte et Archeptolemo, videmus in Phrynicho, tertia est in Diagora Melio apud Scholiasten Aristophanis ad *Aves* 1073. Μελάνθιος ἐν τῷ περὶ Μυσηρίων προφέρειται τῆς χαλκῆς αἰγῆς ἀντίγραφον, ἐν ᾗ ἐπεκέρυξαν (τῷ Διαγόρᾳ) κτέ.

Craterus dum rerum Atticarum notitiam ex variis scriptoribus sedulo colligit et ipsa ψηφίσματα apponens illustrat, fieri non potest quin plurimum operae in poetis Comicis lectitandis et in rem suam excerpendis posuerit. Huius rei nunc *unicum* indicium superest in male mulcato Scholio ad Lysistratam, sed mihi quidem saepe suspicio animum subiit multa apud Plutarchum Comicorum veterum testimonia non ex ipsorum fabulis a se lectis petita sed et aliis et Cratero sublecta Plutarchum protulisse, qui et Aristophanem oderat et reliquos poetas Comodiae veteris omnes ἀνθρώπους σατυρικοὺς τοῖς βίοις καὶ τὰς κατὰ τῶν κριττῶν βλασφημίας ὥσπερ δαίμονι κακῷ τῷ Φθόνῳ τῶν πολλῶν ἀποθύνοντας ἐκάστοτε, ut scribit in vita Periclis cap. 13. cf. *Quaestl. conuin.* VII. 8. p. 712. A.

Finem faciam ἐν τοῖς τοῦ Ἀριστείδου ψηφίσμασι, quae apud Plutarchum feruntur in vita Aristidis cap. 21 et 22. Memorabile imprimis est quod cap. 21 legitur: ἔγραψεν Ἀριστείδης ψήφισμα συνιέναι μὲν εἰς Πλαταιᾶς καθ' ἕκασον ἐνιαυτὸν τοὺς ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος προβούλους καὶ θεωροὺς, ἄγεσθαι δὲ πενταετηρικὸν ἀγῶνα τῶν Ἑλευθερίων. εἶναι δὲ σύνταξιν Ἑλληνικὴν μυριάς μὲν ἄσπιδας, χιλίους δὲ ἵππους, ναῦς δ' ἑκατὸν ἐπὶ τὸν πρὸς τοὺς βαρβάρους πόλεμον, Πλαταιεῖς δὲ ἀσύλους καὶ ἱεροὺς ἀφείσθαι τῷ θεῷ θύοντας ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος. Quoniam Plutarchus, ut mox ostendam, ipsa Aristidis ψηφίσματα habebat ob oculos, illa quoque verba inde sumpta esse haud improbabilis suspicio est, quo lubentius menda nonnulla ex iis, quae ἀττικαί erant scripta, eluamus. Pro πενταετηρικὸν reponere πεντετηρικὸν, et Πλαταιᾶς pro Πλαταιεῖς et θύοντας pro θύοντας. Mendosum est etiam χιλίους δὲ ἵππους, quis enim in tali re pro equitibus nominat equos? Aristides scripsisse videtur μυριάων μὲν ἄσ-

πίδα, χιλίαν δὲ ἴππον, nam sic veteres loquebantur, ut in *Anabasi* I. 7. 10 τῶν Ἑλλήνων ἀσπίς μυρία, et in *Cytop.* IV. 6. 2. ἴππον χιλίαν, et duo collectiva sic componi solent. In cap. 22 corrigendum ἐξ Ἀθηναίων ἀπάντων pro πάντων ex certa formula.

In rebus ab Aristide gestis enarrandis Plutarchus fere Herodotum sequitur aut certe aliquem, qui ex Herodoto totus pendebat sed ita ut nonnihil novi adderet aut ab Herodoto neglectum aut a recentioribus fictum. Ferox Atheniensium responsum Alexandro Macedoni et alterum Spartanorum legatis redditum memorat historiae pater VIII. 143 et 144. Adscribam prius ut emendem. Editur: νῦν τε ἀπάγγελλε Μαρδονίῳ ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι ἕς' ἂν ὁ ἥλιος τὴν αὐτὴν ὁδὸν ἴῃ τῇ καὶ νῦν ἔρχεται μήποτε ὁμολογήσειν ἡμέας Ξέρξῃ, expuncto putido emblemate ὡς Ἀθηναῖοι λέγουσι, quod loci compositionem penitus conturbat, reponere τὴν (non τῇ) καὶ νῦν ἔρχεται'). Haec igitur Plutarchus cap. 10 ipsum Aristidem respondisse narrat: ἄχρις ἂν οὗτος (τὸν ἥλιον δείξας), ἔφη, ταύτην πορεύηται τὴν πορείαν Ἀθηναῖοι πολεμήσουσι Πέρσας κτέ. ubi scribendum: ἄχρι (non ἄχρις) ἂν οὗτος — τὴν αὐτὴν πορεύηται πορείαν. Si haec ipsius Aristidis verba fuissent, non opinor id Herodotum omisurum fuisse qui Aristidem impense admirabatur. Sunt haec recentiorum additamenta et fide indigna, ut continuo apparebit. Mittitur Spartam legatio. Herodotus legatorum nominat neminem IX. 6 et 7. Plutarchus Aristidem illi legationi praefuisse narrat cap. 10 Ἀριστείδης πεμφθεὶς πρὸς Λακεδαιμόνα κτέ. et quid dixerit et quid egerit copiose exponit. Sed quid si Aristidem omnino ne missum quidem Spartam legatum appareat? Missi sunt Cimon et Periclis pater Xanthippus et Myronides. Unde nosti? ex ipso psephismate, quod de ea legatione Aristides ipse scripsit. Ubinam est psephisma? apud Plutarchum.

1) Hunc quoque Herodoti locum ut alios plures admiratus Sophocles in poësin suam recepit *Philoct.* vs. 1329.

καὶ παῦλαν ἴσθι, τῇσδε μήποτ' ἂν τυχεῖν
νόσον βαρείας ἕς' ἂν αὐτὸς ἥλιος
ταύτη μὲν αἶρετ τῇσδε δ' αὐ δέτῃ πάλιν.

ubi recipere debet Dindorfius Brunekii coniecturam ἕς' ἂν pro ὡς ἂν, quam vides ex Herodoto confirmatam.

in vita Aristidis cap. 10: ἐν δὲ τῷ ψηφίσματι τοῦ Ἀριστείδου πρεσβευτῆς οὐκ αὐτὸς ἀλλὰ Κίμων καὶ Ξάνθιππος καὶ Μυρωνίδης φέρονται.

Nihil his addam praeter lepidum Gallici poetae versiculum:
Et c'est pourtant ainsi que l'on écrit l'histoire.

CAPUT III.

AD PLUTARCHI VITAM PERICLIS.

Cap. I. ξένους τινὰς ἐν Ῥώμῃ κυνῶν τέκνα καὶ πιθήκων ἐν τοῖς κόλποις περιφέροντας καὶ ἀγαπῶντας ἰδὼν ὁ Καῖσαρ ἠρώτησεν εἰ παῖδια παρ' αὐτοῖς οὐ τίκτουσιν αἱ γυναῖκες, ἡγεμονικῶς σφόδρα νουθετήσας τοὺς τὸ φύσει φιλητικὸν ἐν ἡμῖν καὶ φιλόσοργον εἰς θηρία καταναλίσκοντας ἀνθρώποις ὀφειλόμενον. Quid sibi vult in tali re ἡγεμονικῶς σφόδρα? Quis nostrum, qui non sumus ἡγεμόνες, non idem in re simili dicere potuisset? Emendandum ΚΗδεμονικῶς σφόδρα. Non duriter et aspere eos Caesar increpuit, sed admonuit *benigne admodum* et leniter. Saepe eo sensu κηδεμονικῶς ponitur. In Scholiis Venetis ad Iliad. I. 29 est ἡ Ἀγαμέμνωνος ῥητορεία εὐ ἔχουσα καὶ κηδεμονικῶς. et ad Π. 83. ὅτι δὲ κηδεμονικῶς ταῦτα τῷ Φίλῳ συμβουλευεῖ ἐπιμαρτυρεῖ καὶ ὁ ποιητής, et sic ad Π. 98. οὐ κατὰ κηδεμονίαν τῶν Ἑλλήνων. et ad Ξ. 110. ἄλλως τε τὸ πλήσσειν (leg. ἐπιπλήσσειν) θαμὰ ἀπέχθειαν οὐ κηδεμονίαν ἐμφαίνει.

Cap. 2. οὐδεὶς εὐφυὲς νέος — ἐπεθύμησε γενέσθαι — Ἀνακρέων ἢ Φιλήμων ἢ Ἀρχίλοχος ἡσθεῖς αὐτῶν τοῖς ποιήμασιν. Mendosum esse Φιλήμων omnes consentiunt. Itaque in eius locum substitutus est Φιλητᾶς. Sed non est illi locus inter Anacreontem et Archilochum in medius neque bonus Philetas in eorum numero est, de quibus Plutarchus paullo ante dixerat χαίροντες τῷ ἔργῳ τοῦ δημιουργοῦ καταφρονοῦμεν. Requiritur nomen poetae antiqui ut cum Anacreonte et Archilocho componi potuerit, et eadem de causa celeberrimi, et aliqua labe insigniti, ut generosus iuvenis ille esse fastidiat. Ex ΦΙΛΗΜΩΝ nihil expiscari poteris quod ad rem faciat. Plutarchi oratio multis locis vitiata

est propter lacunas et lacunulas inconsulto ac temere a sciolis expletas, ut Stobaei Florilegium. In huiusmodi mendo nil te ductus literarum iuvabunt, namque interiit scriptura vetus et suppletum est quod scilo imperito et indocto in buccam venit. Itaque aut de vera lectione reperienda desperandum est aut ex ipso sententiae fundo id quod periit eruendum. Superest ΑΝΑΚΡΕΩΝΗ :::::::::: HAPXIAOXOC. Quis poeta in ea lacuna latet? Nobilis est, antiquus est, et tamen ob vitam et mores fastidiendus. Unum solum novi equidem in quem haec omnia cadant: itaque suppleverim Ἀνακρέων ἢ ΙΠΠΙΩΝΑΞ ἢ Ἀρχίλοχος. Saepius Hipponax et Archilochus coniunguntur. Plutarchus in Comment. ad Hesiodum (p. 22, 6 in Fragm.) τὸν μὲν γὰρ Ἀρχίλοχον καὶ τὸν Ἱππῶνακτα βλασφημίας συγγράψαι κατὰ τῶν λυπησάντων. Ergo ex longo exilio Ἱππῶναξ in pristinam sedem reducatur censeo, et sic rectissime additur: οὐ γὰρ ἀναγκαῖον εἰ τέρπει τὸ ἔργον ὡς χάριεν ἄξιον σπουδῆς εἶναι τὸν εἰργασμένον.

Cap. 5. δ δὲ ποιητῆς Ἰων Φησὶ ταῖς τοῦ Περικλέους μεγαλαυχίαις πολλὴν ὑπεροψίαν ἀναμεμῖχθαι καὶ περιφρόνησιν τῶν ἄλλων· ἐπαινεῖ δὲ τὸ Κίμωνος ἐμμελὲς καὶ ὕγρον καὶ μεμουςωμένον ἐν ταῖς περιφοραῖς. Excidit in ultimo verbo necessaria praepositio scribendumque ἐν ταῖς CTM περιφοραῖς. Pervulgato usu συμπεριφέρεσθαι τινι est ita uti alicuius consuetudine et familiaritate ut ei te accommodes et nonnumquam nonnihil indulgeas et obsequare, ita uti inter homines urbanos et elegantiores fieri mos est, et opponitur ei ἡ τῶν μεγαλαυχουμένων ὑπεροψία καὶ περιφρόνησις τῶν ἄλλων, quae etiam in magno viro liberis civibus permolesta et odiosa accidit. Quemadmodum igitur hodie non *versari* sed *conversari* cum aliquo dicimur, sic Graece constanter non περιφέρεσθαι, sed συμπεριφέρεσθαι et συμπεριφορά appellatur. Sensu illo metaphorico passim apud sequiores legitur, apud veteres semel mihi lectum apud Aeschinem *de Fals. Legat.* § 171, ubi: *necesse est, inquit, ita sese et civem et civitatem temporibus accommodare ut est maxime e republica*: τοῖς καιροῖς ἀνάγκη συμπεριφέρεσθαι πρὸς τὸ κράτιστον καὶ τὸν ἄνδρα καὶ τὴν πόλιν.

Ibid. cap. 5 vitiose editur *δοξοκομίαν* et *δοξοκομπεῖν*. Magna

est verborum copia ex — κοπεῖν compositorum, quae cum nominibus cognatis enumerabo primum, deinde tralaticia in iis scribarum vitia indicabo.

Βουλοκοπῖδαι.

Δημοκοπεῖν, — κόπος — κοπία — κοπικός et calcei
δημοκοπίδες.

Δοξοκοπεῖν — κόπος — κοπία.

Ἐκδημοκοπεῖν.

Ἑλληνοκοπεῖν.

Ἑλπίδοκοπεῖν.

Ἑρμοκοπῖδαι.

Ἑωροκοπῖαι.

Θαλαττοκοπεῖν.

Θιατροκοπεῖν.

Κρημνοκοπεῖν.

Μετewροκοπεῖν, μετewροκόπος.

Ὀρτυγοκοπεῖν — κόπος.

Ὀχλοκοπεῖν.

Πολιτοκοπεῖν.

Πορνοκοπεῖν — κόπος — κοπία.

Πραξικοπεῖν.

Ῥησικοπεῖν.

Στηλοκοπεῖν.

Στυφοκόπος.

Συμβολοκοπεῖν.

Φαντασικοκοπεῖν.

Φλυαροκοπεῖν.

In his formis, quae partim sunt a Comicis antiquis fictae, aliae novitiae et recentissimae, scribarum natio ita turbat ut -κόπος in -κόμπος et -κοπεῖν in -κομπεῖν deformant, unde haec vitia sunt in libris frequentissima δοξοκομπεῖν et δοξοκομπία, δημοκόμπος, κρημνοκομπεῖν, ὀρτυγοκόμπος, στυφοκόμπος, aut pro -κόπος -κοπία -κοπεῖν rescribant -κοπέας -κοπία et -κοπεῖν, ut in θιατροκοπία, ὀρτυγοκόπος, περσοκόπος, πορνοκοπῶν, φαντασικοκοπεῖν et sim. quo certior est Porsoni emendatio μετewροκόπος Platonī pro μετewροκόπος restituentis, vide supra p. 118.

Itaque Plutarcho reddemus suum δοξακοπῖαν et δοξακοπεῖν, et in reliquis omnibus eadem vitia eodem remedio sanabimus.

Addam ridiculum errorem, in quem se Photius induit v. *Ξενοκοπεῖν*: ἀντὶ τοῦ πληγὰς ἔλαβον. οὕτω Μεταγένης. Suidae stupor λαβεῖν dedit pro ἔλαβον. Meinekius verum vidit *Ξυνεκόπην* reponens; hoc est πληγὰς ἔλαβον, ut *ξυγκόπτειν* est τύπτειν. I nunc et crede grammaticis.

Verborum ex -κοπεῖν compositorum alia servant verbi κόπτειν significationem propriam (ut βαλαττοκοπεῖν, ὀρτυγοκοπεῖν, σηλοκοπεῖν, ἔρμολοπίδαι, συφοκόποι), alia metaphoricam, qua κόπτειν τινά est oblundere aliquem et enecare, ut apud Hegesippum Athenaei p. 290 B.

ἢ λέγων φαίνου τί μοι

καινὸν παρὰ τοὺς ἔμπροσθεν ἢ μὴ κόπτε με.

Itaque οἱ βουλοκοπίδαι, οἱ δημοκοποῦντες et πολιτοκοποῦντες et θεατροκοποῦντες et ὀχλοκοποῦντες sunt qui senatum, populum, cives, spectatores, plebeculam dicendo et blandiendo fatigant gratiam et favorem captantes, et sunt haec omnia vocabula et maledicta Comicorum ioco ficta et πεπαιγμένα. Eadem est indoles reliquorum: μετεωροκόπος est deridentis ut μεταρσιολέσχης et μετεωροφένακες. Κρημνοκοπεῖν lepide et scite fictum est in poetam τόμφακα, κρημνοποιόν, ut Aeschylum appellat Phidippides in *Nubibus* v. 1367. Sic et ῥησικοπεῖν dicitur, et eodem modo gloriae inanis caprator odiose dicebatur δοξοκόπος et δοξοκοπεῖν (non δοξοκόμπος et δοξοκομπεῖν), et hinc apparet Plutarchum scripsisse: τοὺς δὲ τοῦ Περικλέους τὴν σεμνότητα δοξοκοπίαν τε καὶ τῦφον ἀποκαλοῦντας ὁ Ζήνων παρεκάλει καὶ αὐτοὺς τι τοιοῦτον δοξοκοπεῖν.

Cap. 6. (ὁ Περικλῆς) καὶ δεισιδαιμονίας δοκεῖ γενέσθαι καθυπέρτερος ὅσῃν τὸ πρὸς τὰ μετέωρα θάμβος ἐργάζεται τοῖς τούτων τὰς αἰτίας ἀγνοοῦσιν. Duo in his vitia sunt: ex vetere scriptura ΚΑΘΥΠΕΡΤΕΡΟΧΝ male effinxerunt καθυπέρτερος ὅσῃν, quum esset καθυπέρτερος ἦν scribendum. Deinde si quis quid in hominum animis excitare dicitur, composito ἐνεργάζεσθαι pro simplici ἐργάζεσθαι utendum. Exemplorum plena sunt omnia. Confunduntur sexcenties in libris, sed verior scriptura facile agnoscitur, ut in vicinia: ὁ φυσικὸς λόγος ἀντὶ τῆς — δεισιδαιμονίας τὴν — εὐσέβειαν ἐργάζεται, imo vero ἐνεργάζεται, quia naturae cognitio pro superstitione pietatem in hominum animis excitare dicitur.

Cap. 7. ἐπει δ' Ἀριστείδης μὲν ἀποτεθνήκει καὶ Θεμιστοκλῆς ἐξεπεπτώκει. Praeter Homeri locum in Odys. M. 593.

βόες δ' ἀποτέθνασαν ἤδη.

et in Iliad. X. 432.

σεῦ ἀποτεθνήωτος,

nusquam locorum ἀποτέθνηκα mihi lectum est: omnes omnium locorum et temporum in simplici τέθνηκα conspirant. Etiam in Iliade suspecta mihi lectio est quoniam ΚΑΤΑτεθνήωτος nota et pervulgata forma apud Homerum est, ut *κάτθανε*, et in Tragoediis *κατθανεῖν* et *κατθανών* et *κατθανεῖ* et *κατθανούμενος* et similia passim. Plutarcho quoque reddiderim *έτεθνήκει*, quod est *μυριδλεκτον* apud omnes.

Cap. 7. haereo in verbis τῆς δ' ἀληθινῆς ἀρετῆς κάλλισα φαίνεται τὰ μάλισα Φαινόμενα, imo vero plane contrarium, τὰ ἥκιστα Φαινόμενα, id est ea quae magni viri in vita domestica et in gremio suorum agunt remotis arbitris, nam vide quid sequatur: καὶ τῶν ἀγαθῶν ἀνδρῶν οὐδὲν οὕτω θαυμάσιον τοῖς ἐκτὸς ὥς ὁ καθ' ἡμέραν βίος τοῖς συνοῦσιν. Ea vero *minime* apparent, opinor, et vulgo sunt incognita: ΤΑ :: ΙCΤΑΦΑΙΝΟΜΕΝΑ male et incogitanter expletum est.

Caeterum in illis potissimum *verae virtutis summam praestantiam* apparere quis optimo Plutarcho non assentietur?

Ibid. cap. 7. Pericles ad populum raro prodibat *ἐαυτὸν* — πρὸς τὰς μεγάλας χρείας ἐπιδιδούς, τᾶλλα δὲ Φίλους καὶ ῥήτορας ἐταίρους καθιελς ἔπραττεν. Quis admonitus dubitabit reponere καὶ ῥήτορας ἐτέρους?

Cap. 8. Pericles dicendi facultatem ὥσπερ ὄργανον ἐξαρτυόμενος παρέτεινε τὸν Ἀναξαγόραν οἷον βαφὴν τῇ ῥητορικῇ τὴν Φυσιολογίαν ὑποχεόμενος. Corruptum est ΠΑΡΕΤΕΙΝΕ, nihilo melius est *παρενέτεινε*, quod ex uno libro receptum est. Corrigendum arbitror *παρενεῖρε*, *inserebat* Pericles orationibus locos graves ex philosophia Anaxagorea, ut Cato *locos graves ex philosophia* Stoica in curia *tractabat* (Cicero *Paradox.* Prooem. I). *Παρενείρειν* et apud alios saepius legitur et apud Plutarchum *An seni sit gerenda respublica* p. 795. B. οὐδὲ γὰρ ἀκμάζων ἀνὴρ

ἐπαινείται — εἰς πάντα παρενείρων καὶ πᾶσι καταμιγνὺς
 ἑαυτὸν ἀπλησίᾳ δόξης ἢ φθόγῳ. In huius loci vicinia leguntur
 incerti Tragici versiculi a Nauckio in Tragicorum Fragmentis
 praeteriti, cuius loci emendationem iuvat hic παρενείρειν. Edi-
 tur: μὴ ἀναγκάζωμεν τὸ γῆρας ἐξελεγχόμενον ἐπὶ τοιαύτας φωνὰς
 καταφέρεισθαι

ᾧ δεξιὰ χεῖρ, ὡς ποθεῖς λαβεῖν δόρυ
 ἐν δ' ἀσθενείᾳ τὸν πόθον διώλεσας.

adversis frontibus concurrunt ποθεῖς et τὸν πόθον διώλεσας, sed
 tu emenda

οὐδ' ἀσθενείᾳ τὸν πόθον διώλεσας.

id est οὐδὲ ὑπὸ τοῦ μὴ δύνασθαι ἐπαύσω ποθοῦσα sive καίπερ
 οὐδὲν δυναμένη ὅμως ἔτι ποθεῖς.

Cap. 9. ὁ Περικλῆς — τρέπεται πρὸς τὴν τῶν δημοσίων διανομὴν
 συμβουλευσάντος αὐτῷ Δημωνίδου τοῦ Οἴθην, ὡς Ἀριστοτέλης
 ἰσόρηκεν. Emendandum est Δάμωνος Δαμωνίδου Ὁαθεν. In-
 dicium mihi fecit Stephanus Byzantinus v. Ὁα: — ὁ μέντοι
 δημότης Ὁαθεν λέγεται »Δάμων Δαμωνίδου Ὁαθεν.« Hic
 est ille Damon, de quo Plutarchus scripsit cap. 4. ὁ δὲ Δάμων
 — τῷ Περικλεῖ συνῆν καθάπερ ἀθλητῇ τῶν πολιτικῶν ἀλείπτης
 καὶ διδάσκαλος.

Cap. 10. Λακεδαιμονίων στρατῷ μεγάλῳ ἐμβαλόντων εἰς τὴν
 Ταναγραϊκὴν, exemta literula scribendum Ταναγρικὴν. cf. Steph.
 Byz. v. Τάναγρα.

In cap. 10. διδὲ καὶ δοκεῖ Περικλῆς ἐρρωμενέσασθαι τὴν μάχην
 ἐκείνην ἀγωνίσασθαι, reponendum ἐρρωμενέσασθαι τὴν μάχην
 ἐκείνην ἀγωνίσασθαι, neque enim articulum τὴν omitti potuit
 neque μάχη appellari ἐρρωμένη, sed καρτερά, ut apud Homerum
 καρτίστην δὴ τήνδε μάχην φάτο δύμεναι ἀνδρῶν.

et sic apud omnes, ut in hac ipsa vita cap. 25 γενομένης
 δὲ καρτερᾶς ναυμαχίας. Sed ἐρρωμένως μάχεσθαι et ἀγωνίζε-
 σθαι ἐρρωμένως saepissime legitur, ut de lectione ἐρρωμενέσασθαι
 τὴν μάχην nulla possit esse dubitatio.

In lepido dicto Periclis ad Elpinicem cap. 10. ὦ Ἐλπινίχη,
 γραῦς εἶ, ὡς πράγματα τηλικαῦτα πράσσειν, dicendi usus pos-

tulat ut scribatur ὥσΤΕ pro ὡς. Simillimum est Euripideum in *Andromache* 80

γέρων ἐκαῖνος ὥσΤε σ' ὠφελεῖν παρών.

Cap. 10. ἔπεσον δὲ καὶ τοῦ Κίμωνος οἱ φίλοι πάντες ὁμαλῶς, οὓς Περικλῆς συνεπηγιάτο τοῦ λακωνισμοῦ, quia loci sententia postulat »quos Pericles cum Cimone una insimulaverat," nempe quum Cimon in exsilium eiectus esset (non una insimulabat Cimone exsule) mutato accentu scribendum συνεπηγιάτο pro συνεπηγιάτο, pro imperfecto plusquamperfectum.

Cap. 11. χιλίους μὲν ἔσειλεν εἰς Χερρόνησον κληρούχους — ἄλλους δ' εἰς Ἰταλίαν οἰκίζομένης Συβάρεως, ἣν Θουρίους προσηγόρευσαν. Duabus literulis repetitis scribendum ἈΝοικίζομένης. Deleta Sybaris a Pericle *instaurata* est. Praeterea repone Συβάριος pro Συβάρεως. Noto usu nomina propria id genus retinent antiquam formam Ionicam. Thucydides I. 64. ἐξ Ἀφύτιος ὁρμώμενος, et ubi non leguntur similia?

Post pauca in verbis Φρουρὰν τοῦ μὴ νεωτερίζειν [τι] παρακατοικίζων τοῖς συμμάχοις resecta importunum ΤΙ ex sequente Π vitio natum.

Cap. 12. ἡ δ' ἔνεστιν αὐτῷ πρὸς τοὺς ἐγκαλοῦντας εὐπρεπεσάτη τῶν προφάσεων — ταύτην ἀνῆρχε Περικλῆς, pro ἔνεστι restitutum est simplex ἡ δ' ἔστιν αὐτῷ. Idem est ἔχω πρόφασιν et ἔστι μοι πρόφασις, non ἔνεστιν. Ἐνεῖναι homini esse dicuntur ea omnia quae ad indolem aut naturam plerumque animi, nonnumquam et corporis, pertinent.

Paucis interpositis legitur: ἐδίδασκεν οὖν ὁ Περικλῆς τὸν δῆμον ὅτι χρημάτων μὲν οὐκ ὀφείλουσι τοῖς συμμάχοις λόγον — δεῖ δὲ — εἰς ταῦτα τὴν εὐπορίαν τρέπειν. Vera lectio est ΔΕΙΝ δέ, non δεῖ. Fert in talibus Graecae compositionis ratio ut ubi ὅτι non repetitur ad indirectam orationem transitus fiat.

Cap. 13. καίτοι ποτέ φασιν Ἀγαθάρχου τοῦ ζωγράφου μέγα φρονούντος ἐπὶ τῷ ταχὺ καὶ ῥαδίως τὰ ζῷα ποιεῖν ἀκούσαντα τὸν Ζεῦξιν εἰπεῖν ἑγὼ δὲ πολλῶ χρόνῳ." Neglecta est lineola in ΔΕ scribendumque ἐγὼ δ' ἐν πολλῶ χρόνῳ. In talibus necessaria prorsus praepositio est neque ullo modo omitti potest.

In iis quae continuo sequuntur lacuna temere expleta omnem perelegantis metaphorae gratiam ac venustatem funditus evertit et perdidit: ἡ γὰρ ἐν τῷ ποιεῖν εὐχέρεια καὶ ταχύτης οὐκ ἐντί-
θῃσι βάρος ἔργῳ μόνιμον οὐδὲ κάλλους ἀκρίβειαν· ὁ δ' εἰς τὴν
γένεσιν τῷ πόνῳ ΠΡΟΔΑΝΕΙΘΕΙC χρόνος ἐν τῇ σωτηρίᾳ τοῦ
γενομένου T : N :: N ἀποδίδωσιν. Quid est supplendum? Quid
tandem ἀποδίδωσιν ὁ προδανεισθεὶς χρόνος? Quid aliud quam reli-
qua omnia δανείσματα, nempe *foenus*, *usuram*. Restituamus
igitur Plutarchi manum TON TOKON ἀποδίδωσιν et sciolum qui
THN ICXTN suppleverat facessere iubeamus.

In cap. 13. Μεταγένης ὁ Ξυπέτιος τὸ διάζωμα καὶ τοὺς
ἄνω κίονας ἐπέστησε. Reddamus artifici suum δῆμον scribendo
Μεταγένης ὁ Ξυπεταῶν, quamquam nondum est omnis exemta
dubitatio sitne Ξυπεταῶν an — αἰῶν an — εἰῶν scribendum,
tamen, vulgata lectio Ξυπέτιος manifesto mendosa est.

Lepidissimus Cratini locus turpi vitio inquinatus circumam-
bulat cap. 13. Κρατῖνος ἐν Θράτταις παίζει πρὸς αὐτόν·

ὁ σχινοκέφαλος Ζεὺς ὅδε προσέρχεται

Περικλῆς τῷδεῖον ἐπὶ τοῦ κρανίου

ἔχων ἐπειδὴ τοῦτρακον παροίχεται.

Meinekios ut metrum restitueret ὁδὶ et ὁ Περικλῆς dedit,
frustra utrumque. Tu vero verba poetæ sic constitue:

ὁ σχινοκέφαλος Ζεὺς ὅδε

προσέρχεται, τῷδεῖον ἐπὶ τοῦ κρανίου

ἔχων ἐπειδὴ τοῦτρακον παροίχεται.

Quis non admonitus praesertim sentit quam satue et insulse
Περικλῆς sit additum post ὁ σχινοκέφαλος Ζεὺς ὅδε, ubi per-
sonatus Pericles in scenam prodiit? Et quis non meminit sex-
centies a sciolis nomina propria frigide et inficete interpolari
solere? Multa etiam apud Plutarchum huius fraudis exempla
reperiuntur, quorum unum proferam in hac ipsa vita in Cra-
tini versibus latens cap. 24. Aspasia, inquit, ἐν ταῖς κωμωδαῖς
Ὁμφάλη τε νέα καὶ Δηϊάνειρα καὶ πάλιν Ἥρα προσαγορεύεται.
Κρατῖνος δ' ἄντικρυς παλλακὴν αὐτὴν εἶρηκεν ἐν τούτοις

Ἥραν τέ οἱ [Ἀσπασίαν] τίττει

καταπυγούσυνην παλλακὴν κυνῶπιδα.

In his neque metri ratio satis constat neque sententiae. Hoc

unum satis certum est Ἀσπασίαν hoc loco perinde esse spurium et expungendum atque illo Περικλήης.

In cap. 13 τὸ χαλκοῦν ἄγαλμα τῆς Ὑγείας Ἀθηνᾶς ἀνέστησεν ἐν ἀκροπόλει, imo vero τῆς Ὑγιείας Ἀθηνᾶς. Sitne EI an IEI scribendum nostrum est ubique decernere. Ridemus bonos theologos, qui in libris Novi Testamenti pro πιεῖν aut πείν aut πῖν recipiunt in textum »ob fidem veterum membranarum" scilicet, quae scatent mendis et vitiis omne genus, atque eas editiones *criticas* appellant, qua re quid umquam possit esse ἀκριώτερον?

Continuo sequitur: ὁ δὲ Φειδίας εἰργάζετο μὲν τῆς θεοῦ τὸ χρυσοῦν ἔδος καὶ τούτου δημιουργὸς ἐν τῇ σήλῃ εἶναι γέγραπται. Male abundat εἶναι et in γέγραπται necessaria praepositio desideratur. Utrique malo simul medeberis scribendo ἐν τῇ σήλῃ ἘΑΝΑγέγραπται.

Post pauca legitur: εἰς τὴν Μενίππου γυναῖκα διαβάλλοντες ἀνδρὸς φίλου καὶ ὑποστρατηγοῦντος. Mendosum est ὑποστρατηγοῦντος. Neque res neque nomen Atheniensibus in usu erat. Corrige καὶ Ὑποστρατηγοῦντος et in praetura collegae.

In cap. 17 καὶ τὴν οἰκίαν ἐκεῖνος (ὁ Ἀναξαγόρας) ἐξέλιπε καὶ τὴν χώραν ἀφ᾽ ἧς κεν ἀργὴν καὶ μηλόβοτον, veluti proverbio dicebatur μηλόβοτον ἀνεῖναι (non ἀφεῖναι) si quis agrum vastum et sine cultura neglectum ovibus depascendum relinqueret. Primus Isocrates dixit in *Plataico* p. 302. c. (οἱ Θηβαῖοι) ἔθεντο τὴν ψῆφον ὥς χρὴ τὴν τε πόλιν ἐξανδραποδίσασθαι καὶ τὴν χώραν ΑΝΕΙΝΑΙ μηλόβοτον, ὥσπερ τὸ Κρισαῖον πεδίον. Post eum Lycurgus in *Leocratea* p. 168, 30. ὁ μηλόβοτον τὴν Ἀττικὴν ΕΙΝΑΙ (scrib. ΑΝΕῖναι) Φανερά τῇ ψήφῳ καταψηφισάμενος, et iterum apud Suidam v. Μηλόβοτος χώρα ὑπὸ πολεμίων ἐξηρημωθείσα, ἣν κατανέμεται τὰ τετράποδα (melius τὰ πρόβατα). Κεῖται δὲ τοῦνομα καὶ παρὰ τῷ Λυκούργῳ ἐν τῷ κατ' Αὐτοκλέους· ἀλλὰ καὶ μηλόβοτον τὴν Ἀττικὴν ΑΝΗΚΕΝ. Et hinc passim apud recentiores μηλόβοτον ἀνιέναι legitur. Dionys. Halic. A. R. II. 16. τὸ μήτε ἀνδραποδίζεσθαι μήτε γῆν αὐτῶν ΑΝΙΕΝΑΙ μηλόβοτον. Diod. Sic. I. 36 τὴν χώραν ἀνέντες μηλόβοτον. Diog.

Laërt. VI. 87. τὴν οὐσίαν μηλόβοτον ἀνεῖναι καὶ εἴ τι ἀργύριον εἶη εἰς θάλατταν βαλεῖν, ubi οὐσία de agro dicitur. Himerius p. 84 Wernsd. Ἀναξαγόρας γῆν ἀνῆκε τὴν ἑαυτοῦ πᾶσαν μηλόβοτον. Satis inepte Philostratus in vita Apollonii V. 27. (δ Κλαύδιος) μηλόβοτον γυναιξὶ τὴν ἀρχὴν ἀνῆκεν. Multo salsius Scopelianus Sophista (apud Philostr. in Vit. Soph. p. 221), quum pater bona omnia servulo amasio reliquisset, dictitabat τὰ μὲν Ἀναξαγόρου ΜΗΛΟΒΟΤΑ εἶναι τὰ δὲ αὐτοῦ ΔΟΥΛΟΒΟΤΑ.

Sic igitur veluti in proverbium haec abierunt, praesertim in Anaxagorae mentione, et ἀνιέναι quidem proprium in ea re verbum est. Suidas v. Μηλόβοτον γῆν ἀνείμενην εἰς νομὴν προβάτων, caeterum pro ἀνιέναι dicebant et καταλιπεῖν μηλόβοτον, ut ποιεῖν, ἔαν μηλόβοτον. Plutarchus de vitando aere alieno p. 831. F. Ἀναξαγόρας δὲ τὴν χώραν κατέλιπε μηλόβοτον. Dionys. Hal. A. R. VIII. 50. μηλόβοτον πεποιηκὼς γῆν αὐτῶν τὴν ἀρίστην, et alibi passim. Sed ἀφιέναι quia de agro dici non potest, Plutarcho redde suum⁴ καὶ τὴν χώραν ἀνῆκε — μηλόβοτον.

In cap. 18. ὁρῶν δὲ Τολμίδην τὸν Τολμαίου — πεπεικότα τῶν ἐν ἡλικίᾳ τοῦς ἀρίστους καὶ φιλοτιμοτάτους ἐθέλοντὶ στρατεύεσθαι, mendosum est ἐθέλοντί. Recte scribitur cap. 20 ἐψηφίσατο πλεῖν εἰς Σινώπην Ἀθηναίων ἐθέλοντας ἐξακοσίους. Idem ergo reponendum et ΣΤστρατεύεσθαι pro στρατεύεσθαι, quia sequitur ἀνευ τῆς ἄλλης δυνάμεως. Quibus imperatum est στρατεύονται, sed lecti iuvenes sua voluntate ΣΤστρατεύονται.

Indignor quandoque bonus dormitat Plutarchus ea quae aperte falsa et ficta sunt candide admodum et ἀκάκως pro veris et certis narrans. De Aspasia serio scribit cap. 24. τὰς γυναῖκας ἀκροασομένας οἱ συνήθεις ἦγον ὡς αὐτὴν καίπερ οὐ κοσμίῳ προεστῶσαν ἐργασίας οὐδὲ σεμνῆς ἀλλὰ παιδίσκας ἐταιρούσας τρέφουσιν. Ergo serio credidit Aspasiā, quam unice Pericles dilexerit, quam iustae uxoris loco habuerit, lenam fuisse et meretriculas habuisse domi, quas ad quaestum institueret. Licebat et reliquis Comicis et Aristophani ita iocari:

ἀντεξέκλειψαν Ἀσπασίας πόρνα δύο,

sed quis nescit et olim et nunc istiusmodi sales et iocos eo magis risum movere quo magis inter omnes constet esse crimina haec scurrilia et commenticia, non vera.

Caeterum nihil est tam absurdum quin credulas inveniat aures si quid magno et potenti viro quod turpe sit obiicitur. Heraclides Ponticus scripsit ὡς Περικλῆς ὁ Ὀλύμπιος ἀπήλλαξεν ἐκ τῆς οἰκίας τὴν γυναῖκα καὶ τὸν μεθ' ἡδονῆς βίον προείλετο ᾧκει τε μετ' Ἀσπασίας τῆς ἐκ Μεγάρων ἐταίρας καὶ τὸ πολὺ μέρος τῆς οὐσίας εἰς ταύτην κατανάλωσεν. Nae ille homo probe noverrat Periclis indolem et mores, qui ista sic scripserit. Arripuit haec Athenaeus p. 533. C. quo nemo erat in terris homo maledicentior, qui iterum p. 589. D. multa flagitiosa in Periclem conquisivit. ἦν δ' οὗτος ἀνὴρ πρὸς ἀφροδίσια (leg. τὰφροδίσια) πάνυ καταφερῆς, ὅστις καὶ τῇ τοῦ υἱοῦ γυναικὶ συνῆν, et ne forte dubites addit: ὡς Στησίμβροτος ὁ Θάσιος ἰσορεῖ κατὰ τοὺς αὐτοὺς αὐτῷ χρόνους γενόμενος καὶ ἑορακῶς αὐτόν. Ergo res certa est, nam aequales mentiri et falsa crimina comminisci ex invidia et odio non solent. Nostin' cur Cimmonem Pericles ab exilio revocaverit? Non erubuit Athenaeus scribere l. l. μισθὸν ἔλαβε τῆς τοῦ Κίμωνος καθόδου ὁ Περικλῆς τὸ τῇ Ἑλπινίκῃ μιχθῆναι, sed hi omnes testes nihili aut improbi aut stulti cum suis mendaciis facessant.

Excidit praepositio cap. 26. πλεύσαντος γὰρ αὐτοῦ Μέλισσος δ' Ἰθαγένους — ἔπεισε τοὺς πολίτας ἐπιθέσθαι τοῖς Ἀθηναίοις. Melissus occasione usus est quum Pericles cum sexaginta navibus alio abiisset. Itaque pro πλεύσαντος corrigendum ΑΠΟπλεύσαντος.

Ex verbis Plutarchi cap. 26. ἡ δὲ σάμαινα ναῦς ἐστὶν ὑπέρφωρος μὲν τὸ σίμωμα κοιλοτέρα δὲ καὶ γαστροειδής, emendandus est locus Suidae: Σάμη εἶδος πάθους Σαμιακοῦ, imo vero: Σάμαινα εἶδος ΠΛΟΙΟΥ Σαμιακοῦ, ut apud Photium v. Σαμιακὸν τρόπον. — ὑπὲρ γὰρ ἐμφέρεις εἶχε τὰς πύργους τὰ τῶν Σαμίων πλοῖα, et Suidam v. Σαμίων ὁ δῆμος — σάμαινα ὃ ἐστὶ πλοῖον δίκροτον. Confusa sunt de more ΔΟ et ΑΘ.

In fine capitis Aristophanis versiculus inter duos interlocutores dividendus est sic:

A. Σαμίων ὁ δῆμος ἐστίν. B. ὡς πολυγράμματος.

In cap. 28. ὁ Περικλῆς -(τοὺς Σαμίους) χρήμασι πολλοῖς ἐξήμωσεν· ὧν τὰ μὲν εὐθὺς ἤνεγκαν οἱ Σάμιοι, τὰ δ' ἐν χρόνῳ ῥητῶ ταξάμενοι κατοίσειν ὁμήρους ἔδωκαν. Vitium est in κατοίσειν, namque ut ΦΕΡΕΙΝ χρήματα rectissime dicitur ut Φέρειν δάσμον, Φόρον, σύνταξιν, ἔρανον, sic ΚΑΤΑΦέρειν neque dixit quisquam neque eo sensu dici potest. Quid latet igitur in ΚΑΤΟΙ-
 CEIN? Graecum est ἀποτίσειν, sed Plutarchi ταξάμενοι ἀπο-
 τίσειν ob hiatum vitabat dicere. Igitur ΚΑΤΑΘΗCΕΙΝ verum videtur; quia κτατιθέναι pro solvere apud optimum quemque usitatum est, ut in Nubibus noto loco vs. 245

μισθὸν δ' ὄντιν' ἂν

πράττη μ' ὁμοῦμαί σοι καταθήσειν τοὺς θεοὺς.

In cap. 50. λέγουσι δὲ — εἰπεῖν Πολυάλκη τῶν πρέσβων τινά, pro τινά loquendi usus ἔνα requirit, ut Latine non *legatorum aliquis*, sed *unus e legalis*.

In cap. 32. Ἀναξαγόραν μὲν οὖν ἐξέπεμψε καὶ προὔπεμψεν ἐκ τῆς πόλεως. Dittographia in his inest, neque est veri simile Periclem palam Athenis abeuntem Anaxagoram *esse prosecutum* (προπέμψαι). Clam et furtim philosophum urbe emissum ratio docet. Ergo rescribendum φοβηθεὶς ὑπέξεπεμψεν ἐκ τῆς πό-
 λεως.

In cap. 33 τῷ δὲ Περικλεῖ δεινὸν ἐφαίνετο πρὸς τοὺς ἐξακισ-
 ΜΤΡΙΟΤC Πελοποννησίων καὶ Βοιωτῶν ὀπλίτας — μάχην συνάψαι. Quid audio? ἐξακισμύριοι ὀπλῖται in Atticam introierant et spe-
 rabant se Athenienses ad pugnam elicere posse, ὥς τῶν Ἀθη-
 ναίων ὑπὸ Φρονήματος διαμαχομένων πρὸς αὐτοῦς. Dementia haec quidem est. Sed non erant viribus tam dispares, scribae nobis imposuerunt et ex ipsa rei natura rescribemus ἐξακισΧΙ-
 ΛΙΟΤC — ὀπλίτας.

In cap. 34 primum de Sintenisii sententia scribendum ἡγριώ-
 θησαν πρὸς τὸν Περικλέα καθάπερ πρὸς ἱατρὸν καὶ πατέρα τῇ νόσῳ
 παραφρονήσαντες καὶ ἀδικεῖν ἐπεχείρησαν, pro vulgata Περικλέα
 [καὶ] καθάπερ ἱατρὸν — παραφρονήσαντες ἀδικεῖν ἐπεχείρησαν,
 deinde in ἐπεχείρησαν ἈΝΑπεισθέντες praepositio ANA ex prae-

cedenti AN vitio nata expungenda est. Πεισθῆναι enim et ἄναπεισθῆναι ita differunt, ut πεισθῆναι sit credere et ἀναπεισθῆναι ad agendum impelli et adduci. Vulgi opinio erat a Periclis inimicis sparsa ὡς τὴν νόσον ἢ τοῦ χωριτικοῦ πλῆθους εἰς τὸ ἄςυ συμφόρησις ἐργάζεται, quam qui veram esse credebant ἐπείσθησαν, non ἀνεπείσθησαν.

In cap. 35. ὁ Περικλῆς — πολιορκήσας τὴν ἸΕΡΑΝ Ἐπίδαυρον ἐλπίδα παρασχοῦσαν ὡς ἀλωσομένην ἀπέτυχε διὰ τὴν νόσον. Nusquam locorum sila fuit umquam urbs, quae ἢ ἸΕΡΑ Ἐπίδαυρος appellaretur. Veram lectionem suppeditabit Thucydides IV. 56. ἀπέπλευσαν ἐς Κύθηρα· ἐκ δὲ αὐτῶν περιέπλευσαν ἐς Ἐπίδαυρον τὴν Λιμηράν, et VII. 26 καὶ πρῶτον μὲν Ἐπιδάουρου τι τῆς Λιμηρᾶς ἐδῆωσαν, et sic apud alios. Λιμηρός quid sit analogia certa et ἀναντίλεκτος demonstrat. Ut οἶνος οἰνῆρος, πόνος πονῆρος et alia centena, sic λιμὸς λιμηρός. Per ludibrium sic appellata urbs est famelica Epidaurus, et cognomen ei ita uti fit adhaesit. Suidas v. Λιμηράν: λιμῶττουςαν, ἔνθεν τοι καὶ Λιμηράν τὴν Ἐπίδαυρον συκοφαντοῦντες ἐκάλουν. Grammaticis aliter visum, qui dedecus absurda etymologia conati sunt depellere. Λιμηρά quia I longum est scribitur et ΛΕΙΜΗΡΑ. Hinc magistrorum commenta: ἐκαλεῖτο δὲ ποτε Λεϊμηρή διὰ διφθόγγου ὡς λειμῶνας ἔχουσα ἢ καὶ διὰ τοῦ I ὡς πολυλίμενος οἶονεὶ λιμενηρά τις οὔσα, vide Meinek. ad Steph. Byzant. v. Ἐπίδαυρος. Quia neque ex λειμῶν umquam λειμηρός nasci potuit neque ex λιμήν λιμενηρός, nedum λιμηρός, grammaticos sua commenta, et scribas suum ἱεράν sibi habere iubebimus et Plutarcho quod unice verum est τὴν Λιμηράν Ἐπίδαυρον restituemus.

In cap. 36. χαλεπῶς ἔφερε τὴν τοῦ πατρὸς ἀκρίβειαν γλίσχρα καὶ κατὰ μικρὸν αὐτῷ χορηγοῦντος. Quia pater filio maligne sumtus praebere dicitur pro γλίσχρα reponendum est γλίσχρως, vel potius ex Codice C, qui saepe veram lectionem solus servavit, dudum receptum oportuit.

Post pauca: τὸ δὲ μεϊράκιον [ὁ Ξάνθιππος] ἐπὶ τούτῳ χαλεπῶς διατεθεὶς ἐλοιδόρει τὸν πατέρα, tolle evidens emblemata et in sqq. ἐκφέρων ἐπὶ γέλῳτι — τοὺς λόγους οὓς ἐποίει μετὰ τῶν σοφιστῶν pro ἐποίει certa lex Graeci sermonis postulat ut ἐποιεῖτο dicatur.

In cap. 37. ἀθυμῶν καὶ κείμενος οἶκοι διὰ τὸ πένθος ὑπ' Ἀλκιβιάδου καὶ τῶν ἄλλων ἐπέισθη φίλων προελθεῖν. *Sedebat, credo, Pericles domi, non iacebat: itaque καθήμενος verum est non κείμενος. Praeterea transposuerim καὶ τῶν ἄλλων φίλων ἐπέισθη προελθεῖν.*

Pericles καθήμενος οἶκοι διὰ τὸ πένθος adiuvabit nos ad emendandum Herodoti locum, qui uti nunc habet intelligi non potest VI. 39. Μιλτιάδης δὲ ἀπικόμενος ἐς τὴν Χερσόνησον εἶχε κατ' οἶκους τὸν ἀδελφεὸν Στησαγόρεα δηλαδὴ ἐπιτιμέων. οἱ δὲ Χερσοννησίται — ἀπικόμενοι ὡς συλλυπηθησόμενοι ἐδέθησαν ὑπ' αὐτοῦ. Manifesto corruptum est ΕΠΙΤΙΜΕΩΝ. Ut Pericles οἶκοι ἐκάθητο διὰ τὸ πένθος, sic Miltiades εἶχε κατ' οἶκους τὸν ἀδελφεὸν δηλαδὴ ΠΕΝΘΕΩΝ.

In cap. 37. ἡ παροῦσα δυσυχία τῷ Περικλεῖ περὶ τὸν οἶκον ὡς δίκην ΤΙΝΑ δεδοκῆτι τῆς ὑπεροψίας — ἐπέκλασε τοὺς Ἀθηναίους. Vitium est in τινά: quid est dedisse aliquid poenarum? Sententia requirit dedisse poenarum SATIS. Itaque reponemus ὡς δίκην ἱκανὴν δεδοκῆτι.

In cap. 38. ἤδη δὲ πρὸς τῷ τελευτᾷ ὄντος (τοῦ Περικλέους) περικαθήμενοι τῶν πολιτῶν οἱ βέλτιστοι καὶ τῶν φίλων οἱ περιόντες λόγον ἐποιοῦντο τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δυνάμεως ὅση γένοιτο. Primum ex Codice C recipe verissimam lectionem παρακαθήμενοι pro περικαθήμενοι. Assidebant aegro in lecto decumbenti et animam agenti, non circumsidebant. Deinde corrige λόγῳ ἐποιοῦντο ΠΕΡΙ τῆς ἀρετῆς id est διελέγοντο πρὸς ἀλλήλους.

Ultima Periclis morientis verba cap. 38. vitium conceperunt οὐδεὶς γάρ, inquit, δι' ἐμὲ τῶν ὄντων Ἀθηναίων μέλαν ἰμάτιον περιβάλλετο, nam quid est τῶν ὄντων Ἀθηναίων? Pro ΤΩΝΟΝΤΩΝ suspicor τῶν πολιτῶν emendari oportere expuncto emblemate Ἀθηναίων. Gloriat̃ur Pericles moriturus civium neminem se accusante damnatum esse et in carcere necatum.

Unum superest in cap. ultimo: οἱ ποιεῖται — ἀλίσκονται τοῖς αὐτῶν ποιήμασι τὸν μὲν τόπον ἐν ᾧ τοὺς θεοὺς κατοικεῖν λέγουσιν ἀσφαλὲς ἔδος καὶ ἀσάλευτον καλοῦντες, — αὐτοὺς δὲ τοὺς θεοὺς ταραχῆς

καὶ δυσμενείας καὶ ὀργῆς ἄλλων τε μεσοῦς παθῶν ἀποφαίνοντες οὐδ' ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσι ΠΡΟΧΚΟΝΤΩΝ. Nulla sunt πάθῃ ἀνθρώπῳ νοῦν ἔχοντι ΠΡΟΧΚΟΝΤΑ. Quid est igitur legendum? Duabus literulis exemtis οὐδ' ἀνθρώποις νοῦν ἔχουσι ΠΡΟΧΟΝΤΩΝ. Saepe vidi προσόντα in προσήκοντα corruptum. Proprium in ea re verbum est προσεῖναι. Exempla ubique sunt obvia, ut in hac ipsa vita cap. 7. πλούτου δὲ καὶ γένους προσόντος αὐτῷ λαμπροῦ, et cap. 8. καὶ συνδραμεῖν οὐδὲν ἀπέοικεν ἀπὸ πολλῶν προσόντων τῷ ἀνδρὶ τὴν δόξαν.

COMICI DORICI VERSICULUS.

Apud Zenobium Cent. IV. 35 legitur proverbium:

Θᾶττον ὁ τόκος Ἑρακλείτῳ Περιναίῳ τρέχει,
quod interpretatione non eget, sed emendatione, quia et Περιναίῳ nihil est et metrum laborat. Repone:

Θᾶσσον ὁ τόκος Ἑρακλείτῳ τῷ Τεριναίῳ τρέχει.
optimus Comici Siculi vel Italici septenarius est. Τέρινα mediam producit ut Αἴγινα, Βέλβινα, Βέμβινα et similia. Simul Atticum θᾶττον refingendum erat in θᾶσσον.

SCITUM RUSTICI DICTUM AD PISISTRATUM.

Suidas v. Σφακελισμός. — παροιμία «καὶ σφάκελοι ποιοῦσιν ἀτέλειαν.» Πεισίστρατος γὰρ ὁ τύραννος δεκάτην τῶν γεωργουμένων ἀπῆτει τοὺς Ἀθηναίους· παριῶν δὲ ποτε καὶ ἰδὼν πρεσβύτην πέτρας ἐργαζόμενον καὶ τόπους λιθώδεις ἤρετο τίνας ἐκ τῶν τόπων κομίζοιτο καρπούς· ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «ὁ δύναντας καὶ σφακέλους καὶ τούτων δεκάτην Πεισίστρατος φέρει.» θαυμάσας δ' ὁ Πεισίστρατος τὴν παρρησίαν αὐτοῦ τῆς δεκάτης ἀτέλειαν ἔδωκεν. Nulla est in his παρρησία. Emenda: καὶ τούτων ΔΕ δεκάτην Πεισίστρατος ΦΕΡΟΙ, id est βουλομένην δ' ἂν τὸν Πεισίστρατον καὶ τούτων δεκάτην λαμβάνειν. Arrisit tyrannus et lepido seni decumas remisit.

C. G. C.

Κεραστικός, ὡς ὁρατ'?

In den *Tijdspiegel* van Julij 1872 zeide ik van de muurschilderij Iō bewaakt door Argos in het *tablinum* der „*maison de Livie*” op den Palatinus (bl. 76):

„Iō is zonder hare kleine koehorens, althans kan ik dit verzekeren: ik heb de schilderij verscheidene malen, in Augustus 1871, beschouwd, met gezette aandacht, geruimen tijd en nu en dan met eenen goeden tooneelkijker, en heb niet het minste spoor van horentjes kunnen ontdekken noch den minsten schijn dat zij er ooit geweest zijn.”

Daarbij behoorde als noot eene verwijzing op Dr. Engelmann in de *Archaeologische Zeitung* van 1870 bl. 38, t. w.: deze „zegt van onze schilderij: „[mit Hörnern versehen ?],” voorts in de noot 3: „auf der mir vorliegenden, leider retouchirten und deshalb theilweise sehr schlechten Photographie ist zwar von Hörnern nichts zu erkennen, aber Herr Geheimrath Strack hat mich versichert, dass sie vorhanden seien.” Ik kan slechts herhalen wat in den tekst staat: met de meeste zorg heb ik ze niet kunnen vinden. Ook op de plaat der *Revue archéologique* komen zij niet voor.” Die plaat staat in 't n°. van Oct. 1870, en behoort bij pag. 388, 393 enz. — Engelmann schijnt de autoriteit voor Overbecks stellige uitdrukking in de *Kunstmythologie* (1871) I bl. 483: *men ziet daar Iō met koehorens*.

In de tweede helft van Augustus 1872 bezocht ik Pompeii en bepaaldelijk het dusgenoemde *Pantheon* (huis der Augustalen, Serapeum, Hospitium, Macellum, temple d'Auguste of hoe men 't al genoemd heeft). Vlak links van den ingang (men vindt ze dus 't gemakkelijkst als men den hoofdingang weder uitgaat) viel mijn oog op eene muurschilderij, Helbig's n°. 131: deze is klaarblijkelijk een tweede exemplaar ¹⁾ der Palatinusschilderij, en helderde bij nadere bezigtiging den twijfel der kunstken- ners op.

De Iō van het Pantheon mist den linker horen geheel, even

1) Voor twee der drie figuren: de derde, Hermes, ontbreekt geheel op de Pantheonschilderij.

als die van den Palatinus. Omtrent den regter maakte de schilderij, waarop ik geheel onverwacht stuitte, dadelijk en achtervolgens dezen indruk: dat is Iō en Argos als op den Palatijn; dat is de regterhoren; nu moet hij op de Palatinusschilderij ook te vinden zijn.

Het is slechts eene zeer kleine witachtige vlek, waarlijk geen horen, slechts een „bewijsje” er van, wat men op de Pantheonschilderij ziet. Toch is het ligt te herkennen voor iemand die van den Palatijnschen Iō-kop werk gemaakt heeft, en het maakt den indruk als of de Pompeiaansche schilder, hoe weinig hij ’t ook aangaf, toch nog geweten heeft dat hij een horen copieerde. De Palatijnsche schilder wist dat zeker niet. Diens origineel (met den Hermes er op) moet den Iō-kop bijna naauwkeurig zoo als de Pantheonschilderij hebben voorgesteld, want de horen op den Palatinus ziet er juist zoo uit als of hij uit het Pantheon zelf was gecopieerd door iemand die een vlekje blootweg navolgte zonder te merken dat dat vlekje een horen voorstelt.

Immers nu het Palatinuskopje weder opzoekende bleek me, dat ook daar eene nog kleinere, vormlooze, witachtige vlek, oogenschijnlijk geheel onbeduidend, op dezelfde plaats als in Pompeii’s Pantheon aanwezig is. Of ik die vroeger in ’t geheel niet had opgelet dan voor nietsbetekenend gehouden weet ik niet, maar ze heeft geheel den schijn als ware het eene onbegrepen copie van het Pompeiaansche vlekje, en is even gemakkelijk dáárdoor te herkennen als bijna onmogelijk zonder dat.

Heeft nu Geheimrath Strack, wiens gezegde wij uit de tweede hand kennen, welligt de Pantheonschilderij vóór de Palatijnsche gezien, dáárdoor begrepen dat dat vlekje den regterhoren moest voorstellen, dáárdoor aan Dr. Engelmann gezegd dat de horens (’t is slechts één) aanwezig waren? Wie zal dat nagaan?

Helbig’s beredeneerde lijst in zijne *Wandgemälde der verschütteten Städte Campaniens*, nos. 151 tot 156, wordt door Perrot in de *Rev. archéol.* van Oct. 1870 t. a. p. besproken, en deze *Revue* even als de *Archaeol. Zeitung* is op de Leidsche Bibliotheek.

M., 9 Febr. 1873.

E. J. KIEHL.

OBSERVATIONES CRITICAE

IN

HELIODORUM.

SCRIPSIT S. A. NABER.

Juvat redire in memoriam illius temporis, quum ante hos viginti annos amicissimi viri Kiehlius et Mehlerus mecum ceperunt consilium colligendi et edendi, si quid docti in nostra patria viri de bonis litteris scripsissent, quod nostrae curae committere vellent. Ex eo tempore, egregiam opem ferentibus celeberrimis philologis, qui post unum alterumque annum magna parte gravissimi oneris nos, levarunt, mox totum in humeros suos transtulerunt, per undecim annos Mnemosyne prodiit sic ut nec nos suscepti consilii poeniteret et lectores habere viderentur, quod cum fructu cognoscerent. Nihil est cur reticeam quod omnes consentiunt: Mnemosyne nostra veterem Batavorum in philologia laudem egregie tutata est. Tandem illa vox conticuit et jam per novem annos multis desiderata obmutuit. Itaque antequam initium faciam scribendi, ingratus sim, si omittam Mnemosynen salutare redivivam, tanquam veterem amicam, quae novos nacta patronos, laetis ominibus et filiabus plaudentibus post diuturnum silentium jam iterum e tenebris exire gestiat. Ut mihi allatus est nuncius consilia ab novis triumviris agitari, ut Mnemosynen resuscitarent, postquam res ad exitum spei adducta videbatur, continuo quaesivi, an quaedam ipse quoque conferre possem, doctis auribus et pristina Mnemosynes laude non penitus indigna. Legeram et relegeram nuper Eroticos Graecos, quorum studiorum fructus jam in animo est eruditis viris tradere explorandos.

Operae pretium est ipsum Heliodorum audire: τῶν δὲ ψήφων διακρινομένων, οἱ μὲν τὸν θάνατον καταχειροτονήσαντες ἦσαν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, οἱ μὲν καταλεῦσαι, οἱ δ' εἰς τὸ βάρβαρον πέμψαι κρίναντες, οἱ δὲ λοιποὶ εἰς χιλίους, κτέ. Tum pergit narrare, quomodo factum sit, ut vinceret sententia eorum qui censuissent non capite reum damnandum esse, sed aqua et igni ei esse interdicendum. Quid attinet dicere, quā sint haec absurda? Imprimis me advertit numerus civium duorum millium et septingentorum, qui soli populi comitiis interfuisse dicuntur. Sed tamen de more ipse suam causam Theseus commode perorarat; brevi autem post, ut legimus p. 251. 14, Phaedrae cognati, cui tunc Demaenetae nomen erat, quae manus sibi consciverat, miserum patrem accusant, τοὺς δεινотάτους τῶν ῥητόρων πρὸς τὴν κατηγορίαν ἐπὶ πολλοῖς χρήμασιν ἀναβιβασάμενοι. Scilicet ignorabat Heliodorus suam quemque causam Athenis agere debuisse. Sed peius est quod legimus p. 295. 48. Rapuit Theagenes Calasiride connivente Charicleam, quae tunc Apollinis Delphici sacerdotium gerebat. Fit tumultus in urbe, undique concurrunt cives ut illatam vim arceant. Concubia nocte populus convocatur a praetoribus per praeconem, nam Delphis, uti vides, sol occasus suprema tempestas non erat: καὶ ὁ δῆμος αὐτίκα παρῆν καὶ τὸ θέατρον ἐγίγνετο νυκτερινὸν βουλευτήριον. Deplorat infelicem sortem suam Charicles, qui Charicleae pater putabatur esse; post eum verba facit unus ex praetoribus, qui primum haud absurde suadet, ut omnes citato cursu persequantur Theagenem et Charicleam et Thessalos juvenes Theagenis amicos, qui nefarii consilii participes fuissent. Οὗς ἐγὼ, orator indignabundus exclamat p. 296. 44, οὗς ἐγὼ Φημὶ χρῆναι αὐτοὺς τέως ὅτι τάχις καταλαβόντας ἀνασκολοπίσαι καὶ τοὺς ἐξ αὐτῶν ἀτιμῶσαι διαβιβάζοντας καὶ εἰς τὸ γένος τὴν τιμωρίαν. O episcopum ridiculum! o interpretem non minus ridiculum, qui ita verteris: „Quos ego aio quam primum „comprehensos cruci affigi oportere et quosdam ex illis ignominia „affici, translata etiam in familiam poena.” Si quis curat scire, quae postea acta sint, dicam. Mittitur populus in suffragium, perfertur Hegesiae praetoris rogatio: perfertur quoque alia lex: μηκέτι τὴν ζάκορον ἀναφαίνειν τοῖς τὸ ἐνόπλιον τρέχουσιν. Tum demum tota civitas se proripit, non adulti tantum, sed

pueri quoque, sed decrepiti senes, sed matronae τὸ προστυχὸν εἰς ὄπλον ἀρπασάμεναι. Interea latitant amantes in vicina domo Calasiridis et brevi post clam conscendunt navem, tuto profecturi in Aegyptum.

Studet imitari Heliodorus veteres Atticos, sed ea res non felicissime ei cessit, nam oratio scatet vitiis. Scio quidem et intelligo Graeculis sero natis multa condonanda esse, nam arduum sane erat pure et Attice scribere, dum aures quotidie resonarent vitioso aequalium sermone, in quo miscerentur quadrata rotundis, sed tamen ridicula res est recentissimos istos scriptores videre, qui modo loquantur cum matre Evandri, ut Romani jocabantur, modo delabantur ad turpes errores eorum, qui diversa confundunt in unum et falsam secuti analogiam omnia conturbant. Judicium tulit de Heliodori oratione Cobetus ad calcem sexti Mnemosynes voluminis, sed, ut mihi quidem videtur, paulo severius. Unum affert exemplum ex quo appareat, quam sit Heliodorus Graecitatis antiquioris imperitus. Appellat genitores perpetuo, unico loco excepto p. 260. 35, τοὺς Φύντας, quo vocabulo apud veteres poetas non *genitores* indicantur, ut aequum est, sed *patres*. Probat hoc Cobetus allatis decem locis: reliquos tres indicare omisit: p. 288. 40 Φρόνημα βασιλείου καὶ πρὸς τοὺς Φύντας ἀναφέρειν, p. 336. 29 τὸν Φύντα καὶ ἔχοντες καὶ αἰδεσθέντες, p. 336. 35 ἤδοντο ἐπὶ τῷ Φύντι σωζομένη. Illud quoque addi potest, Heliodorum aliorum exemplum imitatum parentes semel iterumque vocare τοὺς πατέρας, cum τοὺς γονέας deberet, p. 240. 15 et p. 255. 27: εἶγε σοι πατέρες εἰσὶν, ἀπόκριναι. Est hoc quidem perineptum φῦναι dicere, ubi φῦσαι usurpare deberes, si quidem cum elegantioribus loqui velles, sed omnium in Heliodoro errorum, quorum est permagnus numerus, hic tamen est longe turpissimus et exemplum prorsus simile frustra quaesivi. Ut ipsi lectores possint ferre iudicium, potiora de hoc argumento subijciam, ex quibus illud imprimis apparebit, quod retinendum est, ne quis ipsum Heliodorum corrigit, dum librariorum errores sibi corrigere videatur, antiquis et probis vocabulorum formis perpetuo adulterinas admisceri, cuius rei exemplum habuimus, cum dicerem apud Heliodorum *natos* semel omnino recte τοὺς Φύντας dici.

nam pugna fratrum istorum Petosiridis et Thyamidis, qui — quod rarissime accidit — ex archipirata sacerdos factus est, adumbrata est ad similitudinem certaminis inter Achillem et Hectorem, ita ut inter legendum vix possis lepidum caput non contemnere eius, qui tam improbabilia fingere ausus sit. Ipsae quoque dramatis personae libenter Homericis versibus utuntur. Rarius Theagenes nec fere nisi p. 407. 6, raro Chariclea p. 225. 28 et 286. 20; raro Nausicles mercator, sicuti p. 306. 8, ubi affirmat non esse ἀπόβλητα θεῶν ἐρικυδέα δῶρα. Cnemon juvenis Atheniensis paulo saepius v. c. 257. 11 coll. p. 327. 41 qui locus ductus est ex Odys. XVII. 222, p. 230. 38, p. 261. 33 et 283. 37. Sed frequentissime Homerum Calasiris pater istorum juvenum quos modo vidimus depugnantes, qui demonstrat Homerum Aegypto esse oriundum. Auspicatur narrationem solemnī formula Ἰλιόθεν με φέρεις p. 258. 52 et redit ad Homerum p. 259. 39, qui locus colorem duxit ex primo versu Odysseae et p. 259. 49 τετριγυῖα περιποῖται et p. 260. 1 et p. 264. 39 et p. 272. 25 et p. 277. 48 et p. 282. 52 et p. 304. 4 et p. 307. 39 et p. 315. 33. Vespertinum tempus indicat sic p. 312. 13: ἦν μὲν ἥδη τῆς ἡμέρας ὅτε ἀρότρου βούν ἐλευθεροῖ γηπόνος, quod perridicule dictum est, nam eo tempore bonus Calasiris navigabat in medio mari. P. 311 apparet ei in somnio Ulysses, quem statim agnoscit, quia ἐπιγουνίδα ὑποφαίνει. Quin in ipsa domo Oroondatis lena quaedam ad Arsacen uxorem eius p. 339. 49 utitur proverbio χρύσεια χαλκείων et Arsace ipsa, filia regis Persarum p. 359. 9 non immemor fuit versiculi ἐπὶ ξυροῦ ἴσεται ἀκμῆς, unde verbis suis quaesivit colorem. Sed hoc minus jam fortasse mirandum est, si quidem de Aethiopibus novimus philosophos et reges multum operae dare solitos fuisse Graeco sermoni, quod docemur p. 387. 47.

Aliorum scriptorum imitatio rarius apparet. Semel laudatur Hesiodus p. 234. 32. Aeschylus semel respicitur p. 268. 8, Plato bis p. 270. 16 coll. 276. 21 et p. 258. 54 coll. p. 321. 27. Demosthenes semel p. 321. 54, semel quoque Euripides p. 250. 34, ubi Heliodorus usurpat ex Medea vs. 1314, qui locus imperite ab interprete in Latinum sermonem conversus fuit et alia multa in ista versione risum movent. Semel quo-

que Herodotum agnosco p. 262. 5, sed levis Heliodori error ibi notandus est. Narrat Calasiris se aliquando captum fuisse amore Rhodopidis Thracicae mulieris, de qua ex Herodoto II. 135 omnia nota. Verum quo tempore illa in Aegypto fuit, nondum parebant incolae Persarum imperio. Ceterum plerique loci quos indicavi jam diu in proverbium abierant apud Graecos omnes et Heliodorus fortasse veteres istos ne legerat quidem. Aliis locis imitatio minus manifesta est.

Quod Cobetus aliquando notavit in Charitone, usu quoque venit in Heliodoro: pleraque omnia apud eum mira et incredibili celeritate perficiuntur. Bellum inferunt Aethiopes p. 369. 38 *θᾶττον ἀκοῆς*. P. 572. 50 describitur ingens fossa, quam Hydaspes duci jussit circa Syenes moenia: stupendum opus perficitur *λόγου θᾶττον*. Eodem pertinet p. 579. 25: pugnatur apud Syenen, Aethiopum acie nondum instructa: *οὕτω πᾶν διετέτακτο* et Persae jam appropinquabant. Vide quoque istud *λόγου θᾶττον* p. 287. 20, p. 312. 24 et p. 334. 43. Sed gravis error est, ubi scriptor ipse sibi contradicit. P. 386. 47 affirmat Chariclea certiozem se factam superesse matrem Persinam Aethiopum reginam, sed splendide mentitur generosa puella, nam nil tale aut inaudivit aut audire potuit.

Scriptis iis temporibus Heliodorus, quibus ne vestigium quidem pristinae libertatis erat reliquum. Omnia vergebant ad servitutem et excusandi errores sunt, si quis labitur in describendis iis, quae neque experiendo cognovit et legendo vix aegre cognoscere potuit. P. 257. 26 Heliodorus serio credere videtur fuisse Athenis quoddam *τῶν πολεμάρχων* collegium, sed turpius se dat p. 233. 15. Narrat ibi Cnemon adolescentulus Atheniensis se morem gerere noluisse novercae, quae privigni amore deperiret, novercam apud maritum detulisse nefarium Cnemonis amorem, cetera eodem modo quo de Phaëdra fabula est. Theseus personatus non continet iram, re minime explorata filium Cnemonem in vincula conjicit et, postquam illuxit rapit in jus. Producitur reus in concionem populi, nam populus ipse de eiusmodi causis cognovisse videtur; sunt certe verba Heliodori: *ἐπὶ τὸν δῆμον ἦγε*. Postquam pater luculentam habuit orationem, Hippolytum *ὁ γραμματεὺς* breviter interrogat, mittitur populus in suffragium et reus patria pellitur.

Pauci omnino hodie sunt, qui scire curent, quid olim *Erotici* scripserint. Exemplaria Graeca nostris hominibus commendari solent ob singularem praestantiam, quam admirari possumus, assequi nemo poterit, sed ab ista laude Achilles Tatius et Longus et reliqui remotissimi sunt. In hoc scriptiois genere longe longeque veteres superamus et miseret nos Graecos videre tam putide delirantes. Ceteris tamen omnibus meo quidem iudicio praestat Heliodorus, qui licet non multum habeat virium nec satis pure scribere didicerit, nec sententiarum elegantia et acumine conspicuus sit, primum nihil habet, quod castas auriculas offendere possit. Hinc unus inter omnes olim ab elegantioribus hominibus, in Gallia praesertim, lectitabatur et fuit aliquando tempus, quum inter principes et classicos scriptores recenseretur, qui nunc cum infimis sordere videtur. Praeterea ob rerum quas narrat varietatem et probabilem dispositionem non mediocri laude dignus est, si comparatur cum Eumathio et Theodoro Prodromo et Niceta Eugenio, qui tam aniliter desipiunt ut Heliodorus juxta positus ipsis Athenis Atticis vixisse et scripsisse videatur. Ab hoc igitur Heliodoro faciam initium, deinde exceptis pessimis, in quibus cognoscendis, fateor, taedium devorare non potui, reliquos ceteris paulo meliores percurram, postquam de Heliodoro observationes lectoribus non displicuisse intellexero.

Heliodori *Aethiopica*, quibus continentur amores Theagenis et Charicleae, divisa sunt in libros decem, ad quorum calcem legitur sic: *Τολόνδε πάρας ἔσχε τὸ σύνταγμα τῶν περὶ Θεαγένην καὶ Χαρίκλειαν· ὁ συνέταξεν ἀνὴρ Φοίνιξ Ἑμεσηνός, τῶν ἀπ' Ἑλίου γένος, Θεοδοσίου πατρὸς Ἡλιδωρος*. Fertur iste Heliodorus Episcopus fuisse Tricca in Thessalia et vixisse quarto fere saeculo post Christum natum nec habeo cur fidem denegem, quamquam sedulo quaerens nulla inveni satis certa indicia, Aethiopicorum scriptorem hominem Christianum fuisse. Sed quum Achilles Tatius et Xenophon Ephesius et Heliodorus describunt amantium suorum in Aegypto errores et aerumnas, illud miror cur Heliodorus hoc fabulae quasi theatro uti voluerit, qui Aegyptum minime haberet cognitam. Ex plurimis indiciis dabo pauca exempla maxime insignia. In editione Hirschigii nostratis, quae anno 1856 Parisiis prodit, nam Hercherus, quod miror, inter *Ero-*

ticos Graecos Heliodoro locum esse noluit, credo ne invaderet in provinciam ab Imm. Bekkero occupatam, in editione igitur Parisina p. 319. 25 Calasiris et Nausicles haud longe ab ostio Nili juxta ripam ambulant et *κροκόδειλον δρῶσιν ἀπὸ τῶν δεξιῶν ἐπὶ θάτερα διερπύζοντα*, quo conspecto incolae *συνήθως τε καὶ ἀθορύβως τὸ δφθὲν ἔχον*. Verum in ea parte Nili, quae mari proxima est, non modo crocodili non sunt frequentes sed omnino non inveniunt nec, quantum scio, unquam inventi sunt. P. 369. 38 narrantur quidam Memphide profecti esse, ut convenirent Persarum regis satrapam, qui tunc Thebis degeret. Sed antequam Thebas venerunt, in itinere certiores fiunt, Oroondatem, nam hoc nomen erat regio satrapae, profectum esse Syenen; quam ob causam Bagoas, qui Theagenem et Charicleam captivos adducebat, *ἐκτραπείς τῶν Θηβῶν ἐπὶ τὴν Σύννην ἤλαυνεν*. Apparet opinor ignorasse Heliodorum, ubi locorum sitae essent Thebae. Turpius etiam est Elephantinen apud nostrum non insulae nomen esse, sed urbis in terra continenti; crebro enim in Syenes oppugnatione sicco pede commeant Syene Elephantinen et contra, p. 378. 25 alibi. Non magis norat Heliodorus Philas insulam. Capta Syene Aethiopum rex Hydaspes redit in patriam, p. 389. 14. Primum recte *ἐχώρει τῆς δχθης τοῦ Νείλου ἐχόμενος*, sed postquam ad Cataractas pervenit, *ἐκτραπείς, τῆς μεσογαίας μᾶλλον εἶχετο καὶ εἰς τὰς Φίλας ἐλθὼν διαναπαύει τὸν στρατόν*. Sunt alia ejusdemmodi vitia, sed haec sunt fere insigniora.

Fingit Heliodorus actam esse fabulam eo tempore quo Aegyptii parerent regi Persarum itaque p. 236. 45 Athenis morari non debuit *τὸ μνῆμα τῶν Ἐπικουρείων*, sed leve hoc est prae ridiculo commento p. 278, Homerum fuisse Aegyptium. Hunc Heliodorus saepe laudat et perpetuo vocabulis recentioribus et olim incognitis indecore admiscet Homericos locos, quorum color toto coelo diversus est. Flosculos amat quales *ὄν θυμὸν κατέδων* p. 234. 41, *ἐδάκρυον ἐκείνου πρόφασιν* p. 237. 43 et *δallύνταν τε καὶ δallυμένων* p. 240. 31 et 244. 39. Usurpat *κῶμα* p. 254. 50 et 272. 44 et *θῶας* p. 257. 30 et *πύματον ὕπνον* p. 258. 4 et *ἐνθεν ἐλὼν* p. 307. 9 et *ἐγυμνώθη τῶν ἐπιβεβλημένων βακῶν* p. 336. 22. Semel quoque cum ipso Homero contendere velle videtur, uter elegantius scribat,

Ipsam vitium quod modo indicavi, facit ut meminerim verbi *τεχθῆναι*, quo quater Heliodorus usus est p. 228. 46, p. 387. 30, 34 et 396, 34, quum *γενέσθαι* debuisset ponere: semel, si bene memini, eodem sensu *γεννηθῆναι* habet p. 399. 3. Frequens iste error est apud sequiores et passivos aoristos ponunt, cum medios deberent: quis non saepe vidit *σαθῆναι* pro *σῆναι* dictum et *ἐγεγῆναι* pro *ἐγρέσθαι*? Idem obtinet apud nostrum in verbo *τρέπειν*, apud quem aliquoties vidi *τραπήναι* et *ἐκτραπήναι* pro *τραπέσθαι* et *ἐκτραπέσθαι* dictum. Legitur p. 228. 24 *ἐκτραπέντες πρὸς τὰ ὄρβια ἐχώρουν*, p. 246. 39 *πρὸς τὴν νῆσον ἐτράπησαν*, p. 274. 37 *πρὸς εὐωχίαν τῶν Θετταλῶν τραπέντων*, p. 293. 26 *ἐκτραπήναι τοῦ προκειμένου πλοῦ*, p. 303. 19 *ἐφ' ἐτέρας κόμας τραπεῖς*, p. 309. 20 *τῆς ἐπὶ Καρχηδονίους ὁρμῆς ἐκτραπεῖς*, p. 369. 38 *ἐκτραπεῖς τῶν Θηβῶν*, p. 389. 14 *ἐκτραπεῖς τῆς μεσογαίης εἶχετο*. Verum non constat in errore, nam legitur p. 283. 53 *τὴν Φυγὴν ὅποι τραπόμενοι λάθοιμεν ἐπισκοπῶν*, p. 285. 24 *ἐκτραπόμενος παρήειν*, p. 292. 16 *πρὸς τὸ πείθειν τραπόμενοι*, p. 323. 41 *ποῖ γὰρ τράπωμαι*, p. 412. 6 *πρὸς τὰ ἱερὰ τραπώμεθα*. Itaque cum hodie legatur p. 229. 32 *Φροντίδι τῶν παρόντων συνεχόμενος πρὸς ὕπνον ἐτέτραπτο*, satis apparet scripsisse Heliodorum *ἐτράπετο*. Sed antiquum obtinet p. 258. 4 *πρὸς ὕπνον τραπεῖς*, unde efficio librariorum confudisse praepositiones *εἰς* et *πρὸς* p. 310. 52, ubi hodie legatur *εἰς ὕπνον ἐτράπημεν*.

Alia multa verba sunt quorum activas et medias formas Heliodorus confundit. P. 353. 4 legitur *λήσεται* pro *λήσει*; *τεθνήξασθαι* pro *τεθνήξειν* p. 253. 36, 361. 54, 368. 41; *ἀπολαύσειν* p. 235. 25 et 345 51; *οἰμώξειν* p. 285. 49, quamquam bis recte legitur *οἰμώξομαι* p. 315. 46 et 317. 12; *διώξειν* pro *διώξομαι* invenio p. 295. 31 et 367. 31; saepissime legitur *ὑπηρετεῖσθαι*, semel recte *ὑπηρετοῦντα* p. 353. 50. Et eodem modo Heliodorus incertus haeret utrum praeferat *εὐτρεπίζειν* an *εὐτρεπίζεσθαι*, *διακονεῖν* an *διακονεῖσθαι*. Huius verbi legitur utraque forma eadem pagina 303, sed nihil est cur alterum locum ex altero corrigas. Minus jam mirum videbitur p. 268. 9. *ἐδιδάξαμην* legi, ubi activa forma *ἐδίδαξα* opus foret.

In futurorum quoque formis saepe Heliodorum deprehendi titubantem. P. 324. 31 invenio *μαχεσόμεθα* pro *μαχοῦμεθα*, p. 316. 24 *γαμνηθήσασθαι*, p. 235. 50 et 340. 30 *καλέσειν*,

p. 291. 4 et alibi *τελέσειν*; sed graviora vitia sunt in aoristis *σκοπῆσαι* p. 370. 23, p. 275. 36, p. 300. 22 et p. 409. 30; *μετημφίασα* p. 258. 50 et alibi, *δλισθῆσαι* p. 272. 40 et 319. 1, quamquam recte *κατολίσθης* p. 348. 46, *ῥεῦσαι* p. 275. 28, quamquam *ῥυῆναι* p. 333. 6, *εὔρασθαι* p. 288. 46 et 399. 27, *κερδῆσαι* p. 294. 37 et alibi, *διορυγῆναι* p. 376. 23, *καθεσθῆναι* p. 284. 50, *ἀποφυγῆναι* p. 248. 8, *ἀπονάμενος* p. 248. 35 et 251. 28, *ἐπιπτὰς* p. 237. 45 et 291. 51, quo non multo melius est praesens *ἵπτασθαι*, quod itidem bis invenitur p. 297. 40 et 405. 7. Omnibus autem istis longe peius foret *συντεύξασθαι*, si scripsisset Heliodorus quod legitur p. 235. 24 *ὄνειδιζοντα τὴν ἄδικον ἐπιβουλὴν αἰσχύνομαι συντεύξασθαι* et p. 365. 10 *ἐντεύξασθαι ἀλλήλοις ἀπεγνωκότας*, sed nisi egregie fallor, rescribendum est *συντεύξεσθαι* et *ἐντεύξεσθαι*, quod vel sic non optime dictum erit. Minus facile excusabitur Heliodorus, si quidem p. 256. 49 *ἐγκαταλείψαι* ausus est dicere; *δύσασθαι* tamen apud eum non invenitur, nam, quod editur p. 299. 4. *τὴν ὑπόνοιαν ἀποδύσασθαι σπεύδων* quantillum erat reponere *ἀπολύσασθαι*.

Mira est Heliodori, sicuti apparuit, in eligendis verborum formis inconstantia; sic perperam ponit *διαχειρισόμενος* p. 232. 46; mox p. 242. 41 recte habet *χαριούμενος*; scribit interdum recte *ἐπεδείκνυ* et similia, v. c. 265. 38, 295. 15, 350. 37 et 403. 14; tamen invenio *ἀνίσων* p. 294. 42 et *ᾤμνυεν* p. 247. 32; *ἡλωκέναι* habet et *ἑαλωκέναι*; recte legitur *ἠνώχλου* p. 319. 4 et 332. 51, *ἠνειχόμεν* p. 330. 53, sed hodie apud eum legitur *ᾤθουν*, numquam *ἑώθουν*, v. c. 231. 3, 237. 27, 254. 47, 336. 54; genuinae et Atticae formae sunt *διαδραῖναι*, *διαδράντων*, *ἀπέδρασαν*, quae passim leguntur, ter tamen vitiose *διαδράσας* pro *διαδράς* p. 253. 16, *διαδράσει* pro *διαδραίη* p. 350. 36 et *διαδράσσα* pro *διαδράσα* p. 369. 2.

Praeter eas formas, quas supra recensui aliae multae vitiosae sunt, quas non omnes indicabo, sed quam brevissime potero excerpam ea quae imprimis videntur luculenta. Imperfectum verbi *ἔρχομαι* saepe apud Heliodorum est *ἤρχόμεν*, participium *ἐρχόμενος*, futurum *ἐλεύσομαι*, unde consequitur *εἰμι* praesentis esse temporis non futuri p. 265. 24, p. 340. 39 et p. 350. 40. Imperativus verbi *εἶναι* bis *ἔσο* est prorsus barbare p. 350. 21

p. 251. 52 ἐμὲ κατακλείσας ἔχει μὴ δ' ὅσον προκύψαι τῶν θυρῶν ἐπιτρέπων· p. 299. 17 μὴ δέ πω κεκορεσμένος ὁ ἐμὲ εἰληχῶς δαίμων ἠπάτησε· p. 302. 2 τὸ τοῖς πολεμίοις ἐκόντας αὐτοὺς ἐγχειρίζειν οὐκ ἐπαινοῦσα, μὴ γὰρ εἶναι πρόδηλον ὡς ἀναιρήσουσι λαβόντες· p. 316. 42 μὴ δὲν μελλήσας ἀνίσταται· p. 329. 7 εἶδον μὴ εἰς μικρὸν τὸ πρᾶγμα τελευτήσῃν· p. 400. 27 μὴ συλλαβὼν τὸν νοῦν τῶν εἰρημένων, σύγγνωθι, ἔφη. Omnium turpissimum est p. 351. 44: τοῦτο μὲν ὅτι μὴ ἔσαι ἢ γιγνώμενον οὐκ ὀφθαί, δῆλον.

Videtur tamen sibi Heliodorus nitidissime scribere et plena manu elegantias scilicet spargere solet, ut sermonem suum distinguat. Notum est quomodo Athenienses conjunctione ὥσπερ uti soleant, sed parce sic utuntur et cum delectu; apud Heliodorum et recentiores quosvis idem utramque paginam obtinet. Scribit p. 226. 17 ὥσπερ ἐξ ὕπνου τοῦ θανάτου, p. 226. 34 ὥσπερ ὑπὸ πρηστῆρος τῆς ὄψεως, quem locum non satis assequor cur Hirschigius corrigere voluerit, qui itidem erravit p. 350. 34, p. 243. 46 ὥσπερ ψυχῆς τοῦ Θεαγένους ἀφηρημένην καὶ ὥσπερ θανάτῳ τῷ κακῷ βεβλημένην· p. 247. 42 καθάπερ ἀπὸ ὕσπληγος τῆς βοῆς· p. 305. 47 ὥσπερ ἡλίῳ τῇ φλογί· p. 307. 48 καθάπερ ἐπὶ τι παράδοξον τὴν θεάν· p. 375. 31 ὥσπερ ἀπ' ἐκκλησίας τῶν πορθομένων· p. 382. 14 ὥσπερ ἐπὶ Φρούριον τὸ ζῶον· p. 382. 24 ὥσπερ ἐξ ἀκροπόλεως τῶν πύργων· p. 382. 38, nam ter idem recurrit pagina eadem: ὥσπερ ἐκ λόχου τοῦ ἐλέφαντος· p. 383. 38 ὥσπερ ἀπὸ σκοπῆς τοῦ πύργου· p. 384. 50 ὥσπερ ἐφ' ἄρματος τοῦ ἐλέφαντος· p. 396. 45 καθάπερ νέφει τῇ ταινίᾳ· p. 404. 27 καθάπερ ἀφύκτῳ δεσμῷ τῷ ἐκείνου βουλήματι. Hoc usu cognito, apparet aliquid excidisse p. 262. 47: ὥσπερ τῷ δνόματι τοῦ Θυάμιδος βληθεὶς τὴν ἀκοήν, sed nihil satis certum invenio quod interpolari possit. Non succurrit quod magis placeat quam: ὥσπερ (ἐρπετῷ) τῷ δνόματι.

Nescio quomodo factum sit ut Heliodorus identidem praeter necessitatem conjunctionem εἰ cum optativo jungeret. Ecce pauca quaedam exempla de plurimis, quae studiose collegi. Legitur p. 232. 46 εἰ σοι δόξειεν, ἐπ' αὐτοφῶρῳ παραδώσω τὸν μοιχόν, quod mihi dabis soloecum esse, sed non multo melius est quod respondet alter: εἰ γὰρ οὕτω βουληθῆς. Eodem modo erratur p. 251. 48 εἰ με προσδέξαιο, παροῦσα διηγῆσομαι. Idem

p. 236. 39 εἰ ταῦθ' οὕτως ἐπιδείξειας, σοὶ μὲν ἐλευθερίας μισθὸς ἀποκείσεται, modo rescribas ἐλευθερία. P. 264. 43 οὐ θαυμάσῃ τὸ πρᾶγμα ὡς γέγονεν εἰ πύθοιο. P. 265. 33 εἰ ἀνέϊσθαι βουληθείης ἔτοιμος παρέχειν. P. 293. 40 βουλήσομαι εἰ μίαν ἐνδοίητε πρὸς παρασκευὴν ἡμέραν. Scilicet parum curare videtur Heliodorus utrum conjunctivo an optativo modo utatur et particulam ἂν modo addit, modo omittit suo arbitratu. Gravem accusationem mihi incumbit probare. P. 251. 39 ἔκρυπτον ἔως ἂν τὸ ἀσφαλὲς γνοίην, sine ἂν particula dictum oportuit. P. 252. 23 Ἐρινὺς οὐ πρότερον ἔξησε τὴν ἐνδικὸν μάστιγα, πρὶν θεατὴν ἐπισῆσαι τῆς κατὰ σοῦ ποιηῆς, optativo opus erat ἐπισήσεις. P. 295. 4 οὐ πρότερόν σε μεθήμι, πρὶν δὴ μοι τὸ ἀσφαλὲς ἐμπεδωθῇ, sed hic quidem fortasse olim scriptum fuit πρὶν ἂν μοι ἐμπεδωθῇ. P. 294. 52 ἄψισον εἰς φυλακὴν ἐρασῆς, εἰ γένοιτο τῶν ἐρωτικῶν ἐγκρατής, rectius foret ἢν γένηται. P. 298. 44 fortasse non ipsius Heliodori vitio legitur ὅταν διηγῆσομαι, sed ipse peccavit p. 304. 19: τοῦ Μιτράνου θαυμαστὸν εἰ καὶ ἐπὶ πολλοῖς ἂν αἵρησόμενου χρήμασιν ἀφείναι τὸν νεανίσκον, nam saepius ἂν cum futuro conjunctum reperitur v. c. p. 309. 14 ἐμοῦ δ' οὐκ ἂν ποτε ἐκδοῦναι τὸ θυγάτριον αἵρησόμενου. Alibi tamen vitium subesse crediderim, v. c. p. 316. 22: ὅρα δὴ πῶς ἂν τοῦτο διακρούσαι καὶ σαυτῇ μᾶλλον τὴν παιῖδα περιποιήσαι, ubi malim διακρούσαι εἰ περιποιήσαι. Optativus pro Imperativo ex more sequiorum invenitur p. 308. 25 χαίροις καὶ μένοις εἰ βούλοιο παρ' ἡμῖν. Vitiosum quoque est p. 309. 42 λογίζου τί ἂν ποιῆς et p. 310. 12 σοῦ φείδομαι μὴ πραγμάτων πειραθείης. Quid autem talia conquiram, si quidem Heliodorus scripserit p. 342. 52 ἐπειδὴν ἔλθοις. Omnia de hoc argumento susque deque habet, qui scribere potuerit p. 356. 2 μὴ τι δεῖν γένοιτο πυνθανομένων, quod perperam dictum est pro γέγονε, sicuti recte se habet p. 358. 50 δὲ δὴ με διαταράττει μὴ τι καὶ αὐτὸς πέψυται.

Librarii peccarunt nisi fallor p. 367. 43 τὰ ἔργα παρέστησαν et p. 368. 15 ὅσα φυλάττειν ἔμελλον· miror tamen p. 407. 5 ὁ δῆμος κελούσσι. Soloece quoque p. 358. 20 τοὺςδ' οὐ μεθήσομαι. Sed quid designare non potuit, apud quem invenitur p. 231. 24 εἰς τὸ πρυτανεῖον ἐσιτεῖτο et p. 240. 16 οἴκῳ καταμασνάντων et p. 308. 22 εὐφροσύνης εἰς κῆρον ἦσαν. In eo

Alia multa nullo negotio addi possunt. Apud Athenienses incognitum est adverbium ἐκοντὶ, quod p. 241. 10 legitur. Perperam ponit p. 247. 4 ἡ γὰρ πυρὸς ὄψις ἀμαυροῦται δι' ἡμέρας, quum μεθ' ἡμέραν deberet. Perperam usurpat secundum casum pro quarto p. 355. 44 τὴν Φρουράν ἐξήλασε δύο μὲν που καὶ τριῶν ἡμερῶν ἀντισχοῦσαν εἰ p. 361. 17 ἡμερῶν ἤδη τοσούτων ἀπόσιτος οὔσα. Risum movent ἐρίτιμος p. 266. 3 εἰ ἀριστήμως p. 330. 35. P. 266. 35 ποιμέσιν ἐμαυτοῦ παραδοῦς, aut erravit Heliodorus aut scripsit τοῖς ποιμέσιν. Sed librariorum vitium mihi agnoscere videor p. 309. 12 τὴν Πυθιονίκην ὠνόμαζεν, ubi requiro τὴν Πυθοῖ νίκην, sicuti Πυθοῖ recte legitur p. 252. 48. Minus recte ἔκασος de duobus dicitur p. 237. 43. Pro πηνίκα legitur πότε p. 309. 51 πότ' ἄρα οἱ Φοίνικες ἐξορμήσειν μέλλουσιν; εἰ p. 310. 39 ἐπυνθάνετο πότ' ἀνάγεσθαι κελεύοιμι.

Recentiores toti sunt in veteribus imitandis et usurpant quidquid meminerunt ante se ab aliis eleganter et acute dictum, sed non satis caute in ea imitatione versari solent et imprudentes saepe delabuntur ad ineptias, quia non satis accurate cogitant neque intelligunt quo singula pertineant. Nobile dictum est Dionysii Tyranni: καλὸν ἐντάφιον ἢ τυραννίς, multorum imitatione celebratum, de quo viri docti haud semel egerunt. Chariton etiam memor fuit, cum scriberet p. 83. 6 ἐντάφιον ἐνδοξον ἢ ἡγεμονία. Heliodorus, qui multis nominibus Charitone peius scribit, quater dixit eodem modo. Primum non ineleganter p. 229. 52 καλὸν ἐντάφιον τὴν σωφροσύνην ἀπενεγκάμενη, quod scribendum utique est ἐπενεγκάμενη; deinde sat bene p. 316. 48 τὴν γὰρ ἐκ Δελφῶν ἱερὰν ἐσθῆτα ἡμφίεσο ὥς ἡ νικητήριον ἢ ἐντάφιον ἐσομένην. Minus probo p. 363. 10, ubi Chariclea dicitur eandem illam vestem τοὺς τε συνεκτεθέντας ὄρους τῆς ἐσθῆτος ἐντὸς ὑπὸ γαστέρα ζώσασθαι οἷον ἐντάφιά τινα ἐπιφερομένη. Sed prorsus absurde reginae monile et pretiosissimus ille annulus, cuius admirabili virtute Chariclea servata fuit, ἐντάφια νοσcantur p. 366. 20: τὰ γὰρ συνεκτεθέντα μοι γνωρίσματα περὶ τῇ γαστρὶ ζωσαμένη κρύφα ἐτύγχανον, εἰ μὲν σωζοίμην, εὐπορίαν βίου καὶ τῶν ἀναγκαίων — nam Charicleae provida mens inerat rogum consensurae — εἰ δέ τι πάσχοιμι, καλλωπίσματα ἔσχατα καὶ ἐντάφια γενησόμενα. Sic solent re-

centiores non satis accurate perpendere, quae sint singulorum vocabulorum primariae significationes. Invenio p. 245. 49 βάλλειν ξίφος et p. 318. 6 τῇ κεφαλῇ ἐγχειρίδιον ἐπιβάλλειν, quod perridicule dictum est. De potando recte dicitur ἔλκειν p. 353. 42, sed quis umquam praeter Heliodorum dixit τὴν Ἑλλάδα γλῶτταν εἴλκυσε, quod legitur p. 267. 45? Errat quoque cum sequioribus scribens p. 268. 49 ἡ νυνὶ θεωρία πλεονεκτεῖ τὰς ἄλλας. Non est multo melius activum verbum καταιδέσαι, p. 294. 23, 326. 49 et 379. 18. Ἐπιδόξος pro ἑνδοξος dicitur p. 333. 22, 401. 22 et 410. 44; rectius fortasse ἐπὶ δόξης p. 346. 18, 357. 36 et 385. 43. Sed constat perperam dictum esse διοιδουμένη p. 337. 11.

Quod legitur p. 339. 45 σεσηρὸς ὑπομειδάσασα, p. 348. 13 σεσηρὸς καὶ κατεσφυγμένον ὑποβλέψασα, p. 407. 24 ἐμειδία σεσηρὸς, ostendet quid requiratur apud Lucianum in Imaginibus 6: τὸ μειδίωμα σεμνὸν καὶ λεληθὸς ὥσπερ τὸ ἐκείνης ἔσαι. Et Heliodorus satis indicat rescribendum esse σεμνὸν καὶ σεσηρὸς et Lucianus in Amoribus 13: σεσηρότι γέλῳτι μικρὸν ὑπομειδῶσα et Achill. Tat. 1. σεσηρυῖται τὰς παρείας.

Nemo veterum sic locutus est, ut Heliodorus scripsit p. 270. 46 ἀσχολεῖν τὰς χεῖρας et p. 298. 15 τὸν νοῦν ἡσυχολημένος. Reprehensionem habet p. 273. 43 λύχνος εἰσεφέρειτο θεραπευνίδι. Sicuti Homerus σχεδὸν usurpat eo sensu, quo Athenienses ἐγγύς, sic Heliodorus ἐγγύς pro σχεδὸν habet, v. c. p. 285. 6 ἐγγύς ἀνίατον et p. 349. 50 ἐγγύς λιποφυχοῦσαν. Nove dictum est p. 285. 50 οὐ γάρ τις ἕτερος θαλαμεύσει Χαρίκλειαν et κατασκευάδην p. 381. 22 et πῦρ ἐπὶ τὰς σκηναὶς ἐμβαλόντες p. 246. 43 et Φανεροῦν p. 396. 18 et 410. 52, 'multaque alia.

Quae recensui vitia, sub uno conspectu posita, jam sola satis gravia lectoribus videbuntur: supersunt tamen permulti errores, quorum Heliodorum multo magis pudere debuit, nam, quamquam saepe peccavit in singulis vocabulis eligendis, saepius etiam peccavit in ipsa compositione verborum. Non immerabor levioribus, quale est quod ἀλλ' οὖν γε scribit p. 235. 31 et 295. 7 et bis eadem pagina 392. 45 καίτοιγε, nulla vocula interposita. Sed quis credat nisi exemplis edoctus ignoravisse Heliodorum discrimen adverbiorum οὐ et μή? Lego p. 235. 34: δεινὸν ὅτι μὴ ἐξ ἐπιτάγματος ὑπήκουσεν ἐποιησάμην·

et 304. 46. Ter offendi ἤνεγκα, bis εἶπες, nam quis illis temporibus Italia curabat? Recte legitur ἡκόντων p. 386. 24 et 409. 1; sed σωζέσθωσαν invenies p. 372. 2 et ἀγέσθωσαν p. 388. 4 et 392. 4. Quod legitur p. 374. 50 κατήρειπτο condonari potest, non potest condonari κατηρειπωμένου p. 375. 26. Barbarum quoque est perfectum ἀγόχα p. 386. 19, nam ἐπικεχειροτονεῖσθω p. 296. 54 et alia quaedam pro ἐπικεχειροτονήσθω vilia typothetarum esse duco vel certe eorum qui festinanter specimina corrēxerunt. Recte legitur εἴρυσσα p. 249. 40, sed perperam hinc nata est forma ἐρπύζω p. 319. 25. In compositis verbi λέγειν fere perpetuo legitur ἐξηγόρευσε, ἀνηγορεύθην, ἀπηγόρευται, προηγορευμένος et sim., recte tamen ἀπειρηκυῖα p. 368. 24. Pro διάφθαρμαι dici διέφθορα p. 257. 38 nemo mirabitur. Magis mirum est δεδρασμένον pro δεδραμένον usurpatum p. 348. 22 et 411. 9.

Semel, si bene memini, omisit Heliodorus contrahere quod contrahendum fuerat. Narrat Calasiris se vidisse piscatorem, p. 308. 12 δικτύου διερωγόςτος βροχίδας ἐξακέμενον, quod scribendum est ἐξακούμενον. Ostendit hic locus, quid verum sit apud Alciphronem I. 14, ubi piscator scribit ad amicum, quum vidisset rete lacerum et παλαιὸν καὶ τετρυχωμένον, se rogasse ὅτου εἴη καὶ τίνα τρόπον οὐκ ἐξωγκωμένον ἀποσχισθέν. Jam vidit Meinekios requiri ἀποσχισθείη, eo enim ducere codicem, qui habeat ἀποσχινθῆναι, sed vitium est in participio. Legebatur vulgo ἐξογκούμενον, unde ex correctione scilicet natum est bellissimum illud ἐξωγκωμένον. Vaticanus codex habet ἐξωκούμενον, quod scribendum esse ἐξακούμενον, Heliodorus planissime ostendit.

Elegans est quod scribit Heliodorus ἔχω θαυμάσας p. 306. 54, sed dubito an probari debeat, quod invenio p. 243. 51: ἐπιδακρύσας αὐτὸν ὅτι μονονουχὶ ζῶσαν εἴη καταβάψας, quod minime Atticum videtur pro καταβάψει. Verum leve hoc est prae p. 237. 15 τὰς θύρας ἐψόφησε, nam ψοφῆσαι, quod pauci ignorant, verbum neutrum est et recte scribitur p. 279. 16: ἐψόφει ἡ μέταυλος. Abutitur quoque cum recentioribus omnibus verbo ἔοικα, cum scribit p. 227. 14 μέλλειν ἐπιχειρεῖν ἐψέκσαν, p. 230. 16 τύχης τῆς αὐτῆς εἰσκατε κοινωνεῖν, p. 239. 43 ἐννοίας ἀθροῖζειν ἐψέκει, p. 254. 37 σκοπεῖν τι βουλομένοις ἐψέκσαν, p. 328. 54

ἔοικα θρηνήσειν, p. 401. 41 εἰκατε κακὰ τοῖς καλοῖς μιγνύναι et alibi saepissime. Pro χρῆσθαι amat Heliodorus κεχρησθαι dicere, v. c. 325. 27, 397. 15, 357. 37, alibi. Ipso operis initio p. 225. 28 τὸ γὰρ αἰφνίδιον τοῦ κακοῦ τὰς χρεῖας ἐκαινοτόμει καὶ βέλεσι κεχρησθαι τοῖς ἐκπώμασιν ἐδίδασκεν. Itaque ferri non debet in vicinia κρατῆρες χειρῶν ἐνιοι τῶν ἐσχηκῶτων ὑπορρέοντες, τῶν μὲν πιδόντων, τῶν δ' ἀντὶ λίθων κεχρημένων et requiritur πινόντων. Denique notandum est pro ζῆν dici βιοῦν p. 236. 20, 393. 34, 397. 29, 41; reviviscere est ἀναβιοῦν p. 298. 50; βιώην semel aoristus est p. 298. 50; vita ζωὴ pro βίος dicitur p. 252. 14.

Multa invenio verba veteribus Atticis incognita, partim contra analogiam ficta, praeter necessitatem omnia. Προσβλέπειν Heliodoro est ἀντωπεῖν p. 259. 43. Indidem natae sunt formae αὐτωπεῖν p. 270. 15 et διοπτρεύεσθαι p. 369. 51 alibi et δυσωπεῖν, quum apud Athenienses deponens verbum est δυσωπεῖσθαι. P. 233. 7, 237. 10, 362. 37 non scribendum fuerat δεσμεῖν sed δεῖν. Offendunt quoque ἀποσκορακίζειν p. 268. 14, βαρυμηνιᾶν p. 255. 16, γονυπεσοῦντες pro γονυπετοῦντες dictum, διαμονομαχεῖν p. 344. 2, ἡρυθρίων τὸν Κνήμωνα p. 250. 2, ἐνανθρωπεῖν p. 266. 23, ἐκδυσωπεῖν p. 357. 43, ἰστοαχεῖν p. 371. 22, χαρακτηρίζειν p. 288. 39, χρονοτριβεῖν p. 372. 33, quibus plerisque Heliodorus tamen non primus vel solus, sed cum aequalibus omnibus usus est.

Eandem inconstantiam, quam in verbis ostendi, in nominihus quoque deprehendi. Plausum tulit aequalium Heliodorus, cum scriberet αὐτάδελφος p. 335. 7, μετάφρενον p. 335. 47, εὐπραγία p. 348. 33, κατ' ἀγυιάς p. 390. 6, τὴν αὐτὸς αὐτοῦ παρακαταθήκην p. 357. 29, ὃ λῶσε p. 293. 30, ἐν γειτόνων p. 237. 9, alia; sed quam negligenter usurpavit πρεσβευταὶ pro πρέσβεις p. 402. 17 alibi; ὁ μείραξ p. 295. 42 et 402. 41 cuius nominis non nisi femininum genus exstat; δμόταχος p. 405. 26; κάθοδον λαμβάνειν τινὶ p. 250. 46; Περσίνης αὐτοχειρίᾳ p. 396. 54; τὸ γράμμα pro τὰ γράμματα p. 389. 30, 390. 37, 39, 409. 2; ὥρα pro duodecima diei parte passim; εἰς οὐδεὶς p. 245. 49 et 263. 52; θάτερον pro τὸν ἕτερον p. 262. 44; θατέραν p. 388. 44; ἐκ θατέρων p. 353. 45; ταχίων p. 235. 3 sed ταχύτατος p. 392. 12; αἰσχροτέρος passim sed βράδιον p. 273. 30 et 319. 11; denique δρασις pro ὄψις p. 276. 3.

scriptore nihil certe causae est cur offendaris p. 360. 17 *συνεῖσα οἱ κακῶν ἦν* et itidem p. 373. 15 *οἱ κακῶν ἦσαν συνιέντες*. Consimile est p. 231. 18 *ἔρχομαι οἴκαδε ὥς ἐμαυτὸν* et p. 238. 25 *ὥς αὐτὸν μετεπέμπετο*.

Satis mihi nunc aperuisse videor quam sit oratio Heliodori ab omni parte vitiosa, sunt tamen in istis sordibus vulnera quae librarii intulerunt, non multa quidem fortasse neque operae pretium est singula anxia cura rimari, sed delibabo pauca quaedam maxime insignia atque interdum, occasionem nactus, exspatiabor ad alios nostra cura et intento studio paulo digniores, quam episcopus noster est.

Absurdum est quod legitur p. 250. 54: *Ναυκρατίτης ἔμπορος ὑπόχρυσος ὄνομα Ναυσικλῆς*, nec difficile tamen est verum invenire. Ac primum apparet vulgatam lectionem non posse ferri: nota adjectiva sunt *ὑπόχρυσος* et *ἐπίχρυσος*, quae quid differant non opus est dicere. Rectissime Plato in Republica IV. p. 415 C homines dividit in *ὑποχρύσους*, *ὑπαργύρους*, *ὑποχάλκους* et *ὑποσιδήρους*, qui deinceps erunt *φύλακες*, *ἐπίκουροι*, *δημιουργοὶ* et *γεωργοί*. Vocantur igitur a Platone *ὑπόχρυσοι*, quorum generosae indoli melior natura quasi aurum admiscuit. Eodem fere modo poetae et oratores, quibus nil salit laeva in parte manillae *ὑπόξυλοι* vocantur, qua de re notum est quid scripserit Phrynichus, cuius locum examinavi in Prolegomenis ad Photium p. 26. Proprie *ὑπόξυλον* est *ἐκ ξύλου σκεῦος ὃ ἐπιπολῆς ἐλήλαται ἄργυρος*. Hinc metaphorice dicitur *ἐπὶ λαμπρῶν μὲν ἔξωθεν καὶ ἐπεικῶν, πονηρῶν δὲ τὰ ἔνδον*. Qui *ὑπόξυλοι* sunt iidem sunt *ἐπάργυροι* vel *ἐπίχρυσοι*. Nihil erravit Heliodorus, quum p. 271. 46 describeret *ἵππον προμετωπίδιος ἀργυροῖς καὶ ἐπιχρύσοις ἐξησκημένην*. Cornu bovis *ἐπίχρυσον* est p. 270. 32, *ὄπλον* p. 380. 1, *τόξον* p. 273. 3 et apparet Charicleae arcum fuisse simul et *ἐπίχρυσον* et *ὑπόξυλον*. Laudatos video in Stephani Thesaurο e Philone *ὑπαργύρους καὶ ὑποχρύσους θεούς*, quos *ἐπαργύρους καὶ ἐπιχρύσους* fuisse conjicio. Sed horum omnium nihil cadit in bonum Nausiclem: neque erat *ὑπόχρυσος* secundum Platonem, neque *ἐπίχρυσος*, sicuti quaedam deorum statuae, quae *δλόχρυσοι* non sunt vel *σφυρήλατοι*. Sed quid cesso veram scripturam promere? Nausicles mercator fuit *πολύχρυσος*. Non miror errasse librarios: olim quoque errant p. 270. 52, quod nunc

correctum est; nondum est correctum p. 334. 48 ὑποχρύσω μαρμαρυγῇ, quod necessario scribendum est ἐπιχρύσω. Non semel ὑπὸ et πολὺ confusa sunt. In Luciani Toxar. c. 16 Κρήτα νεανίσκον τῶν ὑποχρύσων Jacobitzius obtemperare noluit Graevio corrigenti πολυχρύσων. Idem vitium mihi etiam nunc latere videtur in Thucydide II. 81, ubi Chaones dicuntur: σφίσι τε αὐτοῖς πισεύοντες καὶ ἀξιούμενοι ὑπὸ τῶν ἐκείνῃ ἡπειρωτῶν μαχιμώτατοι εἶναι. Praestat πολὺ.

Narratur Thyamis vidisse somnium ab Iside ut videbatur immissum, quod cum eventu careret, nam primum omnia laeta annunciasse videbatur, indignabundus πολλὰ τὴν θεὰν ὥς δολερὰν ὀνειδίζει, ut est p. 244. 49. Verum Isis ab Heliodoro non vocatur ἡ θεὰ, sed ἡ θεός p. 238. 9; neque potuit Thyamis, quamvis archipirata et exlex, δολερὰν vocare illam ipsam deam, cuius sacerdotium post varios casus erat suscepturus; praeterea ἡ θεὰ persaepe legitur apud nostrum v. c. p. 253. 47, 268. 54, 292. 3. Hinc malim scribere τὴν θεάν. Simili modo erratum fuit in Strabone lib. V. p. 224 Casaub., ubi Medea dicitur Circen invisere voluisse, τῆς Μηδείας ἐθελούσης ἰδεῖν τὴν θεάν. Hoc si scripsit Strabo, omisit, quod rei caput erat, Medeam voluisse cum Circe congregi, quae patris soror esset. Itaque rescribam τὴν θείαν. Meinekii editio, quem hoc non fugisse suspicor, ad manus non est. Sed in Heliodori editione saepius quam velles in accentibus erratum est. Sic p. 255. 24: παῦσαι, ἔλεγεν ὁ Κνήμων, ἐπηκροᾷτο γὰρ ἀπάντων· nemo contradicet reponenti ἐπηκρόατο. Itidem plusquamperfectum tempus requiritur p. 269. 42 ἐμοὶ ἡ παῖς ἐωρᾷτο ἤδη πολλάκις καὶ θυσιῶν συνεφῆπτο, ubi prorsus necessarium est ἐώρατο.

Narrat Calasiris p. 259. 53 se liberis a praedonibus privatum esse. Ἄρ' οὖν ἂν ἐθέλοις, ἔφη ὁ Κνήμων, καὶ ὅπως καὶ πότε τὸν βαρὺν τοῦτον ὑπέτης πόλεμον ἐξεπεῖν; Nulla bella gesserat senex, sed βαρὺν ὑπέτη πόνον. Sic olim legebatur, nam hodie tam aperta vitia correctae esse confido, apud Dionysium Hali-carnassensem III. 12 δεινὸν ἡγούμενοι τῶν μὲν τιμῶν αὐτοὶ πλέον Φέρεσθαι, τῶν δὲ πολέμων ἔλαττον pro πόνων. Pariter in Strabone lib. III. p. 144 Cas. πρὸς μὲν οὖν τὸν τοσοῦτον ἰσως πόλεμον, ὃς οὐκ αἰεὶ συμβαίνει, ὥρῶν δὲ τινὶ λοιμικῇ κατασάσει, emendo πόνον.

P. 264. 17 disputat Calasiris de capite Nili quod adhuc latet et cur omnium fluviorum ille solus aestate crescat. Verba ibi sunt: τῶν ἀνέμων πᾶν νέφος ἐλαυνόντων ἕως ἐπὶ τὴν διακεκαυμένην ζώνην συνάξωσι. Satis iam peccavit Heliodorus, cum particulam ἂν omitteret, sed ἤξα pro ἡγαγον numquam dixit. Rescribam συννάξωσι. Idem vitium in Herodoto alicubi Reiskius correxit eodem modo.

Etiam facilius corrigi potest sequenti pagina 265. 27: καὶ με ἡσπάζετο καὶ τι βούλεσθαι διαφράζειν ἔλεγεν. Scribe uncialibus literis et uno tenore et statim emicabit vera lectio: ἰδίᾳ φράζειν, quod idem recte legitur p. 356. 3 et 368. 50. Admonet me iste locus p. 341. 43, ubi memoratur δωμάτιον ἀνακεχωρηκὸς καὶ ἰδιάζον. Monstrabit hoc quid reponendum sit apud Herodianum VII. 6: κελεύει δ' αὐτοῖς πρὸ τῆς ἑω εἰς τὴν Ῥώμην κατελθοῦσιν ἐπιστῆναι ἔτι δικάζοντι καὶ ἀνακεχωρηκῷ τῷ Βιταλιανῷ ἐν τῷ τοῦ δικαστηρίου οἰκίσκῳ. Apparet requiri ἰδιάζοντι καὶ ἀνακεχωρηκῷ et rectissime infra legitur ἐπέστησαν αὐτῷ ἰδιάζοντι. Idem ille Herodianus, quod modo in Heliodoro vidimus, ipse quoque usus videtur barbaro aoristo ἄξει pro ἀγαγεῖν. II. 15: ἐμοὶ δὲ σκοπὸς ὑπάρχει ἐτῶν ἐβδομήκοντα πράξεις πολλῶν βασιλέων συνάξαντι γράψαι. Haud parum praestat συντάξαντι, eodem modo quo apud Plutarchum de Anim. Procr. p. 1012b: τὴν δόξαν ἣν εἶχεν ὑπὲρ ψυχῆς, οἷσθε δεῖν εἰς ἐν συναχθῆναι, verum est συνταχθῆναι.

Praeter Heliodori mentem legitur p. 281. 7 ὁμολόγουν ἡμεληκέναι: apparet Calasiridem diligentissime operam dedisse itaque repono μεμελετηκέναι. Tum notum est ludis Olympiacis a praecone carmen recitari solitum fuisse anapaestico metro conscriptum. Egit de hoc vetusto carmine Cobetus in Mnemos. IX. p. 261 et ad Philostratum περὶ γυμνασικῆς p. 39. Prima verba erant

Ἄρχει μὲν ἄγων τῶν καλλίστων
ἄθλων ταμίας, καιρὸς δὲ καλεῖ
μηκέτι μέλλειν.

Indidem ut mihi quidem videtur desumptum est p. 282. 9: τέλος δὲ μὲν κήρυξ

Ἄνδρες ὁπλῖται παριόντων
ἀνεβόησεν, nisi forte fortuna verba in metri speciem concurre-

runt. Sed certo certius est ferri non posse p. 283. 21: ἐπειδὴ μέσον ἤνυετο τὸ τῶδιον, ἀνακουφίζει τὴν ἀσπίδα πρὸς ὕψος· requiro ἤνυστο, ut p. 364. 3.

Negligenter admodum codicum lectio servata fuit p. 287. 47: ἐπάγην, ὡς τοῦ Περσίνης δνόματος ἤκουσα et p. 291. 22 ἐπάγη πρὸς ταῦτα. Veram lectionem monstrabit p. 260. 13: ἐπλάγη πρὸς τὴν ἀκοὴν τῶν δνομάτων. Nempe utilissima res est scriptores inter se perpetuo conferre: ex ista collatione diligenter instituta sponte prodeunt emendationes omni dubio maiores. Nemo non mirabitur p. 289. 13: κεκλήρωτο δὲ θυγατὶς δνομα νόθου· scribendum esse νόθον et sana ratio suadet et p. 313. 15 εἰρήνης δνόματι νόθῳ παραλυόμενος.

Non dissimilis ratio est p. 287. 28: ἀντίθεός τις ἵοικε ἐμ-ποδίζειν τὴν πρᾶξιν. Conferantur p. 307. 24 et p. 368. 29 et p. 353. 14: ἀντίθετον τῷ κρατοῦντι τὸ κρατούμενον et p. 407. 31 ἀπόπειραν τῆς ἀντιθέτου δυνάμεως λαβόντα et quis non probabit ἀντίθετος pro ἀντίθεος?

Nihil peccatum est apud Heliodorum p. 302. 18: ὑποδραμούσης τὸν Θεαγένην τῆς Χαρικλείας, ὡς εἰ καὶ τεθνάναι δεήσειεν, ἐν χερσὶ ταῖς ἐκείνου γίγνοιτο· sed monstrabit quid sit legendum in Charitonis loco fere conclamato, p. 83. 3 in editione Hercheri: εἰ δὲ καὶ ἄλλως ἀθετήσειεν, οὐδὲν δυνήσῃ χεῖρον παθεῖν. Veteris scripturae vestigia supersunt, nam cum litterae fere evanidae essent, librarius qui verum reperire non potuit, posuit Graeca verba, quae distinguere sibi videbatur, licet nullum sensum praeberent. Dedit Chariton: εἰ δὲ καὶ ἁλῶναι δεήσειεν. Apparet Charitonem eodem modo quo Heliodorus scribere solet, εἰ perperam conjungere cum optativo, cum Atticum sit εἰ δὲ καὶ ἁλῶναι δεήσει. Sic mox vs. 14 εἰ δὲ ἀποθανεῖν δεήσει, πάλιν ὀφομαι Καλλιρρόην. Cf. quoque p. 91. 19 ἐπέπειστο ἁλῶναι μὴ δύνασθαι. Non debet quis in talibus literarum apices anxie rimari. Phrynichi locus est in Anecdotis Bekkeri p. 11. 12: αὐθις αὖ Πυθῶδ' ὀδός· ἔτι μὲν παροιμία ἐπὶ τῶν τὰ αὐτὰ πραττόντων καὶ ἐπανιόντων, ἐπεὶ οἱ χρώμενοι τῷ θεῷ εἰς ἄφεσιν ἔχρησαν πάλιν ἤεσαν εἰς Δελφοὺς ἐπανερησόμενοι σαφέστερα, cuius rei exemplum est apud Herodotum I. 91. Nullam opem feret Lobeckius collatus Aglaoph. p. 846: scripsit enim Phrynichus εἰ ἀσαφῆ ἔχρησεν, quibus interprete non opus est.

Dignior autem est cui in eodem corruptelae genere subveniamus, Sophocles in Oed. Rege vs. 66:

ἀλλ' ἴτε πολλὰ μὲν με διακρούσαντα δὴ,
πολλὰς δ' ὁδοὺς ἐλθόντα Φροντίδος πλάνοις.

Quis ferat in istiusmodi calamitate regem mulierculae instar flebiliter lacrimantem? Scripsit Sophocles διακρούσαντα, eodem sensu quo Plato in Theaeteto p. 179d: τὴν φερομένην ταύτην οὐσίαν διακρούοντα, εἴτε ὑγιὲς εἴτε σαθρὸν φθέγγεται.

Facillimum est emendare p. 322. 34: Χαρικλεία συγγιγνώσκω-
μεν εὖ τὰ ἐρώτων πάθη καὶ ἀκριβῶς νοσοῦσῃ, nam scribendum
est ἐρώντων. Medicina prorsus contraria sanari debet quod
legitur sequenti pagina 323. 35: πατρίδος καὶ πόλεως καὶ τῶν φιλά-
των ἐξένωσας, ubi pauci recusabunt mecum legere ἐξένωσας.
P. 324. 39 praepositio periit nec scripsit Heliodorus: Θίσβην
οὐκ ἄγεις εἰς τὰς Ἀθήνας, sed οὐ κατὰγεις, sicuti mox
recte ἐμοῦ κατὰγοντος. P. 327. 38 πηλοῦ καταχρίσει μολύνασα
Xenophontem Ephesium in memoriam revocat, apud quem lego
p. 386. 14: τὴν σωφροσύνην πορνοβοσκῆς ἀναγκάσει με λύειν.
Scribendum hoc utique est μολύνειν. Sic est apud eundem
p. 354. 8 δμνυσιν ἢ μὴν φυλάξειν ἀμόλυντον, ubi quum legatur
in vicinia de Anthea: προσπίπτει τοῖς γόνασιν αὐτοῦ καὶ ἱκετεύει
κατοικτεῖραι καὶ τηρῆσαι, apparet ante verbum τηρῆσαι adjectivum
excidisse, quod castam inviolatamque denotet. Nimirum scri-
psit ἄχραντον τηρῆσαι, quod in eadem re additur p. 358. 50.

Inter Menandri quae dicuntur γνώμας μονοσίχους versiculus
legitur:

Οὐδεὶς ἐπιχειρεῖ τοῖς δεδυστυχηκόσιν.

Hirschigius, nisi me memoria fallit, eximie emendavit scri-
bendo:

Οὐ δεῖ σ' ἐπιχαίρειν τοῖς δεδυστυχηκόσιν.

Huius emendationis cum memor essem, non magno mihi con-
stitit correctio p. 330. 41: οὐ προφητικὸν οὔτε ἐπιχαίρειν οὔτε
παρεῖναι ταῖς τοιαῖς πράξεσιν, magicis scilicet sagae cuiusdam
incantationibus. Nempe ἐπιχειρεῖν requiro nem. con. Ipsum
ἐπιχειρεῖν legitur p. 331. 2.

Grave vitium alunt verba Arsaces iratae de Chariclea: p. 339.

42: τὴν ἀλιτήριον ἐκείνην καὶ τῶν ἀπ' οἰκήματος ἐπὶ μακρῷ
καὶ τῶν πολλῶν καὶ ἐπιτετηδευμένῳ κάλλει μέγα φανταζομένην.

quae verba secundum interpretem significant scilicet: *os illud impurum et sceleratum, cui forma longo tempore domi asservata, quotidiana tamen et fucata, animos attollit*: quod bellissimum est, uti vides. Primum vel puer videat legendum esse ἐπ' οἰκήματος. Prostibula sunt αἱ ἐπ' οἰκήματος. Tum apparet sub τῶν πολλῶν articulum latere τῶ et adjectivum, quod ad illud κάλλει pertinet. Verba Sophoclis in Oedipode Rege vs. 1396 expedient quid Heliodorus scripserit:

οἶον ἄρά με

κάλλος κακῶν ὕπουλον ἐξεθρέψατε.

Hoc egregie convenit: τῶ ὑπούλῳ καὶ ἐπιτετηδευμένῳ κάλλει. Quid pro μακρῷ reponi debeat, non habeo pro certo dicere: aliquid audendum videtur nec semper leni medicina proficitur. Fortasse probari poterit: ἐπὶ κομμῶ, nam παιδέρῳτι nimis doctum vocabulum videtur.

Theagenem, antequam Arsacae poculum porrigat, pocillator artem suam docere vult: negat generosus juvenis sibi praeceptore ad istud munus opus esse, p. 353. 35: σὲ μὲν ἡ τύχη εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καταναγκάζει, ἐμὲ δὲ ἡ φύσις τὰ πρακτέα καὶ ὁ καιρὸς ὑπαγορεύει. Leve est scribere ὑπαγορεύσει. Sed primum ἡ τύχη utrumque pocillatorem fecerat et Achaemenem et Theagenem. Tum non servile ministerium erat, sed admodum honorificum neque erat cur Achaemenem sortis poeniteret. Deinde, etiamsi concedam contempsisse Theagenem Achaemenem ob vile munus eumque fuisse allocutum quasi revera servus foret, tamen τύχη et φύσις haud recte inter se opponuntur. Denique alibi saepissime apud Graecos uti et apud nos conjungi solent τέχνη et φύσις, v. c. apud Platonem de Rep. II. p. 381a. Habebat Achaemenes τέχνην et didicerat ἐπὶ τέχνη et ἐπεποίητο τέχνην. Usurpasse existimo Heliodorum vocabulum τέχνην eodem modo quo Plato in Protagora p. 312b, ubi Socratis verba ad Hippocratem sunt: τούτων σὺ ἐκάστην οὐκ ἐπὶ τέχνην ἔμαθες, ἀλλ' ἐπὶ παιδείᾳ. Sophistae artem suam didicerunt ἐπὶ τέχνη· qui eos audiunt ut erudiantur et liberaliter instituantur μανθάνουσιν ἐπὶ παιδείᾳ. Idem fere significat Theagenes: σὲ μὲν, inquit, ἡ τέχνη εἰδέναι τὰ τοιαῦτα καταναγκάζει· tu artem profiteris pocillandi et ipsum munus tuum potulit te talia scire, ἐμὲ δὲ ἡ φύσις τὰ πρακτέα καὶ ὁ καιρὸς

ὑπαγορεύσει· equidem naturam ipsam pro magistra habebo. Non semel ista confusa sunt. Apud Lucianum Qu. hist. conscr. 16 ἐπέγραψε τὰ βιβλία τρυχικώτερον ἢ κατὰ τὴν τῶν συγγραμμάτων τύχην· in Callimorphi historiis erant τὰ πλεῖστα οἷα ἐκ τρίοδου· itaque rescribam ἢ κατὰ τὴν τῶν συγγραμμάτων τέχνην. Eadem fidelia dealbabimus Achillem Tatium p. 93. 20, ubi de duabus pictis tabulis invenio: ἀδελφαί δὲ καὶ τὴν ἄλλην τύχην αἱ γραφαί, delectamur enim pictorum arte non sorte. Apud Philostratum in vita Apollonii p. 190 Edit. Olearii, qua sola utor, sed Kaiserum tam apertum vitium iam correxisse suspicor, legitur βωμοὶ δ' ἐκῇ Πενίας καὶ Τέχνης καὶ Ἑρακλείους Αἰγυπτίου καὶ (leg. ὥς) ἕτεροι τοῦ Θηβαίου. Artis aedem non novi, sed Fortis Fortunae. Eadem chorda oberrarunt Aeschyli librarii in Prom. 87, sed locus jam diu correctus fuit. Nondum quantum scio correxerunt viri docti in Agamemnone versum 1230, ubi Casandrae verba sunt:

οὐκ οἶδεν οἷα γλώσσα μισητῆς κυνὸς
λέξασα κάκτειναισα Φαιδρόνους, δίκην
ἄτης λαθραίου, τεύξεται κακῇ τύχῃ.

Multum sane arridet τέχνη. Miror viros in Aeschylo versatissimos tam simplicem emendationem praetervidere potuisse: est in eorum silentio quoddam quasi praejudicium et unicum hoc est quod me prohibet quominus dicam τέχνη sine controversia verissimum esse.

Ostendet p. 354. 54 quanti momenti sit accentus recte ponere. Persuasum est Achaemeni, Charicleam Theagenis sororem esse non sponsam; εἰ γὰρ περιβάλλοι, inquit, εἰ γὰρ φιλοῖη, εἰ καὶ συγκαθεύδοι, καθαρὸς τις ἔλεγχος ὅτι μὴ ἀδελφή, μνηστὴρ δ' ἐστίν. Ne ipse sibi Achaemenes contradicat, scribam: καθαρὸς τις ἔλεγχος.

Arsace ira commota et incensa in Achaemenem, qui profugerat ad Oroondatem, his verbis matrem eius alloquitur p. 359. 11: ἀλλὰ πρῶτη παραπολαύσεις τῶν τοῦ παιδὸς ἐπιχειρημάτων, ἃ πῶς ἡγνόησας οὐκ ἔχω συμβαλεῖν. Lego παραπολαύσεις. Perpetuo confunduntur πρὸς, πρῶτος et παρά. Sic p. 356. 54 ἐλπίζων εἰ καὶ προσομιλήσειεν Ὀροονδάτης τῇ Χαρικλείῃ, μικρῷ γοῦν ὕστερον πρὸς γάμον ἔξειν. Ipsa ratio suadet ut leamus προσομιλήσειεν. Nusquam, fateor, invenitur verbum

προομιλεῖν, sed talia ab omnibus Graecis suo iure formantur, ubi usus postulat. Et hic quidem tota narratio ostendit quid Heliodorus solum dare potuerit, suspicor autem p. 393. 4 quoque idem verbum latere, ubi nunc legitur: ὄρα εἰ προσομιλήσασά τῳ Φωραθείῃ πρὸς τῆς ἐσχάρας. Magnum numerum similium corruptelarum cum asferre possum, satis habeo unam indicare apud Achillem Tatium p. 98. 6. Coniiciuntur amantes Clitophon et Leucippe in carcerem; tum noctu et alia lamentatur Clitophon Leucippe praesente et audiente et illa: θάλαμος μὲν τὸ δεσμώτηριον, εὐνὴ δὲ ἡ γῆ, ὄρμοι δὲ καὶ ψέλια κάλοι καὶ βρόχοι, καὶ σοὶ νυμφαγωγὸς ληψὴς παρακαθεύδει. Nihil tamen Leucippe illa nocte passa est et sponsas οἱ νυμφαγωγοὶ domum deducunt, non παρακαθεύδουσιν. Sed sicuti carcerem cum thalamo comparat Clitophon, sic ei νυμφαγωγὸς videtur is qui excubias agit: nimis plebeium ei videbatur προκοιτεῖ dicere, itaque elegit quod elegantius erat προκαθεύδει.

P. 366. 53 de taenia sermo est quae cum Chariclea exposita fuit: τῇ ταινίᾳ τῇ νυνὶ κατὰ γαστέρα τὴν ἐμὴν ἐνειλημμένη, quantocius rescribe ἐνειλημμένη, vide p. 259. 44, 396. 12, 409. 3, 44. Sic saepius olim apud Heliodorum legebatur λῆμμα pro λῆμα, quos locos Mitscherlichius correxit: unus superest in Parisina editione p. 256. 41: τὴν μὲν γνώμην ἐρρωμένος τις ἄρα ἦσθα, τὸ λῆμμα δ' ἀσθενέστερος, nam vides praestare λῆμα. Mox p. 366. 57 postquam istius admirabilis lapidis virtute, cui παντάρβη nomien erat, Chariclea e flammis servata est, nova iam pericula in posterum diem auguratur Theagenes: ἐκ δὲ τῶν εἰς αὖριον κινδύνων ποῖα τις ἄρα παντάρβη καὶ ἄλλη ἐξαιρήσεται; οὐ γάρ πευ καὶ ἀθανασίαν (ὡς ὄφελε) ἐπαγγέλλεται, τῆς Ἀρσάκης ἕτερον που καινότερον τιμωρίας τρόπον τανῦν ἐπινοοῦσης. Miseriis undique obrutus optimus adolescens nihil sibi et Charicleae optat praeter τὴν εὐθανασίαν. Saepissime hoc modo eiratum est. P. 294. 26 ἀφιππεύσαντο legitur pro ἀφιππάζαντο, quod sine vitio recurrit p. 355. 10. In Demosthenis Leptinea notissimus locus est § 92: ψηφισμάτων οὐδ' ὅτιοῦν διαφέρουσιν οἱ νόμοι ἀλλὰ νεώτεροι οἱ νόμοι καθ' οὓς τὰ ψηφίσματα δεῖ γράφεσθαι τῶν ψηφισμάτων αὐτῶν ὑμῖν εἰσίν. Haud parum melius intelligo: ἀλλ' εὐωνότεροι.

Sine sensu legitur p. 394. 2 ἀγασθέντες ὅτι κάλλος οὕτως ὑπὲρ

ἄνθρωπον καὶ τὸ ὄριον τῆς ἀκμῆς ἄθικτον ἐγείρει et emendandum est ἐτήρει. Praeterea haud scio an minus recte scribatur κάλλος ὑπὲρ ἄνθρωπον. Adiectivum ὑπεράνθρωπος apud Lucianum ni fallor aliquoties vidi et hic quoque malim κάλλος οὕτως ὑπεράνθρωπον. Illud certe constat recentiores hoc adjectivo usos fuisse, itaque longius fortasse progrediendum erit et videndum num scripserit Xenophon Ephesius p. 390. 6 τέχνας σωφροσύνης ὑπὲρ γυναικῶς εὕρισκω. Mirum hoc videtur et fere malim ὑπεργυναικούς. Nusquam locorum adjectivum ὑπεργύναικος invenitur, sed non video cur abstinere debuerint, qui ὑπεράνθρωπος usurparent. Rectissime dicitur ὑπερθεμισοκλῆς, ὑπερσωκράτης, ὑπερευρύβατος· quis credidisset nisi unus et solus Phrynichus eas voces servasset apud Bekkerum in Anecdotis p. 67. 20. In oratione adversus Neaeram § 89 legitur ὑπερ-εξακισχίλιοι· ἐὰν μὴ ὑπερεξακισχίλιοι Ἀθηναίων ψιφίσωνται. Numquam probare potui apud Isaeum in oratione de Philoctemonis hereditate § 14: τῇ μὲν γὰρ στρατιᾷ, ἀφ' οὗ ἐξέπλευσεν εἰς Σικελίαν, ἥδη ἐστὶ δύο καὶ πεντήκοντ' ἔτη, τῇ δὲ πρεσβυτέρῳ τούτων οὕπω ὑπὲρ εἴκοσιν ἔτη. Cur malim uno vocabulo ὑπερείκοσιν scribere, facilius a perito lectore sentiri potest, quam imperitorum in gratiam verbis declarari. Denique addam locum ex Demosthenis oratione adversus Eubulidem § 10: συνέβη, ἥνικα τοῦμὸν ὄνομα ἐκαλεῖτο, σκότος εἶναι ἤδη· καὶ γὰρ ἦν περὶ ἐξηκοσόν, καὶ ἐκλήθην ὕστατος ἀπάντων. Edoceri cupio an orator quidquam dare potuerit praeter ὑπερ-εξηκοσός.

Nimis fortasse imprudenter nonnullis scripsisse videbor ὑπεράνθρωπος et ὑπεργύναικος et ὑπερείκοσιν· itaque si qua in ea re culpa est, redimam alia correctione, quae eiusdem quidem generis est sed tamen haud parum evidentialior. Verba sunt Heliodori p. 398. 26: τῆς γνώμης ὑπ' ἀμφοτέρων σασιαζομένης καὶ πρὸς ἑκατέρου καθάπερ ὑπὸ σάλου μετασπωμένης. Aethiopianum rex in eo est ut filiam agnoscat: mens eius agitur et μετασπᾶται πρὸς ἑκατέρου, i. e., ut apparet, πρὸς πατρικοῦ τε πάθους καὶ ἀνδρείου λήματος. Neutrum sat recte σάλος dici potest aut cum eo comparari atque praeterea, quod supra ostendi, alio modo Heliodorus utitur conjunctionibus καθάπερ et ὥσπερ. Requiro ὑποσάλου.

Absurdum est quod legitur p. 403. 12 πολέμων μὲν καὶ αἰμάτων ἀθλητὴν ἀνανταγώνισον. Vera lectio non difficilis inventu est: scribendum est καὶ μαχῶν et observabis corruptelae originem manifestam. Denique, nam finis mihi aliquando quaerendus est, verba δρᾶν et δρᾶν, quod saepissime factum est, confusa sunt p. 410. 1 ἐσείσθησαν πρὸς τὰ γιγνόμενα σύμπαντες, τὰ μὲν ῥήματα οἱ συνιέντες, τὰ δρῶμενα δὲ οἱ πολλοὶ θαυμάζοντες. Quis negabit τὰ δρῶμενα verum esse? Eodem modo p. 244. 46 ταῦτα εἶναι ἐκεῖνα τὰ νῦν δρῶμενα, perperam legitur δρῶμενα in Codice Vindobonensi. Alia exempla nuper Weckleinus collegit in Museo Rhenano vol. XXVII. p. 480. Unum exemplum addam ex Dionysio Halicarnassensi III. 19, ubi describitur pugna Curiatorum et Horatorum: audiebantur φωναὶ συνεχεῖς, αἱ μὲν πρὸς τὰ δρῶμενά τε καὶ δρῶμενα ὑφ' ἑκατέρων, αἱ δὲ πρὸς τὰ μέλλοντά τε καὶ ὑποπτευόμενα. Apparet insiticia esse verba τε καὶ δρῶμενα, sed absurdum quoque est quod continuo sequitur: ἦν πλείω τὰ εἰκαζόμενά τε καὶ δρῶμενα τῶν γιγνομένων· nam requiritur δρῶμενα nec quisquam contendet τὰ δρῶμενα recte opponi posse τοῖς γιγνομένοις. Scilicet sigla sece-
runt ut perpetuo confunderentur AP, EP, OP et ΔP. Ex magna copia exemplorum, quae mihi in promptu est, duo adscribam. Legitur apud Demosthenem adv. Cononem p. 1269: ἀκούω γὰρ Βάκχιόν τε τινα, ὃς παρ' ὑμῖν ἀπέθανε καὶ Ἀριστοκράτην τὸν τοὺς ὀφθαλμοὺς διεφθαρμένον καὶ τοιοῦτους ἐτέρους Τριβαλλοὺς ἐπωνυμίαν ἔχειν. Nil quidquam hic significat παρ' ὑμῖν et arridet sane πέρυσιν. Alterum exemplum invenio apud Aeschylum in Choephoris vs. 529. Narrat Chorus Oresti Clytaemnestram in somnio sibi visam esse peperisse draconem et
ἐν σπαργάνοις παιδὸς δρμίσαι δίκην.

Nescio quomodo Porsono placere potuerit δρμῆσαι. Equidem praefero: ἀρμύσαι, sicuti in Eurip. Hippol. vs. 1189:

αὐταῖς ἐν ἀρβύλαισιν ἀρμύσας πόδας,

et in Oreste vs. 233:

ἢ καπὶ γαίης ἀρμύσας πόδας θέλεις;

et in Bacchis vs. 231:

καὶ σφᾶς σιδηραῖς ἀρμύσας ἐν ἄρκυσιν.

Reliqua in Heliodoro corrupta, quae sunt numero sane non exiguo, propediem examinabo.

Amstelodami, d. 24 m. Nov. 1872.

AD THUCYDIDEM.

(Continuantur ex I, 1 p. 72).

Cap. 110 (lib. IV) prope initium: καὶ ἀφικόμενος νυκτὸς ἔτι καὶ περὶ ὄρθρον κτέ. Nuper Naberus (*Verstagen en Mededeelingen*) coniecit κατὰ τὸ περίορθρον, quomodo ego dudum legendum monueram *Exercit. Crit.* p. 151. Dubitari tamen potest, num ea correctione opus sit. Simili enim fere ratione cap. 115 extr. legitur: εἰς τὴν θάλασσαν καὶ τὰς ναῦς. Alia eiusmodi tetigi ad I 116.

Cap. 126. Brasidas sic in concione ad milites: ἀγαθοῖς γὰρ εἶναι ὑμῖν προσήκει τὰ πολεμικὰ (male codd. πολέμια tralaticio errore) οὐ διὰ ξυμμάχων παρουσίαν ἐκάστοτε, ἀλλὰ δι' οἰκίαν ἀρετὴν, καὶ μηδὲν πλῆθος πεφοβῆσθαι ἐτέρων, οἳ γε μηδὲ ἀπὸ πολιτῶν τοιούτων ἦκατε (scil. ὥς πλῆθος πεφοβῆσθαι, quod mente repetendum e praegressis), ἐν αἷς (δ') [i. e. ἀπὸ δὲ τοιούτων ἐν αἷς] οὐ πολλοὶ ὀλίγων ἄρχουσιν, ἀλλὰ πλειόνων μᾶλλον ἐλάσσους. Ita, una inserta litera δ', planum reddidisse mihi videor locum impeditissimum. Cf. III 13 § 5 et VI 68 § 4.

Quod in extremo capite eodem coniecit Badhamus *Adhort.* p. 19: γνώσεσθε τὸ λοιπὸν ὅτι οἱ τοιοῦτοι ὅχλοι τοῖς μὲν τὴν πρῶτην ἔφοδον δεξιόμενοις ἄπωθεν ἀπειλαῖς τῇ τοῦ ἀνδρείου μελλήσει ἐπικομποῦσιν, κτέ. pro lectione tradita: ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρεῖον μελλήσει, huic coniecturae parum favet manifesta imitatio Dionis Cassii XXXIX 45: οἱ πολλοὶ τῶν βαρβάρων ἐν ταῖς ἀπειλαῖς πᾶν τὸ φοβερὸν διακενῆς ἐπικομποῦσιν, unde confirmetur Accusativus τὸ ἀνδρεῖον. Unica, si me audis, difficultas est in μελλήσει, pro quo vocabulo requiri videtur adiectivum aliquod iungendum cum ἀπειλαῖς. Non displiceat: ἄπωθεν ἀπειλαῖς τὸ ἀνδρεῖον ματαίαις ἐπικομποῦσιν, et eiusmodi quid legisse Dionem suspiceris propter additum ab illo

διακενῆς. Eadem sententia possis: *την ἄλλως ἐπικομποῦσιν.*

LIBRI V cap. 13: ἀπετρέποντο ἐπ' οἴκου νομίσαντες οὐδένα καιρὸν εἶναι ἔτι τῶν τε Ἀθηναίων ἥσση ἀπεληλυθότων καὶ οὐκ ἀξιόχρεων αὐτῶν ὄντων δρᾶν τι ὧν κακεῖνος ἐπενόει. Verba νομίσαντες οὐδένα κτέ. usque ad capitis finem proscripsit Iulius Steup in Musaeo Rhenano, XXV, 2. p. 273 sqq., iis usus rationibus, quae mihi quidem non persuadeant. Recte tamen haesit in locutione ἥσση ἀπεληλυθότων, pro qua nescio an ἤδη ἀπεληλυθότων reponendum sit. Insuper malim ὧν περ ἐκεῖνος ἐπενόει.

Cap. 14 extr.: ξυνέβαινε δὲ καὶ πρὸς τοὺς Ἀργεῖους αὐτοῖς τὰς τριακοντούτεϊς σπονδὰς ἐπ' ἐξόδῳ εἶναι καὶ ἄλλοις οὐκ ἤθελον σπένδεσθαι οἱ Ἀργεῖοι, εἰ μὴ τις αὐτοῖς τὴν Κυνοσουρίαν γῆν ἀποδώσει· ὧς' ἀδύνατα εἶναι ἐφαίνετο Ἀργείοις καὶ Ἀθηναίοις ἅμα πολεμεῖν. Recte haerens in ὧς' ἀδύνατα εἶναι Steupius l.l. acute coniecit: ὧς' ἀφυκτα εἶναι. Nescio tamen an lenius corrigere liceat ἀδύνατα δ' εἶναι ἐφαίνετο, deletο ὧς, quod facile per dittographiam nasci potuit e cauda vocabuli praecedentis. Quae sequuntur τῶν τε—ἐγένετο idem tribuit interpolatori, tam peritus videlicet historiae Graecorum, ut hanc urbium quarundam defectionem tunc temporis Lacedaemonios animis praesagire potuisse neget. Equidem non tantum mihi arrogo. Sed sunt alia, ad cap. 15—17 pertinentia, de quibus acute vir doctissimus disputavit.

Cap. 16 ἐν ᾧ ἀπαθῆς ἦν καὶ ἡξιούτο. Vere Steupius observat contra usum Thucydidis et pedestrium scriptorum Atticorum ἡξιούτο h. l. dictum esse pro ἐτιμᾶτο. Vide tamen VI 15: ὧν γὰρ ἐν ἀξιωματι ὑπὸ τῶν ἀστῶν.

Cap. 111 extr. Vide locum depravatissimum ingeniose tentantem Badhamum in *adhort.* p. 22. Quod autem certum sit, non facile repertum iri puto. Ad verba μίαν βουλὴν cf. Plato in Critone p. 46 A, ubi Crito Socrati ut fugam capessat suadens: ἀλλὰ βουλεύου, μᾶλλον δ' οὐδὲ βουλεύεσθαι ἔτι ὥρα, ἀλλὰ βεβουλεύσθαι. μία δὲ βουλή· τῆς γὰρ ἐπιούσης νυκτὸς ταῦτα πάντα δεῖ πεπρᾶχθαι.

LIBRI VI cap. 16: ἐνίκησα δὲ καὶ δεύτερος καὶ τέταρτος ἐγενόμην. Quia *quartus*, quippe non ita honorificas, Graeci memo-

rare non solent, videndum annon Thucydides dederit, quod de eadem re tradunt Isocrates et Euripides, *τρίτος*. Prope finem capituli ad verba *προσποίησιν*—*μὴ οὔσαν* cf. Soph. El. 584: *ἀλλ' εἰσὶρα μὴ σκῆψιν οὐκ οὔσαν τιθῆς*, i. e. *praetextum inanem*.

Cap. 34 versus finem *ἰσοκινδύνους ἡγούμενοι*. Badhamus coniecit *βίφοκινδύνους*, quod mihi iam dudum venerat in mentem, sed abieceram cum alia de causa, tum quod ita iam legit Dio Cassius, qui XL 55 extr. coniunxerit: *ἰσόρροποι ἀλλήλοις καὶ ἰσοκίνδυνοι*.

In sequentibus lego: *πείθεσθε οὖν μάλιστα μὲν ταῦτα [τολμήσαντες]*, εἰ δὲ μὴ, *ὅτι τάχιστα τᾶλλα ἐς τὸν πόλεμον ἐτοιμάζειν κτέ.*, deleta virgula post *οὖν* et abiecto emblemate *τολμήσαντες*, quod repetivit nescio quis e verbis praegressis, quum non intellexeret pronomem *ταῦτα* suspensum esse a verbo *πείθεσθε*. Praeterea, ut sit unde pendeant Infinitivi *ἐτοιμάζειν* et *παράσῃναι* (hoc saltem pro Imperativo *παραστήτω* accipi nequit), vocula *δεῖ* post *τάχιστα* inserenda esse videtur.

Cap. 49 extr. prorsus insane scriptum arbitror: *ναύσταθμον δὲ ἐπαναχωρήσαντας καὶ ἐφορμηθέντας Μέγαρα ἔφη χρῆναι ποιεῖσθαι*. Collato loco I, 90 med.: *τὴν τε Πελοπόννησον πᾶσιν ἔφασαν ἰκανὴν εἶναι ἀναχώρησιν τε καὶ ἀφορμήν*, facilis est suspicio Thucydidem h. l. scripsisse: *ναύσταθμον δὲ ἐπαναχωρήσαι τε καὶ ἀφορμηθῆναι Μέγαρα ἔφη χρῆναι ποιεῖσθαι*. Infinitivos sibi non intellectos in Participia librariorum mutasse non est quod miremur, sique hoc sumimus, probabilius expeditur corruptelae ratio, quam si ad exemplum illius loci corrigimus: *ναύσταθμον δὲ ἐπαναχωρήσιν τε καὶ ἀφορμήν Μέγαρα ἔφη χρῆναι ποιεῖσθαι*. Utrumque probe dicitur.

Cap. 54: *καὶ τοὺς πολέμους διέφερον καὶ ἐς τὰ ἱερὰ ἔθουον*. Quid hoc sit, ignoro. Assertur, quod diversissimum est, e Lysia VI § 5 *θύειν εἰς ταύτην τὴν πανήγυριν*. Melius eodem loco uteris ad suspicandum Thucydidi reddendum esse: *ἐς τὰς ἐορτὰς ἔθουον*.

Cap. 56: *ἥκειν κανοῦν οἴσουσαν*. Hinc MAXIMO TYRIO Diss. XXIV cap. 2 reddas velim: *ἀδελφὴν Ἀρμοδίου Παναθηναίοις ἤκουσαν ἐπὶ τὴν πομπὴν κανηφορήσουσαν ἐξήλασεν ἐπ' ἀτιμία*, ubi hodie legitur *κανηφοροῦσαν*.

Cap. 58 extr. *μετὰ γὰρ ἀσπίδος καὶ δόρατος εἰώθεσαν τὰς*

πομπὰς ποιεῖν. Haec verba sunt antiquarii alicuius observatio, non Thucydidis, qui utique scripsisset εἰώθασιν et πομπὰς πέμπειν sive ποιεῖσθαι. Cf. *Stud. Thuc.* p. 86.

Cap. 77 δεῖξαι αὐτοῖς ὅτι οὐκ Ἴωνες τὰδε [εἰσὶν] οὐδ' Ἑλλησπόντιοι καὶ νησιῶται. Thucydides aut verbum plane omisit, aut scripsit singulari numero ἐσίν. Sed illud inanim; ut est in noto loco Euripideo:

οὐ Τροία τὰδε,

οὐ Πρίαμος οὐδὲ χρυσὸς, ἀλλ' Ἑλλὰς πόλις.

Prope finem reponam: ὁρῶντες αὐτοὺς ἐπὶ τοῦτο τὸ εἶδος τρεπομένους ὥς τε μὲν λόγοις ἡμῶν διψάναι, τοὺς δὲ ξυμμάχων ἐλπίδι ἐκπολεμοῦν πρὸς ἀλλήλους, τοῖς δὲ ὡς ἐκάστοις τι προσηγὲς λέγοντας κακουργεῖν, eiecto emblemate δύνανται post ἐκάστοις et correcto λέγοντας pro λέγοντες. Formulae ὡς ἑκάστοι, quam non intellegunt, librarii infesti esse solent.

Cap. 83 Euphemus in oratione ad Camarinenses: ἀνθ' ὧν ἄξιοι τε ὄντες ἅμα ἄρχομεν, ὅτι τε ναυτικὸν πλείστον καὶ προθυμίαν ἀπροφάσιον παρεσχόμεθα ἐς τοὺς Ἑλληνας, καὶ διότι καὶ τῷ Μήδῳ ἐτοίμως τοῦτο δρῶντες οὗτοι (Ιῶνες) ἡμᾶς ἐβλαπτον, ἅμα δὲ τῆς πρὸς Πελοποννησίου ἰσχύος ὀρεγόμενοι. Quaenam est haec oratio! Formula τοῦτο δρᾶν usurpatur, ut evitetur eiusdem cogitationis iisdem verbis repetitio, itaque h. l. interpretandum sit: ἀπροφάσιον παρεσχόμενοι προθυμίαν. At cur quaeso scriptor ita addidit ἐτοίμως, quod prorsus est supervacaneum? Quin reddimus Thucydidi: καὶ διότι καὶ τῷ Μήδῳ ἐτοίμως ὑπουργοῦντες οὗτοι ἡμᾶς ἐβλαπτον. Cf. I 34 et 43. VI 88. VII 62.

Cap. 85 extr. ἀρχῆς γὰρ ἐφίενται ὑμῶν καὶ βούλονται, ἐπὶ τῷ ἡμετέρῳ ξυσήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ, βίᾳ ἢ καὶ κατ' ἐρημίαν, ἀπράκτων ἡμῶν ἀπελθόντων, αὐτοὶ ἄρξαι τῆς Σικελίας. Non potuit omitti ab oratore, contra quos Syracusani Siciliae civitates sollicitarent. Hinc corrigo: ἐφ' ἡμῖν τῷ ἡμετέρῳ ξυσήσαντες ὑμᾶς ὑπόπτῳ κτέ., ut τῷ ἡμετέρῳ ὑπόπτῳ sit Dativus instrumentalis, prorsus ut initio cap. 89: ἵνα μὴ χεῖρον τὰ κοινὰ τῷ ὑπόπτῳ μου ἀκρόασησθε.

Cap. 86 med. οἷδε δ' οὐ φρατοπέδῳ, πόλει δὲ μείζονι τῆς ἡμετέρας παρουσίας ἐποικοῦντες ὑμῖν αἰεὶ τε ἐπιβουλεύουσι κτέ. Non iniuria critici haeserunt in παρουσίας, pro quo si παρούσῃ τε substitueris, nihil amplius requiremus.

Cap. 91: Τοιαῦτα μὲν περὶ τοῦ νῦν οἰχομένου στόλου παρὰ τοῦ ἀκριβέστατος εἰδότης ὡς διανοήθημεν ἀκηκόατε καὶ ὅσοι ὑπόλοιποι στρατηγοί, ἣν δύνωνται, [ὁμοίως] αὐτὰ πράξουσιν. Absurde ὅσοι dictum de duobus tantum ducibus, Lamacho et Nicia. Veteri lectione ΟΟΟΙ male intellecta, scribae dederunt ὅσοι, quum deberent per duas voculas scribere ὡς οἱ, quo recepto, sponte excidit ὁμοίως, fulcri instar olim insertum a correctoribus.

Cap. 93 med. ἐκέλευον μετ' ἐκείνων καὶ τῶν Κορινθίων βουλευομένων ποιεῖν ὅπῃ ἐκ τῶν παρόντων μάλισα καὶ τάχιστα τις ὠφέλεια ἦξει τοῖς ἐκεί. Pro μάλισα in optimo cōd. Vaticano est κάλλισα. Neque hoc neque illud loco plane convenire videtur. Sententia enim haec est: *ut veniret illis quatinus optimum res praesentes permetterent subsidium idque quam celerrime.* Quare nescio an verius sit: καλλίστη καὶ τάχιστα. Saepe ita coniungi adiectiva et adverbia in vulgus notum est.

Cap. 94: καὶ ἀποπλεύσαντες ἐς Κατάνην, ἐκεῖθεν δὲ ἐπισιτισάμενοι πάσῃ τῇ στρατιᾷ ἐχώρουν ἐπὶ Κεντόριπα. Recte haberet δέ, si praegrederetur καὶ ἀπέπλευσαν. Nunc necessarium puto: ἐκεῖθεν ἐν τε ἐπισιτισάμενοι κτέ.

Cap. 96 med.: ἐξηρτηται γὰρ τὸ ἄλλο χωρίον ἐπικλινές τε ἐστὶ καὶ ἐπιφανές πᾶν εἶσω· καὶ ὠνόμασαι ὑπὸ τῶν Συρακοσίων διὰ τὸ ἐπιπολῆς τοῦ ἄλλου εἶναι Ἐπιπολαί. Ingeniose Badhamus: ἐπιφανές πᾶν· εἰς δὲ καὶ ὠνόμασαι. Quod si probas, scribas saltem more Thucydideo ἐς δ. Cf. tamen V 10 § 2 ἐπιφανεῖ οὔσῃ ἐξωθεν, quem locum iam attulit Poppo.

Cap. 97: πρὶν τοὺς Συρακοσίους ἐκ τοῦ λειμῶνος [καὶ τῆς ἐξέτασσεως] παραγενέσθαι. ἐβοήθουν δὲ οἳ τε ἄλλοι ὡς ἕκαστος τάχους εἶχε καὶ οἱ περὶ τὸν Διόμιλον ἱερακοῖοι, σάδιοι δὲ πρὶν προσμῖξαι [ἐκ τοῦ λειμῶνος] ἐγγίγοντο αὐτοῖς οὐκ ἔλασσον ἢ πέντε καὶ εἴκοσιν. Vide praecedentia. Si quis verba inclusa ab ipso Thucydide profecta esse putat, non pugno. Ego tamen interpretis esse suspicor.

Cap. 99 versus finem: ἐκείνους δ' ἂν παυομένους τοῦ ἔργου πάντας ἂν πρὸς σφᾶς τρέπεσθαι. Badhamus ἐκείνους δ' αὖ coniecit, non ferens duplex ἂν in oratione pedestri, (quemadmodum Hartungius non ferebat apud poetas). Vide tamen supra cap. 11: Σικελιώται δ' ἂν μοι δοκοῦσι — καὶ ἔτι ἂν ἦσσαν δεινὸν ἡμῖν γενέσθαι. Similiter cap. 37 μόλις ἂν μοι δοκοῦσιν — οὐκ ἂν παντάπασι διαφθαρήναι, et ita haud raro scribit noster cum

optimo quoque scriptore. — Verum longe aliud quid h. l. peccatum est a scribis. Nam Thucydides haud dubie scripserat: *ἐκείνους δ' (οὐκ) ἂν παυομένους τοῦ ἔργου πάντας ἂν πρὸς σφᾶς τρέπεσθαι*, quae emendatio planissime confirmatur iis quae leguntur in capite sequenti. Insuper in proxime praegressis pro *μέρος ἀντιπέμπειν αὐτοὶ τῆς στρατιᾶς* partim cum Krügero partim cum Bekkero corrigam *ἀντεπιπέμπειν αὐτοῖς*. Res enim sic se habet: Iudicabat Hermocrates, non nisi copiarum partem contra Athenienses, operis suis succurrentes, mittendam esse, et posse se horum ope praeoccupare aditus vallisque munire. Illos vero non, desistentes ab opere, universo exercitu suos adorturos esse; i. e. *probabile non videri omnes Athenienses cessaturos esse ab opere, ut universis copiis adorirentur Syracusanos*. Neque opinione falsum fuisse Hermocratem, docent quae narrantur capite sequenti.

LIBRI VII cap. 28 prope finem: *καὶ τὴν εἰκοσὴν ὑπὸ τοῦτον τὸν χρόνον τῶν κατὰ θάλασσαν ἀντὶ τοῦ φόρου τοῖς ὑπηκόοις ἐποίησαν*. *Stud. Thuc.* p. 156 emendavi *ἐπέθεσαν*, quod latuisse videtur Badhamum idem proponentem in *adhort.* p. 25.

Cap. 30 p. fin.: *Τῶν δὲ Μυκαλησίων μέρος τι ἀπαναλώθη*. Cur haec res repetatur, non video. In Herodoto eiusmodi quid forem, non apud Thucydidem. Nec fere dubito quin spuria sint. Etiam quae sequuntur usque ad capitis finem suspicione non vacant. Satis enim et loco multo aptiore, in extremo capite 29, oppidi calamitatem Thucydides iam deploravit. Insuper alium auctorem prodere videtur scribendi genus. Nam *χρησαμένων* quidem pro *χρησαμένην*, ut voluit Reiskius et nuper Badhamus, est procul dubio scribae error, sed ὥς ἐπὶ *μεγέθει* nove dictum puto pro ὥς *πρὸς τὸ μέγεθος* (sc. τοῦ πάθους).

Cap. 34 extr.: *οἳ τε γὰρ Κορίνθιοι ἡγήσαντο κρατεῖν, εἰ μὴ καὶ πολὺ ἐκρατοῦντο, οἳ τ' Ἀθηναῖοι ἐνόμιζον ἡσασθαι ὅτι οὐ πολὺ ἐνίκων*. Dignus est qui comparetur LIVII locus, qui est XXI 8 § 12: *Quum diu anceps fuisset certamen et Saguntinis, quia praeter spem resisterent, crevissent animi, Poenus quia non vicisset, pro victo esset, cell.*

Cap. 40 med. *κόψω ἀλίσκεσθαι*, si nove, at venuste tamen

dictum est. Nam eodem iure Graece dicas κόπος αἰρεῖ τινα, quo dicitur ὕπνος αἰρεῖ τινα, similia. Frustra igitur κατίσχεσθαι coniecit Krügerus. — Proprium hac in re verbum est (κόπῳ) παρεῖσθαι.

Cap. 42 paene med.: ὁ δὲ Δημοσθένης ἰδὼν ὡς εἶχε τὰ πράγματα καὶ νομίσας οὐχ οἶόν τε εἶναι διατρίβειν οὐδὲ παθεῖν ὅπερ ὁ Νικίας ἔπαθεν. Badhamus coniecit legendum esse: οὐ καίρῳ εἶναι, aut excidisse ἄνευ κινδύνου simileve quid; quarum suspicionum neutra magna veri specie se commendat. Sententia haec est: iudicabat Demosthenes tempora esse eiusmodi, ut omnino non paterentur similem errorem, eius quem olim Nicias commiserat. Talis agendi modus, habita temporum ratione, ut semibarbaro utar vocabulo, factus erat *impossibilis*, i. e. οὐχ οἶόν τε. Si quid tamen omnino mutandum, praetulerim: ὁ δὲ Δημοσθένης ἰδὼν ὡς εἶχε τὰ πράγματα καὶ νομίσας οὐχ οἶα εἶναι διατρίβειν (i. e. οὐ τοιαῦτα εἶναι ὥς τε διατρίβειν) οὐδὲ παθεῖν ὅπερ ὁ Νικίας ἔπαθεν.

Cap. 47 med.: τῷ οὖν Δημοσθένει οὐκ ἔδοκει ἔτι χρῆναι μένειν, ἀλλ' ἄπερ καὶ διανοηθεὶς ἐς τὰς Ἐπιπολάς διακινδυνεῦσαι, ἐπειδὴ ἐσφαλτο, ἀπιέναι ἐψηφίζετο καὶ μὴ διατρίβειν. Iusto durior videtur, quam hic interpretes admittunt, omissio verbi ἔφη, unde suspensus sit Infinitivus διακινδυνεῦσαι, quod verbum si non excidit, ut facile excidere potuit ante simile ἐπειδὴ, scribendum videtur aut διεκινδύνευσεν cum codd. BG, ut dictum sit ex ipsius auctoris mente, aut διακινδυνεύσαι (sive formam in pedestri oratione veterum Atticorum usitatio-rem διακινδυνεύσειεν praetuleris), de quali Optativi usu in oratione obliqua consulatur Matthiae Gr. Gr. § 529. Verbo: Demostheni igitur non visum est manere diutius, sed quod etiam animo agitans ad Epipolas belli fortunam tentasset, re male gesta abeundum esse censebat.

Cap. 49 initio: καὶ ἄμα ταῖς γοῦν ναυσὶν ἢ πρότερον θαρσύνει κρατηθεὶς. Nuper Badhamus coniecit: καὶ ἄμα ταῖς γοῦν ναυσὶ πρότερον ἐθάρσυνε κρατήσειν. Alia ipse tentabam St. Thuc. p. 99. Verum nec mei neque huius neque aliorum conatus plane satisfaciunt. Non mirer equidem, si verba: αἰσθόμενος τὰ ἐν ταῖς Συρακούσαις — κρατηθεὶς, quippe quae nihil novi contineant, a vetere interpolatore consarcinata sint e capite praecedenti.

Et attendas velim quam inepte dicatur Nicias *animadvertisse* (αἰσθόμενος) esse Syracusis factionem ἐπικηρυκευομένην πρὸς αὐτόν, quasi hercules fieri potuisset, ut id non animadverteret. Quae fuisset profecto ἀναισθησία stupido illo Theophrasteo dignissima! In capite autem extremo verba καὶ ὑπόνοια μή τι καὶ πλέον εἰδὼς κτέ. respicere potuerunt ad verba (in cap. 48): ἀφ' ὧν ἐπὶ πλέον ἢ οἱ ἄλλοι ἡσθάνετο αὐτῶν.

Capite fere medio: ταῖς τε ναυσὶν ἐν πελάγει καὶ οὐκ ἐν εὐνοχωρίᾳ, ἣ πρὸς τῶν πολεμίων μᾶλλον ἐστὶ, τοὺς ἀγῶνας ποιήσονται, ἀλλ' ἐν εὐρυχωρίᾳ. Simili abundantia scribit VI 92 extr.: Ἑλλάδος ἐκούσης καὶ οὐ βίᾳ, κατ' εὐνοίαν δὲ ἡγήσθαι.

Cap. 80 init.: ἐν Γέλᾳ γὰρ ὄντος αὐτοῦ ἐστὶ ἡ τοῖς Συρακοσίοις εἰς Φίλια ἐξεπεπτώκει. Verba ἡ — εἰς, si nihil a librariis turbatum est, non possunt significare quod Dobrëus et alii volunt, factionem Syracusanis faventem, sed εἰς potius est seditio quae, excitata in gratiam Syracusarum, in concordiam verterat atque amicitiam. Nescio tamen an, expuncta praepositione, corrigendum sit Φίλᾳ et vertendum: Nam cum adhuc Gelae erat, factio Syracusanis amica ex ea urbe exciderat (expulsa erat). Ne quis autem ita requirat ἡ τοῖς Συρακοσίοις Φίλια εἰς, moneo illam verborum compositionem Graecis esse admodum familiarem. E plurimis exemplis adscribam unum locum Xenophontis Hell. II 4 11: κατὰ τὴν ἐς τὸν Πειραιᾶ ἀμαξιδὸν ἀναφέρουσιν. Cf. Arist. Pac. 294, Plut. 250. Orat. de Halonn. § 19. Dem. III § 21. VI § 8, VIII § 70, XVIII § 98, § 144, § 220, § 254, XIX § 98. Aesch. II § 118, § 153, § 180. III § 81, § 220, aliique loci innumerari.

Cap. 81 init.: Οἱ δὲ Συρακοῖσιοι καὶ αὐτοὶ τοῦτο πυθόμενοι πολλῶ μᾶλλον ἐπηρμένοι (cum Vaticano pro ἐγγεγερμένοι) ἦσαν μὴ ἀνίεσθαι τὰ τῶν Ἀθηναίων, ὡς καὶ αὐτῶν κατεγνώκτων ἤδη — καὶ ἅμα οὐ βουλόμενοι κτέ. Recte haerens in αὐτοῖς sine vi posito Krügerus nimis violenter coniecit Γύλιππος. Leni manu corrigendum αὐτὸ τοῦτο, hoc ipsum. Quod his praecedit καί, ei respondet in sqq. καὶ ἅμα. Verba autem ὡς καὶ — ἐπιβουλευσαι sunt epexegema vocabulorum αὐτὸ τοῦτο, referendorum ad ea, quae in praecedenti capite narrata sunt. Cf. cap. 65: τῷ δὲ Γυλίπῳ καὶ τοῖς Συρακοσίοις παρῇν μὲν αἰ-

σθάνεσθαι, ὁρῶσι καὶ αὐτὴν τὴν παρασκευὴν, ὅτι ναυμαχήσουσιν οἱ Ἀθηναῖοι κτέ.

Cap. 53 med.: πόλεσι γὰρ ταύταις μόναις ἤδη ὁμοιοτρόποις ἐπελθόντες, δημοκρατούμενοις τε ὥσπερ καὶ αὐτοὶ, καὶ ναυσὶ καὶ ἵπποις καὶ μεγέθει ἰσχυούσαις, οὐ δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν οὗτ' ἐκ πολιτείας τε μεταβολῆς τὸ διάφορον αὐτοῖς ᾧ προσήγοντο ἄν, οὗτ' εἰ παρασκευῆς πολλῇ κρείσσους, σφαλλόμενοι δὲ τὰ πλείω, τὰ τε πρὸ αὐτῶν ἠπόρουν καὶ ἐπειδὴ γε καὶ ταῖς ναυσὶν ἐκρατήθησαν ὃ οὐκ ἂν ᾤοντο, πολλῇ δὴ μᾶλλον ἔτι. Haec periodus, cuius partem e codicibus et Dukeri coniectura emendatior, quam vulgo editur, apposui (editur enim ναῦς καὶ ἵππους καὶ μεγέθει ἰσχυούσαις), nondum est persanata. Nam primum procul dubio corrigendum: οὐ δυνάμενοι ἐπενεγκεῖν οὗτ' ἐκ πολιτείας μεταβολῆς τι διάφορον αὐτοῖς, ᾧ προσήγοντο ἄν, deinde suspicor: οὗτ' ἐκ παρασκευῆς πολλῇ κρείσσονος (κρατεῖν), σφαλλόμενοι δὲ κτέ. Etsi hoc quidem incertius est, quia et alia haud improbabiliter coniici possunt, velut legendum esse: οὗτ' ἐκ παρασκευῆς πολέμῳ κρείσσους (εἶναι), aut: οὗτ' ἐκ παρασκευῆς ἐκπολιορκῆσαι. Verum hoc me iudice manifestum est, non sufficere Krügeri coniecturam: πολλῇ κρείσσονος, siquidem neque προσάγεσθαι mente suppleri Grammatica, neque ἐπενεγκεῖν sententia sinit.

Cap. 60: ἀπὸ δὲ τοῦ ἄλλου πεζοῦ τὰς ναῦς ἀπάσας, ὅσαι ἦσαν, καὶ δυναταὶ καὶ ἀπλωότεραι, πάντα τινὰ ἐσβιβάζοντες πληρῶσαι. Badhamus suspicatur ἀπλήρωτοι, infelici coniectura tentans vocabulum sanissimum. Quasi vero navi δυνατῇ recte opponatur ἀπλήρωτος! Tu verte: naves omnes, quotquot erant, tam idoneas quam minus idoneas ad navigandum, fatiscentes, opinor, ac male habitas in superioribus pugnis. Ceterum virgulam addidi post ὅσαι ἦσαν. Cf. mox: καὶ τὰς ναῦς ἐπλήρωσαν πάσας. Requirit Accusativos δυνατάς et ἀπλωτέρας vix puto.

Ibidem: τοξότας τ' ἐπ' αὐτάς πολλοὺς καὶ ἀκοντιστάς — ἐσβιβάζον. Sic Thucydides scribere sane non potuit, sed utrum ἐς αὐτάς, an, quod praeferam, ἐπεσβιβάζον dare maluerit, hodie sciri non potest. Composito ἐπιβαίνειν usus est cap. 62: καὶ γὰρ τοξόται — ἐπιβήσανται. Ἐς αὐτάς e malo codice recipiendum duxit Krügerus. In extremo capite suspicor: ὁρῶν (τε) τοὺς στρατιώτας τῷ παρὰ τὸ εἰωθὲς πολὺ ταῖς ναυσὶ κρατηθῆ-

ναι ἀθυμοῦντας, καὶ διὰ τὴν τῶν ἐπιτηδείων σπάνιν ὡς τάχιστα βουλόμενος διακινδυνεύειν, transposita vocula τε, quam libri habent post τῶ, et rescripto βουλόμενος pro βουλομένοις. Nam pugnal illa militum ἀθυμία cum hac primo quoque tempore decernendi cupidine, nec quicquam est in Niciae concione, unde iste pugnandi ardor confirmari posse videatur: nam contra carpit eorum ἀθυμίαν, et ut animos ne despondeant hortatur.

Sed ipsi Niciae nihil erat magis in votis, quam ut quam primum novo proelio decertaretur. Vide cap. 65 init.

Cap. 65 extr.: ὅπως ἂν ἀπολισθάνοι καὶ μὴ ἔχοι ἀντιλαβήν. Oratio soloeca: aut delenda particula ἂν, aut, quod lenius, corrigendum ἀπολισθάνῃ et ἔχῃ.

Cap. 66 τὰς μὲν νενικήκατε ἤδη ναυμαχίας est δεινώσις rhetorica, nam, quantum memini, una tantum pugna navali Syracusani vicerant Athenienses. Alia δεινώσεως exempla reperies cap. 65 extr. ταῦτα πάντα et cap. 79 med., ubi idem legitur.

Cap. 70 fere med.: καὶ ὅσον μὲν χρόνον προσφέροιτο ναῦς, οἱ ἀπὸ τῶν κατασρωμάτων τοῖς ἀκοντίοις καὶ τοξεύμασι καὶ λίθοις ἀφρόνως ἐπ' αὐτὴν ἐχρῶντο, ἐπειδὴ δὲ προσμίξειαν, [οἱ ἐπιβάται] ἐς χεῖρας ἰόντες ἐπειρῶντο ταῖς ἀλλήλων ναυσὶν ἐπιβαίνειν. E verbis praegressis: οἳ τε ἐπιβάται ἰθεράπευον, ὅτε προσπέσοι ναῦς νηὶ, μὴ λείπεσθαι τὰ ἀπὸ τοῦ κατασρωματος τῆς ἄλλης τέχνης liquet, τοὺς ἐπιβάτας non diversos esse ab iis, qui modo dicti sunt οἱ ἀπὸ τῶν κατασρωμάτων. Quare vocabula οἱ ἐπιβάται, ut horum verborum glossema, delenda esse videntur. In extremo capite participium Φεύγοντας abesse posset, sed sine controversia delendum Ἀθηναίους. Quanto enim melius ultima verba sic scribentur: οἱ δὲ Συρακόσιοι, εἰ, οὓς σαφῶς ἴσασι προθυμουμένους παντὶ τρόπῳ διαφυγεῖν, τούτους Φεύγοντας αὐτοὶ Φεύγουσιν, quam addito isto nomine proprio, quo omne orationis lumen exstinguitur!

Cap. 71, non procul ab initio: πάντων γὰρ δὴ ἀνακειμένων τοῖς Ἀθηναίοις ἐς τὰς ναῦς ὃ τε φόβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος οὐδενὶ ὁικῶς καὶ διὰ τὸ ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔποψιν τῆς ναυμαχίας ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντο ἔχειν. Sententia utique haec esse debet: propter inaequale e terra spectaculum inaequalem fuisse Atheniensibus animorum conditionem: modo enim nimio timore percussos, modo nimia spe elatos fuisse, prout suos rem aut bene

aut male gerentes conspicerent. Quamobrem verba manca et leviter depravata sic suppleverim et correxerim, ut scribatur: ὁ τε φόβος ἦν ὑπὲρ τοῦ μέλλοντος οὐδενὶ εἰκῶς καὶ (ἅμα τὸ θάρσος), διότι ἀνώμαλον καὶ τὴν ἔποψιν τῆς ναυμαχίας ἐκ τῆς γῆς ἠναγκάζοντο ἔχειν. Aliorum tentamina, quorum mihi quidem nihil satisfacit, recenset ad h. l. Krügerus.

Haec habui adnotanda ad THUCYDIDEM, cui tamen valedicere non possum, nisi post emendatum illius ope splendidum locum POLYBII, qui legitur I 58 § 7 sqq. sic scriptus: Τὰ μὲν οὖν περὶ τὸν Ἑρκα καὶ τὰς πεζὰς δυνάμεις τοιαύτην ἔσχε διάθεσιν. τὰ δὲ πολιτεύματα ἦν ἀμφοτέρων παραπλήσια τοῖς ψυχομαχοῦσι τῶν εὐγενῶν ὀνίθων. ἐκεῖνοι τε γὰρ πολλάκις ἀπολωλεκότες τὰς πτέρυγας διὰ τὴν ἀδυναμίαν, αὐτῇ δὲ τῇ ψυχῇ μένοντες ἐκβάλλουσι τὰς πληγὰς, ἕως ἂν αὐτομάτως ποτὲ περιπεσόντες αὐτοῖς καὶ βῆδ' ἄλλήλων διαδράξωνται, κάπειτα τούτου γενομένου συμβῇ τὸν ἕτερον αὐτῶν προπεσεῖν. Ne multa: compara Thuc. II 51, et videbis in absurdo ΕΚΒΑΛΛΟΤΕΙ latuisse ad hunc usque diem ΕΚΚΑΜΟΤΕΙ, i. e. ἐκκἀμνουσι τὰς πληγὰς. Quam emendationem planissime confirmant quae verba apud Polybium sequuntur: οἱ τε Ῥωμαῖοι καὶ Καρχηδόνιοι κἀμνοντες ἤδη τοῖς πόνοις διὰ τὴν συνέχειαν τῶν κινδύνων εἰς τέλος ἀπήλγουν.

Maiore corruptela idem laborat XXXI 13 § 2: ἐπειδὴ γὰρ οὐκ ἠδυνήθησαν οἱ Τροχμοὶ δι' αὐτῶν ἀποτεμέσθαι τῆς Καππαδοκίας οὐδὲν, ἀλλ' ἐκ χειρὸς ὤκοδομήσαντο τὴν δόκην ἐπιβαλόμενοι τόλμαν, καταφυγόντες ἐπὶ Ῥωμαίους διαβάλλειν ἐπειρῶντο τὸν Ἀριαράθην. Confidenter Madvigius in Adversariis nuper reponendum esse contendit: ἀλλ' ἐκεχειρίαν ὥρκωμότησαν τότ' ἀδικωτάτην ἐπιβαλόμενοι. At vocabulis ἐκ χειρὸς, quae saepe apud hunc scriptorem significant illico, nihil est sanius, et δόκην levissime corruptum esse ex δίκην noli dubitare. Nempe ipsa historici manus haec est: ἀλλ' ἐκ χειρὸς ἐκομίσαντο (i. e. ἔδοσαν) τὴν δίκην, ἐπιβαλόμενοι τολμᾶν, ut scribit XXXV 2 § 7 ὑποδεικνύντες ὡς — παραυτίκα μὲν, ἐπανελθόντων τῶν Ῥωμαϊκῶν στρατοπέδων ἐκ τῆς Ἰβηρίας, ἐκ χειρὸς ἐπιθήσουσι τὴν δίκην αὐτοῖς, ὡς προδόταις γεγονόσι, κτέ.

Scrib. Trai. ad Rh.

m. Maio a. cxcixccclxxii.

H. VAN HERWERDEN.

Dele scripta p. 173, vs. 4—9. v. H.

EEN INLEIDEND WOORD TOT DE KRITIEK DER ROMEINSCHЕ GESCHIEDENIS.

Cic. pro Arch. c. 4. *Est ridiculum ad ea, quae habemus, nihil dicere, quaerere quae habere non possumus, de hominum memoria tacere, litterarum memoriam flagitare.*

An educated man always desires to go back to the fountain-head of science, zoo schreef onlangs de verslaggever van Grotes laatste werk over Aristoteles, daarmede te kennen gevende, dat ook de beoefenaar der latere wijsbegeerte zich zal gedrongen voelen, om grondige kennis te verkrijgen van hetgeen door de oude Grieksche denkers op dat gebied geleverd is.

Veel meer nog dan voor den filosoof is het voor hem, die zich met geschiedenis bezighoudt, ik zeg niet een persoonlijk verlangen, maar een vereischte om tot de *fountainhead* ook te dringen. Hoe beter hij daarin slaagt, hoe meer dergelijke bronnen zich openen voor zijn kritiesch onderzoek, des te nader komt hij aan de waarheid.

De beoefenaar der nieuwe geschiedenis en zelfs die der middeleeuwen waagt zulk een poging in den regel met goeden uitslag en kan nog dagelijks gegevens verwachten die in opteekening gelijktijdig met de gebeurtenissen hun oorsprong hebben.

Anders is het evenwel met de Oude en wel met name met de Romeinsche geschiedenis vóór en in den aanvang der *libera respublica*.

Zoeken wij op dit terrein naar gelijktijdige berichtgevers, ik bedoel niet enkele losse aantekeningen, maar een min of meer doorlopend verhaal, dan is de uitslag tamelijk bevredigend voor den 2^{en} 3^{en} Punischen oorlog en de laatste halve eeuw der republiek, en gedeeltelijk ook voor hetgeen daartusschen ligt.

Iets minder bevredigend zijn de resultaten voor den 1^{en} Punischen oorlog en den tijd van Pyrrhus sinds 281, waarvoor FABIVS PICTOR, geboren onstreeks 254, en de geschiedschrijvers van Pyrrhus, vooral HIERONYMVS CARDIANVS en TIMAEVS als tijdgenooten en bron der lateren kunnen gelden.

Doch reeds hier staan wij aan de grens der gelijktijdige berichten van doorloopenden aard. Wel hebben wij een paar overoude ritueelzangen, den oorspronkelijken (?) tekst van eenige foedera, fragmenten der XII tafelen en enkele ontwijfelbaar oude wetten en Senaatsbesluiten, eenige namen op munten, enkele verspreide berichten bij grieksche geschiedschrijvers na 350¹⁾, een paar regels van APPIVS CLAVDIVS CAECVS (censor in 312), en de grafschriften der Scipionen (298 en later) over, maar dit alles krijgt eerst karakter en beteekenis, wanneer het zijn plaats heeft ingenomen in het groote raam der gebeurtenissen van de 4 of 5 eerste eeuwen van Romes bestaan, waaronder de belangrijkste zijn harer geheele geschiedenis. Vanwaar kunnen wij deze leeren kennen?

De kwestie is lang niet nieuw, maar toch zulk eene, waarvan ieder die de oude historie beoefent zich, vóór het behandelen van detailvragen, rekenschap moet geven. Ik neem de vrijheid mijne beschouwing ten dezen den lezers der Mnemosyne aan te bieden, hun toegevendheid inroepende, waar de rijkdom der stof soms tot een te groote bondigheid noopte.

Hij, die de zooeven gestelde vraag doet, wordt verwezen naar LIVIVS, DIONYSIVS HALICARNASIVS, enkele levens van PLUTARCHVS en zijn *Quaestiones Romanae*, en bovendien CICERO *de republica*, VARRO's fragmenten en eenige mindere goden. Natuurlijk steunen deze op hun voorgangers, wier werken voor ons zijn verloren gegaan en het aantal dezer vroegere historici is niet onaanzienlijk. Van minstens een dertigtal zijn

1) Zij zijn uitvoerig besproken door G. C. LEWIS *An enquiry into the credibility of the early R. H.* Duitsche vertaling I, 62 vlg. De eerste zijn HERACLIDES PONTICVS en ARISTOTELES over den inval der Galliers, bij Plutarchus Cam. c. 22: Τοῦ μὲντοι πάθους αὐτοῦ καὶ τῆς ἀλώσεως ἔοικεν ἀνυθρᾶ τος εὐθὺς εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρηθαι διελεῖν, et quae seq.

niet alleen de namen maar ook meer of minder fragmenten voor ons bewaard gebleven ¹⁾).

Voor de periode die ik hier heb aangegeven, zijn deze schrijvers niet allen van hetzelfde belang. Immers sommigen hunner zooals de jonge GRACCHUS, M. AEMILIUS SCAURUS, P. RUTILIUS RUFUS, G. LUTATIUS CATULUS, SULLA en CAESAR, waren staatslieden van beteekenis, die het door hen beleefde of hun eigene *res gestae* hebben opgeteekend in werken, welke het karakter van verweerschriften droegen.

Andere daarentegen, mannen van minder naam en invloed, behandelden slechts een stuk der geschiedenis en wel uit de latere periode. Over enkelen hunner een kort woord in het voorbijgaan. De oudste dezer Annalisten was L. CORLIUS ANTI-PATER, die kort na de Gracchen, in minstens 7 boeken den 2^{en} Punischen oorlog beschreven heeft. Volgens Cicero (de Or. 12) overtrof hij als stilist zijne voorgangers, die *non exornatores rerum, sed tantummodo narratores fuerunt*, en wel naar het schijnt omdat hij het eerst in navolging der Grieken zijn personen *orationes fictae* in den mond heeft gelegd en een leesbaarder boek schreef, hetgeen reden genoeg was voor latere schrijvers om hem liever als bron te gebruiken, dan andere meer nauwgezet doch tevens minder smaakvol bewerkte geschriften. Tot deze meer soliede soort behoorden de boeken van zijn jongeren tijdgenoot den oudofficier SEMPRONIUS ASELLIO, over de gebeurtenissen tusschen 146 (?) en 91 door hem zelf beleefd. Cicero verwijt hem, dat hij tot den *languor* der vroegeren terugkeerde, *de legg.* 1, 2. Intusschen schijnt hij van de historie een waardiger opvatting gehad te hebben dan CORLIUS ²⁾. Verder

1) Eerst onlang na Krause e. a. op nieuw gerangschikt en met kostbare aantekeningen en zeer volledige prolegomena uitgegeven door H. Peter, *Histor. Roman. Rel.* Vol. I 1870. Over het verschil tusschen *Historici* en *Annalisten* naar de opinie van Verrius Flaccus verwijzende bij Gell. V, 18, vat ik thans allen samen onder den laatsten naam.

2) Zie de twee fragmenten van ASELLIO bij Gellius V, 18, waarin o. a. dit voorkomt: *nobis non modo satis esse video, quod factum esset id pronuntiare, sed etiam quo consilio quaque ratione gesta essent demonstrare.*

Cicero beschouwt in de *Oratore* en *Brutus*, zooals bekend is, de geschiedschrijvers van een rhetorisch standpunt. Hoe weinig ernstig hij het opnam met de

behooren tot hen die een deel der historie te boek stelden: Q. CLAUDIUS QUADRIGARIUS, die in meer dan 20 boeken de annalen schreef van den Gallischen brand tot den dood van zijn tijdgenoot Sulla en L. VOLTACILIUS PLOTUS, de leermeester van Pompejus en de heraut zijner daden.

Doch al deze schrijvers staan met uitzondering van den laatste buiten het kader boven door mij omschreven. Daarin behooren alleen die Annalisten welke de Vaderlandsche historie *ab ovo* behandeld hebben. Ik veroorloof mij den lezer hun namen voor het geheugen terug te roepen:

Q. FABIUS PICTOR de Nestor der Romeinsche historie en aller hoofdbron en zijn tijdgenoot L. CINCIUS ALIMENTUS, CATO de oude in zijn *Origines*, meer gebruikt dan aangehaald, tenzij door de latere grammatici en archaeologen; L. CASSIUS HEMINA, L. CALPURNIUS PISO CENSORIUS FRUGI, bekend door de *lex Calpurnia de repetundis* van 149; SEMPRONIUS TUDITANUS COS. 129; CN. en A. GELLIUS tijdgenooten van C. Gracchus; Q. VALERIUS ANTIAS, een even ontrouwe als veel gebruikte gids der lateren en evenals L. CORNELIUS SISENNA iets ouder dan Cicero, waarvan de laatste behalve door Sallustius, bijna alleen door grammatici wordt aangehaald; C. LICINIUS MACER die door Cicero *repetundarum accusatus* in 66 zich van kant heeft gemaakt, door Livius en Dionysius veel gebruikt zonder dat juist te verdienen; eindelijk Q. AELIUS TUBERO tijdgenoot van Macer en de antiquaar M. TERENTIUS VARRO.

Ziehier een tal van namen, terwijl ik nog slechts de voornaamste heb opgenoemd. Het schijnt daaruit dat wij reeds alleen voor de eerste periode zouden kunnen spreken van een wolk van getuigen van den meest verschillenden tijd en soort. En werkelijk zijn de genoemde mannen in twee opzichten belangrijk; zij zijn het als historische bronnen en als literarische persoonlijkheden.

Wat het laatste punt aangaat leveren zij de stof voor eene belangrijke studie. Allereerst treft het ons dat wij hier bijna alleen bekende gentielnamen aantreffen. Terwijl toch in an-

lux veritatis, weten wij uit zijn brief aan Luceius. Toch kende men, en ook hij, zeer goed de eischen der historie, en daaronder de eerste *ne quid falsi dicere audeat*. Cf. de Or II. c. 15.

dere takken van de litteratuur de *nobiles*, met enkele uitzonderingen, door hun afwezigheid schitteren, was de meer praktische kunst der geschiedbeschrijving bij uitstek het terrein der echte Romeinen, zoodat zelfs met ergernis wordt gewag gemaakt van den *libertus* die zich voor het eerst in deze met hen gelijkstelde¹⁾.

Verder zou het der moeite waard zijn om stil te staan bij **FABIUS PICTOR**, eerst staatsman (hij was gezant naar Delphi geweest na den slag bij Cannae Liv. 22, 57 en 23, 11) en daarna geschiedschrijver, wiens warme beschrijving van de krachtsinspanning zijner landgenooten tegen de Puniers de objectieve **POLYBIUS** I, 14 wel wat ondeugend gispt door de uitdrukking, dat **FABIUS** (in omgekeerenden zin als **PHILINUS**) aan de kwaal der verliefden leed²⁾; maar een onbevangen verhalen der oude legenden van zijn vaderstad, die in het eerste gedeelte zijner *ιστορίας* de traditie in haar nuchtere gestalte, zij het ook vol tegenstrijdigheden, heeft overgeleverd; iets, wat wij evenzeer op prijs stellen als het door den rhetorischen **Dionysius** gelaakt werd³⁾, daar deze logiesch verband trachtte te brengen in hetgeen nu eenmaal onzeker en niet te rijmen was, hoewel ook hij **FABIUS** ten slotte toch den eersten rang moet toekennen.

Evenzoo zou er veel te zeggen vallen van **CATO'S ORIGINES** waarvan de lectuur echter meer in den smaak viel van oudheid- en letterkundigen als Varro, Cicero en lateren⁴⁾, dan

1) Suet. de Rhet. 3 (ed. ster. Roth.): *L. Voltacilius Pilitus (Plotus) . . . Cn. Pompeium Magnum docuit . . . , primus omnium libertinorum, ut Corn. Nepos opinatur, scribere historiam orsus, nonnisi ab honestissimo quoque scribi solitam ad id tempus.* Historie schrijven was voor den Romein tot op Livius en zelfs na hem bij Tacitus geen wetenschappelijke bezigheid maar een politieke daad tot verbeetering van vaderland, familie of partij, en dus nooit zonder een strekking; meestal zeer ten nadeele van de waarheid.

2) Polyb. I, 14 (fragm. 21) *Δεκούσι δέ μοι πεπονθέναι τι παραπλήσιον τοῖς ἱερῶσι, διὰ γὰρ τὴν αἰρεῖσιν καὶ τὴν ὀλὴν εὐνοῖαν Φελίῳ μὲν πάντα Δεκούσιν οἱ Καρχηδόνοι πεπράχθαι φρονίμως καλῶς ἀνδρωδῶς, οἱ δὲ Πωμαῖοι τάναντία. Φάβι' οὖ δὲ τοῦμπάλιν τοῦτων.* Men mag het betwijfelen of Polybius hier wel onpartijdig is. Cf. *H. Peter Hist. R. R.* p. LXXXIII.

3) Dionys. Hal. IV 30. Cf. 1, 6 en VII 71.

4) Plinius, Fronto maar vooral Gellius: verreweg de meeste fragm. komen voor bij dezen. Die bij Servius, Nonius, Priscianus e.d. zijn naar het schijnt uit de tweede hand. Grooter was zijn invloed op de andere Annalisten.

van de historici; of het moest zijn het laatste gedeelte, waarin hij afstand deed van zijn eigenzinnige gewoonte om minder op de personen dan op de feiten te letten,¹⁾ daarin liet hij althans zijn eigene *res gestae* op den voorgrond treden zoodat hij zelfs zijne politieke redevoeringen schijnt te hebben ingelascht; — van den strengen oudcensor Piso, bij wien zich het eerst wijziging of zelfs omwerking der legenden in moreele en rationeele richting vertoonde²⁾; — van COELIUS, een sierlijk verhaler van den Punischen krijg aan de hand van SILENUS den griekschcn levensbeschrijver en tijdgenoot van Hannibal — van den degelijken ASELLIO (Gell. V, 18, 7); — van QUADRIGARIUS, ANTIAS, MACER, die meer dan een der oudere Annalisten de historie door partijzucht bedorven hebben.

Doch een schets te geven van elk der Annalisten gaat zoolwel het doel als de grenzen dezer beschouwing te buiten, daar wij thans slechts hun beteekenis als bronnen voor de Historie hebben na te gaan. En dan is de eerste vraag deze: kunnen wij in de ons bewaarde werken uit later tijd de berichten dier Annalisten terugvinden, en die werken des noods zoo ontleden, dat men met grond mag zeggen: dit is van Fabius, dat van Piso enz., zoodat wij als 't ware van de 3^e hand tot de 2^e hand opklimmen? Eerst sinds Niebuhr en vooral sinds Lachmann's prijsverhandeling *de fontibus Livii* a. 1822 heeft men, meen ik, die vraag ernstig gesteld en methodisch getracht te beantwoorden. De uitkomsten daarvan vindt men behalve bij Schwegler, Lewis en in Mommsens kleinere werken³⁾ o. a. voor Livius in Nissens *Kritische Untersuchungen über die Quellen der IV u. V Dekade des Livius* 1863, in A. Kiesslings dissertatie *de Dionysii Ha-*

1) Nepos Cato 3: *Atque horum bellorum duces non nominavit, sed sine nominibus res notavit.* Livius citeert hem bij name eerst in L. 34.

2) De maagd TARPEJA maakt hij van een verraderes tot een heldin, die door list den Romeinen een overwinning bezorgt, omdat, zegt Dionysius II 38, haar grafheuvel heilig is, *καὶ χάς αὐτῇ Ῥωμαῖοι καθ' ἕκαστον ἐναντὶν ἐπιτελοῦσι (λίγω δὲ ἃ Πείρων γράφει), ὃν οὐδενὸς εἰκὸς αὐτὴν, εἰ προσδοῦσα τὴν πατρίδα τοῖς πολεμίοις ἀπὸθανε, ... τυχεῖν.* Verg. evenzoo voor de legende van den *lacus Curtius*, Varro de l. l. V 140.

3) Over vroegere bearbeiders van dit terrein zie men Lachmann § 1—5, Lewis I, 1—16.

licarnasei Antiq. auctoribus Latinis 1858, in H. Peters boek over de bronnen van de *Romeinsche levens van Plutarchus* 1865, en in talrijke opstellen in de Duitsche tijdschriften vooral van K. W. Nitzsch, die deze onlangs met belangrijke toevoegsels in één deel heeft uitgegeven, *die Röm. Annalistik* 1873, waarin hij bijzonder de bronnen van Livius 2—4, 8 en Dionysius 5—11, 63 heeft nagegaan.

De uitslag dezer onderzoekingen is lang niet onbevredigend.

Omtrent Livius is men het thans vrij wel eens dat hij in den regel één auteur bij voorkeur volgt en, bij in zijn oog belangrijke punten, de afwijkende berichten van anderen opgeeft; de namen die hij nu en dan daarbij citeert brengen op 't spoor zoowel van zijn hoofdauteur als van zijn overige zegslieden; aan genen houdt hij zich langer of korter, soms maar eenige capita, om dan na beter inzicht een ander te volgen, doch aan het door-eenmengen van heterogene berichten maakt hij zich, zoover men noch ontdekt heeft, niet schuldig. Een verdere ontleding zijner *Historiae* zal ons ongetwijfeld tot bijna volledige kennis zijner *auctores* brengen, en dit is bij hem van des te meer belang, omdat hij schier alleen schrijvers heeft gebruikt en de *publica monumenta*, zooals reeds LACHMANN heeft aangetoond p. 8—20, of niet gekend of voor zijn werk onnoodig heeft gerekend ¹⁾. Ook bij PLUTARCHUS levert de zaak weinig bezwaren op. Veel minder gunstig echter is de uitslag bij DIONYSIUS, den griekschen rhetor, wiens werk een sterke *Tendenz* heeft en die de gegevens naar eigen inzicht en volgens zijn vermeende logica tot een nieuw geheel verwerkt. Omtrent zijn methode een enkel voorbeeld ter verduidelijking.

Men kent de gewone voorstelling van de geschiedenis van Valerius Poplicola, die ontleend is aan het eenvoudige verhaal van Livius II; zoowel de onvolledige en onopgesmukte tint van zijn verhaal als het feit, dat hij in de twee eerste boeken

1) Daar een geleidelijk verhaal hem 't meest aanstond, is het te begrijpen dat CATO's *Origines* hem eerst als bron aantrokken in hun laatste gedeelte, over den 1^{en} Punischen oorlog. Hij citeert hem eest in de IVe decade. Over de zorg waarmede Livius overigens zijn reuzentaak van 40 jaren heeft afgewerkt en de geniale wijze waarop hij zijn stof beheerscht en verdeeld heeft, zie men een keurig opstel van H. NISSEN Rhein. Mus. 1872 p. 539 vlgg.

alleen Fabius (driemaal I, 44, 55, II 40) en Piso (ook driemaal I 55, II 52, 68) citeert, nevens meer speciale redenen, geven grond zijn voorstelling voor die der oudste en beste Annalisten te houden. Plutarchus daarentegen geeft in 25 capita een uitvoerige levensbeschrijving van Poplicola, waarin deze meer dan Brutus als de held der revolutie geschetst wordt, terwijl alle voornamen seiten in deze periode en in den oorlog met Porsenna geschieden γνώμη καὶ παρουσία van Valerius, en de roem van diens familie overal op den voorgrond treedt: zijn voorstelling is dus in alles geheel afwijkende van Livius. De biograaf volgde in zulke zaken getrouw zijn bronnen en dat hij hier de voorstelling weergeeft van VALERIUS ANTIAS wordt door niemand betwist ¹⁾. Ook Dionysius nu schetst ons deze gebeurtenissen zeer omslachtig V 1—48, en komt over het geheel overeen met de opvatting van Plutarchus, op één plaats zelfs woordelijk; in sommige punten evenwel is hij met dezen in strijd en nadert tot de voorstelling van Livius, zoodat het geheel onharmonisch en in innerlijken tweestrijd is. Hier dus, waar een gelukkig toeval ons de zaak bij andere auteurs bewaard heeft, blijkt het ten duidelijkste, hoe hij van verschillende bronnen kennis nam en die tot een eigen verhaal dooreenmengde ²⁾.

Ik mag hier niet verzwijgen wat Th. Mommsen in een stuk over *drei Demagogen des 3 u. 4 Jahrhunderts, Sp. Cassius, M. Manlius, Sp. Maelius* (Hermes 1870 p. 22—71) gezegd heeft: dat men zich *keine Illusionen* moet maken, dat Livius de oudste Annalisten veel gebruikt heeft, en dat hij integendeel meest op *post-Sullani auctores* steunde. Waar echter een man als Livius FABIUS, COELIUS, PISO e. a. citeert, kan men zeker zijn dat zijn mededeelingen van hen afkomstig zijn,

1) Men heeft uit Demosth. c. 3 ten onrechte opgemaakt dat Plutarchus moelte had om een latijnsch auteur te verstaan. Er staat alleen dat hij niet genoeg in den geest der taal was doorgedrongen om bijv. wat Demosthenes en Cicero betreft, πρὸς λόγους ἀντετάξεν καὶ ἀποφαίνεσθαι, πότερος ἤδιον ἢ δευτέρως εἶπερ. Cf. H. PETER, *die Q. Plut.* p. 61.

2) K. W. Nitzsch heeft in zijn *Röm. Ann.* p. 42 vlgg. trachten aan te toonen dat die *Dionysische Erzählung und ihre Eigenthümlichkeiten* niet van Dionysius maar van een door hem gevolgd, onbekend auteur afkomstig is. Zonder dit bewezen te hebben, deelt hij echter een schat van belangrijke opmerkingen mede over de *Tendenz der historiographie na Sulla*. — Verg. tegen hem PETER, H. R. R. CCCXI.

en als wij zien hoe Mommsen in zijn terecht beroemde *Röm. Chron.* met L. Cincius en Licinius Macer omspringt ¹⁾, dan rijst de vraag of hij in deze kwestien wel de beste getuige is.

In allen gevalle zoekt ook hij in het genoemde boek en talrijke tijdschriftartikelen steeds den *auctor* en diens invloed op het ons overgeleverde verhaal als eenige basis van waardeering aan het licht te brengen.

Ik zeg diens invloed, juister is, de strekking die hij onder invloed van eigen tijd of partijschappen aan zijn werk gegeven heeft, en in dit opzicht zondigden al de latere Annalisten, zoover men kan nagaan. Wil men nu bijv. de tegenstrijdigheden begrijpen en zoo mogelijk oplossen, die in de bronnen gevonden worden omtrent het karakter der oude *Plebs* en haar *secessiones*, die deels wordt voorgesteld als een door drukkende lasten tot armoede vervallen massa welke een goed heenkomen zoekt, deels als een machtige politieke partij die met geweld gelijk recht wil veroveren, dan is het noodig te weten, in hoeverre de voorstelling van een plebejisch of van een patricischgezind Annalist ontleend is, dien de *eaterva forensis* der laatste eeuw voor oogen stond. (Zie bijv. Nitzsch II. cap. 4).

Stel nu dat wij langs dezen weg de tweede hand bereikt hebben, dan zijn wij nog niet aan den eersten bron der berichten vóór 290. De vraag blijft: vanwaar hadden de Annalisten hun kennis der voorgaande eeuwen. En hier vinden wij de Achilleshiel der oud-Romeinsche historie.

Als Livius ten einde raad over het onvoldoende of tegenstrijdige der berichten zijner *auctores*, zooeven door ons nagegaan, op het einde van 't jaar 323 v. C. (VIII cap. ult.) ten derde male (hij deed het reeds III, 21 en VI, 1) in de klacht vervalt over de *viliata memoria* der gebeurtenissen ook nog van dat jaar en daaraan toevoegt *nec quisquam aequalis temporibus illis scriptor extat, quo satis certo auctore stetur*, dan zien wij

1) P. 91 en 315 sqq. Op grond van de losse redeneering aldaar tegen Macer, wordt deze in de *Röm. Forsch.* p. 315 alvast voor goed *nicht bloss als ein Dieb* (NB. repetundarum reus) *sondern nebenbei auch ein ganz unverschämter Fälscher* gebrandmerkt. Zie daartegen H. Peter H. R. R. p. CCCXLVI sq. Ook in zijn nieuwste werk, *die Magistratur*, onderscheidt en kent M. wel degelijk de autoriteit der oudere Annalisten, bijv. p. 67 en 70 Aanm.

hieruit ten eerste, dat ook zijn gezond verstand reeds begreep dat zijn verhaal ten laatste op het getuigenis van tijdgenooten moest berusten ¹⁾, en ten tweede vooral, dat hij vóór 300 a. C. geen *aequalis temporibus scriptor* kende. Dionysius zegt hetzelfde in het overzicht zijner bronnen I, 73: παλαιὸς μὲν οὖν οὔτε συγγραφεὺς οὔτε λογογράφος ἐστὶ Ῥωμαίων οὐδὲ εἰς, maar voegt er dit bij: ἐκ παλαιῶν μέντοι λόγων ἐν ἱεραῖς δέλτοις σωζωμένων ἕκαστός τις παραλαβὼν ἀνέγραψεν ²⁾.

Gelijk Dionysius zoo heeft men later de sporen meenen te vinden, wel niet van ἱεραὶ δέλτοι die met de geschiedenis van Aeneas begonnen, maar toch van oude oorkonden waaruit de *auctores* geput hadden, en die reeds van den koningstijd af waren bijgehouden ³⁾. Men weet wat op dit terrein, ook ten onzent, door de geleerden gestreden is.

Hoe bewees men het bestaan dier bronnen?

Een rei van plaatsen werd naast elkander gesteld, waarvan de oudste aan Cato's Origines de jongste aan Macrobius of nog lateren ontleend was. Met behulp van deze verspreide opgaven maakte men een beschrijving van de wijze waarop en den vorm waarin sinds de vroegste tijden de gelijktijdige opteekening, met name in de *Annales Pontificum* of *Maximi*, had plaats gehad.

Wie aan het eerwaardige getuigenis van een aantal *loci classici*, min of meer welwillend geschikt en toegelicht, ook voor een periode lang vóór hun ontstaan kracht van bewijs toeken-

1) Ook Thucydides doelt daarop in I 22 en geeft bovendien met de bondigste eenvoud te kennen, welke twee dingen ook den tijdgenoot nog op 't dwaalspoor kunnen brengen: οὐκ ἐκ τοῦ παρατηρόντος πινθανόμενος ἤξιωσα γράφειν, οὐδ' ὡς ἔμοι ἰδόναι, ἀλλ' οἷός τε αὐτὸς παρῆν καὶ παρὰ τῶν ἄλλων δυνάτων ἀκριβοῖα περὶ ἐκάστου ἐπετελῶν. ἐπιπόνως δὲ ἐθρίσκετο, διότι οἱ παρόντες τοῖς ἔργοις ἐκάστοις οὐ ταῦτά περὶ τῶν αὐτῶν ἔλεγον, ἀλλ' ὡς ἐκατέρων τις εὐνοίας ἢ μὴ ἔχει.

2) Met de ἱερῶν καὶ ἀποθέτων μαρτυρίας, in XI 62 als bron der Chronologie tegenover de *annales*, *χρονογραφίαι*, gesteld, bedoelt Dionysius ongetwijfeld de *Fasti*.

3) Als voorbeeld en leidraad voor het volgende diene wat C. PETER in zijne *Zeittafeln* 1841 p. 11 omtrent de oude bronnen opgeeft: *Als die ursprünglichen Quellen der Kunde von den ältesten Zeiten, sind vornämlich anzusehen: I Die schon zur Zeit der Königen begonnenen kurzen Aufzeichnungen: a) leges regiae b) commentarii regum c) commentarii Pontificum d) Annales Maximi e) libri lintei, magistratuum, fasti, monumenta. II. Die sage (carmina convivalia). Verg. ook het bondig overzicht van BECKER. R. A. I.*

de, kon hiermede tevreden zijn. Maar zij, wier methode voor het feit der gelijktijdige opteekening evenzeer als voor elk ander een *aequalis auctor* verlangde, lieten zich door deze rede-neering niet van het bestaan dier oorkonden overtuigen.

Het ligt op onzen weg een oogenblik stil te staan bij elk dezer bronnen, niet om den geheelen over haar gevoerden strijd weder op te vallen, maar om na te gaan welke oudste datum door middel der uitwendige bewijspplaatsen voor elk harer kan worden vastgesteld. Terecht heeft Lewis in zijn *Inquiry* zich streng aan deze methode gehouden, die de Duit-sche critici, krachtens hun bespiegelenden landaard te veel door persoonlijke opvattingen geleid, doorgaans uit het oog verloren hebben. Doch terwijl hij dezen weg met onwrikbare volhar-ding en gestrengheid ten einde toe heeft afgelegd, is hij in gebreke gebleven zich af te vragen, of ook langs een anderen het vroege bestaan van oorkonden bewezen kan worden, waar-voor ons de oudste ooggetuigen ontbreken, een vraag waarop Mommsen en zijne school het antwoord niet zijn schuldig ge-bleven en die wij later afzonderlijk zullen behandelen.

Wij spreken dus eerst over de *Annales Pontificum* of *Maximi*.

Elke beschouwing over deze bron gaat uit van de twee be-kende plaatsen Cicero *de Orat.* II 12 en Servius *ad Aen.* I 375.

»Welk een ervaren redenaar moet men niet zijn om historie te schrijven, roept Antonius uit bij Cicero. Bij de Grieken: antwoordt Catulus, een uitstekende, bij ons in 't geheel geen, *satis est non esse mendacem*. Daarop Antonius: *Atqui ne nostros contemnas, Graeci quoque ipsi sic initio scriptitarunt, ut noster Cato, ut Pictor, ut Piso. Erat enim historia nihil aliud nisi Annalium confectio; cuius rei memoriaeque publicae retinendae causa ab initio Re-rum Romanarum usque ad P. Mucium Pontificem Maximum (a. 123. a. C.) res omnes singulorum an-norum mandabat litteris Pontifex Maximus refe-rebatque in album et proponebat tabulam domi, potestas ut esset populo cognoscendi: ei, qui etiam nunc Annales Maximi nominantur. Hanc similitudi-nem scribendi multi secuti sunt, qui sine ullis ornamentis mo-numenta solum temporum, hominum locorum gestarumque rerum*

reliquerunt. Itaque qualis apud Graecos Pherecydes, Hellanicus, Acusilas fuit aliique permulti, talis noster Cato et Pictor et Piso.

Servius: Ita autem Annales conficiebantur: tabulam dealbatam quotannis Pontifex Maximus habuit, in qua praescriptis consulum nominibus et aliorum magistratuum digna memoratu notare consueverat domi militiaeque terra marique gesta per singulos dies, cuius diligentia annuos commentarios in Octaginta Libros veteres retulerunt eosque a Pontificibus, a quibus fiebant, Annales maximos appellarunt.

Ik laat mij niet in met de tegenstrijdigheden tusschen beide plaatsen (bijv. tusschen *res singulorum annorum mandabat literis* en *notare per singulos dies*) door anderen, ook bij ons, en nu nog door Peter (Rel. H. R. p. X sqq.) meermalen behandeld. De plaats van Cicero echter heb ik uitvoeriger dan gewoonlijk meegedeeld; immers wat blijkt uit het voorafgaande en het volgende der gespatieerde woorden ten duidelijkste? Dat Antonius (of Cicero) een min of meer doorlopende geschiedenis voor oogen had *ab initio R. R.*, wel naar jaren gerangschikt, maar toch zoo, dat zij met het samenhangend verhaal der latere Annalisten en der Grieken kon vergeleken worden; er was zelfs stijl in, zooals ook blijkt uit de Legg. I, 2: *Post annales Pontificum Maximorum, quibus nihil potest esse jejunius* (e conj. Ursini, ll. *jucundius*), *si aut ad Fabium, aut ad etc., quid tam exile quam isti omnes.*

Servius spreekt van 80 boeken waarin de geheele in en uitwendige geschiedenis te lezen stond. Wat hij over hun ontstaan vertelt, is traditie ouder dan Cicero, en wanneer de *Annales* aanvingen meldt hij niet. Wil men overigens den Pontifex Mucius, voor den persoon houden door wien met de redactie in boeken, tot 80 aangegroeid, een begin werd gemaakt, en aannemen dat hij het in *album referre en proponere* staakte, omdat er historici genoeg waren die aan het volk de *potestas cognoscendi* openden, dan zijn dit — misschien niet onwaarschijnlijke — maar toch louter gissingen. Zeker is alleen, dat Cicero een werk kende zooals wij boven omschreven

en buitendien, dat er eene traditie bestond omtrent een of meer *tabulae* met gelijktijdige opteekening door den Pontifex.

Leeren wij nu omtrent deze *tabula* nog iets meer en iets ouders? Ja. Want, behalve de plaats van Dionysius I 74, waaruit men opmaakt, dat POLYBIUS de *παρὰ τοῖς ἀρχιερεῦσι κείμενος πίναξ* omtrent het stichtingsjaar van Rome heeft aangehaald ¹⁾, las Gellius II 28 in Cato's *Origines* het volgende: *Non lubet scribere, quod in tabula apud P. M. est, quotiens annona cara, quotiens lunae aut solis lumini caligo aut quid obstiterit.* Zie daar het oudste feit: de *tabula apud Pontificem M.* gezien door Cato.

Gaan wij nu de zoogenaamde fragmenten na der *Annales Maximi*, dan vinden wij, als ik het zoo mag uitdrukken, twee negatieve feiten. a. Volgens Cato waren de zons- en maansverduisteringen op de *tabula* te lezen. Nu zag (*videmus*) Cicero *Annales maximi*, waarin de dag stond opgeteekend eener zonsverduistering ongeveer 350 jaren p. U. C.: de vorige eclipsen, zegt hij verder, zijn van dezen dag terugberekend tot de zonsverduistering van Romulus; wat wil dit anders zeggen dan dit: van de vorigen bestond geen gelijktijdige opteekening. Maar dan bestonden er dus ook geen gelijktijdige *Annales Maximi*, immers deze lieten naar Catos getuigenis zulke *prodigia* niet onvermeld voorbijgaan ²⁾. Hier komt nog bij, dat die zonsverduistering niet in 404, maar 21 Juni 400 v. C. (Momms. *R. Chron.* p. 202) schijnt te hebben plaats gehad, waaruit blijkt dat ook deze door traditie en niet door gelijktijdige opteekening in Ciceros *Annales Maximi* gekomen was.

b. Een tweede bewijs tegen de oudheid der A. M. is het fragment bij Gellius IV 5 ³⁾, waarin uit het XI boek der A. M.

1) Eigenlijk staat er *ἀγχοστεύουσιν*, de correctie is van Niebuhr.

2) De rep. I 16: *Id autem (nm. solem lunae oppositum solere deficere) ne nostrum quidem Ennium fugit, † qui ut scribit anno quinquagesimo CCC fere post Romam conditam,*

Nonis Junis soli luna obstitit et nox.

adque hac in re tanta inest ratio adque sollertia ut ex hoc die, quem apud Ennium et in Maximis Annalibus consignatum videmus, superioris solis defectiones reputatae sint, usque ad illam, quae Nonis quintilibus fuit regnante Romulo.

Men zie tevens Mommsens gissing in *Obsequentis Prodig lib.* ed. O. Jahn p. XX: *prodigia quantum scimus ante a DV. publice non fuisse tradita.*

3) De inhoud van het lange fragment is deze: Het stanbeeld van Horatius

een verhaal en een *Senarius*, gezongen door de Romeinsche jongens, wordt aangehaald

Malum consilium consultori pessimumst,
vertaald uit Hesiodus Op. et D. 266 ἡ δὲ κακὴ βουλὴ τῷ βουλευσάντι παλίστη. Zoowel het verhaal zelf, als het elfde boek, (er waren er LXXX) wijzen op een zeer vroegen tijd, de *senarius* daarentegen op een zeer late redactie.

Ten slotte hebben wij dus deze feiten: A. M. als boek, gezien door Cicero en lateren; de *tabula* des Pontifex maximus van Cato; en de traditie omtrent vroege opteekening. Maar daartegenover: geen gelijktijdige opteekening van *solis et lunae defectiones* (een hoofdmoment der A. M.), vóór 400; en een modern verhaal in een der eerste boeken.

Omtrent een *tweede* vermoedelijke bron van kennis voor de Annalisten, de *leges regiae*, is het oudste getuigenis dat van Cicero *de Rep.* 5, 2: *Illā autem diuturna pax Numae mater huic urbi juris et religionis fuit, qui legum etiam scriptor fuit, quas scitis exstare*²⁾. Cicero kende dus een verzameling wetten van Numa; of er daarin ook van andere koningen voorkwamen zou men kunnen betwijfelen, aangezien hij van hun traditioneele wetten sprekende (2, 17, 20) er niets bijvoegt omtrent *monumenta* waarin of waarop die zouden te vinden zijn. Wat den ouderdom betreft van een dergelijke verzameling, kunnen wij alleen dit mededeelen, dat door Festus (s. vv. *aliuta, opima, occisum, pellices, plorare, pol-*

Cocles in Comitio was *coelo tacta*. *Haruspices ex Etruria acciti* begonnen met opzet *eam rem contrariis religionibus procurare*, maar hun plan werd ontdekt en zij gestraft: *Tum igitur versus hic scite factus cantatusque esse a pueris urbe tota fertur*..... *Ea historia de aruspibus ac de versu isto senario scripta est in Ann. Max. libro undecimo et in Verrii Flacci libro rerum memoria dignarum*.

Het is willekeur van H. Peter om te beweren dat wel het verhaal maar niet de *senarius* in de *Ann. Max.* te lezen was. Hoe dit te rijmen is met den, volgens Cic. de legg. I, 2 en Quintil. I. O. X 2, dorren vorm der *Ann. Max.* is een tweede vraag.

2) Cf. II 14: (Numa) *animos, propositis legibus his quas in monumentis habemus, ... mitigavit*, et 17, 20. Vgl. Bruns, *Fontes Jur. Rom. ant.* ed. 2. p. 1—12. Van geheel anderen aard zijn de wijsgeerige boeken van Numa in 181 a. C. op den Janiculus opgegraven, een vroom bedrog der toenmalige *espirts forts*, waaromtrent IEMINA en PISO ons interessante bijzonderheden hebben nagelaten.

lucere, parrici quaestores)¹⁾ modellen van woordvormen aan haar ontleend worden, zoodat men zou kunnen gissen, dat deze redactie in den tijd van den jurist *SEXTUS AELIUS PARTUS* (Cos. 198) of zelfs van *FLAVIUS*, den beroemden scriba van *Appius Claudius* (300) te huis behoorde. Doch met deze vermoedens, die een bijzonder onderzoek vereischen, kunnen wij ons thans evenmin bezighouden, als met de fantaisien van *Dionysius* of zijn bronnen omtrent de wijze waarop *Ancus Martius* de wetten van *Numa* openbaar maakte, die μετὰ τὴν ἐκβολὴν τῶν βασιλέων ὑπ' ἀνδρὸς ἱεροφάντου Γαίου Παπυρίου verzameld zouden zijn²⁾. Een feit is het, dat de latere juristen (*Pomponius*, *Paulus*) een *jus Papirianum* kenden dat de *regiae leges* bevatte³⁾; en even zeker is het, dat de Romeinen zelve de oudste bron dier wetten, laat staan den gever, niet konden vinden, aangezien dezelfde wet, door *VARRO* tot de *libri Pontificum* (*Festus* v. *opima*), door *PLUTARCHUS Marc.* 8 tot de ὑπομνήματα Νοῦμα Πομπηίου, en door *SERVIVS ad Aen.* 6, 860 tot de *leges regiae* werd teruggebracht, waarin overigens gegevens schuilen om den oorsprong dier verzamelingen uit het sacrale lang geheimgehouden recht der *Pontifices* af te leiden.

Het resultaat is dus dit: *CICERO* kende dus wetten van koning *NUMA* in officieelen vorm, wier Latiniteit ons het recht geeft hun redactie in of voor de 3^e eeuw a. C. te plaatsen.

Als derde bron vinden wij genoemd de boeken en aantekeningen te vinden in de openbare (*tabularia*) of particuliere (*ablinum* *Festus* i. v.) archieven van Priestercollegien en ambte-

1) Volgens *F. BÜCHELER*, en *CORSEN* *Ueber Auspr. u. s. w.* I p. 588 is de vorm *paricidas* in een dezer wetten één der twee overoude *Nom. Sing.* 1° *decl.* die de -s behouden hebben.

2) *Dion.* 2, 73 sq. en 3, 38. Hij vertelt iets dergelijks als anderen omtrent de *Ann. Max.*: *Ancus ἀνέγραψεν εἰς δέλτους, καὶ προῦθηνεν ἐν ἀγορῇ πᾶσι τοῖς βουλευμένοις σκοπεῖν*, maar voegt er voorzichtig bij: *ἃς ἀφανισθῆναι συνέβη τῷ χρόνῳ· χάλκεαι γὰρ στήλαι οὕτω τότε ἦσαν ἀλλ' ἐν δρυίνεσι ἐχαράττοντο σαρύειν*.

3) Zie o. a. *Schwegler* 1, 24 sq. Niet onwaarschijnlijk bedoelt *Dionysius* dezelfde verzameling als *Cicero*, welke ook *Vergilius* gekend zou hebben als *Servius* waarheid spreekt *ad Aen.* 12 836: *quod ait (Vergilius) morem ritusque sacrorum, ipso titulo legis Papiriae usus est, quam sciebat de ritu sacrorum publicatam*.

naren. Voorzoover deze gelijktijdig waren opgemaakt en, hetzij een beschrijving der gebruikelijke ceremonien, hetzij voor den priester of ambtenaar en hun opvolgers belangrijke en leerrijke gebeurtenissen bevatten, waren zij een deugdelijk arsenaal voor den geschiedschijver die er in mocht doordringen. Een bijzondere plaats onder de officieele archieven bekleedden de ritueelboeken der priestercollegien. Misschien onder den invloed zijner vroegere studien spreekt Schwegler hier van geestelijke litteratur; ik heb er vrede mede, mits men bedenke dat de geestelijke litteratuur der Romeinen, voorzoover zij beteekenis heeft voor de historie, niets gemeen heeft met de theocratische strekking die haar elders kenmerkt. Het is waar, zij werd zoo lang mogelijk geheimgehouden, doch niet om daardoor op het bijgeloof der menigte te werken, maar omdat, tot de instelling der Praetuur in 366, in haar de *usus majorum* en het formulier der rechtspleging en daarmede de eindbeslissing aller kwestien besloten lag, welke de oningewijde ook niet de wet in de hand toch niet kon oplossen ¹⁾.

Van ritueelen aard zijn ons bekend de *libri Pontificum*, *Augurum* en *Saliorum*. Strekken zij gedeeltelijk tot handleiding bij de *sacra* zelve, — in de *libri Pontificum* vooral dat wat men de *Indigitamenta* noemde en dat terecht voor een onderdeel gehouden wordt — zoo bevatten toch de *libri Pontificum* naar *Servius ad Georg. I 21* niet alleen de *nomina deorum*, maar ook de *rationes ipsorum nominum*, d. w. z. de talrijke legenden, waarvan er zoowel in het historiewerk van Dionysius als in de *Fasti* van Ovidius zooveel bewaard zijn ²⁾; bovendien behelsden de *libri augurales* zoowel als de *pontificii* rechtsregels met ophelderende voorbeelden, zooals blijken kan uit *Cicero de Rep. II 31* ³⁾.

1) Pomponius in Dig. I, 2, 2 § 6: *omnium harum (legum) et interpretandi scientia et actiones apud collegium Pontificum erat*. Verg. Liv. 4, 3, waar *Cannuleius* o. a. uitroept: *Obsecro vos, si non ad Fastos, non ad Commentarios pontificum admittimur, ne ea quidem scimus quae omnes peregrini etiam sciunt: consules in locum regum successisse?* Waar met zooveel woorden gewezen wordt op het geheim houden der vroegere toestanden.

2) Reeds vroeg schreef men dergelijke verklaringen van oude namen, zooals *M. Fulvius Nobilior* Cos. 189. Zie *C. I. L.*, Mommsens *Comm. ad Fastos*, p. 362 sq.

3) *II 31: Provocationem autem etiam a regibus fuisse declarant pontifici libri*,

Hoewel nu deze *libri*¹⁾ ons voor het eerst genoemd worden door VARRO (zie de plaatsen bij Becker I, 11 vlg., en Schwegler I 31, 34), zoo ligt het toch in den aard der zaak dat deze boeken zeer oud waren en niet ontoegankelijk voor de historischrijvers. Immers de eerste waren reeds aanwezig, toen omstreeks 300 a. C. CN. FLAVIUS, *patre libertino*, als *scriba* zooveel kennis der heilige geheimen had opgedaan, dat hij kon doen wat Livius verhaalt IX c. ult.: *civile jus repositum in penetralibus Pontificum evulgavit, fastosque circa forum in albo proposuit*, tot groote ergernis der *contemnentes humilitatem suam Nobiles*, waaruit tevens waarschijnlijk wordt dat zij 50 jaren later voor een FABIUS PICTOR niet gesloten bleven. De angstvalligheid toch die later a. 57 Cicero ten toon spreidde, *de domo* § 33²⁾, om iets uit het archief der Pontifices te openbaren, bedoelde vooral de *res divinae*, tenzij het eenvoudig eene vleierij was van het *Collegium Pontificum* dat in deze ten rechterstoel zat.

Evenals de *libri* behoorden ook de *commentarii Pontificum* tot de oudste en belangrijkste documenten der eerste litteratuur. Nog meer dan gene waren zij niet slechts een bron voor het *jus* en de *origo juris*, voor de *verborum prisca vetustas*, voor de kennis van oude zeden en gewoonten — *actionum genera quaedam majorum consuetudinem vitamque declarant*, de Or. I 43, hoewel reeds hieruit hun ouderdom en waarde blijkt —, maar ook voor hetgeen er rechtstreeks als historie in stond opgeteekend. Het oudste verhaal uit hen, ten minste uit de *γραφαι τῶν ἱεροφαντῶν* (waarin Lewis bij vergissing de *augures* ziet I, 180) genomen door Dionysius 8, 56, is een wonder uit den tijd van Coriolanus, maar draagt geen blijken

significant nostri etiam augurales. Men weet dat Niebuhr en Schwegler hierin grond hebben gevonden om al die oude verhalen welke een sacraal-rechterlijk formulier inhouden voor fictieve exempla te houden, waarin de methode der rechtshandeling duidelijk werd gemaakt; o. a. de keuze eens konings Liv. I, 18, het foedus 24, het Carmen horrendum in zake Horatius 26, het fetiaalrecht 32.

1) Die der *Salii* noemt voor het eerst Censorinus.

2) *Quid est... tam stultum quam si quis quid in vestris libris invenerit id narrare vobis, aut tam curiosum quam ea scire velle, de quibus majores nostri vos solos et consuli et scire voluerunt?* cf. § 39.

van gelijktijdige opteekening. Wel doet daaraan denken wat Cicero Brut. 14 schrijft omtrent Ti. CORUNCANIUS (cos. 280) den eersten Pontifen Maximus uit het plebs. Immers wij lezen daar: *possumus Appium Claudium disertum suspicari, quia etc.... Ti Coruncanium, quod ex pontificum commentariis longe plurimum ingenio valuisse videatur*, hetgeen wel niets anders beduiden kan, dan dat zijn adviezen in de *comm. pont.* een buitengewoon vernuft verraadden. Mocht men evenwel beweren dat het talent van Coruncanius niet uit zijn eigene geschriften in de genoemde commentarii, maar ook slechts bij traditie bekend was, dan kan men zich beroepen op Cicero *de domo* § 139: *Coruncanii scientia, qui peritissimus pontifex fuisse dicitur*. In dat geval kunnen wij geen ander feit uit de *commentarii* aanwijzen dan hetgeen Cicero terzelfder plaatse bijbrengt, § 136, om aan te toonen dat geen *dedicatio* geldig was tenzij op bevel van het volk verricht: *habeis in Commentariis vestris C. Cassium censorem de signo Concordiae dedicando ad Pontificum collegium retulisse eique M. Aemilium Pontificem maximum pro collegio respondisse, nisi eum populus Romanus nominatim praefecisset atque eius jussu faceret, non videri eam posse recte dedicari* (cf. sqq.). Erkent men dit feit voor een gelijktijdige opteekening, dan is onze eerste datum der *comm. Pontificum* de censuur van C. CASSIUS d. i. het jaar 154 v. C. Dat hun inhoud echter veel hoger opging, hebben wij gezien uit het bericht over Coruncanius en Coriolanus, en zelfs schijnt het mij niet twijfelachtig dat de vier voorbeelden van *domus complanatio* van Sp. Maelius a. 439, Sp. Cassius, M. Vaccus en M. Manlius aangehaald *de domo* § 101 uit dezelfde bron afkomstig zijn ¹⁾. Ten slotte is er reden om te meenen dat de *commentarii* niet minder oud waren dan de *libri Pontificum* en dat Flavius, van wien wij boven gewag maakten, zijn boek zoowel uit gene als uit deze bron geput heeft.

1) Over Sp. Maelius spreekt Cicero zeer dikwijls en ook vóór zijn *Oratio de domo*, maar nergens met vermelding van het *Aequimaelium*. Vaccus wordt slechts hier genoemd, behalve bij Livius 8, 25; ook vinden wij de *domus eversio* der beide overigen bij Cicero slechts hier vermeld. Dit alles wijst op één bron waarin de gevallen als voorbeelden van sacrale rechtspleging waren opgenomen.

Dit, wat betreft de *commentarii* der Priestercollegien. Men schijnt dus recht te hebben om te beweren dat hier reeds vroeg gelijktijdige opteekening heeft plaats gehad, doch alleen op inwendige bewijsgronden, die wij thans nog ter zijde laten.

Scheiden wij ook hier het *mogelijke* van het *zekere*, dan behooren tot het laatste alleen deze twee feiten: dat tijdens VARRO *libri Pontificii* en *augurales* bestonden, die geschiedkundige mededeelingen behelsden, en *last not least*, dat een *scriba* kort vóór 500 a. C. in het archief der Pontifices bronnen vond, waaruit hij, stellig niet alles, maar alleen de rechtsbedeeling aan de burgers bekend maakte.

Minder weten wij te vertellen van de boeken der magistraten, d. i. *Consulum*, *Praetorum*, *Quaestorum*.

Vragen wij naar hun inhoud, dan moeten wij omtrent de *eersten* alleen afgaan op hetgeen VARRO daaruit aanhaalt, en dan weten wij niet dat zij iets anders behelsden dan formulieren, wier bekendheid noodig was bij de uitoefening van het ambt des Consuls¹⁾. Het bestaan der *Commentarii Praetorum* maakt men op uit hetgeen Priscianus aanhaalt uit Suetonius in II. Praetorum, en wel een verklaring van de *dies fasti* en een wetsbepaling. Al vermoeden wij dat er nog andere dingen instonden van belang voor de historie, dan ontbreken ons toch de gegevens om die te gissen.

De zooeven aangehaalde plaats van VARRO p. 268 levert ons tevens het eenige bericht omtrent *commentarii quaestorum* of juister van één quaestor, het *commentarium velus anquisitionis* (volksstemming) *M. Sergii Mani filii quaestoris, qui capitis accusavit Rogum*. Het brokstuk is tamelijk uitvoerig en evenals de vorige *commentarii* van formeelen aard, hoewel het middelste gedeelte, door Varro weggelaten, het geincrimineerde feit zelf bevat moet hebben. Van welken tijd is het? Schwegler zegt, van vóór de instelling der *Triumviri capitales* in 289; tot hoelang echter de quaestoren als eischers optraden is niet zeker bekend, en ook Mommsen, die in zijn jongste werk het stuk

1) Varro's welbekende plaats L. L. 265 Spannh. geeft de formule voor het bijeenroepen der Quiriten *ad comitia centuriata*. Priscianus (Keil I p. 387): Suetonius in VIII Praetorum *Fasti dies sunt, quibus jus fatur*, en ibid: in IIII Praetorum: *Plaetoria, quae vetat minorem annis viginti quinque stipulari*.

aanroert (*Röm. Alt.* I p. 19, 123, 155) laat zich over de tijdsbepaling niet uit. Of de genoemde quaestor een zoon was van M. Sergius, den *trip. m. c. p.* in 404, den eenigen van dien naam, dien wij kennen, of een naneef, wij weten het evenmin als wie Trogius was, en *Vetus* heetten bij Cicero bijv. ook nog commentarien na 200¹⁾. Dus ook hier tasten wij in het duister rond, en alleen dit is zeker, dat Varro hier een in onbruik geraakte procesvorm aanhaalt, die men dateren kan tusschen 421 en 200 a. C., daar er *collegae quaestoris* in vermeld worden en er toen in 421 het eerst vier gekozen zijn.

Nog kan twijfelachtig zijn of het *commentarium Sergii* in het bureau der quaestoren voorhanden of in zijn persoonlijk bezit was. Want dat ook in de woningen der ambtenaren dergelijke stukken te vinden waren, blijkt uit de *commentarii censorum* waarvan Dionysius gewag maakt I 74²⁾; zij behoorden tot het archief van aanzienlijke families, onder wier leden men Censoren telde en werden als een heilig erfgoed van vader op zoon bewaard. Uit één dezer deelt hij den *census* mede die twee jaren vóór den inval der Galliers onder de consuls Valerius en Manlius zou hebben plaats gegrepen, terwijl er tevens bij geschreven stond, dat dit het 119e jaar was na de verdrijving der koningen. Hoewel de opgaven der consuls van dat jaar niet zoo uiteenlopend zijn als Lewis II 287 zou doen gelooven en ons dus niet nopen om te twijfelen aan juiste *Fasti Magistratum* dezer periode (waarover later, zie C. I. L. p. 504—5), zoo kunnen wij alleen op grond van deze plaats toch nog geene theorie bouwen omtrent doorlopende opteekening der censoren en *census*, en moeten ons vergenoegen met het feit dat er in Dionysius tijd πολλοί εἰσιν ἀπὸ τῶν τιμητικῶν

1) Brut. § 60. *His enim Coss. a. 204, ut in veteribus commentariis scriptum est, Naevius est mortuus.*

2) Dionysius I, 74: De periode tusschen Brutus en den gallischen brand ἔτη περιέληγον εἶκοσι πρὸς τοὺς ἑκατὸν. Δηλοῦται δ' ἐξ ἄλλων τε πολλῶν καὶ τῶν καλουμένων Τιμητικῶν ὑπομνημάτων, ἃ διαδέχεται παῖς παρὰ πατρός καὶ περὶ πολλοῦ ποιεῖται τοὺς μεθ' ἑαυτὸν ἰσομένους, ὥσπερ ἑρὰ πατρῶα παραδιδόναι. πολλοί εἰσιν (zie boven)... ἐν οἷς εὐρίσκω δευτέρῳ πρότερον ἔχει τῆς ἀλώσεως τμήσαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων δήμου γενομένην κ. τ. λ.

De overige monumenta privata laat ik hier nog buiten rekening.

οἰκων ἄνδρες ἐπιφανεῖς οἱ διαφυλάττοντες αὐτὰ nm. τὰ ὑπομνήματα τιμητικά, en dat de inhoud dezer geschriften opklom tot νόος 390.

Behalve deze bijzondere aantekeningen echter maakten de censoren ook schriften op van den *census*, *censoriae tabulae* geheeten ¹⁾, waaruit evenzeer Varro p. 262 sqq. ons de convocatie-formulen van het volk heeft overgeleverd. Hij is voor ons de eerste, die de *tabulae* gebruikt heeft. Tot hoe vroegen tijd hun opgaven strekten, leeren ons de getallen van den census onder Servius Tullius bij Livius I, 44 en Dionysius IV 22; de eerste schrijft: *Millia octoginta eo lustrum civium censa dicuntur; adiciis scriptorum antiquissimus Fabius Pictor eorum qui ferre arma possent eum numerum fuisse*. De tweede, dat het getal der gecenseerden 84700 bedroeg, ὥς ἐν τοῖς τιμητικοῖς φέρεται γράμμασιν. Niemand denkt natuurlijk aan de echtheid van dit cijfer, dat veeleer uit een soort van berekening is ontstaan op dergelijke wijze, als Mommsen R. G. I, 96 aangeeft. Maar leidt de vergelijking dezer twee plaatsen er niet toe om aan te nemen, dat Fabius Pictor de tafels der censoren reeds gezien heeft waaruit Dionysius citeert? Het behoeft geen bezwaar te zijn, dat Livius een rond cijfer geeft en daardoor schijnbaar afwijkt van de naauwkeuriger opgaaf der *tabulae* bij Dionysius, en, in het gestelde geval, bij Fabius Pictor. Want dat hij in dezen van ronde cijfers hield, blijkt uit IX 19, waar hij zelfs nog veel algemeener zegt: *aetatis ejus lustris censebantur 250.000 capitum*. Ook mogen wij uit het gebrek aan censuscijfers (niet van *lustra*, zie Weissenborn ad h. l.) tusschen 390 en 318 nog niet met Schwegler I p. 30 opmaken, dat er dus geen *tabulae* voor die jaren bestonden. Immers juist deze plaats van Livius, waar hij de numerieke macht

1) Livius XLIII 16, n. 170: *Censores extemplo in atrium Libertatis escenderunt, et was nm. oppositie ontstaan van de equites en publicani tegen de locatio vectigalium et ultro-tributorum, et ibi signatie tabellis publicis, clausoque tabulario et dimissis servis publicis negarunt, se prius quicquam publici negotii gesturos, quam iudicium populi de se factum esset*. Over de latere bewaarplaats zie Becker II, 2, 207.

2) De contradictie die Schwegler ziet, I 26, tusschen Festus v, *procurum patri-* cium en Cicero Or. § 156 is mijns inziens niet aanwezig.

der Romeinen met die der Macedoniërs vergelijkt, en bovendien niet één *lustrum*, maar een gemiddeld cijfer van de *lustra eius aetatis* opgeeft, toont aan dat het hem niet te doen is om censuscijfers *per se*, maar om de getalsterkte der Romeinen en hun legers. Het is dus zeer goed mogelijk dat hij de censusgetallen dier jaren wel geweten, maar hun vermelding onnoodig geacht heeft. Doch wat de zooeven gestelde vraag betreft, onwaarschijnlijk is het niet dat Fabius het cijfer 80000 uit *tabulae* of *commentarii censorum* had en een andere bron is nauwelijks denkbaar; maar uit dezelfde bron had hij dan ook wat wij bij Dionysius IV, 15 van hem lezen ¹⁾, dat koning Servius het land in 30 *tribus* verdeelde. Doch in dat geval kunnen wij nog een stap verder gaan en zeggen dat, blijkens deze zelfde plaats van Dionysius, Cato die bron, ik zal niet zeggen niet kende, want dat is niet aan te nemen bij den zorgvuldigen navorscher, maar dat hij haar niet vertrouwde, want wij lezen er, dat FABIVS 30, VENNOVIUS 31 *tribus* opgaf, Κάτων μέντοι τούτων αξιοπιστότερος ὢν οὐχ ὀρίζει τῶν μοιρῶν τὸν ἀριθμόν. ²⁾.

Moeten wij derhalve hier iets constateeren, dan is het dit: ten eerste, het bestaan der *tabulae censoriae* aan VARRO, veelvuldig ook na hem genoemd (Becker II 2, 206); ten tweede dat reeds FABIVS PICTOR censuscijfers en het getal der eerste *tribus* opgaf, die moeielijk anders dan uit het censorenarchief kunnen zijn voortgekomen; ten derde, dat omtrent het getal der *tribus* CATO geen betrouwbare bron kende.

1) Διείλε δὲ καὶ τὴν χάραν ἅπασαν, ὡς μὲν Φάβιος φησιν, εἰς μοῖρας ἕξ καὶ εἴκοσιν, ὥς καὶ αὐτὸς καλεῖ φυλάς καὶ τὰς δασικὰς προστιθεὶς αὐταῖς πένταρας, τριάνοντα φυλάς ἀμποτέρων ἐπὶ Τυλλίου τὰς πάσας γενέσθαι λέγει, ὡς δὲ Οὐεννώνιος (van wien wij verder niets bezitten) ἰστέργηκεν εἰς μίαν τε καὶ τριάνοντα.... Κάτων μέντοι τούτων αξιοπιστότερος ὢν οὐχ ὀρίζει τῶν μοιρῶν τὸν ἀριθμόν. Aldus naar de omzettingen van Niebuhr en Mommsen.

2) Gelijk bekend is, meende de traditie deze censusgetallen en de geheele censusinrichting in eigen *commentarii regis Tullii* te vinden, die Cicero het eerst vermeldt en waaruit Livius I 60 schreef dat het denkbeeld van twee staatshoofden ontleend was. Zij schijnen opgenomen te zijn in het archief der censoren, en antieke woordvormen in de *tabulae censorum*, Cic. Orat. 46, achtte men ontleend aan die *commentarii Tullii*. Festus v. *procurum*.

Genoodzaakt mijne beschouwing hier af te breken, vat ik haar slotsom voorloopig aldus te zamen.

Wanneer wij vragen naar uiterlijke d. i. op ooggetuigen berustende bewijzen voor oudere bronnen dan de eerste annalisten, dan vinden wij:

1. Dat Cato het eerst de *tabula apud Pontificem* gezien, en dat Cicero het eerst van *Annales Maximi* als een boek gesproken heeft.

2. Dat Cicero het eerst een verzameling wetten van NUMA vermeldt, doch dat de Latiniteit recht geeft, hun redactie minstens anderhalve eeuw vóór Cicero te plaatsen.

3. Dat er tijdens VARRO en CICERO in de archieven van Priestercollegien en magistraten allerlei geschriften aanwezig waren van belang voor de historie. Dat die der *Pontifices*, althans wat hun juridieke inhoud betreft, reeds aanwezig waren vóór 300, toen zij door Flavius gebruikt werden.

4. Dat in al deze bronnen tijdens Cicero feiten te lezen stonden uit de vroegste tijden van Romes bestaan.

Tot zoover komen wij in 't algemeen overeen met LEWIS, wiens resultaten ook in Duitschland gangbaar zijn geworden. Maar de vraag is of er ook interne bewijzen zijn voor een veel vroeger bestaan dier bronnen; bewijzen, die ons de hoogste graad van waarschijnlijkheid, soms zelfs zekerheid, geven en waarvan wij bij de schriften der Pontifices en Censoren reeds onwillekeurig iets hebben aangeroord.

Van deze vraag heeft LEWIS zich minder rekenschap gegeven, maar aangezien toch ook hij soms gedwongen is vroege bronnen te erkennen, komt hij tot een vage en ongemotiveerde voorstelling van deze, die in strijd is met zijn overig beoog, bijv. II 290 sq.: *Dass die historische Erzählung von jenem Zeitpunkt an (389 a. c.) was amtliche oder sonst andere Documente betrifft, ein breitere und festere Grundlage erhält, kann man allerdings als eine hinreichend bezeugte Thatsache betrachten, obschon wir durchaus nicht wissen, woraus diese reichlicher fließende Quelle bestand.* En p. 472 in den epiloog an BRÖCKER, waar die rijkere bron wel degelijk nader omschreven wordt als *Magistratsfasten, Pontifical-Annalen, Verträge und Gesetze auf Erz, Denkschriften von Familien.*

In een tweede gedeelte zal dus onze taak zijn om na te gaan, in hoeverre het vroege bestaan dezer bronnen beter gestaafd en hun aard juister bepaald kan worden op interne gronden; waarbij vooral in aanmerking zullen komen de *Fasti* zoowel sacrale als Magistrale en de *Private Oorkonden* in verband met de *laudationes funebres*, *carmina convivalia*, *tituli imaginum* e. d., omdat het interne bewijs hier hoofdzaak is. Tevens zullen wij nog eens moeten nagaan, wat, buiten uiterlijke bewijspplaatsen om, omtrent de reeds besproken bronnen, vooral de *Annales Maximi* met genoegzame zekerheid kan worden vastgesteld.

H. T. KARSTEN.

SEVERIANUS ET CALLIMACHUS.

Suidas v. Σεβηριανός — τὰ μὲν τῶν ἄλλων ποιητῶν ἀπεδέχετο μετρίως, τὸν δὲ Καλλιμάχον εἰς χειρας λαβὼν οὐκ ἔστιν ὅτε οὐ κατέσκαπτε τὸν Λίβυν ποιητὴν· ἀνιῶμενος δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἤδη πολλαχοῦ καὶ τῷ βιβλίῳ προσέπτυνεν. Fastidio et ipse et contemno poësin Callimacheam, sed nihil ad Severianum. Inest autem mendum in verbis, nam quid est οὐκ ἔστιν ὅτε οὐ κατέσκαπτε? corrige οὐκ ἔστιν ὅ, TI οὐ, id est οὐδὲν ὅ, τι οὐ: inepta carmina omnibus modis deridebat.

LACUNA APUD PLUTARCHUM SUPPLETA.

In vita Phocionis cap. IX. editur: Δημοσθένους εἰπόντος· ἀποκτενοῦσί σε Ἀθηναῖοι, Φωκίων. Ἄν μανῶσιν, εἶπε, σὲ δὲ ἂν σωφρονῶσιν. Dicti acumen perit propter lacunam solito modo natam. Repetito in vicinia vocabulo eodem scribae oculi a priore ad posterius aberrarunt. Supplendum: ἀποκτενοῦσί σε Ἀθηναῖοι, Φωκίων, (ἂν μανῶσιν. Ἐμὲ μὲν) ἂν μανῶσιν, εἶπε, σὲ δὲ γε ἂν σωφρονῶσιν. Necessarium est δὲ γε, quod est maledictum maledicto aut minas minis reponentis.

C. G. C.

DEMOSTHENES IX, 46 sqq.

Het is niet mogelijk bovenstaande plaats uit Demosthenes' derde Philippica met eenige oplettendheid te lezen en niet in te zien, dat het eene geheel bedorvene plaats is. Trouwens in het beste handschrift Σ ontbreekt het grootste gedeelte van § 46, in andere handschriften ontbreekt het lemma [*ἐκ τοῦ γραμματέως ἀναγιγνώσκει*]. Wel tracht Rehdantz zoowel de in Σ ontbrekende woorden van § 46 als het lemma te redden en acht de m. i. volkomen zinledige opvolging van zinnen echt demostheniesch, verrassend tevens en waar, maar ik geloof niet, dat zijn betoog, behalve hemzelf, nog vele anderen overtuigen zal. Meer behaagt mij het voorstel van Westermann om beide, de in Σ ontbrekende woorden en het lemma, weg te laten. Wanneer hij echter daaromtrent opmerkt, dat dit lemma hier slechts ingeschoven is, omdat men gevoelde, dat op eene zóó directe vraag, als de redenaar in de laatstvoorgaande woorden tot het volk richtte, een meer bepaald antwoord diende te volgen, dan op het eerste gezicht in de volgende uiteenzetting (§ 47 vlgg.) scheen te liggen, wijst hij zelf ons op de zwakke plaats zijner redeneering. Welken Zusammenhang hij zelf op het tweede of derde gezicht tusschen vraag en antwoord ontdekt heeft, daarover laat hij zich voorzichtigheidshalve niet uit. Juist hierin hebben wij naar mijn gevoelen de oorzaak én van het bederf van § 46 én van de inschuiving van het lemma te zoeken, dat er tusschen de vraag in § 46 tot het volk gericht en de redeneering in § 47 vlgg. geen Zusammenhang hoegenaamd bestaat.

Is deze bewering juist en kunnen wij niet aannemen, dat er hier iets uitgevallen is, dan blijft slechts de gevolgtrekking over, dat het betoog in § 47 en verscheidene volgende §§ bevat hier niet behoort en als eene inlassching te beschouwen is, die den geregelden loop van Demosthenes' redeneering verstoort.

Daar deze gissing, voor zoover ik weet, nog niet geopperd

is en vermetel genoeg moet schijnen, zal ik trachten hare waarschijnlijkheid, zoo kort mij doenlijk is, te staven. Wanneer met een enkel woord moest worden aangegeven, wat de inhoud dezer rede uitmaakt, wij zouden zeggen: verontwaardiging, de diepe verontwaardiging van hem, die al zijne krachten aanwendt om het vaderland nog te redden, tegen de eerloozen, die het verraden en verkoopen en tegen het verbasterde volk, dat in zijn karakterloosheid zulk verraad niet slechts met onverschilligheid aanziet, maar er zelfs iets vermakelijks in vindt. Geheel in overeenstemming hiermede is het gedeelte der rede, dat § 47 onmiddellijk voorafgaat en waar door een sprekend voorbeeld aangetoond wordt, welk een geheel andere geest de voorvaderen bezielde. Wel verre van te dulden, dat een medeburger openlijk 'slands belangen verkocht, gingen zij zoo ver van eenen Aziaat van zijn rechten te berooven, alleen omdat hij geld van den Koning, wiens onderdaan hij was, naar de Peloponnesus gebracht had. »Ten gevolge hiervan,» zoo gaat de redenaar voort (§ 46), »waren de Grieken bij den vreemdeling geducht, niet, zooals thans, de vreemdeling bij de Grieken. Want noch in dit, noch in eenig ander opzicht wordt gij door dienzelfden geest bezielde, maar hoe staat het met u? Moet ik het zeggen? Vindt gij het goed en zult gij er niet toornig om worden?»

Welk antwoord verwacht men op die vraag? Wat anders dan eene beschamende schildering van den toestand, waartoe het Athene der *μαραθωνομάχοι* door die verslapping van den volksgeest vervallen is? En wat vinden wij? óf iets, wat wij hierboven reeds als eene zinledige opeenvolging van woorden hebben gekenschetst en een lemma, waarbij ieder zich het zijne denken kan: óf, wanneer wij met de beste handschriften dat alles verwerpen, de volgende redeneering (§ 47—52):

»Sommigen trachten in hunne onnoozelheid ons moed in te spreken en zeggen: onze vroegere vijanden, de Lacedaemoniers, waren toenmaals machtiger dan Philippus nú en toch hebben zij ons niet kunnen vernietigen. Maar zij die zoo spreken letten niet op de geheel veranderde omstandigheden en den vooruitgang, die in alles en vooral in oorlogszaken heeft plaats gevonden. Neen, bij den tegenwoordigen stand

»van zaken, is onze eenige hoop op behoud hierin gelegen, »dat wij Philippus uit het land houden, en hem liever in zijn »eigen land bestoken; want in het veld zijn wij niet meer te- »gen hem opgewassen.»

Wie het kan, ontdekke hier zamenhang. Naar het mij voor- komt, is één van beide mogelijk: óf wij moeten eene zeer belangrijke lacune aannemen, waarin de redenaar, na de be- antwoording der in § 46 gedane vraag, d. w. z. na de ver- nederling van zijn land te hebben geschilderd als een gevolg van de verbastering van den volksgeest, overgaat tot de mid- delen, die het Athene zijner dagen nog overschieten ter be- strijdung van den vijand, en zóó geleidelijk tot het bovenvermelde betoog komt, waarbij wij dan de in Σ ontbrekende woorden van § 46 en het lemma hebben te beschouwen als eene zeer slecht gelukte poging om de bestaande lacune aan te vullen; óf wij moeten § 47 vlgg. beschouwen als een stuk uit eene andere oratie, op eene moeielijk te verklaren wijze in deze rede geraakt.

In het eerste geval blijft ons niet anders over dan het ver- lies te betreuren van een gedeelte van een der schoonste rede- voeringen van Demosthenes, een verlies, waardoor de zamen- hang dier rede op onherstelbare wijze verbroken is.

Is daarentegen de tweede beschouwingswijze juist, dan rust de verplichting op ons aan te toonen, dat de zamenhang der rede hersteld wordt, wanneer wij het door eene vreemde hand ingelaschte stuk daaruit verwijderen. Nemen wij voor een oogenblik aan dat er geene inlassching heeft plaats gehad en de rede ons is overgeleverd in den vorm haar door Demosthe- nes zelve gegeven, dan is de redenaar, na in de vorige §§ met de omkoopbaarheid zijner medeburgers te hebben afgehan- deld, met § 47 eene nieuwe afdeeling zijner rede begonnen, waarin hij de kansen op een gelukkigen afloop van een strijd met Philippus gaat bespreken.

Op zich zelve ligt hierin niets bevreemdends, maar wel moet het onze verbazing opwekken, wanneer wij zien, dat de redenaar, na dit punt slechts vluchtig te hebben aangeroerd, in § 54 plotseling tot het oude onderwerp terugkeert met de bittere klacht, dat de Atheners naar openbare verraders en omgekochten meer luisteren en zich door hen eerder laten

leiden dan door mannen, wier staatkunde niet hun eigen belang, maar 's lands behoud alleen beoogt; en wanneer wij opmerken, dat hij, eenmaal weder op dat onderwerp gekomen, in doorlopende redeneering daarmede voortgaat tot § 70 d. i. tot den epiloog toe, terwijl hij door het voorbeeld van Olynthus, van Eretria, van Oreos den Atheners aantoon, welke rampzalige gevolgen toegevendheid voor de *Φιλιππίζοντες* na zich sleept, die het volk met schoone voorstellingen en beloften in slaap wiegen, tot ten laatste het masker wordt afgerukt en er niet anders overblijft, dan voor de overmacht te bukken.

Men ziet het: de gewraakte passage is het eenige, wat de volkomene eenheid van betoog in den weg staat, een eisch, waaraan wij toch wel verwachten kunnen, dat een voortbrengsel van Demosthenes zal hebben beantwoord. Zoowel bij het einde als bij het begin verraadt zij zich als een vreemd toevoegsel; verwijderen wij het, geen schakel der redeneering wordt gemist, integendeel, de verbroken samenhang is hersteld.

Moeielijker zal het zijn, de juiste grens der interpolatie op te geven; want niet zonder kunst is zij aan het einde met de oorspronkelijke oratie verbonden. Ware zij aan het begin op even kunstige wijze ingeleid, het zou niet licht zijn geweest, de vervalsching op het spoor te komen.

Ik geef het dan ook niet voor meer dan eene onzekere gissing, dat in de oorspronkelijke rede § 46 en 54 zoo kunnen zijn verbonden geweest, dat er gelezen werd: »(§ 46) ἀλλ' οὐ νῦν· οὐ γὰρ οὕτως ἔχει· ὑμεῖς οὔτε πρὸς τὰ τοιαῦτα οὔτε πρὸς τἄλλα, (§ 54) ἀλλ' εἰς τοῦτ' ἀφίχθε μωρίας ἢ παρανοίας ἢ — κτλ.» Misschien is het eene volkomen toevallige omstandigheid, dat, wanneer er zóó gelezen werd, niet licht iemand op het vermoeden zou komen, dat er tusschen die woorden iets gemist werd.

Alleen wensch ik, in verband hiermede, te wijzen op het gezochte van den overgang in § 53 en op de omstandigheid, dat de in die § voorkomende woorden: »οὐκ ἔνεστι — ἐκείνοις,» bijna woordelijk teruggevonden worden in de redevoering *περὶ τῶν ἐν Χερρονήσῳ*, § 61.

MISCELLANEA
PHILOLOGICA ET CRITICA

SCRIPSIT C. G. COBET.

CAPUT IV.

AD PHILOSTRATI VITAS SOPHISTARUM ET HEROICA.

(Ex editione C. L. KATZERI Lipsiae 1871.)

Pap. 488 Olear. θαμίζων δὲ (ὁ Δίων) ἐς τὰ στρατόπεδα ἐν οἷσπερ εἰώθει τρύχεσθαι — γυμνὸς ἀναπηδήσας ἐπὶ βωμὸν ὑψηλὸν ἤρξατο τοῦ λόγου ὧδε

Αὐτὰρ ὁ γυμνώθη ῥακῶν πολύμητις Ὀδυσσεύς.
καὶ δηλώσας ἑαυτὸν ὅτι μὴ πτωχὸς μηδὲ δν ᾤοντο, Δίων δὲ εἶη ὁ σοφός — ἐδίδαξεν ἀμείνω φρονεῖν. Hic locus tamdiu erit sensu vacuus donec pro τρύχεσθαι reposueris τρύχεαι. Dio in quibus solebat pannis, pannis indutus ut consueverat. venit in castra Romana; milites mendicum esse opinantur, quum repente γυμνώθη ῥακῶν, ut Ulysses fecerat, seque quis esset aperuit. Τρύχη dicere pro ῥάκη Philostrato convenit exquisitiora et poetica captanti.

Caeterum quod de Dione narrat aut totum est commenticium, ut multa apud Philostratum, aut, si quid inest verū, fabulis auctum est.

Praeterea pro ἀμείνω φρονεῖν requiro ἄμεινον, sic enim Graeci loquuntur εὖ, ἄμεινον, ἄριστα φρονεῖν, ut εὖ, ἄμεινον, ἄριστα πράττειν, λέγειν, ἀκούειν, πάσχειν.

Pag. 491. συγγνωστοὶ μὲν οὖν τῆς Φιλοτιμίας τῆς ἀνθρωπείας φύσεως τὸ φιλότιμον ἀγῆρων ἮΓΟΥμένης, μεμπτέοι δὲ τῶν λόγων. Sensus vacuum est ἡγουμένης. *Habel* hoc natura humana (non arbitratur esse) quod Pericles dicit apud Thucyd. II. 44. τὸ γὰρ Φιλότιμον ἀγῆρων μόνον καὶ οὐκ ἐν τῷ ἀχρείῳ τῆς ἡλικίας τὸ κερδαίνειν, ὥσπερ τινὲς Φασι, μᾶλλον τέρπει ἀλλὰ τὸ τιμᾶσθαι. Itaque scribendum ἀγῆρων ΚΕΚΤΗμένης.

Pag. 495. ὁ δὲ Ἐπιτάφιος, ὃν διῆλθεν Ἀθήνησιν (ὁ Γοργίας), εἴρηται ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων [πесоῦσιν], οὓς Ἀθηναῖοι δημοσίᾳ ξὺν ἐπαίνοις ἔθαψαν. Cum his componendi sunt tres alii apud Philostratum loci: p. 624. ἐτάφη ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ (scrib. -μεία), οὗ τίθησι τὸν ἀγῶνα ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ὁ πολέμαρχος. p. 604. κεῖται γὰρ πρὸς τοῖς ἐκ τῶν πολέμων ἐν δεξιᾷ τῆς Ἀκαδημίανδε (scrib. -μείανδε) καθόδου, et in *Heroicis* p. 721. Μενεσθεὺς ἐπ' αὐτῷ λόγον ἡγόρευσεν, ᾧ νομίζουσι τιμᾶν Ἀθήνησι τοὺς ἐκ τῶν πολεμίων τελευτήσαντας. Habebis omnia emendandi subsidia et adiumenta si cum his duos ex Thucydide locos comparaveris II. 34. τιθέασιν οὖν ἐς τὸ δημόσιον σῆμα — καὶ αἰεὶ ἐν αὐτῷ θάπτουσι τοὺς ἐκ τῶν πολέμων, et II. 35. οἱ μὲν πολλοὶ τῶν ἐνθάδε εἰρηκότων ἤδη ἐπαινοῦσι τὸν προσθέντα τῷ νόμῳ τὸν λόγον τόνδε ὡς καλὸν ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις ἀγορεύεσθαι αὐτόν. Qui in proeliis ceciderant omnes alius alibi appellantur οἱ ἐκ τῶν πολέμων, neque aut πεσόντες aut τελευτήσαντες addi potest, nam sic ἐν τοῖς πολέμοις, non ἐκ τῶν πολέμων, necesse erat dicere. Itaque rectissime Kayserus p. 493 πεσοῦσιν inducendum censuit, sed eadem de causa p. 721 τελευτήσαντας spurium esse arguitur et patet ἐκ τῶν πολέμων (non πολεμίων) corrigi oportere. Simul apparet p. 624 τὸν ἀγῶνα ἐπὶ τοῖς ἐκ τῶν πολέμων θαπτομένοις participium θαπτομένοις insititium esse et interpolatum. Pericles apud Thucydidem rectissime ita dicit, quoniam οἱ ἐκ τῶν πολέμων illo ipso die ἐθάπτοντο, sed apud Philostratum utique τεθαμμένους dictum oportuit, sed consuetum erat ita dicere, ut emendate p. 604 scriptum est: κεῖται πρὸς τοῖς ἐκ τῶν πολέμων. Ergo Polemarchus in Ceramico ludos funebres edebat in eorum honorem qui olim in proeliis interfecti et publice sepulti essent. Pollux VIII. 91. ὁ δὲ Πολέμαρχος — διατίθησι τὸν ἐπιτά-

Φιον ἀγῶνα τῶν ἐν πολέμῳ ἀποθανόντων. Quotannis id esse fieri solitum, et illo die recitari Platonis τὸν ἐπιτάφιον λόγον, qui est in *Menexeno*, testis est Cicero in *Oratore* 44. § 151. Ad speciem haec omnia agebantur, umbrae sunt rerum praeteritarum sine corpore, nomen sine re. Nomen tamen remanet et appellantur οἱ ἐκ τῶν πολέμων ut apud Thucydidem, sic etiam apud Philostratum. Similiter qui Athenis rem frumentariam curabat non *Curator annonae* appellabatur, sed *στρατηγὸς ἐπὶ τῶν ὅπλων*. Philostratus p. 526. προὔστη δὲ καὶ τοῦ Ἀθηναίων δήμου στρατηγῆσας αὐτοῖς τὴν ἐπὶ τῶν ὅπλων· ἡ δὲ ἀρχὴ αὕτη ΠΑΛΑΙ Μὲν κατέλεγέ τε καὶ ἐξῆγεν ἐς τὰ πολέμια, ΝΤΝΙ δὲ τροφῶν ἐπιμελεῖται καὶ σίτου ἀγορᾶς.

Pag. 497. δοκοῦσί μοι παρακούειν Πλάτωνος ταῦτ' ἐῖναι λέοντα ξυρεῖν καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον. Plato ita dixit de *Rep.* I. p. 341. c. οἷε γὰρ ἂν με οὕτω μανῆναι ὥς τε ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν λέοντα καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον. Sed deest apud Philostratum aliquid ad orationis integritatem. Ante λέοντα excidit compendium λ', id est λέγοντος.

Pag. 499. νηπενθεῖς ἀκροάσεις ἐπήγγειλεν ὡς οὐδὲν οὕτω δεινὸν ἐρούντων ἄχος ὃ μὴ ἐξελεῖν τῆς γνώμης. Forma ἐξελεῖν, ut ἀφελεῖν, καθελεῖν, διελεῖν, εἰ ἐξελεῖσθαι, ἀφελεῖσθαι, παρελεῖσθαι Graeculorum errore nata est pro ἐξαιρήσειν, ἐξαιρήσεσθαι et sim. Sic vocabula prisca et poetica νηπενθεῖς et ἄχος cum faece plebei sermonis inepte componuntur.

Pag. 500. οἱ τύραννοι αἰρετώτεροι τοῖς ἀρχομένοις ἀνειμένοι μαῖλλον ἢ ξυντείνοντες· εἰ γὰρ ἀνήσουσιν ἥττον μὲν ἀποκτενοῦσιν ἥττον δὲ Δράσσονται τε καὶ ἀρπάσσονται. In his δράσσονται nihil est et ne Graecum quidem. Quid verum sit colliges ex Platone de *Rep.* IX. p. 574. b. ἄρ' οὐ τὸ μὲν πρῶτον ἐπιχειροῖ ἂν (ὁ τύραννος) κλέπτειν —, ὅποτε δὲ μὴ δύναιτο ἀρπάζειν ἂν καὶ ΒΙΑΖΟΙΤΟ. Sic Philostratus quoque dixerat: ἥττον δὲ Βιάσσονται τε καὶ ἀρπάσσονται.

Post pauca: ἡ τῶν ἡθῶν μίμησις — μεταβάλλει τοὺς τυράννους τοῦ ἀπαραιτήτου, imo vero reuocαί μεταΚΑΛεῖ.

Pag. 500. Quaesivit aliquando Dionysius maior: τίς ἤπειρος ἢ νῆσος [ἦ] τὸν ἄριστον χαλκὸν φύει; Antiphon respondit: ἐγὼ ἄριστον οἶδα τὸν Ἀθῆναισιν οὐ γεγύνασιν (αἶ) Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος εἰκόνες. Dabis mihi illic pronomen expungi, hic articulum addi oportere. Sed quid Philostrato facias, qui haec Ἀντιφῶντα Σωφίλου Ῥαμνούσιον, disertissimum oratorem et Thucydidis magistrum, dixisse serio tradidit, quem constat inter omnes Athenis capitali supplicio affectum esse anno 411, id est octavo anno ante quam Dionysius rerum potiretur anno 404. Poterat igitur parcere gravibus sententiis, quas in eum contorquet, Σικελιώτας μὲν ἐλευθεροῦντα Ἀθηναίους δὲ δουλούμενον. Inanis haec loquacitas est, et omnino his hominibus nihil est levius, nihil futilius.

Inadiverat aliquid de nescio quo Antiphonte, quem Dionysius ob id dictum necari iussisset. Plut. *de Adulatore et Amico* pag. 68 A. κακῶς δὲ καὶ Ἀντιφῶν παρὰ Διονυσίῳ ζητήσεως οὐσης καὶ λόγου Ποῖος χαλκὸς ἄριστος, Ἐκεῖνος, εἶπεν, ἐξ οὗ κατεσκευάσαν Ἀθηναῖοι τὰς Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος εἰκόνας, quae ille statim ad Oratorem retulit temere miscens omnia. In vitis X Oratorum quod de eodem scribitur pag. 833 B. πρεσβευτὴν γὰρ ὄντα αὐτὸν εἰς Συρακούσας πλεῦσαι vitium alit. Erat enim una littera minus quam πρεσβευτής, et scribendum πρεσβύτην γὰρ ὄντα, quod vel participium ὄντα additum demonstrat.

Pag. 502. ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Θρασύβουλον οἱ κατήγον ἀπὸ Φυγῆς τὸν δῆμον. Imo vero ἀπὸ Φυλῆς, quod nunc video ab aliis occupatum et a Kaysero in praefatione probatum.

Sunt in Philostrati libris loci quidam tam male mulcati ut nulla emendandi spes superesse videatur. Subest vetus lacuna, et lacerae verborum reliquiae nunc absque ullo sensu conglutinatae sunt, veluti p. 508. ὁ δ' Αἰσχίνης οὐδὲ τῶν ἀποβεβλημένων ποτὲ τὴν ἀσπίδα ἐνθυμουμένῳ τὸ ἐν Ταμύναις ἔργον. Haec ἀδιανόητα sunt et absurda: complura exciderunt et nihil spei reliquum. Aliquid dispicio p. 523. οὐ γὰρ ἂν ποτε θνητὰ νομισθεῖν τὰ ἀνθρώπεια οὐδὲ διδακτὰ ἂ ἐμάθομεν εἰ μνήμη συνεπολιτεύετο ἀνθρώποις. Hoc unum video, requiri: εἰ ΜΗ μνήμη συνεπολιτεύετο: reliqua corrigit qui poterit.

Est in Codicibus MSS. certorum vocabulorum formarumque perpetua quaedam confusio ut in -βολή et -βουλή, πέτωκα et πέπτωκα, δεκάζω et δικάζω et in aliis sexcentis. Diversissima sunt sed scribae nihil sentiunt. Ex eo genere est frequentissima confusio inter καθῆκεν et κατέθηκεν, καθεῖναι — καταθεῖναι, καθείς — καταθείς, et simili modo pro μεθῆκε, μεθεῖναι, μεθείς in libris apparere solent μετέθηκε, μεταθεῖναι, μεταθείς, et συγκατέθηκεν, ἐγκαταθείς pro συγκαθῆκεν, ἐγκαθείς et sim. Quod si quis semel observaverit multa vitia hinc nata statim sanabit. Isaeus dicitur apud Philostr. p. 513 ex vita luxuriosa frugi factus esse: καὶ τράπεζαν ἐκόλασε καὶ τὸ ἔρᾶν μετέθηκεν ὥσπερ τοὺς προτέρους ὀφθαλμοὺς ἀποβαλὼν. Satin perspicuum est μεθῆκεν esse reponendum? Idem mendum facile deprehendes in Heroicis p. 714. ὁ μὲν Αἴας — ἤλγησέ τε καὶ τὴν ὀργὴν μετέθηκεν ὁ δὲ Ἀχιλλεὺς ἀπεμήκυνε τὴν μῆνιν, imo vero iram misit fecit, μεθῆκεν.

Pag. 615. Φύσει μὲν γὰρ ἐπίφθορον χρῆμα ἄνθρωποι. Natura rei et dicendi consuetudo postulant ut ἄνθρωποι corrigatur, ut apud Theocritum Adonias. 83 σοφὸν τοι χρῆμα ἄνθρωπος, et passim apud alios.

Mirum dictu est in quas ineptias se Sophistae induant quum orationem calamistris inurunt et sophisticum acumine res simplices imbuunt et exornant scilicet. Quum vellet dicere »non est mirandum homines omni dicendi facultate destitutos disertissimo aetatis suae viro maledicere" diu meditatus Philostratus haec peperit pag. 515.: οὐ χρὴ θαυμάζειν εἰ πεπεδημένοι τὴν γλῶσσαν τινες καὶ BOTN ἀφωνίας ἐπ' αὐτὴν βεβλημένοι — διαπτύοιεν τε καὶ κακίζοιεν τὸν — μεγαλειότατα τῶν ἐφ' αὐτοῦ Ἑλλήνων ἐρμηνεύσαντα. Est aliquid inter Aeschylum, qui in Agamemnone dixit vs. 35.

τὰ δ' ἄλλα σιγῶ· βοῦς ἐπὶ γλώσση μέγας
βέβηκεν.

et Theognidem, cuius hi sunt noti versiculi 813 sq.

βοῦς μοι ἐπὶ γλώσσης κρατερῶ ποδὶ λάξ ἐπιβαίνων
ἴσχει κωτίλλειν καί περ ἐπιστάμενον,

qui vetere dicto in eum qui quae sentiat dicere non audeat scite

et lepidè utuntur, et futilem Sophistam, qui βοῦν ἀφωνίας ἐπὶ γλῶσσαν βεβλημένοι dicens mirifice se credidit esse locutum. Nescias utrum βοῦς ἀφωνίας stultius sit dictum an βοῦν ἐπὶ γλῶσσαν βεβλημένος. Atque hi tamen puros putos Atticos se esse opinabantur et stolidos auditores vel lectores in admirationem sui rapiebant.

Scopelianus Clazomenas vocatus p. 516. οὐκ ἀμούσως παρητήσατο τὴν ἀηδὺνὰ Φήσας ἐν οἰκίσκῳ μὴ ἔδειν. Hinc lux affulget Libanio Tom. IV. p. 321. ἀλλὰ μοι σιωπᾶται μᾶλλον ἢ ταῖς ῥαδούσαις ἀηδύσιν. Acute Reiske, ut solet: si constaret lusciniæ capitis conticescere suaderem ἀλούσαις legi. Rem acu tetigit, ut vides.

Perscitus de Polemone locus p. 521. verborum transpositione multum leporis amisit. Scribendum: περιβαλὼν αὐτὸν ἐπὶ τῆς ἐκκλησίας μάλα ἀσειῶς ὁ Πολέμων τὰ ἐκ τῆς Πατροκληίας ἐπεῖπε τῷ ἀνδρί·

δὸς δέ μοι ὅμοιον τὰ σὰ τεύχεα θωρηχθῆναι
αἷ κ' ἐμέ σοι ἴσκωσι.

vulgo verba poetæ inter ἐκκλησίας et μάλα ἀσειῶς interposita leguntur.

Alias res egerunt Editores quum p. 522 ita darent: καὶ πάλιν· »ἐν τοῖς κρινομένοις ἐπὶ τῷ μισθοφορεῖν Ἀρκάσιν ἀγορὰ πολέμου πρόκειται κτέ.» Declamationis titulus erat ἐν τοῖς κρινομένοις — Ἀρκάσιν, et Sophista ipse dixerat: Ἀγορὰ πολέμου πρόκειται καὶ τὰ τῶν Ἑλλήνων κακὰ τὴν Ἀρκαδίαν τρέφει.

Pag. 525. πολλοὶ οἱ ἐπαινέται αὐτοῦ καὶ τοῖς μὲν δωδεκάκρουνος δοκεῖ τὸ ζῶμα, οἱ δὲ καὶ πήχεσι διαμετροῦσιν αὐτοῦ τὴν γλῶτταν ὥσπερ τὰς τοῦ Νείλου ἀναβάσεις. Haud vidi magis. O stolidam et absurdam cogitationem et orationem! πήχεσι διαμετρεῖν τὴν γλῶτταν ὥσπερ τὰς τοῦ Νείλου ἀναβάσεις! et talia suos admiratores habebant. Pro δωδεκάκρουνος repone δωδεκάκρουνον Cratino sublectum ex notissimis versiculis:

Ἄναξ Ἄπολλον, τῶν ἐπῶν τῶν βρυμάτων.
καναχοῦσι πηγαί, δωδεκάκρουνον τὸ ζῶμα.

Tum pro σὺ δ' ἌΤ ταύτην ἰάταισθ μοι τὴν φροντίδα, requiritur σὺ δ' ἌΝ.

Philostratus p. 526 quum vellet graviter et magnifice dicere in has ineptias delapsus est ut diceret: Ἀνδρῶν μὲν οὖν ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, Διονυσίῳ ΔΕ σῆμα ἐν τῇ ἐπιφανεστάτῃ Ἐφέσῳ. Pulcherrime Pericles dixerat apud Thucyd. II. 43. ἀνδρῶν γὰρ ἐπιφανῶν πᾶσα γῆ τάφος, καὶ οὐ σηλῶν μόνον ἐν τῇ οἰκίᾳ σημαίνει ἐπιγραφὴ ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ μὴ προσηκούσῃ ἄγραφος μνήμη παρ' ἐκάστῳ τῆς γνώμης μᾶλλον ἢ τοῦ ἔργου ἐνδιστοιχεῖται, sed hunc Philostratus μεταφορικὰ καὶ κύρια εὐθύως συγκλῶθων non minus ridicule locutus est atque nescio quis apud quem me haec meminisse legere: *Vir immortalis ante hos paucos menses in India Orientali mortuus est.* Iuvat alterum exemplum ex lingua vernacula addere. Homo quidam doctus in patria nostra omnibus notus, quia, quamquam eo non est maledicentior alter, tamen ipse usque negat se cuiquam umquam dixisse male, is igitur quum vellet dicere: *ad studia exegetica non imparatus accessit*, usus est ea dicendi forma, quam nemo popularium meorum, sat scio, sine risu legere potuit. Dixit enim: *hij is niet onbeslagen ten exegetischen ijze gekomen.*

Pag. 529. ὁ Μάρκος ἐπάρας τὴν Φωνὴν — καὶ προβαλοῦμαι, ἔφη, καὶ μελετήσομαι. Ἐνθεν ἐλὼν ὁ Πολέμων καὶ ξυνιεῖς δωριάζοντος διελέχθη ἐς τὸν ἄνδρα πολλά τε καὶ θαυμάσια. Unde tandem ξυνῆκε δωριάζοντος? Quia dixerat καὶ προβαλῶ (non προβαλοῦμαι) καὶ μελετασεῦμαι.

Pag. 531 νεότητος ἐπιρρεούσης — οὐκ ἀκολάστου καὶ ξύγκλυδος ἀλλ' ἐξειλεγμένης καὶ καθαρᾶς Ἑλλάδος, pro καθαρᾶς emenda καθαρῶς, id est καθαρῶς Ἑλλάδος, ut dicitur καθαρῶς ἐλεύθερος et καθαρῶς Ἀθηναῖος et καθαρῶς πολίτης et similia.

Pag. 533. τὸ δὲ Ἀθήνησιν Ὀλύμπιον δι' ἐξήκοντα καὶ πεντακοσίων ἐτῶν ἀποτελεσθὲν καθιερώσας ὁ αὐτοκράτωρ. Tralaticio errore Ὀλύμπιον pro Ὀλυμπίειον scriptum est. Ut ex Ἀσκληπιίδος formatur Ἀσκληπιεῖον, sic ex Ὀλύμπιος Ὀλυμπίειον. In talibus nihil libris credendum, dirimunt controversias omnes analogia et usus. Dedicatum est ab Hadriano templum Olympii Iovis

anno post Chr. 132. vide Reimarum ad Dionem Cass. LXIX. 16. Ergo *statim* post mortem Periclis ingentis operis aedificatio intermissa est, nam quo anno Hadrianus templum dedicavit praeterierant anni 560 ex quo Pericles diem suum obierat (429 a. Chr. + 132 p. Chr.)

Pag. 539. διετέλει δὲ καὶ τὸν ἄλλον χρόνον ἐπαινῶν τὸν Πολέμωνα καὶ ὑπὲρ θαῦμα ἄγων. Nihil est ὑπὲρ θαῦμα ἄγων, quod sine exemplo et praeter loquendi consuetudinem dictum est. Emenda ΤΠΕΡΘΑΤΜΑΖΩΝ. ἐπαινῶν — καὶ ὑπερβαυμάζων.

Pag. 542 ἄριστα δὲ κάκεινα ἠγωνίσαστο (τὰς ἐσχηματισμένας ὑποθέσεις, in quibus aliud dicitur, aliud agitur) ὡς δηλοῦσιν ὃ τε μοιχὸς ὁ ἐΚΚεκαλυμμένος καὶ ὁ Ξενοφῶν ὁ ἀξίων ἀποθνήσκειν ἐπὶ Σωκράτει, quia argumentum est anceps et ambiguum moechus inducitur capite obvoluto incertus et incognitus ὃ τε μοιχὸς ὁ ἐΓΚεκαλυμμένος.

Pag. 543 de Polemone scribit: *verior fama est ταφῆναι αὐτὸν ζῶντα ἔτι* — *κειμένον τε ἐν τῷ σήματι παρακελεύεσθαι τοῖς συγκαλείουσι τὸν τάφον «ἐπαγε, ἐπαγε· μὴ γὰρ ἴδοι με σιωπῶντα ἥλιος»*. Dignus erat qui tam absurdam narratiunculam serio memoriae prodidit, ut et ipse cum Polemone una ζῶν ἔτι terra obrueretur. Duplex mendum in *ἐπαγε, ἐπαγε*, quod nihil significat, tolle scribendo: *propera, propera, ἐπειγε, ἐπειγε*. Habet enim *ἐπείγω*, sed in *imperativo* tantum, notionem intransitivam et *ἐπειγε* ponitur pro *σπεῦδε*, ut *παῦε* pro *παῦσαι*. Sophocles in *Electra* vs. 1435.

ἐπειγέ νυν. β. καὶ δὴ βέβηκα.

Plane gemellus locus est Eubuli apud Athenacum pag. 622. E.

τί, ὦ πόνηρ, ἔσηκας ἐν πύλαις ἔτι

ἀλλ' οὐ βαδίζεις; —

ὥστ' εἴ τι βούλει τῶν λελειμμένων λαβεῖν

ἐπειγ', ἐπειγε.

Pag. 548. τὸ γὰρ ὑπὲρ τὰς τριακοσίας μυριάδας ἀναλωθὲν ἐγὼ μὲν τῷ υἱῷ ἐπιδίδωμι, ὁ δὲ υἱὸς τῇ πόλει ἐπιΔΙΔΩCΙ. Simul et sententiae consules et auri rescribendo τῇ πόλει ἐπιΔΩCΕΙ.

Post pauca p. 549. ἀποσροφὴν ἐποιοῦντο τοῦ Ἀθηναίων δήμου corrigendum ΤΟΝ Ἀθηναίων δῆμον, sic enim solent in ea re dicere qui Graece loquuntur. *Populum Atheniensem* sibi *per-fugium* in malis parasse dicuntur, namque ἀποσροφή idem est quod καταφυγή. Bekker. *Anecd.* p. 436, 27. Ἀποσροφή: ἀντὶ τοῦ καταφυγῆ, ut et alibi saepe et in Xenophontis *Mem.* II. 2. 5. νομίσας δὲ ὁ Ἀρχέδημος ἀποσροφὴν οἱ τὸν Κρίτωνος οἶκον μάλα περιεῖπεν αὐτόν.

Excidit necessarium participium p. 557. ὁ δὲ ἐμὸς βασιλεὺς Ἀλέξανδρος δύο καὶ τριάκοντα ἐτῶν ἀπέθανεν. Imo vero ἐτῶν ὦΝ ἀπέθανεν. Attici dicunt τριάκοντα ἔτη γεγρονώς, sed τριάκοντα ἐτῶν ὦν vel γενόμενος recte dicitur; vitiose autem dixit Philostratus p. 598. ἐτελεύτα δὲ ἐν καὶ ἐξήκοντα ἔτη γενόμενος ubi γεγρονώς dicere debuerat.

Herodes quum videret filium suum unicum temulentum esse ac stolidum p. 558 ἐπεχρησµώδει τῇ ἑαυτοῦ ΟΤCΙΑ ἐκεῖνο τὸ ἔπος εἷς ἔτι που μωρὸς καταλείπεται εὐρέϊ οἴκῳ, sed ΟΤCΙΑI sanum non est, alios enim heredes scripsit praeterito filio. Verum esse arbitror τῇ ἑαυτοῦ ΟΙΚΙΑI. in ampla domo, inquit, unus superest isque stultus ac stolidus.

Pag. 561 Ἡρώδης — παρῆλθεν ἐς τὸ βασιλεῖον δικαστήριον οὗτε ἔνους καὶ θανάτου ἐρῶν et maledictis incessit principem. Βασσαίου δὲ τοῦ πεπιστευμένου τὸ ξίφος θάνατον αὐτῷ φήσαντος, ὁ Ἡρώδης. »ὦ λῶσε", ἔφη, »γέρων ὀλίγα φοβεῖται." Sensus cassa sunt verba θάνατον αὐτῷ φήσαντος. Antiqua scriptura haec erat ΘΑΝΑΤΑΝ, non θάνατον. Unde emergit vera lectio haec: θαναταῶν αὐτόΝ φήσαντος. Quod quum Praefectus Praetorio minaciter dixisset, Herodes: ὦ λῶσε, inquit, γέρων ὀλίγα φοβεῖται. Notum est verbum θαναταῶν, idem significans atque θανάτου ἐρῶν, quod praecedat, et saepius a scribis vitiari solet.

Sine sensu editur p. 575 δοκεῖ μοι ὁ τοῦ παντὸς δημιουργὸς τὰ μὲν πεδία ὥσπερ ἀτιμότερα ὕλης ῥῖψαι κάτω, ἐπαίρειν δὲ τὰ ὄρη. Sententia postulat ὥσπερ ἀτιμότεραC ὕλης, tamquam ex viliori materia.

Pag. 579 προσέκρουσε μὲν ἡ διάλεξις νεαροῦ καὶ δόξασα καὶ ἐσπασμένη τὰς ἐννοίας. In ΚΑΙΕΣΠΑΣΜΕΝΗ latet καὶ ΔΙΕ-σπασμένη. Recte legitur p. 604 ἡ δὲ ἐρμηνεία ΔΙΕσπᾶσθαι τε ἔδδκει καὶ ῥυθμοῦ ἀφεςηκέναι, et p. 586. διορθούμενος αὐτὸν ὡς ὑΦ' ἡλικίας ΔΙΕσπασμένον.

Pag. 580. ἀγωνιζόμενος τὸν Ἀριστογείτονα τὸν ἀξιούντα κατηγορεῖν τοῦ μὲν Δημοσθένους μηδισμοῦ, τοῦ δὲ Αἰσχίνου Φιλιππισμοῦ. Turpe mendum pro μηδισμΟΝ et ΦιλιππισμΟΝ.

Pag. 580. Sol sideribus partes coeli dividit his verbis: σοὶ μὲν ἄρκτον δίδωμι, σοὶ δὲ μεσημβρίαν, σοὶ δὲ ἐσπέραν· πάντες δὲ ἐν νυκτί, πάντες ὅταν ἐγὼ μὴ βλέπωμαι. Male abest quarta coeli pars, quamobrem supplendum: (σοὶ δὲ ἑῴαν), σοὶ δὲ ἐσπέραν.

Pag. 580. Φίλε, τήμερόν σε τεθέαμαι καὶ τήμερον ἐν ὄπλοις καὶ μετὰ ξίφους μοι λαλεῖς. Sententia est imperfecta unius literulae amissione. Erat in libris τήμερόν σε ᾧ τεθέαμαι, id est τήμερόν σε πρῶτον τεθέαμαι, hodie primum te vidi. Sequiorum vitio pro ἐδράκα ponitur τεθέαμαι et saepe apud istos δρᾶν et θεᾶσθαι, quasi nihil quidquam interesset, inter se permutantur.

Quod dicit Spartanus senex p. 584 μὴ γὰρ δὴ ἐν τείχει ἐπιπτήξαιμεν δρυῶν Ἀναψάμενοι φύσιν. Coturnicum naturam induere est Ἐνάψασθαι φύσιν, itaque Ἐναψάμενοι emendandum.

Tralaticium vitium et saepissime alibi sublatum resedit pag. 581. ἐρομένου — ἐνδὲ τῶν ἐταίρων, τί Μαθῶν παιδοτροφίᾳ οὐ χαίροι. In tali re constanter omnes dicebant ut emendate scriptum est pag. 484. εἰπέ μοι, ὦ Φίλιππε, τί Παθῶν πολέμου ἄρχεις; Quemadmodum enim τί πάσχεις; τί ἔπαθες; τί πέπονθας; significant Salin' sanus es? aut Quas te intemperiae agitant? sic τί παθῶν dicebant ad eum quem stolidè aut inique agere aliquid insimulabant.

Quum Romani ludos spectarent et venisset in theatrum nuncius Adrianum Sophistam declamaturum esse, ut scribitur pag.

588. ἐξάνισαντο μὲν ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς, ἐξάνισαντο δὲ τῶν δημοσίᾳ ἰππευόντων οἱ τὰ Ἑλλήνων σπουδάζοντες, id est: «surgebant Senatores, surgebat equester ordo.” Sed periit articulus prorsus necessarius: ἐξάνισαντο μὲν Οἱ ἀπὸ τῆς συγκλήτου βουλῆς.

Athenodorus p. 549 τὸ μὲν ἐς πατέρα ἦκον ἐπιφανέστατος ἦν τῶν κατὰ τὴν Αἶνον. Scribe ἐς πατέραC, nam sic sequiores parentes appellare solent, ut pag. 521. εἴθ' ὥς ἐνιοί Φασί πατέρων ἐπιφανέστατων ἐγένετο, εἴθ' ὥς τινες αὐτὸ τοῦτο ἐλευθέρων, et alibi saepe.

De mercatura librorum notabilis locus est p. 603. (Proculo Naucraticae Athenas) ἐφοίτα ἀπ' Αἰγύπτου λιβανωτὸς ἐλέφας μύρον βίβλος BIBΛΙΑ καὶ πᾶσα ἡ τοιαύδε ἀγορά. Mireris ex Aegypto libros etiam Athenas venire, sed languida et iners Attica ne hoc quidem retinuerat. Libri venales Romae et Alexandriae describebantur, non Athenis. Notus est locus Strabonis XIII. p. 609. ubi reprehenduntur βιβλιοπῶλαι τινες γραφεῦσι φαύλοις χρώμενοι καὶ ΟΤΚ ΑΝΤΙΒΑΛΛΟΝΤΕC, ὅπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συμβαίνει τῶν ΕἰC ΠΡΑCΙΝ γραφομένων βιβλίων καὶ ἐνθάδε (Romae) καὶ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ.

Euodius Sophista quum Romae filium amisisset animam agens audiebat amicos deliberantes Romaene sepelirent an aro-matis conditum corpus Smyrnam in patriam referendum cū-rarent. Exclamavit igitur: οὐ καταλείπω τὸν υἱὸν μόνον. pag. 597. ὧς μὲν δὴ CΟΦῶς ἐπέσκηψε τὸ τῷ παιδὶ συνταφῆναι. Imo vero CΑΦῶς, ut opinor.

Commemorantur p. 606. ἐν τοῖς ἐπὶ θαλάττῃ καὶ νῆσοι χειροποίητοι καὶ λιμένων ΠΡΟχώσεις βεβαιουῦσαι τοὺς ὁρμούς καταιρού-σαις τε καὶ ἀφιεῖσαις ἁλκᾶσιν, sed ΠΡΟ et ΠΡΟC tralaticio errore confusae sunt et ΠΡΟΣχώσεις reponendum, quae sunt aggerum obiectiones navibus onerariis et appellentibus et altum petentibus tutam et securam stationem praebentes.

Pag. 607. Antipater Sophista ἐς ἰσορίαν ΕΛΑΒΕ τὰ Σεβήρου τοῦ βασιλέως ἔργα. Transpositis duabus literulis scribendum

ἐς ἱστορίαν ΕΒΑΛΕ. Scripsit historiam rerum a Septimio Severo gestarum, cuius duos filios erudit et occiso Geta scripsit ad Caracallam ἐπιστολὴν μονωδίαν Ἐπέχουσαν καὶ θρήνον, ὡς εἰς μὲν αὐτῷ δφθαλμὸς ἐκ δυοῖν, χεὶρ δὲ μία, καὶ οὕς ἐπαίδευσεν ὅπλα ὑπὲρ ἀλλήλων αἰρεσθαι, τοὺτους ἀκούοι κατ' ἀλλήλων ἡμέρους. Ratio et usus pro Ἐπέχουσαν docent scribendum esse ΠΕΡΙέχουσαν. Confusa sunt ξ̄ et π̄, ut passim aliis locis. Similiter in *Heroicis* p. 672 scribe κολωνὸς αὐτὸν περιέχει μέγας pro ἐπέχει, et p. 730. τῶν ἐπὶ Ὑλᾶ τε καὶ Ἀβδήρων θρήνων, pro περι.

Pag. 617. Διοδότῳ τῷ Καππαδόκῃ — Φύσιν μὲν παρεσχημένῳ μελέτῃ ἐπιτηδείαν, ἐφήβῳ δὲ ἀποθανόντι κτέ. Fert constans Philostrati scribendi consuetudo, ut praepositio inseratur ἘΝ ἐφήβῳ δὲ ἀποθανόντι. Plane gemellus huic locus est pag. 610. ὡς μὴδὲ δάκρυον ἐπ' αὐτῷ τὴν Καλλιπῶ ἀφείναι ἘΝ μεираκίῳ ἀποθανόντι, et in *Heroicis* p. 673. δοκεῖ δ' ἂν μοι καὶ ὑπὲρ τοῦτο ἀναδραμεῖν εἰ μὴ ἘΝ μεираκίῳ ἀπέθανεν, et saepius alibi.

Pag. 609. οὐ τὰς μὲν — τὰς δ' οὐχί, ἅπαξ δὲ πάσας, scribe ἅπαξ δ' ἀπάσας.

Pap. 612. Heraclides ἀρχιερεὺς Λυκίων ἐγένετο· τὴν δὲ λειτουργήσαν οὖσαν οὐ μεγάλου ἔθνους Ῥωμαίων μεγάλων ἀξιοῦσιν ὑπὲρ ξυμμαχίας, οἶμαι, παλαιᾶς. Intelliges locum ubi Ῥωμαῖοι reposueris pro Ῥωμαίων. *Romani* ob veterem societatem huius sacerdotii procuracionem apud gentem non ita magnam tamen magni facere et in magno honore habere dicuntur. Lycii a Bruto crudeliter vexati ab Antonio ob egregiam fidem immunitatem adepti sunt, teste Appiano *de Bell. Civ.* V. 6.

Pag. 617. Πρόκλου δὲ τοῦ Ναυκρατίτου πομπείαν οὐ πρεσβευτικὴν ξυνθέντος ἐπὶ πάντας τοὺς παιδεύοντας Ἀθήνησι καὶ τὸν Ἱπποδρομον ἐγκταλέξαντος τῷ λοιδορησμῷ τούτῳ ἡμεῖς μὲν ὥς μεθε λόγου ἀκροάσασθαι πρὸς τὴν τῶν εἰρημένων ἡγῶ ξυγκειμένου, ὃ δὲ οὐδὲν εἰπὼν Φλαῦρον ἔπαινον εὐφημίας διεξῆλθεν ἀρξάμενος ἀπὸ τοῦ τὰς τοῦ θρνιθος. Tria in his menda sunt: pro πρεσβευτικὴν scribe πρεσβυτικὴν, namque de *sene* haec dicuntur, credo, non

de *legato*. Deinde ἀκροάσθαι pro ἀκροάσασθαι, nanique putabant *auditu* sese, non *audivisse*. Tum quia et olim et nunc satis constat inter omnes τὸν τῶν *avem* esse, sciolo suum τοῦ ἔρνιδος lubens reddiderim. Multa his similia emblemata et alibi et apud Pausaniam nos ludificantur.

Pag. 620. οἱ τὸν Λαοδικέα Οὔαρὸν λόγων ἀξιοῦντες αὐτοὶ μὴ ἀξιούσθων λόγων. Scriptum erat his in vetere libro Λο, quod a scribis male expletum λόγων peperit, quum λόγῳ ἀξιοῦντες et ἀξιούσθων λόγῳ esset scribendum. Ut enim λόγου ἀξιον constanter dicitur (non λόγων) sic et λόγου ἀξιοῦν et ἀξιοῦσθαι. Emendate scribitur p. 551. ἀξιούσθω δὲ λόγου, et p. 556. λόγου παρὰ τοῖς σπουδαίοις ἀξιούμενον, et p. 576. ἀξιούσθω λόγου καὶ Οὔαρως.

Pag. 624. Αἰλιανὸς δὲ Ῥωμαῖος μὲν ἦν, ἡττίκιζε δὲ ὥσπερ οἱ ἐν τῇ μεσογείᾳ Ἀθηναῖοι. Eximia sane laus et plane singularis, nam Philostrato teste, pag. 553. οἱ μὲν ἐν τῷ ἄξει Ἀθηναῖοι — παραφθέρονται τὴν Φωνήν, ἡ μεσόγεια δὲ ἄμικτος βαρβάρους οὔσα ὑγιαίνει αὐτοῖς ἡ Φωνὴ καὶ ἡ γλῶττα τὴν ἄκραν Ἀτθίδα ἀποψάλλει. Itaque si quid esset in his veri, Aelianus Romanus homo longo intervallo plerosque Graecos scriptores post se relinqueret, et in his Philostratum nostrum, qui quam vitiosa et inepta oratione utatur et ante ostendimus et pluribus posthac ostendemus. Sed nihil quidquam est in his veri. Iure poterant Philostratus et Philostrato similes de se dicere quod apud Comicum est:

αἱ κρίσεις ἡμῶν νοσοῦσι καὶ τὸ πρὸς χάριν πολὺ.

Aelianum admirantur scilicet et laudibus in coelum extollunt, quo ineptiorem scriptorem et stolidiorem, si unum Luciani Lexiphanem exceperis, non arbitror fuisse quemquam. Atque is tamen ab aequalibus (si Suidae fides v. Αἰλιανός) Μελιγλωσσος cognominatus est et Μελίφθογγος, et Philostrato iudice καθάρην Φωνὴν ἐξεπόνησεν, et quum se ad scribendum dedisset ἐθαυμάσθη ἐκ τούτου et ἡ μὲν ἐπίπαν ἰδέα τοῦ ἀνδρὸς ἀφέλεια προσβάλλουσά τι τῆς Νικοστράτου ὥρας, ἡ δὲ ἐνίοτε πρὸς Δίωνα δρᾷ καὶ τὸν ἐκείνου τόνον. Credat Iudaeus Apella, non ego, qui isti adulationi candidam et apertam παρρησίαν opponam. Inepta

est Aeliani ἡ ποικίλη ἱστορία, aliquanto peior ἢ τῶν ζώων ἱστορία, sed omnium deterrimus liber περὶ Προνοίας, unde permulti loci apud Suidam excerpti supersunt. Ineptae affectationis morbus et insania appareat vel ex hoc uno fragmento apud Suidam v. Σοβαρές· Τοιοῦτον ἀναζωγραφῶ ὡς εἰκὸς κοῦκ ἄπο τρόπου τὸν παραβλῶπα καὶ φιλοκερδῇ καὶ κερδαλέον βραδύτατον πρὸς τὰ κρείττονα λιχνωδέεσθαι δὲ πρὸς πανωλεθρίαν τῶν ἐντυγχανόντων ἐκβεβακχυμένον ὅτι μάλισα. ἀλλ' ἐξώλης καὶ προώλης προσηλακισθεὶς ἐς κόρακας ᾤχετο κατάλληλα τὰπίχειρα τῆς βδελυρίας ὃ ἀποτρόπαιος καὶ οἷον ἀποφράς ἀποισάμενος, ὃς ἀνάρσια δικάζων ἀδίκως πολλοὺς κατεδίκαζεν ὅπιν οὐ δεδοικώς, οὐκ ἀλέγων Ἀδράσειαν οὐδὲ Νέμεσιν ἐμπαζόμενος ἀλλὰ ταῦτα τεκμήρια ἐναργῇ τῆς ταρταρώδους καὶ τανταλείου αὐτοῦ τιμωρίας, ὃς κακὰ πόλλ' ἔρδεσκεν, ὃς κακὰ πόλλ' ἀποτίσεται. Quis unquam vidit absurdiorum verborum et delectum et compositionem ἄττικά et ὑπερᾶττικά et ὁμηρικά et plebeia de trivio sumta promiscue miscentis. Et Lexiphanes quidem nihil dicit, Aelianus mirificam δεινῶσιν in his verborum portentis opinatur inesse. Et huius ἀφέλειαν Philostratus praedicat! Uno tamen vitio liberandus est: non ἀποισάμενος scripsit, quod barbarum est, sed ἀποισόμενος.

Mortuo Heliogabalo Aelianus, ut Philostratus narrat pag. 624, scripsit κατηγορίαν τοῦ Γύννιδος, namque eo vocabulo impense delectabatur, ut apud Suidam v. Χλοῦναι: ὃ χλοῦνης τε καὶ γύννις καταγοητευθεὶς καὶ οἷον ἐν δεσμῷ τινι ἀφύκτω πεδηθεὶς, et in v. Γύννις: ἐκ τῆς ἡδονῆς ἦν ἐκεῖνος ὕμνει ὃ χλοῦνης τε καὶ γύννις. Si quis ex eo quaesivisset ὃ χλοῦνης quid esset, hae-sisset opinor. Eadem ἀφελεία utitur in *Epistolis Rusticorum* veluti in III. ἐμαυτὸν περιόψομαι προσελούμενον, quod apud Aeschylum legerat *Prometh.* 447.

ὁρῶν ἐμαυτὸν ὧδε προυσελούμενον.

et in VII. τῆς Ὀπώρας οὖν κατελάσας (sic leg. pro καταγελάσας) τί ἀδικῶ; quod est ex Aristophanis *Pace* 710:

Ἄρ' ἂν βλαβῆναι διὰ χρόνου τί σοι δοκῶ,

ὧ δέσποθ' Ἑρμῇ, τῆς Ὀπώρας κατελάσας;

Obiter exime mendum ex Epistola XII. εὐρινοὶ ἄρα ὄντως ἦσαν αἱ κύνες· οὐ γὰρ ἦν αὐτὸν ἰδεῖν ἀλλ' ἥσθοντο αὐτοῦ. Εὐρινοὶ pro εὐρινες fortasse ipsius Aeliani error est, sed pro ἥσθοντο sen-

tentia clamat ὄσφροντο reponi debere, *olfecerunt*, ut in *Achar-nensibus* 178.

οἱ δ' ὄσφροντο πρεσβῦται τινες.

Utinam et Philostratus ipse meminisset et Aelianus in scribendo tenuisset quod in *Vitis Sophistarum* legitur p. 503. τὸ ἀπειρόκαλον ἐν τῷ ἀττικίζειν βάρβαρον.

Libro de *Vitis Sophistarum* ad finem perducto, prius quam ad *Heroica* transeam, iuvat paucis ostendere quam levis et sutilis testis rerum a se memoriae proditarum sit Philostratus, quam credulus, quam puerilis, nugas et γραῶν ὕθλον quantumvis absurdum cupide amplectens et tamquam certa et explorata essent omnia confidenter narrans. Duobus exemplis utar, quorum alterum ex vita privata sumam, alterum ex historia. Graviter et serio narrat Philostratus in Herodis vita p. 552 Herodem quum de more circa Marathonem rusticaretur notitiam quamdam contraxisse cum rusticano iuvene venatore immanis staturae, namque ὁ νεανίας οὗτος ἦν ἐν ὑπῆνῃ πρώτη (ut apud Homerum

πρῶτον ὑπηνήτης, τοῦ περ χαριεσάτη ἦβη.)

Κελτῷ μεγάλῳ ἴσος καὶ ἐς ὀκτὼ πόδας τὸ μέγεθος. Veteres Athenienses mirabantur si qui essent ἄνδρες μεγάλοι καὶ τετραπήχεις, id est ἐς ἑξ πόδας τὸ μέγεθος, itaque nihil ad illum. Reliqua in eodem perinde mira: γενέσθαι δὲ αὐτὸν οἱ μὲν γηγενῇ φασι, itaque nihil est quod de gigantibus miremur et si quos alios ipsa tellus olim edidisse narratur, quandoquidem vivo Herode Attico idem fieri Philostratus auctor est, et ne dubitare possis τὸν δῆμον ipsum ubi e terra prodierit commemorat γηγενῇ φασι ἐν τῷ Βοιωτίῳ δήμῳ, quem Marathoni vicinum fuisse ex Philostrato (solo teste) novimus. Sed fertur et alia fama non minus mirifica et admirabilis: Ἡρώδης δὲ ἀκοῦσαι λέγοντός Φησι ὡς αὐτῷ γένοιτο — πατὴρ Μαραθῶν, οὐ τὸ ἐν Μαραθῶνι ἀγαλλμα, ἔστι δὲ ἥρως γεωργός. Si quis umquam *postumus* appellari debuit, profecto ille fuit plurimis saeculis post patris mortem natus. Herodi, acutissimo Atticorum, ea res simplicissima esse videtur, itaque candide ex illo quaerit — malo Philostrati verbis uti quam meis — ἤρετο τὸν Ἡρακλέα τοῦτον (id homini nomen est) δ' Ἡρώδης εἰ καὶ ἈΘΑΝΑΤΟC εἴη. O factum male quod negavit: nam si immortalis fuisset etiam nunc

viveret et ipsum percontari liceret. Pergit quaerere Herodes ὅ,τι σιτοῖτο; Cui ille γαλακτοφαγῶ, inquit. Advertit Herodem in homine rustico et assiduo venatore purum et elegans dicendi genus et sciscitatur: τὴν δὲ δὴ γλῶτταν πῶς ἐπαιδεύθης καὶ ὑπὸ τίνων; Manifesto suspicatur hominem in venationum intervallis arti oratoriae sub bono praeceptore dare operam, at ille minus operose hanc facultatem collegerat et ita respondet: ἡ μεσόγεια τῆς Ἀττικῆς ἀγαθὸν διδασκαλεῖον ἀνδρὶ βουλομένῳ διαλέγεσθαι. Urbani, inquit, vitiosa lingua utuntur, sed qui medio rure aetatem agunt sermonem Atticum purum et incorruptum servant. Pungere ea verba Herodem debebant, itaque statim transit ad alia omnia quaeritque an ludos spectaverit. Pythicos se semel ex summo Parnasi cacumine prospectasse dicit et Tragoediarum argumenta, τὰ τῶν Πελοπιδῶν καὶ τὰ τῶν Λαβδακιδῶν κακὰ, acerbè reprehendit et moribus nocere graviter pronuntiat. Herodes qua erat ingenii sollertia continuo ex his hominem esse philosophum perspicit rogatque περὶ τῆς γυμνικῆς ἀγωνίας quid sentiat. Respondet rusticus sed idem disertus et philosophus: ἐκείνων καταγελῶ μᾶλλον, esse enim hominum inter sese contentiones nullius pretii; σεφανούσθω δέ, inquit, ὁ δρομικὸς ἀθλητῆς ἔλαφον παρελθὼν καὶ ἵππον. Admiratus Herodes tantam in homine rustico sapientiam vocat ad coenam. Promittit se venturum et lactis copiam sibi parari iubet sub certa conditione, γάλακτος, inquit, ὃ μὴ γυνὴ ἤμελξεν. Postridie dicto tempore adest, sed nares lacti admovens, non est purum lac, inquit, nam subolet mihi manus muliebris. τὴν δὲ ῥίνα ἐρείσας ἐς τὸν κρατῆρα οὐ καθαρὸν (ἔφη) τὸ γάλα, προσβάλλει γάρ με χεῖρ γυναικός; et sine mora discedit. Herodes misit rus qui inquirerent compertoque ita esse ξυνῆκεν ὡς δαιμονία φύσις εἴη περὶ τὸν ἄνδρα. Equidem non minus mirificam naturam in Philostrato fuisse arbitror, qui has nugas et ineptias sic γράϊκῶς memoriae prodiderit.

Sunt hae insulsaе fabulae e vita privata, quae praeter paucos familiares neque auctorem ullum neque testem habere possunt, alterum exemplum fabula de Traiano principe praebebit p. 488. Τραϊανὸς ὁ αὐτοκράτωρ ἀναθέμενος αὐτὸν (Dionem Chrysostomum) ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἐς τὴν χρυσῇν ἄμαξαν ἐφ' ἧς οἱ βασιλεῖς τὰς ἐκ τῶν πλῆμων πομπὰς πομπεύουσιν ἔλεγε θαμὰ ἐπιστρεφόμε-

μενος ἐς τὸν Δίωνα ὅτι μὲν λέγεις οὐκ οἶδα, Φιλῶ δέ σε ὡς ἐμαυ-
τόν." Traianus triumphum ducens Dacicum in currum trium-
phalem Dionem philosophum recepit seque crebro ad eum con-
vertens ita dictitabat: *quid dicas nescio, sed amo te tamquam*
memet ipsum. Nempe princeps, quia Graece nesciebat, Graece
loquentem Dionem non intelligebat. Non dicam quam sit ab-
surdum credere ipso triumphi die haec ita fieri potuisse: quam
absonum inter eos amicitiam esse dici quibus inter se collo-
quendi nulla sit facultas, omitto plura perinde incongrua, hoc
unum urgeo plane absurdum esse credere Traianum consula-
rem virum, olim legatum Augusti, nunc diu principem *pror-*
sus Graece nescire. Non erat in eo multum doctrinae, quod
in militari viro et acri bellatore quis miretur? sed aliud est
non esse eruditissimum, aliud rudein bonarum artium, plum-
beum in literis, Graecae linguae ignarum esse. Audi Dionem
Cassium LXVIII. 7. (Traianus) παιδείας μὲν ἀκριβοῦς ὅση ἐν
λόγοις οὐ μετέσχε· τό γε μὴν ἔργον αὐτῆς καὶ ἠπίεστο καὶ ἐποίη.
qui locus egregie illustratur verbis Plinii in *Panegy.* 47, 1:
quem honorem dicendi magistris? quam dignationem sapientiae
doctoribus habes? — Tu easdem artes complacui oculis auribus
habes. Praestas enim quaecumque praecipunt, *tantumque eas*
diligis quantum ab illis probaris. Sed erit fortasse paullo per-
tinacior aliquis neque ex his satis apparere concedet Traianum
Graeci sermonis ignarum non fuisse. Is igitur mihi inspiciat
Dionem Cassium LXVIII. 3. ὁ Νέρουας ἀνέβη ἐς τὸ Καπιτώλιον
καὶ ἔφη γεγωνήσας· Ἀγαθὴ τύχη τῆς τε βουλῆς καὶ τοῦ δήμου
τῶν Ῥωμαίων καὶ ἐμοῦ αὐτοῦ Μάρκον Οὐλπιον Νέρουαν Τραϊανὸν
ποιοῦμαι. καὶ μετὰ ταῦτα ἐν τῷ συνεδρίῳ Καίσαρά τε αὐτὸν ἀπέ-
δειξε καὶ ἐπέσειλεν αὐτῷ αὐτοχειρίᾳ (ἦρχε δὲ τῆς Γερμανίας ἐκεί-
νος).

Τίσειαν Δαναοὶ ἐμὰ δάκρυα σοῖσι βέλεσσιν.

aptissime Homeri versiculo senex utitur, sed putasne Nervam
sic scripturum fuisse ad eum, quem aut Homericam ignorare aut
Graece omnino nescire arbitraretur? Itaque ipsius Nervae testi-
monio Philostratum in errore manifesto deprensum suas fa-
bulas sibi habere iubebis et in caeteris ne te decipiat sedulo
cavebis.

Venio iam ad *Heroica* ubi editur p. 661. ἀροῦν καὶ φυτεύειν καὶ ἄλλο ἐπ' ἄλλῳ ΠΟΙεῖν, sed verum est ΠΟΝεῖν.

Demosthenes dixerat noto loco: δεῖ δὲ χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὐδὲν ἔστι γενέσθαι τῶν δεόντων, quorum memor Philostratus pag. 661 ita dixit: δεῖ γὰρ καὶ γεωργίᾳ χρημάτων καὶ ἄνευ τούτων οὔτε ἀρότην θρέψει οὔτε ἀμπελουργόν.

Pag. 666. κατασχοῦσης δὲ τῆς νεῶς ἐς Ἑλεοῦντα. Quamdiu olea ἔλαια appellabitur (non ἐλέα) tamdiu urbs ab olearum copia nomen habens Ἑλαιοῦς (non Ἑλεοῦς) erit appellanda. Quo usque tandem tam manifesta vitia editiones maculabunt? Quoties etiam nunc editur Κυναίγειρος, habet tamen nomen παρὰ τὸ τοὺς κύνας ἐγείρειν. Accedit poetarum auctoritas constanter Κυνέγειρος scribentium. Non audiunt. Quam raro adverbium ἀνέδην id est ἀνειμένως e scribarum manibus illaesum evasit. Ἀναίδην est in libris etiam optimis fere ubique. Et dubitabimus etiam spretis libris omnibus id recipere, quod et certa ratio suadet et constans omnium usus confirmat?

In *Heroicis* pag. 668 editur: εἰ μυθολογικὸς ἦν τὸν τοῦ Ὁρέσου νεκρὸν διῆειν ἂν ὃν ἐπτάπηχυν ἐν ΝΕΜέᾳ Λακεδαιμόνιοι εἶδον. Ut reliqui omnes, sic Rhetores quoque et Sophistae sedulo Herodoti Historias lectitare solebant, et quae ex illo afferuntur perinde ut Homericæ statim ab omnibus agnoscuntur. Veluti quod legitur in vita Alexandri Sophistae p. 757. ὑπισχνεῖται τοῖς Λακεδαιμόνιοις βοηθήσειν ὁ Πύθιος· ψεύδεται· οὕτως αὐτοῖς καὶ Τεγέαν ἐπηγγέλματο, quod qui audiebant omnes continuo recordabantur quae scripta sunt apud Herodotum I. 66.

δώσω τοι Τεγέην ποσσὶ κροτον ὀρχήσασθαι.

Sed Editores non erant ab Herodoti lectione recentes qui ἐν Νεμέᾳ retinuerunt, quum ex Herodoto I. 68. ἐν Τεγέᾳ reponere deberent, similiterque pag. 575. τὸν Ἀρτάβαζον ἀγωνιζόμενος τὸν ἀπαγορεύοντα τῷ Εἰρξῇ μὴ στρατεύειν ἐπὶ τὴν Ἑλλάδα, certum est ex Herodoto VII. 10 Ἀρτάβαζον pro Ἀρτάβαζον emendari oportere. Quod est in *Heroicis* p. 672. τὸ ἱερὸν, ἐν ᾧ ὁ Μῆδος ὕβριζεν, ἐν ᾧ καὶ τὸ τέριχος ἀνεβίβω, τοῦτο ἡγοῦ, ὃ ξένε. καταλείπεται δὲ αὐτοῦ ὄρες ὡς ὀλίγα, sumtum ex Herodoto IX. 120 leve vitium contraxit. Duobus verbis transpositis lege:

καταλείπεται δὲ αὐτοῦ, ὡς ὀρεῖς, ὀλίγα. Sic pag. 584. quod Aristides Sophista τοὺς Ἀριμασκοὺς τοὺς μονομάτους ἔφη ξυγγενεῖς εἶναι τοῦ Φιλίππου, sumtum est ex Herodoto III. 116. IV. 18. Frigidus autem iocus est et inficetus et τοὺς μονοφθάλμους καὶ ἑτεροφθάλμους confundentis.

In *Heroicis* p. 677 narrat Homerum alios omnino non commemorasse, alios obiter tantum et paucis versibus: καὶ τῶν μὲν οὐδὲ ἐπιμνησθῆναι τοπαράπαν, τοῖς δὲ ἀναθεῖναι ΤΡΙΗΡΗ ΤΕΤΤΑΡΩΝ ἑπῶν. Non memini me videre *Irilemem* magis importuno loco positam. Editor nil mali suspicatur, quamobrem in Indice verborum Τριήρης τεττάρων ἑπῶν conspicitur. Vera lectio est ἀναθεῖναι ΤΡΙΗΤΕΤΤΑΡΑΤΩΝ ἑπῶν id est τρὶ ἢ τέτταρα τῶν ἑπῶν, et *Irilemis* tenues dilapsa est in auras. Dicebant δὲ ἢ τρεῖς, τρὶ ἢ τέτταρα, quae scripturae veteres saepe luto in corrupta lectione delitescunt.

Vitiose abundant duae literulae p. 688 κελεύσαντος ἀπὸ γλώττης αὐτῇ σημαίνειν ὅποσα τῶν Ἀχαιῶν ἐν Αὐλίδι Διῆσθετο, imo vero ἤσθετο. Vides unde mendum natum sit. Similis error est p. 696 in Διομνύναι τὸν Ἡρακλέα pro δμνύναι.

Sine sensu editur pag. 694. Κυκλώπων τε αὐτῷ ἐπενοήθη γένος εὐδαμοῦ τῆς γῆς φύντες Λαισυργόνες τε ἀνετυπώθησαν οὓς οὐδεὶς οἶδεν ὅπου γεΝΟΜΕΝΟΙ. Emenda ὅπου γεγόνασιν, et omnia plana erunt et perspicua.

Nestorem appellat p. 696 δημαγωγία ἐκ μειρακίου ξυμβεβηκότα — τῇ σωφρονίζουσῃ. Alienum esse vides et abhorrere a loci sententia participium ξυμβεβηκότα, at tu repone ξυμβεβιωκότα ac scito saepius ξυμβεβηκῶς et ξυμβεβιωκῶς inter se mutasse locum: vide Polybium X. 3 et 9, ubi συμβεβηκότων in libris est sententia συμβεβιωκῶτων postulante.

Neque inuat neque nunc vacat Philostrati errores colligere, quibus Graecae orationis puritatem et sinceritatem passim corruptit et dum nova et exquisita venatur turpiter impegit. Unum verbo attingam. Pag. 713 scribit: πόλις Αἰολίς Λυρνησσὸς ὤκειτο

τειχήρης τὴν φύσιν καὶ οὐδὲ ἀτείχιτος. Quid esset τειχήρης quum haec scriberet Philostratus nesciebat. At quis paulo doctior ignorat τειχήρεις Graece dici τοὺς εἰς τὰ τεῖχη ἀνειλημένους, *intra moenia compulsoos*, qui ex urbe egressi clade accepta intra munimenta urbis se receperunt. Quam ridicule igitur urbs ipsa dicatur τειχήρης quis non sentit?

Pag. 739. χρυσὸν τε καὶ ὃ τι ἕκαστος εἶχεν ἢ Ἀπάγων ἐς Τροίαν ἢ ἐκ δασμοῦ λαβών. Duplici de causa ἈΓαγών est corrigendum: neque enim verbo ἀπάγειν locus est et requiritur aoristus.

Ex Epistolis unum locum obiter restituam. Editur Epist. 28 p. 240. Kais. (47 pag. 936 Olear.) καὶ γὰρ ξένος ἐπεικῆς δύναται γενέσθαι καὶ πολίτης κακὸς ὅσῳ καὶ τοῦ φρονεῖν ἐγγύτερός ἐστιν. Sensu cassum est φρονεῖν et φθονεῖν verum esse quis mihi non concedet? Obversatum Philostrato putes locum Herodoti sedulo a Sophistis lectitati VII. 237. πολίτης — πολίτη εὖ πρῆσσοντι φθονέει.

Enumerabo nunc Philostrati locos aliquot, ubi uno verbo veteris mendi correctio absolvi potest, si quid futuro editori his veluti Adversariis Criticis prodesse possim.

Pag. 482. ἐς τὸ Ἀθηναίων θέατρον. Scriptum erat ἄ id est τὸ Ἀθήνησι θέατρον.

Pag. 485. ἡλευθέρου τὸ Βυζάντιον. Lege ἡλευθεροῦτο Βυζάντιον.

Pag. 485. Δίας δὲ δ' Ἐφέσιος. Erat in vetere libro *ΙΑC. rubricator Δ adpinxit quum B deberet, Βίας δέ. Sic pag. 624 in libris est Φιλιανός pro Αἰλιανός, eiusdem stupore qui *ΙΑΙΑ-NOC temere explevit. Δίας ne Graecum quidem est.

Pag. 486. -

Πανσόφου ὀργὴν ἴσχε Φιλοστράτου, δς Κλεοπάτρα
νῦν προσομιλήσας τοῖος ἰδεῖν πέφεται.

Barbarum est πέφεται pro πέφανται. Repone ἐφάνη.

Pag. 487. οὐκ ἑπαίρειν αὐτὰς ἔδοξεν ἀλλ' ἐπιστρέφειν μᾶλλον ὡς ἀπολουμένας εἰ μεταβάλοιτο, mutato accentu scribe μεταβαλοῖντο, nam sententia futurum postulat: nam aut εἰ μεταβαλεῖσθε, ἀπολεῖσθε dicendum est, aut εἰ μεταβάλοισθε ἀπολοισθ' ἔν, neque haec inter se permisceri possunt.

Pag. 489 ἦν μὲν γὰρ — Ἀρελάτου πόλεως ἢ ἐπὶ ἙΡΙδανῷ ᾧκι-
σαι. Credebam Arelate ἐπὶ Ῥοδανῷ esse situm.

Pag. 495. Νέσωρ — ὑποτίθεται Νεοπτολέμῳ ἃ χρὴ ἐπιτηδεύοντα
ἄνδρα ἀγαθὸν ΦΑΙνεσθαι. Res ipsa clamat ΓΙΓΝεσθαι verum esse.

Pag. 499 γιγνώσκουσι δ' οὕτω — οὐχ οἱ πολλοὶ μΑΛΛον ἀλλὰ
καὶ τῶν σπουδαίων οἱ ἐλλογιμώτατοι. Imo vero μΟΝον.

Pag. 514. τὰς δὲ μελέτας οὐκ αὐτοσχέδιους ἐποιεῖτο ἀλλ' ἐπε-
σκεμμένΑC τὸν ἐξ ἔω ἐς μεσημβρίαν καιρὸν. Una literula mu-
tata scribe ἐπεσκεμμένOC. Non enim ἡ μελέτη, sed ὁ μελετῶν
dicitur ἐπισκοπεῖσθαι, et qui meditatus venit ἀττικισι dicitur
ἐσκεμμένος, apud Philostratum et sequiores ἐπεσκεμμένος. Vide
p. 537. τὰς ὑποθέσεις οὐκ ἐς τὸ κοινὸν ἐπεσκοπεῖτο ἀλλ' ἐξιδὼν
τοῦ δμίλου βραχὺν καιρὸν.

Sequitur: Ἰδέαν δ' ἐπήσκησε λόγων οὗτ' ἐπιβεβλημένην οὗτ'
αὖτον, corrige οὔτε περιβεβλημένην. Περιβολή quid sit vide p.
486, 503, 504, 511, et passim alibi in his Vitis.

Pag. 516. ὁ μὲν κύλικα ἀναιρούμενος, ὁ δὲ πίνων, ὁ δὲ μάτ-
τῶν, ὁ δὲ ἐσθίων, ὁ δὲ τι ποιῶν τὰς ψυχὰς ἀφῆκαν, supple ὁ
δὲ (ἕτερόν) τι ποιῶν.

Pag. 522. διεξιδὼν γὰρ τὸν Δημοσθένην τὸν μετὰ Χαϊρώνειαν
προσΑΓοντα τῇ βουλῇ ἑαυτόν. Corrige προσΑΓΓΕΛΛοντα. De-
cantatum apud Sophistas argumentum: ὁ δεῖνα προσαγγέλλει
ἑαυτόν, desert semel ipsum. Recurrit idem vitium pag. 342.
ὁ μετὰ Χαϊρώνειαν προσάγων ἑαυτόν, imo vero προσαγγέλλων.

Pag. 524. ἐπεδήμει ταῖς Σάρδεσιν ἀγορεύων δίκην ἐν τοῖς ἑκα-
τὸν ἀνδράσιν. Ne ineptiat Philostratus unam literulam insere
ἀγορεύων δίκην, acturus causam apud Centumviros.

Pag. 557. ἔσι μὲν καὶ Ἡρόδου μεταῖν ἐν μισθῷ τῶν πρὸς τὸν Βῆ-
ρον ἐπιστολῇ εἰρημένων. Male composita haec sunt: lege ἐν μισ-
θῶν — ἐπιστολῶν εἰρημένον.

Pag. 549. πάντε μὲν κατὰ βάλαντα πρὸς τὸ μὴ αἰ-
εθίζοναι, natura rei requirit aoristum κατὰ βαλόντα. Sine
vitio legitur p. 604. ἑκατὸν δραχμὰς ἀπαξ κατὰ βαλόντι ἐξῆν
ἀκροῶσθαι τὸν αἰεθίζονα.

Pag. 533 γυνὴ οὕτω τι ἔπειραμένη ὡς βουκολεῖν. Simplici
verbo opus est οὕτω τι ἔπειραμένη. Robustus et valens ἔπειραμένος
appellatur, ut valde ἔπειραμένος. Ἐπειρώσαι est meluendi aut
cunctanti robur, vires, animum addere.

Pag. 576. Ἑλλησπόντῳ γῆν ὀλίγην ἐπιβαλὼν ταύτην οἷε σοι
μένειν τῶν ὄρων μὴ μενόντων. In antiqua scriptura ΜΕΝΕΙΝ
inerat μενεῖν, non μένειν.

Pag. 612. καὶ τις λόγος οὐ μακρὸς ὃν ἐν Φωκαίᾳ διήλθεν ἔν-
τῳ Πανωνίῳ κρατῆρι. Paene risum movet Sophista verba faciens
ἐν τῳ κρατῆρι. Emenda ἘΠΙ τῳ Πανωνίῳ κρατῆρι.

Pag. 697. ὑπερησθεῖς γὰρ τῳ παιδί ὁ Νέστωρ καὶ ἐπ' αὐτῷ
Φρονήσας ἄγει αὐτὸν παρὰ τὸν Ἀγαμέμνονα. Est haec vitiosa
Graeculorum συνήθεια pro μέγα Φρονεῖν ἐπὶ τινι omisso μέγα
dicere ἐπὶ τινι Φρονεῖν, ut in vicinia pag. 698. καὶ μὴ Φρονοῦντα
ἐπὶ τῇ κόμῃ. Sexcenties Φρονεῖν eo sensu legitur apud Philo-
stratum, Iulianum, Libanium, Themistium et omnes, qui sunt
τοῦ πονηροῦ κόμματος. Itaque vehementer fallitur L. Dindorfius
ad *Cyrop.* VIII. 7. 7. existimans verbo Φρονεῖν pro μέγα Φρο-
νεῖν iam Demosthenem usum esse p. 836, 10: ταῦτ' ἐφ' ᾧ Φρο-
νεῖ μάλιστα," at tu istas sordes elue scribendo μέγιστον. Solet
in tali re pro μέγιστον scribi μέγισα (ut μελίζω Φρονεῖν, δύνα-
σθαι, ἀμείνω Φρονεῖν) idque in μάλιστα converti saepe videbis.

Pag. 748.

δοκεῖται μέγα δαῖπνον ἀμετροβόλοις κοράκεσι.

Fertur et alia scriptura ἀμετροβόλαις, quae mihi quidem non

una de causa potior videtur et unice vera. Composita ex ἄμετρος, ul ἄμετροσπής et ἀμετροπότης in uilio ponuntur, quod in ἀμετρόβιος non cadit. Praeterea οὐ δεῖ ἀπὸ τῶν ἀφανῶν ποιῆσθαι τὰ ἐπίθετα, quae verissima Grammatici nescio cuius observatio est ad Iliad. Φ. 252. ubi Aristoteles pro

αἰετοῦ οἶματ' ἔχων μέλανος τοῦ θηρητῆρος.

infeliciter admodum μελανόστου tentabat, id est μέλανα ὄσα ἔχοντος. Itaque ἀμετροβόαι corvi dicebantur, quod formatum est ul Τηλαβόαι.

Subiiciam his denique pauculas Valckenaerii correctiones ineditas ex Schedis MSS. in Bibliotheca Publica depositis.

Pag. 521. ὁ πατὴρ δὲ ἡγάσθη τε αὐτὸν καὶ πεντακόσια ἔδωκεν αὐτῷ τάλαντα. ἔδωκε δὲ καὶ αὐτῷ τῷ Σκοπελιαυῷ πεντεκαίδεκα. Quis credat Herodem a patre accepisse ob declamatumculam: *centies et vicies*? Valckenaerius πεντήκοντα corrigebat, et vel sic satis lautum munusculum est censum Senatorium, *duodecies*, filio donare.

Pag. 600. εὐροις γὰρ ἂν καὶ τῶν πολὺ σοφῶν ἐνίους πολλὰ καὶ ἀνελεύθερα ὑπὲρ χρημάτων πράξαντας, Valckenaerius: τῶν ΠΑΛΛΑΙ σοφῶν.

Pag. 603. οὐδαμοῦ Φιλοχρήματος ἔδοξεν οὐδὲ ἀνελεύθερος οὐδὲ ἐρασιῆς τοῦ πλείονος οὐδὲ ἐπικέρδια μασεύων ἢ τήκους ἀλλ' αὐτὸ ἀγαπῶν τὸ ἀρχαῖον. Profecto hoc quidem est ποταμὸς μὲν ῥημάτων νοῦ δὲ σαλαγμός. Sed mendosum est ἐπικέρδια. Comparat Valckenaerius *Heroic.* p. 740. ἀλλ' ἐπὶ κέρδει ἂν ἡγώμεθα τῆς ἐμπορίας ταύτης, et utrobique ἐπικέρδειαν reponit. Publici iuris eam emendationem ipse fecit in *Diatrise* pag. 289.

Pag. 622. ἐξάλη ἐς τὴν Ῥώμην ὡς τὰ ἑαυτοῦ θησόμενος. Valck. τὰ ἑαυτοῦ εὖ θησόμενος. et post pauca: ὥσπερ οἱ θεοὶ Ὀμήρῳ πεποιήνται οὐ πάντα ἰκόντες ἀλλ' ἡλοις διδόντες, pro ἀλλήλοις reponerat ἈΝΟΙC id est ἀνθρώποις.

Pag. 627. παιδεῦσαι δὲ μηδένα πλὴν Περιγρητος τοῦ Λυδοῦ, Valck. πλὴν Πίγρητος, quod frequens in Asia nomen est.

Pag. 750 de Amazonibus ita narrat: ἀνδράσι μὲν δὴ ἐνομιλεῖν οὐ παρέχειν σφᾶς τὴν ἑαυτῶν χάριν, αὐτὰς δὲ ἐπειδὴν δέονται τέκνων κατιούσας ἐπὶ πύλαμιν ἄλυσιν ἀγοράζειν τε καὶ ξυγγίγνεσθαι τοῖς ἀνδράσιν ἔθλα ἔτυχον· ἀπελθούσας τε ἐς ἡθῆ καὶ οἴκους ἃ μὲν ἂν τέκωσιν ἄρρενα φέρειν ἐπὶ τὰ ὄρια τῆς χάρις ὅπως ἀνέλοιεν αὐτὰ οἱ φύσαντες, τοὺς δὲ ἀναιρεῖσθαι τε ὣν ἕκαστος ἔτυχε καὶ ποιῆσθαι δούλους. Satis erat ἐς ἡθῆ et admodum frigide et insulse additur καὶ οἴκους, in quo acule vidit Valckenaerius latere ἐγκύους gravidas. In sqq. pro ὣν ἕκαστος ἔτυχε ne quis plures puerulos videatur suscepisse, apparet verum esse ὅτι ἕκαστος ἔτυχε, nempe ἀνελόμενος, quem quisque casu sustulisset servo utebatur. Neque mendo vacare arbitror quod praecedit ὅπως ἀνέλαιοιεν αὐτὰ οἱ φύσαντες, quia ἀνελεῖν τινα est ἀποκτεῖναι, et quod loci sententia requirit ἡμῶν iacentem tollere perpetuo omnium consensu ἀνελέσθαι dicitur, ut in noto praeccepto: ὃ μὴ κατέθου μὴ ἀνέλῃ: quamobrem ὅπως ἀνέλαιοιεντο αὐτὰ οἱ φύσαντες unice verum est.

CAPUT V.

AD HOM. ILIAD. Z. 479 ET Σ. 385.

Turpis macula inquinavit pulcherrimum Iliados locum Z. 479.

καὶ ποτὲ τις Εἰπιηίσι· πατρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων,
ἐκ πολέμου ἀνίδντα· φέροι δ' ἔναρκα βροτόντα
κτείνας δῆϊον ἄνδρα, χαρεῖν δὲ φρένα μήτηρ.

Poeta ita cecinerat:

καὶ ποτὲ τις Εἰπιοῖ· πατρός γ' ὅδε πολλὸν ἀμείνων.
vulgata lectio et sententiam loci vitiat et metrum. Optantis oratio est εἰπιοῖ — φέροι — χαρεῖν, et πατρός apud Homerum priorem syllabam habet productam. Unde irrepserit εἰπῶσι perspicuum est. Scribae ἔναυλον habebant frequens illud καὶ ποτὲ τις εἰπῶσι, quod et alibi saepe occurrit et in vicinia Z. 459.

καὶ ποτὲ τις εἰπῶσιν ἰδὼν κατὰ δάκρυ χέουσιν.
quod significat idem quod in vs. 463.

ὥς ποτὲ τις ἔρει,

et est non optantis sed futuros rerum eventus praenunciantis.

Ergo εἴποι est emendandum, quod quum ante multos annos animadvertissem, postea intellexi scripturam εἴπῃσι non esse antiquam neque eam veteres Criticos novisse, sed veram ΕΙ-ΠΟΙ. Producam primum testem, qui ad Iliad. N. 352.

Ἀργείους δὲ Ποσειδάων ὀρόθυνε μετελθών
 λάθρῃ ὑπεξαναδύς πολιῆς ἄλός· ἤχθετο γάρ ῥα
 Τρωσὶν δαμναμένους.

annolavit: τὸ λάθρῃ ἀμφοτέροις δύναται προσδίδοσθαι· τὸ δὲ ἐξῆς ἐστίν· Ἀργείους ὀρόθυνε Τρωσὶ δαμναμένους. τὸ δὲ ἤχθετο γάρ ῥα διὰ μέσου. εἰ μὲν γὰρ συνάπτομεν ἤχθετο γάρ ῥα Τρωσὶ δαμναμένους, σολοικοφανῆς μὲν γίνεται ἡ φράσις, ἀρχαῖον δὲ μοι δοκεῖ τὸ σχῆμα εἶναι. καὶ ἀλλαχοῦ

καὶ ποτὲ τις ΕἰΠΟΙ· πατὴρ δ' ὄγε πολλὸν ἀμείνων,
 ἐκ πολέμου ἀνιόντα.

τὴν γὰρ ἔλλειψιν τοῦ ὄρων οὐ παραδεχόμεθα.

Nicanoris hoc testimonium est, sed non erat opus testem longe quaerere. Ad ipsum locum, quo de agimus, est annotatio antiqua: τὸ ἐξῆς καὶ ποτὲ τις ΕἰΠΟΙ ἐκ πολέμου ἀνιόντα, καὶ οὐ λείπει τὸ ἰδῶν, ἀλλ' ἐστὶ συνήθης Ἀττικοῖς ἡ φράσις. Εὐριπίδης Ῥήσω (390).

χαίρω δὲ σ' εὐτυχοῦντα καὶ προσήμενον
 πύργοισιν ἐχθρῶν.

καὶ αὐτὸς Ὅμηρος ἀλλαχοῦ

ἤχθετο γάρ ῥα | Τρωσὶν δαμναμένους.

Hoc quoque Nicanoris esse testimonium apparet, quem idoneum testem et auctorem scripturae ΕΙΠΟΙ, praesertim quum nemo veterum contra dicat, nos habere gaudemus. Quamquam non est prorsus eadem ratio in εἴπῃσι ἐκ πολέμου ἀνιόντα et χαίρω σε εὐτυχοῦντα, nulla tamen dubitatio est quin vera sit Nicanoris interpretatio. Plane gemella autem sunt ἤχθετο δαμναμένους et χαίρω σε εὐτυχοῦντα. Saepius ea compositionis forma reperitur in verbis χαίρω, ἐπιχαίρω et ἡδομαι. Sophocles *Philo-*

ἥσθην πατέρα τε τὸν ἐμὸν εὐλογοῦντά σε
 αὐτόν τ' ἐμέ.

Euripides apud Suidam v. Χαίρω

χαίρω σέ τ', ὃ βέλτισον Ἀλκμήνης τέκος.
 (σωθέντα) τόν τε μισρὸν ἐξολωλότα.

nam sic scribendum esse, non *χαίρω γὰρ*, ὧ, quod Nauckius dedit *Fragm. Trag.* p. 451, vel Sophoclis locus declarat. Si *χαίρω σε εὐτυχούντα* rectissime dicitur, etiam *ἄχθομαι σε δυστυχούντα* optime dicitur. Duo tantum huius usus exempla apud scriptores Graecos supersunt. Primum Xenophontis est *de Rep. Athen.* II. 18. ὥς οὐδὲ τοὺς τοιοῦτους ἄχθονται καμψομένους. Alterum Eupolidis apud Scholiasten Victorianum ad II. N. 353 Τρωσὶν δαμναμένους: ἐς τὸ τῆς φράσεως ἀρχαῖον. Εὐπολις ἐν Αὐτολύκοις.

ἤδη γὰρ Ἀρίσταρχον στρατηγούντ' ἄχθομαι.

non poterat melius exemplum afferre.

Sunt omnino in Scholiis Victorianis annotationes quantivis pretii. Quam vellem scire quis sit et unde domo et circa quae tempora vixerit auctor acutus, ingeniosus, saepe ludibundus et iocosus, et doctrina praeditus tam multa et copiosa quam eleganti et exquisita. Nihil de trivio sumtum, sed nova pleraque et eximia profert ex optimo quoque severo delectu delibata. Sed maxime factum quod praeclarae ingeniosi viri animadversiones tam lacerae, tam mutilatae et omnibus modis flagitiose corruptae ad nos pervenerunt. Ostendam in una. Ad II. Ξ. 230

Λήμνον δ' εἰσαφίκανε πόλιν θείοιο Θόαντος.

annotatio ex Victor. haec adscripta est: * * * * ἐς τις γείτων πόλις. ἀντὶ τοῦ νῆσος. οἱ δὲ ἀντὶ τοῦ χώρου. ἐν ψηφίσματι * * τίθεται Καρτερὸς ἐστὶν Αἴγυπτον καὶ Λιβύην τὸ πόλεε. Possunt haec in integrum restitui ex antiqua et pererudita annotatione ad Aristophanis *Pac.* vs. 250

ΠΟΛ. ἰὼ Σικελία καὶ σὺ δ' ὥς ἀπόλλυσται.

ΤΡΥΓ. οἷα πόλις τάλαινα διακναισθήσεται.

adscribit Aristophanes Byzantinus: (τὸ Χ) ὅτι πόλιν εἶπε τὴν Σικελίαν νῆσον οὔσαν. καὶ Ὅμηρος πολλάκις τὰς νήσους πόλεις καλεῖ, ὥς τό·

Λήμνον δ' εἰσαφίκανε πόλιν θείοιο Θόαντος.

καὶ Πίνδαρος δὲ περὶ τῆς Αἰγίνης.

ἀ μὲν πόλις Αἰακιδᾶν.

καὶ Εὐριπίδης (*Ion.* 297.)

Εὐβοί' Ἀθήναις ἐς τις γείτων πόλις.

Quibuscum operae pretium est componere Strabonem VIII. p. 356. Στησίχορον δὲ καλεῖν πόλιν τὴν χώραν Πίσαν λεγομένην,

ὡς δ' ποιητὴς τὴν Λέσβον Μάκαρος πόλις, Εὐριπίδης δ' ἐν Ἴωνι.
Εὐβοί· Ἀθήναις ἐστὶ τις γείτων πόλις.
καὶ ἐν Ῥαδαμάνθυϊ·

αἱ γὰρ ἔχουσ' Εὐβοῖδα πρῶτον πόλιν.
Σοφοκλῆς δ' ἐν Μυσαῖς·

Ἀπὸ μὲν ἡ σύμπασα κλέζεται, ξένη,
πόλις δὲ Μουσῶν Μυσία προσήγορος.

Sic Lysias apud Harpocrat. v. Κεῖοι.

οἱ Κεῖοι μὲν πόλις τοσαύτη.

et Eupolis apud Schol. Aristoph. Av. 880

αὕτη Χίος καλὴ πόλις πάρεσι·

πέμπει γὰρ ἡμῖν ναῦς μακρὰς ἄνδρας θ' ὅταν δεήσει.

Hinc igitur prima pars Victorianæ annotationis suppleri potest. Reliqua Meinekius ad Stephanum Byzant. p. 718 optime sic redintegravit: ὡς ἐν ψηφίσματι, ὃ παρατίθεται Κρατερῆς· »ἐς τὴν Αἴγυπτον καὶ Λιβύην τῷ πόλει.» cuius rei testimonium a perdocto grammatico, quisquis est, grati accipimus.

Ex loco Strabonis, quem supra apposuimus, cognoscitur scriptura a vulgatis discrepans in Iliad. Ω. 544.

ὅσον Λέσβος ἄνω Μάκαρος ἔδος ἐντὸς ἱέργει.

Strabo in suis libris reperit Μάκαρος πόλις pro ἔδος et recte apud eundem XIII. p. 886 ex optimo Codice receptum est:

ὅσον Λέσβος ἄνω Μάκαρος πόλις ἐντὸς ἱέργει.

Bis legitur in Iliad. Σ. 385 et 424.

τίπτε Θέτις τανύπεπλος ἰκάνεις ἡμέτερον δῶ;

et aequissimo animo ferunt Editores molestum hiatum, quum optima et verissima scriptura e Zenodoti editione ad utrumque versum sit adscripta haec:

τίπτε Θέτις τανύπεπλος ἰκάνεις ἡμέτερόνδε.

In talibus perinde bene nominativus ponitur, qui non minus commode cum secunda persona componitur quam cum prima Θεμισοκλῆς ἦκω, et cum tertia. Sic optime dicitur Iliad. Γ. 277

Ἥελιός θ' ὃς πάντ' ἐφοῶς καὶ πάντ' ἐπακούεις,

quemadmodum Iliad. Ι. 197.

χαίρετόν, ἧ φίλοι ἄνδρες ἰκάνετον.

Aristarchus cum Γ. 277 recte componit Odys. P. 415. δὸς

Φίλος. et Iliad. Φ. 106 ἀλλὰ Φίλος θάνε καὶ σύ. Neque alia ratio est in Iliad. O. 49.

εἰ μὲν δὴ σύγ' ἔπειτα βοῶπιC πότνια Ἥρη
Ἴσον ἐμοὶ φρονέουσα μετ' ἀθανάτοισι καθίζοις.

ubi item duplex scriptura circumfertur βοῶπι et βοῶπιC in Scholio Didymi: Ἀριστοφάνης μετὰ τοῦ C βοῶπιC καὶ ἔστιν εὐφραδέστερον, et unice verum, ut in nostro loco Θέτις τανύπεπλος, et in Iliad. Ω. 88

ὄρσο ΘέτιC, καλεῖ Ζεὺς ἄφθιτα μήδεα εἰδώρ.

ubi vulgata lectio erat Θέτι καλεῖ. Etiam in Iliad. Φ. 474, ubi in omnibus libris fertur:

Νηπύτιε, τί νυ τόξον ἔχεις ἀνεμώλιον αὐτως;
mihi quidem Barnesius optime videtur poetae reddidisse snum, quum reponi iuberet:

ΝηπύτιOC τί νυ τόξον ἔχεις ἀνεμώλιον αὐτως;

SCTUM DE THISBENSIBUS.

In Senatus Consulto de Thisbensibus recens reperto (*Sénatus-Consulte inédit de l'année 170 avant notre ère* par P. FOUCART Paris. 1872) editur vs. 17. sqq. Ὡσαύτως περὶ ὧν οἱ αὐτοὶ λόγους ἐποιήσαντο περὶ χώρας καὶ περὶ λιμένων καὶ προσόδων καὶ περὶ ὁρέων *ΑΤΤΩΝΕ*** | **ΙΕΙCΑΝ ταῦτα ἡμῶν μὲν ἔνεκεν ἔχειν ΕΞΕΙΝΑΕΔΟΞΕΝ. Ultima Editor ita legit: ἔχειν ἔξειν ἃ ἔδοξεν, sine sensu. Tenuis literula aut periit aut describentis aciem fugit, nam vera lectio haec est: ἡμῶν μὲν ἔνεκεν ἔχειν ἐξεῖναι ἔδοξεν. Idem vs. 26 ita dicitur: ὅπως τὰ ἑαυτῶν αὐτοῖς ἔχειν ἐξῆ ἔδοξεν. Quid lateat in περὶ ὁρέων *ΑΤΤΩΝΕ*** | **ΙΕΙCΑΝ quamquam diu et multum quaerens non reperiō. Quod coniecit Editor: περὶ ὁρέων ἑαυτῶν ἐπεὶ ἀνέισαν, atque ita Gallice vertit: au sujet des montagnes qui leur appartiennent, attendu qu'ils en ont fait l'abandon, et ἀδιανόητον est et ἀνιέναι illo sensu non est Graecum.

Sed nihil extundo: λαβέτω δὲ καὶ ἄλλος.

LUCILIANA ET LUCIANEA.

Lucianus Muellerus cum in historia philologiae Nederlandicae a^o 1869 sibi dicendum putaret, neminem nunc in hac regione exstare probabiliter Latine peritum, me ad scribendum excitavit, ut quae aliquamdiu in scriniis reposita haberem ad communem notitiam proderem. At cum pedem intulissem in eam regionem, quam ipse possedissee solus sibi videbatur et nemo ipsius quidem iudicio melius elaborasset, palam indicavit in Teubneri Notitia librorum ad editionem paratorum (Mense Maio a. 1869) sibi consilium esse edendi Lucilium, ad cuius decadem primam tum coniectanea quaedam ad Academiam Doctrinarum Nederlandicam missurus eram (accepta sunt in consessu m. Junio). Absterruit me a proposito omnium fragmentorum edendorum non tam Muelleri nomen, quo nunc ille gloriatur ¹⁾, quam bibliopolae inter aemulos typographos existimatio; duae ut prodirent simul editiones nec di nec homines nec concessere columnae. Interim nulla causa esse videbatur, quin partem certe eorum, quae parata habebam, publici iuris facerem. Consecuta igitur sunt Coniectanea ad decadem secundam et tertiam, quibus si vellet M. uteretur. Nunc, amplius tribus annis post prodiit dudum promissa editio. In qua magna cum mei aliorumque RIBBECKII ²⁾ puta, MADVIGII ³⁾, CORSENI, TH. MOMM-

1) Mittheilungen von Teubner 1872 N°. 4 p. 38: der Unterz. (L. M.) hatte sich mit der Hoffnung geschmeichelt, es würden hier, wie beim Lucilius, anderweitige Concurrenten auf demselben Gebiet zurücktreten.

2) P. XXX: „ingenue [profiteor] ostreas multo magis quam criticos orae Holstiae nobis probari.”

3) P. XXXI: „quod [duas bonas Madvigii emendationes a nobis acceptas esse] eo gratiore animo profiteor, quo maiorem poetarum Latinorum imperitiam etiam hoc novissimum viri celeberrimi declarat opus.”

SEN¹⁾ insectatione, me imperitum metricae artis et vetustissimae poesis Latinae iactat; deinde excusationem quandam severitatis addit; non mirandum esse si quis extra fines materiae semel susceptae egrediatur, eum labi. Ego ut illam vituperationem, ita hanc fictam benevolentiam deprecor. Equidem numquam M. amicitiam aut praesidium aucupatus sum²⁾. Noveram ex libro de re metrica hominem esse doctum, sed parum in scribendo elegantem et suis inventis mirifice exultantem et ad opprobria proclivem, subinde ridicule vanum. Modice igitur admodum laude ejus in libro de philologis Nederlandicis mihi tributa gavisus sum, cum praesertim ea communicaret cum exteris, quae si ad eos perventura esse novissem, omnino non scripsissem.

Ea editio³⁾ mihi scribendi de Lucilii fragmentis opportunitas erit, non quo repetam quae olim a me dicta sunt, aut defendam ex illis ea, quae M. pleraque silentio praetermisit (quo iure alii iudicent), sed ut quae minus recte ab eo constituta esse videantur, ex parte certe redarguam, ceterum ad Coniectanea provocaturus.

In eo lapsus est Muellerus, quod dum omnia vult interpretari, omnia, etiam me iudice insanabilia, emendare, a vera et simplici ratione aberrat, novaque et mira sectatur potius quam ignorantiam fatetur.

Haec, ut par est, exemplis demonstrabuntur. Sed eo antequam pergo, aliquid dicendum est de codice Leidensi, de cuius correctionibus me falsa retulisse contendit.

1) P. XXXII. Th. Mommsenus in libris quos de gestis Romanorum composuit genere dicendi eo quo deterrima ex actis diurnis uti solent [sic], quasi numquam legisset aut Lachmanni commentarium Lucretianum aut nostros d. r. m. p. L. libros, non erubuit contendere Lucilii versus haut aliter perstringere legentium animos quam στίχους ἀνίστημι sive quos barbari vocant Knüttelverse. Sane ipsius Mommseni metra, quibus reddere conatur verba Lucilii, quam maxime vocanda sunt Knüttelverse." Legi iterumque legi utrumque opus et tamen non erubescio dicere Lucilii metra horrida esse.

2) Mirum; Muellero operae pretium visum fuisse tam imperiti hominis vitia oblique carpere, eumque subinde antestari. In explicatione Lucilii nusquam animadverti locum a M. allatum necessarium ex vetustis poetis, qui a me omissus esset. In re metrica dissentio ab eius iudicio et facile poterit afferre "observantias" "plerasque" (ut eius verbis utar) quas ego violaverim. Quamquam adhuc non fecit.

3) C. Lucilii Saturarum reliquiae. Emendavit et adnotavit Lucianus Mueller. Acc. Acci — et Sueti carm. reliquiae. Lips. Teubner. 1872."

Nonii, cui longe maiorem partem fragmentorum Lucilii debemus, contextus nititur omnium, ut videtur, antiquissimo codice Harleiano (2719), Leidensi (Voss. F. 73), Parisino C (Colb. 7667, ap. Quich. P.), Guellerbytanò. Ex his caruit M. Harleiano et Parisino. Prioris lectiones ex Coniectaneis meis partim tantum notas repetiit. Leidensis accuratam collationem M. accepit a Zangermeistero, quae cum mea paene semper convenit. Recedit p. 497. 32 (Merc.), VI. 5 (Muehl.), de quo paulo post; 149. 22 (IX. 28) ego *subteminus*, M. ad *subteminis* nihil notat; sed ibi me verum vidisse, docet Harl., in quo a prima m. est *subteminus*; 219. 10 (X. 1.) *obressitque*, Leid. *obressitq̄*, de quo tacet M.; 422. 28 (XI. 6) *et itquos* in Leid. punctum infra alterum *t*, quod neglexit Zangermeister; p. 124. 15 (XV. 21) *nummos* corr. in *numos*, om. M.; p. 113. 7 (XVIII. 8) ego, Leid. *eso*; 358. 10 *Satyrarum lib. XXVIII*, M. *XVIII*, atque ita Harl. a pr. m., sed corr. *XXVIII*; ib. *quid ad*, Leid. *quidam*, corr. *quiddam*, tacet M.; 297. 12 (XXVI. 38) *efferrēt* L. sed prima *e* puncto notata; p. 125. 30 (XXVI. 45) *invallnitie* quemadmodum Harl. (*invallnitiae*) a pr. m. et Par., non, quod refert M., *invalnitie*; 289. 29 (XXIX. 57) *leonem* habet prima manus. Plura non studio quaesivi, nec denuo codicem contuli.

Haec, quamvis minuta, non sunt in bono codice neglegenda; et correctiones quidem consulto fortasse hic illic omisit, nam correctiones eius libri assis non aestimat. Attamen si ego in commendandis correctionibus non satis caute circumspecteque versatus sim, M. earum auctoritatem nimis elevat. Ipse II. 14 e Leid. correcto recepit *farlim*, exilio multans *parum* quod in textu est, scribens: «Ut lurcaretur lardum et carnaria farlim Conficeret.» Libro VI. 5 (Non. 497. 32) *capisotiri* supra scriptum est *r* (non *s*, ut mea collatio demonstrat; in Coni. I. 33 vitium est typographicum). Iam illud non temere additum a librario esse demonstrat Harl. *capi sortire*, Par. *capi sortiri*, quo neglecto M. tautologiam invexit *capi'potiri*. Lib. XXVI. 85 (p. 268. 53) verior lectio *indidita* est e corr.; prima manus *indita*; L. XXX. (p. 278. 8) *delic dalem* corr. in *delioit delemit*; L. XXVII. 38 *quia* librarius in *qua* correxit (Non 301. 13) a M. receptum; eodem loco corrector VII in XXVII mutavit

cum reliquis Mss. L. XXX. 3 *reliqnta* corr. in veram lectionem *relicta*. In assimilatione praepositionum cum Harl. fere convenit, qui similiter scribit *imprudens, improbae, commanducatus, illuvie, impuratus, impuno*. Plura addere supersedeo; ex dictis apparebit, correctiones non librarii deberi ingenio sed sumtas esse e codice Harleiano simili. Equidem illas factas esse dixi manu prima; Zangermeisterus duas esse manus emendatrices putat, quarum prior sit eadem quae codicem scripserit; alteram manum antiquam, quae non multum aetate distaret, difficile saepe a priore posse discerni dixit. Iam vide quantillum sit discrimen et quam recte Muellerus meam sententiam »ex omni parte falsissimam" dixerit. Si prima a secunda manu saepe vix distingui potest, si porro utraque vetusta est, si subinde correctiones in Zangermeisteri collatione omissae sunt (cf. praeter allata XV. 26, Non 344. 27, ubi prima manus habet *terse ex*, corr. *tersa ex*, quod M. omnium codd. esse dicit, XXX. 72 L. habet a pr. m. *meliturus*, M. correctionem *melitur* pro textus lectione affert), si denique prima et secunda manus non perpetuo in collatione distinguuntur (m. 2 = manus omnis correctoris, m. 1 = ipsa cod. lectio), nullum usum hoc de duabus manibus inventum praestat. Tertiam manum, quae interpunctionem addidit, nunc non curo.

Non nego tamen fieri potuisse, ut correctiones aliquot orthographicas librarius suo Marte fecerit; neque, si in reliquis MS. cuiusdam auctoritatem secutus est, inde effici velim, correctiones hoc ipso praestare. Veluti XXVI. 65, v. 81:

aggere in iaciundo si quost vineis actis opus,
Leid. p. 258. 23 *quo est* praebet, male a secunda manu in *quod est* mutatum, etsi Harl. et Par. similia habent (*quid, quod*). Sprevit illam bonam lectionem M., substituens ex coniectura *siqueis—opust*. Ad quae annotat: »vides quam pertinaces fuerint librarii tollenda diphthongo *ei*, ter [tribus Nonii locis] in eodem verbo qui obscuraverint; nam antiquitus ubique traditum fuerat *siqués* sive *siquís*." Fortasse, si M. coniectura vera est; at hoc ipsum demonstrandum erat. Sed nihil est quod reprehendas in verbis: si in aggere aliquo iaciendo vineis actis opus est. Quod p. 243. 31 *si quos tu vinis* scriptum exstat (*ei quos* etiam Torn.) nihil confert ad *queis* defendendum; u enim duplicatum male est: *si quost uuineis*.

Aliud exemplum correctionis Leid. male a M. receptae petatur ex eodem libro fr. 42 ubi recepit *rerum*, in Leid. est *re-
zum*. Versus apud M. sic scriptus exstat:

rerum exploratorem mittam, miserum mendicum petam.
Non diversi sunt rerum exploratores et miser mendicus; immo hic saepe optimus est explorator; «miserio mendico» opponatur paene necesse est dives aut beatus. In Harl. pro proximo vocabulo legitur *expilatore*m, Par. hinc *expiratore*m, Leid. *expli-
ratore*m; Torn. *expilatore*m, quod sine dubio verum. Nimirum *r* aliquando adscriptum ut ex (mala) coniectura *recum* in *re-
rum* mutaretur, alieno loco supra *expilatore*m positum est. Iam parva mutatione versus in integrum restituitur, pro *recum* scribatur *regum* (C pro G):

régum expilatorem mittam, miserum mendicúm petam.

Omnino non neglegendae sunt correctiones Leidensis, quod familiam codicum antiquam repraesentant. Nec mirer si toto Nonio collato appareat, ex duabus librorum familiis alteram, meliorem illam, repraesentari Leidensi, alteram, antiquam et ipsam, Harleiano, saec. IX, correctos autem hos libros alterum ex alterius generis codice esse.

In genere orthographico quaedam editor novavit, alia constanter, quam adhuc factum, usurpavit. Sed certam normam non ubique secutus est. Lucilius ipse in nominativo pluralis secundae *xi* scribendum esse praecepit; genetivo vindicavit *i*, etiam nominibus quae in ius exeunt, de quo cum nihil praecepisse Lucilium M. dicit p. 278 inf. (« . . . de genetivis substantivorum in ius vel ium exeuntium. sed enim nusquam eum de hoc egisse ipsa Charisii verba conferenti facile apparebit»), manifesto obloquitur iis quae ipse recte de ea re p. 224 dixerat ¹⁾. Scribit in genetivo *Corneli Cornificique* Lucilius IX. 18. Tantum ut distingueret *Numerius* a *numerus* praecepisse videtur ut in genet. scriberetur *NUMERII* et *NUMERI*; prius autem illud cum

1) «deinde [Lucilius] de genetivis et vocativis singularis substantivorum in ius exeuntium.” Propertii demum aetate *ii* in genet. disyllabum subinde fuisse lippis et tonsoribus notum est. Voluisse Lucilium ut pronuntiando quoque, inter *Lucii* et *Luci*, *Numerii* et *numeri* distingueretur docet fragmentum infra laudatum; *Numeri* enim, non *Numerii* se dedisse dicit «ut numerum servaret”. Itaque hae formae quantitate diversae fuerunt.

versui adaptari non posset, in poemate *Numeri* ferendum esse putat:

servandi [numeri et versus faciendi

Nos CAELI] NUMERI, numerum ut servemu' modumque. inc. fr. 36, olim libro IX. 6. In quibus verba inducta nituntur codice Dousae patris, qui nec fraudis nec erroris convinci potest; nam si quis dicat CAELI additum prodere interpolatorem quoniam CAELII posset certe metro adaptari, fateatur tamen necesse est, plerisque locis CAELI facilius versum ingredi quam trisyllabam formam. Ceterum cf. Coniect. I. p. 43. Idem Lucilius in vocativo probavit XI. 19: MENDACI FURIQUE; addes E cum »DABI' FUREI" iusseris". Iam vero si poeta suam ipse doctrinam secutus est, in genetivo sing. omnium in *us* scripsit I, in nomin. plur. nominum in *us* et vocativo priorum in *ius* XI, itaque *Aelei*, *Lucei*, *Ambivei* (vocat.) et *scelerosei*, *ceteri*, *tetrei*, *miserei*, *religiosi* (nom. plur.) Alia ambigua orthographiae ope distincta voluit, ut *pila* et *peilum* (plur. *peila*). Ubique autem, exceptis illis, de quibus adhuc expositum, eum aut EI aut I (longum) scripsisse constitui non potest. Nam »librorum corruptelis haud sane paucis apparere eum diphthongum maluisse" (p. 225) non dixerim. Etenim iis locis, ubi nunc M. *ei* restituit, paene omnibus non litterae inveniuntur, quae cum *ei* formae quandam similitudinem habent, sed modo *ae*, modo *o*, modo *e*, modo *i*, modo *er*, modo *en*, veluti I. 32 *quaecunque* ubi M. admodum dubia correctione: »porro queicumque et (?) cuicumque . . . obstiterit" pro *quaecunque* et *quicumque*; VII »*queis* oculi non sunt" ex *quos*; IX. 54 »*servere*; *nei* longum, verum hoc lectoribus tradam" dubia correctione pro *ne*; praetulerim: »*servere* ne longum (sc. facias), *verbo* hoc I. I."; XV. 27 »*ter* sex, aetate quasi, *anneis*" ex *annos*; XVI. 6 »*atquei* quid mundum" ex *atque*, quod librarii solita socordia cum *atqui* confuderunt; XXVIII. 49 *praetreito* ex *praetrito* (sed locus dub. cf. infra); XXX. 95 *libentei* ex *libenter*; ib. 129 »*sei* nutritatum" ex *sen*. His igitur locis nulla palaeographica causa est cur de EI oblitterato potius cogitemus quam de alia quadam corruptela. Nec video cur *potirei* VI. 6 scribamus, quod in uno Harl. *potire*, in reliquis *potiri* exstat, nec cur *publiceis* XXVII. 15, quod libri habent *pulices*, aut *cleino-*

podas I. 45, quod in Par. *καινopodas* exstat, reliquis *clinopodas* praebentibus, nisi forte Graece *κλείνη*, *κλεινόπους* scribendum putas. *Treico* scribitur XI. 17, alibi *trico*, propter Bern., ut videtur, in quo est *troico*. Aliis quoque locis admodum dubia aut falsa adeo correctio est, quos propterea hic subiungere placet.

VI. 13: uno oculo pedibusque duobus dimidiateis
ut porcus.

Dimidiatus vulgo apud Gellium III. 14. 6, unde haec sumta sunt; relictissime. An vero singuli pedes porci discinduntur? Minime vero; dimidiatur porcus mactatus, utraque pars porci habet duos pedes et unum oculum; cf. XXX. 131 et Coniect. II. 7. Post *duobus* distinguendum est.

XXVI. 84. Sine M. explicatione non facile haec intellegerentur: malis vesceist lautum e mensa, pure, capturos cibum. «Sententia, inquit, haec *deceat post mensam malis vesci eos qui etiamnum esuriunt.... pure* i. e. puere.” Non sunt haec aurea mala in argenteis lancibus apposita. Mala cur lautus cibus appellantur? Tum totus versus moleste enuntiatus et verbose. Libri: *malis necesse-puræ* aut *pure*. Cf. Coniect. II. 84. Propius *nec esse* quam *vesceist* aliquanto ad MSS. accedit. Sed hoc utut est, nihil est cur ei hoc loco scribatur si alibi intactum relinquitur, ut *fungi*, alia. At in loco difficili ac paene conclamato habent *σεμνὸν τι καὶ πεφροντικός* illae vetustae formae, speciemque quandam et excusationem obscuritati conciliant, ut in illo I. 39 «*primo cerebrum huic refert minui re*” (libri: *promo* aut *primo hoc minuendi refert res*, *cerebrum* ex *cerebro* M. accessit) i. e. refert re, huic primo comminui cerebrum (si intellego). Talia in verba auctoris infert is, qui Ribbeckium nimiae confidentiae accusat.

XXVI. 71 *depeilassere* scripsit, cum in codd. sit aut *depeculassere* aut *depeculassere*:

depeilassere aliqua sperans me ac deargentassere
decalauticare, eburno speculo despeculassere.

Depeculassere ex alterius versus correctione irrepsit; *depoculassere* optime se habet, modo contrahatur in *depoclassere*. Apparet comica vocabula fingi a *poculum*, *argentum*, *calautica* (quod iniuria a *καλός* ducit M.), *speculum*.

XXIX. 18: cuius *sei* in periculo feceris periculum.

Ita M.; optimi codd. *si in*; propter Bern. et Gen. praebentes *se in* (add. Harl. a pr. m. *se impericulo*, corr. *si imp.*) M. *sei*; sed nulla addenda est littera, scrib.:

cuius sine periclo féceris periculum.

Ib. 30: »Chremes in medium, in summum *eirad* Demaenetus» novam continet formam verbi *ire*, quae fortasse magno plausu excipietur ab istiusmodi »inventorum» amatoribus. Sed codd. *ire ad demenetus*, in quo transpositis tantum litteris opus est: *ierat*. Contractum plqperf. *iram* non puto exstitisse.

Paulo post 36: agite agite furei mendacei argutamini.» Nil facilius videatur quam ex librorum lectione *mendaci* aut *mendati*, cum sequatur *a*, efficere: »mendacia argutamini», eadem cum synynesi qua »dominia atque», XIII. 14, *ia a* ut efficiant unam syllabam. Sed propter Bernensem non optimum librum qui pro *fures*, quod in reliquis omnibus est, *furi* praebet, receptum est *furei mendacei* quod quomodo M. explicet videatur apud ipsum. »Mendacia argutari» etiam sine interprete satis perspicuum est. Nulla hoc loco erat causa repnendi *ei*. Nec v. 109 »*quei et* poscent minus et praebebunt rectiu' multo», ubi propius ad libros accedit et sententia praestat *qui et te*. Libri *quiete*, omissa una *t*. Ib. 115 »nostreis animos adtendere dictis» quod libri habent *nostros* non continet vestigium diphthongi sed vitiose *nostros* exitu assimilatum est proximo vocabulo. Ablativus *virtutei* XXVII. 49 »-~ primum qua virtutei servitutem excluserit» incerto nititur fundamento unius Bern., in quo *virtutem*, ergo pro »virtute servitutem» (si haec vera lectio) »virtutem servitute» scriptum, confusione solita. Nec locus ex M. emendatione convenit cum Nonii explicatione: *excludere, liberare* (revocare B.)

His aliisque de numero substractis quaedam tantum exigua vestigia diphthongi supersunt. Veluti XXVI. 32 *quidnei* in *quid ni et* abiit, quod ex unciali scriptura in qua *t et i* facile confunduntur explicari potest; eundemque errorem babes inc. 77 *quidnei? scruta quidem*, codd. *quidni et*, nunc a M. mutatum. Huc referas *velite* ex *veitae*, XXVI. 79; XXVI. 26: »animo qui aegrotat» libri *que*, quod librarii non dedissent si *qui* invenissent; ex *quei* male intellectu fecere *que*. Pro *simitu* XXX. 17 in Leid. secundum M. est *simetu*, unde *simeitu* su-

spicatur. *Praeceiso* XX. 2 non intellexit qui Guelf. scripsit, inde effingens *praecioso* (*praet.*), quod prima quoque Leid. manus habet, sed VII. 15 *praecedit* vestigium diphthongi incertum est, quod *praecedat* in Bern. et Gen. e confusione verborum *praecidere* et *praecedere* natum esse potest. Libro XV. 5 *maiori spatio* M. pro *maiore in spatio*. Sed post alios Buecheler, lat. Declin. p. 51: Bei den Comparativen ist *maiori* heutzutage nicht nachzuweisen vor Lucan und den Dichtern welche Priscian 7 § 69 nennt, denn die republicanischen Inschriften und das augusteische Zeitalter kennen lediglich *maiore, priore*; aber dass *maiorid* auch zu *maiori* ward, ist an sich glaublich. Nos tamen tam incerta auctoritate non credemus.

Omnino tam exilia haec sunt, ut nisi ex ipsius Lucilii testimonio sciremus placuisse ei in nomin. plur. *ei*, ex libris MSS. non suspicaremur.

Quin Lucilius in genetivo *ai* usurpaverit, non dubitatur; cf. inc. 12, sed de singulis locis a M. ope genetivi illius restitutis dissentire licet; nam quod IV. 37 dedit: »catulos setumque »ferai", codd. *ferat*, displicet collectivum *fera*; VII. 23 »ferai ad catulos accedere inultum" coniectura restitutum est ex *rate ad*, ut litterae *se* excidisse putentur, sed lectioni *rata ad* quid obici possit non video; *rutai* est in fragm. admodum corrupto III. 27, in quo secundum M. *incrusted calix* et *rutae caulis* deliciae dicuntur, quasi vero incrustedum poculum certum aliquod vini genus continuerit (cf. Coni. I. p. 18). Sed non dubito, quin recte scripserit IX. 22 *pilai* in hoc versu: »meilitiam. tenuest i pilai qua ludimus. *pilam*" et horai XIV. 27: »puncto uno horai quicomque invasit - - -". Notatu quoque dignum *ai* in unam syllabam contrahi, et elisione *i* amittere, quod Lucretius, quo nemo frequentius illa forma usus est, non sibi permisit. Et tamen eo ducunt libri XI. 4:

viai

sternendai iaciendum huc agerem et id genu' rudus
ubi codd. *vim* et *sternenda et*, eodem genere corruptelae, quo *ei* in *e et* supra transire animadvertimus, et *viai* XXX. 65, ex *viant*. Itaque recte horai disyll. restitutum ex codd. lectione *hora* XX. 13, ut apud Lucretium paene semper in oblongo et quadrato genetivus ille corruptus est; et fortasse XXX. 68,

quamvis dure, „lanai opus“ (—) ex *lana*. Reliqua autem *vitali mei*, XXIX. 15, *summai* ib. 80, *canicai* XXVII. 28, *vomicai* XXIX. 84 alias ob causas dubia sunt. Cum Lucilius autem, ut ex grammaticorum testimoniis constat (p. 230, sq.), dativo asseruerit *ai* monosyllabum, non dubito quin recte emendatum sit XIII. 10: „idem epulo cibus atque *epulai Iovis* omnipotentis“. Libri: *epulatio iovis* i. e. *epulat iovis* vitio bis positis litteris *io*. Cf. Coni. II p. 96, ubi typographi vitio *opuli* legitur pro *epulo*.

Ritschelius, in disputationibus epigraphicis historiam orthographiae per saeculum Urbis septimum concinnare conatus, statuit litterae *y* (cuius locum olim tenebat *u*) et adspiratas consonas non ante finem illius saeculi in usu fuisse, geminationum autem vocalium morem ab Attio institutum annorum 620 et 680 terminis contineri, consonantium duplicationem, cum Ennius iam et Attius usurpassent, Lucilii demum opera ita invaluisse, ut tandem simplicium pro geminatis ponendi mos plane aboleretur. Quae si ita sunt, Lucilius nec *y* nec *ph*, *th*, *ch* usurpavit. In geminatione vocalium sciens ab Attio recessit, scribens *pacem*, *fanum* non *paacem*, *faanum* (cf IX. 4). De consonantibus duplicatis quid statuerit non diserte traditur. Ab Ritschelio discedens M. putat simplices ei pro geminatis placuisse; cuius rei multa documenta in libris scriptis exstare dicit. Quos dum sequitur, hic illic simplicem consonam scribit, alibi vulgarem orthographiam adsciscit. In re dubia codices ubique sequi sane tutissimum est.

Locos colligam. *Decusis* IX. 81 in verbis Varronis restitutum, quod Flor. habet *decuissive* pro *decussis* sive. Ib. 70: M. *crisabit* vel *crusabit*, codd. *cursavit*; sed *crisare* per simpl. *s* non Lucilio est peculiare sed Iuvenali quoque usurpatum VI 322. In vocabulo tam noto atque *possunt* non probabile est, librarios, cum in locum minime obscurum incidissent XII. 2, semel secundum M. religiose *posunt* servare voluisse, cum alibi constanter *possumus*, *possim*, *sim* scriberent. Libro XV. 2 *nam arceat* M. refinxit e *narcesibai*, at, quamvis acute excogitatam, certam tamen emendationem dicere non possumus, quamdiu illud *bai* non explicatum est. Ib. 15 *succusor* ex lectionibus *subcursor*, *succustior*, *succusor*; *rs* et *ss* facillime

potuerunt confundi. At reliqua, quamvis mira partim, minus dubitationi obnoxia sunt: XV. 17, *truleus*, 31 *tintinabulum*. In fragmento XXVI. 65, v. 81, quod tribus locis a Nonio affertur, ubique legitur *agere in iaciundo* pro *aggere i. i.*; idem vocabulum XI. 5 in Leid. et Par. (ex mea coll.; tacet Quicherat) scribitur *agerem*. Tantus consensus fortuitus esse non potest, nec credibile est Nonium »agrum» pro »aggere» substituisse. *Colus* pro *collus (collum)* est XXVII.54, semel apud Non. 21. 5 *colus*, semel p. 200. 18, ubi idem fragmentum legitur, *collus* scriptum, VII. 27 *collus*, sed inc. 164 *colo stentatur* pro *colo sustentatur*. In his demta una consonante quantitas tamen manet illaesa, at si credimus Consentio IX. 1, Lucilius scripsit *cōrupto*, prima syllaba correpta.

Utique non est cur cum Ritschelio credamus constantiam geminandae consonae Lucilii auctoritati deberi. Nam ut aliter statuamus non permovemur eiusdem praecepto de geminandis consonantibus in verbis compositis, IX. 25:

• atque ACCURRERE scribas,

• one an c non est quod quaeras atque labores
(de priore versu cf. Coni. I. 42). Nam potuit duplicationem compositis adscribere, ceteris non item. Eodem pertinet IX. 16, ubi sine causa verba *hic refert* ex coniectura interponit M. Velius Longus 2224 »est etiam ubi transeat d in l, — ut est *allegere*. — *Abbitere* etiam quidam geminata b maluerunt et dicere et scribere intermissa b, sed in hoc nullam differentiam putat esse Lucilius», in quibus mutatione non opus est; Lucilius contendebat *nihil interesse abbitere an adbitere scriberes*. Pergit Velius: »qui (L.) ait: *abbitere (abbire libri)* multum est d siet an b». Muellerus: — *abbitere* multum hic refert d siet an b». Sine causa; nam *multum est* natum ex *inultum est*:

— — — — — ABBITERE inultumst d siet an b. ¹⁾

Hoc igitur quomodo scribas impune esse ait, sed utique lit-

1) P. 225 M. impugnat vulg. lectionem apud Velium dicens illi scribendum fuisse: »sed nihil interesse quomodo scribatur putat Lucilius», non quemadmodum nunc fertur: »in hoc nullam differentiam esse putat», maiorem diligentiam requirens quam in tali homine exspectari potest. Miror M. abbreviare ex *ab* et *brevis*, et *multam differentiam* pro *magnam* probare. Nec facile credam Plantum *abibat* pronuntiasse (Rud. 777); ferendum est illud *abibat* (libri *habitat*), sed analogia poscebat *asibat* ut *aspellere*, *asportare*.

teram *d* non suppressit et per assimilationem *abbitere* scribi posse significavit. Neque ab hac norma abisse Lucilium crediderim. Nam *ogannis*, *redere*, quae ei tribuit M, pro *oggannis*, *reddere* non probanda videntur propter auctoritatem librorum duobus locis corruptis. Prior est VII. 29

eodem

pacto li oganni!

Sic M.; sed Nonius 450. 10, de verbo *gannire* agens: «eodem *pactolo gannis*» vel *pacto logannis*, i. e.

eodem

pacto olli ogannis.

Nam Lucilium *olle* non usurpasse, cum *ollim* inc. 152 secundum M. usurpaverit, et Vergilius *olli*, sane demonstrari non potest. Alter locus est XXIX. 83: «primum Chrysi cum negat se *gnatam* . . . *redere*», ut nunc haec sunt emendata, sed apud Non. 171. 4 legitur «primam *crisicum* negat signatam *redire*», Leid. et Harl. *redere*. Quae auctoritas non satis gravis esse videtur ut Lucilio contra rationem illam formam adscribamus. Scribere potuit aut *obgannis* aut *oggannis*, non vero *ogannis*. In *agger* (*ager*) facile eum compositionis ratio (*ad gero*) fugere potuit. Alibi constanter invenimus *reddere* item *suggestere*. Ceterum quis spondeat in praepositionibus assimilandis semper sibi Lucilium constituisse? *Alatus* a verbo *affero* scribere non potuit, sed eum semper *adlatus*, numquam vero *allatus* dedisse aut contra semper *allatus* et simm. praetulisse non certe constat. Nos grammatici facile credimus alios quoque in istius modi minutiis observandis fuisse diligentes; at Lucilii verba «non est quod quaeras atque labores» et «inultumst», quae ioculare quendam habent levitatem, contrarium ut statuamus suadent.

Recipienti autem *āger*, *colus* non erat in his subsistendum. Y post Lucilium demum usurpatum novimus. Iam vero in multis Graecis vocabulis librorum corruptelae non ab initio y scriptam fuisse docent. *Cotus* XVI. 7 omnes probant. Cf. porro IX. 71 *calamides* = *chlamydes*, XXIX. 83 *crisicum* = *chrysi cum*, XXIX. 85 *gumnasio* ¹⁾, XXVIII. 40 *hiatrus* = *cya-*

1) Cf. *geminastica* Bamb. 486. 31, Ribb. Com. ad Naev. 58.

thus (alii = *haustus*), XVI. 10 *Lisippi* = *Lysippi*, XXVI. 69 *misteria*, XXX. 40 *ixiodontes* = *oxyodontes* (cf. Coni II. 18), XV. 24 *saxiro fenix* = *ac Syrophoenix*. Haec si in deterioribus MSS legerentur, nihil morarer; sed sunt in omnibus. Quodsi ineptum videatur *u* pro *y* admittere, quaero quo tandem iure *verosus*, et *verginis*, *vellosus* et *vescosus* locum suum apud M. invenerint, quo *seice* = *sic* (XV. 27). Lucilii aetate nondum "consonis adspirasse" iure meritoque contendit M. et quaedam supra posita ostendunt, scribit tamen *Phacelinae*, *pulcher*¹⁾, *charta*, *acharnae* alia, etsi libri aspirationem partim omittant. (Bern. *cartis* Leid. *carthis* XXX. 13). Sed rursus relinquit *Gnato*, *muco* (i. e. *μυχῶ* XXX. 48), *Viriato*, *Iugurtini*. *Campippi* verum putat inc. 82 (cf. ann.), vocabulum inverso ordine compositum pro *hippocampi*. Dixeram Coni. II. 32 Lucilium Graecae consuetudini obsequentem, ex qua composita in ἵππος exeuntia careant aspiratione, fortasse dedisse illud *campippelephantocamelus*. Ea ratio parum idonea Muellero videtur, oblito nominum Ἀλκίππη, Ἀντίππος, Ἀριστίππος, Γλαύκιππος, Δέρκιππος, Κράτιππος, Λεύκιππος, Νίκιππος. Quam normam si secutus est Lucilius, nihil hic referebat scire, utrum aspiratam admiserint omnino Lucilii aequales nec ne. Propter consuetudinem Latinam non debebat Muellerus scribere *campippus*, nisi etiam *Rodum* praeferret et *esebum* vel *epebum* et *entymema* vel *entumema*. Omnino est in genere hoc iactatio quaedam eruditionis et consecratio novitatis; quae imperitorum oculos praestringat, summopere fugienda. At si talia: *Crusis*, *Phrune*, *phusici*, *Summachus* reiciuntur²⁾, non video quae venia parata

1) Grammatici veteres tria vocabula in latino sermone gutturalem aspiratam habere dicunt: *pulcher*, *orchus*, *lurcho*. Schneider Gr. I. 206. Sed *pulcher* maiores dixisse testatur Cicero Or. 48, 160, et Varro ap. Char. p. 73. 17 (Wilmans p. 184) idque etiam contra libros Plauto et Terentio redditum, cf. Most. 289, Ter. Eunn. 296 (Umpfenbach *pulchram*). Apud Lucr. veluti V. 1234 *pulcher*. In nummo a. U. 650 exstat PULCHER secundum Rambach, Latein. Orthogr. p. 287, sed hoc utique Lucilio recentius. Ceterum *acarnae* est in libris I. 35 Gell. X. 20. 4.

2) Codd. partim aut omnes *Frine*, *fisici*, *Simmachus* VII. 11, XXVI. 24, III. 65. Possit etiam quaeri num *Frune*, *fisici* olim scriptam fuerit; nam quamvis *f* latina non vicaria sit Graecae φ, tamen antiquitus φ in *f* transiit, ut in *fagus*, *fugio*, *simus*.

sit illis: *āger*, *redere*, *colus*, *elovit* pro *elavit* aut *eluit* (XXVI. 61, si haec vera lectio est, de quo infra; codd. *elevit*), *elovies* pro *eluvies* (codd. uno loco *elevies*, altero *eluvies* ib. 69), *ili* pro *illi* XXVII. 20 et 35, *li* pro eodem (iam olim a M. commendatum, sed non magis probandum quam si *ese* aut *se* pro *esse* scribas), *philosophus* et *atomus* in accusativo plurali XXVIII. 12 et 15 (ubi in *philosophus*, *atomus* agnosco transcriptiones Graecorum *φιλοσόφους*, *ἀτόμους*), *insimilas*, part. praes. = *insimilans* XXX. 29 ¹⁾, quae non minus sunt a vulgari ratione aliena. »Nec vero», inquit Muell. p. XLII, »tota Lucilii salus in *u*, *ei*, *ec* pro *y*, *i*, *ex* restituendis vel similibus versatur minutiis». Sed non magis versatur in illis quae M. cupide ex MSS. repetit. Si quis ex verbis allatis editorem parvi facere tales quaestiones orthographicas existimaret, falleretur; nam saepius moratur in his, ubi graviora poterant offerri, et ubi ipse Lucilium emendat, solet nullo cum emolumento ei illud sedulo adhibere.

Miratur M. p. 219 fuisse qui de dativo in *e* breve dubitarent. Equidem facile feram me commisisse quod mihi cum Ritschelio commune est. Tamen non verebor fateri, me post ea quae scripsi Coni. I. p. 36 ad aliam sententiam perductum esse, potissimum argumento l. XXX. 13:

et virtute tuae et claris conducere chartis
ubi Nonius, 274. 20 *tua*, in quo *tuae* agnoscebam (sequitur *e*). Idem Muellerus. Quare nunc non dubito quin VII. 24 »esuriente leoni ex ore exculpere praedam» recte scribatur, et *pectore* VIII. 5 sit dativus, itemque *corpore* XXVIII. 53. Reliqua sunt dubia aut reiicienda, ut I. 5 »vellem adfuissemus priore Concilio», leg. *priori*; III. 46:

— et spatium curando corpore honestum
sumemus,

non apparet *e* breve esse. Obiter corrigamus *onusto* pro *honestum*, nam *spatium honestum* tam insolenter dicitur quam recte *corpus onustum*. Fortasse Lucilius *honusto* dedit, quod Gellius II. 5. 3 formam vetustam appellat. — Inficetum est quod legitur XXVIII. 33 pulmentas sene vis atque anu subducere.

1) Similia videsis apud Ritschl. Opusc. II. p. 785.

Sed libri Non. 206. 25 habent: *fulmentas eneis* (*aeneis* G, L. m. 2, Harl. m. 2; *eis* Harl. m. 1.) *atque aeneis*. Cf. Plaut. Trin. 720: »fulmentas iubeam suppingi soccis”. Id. Bacch. 332: »quine auro soccis habent suppactum solum”. Plin. XXXIII. 14: »aureis clavis suffigere crepidas”. Casaubonus: *subcadere*. Locus lacunosus, sed non de scene sermo est. Praeterea dativus in ϵ est IV. 45: »portant ingentes munere pisces”, de quo olim aliter constitui. At non sunt dativi in his, V. 2, a Muellero sic scriptis:

si tam corpu' loco validum ac regione mearet,

scriptoris quam vera meat sententia cordi,

(libri *maneret*, *manet*) quae contorte M. explicat: »apparet, inquit, dativos esse illa *loco*, *regione*, *cordi*. — Dicit Lucilius se valetudine impediri ne amicum aliter quam per epistolam salutet”. Itaque *scriptor* diceretur is qui forte fortuna epistolam aliquam scribit. Id Latinum esse nego. Et *regioni* (*regione*) *meare* dicetur pro in regionem meare. Haec aut non intellego aut sunt imperitissime scripta. Immo nihil mutandum est; scribe *maneret*, *manet*, sed distinguendum est post *scriptoris*; sententia: si ipse scriptor non magis senesceret quam sententia animo concepta; haec iuvenili semper vigore gaudet et *sedet* animo. (Sen. Epist. 2: »certis ingeniis immorari et innutrirī oportet, si velis aliquid trahere, quod in animo fideliter sedeat”). *Cordi* est locativus, qui mansit in »est mihi cordi”, quod vulgo male componitur cum: est mihi laetitiae, dolori, rell., in quibus dativus effectum significat.

Sunt igitur quatuor omnino loci quibus dativus in ϵ invenitur, atque in his unus qui omnem aliam explicationem aut emendationem non admittat. Tamen cum tot et tales esse dicat M. ut incredibile sit quemquam dubitasse, ut mihi quidem videtur, exaggeratione utitur. Alibi vero in oppugnando adversario, volo p. 208, aperte falsa dicit, contendens (ad fr. 27): »quod fuere qui dicerent solitos in cdd. Nonianis numeros notis exprimi non litteris, eos fefellit sententia. — tertius fluctus *τρικυπτα*”. Postrema a me sumsit, in reliquis mihi obloquitur Coni. I, 16. Non puto me a vero aberraturum si dixerim ex quinquaginta locis vix unum reperiri, in quo numerus litteris, non notis, significetur. Inde perpetua illa confusio inter

XXVIII et XXIIIJ (ut vulgo notatur), inter XVIII et XXVIII et similia. Id ignorasse non potest M., sed studio obloquendi non in tempore recordatus est.

At nolo pluribus eius generis afferendis taedium lectori facere; transibo igitur ad singulorum fragmentorum tractationem, si prius de duabus rebus, quae ad universa pertinent, paucis dixerō, de vocabulis graecis et asyndeto apud Lucilium. Graeca vocabula ab eo Graecis litteris saepius scripta esse docent codices, modo ipsa peregrina elementa praebentes, modo Latinas litteras Graecis permixtas, ut *κλεινοποδας* (= *clinopodas*) *αποπιτὺς* *αποπιτικός* pro *ΑΠΟΠΙΤΙΚΟΣ*, *πραεὺτακτον* pro *παρεκτατόν*. In his librarii pro *ρ ρ* (*P* graeco *P* latino), pro *τη ο* (*Θ Ο*), pro *κ υ* (*K u*) in minuscula scriptura illi satis simile posuerunt. Porro *x* pro *χ* (*X* latino pro *χ* Graeco) substituerunt ut V. 13 (Gell. XVIII. 8) *αλεχνον*, pro *ἄτεχνον*, VI. 17 (Non. 21. 18) Harl. *anxarius* = *ancharius*, in reliquis *ancarius*. Si librarii, ut apparet, Latina pro Graecis insererunt, consentaneum est credere hic illic Graeca restituenda esse, ubi quaedam »transcriptionis» sunt in codd. vestigia. Apud Varronem VII. 47, inc. 177: »qui (*M. quei*, eleganter) *thunno* (sic malim, v. *thynno*) capto cobium excludunt foras» libri habent »corium»; nempe Graeca *P* et *B* confusa sunt; scriptum fuisse videtur: *κωβιδόν cludunt*. In verbis »eidola atque atomos vineere Epicuri volam» XXVIII. 15, Nonii 478. 28, libri habent *atomus* (*acomus*), i. e. *ἀτόμους* (*ου* = *u*), et similiter ib. 12 *φιλοσόφους* latinis litteris *philosophus* a librariis scriptum peperit *severus philosophus* pro *severos φιλοσόφους*. Scilicet pro aliis quoque vocabulis usu satis tritis graeca dedit ut *σοφός*, *λέξις*, *θαῦμα*. Vix credibile est Lucilium comparativum Graecum Latinis litteris scripsisse *ῥητορικώτερος*; quamquam codd. Ciceronis de or. III. 63, 171 habent omnes; ib. paulo ante in verbis Lucilii *lexeis* scripsit Cicero pro eo, quod ipse L. sine dubio dedit *λέξεις*. Aliis autem locis quin in transscribendis vocabulis usum Comicorum sit secutus dubium non est, et apparet ex XXVIII. 14: »Polemonem ut amavit, artem (libri *morlem*) huic transmisit suam, *Scolen* quam dicunt» Libri *scollem*. Si L. *σχολήν* dedisset, librarii *scholen* fecissent aut aliud quodvis; Lucilii aetate pro aspirato *χ* substituebant *c*. Cf. Coni. II. 23, 62, 27. Atque haec quidem

saepe minoris sunt momenti; nam ubi ad lectionem constituendam non conducunt, parum refert utrum Graecae an Latinae scribantur litterae. In eo maior diligentia adhibenda est, ut ne Graecis hominibus inaudita Romanis adscribas. Nam quamvis Graeca non semper optimae notae essent, quae Latinis adspargerent Romani, et quaedam Graeca vocabula ab iis susque deque habita sint (*schema*, *ae*, *prothyme*, *all.*), tamen non erat admittendus accusativus *Τυρών α Τυρώ* XVII. 3, nec novum vocabulum *πάναιθος* Lucilio obtrudendum, quod nimirum significet *splendidum* XI. 16 (*»crassi pater huius Panaeti»*) conieceram coni. II. 59). Libro XX. 4 scripsit M.:

pulmentaria et intubus aut aliqua id genus herba
et ius menarum bene habet, sei myctyris haec est.

In annot.: *»myctyris ἀπὸ τοῦ μύσσειν* [sic]; quamquam aliud huius vocabuli exemplum non fuit paratum. Non miror; *μύσσειν* in *ἀπομύσσειν* est *abstergere*; sed voluit, opinor, *μύζειν*, unde *μυκτήρ*, *μυκτηρίζειν*, *μυχθίζειν*, *ἀπομυκτηρίζειν*, *naso suspendere adunco*. Adiectivum *μυκτυρίς* vel *μυκτιρίς* = *aversanda* nec exstilit, nec exstare potest. Explicat: *»si hunc cibum vilem putatis.*” (cf. Coni. II. 53). *Masticias* i. e. *μαστιγίας* XXVI. 64 et *maco* pro *mango* XXVII. 28 eo minus ferenda sunt quod C et G frequenter commutantur ut *RECUM* pro *REGUM*, *CONCERAE* pro *CONGERAE*. *Charti* (*carti*) XXVII. 46 corruptum puto ex *cartae*, *χάρτης*, ut est in lemmate Nonii 196. 17: *ubi nunc Socratici chartae*; librarii superiore illo *Socratici* in errorem inducti sunt.

»Frequentem asyndetis” Lucilium dicit M. »ut omnes priuscos poetas Latinos” p. 202 ad III. 2 ut defendat: »Regina videbis Moenia, tum Liparas, Phacelinae templa Dianae”, alii *Ph. et l.* statuentes et inter E et T excidisse. Sed non demonstrat quod erat demonstrandum, in enumeratione *post particulam* tum duo membra poni sine coniunctione. Idem ad III. 28: »nam mel regionibus illis incrustatu’ calix, rutai caulibus habetur” asyndeton, inquit, elegantissimum. Ad hanc elegantiam percipiendam meus sensus torpet. *Ferri* possit asyndeton, si locus sic recte scriptus sit, quod tamen nego. Nihil video in asyndetis peculiare apud Lucilium; nam quod in concitatore sermone plurimumque enumeratione copula omittitur (»arma-

menta tamen, malum, vela omnia servo", »custodes classis, catapulta, tela, sarisas", »tristes, difficiles sumus, fastidimus honorum", »altas, frontibus immissas") aut synonymorum copulatione (»lustratus piatus") non sane mirum est. Vellem igitur sententiam diligentius explicasset M. Nunc animadverto, M. subinde copulam reliquisse, ubi abesse malis, ipsumque sustulisse asyndeton, ut XXVII 23:

illo oculi deducunt ipsi [atque] animum spes illuc rapit, ubi hiatus in caesura elegantior quam *atque*; repetitum illud *illo*, *illuc* paene postulat asyndeton; porro XXX. 107

— — — — — sperans aetatem in eandem

haec proferre potesse et mansum ex ore daturum. ubi *et* contra codd. metri causa inseruit. Sed scribe: sperans aetatem *me* eadem haec proferre potesse, mansum ex ore daturum,

libri: *aetatem eandem*, cf. Coni. II. 11. Denique inc. 31:

χαῖρε, inquam, Titeli lictores, turma omni' cohorsque

χαίπετε, et hinc hostis mi Albucius, hinc inimicus.

ubi *et* admodum friget. Sed pluralis *χαίπετε* quoque minus aptus; M. videtur *lictiores*, *turma*, *cohors* pro vocativis habuisse, sed festive, ut Scaevola salutavit, omnes qui eum comitantur, idem pronuntiant. Contra *ac*, ubi omisit M., tueor XXX. 53:

serus cum e medio ac ludo bene potu' recessit, nam qui e medio ludo recedit, non sero recedit; ex oculis et ludo recessit.

In singulis fragmentis tractandis ordinem sequar a M. institutum.

Libro I fr. 16 vs. 18:

»infamam veitam turpemque odisse popinam"

codd.: *infamam honestam t.* Si a litterarum ductibus receditur, multa alia possunt excogitari; sin minus, nihil propius accedit quam: *infamem famam*. Cf. Coni. I. 6., *βίος ἀβίωτος*, *iustum ius*, Liv. XXI. 3 et simm. Adiectivi *infamis*, cuius tam frequens usus est, non probabile est exstitisse formam, cuius nullum usquam exstet vestigium (*infamus*, sic M.).

27 v. 32: »inritata canes quam homo quam planiu' dicit" i. e. (littera) quam canes pl. d. quam homo, admodum intricata constructione. *Quam* vitio bis positum, cuius rei alia exempla vi-

desis Coni. II. p. 96. Littera canina excidit post *canes*. In *canes* *quam* si librarii, locum non intellegentes, R non omisissent, magis mirandum foret, quam si oblitterassent. Tum »iuritata *canes* R *quamde* homo p. d." conieci Coni. I. 6. *Quamde* usurparunt non tantum Ennius et Naevius, sed etiam post Lucilium Lucretius I. 640: »*quamde* gravis inter Graios".

II. 12, 20. Monogrammos cum sit is, qui non habet nisi umbram hominis et quasi spectrum, nimium est si macilentus homo monogrammo *vix* similis esse dicatur; non est huic similis, sed ipse monogrammos. Itaque pro

— — — — — vix vivo homini ac monogrammo
scribendum: monogrammo. Sequitur apud Nonium ET p. 37.

13. Sententia plena talis fuit:

— — — — — *similes* vix vivo homini ac monogrammo.

Locum 14, 22 sic constituit M.:

— — — — — quaeso nunc Aemilium atque precando
exigo et excanto — — — — —

Hoc loco, ut saepius, interpretationem desideramus. »Quaeso Aemilium" estne: *amissum quaero*, an *rogo* A.? Posterius hoc velle videtur, cum aliam proponat coniecturam: *quaeque rogo*. At hoc nimis recedit a tradita lectione *quae ego*. Porro mutato illo *quae*, privavit verba *exigo* et *excanto* obiecto. In libris est (Non. 102. 7):

quae ego nunc Aemilio praecanto atque
exigo et excanto.

Excantare est cantando extorquere, obtinere. Sententia nullam posebat mutationem. Vides hexametri restituendi conamen quam molestum fuerit. Ego non dubito, si libri numerus praepositus non fuisset, quin omnes in his:

Quae ego nunc Aemilio praecanto
initium septenarii troch. agnovissent. Nunc propter illam notam (II) quatuor mutantur vocabula. Si trochaico metro haec aptantur, tantum ordo postremorum vocabulorum est immutandus »atque excanto et exigo", quod etiam ad sententiam melius est, nam facilius *exigo* illam constructionem (*alicui aliquid*) admittet praegresso *excanto*, cum quo in unam coalescit notionem, quam si scribatur *exigo et excanto*. Exigimus enim

aliquid *ab aliquo*, non *alicui*. Omnino talia non erant in textum admittenda.

16, 25. »Quid dicis? cur est factum, quod coicis istuc?» M. *coicere* idem esse existimat quod proicere. Ita *coicere* non usurpatur, nisi addito loco in quem quid proicitur. Vel hanc ob causam probanda erat emendatio Scaligeri *quo*. Significat *coicere* furto abscondere; possit etiam: in quam partem interpretaris? Proximo fragmento beamur novo vocabulo Graeco: *chirodyti*, quamquam hic honor debetur Gerlachio, qui *χεῖρο-δύται* dedit. Sed velim scire quid significet aut adeo significare possit.

III. 13, 20 »Ad portum mille a portast; sex inde Salernum».

Spatia maritima cum Romani per stadia, non per miliaria metiantur (id quod vix operae pretium est animadvertere, cf. tamen Hultsch, *Metrol.* p. 67, n. 7), apparet de terrestri itinere Salernum suscepto agi; non igitur a porta alterius urbis, quaecumque illa fuit, ad portum, deinde Salernum proficiscuntur, sed a *portu*, ubi appulerant, in urbem. Itaque cum codd. Gellii I. 16. 1 et Macrobiani, I. 5. 6 *ad portam*, porro a *portust* scribendum.

31, 41. Armamenta tamen, malum, velum, omnia servo;

Funis enim praecisu' cito atque anquina soluta.

Non omnia servant, sed omnia vela, nam ancoram amittunt fune praeciso. *Vela omnia* legendum. Libri *vel*.

35, 48 — — — — — scindunt hi ligna bipenne.

Libri (Charis. 55): *student h. l. videre* (Neap. *videte*). Lego:

student hi ligna viere,

i. e. ligna in fasces colligare. Varro L. L. V. 62 M. »(corona) ipsa a vinctura dicitur *vieri* id est vinciri, a quo est in Sota Enni (Vahlen p. 164): ibant malaci viere Veneriam corollam» Inde vimina, Festus p. 375.

IV. 16, 29. Nonius 206. 23: »fulmentum — feminino Luc. . . . et lib. IV: sucit huic suldum, fulmentas quattuor addit.» Subiicit Salmasius. *Fulcum* Harl. a manu 2., unde *fulcrum* (Bouterweck, p. 20) haberet aliquam speciem, si id a fulmentis distingui posset. Verum esse videtur *fundum*. *Fuldum* existisse videtur ex assimilatione quadam cum proximo »fulmentas», cuius primas litteras librarii animo iam et calamo praeceperant.

Sermo est de armario. Cic. Cluent. 64, 179: „armarii fundum exsecuit.” „Soldum” M. nescio qua sententia.

22, 38 ita apud M. legitur:

Quodsin ulla potest mulier tam corpore duro
Esse, tamen tenero manat quoi sucu' lacerto,
Ei manus ubertim lactanti in sumine sidat.

„Iam, inquit, emendationem loci a plerisque et ab ipso „Lachmanno [et ab ipso Muellero Jahn's Jahrb. 1867, p. 493] „frustra temptati, mutatione vix ulla facta perfecimus. — „demonstrat Lucilius manifesto, quales in concubitu se gerere „debeant meretrices, de qua re multis Ovidius in fine artis „amatoriae. dicit igitur puellas eas, quae cum non ipsae senti- „ant gaudia Veneris opus motu adiuvere non possint, certe „debere habitu corporis placere.” Itaque comprimit haec mere- trix pectus, mammam, ut manus tegatur (*sidat*) lactanti su- mine? Et hic habitus est, qui placere possit? Hicine est *sensus communis* ille, quem iactat M. ad v. 6.? Quid *sucus lacerto manans*? Hic mollissimus scopulus infamis est multorum nau- fragiis, quae nunc uno aucta sunt. Si quis velit periclitari, sciat libros habere *si nulla — maneatque sucus — et m. uberi l.* — Ceterum cf. Coni. I. 23.

Fragmento proximo: „adsequitur neque opinantem, in caput „insilit ipsum Conmanducatur totum complexu' comestque” nulla causa est quare ex coni. scribatur *complexu'*, cum libri Nonii p. 81 *complexa* dent, et subiectum optime Manduca aut sim. quid esse possit. Inficeta est explicatio M., qui de amico amicum amplectente, et „blanditiis paene enecante” agi statuit.

V. 6. Hoc nobile fragmentum („Quo me habeam pacto” —) M. scribit ut antea ab eo constitutum erat. Re iterum consi- derata non inveni, cur a sententia Coni. I. 25. proposita rece- dendum esse videatur. Vs. 6. apud M. usus τῶν ὁμοιοπτῶτων *nolueris et debueris* dicitur ex Scaligeri mutatione *τεχνον Eiso-* *cratium*, ut τ. sit parvum artis specimen, parvum artificium; at sic *τεχνον* numquam usurpatur; de rhetore dictum τ. sig- nificaret parvam artis rhetoricae expositionem. Libri: *atexonon*. Ad assimilationem, quae est in vocabulo hybridico *sum-μειρα- κιδες* cf. Plaut. Pers. 450. *sum manus*.

In eiusdem libri fragmentis 9 et 15 explicandis nimium artificium adhibet M. Prius:

deficit alma Ceres nec plebes panī potitur
explicat de convivis; alterum:

lippus edenda acri assiduo cepariū cepa
de nimio ceparum et talarum usu, quo convivae ad lacrimas coacti fuerint, plane ut solerent ceparii. Sed proverbium est dictum in eos, qui de molestiis muneris conquerantur.

19, 28. In his versibus:

Sicut cum primos ficos propola recentis

Protulit et pretio ingenti dad primitū paucos
ut omittam illud *dad*, quod si probemus, parum abest quin *dici*, *edid*, simm. scribamus, inepta *πναχολατρεῖς* ducti et «venerandos» libros, qualis est Leid., adorantes — sed ut hoc mittam, *ficus* de fructu arboris fici masculino genere usurpatur, quod nusquam, quod sciam, alibi. Sed *primos* est uno tantum loco Nonii 154. 24, altero 281. 16 *primus*; recte Scaliger *primus*. Aliis accedentibus institoribus iacent pretia. Iam altero versu *paucas* legendum; nisi vero *grossi* vocabulum masc. velit quis ex omisso *fici* vocabulo interpretari, et inde argumentum pro masc. gen. petere. Sed multo probabilius est exitum *-os* in *ficos* mutandi *paucas* ansam dedisse. *Ficus* 2e decl. habet et fem. gen. Lucilius fragmento superiore et proximo: «fici comeduntur» et «asse duas ficos.» — Ad lectionem Leid. p. 154 *propula* cf. Cic. Pis. c. 27, ubi in antiquo Vaticano et deterioribus libris est *propula*.

25, 33. «Longus mixtarius» minus commode dicitur, quemadmodum improbandum esset: longum poculum. Itaque non acquiescendum videtur in lectione:

Urceus aut longus gemina mixtarius aure.

Libri Non. 546. 29: *longe gemino m. paulo*, in quibus *longe* manifesto errore assimilatum est proximo «gemino». Adiectivum *longus* potest tantummodo iungi cum postremo vocabulo, quod quale fuerit incertum; sed si cum *longus* iungendum, *auris* fuisse non potest. Malim *trula*, qua ni mirum vinum miscetur et in pocula funditur. Tum *geminus* scribendum, nempe: geminus urceo, compar. Scripserim igitur:

Urceus aut longa geminus mixtariū trula.

„Longa geminus mixtarius ansa” ed. 1526 et Iunius.

Verbo dixisse sufficiat me „per commissuras rimarum nocti” nigrare” (fr. 28) etiamnunc intellegere ut olim (Coni. I. 26), et persistere in coniectura: „verum unum *cecuisse* tamen seni” Tiresiai aequalem” pro *cecidis*se (fr. 31). Haec postrema si de commissatore aliquo sene intellegenda sunt, non video quid Tiresias cum his commune habeat.

37, 33. Acute M.:

— — — — hic solus vigilavit, opinor,
et cum *haud* *mu* visus facere est, tum retia nexit,
pro: *et cum id mihi v.* Assentirer, si illa *visus est* abessent;
sed dubitationi nullus locus est; audimus utrum aliquis mut-
tiat nec ne. Conieceram *cum id minime*.

12, 15. Nonius 137. 22: „musimones asini, muli, aut equi
„breves. Lucilius lib. VI: „pretium emit qui vendit equum
„musimonem”. Cato de Letorio [*de L. Veturio*, Jordan, Cat.
„rell. p. 49]: „asinum aut musimonem aut arietem.” *Μουσίων*
Straboni V. 225 med., *musmo* Plinio VIII. 75 animal est ovi
simile, sed villis, non lana vestitum, in Hispania et maxime
in Corsica inventum, non equus. Itaque vereor ne Nonius
duo vocabula confuderit, prava lectione inductus. Nempe alte-
rum vocabulum exstitisse videtur *musino*, i. e. tardus. Plin.
Praef. med.: „dum ista musinamur, ut ait M. Varro, pluribus
horis vivimus” (sic Sillig recte). Illud *musino -onis* comparari
potest cum *lurco*, *trico*, aliis apud Lucilium. Quae si vera
sunt, scribendum *musinonem*. Ipsum fragmentum sic scripsit M.:

— — — praedium emit qui vendit eum musimonem?

Non apparet quid commune sit equo musimoni cum praedio.
Libri *praetium* (*pretium*). Metro consulturus Bouterweck.: „emit
pretium”. Sed „*emere* pretium” nimis abnorme. Fortasse:
pretium meruit (*memit* et *meruit* vix diversa). Ita ad versus
integritatem

— pretium meruit qui vendit eum musinonem
una deest syllaba, nim. *bis*. In pravo equo vendendo si quid
insumas, lucrum est. „Quaestus est quod sumitur”, ut ait
Plautus Mil. 674.

13, 16 „Haec inquam rudet e rostris” si cum M. interpreta-
mur ut *haec* sit subiectum, *e rostris* (pro: *rostris* = *ore*) mi-

nus Latinum est. Nec de uno homine pluralis *rostra* usurpatur, quasi Graece viro καλλιπρώρῳ plures πρῶρας adscribas. Lucilius V. 49: »designati rostrum praetoris". IX. 74: »rostrum labi-
 »asque huic Zopyriatim percutio". Quare haec cum Heusdio neutro genere positum putavi, rostra de suggestu intellegens. Facile fuerit sane *e* omittere (*radet* cf Pers. III. 9); sed primum consensus Varronis et Nonii, qui h. l. non ex Varrone hausit (alterum enim versum solus habet) in voc. *e* (Varro *ex*) vix fortuitus esse potest, ut omittam iam, parum probabile esse haec de femina dici cum de animali quodam agi non possit propter Varronis verba: »multa ab animalium vocibus trans-
 »lata in homines." Quare *conkursans* in sqq. »atque eiulabit »*conkursans* veluti ancarius" cum *ancarius* erit iungendum. Iam apparet comparisonem institui inter oratorem qui furibundus ex suggestu opprobria eiacularatur, et Parthum quendam equitem ex equo sagittas emittente. Vide num Lucilius scripserit *eiacularbit*. Aliquid in superioribus fuisse probabile est quod certaminis notionem suggereret. Form. activam habet Gellius XVI. 19. Itaque quaerendum restat, quid sibi velit illud *ancarius*. Fortasse Lucilius primum quodque nomen equitis Persici quod occurrebat posuit, non memor angarios equis quidem vehi sed non pugnare solitos esse. Quantitas penultima syllabae (ἀγγαρήιοι sunt apud Herodotum VIII. 98. et ita necessario ab ἀγγαρος) non magno impedimento est. Lectio codicis Harl. *anxarius* ducit ad *ancharius*, nam sic V. 13. libri *atexnon* pro ἀτεχνον; sed eo nihil proficimus, nam Ἀγχάρης est sane nomen Persicum, at viri, non populi. Ceterum cf. Eup. ap. Schol. Arist. Av. 1297 (Mein. II. 511): Συρακόσιος δ' ἔοικεν, ἥνικ' ἂν λέγῃ τοῖς κυνιδίοις τοῖσιν ἐπὶ τῶν τευχίων. Ἀναβὰς γὰρ ἐπὶ τὸ βῆμ' ὕλακτεῖ περιτρέχων.

26, 40. Porph. ad Hor. Sat. I. 9. 77: »Lucilius in sexto saturarum: ut discrepet ac τὸν δ' ἐξήρπαξεν Ἀπόλλων i. quem rapuit »Apollo, fiat ergo." Postrema *fiat ergo* non possunt Lucilio adscribi; ex iis M. *fiat* retraxit, scilicet in φύγε mutatum, post ut: »ut φύγε discrepat ac τ. δ. ἐ. Ἀ. »quod nec probabile est nec perspicuum. Num in *discrepet* (Guelf. *discrepat* 1^a m.) latet *discerpat*? Aliquis prope accedit,

ut *discerpat eum*, τὸν δ' ἐξήρπαξεν Ἀπόλλων.

VII. 18, 20. Ulciscitur vir uxorem suam, caudam salacem demetens testa Samia, et secundum M. feminae sui concubitus appetenti occlamat ἀπειρόκαλε. In explicatione: »*inhonesta*, ad uxorem conversus ait". Porro magnifica quaedam legimus verba, sed nihil quod rem satis declaret. Nihilo hoc melius est quam Lachmanni inventum. Si τὰ καλὰ, ὧν οὐ πειρᾶται uxor illa, aliter explicasset, leporis quaedam certe inesset species; sed cum *inhonesta* substituat, frustra, opinor, sperat fore ut »vix futurus sit, qui hoc vocabulum ad sententiam aptissimum neget." An vero ita mansuetus erat vir, ut fortius vocabulum imprecandi non succurreret? »Et proxime idem »abesse a codd. corruptelis fatebuntur qui norint quibus potissimum modis Graecae litterae a Latinis librariis soleant inverti." Satis pro auctoritate! Itaque qui non assentietur, nesciet? Huic periculo me exponam. Codd. habent *anunotelo*. Ex ΑΠΕΙΡΟΚΑΛΕ illud vix potuit existere. Litteras E, A, Λ, I, Π recte fere intellexerunt librarii (cf. supra XXIX. 16 et 56). Sed pro ρ substituant p, pro K aut u, aut H (cf. Non. p. 518). Itaque inde oriri potest *apeipouale* vel — *eale*. In quo nihil paene cum *anunotelo* convenit.

VIII. 14 (Non. 84. 10):

Hiberam insulam fomento omnicolore colustra.

Non oportet hic quaerere illud, quod nemo praestare potest, certam emendationem. Locus enim Nonii admodum corruptus est et perturbatus. Is sic se habet:

»COLUSTRA lacc honere vinmi mammis. Lucilius lib. VIII: Hiberam insulam fomento omnicolore colustra. Laverius in Virgine siquidem mea colustra fretus terris studere fecisset sumere aquam ex fonte."

In postremis perturbata esse et mixta Laberii et Naevii fragmenta, vidit Ribbeck. Cf. eius fragm. Naev. 47 et Laberii 95. Nempe Naevii verba *aquam creterris sumere ex fonte* aliunde nota sunt. Ea hic leguntur, *creterris* in *terris* corrupto et loco moto. Apparet igitur non tantum Naevii nomen sed etiam lemma excidisse, hoc modo:

»COLUSTRA. Laberius in Virgine: siquidem mea colustra fretus.

(CRETERRA. Naevius in Lycurgo cre)terris [studere fecisset] sumere aquam ex fonte."

Iam in superioribus ante Lucilii nomen similiter lemma excidisse videtur; certe ea non ad *colustra* pertinere persuasum habeo. Prima verba (»lacc — mamm.») repono ex emendatione Hauptii:

»COLUSTRA], lac concretum in mammis.

.....] Lucilius lib. VIII: Hiberam insulam fomento omnicolore

COLUSTRA.] Laberius in Virgine e. q. s.

Ne hoc quidem spoponderim *colustra* ante Laberii verba recte legi; confunduntur *columna* et *colustra* in primo lemmate ubi Leid. habet *columnam* suprascr. *lustra*. At hoc iam mittendum est. Lucilii exciderit lemma, quod a co inceperit, propter seriem litterarum necessarium est. Itaque *corusca* aut *cölustris* (= illustris; cf. *ore cörupto* IX. 1) aut *colora* (cf. *odor* ab *odor*) legi potuit. Primum quidem minus quam reliqua dubitationi est obnoxium. De verbis *H. i. f. o.* non muto sententiam propositam Coniect. II. 71:

Hibera

Infula lomento omnicolore ...

IX. 8 (Non. 216. 15)

— — — — — quin ergo, si ostrea ceno,

cognorim fluvium, limum ac caenum sapere ipsum?

Libri: *quid ego si cerno ostrea cognorit — cenum. Quin ergo* in interrogatione cum prima persona compositum, etiamsi sit Latinum, non facilem habet explicationem. Non maiore cum mutatione et magis perspicue legetur: *quippe ego* sine interrogatione. Ante *sapers* subiectum est *ostrea*. In trium rerum enumeratione tertium membrum saepius apud Luc. per *ac* iungitur, ut VII. 72, XIV. 1, XXIX. 95. *Saperem*, opinor, soloeum esset pro *gustarem*. Reliqua igitur recte constituta. Videat tamen editor ipse, qui ostreas bene novit — nam una vespera vidit aliquem ducentas comedentem et scit ostreas Holsaticas melioris esse saporis quam coniecturas — quomodo defendat fluviales; nam vulgo mare sapiunt aut *fundum* maris. Iuven. IV. 141: »Rutupinove edita fundo ostrea.»

In fragmento huius libri 40 v. 66:

discere, labora, ne res te *ipsa* ac ratio *ipsa* refellat correctionem meam olim factam omissis illis *re* et *ipsa*, quorum alterum ex dittographia natum est (cf. Coni. II. 96), non

memorarem, nisi nunc ex editione Quicherati viderem idem Guyeto ex parte placuisse. Hoc genus corruptelae, quod natum est ex vocabulo iniuria bis posito non admittere videtur M., et tamen sunt quaedam minime dubia. Itaque multo maiore cum mutatione scribit:

labora

discere, ne te res ipsa ac ratio ipsa refellat.

Paulo post 47, 77 »scaberat, ut porcus contritis arbori' costis'' suspicarer typographi vitium nisi in annotatione crit. diserte *arbori'* pro *arbore* a se repositum diceret M. Itaque costae arboris sunt?

X. 2. Nonius p. 219. 10: »pigror generis masculini. Lucilius »Saturarum lib. IX: »languor obressitque pigror, torporque quietis''. Pulcre M. ex *quietis*, Par. ant. et G. a pr. m. *quietus*, effecit *vietus*. Sed quod versus initio dedit: »obrepsitque (sic Par.) pigror, languor'' maiorem habet mutationem quam necesse erat et pugnat cum lemmate Nonii, qui ex verbis sic scriptis non potuisset efficere *pigror* esse masc. generis. Quare etiam Quicherati coniectura »languorque obrepsit, p. torporque quietis'' non satisfacit. Cf. Coni. I. p. 50.

XI. I: conventus pulcher, braciae, saga fulgere, torques induti magni.

Sic. M.; libri Non p. 227: *torquem datis magni*, (altero loco 506 om. *dati*). »Indutus'' sic positum insolitum; utique inutile est si adiective sumitur; sin verum participium est, non aptum; describuntur homines iam ornati, non tum, cum torquem induebantur. Excidisse syllabam etiam metrum indicat. Fort. *caelati* pro *dati*.

13. Non. 276. 22:

Cassiu' Gaius hic operarius, quem Cephalonem dicimu' sectorem furemque — hunc Tullius inquam index heredem facit, et damnati alii omnes.

Notabile exemplum negligentis constructionis, tamen plane Lucilianum. Ingeniosus lusus est viri docti ap. Quicherat. (libri habent: *Tullius quem index*):

hunc Tullius *index*

inde exheredem facit.

Vides enim repeti tantummodo *index* (*inde ex*). Et habet

eo commendationem, quod delatores (*indices*) faciunt fere ut causa quis cadat, non ut evadat ex iudicio superior. At non reputavit ille, nunc non recte sequi: »et *damnati* alii omnes." Sed omnino non *index* sed *iudex* scribendum. *Inquam* etiam Quicherat. Ad praenomen postpositum cf. praeter laudata Catull. 10. 30: »Cinna est Gaius, is sibi paravit." Weissenb. ad Liv. 1. 56, Cic pro Mil. 3. In *et* nihil est quod offendat, effectum significat = »proinde", »igitur", neque exemplis indigemus ex Tacito: »senatus consultum atrox et irritum", aliis. Et quoniam quomodo versus penultimus emendetur a nostro iudicio pendet, scribamus:

hunc Tulliu' *nequam*

iudex heredem facit et *damnati* alii omnes.

Anceps iudicium est de emendandis primis verbis in fr. 16. l. XI (v. 26)

hice stricosu' bovinatorque ore improbu' duro.

Sic Gellius XI. 7. 9.; Nonii libri p. 79. 25 (etiam Harl.) *hic sitricosus*, quare *strigosus* auctoritate commendatur, *tricosus* ad sententiam unice aptum est; cf. Plaut. Pers. 530: »nil mi opust litibus neque tricis". Paulo ante »tricone vado" XI. 25. *Strigosus*, macilentus, quid commune habeat cum bovinatore non apparet. Colore orationis requiri aliquod ingenii vitium manifestum est. Ex littera c in *stricosus* efficio non *strigosus* ab initio fuisse, nam *stricosus* nusquam testatum est. Contra M. inde efficit, formam exstitisse *stricosus*. Sed praeter sententiam etiam facilis permutatio litterarum c et e eum refellit. Scrib.: »hic tricosus".

XIII. 1. Non. 261. 2: »cernere rursus disponere. Luc. Sat. lib. V: postquam praesidium castris educere crevit. Idem lib. XIII: acribus inter se cum armis configere cernit."

Vix verbo indiget »alios configere cerno" pro eo quod est: »aliis configendum esse decerno (censeo)" a Lucilio dici non potuisse. Legendum est *cernunt*. Cum, quod M. = quom interpretatur, ad metrum sulciendum ab imperito librario interpositum aut ex interpretatione *secum* natum puto cum vera lectio oblitterata esset:

acribus inter sese armis configere cernunt (i. e. constituunt.)

Non. »398. 24: Samium est testeum. Luc. Sat. lib. XIII: et

non pauperitiae Samio curtoque catino. M. Tullius de re publica lib. III: et non pauper uti oratio, et in lib. VI: Laeli, quam omnes habemus in manibus."

Priore loco Leid.: »et non pauperitiae", altero: »pauper rutio ratio", corr. in »utio ratio". Litterae in cod. ipso subductae sunt ut indicatum.

Illa »et non pauperitiae" et »et non pauper uti" nec Lucillii sunt nec Ciceronis, sed Nonii, locis alienis inserta et corrupta ex *et nota pauperitiae*. Quibus eo unde aberrarunt restitutis haec forma loci existit:

»Samium est testeum et nota pauperitiae. Luc. Sat. lib. XIII: Samio curtoque catino. M. Tullius de re publica lib. III . . . et in lib. VI: oratio Laeli, quam omnes habemus in manibus."

Nam *oratio* a loco suo aberrasse in aprico est. Cf. Halm. in Cic. ed. Rep. VI. 2. Itaque pro his:

et non, pauper uti, Samio curtoque catino habemus:

— — — — — Samio curtoque catino.

Ib. 6. — — — — — Nam sumptibu' magnis

extructam ampliter atque . . . cum accumbimus mensam.

Post *atque* vocabulum excidisse animadvertit Haupt., Obs. p. 45. Mueller.: *apte*. Malim: *unctam* quod ante illa *cum* ad facile potuit excidere. Idem Quicherato placere postea animadverti.

XIV. 6: Non paucis malle a sapientibus esse probatum

ἢ πᾶσιν νεκύεσσι καταφθιμένοισιν ἀνάσσειν!

Nulla causa est cur *ac*, quod pro *a* in codd. est, mutetur, cum constans paene usus postulet *probari alicui*, non *ab aliquo*, et recte dicatur *pauci ac sapientes*, ut *ὀλίγοι τε φίλοι τε*. In G. et Harl. corr. est *male*, in sequentibus *ac si sapientibus* Par. B et C, Harl. a pr. m., Leid. corr., *ac sasipientibus* Leid. a pr. m., et hoc voluit fortasse corrector Harl.: *ac sa sapientibus* scribens. Obiter animadverto hic quoque alteram manum Harleiani convenire cum prima Leidensis et contra. Illud si sic fortasse exstitit:

»non paucis malé ac sapientibus"

i male ad *sapientibus* relatum illud monstrum *sasipientibus* peperit. Itaque legi potest:

non paucis malim ac sapientibus esse probatus

ἢ πᾶσιν νεκροῖσι καταφθιμένοισιν ἀνέσσειν?

Probatum corruptum ut in Accii loco qui praecedit: »probis »probatum potius quam multis forem". Sed nihil assevero; in tantilla enim re quis digladietur?

8. Locum qui sequitur Non. 426. 5: »quin potius vita degat »sedatus quietam quantu antiquius quam facere hoc fecisse vi- »dearis" Muellerus sic constituit cum »doctis":

Quin potius vitam degas sedatu' quietam

quam tu antiquiu' quam facere hoc fecisse videris.

Hoc est aenigma proponere. Voluitne: quam tu fecisse videris antiquius (?) quam facere hoc? Praestabat omittere omnem mutationem aut dare quod intellexeretur. Si quis minore cum mutatione tolerabilem sententiam restituat, gaudebo, sed mihi in mentem venit:

quam qua tu antiquius quicquam haud fecisse videris,

i. e. quam illam, qua antiquius nihil habuisse videris (quam omnibus praeferebas). Post quam et quius exciderunt syllabae bis similes qua et quic.

12. In hoc fragmento

cenam, inquit, nullam neque divo proseciam ullam apud Non. 220. 17 miror Muellerum non sequi indicium Leidensis, quem ceteroquin tanti facit, sed novam perfecti formam tacito ingerere pro *inquii*. Catullus in hendecasyllabo 10. 27: »deferri »mane", inquit puellae" si haec vera lectio est pro *in quo*, de quo non dubito. Sed conieceram: »inquinam nullam" ex Leid. *inquis nullam*. In commentario M.: »Varro, inquit, lib. XI rerum humanarum [apud Non. l.l.] dixit *prosci- ciem* — idque etiam Lucilio vocabulum perperam restituebat Scaliger." Id mihi non exploratum est. Nam verba primae conjugationis (in reliquis plura sunt) *neco* et *soco* habebant olim i in comp. Plaut. Rud. 476: »neinpe optimo me iure in vinclis enicet." Curc. 424: »clupeatus elephantum ubi machaera dissicit", ubi legendum *dissicat*, nam librarii hoc verbum confuderunt cum eo quod antiquissimus quisque codex habet *dissicere* male pro *dinocere*, ut Verg. Aen. I. 70 »dissice corpora ponto", cf. VII. 359; *dissicietur* Lucr. III. 639 pro *disicietur*. Porro Plaut. Rud. 122: *ericas arundinem* i. e. *ecionis*:

sic Fleckeisen, libri apud Pareum *exsicas*. Varro L. L. V. 110: »*insicia* ab eo quod *insecta* caro". Et sic *subsicivum* pars quaeprim parva desecta, et, convenienter Latino mori propter accentum producta priore, *sica*.

XV. 14, seqq. Fragmentum hoc sic scribit M.:

hunc millei passum qui vicerit atque duobus

Campanus sonipes, succusor nullu'sequetur

maiorei spatio, ac diversu' videbitur ire.

At sententia est: Campanus sonipes succusor (pravus), qui hunc quem descripsi equum celerem per mille passuum aut duo adeo milia cursu superaverit, tamen longiore viae spatio minime aequabit. Ergo distinguendum post *succusor* et *hunc*. *Nullus* est i. q. non vel noenu, ut alibi Luc. (XXX. 25). Non est quod in post *maiore* in Gellii libris lectum omittamus. Lucretius II. 78:

inque brevi spatio mutantur saecula animantum

et quasi cursores vitae lampada tradunt.

19. Vilicum Aristocratem, mediastrium atque bubulcum

comanducatus corripit, ad incita adegit.

Verbo *corrumperere* hic nullus locus est, multo minus verbo *corrupere*; prius non patitur sententia, alterum respuit versus. Fortasse: »comanducatur corripit et ad incita adegit." Quod dicunt ὄστρεον πρότερον in *comanducatur corripit* non offendit, quoniam alium devorat, alium arripit; de pluribus enim sermo est. *Corripit* prima correpta, ut in »ore corrupto" IX. 1, quod diserte testatur Consentius. Nec it productum, nec mutatio temporum excusatione egent. *Comanducatur* habet Par. in ipsis Lucilii verbis p. 479. 5.

35. Cum tecumst, quidvis satis est. visuri alieni

sint homines, spiras, pallam, redimicula promit.

Coniunctivum hic non aptum esse docebunt hi loci: Hor. Epist. I. 1. 28: »Non possis oculo quantum", rell. Tib. IV. 1. 113: »Centum secundos Titan renovaverit annos, Ipse tamen velox celerem super edere corpus Gaudet equum": ubi si = etiamsi, de condicione non probabili, sequente negatione. Cic. Verr. III. 4: »Furem aliquem aut rapacem accusaris: vitanda tibi semper erit omnis avaritiae suspitio. Maleficum quempiam adduxeris aut crudelem: cavendum erit semper ne qua

in re asperior aut inhumanior fuisse videare", ubi de una quadam opportunitate agitur, non res cogitatur quae quotidie fit. Similiter de Nat. D. I. 22., 59: »roges me, quid aut quale sit deus, auctore utar Simonide", de eo quod paulo post fieri posse significatur. Hor. Sat. II. 6. 39: »Dixeris experiar; si vis, potes, addit et instat". Ib. I. 3. 15: »Deries centena dedisses Huic parco paucis contento, quinque diebus Nil erat in oculis". At de eo quod saepius et vulgo fit, in quo non quaeritur num re vera aliquando accidat: indicativus. Hor. Sat. II. 94; »das aliquid famae — grandes rhombi patinaeque grande ferunt — dedecus". Juven. III. 100: »Rides, maiore cachinno Concutitur; flet, si lacrimas conspexit amici, Nec dolet". De illo, num re vera visuri sint alieni non quaeritur, facile illud fieri posse quisque sentit. At ubi de incerto rei eventu cogitatur coniunctivus est, veluti quoties apodosis habet futurum: »sit spes fallendi; miscebis sacra profanis". Hor. Quae M. adfert huc pertinere non videntur: XIV. 10:

naumachiam licet haec, inquam, alveolumque putare et calces. delectes te, hilo non rectius vivas,

quae non morosum hominem spectant sed dicta sunt in ludibrium philosophorum, qui vitam cum ludo, cursu aut certamine comparant, cuius rei utilitatem non perspicit. *Delectes* est concedentis; si gratum tibi fuerit facias, nihilo rectius vivas. (Non opus est mutatione *Muelleri sectiu'*, quae nullam priori versiculo lucem offundit). Deinde XXX. 122, si recte legeretur: »hoc missum facies, illo me utere libentei" novam formam condicionalis enuntiati contineret, in qua membrum condicionalis in futuro esset positum; sed legendum *faciens* ex Torn.

XIX. 6. Peniculamentum vero reprehendere noli.

Codd.: »penulamento". Scrib.: *peniculamento*. Plaut Mil. Gl. 55: »vel illae, quae here pallio me reprebenderunt". Epid. initio: »heus adulesceus! Th. Quis properantem me reprehendit (codd. *prehendit*) pallio?" (Troch.) Trin. 624: »ille reprehendit hunc priorem pallio". »Reprehendere" saepius est ex fuga retrahere ut ap. Cic. »Virtus reprehendit manu". Ad quam normam si exigatur »animam repreni" l. XX. v. 10, apud M. sic scripto:

Calpurni saeva lege in Pisoni' repreni
eduxique animam primoribu' partibu' naris,

ridicula erit sententia quasi de anima iamiam abitura sed in tempore revocata sermo sit. Mallem Muellerus ostendisset »reprehendere animam» posse dici pro *reprimere*, quam de vulgata »satis inepta» lectione conquestus esset:

Calpurni saevam legem Pisoni' repren-
didxique animam primoribus naribus —

Codd. »saeva lege in» sed *legein* exstitit ex *legem*; *saevam* vitiosae lectioni accommodatum est. Prox. versu in *post animam* positum ferri non potest. Sed verbosum illud »partibus naris» non erat substituendum pro tradita lectione *naribus*.

XXVI. 22. Contortae interpretationis notabile exemplum est quod »officium fungi rudrum» dicitur significare aberrare more rudrum »quae extra viam iacere solent». Itaque officium lapidum est e. g. muros construere, et rudera, quae ingredienti molesta sunt, non sunt in officio. Peius etiam est quod Parisiis inveni in margine editionis Iunianae, ubi vir, doctus fortasse alias, sed nunc quidem minime doctus, ut qui quantitatatis oblitus esset, adscripsit; »fungor Iberum, i. e. naenias et nugas narro», provocans ad Hieronymum Praef. ad Genesin, cf. Hieron. III. p. 1392, Ben.: »deliramenta sectantur et Iberas naenias libris authenticis praeferunt.» Non magis intellego *tuberum* (Dousa), *muneris* (Bouterw.) et *suberum* (Quicherat). Totus versus sic se habet:

Quápropter deléro et cupide officium fungor ruberum.

Placeret mihi maxime; »fungor ludicrum» i. e. facile irrisoris partes suscipio. *Ars ludicra* est ludionis vel histrionis, *officium ludicrum* partes sannionis aut comoedi. Sed multo propius ad vulg. lectionem accedit Mercerii coniectura *liberum*; *r* male post *fungor* repetitum est, *uberum* et *liberum* vix ad speciem diversa sunt. Nexu sententiarum adiuvante »officium liberum fungi» significare potuit: proterva petulantia et *παρρησία* uti. — *Delero* cum reliquis praeter Leid. et G. corr. scribo, quod minus usitata postea forma fuit. Utrumque autem, ante Varronem quidem, in usu fuisse probat Vel. Long. p. 2233; »delirus placet Varroni, non delerus, vox — est Latina a lira, id est sulco». Cf. Wilmans de Varrone p. 178.

28. Ego siqui sum et quo folliculo nunc sum indutus non queo.

In his vitiosum est *et*; non enim sententia est: »si qui

sum et si quo folliculo indutus sum" sed «quo folliculo ind. sum". Non enim dubium, num corpus habeat. Scilicet animalia ex folliculis exstitisse iuxta cum recentioribus physiologis credidit vetustas, sed longe diversa ratione. «Principio genus alituum variaequae volucres Ova relinquebant exclusae tempore verno, Folliculos ut nunc teretis aestate cicadae Lincunt sponte sua victum vitamque petentes". Lucr. V. 803. Diod. Sic. I. 7: ταύτην δὲ (τὴν γῆν), — πῆξιν λαβεῖν —, [καὶ] συνοιδῆσαι τινα τῶν ὑγρῶν κατὰ πολλοὺς τόπους, καὶ γενέσθαι περὶ αὐτὰ σηπεδόνας ὑμέσι λεπτοῖς περιεχομένας. — Τὸ δ' ἔσχατον, τῶν κυοφορουμένων τὴν τελείαν αὐξήσιν λαβόντων, καὶ τῶν ὑμένων διακαυθέντων τε καὶ περιρραγέντων, ἀναφυῆναι παντοδαποὺς τύπους ζώων. Ex istiusmodi philosophumenis exstitit usus loquendi ap. Arnob. II. 76 «in carunculae huius folliculo" (in hoc corpore). Diog. Laert. IX. 59 morientis Anaxarchi vocem refert τὸν Ἀναξάρχου θύλακον πτίσσεις, οὐκ Ἀνάξαρχον, quam rem Tertullianus in Apol. extr. enarrans «follis" vocabulo utitur. Corpus est follis, qui animum complectitur. Varro in Tithono 4 Riese: «anima corporeum corticem facile relinquit". Festive Lucilius «quo folliculo nunc sum indutus" dixit pro: quantum nunc meae vires patiuntur. Sed praeter illud *et* molestum est »si qui sum"; quin homo (*aliquis*) esset, nemo dubitabat. Persuasum est mihi Lucilium dedisse: «Ego *is* qui sum et quo folliculo". Nunc *et* optime usurpatur: Ego *is* qui sum et quo folliculo sum indutus nunc, *id* nōn queo.

Posterior pars versus minore cum mutatione potest aliter constitui, sed vix sic ut *indutus* suum accentum legitimum accipiat. Comica licentia in *ego* monos. non est cur a Lucilio abiudicetur.

43. Fragmentum eiecto *ne* post *suspendat* sic legendum:

Suspendat se an gladium incumbat né caelum videat .. omissum a librariis aut Nonio: *prope*. Libri: «in gladium" et »vivat", sed *videat* Harl. pr. m. Par. C. Acumen dicti tollit, quod dedit M., *bibat*. Obiter addo me v. 42 *Aiax* («Solutus Aiax vim de classe prohibuit Vulcaniam") et v. 47 *Minervae* («Nec Minervae ei propetratur pax quod Cassandram deae Signo deripuit") etiamnunc tueri.

49. Coniugem infidamque flacitam familiam, impuram domum.

Coniectura *flacitam* pro *flaticam* male defensa est; nam cum Bouterweck. in Quaestt. Lucil. p. 19 dixisset »haud facile L. Muellerum exempla congesturum esse eius vocis, quam littera inconvenienter detracta effinxisset», ad »*flacitam*» defendendum nunc tantum provocat ad illum locum, ubi olim nullo cum documento tanquam in re certa dixit (de re metr. p. 360), »in flaccendi verbo dempta c quantitate mutavisse Lucilium». Id vero est auctoritatem opponere suam, non probare. Porro ut participium passivae formae activi vim obtinere posse demonstrat, affert *occasus* et *obitus*. At constare etiam debet illud *flacitum* a *flacesso* fictum analogiae non repugnare. Speciem certe conciliasset *coalitus* et *complacitus*; *adultus* et *exoletus* similem normam sequuntur. (Copiose de his participiis agit Neue II p. 252, sqq.). Praeferrem coniecturam Duebneri *pathicam* aut *implacidam* (= turbulentam), ter posito in eodem versu in. Donec melius inventum erit, sequar Duebnerum. *Que* non est sollicitandum; aliud enim adiectivum ante *coniugem* positum esse potuit, cum quo iunctum fuerit *infidam*.

50. Nunc ignobilitas his mirum ac monstrificabile.

Post *mirum* aliquid excidissee numeri docent. M. *taetrum*. Post *mirum* omissum esse *vitium* probabilius est.

55. Contra flagitium nescire bello vinci a barbaro

Viriato Annibale

Olim M. »bellum, vinci — Viriato, Hannibale» Monui sic plures duces commemoratos fuisse Coni. II p. 25. Scribendum proposui *se scire bello — viriato Hannibale*, ut intellexeretur dux quidam barbarus, sive Iugurtha sive alius, qui armillatus quidam Hannibal posset appellari. Nunc sententiam aliam proferat quae quo magis dubia est, eo maiore cum confidentia proferatur. »Lucilium, inquit, certo spondeo dedisse utputa haec: contra flagitium nescire bellum, vinci a barbaro

Viriato, Hannibale fuerant qui superiores duce»,

addens quatuor vocabula, quorum in Nonio nec vola nec vestigium. Me non tam perspicacem esse fateor, atque adeo dubitare num Romani unquam tam ambigue locuti sint: Hannibale duce fuerant superiores (hoc vult intellegi: superiores quam dux H.)

61. ——— si hinc vestimenta elovit luto,

adeo risum magnum imprudens ac cacinum subiicit.

Haec sane non notare propter *elovit*, quod existere potuit, (= *eluit*) et *cacinum* pro *cachinnum*, sed propter sententiam molestam. Lavat aliquis vestes luto, idem subiicit *cachinnum* i. e. suam ipse stultitiam ridet, et facit id *imprudens*, in quo vocabulo interpretando tempori paream. At stultus sum, qui in his verbis sanam mentem desiderem; dicta haec sunt secundum M. "de puero qui quid agat nescit". Ita quaeris sententia ferri posse fortasse videbitur. Veruntamen ne ludentes quidem pueri tam absurde agunt. Si quis puellus contumax vestes commaculat, ut facetus videatur, non *imprudens* risum subiicit. Mira quoque haec est ratiocinatio: qui statuit pro *elovit* ponendum *illevit* [is ego sum], vocabuli quod est *eluvies* rationem non habuit". Itaque si illud quod lavando amovetur *eluvies* appellatur, propterea *elovit* pro maculavit (nam diserte sic vocabulum interpretatur Nonius) probandum erit? An vero is, qui haec scripsit, verbi quod est *illinere* nullam rationem habuit? Tamen nihil magis Latinum esse potest quam *illinere*, *oblinere* aliquid aliqua re. Pro *elovit* vocabulum est restituendum quod Nonius per *maculavit* potuerit interpretari, id autem est *illevit*. Porro qui ita agit forte et casu, nolens (*imprudens*) aliorum risum elicit i. e. *sibi ciet non subiicit*. Denique *adeo* (= valde) ab adiectivo suo non erat separandum. Illud, quod exempli causa proposui, videsis Coniect. I p. 30.

Illud *eluvies* (codd. partim *eleuiem* nim. quod ab *elino* vocabulum male ducebant, partim *eluriem*, Perizonianus b p. 38 26 *illuviem*, eodem vitio quo Nonius *elovit* pro *illevit* in superiore loco in ordinem receperat) pro purgatione est in superiore fragmento vs. 59, ubi M. *eloviem*:

——— ut, si eluviem facere per ventrem velis,

curare omnibus distento corpore expiret viis

(viis F. Dousa pro *vis*). Procul dubio subiectum verbi *expiret* est *sudor*, id pro *curare* sic substituit M.: *sudor se*, ut novo exemplo *se expirare* dicatur. Quod etsi in aliis verbis fit, ut *se* addatur, ubi vulgo omittitur (ut *penetrare se*, alia apud Muell. et contra *praecipitare* semper sine *se* apud Livium) tamen sine ulla auctoritate non est in verbo *spirare* admitten-

dum non magis quam *flare se* et *sim.* sine ullo codd. indicio quisquam probaret. *Curare* et coniunctivus *-expiret* teneant locum suum; hoc ab omisso *ut*, illud ab addito a Lucilio verbo quodam, velut *debet, convenit*, pendens. — *Inluviēs* (Harl. et Par. c. *illuviēs*), compositum e negatione et *lavere*, duobus locis est apud Lucilium, quos affert Nonius p. 125. 30.

68. Ad enim dicis clandestino tibi quod commissum foret neu mutires quicquam neu mysteria ecerres foras.

Sic M. et vulgo; sed ut recte se habeat coniunctivus *foret* requiritur *dicas*, ut haec interrogative dicta putentur. Tum scribendum videtur initio alterius versus *ne* (cum codd. Non. p. 249) vi finali: clandestino hoc tibi commissum erat, ne mutires neu ecerres. Nam *neu* — *neu*, sive finali sive prohibitiva significatione, ponuntur in simplici enumeratione substantivorum; exempla videsis ap. Hand. Turr. IV. p. 175, sq. Hor. Pis. 359 et (in legali sermone) Cic. Att. V. 21. 12. Pro *quicquam* malim *quoviam*.

80. Paucorum atque hoc pacto si nil gustat inter nundinum.

Num fortasse et hic et in fragmentis Varronis (Non. 214. 22) Gerontod.: „quotiens priscus homo ac rusticus Romanus inter nundinum barbam radebat?” (Riese p. 139) et *Ταφῆ Μενίππου* (Riese p. 225): „Romam *ψαμμάχουσι* (confluebant), non qui in urbe inter nundinum calumniarentur” (Non. 214. 22) ὅφ' ἐν scribendum est? Vocabulum potest comparari cum *intercolumnium*, *internodium*, *intervallum*, i. e. spatium inter duas nundinas. In altero Varronis loco haec inest sententia: qui non, ut nunc, totum spatium inter binas nundinas calumniando in iure sed agro colendo tererent. In priore legendum fort. *internundino*. Veram lectionem iam ante Nonium oblitteratam esse, non mirum. Quamquam in Lucilii loco non *internundinum*, sed *inter nundino* habent codd. Singularis numeri vocabulum *nundinum* ante Ciceronem exstitisse non puto. Apud hunc semel legitur *nundinum* sed genetivo plur., a Prisciano VIII. 3. 9 cum *amphorum* (*amphorarum*) comparato, fragm. Or. pro Corn. (I. 32 Or.): „ex promulgatione trinundinum (leg.: *trinum nundinum*) dies ad ferendum potestasque venisset”. Phil. V. 3, 8 „ubi promulgatio trinum nundinum?” De Domo 16, 41: „si quod in ceteris *trinum nundinum* esse oportet

tet, id in adoptione satis est *trium* esse *horarum*". Ib. 17, 45: »quarta sit accusatio *trinum nundinum* producta die". Rutilius ap. Macr. Saturn. I. 16. 36: »quae (scita atque consultata) *trinundino* die proposita a singulis atque universis facile noscebantur", fort. *trinum nundinum die*. Cic. Fam. XVI. 12. 3: »(Caesar dicit se consulatum) praesentem *trinum nundinum* petiturum"; praeludit quasi hic locus, si sanus est, usui quem apud Livium III. 35 invenimus: »comitia decemviris creandis in *trinum nundinum* indicta". Scilicet frequenti usu genetivi *trinum nundinum* (= trinarum nundinarum) omisso vocabulo *dies* factum est ut *trinum nundinum* pro substantivo neutri generis haberetur, quemadmodum, simili de causa, ut hoc ular, *sestertium*, quod olim genetivus erat, frequenti usu neutri generis et singularis numeri factum est. Probat id numerale; nam si a *nundinum* neutri generis facta esset illa formula, *tria nundina* et *trium n.* requirebatur; sed a *nundinae* ex constanti usu, quo *bina castra* et alia dicunt, *trinae nundinae* fiunt. Neque si a *nundinum* proficiscendum est, ulla causa intellegitur, quare singularis *trinum nundinum* pro plurali (*tria nundina*) usurpatus sit. Ex Nonii locis restat unus: Varonis Rerum Hum. lib. XX: »decemviri cum fuissent arbitrari *vinos nundinum* divisum habuisse". Sed in illis quid lateat, non definire audeo. Num: »decemviri cum fuissent arbitarii, *unos nundinum* di X mum habuisse", i. e. *nundinum* diem decimum habuisse? cf. Intpp. ad Liv. III. 35.

84. - - - - - non tu multitudinem

tuorum, quam in album indidisti, conficis dextra tibi. Non repetam quae de hoc loco in Coniect. II p. 72 exposui; quaero tantummodo qui conveniat quemquam, qui aliquos iam in album *indiderit, conficere*? Temporum consecutio vitiosa est. Quae recte se haberet in his: »non tu multitudinem, Tuom quam in album *manus* indit tua, dextra conficis tibi". Libri: *tuorum q. i. a. indidita d. c. ibi*.

91. Quod is intellegebat nosse me rem, ad paucos rettuli.

Me rem addidit ex coni. M.; libri fere: »quod is intellegebar posse haud paucos retuli". His Torn., aut Par. C. Harl. pr. m., haud Harl. corr. L. corr., ad L. pr. m., *rettulit* Par C. Nosse coni. Dousa. Quicherat. putat non excidisse: »quod non his in-

telligebar posse, haud paucos retuli". Nihil ex his satisfacit. Sententia in Muelleri lectione haec inheret: »quia videbat arcanum suum notum esse mihi, cum paucis tantum rem communicavi". Mira sane agendi ratio. Quidni, si quis offensionem hominis timeat, cuius arcanum forte noverit, plane sileat potius quam cum paucis communicet? Accedit quod »ad aliquem referre" non significat simpliciter »narrare alicui". At tradita lectio leniter immutata:

quod is intellegebat, nosse haud paucos rettuli, si non elegantem, at tolerabilem sententiam, offert. Excidisse aliquid, metrum docere videtur; fortasse *alios* ante *nosse*: »quód is intellegébat, alios nósse haud paucos réttuli". Tam incertae coniecturae utique non sunt recipiendae; aut tradita lectio repraesentetur, aut quod ab omni parte satisfaciat. Eam normam alibi quoque neglexit editor. Veluti XXVIII. 38: »pueri praeterea nostris quo subeant iubet" libri *qui*; nihilo hic coniectura melior tradita lectione; sententia est enim imperfecta, nec quisquam potest divinare, utrum in sequentibus coniunctivus fuerit (iubet accedant pueri, qui subeant nostris) an iussum pluribus expositum fuerit, et quo finem significaverit (ut pueri nostris subeant, iubet...), quae videtur Muelleri sententia. Non est hoc aliud quam speciem fallacem emendationis corruptis offundere.

XXVII. 7. Plerumque, et recte quidem, ut opinor, Muellerus Lachmanni coniecturas sprexit. Sunt enim operose quaesitae. Cuius rei exemplum praebet hic versus, quem M., a Lachmanno scilicet emendatum, in textum recepit:

»iam qua tempestate vivo, *chresin* ad me recipio" nim. *χρησιν*; libri *certe sine*. Speciem tamen aliquam his conciliat quod iunguntur cum fr. 5:

cum sciam nil esse in vita proprium mortali datum.

Sed »recipere ad se" significat, opinor, domi suae recipere. Et praeterquam quod Latina non sunt, molesta sunt illa: »usum (*chresin*) ad me recipio" pro: non dubitabo uti paratis. Tum inutilia sunt haec: »qua tempestate vivo", nam quaevis aetas, cui persuasum est bona non propria mortali data, utitur iis. Et tamen Lachmannus hos versus sic a se emendatos elegantissimos dicit.

10. Ceterum quid sit, quid non sit. ferre aequo animo ac
 fortiter.

Libri: *c. quicquid sit quid non sit fero*. Harl. in marg. *fero*, Par C. in marg. *ferre*, quo confirmatur Boulerw. coniectura hoc ipsum metri causa reponendis. M. coniicit duris numeris: *«fero ego aequo»*. Melius metro succurrere licebat. Prima an, sic a M. scripta, non sint Latina, admodum dubito. Nam Trianummi locus 991 *«ceterum qui sis qui non sis, ciccum non interdum»* eo dissimilis est, quod ibi interrogatio obliqua est: parum mea interest scire qui sis. Post *fero fortiter* non item. Nec *«quicquid sit»* probandum. Plaut. Aul. II. 2. 21: *«ego istos novi polypos qui sibi quicquid tetigerint tenent»*. Vetus Camerarii (cf. Lorentz, progr. Gymn. Colon. 1872) habet *qui iubi quidquid tetigerint*, unde leg.: *«qui ubi quicquid tetigerunt tenent»*. Terent. Phorm. II. 1. 16 (246): *«quicquid praeter spem eveniat, omne id deputare esse in lucro»*, Bembinus habet *eveniet*. Requirebatur *«quicquid est, quicquid non est»* aut *«quicquid est aut non est»*. Maior latet corruptela. Suspitor *noxit* exstitisse ex *noxit*:

ceterum quicquid mi noxit ferre animo aequo et fortiter.
 («Ceterum quicquid non sit» correctum scilicet est addito *«quicquid sit»*). Ita certe linguae legibus satisfit. Nam ab omisso *decrevi* aut *constitui* cum pendeat *ferre*, haec ad futurum tempus referuntur.

28. Quanti vellet quantum canicai ad pultem ec maconis
 (manu.

Libri *magonis, maconis* Leid., *magonis*, corr. in *magonis*, Harl.; *macgonis* Par. C. (Non. 88. 16). Si *mango* a Graeca radice, quae est in *μάγγανον, μαγγανεύω*; ducendum est (de quo non dubitandum), non potuit hinc nasci *maco*. *Μήκων* ita Latine sonet. Hoc est abuti lectione Leidensis. Nisi forte *clacor* pro *clangor*, modo a cod. bono praebeatur, admittendum videtur. In reliquis libri: *«quanti vellet quam canicas a pulte»*. Duplex illa interrogatio *quanti quantum* a consuetudine vitae vulgaris aliena videtur. Fortasse:

quàm te vellet, quàm canicas ad pultem ec mangonis manu.
 Comparativa particula omissa est. Cf. Plaut. Men. 723: *«vidua vivam, quam tuos mores perferam»*. Ad quem locum

Brix. affert Bacch. 618: »inimicos quam amicos aequomst med habere". Rud. III. 3. 22: »certumst moriri quam hunc pati grassari lenonem in me". Et sic Livius III. 40: »oratio fuit precibus quam iurgio similis". I. 25. 13: »Romani Horatium accipiunt eo maiore cum gaudio, quo prope metum res fuerat" XXIII. 45. 13: »ipsorum quam Hannibalis interesse". Saepius sic Tacitus. *Velle pro malle* Liv. XXV. 29. 6: »famaene credi velis, quanta urbs a te capta sit, quam posteris quoque eam spectaculo esse".

XXVIII. 1. Maleficus quidam tradetur iudici Lupo. Inde colloquium:

»non aderit". — ἀρχαῖς hominem et στοιχείοις simul privabit.

Responsum recte se habebit, si propterea quod quis in iudicio se non sistit, capitis deminutionem maximam patitur. Sed propter delictum alicui aqua et igni interdicitur, sive adsit, sive in exilium iam sponte profectus sit. Itaque haec non bene quadrant. Propterea scribendum suspicatus sum *non derit* = *deerit*, ut haec verba eidem personae continuentur; non deerit Lupus expectationi inotae. Meae rationi favet asyndeton. Pergitur:

igni cum et aqua interdixerit.

Haec ut iungantur superioribus suadet temporum consecutio: »privabit, cum interdixerit". Et desiderabam: igni cum ei et aqua." Respondet alter:

»Duo habet στοιχεῖα, adfuerit anima in corpore; γῆ corpus, animast πνεῦμα". — »Posterioribus στοιχείοις, etsi id male erit, privabit tamen".

Sic scribendum pro *a. et c.*, στ. si id maluerit. Sententia: Nihilo minus duo elementa habebit maleficus, terram et aerem. At, inquit alter, Lupus his quoque eum privabit, quamvis recalcitret. M.: *duo habet στ.* superiori personae continuat, tum: *ad superat anima et corpore*. Sed minor est sane mutatio si in pro et, quam si *superat* pro fuerit substituitur, et commodā est sententia; contra in M. lectione mutatio subiecti (*habet* sc. Lupus; *superat* sc. maleficus) non admodum elegans est. In postremo versu aptum est *etsi* propter *tamen*. Tum languida sunt in vulgata

si id maluerit; nam is, qui spondet fore ut maleficus in malam crucem abeat, non dubitanter debet loqui.

16. Concedat homini id quod velit, deleniat, corrumpat prorsum ac nervos omnis eligit.

Usum verbi *eligere* ab agri cultura (= expurgare) ad nervos translatus illustrat Madv. ad Liv. VII. 39, Emend. Liv. p. 155. Nec dubito, quin vocabulum ex omnibus paene codd. sit restituendum Ciceroni Tuscc. III sub f.

25. Nil parvo huic pensi. haut litteras doceas lutum.

Parvus substantive positum (diesem Kleinen, puero) non potest iungi cum pronomine. Cf. si tanti Naegelsbach, Lat. Stilist. p. 82. Libri: *nihil parvi ac p. uti littera d. l.* Nihil parvi facere (i. e. nihil neglegere) et nihil pensi facere (i. e. omnia neglegere) pugnant inter se. Itaque ordine verborum mutato scribo: parvi ac nil pensi ut litteras doceas lutum.

Sermo est de homine, qui disciplinam parvi ac nihili pendit, in quo erudiendo aequae operam perdas, ac si stipitem doceas.

29. ~~~~~ hinc a me ilicet
anu'russum ad armillum.

Notum proverbium est de iis, qui ad antiquum ingenium redeunt. Sed priorem versum non intellego. Libri: *hinc ad me hinc licet*. Palmerius: *ad me hinc ilicet*, a quo recedendum non erat. Verbis per se dubiis, sententia tamen necessaria suppleo:

~~~~~ hinc ad me hinc omnes ilicet:
anu'rursum ad armillum.

Oclamant quidam ei, qui haec narrat, „anus rursum ad armillum”. *Russum* in Leid. 1. est, correctum (prima manu?) in *rursum*. Si correctio est manus recentioris, certe scribendum *russum*. Vulgata lectio est in omnibus reliquis, quos novi, libris. De *rusum* et *russum* cf. Lachm. ad Lucr. III. 44, Ritschl. Opuscc. II p. 544, Ribbeck. in prolegg. Verg. p. 444 et 445.

41. Praetreito tepido glutinator glutino.

Legas ut est in libris *praeterito*, imperativum a verbo quod est *praeterere*, quod lexicis addendum. Aucupii praecepta in satira merito quis miretur, sed haud scio an haec obsceno sensu

dicta sint. Glutinator est membrum virile. Id ab ingenio Luciliano non alienum esse dabunt qui meminerint »lacrimarum mutonis" VIII. 5, porro II. 21: »si natibus *natricem* impressit crassam et capitatam". Quod conferri potest cum Archilochi fr. 101 (Ath. VII. 229. A) verbis ad Neobulen, ut videtur, dictis:

πολλὰς δὲ τυφλὰς ἐγχεύας ἰδέξω.

Idem poeta alibi quoque Lucilio obversatus est, si quidem recte emendatum a Dousa est fr. 39 l. XXVII *Archilochi* pro *arciloco*:

»metuo ut fieri possit, ego quom vivo, ab Archilochi excido", in quibus cum Harl. corr., Leid., Par. (in m.) habeant *ergo quo* pro *ego vivo*, quod est in Harl. Par. Torn., Muelléri emendatio *ergo quom vivo* admodum dubia est, ut potius cum Quicherato legendum sit:

métuo ut fieri pòssit; ergo, quóniam ab Archilochi éxci-
(do,.....

Nonio si credimus, »excidere ab aliquo" h. l. significat »dis-sentire". Breviter igitur »excido ab Archilochi" dictum est pro »spe mota ab Arch. excido". Sed hoc quicquid est, admo-to Archilochi loco: χρημάτων δ' ἄελπτον οὐδέν ἐστιν οὐδ' ἀπώμο-τον, de Archilochi nomine restituendo dubitari vix potest. Iam conferre licebit Archil. 72 κατὰ γαστρί γαστέρα προσβαλεῖν μηρούς τε μηροῖς cum Luc. III. 5 »cum latu' componit lateri et cum pectore pectus". Unum ex difficillimis fragmentis Lucilii hoc est:

idne aegri est magis, an quod pane et viscere privo?

quod viscus dederas tu quidem hoc est viscera largi.

(Nonius 184. 13 »viscus positum pro viscere", immo: »visce-ribus". Id. 470. 23 »largi pro largire"). In eo turpiculi quid latere suspicor. Ael. V. H. IV. 14: πολλάκις τὰ κατ' ὀβολὸν μετὰ πολλῶν πόνων συναχθέντα χρήματα, κατ' Ἀρχίλοχον, εἰς πόρνης γυναικὸς ἔντερον καταρρέουσιν. Eo respici non improbabile est. Quaecunque adhuc proposita sunt aut probabili carent sententia aut peccant in metrum aut in lemma Nonii. Possis conicere: »quod viscus dederam, pridem hoc in viscera largis" i. e. quod tibi dedi in sumptum id dudum in scorta produxisti. Ita haec exprimerent sententiam Archilochi. Et spes est plures Graecorum imitationes inventum iri in eo, qui

Graeca Latinis miscuit. Omnino sunt in Archilocho quae a Lucilio non abhorreant veluti ἀπαλὸν κέρας, Φῦμα μερίων μεταξὺ, alia.

44. Quam in diversa in parvis illis fragmentis possit abiri monstrant haec (Non. 368. 28 »pretium dicitur quod re empti datur»):

nec parvo catillo pretio
pro quibus Muellerus coniicit: »nec parvo catulum pretio”
Vulgo: *nec par vocat ullo* (sic libri) *pretio*. »Provocat” Dousa.
Ego repono:

nec par *inpar* *pró*vocat ullo *prétio* - - -
»Pretio aliquem provocare” notum est ex Horatio, Sat. I. 4. 14;
»ludere par impar” ex eodem Sat. II. 3. 248. Suet. Aug. 71
ex eius epist.: »misi tibi denarios ducentos quinquiginta, quos
singulis convivis dederam, si vellent inter se inter cenam vel
talis vel par impar ludere”. Corruptelae ratio in aprico est.

Non ita manifesta causa est omissionis in fr. 36, ipsum
tamen supplementum iis, qui integros versus quam versus la-
cinias malunt, probatum iri spero. Libri:

nullo honore displetu nullo funere.

Supple:

nullo honore *dignus* fletu *nullo*, nullo funere.

Litterae *g n u* casu exciderunt, *nullo* male semel positum.
In Muelleri versu:

- - nullo honore, di! sepultu’ nullo funere
caesura neglecta est. Id non ita saepe apud Lucilium in-
venias, quin, si fieri possit, vitandum sit. Nam omissis iis
locis, ubi caesura est in vocabulo composito aut elisione, ut
»id | circo”, »consta | re hominem”, sexies factum deprehenditur:
XXVI. 38, 61, 69, 70, XXVII. 8, XXIX. 79, sed ex his
secundum et quartum et postremum exemplum dubia sunt.
Supersunt igitur haec:

dépugnabunt pró te ipsi et moriéntur ac se ultro offerent.

né muttires cuiquam neu mystéria ecferrés foras.

núlli me invidére, non strabónem, fieri saépius.

Et durissimum illud »mori | entur” posset ordine verborum mu-
tato emendari (»dep. et mor”). Sed praestat Lucilio non in-
dignum putare.

54. Ut si progeniem antiquam, qua est Maximu' Quintus, qua varicosu' vatax.

In annotatione, quasi in explicatione huius fragmenti nihil dubium sit, disputatur de praenomine »Quintus» postposito et de nomine *vatax*, de cuius tamen potestate et etymo nihil refertur. De hoc fragmento quae olim disputavi (Coni. II. p. 89) fortasse non nimis perspicua sunt. Res sic se habet. Nonii locus hic est (25. 14):

»VATRAX et VATRICOSUS pedibus vitiosis. Luc. lib. XXVIII: ut si progeniem antiquam, qua est Maximus Quintus vacax, qua varicosus vatax».

Nonius vocabulum aliquod legit, quod de pedibus posset explicari. Duo tantum sunt, quorum ratio possit haberi: *varus* et *varix*, quod est tuber in cruribus. A neutro vocabulo duci potest *vatrax* et *vatax*, potest *varax*. Nam *varax* a *varix* descendere potest, contractum ex *varicax*. Legit igitur Nonius *varax* et restituendum est:

»VARAX et VARICOSUS pedibus vitiosis».

Porro *varix* est i. q. *verruca*; ergo *varax* = *verrucosus*. Ergo Q. Maximus Varax est idem, qui Q. Maximus Verrucosus vulgo dicitur. Postrema Nonii verba: »qua varicosus vatax» nihil omnino significant; »qua varicosus», est aliquis »varax», non »vatax». Produnt haec forma glossatorem, aut ipsius Nonii non Lucilii manum. Aut Nonius aut librarius aliquis ad *varax* adscripsit: »quia varicosus varax». Glossam irreperere potuisse, nemo sanus negabit et ostendit Guelf., qui habet in margine adscriptum: »a ranae vocabulo quod graece *votrax* [*βάτραχος*] dicitur». Omnino apparet in hoc loco turbatum esse a librariis. Itaque illa sensu cassa »qua varicosu' vatax» removenda sunt, scribendumque metro trochaico (nam *varix* priorem corripit):

ut si progeniem antiquam quast Máximus Quintus Varax. Tanta molis erat, Fabio cognomen suum, ioculariter immutatum, vindicare. Sed res mihi ita perspicua videbatur, ut cum Muellerum viderem in ineptiis perseverantem, me non satis clare sententiam exposuisse putarem. Eius autem ratiocinatio huc redit: quia *vacax* apud Nonium vitiose legitur, exstitit nomen *vatax*. Hoc male conclusum, quasi vero numquam c pro

r potuerit substitui. In his subinde casus dominatur; id nostro loco accidisse docet *pedum vitiosorum* mentio.

58. Omnia vescatis manibus leget, omnia sumet
 crede mihi presse ut dicam, res auferet omnis.
 Languidum illud: »presse ut dicam" non debetur Lucilio sed Luciano. Libri habent (Non. 395, 32 et 332. 25):
 omnia viscatis manibus leget omnia
 crede mihi presse auferet omnis et.

Excidisse *sumet* apparet ex Nonio, qui haec sub lemmate *sumere* p. 395 refert. Id altero versu in fine ut addatur suadet illud *et* post *s* (in *omnis*). Vulgo quidem illud *et* refertur ad proximum exemplum, cum sit in Nonio p. 396: »Lucilius lib. XXVIII omnia viscatis manibus leget omnia crede mihi presse auferet omnis. Et Plautus Aulularia: non equidem" e. q. s. Sed non solet Nonius exempla ex diversis auctoribus allata iungere per particulam illam *et*. Itaque ex *omni. s. . et* efficio: *omnia sumet*. Ergo ad priorem versum explendum restat *tollet*. In reliquis sequor Quicheratum, scribens:

omnia viscatis manibus leget, omnia *tollet*,
 omnia, crede mihi, presse auferet, omnia sumet.

»Crede mihi" multo melius post *omnia*, quam initio versus collocatur. *Presse* novasse videtur L. pro *avide*, γλίσχρως.
 »Tollet *omnia*" facile post *omnia* excidere potuit.

XXIX. 6. »Amorem meliore facie signare" quid sit mallet exposuisset M. quam in annotatione ad h. l. pervulgatas res copiose exposuisset. Libri: »Sic Socrates in amore et in adulescentulis Meliore paulo facie signat". Quantillum erat hic reponere (omisso altero *in*): »meliores — faciem". Nec metrum obstat: »in amo-", ubi anapaestus ex Muelleri praecepto de re metr. p. 152 male divisus est: nam ipse illud violavit, scribens XXVIII 35 »prope ad os"- et ib. 3: »reus ū"-.

In fragm. huius libri 7(10):

quid? quas partiret is pro doctrina boni?

ipse M., quod raro fit, fatetur sententiam subobscuram esse, tamen apparere »tangi philosophorum de summo bono opinionationes". Libri *ipse pro pro is pro*. Nemo aegre tulisset, si haec ab editore intacta essent relicta. Multa enim possunt conici (velut: »quicquam impertiret ipse doctrina boni?", »quid?

quae partiret ipse doctrina bona?" *bona* habet Leid. 2 s. Voss.), sed nihil, quod corruptionem in Nonii verbis satis explicet et commodam praebeat sententiam. Utique illud »pro doctrina boni" (= secundum doctrinam de summo bono) vix Latinum. Idem obiici potest his fr. 17 (24):

quani mi ille quantumst inter humanum genus
ferumque interse coniugat, communicat!

Nemo facile divinaret quis esset *ille* ex sententia Muelleri, nisi ipse diceret in commentario p. 260: »*ille*, qui mulierem invasit". Haec sunt ipsis verbis Nonii obscuriora. At addit: »illud *ferum* plerumque [?] permoveor ut genetivum substantivi potius esse existimem ab eo quod est *ferus*" — —. »coiugat, communicat; frequens asyndeton vetustissimis auctorum Latinorum". His nihil proficimus. Sunt haec »intellegentibus", si qui sint, relinquenda. Lusi in eo fragm. emendando Coni. II. p. 97, (ubi ante »communicat" erant omissae syllabae indicia ponenda), sed ea in textum non recepissem.

79. Eodem uno hic modo *aeris* iam rationes subducent suas. Hoc loco M. reliquit auctoritatem Leidensis praebentis (cum omnibus reliquis) *subduceret*. Coniectura adscita *subducent*, *hic* (quod est in optimis Leid. Par. C., Torn., Harl. pr. m., in hoc altera manus delevit c) statuit esse nominativum pluralis numeri. *Hisce* et *hisce* nota sunt, non *hic* (plur.), quod sciam, nec defenditur loco XXVII. 52 ubi saepe *hic* adverbium esse potest (cf. Coni. II. p. 21). Utique non erat cur *subduceret* improbaretur. Librorum lectio:

eodem uno hic modo *errationes* subduceret suas;
fortasse:

eodem uno hic modo *errationes iam* subduceret suas.
Ludit poeta in similitudine vocabulorum *rationes* et *errationes* et supputationem tam malam dicit ut errorum series (*errationes*) potius vocanda sit quam accepti et expensi *rationes*. Synzesis in *eodem* nullam habet difficultatem, saepius a Lucilio et aliis antiquioribus admissa, III. 43, XXVIII. 12, XX. 13: »tempestate sua atque eodem uno tempore et horae", ex quo loco simul apparet, Lucilium dixisse *unus idem* pro: »unus idemque"; unde IX. 5 »hoc faciemus et uno eodem ut dicimu' pacto" posset defendi collato XXX. 48: »quid servas quod eam",

si de lectione Scauri qui illa servavit satis constaret («eodemque" M.). Sed dubitationi omnino obnoxium contractum «errationes», cuiusmodi synizesin a senariis septenariisque omnino abiudicat Ritschl, proll. p. 160. In hexametris quidem neminem offendunt «promunturiumque Minervae», III. 19, «iniuriatum" II. 9. At plus sibi hac quoque in re licere putavit Lucilius scribens XIII. 12: «dominia atque sodalicia omnia», in quo permire *nia* at coalescunt in unam syllabam, et ita quidem ut superior *mi* brevis maneat. Et in iambis invenimus XXIX. 36: «agite agite fures méndacia argutámini". Muel-
 lerus ibi contra libros («mendaci", omissa *a* ante *argutamini*) dedit: «furei mendacei argutamini", longe vulgatis postponendum; temerarium praeterea videtur et illo loco et nostro a bene testata et propter sententiam non improbanda lectione recedere propter animo ante conceptam opinionem quandam de puritate Lucilianeae prosodiae, quae rem propius spectantibus non probatur. Mihi certe de arte Lucilii minime persuasum est. Scribebat saepe quod in buccam veniebat. Non tantum *eidem* disyllabon (inc. 18) habet Lucilius, quod minus rarum, sed *mei* monos. in trochaicis XXVII. 25, *meo* XXIX. 58.

87. Et circum volitant ficellae, turdi, curati cocis.

Non probabile est hoc fragmentum ex libro XXIX sumptum esse, quoniam non facile confunduntur inter se numeri XXVIII et XXX. Posteriorem autem omnes libri Nonii (274. 10) praebent. Cur libro XXIX haec vindicaret, metro permotus esse videtur Muellerus. At, opinor, haec dactylico possunt accom-
 modari. Scilicet turdi curati coquis circumvolitantes in memoriam reducunt descriptiones aurei aevi, omnibus deliciis affluentis, quo ἄρουρα αὐτομάτη omnia bona largiter et sine labore ferebat, hominesque τέρποντ' ἐν θαλίῃσι κακῶν ἔκτοσθεν ἀπάντων. Hanc heluonum felicitatem Graecae comoediae auctores certatim celebrarunt, quos recenset Athenaeus VI. 267, sqq. Pherecrates: ποταμοὶ μὲν ἀθάρης καὶ μέλανος ζωμοῦ πλέω διὰ τῶν στενωπῶν πομφολυγοῦντες ἔρρεον αὐταῖσι μυστίλαισι. — Φύσκει δὲ καὶ ζέοντες ἀλλάντων τόμοι Παρὰ τοῖς ποταμοῖς σίζοντ' ἐπέχυντ' ἀντ' ὀστράκων. Et, quod propius ad nostrum locum accedit:

ὅπται κίχλαι γὰρ εἰς ἀνάβραστ' ἡρτυμέναι

περὶ τὸ ττόμ' ἐπέτοντ' ἀντιβολοῦσαι καταπιεῖν.

Teleclides ib. 268. E:

ὅπται δὲ κίχλαι μετ' ἀμητίσκων εἰς τὸν Φάρυγ' εἰσπέτοντο.

Vides utroque loco turdos illos curatos volantes. Et priore loco Pherecrates subiungit:

τὰ δὲ μῆλ' ἐκρέματο τὰ καλὰ τῶν καλῶν ἰδέϊν

ὕπερ κεφαλῆς ἐξ οὐδενός (οὐδ' ἐξ ἐνός?) πεφυκότα.

Fructus addit; ne hi quidem apud Lucilium desunt, sed non sublimes sed ex arboribus suspensi, modo unam litteram deleas; libri *ficetulae*, scrib. *ficetula*:

— ∪ ∪ et circumvolitant ficetula turdi.

Ficetulum deminutivum a *ficetum* (cf. *quercetum*, *arboretum*, *pinetum*, *fruticetum*). Iam metrum non impedit, quominus haec ad tricesimum librum referamus; nam vocabula »curati co-cis” aut scribenda diaeresi adhibita quae est in *acua* apud Lucretium (cf. Schneider, *Elementarlehre* p. 336) »curati co-cuis”, aut a Nonio omissis aliquot vocabulis in brevius contracta sunt:

XXX. 40. Haec tradita sunt:

unus consternit novis vetus restibus aptus.

Facillime haec possunt emendari:

unus consternit novu' vectis restibus aptus.

Muellerus: »clinas consternit nobis vetu' vestibibus aptas.”

Ib. 49 minore cum mutatione legas:

praeservit labra, *delicuit*, delenit amore,

quam *delingit*. Libri *delicit*. De perfecti forma cf. Prisc. X. p. 877 P. Tempora variantur ut XV. 20.

108. Libri: »plauda una est pedibus cariosis mensulibano”, Harl. a pr. m. »mensuiabino.” Inde conieci:

clauda unast pedibus cariosis mensa Sabino,

haec de pauperis cuiusdam Sabini curta suppellectili interpretatus (Coni. II. 90). Vides tres litteras immutatas. Hac coniectura memorata Muellerus p. 271, mirum foret, inquit, verba tam simplicia tam foede depravata”. Verba simplicia scilicet sunt *plauda* et *mensulibano*. Itaque ipse recipit:

plauta unast, pedibus cariosis, mers Libiteinai.

Quae mutatio quanto maior sit quisque videt; itaque sibi licere putat, quod alteri negat. *Mers Libitinae* vix recte senex dicatur; Libitina non accipit hominem, sed funeris mercedem;

»lucrum L.” recte se haberet. Neque ipse hac mutatione contentus est, coniicit praeterea: *menstrua libans*, quod nihilo melius. Iudicii aequitatem in his desidero.

119. »Quid quaerimus acre inductum cantu stoditum”, *stolidum* Harl., *stocidum*, Par. C; *custoditum* ex manifesta interpretatione Harl. in marg., Par. C. iuxta alteram lectionem. Certum est cum Rothio legendum esse *stolidum*. Acre aspiratione restituta Iunius in *hac re* mutavit; ad sententiam praestat scribere *aere*. Quo facto ablativus *CANTU* non habet quo referatur; hunc existisse coniicio ex *incautum*; praecedit *m* postquam *in* excidit, finalis *m* ut saepissime interiit: »quid quaerimus? aere Inductum, incautum, stolidum”. Itaque ad fortiora remedia non descendendum (»quid quaerimus *Argon*”), cum praesertim sententia dubia sit.

125. Sublatus pudor omni; licentia fenu’ refertur

Sic M., cum libris, nisi quod, ut vulgo, *omnis fenus* habent, et B. et Harl (pr. m.) *referuntur*. Fortasse scribendum »fenore fertur”, ut »fertur” sit »toleratur.” Intemperantiam, enormes sumtus tolerant magnis usuris. Vulgata quid sibi velit, non facile dictu est.

Inc. 90. Hoc fragmentum (55) sic refigit M.:

saxa et stridor ubi atque ruentum sibilus instat.

In annotatione legimus: »illud *ruentum* pariter ad omnia substantiva pertinet.” In his extricandis chartae parco. Scilicet torquet se M. ut synizesin »inelegantem” ex Lucilio removeat. Libri (Non. 223. 25): »atque erunt dum sibilus instilis”. Lipsius: »acquierunt, tum sibilus instat” vel »infit”. Scribendum erat *atquierunt*. Illa synizesis dura est; sed non agitur de Lucilio ad leges quasdam revocando, sed norma, quam secutus est, eruenda; non conceditur ut quae sint minus elegantia, propterea a Lucilio abiudicemus. Sensu haec esse cassa, causae suae serviens dixit M. Probandus igitur Lipsius, et admittenda illa contractio, quemadmodum aliae, de quibus supra vidimus, non durior quam cum *tenuia* in duas syllabas coalescit. Quodsi simile non videatur, comparentur Horatiana et Vergiliana *annuērunt, dedērunt, tulerunt, stolerunt*, alia.

Finem faciam in proverbio inc. 175. Hieronymus ad Chro-

matium Epist. 7. vol. IV. 2, p. 14 Mart., 340 ap. Mignium habet aliquot proverbia quibus significatur prava pravis socian-da esse: »accessit huic patellae dignum operculum" (*εὔρεν ἡ λο-πὰς τὸ πᾶμα*), »perforatam navem debilis gubernator regat", »caecus caecos ducat in foveam." His additur: »similem habent labra lactucam" ex Lucilio sumtum, i. e. dura labra inve-niunt durum, mollia molle pabulum, asinus carduos devorat. Ita comparatur labrorum cum pabuli durities; rusticitati terrae, de qua conqueritur Hieronymus, conveniebat rusticus sacerdos Lupicinus. At si proverbium, ut Muellero videtur, fuit: »simi-lem habent lactucam labra comedente (dativus) asino carduos" dictum non est in duas res quae apte consociantur, sed com-paratur labrorum deformitas cum asininis. Ut sua vis sit dictæ, non labra cum labris, nec pabulum cum pabulo, sed labra cum pabulo componenda sunt; *similem* non est asino, sed sui similem. Brevius id, ut in dicto omnium trito sermone, si-gnificatur, quare explicationem addidit Hieronymus: »asino car-duos comedente", malim: »*de* asino c. c. (sc. sumtum)." Qua opportunitate Crassus *ἀγέλαστος* hoc proverbium audiverit sic, ut risum ei exprimeret, frustra quaerimus, sed non tam fa-tuus fuit sine dubio homo, ut cum per totam vitam non ri-sisset, semel asino adspecto solitam severitatem deponeret; hoc proverbium de asino sumtum ita apte aliquis eo praesente usurpavit, ut sihi temperare non posset. Verba Hieronymi sunt: »In mea enim patria rusticitatis vernacula Deus venter est et in diem vivitur; et sanctior est ille, qui ditior est. Ac-cessit huic patellae iuxta tritum populi sermone proverbium dignum operculum, Lupicinus sacerdos, secundum illud quo-que, de quo semel in vita Crassum ait risisse Lucilius: simi-lem habent labra lactucam asino carduos comedente. Videlicet ut perforatam navem debilis gubernator regat et caecus caecos ducat in foveam, talisque sit rector, quales illi qui reguntur."

Poteram plura tangere, sed consulto ea praetermisi, quae olim a me tractata sunt in Coniectaneis, nisi ubi ad notan-dam hanc editionem necesse erat. Non in animo erat, si un-quam ad editionem pervenissem, coniecturas a me propositas in contextum recipere omnes; non tanquam emendationes du-bio maiores a me proponebantur multa; sed tamen etiam

post Muelléri editionem plerisque locis defendo, quae tum posui.

Disputatur subinde de Lucilii *arte* metrica, quid *curaverit* in versibus, quid *numquam admiserit*; equidem vereor ne parum recte hoc saepe fiat in eo poeta, cuius ex multis milibus versuum nihil habemus praeter laceras quasdam reliquias. Quod si ex iis, quibus tempus pepercit, coniectura facienda est, non esse videtur cur, quemadmodum in Plauto factum est, sic in Lucilio Horatio obloquamur durum componere versus hunc poetam dicenti. Nec vero in singulis valde repugnant admiratores eius, identidem Lucilium semel, bis, ter a norma descivisse concedentes; ubi vero ratio concluditur et poetam durum et parum elegantem quis dicere audet, ibi vero indignantur. Sed ne ambitiose quidem quaerenda sunt exempla; quavis fere fragmentorum pagina invenias, quae minus suaviter in aures influant. Quales videntur, ut ex multis aliquot proponam, tales versus?

Has Aeli scriptas res ad te misimu' Luci.

Aut Neptunu' pater, Liber, Saturnu' pater, Mars.

Quom illic vidissent Hortensiu' Postumiusque.

Pulmentaria et intibus aut aliqua id genus herba, quae sunt ex primis paginis sumta. Octavam hexametrorum partem dixi legitima caesura semiquinaria carere Coni. II. p. 71 et not.; numerus hic non valde nunc imminutus est. Nul-
lus poeta saepius s finale extrusit. Eliduntur non tantum monosyllaba longa in brevi syllaba sed etiam iambica vocabula, quae constat parum elegantia esse et a plerisque evitata. Cf. Lachm. ad Lucr. III. 954, Mueller, de re metr. p. 425 sq. Sic omnes consentiunt scripsisse Lucilium:

in re agenda ipsa ridicula (28, 50)

hoc tum ille habebat et fere omnem (29, 4)

sicut te quem aquae (hexam. 30, 16)

malo hercle vostro (29, 35)

....stabulique fimo atque sucerdis (hex. 30, 98)

et virtute *tuæ* et claris (30, 13):

Durissimum omnium exemplum, in dactylicis scilicet, esset VIII. 3 «cum poclo bibo eodem», quod Lachmannum movit ut cum hiatu *eodem* disyllabum statueret. Id removit Muel-lerus, statuens *bibo* pyrrhichiacum esse. Tum XXIX. 48:

coïcito te intro ac *bóno animo* es”

satis durum. Correptionem Graecam cum hiatu in dactylicis habes XXX. 40: «quid servas quò eam, quid agam? quid id adtinet ad te?” Porro synizesin saepius admisit, velut satis dure in *ai* (dativorum), in *ei*: *iligneis* (VIII. 19), *mei*, *meo*, in *iu*: *promunturium*, in *ia*: *iniuriatum*, *dominia*, *mendacia*. Caesura in septenariis aliquoties negligitur. Nulla fere est causa, quin suum patronum inveniatur, et excusationes singulis paratae sunt; at qui tam saepe excusatione indiget, non sane diligentissimus est.

In structura periodorum tanta utitur libertate, ut paene dissolutus videatur; modo verbosus est, modo periodum incohatam relinquit. Veluti:

Cassiu’ Gaius hic operarius, quem Cephalonem dicimu’, sectorem furemque — *hunc* Tulliu’ nequam iudex heredem facit (XI. 22).

Terriculas Lamias, Fauni quas Pompiliique instituere Numae, tremit *has* (XV. 5).

Verum haec ludus ibi susque omnia deque fuerunt, susque haec deque fuere, inquam, omnia ludu’ iocusque [(III. 11)].

In his qui negligentiam studio quaesitam agnoscit, non mecum facit, cum potius existimem Lucilium ingenio ductum illam sponte dictionem secutum esse, quae cum satirae libertate an licentia conveniret. Quodsi vel maxime non ad unguem factus est, tamen hoc summa laude dignum, quod metrum antea heroico carmini proprium ad vitae vulgaris consuetudinem accommodavit. Multo hoc magis placere debet quam si comtos et elegantes versus fudisset et sententias rotundas, quibus ingenii vigor festivasque et lepores deessent. Maiora fragmenta — quamquam haec quoque non multis versibus continentur — omnia proprium habent *τύπον*, quem facile agnoscas et sive protervam lasciviam spectas, sive verborum proprietatem, habent quo se distinguant a quibusvis monumentis ingenii Romani. Conferas mihi V.8.

(«quo me habeam») et VI. 16 («cui neque»), et invenies aliquid vere Romanum, non extranea doctrina tinctum, quod quo rarius est, eo pluris faciendum. Familiarem sermonem duris subinde versibus et sermone, quem cultius aevum Augusteum aspernabatur, maluit exprimere, quam tornatos versus et urbanam elegantiam legenda proponere.

Inter Gerlachii et Muellerei editionem tantum interest quantum inter subitaneum laborem et diligentem recensione. Et magnifice praedical Muellerus: »novem annorum moras, quas »sanxit operi, quod non modo praesentis aetatis, etiam futurae »probaretur iudiciis, Flaccus ille Venusinus Auruncae alumni »aemulus, aequasse (se) atque adeo superasse." Sed cum illa diuturna horum fragmentorum commentatio magnum fructum tulerit, contra haud scio an eadem aliquod incommodum traxerit. Scilicet longa meditatione et tractatione eorundum versuum sit ut tandem dura et vitiosa minus offensioni sint, tandemque patienter ferantur ea, quae, si auctoritas abesset, non tolerarentur. Atque haec res omnium difficilima est in hoc argumento, quod in paucitate fragmentorum et proprietate sermonis Luciliani, diversa illa ab Horatiano genere, saepe norma deest et amussis, ad quam singula exigamus; saepe dubii haeremus, utrum librarii nos ludant, an Lucilius plus sibi libertatis sumserit, quam aliis permittatur. Muellerus nobis saepe nimia Lucilio suo concessisse visus est, eaque admisisse, quae vix aut ne vix quidem intellegantur aut contra sermonem peccent. De quo cum iudicium hic illic anceps sit, illud tamen dolendum, quod illa imperfecta conamina in contextum recepit, quo facto emendandi via aliis minus parata est. Dissectis enim in annotatione critica versibus in singula vocabula, ea quae libri offerunt non sub uno conspectu posita sunt. Accedit quod divisus »testimoniis" et »varietate lectionis" nec per eosdem numeros notatis, modo huc modo illuc errare debet oculus. Mihi multo magis commoda videtur ratio quam secuti sunt Meinekius et Bergkius, quam quae Comicorum Tragicorumque Latinorum, Varronis, Ennii fragmentis adhibita est. Vix credo, Muellerum ipsum emendationes, quas recepit, omnes certas evidentesque putare; iis locis, opinor, ubi nil relinquitur nisi divinatio, praestitisset traditam lectionem, vel cum vitiis,

reponere, emendatam autem in marginem relegare, contra, si fragmentum aliquod probabiliter constitutum esset, ut tamen valde a librorum auctoritate recederetur, uno tenore scriptum versum vitiosum initio variarum lectionum repraesentare. Spe-
randum est, ut, si ad Nonium editor accesserit, in recipiendis suis coniecturis minus periclitetur; nam tales auctores non eduntur ut desideriis satisfiat eorum, qui uno tenore legere cupiant, sed ut ex iis tanquam ex intemerato fonte hauriri possit, quid alii dixerint.

Lucilii aetatem non excedere saeculum a. C. secundum, sed maturius incepisse, quam plerique auctore Hieronymo statuunt, verissime nobis iudicare videtur Muellerus p. 289. Nam quae sunt in eius satiris temporum notae, omnes intra annos 600 et 650 cadunt (Coniect. II p. 76, 79, al.). Qui autem a^o 606 demum eum natum putant, inextricabili errore implicantur. Quae contra de ordine librorum editorum statuit M., ea nulla fide digna sunt. Putat enim libros quinque postremos editos esse ante reliquos, idque constare ex his versibus l. XXIX. 21:

Apolost numen, qui te antiquis non sinet
deliciis maculam atque ignominiam inponere,

collatis cum VII. 4:

huncine ego unquam Hyacintho hominem cortinipotentis
deliciis contendi?

Nempe discidio facto queritur Lucilius, ut statuit M., quod priore loco illum Hyacinthum cum deliciis Apollinis comparasset. Hinc consequetur, eo iudice, non ut unus ille liber VII sit scriptus post XXIX, sed omnes XXV; neque id tantum, sed ut «certe maior pars» horum librorum «non ita multis annis» post XXVI—XXX editi sint, «cum calamitum flos spatio temporis sat exiguo contineri soleat». Equidem quamdiu exoleti remediis adhibitis iuventutem prae se ferre possint ignoro — nec scire fas est omnia —; illud scio, si verum sit quod opinetur M., plerasque satiras compositas esse a sene et sene voluptario quidem, quoniam quaedam temporis notae sunt annorum 645 et 646, poeta autem a^o 652, natus annos 78, decessit. At vide praeterea quid sumat M.:

Locus XXIX. 21 non est corruptus. (Id precario statuitur;

an bona videtur sententia: »Apollo, qui non sinet, est numen"? (Hoc languidum).

Verba ibi relata ad Lucilium (*te*) dicta sunt.

Lucilius comparaverat puerum meritorium cum Hyacintho.

Is puer non est alius quam qui memoratur VII. 4.

De singulis his potest disputari, et tamen omnia concurrant necesse est, antequam umbram demonstrationis habeamus. Non haec copiose redarguerem, nisi M. initio statim operis, p. IX hoc »extra controversiam positum" diceret et »vix quemquam futurum", qui de his dubitet. Eiusdem generis est p. IX »principio l. XXVI aperte — initia tum primum poeticam capessentis et saturam sibi vindicantis — poetae declarantur". Nam quis docuit illa: »nec doctissimis, nam Gaium Persium haec legere nolo, Iunium Congum volo" (XXVI. 1) ex libro XXVI, et quidem ex initio huius libri sumta esse? Contra quod est certum et indubitatum testimonium, unde apparet librum I post a. U. 625 (nec multo post, ut videtur) scriptum esse, omittitur; in eo libro v. 11 »nec si Carneaden ipsum Orcu' remittat" legitur; eum mortuum esse Ol. CLXII. 4, 625. U. C., 129 a. C. novimus diserto Apollodori testimonio apud Diog. Laert. IV. 65. Et undecimum librum scriptum esse eo tempore, quo Opimius ardebat infamia ex bello Iugurthino, i. e. utique post a^o 642 (rogatio Mamilia est a^o 644) apparet ex XI. 19. Haec utilius erat de singulis libris anquirere quam in universum exponere, aut dubia admodum coniectura niti. Sed omnino ad locum definiendum, quem L. tam in historia litterarum quam inter aequales cives sibi vindicat, ad temporis rationes constituendas, ad quaestionem solvendam, num dramata satirica in sylloge Luciliana fuerint non multum contulit nec conferre voluit editor, ut qui intellegeret, ante omnia nunc fragmenta perpoliendi et, quatenus fieri posset, ad pristinum nitorem revocanda esse.

Groningae M. Februario.

a^o 1873.

C. M. FRANCKEN.

NOVA FRONTONIANA.

Laborat Grammatica Latina in epist. VII ad M. Caesarem p. 18 ed. Naberii, vs. 5 sqq. *Ego denique olim iam me puto satis amari, tibi autem nondum etiam quantum me diligas satis est.* Oratio Latina erit, si aut diligis aut esse correxeris. Mox legimus: *namque in dies plus amando efficis, ne quod ante [diem] amaveris, plurimum fuerit, abiecto diem, s. dies, ut habet man. sec.* Sin minus, certe necessarium foret, *ante hunc diem, quod ipsum quominus verum habeatur, non obnitar.*

Libr. III ep. VII p. 46, vs. 10. *Et amem te; tu quas εἰδύνας in eandem rem demonstrata ratione quaesiveris et inveneris, mitto mihi cell.* Imo vero: *Ita amem te, tu cell.* Ep. XV. p. 33, vs. 1 sqq. *Alcibiadem vero (Socrates) ceterosque adulescentes genere aut forma aut opibus feroces quo pacto appellare atque adfari solebat? per iurgium an per ΠΟΛΙΤΙΑΝ? exprobrando acriter quae delinquerent an leniter arguendo?* Non persuadet mihi doctissimus editor cum Hauptio suspicanti sic Frontonem vertisse vocabulum Latinum, quod est urbanitas. Ex usu Polybiano adiectivi πολιτικός, ad quem provocant, eiusmodi quid credi posset, si scriptum foret πολιτικόν, sed πολιτίαν (i. e. πολιτείαν) poni notione a vera vocabuli vi tam longe diversa ne a Frontone quidem potuit. Potius crediderim genuinam lectionem esse ΠΑΙΔΙΑΝ, i. e. iocum. Ep. XVI. vs. 3. *supra aetatem quanta est.* Codex *quantus* et corr. *quantum*. Nescio an potius rescribendum sit: *supra aetatem qua nunc es.* Ep. XXI. p. 57. *Mane ad te non scripsi, quia te commodiorem esse audieram, et quia ipse in alio negotio occupatus fueram.* Urbanus Caesarem ad magistrum scripsisse suspicor: *et quia ipse in aliquo negotio occupatus fueram.* Scribere ad dilectum suum Frontonem ei otium erat, opinor, non negotium.

Lib. IV, ep. VIII p. 71, vs. 8: *ulcus autem illud* ΑΠΕΡΤΑΝ ΣΤΑΙ τῆς ἀρτηρίας. Adnotat Naberus: fortasse ἀπεξήρανται. Parum huic coniecturae favent quae praecedunt: SANE QUIDEM quod ad vires adlinet incipiunt redire: pectoris etiam dolor nullus residuus: *ulcus* ΑΥΤΕΜ cell., unde credo apparet vulnus pectus habere quam antea. Ne multa: scripsit Fronto: *ulcus autem illud* ἀπηγρίανται τῆς ἀρτηρίας. Cf. Pape in voc. ἀγριαίνω. De composito nemo dubitabit, qui contulerit ἀπαγριοῦν. Vide etiam V, ep. 27, p. 83. — Lib. V, ep. 5, p. 78. extr.: *Vel fumum inquit patriae* CAIUS poeta. Iacobsius: GRAIUS poeta. Imo vero CHIUS poeta, Homerus. Cf. Od. α, 58.

Ep. 23, p. 82. *Praeterea in hac materia diutius laborandum est, ut factum credatur, quam ut irascatur.* Respondet haec Fronto discipulo, qui ei miserat argumentum declamationis hoc: *Consul populi Romani, posita praetexta, manicam indit, leonem inter iuvenes quinquatribus percussit populo Romano spectante. Apud censores expostulatur.* Dubium non est Frontonem in responso hoc dicere, difficilius esse auditoribus persuadere rem tam indignam revera factam esse, quam excitare eorum iram et indignationem; itaque scripsisse censendus est: — *diutius laborandum est, ut factum credatur, quam ut ira nascatur.* Infelicitur Schopenus: AUGERATUR.

Ad Verum imper. ep. I. extr. p. 129. *Expleverim: si ob militaria facinora, cur non Camilli? cur non (Capito)lini? cur non Curii* cell.?

Epist. Graec. IV p. 245, vs. 10. ἤδη δέ τινος καὶ αὐταῦς [πως] ὑποδιδόντας. Imo ἐπιδιδόντας. Mox pro φίλοις l. φίλαι. P. 243, vs. 7 dele ἐορτάζειν.

Iamque Frontonem depono de manibus, numquam posthac inspecturus scriptorem tam ieiunum atque ineptum, ut satis mirari non possis, eiusmodi tamen hominem suspexisse et admiratos esse aequales eosque non τοὺς ἐπιτυχόντας, sed ipsum imperatorem philosophum! Quanto melius consultum fuisset eius gloriae apud posteros, si eorum quae scripsit nulla servata esset litera!

Scribebam
Traiecti ad Rhenum.

H. VAN HERWERDEN.

LECTIONES VALERIANAE.

Valerius Maximus 2, 3, 1¹⁾). Postquam capite census primum a C. Mario milites lectos esse narratum est, haec adduntur: *Is enim novitatis suae conscientia vetustati non sane propitius fuit, memorque, si militaris ignavia humilitatem spernere perseveraret, se a maligno virtutum interprete velut capite censum imperatorem compellari posse.*

Haud, opinor, ignavia causa fuit ob quam capite censi ab imperatoribus sacramento antehac non rogabantur, imo fastidium potius atque superbia. Hoc ipsum Valerium expressis verbis significasse credo. In *araignavia* enim nescio an lateat *arrogantia*. Scribas igitur *si militaris arrogantia humilitatem spernere perseveraret*. Cf. Plut. Mar. c. 9. Ἑστρατολόγει παρὰ τὸν νόμον καὶ τὴν συνήθειαν, πολὺν τὸν ἄπορον καὶ δοῦλον καταγράφων τῶν πρόσθεν ἡγεμόνων οὐ προσδεχομένων τοὺς τοιούτους, ἀλλ' ὥσπερ ἄλλο τι τῶν καλῶν, καὶ τὰ ὅπλα μετὰ τιμῆς τοῖς ἀξίοις νεμόντων, ἐνέχυρον τὴν οὐσίαν ἐκάστου τιθέναι δοκοῦντος.

2, 4, 4. *Atellani autem ab Oscis acciti sunt. quod genus delectationis Italica severitate temperatum ideoque vacuum nota est: nam neque tribu movetur nec a militaribus stipendiis repellitur.*

Post movetur actor intercidissee videtur. Cf. Liv. 7, 2, 12: *Eo institutum manet, ut auctores Atellanarum nec tribu moveantur et stipendia... faciant.*

2, 7, 8. *Rullianus... victor... lictorum se verberibus lace-randum praebeuit, ut in acie exceptorum vulnerum nodosis ictibus cruore renovato victoriarum... titulos respergeret.*

---

1) Editionem secutus sum, quae Halmii curis Lipsiae prodit a. 1855.

Ex *nodosisictibus* veram quaeso et genuinam elicias lectionem *nodosis stipitibus*.

2, 10, 2. Ad Africanum in Liternina villa degentem complures praedonum duces eodem forte tempore confluisse narratur, non vitae eius hostes, sed virtutis admiratores. Qui — ita scriptum est — *postes ianuae . . . venerati, cupide Scipionis dexteram adprehenderunt ac diu osculati positae ante vestibulum donis, quae deorum immortalium numini consecrari solent, laeti quod Scipionem vidisse contigisset, ad lares reverterunt.*

Praedones illos, non ad *lares*, sed ad *naves* rediisse crediderim.

2, 10, 6. *Missus ad eum [i. e. Marium] occidendum . . . servus publicus . . . et senem et inermem et squalore obsitum strictum gladium tenens adgredi non sustinuit, et claritate viri obcaecatus abiecto ferro attonitus inde ac tremens fugit.*

Servus ille non hercle claritate viri obcaecatus est, imo vero claritate s. fulgore oculorum eiusdem viri. Cf. Plut. Mar. 39: λέγεται τὰ μὲν ὄμματα τοῦ Μαρίου φλόγα πολλὴν ἐκβάλλοντα τῇ στρατιᾷ φανῆναι. Quamobrem corrige sodes *claritate visus obcaecatus*. Cf. Cic. apud Plin. N. H. 7, 2, 2: *esse homines, qui visu effascinent, interimantque quos diutius intueantur.*

3, 5, 1. Postquam nonnulla enarrata sunt de Scipione superioris Africani filio, qui a patris virtute admodum degenerasset, haec adduntur: *dii boni, quas tenebras e quo fulmine nasci passi estis!*

In his *fulmine* vitiosum esse affirmare non dubito. Rectam nimirum habebis comparisonem corrigendo *lumine*.

3, 8, E. 5. *Universa civitas Atheniensium, iniquissimo ac truculentissimo errore instincta, de capite decem praetorum, qui apud Arginussas Lacedaemoniam classem deleverant, tristem sententiam tulerat.*

Errore instincta num recte dici possit vehementer addubitare audeo. Sana lectio haud scio an restituatur *furor* *instincta* scribendo coll. quae in fine leguntur: *nec timuit Socrates ne consternatae patriae undecimus furor mors ipsius existeret.* Etenim *instinctus* tantummodo coniungi solet cum iis verbis, quae animi motum vehementiorem significant. Quamobrem ira

instinctis corrigere non dubito loco, qui legitur 4, 1, 8: nec quisquam dubitavit, quin in eo scribendo ira tinctis adversus Asiaticum verbis usus esset, ubi ins propter similitudinem praecedentis ira intercidissee videtur.

4, 1, E. 7. *A piscatoribus in Milesia regione everriculum trahentibus quidam iactum emerat.*

Immo *captum*, vel potius *capturam*. Illud legitur apud Pomponium Dig. 18, 1, 8 § 1: *captus piscium vel avium emitur*, hoc vero apud ipsum Valerium 4, 1, E. 7: *piscium capturam vendidisse*.

4, 2, 3. *Non contentus... Scipio auctore senatu in Capitolio Iovis epulo cum Graccho concordiam communicasse, filiam quoque ei Corneliam protinus ibi despondit.*

Concordiam cum aliquo communicare quidnam sibi velit neque ego intelligo, neque credo quisquam intelleget umquam. Minime vero *coīcassee* (i. e. *communicasse*) in antiquissimis olim libris, sed *ēciliasse* (i. e. *conciliasse*) scriptum esse crediderim. *Concordiam conciliare* invenies apud Gellium 2, 12: *concordia per eos potissimum restitui conciliarique possit*.

4, 3, E. 1. *Pericles Atheniensium princeps, cum... Sophoclea in praetura collegam haberet atque is publico officio una districtus pueri ingenui praetereuntis formam impensioribus verbis laudasset, intemperantiam eius [inrecepavit].*

Praetulerim publici officii cura districtus coll. 8, 7, E. 15 *maximarum rerum cura districtus*.

4, 4, 6. *Quae postquam senatus a consulibus accepit, et agrum Atili ilico colendum locari et alimenta coniugi eius ac liberis praeberi resque, quas amiserat, redimi publice iussit.*

Vereri me confiteor, ne ilico ex dittographia ortum veraque lectio sit *agrum Atili colendum*. Fere eadem, quae hoc loco a Valerio, a Seneca traduntur in Dial. 12, ad Helviam c. 12, apud quem tamen nullam in hac re festinationis mentionem factam esse video. Scribit enim: *Attilius Regulus, cum Poenos in Africa funderet, ad senatum scripsit mercenarium suum discessisse et ab eo desertum esse rus, quod senatui publice curari, dum abesset Regulus, placuit*. Cf. quae iam antea de simili scripturae vitio annotavi ad Ciceronis Antonianam 8, 2, 7¹).

1) In Coniectaneis Latinis p. 75

4, 5, 3. [Cicereius] *ut vidit omnibus se centuriis Scipioni antefferri, templo descendit abiectaque candida toga competitoris sui suffragatorem agere coepit, ut scilicet praeturam melius Africani memoriae concederet quam sibi vindicaret.*

Campum Martium iure quodam templum h. l. vocari contendunt interpretes, non solum quod Marti sacer esset, sed etiam quod consularibus esset auspiciis consecratus. Equidem in talibus quid constans atque perpetuus loquendi usus iubeat vetetve, quam quid possit dici an non possit inquirere satius puto. Usus ille autem campum nusquam locorum templum vocatum esse docet. Quae quum ita sint, *extemplo* scribendam esse censeo. Deinde vero pro *descendit discessit* corrigas. Prorsus simili vitio deformabatur olim locus in Ciceronis *Planci* (14, 33): *Consuli P. Nasicae praeco Granus, medio in foro, cum ille edicto iustitio, domum descendens cell. Manutius pro descendens discedens* h. l. legendum esse monuit.

4, 7, 2. Quo enim impetu, qua perseverantia animi Blossius et Pomponius et Laetorius tropaea ac triumphos eorum adiuvissent, furiosi conatus tam strenui comites, sinistris quidem auspiciis amicitiae condicionem secuti, sed quo miseriora, hoc certiora fideliter cultae nobilitatis exempla.

Correctiorem, ni fallor, et elegantioram habebis sententiam, si pro *certiora celsiora* scripseris.

4, 8, 3. [Q. Censidius] *amaritudinem publicae confusionis privata liberalitate mitigavit, opportune mirificeque testatus se nummorum suorum, non civilis sanguinis esse faeneratorem.*

Pro *mirificeque* ut *munificeque* corrigatur rerum et verborum contextus enixe requirit.

4, 8, 4. *Asiani bello captam Attalo regi muneris loco [Populus Romanus] possidendam tradidit... Ipsa victoria donum felicius, quia multum occupasse invidiam habere potuit, tantum tribuisse gloria carere non potuit.*

Demiror editores nondum vitium manifestum sustulisse, quo sententiae tenor aliquantum impediatur. Nemo enim non facile sibi persuadebit pro *multum quantum* revocandum esse, ut sequens *tantum* verbum habeat apte sibi respondens.

5, 1, E. 5. [Campani] *militibus vestem, arma, equas, com-*

meatum benignissime praestando et inopiam et deformitatem Romanae cladis mutarunt. —

Immo hercle mitigarunt.

5, 3, E. 3. *Detrahe Atheniensibus Thesea, nullae aut non tam clarae Athenae erunt, si quidem ille vicalim dispersos cives suos in unam urbem contraxit, separatimque et agresti more viventi populo amplissimae civitatis formam atque imaginem imposuit... Huius tamen summoti ab Atheniensibus Scyros, exule minor insula, ossa mortui cepit. —*

Inficetam et insulsam lectionem, qua Scyros insula Theseo exulante minor fuisse traditur, Valerio obtrudere nolim. MSS. quinque Torrenio teste *exulis* habent. Nempe scripsit olim noster *Scyros exilis et inops insula*.

5, 5, 3. *Tantum... amorem princeps parensque noster insitum animo fratris Drusi habuit, ut cum... gravi illum et periculosa validudine in Germania fluctuare cognosset, protinus inde metu attonitus erumperet. —*

Probari nequit h. l. *fluctuare*, quippe quod verbum translata significatione non ad corpus, sed ad animum referri soleat, quum fere idem valeat, quod *agitari*, *turbari*, *dubium esse*. Ex *-afluctuare* mecum elice sodes *afflictari* et sanam habebis sententiam. Cf. Catilinaria I, 13, 31: *Ut saepe homines aegri morbo gravi, cum aestu febrique iactantur, si aquam gelidam biberint, primo relevari videntur, deinde multo gravius vehementiusque affliguntur*; Suet. Tit. 2: *gravi morbo afflictatus diu*.

6, 2, 1: *Ancipiti igitur casu salus eorum fluctuabatur, eodem tempore et victoribus et iratis subiecta.*

Littera *s*, quae est ultima v. *iratis* prave h. l. geminatum est. Valerius sine dubio scripsit *iratis obiecta*, quia obiciendi verbum in eiusmodi locutione omnium usum receptum est.

6, 3, 1. *Viguit in nostra civitate Ti. et C. Gracchorum summa nobilitas ac spes amplissima. sed quia statum civitatis conati erant convellere, insepulta cadavera iacuerunt supremasque humanae condicionis honos filiis Gracchi et nepotibus Africani defuit. quin etiam familiares eorum, ne quis reipublicae inimicus esse vellet, de robore praecipitati sunt.*

Haereo in vv. *de robore*, siquidem *robur* Festo auctore locus est, non de quo malefici, sed in quem praecipitabantur. Minime

placet Torrentii coniectura, *de rube* corrigentis. quia contra fidem est historicam. Equidem in *liberum* potius scripserim. audacissima sane coniectura, sed cui veterum testimonia favent. Cf. App. B. C. 1, 16: *κάν τῷδε τῷ καθάρῃ πύλλαι τε τῶν Γραρχίων καὶ Γράρχης αὐτὸς, εἰλούμενος περὶ τὸ ἱερὸν, ἀνγρέθη κατὰ τὰς θύρας, παρὰ τοὺς τῶν βασιλέων ἀνδριάντας. καὶ πόντας αὐτοὺς νοκτὸς ἐξέριψαν εἰς τὸ ἰεῦμα τοῦ ποταμοῦ.* — Liv. Epit. 58: *Quum iterum tribunus plebis creari vellet Gracchus, auctore P. Cornelio Nasica, in Capitolio ab optimatibus occisus est... et inter alios, qui in eodem seditione occisi erant, insupultus in flumen proiectus.*

6, 8, 7. Antius Restio a triumviris proscriptus spoliatusque a domesticis, unum tantum servum fugae comitem habuisse narratur, vinctum atque inexpiabili litterarum nota inustum. De quo servo haec deinceps traduntur: *ut sensit cupidos sanguinis milites supervenire, amoto domino regum extruxit ei que egentem a se comprehensum et occisum senem superiecit.*

Locus, quem *egentem* in ordine occupat, a *senem* remotior, corruptionis suspicionem movet. Deinde vero iure quodam mirari possis, senex ille, miser sane consilii que inops, cur tandem *egens* potissimum dicatur. Melioris ni fallor lectionis Paridis Epitome ansam praebet, in qua haec leguntur: *amato domino regum extruxit ei que ardenti comprehensum et occisum senem superiecit.* His ductus veram lectionem ei que in consensu esse conicio.

7, 1, 2. *Cam... Gyges... inflatus animo Apollinem Pythium sciscitatum venisset an aliquis mortalium se esset felicior, deus ex abdito sacrarii specu voce missa Aglaum Psophidium ei praelulit. is erat Arcadum pauperrimus, sed aetate iam senior terminos agelli sui numquam excesserat, parvuli raris fructibus contentus. verum profecto beatae vitae finem Apollo non adumbratum oraculi sagacitate complexus est.*

Pro *excesserat* restituendum est *extenderat*, ut rectior sit sententia atque emendatio. Cave enim putes, Arcadem illum ultra agellum suum pedem numquam posuisse. Pro *adumbratum* *adumbratim* corrigo, quo adverbio Lucretius 4, 361 usus est.

7. 2, E. 10. Age Philippi quam probabilis epistola, in qua

Alexandrum quorundum Macedonum benivolentiam largitione ad se adtrahere conatum sic increpuit: 'quae te, fili, ratio in hanc tam vanam spem induxit, ut eos tibi fideles futuros existimares, quos pecunia ad amorem tui compulisses?' a caritate istud pater † auus o Philippus maiore ex parte mercator Graeciae quam victor. —

Corrupto et mutilo loco sententiam quodammodo restituere conatus sum in hunc modum supplendo: *a caritate istud paterna audiuisset olim Philippus ipse maiore ex parte mercator G. q. v.*

7, 2, E. 16. *Magone... Cannensis pugnae exitum senatui Poenorum nuntiante inque tanti successus fidem anulos aureos trium modiorum mensuram explentes fundente, qui interfectis nostris civibus detracti erant, [Hanno] quaesivit an aliquis sociorum post tantam cladem a Romanis defecisset.*

Corrige sis *effundente*; *ef-* in praecedenti latere *-es* nemini opinor non perspicuum est.

7, 3, 4. *Q. Fabius Labeo, arbiter ab senatu finium constituendorum inter Nolos ac Neapolitanos datus, cum in rem praesentem venisset, utrosque separatim monuit, ut omissa cupiditate regredi † modo controversia quam progredi mallerent.*

Molesta illa modo controversia sententiae tenorem non leviter obstruunt atque impediunt. Suspicio me tenet, in archetypi margine olim adscriptum esse *mota controversia* a librario negligentiori, qui, quum suo loco i. e. inter *cum* et *in* illa verba recipere omississet, calami errorem quodammodo corrigere voluerit, deinde alium hominem nescio quem somniculosum inter describendum ei loco illa praepostere assignasse, ubi nunc leviter mutata legantur. Quae quum ita se habeant, restituendum videtur: *cum mota controversia in rem praesentem venisset, utrosque separatim monuit, ut omissa cupiditate regredi quam progredi mallerent.*

7, 3, 9. [Sentius Saturninus Vetulo] *cum a triumviris inter proscriptos nomen suum propositum audisset, continuo praeturae insignia invasit... vehicula comprehendit, hospitin occupavit, obvios summovit ac tam audaci usurpatione imperii in maxima luce densissimas hostilibus oculis tenebras offudit. idem ut Pu-*

teolos venit, perinde ac publicum ministerium agens summa cum licentia correptis navibus in Siciliam... penetravit.

Saturninus ille naves corripiendo, quasi publicum ageret ministerium, non tam licenter credo quam confidenter se gessit. Quamobrem pro *cumlicentia* scribas quae *so confidentia*.

7, 5, 2. Postquam narravit, P. Nasicam, cum aedilitatem curulem peteret, manumque cuiusdam rustico opere duratam apprehendisset, ioci gratia illum interrogasse an manibus solitus esset ambulare, deinceps addit hoc dictum Scipioni repulsae causam attulisse. Tum vero finit narrationem his verbis: *igitur civilis nostra nobilium iuvenum ingenia ab insolentia revocando magnos et utiles cives fecit, honoribusque, non patiendo eos a securis peti, debitum auctoritatis pondus adiecit.*

Nimis diu hic locus intactus relietus est. Aut enim fallor, aut scurrilis petulantia, quo hominem boni frugi laeserat, Scipioni repulsae causa fuit. Pro *securis* igitur *scurris* corrigas.

7, 6, 4. C. Mario Cn. Carbone consulibus civili bello cum L. Sulla dissidentibus... *senatus consulto aurea atque argentea templorum ornamenta, ne militibus stipendia deessent, conflata sunt... Non... patrum conscriptorum voluntas, sed laeterrimae necessitatis truculenta manus illi consulto stilum suum impressit.*

Stilum Scto imprimere num recte dicatur pro *Sctum scribere*, donec exemplo comprobetur, non dubitare nequeo. *Stilum* mutilam vocem esse suspicor et decurtatam, Valerium vero scripsisse *sigillum*. *Sigillum imprimere* alicui rei, pro consignare s. obsignare aliquid, legitur apud Cic. Acad. 2, 26, 86; Curt. 3, 7 (18), 14.

7, 8, 4. Pompeius Beginus... *cum testamento fratris praeteritus esset et ad coarguendam iniquitatem eius binas tabulas testamentorum suorum in comitio incisas habita utriusque ordinis maxima frequentia recitasset... cineres fratris quietos esse passus est.*

Pro *habita adhibita* revocandum est. Etenim propter praecedens -as sequens ad- facile interire potuit. Verbum *adhibere* absolute usurpatum esse pro *in consilium adhibere*, pluribus locis probari potest. Cf. ipse Valerius 9, 5, E. 2: *adhibitis Asiae principibus*; Cic. Fam. 4, 7, 6; 11, 7, 1; de Off. 3, 20, 80.

8, 11, E. 5. *Natura, quem ad modum saepe numero aemu-*

lam virium suarum artem esse patitur, ita aliquando inritam fesso labore dimittit. —

Malim inrito fessam labore.

8, 12, 1. *Sapientissimi... artis suae professores sunt a quibus et propria studia verecunde et aliena callide aestimantur.*

Immo vero *candide* i. e. integre atque vere. Cf. interpretes ad Hor. Ep. 1, 4, 1; Mart. 4, 87, 4.

8, 12, E. 3. *Mirifice... ille artifex, qui in opere suo moneri se a sutore de crepida et ansulis passus, de crure etiam disputare incipientem supra plantam ascendere vetuit.*

Pro crure sura praetulerim, quam multo acutior lectionem Paridis habet Epitome: *Quidam sutorem de sura disputare incipientem supra plantas ascendere vetuit.*

8, 13, E. 1. [Masinissa] *exercitus equo insidens noctem diei plerumque iungendo ducit nihilque omnino ex iis operibus, quae adulescens sustinere adsueverat, quo minus senectute ageret omisit.*

Displicet omittendi verbum cum quo minus coniunctum, cuius structurae exempla desunt. Praeterea *opera agere pro opera facere* insolens nimirum dictio est. Emendatae lectionis vestigia Codex Bernensis praebet, in quo legitur *quo millius senectutem ageret*. Pro *millius* corrige sis *milius* et omnia opinor recte se habebunt. Masinissa enim omnia, quae adulescens sustinuerat, propecta aetate sustinere perrexit, ut eo minus senectutis mala sentiret atque incommoda. *Milius* dictum puta pro *lenius* s. *levius* Cf. Cic. Tusc. 2, 22, 55: *Haec cogitatio dolorem mitiorem facit*; Quint. 6, 4: *mitiorem poenam irrogare*.

8, 14, E. 1. [Themistoclem] *ferunt, stimulis virtutum agilitum et ob id noctes inquietas exigentem, quaerentibus, quid ita eo tempore in publico versaretur, respondisse: 'quia me tropaea Milliadi de somno excitant'... Idem theatrum petens, cum interrogaretur, cuius vox auditu illi futura esset gratissima, dixit 'eius a quo artes meae optime canentur' dulcedinem gloriae, paene adieci gloriosam! —*

Extrema haec verba omni sensu prorsus carere mihi videntur. Non magis enim intelligo, quomodo quae in praecedentibus narrata sunt, Valerium inducere potuerint, ut gloriam dulcem praedicaret, quam qua mente gloriae dulcedinem illam

gloriosam vocarit. Potius crediderim, insatiabilem gloriae cupiditatem Themistoclis admirationem eius movisse, quippe cuius ipsius exempla supra attulisset. Quamobrem ut posthac scribatur propono: *cupidinem gloriae, paene adieci ingluviosam!* His verbis aptissime respondent quae continuo sequuntur: *Nam Alexandri pectus insatiabile laudis cell.*

8, 15, 6. [Q. Scaevola] *Asiam tam sancte et tam fortiter obtinuit, ut senatus deinceps in eam provinciam ituris magistratibus exemplum atque formam officii Scaevolam decreto suo proponeret.* —

Malim exemplum atque normam.

9, 1, 3. *Matronae Brutorum domum ausae sunt obsidere, qui abrogationi legis Oppiae intercedere parati erant, quam feminae tolli cupiebant, quia iis nec veste varii coloris uti nec auri plus semuncia habere nec iuncto vehiculo propius urbem mille passus nisi sacrificii gratia vehi permittebat. et quidem obtinuerunt ut ius per continuos viginti annos servatum aboleretur. non enim providerunt saeculi illius viri ad quem cultum tenderet insoliti coetus pertinax studium.*

Vitio laborare extrema verba interpretes fere omnes consentiunt, dissentiunt vero de ratione, qua vitium illud tolli possit. Halmium pro *coetus comptus* maluisse video. Equidem nescio an probabilior medicina afferri possit scribendo ad quem *sumtum* tenderet insoliti cultus pertinax studium.

9, 2, E. 11. *Sicut illi barbari, quos ferunt mactatarum pecudum intestinis et visceribus egestis homines inserere ita ut capitibus tantummodo emineant.*

Aliqua suspicio me tenet post *pecudum corporibus* excidisse. Non enim intestinis et visceribus miseri illi inseri solebant, sed ipsis pecudum corporibus, e quibus intestina et viscera prius egesta erant. Testis est Iulius Capitolinus in vita Marcrini, 12, 5: *duos boves mirae magnitudinis vivos subito aperiri iussit atque his singulos milites inseri capitibus, ut secum conloqui possent, cæteris.*

9, 12, E. 6. *Philemonem autem vis risus immoderati abstulit. paratas ei ficus . . . asello consumente puerum ut illum abigeret inclamavit. qui cum iam comestis omnibus supervenisset, 'quoniam' inquit 'tam tardus fuisti, da nunc merum asello', ac*

protinus urbanitatem dicti crebro anhelitu cachinnorum prosecutus, senile guttur salebris spiritus gravavit.

Extrema verba sensu destituta videntur. *Salebrae* enim sunt asperitates vel impedimenta, quibus locus, alioqui levis et facile pervius, obstruitur. Non intelligo autem, qui fieri possit, ut spiritus vel eius, qui ridendo crebro anhelat, guttur obstruat. Nisi omnia fallunt, saliva vel pituita, ipso crebro anhelitu mota, fauces obturavit. Quamobrem forsitan vera sit lectio *senile guttur salebris pituitae gravavit.*

9, 15, 3. *D. Brutus ... a Furio ... comprehensus, non solum cervicem gladio subtraxit, sed etiam constantius eam praebere admonitus ipsis his verbis iuravit 'ita vivam, dabo'. cunctationem fati aerummosam! o iurandi stolidam fidem!*

Pro *cunctationem* potius scripserim *o evitationem*. Non enim fatum credo cunctabatur, sed Brutus cunctando fatum obire evitabat. In praecedentibus pro *constantius* malim *instantius*.

J. J. CORNELISSEN.

FRONTONIS EPISTOLA GRAECA EMENDATA.

Ediderat Maius: τῶν ἀνθρώπων ἐς τὶ τι δὲ τοῦ ἡλίου ἐρᾷ καὶ πάσχει τὰ τῶν ἐρώντων ἀνατέλλοντος ἐπαιρόμενον καὶ πορευομένου κατασρεφόμενον δύνοντος δὲ περιτρεπόμενον, ἀλλά γ' ἐν γῇ πεσὼν ἀπόλλυσι οὐδὲ εὐμενεσέρου πειρᾶται διὰ τὸν ἔρωτα τοῦ ἡλίου. In Codice repertum est ΑΛΛΟΤΔΕΝΓΕΠΑΘΟΝ, emendavit Naber p. 259. ἀλλ' οὐδὲν γε πλεον ἀπόλλυσι, sine sensu. In ἈΠΟΛΑΤCΙ male latet ἈΠΟΛΑΤΕΙ. Nunc sententia affulget: ἀλλ' οὐδὲν γε πλεον ἀπολαύει — τοῦ ἡλίου.

Deinde pro κατασρεφόμενον reponere sententia suadente μετασρεφόμενον.

In fine epistolae, ἀλλ' ἐγωγέ σοι ἐπιδείξω *ΧΟΤC πρὸς τὸν ΙΑΙCΟΝ ἅμα ἅμφω βαδίσαιμεν, recte Buttman. Ἰλισόν. caetera sic sunt constituenda: — ἐπιδείξω ὍΠΟΤΕ πρὸς τὸν Ἰλισόν — βαδίσαιμεν.

C. G. C.

AD DEMOSTHENIS ORATIONEM

IN MIDIAM.

Operae pretium me puto facturum, si paucas e multis expedium difficultatibus, quibus etiamnum premitur interpretatio elegantissimae orationis, quae oratio si qua alia non sermonis tantum praestantia sed etiam rerum copia ac diversitate lectorem delectat.

Et primum quidem haereo in iis quae leguntur § 5 sq., ubi, posteaquam dixit vulgo non accusatoris sed rei esse exorare iudices (παραιτεῖσθαι), orator ita pergit: ἐπειδὴ τε τοὺς τε κριτὰς διαφθείραντος τούτου (Midiam dicit) καὶ διὰ τοῦτο τῆς φυλῆς ἀδίκως ἀφαιρεθείσης τὸν τρίποδα, [καὶ] αὐτὸς πληγὰς εἰληφώς καὶ ὑβρισμένος οἶα οὐκ οἶδ' εἴ τις ἄλλος πώποτε χορηγὸς ὑβρίσθῃ, ἣν ὑπὲρ τούτων ἀγανακτήσας καὶ συνοργισθεὶς καταχειροτονίαν ὁ δῆμος ἐποίησατο, ταύτην εἰσέρχομαι, οὐκ ὀκνήσω καὶ δεῖσθαι. Perdit sententiam quod uncinis sepsi καί, quae vocola, si genuina est, non potest esse copula, sed debet significare etiam. At vero ne hac quidem vi posita ferri posse videtur, siquidem καὶ αὐτὸς πληγὰς εἰληφώς ita tantummodo recte diceretur, si idem dictum foret de tribu aut de iudicibus. Si quid addere voluisset orator, potuerat προσέτι αὐτὸς κτε. aut aliquid eiusmodi. Neque scribendum est αὐτὸς καὶ πλ. εἰλ. καί, quod ipsi verberandi actioni inerat contumelia. Nihil autem est quod miremur, vocolam saepius in vicinia obviam hoc loco male pedem intulisse. In vicinia § 4 perperam ex optimis codicibus receperunt editores: ὅσῳ πλείοσιν οὗτος ἡνώχληκε καὶ περιήγγελεκεν, ubi rectissime olim vulgabatur παρήγγελεκεν. Nam

παραγγέλλειν (non περιαγγέλλειν) est, quam notionem huius loci ratio requirit, *advocationem alicuius deprecari, sollicitare aliquem, ut sibi adsit in iudicio*. Substantivum παραγγελία hoc sensu reperies apud nostrum p. 341, 2 et p. 432, 11. Iisdem vocabulis Graecos uti de *ambiendo* et *pronando* in vulgus notum est.

Pronomen abesse malim § 19; ἔχω δὲ λέγειν καὶ πονηρίας ἐτέρας παμπληθεῖς [αὐτοῦ] καὶ ὕβρεις εἰς πολλοὺς ὑμῶν καὶ τολμήματα τοῦ μιαινοῦ τούτου πολλὰ καὶ δεινὰ κτέ., sed maius emblemata detexisse mihi videor § 32 sq.: ἴσε δὴ που τοῦθ' ὅτι τῶν θεσμοθετῶν τούτων οὐδενὶ θεσμοθέτης ἔς' ὄνομα, ἀλλ' ὅτι δὴ ποθ' ἐκάστω. ἂν μὲν τοίνυν ἰδιώτην ὄντα τινὰ (l. τιν') αὐτῶν ὕβριση τις ἢ κακῶς εἶπῃ γραφὴν ὕβρεως καὶ (malim ἢ) δίκην κακῆγορίας ἰδίαν φεῦξεται, ἐὰν δὲ θεσμοθέτην, ἄτιμος ἔσαι καθάπαξ. διὰ τί; ὅτι τοὺς νόμους ἤδη ὁ τοῦτο ποιῶν προσυβρίζει καὶ τὸν ὑμέτερον κοινὸν εἶφανον καὶ τὸ τῆς πόλεως ὄνομα. Hebes sit oportet, qui post haec verba indigeat interpretamento: ὁ γὰρ θεσμοθέτης οὐδενὸς ἀνθρώπων ἔς' ὄνομα, ἀλλὰ τῆς πόλεως. Ferrem tamen fortasse, nisi praeterea suspectus esset usus articuli ὁ γὰρ θεσμοθέτης. Demosthenes enim, nisi fallor, scripsisset θεσμοθέτης γὰρ κτέ., ut recte legitur in praegressis ὅτι τῶν θεσμοθετῶν οὐδενὶ θεσμοθέτης ἔς' ὄνομα. Non defendi articulum iis quae sequuntur § 34 ἅμα γὰρ τῷ Δημοσθένει καὶ ὁ χορηγὸς ὕβριζέτο, τοῦτο δ' ἔστι τῆς πόλεως ὄνομα, non est quod moneam.

Sed redeundum est ad § 19, ubi Demosthenico stilo indignam arbitror hanc omnium librorum scripturam: Τὰ μὲν οὖν εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς φυλέτας ἡσεληγμένα καὶ περὶ τὴν ἐορτὴν ἀδικήματα τούτῳ πεπραγμένα — ταῦτ' ἔστιν κτέ. Suspicio h. l. accidisse, quod saepe fieri video in libris antiquis, per compendiorum usum confusam esse participii Perfecti passivi terminationem μενα cum terminatione substantivi ματα, et genuinam oratoris manum esse hanc: Τὰ μὲν οὖν εἰς ἐμὲ καὶ τοὺς φυλέτας ἡσεληγμένα καὶ περὶ τὴν ἐορτὴν ἡδικημένα τούτῳ — ταῦτ' ἔστιν, abiecto participio πεπραγμένα, quod semel scripto ἀδικήματα a correctore additum esse non dubito. Ita demum legitimum locum occupabit pronomen τούτῳ, referendum ad utrumque participium.

In vicinia maioris emblematis, quod supra damnavi, pronο-

non male repetitum videtur in verbis (§ 55 : αὐτὸς δὲ ἢ πάλιν τὸ αὐτὸ, ὁμοίως ἢ ὁμοιωμένως ἢ [τὸ αὐτὸ] τὸ αὐτὸ δὲ, ubi fieri potest ut dittographia nō sit e priore syllaba vocabuli sequentis. Certe nō tam video causam idoneam, cur repeteretur pronomen indefinitum, siquidem non maior est necessitudo inter ὁμοίως et ὁμοιωμένως quam inter ὁμοίως et τὸ αὐτὸ.

Longe diversi generis est quod correctum velim § 67, ubi dicit orator: κατὰ τὴν αἰσὴν οὕτω ἐγὼ τοῦτοι δαξὼ σαφῶς, ὅτι μηδὲ ἀσελγὲς ἔστιν τοιοῦτοι Μειδίᾳ καὶ οὐδ' αὖτις καὶ τούτοις καὶ λοιπὴν ἐπὶ καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἀντὶ φιλοτιμεῖσθαι πρὸς οὐκ, καὶ καὶ καὶ διὰ τὸ τὸ αὐτὸ ἔχει ἐπὶ. Quam prout Μειδίᾳ modo praegressum turpiter abundet pronomen αὐτῶ et simul pro φιλοτιμεῖσθαι manifesto requiratur notio verbi, quo dicatur Midias certare cum Demosthene φιλοτιμίᾳ erga populum, nihil potest esse certius quam oratori reddendum esse: καὶ κατὰ τοὺς νόμους ἀντιφιλοτιμεῖσθαι. Saepissime autem a librariis confundi compendium pronominis αὐτῶ (quo omnes casus et numeri significantur) et praepositionem ἀντὶ, neque ignotum est neque mirum accidit cuiquam.

Iterum vocabulum corruptum ludificari credo lectorem § 65 in verbis: οὐδὲ γε ἐκεῖνο οὐδεὶς ὡμῶν οἷδ' ὅτι μηχανοῦναι πρότερον τῶν ἐπὶ τοῖς ἰδίῳις ἢ καὶ τοῖς κοινῇ ἐχθρῶν ἀλλήλων οὐδένα οὔτε καλουμένων τῶν πρώτων παρεσχητότα, οὐδ' ὅταν ἐμνύουσιν ἐξορκίζοντα, οὐδ' ὅλως ἐπ' οὐδενὶ τῶν τοιοῦτων ἐχθρὸν ἐξεταζόμενον. Quamvis silentio interpretes praetercant participium καλουμένων, ego prorsus non intellego quid sibi h. l. velit. Propter iurandi mentionem in sequentibus de sortitione cogitandum esse suspicor et corrigendum: οὔτε κληρουμένων τῶν πρώτων παρεσχητότα, ut dicatur Midias aut operam dedisse fraudulentam, (numerandis calculis si ipse adhibitus fuerit) ne Demosthenis amici sorte crearentur, aut adstantem sortientibus iam tunc pecuniam promisisse, si sortiti Demosthenem victoria privassent. De horum iudicum sortitione vide Schömanni Ant. Iur. publ. p. 260 sq.

Glossema denuo deturpat quae legimus § 75, ubi orator demonstrat gravius in se deliquisse Midiam, quam Boeotum in Euaeonem: ὁ μὲν γε ὑπὸ γνωρίμου, καὶ τούτου μεθύοντος, ἐναντίον ἐξ ἢ ἐπὶ τὰ ἀνθρώπων ἐπλήγη, καὶ τούτων γνωρίμων, εἰ τὸν μὲν

κακιεῖν οἷς ἔπραξε, τὸν δ' ἐπαινέσεσθαι μετὰ ταῦτ' ἀνασχόμενον καὶ κατασχόνθ' ἑαυτὸν ἔμελλον, καὶ ταῦτ' εἰς οἰκίαν ἑλθὼν ἐπὶ δεῖπνον, οἱ μὴ βαδίζειν ἐξῆν αὐτῷ· (vulgo male ponitur distinctio maior) ἐγὼ δ' ὑπ' ἐχθροῦ νήφοντος, ἔωθεν ὕβρει καὶ οὐκ οἶνω τοῦτο ποιοῦντος, ἐναντίον πολλῶν καὶ ξένων καὶ πολιτῶν [ὕβριζόν μιν], καὶ ταῦτ' ἐν ἱερῷ καὶ οἱ πολλή μοι ἦν ἀνάγκη βαδίζειν χορηγοῦντι. Ad ἐγὼ δ' e praegressis mente repetendum est ἐπλήγην, quod qui non intellexit absurde supplevit ὕβριζόν μιν, non tantum male usus Imperfecto, ubi praecesserat Aoristus, sed etiam verbo ineptissimo, quasi vero aliter quam ὕβρει possit aliquis ὕβριζειν. Mutata igitur, ut indicavi, interpunctione, dele importunum emblemata: et totus locus egregie procedet.

Mutata interpunctione adiuvandus quoque locus valde controversus § 86: Φυλάξας τὴν τελευταίαν ἡμέραν τῶν διαιτῶν — εἰς ἣν ὁ μὲν ἤλθε τῶν διαιτητῶν, ὁ δ' οὐκ ἤλθε, πείσας τὸν πρυτανεύοντα δοῦναι τὴν ψῆφον παρὰ πάντας τοὺς νόμους κλητῆρα οὐδ' ὄντινούν ἐπιγραφάμενος, κατηγορῶν ἔρημον, οὐδενὸς παρόντος, ἐκβάλλει καὶ ἀτιμοῖ τὸν διαιτητὴν. Post virorum doctorum de hoc loco disputationes monere sufficiat neque Reiskianam coniecturam συνηγῶν, qua bis idem dicatur, ferri posse neque multo leniorem H. Wolfii κατηγορῶν, qua tribuatur vocabulo ἔρημος notio quam numquam habuerit, siquidem nemo dicatur ἔρημος earum rerum, quibus careat libenter, ferri ullo modo posse, sed codicum omnium scripturam κατηγορῶν habere rectissime, modo locum sic interpungamus: πείσας τὸν πρυτανεύοντα δοῦναι τὴν ψῆφον παρὰ πάντας τοὺς νόμους, κλητῆρα οὐδ' ὄντινούν ἐπιγραφάμενος κατηγορῶν, ἔρημον οὐδενὸς παρόντος ἐκβάλλει καὶ ἀτιμοῖ τὸν διαιτητὴν. Ita vocabulo κατηγορῶν absolute posito verbis κλητῆρα — κατηγορῶν idem dictum erit, quod scribi sic possit: δίκην εἰσιὼν ἀπρόσκλητον (cf. § 92), et ἔρημον, iungendum cum verbo ἐκβάλλειν et substantivo διαιτητὴν, necessarium epexegetica habebit vocabula οὐδενὸς παρόντος, quae iniuria sollicitavit Tylor. Quod autem contendit Spaldingius diserte memorandum fuisse crimen, cuius reum Stratonem capite minuerat Midias, verum non est, neque criminis rationem Spaldingius intellexit. Intellexit Buttmannus, quem vide Excurs. XIII, p. 160.

Quamvis non aequae facili, leni tamen ratione salus reddi

potest suspectae scripturae in § 81: λαβὼν δ' ὑπερήμερον καὶ ἔχων οὐδενὸς ἡψάμην πῶποτε τῶν τούτου, ἀλλὰ λαχὼν ἐξούλης κτέ. Adnotat Buttmanus: »Utrumque participium referendum est ad vocem ὑπερήμερον: neque differunt nisi eo quod λαβὼν momentum illud temporis indicat, quo Midias debitor non solvens velut in manus Demosthenis, iure quidem, *datus est*; ἔχων autem continuatum hunc utriusque statum: quippe semper ab illo tempore ius habebat ille, bonis huius manum iniicere.” Ingeniosam esse interpretationem non nego, sed tamen non eam habet *πειθανάγκην*, ut animo meo evellere possit suspicionem, in verbis καὶ ἔχων, quae utique prorsus inutilia esse negari non potest, ali monstrum, quod videsis an procurasse tibi videar corrigendo: λαβὼν δ' ὑπερήμερον καὶ ἔχων οὐδενὸς ἡψάμην κτέ., i. e. *et quamvis liceret, non tamen bonis huius manum iniieci*. An forte putas simili sententia retineri posse codicum lectionem καὶ ἔχων (i. e. *δυνάμενος*) scil. *ἄψασθαι*? Ego vereor, ne iusto obscurior foret haec scribendi ratio, cum praesertim vix quisquam auditorum non potius cum Buttmanno ἔχων iuncturus esset cum adiectivo ὑπερήμερον. Sed videant me peritiores!

Duae literulae e fuga revocandae § 166, ubi concitato Midiae sermoni magis congruum videtur: »ἀγνόεῖτ' (ἐτ')” ἔφη ὦ βουλῇ, τὸ πρᾶγμα;” κτέ.

Similem errorem castigaverim § 118 scribendo: μετρία γὰρ δίκη παρὰ τῶν φίλων ἐστίν, ἅν τι (τινα) δοκῶσι πεποιηκέναι δεινόν, μηκέτι τῆς λοιπῆς φιλίας κοινωνεῖν, τὸ δὲ τιμωρεῖσθαι καὶ ἐπεξιέναι τοῖς πεπονθόσι καὶ τοῖς ἐχθροῖς παραλείπεται, et § 120 extr. legendo: οὐ γὰρ (ἅν) ἦν μοι δήπου βιωτὸν τοῦτο ποιήσαντι, ut solet ea vocola post γὰρ a librariis frequenter negligi. Sic quoque § 171, ubi mecum legas: μικρὰ γὰρ (ἅν) αὕτη γε τις ἦν, § 114 verbum ποιεῖν post νομίζειν elegantius quidem ommitteretur, nec tamen deest quo defendatur: quare abstineo manus. Contra defendi non posse videntur, quae sic scripta video § 126: ὅσα μὲν τοίνυν εἰς τε τὴν λειτουργίαν καὶ τὸ σῶμ' ὑβρίσθην καὶ πάντ' ἐπιβουλεύμενος τρόπον καὶ πάσχων κακῶς ἐκπέφηνγα, ἀκηκόατε κτέ., ubi manifestum est post καὶ periisse vocolam, sive eam quacum saepissime in libris confunditur ὥς, ut scribendum sit: καὶ ὥς πάντ' ἐπιβουλεύμενος κτέ., sive ὅσα, ut le-

gatur: καὶ ὅσα πάντ' κτέ. Hoc certe apud me constat, unum illud ὅσα referri non posse ad utrumque periodi membrum, ubi, ut h. l., duo rerum genera diserte distinguuntur, iniuriæ quibus affectus est a Midia Demosthenes per choragiam, et insidiæ quibus antea ab eodem petitus est.

Mira verbositate laborant § 129 uerba: οὐδ', εἰ τὸ παρ' ἀμφοτέρων ἡμῶν ὕδωρ ὑπάρξειε πρὸς τὸ λοιπὸν πᾶν [τὸ τ' ἔμδν καὶ τὸ τούτου προστεθὲν] οὐκ ἂν ἐξαρκέσειεν. Dubito num verba inclusa sint Demosthenis; quibus abiectis tanquam interpretamento verborum παρ' ἀμφοτέρων, locum sic intellego: *neque si(mihī) suppeleret concessa utrique nostrum aquae mensura (i. e. alterum tantum aquae quam nunc est), ne sic quidem ea sufficeret ad omnes reliquas eius iniurias (πρὸς τὸ λοιπὸν πᾶν) oratione perseguendas.* Vulgo interpungitur virgula post προστεθὲν, quam transposui post ὑπάρξειε. Obscurissima autem mihi quidem est Buttmani interpretatio: Si ei (Midiaene?) aquae, quae reliqua mihi est, de novo adderetur integra, et mea et illius mensura, non tamen sufficeret. Prorsus enim non intellego, quid Midiae opus sit maiore aquae mensura, si quidem haec praecedunt: πάντα μὲν δὴ τὰ τούτῳ (Midiae) πεπραγμένα, οὗτ' ἂν ἐγὼ δυναίμην πρὸς ὑμᾶς εἰπεῖν, οὗτ' ἂν ὑμεῖς ὑπομείναιτ' ἀκούειν, itaque consentaneum est, in sequentibus sermonem esse de augenda aqua Demosthenis, non Midiae, ut opinor.

§ 131 οὐ γὰρ ἡγεῖθ', ὥς ἐμοὶ δοκεῖ, λαμπρὸν οὐδὲ νεανικὸν οὐδὲ ἄξιον θανάτου ὅτι ἂν τις πρὸς ἓνα εἰς διαπράττηται. Aut cum Schaefero expungendum θανάτου tamquam absurdum interpretamentum, aut, quia vix quisquam tam longe a verborum facillimorum sententia aberrare potuisse videtur, cogitandum est de somnolenti scribae lapsu θανάτου scribentis, quum in exemplari suo legeretur θαύματος.

§ 138 τοιοῦτοί τινές εἰσι μισθοφόροι περὶ αὐτοῦ καὶ πρὸς ἑτέροις τούτοις μαρτύρων συνεστῶσα ἑταιρία, φανερώς μὲν οὐκ ἐνοχλούντων ὑμῖν σιγῇ διὰ τὰ ψευδῇ ῥᾶς' ἐπινευόντων. Ulpianus quem sequuntur fere recentiores: ἐπειδὴν ὁ κατηγορὸς λέγει τὰ ἀδικήματα λάθρα καὶ πόρρωθεν ἀνανεύουσι τοῖς δικασαῖς, ἐνδεικνύμενοι μὴ δὲν ἀληθὲς εἶναι τῶν λεγομένων, ῥᾶσον δὲ τὸ τοιοῦτον καὶ ἀκίνδυνον. Prorsus incredibile est, hoc sic

Graece dici potuisse, quia ἐπινεύειν τι plane contrarium significat eius quod vult Ulpianus. Nisi igitur locus labem contraxit, non aliter haec intellegere possum quam de iis quae Demosthenes futura suspicatur, quando Midias se defendet; tunc istud testium sodalitium, quidquid mentiatur Midias, nutu suo facite confirmaturum esse: rem facillimam sane et periculo vacantem, si quidem sic falsi testimonii argui non poterant.

§ 150 καὶ πατρίδος τετευχώς. Tandem Demostheni restitatur forma antiqua τετυχηκώς.

§ 161 extr. ἐν τῇ βουλῇ γιγνομένων ἐπιδόσεων παρὼν οὐκ ἐπέδιδου τότε. Lege praecedentia et concedes mihi scripsisse oratorem: οὐκ ἐπέδιδου (οὐδὲ) τότε. In vicinia ἐξηγγελετο pro ἐξηγγέλλετο iam Cobetus restituit Mnem. VII, p. 94.

§ 162 malim: τῷ (δὴ) δῆλον — ὅτι — ἐποίησεν;

§ 188 ὁμωμόκατε — πείθεσθαι. Imo πείσεσθαι. § 199 τὸν οὖν ἐπὶ ταύτης τῆς ὑπερηφανίας ὄντα νῦν ἂν ἀποφύγῃ, τί ποιήσῃ οἷσθε; Postulat loci ratio: τί(οὐ) ποιήσῃ οἷσθε; Absolutus Midias, ait orator, οὐδὲν ὅτι οὐ ποιήσει, a nullo contumeliae et superbiae genere abstinebit.

Scribebam

H. VAN HERWERDEN.

Traiecti ad Rhenum.

EMENDATUR SOPHOCLES AP. STOB. FLOR. 26, 1.

Verba depravatissima haec sunt:

Λάθα Πιερίδων συγερὰ καὶ ἀνάρματος ὠδυνάσεις (sic) θανάτοις εὐποτμότατε μελέων ἀνέχουσα βίου βραχὺν ἰσθμόν. Pro ἀνάρματος alii libri habent ἀνάρετος aut ἀνάρετος. In ANAPETOC procul dubio latet ANAPCIOC. Metro dactylico locus sic corrigatur:

Λάθα Πιερίδων συγερὰ καὶ ἀνάρσιος,
αἱ δυνάσει θνατοῖσιν ἀποτμοτάτοις
μελέων ἀνέχουσι βίου βραχὺν ἰσθμόν.

i. e. invisā atque ingrata est oblivio Musarum, quae vi carminum miseris mortalibus elevat augentque honore brevem vitae isthmum.

H. v. H.

OBSERVATIONES CRITICAE

IN

HELIODORUM.

SCRIPSIT S. A. NABER.

CAPUT SECUNDUM.

Nunc redeundum est ad Aethiopicorum primum librum, in quo haud longe ab initio p. 225. 32 in descriptione stragis illius in litore editae offendor verbis: *μυρλον εἶδος ὁ δαίμων ἐπὶ μικροῦ τοῦ χωρίου μετεσκεύασεν*. Quid in Codicibus legatur non habeo pro certo dicere, nam, quod aliquoties accidit, Hirschigius in referendo paulo negligentius versatus fuisse videtur; sed *μετεσκεύασεν* tamen ferri non poterit: *μυρλον εἶδος ὁ δαίμων ἐκτίθει οἶνον αἵματι μιάνας*, cet. Itaque requiro *κατεσκεύασεν*. Norunt viri docti, quam facile praepositiones *κατὰ* et *μετὰ* locum permutent et tamen haud alienum videtur pauca quaedam nova exempla colligere et sub uno conspectu ponere. Apud Achillem Tatium invenio p. 118. 3 ὁ δὲ τὰ πρῶτα σκῆψιν ὑπώπτευε τὴν ἀσθένειαν (εἶναι supplendum) . . . . ὥς δὲ κατὰ μικρὸν ἰώρα τὴν ἀλήθειαν. Vetus interpres Annibal Cruceius, qui codice usus fuisse dicitur aliquanto meliore quam ii libri sunt, qui ad nostra tempora perdurarunt, vertit sic: *cum paulo post veritatem comperisset*. Itaque invenit in libro manuscripto, quae haud parum melior lectio est, *μετὰ μικρὸν*. Et omnino Achilles crebro sic loquitur: p. 119. 11 *μετὰ μικρὸν ἐκάθευδε*, p. 126. 22 *μετὰ μικρὸν ἔκειτο καθεύδουσα*, p. 134. 16 *μετὰ μικρὸν δὲ βοή τις ἦν*, p. 176. 15 *μετὰ μικρὸν δὲ ἀνέθορε*, p. 195. 19 *μετὰ μικρὸν αἱ θύραι ἀνεψήθησαν*. Cruceii versio

itidem ostendit vitiose edi p. 175. 2 ἰ δὲ ὤχρῳ ἐγγίγνεται κατὰ μικρὸν καὶ ἀκνηρότερον ἵσθιεν. Non sensim paulatimque exal-
luit miser ille, sed brevi post h. e. μετὰ μικρόν, quae lectio
tertia et ultima vice periit apud eundem p. 206. 9 κατὰ μι-
κρὸν δὲ τὰ τραύματα ἀμφοῖν ἐξάττεται, quae verba apud Cru-
ceium ita audiunt: utriusque vulnera paulo post inflammari
coeperunt. Contra p. 191. 10 rectissime legitur: τοῦ Διονύσου
κατὰ μικρὸν ἐξίλασκειμένου τὴν αἰδῶ, h. e. sensim. Observatio
de illarum praepositionum confusione prosit Dionii Cassio, qui
XLIV, 25 refert de oratione, quam Cicero habuit in aede Tel-
luris. Ostendit orator Brutum et Cassium in Capitolio, Lepi-
dum cum militibus in foro Romano et indignabundus abomi-
natur civium dissensionem: οἱ μὲν ταῦτα, οἱ δὲ ἐκεῖνα προαιρού-
μενοι διχῇ τε ἡδὴ νενέμχονται καὶ διχῇ στρατοπεδεύονται καὶ οἱ μὲν
τὸ Καπιτώλιον προκατελήφασιν ὥσπερ τινὰς Γαλάτας φοβούμενοι,
οἱ δὲ ἐκ τῆς ἀγορᾶς πολιορκεῖν αὐτοὺς παρασκευάζονται καθάπερ
Καρχηδόνιοι τινες ἀλλ' οὐ Ῥωμαῖοι καὶ αὐτοὶ οὗτοι. Recte Romani qui in Capitolio sunt cum iis comparantur, qui
olim arcem adversus Gallos tenuerunt; sed quomodo Lepidi
milites cum Carthaginensibus comparari possunt, qui tamen
Capitolium numquam oppugnarunt? Ut apte diceret Orator,
uti debuit exemplo non ficto sed ex historia ipsa petito et om-
nibus noto. Fuitne igitur tempus quum Romani ipsi Capitolium
oppugnabant? Fuit sane, cum Appius Herdonius in arcem con-
fugisset. Quovis pignore contenderim, Dionem nihil aliud scri-
bere potuisse nisi ista: καθάπερ μετ' Ἑρδωνίου τινὸς, ἀλλ'
οὐ Ῥωμαίους καὶ αὐτοὺς οὗτους. Forte fortuna librarius
scripserat κατ' Ἑρδωνίου supervenit alius qui sibi Καρχηδόνιοι
legere visus est, nam Herdonium fortasse ne norat quidem,
atque sic postea locus ultro corruptus est. Corruptelam pror-
sus eandem, quam offendimus in Achille Tatius, invenio apud
Lucianum quoque, apud quem legitur in Amoribus c. 6 ῥοθίῳ
τῷ τῶν ἐλατήρων μετὰ μικρὸν ἀπὸ τῆς γῆς ἀναχθέντες, sed non
hoc dicit Lucianus, verum sensim se in altum fuisse provec-
tum, unde apparet verum esse κατὰ μικρόν. Contra in Veris
Historiis II. 8 κατ' ὀλίγον ἡδὴ πλησίον τῆς νῆσου ἐγγινώμεθα,
coniicio requiri μετ' ὀλίγον, sicuti recte paulo supra legitur
μετ' ὀλίγον δὲ πολλὰ νῆσοι ἐφαίνοντο. Eodem modo pro μετοι-

κεῖν saepe ponitur κατοικεῖν. Sic Plato scripsisse creditur in Legibus III. 682b κατῳκίσθη δὴ ἐκ τῶν ὑψηλῶν εἰς μέγα τε καὶ καλὸν πεδῖον Ἴλιον, ubi vides necessarium esse μετῳκίσθη, nam Ilienses in campum dicuntur sedes suas *translulisse*. Itaque utemur eodem remedio in Legibus IV 708a καὶ τοὶ τινες ὑμῖν ἐξ Ἀργεῶς ὁρῶ εἰς τὴν χώραν κατῳκισμένους· lege μετῳκισμένους. Et in eodem opere de Legibus IX 862c ἐκ διαφορᾶς εἰς Φιλίαν πειρατέον αἰεὶ καθιστάναί, quando usurpabimus verbum μεθιστάναί, si ne hic quidem intelligatur necessarium esse? Apud Thucydidem II. 59 πρὸς τὸ ἡπιώτερον καὶ ἀδεέστερον κατασῆσαι, quod per se necessarium videri potuerat μετασῆσαι, hoc confirmatur a Dione Cassio LV. 7, qui locum imitatus est. Hinc minus dubito perperam edi apud eundem I. 12 μετὰ τὰ Τρωικὰ ἢ Ἑλλὰς ἔτι μετανίστατό τε καὶ κατῳκίζετο et praeferam μετῳκίζετο, sed credibile est ante me idem jam vidisse alios. Unum ex Demosthene locum adiciam ex Oratione in Nicostratum p. 1247 § 4. Dicit ibi Apollodorus se rure cum degeret amicum habuisse Nicostratum, ἐπειδὴ δ' ἐτελεύτησεν ὁ πατὴρ καὶ ἐγὼ ἐν ἀγρῷ κατῳκουν, οὐπὲρ καὶ νῦν οἰκῶ. Perspicuum esse existimo ferri non posse male addita verba ἐν ἀγρῷ, quippe ex superioribus repetita, quibus deletis emicabit unice vera lectio μετῳκουν.

Apud Heliodorum p. 226. 47 de Chariclea legimus, quomodo corpus curaverit Theagenis in litore semimortui relictī: κατενεχθεῖσα ἐπὶ τὸν νεανίαν ἐδάκρυεν, ἐφίλει, κατέματτεν, ἀνέμωζεν. Confusae videntur praepositiones ἀπὸ et κατὰ et Heliodoro reddam ἀπέματτεν, nam nihil prodest ad vulgatam tuendam Lucian. Asin. 10, qui locus foede corruptus est. Ad hunc usque diem legitur apud Demosthenem in Midiana § 167 ὅτε δεῦρο ἀπεπλεῖτε ἐκ Στύρων, sed qui domum redeunt κατέρχονται vel καταπλέουσιν· reditus est κάθοδος vel κατάπλους, qui exules reducunt κατάγουσιν· ubique praepositio κατὰ comparet, unde reddam Demostheni κατεπλεῖτε. Apud Philostratum in vita Apollonii legitur p. 7 ἐς ὕπνον ἀπήχθη κλιθεῖσα ἐν τῇ πόρᾳ· quis non videt legendum esse κατηνέχθη? Edidit tamen Olearius p. 16 ἐς ἐρωτικὰ πάθη ἀπηνέχθη, p. 58 μὴ ἐς πόθον τῶν οἴκων ἀπενεχθῶσιν, p. 111 ἐς μῆνιν ἀπενεχθῆναι, p. 185 ἐς ἔννοιαν ἀπηνέχθη, p. 200 ἐς ἔπαι-

νον ἀπηνέχθη, unde si quis contendat praepositionem esse servandam, non magno opere repugnabo, sed ἀπηνέχθη pro ἀπήχθη tamen necessarium erit. Vide Cobetum ad Philostratum. π. γυμν. p. 26. Certior est medicina in Longi Pastoralibus, apud quem legitur p. 285. 8 λάβροι μὲν οἱ χεῖμαρροι κατέρρεον, ἐπεπύγει δὲ κρύσταλλος, τὰ δένδρα ἐώκει κατακλωμένοις. Courierius barbare edidit καταχωμένοις, quam vocem Hercherus monstruosam esse pronunciat nec tamen multo melius est quod scribit ipse κατεσκελετευμένοις. Ustulare est ἀποκάειν· sic apud Xenophontem in Anabasi IV. ζ. 3 Boreas ἀποκάει πάντα; alibi, VII. 4. 3, τῶν Ἑλλήνων πολλῶν καὶ ῥῖνες ἀπεκάντο καὶ ὄτα. Apud Longum ipsum p. 289. 4 αὔρα βόρειος ἀπέκαε πάντα. Itaque apparet loco laudato veram esse scripturam ἀποκαομένοις. Alibi apud Longum confunduntur ἀπελαύνειν et κατελαύνειν. Recte p. 282. 18 Daphnis et Chloe cum advesperascit, gregem domum dicuntur ἀπελαύνειν, simul autem συνέθεντο θάπττον τὰς ἀγέλας τῆς ἐπιούσης κατελάσαι. Pariter p. 263. 12 κατήλαυνον τὰς ἀγέλας ἐς τὸ πεδίον et p. 254. 6 εἰς τὴν πηγὴν et p. 248. 21 ἀπήλασαν τὰς ἀγέλας οἴκαδε. Sed probari non debet p. 246. 8 τὰς θραυτέρας τῶν αἰγῶν ἀπὸ τῶν κρημνῶν κατήλαυνεν, nam Daphnidis in gratiam Chloe ἀπήλαυνεν. Nunc nemo non intelliget, unde sit vitium natum et quid rescribendum sit apud Aristaenetum p. 14, qui fontem depingit cuius aqua adeo erat limpida ὥστε, inquit, ἅπαν ἡμῶν φανερώς ἀποκαταφαίνεσθαι μέλος, nam omnino satis est καταφαίνεσθαι. Eadem est dittographia in Dionysio Halicarnasensi II. 43 ἀπὸ καθυψηλοῦ χωρίου, sed mendum jamdiu correctum est.

Supra dixi p. 156 apud Heliodorum p. 229. 52 pro ἀπενεγκάμενη reponendum esse ἐπενεγκάμενη; idem vitium corrigendum superest p. 302. 15, ubi de cohorte quadam sermo est, quae κατ' ἄλλο μέρος ἀπέβη τῆς νήσου; sed prorsus contrarium narratur et milites in insulam invasionem fecerant: itaque Heliodorus scripserat ἐπέβη, Itidem ex compendiorum usu repeto confusionem praepositionum ἀπὸ et ὑπό p. 247. 42 καθάπερ ἀπὸ ὑσπληγος τῆς βοῆς ἀπεσφενδόνητο; quia nemo potest ἀπὸ τῆς βοῆς ἀποσφενδονᾶσθαι, necessaria est praepositio ὑπό. Eadem medicina recte utemur p. 272. 44, ubi Calasiris dracones describit in zona Charicleae ὑγρῷ κώματι διαρρομένους,

ὥσπερ ἀπὸ τοῦ κατὰ τὰ ζέρνα τῆς κόρης ἱμέρου κατευναζομένους. Ididem vitiose editum p. 324. 16 ὁξὺς γὰρ ὁ ἔρων φωρᾶσαι τὸν ἀπὸ τῶν ἰσῶν παθῶν κεκρατημένον. Quia satis notum est istas praepositiones crebro confundi, non multos locos afferam ut probem qua de re nemo dubitat, sed satis erit unum ex Aristophane vitium eximere. Annotavit Phrynichus in Bekkeri Anecdotis p. 67. 32: ὑποφωνεῖν, sic enim scribendum est auctore Cobeto in variis Lectionibus p. 138, ὑποφωνεῖν· τὸ ἀγοράζοντός τινος ὅψον ἕτερον τῇ τιμῇ ὑπερβάλλοντα ἀνεῖσθαι. In unico Codice est ὑποφόνην, sed ὑπεροφωνεῖν Bekkeri est παραδίρθωσις, nam Phrynichus respicit Aristophanis ex Acharnensibus locum v. 842 οὐδ' ἄλλος ἀνθρώπων ὑποφωνῶν σε πημανεῖ τι. Scholiasta illud ὑποφωνῶν haud male interpretatur: ἐπ' ὀφωνία κακουργῶν et, προστιθεῖς τῇ ὀφωνίᾳ· εἰσὶ γὰρ πολλοὶ διὰ μικρᾶς προσθήκης ὠνούμενοι. Eodem modo apud Theophrastum usurpatur ὑποπρίσθαι, ἴπωνεῖται qui in foro emtorem deludit hiantem τῇ τιμῇ ὑπερβαλόν. Nostrates utuntur simili composito verbo de eo qui eandem fraudem in conductorem adhibet et Aristophanes eodem modo usus est verbo ὑποθεῖν in Equitibus. Inspice iam Aristophanis Ranas, vs. 1227. Postquam Aeschylus saepius iam occinuit suum ληκύθιον ἀπώλεσεν, Bacchus ad Euripidem conversus ὦ δαιμόνιε, inquit,

ὦ δαιμόνι' ἀνδρῶν, ἀποπρίω τὴν λήκυθον,

ἵνα μὴ διακναίσῃ τοὺς προλόγους ἡμῶν.

Nullibi exstat ἀποπρίσθαι et praestare existimo ὑποπρίω. Quae sequuntur sic constituerim:

Εὐ. τὸ τί;

ἐγὼ πρίωμαι; Δι. νῆ Δί' ἐὰν πίθῃ γ' ἐμοί.

Nullae praepositiones in Heliodori Codicibus mihi frequentius confusae esse videntur quam εἰς et πρὸς· fieri tamen potest ut hic illic vitium ipsius scriptoris sit, non librariorum. Sic notum est forense verbum εἰσαγγέλλειν. Sed nomen deferre προσαγγέλλειν est p. 233. 29 et 295. 53. Facilius fero p. 236. 24 αὐτὴ μὲν σοι προσαγγεῖλαι κατώκησα, quia simpliciter nunciare significat, uti et p. 282. 47; sed non mihi persuadeo sinceram esse lectionem p. 343. 7 τίνα ὑμῶν ὀνόματα χρὴ προσαγγέλλειν. In aula regia εἰσαγγελεὺς est qui εἰσαγγέλλει. Praeter scriptoris mentem p. 263. 18 invenio: ἐπανῆειν πρὸς τὴν πόλιν,

nam Calasiris urbem intraturus erat. Improbo quoque p. 284. 20 ὀχλείτω δὲ μηδὲ εἰς ἕως ἂν προσκαλέσωμαι· veram lectionem esse εἰσκαλέσωμαι apparebit consulenti p. 285. 19 κωλύει δ' οὐδὲν καὶ ἱατρὸν τινα εἰσκαλεῖν et p. 286. 27 περιττῶς ἡμᾶς ἐνθάδ' εἰσέκληκας. Eodem modo constat de vitio p. 369. 33 πρὸς Φρουρὰν ἣν καταλελειμμένος, nam recte legitur εἰς Φρουρὰν p. 369. 47 et 372. 8. Apud Achillem Tatium p. 119. 2 χαίρουσι γὰρ οἱ ἐρῶντες εἰς τὰ ἐρωτικὰ προστάγματα, prorsus necessarium esse judico πρὸς. Perperam quoque editur apud Aristaeonem p. 148 ἀποσαλεῖσα προσκαλέσασθαι τὸν μοιχόν. Perperam apud Dinarchum adv. Demosthenem § 106 ἀφήσετε τὸν εἰσεληλυθότα πρὸς ὑμᾶς. Sed ubi finem inveniam?

Confunduntur ἐν et ἐπὶ p. 234. 49 ἐπὶ μὲν εἰ μητρὸς ἢ μητρικῆ πάθος ἐπιδείκνυται. Si quidem Heliodorus episcopus fuit, ignorare non potuit novercam τὸν μισθὸν ἀπέχειν, ἥτις ἂν amoris in privignum ἐπιδείξιν ποιῆται, ἵνα δοξασθῇ ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων. Sed matronae illae affirmabant Demaenelam μητρὸς πάθος non ἐπιδείκνυσθαι sed ἐνδείκνυσθαι. Si quis contulerit p. 230. 53 et 253. 34 videbit quid intersit. Pariter p. 316. 17 τὸ σενὸν τοῦ καιροῦ πολυλογίαν οὐκ ἐπιδέχεται, rescribam ἐνδέχεται. Et p. 396. 41 μήτις δαίμων ἡμῖν ἐπιπαίζει, quia sana ratio hoc compositum respuit, lege ἐμπαίζει. Eodem morbo quem in Heliodoro modo sanavimus, laborat Chariton p. 78. 30 εὐνοίαν ἐπιδεικνύμενος αὐτῇ. Apud Andocidem invenio de Mysteriis § 39 ὅπως ἐν ἐκείνῳ εἷη ὄντινα βούλοιο φάναι τῶν ἀνδρῶν τούτων εἶναι. Praestat opinor ἐπ' ἐκείνῳ. Contra in Aristophanis Avibus vs. 542:

• τὰςδε τὰς τιμὰς προγόνων παραδόντων
ἐπ' ἐμοὶ κατέλυσαν.

Quomodo hoc sit dicendum, aperiet Demosthenes p. 150. 27 παππῶα σοι καὶ πατρῶα δόξα ὑπάρχει, ἣν αἰσχρόν ἐστιν ἐν σοὶ καταλῦσαι.

Quod apud Heliodorum legitur p. 251. 22 ἔτι τῆς δίκης συνισαμένης, non tantum reliqui in ea re dixerunt ἐνισαμένης, sed Heliodorus ipse quoque, quod ostendet p. 280. 50 τῆς κυρίας τοῦ ἀγῶνος εἰς τὴν ἐξῆς ἐνεσηκυίας. Frequens hoc mendum est et p. 312. 28 nautae non ἐμβεβηκότες dicuntur, sed perpe-

ram *συμβεβηκότες*. Nusquam mihi plus profuit huius confusionis fuisse inemorem quam in Parthenio corrigendo p. 27. 1. Hipparinus tyrannus Syracusarum domi amasio relicto eum hostibus manus conseruit et victoria reportata ἐπὶ πολλὸν οἶνον ἐτράπετο καὶ συνουσίαν· ἐγκαθήμενος δὲ ὑπὸ μέθης καὶ πόθου τοῦ παιδὸς ἀφίππευσεν εἰς τὰς Συρακούσας. Scribe illud CTNOTCIAN, quod vides quam sit absonum, uncialibus literis et habebimus veram lectionem ἐνθουσίαν, quod substantivum recentioribus proprium est et ab Hesychio enotatur. Verbum ἐνθουσίαν crebro apud Eroticos legitur, v. c. Heliod. p. 317. 38 παντάπασιν ἐνθουσιῶντι προσεικώς. Apud Charitonem p. 24. 13 συγκαλυψαμένη τὴν κεφαλὴν, malo ἐγκαλυψαμένη scribere, quod est solemne vitium apud alios multos et apud Dionem Cassium XLII. 4.

Navigia quaedam apud Heliodorum p. 259. 19 dicuntur περὶ τὴν ὀχθὴν σαλεῦσαι, quod quum fieri omnino non possit, verum esse suspicor παρὰ τὴν ὀχθὴν. Itidem p. 313. 52 Trachinus praedo parcit Calasiridi seni et ad Charicleam conversus his verbis utitur: ὅδε ὁ πρεσβύτες, ἄχθος τὴν ἄλλως, εἰς χάριν μόνον τὴν σὴν παρέσω, quod περιέσω utique scriptum oportuit: sic περισώζειν recte legitur p. 322. 8 et 325. 37. Quo modo erratur apud Heliodorum, prorsus eodem modo apud Philostratum de Vita Apollonii p. 95 δένδρα δὲ οἱ προσόμοια φύει περὶ τὰς ὀχθὰς. Miror Hercherum qui non correxerit apud Achillem Tatium p. 55. 4 ὁ ψιττακὸς ἐν οἰκίσκῳ περὶ δένδρον κρεμάμενος. Scribendum esse παρὰ δένδρον monstrare tamen potuerat p. 136. 23 ἐπιχειροῦν ἔχεισθαι παρακρεμάμενος. Sed in sequiorum scriptorum operibus talia vitia superesse ferri fortasse poterit, verum vix credibile videtur ne optimorum quidem scriptorum exemplaria ab ista labe immunia esse. Apud Herodotum lego V. 41. οἱ ἔφοροι τίκτουσαν τὴν γυναῖκα περιζόμενοι ἐφύλαξαν· satis est opinor παριζόμενοι, cf. infra IX. 94 et Arist. Them. 410. Quanti intersit Chariton ostendet p. 151. 8, ubi Chaereas depingitur in navigio Charicleae παρακαθήμενος· flagitiosum est quod ante Cobetum edebatur περικαθήμενος. Alibi, III. 32, narrat Herodotus de Cambyse et sorore, quae eadem uxor erat, ὡς τραπέξῃ περικατημέναν λαβοῦσαν θρίδνα τὴν γυναῖκα περιτίλαι· praefero sane παρακατημένων·

tertius casus τραπέζῃ argumento sit. Cf. Cobetus supra p. 141 et Mnemos. IV. p. 2. Ne intelligi quidem potest Herodt. 1. 179 τὸ μέσον δὲ τῶν οἰκημάτων ἔλιπον τεθρίπκῳ περιέλασιν, nisi rescribas παρέλασιν. Contra I. 86 ἀνεβίβασε ἐπ' αὐτὴν τὸν Κροῖσον καὶ δις ἐπτά Λυδῶν παρ' αὐτὸν παῖδας, verisimilior lectio videtur περί. Locus quem modo ex Charitone laudavi, facit ut Luciani recorder, qui ita scribit in Lexiphane c. XI. ἀπηγχοῖσα αὐτὸν καὶ παρέλυσα τῆς ἐμβροχῆς ἐπὶ πολὺ τε δολὰξ παρακαθήμενος ἐπινύσσαν τὸν ἄνθρωπον βαυκαλῶν καὶ διακωδονίζων, μή πῃ ἔτι συνεχῆς εἴῃ τὴν φάρυγγα, nunc quidem rectius videtur περικαθήμενος. Apud Appianum p. 414. 3 παραλύσας δὲ περὶ τῷ ξίφει φάρμακον αἰεὶ περιέκειτο ἐκίρνη, requiro παρὰ τῷ ξ. — παρέκειτο. Ad Aeschyli emendationem vix accedere audeo: non tamen diffitebor mihi displicere in extremo Prometheus vs. 1082.

βρυχία δ' ἡχώ παραμυκᾶται
βροντῆς.

Nonne praestat περιμυκᾶται?

Praepositio πρὸς abundat apud Heliodorum p. 314. 38 [πρὸς] τῆς ἐχομένης ἡμέρας ἀκτῇ τινὶ προσωκεῖλαμεν et p. 375. 46 σφᾶς αὐτοὺς ἐπιτρέπειν Ἰθάσπῃ χρῆσθαι [πρὸς] ὃ τι βούλοιο, ut recte legitur p. 236. 17 κέχρησο ὃ τι βούλει. Contra apud Xenophonem Ephesium p. 357. 25 ὁ δὲ αὐτὸν ὅσις ἦν οὐ λέγει, insere (πρὸς) αὐτόν et apud Achillem Tatium p. 123. 11 οἱ τεταυμένοι τὸ ἔργον διακόπτουσι ταχὺ τὸ χῶμα, rescribe προστεταυμένοι. Lucianus de Dom. 7 scribit: ἡ δὲ γε σάφρων οἰκία χρυσῷ μὲν τὰ ἀρκοῦντα καὶ μόνον τὰ ἀναγκαῖα προσχρῆται, malim (πρὸς) τὰ ἀρκοῦντα. Alciphron III. 23. 1 ἐξαιρέτως δ' ἐθέλω βλῖττειν τὰ σμήνη, cum intelligi non possit, facili opera rescribendum est ἐξαιρέτως δ' ἔχω πρὸς τὸ βλῖττειν et alibi haud raro.

Praepositiones ἐπὶ et περὶ confusas vidi apud Heliodorum p. 376. 16 μεμψάμενος εἰ περὶ τῶν ἴσων διαλέγεται et p. 389. 48 τὴν πόλιν ἐπιόντες τῶν εὐαγγελίων ἐμπλήσατε, ubi vides requiri ἐπὶ τῶν ἴσων et περιόντες. Pariter Chariton p. 50. 24 τὸν τάφον περιέκλεισαν ἀμελῶς, verum est ἐπέκλεισαν et p. 18. 24 μὴ περιαγάγωμεν καθ' αὐτῶν τὸν κατήγορον rescripserim ἐπαγάγωμεν.

Quia notum est quid intersit inter διαπέμπειν et ἀναπέμπειν, ferri non debet p. 356. 47 δούλους βασιλεῖ διαπεμφθησομένους pro ἀναπεμφθησομένους, sicuti recte legitur p. 358. 23. Pariter novimus vasa colligere Graece dici non διασκεύασθαι sed ἀνασκευάζεσθαι, unde paratum est remedium p. 368. 47. Sed perridicule scribitur p. 368. 25 ἔγνωσαν κατασκευάσαντες πνεῦσαι μὲν αὐτοὶ, ἀναπνεῦσαι δὲ καὶ τὴν ἵππον, ἀναψύξαι δὲ καὶ τὴν κόρην. Hoc decretum si mortalibus facere liceret, nullum aliud crebrius fieret et cupidius expostularetur, sed scripsit noster ἀναπνεῦσαι. Alibi eodem modo: v. c. Lucian. Catapl. 1 κενὸν γοῦν ἐπιβατῶν ἔσι τὸ πορθμεῖον τρὶς ἤδη τήμερον ἀναπεπλευκέναι δυνάμενον, lege διαπεπλευκέναι. Demosthen. adv. Aphob. I. § 29 τρία τάλαντα ἀνὴρ πακασιν, lege διηρπάκασιν, sicuti recte § 41, 47, alibi. Excidit ἀνὰ apud Achillem Tatium p. 151. 13 βάλλεται εὐθέως τὴν καρδίαν γνωρίσασα τοῦ νομα, corrige ἀναγνωρίσασα. Apud eundem p. 52. 10 μεταξὺ δὲ νήψας ἐκ τοῦ κακοῦ, malim ἀνανήψας. Anecd. Bk. p. 6. 5 ἀνασπᾶν γνωμίδιον... οἶον ἐκ βύθου διανοίας ἄγειν. Lege ἀνάγειν. Herodt. I. 74 Ἀλυάττεα γὰρ ἔγνωσαν δοῦναι τὴν θυγατέρα Ἀσυάγει. L. ἀνέγνωσαν.

Praepositiones ἀπὸ et ἐκ confusae sunt p. 386. 5, ubi pugio describitur ἐκ πολλῶν ταλάντων κατεσκευασμένος. Prorsus idem vitium invenio p. 403. 39 et fieri potest ut similis corruptela lateat p. 228. 40 τοῖς ἀπὸ τῆς λίμνης ἰχθύσι. Excidit autem praepositio p. 513. 34 τὸ κατηφές τῶν περιεσηκῶτων τοῦ βλέμματος ἀποσκευασαμένη, nam dicitur opinor ἐκ τῶν περιεσηκῶτων. Eadem opera prodesse conabimur Alciphroni III. 42. 2 καθ' ἐν γὰρ ἕκαστον τῶν ἱματίων ἐκ προκλήσεως ἀποτιθεὶς τέλος ἀπάντων ἐφιλάθην τῶν ἐνδυμάτων. Non in balneis haec aguntur, sed in ganea; lusit in vestem qui hoc scribit: h. e. ἐξέθηκεν, sicuti infra III. 54. 2 ὅλας τὰς ἐκθέσεις συνελεξάμην, unde cuivis apparere potest quid sit, si quid ludentes ἐκθεῖναι dicuntur. Itaque laudato loco reponemus ἐκτιθεῖς. Sophocles apud Athenaeum X. 466. B. eodem modo:

πολὺν δ' ἀγῶνα πάγξενον κηρύσσεται,
χαλκηλάτους λείβητας ἐκτιθεὶς φέρει
καὶ κοῖλα χρυσόκολλα καὶ πανάργυρα
ἐκπώματ', εἰς ἀριθμὸν ἐξήκοντα δῖς.

Mitemus nunc praepositionum confusiones et Heliodorum ordine percurreremus ac statim offendor p. 228. 7 ἡ δὲ τῶν μὲν λεγομένων οὐδὲν συνιῖσα, τὸ δὲ προσταττόμενον συμβαλοῦσα, ubi nitida compositio συμβάλλουσα postulat. Recurrit idem vitium p. 279. 2, ubi de Homero affirmat Calasiris: τὸ τῆς φύσεως ὑπερέχον οὐκ ἂν οὕτω τοὺς πάντας ὑπερβαλλόμενον, εἰ μὴ τινος θείας μετέσχε καταβολῆς, nam rescribendum est ὑπερβαλλόμενον. Similiter erratur p. 243. 10 ἦκω δρομαῖος οὐδὲν τάχους ἀνιῖς ἀλλὰ καὶ ὅσους ἐδυνάμην παρασκευάζεσθαι διαγγείλας, nam aoristus ἀνιῖς requiritur. Etiam ii qui hic ferent ἀνιῖς, non ferent p. 267. 32 ἡ καὶς ἔλεγεν οὐδὲν οὐπω τῆς Ἑλλάδος συνεῖσα Φανῆς, nam qui numquam quidquam correxit, hoc tamen haud illubenter corrigit. Praeterea adiciam p. 361. 39 τὸ τ' ὄμμα ἡ πρεσβυτίς ἐκίμπρατο καὶ τὰ μέλη πρὸς τὸ ἀκίνητον παρεῖτο καὶ χροῖά μελαίνουσα τὴν ἐκίφανεϊαν ἐπεπόλαζεν. Immo παρίετο legendum est.

Sequuntur nonnulla minuta vitia, quae verbo indicasse satis est, veluti p. 228. 17 προσανέχων εἰ ποί τις αὐτῶν περιτρέποτο, nam rescribendum est εἴ πῃ τις, sicuti p. 228. 35, 237. 32, 250. 51, 253. 21, alibi. Articulus omissus est p. 228. 33 δ γὰρ ταῖς θαλάτταις (οἱ) αἰγιαλοί, τοῦτο ταῖς λίμναις τὰ ἔλη γίγνεται. Inepte legitur p. 229. 35 τὴν ἐρημίαν τῶν δχλησάντων ἐμπορίαν εἰς θρήνους οἱ περὶ τὴν κόρην ἐλάμβανον, nam planissime opus est futuro δχλησόντων. Recurrit idem vitium p. 300. 27 παντὸς ἀπηλλαγμένοι τοῦ δχλήσαντος, ubi itidem reponam δχλήσοντος.

Quod in aliis obtinet, obtinet quoque in Heliodoro: particulae καὶ, ὡς et πρὸς, quia compendiis scribi solent non multum dissimilibus, haud raro locum permutarunt. Primus locus invenitur p. 231. 10, ubi Cnemon de matre Demaeneta: τὰ καλὰ πῶν ὀνομάτων τοῖς ἐπαγωγαῖς παραμιγνύσα καὶ οἷσισι μᾶλλον προστρέχω περισκοποῦσα, ὡς ἐν μὲν τοῖς σεμνοτέροις μητέρᾳ ἑαυτὴν ἀναπλάττουσα, ἐν δὲ τοῖς ἀτοπωτέροις τοῦτ' ἐκεῖνο λαμπρῶς ἐρωμένην ὑποφαίνουσα. Apparet καὶ requiri. Non magis fero p. 242. 16 Ὡς ἦδισα, ἔφη, δέχομαι σου τοὺς ἐπ' ἐμοὶ τούτους τοὺς φόβους. Praepositio πρὸς excidit p. 292. 7 (πρὸς τὸ) ὀνειροπολεῖν μοι δοκεῖς οὐκ ἔχειν ἐπιτηδείως. Saepius erratur in conjunctione καί, v. c. p. 260. 24 ποῦ γῆς οὗτοι δείκνυε (καὶ) σω-

τῆρά σε καὶ θεοῖς ἰσοσάσιον ἡγήσομαι. P. 239. 53 ἄλλως τε (καὶ) διότι τὸ πᾶν εἰς ἐμὲ τάλπει. Atque his quidem locis καὶ hodie desideratur: abundat contra p. 355. 16 πατέρου τῶν ἐπάθλων τοῦ πολέμου γεγωνὸς ἐγκρατὴς [καὶ] τὴν πόλιν ὑφ' αὐτῷ πεποιημένος. P. 357. 10 κατὰ δὲ τὰς αὐτὰς ἡμέρας [καὶ] κατὰ Μέμφιν τοιαῦτε ἐγένετο. P. 374. 4 μέρος τι τοῦ τείχους [καὶ] μεταπύργιον. P. 378. 34 εἶτα [καὶ] κατὰ συλλόγους συνισάμενοι. P. 385. 34 εἶτε [καὶ] καθ' ὑμᾶς θεόν. P. 410. 5 μὴ πως ἄρα [καὶ] κατὰ τὴν Φυγὴν ἐκείνης τὴν αἰδῶ προαφανισθείσης.

P. 231. 21 intelligi non possunt Demaenetæ verba, quæ in Heliodori fabula Phædrae partes agit: ὁ νέος Ἰππόλυτος, ὁ Θησεὺς ὁ ἐμὸς. Correxerim ὁ ἐμὸς Ἰππόλυτος, ὁ Θησεύς ὁ νέος. Tum legimus p. 231. 80 pater quid fecerit πιστεύων μὴδ' ἂν ψεύσασθαι κατ' ἐμοῦ τὴν οὕτω περὶ ἐμὲ διακειμένην, ubi necessarium est μὴδέν.

Vidimus supra haud raro apud Heliodorum εἰ perperam cum optativo construi; quod tamen bis cum conjunctivo construitur, id non scriptoris ipsius vitio fieri existimo. Ut Homerum omit- tam, cuius causa diversa est, novi sane apud Herodotum εἰ cum conjunctivo inveniri. Legitur I. 46 διέπεμπε πειραζόμενος τῶν χρηστηρίων ὡς ἐπείρηται εἰ ἐπιχειρήῃ ἐπὶ Πέρσας στρατεύεσθαι. I. 53 ἐπειρωτᾷ εἰ στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας. I. 75 ἐς τὰ χρηστήρια ἐπεμπε εἰ στρατεύηται. Correxit Dobraeus V. 43 οἶχετο χρησόμενος εἰ αἰρήῃ, V. 67 ἐχρηστηριάζετο εἰ ἐκβάλλῃ τὸν Ἀδρη- σὸν, V. 124 ἐβουλεύετο εἶτε ἐς Σαρδῶ ἄγῃ εἶτε ἐς Μύρκινον, V. 82 ἐπειρώτεον κότερα χαλκοῦ ποιέωνται ἢ λίθου. Aliquam opem tulerunt Codices VI. 35 ἐπειρησόμενος τὸ χρηστήριον εἰ ποιέῃ et VI. 135 ἐπειρησόμενος εἰ καταχρήσωνται. Recte itidem legitur VI. 86 εἰρωτέοντα εἰ ὄρκῳ τὰ χρήματα ληΐσσηται et IX. 98 ἐν ἀπορίῃ εἶχοντο εἶτε ἀπαλλάσσωνται ὀπίσω εἶτε κατα- πλώωσι ἐπ' Ἑλλησπόντου. Duo loci quantum quidem novi nondum sunt correcti, VII. 169 ἐπειρώτεον εἰ σφί ἔμεινον γίγ- νεται τιμωρέουσι τῇ Ἑλλάδι et VIII. 67 εἰρώτω εἰ ναυμαχίαν ποιέοιτο, nam non minus necessarium videtur hic quoque rescribere γίγνηται et ποιέηται. Contra citra controversiam soboecum est VIII. 118 σωτηρία οὐκ ἐστὶ οὐδεμία, εἰ μὴ τούτων ἀπαλλαγὴ τις γένηται, Impense miror hoc vitium Valcke- naerios et Dindorfios fugere potuisse. Sed tamen in Ionia de

eo usu coniunctionis εἰ constat inter omnes; illud dubitatur num extra Ioniam Graeci eodem modo dicere fuerint soliti. Tragicorum diversa ratio est et separatim erit aliquando videndum de quatuor locis apud Sophocleum, qui ex numero olim paulo maiore nunc soli supersunt, Oed. Reg. 198 εἴ τι νῦξ ἀφ᾽ ἧ, Oed. Reg. 874 εἰ ὑπερπλησθῆ, Oed. Colon. 1443 εἴ σου σεμνῶ et Antigon. 710 εἴ τις ἢ σοφός. Consultantibus apparebit nihil esse tribuendum septem locis e Demosthenis Timocratea, quos Dobraeus collegit in Adversariis I. p. 538. Parum refert Plutarchum scripsisse εἰ πρίηται, p. 1099c. ex emendatione Cobeti in Variis Lectionibus p. 363. Utilior locus est apud Aeschinem de Fals. Leg. § 64 ἀνεκοινοῦτο εἰ δ᾽ τῷ γραμματεῖ, quae verba repetuntur § 68. Pariter in Ctesiphontea invenio § 202 ἐπανερομένου Κτησιφῶντος εἰ καλέσῃ Δημοσθένη. Haec si scripsit Aeschines, qua de re non video quomodo umbra dubitationis oriri possit, longius jam progrediendum videtur et considerandum an Xenophon dare potuerit in Memorabilibus III, 2. 8 πρότερον τῇ τύχῃ ἐπιτρέπεις ἐάν τις σοι φίλος ὥσπερ μυῖα πρόσπτηται. Alii diiudicent an verum sit quod mihi arridet εἰ... πρόσπτηται. Verum haec obiter, nam ab Heliodoro certe tales elegantiae alienae sunt, qui p. 252. 27 scribere non potuit εἰ γὰρ οὕτω βουληθῆς· corrigendum enim est βουληθείης, sicuti p. 293. 36 et 236. 59 recte legitur. Quod praeterea invenio p. 234. 13 προσεπιτρέψεις ἡμᾶς εἰ τὴν κακίην ἀτιμώρητον ἐάσῃς, hoc utique ἐάσεις dictum oportuit.

Non est alia lenior medicina, quam qua sanabimus p. 234. 48 Κνήμων ἐβόα νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, nam Graece hoc sic dicitur Κνήμων' ἐβόα. Eadem ratione librarii errarunt p. 248. 45 τίνα οὖν ἀνακαλέσω; τίνα προσφθέγξομαι (l. προσφθέγξομαι) λοιπόν; ἢ ἄρα τὸ πάντων ὀνομάτων ἥδισον Χαρίκλεια, ubi lege Χαρίκλειαν. Simile vitium olim in Sophoclis Aiace v. 869.

Miror quod legitur p. 236. 9 προστιθέναι τὰχος τοῖς δεδομένοις ἰκέτευεν et veram lectionem esse conicio τέλος. P. 236. 41 καὶ μεταβαλέσθαι προσδοκῆσας, literarum similitudo fecit ut pronomen personale excideret, nam prorsus necessarium est καὶ μέ, sicuti recte p. 241. 46 οὐδὲν οὕτω βίαιον ὥστε με μεταπεισθῆναι. Eadem illa pagina 236 extr. verba sunt Thisbes

ad Arsinoen jubentis εἰς ἕτερον μετασῆναι δωματίον καὶ σχολὴν αὐτῇ παρασχεῖν. Tum adduntur illa: ἐρυθρίαν γὰρ, ἔφη, τὸ μεῖράκιον ἄρτι τῶν Ἀφροδίτης μούμενον. Verbum ἔφη additum indicat non hoc scriptum fuisse olim sed ἐρυθρίᾳ. Eadem terminationes confusae sunt infra p. 379. 11 πρὸς θεραπείαν ὄντας, nam πρὸς θεραπείᾳ Graece dicitur cum tertio casu. Non magis mihi persuadeo scripsisse Charitonem p. 67. 17 προστάξας δὲ Φωκᾶν τὰ μὲν ἄλλα Φανερώς διηγείσθαι, sed Φωκᾶ verum est. Gravius autem vitium Herodotus alit VII. 16 κατάπερ τὴν πάντων χρησιμωτάτην ἀνθρώποισι θάλασσαν πνεύματά Φασι ἀνέμων ἐμπίπτοντα οὐ περιορᾶν φύσι τῇ ἐωυτῆς χρᾶσθαι. Verba haec sunt Artabani, qui Darium fratrem in expeditione adversus Scythas comitatus fuerat neque relatas res refert sed quarum olim oculatus testis fuerat: itaque credibile est id quod est φύσι fecisse ut alieno loco adderetur Φασι, quo expuncto omnia recte sese habebunt si rescripseris περιορᾶ.

Minus bene scribitur p. 239. 49 ἀδελφῷ τῷ ἐμῷ Θεαγένει τούτῳ, nam sincerum est τούτῳ et p. 257. 5 Χαρικλείας ταύτης ἕνεκα pro ταυτησί et p. 323. 23 Χαρικλείᾳ ταύτῃ pro ταυτησί, sicuti recte p. 324. 13 Καλάσιριν τουτονί, p. 324. 28 Ναυσικλέα τουτονί, p. 324. 40 ἐμὲ τουτονί, p. 324. 47 θυγατέρα ταυτηνί et p. 328. 33 τῆς κόμης τῆς ἡμετέρας ταυτησί. Minus recte p. 323. 52 τουτουί Ναυσικλέους, ubi nomen proprium expungendum est. Apud oratores hodie quoque plurimi loci supersunt, quibus illud οὔτοσι reponi debet. Vel sola oratio adversus Neaeram hoc monstrare poterit, in qua cum frequenter legitur Νεαίρας ταυτησί, Νέαιραν ταυτηνί, Στέφανον τουτονί, in his quidem casibus non erratur, sed § 14 vitiose editur Νέαιρα αὕτη et Στεφάνῳ τούτῳ pro αὐτῇ et τουτῳί. Idem mendum recurrit § 17, 20, 22, 24, 27, 43, 44, 45, 55, 63, 64, 72, 118 et 119. Reliquos oratorum locos alia occasione recensebo et simul dicam de nominibus propriis post οὔτοσι crebro interpolatis.

Solita terminationum commutatio fecit ut obscuraretur quod Heliodorus scripsit p. 241. 22, ubi Thyamis narratur Charicleam invisere noluisse οὐδὲ δρᾶν τὰ πολλὰ διεγνώκει, τοῦ μὴ τὴν θεάν ὑπέκκαυμα γίγνεσθαι τοῦ ἐγκειμένου πόθου καὶ πρᾶξαι τι πᾶρὰ τὰ δόξαντα καὶ προδηλωθέντα καταναγκασθείη. Non habet

optativus quo referatur: latet participium *καταναγκασθείς*. Erratum est eodem modo apud Platonem in Legibus I. p. 648c *γυμνασάμενον μὲν εὖ καὶ ἀνδρείως ἀζήμιον ἀπαλλάττοις ἂν, κακῶς δὲ ζημίαν ἐπιτιθείς*, ubi in nitida compositione requiritur *ἐπιτιθείης*.

Corruptum esse judico p. 250. 37 *ἐκ μέσης τῆς Ἑλλάδος ἐπ' ἔσχατης γῆς Αἰγύπτου ἀναπεμφθῆναι*: expuncto nomine proprio scripserim *ἐπ' ἔσχατα γῆς*, sicuti p. 291. 83 *γῆς ἐπ' ἔσχατόν τι πέρας*. Minutum quoque vitium lectionis est p. 251. 29 *οὕτω μὲν ἡ κακίση Θίσβη καὶ δίκας ὑπ' ὅψεσι νυνὶ ταῖς ἐμαῖς ὑποσχοῦσα τῶν Ἀθηναίων ἐξέπλευσε*. Quum notum est confundi solere *καὶ* et *ἡ*, *ἡ*, *ἦ*, *ῥ*, hic quoque emendandum est *ἡ δίκας...* *ὑποσχοῦσα*. Idem vitium recurrit infra p. 387. 13 *τὰ γνωρίσματα γινώσκουσιν αὐτὰ ἡ συνεκθεμένοις ἐπὶ γνωρίσματα, κτέ.*, nam vides requiri *καὶ συνεκθεμένοις*. Juvat alios quosdam locos addere eadem ratione corruptos. Apud Charitonem p. 142. 11 *τί, ἔφη, βεβούλευσαι; καὶ Στάτειραν ἄγεις εἰς Συρακούσας*; malim *ἦ* rescribere. Imprimis apud Lucianum crebro sic erratur, v. c. *Deor. Dial. 26. 1 πότερος ὁ Κάστωρ ἐπὶ τούτων ἢ πότερος ὁ Πολυδεύκης*; Apud Dionem Cassium considerata verba sunt 38. 18 *ἐπεὶ δ' οὖν ἐν τούτῳ καθέστηκας, καὶ γὰρ ἂν τι ὠφελῆσαιμί σε διαλεξάμενος τι τῶν πρόσφθρων*. Philisci verba sunt ad Ciceronem in Macedonia exsulem: *ἦ γὰρ ἂν τι ὠφελῆσαιμί σε*; Alibi ante *καὶ* excidit *ἦ*, v. c. apud Herodotum VIII. 88 *ὁρᾷς Ἀρτεμισίην ὡς εὖ ἀγωνίζεται καὶ νέα τῶν πολεμίων κατέδυσε*, ubi rescribendum est *ἦ καὶ νέα τ. π. κατέδυσε*. Demosthenes creditur in oratione adv. Pantaenetum § 55 scripsisse *περὶ τοῦ ἐμοῦ βαδίσματος ἢ τῆς διαλέκτου ἀληθῆ πάντ' ἐρῶ*. Nemo non videt quid necessarium sit. Magis etiam ridicule Plato in secundo libro de Rep. p. 366a *ἐν Αἰδοῦ δίκην δώσομεν ὧν ἂν ἐνθάδε ἀδικήσωμεν ἢ αὐτοὶ ἢ παῖδες παιδων* et in nono libro de Legibus 862b *ἐὰν ὦφελῃ τινὰ τι καὶ βλάβῃ*. Corrupti sunt hi loci ita ut tamen intelligi possint: nondum intellecta sunt extrema verba in Epistola quae fertur Platonis XIII: *καὶ τὴν ἐπιστολὴν ἢ αὐτὴν ἢ εἰ ὑπόμνημα αὐτῆς σῶζεται καὶ αὐτὸς ἴσθι*. Velus interpres ita vertit: *Et epistolam aut ipsam aut si ipsius exemplar servatur, tunc cognosce*: quae verba egregio philosopho uti vides dignissima sunt. Quid lateat docemur secundae epi-

stolae p. 314c τὴν ἐπιστολὴν ταύτην νῦν πρῶτον πολλάκις ἀναγνοὺς κατὰ καυσον: eodem modo scriptum fuit καὶ τὴν ἐπιστολὴν καὶ αὐτὴν καὶ εἰ ὑπόμνημα αὐτῆς σώζεται καὶ αὐτός, vel κατὰ καυσον, vel simile quid, uam ipsa verba non praestiterim: hoc tamen video jussisse Platonem epistolam comburi.

Verum non est quod dicit Cnemon p. 251. 32 Ἀντικλεῖ δεῦτερον εἰς τὴν Αἴγυπτον συνέπλευσα, nam semel tantum in Aegyptum navigavit. Quid itaque dedit Heliodorus? Nempe δεῦρο συνέπλευσα atque sic sponte excident male addita verba εἰς τὴν Αἴγυπτον. Facit hic locus ut Pausaniae meminerim qui scripsisse creditur I. 22. 7 ἐγὼ ἔπη ἐπελεξάμην ἐν οἷς ἐστὶ πτέσθαι Μουσαῖον ὑπὸ Βορέου δῶρον. Facilius intelligetur ἀπὸ Βορέου δεῦρο.

Soloeicum est et ab Heliodori oratione alienum p. 251. 40 θεοῦ τινὸς ἂν ἴσως δεήσει φράζοντος, requiritur enim δεήσει. In sequentibus non dissimilia vitia sunt: p. 256. 22 οὐκ ἂν παυσόμενον εἰ μὴ ἐπιβουλεύσειεν pro παυσάμενον· p. 267. 53 παρθενεύειν τὸν πάντα βίον διατείνεται pro παρθενεύσειν· p. 290. 43 ἔλεγε τοῖς ἐγχωρίοις σοφοῖς οὐ θαρρήσειν εἰπῆν pro θαρρῆσαι· p. 291. 36 τῷ Χαρικλεῖ σύντρεχε τὰ πρὸς τὸν γάμον ὥς οὐδὲν ἐκείνου πράξαντος ἄνευ τῆς ἐμῆς ὑφηγήσεως pro πράξαντος· p. 337. 45 ἀποσελλεῖν ἐπαγγεिलाμένου pro ἀποσελεῖν, cf. p. 268. 31 et 280. 34; p. 348. 21 μὴ δὴ τι λάθοι κακὸν ἐργασόμενος pro ἐργασάμενος· p. 372. 27 ἀναρπάσασθαι τὴν πόλιν ἐλπίσας pro ἀναρπάσσεσθαι et eadem opera p. 381. 52 ὡς αὐτίκα καὶ παρὰ τὴν πρῶτην συμβολὴν ἂν ἀρπασάμενοι, corrige ἀναρπασόμενοι.

Nimis est ridiculum quod legitur p. 254. 55 μικρὸν ἐπάσαντο ὕπνου· veram scripturam esse ἔσπασαν, ostendet p. 297. 46 ὀλίγον δὲ καὶ ὕπνου σπάσωμεν et eadem metaphora usus Heliodorus scripsit p. 258. 4 Χάλκεόν τινα καὶ πύματον ὕπνον εἴλκυσεν. Crebro confunduntur in Codicibus omnibus Σ et ΣΠ. Legitur apud Appianum p. 253. 8 Bk. οὐ γὰρ τινα διάλυσιν προσεδόκων ἄπισα πρότεροι κελεύσαντες· praeferendum sane est ἄσπειρα. In Aristophanis Lysistrata vs. 173 legitur in Codice Ravennate:

οὐχ ἄς σπουδᾶς ἔχοντι ταὶ τριήρεις.

Valckenaerius in Diatribe p. 235 feliciter veram lectionem reperit et emendavit:

οὐχ ἄς πόδας κ' ἔχωντι καὶ τριήρεις.

Facit ea corruptela ut minus etiam dubitem quid sit reddendum Thucydidi, apud quem V. 10 sensu vacua verba leguntur: ὑπὸ τὰς πύλας ἵππων τε πόδες πολλοὶ καὶ ἀνθρώπων ὡς ἐξιδόντων ὑποφαίνονται. Emendandum videtur σποδὸς πολλή—ὑποφαίνεται. Euripidis verba sunt in Ione vs. 303

καρποῦ δ' ὑπὲρ γῆς ἦκετ' ἡ παίδων πέρι;

Nonne praestat σπόρου? Quod Agamemnon ad senem dicit initio Iphigeniae Aulidensis πεύσει, cui senex respondet σπεύδω, cum minus facilem explicationem habeat, fere suspicor praestare σπεῦσον. Cf. Porson. Advers. p. 218. Denique Sophoclis senarii sunt apud Stobaeum 109. 2.

μὴ σπεῖρε πολλοῖς τὸν παρόντα δαίμονα

σιγώμενος γάρ ἐστι θρηνεῖσθαι πρέπων.

Scribam: μὴ 'παίρει πολλοῖς, sicuti apud Euripidem legitur in Supplicibus vs. 581

οὔτοι μ' ἐπαίρεις ὥς τε θυμῶσαι φρένας

τοῖς σοῖσι κόμποις.,

quamquam locus ne sic quidem persanatus est.

In superioribus, p. 161 duos iam indicavi locos, quibus librarii confuderunt imperfectum et plusquamperfectum. Satis crebro sic erratur, ita tamen ut plusquamperfectum paulo frequentius locum cedat imperfecto quam contra. Fit hoc tamen aliquoties et ecce duo jam ex Heliodoro loci. P. 255. 4 narratur somnium quod Chariclea vidit: apparuit ei species viri, quae τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῇ τὸν δεξιὸν ἐξήρρητο, quō facto confestim expergefacta est. Nonne verum est ἐξήρρητο? Alibi p. 291. 21. narrat Calasiris non ignotum fuisse Charicleae oraculum quoddam de se ipsa ab Apolline consultantibus editum: οὐ γὰρ ἡγνόητο τῇ Χαρικλείᾳ ὁ χρησμός. Hic quoque rescribam ἡγνοεῖτο.

Nunc conferemus p. 255. 34 βαρὺ μὲν καὶ τοῦτο, πλὴν ἄλλ' ἔσω γ' ἀληθὲς μᾶλλον ἢ τὸ ἕτερον et p. 291. 26 βαρὺ μὲν καὶ ἄλλως αἰσχροὺν, πλὴν ἄλλὰ τίνα σκοπὸν ἔχει τὸ πλάσμα. Adhibebo hos locos ut vitium eluam e Charitone, qui p. 97. 13 sic scripsisse putatur: συνίημι δὲ ὅτι βαρεῖ με πρὸς ὑποψίαν

τὸ κάλλος τῆς γυναικός. Admonitus quivis corrigit: βαρὺ μὲν πρὸς ὑποψίαν et frustra provocabitur ad p. 106. 4 ἐβάρει γὰρ αὐτὴν τὸ κάλλος τῆς γυναικός.

Sunt in Heliodoro interpolationes admodum paucae nec tamen omnino desunt: satis certo mihi constare videtur vocabulum ἄρχοντος inepte abundare in iis quae leguntur p. 256. 12 τοῦ κατατέλλοντος τὴν γνώμην πρὸς τὸ σωφρονέστερον [ἄρχοντος] ἀμοιροῦσιν· arguit interpolationem vel ipse locus quo male pedem intulit illud ἄρχοντος. Contra aliquid excidit p. 256. 24 ἐπνεῖται ταῦτα καὶ ἐδόκει γίνεσθαι, nam prorsus necessarium est οὕτω ἐδόκει γίνεσθαι. Compendium fecisse videtur ut saepius istud adverbium excideret. Apud Parthenium p. 14. 30 σπουδὴν ἐποιεῖτο κατοπτεῦσαι τὸν Κυάνιππον ὃ τι ποιῶν ἤδοιτο τῇ κατ' ὅρος διαίτῃ· verior scriptura est οὕτως ἤδοιτο. Apud Xenophontem Ephesium p. 351. 31 εἰπὼν ἐκέλευσε φέρειν πῦρ, malim οὕτως εἰπὼν. Apud Herodotum legitur loco notissimo I. 30 ἱμερος ἐπείρεσθαι μοι ἐπῆλθε εἰ τινα ἤδη πάντων εἶδες ὀλβιώτατον. Non temere agere qui reponere velit ὀλβιον οὕτω, ostendet III. 35 τίνα εἶδες ἤδη πάντων ἀνθρώπων οὕτω ἐπίσκοπα τοξεύοντα; Eodem modo rescripserim II. 2 πυθανόμενος εὗρισκε Φρύγας καλεῦντας (οὕτω) τὸν ἄρτον et II. 47 ζαιτίνας πλάσαντες ὅς καὶ ὀπήσαντες ταύτας (οὕτω) θύουσι. Verum de duobus locis postremis dubitari pōtest: minime dubia res apud Lucianum in Alexandro § 25: εἶτα θαυμάζεις εἰ ἐπὶ μέγα ἤρθη τὸ χρησήμερον, ὁρῶν τὰς ἐρωτήσεις τῶν προσιόντων σε μινὰς καὶ πεπαιδευμένας, nam inserendum est οὕτω σε μινὰς. Gravius vitium alitur apud eundem in Meretr. Dialog. 10. 3 λέγει δέ· πῶς μὲν ἐφίλησά σε, ὦ Δροσί, τοὺς θεοὺς ποιῶμαι μάρτυρας. Emendandum est: λέγει δέ οὕτω πῶς· ὥς μὲν ἐφίλησά σε κτῆ. Apud Plutarchum περὶ τῶν κοινῶν ἐννοιῶν p. 1069c κρασπέδοις καὶ ἀμίσι χρυσαῖς καὶ νῆ Δία ληκύθοις ὅταν τύχωσι παραβάλλουσι τὸν μέγιστον πλοῦτον. Graece hoc dicitur ni fallor ὅταν οὕτω τύχωσι. Itaque quum hoc vitium tam crebro inveniri appareat, fortasse ne Thucydides quidem II. 12 scripsisse videbitur: τό τε λοιπὸν ἀναχωρήσαντας ἐπὶ τὰ σφέτερα αὐτῶν ἦν τι βούλονται πρὸς βεῦεσθαι, nam in tali re reliqui certe οὕτω πρὸς βεῦεσθαι dicere solent. In Xenophontis Anabasi VII. 2. 2 intelligi non potest: Τιμασίῳ προθύμεϊτο πέραν εἰς τὴν Ἀσίαν πάλιν

διαβῆναι, οἰόμενος ἂν οἶκαδε κατελθεῖν· rescribendum videtur οἰόμενος (οὕτως) ἂν οἶκ. κστ. Saepius eodem modo erratum esse video in Demosthene. Imprimis evidens mendum est in oratione adversus Macartatum § 72: τί ποτ' οἴεσθε ἡμᾶς πάσχειν θπου ὑμῶν (οὕτως) κατεφρόνησαν καὶ οὕτως καταφρονητικῶς ἤπισαντο τὰ χωρία ἃ κατέλιπεν Ἀγνίας. Eodem modo hic scripserat orator οὕτως κατεφρόνησαν, quo infra § 78 οὕτως ῥαδίως κατεφρόνησε τῶν νόμων. Minus jam dubitandum erit quin vera scriptura sit in Aristocratea § 9 τῷ μὲν (οὕτως) ἀκούσαι κεχωρισμένοι τοῦ τι τοιοῦτον δοκεῖν διαπραξασθαι. Itidem in oratione de foedere Alexandri § 17 βουλευσώμεθα πῶς δεῖ χρῆσθαι τοῖς δεσποτικῶς καὶ ἀσελγῶς διακειμένοις, inserendum censeo ἀσελγῶς οὕτω. Non minus saepe αὐτός quoque excidit et confusa sunt vocabula οὕτως et οὐ, sed satis jam dixisse mihi videor, ut evincam in Heliodoro peccatum fuisse eodem modo quo apud alios plurimos.

P. 257. 12 non est grammaticum vitium, sed, quod etiam gravius est, ipsa fabulae dispositio male habita est. Postquam Cnemon ille Atheniensis juvenis nescio quid lepide dixerat, pergit Heliodorus sic: πρὸς ταῦτ' ἐμειδίασεν ὀλίγον καὶ βεβιασμένον· verum arrisit non ipse sed Theagenes et Chariclea, ut credibile est; itaque reponemus ἐμειδίασαν, sicuti p. 250. 22 loco non dissimili recte legitur ἐγέλασαν πρὸς ταῦτα βραχύ τι καὶ βεβιασμένον.

Suspicionem nunc promere iuvat paulo incertiore; legitur enim p. 260. 44 ἐντραγόντες τῶν τε καρύων καὶ σύκων ἀρτιδρεπῶν τε φονίκων καὶ ἄλλων δὴ τοιούτων. Deesse mihi videtur substantivum quo postremum illud τοιούτων referatur; memor eorum quae Plato scripsit noto loco in secundo libro de Republica p. 372c ὅφον ἔχουσιν ἄλας τε δηλονότι καὶ ἐλάας καὶ τυρὸν καὶ βαλβοὺς καὶ λάχανα, requiro fere ἄλλων δὴ τοιούτων ὅψων. Haec suspicio si a viris doctis probabitur, novum jam habebimus exemplum confusionis literarum T et Ψ, nam ea fecit ut post τοιούτων excideret ὅψων. Notum est quomodo ψυχὴ in τύχη abire soleat, τοῦψων in τοῦτον, alia; nova quaedam ad Lucianum proferre in animo est: nunc defungar unico loco ex Eustathii ridiculo opere de amoribus Hysminiae et Hysmines. P. 220. 20 legimus sic: in nuptiis Hysmines quum rem divinam face-

rent, diro omine viso, consternati parentes et mater ante omnes κατὰ γῆν πεσοῦσα καὶ τὴν πολιὰν ἀμφοτέραις τίλλουσα καὶ φιλοῦσα τὴν κεφαλὴν, Ζεῦ πάτερ, Φεῖσαι πολιᾶς ταύτης ἐμῆς, ἔλεγε. Ineptae istae preces sunt Pantheae, nam δ ἐψιλωμένος τὴν κεφαλὴν caput habebit totum depilatum, quod Herodotus IV. 26 si quis dubitabit, perspicue monstrabit. Itaque eicienda erunt verba καὶ φιλοῦσα τὴν κεφαλὴν et apparet unde duplex scriptura nata sit.

Quomodo recentiores usurpare soleant μὴ γένοιτο, ex Sacra Scriptura satis notum est; diversa tamen ratio obtinet p. 262. 26 τῶν δ' ἡμαρτημένων οὐκ ἔργω (μὴ γένοιτο) ἀλλ' ἐφέσει μόνῃ τὴν ἀρμόζουσαν ἐπιβαλὼν ζημίαν, nam dictum hoc ulique oportuit δ μὴ γένοιτο. Cum magno sententiae detrimento pronomen relativum saepissime excidit. Ex pluribus unum. Apud Alciophronem I. 34. 4. verba sunt non illepidi meretriculae ad philosophum: πόσῳ δ' ἀμείνους ἡμεῖς καὶ εὐσεβέστεραι, οὐ λέγομεν θεοὺς οὐκ εἶναι. Quis non videt quantum praestet, quum praesertim εὐσεβέστεραι praecedat, αἱ οὐ λέγομεν?

Librarii p. 264. 7 Calasiridem ex religiosissimo homine impium fecerunt neque fraus animadversa fuit, quamquam etiam in Latina versione pelluceat. Nimirum narrat Calasiris se a Graecis quibusdam sapientiae studiosis fuisse interrogatum de flumine Nilo: ἐμοῦ δ' ἄπερ ἐγὼ γνωσκὼν εἰπόντος καὶ ὅσα περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου βίβλοις ἱεραῖς ἐγγεγραμμένα μόνοις τοῖς προφητικαῖς καὶ γινώσκειν καὶ ἀναγινώσκειν ἔξει· inducenda verba sunt καὶ γινώσκειν καὶ. Apparet ex ipsa Calasiridis narratione sacrorum librorum lectionem sacerdotibus solis fuisse concessam, sed liberum iis erat alios docere quae prius ex arcanis fontibus didicissent ipsi: diserta verba sunt ἐμοῦ δ' ἄπερ ἐγὼ γνωσκὼν εἰπόντος.

Est interpolatio in paucis insulsa p. 267. 29 νυνὶ δ' ἄπερ ἐξῆς ἐπέραιεν δ' Χαρίκλῆς, εἰρήσεται. Verbo indicasse satis est et pergemus ad p. 267. 52 ἀπηγόρευται παρ' αὐτῇ γάμος, ubi lenis est correctio ἀπηγόρευται γὰρ αὐτῇ γ. Satis frequens iste error est et litterae Γ et Π crebro confunduntur. Apud Achillem Tatium v. c. p. 94. 21 describitur tabula in qua Andromeda repraesentata erat: erat τὸ ὕφασμα λεπτόν, ἀραχνίων εἰοικὸς πλοκῇ, οὐ κατὰ τὴν τῶν προβατείων τριχῶν, ἀλλὰ κατὰ τὴν τῶν

ἐρίων των πτηνῶν, οἶον ἀπὸ δένδρων ἔλκουσαι νήματα γυναῖκες ὑφαίνουσιν Ἰνδαί. Et πτηνῶν quidem ferri non posse, omnes opinor, viderunt; nimis tamen infeliciter excogitatum est quod Hercherus in textum intulit λεπτοῖνων. ΠΤΗΝΩΝ uncialibus literis scriptum ducet ad veram Achillis manum, quae fuit γήινων. Vide hoc adjectivum apud eundem p. 110. 6. Apud Lucianum de Syria Dea c. 13 absurde legitur: δις ἐκάστου ἔτεος ἐκ θαλάσσης ὕδωρ ἐς τὸν νηὸν ἀπικνέεται. Non miraculum id est quod narratur neque aqua sponte in templo scaturit, nam ut statim sequitur, φέρουσι δὲ οὐκ ἱέες μούνον ἀλλὰ πᾶσα Συρία καὶ Ἀραβία. Itaque ferri non debet ἀπικνέεται et rescribemus ἀγινέεται, sicuti § 49 recte legitur ἀγινέοντες αἶγας τε καὶ θῖας. Eadem causa est ob quam πράγματα et γράμματα confundi solent, sicuti in Plutarchi Moralibus p. 1086d, qua observatione usus olim in Commentatione Platonica I. p. 7 emendare conatus sum Platonis Gorgiam p. 484a. Apud Thucydidem VII. 51 fluctuant Codices inter ἐγγηγεμένοι et ἐπηρμένοι et VII. 42 τῷ δὲ προτέρῳ στρατεύματι τῶν Ἀθηναίων ὡς ἐκ κακῶν ῥώμη τις ἐγγένητο, malim equidem ἐπεγένετο. Miror apud Pindarum Pyth. IX. 119.

εἶπε δ' ἐν μέσσοις ἀπάγεσθαι ὃς ἂν πρῶτος θορῶν
ἀμφὶ οἱ ψαύσειε πέπλοις.

Quia ἀπάγεσθαι alienum videtur, arridet sane quod perquam accommodatum est ἀγαγέσθαι. Si de Sabinis virginibus esset sermo, ἀπάγεσθαι ferri posset; qui ἐθέλων ἐθέλουσαν uxorem ducit ἄγεται γυναῖκα. Nondum fuit intellectum Euripidis fragmentum 1045, quod Stobaeus servavit 73. 1:

δεινὴ μὲν ἄλκῃ κυμάτων θαλασσίων,
δειναὶ δὲ ποταμῶν καὶ πυρὸς θερμοῦ πνοαί,
δεινὸν δὲ πενία, δεινὰ δ' ἄλλα μυρία,
ἀλλ' οὐδὲν οὕτω δεινὸν ὡς γυνὴ κακόν,
οὐδ' ἂν γένοιτο γράμμα τοιοῦτον γραφῆ,
οὐδ' ἂν λόγος δείξειεν.

Non intelligam nisi γράμμα in πᾶγμα mutato. Contrarium vitium mihi observasse videor in Luciani Zeuxide § 7: ὁ Ζεῦξίς συνεῖς ὅτι αὐτοὺς ἀσχολεῖ ἡ ὑπόθεσις καινὴ οὐσα καὶ ἀπάγει τῆς τέχνης, ὡς ἐν παρέργῳ τίθεσθαι τὴν ἀκριβειαν τῶν πραγμάτων κτέ. Quam sint haec absurda, nam scriptor sibi prorsus con-

tradicit, etiam melius apparebit in iis quae continuo sequuntur in eandem sententiam: *παρευδοκίμει τὴν ἀκρίβειαν τῶν ἔργων ἢ τῆς ὑποθέσεως καινοτομία*. Opponitur uti vides in Zeuxidis tabula argumenti novitas, quae spectatoribus impense placebat, linearum exactissimis formis, quas non animadvertabant scilicet aestimatores illi parum exercitati. Itaque neque τὴν ἀκρίβειαν τῶν πραγμάτων *feremus*, neque τῶν ἔργων. Ultrique loco scripsit Lucianus, uti conjicio, modo eodem: τὴν ἀκρίβειαν τῶν γραμμῶν, sicuti memoratur in Imaginibus § 16 *καλλίστη καὶ πάσαις ταῖς γραμμααῖς ἀπηκριβωμένη εἰκὼν*. Corruptelae interdum latius serpunt et vitia vitiis cumulantur. In Platonis Gorgia, ut supra dicebam, *καταπατήσας τὰ ἡμέτερα γράμματα καὶ μαγγανεύματα καὶ ἐπιδάς*, olim correxeram *περιάμματα*, neque tamen cuiquam persuasi, eam esse Platonis manum, quamquam idoneis fueram usus argumentis ut probarem emendationem quae mihi quidem in paucis evidens videbatur. Erant adeo qui me carperent et contenderent in commentatione illa Platonica me operam perdidisse et multa moliendo nihil promovisse vel correxisse. Jam apparet summum inter nostrates criticum, quem admiramur et diligimus omnes, incidisse in eandem emendationem. Platonis causa gaudeo, nam nunc plaudunt omnes plaudentque et mox palmaria scilicet correctio recipietur in textum. Tanti est, etiam in summa innocentia, nobilem habere causae tuae patronum. Equidem interim in sinu rideo et Phaedrum cogito qui sapienter: Nonne hoc declarat, inquit, quales sitis iudices? Verum hoc obiter. Quia notum est *πρᾶγμα* et *πρόσταγμα* confundi, factum est aliquando ut ipsum illud *πρόσταγμα* primum in *πρᾶγμα* abiret, mox ulterius corrumpetur et fieret *γράμμα*. Locus est apud Lucianum in Saturnalibus § 30 *πλὴν ἐπισελῶ γε αὐτοῖς ὥσπερ ὑπεσχόμεν καὶ οἷδ' ὅτι οὐκ ὀλιγορήσουσι τῶν ἐμῶν γραμμάτων*. Concedent omnes uti spero vocabulum unice aptum *προσταγμάτων* esse.

Turpe est in paucis vitium, quod nescio quomodo per omnes deinceps editiones propagatum, viros doctos latuisse videtur. In oraculo quodam de Theгене et Chariclea p. 269. 53 pentameter est:

ἤξοντ' ἡελίου πρὸς χθόνα κυανέην

Non est hoc pro *ἔξω* ductum sed pro *ἔξω* scilicet: recurrit eadem barbara forma p. 224. 4. ubi tertium passum in secundam versa est

ἔξω ἔλκευ τῆς χλῶς ποσειδ.

Dixeris non magno acumine opus esse ut vera lectio *ἔξω* et *ἔξω* inveniantur, cum praeteritum eodem corruptela alibi quoque nos laedat. vide Bunsenium ad Aeschylum Promethaeum vs. 734, p. xiv in quinta editione Aeschyl. Et tamen tanta virorum doctorum aciem effugiant interdum, quod nunc quidem eo maiorem admirationem movet, quia infra in extrema fabula p. 412. 21 in eodem oraculo alia quidem sunt vitia, sed recte tamen legitur in Codicibus ut videtur omnia:

ἔξω ἔλκευ τῆς χλῶς ποσειδ.

Idem vitium facilius condonabitur p. 345. 2 ὅτι καὶ τοῖς αὐτοῖς πολλὰς τιμῆς ἐνέλασεν quod ἐνέλασεν scribi debet. Verum omnia turpissimum est p. 405. 29 τὸν δόξαν αὐτοῦ ἐπικατέκλυσεν τῇ ἐπιτάξει τῆς κατ' ἐπιστομῇ μεγαλοχίας παρηγορήσεις. Parumne dubium videtur esse scribendum ἐπικατέκλυσεν?

Perperam editur p. 270. 1 ταῦτα μὲν ὡς ἀνείπεν ὁ θεός quia ὁ μὲν πρὸς ἀνθρώπους, ὁ δὲ θεὸς ἀνθρώποις, necessario corrigendum est ἀνείλεν et notabis idem vitium in Schol. in Platonis Minoem p. 521a. Sed hoc quidem minutum est; paulo gravius peccatur p. 270. 24 ἐγὼ δὲ σὺ τὸν πρῶτον ἐπιτεμὸν διαθήσομαι, nam requiritur διηγέσσομαι, si quidem narratio διήγημα Graece vocatur non διαθεσις. Sic p. 327. 40 legitur πῆραν γ' ὑπὸ μάλης ubi planissime scribendum est πῆραν θ' ὑπὸ μάλης. Sed non semel erratum fuit eodem modo quo vidimus; olim in Mnemosynes sexto volumine p. 245 indicavi in Polybio exemplum, ubi διαλέσθαι et διάγεσθαι confusa sunt. Quia prorsus constat et de corruptela et de remedio, non gravabor locum exscribere. Apud Polybium est VII. 7. 7 ὅσα γὰρ ἂν τις εὐλογώτερον καὶ περιττώτερον τὸν ἀναπληροῦντα τὰς βίβλους καὶ τὸν ἐπιμετροῦντα λόγον τῆς διηγέσεως εἰς Ἱέρωνα καὶ Γέλωνα δίδχοιτο. Legendum esse διάθοιτο apparet et ex aliorum locorum collatione et ex XV. 54. 1 τὸν ἐπιμετροῦντα λόγον διατιθέμενοι.

Omissis minoribus vitiis quibusdam, quorum emendatio faci-

lier est quam utilior, nunc attendendum est ad p. 276. 51 πρὸς μέθην ὁ ἱρῶν καὶ πρὸς τὸ ἱρῶν ὁ μεθύων ἐπίφορος. Proclivis dicitur ni fallor εὐεπίφορος. Eodem modo cum in Dionysio Halicarnasensi IV. 29 legeretur ἐπιχειρήτος, Henricus Stephanus correxit εὐεπιχειρήτος. In Herodoto III. 80 numquam concoquere potui: κῶς δ' ἂν εἴη χρῆμα κατηρτισμένον μουναρχή, nam dicendum videtur εὖ κατηρτισμένον. In Herodiano I. 4 veram lectionem esse existimo περιέποντες (οὖ) τε καὶ τὰ ἄριστα συμβουλευόντες. In Philostrati Heroicis p. 702 recte supplevit Salmasius: τὸν Διομήδη δὲ (εὖ) βεβηκότα ἀναγράφει· sed in editione Olearii p. 736 nondum correctum est ἡ κεφαλὴ δὲ ἰβεβήκει ἐπ' αὐχένος, quod vel puer videat quam sit inepte dictum pro εὖ ἰβεβήκει. Credibile est postea Philostratum editores nactum esse Oleario sagaciores.

Nunc est operae pretium Latinum interpretem audire, qui ita scribit p. 277: *Postea vero quam oscitatione moerenti et anxio Theagenes plenus apparebat, manifestum erat, quod non recte valeret: ut etiam Charicles, qui praeter varietatem hanc nihil animadverterat, submitte ad me diceret, cet.* Difficile dictu est quid significant ista: qui praeter varietatem hanc nihil animadverterat. Graeca non sunt multo magis perspicua: καθεσρακότα ἀλλ' ἢ τὸ ἀνώμαλον. Parata tamen medicina est: in ΑΛΛΗ nihil aliud latet quam ΔΗΛΑΔΗ. Καθεσρακότα δηλαδὴ τὸ ἀνώμαλον commendatione non eget. Confusio literarum Α, Δ et Λ notissima est et tamen viri docti haud raro immemores fuisse videntur. In Anecdotis Bekkeri p. 238. 21 legitur Διπόλια ὄνομα ἑορτῆς. Διπόλια γάρ ἐστιν ἑορτὴ μὲν Δι, ἣ καὶ δειλία καλεῖται. Scribendum est Διάσια (ΔΕΙΛΙΑ—ΔΙΑCΙΑ). Etiamne negas? Inspice Antiatticistam p. 91. 9: Διπόλια—Θουκυδίδης δὲ Διάσια καλεῖ τὴν ἑορτήν. Respicit grammaticus Antiphontem p. 120. 10 et Thucydidem I. 126.

Propero redire ad Heliodorum, ut vitium eluam, quo non est aliud magis ridiculum. Calasiris enim, ut legimus p. 277. 11 οἶνου καὶ ἔδεσμάτων τῶν ἐμψυχομένων ἀπίχεται. Cum sacerdotibus Aegyptiis omnibus, ut saepe legitur apud nostrum, abstinebat Calasiris ἔδεσμάτων τῶν ἐμψύχων. Praeterea legendum est eadem pagina 277. 40 τὰ μὲν ἄλλα συνίην ὅσ' ἐωράκειν

pro ὡς ἐώρακειν et p. 277. 53 τὴν ἐγκατεσπαρμένην αὐτοῖς θεολογίαν ἡγνόηκα pro συγκατεσπαρμένην.

P. 278. 33 in verbis ἦν δ' ἡμεδαπὸς [Αἰγύπτιος] nomen proprium expunxerim et in proxime sequentibus verbis, quum narratur Mercurius Homeri fuisse pater, dubito an satis recte dici possit καὶ ποιεῖ τὸν Ὅμηρον et malim reponere παιδοποιεῖ. Sed utilius fuerit subvenire iis quae nunc absurde leguntur p. 280. 8. Totum locum adscribam. Verba sunt Calasiridis ita narrantis: Καὶ ἐπισήσας ὀλίγον καὶ ψήφους τινὰς οὐδὲν καθαρῖθμούσας ἐπὶ δακτύλων συνθεῖς, τὴν τε κήμην διασεύσας καὶ τοὺς κατόχους μιμούμενος, Ἐρᾶς, εἶπον, ὦ τέκνον. Significant haec auctore interprete: *Cum paululum me erexissem et calculos quosdam nihil numerantes in digitis composuíssem et comam quassissem afflatus vi numinis imitans, Amas dixi o fili.* Quam me delectant ista: *cum paululum me erexissem!* Et qui sunt praeterea numeri isti nihil numerantes? Levis error istas tenebras dedit: pro καταριθμούσας scribe καταριθμήσας.

Nunc prodesse conabimur Achilli Tatío, occasione sumta ab pg. 280. 18 ubi Theagenes Charicleae amore captus dicitur πρῶτον πειρᾶσθαι ἔρωτος. Non dissimilis est locus in Xenophonte Ephesio p. 333. 15, ubi Habrocomes exclamat: Ἄπειρος ὦν, Ἐρως, ἐστὶ τῶν σῶν ὑπερφάνουν. Et apud Charitonem p. 78. 20 in epistola Chaereae ad uxorem suam Callirrhoen recte legitur: μνήσθητι τῆς νυκτὸς τῆς μυσικῆς ἐν ᾗ πρῶτον σὺ μὲν ἀνδρὸς, ἐγὼ δὲ γυναικὸς πεῖραν ἐλάβομεν. Erat igitur Heliodori Theagenes, nondum compressa Chariclea, ἔρωτος πρωτόπειρος sed γυναικὸς παντάπασιν ἄπειρος, quod postea in extrema fabula eventus docuit. Haec si vera sunt, scribere non potuit Achilles Tatius p. 86. 11 quod nunc editur. Clitophon ibi, qui ardet Leucippes amore, affirmat se numquam rem habuisse nisi forte cum meretricula: ἐγὼ μὲν, inquit, πρωτόπειρος ὦν εἰς γυναῖκας, ὅσον ὁμιλῆσαι ταῖς εἰς Ἀφροδίτην πωλουμέναις. Sunt haec verba corrupta, nam ne Salmasius quidem emendationem perfecit, quum pro πρωτόπειρος εὐγενοῦς γυναικὸς, quae vulgata Codicum lectio erat, reponeret id quod nunc edi solet ὦν εἰς γυναῖκας. Prorsus tamen intelligimus quod Clitophon dicit. Meretriculae apud eundem p. 209. 1 vocantur αἱ ἐπὶ μισθῷ πωλοῦσαι τὰ Ἀφροδίτης. Pergit nostro loco Clitophon extollere cum muliere concubitum prae

puerorum amoribus: ἄλλος γὰρ ἂν ἴσως εἶπεν τι καὶ πλέον ἔχοι μεμυημένος· εἰρήσεται δέ μοι (l. δ' ὅμως) καὶν μετρίως ἔχω πείρας. Finita oratione p. 87. 12 amicus respondet: ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς μὴ πρωτόπειρος ἀλλὰ γέρων εἰς Ἀφροδίτην τυγχάνειν. Haec omnia quo diutius considero, eo minus jam mihi placet Salmasii correctio quam omnes ni fallor amplexi sunt et oritur suspicio Achillem Tatium scripsisse: ἐγὼ μὲν ἄπειρος ὦν εὐγενοῦς γυναικός, tum unum alterumque vocabulum intercidit, ut recte addi possit ὅσον ὀμιλῆσαι ταῖς εἰς Ἀφροδίτην παλουμέναις. Quae si probabuntur, amicus necessario respondisse videbitur: ἀλλὰ σύ μοι δοκεῖς μὴ ἄπειρος ἀλλὰ γέρων εἰς Ἀφροδίτην τυγχάνειν· sunt haec aperta et facilia ac fortasse non magno molimine inveniri poterit quod excidisse suspicatus sum. Nihil addam de corruptelae origine, quam omnibus notam esse suspicor. Neque hodie raro sic erratur. Apud eundem Achillem p. 107. 30 qui *nondum* sacris initiati sunt πρωτομύσαι appellantur: exspectas potius eos ἀμύτους fuisse dictos vel si mavis ἀμυήτους. Apud Philostratum in Vita Apollonii p. 127 lego: ἐπαινεσάντων δὲ καὶ τῶν ἄλλων πρώτῃ Φωνῇ τὰ εἰρημένα, sed scribendum est μιᾷ Φωνῇ. Jam fuerunt ni fallor qui viderent apud Herodotum reponendum esse V. 76: οὗτος δ' ὁλόος ἐπὶ Κόδρου βασιλεύοντος Ἀθηναίων ὀρθῶς ἂν (πρῶτος) καλεοίτο. Nondum correctum fuit apud Dionem Cassium LIV. 35. ἐν μιᾷ τοῦ ἔτους ἡμέρᾳ. Kalendis Januariis tamen Graece dicitur ἐν πρώτῃ τοῦ ἔτους ἡμέρᾳ. De Platonis Legibus VIII. 834c alia occasione quaeremus.

Amat librariorum natio terminationum similitudinem. Oritur inde jocularis error p. 281. 42 in extremo tertio libro. Calasiris considerasse se dicit, εἴ πῃ τῇ Χαρικλείᾳ δύναιτο ἔφεσιν τινα γάμων καὶ ἀνδρῶν ἐμποιῆσαι. Credideris lenonis haec verba esse, non sanctissimi sacerdotis et Chariclea ipsa pudore suffunderetur, si in Aethiopum regia tale quid legere posset. Corrige ἀνδρόες.

Nitida compositio suadet ut corrigamus p. 282. 8 δρόμων ἄμιλλαι καὶ πάλης συμπλοκαὶ καὶ πυγμῆς χειρονομία, nam vera lectio est χειρονομίαι. Conquiram aliquot exempla eiusdem generis. Apud Appianum p. 151. 10 σφαγὴ ποικίλη καὶ γυναικῶν ὕβρις καὶ παρθένων ἀπαγωγαί. Lege ὕβρεις. In

Gorgias Palamede § 33 οἶκτος μὲν οὖν καὶ λιταὶ καὶ φίλων παραιτήσεις: lege παραιτήσεις. Apud Plutarchum de Iside et Osiride p. 352c οὔτε γὰρ φιλοσόφους πωγωνοτροφίαι καὶ τριβανοφορίαι ποιοῦσιν, οὔτε Ἰσιακοὺς αἰ. λινοσολίαι καὶ ξύρησις· lege ξυρήσεις. Non scripsit Lucianus in Toxari c. 16 αὐθις ἢ ἄβρα καὶ τὰ γραμμάτια καὶ μέμψις ὅτι μὴ πολλοῦ χρόνου ἀφίκετο, sed μέμψεις. Apud eundem de Luctu c. 8 minus etiam ferri debet τραβλούμενοι τε καὶ καόμενοι καὶ ὑπὸ γυπῶν ἐσθίμενοι καὶ τροχῶ συμπεριφερόμενοι καὶ λίθους ἀνακυλλόντες· scribe τροχαῖς et simul notabis unde vitium ortum. Ubique observare quis potest, quam sit in istiusmodi locutionibus apud Graecos pluralis numerus necessarius et unum exscribam locum non corruptum, sed imprimis comparatum ad probandum id quod dixi. Apud Lucianum est de Merced. Conduct. c. 1 τὰς τριχυμίας καὶ ζάλας καὶ ἀκρωτήρια καὶ ἐκβολὰς καὶ ἰσοῦ κλάσεις καὶ πηδαλίων ἀποκαυλίσεις διεξιόντες. Contrarium vitium est apud Dionem Cassium LXII. 14 ὁ Νέρων καὶ γέλωτα καὶ σκώμματα τὰ τῶν συγγενῶν κακὰ ἐποιεῖτο, nam singulare σκῶμμα requiritur. Sed quantum quidem in hoc scriptionis genere fieri potest, lectorum satietati occurrendum est.

Redeo e diverticulo in viam, ut p. 282, in qua emendanda versabamur, vs. 21 nomen proprium inducendum esse ostendam in his: Αὕτη ἐκείνη [Χαρίκλεια] et eodem modo p. 502. 41. Magis miranda interpolatio est p. 283. 31, ubi narrat Calasiris Theagenem in certamine victorem renunciatum, Charicleae manum clam osculatum esse. Ἀπέσωσάς με, exclamat Cnemon, ὅτι καὶ ἐνίκησε καὶ ἀφίλησεν. Mihi quidem perspicuum esse videtur, Heliodorum nihil scripsisse praeter ὅτι καὶ ἀφίλησεν· dittographia est illud καὶ ἐνίκησε, nihil aliud.

Sunt p. 286 tria vitia paulo graviora, quae videbo an corrigere possim. Venit Charicles, qui Charicleae pater putabatur esse ad Calasiridem et utitur his verbis: ἡνυσαί σοι μέγα ἔργον, ἐάλωκεν ἢ δυσάλωτος καὶ νενίκηται ἢ δυσκαταμάχχτος. Quod additur ἐρᾷ Χαρίκλεια, non addidit Heliodorus, uti opinor, sed ex margine migravit in textum. Respondet Calasiris inter alia haec quoque: εὐδῆλον ἦν ὡς οὐδὲ πρὸς τὴν πρώτην ἀντίξει προσβολὴν ἐμοῦ καὶ ταῦτα μηδενὶ τῶν μειζόνων ὀχλήσαντος. Nondum quidquam maius molitus est, uti vides, Calasiris.

Verum ὀχλεῖν non significat moliri. Quodnam igitur verbum requiritur? Scripsissem equidem: καὶ ταῦτα μὴ δὲ τῶν μειζύων μοχλεύσαντος et nullus dubito esse eam veram Heliodori manum. Nimis autem est ridiculum, quod Charicles narrat se celeberrimos medicos arcessivisse iisque, si Chariclea convalesceret, se pollicitum esse τὴν προσοῦσαν οὐσίαν. Admirabilis ea est amantissimi patris liberalitas ac praeterea nascicham τὴν οὐσίαν alicui προσεῖναι: quae enim nobis πρόσες, iis haud illubenter careremus, si res nostri arbitrii foret. Sed consideremus ipsa Graeca verba: ἀμοιβὴν τὴν προσοῦσαν οὐσίαν ὑπισχόμενος, εἴ τι δύναιντο ἐπικουρεῖν. Quomodo rescindemus illam insanam liberalitatem? Ego quidem non difficile negotium esse dixerim: Charicles pollicitus est ἀμοιβὴν τὴν προσήκουσαν. Hoc demum est diligenti patrefamilias dignum.

P. 288 litterae referuntur, quas Aethiopum regina Persina regalibus crepundiis addiderat, quum Charicleam exponeret. Haec tibi erunt, scripserat regina vs. 52, εἰ μὲν περισωθῆις, γνωρίσματα, εἰ δ' ὅπερ καὶ ἀκοὴν λάβοι τὴν ἐμὴν, ἐπιτύμβια καὶ μητρὸς ἐπικηδεῖα δακρυα. Facile est pro καὶ reponere ἀεὶ. Neque minus facile tria vitia eiusdem generis agnoscuntur sequenti pagina 289. Flebiliter queritur Chariclea vs. 36 quod laeserit καὶ μέχρις ἀκοῆς τὸ παρθενίας ὄνομα σεμνότητον. Plus erit in positivo σεμνόν. Εἰκότα πάσχεις, Calasiris respondet, ἐρυθριῶσα λέγειν ἃ γυναιξὶ κρύπτειν εὐπρεπέστερον. Hic quoque non satis dicit qui comparativum usurpat: opus est positivo εὐπρέπες. Tum sacerdos et alia docet et illud: τὸ μὲν ἀπειρατον γενέσθαι τὴν ἀρχὴν ἔρωτος εὐδαιμον, τὸ δ' ἀλόντα πρὸς τὸ σῶφρον τὸ βούλημα περιποιῆσαι σοφώτατον. Ipsa oppositio commendat σοφόν. Saepe librarii et Graeci et Romani positivos in superlativos mutarunt. Apud Aristaenetum p. 25 τοῦτο γὰρ τὸ μάθημα παρ' ὀντινοῦν ποιοῦμαι δεινότητος εἶναι. Legendum est δεινός: cave ne contradicas, nam rectissime positivus legitur apud Platonem in Theage p. 128b, ubi prorsus eadem verba leguntur; hoc tantum impense miror utroque loco ποιοῦμαι legi pro προσποιῶμαι. Apud Dionem Cassium XLV. 43 λόγῳ μὲν εὐπρεπέστατον, τῷ δ' ἔργῳ καὶ αἰσχροῦ καὶ ἐπικίνδυνον τῇ πόλει πρᾶγμα ποιεῖ· lege εὐπρέπες. Apud eundem XL. 16 πολεμῆσαι δὲ τισιν ἀπαυσὶ καὶ διαρκῶς οὐ δύνανται καὶ

ἐς ἀλλοτριωτάτην σφίσι καὶ τῆς γῆς καὶ τοῦ οὐρανοῦ κατὰ-
 ςασιν ἀπαρτῶντες. Positivum ἀλλοτρίαν multum praestare, et
 per se intelligitur et apparet ex Thucydide VI. 21, quem lo-
 cum Dio imitatus est. Apud Alciphronem II. 2. 4 δὲ πάντων
 δεινότερον ἤδη καὶ ἀφορητότατον τετόλμηκε, nihil est supra
 τὸ ἀφόρητον. Apud Strabonem III. p. 166 Casaub. τῶν ὀνο-
 μάτων ὅσα ἐνδοξότατα τῶν πλείων ὄντων Ἑλληνικῶν satis est
 ἐνδοξα scribere. Itidem in vicinia p. 190 Cas. θερμὰ κάλλιστα
 ποτιμωτάτου ὕδατος, malo ποτίμου scribere, quam cum
 Madvigio in Adversariis p. 537 ποριμωτάτου. Simul observari
 potest apud Strabonem πότιμος haud semel ποτάμιος esse fac-
 tum, v. c. V. p. 214. Apud Platonem in Theaeteto p. 160d
 κατὰ Πρωταγόραν τὸν σοφώτατον, sapientis habebat Protago-
 ras cognomen non sapientissimi. In Sophista p. 237e hospes
 Eleaticus interrogat Theaetetum: τὸν μὴ τι λέγοντα ἀναγκαιό-
 τατον παντάπασι μηδὲν λέγειν; Respondet adulescens ἀναγκαιό-
 τατον μὲν οὖν, sed hoc ut recte respondere possit, in hospitis
 verbis positivum requiro ἀναγκαῖον. Nimium quoque mihi
 esse videtur in Symposio p. 195e ἀπτόμενον αἰεὶ καὶ ποσὶ καὶ
 πάντῃ ἐν μαλακωτάτοις τῶν μαλακωτάτων, nam τὰ μαλα-
 κώτατα τῶν μαλακῶν jam satis sunt mollia. In Thucydide
 IV. 32 miror τῶν χωρίων τὰ μετεωρότατα λαβόντες et
 exigua mutatione videtur scribendum: τὰ μετέωρα καταλα-
 βόντες. In Demosthenis Timocratea § 148 ἀπάντων γὰρ κυ-
 ριώτατον ὧς το δεῖν εἶναι τὸ δικαστήριον et in oratione adversus
 Neaeram § 92 ἕτερός ἐστιν ἐφ' ἅπασι τοῖς κυριώτατος νόμος
 κείμενος, utroque loco positivus meo quidem iudicio prorsus
 est necessarius. Alias superlativorum corruptelas nunc quidem
 omitto, ad idem argumentum postea fortasse aliquando redi-
 turus.

In extrema pagina 289 Calasiris Charicleam jubet εἰς γάμον
 τρέψαι τὴν νύσον. Hoc apud sequiores τρέψαι dici solet,
 veteres ni fallor malebant uti composito κατατρέψαι, unde βλου
 κατατροφή dicitur apud omnes. Hoc sensu, ut mihi quidem
 videtur, τρέψαι non magis in usu fuit quam κατατρέψαι. Eodem
 modo p. 319. 2 πρὸς τὰ βελτίονα τρέψαι, itidem reposuerim
 τρέψαι. Apud Dionem Cassium XLII. 58 αὐτὸ ἐκεῖνο ἐς ἀγα-
 θὸν ἔτρεψεν, itidem requiro ἔτρεψεν. Habet τρέψαι sic usur-

patum *commutandi* significationem: sic Chariclea iubetur morbum matrimonio commutare. Longe aliter *τρέπειν*, v. c. apud Dionem XXXIX. 48 *τὴν αἰτίαν ἐς ὀλίγους τρέποντες*. Ceterum cf. Elmsl. ad Eur. Med. 974.

Verbo indicasse satis est p. 291. 8, ubi ἀπολιπὼν in praesens tempus converti debet; sed mox vs. 30 corruptela est paulo gravior. Narrat Calasiris se Charicleae suasisse ut simularet Alcamenis amorem, illam autem mirabundam interrogasse, quid senex spectaret, cum tam odiosae rei auctor esset. Tum pergit sic: Γνώσει τοῖς ἔργοις, ἔφην, (ὅτι) τινὰ προαγορευόμενα μὲν γυναιξὶν ἔσιν ὅτε καὶ ὄκνον ἤνεγκεν, ἐπιτελούμενα δ' ἐκ τοῦ παραχρῆμα θαρραλεώτερον ἡνύσθη πολλάκις. Nihil in his desideratur, postquam inserui conjunctionem ὅτι, quae in Codicibus deest. Notum compendium quo ὅτι a librariis scribi solet, fecit ut ea particula interdum prorsus e textu evanesceret. Apud Charitonem p. 87. 5 scribendum est: ἀπάγγελον, εἶπε, βασιλεῖ (ὅτι) Μισριδάτης (ὁ) σὸς δοῦλος πάρεστιν. In Luciani Deorum Dialogis 20. 13 legerim: ἐκείνη γὰρ δὴ εἰ καὶ μόνον θεάσασαί το σε, (εὖ) οἶδ' ἐγὼ (ὅτι) πάντα ἀπολιπούσα ἔψεται καὶ συνοικήσει. Et alibi eodem modo.

Frustra quaesiverunt editores quid lateret sub Codicum omnium scriptura p. 291. 41 ἐχρῆν σε ἔπεσθαι καὶ χαίρειν ἀποθύειν τε χαριστήρια τοῖς θεοῖς. Hirschigius de sua ut videtur conjectura in textum intulit ἦδεσθαι: non negabo sat bene convenire ἦδεσθαι et editor fortasse in animo habebat lepidum versiculum ex Aristophanis Pace

ὥς ἦδομαι καὶ χαίρομαι κεύφραίνομαι.

Verum illud obest, non apparere quomodo ἦδεσθαι in ἔπεσθαι corrumpi potuerit. Facilius id ostendi poterit in verbo σπένδεσθαι, quae mihi vera lectio videtur.

Leve est corrigere p. 294. 20, ubi perperam editur τὸ φοβερώτεροι δοκεῖν προεληφότες pro φοβερώτατοι. Sic supra quoque p. 275. 45 πολυκίνητότατόν τι καὶ θερμότατον scripserim pro πολυκίνητόν et ubivis magna talium corruptelarum prostat copia.

Peccatur in syntaxim p. 295. 2 οὐ πρότερόν σε μεθίημι πρὶν δὴ μοι τὸ ἀσφαλὲς ἐμπέδωθῃ. Fieri sane potest, ut Heliodori ipsius error sit, sed malo tamen credere eum recte dedisse

πρὶν ἂν μοι τὸ ἀσφαλὲς ἐμπεδωθῇ. Diversa ratio est apud Herodotum apud quem non sollicitaverim Codicum lectiones IV. 157, VI. 82, VII. 8. 10. 197, IX. 117. Caeterum ἂν et δὴ sexcenties confunduntur. In Demosthenis Midiana § 223 εἰάν τε διακοσίους εἰάν τε χιλίους εἰάν θ' ὁπόσους ἂν ἡ πόλις καθίσῃ, prorsus est necessarium δὴ. Barbare legitur in Platonis Charmide p. 155a οὐδὲ γὰρ ἂν που, εἰ ἐτύγχανε νεώτερος ὢν, αἰσχροὺν ἂν ἦν αὐτῷ διαλέγεσθαι· scilicet legendum est οὐδὲν γὰρ δῆπου. Mox p. 168c eiusdem dialogi πάντως δὴ ἂν που ἐκεῖνός γ' αὐτῷ ὑπάρχοι, facile corrigitur πάντως δῆπου ἐκεῖνός γ' ἂν αὐτῷ ὑπάρχοι. In Euthydemo p. 302e ὅσα ἂν σοι ἐξῇ καὶ δοῦναι καὶ ἀποδόσθαι καὶ θῆσαι ἂν θεῷ ὅτῳ ἂν βούλῃ· scribe θῆσαι δὴ. Duplex scriptura est in Legibus V. 739b: εἴ τις ἄλλος [ἂν] δῆποτε ἐβελήσειεν. In Dionysio Halicarnasensi VIII. 8 legitur, legebatur certe, ἅπαντες ἂν ὁμολογήσουσιν, VIII. 33 εἰ γὰρ ἂν πόλεμον ἐνεγασάμην. In Cebetis tabula c. 14 τότε ἂν οὕτω σωθήσονται. In Luciani Dialogis Mort. 2. 2 πρέποι γὰρ ἂν ταῖς τοιαύταις οἰμωγαῖς ἐπαδόμενον, malim πρέπον γὰρ δὴ. Observandum autem est multo crebrius δὴ in ἂν corrumpi quam contra. Huius quoque confusionis praeter exemplum quod supra in Heliodoro cognovimus, pauca exempla laudabo. In Isaei oratione de Astyphili hereditate § 16: ἐπιδείξω γὰρ ὑμῖν ἔχθισον ὄντα Ἀσύφιλον Κλέωνι καὶ οὕτω σφοδρὰ μισοῦντα τοῦτον ὥςτε πολὺ δὴ θᾶττον διαθέμενον..... μᾶλλον ἢ... κτέ. Astyphilus, orator inquit, hoc πολὺ ἂν θᾶττον διέθετο quam illud. Participia opinor hoc sensu non minus necessario cum particula ἂν conjunguntur, quam indicativus, itaque rescribam πολὺ ἂν θᾶττον. Minus etiam dubitabitur de vera lectione in Dionysio Halicarnasensi V. 10 ἐβουλόμην μὲν δὴ τουτοῖ τὸν ἄνδρα περὶ ἀπάντων μοι τὰ αὐτὰ φρονεῖν. In Plutarchi Gryllo p. 986a scribam: ὥς ἂν περιβλεπτός μᾶλλον ἢ νῦν γενόμενος, κενὸν ἀγαθὸν ἀντὶ τῆς ἀληθείας διώκων. Denique in Luciani Fugitivis c. 21 ὁπόσον γὰρ δὴ ἐγὼ ἐξυφῆνω τοῦτο ἐν ἀκαρεῖ αὐθις ἀναλύεται perperam editur pro ὁπόσον γὰρ ἂν.

P. 295. 37 ὁ θεός μοι προεῖπεν ἀνθ' ὧν οὐ προσηκόντως εἶδον τῆς τῶν Φιλιππῶν ὀψέως τερήσεσθαι, reponam προσήκοντ' εἰς εἶδον.

Ostendam aliquando data opera saepe ab librariis negationem

saepe vel inconsulto abjectam esse vel perperam esse additam. Nunc satis est indicare unum in Heliodoro locum obvium p. 303. 40. Narrat ibi Nausicles quomodo Charicleam invenerit, cuius prorsus singularem pulchritudinem extollit, simul affirmans amicam quondam suam Thisben non dignam esse quae cum Chariclea comparetur, tantum enim esse discrimen *ἔσον ἂν τι γένοιτο θεοῦ πρὸς ἄνθρωπον. Οὕτως οὐκ εἶναι τοῦ κάλλους ὑπερβολήν.* Quae εἰς ὑπερβολήν pulchra est et οὐδεμίαν ὑπερβολήν κάλλους καταλείπει, ipsa est κάλλους ὑπερβολή et recte Graece sic ni fallor dicetur. Chariclea ipsa εἶχεν ὑπερβολήν κάλλους itaque parum est quum Nausicles dicit οὐκ εἶναι τοῦ κάλλους ὑπερβολήν, nam illam ipsam ὑπερβολήν viderat et domi suae tenebat. Quid igitur scripsit Heliodorus? Nimirum sic: *Ὅντως εἶναι τοῦ κάλλους ὑπερβολήν*, nam ὄντως et οὕτως crebro permiscentur. Atque hoc quidem sensu ὑπερβολή fortasse nove dictum est: saepius τὸ πέρας sic dicitur. Vide de hoc vocabulo accuratam disputationem Cobeti in Mnemosynes Vol. IV. p. 255. Quod Damoxenus dixit apud Athenaeum I. 15:

πέρας ἐστὶ κάλλους, ἄνδρες, οὐτ' ἀκήκοα

ἔμπροσθεν οὐθ' ἑώρακα τοιαύτην χάριν,

idem fere dicit Nausicles quoque, sed Charicleam ὑπερβολήν κάλλους vocat, non πέρας. Eodem modo τὸ πρῶτον dicitur et τὰ πρῶτα ut apud Aristophanem *κάστ' ἢ τὰ πρῶτα τῆς ἐκεῖ μοχθηρίας.* Itaque Callirrhoe non fuit κάλλος τὸ πρῶτον, sicuti hodie legitur apud Charitonem p. 107. 19 sed κάλλους τὸ πρῶτον. Erratum quoque est apud Aristaeonem p. 155 πέρας ἐν μόνον ἐμοὶ τοῦτου δοκεῖ, nam τοῦτο requiritur. Gravior error latet in Euripidis Heracl. vs. 853:

κλύειν δὴ θαύματος πέρας τί σοι.

Nimis languent ista et pristinum nitorem recuperabunt sic scripta:

κλύειν δὴ θαύματος πέρας τόδε.

Minus recte scribitur p. 304. 15 *συνεῖς ἐκείνους εἶναι τούτους περὶ ὧν διέλεκτο δ' πρεσβύτης.* Scribendum hoc fuisset utique τοὺς περὶ ὧν, sed non affirmaverim Heliodoro eam locutionem cognitam fuisse et praestat fortasse vulgatam lectionem non movere. Certius est ferri non debere in descriptione annuli p. 305. 19 *μέγεθος μὲν ὅσον ὄμμα παρθενικὸν περιγράφει* prorsus

jocularis iste error est pro περιγραφή. Ipsum verbum περιγράφειν de artifice usurpatur p. 306. 1.

Quod legitur apud Heliodorum p. 306. 30 ὕδατος ἀπαραχύτου Φιάλη, revocat in memoriam Phrynichi locum in Anecdolis Bekkeri p. 20. 23 Ἀρύταινα· σκευδὲς τι, ᾧ οἱ βαλανεῖς χρῶνται πρὸς τὸ παρέχειν. Παρέχειν, ut vides, pro ὕδωρ παρέχειν dici non potest. Sed qui aquam praebet balneator παραχύτης proprie dicitur. Lepidum est quod narrat Plutarchus in Moraliis p. 538 A: τοὺς Σωκράτη συκοφαντήσαντας ὡς εἰς ἔσχατον κακίας ἐληλακότας οὕτως ἐμίσησαν οἱ πολῖται καὶ ἀπεσφάφησαν, ὡς μήτε πῦρ ἐναυεῖν, μήτε ἀποκρίνεσθαι πυνθανομένοις μήτε λουμένοις κοινωνεῖν ὕδατος, ἀλλ' ἀναγκάζειν ἐκχεῖν ἐκεῖνο τοὺς παραχύτας ὡς μεμιασμένον, ἕως ἀπήγξαντο μὴ φέροντες τὸ μῖσος. Nempe ὁ παραχύτης dicitur quod ὕδωρ παραχεῖ, non παρέχει. Rectissime illud παραχεῖν apud Plutarchum legitur in Moraliis p. 235a et apud Platonem Comicum, cuius locum servavit Athenaeus XV. p. 665b.

νίπτρον παραχέων ἔρχομαι· καὶ γὰρ δὲ παρακορήσων.

Itaque non est dubitandum quin Phrynichus scripserit παραχεῖν. Confunduntur interdum χεῖν et ἔχειν· exemplum est apud Charitonem p. 45. 1, quod Cobetus notavit in Mnem. VIII. 263. Alia addi possunt. Apud Achillem Tatium p. 123. 6 καθ' ἐκάστην διώρυχα χῶμα ἔχουσιν Αἰγύπτιοι, malo χέουσιν. Contra ἔχειν pro χεῖν restituendum mihi esse videtur apud Longum p. 243. 21 ἐκ πηγῆς ἀναβλύζον ὕδωρ ρεῖθρον ἐποίει χεόμενον, ὥς τε καὶ λειμῶν πᾶνυ γλαφυρὸς ἐξετέτατο πρὸ τοῦ ἄντρου. Non habeo dicere quid sit ρεῖθρον χεόμενον, sed cum videam aquulam istam in antri vicinia fuisse, reponam ἐχόμενον. Finem faciam in corrigendo Euripidis fragmento 995. Legitur apud Photium: Λίθων χοαί· ἄργυρος καὶ χρυσός· καὶ γὰρ Εὐριπίδης Φησί·

Λευκοὺς λίθους ἔχοντες αὐχοῦσιν μέγα.

Nemo intelliget, cur grammaticus attulerit hoc fragmentum, cum λίθων χοαίς interpretari vellet, nisi quum rescripseris:

Λευκοὺς λίθους χέοντες αὐχοῦσιν μέγα.

Etiam talia quae ante pedes sunt posita, viros doctos fugere potuisset!

P. 311. 7 pro Κεφαλῆων reponenda videtur sincera forma

Κεφαλλήνων, quae itidem periisse videtur p. 293. 23, ubi hodie Κεφαλληναίων legitur. Itidem Atticam locutionem periisse existimo p. 311. 1 ἐκ γειτόνων οἰκοῦσα et p. 237. 9 πίνει ἐκ γειτόνων et reponam ἐν γειτόνων. Si cui tamen error videbitur non librariorum sed Heliodori ipsius, non magno opere refragabor. Egerunt de illo ἐν γειτόνων plurimi et omnium novissime Cobetus in Mnem. IX. p. 164.

Sex paginis proxime sequentibus librariorum sunt quaedam minuta vitia non digna quae adnotentur, paulo maiora autem Interpretis Latini, cui v. c. τὰ ἱσία ἀνιμᾶν significat scilicet *remittere vela*; et pervenimus ad p. 317. 47. Describitur ibi certamen singulare Theagenis et Pelori, qui navis gubernator erat, qua infelices amantes in Aegyptum devecti erant. Τπελεῖσθῃ. Heliodorus scribit, τῷ Πελάρῳ μονομαχῶν, ἀνδρὶ τὰ πάντα γενναίῳ καὶ φόνοις ἐγγεγυμνασμένῳ παμπόλλοις. Ut in incerta re arridet πόνοις, neque vulgatam lectionem defendi posse existimo iis quae leguntur p. 242. 52. Certius est p. 318. 5 ἐγείρας τὸ φρόνημα πολλοῖς ἤδη τοῖς τραύμασι πεπιεσμένον, requiri πεπιεσμένος. Certissimum autem p. 322. 23 male relata esse Cnemonis ad Charicleam verba: ἐπίφορός πως αἰὲν τυγχάνεις τὰ χεῖρονα μαντεύεσθαι καὶ ψεύδῃ γ' ἅμα καλῶς κατὰ τοῦτο ποιούσα. Facillimum est scribere καὶ ψεύδῃ γ' ἅμα, vel si mavis ψεύδει.

Prorsus barbarum est quod legitur p. 327. 27 ἡσπάζον τὸτ' ἀλλήλους pro ἡσπάζοντὸ τ' ἀλλήλους, ut recte legitur p. 335. 20. Solemne vitium est p. 329. 30 ἐπιμίξαι τοῖς ὑπολειπομένοις pro ὑπολειπομένοις. Sed non prorsus constat de vera scriptura p. 330. 4. Legitur sic: μέλιτος ἐπέχει τῷ βόθρῳ καὶ αὐθις ἐξ ἐτέρου (κρατῆρος) γάλακτος καὶ οἶνον ἐκ τρίτου ἐπέσπενδεν. Ex praecedenti vocabulo ἐτέρου natum esse suspicor genetivum γάλακτος et malim certe γάλα. Verum ut recte sic corrigatur, minuta ista vitia sunt sicuti permulta alia et propero ad p. 335. 19 ubi Thyamidis sunt ad Theagenem verba: τὸν ληστρικὸν διαβλήσεις βίον, ἕως ἂν τι τέλος τῶν κατὰ σὲ δεξιώτερον ὑποφύγῃ θεός. Nemo dicat quid sit in his verbis τὰ κατὰ σέ, quod minus commode conjungi videtur cum substantivo τέλος. Ne tum quidem satis recte hoc dictum videbitur, si quis verterit: Praedonem ages, donec miseriarum tuarum deus dederit

finem dexteriorem. Interpres reddidit sic: *donec aliquam finem suis rationibus dexteriorem deus ostenderit.* Difficile dictu foret quae sint istae rationes. Parva mutatio lucem affundet: *ἕως ἄν τι τέλος τῶν κατὰ σὲ ἀξιώτερον ὑποφῇη θεός.* Nemp̄: *donec deus finem dederit suis natalibus et illustri loco quo natus es digniorem.* Praeclara forma Theagenes commendabatur eumque ut regium puerum Thyamis alloquitur, qui aliquid malus cogitare debeat, quam ut miseris praedonibus imperitet. Ceterum admiraberis Heliodorum, qui tam absurdum sacerdotis consilium fluxerit et fabulam tam parum apte disposuerit.

Post plures annos redeuntem in patriam Thyamidem adolescentes non agnoscunt, *τῆς ἀκμαζούσης ἡλικίας καὶ τι καὶ ἀναγνωρίζειν τὸν Θύαμιν ἐχούσης* p. 337. 36. Legendum esse puto *αὐτίκα*, quod nisi commendet se ipsum, frustra commendabitur. Calamitosum istud adverbium *αὐτίκα* videtur et saepius revocandum. In prima oratione adversus Onetorem § 10 non scripsit Demosthenes: *τὴν οὐσίαν τὴν Ἀφόβου οὕτω κινδυνευθήσεσθαι μέλλουσαν*, sed ipsum illud *αὐτίκα*. In oratione adversus Bubulidem § 11 *ἐβλασφῆμει κατ' ἐμοῦ ταχὺ καὶ πολλὰ*. itidem rescribe *αὐτίκα*. In oratione de Falsa Legatione § 30, sed locus longior est quam ut integer adscribi possit, *εἶτω καὶ Φωκίας ἀπολώλεκε μὲν Φίλιππος, συνηγωνίσαντο δ' οὗτοι*, vera lectio videtur *αὐτίκα*, *veluti*, *verbi causa*, ut in prima oratione adversus Aristogitonem § 29. In oratione de Corona queritur Demosthenes § 276 se ab Aeschine conviciis fuisse petilum, *ὡς ἐὰν πρότερός τις εἶπῃ τὰ προσδόν' ἑαυτῷ περὶ ἄλλου, καὶ δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα καὶ οὐκ ἐτι τοὺς ἀκούοντας σκεφομένους τίς ποτ' αὐτός ἐστιν ὁ ταῦτα λέγων.* Intelligo: *αὐτίκα δὴ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα*. Contra apud Aristaeonem p. 74 *κατατοξενόμενος τὴν ψυχὴν ἐπὶ τὴν κόρην τὴν πρώτην αὐτίκα φανείσαν*, requiro *τότε* *πρώτον* *αὐτῷ* *φ*.

Turpe vitium ab editoribus relictum fuit p. 340. 2 *σὺ δὲ μοι σαυτὴν ἀναλαμβάνειν μηδὲ δυσθυμοῦσαν προαποκείμενιν ἀλλ' εὐελπίς εἶναι*. Vides requiri *δυσθυμοῦσα*. Eadem pagina vs. 31 *τὸ λοιπὸν τῶν κατὰ τὴν πόλιν προφητικῶν τε καὶ ἱερατικῶν γένος*, necessarium est corrigere *προφητικῶν τε καὶ ἱερατικῶν*. Sed putidum fere est omnia ejusmodi curiose persequi; acumine fortasse paullo maiore opus est ut verum

inveniat vs. 37. Mortuo Calasiride, Theageni et Charicleae in templo degere non licebat et καταγώγιον αὐτοῖς εὐτρεπισθῆναι πλεῖστον καὶ ἔξω που περὶ τὸν νεὼν ὁ Θύαμις ἐπέσειλε. Nemo dicat quid sit καταγώγιον πλεῖστον et in versione interpres prudens omisit quod non intelligebat. Quid scripsit Heliodorus? Nempe illud ipsum quod quisvis reponeret, si forte eo loco in Codice lacuna foret. Levis error est: non πλεῖστον fuit illud deversorium sed πλεῖστον. Confunduntur interdum H et EI; sic apud Nostrum p. 286. 30 olim δὴ legebatur, nunc recte emendatum est δεῖ; p. 282. 39 olim καθημένην, nunc παθειμένην; p. 288. 2 olim ὑποκαθήμενος nunc ὑποκαθειμένος; p. 289. 4 olim οὐκ ὄνειδος, nunc οὐκοῦν, ἢ δ' ὅς, quae memorabilis corruptela est. Apud Charitonem p. 102. 14 Callirrhoe describitur φυλάττουσα τὸ σχῆμα γυναικὸς ἀτυχούσης, μελαινίμων, ἀκόσμητος, καθημένη. Verum videtur καθειμένη. Quod vitium in Heliodoro jamdiu correctum esse diximus, idem superest fortasse in Platonis Symposio p. 186c: τοῖς ἀγαθοῖς ἐνάτου τοῦ σώματος καλὸν χαρίζεσθαι καὶ δεῖ καὶ τοῦτο εἶναι ᾧ ὄνομα τὸ ἱατρικόν. Malo certe καὶ δὴ καί. Et saepius sic erratur.

Barbarum est quod editur p. 345. 16 Ἀρσάκης τὰ κάλλιστα διανοούσης, nam semper dictum fuit ab omnibus διανοεῖσθαι. Quid igitur Heliodorus scripsit? Nempe διακονούσης. P. 346. 54 οὐκ ἀπέφαινε τὸ βούλευμα τῆς Ἀρσάκης, praestabit scribere βούλημα, sicuti recte scribitur p. 352. 17. Idem vitium recurrit p. 374. 27 τὸ βούλευμα τῶν τοξευμάτων τοῖς σχήμασιν ἔφραζον· postquam τὰ τοξεύματα inceperint βουλεύεσθαι, lectionem licebit sanam habere et tueri. Sed scripsit Heliodorus βούλημα, eodem modo quo p. 398. 38 invenitur τὸ βούλημα τοῦ ταραχου ἐμφαίνειν. P. 342. 15 Hirschigius recte correxit πάντων (τῶν) ἀπορρήτων· cuius emendatio immemor fuit p. 347. 34, ubi non minus necessarium est πάντα τὰ πόρρητα scribere, non πάντα ἀπόρρητα. Itidem minutum est p. 354. 1 corrigere ἢ δέσποινα τὸ ξένον καὶ ἄπειρον ὑπερεῖδεν, nam perperam editur τὸν et p. 355. 24 ταύτην ποτὲ Αἰγύπτιοι καταλαβόντες καὶ ἐνοικίσαντες, ubi perpetuum vitium est ἐνοικήσαντες. Non fero p. 356. 8 ἐπὶ τὸ χρῆμα τοῦ νεανίου τῆς βασιλείας ἀδλῆς καὶ τραπέζης ἐπάξιον· novi sane τὸ χρῆμα τῶν νυκτῶν

ὅσον εἰ ὕδς χρῆμα μέγιστον, alia, neque tamen mihi persuadere recte dici τὸ χρῆμα τοῦ νεανίου. Facile fuerit emendare τὸ σχῆμα. Alibi σχῆμα εἰ σώμα confusa sunt. In Iudicio Vocalium c. 12 scribit Lucianus: τῷ γὰρ τούτου σώματι φασὶ τοὺς τυράννους ἀκολουθήσαντας καὶ μιμησαμένους αὐτοῦ τὸ πλάσμα ἔπειτα σχήματι τοιούτῳ ξύλα τεκτύναντας ἀνθρώπους ἀνασκο- λοπίζειν ἐπ' αὐτά. Scribe τῷ γὰρ τούτου σχήματι, quo facto sponte excidet ditto-graphia σχήματι τοιούτῳ. Contrarium vitium nescio an lateat in Platonis Timaeo p. 52a εἰ μὲν οὖν ἐπίπεδον μὲν βάθος δὲ μηδὲν ἔχον ἔδει γίνεσθαι τὸ τοῦ παντὸς σώμα, ubi faciliorem certe explicationem habet τὸ τοῦ παντὸς σχῆμα.

P. 356. 44 scribendum est ἐνεχειρίζε δὲ καὶ γράμματα, non γράμμα, nam Bagoae binae literae mandantur perferendae et mox vs. 54 εἴτε inserendum est in his verbis (εἴθ') ἐκούσης Ἀρσάκης εἴτ' ἀκούσης. Idem vitium corrigendum suspicor in Platonis Legibus IX. 864: ὅπῃπερ ἂν ἔσεσθαι τοῦτό γ' ἡγήσωνται (εἴτε) πόλις εἴτε ἰδιῶται τινες. Recte apud Heliodorum εἴτε bis positum est p. 362. 28 atque ter adeo p. 368. 7.

Leve vitium est p. 358. 25 πρὸς ταῦτα βητόρευε καὶ δίκαια καὶ πρέποντα μάτην ὀρίζομενος ὥς οὐδενὸς προσδεῖται ὁ κρατῶν, nam requiritur ut vides ὦν. Paulo gravius peccatur vs. 33 Ἡ δ' Ἀρσάκη, λόγος οὐδεὶς, εἰποῦσα, τῆς σῆς προφητείας, μίαν ὁρᾷ προφητείαν ἔρωσ τὴν ἐπιτυχίαν. Ultima verba non sunt Arsaces ipsius, sed Heliodori. Breviter Arsace ira concitata λόγος οὐδεὶς, inquit, τῆς σῆς προφητείας. Tum Heliodorus de suo addit; μίαν γὰρ ὁρᾷ προφητείαν ἔρωσ τὴν ἐπιτυχίαν. Eodem modo γὰρ usurpatur p. 359. 35 ἐπείθετο ἡ Ἀρσάκη, ἀπελπισθεὶς γὰρ ὁ ἔρωσ οὐδεμίαν ἔχει φειδῶ τοῦ ἐρωμένου. Saepius γὰρ excidit et ad Achillem Tatium complures locos indicare in animo est.

Obiter p. 361. 35, cum vulgo legitur τὸ γὰρ κακὸν τῶν καιριωτέρων καθίκετο, rescribemus τὸ γὰρ φάρμακον, ut veniamus ad p. 362. 8 ὁ τῶν σῶν ἀνόμων βουλευμάτων ἔννομος ὑπερόπτης. Atque hic quidem dubitari nequit, quin ἀνόμων scripserit Heliodorus, quod commendatur ipsa oppositione adiectivi ἔννομος. itaque ferri non debet in iis quae proxime antecedunt: εἰ δὲ τι πέπονθεν ὑπὸ τῶν σῶν ἀνοσίων βουλευ-

μάτων. Mirum dictu est quoties confusa sint adjectiva *ἄνομος* et *ἀνόσιος*. Jam indicavi olim in Mnem. IV. p. 13 Herodotum I. 162, ubi hodie legitur τὸν Ἀστυάγης ἀνόμῳ τραπέζῃ ἔδαισε et ex aliorum locorum collatione effeci veram lectionem esse ἀνοσίῳ. Alterum exemplum nuper Cobetus dedit in Mnemos. XII. p. 118. Tertium exemplum memini me legere apud Strabonem VI. p. 259 (τοὺς Λοκροὺς) πλεῖστον χρόνον εὐνομηθέντας Διονύσιος ἐκπεσὼν ἐκ τῆς Συρακοσίων ἀνομώτατα πάντων διεχρήσατο, quibus verbis pravam et insulsum actumen inerit, donec rescripseris ἀνοσιώτατα. Quartum exemplum novi apud Antiphontem de Choreut. § 47 πῶς ἂν ἄνθρωποι σχετλιώτεροι ἢ ἀνομώτεροι γένοιτο, cum mox recte legatur ἐπιорκοτάτους καὶ ἀνοσιωτάτους πάντων ἀνθρώπων. Quinto loco apud Gorgiam in Palamede § 36 post ἄδικον languere mihi videtur adjectivum *ἄνομον* in his: ὑμῖν αὐτοῖς δεινὸν ἄθεον ἄδικον ἄνομον ἔργον συνεπιθήσεσθε πεπονηκότες. Dubito de Plutarchi loco qui legitur in Moraliis p. 229d. De Lysandro ibi refertur quod exscribam: ἐν Σαμοθράκῃ χρηστηριζομένῳ αὐτῷ ὁ ἱερεὺς ἐκέλευσεν εἰπεῖν ὃ τι ἀνομώτατον ἔργον αὐτῷ ἐν τῷ βίῳ πέπρακται. Mortalibus ὁ ἄδικος poenas dabit, τὸν ἀνόσιον vero plectent dii ipsi: itaque hic malim ἀνοσιώτατον.

P. 364. 53 Arsace narratur Charicleam in eundem carcerem conjecisse, in quo Theagenes jam pridem attinebatur: ἔδει γὰρ ὡς πάθος τοῦ ἐρωμένου τὸν ἐρῶντα πλεόν ἢ τὸ ἴδιον ἀλγύνει· τοῖς δ' ἦν παραψυχὴ μᾶλλον τὸ γιγνόμενον κτέ. Omissa est a librariis particula, qua in tali re Graecorum sermo carere non potest: τοῖς δ' ἦν ἄρα παραψυχὴ μᾶλλον τὸ γ. Vide si tanti est de hoc usu particulae ἄρα Elmsleium ad Euripidis Medeam 1229 et 1246. Apud Longum in Pastoralibus p. 251. 5 εἰ δ' ὡς λέγουσι καὶ αἰξ αὐτῷ γάλα δέδωκεν, οὐδὲν (ἄρ') ἐρίφου διαφέρει. Herodoti verba sunt VIII. 106. ἐδόκεες τε θεοὺς λήσειν οἷα ἐμηχανῶ τότε· sed malim ἐδόκεες τε ἄρα. Scilicet excidit haud raro particula ἄρα, quia compendio scribi solet, quod depingendum curavit Dindorfius in Adnotatione ad Schol. Aesch. Ctesiph. § 127. Apud Plutarchum περὶ τῶν κοινῶν ἐνοσιῶν p. 1069a prorsus requiro ἐλήρει δ' (ἄρα) Ἀριστοτέλης atque etiam in versione apparet quam sit necessarium illud ἄρα addere. Supra quoque p. 1068d de stultis legimus qui ex Stoicorum

sententia οὐκ εὖ πάσχουσιν οὐδ' εὐεργέτας ἔχουσιν οὐδ' εὐεργετῶν ἀμελοῦσιν. ibi quoque arridet οὐδ' ἄρα εὐεργετῶν. Ἄρα excidit paulo rarius; luculentum exemplum est apud Alciphronem I. 11. 1 (Ἄρ') ἀκήκοας ἀκουσμάτων βαρύτατον;

Emendandum est p. 365. 26 τοῦ εὐσεβεῖν πλέον ἢ (τοῦ) σωφρονεῖν ἀντέχεσθαι, sed vix est operae pretium talia adnotare; sic p. 366. 2 legitur φιλεῖ γὰρ ἄνθρωπος πρὸς τὰ συμπίπτοντα τρέπειν τὴν γνώμην, cum tamen moris est in generali sententia ἄνθρωπος ponere sine articulo. P. 367. 1 νυκτὸς ἔτι βαθείας ὕπνῳ πάντα ἐχούσης, rectius scribetur πᾶν κατεχούσης. P. 367. 19 rectissime Hirschigius τὸν λύχνον addidit in his: ἐπειδὴ δ' ἦκεν ὁ παῖς καὶ κατὰ τὸν λυχνοῦχον (τὸν λύχνον) ἐπιθεὶς μετέστη, τοῦτο ἔλεγεν ὁ Εὐφράτης, sed minus recte significavit se deletum malle insititium vocabulum τοῦτο. leniter enim refigendum est in τότε. P. 371. 2 legendum est: ὡς ἢ ἀμφοτέρων ἢ θατέρου (γε) πάντως συνήσοντας et ubi finem talium inveniam? Quantum futuro Heliodori editori agendum supersit, inde apparere poterit quod v. c. p. 372. 22 barbara forma ἐγεγόναμεν legatur, cum recte in optimo Codice scriptum sit γεγόναμεν.

Legitur p. 375. 11 καὶ ἂν ἐπὶ πλέον ἐξεκαύθη τὰ τῆς μάχης. non sic Graeci loqui solent et eadem hic obtinere videtur corruptela de qua supra vidimus: reddendum est Heliodoro καὶ δὴ καὶ. Ididem 379. 10 scribe τὸ αὐτῶν ἀνεπαίτιον pro ἀνυπαίτιον et in vicinia ἀφυπνωμένους pro ὑφυπνωμένους. Saepe ἐπιπλεῖζον vidi, παραπολὺ et similia ea ratione scripta, quae in Codicibus saepissime obvia est: malim certe ἐπὶ πλεῖζον, παρὰ πολὺ et sic in ceteris; verum semel in contrariam partem peccatum est p. 382. 24 συνεχές τε καὶ ἐπὶ σκοπὸν ἔβαλλον. Scribendum hoc utique est ἐπὶ σκοπον. Unde norim? Quia comparativus exstat ἐπισκοπώτερος et superlativus ἐπισκοπώτατος et adverbium ἐπισκόπως et apud Herodotum ἐπίσκοπα τοξεύειν est.

Supra quum exempla recenserem praepositionum κατὰ et μετὰ crebro confusarum, nescio quomodo cum ad alia propere immemor fui loci qui legitur p. 383. 51. Notavit Cobet in Mnemosynes sexto volumine p. 279 in Parisiensi Charitonis editione p. 431. 4 perperam legi καταμανθάνουσα τὴν ἑλευθερίαν, cum viri docti non Aeschinis fuissent recordati,

culius verba in Ctesiphontea § 157 planissime luceantur unici Codicis lectionem μεταμανθάνουσα. Sed ut μεταμανθάνειν recte scribatur apud Charitonem, perperam tamen Heliodorus eodem verbo usus esse putatur. In atroci proelio Persae magna cum hominum strage ab Aethiopibus vincuntur et pelluntur: sero intelligunt inepto Satrapam fuisse consilio usum. Verba mutila sunt, sed lacuna nunc nihil ad nos. Μετεμάνθανον, Heliodorus inquit, ὡς τὸ δοκοῦν τρατήγημα τοῦ Σατράπην — ἔσκεπτον ἦν. Videor mihi intelligere, quid sit apud Charitonem μεταμανθάνειν τὴν ἐλευθερίαν, sed quo id melius intelligo, eo certior mihi videtur correctio apud Heliodorum πατεμάνθανον.

Necessaria vacula excidit p. 384. 22. Admirabile est colloquium Aethiopum regis et Satrapae. Captivus Oroondates ad Hydaspem adducitur: rex interrogat: τί βουλόμενος αὐτῷς ἄπιστος ἀπαδείχθης; Invicto animo Persa respondet: πρὸς σέ, πικρὸς δὲ πρὸς τὴν ἐμὴν δεσπότην. Requiro: πρὸς γε σέ, eodem fere modo quo recte p. 386. 20 μετά γε σέ. Similiter correxi olim in Mnem. IV. p. 8 Herodoti locum, VII. 27, πρῶτος ἀνθρώπων μετά (γε) σέ. Saepius Γ et Σ confunduntur, quae corruptelae origo est. Dabo unum alterumque exemplum. Apud Herodotum I. 38 φυλακὴν ἔχων εἴ πως θυνάμην ἐπὶ τῆς ἐμῆς σε ζωῆς διακλέψαι, malim sane γε. Apud Lucianum in Lexiphrane 19: μὴ ἐμέ, Σώπολι, ἀλλὰ τουτοῦ! [Λυκίτινον], quia γε necessarium est, malim μὴ ἐμέ γ' ὃ Σώπολι et inducendum est nomen proprium post τουτοῦ!. Juvat unam correctionem addere, paulo quidem fortasse incertiore, sed si erravero, non deerunt qui me meliora doceant. Miror quod lego in Sophoclis Oedipode Tyranno vs. 1284

νῦν δὲ τῇδε θῆμέρα

γενναγμὸς ἄτη θάνατος αἰσχύνῃ, κακῶν

ὅς' ἐστὶ πάντων ὀνόματ', οὐδὲν ἐς' ὀπὸν.

Non intelligo in hisce quid αἰσχύνῃ significet: hoc igitur donec quis me docuerit, credam Iocastam respici quae modo laqueo miserae vitae finem invenerit. Nonne reponendum est ἀγχνῇ?

P. 386. 24 in versione Latina rectissime legitur: adductos obiter contemplatus fueram: quo minus dubitari debet quin corrigi debeat ἐν παρέργῳ τότε προσταχθέντας ἐθεσάμην, nam facile est videre verum esse προσαχθέντας. Prorsus

contrarium vitium est apud Plutarchum εἰ πρεσβ. πολιτ. p. 793a ἐκεῖνο σκοπῶμεν ἤδη ὅπως μὴδὲν ἀπρεπὲς μὴδὲ βαρὺ τῷ γήραι προσάξωμεν ἀγώνισμα, ubi vel coecus videat verbum προστάσσειν requiri, non προσάγειν.

Idem p. 589b latina versio: *unius viri clementia*: ostendet non satis recte Graece legi δι' εὐνομίαν ἀνδρὲς et omnino requiro ἐνδὲς ἀνδρὲς. Apud Plutarchum idem vocabulum etiam maiore cum evidentia restitui potest γυν. ἀρετ. p. 248f συνεχῶρῃσαν ἐξελεῖν ἐν ἱματίῳ τοὺς ἐλευθέρους. Apparet cur ἐν exciderit in ἐν ἐνὶ ἱματίῳ. Cf. Diod. Sic. XVI. 34.

Obiter corrigemus p. 390. 30 καταστρέφουσιν pro καταστρέφουσαν et bis eximemus nomen proprium p. 397. 45 et 399. 21 in verbis ταυτησὶ [Περσίνης], ut veniamus ad p. 397. 46 ubi intelligi omnino non possunt verba ὁμολογούσης ταυτησὶ, ἐσπακέναι τινὰ εἶδωλα καὶ φαντασίας ὁμοιοτήτων ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν Ἀνδρομέδαν πρὸς σε ὁμιλίας ὀρωμένης. Verbis transpositis, ex tenebris lux fiet: ἀπὸ τῆς κατὰ τὴν ὁμιλίαν πρὸς σὲ Ἀνδρομέδας ὀρωμένης.

Minus attinet corrigere p. 404. 17 ερουθοῦ Λιβύσσης εἰς διπλάσιον ὀλίγου ὑπερφέρουσα, cum perperam vulgo edatur ὀλίγον. Plus proderit considerare p. 409. 53 quae leguntur: νῦν ὥς εὐαγγῆς τοῖς τῶν θεῶν βωμοῖς προσκαθήμενος. P. 411. 27 εὐαγεῖς θυσαίαι vocantur et p. 411. 47 εὐαγγῇ ἱερά, at sensu longe diverso p. 410. 20 ἐναγγῆς πρᾶξις. Charicli piaculum Theagenes admisisse videbatur neque εὐαγγῆς esse sed ἐναγγῆς, quod est prorsus contrarium.

Finem faciam duobus locis indicandis, quibus Heliodorus parum prudenter Atheniensium loquendi usum imitatus est. Norunt viri docti quid sit τὰ ἐξ ἀνθρώπων κακὰ, αἱ ἐξ ἀνθρώπων πληγαί, sim. Scripsit Plato in Theaeteto p. 170d τὰ ἐξ ἀνθρώπων πράγματα παρέχουσιν. Apud Aeschinem est in oratione adversus Timarchum § 59 τὸν Πιττάλακον ἐμασίγουν τὰς ἐξ ἀνθρώπων πληγὰς. In Lysiae oratione adversus Agoratum § 73 γραφὰς τὰς ἐξ ἀνθρώπων ἐγράφετο. Tales locutiones ex recentioribus permulti sunt imitati, quorum plerosque locos collectos videbis ab Hemsterhusio in Anecdotis p. 212 et ab Wyttenbachio ad Plut. Mor. 371d. Adde Cobetum qui Aeliani locum de Nat. Anim. X. 21 emendavit in Variis Lectionibus p. 541.

Quantum memini autem, istud ἐξ ἀνθρώπων ab Atheniensibus ipsis perpetuo sic usurpatur ut adjunctam habeat notionem rei molestae, odiosae, insuavis. Vertit in bonam partem Heliodorus cum scriberet p. 247. 20 τὸ ἐξ ἀνθρώπων κάλλος et p. 260. 40 τὰ ἐξ ἀνθρώπων χρήματα. Venia ei dari potest, cum non solus sic erraverit, ea tamen conditione ut peccasse intelligatur.

Jam expositis quae mihi in Heliodoro corrigenda videntur, operae pretium est quosdam considerare Achillis Tatii locos.

Amstelodami, d. 29 m. Maii 1873.

MENANDRI FRAGMENTUM NOVUM.

Fugit collectores locus Menandri apud Galenum Tom. V. p. 412 Kühn. *ὅταν μνημονεύῃ τοῦ Μενανδρείου ἔπους, ἐν ᾧ Φησι τὸν νοῦν ὑποχρίριον ἔχων εἰς τὸν πίθον δέδωκα*, ubi verum esse suspicor:

ὑποβρύχιον τὸν νοῦν ἔχων εἰς τὸν πίθον δέδτωκα.

ὑποβρύχιον Naber est.

POËTA APUD SCHOLIASTAM PLATONIS EMENDATUS.

Scholiasta Platonis ad *Phaedrum* p. 260 c. *παρῆκται ἀπὸ τοῦ σίχου.*

εἰ δὲ κακὰ σπείραις κακὰ κεν ἀμήσαιο.

emendo: *κακὰ ΚΗΔΕΑ κ' ἀμήσαιο.*

POËTA INCERTUS CORRECTUS.

Scholiast. Platonis ad *Alcibiadem* p. 129 A.

τὸ γνῶθι σαυτὸν ἐν λόγοις μὲν οὐ μέγα,

ἔργῳ μόνος δὲ τοῦτ' ἐπίσταται θεός.

transpone hunc in modum:

ἔργῳ δὲ τοῦτο μόνος ἐπίσταται θεός.

C. G. C.

MISCELLANEA

PHILOLOGICA ET CRITICA.

SCRIPSIT C. G. COBET.

CAPUT VI.

AD PLUTARCHI OPERA MORALIA.

Plutarchi Chaeronensis Moralia ex rec. RUDOLFI HERCHERI. Lips. 1872.
Volumen I. (p. 1—171. r.)

Plutarchi librorum, qui aetatem tulerunt, in Codicibus Mss. non eadem omnium conditio est. Alii enim sunt integerrimi et emendatissimi, alii mendis erroribusque cooperti et lacunis passim hiantes; sunt etiam qui medium teneant et vitiis laborant illi quidem sed quibus mederi possis. Primus omnium *περί παιδων ἀγωγῆς* libellus levis opella Sophistae loquacioris pessime in Codicibus habitus est scatetque vitiis, quorum pars omnem emendandi curam respuat praesertim in locis lacunosis, ubi nihil intelligas praeter hoc unum neque intelligi ista neque corrigi ullo modo posse. Inanis labor est urendo et secando et omnibus modis exiles antiquae scripturae lacinias vexando id quod olim amissum est et intermortuum refocillare velle. Est enim hoc, quod aiunt, *medicinam facere mortuo*, valeatque in his Catullianum illud

*miser Catulle, desinas ineptire,
et quod vides perisse perditum ducas.*

Contra libri sequentes *πῶς δεῖ τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν*, et *περί τοῦ ἀκούειν*, rarissimis erroribus maculati sunt et pleraque omnia sanissima et integerrima esse videbis. Quartus *πῶς ἂν*

τις διακρίνει τὸν κόλακα τοῦ φίλου medium quemdam locum obtinet, insunt mendae complures sed fere sanabiles et in quibusdam restituendis est illa ἐνάργεια, quae certas emendationes a levibus coniecturis etiam minus acute cernentibus distinguit, quales sunt ΘΕΙΝ pro ΟΤCΙΝ, ἜΚ ΛΟΓΟΤ Krebsii p. 32 v. pro ἜΚΑΚΤΟΤ, ἐννοούμενος pro ἐνΗΘούμενος, Cῃμα pro ὉCῃμα, ΛυΔίφ pro ΛυΔίφ, Θυμαίνειν pro Οὐ μCνειν, ἐΞΑΙΤτον pro ἐΞΑΠτον, ἀπορήτον pro ἀπύρρητον, et aliae multae perinde manifestae in aliis libris.

Itaque relegi diligenter omnia et ex singulis meo arbitratu delibabo nonnihil ubi me aliquid veri vidisse existimo eaque breviter et succincte cum omnibus, qui mecum Plutarchum amant et admirantur, communicare iuvat.

Incertus Sophista, qui περὶ παιδων ἀγωγῆς magno hiatu levitia quaedam ac futilia declamitat et nemini mortalium dissimilior est quam Plutarcho, non dixit p. 4. c. νῦν δὲ τίς ΚΑΝ καταπτύσει τῶν πατέρων, οἵτινες — ἀνθρώποις ἀδοκίμοις καὶ παρασήμοις ἐγχειρίζουσι τοὺς παῖδας, sed ut omnes Graeci in tali re loqui solent: τίς ΟΤΚ ἌΝ καταπτύσειν, ut apud Demosthenem de Corona p. 295, 8. τίς οὐχὶ κατέπτυσεν ἂν σοῦ; μὴ γὰρ τῆς πόλεως γε μὴδ' ἐμοῦ. et ubi non saepe legitur τίς οὐκ ἂν -;

Subineptum est in his ἀνθρώποις παρασήμοις. Scite Aristophanes noto loco ἀνδράρια appellat μοχθηρὰ παρασκευαμένα ἄτιμα καὶ παράσημα, homunciones male natos et aliqua labe corporis insignes, sed nihil ea res ad puerilem institutionem facit. Etiam nunc multi patres ob perversam religionem ἀνθρώποις ἀδοκίμοις ἐγχειρίζουσι τοὺς παῖδας, sed eos magistros παρασήμους esse nemo sanus umquam dixerit.

Post pauca ita pergit: πολλοὶ δὲ εἰς τοσοῦτο [τῶν πατέρων] προβαίνουνσι φιλαργυρίας ἅμα καὶ μισοτεκνίας, ὥσθ' ἵνα μὴ πλείονα μισθὸν τελείειαν ἀνθρώπους τοΤC μηδενὸς τιμῆς αἰροῦνται τοῖς τέκνοις παιδεύτας εὖωνον ἀμαθίαν διώκοντες. Primum τῶν πατέρων expunge, quod et vitiose abundat propter μισοτεκνίας et absurda sede collocatum est, ut si Latine dicas: nulli eo patres procedunt avaritiae. Deinde scribe ἀνθρώπους τοΤC μηδενὸς τιμῆς, sed ἀξίους dicere debuisset.

Continuo sequitur: Ἀρίσιππος οὐκ ἀπέμψως ἀλλὰ καὶ πάνυ ἀσείως ἐπέCΚΩψε τῷ λόγῳ πατέρα νοῦ καὶ Φρενῶν κενόν. Οἱ-

serva mihi affectatum et loquax dicendi genus et pro ἐπέσκωψε repone ἐπέκοψε, quia increpuit hominem, non derisit. Frequens confusio est inter ἐπικόπτειν et ἐπισκώπτειν.

Ibid. p. 5 v. οἱ δὲ τινες [ἐταίρας καὶ] χαμαιτύπας μισθοῦνται σοβαράς καὶ πολυτελεῖς. Easdem mulierculas amatores appellant ἐταίρας meretrices, osiores πόρνας sive χαμαιτύπας scortia. Itaque coniungi duo illa non possunt. Est autem superbi fastidii istas χαμαιτύπας appellitare, quasi Latine scortia diobolaria dicas, quibus despiciatius nihil est. Sentisne quam sit ineptum illas χαμαιτύπας esse dicere σοβαράς καὶ πολυτελεῖς? Pugnans haec inter sese, quia χαμαιτύπη cum contemptu et fastidio appellatur πόρνη εὐτελής καὶ ἄδοξος, sed significantius illi visum est et melius aurem implere. Iterum utitur p. 13. v. καθῆκε δὲ τις καὶ χαμαιτύπην καὶ προηγώγευσε γαμετήν, ubi ἐταίραν dicere debuerat. Quam sit odiosum et acerbum vocabulum χαμαιτύπη et χαμαιτυπεῖον pro πορνεῖον optime apparet e loco Cleomedis Κυκλ. Θεωρ. p. 112 Bakii, ubi Epicurum insectatur: ἐπεὶ γε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὰ κατὰ τὴν ἐρμηνείαν αὐτῷ διεφθορότα ἐστὶ σαρκὸς εὐσταθῆ καταστάματα λέγοντι καὶ τὰ περὶ ταύτης πρὶς ἃ ἐλπίσματα καὶ λίπασμα ὀφθαλμῶν τὸ δάκρυον ὀνομάζοντι καὶ ἱερὰ ἀνακραυγὰσματα καὶ γαργαλισμοὺς σώματος καὶ ληκήματα καὶ ἄλλας τοιαύτας κακὰς ἄτας, ὧν τὰ μὲν ἐκ χαμαιτυπείων ἂν τις εἶναι φήσῃ, τὰ δὲ ὅμοια τοῖς λεγομένοις ἐν τοῖς Δημητρίοις ὑπὸ τῶν θεσμοφοριαζουσῶν γυναικῶν. Ut hodie theologastri odio et furore inter se debacchantur, sic tum Stoici cum Epicureis bella gerebant.

Ibid. p. 7 c. δεῖ τοίνυν τὸν παῖδα τὸν ἐλεύθερον μηδενὸς — μήτε ἀνήκοον μήτε ἀθέατον [ἐᾶν] εἶναι, interpolatum est ἐᾶν. vide modo quid sequatur: ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἐκ παραδρομῆς μαθεῖν — τὴν δὲ φιλοσοφίαν πρὸςβέβειν.

Ibid. p. 8 v. ὄργανον τῆς παιδείας ἡ χρῆσις τῶν βιβλίων ἐστὶ καὶ ἀπὸ πηγῆς τὴν ἐπιστήμην τῆρεῖν συμβέβηκεν veram scripturam hanc esse arbitror: καὶ Ὡς ἀπὸ πηγῆς τὴν ἐπιστήμην ΠΕΙΝ συμβέβηκεν, tamquam ex fonte — manare. Zeno Stoicus in Stobaei Ecl. Ethic. p. 12 Heer. ἡθὸς ἐστὶ πηγὴ βίου ἀφ' ἧς αἱ κατὰ μέρος πράξεις βέουσιν. Sic dicitur p. 1058 D. ὥσπερ ἐκ πηγῆς ἐπιρρεῖ αὐτῷ, et similia alibi.

Paullo ante legitur: οὕτω Δίων ὁ Συρακόσιος, οὕτως Ἐπαμει-

νόδας, ὧν ἑκατερος Πλάτωνος ἐγένετο συνουσιαστής. Editor recepit infelicem Wyttenbachii coniecturam, ὧν ἄτερος, at tu lacunam veterem sic expleas: ὧν ἑκάτερος (περὶ φιλοσοφίαν ἐσπούδασε καὶ ὁ μὲν Λύσιδος ὁ δ' ἕτερος) Πλάτωνος ἐγένετο συνουσιαστής. Librarii oculi ab ἑκατερος ad ἑτερος aberrarunt. De crepitae Graecitatis est συνουσιαστής, ut p. 1 D. ποιῆσθαι τὸν συνουσιασμόν.

Mire confusus est ordo verborum p. 10 A. οὐδὲν γὰρ ὡς τὰ ἀνέντευκτα τῶν ἡθῶν ἔστιν οὕτως ἀξιόμισητον, pro: οὐδὲν γὰρ ἔστιν οὕτως ἀξιόμισητον ὡς τὰ ἀνέντευκτα τῶν ἡθῶν.

Ibid p. 10 D. Πλάτων δούλω - θυμωθεὶς — Σπεύσιππον καλίσας τοῦτον, ἔφησεν, ἀπελθὼν κρότησον. ἐγὼ γὰρ πάνυ θυμοῦμαι. Mendosum est κρότησον. Itaque Hercher. βάπτισον substituit. Nollem factum. Ῥαπίζειν est *alarum infligere*, et nemo sic servum nequam castigabat. Supererat K*** CON. Quid latet? Nulla est optio. Unum est in ea re verbum: *κολάζειν τοὺς οἰκέτας, τοὺς δούλους*. Passim *κολάζειν* dicitur de iis qui supplicio afficiuntur. p. 61 F. ὀργίζη; κόλασον. 163. A. πληγαῖς κολάζονταί. 174. C. ὅπως μὴ δι' ὀργὴν πικρότερον κολάζω τοὺς συντρίβοντας. p. 554 B. τῷ σώματι τῶν κολαζομένων ἑκάστος κακούργων ἐκφέρει τὸν αὐτοῦ σαυρόν, et passim alibi. Eadem medicina in eodem morbo utendum p. 1108 A. Πλάτων τῷ παιδὶ χαλεπήνας οὐκ αὐτὸς ἐνέτεινε πληγὰς ἀλλὰ Σπεύσιππον ἐκέλευσεν εἰπὼν αὐτὸς ὀργίζεσθαι· καὶ σὺ τοίνυν παραλαβὼν κόμιζε τὸν ἄνθρωπον ὅπως βούλει· ἐγὼ γὰρ ὀργίζομαι. Perspicuum est olim *κόλαζε* scriptum fuisse.

Post pauca scrib. πλεῖστον ΔΗ ἀμαρτάνει τῆς ἀληθείας pro διαμαρτάνει, et τῶν ἀνθρωπίνων — τῶν θεῶν pro θεῶν.

Ibid. p. 11 B. Θεόκριτος ὁ Χῖος — τῶν ἐθνῶν κατὰ κεφαλὴν εἰσφερόντων ἄργυρον (leg. ἄργύριον). Πρότερον μὲν, ἔφησεν, ἡμφεσβήτουν, νῦν δὲ ἤσθημαι σαφῶς, ὅτι ὁ πορφύρεος Ὀμήρου θάνατος [οὗτος] ἐστίν. Scribe ὅ, τι ὁ πορφύρεος — θάνατός ἐστιν, delete οὗτος. Saepe sic Graeci loquuntur. Aeschines de F. L. p. 33, 24 ὅ, τι μὲν ἦν ποθ' ὁ Κέρκωψ ἢ τὸ καλούμενον παιπάλημα — οὐκ ἤδειν πρότερον, νυνὶ δὲ — μεμάθηκα. Eustathius p. 1909, 63 ὁ Διογένης — ἰδὼν τινα μεμυρισμένον ἐφ' ἵππου πρότερον μὲν ἔφη ζητεῖν τίς ἐστιν ὁ ἵπποπόρνος, νῦν δ' εὐρήκεναι. Sumtum est ex Diogene Laërtio, sed locum non statim reperio. Comparat Wyt-

tenbachius Athenaei locum p. 839 F. ubi est: — νῦν ἐγνωκέναι
ἔφη τὸ παρ' Ὀμήρῳ εἰρημένον

τὸν δ' ἔλε πορφύρεος θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.

Sic igitur et ille dederat; πρότερον μὲν ἡμφεσβήτουν, νῦν δὲ
ἥσθημαι σαφῶς δ', τι δ' πορφύρεος Ὀμήρου θάνατός ἐστιν.

Ibid. p. 12 B. τὰ τῶν παιδῶν πλημμελήματα — παιδαγωγῶν
ὀλιγωρία καὶ διδασκάλων παραΓΩΓὴ καὶ ἀνηκουσία. Nihil ad rem
facit παραγωγή et παράγειν. Nequitia est puerilis eadem, qua
delectatur servulus nequam n. Ranis vs. 780 παρακούων δεσπο-
τῶν ἄττ' ἂν λαλῶσιν. Itaque παραΚΟή restituendum. Si quid
facere iubentur audisse se dissimulant neque sunt dicto audientes.

Ibid. p. 14 C. τὸ μὲν οὖν πάσας τὰς προειρημένας συμπεριλα-
βεῖν παραινέσεις ΕΥΧῆς Ἰσως ἔργον ἐστὶ· τὸ δὲ τὰς πλείους ζηλω-
σαι - ἀνυσθὴν - ἀνθρωπίνῃ φύσει καθέστηκεν. Pro εὐχῆς Hercher. τύ-
χης substituit. Satius erat non tangere. Opponuntur inter se
εὐχή et τὸ δυνατόν sive τὸ ἀνυσθόν, ut εὐχή sit votum, quod
optari potest, sed obtineri et perfici non potest, ut apud Pla-
tonem de Rep. p. 456 B. οὐκ ἔρα ἀδύνατά γε οὐδὲ εὐχαῖς ὁμοίᾳ
ἐνομοθετοῦμεν. Plura dabit Stallbaum. ad libr. V. de Rep. p.
450 D. διδὲ δὴ καὶ ἔκνος τις αὐτῶν ἔπτεσθαι μὴ εὐχῇ δοκῇ εἶναι
δ λόγος.

Plut. de audiend. poetis p. 24 D.

εἰ δὲ θανεῖν ἡμῖς ὧδε θανεῖν καλόν

εἰς ἀρετὴν καταδυσσάμενους βίον.

καταδύσασθαι barbarum est et diu post Euripidem mortuum
Graeculorum vitio natum. Corrig. καταλυσσάμενους. cf. Comparat.
Pelop. et Marcelli ubi est: εἰς ἀρετὴν καταλύσαντα βίον.

Plutarch. de adulate et amico pag. 49 C. ὥσπερ ὁ Σιμωνίδης
τὴν ἵπποτροφίαν φησὶν οὐ Ζακύνθῳ ὀπαδεῖν ἀλλ' ἀρούραισι πυρο-
φόροις, οὕτω τὴν κολακίαν ὀρῶμεν οὐ πένησιν — ἀκολουθοῦσαν ἀλλ'
οἴκων μεγάλων — νόσσημα γιγνομένην. Nil quidquam habet com-
mune cum Simonidis sententia nemorosa Zacynthus. Poëta dixe-
rat equos alere non esse pauperis sed locupletium, idque Pla-
tarchus scite ad suum argumentum transtulit dixitque sic et
adulationem non pauperes appetere sed magnas domos divitum
et opulentorum. Vera lectio in promptu est sed inconsiderate
spernitur: οὐ ΛΑΚΤΘΩΙ ὀπαδεῖ. Sed negat Wyttenbachius «λή-
κυθον satis recte in signum paupertatis et humilitatis adhiberi.»

Novimus tamen homines pauperculos et parasitos αὐτοληκῶ-
 θους appellitari. Hesychius: Αὐτολήκῃθιοι: οἱ πένητες οἱ μὲ-
 νην λήκῃθον ἔχοντες, et apud Polluc. X. 62. Ἀντιφάνης Ἀθάμαντι
 χλαμύδα καὶ λόγχην ἔχων

ἀξυνὰ κλόουθος ξηρὸς αὐτολήκῃθος.

Sed omnem de ea re controversiam optime dirimet ipse Plu-
 tarchus pag. 1069 π. Stoicos deridens diversissima confunden-
 tes: εἰ γε — νῆ Δία ληκῃθίοις ὅταν τύχῃσι παραβάλλουσι τὸν μὲ-
 γιστον πλοῦτον. Itaque tandem aliquando Simonidi reddatur suum:
 τὴν ἱπποτροφίαν οὐ λακύνθῃ παθεῖν ἀλλ' ἀρούρισι πυροφόροις,
 id est οὐ πένησιν ἀκολουθεῖν.

Ibid. p. 87 α. in libris est:

γέλῳ TI πρὸς τὸν Κύπριον ἐνΗΘούμενος.

ostendi alio loco Menandrum scripsisse:

γελῶ TO πρὸς τὸν Κύπριον ἐνΝΟούμενος.

Post pauca Hercher. edidit: ἀλλ' ἀπαγωγὴν πύρρῳ κυκλοῦται καὶ
 πρόσσειν ὅλον ἀψοφητὶ θρέμματος

ἐπιφάων καὶ ἀποπειρώμενος, et ex Plutarchi verbis, quae forte
 numeris iambicis composita sunt, πεζότατον senarium nobis
 procudit. Unusquisque imprudens nonnumquam ad numeros
 delabitur, sed nihil est facilius quam ista a poetica oratione
 distiguere quae humi repunt nullo lepore condita, nullis ver-
 borum luminibus distincta. Saepe ad hunc lapidem Wytten-
 bachius offendit, qui in re metrica plumbeus et poeticae facul-
 tatis prorsus expers nimis saepe in talibus δεινῶς ἀσχημονεῖ.

Dabo pauca exempla: ad pag. 166 α.

ἀλλ' εἴτ' ἐνυπνον φάντασμα φοβεῖ,

χθονίας θ' ἑκάτης κῶμα ἐδίξω.

adscripait: »alter anapaesticus est: prior item in hoc genere com-
 pseri possit; nisi quis Iambicum esse velit fuisse huiusmodi

ἀλλ' εἰ γε σὺ φάντασμ' ἐνυπνον αὖ φοβῇ."

et ad pag. 88 β. νικάμενοι, Φησὶ Πίνδαρος, ἄνδρες ἀγρυξίᾳ δέ-
 δνται, procudit iambicum:

νικάμενοι δ' ἄνδρες δέδοντ' ἀγρυξίᾳ.

bellissimum senarium, ὦ Μοῦσαι φίλαι! Peiores etiam trochai-
 cos panxit ad pag. 168 γ.

ταῦτα πάσχεις, ὦ κακῶδαιμον, ἐκ προνοίας
 καὶ κελεύοντος θεοῦ.

et deterrimum octonarium pag. 64 c.

φίλον συνεργεῖν δεῖ φίλῳ μὴ συμπανουργεῖν αὐτῷ.

et passim ex Plutarchi verbis nescio quos incertorum poetarum versus *ὄνειροπολαῖ*, vid. ad p. 4 c. 21 E. 53 A. 57 A. 57 B. 57 E. 59 C. 64 A. 64 C. 65 C. 69 B. 73 D. 80 E. et passim in reliquis. Illum ipsum inficetuni senarium, de quo dicebam,

πρόσεισιν ὥσπερ ἀποφῆτὶ θρέμματος,

nunc video ex Wyttenbachii officina prodiisse. Verum ille

ἄλλοις ἐν ἐσθλοῖς τόνδ' ἀπωθεῖται ψόγον.

et in Commentariis

doctis, Iupiter! et laboriosis

omnem Plutarchi intelligendi et emendandi apparatus et copiam suppeditavit nobis omnibus.

Eiusdem farinae senarius nos ludificatur p. 1098 E. τῶν δὲ πρὸς τὸ καλὸν ὁρμῶν

οὐκ ἔσιν αὐτῷ μέτρον ὁ τοῦ βίου χρόνος,

ἀλλὰ τοῦ παντὸς αἰῶνος. Notum est in Novo Testamento senarios reperiri nihilo illis deteriores. Latent contra versiculi per-elegantes, ut p. 602 c.

σκληρὰν ἀκαρπον καὶ φυτεύεσθαι κακὴν.

de quibus alibi dabitur dicendi locus.

Ibid. p. 59 A. in libris est: ἀβέλτερον τὸ τοῦ βίωνος »εἰ τὸν ἀγρὸν ἔμελλεν ἐγκωμιάζων εὐφορον ποιεῖν καὶ εὐκαρπον οὐκ ἂν ἀμαρτάνειν ἐδόκει τοῦτο ποιῶν μᾶλλον ἢ σκάπτων καὶ πράγματα ἔχων· οὐ τοίνυν οὐδ' ἄνθρωπος ἄτοπος ἂν εἴη ἐπαινῶν εἰ τοῖς ἐπαινουμένοις ὠφέλιμός ἐστι καὶ πάμφορος. Facile est Bionis iocosam argumentationem in integrum restituere. Dixerat: εἰ τὸν ἀγρὸν ἔμελλεC — ἀμαρτάνειν ἐδόκειC — οὐ τοίνυν οὐδ' ἄνθρωπον ἄτοπος ἂν εἴηC ἐπαινῶν εἰ TIC ἐπαινούμεNOC ὠφέλιμός ἐστι καὶ πάμφορος. Opponuntur inter se τὸν ἀγρὸν ἐγκωμιάζων et ἄνθρωπον ἐπαινῶν et scitissime in hac comparatione ὠφέλιμος καὶ ΠΑΜΦΟΡΟΣ adulatori suus rex appellatur. ἔμελλες, ἐδόκεις et εἴης Hercher. restituit in caeteris multum a vero aberrans.

Ibid. p. 71 D. Ἀριστοφάνης — τὸν Κλέωνα τοῦτ' ἐγκαλεῖν φησὶν ὅτι

ξένων παρόντων τὴν πόλιν κακῶς λέγει,

καὶ παροξύνει τοὺς Ἀθηναίους. Utrum putas irritare Athenienses Aristophanem an Cleonem? Perspicuum est de Cleone id dici. Ergo παροξύνειN verum est.

- Ibid. p. 72 v. ἤκιστα δὲ προσήκει νοουθετούμενον ἀντινοουθετεῖν καὶ παρρησίαν ἀντεΚΦέρειν, lenissima correctione veram lectionem reduces, quae est ἀντεΙCΦέρειν. Quis nescit K et IC sic confundi solere?

Multa sunt in hoc libro ἐπιπολῆς et levissime depravata et ex literis uncialibus ἐναργέστατα emendantur, ut ΘΤΕΙΝ pro ΟΤCΙΝ. Sic p. 74 v. in Sophoclis fragmento:

ἐγὼ δ' ὁ Φεύγεις, οὐ τὸ μὴ κλύειν κακῶς
ἀλλ' ἐγγὺς ἔκτωρ ἐστὶ, ΟΤΜΕΝΕΙΝ καλόν.

res ipsa clamat ΘΤΜΑΙΝΕΙΝ poetam dedisse, quod est in aliis libris sed temere spretum est. Quam nihil in talibus scribae sapiant satis apparet vel ex uno ἐνηθοῦμενος pro ἐνΝΟοῦμενος. Iuvat his unum addere perinde manifestum et evidens ex pag. 1099 v. τί γὰρ ἂν λέγοι τις Ἐπαμεινώνδαν οὐκ ἐβελήσαντα δειπνεῖν ὥς ἰώρα πολυτελέστερον τῆς Ουσίας τὸ δεῖπνον, ἀλλ' εἰπόντα πρὸς τὸν Φίλον· Ἐγὼ σε ᾤμην θύειν οὐχ ὑβρίζειν. Luce clarius est πολυτελέστερον τῆς Θυσίας τὸ δεῖπνον emendari oportere. Audi Menandrum apud Athen. p. 364 v.

εἴτ' οὐχ ὅμοια πράττομεν καὶ θύομεν;

id est: ἄρ' οὐ κακῶς πράττομεν ὥσπερ καὶ κακῶς θύομεν;

ὅπου γε τοῖς θεοῖς μὲν ἡγορασμένον
δραχμῶν ἄγω προβάτιον ἀγαπητὸν δέκα,
αὐλητρίδας δὲ καὶ μύρον καὶ ψαλτρίδας,
Μενδαῖον Θάσιον ἐγχέλεις τυρὸν μέλι,
μικροῦ τάλαντον γίγνεται τὸ κατὰ λόγον.

in versu quinto emendaverim:

Μενδαῖον (οἶνον) Θάσιον ἐγχέλεις μέλι.

quae omnia sunt πολυτελῆ, eiecto τυροῦ quod erat εὐτελέστατον. Nempe hoc est πολυτελέστερον τῆς Θυσίας τὸ δεῖπνον ποιεῖν. Qui haec postea descripsit et in Epaminondae ἀποφθέγματα recepit pag. 192 v. iis, quae non intelligebat, substituit quod primum in mentem venit.

Plutarch. quomodo quis suos in virtute profectus sentiat p. 81

v. τὰ Σαπφικά ταυτὶ παρέπεται

καὶ μὲν γλῶσσα ἘΑΓΕ, λεπτόν δ'

αὐτίκα χρῶ πῦρ ὑποδεδρομέν.

olim digamma in Sapphicis scribebatur FEFAGE, sed absurdum est ἡ γλῶσσα κατέαγεν ei κατᾶξαι τὴν γλῶσσαν. Non duplex

digamma, sed Π duplex erat scribendum καμ μὲν γλῶσσα Πέ-
 Παγε, tum αἰολισί pro Ionico et Attico ὑποδεδρομεν Sappho dix-
 rat ὑποδεδροΜΑΚΕΝ, ul σροταγός pro σρατηγός. Catullus vertit:
lingua sed torpet, tenuis sub artus
flamma dimanai.

Inepta lectio est ibid. p. 82 F. εἰ μήθ' ἡΔΟμενον αἰσχροῦ τι-
 νός εαυτὸν — ὀρᾷ, in promptu est ἡΤΤΩμενον.

Ibid. p. 83 F. ταχὺ τῷ λόγῳ τὸ ἐΞΑΙΤΤον αὐτῶν καὶ Φλεγ-
 μαῖνον ἀΦαιροῦνται, minima ac prope nulla mutatione exoritur
 vera lectio τὸ ἐΞΑΙΤΤον, ἐΞᾷττον.

Lacuna expleri potest apud Plutarchum *de capiendis ex ini-*
micis cupiditate p. 87 D. Τοῦτο οὖν ὠφέλιμόν ἐστι; Πάνυ μὲν οὖν
 * * * εὐλαβούμενον ζῆν καὶ προσέχειν εαυτῷ. Tu ita supple: Πάνυ
 μὲν οὖν. (Τοῦτο γὰρ μάλιστα διδάσκει ἕκαστον ἡμῶν καὶ συνεθίζει)
 εὐλαβούμενον ζῆν.

Ibid. p. 88 E. ὁ Πλάτων δσάκις ἀσχημονοῦσιν ἀνθρώποις παρα-
 γένοιτο πρὸς αὐτὸν εἰώθει λέγειν· μή πη ἄρ' ἐγὼ τοιοῦτος; rectius
 legitur p. 129 D. μή που ἄρα καὶ ἐγὼ τοιοῦτος; Plato ipse καὶ γὰρ
 dixerit, sed καὶ ad sententiam necessarium est.

Plutarch. *de amicorum multitudine* p. 93 B. Μένωνα τὸν Θετ-
 ταλὸν οἶδμενον ἐν λόγοις ἱκανῶς γεγυμνάσθαι καὶ τοῦτο δὴ τὸ ὑπὸ
 τοῦ Ἑμπεδοκλέους λεγόμενον

σοφίης ἐπ' ἄκροισι θαμίζειν.

ἠρώτησεν ὁ Σωκράτης τί ἀρετὴ ἐστίν. Mendosum est θαμίζειν, sed
 nil opus est veram lectionem quaerere, quam Sextus Empiri-
 cus pag. 218 Bekk. ultro obtulit θοάζειν, id est καθῆσθαι. Plut.
de audiendis rebus p. 22 E. τῷ ΘΟΑΖΕΙΝ ἢ τὸ κινεῖσθαι
 σημαίνουσιν (οἱ ποιηταί) — ἢ τὸ καθέζεσθαι καὶ θαάσσειν, ὡς
 Σοφοκλῆς

τίνας ποθ' ἔδρας τάσδ' ἐμοὶ θαάζετε

ἰκτηρίοις κλάδοισιν ἐξεσεμμένοι;

Ibid. p. 93 C. τὸν παρὰ Μενάνδρῳ νεανίσκον ὑπερφυῶς ἔπαινοῦ-
 μεν εἰπόντα θαυμαστὸν ὅσον νομίζειν ἀγαθὸν ἕκαστον ἂν ἔχη φίλου
 σκιάν. Latens in hoc loco mendum ipse Menander optime pa-
 tefaciet apud Plutarch. *de fraterno amore* p. 479 C. ὅθεν ὁ Μέ-
 νανδρος ὀρθῶς

οὐκ ἐκ πότων καὶ τῆς καθ' ἡμέραν τρυφῆς

ζητοῦμεν ᾧ πιστεύσομεν τὰ τοῦ βίου,

πάτερ; οὐ περιττὸν οἶετ' ἐξευρημέναι

ἀγαθὸν ἔκαστος, ἂν ἔχη φίλου σκιάν.

ubi mirum neminem sensisse emendari oportere: οὐ (pro οὐ) περιττὸν — ἂν ἔχη φίλου σκιάν; Iam tu vides quid priore loco exciderit, nempe εἰπόντα θαυμαστὸν ὅσον νομίζειν ἔχειν

ἀγαθὸν ἔκαστον, ἂν ἔχη φίλου σκιάν.

Ibid. p. 94 A. τὸν θρυλούμενον ἐκεῖνον ΧΡΟΝΩΙ τῶν ἁλῶν συγκατεδηδοκῶς μέδιμνον, in vetere et scito dicto, (quod iterum legitur apud Plutarch. de frat. amore p. 482 B. ὅπου δ' ἡ φύσις — οὐκ ἀναμένει τὸν θρυλούμενον τῶν ἁλῶν μέδιμνον.) quid tandem, quaeso, sibi vult χρόνῳ? Tamquam de coelo delapsam omnia turbat impeditque. Dicam quid rei sit. Erat in vetusto libro:

τὸν θρυλούμενον ἐκεῖνον ΧΡ

τῶν ἁλῶν μέδιμνον.

XP in margine est χρόνῳ, ut ΩΡΑΙΟΝ et CH σημείωσαι, quae omnia sunt lectoris locum aliquem insigniorem notantis. Notum est multis exemplis talia in textum irrepere solere. Habes hic novum exemplum. XP et alia significat et χρόνῳ quoque. Iam patet erroris origo. Eadem fraus deprensa est in vicinia p. 94 E. οὕτω δεῖ μὴ τὸν εὐχερῶς περιπλεκόμενον ποιῆσθαι συνήθη [καλόν]. expunxit Hercher. καλόν. Optime. Unde ortum sit apparet. Sic et apud Galenum IV. p. 277, 41. laudatum a Bakio de Posidonio Rhodio p. 201. ἀλλ' οὐ τοῦτο θαύμαστον εἰ πολλοῖς ἐναντία λέγει Χρύσιππος, ὥσπερ οὐδ' ὅτι τῆς ἀληθείας ἀπέσφαλλται· συγγνώμη γὰρ ἀνθρώπῳ γε ὄντι καὶ ἀμαρτάνοντι [ώραϊον] τι. Repone sis ὡραϊον in margine.

Plutarch. compoat. ad Apollon. p. 105 F. in celebratis Philemonis versiculis:

νῦν δ' οὐ προσέχει τὰ πράγματ' οὐδ' ἀποβλέπει

εἰς ταῦτα, δέσποτ', ἀλλὰ τὴν αὐτὴν ὁδόν

ἑάν τε κλάῃς ἂν τε μὴ πορεύεται.

τί οὖν πλέον ποιοῦμεν; οὐδέν. ἡ λύπη δ' ἔχει

ὥσπερ τὰ δένδρα τοῦτο καρπὸν τὰ δάκρυα.

Tenebatur manifestus interpolator, sed Criticorum socordia elapsus est. Philemon dixerat:

τί οὖν πλέον ποιοῦμεν; ἡ λύπη δ' ἔχει κτέ.

respondit homuncio nescio quis: οὐδέν. Irrepsit in textum.

Quid correctores veteres et novi? Suboluitne fraus? Minime gentium, sed supposuerunt:

τί οὖν ποιεῖς πλέον; οὐδέν. ἡ λύπη δ' ἔχει
bellissimum hercle senarium et suavissimis numeris decurrentem!

Pessime mulcatus est locus ibid. p. 106 B. ἐνταῦθα γὰρ ἂν τις ἐλκύσειε καὶ τὴν τοῦ Σωκράτους φωνὴν τὴν οἰομένην εἰ συνεισ-
ενέγκαιμεν εἰς τὸ κοινὸν τὰς ἀτυχίας κτέ. Quidquid attigeris
ulcus est. Quid est ἔλκειν in tali re? Quid φωνή? Monstrum
et portentum est φωνή ἡ οἰομένη! Sed satius est haec statim
praeterire: τί γὰρ πλέον ποιοῦμεν; modo scias absurda esse.
Subridebis ad Wyttenbachii interpretationem.

Ibid. p. 106 C. Aeschylus dixerat:

οὐ δικαίως θάνατον ἔχθουσιν βροτοί,
ὅσπερ μέγιστον βῦμα τῶν πολλῶν κακῶν.
τοῦτον γὰρ ἀπεμιμήσατο καὶ ὁ εἰπών.

ὦ θάνατε παιᾶν ἱατρὸς μόλοις.
λιμὴν γὰρ ὄντως Ἀῖδας ἂν αἶαν. primum exple mihi Tragici
poëtae senarium in hunc modum:

ὦ θάνατε παιᾶν, πῶς ἂν ἱατρὸς μόλοις.
ut in loco Euripidis apud Plutarch. de sera numinis vindicta
p. 556 B.

φίλοι γυναῖκες, πῶς ἂν ἐξ ἀρχῆς δόμους
Ἀθάμαντος οἰκήσαιμι τῶν πεπραγμένων
δράσασα μηδέν.

simul vides cur πῶς ἂν exciderit. Deinde revoca veram scri-
pturam λιμὴν γὰρ — Ἀῖδας ἂν αἶαν, quia Orcus non est por-
tus in terris (ἂν αἶαν), quod risum movet, sed dolorum (ἀνιᾶν).

Ibid. p. 107 B. οὐκ ἀμούσως δ' ἔδοξεν ἀποφήνασθαι οὐδ' ὁ εἰ-
πὼν τὸν ὕπνον τὰ μικρὰ τοῦ θανάτου μυθήρια. Ad Iliad. Ξ. 231.

ἐνθ' Ἵππῳ ξύμβλητο κασιγνήτῳ Θανάτοιο.
in Scholiis Venetis annotatur: Μνησίμαχος ὁ Κωμικὸς περὶ ὕ-
πνου διαλεγόμενός φησιν ὅτι

ὕπνος τὰ μικρὰ τοῦ θανάτου μυθήρια.

In loco Platonis p. 108 D. καὶ οὕτω μὲν ἀπαλλαττόμενοι τῆς
τοῦ σώματος ἀφροσύνης, ὡς τὸ εἶκός, μετὰ τοιούτων ἐσόμεθα δι'
ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές ὁρῶντες, vera scriptura superest
in Codicibus Platonis P^{nu}ed. p. 67 A. μετὰ τοιούτων τε ἐσό-
μεθα ΚΑΙ ΓΝΩCOMEΘΑ δι' ἡμῶν αὐτῶν πᾶν τὸ εἰλικρινές. Post-

quam καὶ γνωστόμεθα excidit post ἐστόμεθα nescio quis de suo ὀρώντες addidit.

Quod continuo sequitur: ὥς εἰ καὶ προσέοικε μετάγειν εἰς ἕτερον τόπον ὁ θάνατος οὐκ ἔστι κακόν vitium concepit: προσέοικεν est ὁμοίός ἐστιν, itaque corrigendum: προσέοικε μεταγΩΓῃ εἰς ἕτερον τόπον.

Ibid. p. 108 B. ὃν τοὺς μὲν ἄλλους Φειδόμενος τῆς συμμετρίας τοῦ συγγράμματος παραλείψω, μνησθήσομαι δὲ τῶν ὄντων ἐμφανεστάτων καὶ πᾶσι διὰ τῶματος. Φειδόμενος in ea re absurdum est: aut τοχαζόμενος aut simile quid dicendum. Tum ὄντων transpone post διὰ τῶματος. illic vitiose abundat, hic necessarium est. Recurrit Φειδόμενος pag. 114 C. Φειδόμενος τῆς τοῦ λόγου συμμετρίας παρέλιπον. arguitur. nescio quid Wyttenbachius, sed *parcendi* verbo nullus in ea re locus est.

Ibid. p. 110 B. γενναῖον δὲ καὶ τὸ Λακωνικόν

νῦν ἌΜΜΕC πρόσθ' ἄλλοι ἐθάλεον αὐτίκα δ' ἄλλοι,

ὃν ἌΜΜΕC γενεὰν οὐκέτ' ἐποψόμεθα.

tralaticium in omnibus libris vitium insidet sexcenties repetitum ἄμμες et ἄμμε, quas formas scribae ex Homero ἐναύλους εἶχον. Lacones constanter in nominativo ἄμές dicebant et ὑμές, in accusativo ἄμέ et ὑμέ prima in omnibus producta, et sic ubique rescribendum, ut in illis decantatis

A. ἄμές ποκ' ἡμεῖς ἄλκιμοι νεανία.

B. ἄμές δέ γ' εἶμες, αἱ δὲ λῆς αὐγάσδεο.

Γ. ἄμές δέ γ' ἐσσεύμεσθα πολλῶ κάρρονες.

Etiam in dativis peccant. Laconicum est ἀμῖν, scribae Homericum ἄμμιν supponunt. Plutarchus in *Agésilao* cap. I. οὐ γὰρ βασιλεῖς, ἔφασαν, ἄμμιν ἀλλὰ βασιλεῖδια γεννάσει, corrig. ἀμῖν et γεννασεῖ.

In fragmento incerti Comici p. 110 B. libri exhibent:

εἴτ' εἰ μὲν ἤδεις ὅττι τοῦτον τὸν βίον,

ὃν οὐκ ἐβίωσε ζῶν διευτύχησεν ἄν,

ὁ θάνατος οὐκ εὐκαιρος· εἰ δ' ἤνεγκεν ἄν

οὗτος ὁ βίος τι τῶν ἀνηκέστων ἸCΩC

* * * αὐτὸς σοῦ γένονεν εὐνούτερος.

dicam quid poetam scripsisse existimem:

εἴτ' εἰ μὲν ἤδεις ὅτι τὸν ἐπίλοιπον βίον,

ὃν οὐκ ἐβίωσε ζῶν διευτύχησεν ἄν,

ὁ θάνατος οὐκ εὐκαιρος· εἰ δ' ἤνεγκεν ἂν
οὔτως ὁ βίος τι τῶν ἀνηκέστων ΚΑΚΩΝ,
ὁ θάνατος αὐτῷ σοῦ γέγονεν εὐνούτερος.

Quis ferre potest ὅτι in Attico poeta? Quis non sentit quam ineptum sit ἴσας in huiusmodi sententia? Quam absonum est ὁ θάνατος ΑΥΤΟC?

Ibid. p. 113 κ. μείον γὰρ ὄντως ἐδάκρυσεν Τρωῖλος ἢ Πρίαμος αὐτὸς εἰ προτελεύτησεν ἔτ' ἀκμαζούσης αὐτῷ τῆς βασιλείας καὶ τῆς τοιαύτης τύχης ἣν ἐθρήνει. Accipiamus primum a Plutarcho non illepidum Callimachi versiculum:

μείον ἐδάκρυσεν Τρωῖλος ἢ Πρίαμος.

audi Ciceronem in *Tuscul.* *Quaest.* I. 39. «non male ait Callimachus *multo saepius lacrimasse Priamum quam Troilum.*» Uterque a Crantore sumsisse videtur. In Plutarchi loco admonitus facile senties post Πρίαμος lacunam esse et aliquam verborum partem intercidisse, quorum sententiam mihi videor quodammodo dispicere, ipsa verba praestare velle dementia est. Poterat dixisse: Τρωῖλος ἢ Πρίαμος· (καίτοι τίς τῶν τότε ἀνθρώπων εὐδαιμονέστερος ἂν ἐγένετο ἢ) Πρίαμος αὐτὸς εἰ προτελεύτησεν κτέ. Repetitum Πρίαμος ita uti sit lacunae origo fuit.

Legitur p. 118 κ. eximium Protagorae fragmentum Ionica dialecto scriptum, quod hic illic emendatum apponam: τῶν γὰρ υἱέων νενηιέων ἑόντων καὶ καλῶν ἐν ὀκτῶ δὲ τῇσι πάσῃσι ἡμέρησι ἀποθανόντων νηπενθέως ἔτλη (ὁ Περικλῆς). εὐδίας γὰρ εἶχετο ἐξ ἧς πολλὸν ὥνητο κατὰ πᾶσαν ἡμέρην ἐξ εὐποτμῆν καὶ ἀνωδυνίην καὶ τὴν ἐν τοῖσι πολλοῖσι δόξαν· πᾶς γὰρ τίς μιν ὀρέων τὰ ἑωυτοῦ πένθεα ἐρρωμένως φέροντα μεγαλόφρονά τε καὶ ἀνδρήϊον ἐδόκει εἶναι καὶ ἑωυτοῦ κρείσσω, κάρτα εἰδὼς τὴν ἑωυτοῦ ἐν τοιοῖσιδε πρήγμασι ἀμηχανίην. τοῦτον γὰρ εὐθύς μετὰ τὴν προσαγγελίην ἀμφοτέρων τῶν υἱέων οὐδὲν ἔσσαν ἐφεφανεμένον κατὰ τὸ πάτριον ἔθος καὶ λευχειμονέοντα δημηγορέειν βουλάς τ' ἐξάρχοντα ἀγαθὰς πρὸς τε τὸν πόλεμον ἐπιπαρορμῶντα τοὺς Ἀθηναίους. Quantivis pretii hoc de Periclis constantia testimonium est oculati testis, unde et alia scitu digna cognovimus et duos Periclis filios ἐν ὀκτῶ τῇσι πάσῃσι ἡμέρησι immatura nece raptos esse. Restituimus passim formas Ionicas et pro νηπενθέως ἈΝέτλη verbum simplex reposuimus.

Plutarch. *Comiug. Praecept.* p. 142 c. τῶν δὲ πλείων γυναι-

κῶν ἂν ὑποδήματα διάχρυστα περιέλῃς καὶ ψέλλια καὶ περισκελίδας καὶ πορφύραν καὶ μαργαρίτας ἔνδον μένουσιν, imo vero dormi manebunt, ἔνδον μενοῦσιν.

Plutarch. *seplem sapientium conviv.* p. 150 B. ἐκ τούτου παρ-
ῆλθε μὲν ἡ Μελίσσα καὶ κατεκλίνη παρὰ τὸν Περίανδρον, ἡ δ'
Εὐμητις ἐκάθισε παρὰ τὸ δειπνεῖν, Hercher. substituit παρὰ
τὸ δεῖπνον. Quid prodest? Convivae introeunt in triclinium
et stum quisque locum occupant: regina regem iuxta accu-
buit, Cleobulina consedit *inter coenam*. Absurdum est addere
inter coenam. Erat, credo, in vetusto libro: ἡ δ' Εὐμητις ἐκά-
θισε ΠΑΡΑΤΟΝΠΙΡΑ, deinde ΠΡΑ incuria omissum est et ne-
scio quis τὸ τυχόν supplevit. Verum est ἐκάθισε παρὰ τὸν ΠΑ-
ΤΕΡΑ, ut decorum est et assolet. Regina iuxta virum *accumbit*,
virgo *assidet* iuxta patrem. Fidem faciat Xenophon *Conviv.* I.
8. Αὐτόλυκος μὲν οὖν παρὰ τὸν πατέρα ἐκαθέζετο ὥσπερ εἰκός, οἱ
δὲ ἄλλοι κατεκλίνησαν.

Ibid. p. 159 D. ἀτεχνῶς δὲ τῶν πολλῶν ἴδοι τις ἂν ὥσπερ ἐν
μυλῶνι τῷ σώματι τὴν ψυχὴν ἐγκεκαλΤΜΜένην αἰεὶ περὶ τὴν
τῆς τροφῆς χρεῖαν κυκλοῦσαν, pro ἐγκεκαλυμμένην, quod pugnat
cum loci sententia, requiritur ἐγκεκαΛΗΜένην in corpore tam-
quam in pistrino *inclusam*.

Duo libelli Ἀποφθέγματα Βασιλέων καὶ Στρατηγῶν et Ἀπο-
φθέγματα Λακωνικά non sunt a Plutarcho scripti, sed ab neseio
quo ex libris maximam partem Plutarcheis consarcinati. So-
pater Sophista sexto post Chr. saeculo διαφόρους ἐκλογάς ex va-
riis scriptoribus collectas edidit, in quibus multa ex Plutarchi
libris descripsit, quae operae pretium est videre in Photii
Μυριοβιβλῳ Cod. 161. Forebatur iam tum Plutarchi nomine
liber inscriptus Βασιλέων καὶ Στρατηγῶν ἀποφθέγματα, vid.
Photium Bekk. p. 104 b. 5. sed nulla tamen dubitatio est quin
antiquior aliquis falsarius Sopatro imposuerit, qui etiam librum
περὶ ποταμῶν sine ulla fraudis suspitione pro Plutarcheo lege-
rat, vid. Phot. p. 104. b. 1. Multa sunt unde impostorem re-
darguas: epistola ad Traianum Plutarcho prorsus indigna, ora-
tionis, ubi non ipsa Plutarchi verba describit, negligentia et
sordes: praelerea munda quaedam et παραδιορθώσεις textus Plu-
tarchei, quae omnem dubitationem eximunt. Legitur in Cice-
ronis vita cap. V. τοὺς τῷ βοῶν μεγάλῃ ΑΧΡΩμένους ῥήτορας ἐπι-

σκάπτων ἔλεγε δι' ἀσθένειαν ἐπὶ τὴν κραυγὴν ὥσπερ χωλοὺς ἐφ' ἵππον πηδᾶν, pro μεγάλα χρωμένους, ut alibi ostendimus, Plutarchus scripserat τοὺς τῷ βοᾶν μεγαλΑΤΧΟΤμένους. Quid collector noster? Quum μεγάλα χρωμένους neque intelligeret neque emendare posset substituit p. 204 f. τῶν δὲ ρητόρων τοὺς μέγα ΒΟΩΝΤΑC ἔλεγε δι' ἀσθένειαν ἐπὶ τὴν κραυγὴν ὡς χωλοὺς ἀναβαίνειν ἐφ' ἵππον. Similiter in vita Catonis Censorii cap. XII. Ποσούμιον Ἀλβίον ἰσορίαν Ἑλληνισί γράψαντα καὶ συγγνώμην αἰτούμενον ἐπέσκωπεν εἰπὼν δοτέον εἶναι τὴν συγγνώμην εἰ τῶν Ἀμφικτυόνων ψηφισαμένων [ἀναγκασθεῖς] ὑπέμεινε τὸ ἔργον, aliena manus inseruit ἀναγκασθεῖς et dicti leporem minuit. Collector interpolato libro usus p. 199 ε. dedit: Ποσουμίου δὲ Λαβίηνου (ἈΛΒΙΟΥ) γράψαντος ἰσορίας Ἑλληνισί καὶ συγγνώμην παρὰ τῶν ἀκρωμένων αἰτοῦντος εἰρωνευόμενος ὁ Κάτων ἔφη Δοτέον εἶναι συγγνώμην εἰ τῶν Ἀμφικτυόνων ψηφισαμένων ἀναγκασθεῖς ἔγραψεν, retinuit emblema, et negligenter ἰσορίΑC pro ἰσορίΑΝ et αἰτοῦντος pro αἰτουμένου supposuit et otiosum εἰρωνευόμενος addidit de suo. Vidimus supra Epaminondae dictum propter vetustum scribendi errorem a sciolo temere esse interpolatum.

Ex his igitur Collectaneis locos pauculos emendatiores dabimus.

Pag. 182 ε. Ἀθηναίων δὲ δοῦλον αὐτοῦ (Antigoni) τιμώμενον εἰς τὴν πολιτείαν ὡς ἐλεύθερον ἐγγραφάντων Οὐκ ἂν, εἶπεν, ἐβουλόμην ἓνα Ἀθηναῖον ὑπ' ἐμοῦ μασιγοῦσθαι, non erat melius ne homo post acceptam civitatem vapularet; sed antea verberibus caesus fuerat. Itaque pro μασιγοῦσθαι emenda μεμασιγῶσθαι.

Pag. 183 β. supple μᾶλλον ἂΝ τὰς τοῦ πατρὸς εἰκόνας — διαφθεῖραι, εἰ ἐπίδειγμα τῆς αὐτοῦ ΜΕΝ μεγαλοφυΐας, ἐκείνων δὲ ἀνδρείας ἰσομένην.

Pag. 185 γ. παραινῶν μὴ δεδιέναι τοὺς Ἕλληνας ἀποδιδράσκοντας, imo vero μὴ περιδεῖν.

Pag. 186 ρ. ἀκούσας δὲ (Alcibiades) ὅτι θάνατος αὐτοῦ [καὶ τῶν σὺν αὐτῷ] κατέγνωσαι ΔείξωΜΕΝ οὖν, εἶπεν, αὐτοῖς Ὅτι ζῶμεΝ. Vera lectio est: δείξω μὲν οὖν αὐτοῖς ὍΤΙ ζῶν. Vitium leve in δείξωμεν traxit alterum gravius in ὅτι ζῶμεν, tum pluralis numerus peperit additamentum καὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

Pag. 189 ρ. Νῆ τῷ σιώ, εἶπε, κατέκτανον τεῦ εἰ μὴ ὠργιζόμεαν. Dores constanter ΝΑΙ et ΟΥ usurpant pro ΝΗ et ΜΑ.

Spartani numquam aliter dicebant quam ναὶ τὰ σιῶ et οὐ τὰ σιῶ, eaque ubique reponenda. Praeterea scrib. κατέκτανον ἂν τύ.

Pag. 190 c. τίς ἄριστος Σπαρτιατῶν; ὁ TTNH ἀνομοιότατος, imo vero TIN, quia pro ἐμοί et σοί ἐμὶν dicebant et τίν, et Hesiodus ἸΝ δ' αὐτῷ θανάτου ταμῖς pro οἱ δ' αὐτῷ.

Quae leguntur p. 194 z. Ῥωμαίων Ἀποφθέγματα superesse suspicor ex Coniectaneis a Sopatro laudatis p. 104 a 42 sed praestat locum ipsum apponere: ὁ ἔννατος (τῶν διαφόρων Ἑκλογῶν) αὐτῷ ὁμοίως ἐκ τῶν Πλουτάρχου συνετμήθη (notabile verbum συνετέμνειν in ea re) ἐκ τε τοῦ Ὅτι βράδιον οἱ θεοὶ τιμωροῦνται καὶ δὴ καὶ ἐκ τοῦ βίου Δημητρίου καὶ Βρούτου τοῦ Ῥωμαίου καὶ ἐκ τοῦ λόγου ὃς ἐπιγέγραπται αὐτῷ ἈΝΔΡΩΝ ἘΝΔΟΞΩΝ ἈΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ ἐκ τε τοῦ Περὶ ποταμῶν καὶ Πῶς ἂν τις διακρίνει τὸν κόλακα τοῦ φίλου καὶ μὴν καὶ ἐκ τοῦ Κράττους βίου Δαϊφάντου τε καὶ Πινδάρου καὶ ἐκ τοῦ βιβλίου δὲ ὁ ἐπιγέγραπται ΒΑΣΙΛΕΩΝ ΚΑΙ ΣΤΡΑΤΗΓΩΝ ἈΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ σὺν οἷς καὶ ἐκ τῶν Συμποσιακῶν αὐτοῦ ἀπὸ τε τοῦ πρώτου καὶ ἐφεξῆς μέχρι τοῦ ὀγδόου. Haec ille. Etiam ex *Romanorum dictis et Spartanorum* pauca corrigamus.

Pag. 194 f. Manius Curius ἔτυχεν ἐν χύτραΙC Ἐψων γογγυλῖδας, credo eum ἐν χύτραΙ id fecisse.

Ibid. Fabricius dixit Λαιβῖνον (non Λαβιηνῷ) Πύρρος, οὐκ Ἠπειρῶται Ῥωμαίους νενικήκασιν.

Cato Censorius dixit pag. 188 f. Ἐμοῦ δὲ ἐρωτῶν βούλομαι μᾶλλον τοὺς ἀνθρώπους διὰ τί ἀνδριᾶς οὐ κεῖται [Κάτωνος] ἢ διὰ τί κεῖται. Stolidè interpolatum est Κάτωνος.

Scipio Aemilianus pag. 200 c. ἀπηγγέλλετο αὐτὸς ἐν ἀγορᾷ περιῶν καὶ δεξιούμενος τοὺς πολίτας, imo vero *rolebat*, ΠΑΡήγγελλον.

Cn. Pompeius pag. 204 c. exclamavit: πλεῖν ἀνάγκη, ζῆν οὐκ ἀνάγκη, non quod editur bis ἀναγκάζη, natum ex ἀναγκηΖΗΝ.

C. Caesar pag. 206 c. διέβη τὸν Ῥοῦβίκωνα — εἰπὼν ΠΑC ἀνερρίφθω κύβος, vitiose abundat πᾶς. Menander:

δεδογμένον τὸ πρᾶγμ', ἀνερρίφθω κύβος.

ipse dixit: *alea iacta esto*. Unde igitur ΠΑC? ex dittographia εἰπὼν — εἶπας.

Perinepte scribitur pag. 206 f. οὐ τούτους ἔφη (Caesar) δε-

διέναι τοὺς βαναύστους καὶ λιπῶντας (Antonium et Dolabellam); ἀλλὰ τοὺς ἰσχυροὺς καὶ ὠχροὺς ἐκείνους (Brutum et Cassium). Nihil minus illi erant quam βάνανσοι. Plutarchus tribus locis in eadem re τοὺς παχεῖς καὶ κομήτας dixit.

In *Laconum dictis* de Agesilao scribitur pag. 208 c. Φαμένον δὲ τινός ποτε πρὸς αὐτόν 'Ωμολόγηκας' καὶ πολλάκις τὸ αὐτὸ λέγοντος Ναὶ ΔΗΤΑ, εἴ γ' ἐσι δίκαιον, εἰ δὲ μή, ἔλεξα μὲν ὁμολόγησα δ' οὐ, emendandum: 'Ομώμοκας et Ναὶ ΔΙΑ et ὁμωσα δ' οὐ. Saepissime ὁμῶσαι et ὁμολογήσαι inter se confusa vidi; etiam in optimo Codice Demosthenis Parisino S.

De Agesilao dicitur pag. 208 d. ὁπότε δὲ ψευδόντων ἢ ἐπαυούτων τινῶν ἀκούοι οὐχ ἤττον ᾤετο [δεῖν] καταμανθάνειν τοῦς τῶν λεγόντων τρόπους ἢ περὶ ὧν λέγοιεν. Quod aliena manus inseruit δεῖν sententiam dicti prorsus corrumpit.

Idem dicitur pag. 211 A. μεταπεμφθεὶς ὑπὸ τῶν Ἐφόρων ἔνεκα [τῆς] τοῦ περιεσηκότος τὴν Σπάρτην Ἑλληνικοῦ πολέμου [αἰτίας]. Miror unde natum sit τῆς — αἰτίας, sed expungi oportere luce clarius est.

Ibid. p. 211 E. scrib. φήσαντος δ' ἐκείνου βουλευέσθαι pro βουλεύεσθαι, et ἐκέλευσεν ὡς φίλον προἶέναι pro vulgata προαίρειν.

Ibid. pag. 212 B. ἐπεισε τὴν ἀδελφὴν Κυνίσκαν εἰς ἄρμα καθίσασαν Ὀλυμπίασιν ἀγωνίσασθαι. Corrig. καθεῖσαν pro καθίσασαν et expunge εἰς. .

Ibid. pag. 214 E. τὸ μέγαλειον καὶ ἀξιδόλογον Οἰήσει καὶ ἀνδρείᾳ κτᾶσθαι προσήκει. «οἰήσει plane absurdum est» WYTTENB. At tu repone ΦΡΟΝήσει.

Ibid. p. 217. E. commemoratur Ἀρηγεύς, qui numquam in terris fuit. Nomen ex dittographia natum. Erat Ἄρευσ, cui ησ (Ἄρης) superscriptum. Nota est forma Spartana, Thebana, Aeolica, Ἄρευσ et adiectivum ἀρειῖος.

Ibid. 219. Δερκυλίδας — εἶπεν· Εἰ μὲν θεός ἐστιν οὐ φοβούμεθα τοῦτον· οὐδὲν γὰρ ἀδικοῦμεν· εἰ δὲ ἄνθρωπος οὐχ ἡμῶν γε κρείσσων. In Pyrrhi vita cap. XXVI est Μανδροκλείδας εἶπε τῇ Φωνῇ λακωνίζων· Αἱ μὲν ἐσσι τὴν γε θεός οὐδὲν μὴ πάθωμεν· οὐ γὰρ ἀδικεῖμεν· αἱ δ' ἄνθρωπος ἔσsetαι καὶ τεῦ κάρρων ἄλλος. Emendandum illo loco: αἱ μὲν θεός ἐσσι οὐ φοβούμεθα τὴν· οὐδὲν γὰρ ἀδικεῖμες· αἱ δὲ ἄνθρωπος οὐχ ἡμῶν γε κάρρων, et in Pyrrhi

vita: αἱ μὲν ἔσσι τὴν γὰρ θεὸς οὐδὲν μὴ πάθωμεν· οὐ γὰρ ἀδικεῖ-
 μεν· αἱ δ' ἄνθρωπος ἔσσειται καὶ τεῦ κάρρων ἄλλος.

Ibid. pag. 221 E. Θεμιστιάς προεῖπε Λεωνίδῃ τὴν γενησομένην
 ἀπώλειαν περὶ Θερμοπύλας. Redde viro forti suum nomen, vel
 ex Simonidis epigrammate apud Herodotum VII. 228.

μνήμα τόδε κλεινοῖο Μεγιστία.

Unde vitium vulgatae natum sit perspicuum est. Erat *ΘΓΙ-
 CTIAC, cui rubricator primam literam addere debebat. Erra-
 vit et error, ut fit, errorem traxit. Est vetus mendum, nam-
 que nomina κατὰ τοιχείον sunt disposita et inter Θεαρίδας et
 Θεόπομπος medium est. Vel hinc apparet haec coniectanea a
 futili Graeculo consarcinata esse.

Eiusdemmodi vitium commissum est in Θεκταμένης, quod ni-
 hili est, sed tu repone Ἀλκαμένης, ut p. 216 F. Ἀλκαμένης ὁ
 Τηλέκλου et 231 D. Πολύδαρος ὁ Ἀλκαμένους et Herod. VII. 204.

In Alcamenis verbis: γέγηθα ὅτι δεῖ με τὴν ζημίαν ἐκτίσαι
 ταύτην παρ' οὐδενὸς οὔτε Διαιτήσαντά τι οὔτε δανεισάμενον, non
 est difficile reperire οὔτε Αἰτήσαντά τι pro Διαιτήσαντα. Vides
 unde manaverit mendum.

Ut sexcenties alibi ἀπό et ὑπό confusa sunt pag. 223. B. ἀπὸ
 τῶν δῖσευμάτων οὐδὲ τὸν ἥλιον ἰδεῖν ἔστιν, nam sine ulla contro-
 versia illo sensu Ἐπὶ τῶν δῖσευμάτων necessarium est.

Ibid. pag. 226 A. ποιητικωτέρα τῆς φύσεως ἢ ἄσκησις πρὸς τὰ
 καλὰ, ridicule ποιητικωτέρα scriptum est pro ΠΡΑΚΤΙΚΩΤΕΡΑ.

Ibid. pag. 228 E. πῶς ἂν πολεμίων ἔφοδον ἀλεξοίμεθα; Ἐὰν
 πτωχοὶ ᾖτε καὶ μὴ μεῖζον ἄτερος θατέρου ΕΡΕΕΙΝΗΙ. Descripsit
 nihili Graeculus ex vita Lycurgi cap. XIX. ubi est: ἂν πτωχοὶ
 μένητε καὶ μὴ μέσδων ἄτερος θατέρω ἘΡΑΤΕ ἭΜΕΝ. Latere
 videtur: ἐρᾶται ἡμῶν, id est ἐπιθυμῆ εἶναι: sed πτωχοὶ plane
 absurdum est. Nihil autem extundo, et amplius pronuntiandum.

Ibid. p. 229 F. ὡς χρὴ τῶν ΕὐρυΠΡΩτιδῶν καὶ Ἀγιδῶν τὴν
 βασιλείαν ἀφελόμενους εἰς μέσον θείναι. Turpe est haec sic cir-
 cumferri pro ΕὐρυΠΡΩτιδῶν καὶ Ἀγιδῶν.

In insula Delo (pag. 230 A) οὔτε αἱ γυναῖκες τίκτουσιν οὐθ'
 οἱ τελευτήσαντες θάπτονται. Quaesivit igitur Pausanias: πῶς
 οὖν αὕτη πατρὶς ὑμῶν εἴη ἐν ᾗ οὔτε γέγονέ τις ὑμῶν οὔτ' ἙC-
 ΤΑΙ; imo vero: πῶς ἂν οὖν — οὔτε ΤΕΘΑΠΤΑΙ;

Pag. 232 D. Σαρμίων πρεσβευταῖς μακρολογοῦσιν ἔφασαν οἱ

Σπαρτιᾷται· Τὰ μὲν πρῶτα ἐπιλελάθαμες, τὰ δὲ ὕστερα οὐ συνήκαμες διὰ τὸ τὰ πρῶτα ἐπιλελαῶσθαι. Scribendum: τὰ μὲν πρῶτα ἐπιλελάCMEΘA, τὰ δὲ ὕστερα οὐ συνEικαμες.

Plutarch. de mulierum virtutibus p. 243 v. τί δέ; ἔαν ποιητικὴν πάλιν ἢ μιμητικὴν ἀποφαίνοντες οὐχ ἑτέραν μὲν ἀνδρῶν, ἑτέραν δὲ γυναικῶν οὔσαν, ἀλλὰ τὴν αὐτὴν, τὰ Σαπφοῦς μέλη τοῖς Ἀνακρέοντος ἢ τὰ Σιβύλλης λόγια τοῖς Βάκιδος ἀντιπαραβάλοιμεν; Manifestum est Plutarchum scripsisse ποιητικὴν πάλιν ἢ μΑΝτικὴν.

Ibid. p. 243 d. ὅσων οἶμαί σε [βεβαίους] βιβλίοις ἐντυχοῦσαν ἱστορίαν ἔχειν, apertam dittographiam vides.

Ibid. p. 245 c. μετὰ τῶν οἰκετῶν καὶ αὐτῶν ἀγανακτούντων καὶ συμπαρΟΝτων, imo vero καὶ συμπαθούντων.

Ibid. p. 248 c. τὴν λεγομένην Χίμαιραν ὁρος ἀντήλιον γεγενῆσθαι Φασὶ καὶ ποιεῖν ἀνακλάσεις [καὶ ἀνακαύσεις] ἐν τῷ θέρει χαλεπὰς καὶ πυρώδεις. Dubitavit scriba in ἀναΚΛAσεις et duas dedit lectiones pro una.

Ibid. p. 253 c. ἐβόα δεινὰ ποιεῖν αὐτοὺς εἰ δῆμος ἀξιοῦντας εἶναι ταῦτα τολμῶσι καὶ ἀσελγαίνωσι τοῖς τυράννοις [ὅμοια]. Scribe ταῦτα τολμῶσι et sic ὅμοια expunge.

Simile mendum est p. 254 d. Διόγνητος — [ἔχων καὶ] πεπιςευμένος ἔρυμα κατὰ τῆς Ναξίων πόλεως εὖ πεφυκός.

Duae syllabae vitiose repetitae sunt p. 255 d. ἐξεκάλεσαν [TO] τοὺς Πιτυοεσσηνοὺς εἰς τὸ προάσειον, et τὰ τείχη κατέλαβον[TO], τοῖς δὲ κτέ.

Ibid. p. 259 a. Πορηδόραξ — ἦν δὲ Τοσιωπῶν τετράρχης, emenda ΤΡΟΚΜΩΝ Τροκμῶν τετράρχης.

Ibid. p. 261 a. παντάπασιν ἀναπτοηθεῖς πρὸς τὴν Φιλοφροσύνην τῆς γυναικὸς ὡμολόγησεν ἥξειν. Sententia clamat ἀναπτΕΡΩθεῖς scribendum.

Ibid. p. 261 e. οὐς κορωνιστὰς ὡς ἔοικεν ἀπὸ τῆς κόμης ὠνόμαζον, imo vero κορυνήτας — ἀπὸ τῆς κορύνης, et post pauca: τοὺς μὲν ἄρρενας παῖδας ἥσκει κομΑIC καὶ χρυσοφορεῖν, τὰς δὲ θηλείας ἠνάγκαζε περιτρόχαλα κείρεσθαι, corrig. ἥσκει κομAN. Herodoto sublectum est περιτρόχαλα κείρεσθαι, qui dixit III. 8. κείρονται δὲ περιτρόχαλα, ubi libri veteres sed deteriores ὑποτρόχαλα exhibent.

Ibid. p. 263 A. χάριν ἤτήσατο — ἓνα παρῆναι τῆς στρατείας καὶ καταλιπεῖν αὐτῷ γηροβοσκεῖν, corr. γηροβοσκΟΝ.

In Quaest. Rom. p. 264 F. τὴν δὲ Πυθίαν εἰπεῖν·

ῥοσαπερ ἐν λεχέεσσι γυνὴ τίκτουσα τελεῖται
ταῦτα πάλιν τελέσαντα θύειν μακάρεσσι θεοῖσι.

emenda Πυθίαν ἌΝειπεῖν εἰ τελέσΑC θύειν.

Ibid. p. 282 D. τόπον ἴδει τῷ θριαμβεύσαντι καὶ σίαντον ἐντιμότεον ἀποδίδοσθαι. Fesellit librum scriptura vetus ΚΑΙ- CΙΑCΤΟΝ, κλισίας τὸν ἐντ. Ut locus, quo quis in theatro sedet, ἔδρα appellatur, sic quo quis loco in epulis accumbit κλισία dicitur. Plut. p. 58 B. ὁ γὰρ ἔδρας εἰκὼν καὶ κλισίας ἐπιόντι, et pag. 58 C. ἔδρας τὰς πρώτας ἐν ἀκροάσει καὶ θεάτροις καταλαμβάνοντες, erantque κλισίαι aliae ἐντιμοί, aliae ἄτιμοι, vid. p. 148 F. νέμων κλισίαν ἄτιμον, et pag. 149 B. ὁ τόπῳ κλισίας δυσχεραίνων, sic igitur nostro loco si quis triumphum duxisset, consules ad epulum in Capitolium vocati postea rogabantur ut venire supersederent, ἴδει γὰρ τῷ θριαμβεύσαντι τόπον ΚΑΙCΙΑC ΤΟΝ ἐντιμότεον ἀποδίδοσθαι, quod scriba dormitans in καὶ σιαστόν depravavit.

In Quaest. Graecis p. 299 B. ἔχει δ' οὕτως ὁ ὕμνος· Ἐλθεῖν, ἦρω Διόνυσσε, ἄλιον ἐς ναὸν ἀγνόν. — εἶτα δις ἐπᾶδουσιΝ· Ἄξιε ταῦρε! Corrig. Ἀλεῖτον ἐς ναόν et ἐπᾶδουσι· Νάξιε ταῦρε.

In Parall. p. 390 B. ἡ δὲ Ἑσία — δάμαλιν ὑπέβαλε καὶ αὐτὴν ἐκόμισεν εἰς Λαμούσιον, imo vero Lanuvium, εἰς Λαοῦνιον.

Plutarch. de Fort. Roman. p. 321 F. πολεμοποιὸς οἷος ὕπερον Μούϊλος ἢ Σίλων ὁ θρασύς, emenda Μούτιλος. Mutilus vel (Pompaedius) Silo in bello Marsico.

Ibid. p. 326 B. Ἀλεξάνδρου - βάλλοντος ἤδη τὰς τῶν ὅπλων αὐγὰς εἰς τὴν Ἰταλίαν, ὡς πρόφασις μὲν ἦν αὐτῷ [τῆς στρατείας] ὁ Μολοττός Ἀλέξανδρος, lege ὧν πρόφασις expuncto τῆς στρατείας.

Plutarch. de Alexandri sive viri. sive fort. p. 327 D. ἐπὶ τοῖς Φιλίππου πολέμοις Ἐπίσπαιρεν ἢ Ἑλλάς, emenda ἘΤΙ ἔσπαιρεν.

Ibid. p. 328 B. ἄθεσμα καὶ ἀνήΚΟΑ Φῦλα νόμους διδάσκοντες, leg. καὶ ἀνήΜΕΡΑ.

Ibid. p. 338 B. καταιβάτης καλούμενος Ἐπήκουεν, corr. ὑπήκουεν. Ἐπακούειν est ad nomen respondere, et ubi vocatus sis venire (apparere), et praesertim de ianitore, si quis pulsaverit ostium, aperire. Plutarch. p. 419 C. δις μὲν οὖν κληθέντα σιω-

πῆσαι, τὸ δὲ τρίτον ὑπακοῦσαι τῷ καλοῦντι, et pag. 597 D. ἔκοψαν — τὴν αὐλειον καὶ πρὸς τὸν ὑπακούσαντα τῶν οἰκετῶν ἔφωσαν ἦκειν Ἀθήνηθεν. Videbis autem passim in Graecorum libris inter se confusa Ἐπακούειν et Ἵπακούειν, sed nusquam ambigua et anceps optio est.

Ibid. p. 340 B. ἐκαλεῖτο δὲ ΑΡΑ ΛΑΤΝΟΜΟC, non sic sed ἈΒΔΑΛΩΝΤΜΟC appellabatur.

Plut. de gloria Athen. p. 345 F. ἀνακλᾶται γὰρ ἀπὸ τῶν πραττόντων ἐπὶ τοὺς γράφοντας καὶ ἈΝΑλάμπει δόξης εἶδωλον, corrig. ἈΝΤΙλάμπει.

Ibid. p. 347 D. λέγουσιν Εὐκλέα — ταῖς θύραις ἐμπεσόντα τῶν πρώτων τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν· Χαίρετε καὶ χαίρομεν. Scrib. τῶν πρῶΤΤΑΝΘΩΝ τοσοῦτον μόνον εἰπεῖν· χαίρετε ΝΙΚΩΜΕΝ.

Ibid. p. 348 D. ὡς ἡ Περικλέους ἐπιμέλεια τὴν ἄκρΑΝ ἐκόσμῃσεν, imo vero τὴν ἀκροΠΟΛΙΝ.

Ibid. p. 350 B. Αἰσχίνης σκώπτων τὸν Δημοσθένην λέγειν Φησὶν ὅτι γράφεται τῷ βήματι διαδικασίαν πρὸς τὴν στρατηγίαν, vera lectio est: ὅτι γράφεται τῷ βήματι διαδικασίαν πρὸς τὸ στρατηγεῖον. Locus est in Ctesiphontea p. 74, 19. καὶ συνεθίζων μηδὲν αὐτῷ ἀντιλέγειν διαδικασίαν ἔφη γράψΕΙΝ τῷ βήματι πρὸς τὸ στρατηγεῖον, ubi recte γράψειν dictum est, non γράψεσθαι.

Continuo sequitur: ἄρ' οὖν ἄξιον προκρίναι τὸν Ὑπερίδου Πλαταϊκὸν τῆς Ἀριστείδου παραγγελίας νίκης; Quid est ΠΑΡΑΓΓΕΛΙΑC? Nihil nisi scribae hallucinantis error pro ΠΛΑΤΑΙΑCΙ, τῆς Ἀριστείδου Πλαταϊᾶσι νίκης. Omnem dubitationem eximet alter Plutarchi locus pag. 1098 A. ὅταν δὲ λάβω τὰ Θρασυβούλου καὶ Πελοπίδου πρὸ ὀφθαλμῶν κατορθώματα καὶ τὸν ἘΝ ΠΛΑΤΑΙΑCΙ Ἀριστείδην καὶ τὸν ἐν Μαραθῶνι Μιλτιάδην. De industria Plutarchus inter se opposuit τὸν Πλαταϊκὸν λόγον et τὴν Πλαταϊᾶσι νίκην.

Solet Plutarchus sua repetere et, si quid scite ac lepide esset dictum, semel et iterum apponere, unde multis locis parata emendatio est, qui semel corrupti aut laceri iterum emendati et integri afferuntur. In Symposiacis I. IV. pag. 619 F. in libris est: οὐ γὰρ μόνον ὠδῖνα τίττει κυ * * * κατὰ τὸ * * *, sed optime Plutarchus sibi ipse feret opem si contuleris locum pag. 1090 A. ἀλλ' ὥσπερ ἐν θαλάσῃ κατ' Αἰσχύλου

ὠδῖνα τίττει νῦξ κυβερνήτῃ σοφῷ.

locus est in Aeschyli *Supplicibus* vs. 769.

Φιλεῖ | ὠδῖνα τίκτειν νύξ κυβερνήτη σοφῷ.

Ibid. p. 351 v. commemoratur Demosthenis oratio πρὸς Ἀμαθούσιον περὶ ἀνδραπόδων, leg. πρὸς Ἀρεθούσιον. Est oratio LIII. Πρὸς Νικιάστου περὶ ἀνδραπόδων ἀπογραφῆς Ἀρεθουσίου.

Plutarch. *de Iside et Osir.* p. 364 E. ἥλιον δὲ καὶ σελήνην οὐχ ἄρμασιν ἀλλὰ πλοίοις ὀχήμασι χρωμένους περιπλεῖν ἀεὶ αἰνιττόμενοι τὴν ἀφ' ὕγρου τροφὴν αὐτῶν καὶ γένεσιν. In AGI Badham vidit latere ΦΑCI, quo recepto optime habent omnia.

Ibid. p. 380 c. οἱ Ὀξυρυχῖται καθ' ἡμᾶς τῶν Κυνοπολιτῶν τὸν δεξυρυχον [ἰχθύν] ἐσθιόντων κύνα συλλαβόντες καὶ θύσαντες ὡς ἱερεῖον κατέφαγον· ἐκ δὲ τούτου κατασάντες εἰς πόλεμον ἀλλήλους τε διέθηκαν κακῶς καὶ ὕστερον ὑπὸ Ῥωμαίων κολαζόμενοι διετίθησαν. Sciolo lubens suum ἰχθύν reddo. Pro διετίθησαν suspicor διελύθησαν scriptum fuisse.

Ibid. p. 381 c. Φωνῆς γὰρ ὁ θεῖος λόγος ἀπροσδεῆς ἐστὶ καὶ δι' ἀψόφου βαίνων κελεύθου ΚΑΙ ΔΙΚΗC τὰ θνητὰ ἄγει κατὰ δίκην. Est celebratus locus in Euripidis *Troadiibus* vs. 877.

ὦ γῆς ὄχημα καπλὶ γῆς ὄχων ἔδραν

ὅσις ποτ' εἰ σύ, δυσόπαστος εἰδέναι,

Ζεὺς, εἴτ' ἀνάγκη φύσεος εἶτε νοῦς βροτῶν,

προσευξάμην σε· πάντα γὰρ δι' ἀψόφου

βαίνων κελεύθου κατὰ δίκην τὰ θνητὰ ἄγεις.

Iam tu vides dittographiam ΚΑΙ ΔΙΚΗC et correctio in margine κατὰ δίκην. Plutarch. *de Anim. Procr.* p. 1026 c. Εὐριπίδης δ' οὐκ ὀρθῶς ἀντὶ τοῦ συμπλεκτικοῦ τῷ διαζευκτικῷ κέχρηται

Ζεὺς εἴτ' ἀνάγκη φύσεος εἶτε νοῦς βροτῶν.

καὶ γὰρ ἀνάγκη καὶ νοῦς ἐστὶν ἡ διήκουσα διὰ πάντων δυνάμεις. et in *Platon. Quaest.* p. 1007 c. κίνησις οὕσα καὶ τάξις αὕτη καὶ συμμετρία χρόνος καλεῖται·

πάντα γὰρ δι' ἀψόφου

βαίνων κελεύθου κατὰ δίκην τὰ θνητὰ ἄγει. Apud Themistium XV. p. 196 D. edebatur: καὶ διὰ τοῦτο αὐτῷ (τῷ θεῷ) πολλὰ ῥασιμῶν καὶ βαίνοντι διαφόρους κελεύθους κατὰ δίκην τὰ θνητῶν ἄγειν, vera lectio et a Critico reperta est et in bono Codice inventa δι' ἀψόφου κελεύθου. Simul τὰ θνητὰ ἄγειν repone pro θνητῶν, quia Themistius ipsa poetae verba suis scite intexuit.

Plutarchus *de E Delphico* p. 384 D. Ἄρα δὴ ὅσον ἐλευθερίδ-

τητι καὶ κάλλει τὰ χρηματικά δῶρα λείπεται τῶ ἀπὸ λόγου καὶ σοφίας καὶ δίδναι καλόν ἐσι καὶ διδόντας ἀνταπτεῖν ἕμοια παρὰ τῶν λαμβανόντων. Omissa prima litera erat scriptum *ΡΑΔΗ. Quid est supplendum? Nempe Ὅρα δὴ. Tum lege: σοφίας (Α) καὶ δίδναι καλόν ἐσι ΚΑΙ Δόντας (non διδόντας) ἀνταπτεῖν.

Ibid. p. 385 a. scrib. τοὺς ἐν ἀρχῇ (ΓΑ) περὶ τὸν θεὸν φιλοσοφῆσαντας, et post pauca: καθίστα; παρὰ (non περὶ) τὸν νέον, et p. 385 b. καὶ ὅσON λόγων πλῆθος ἀφ' ἐκάστου καθάπερ ἀπὸ σπέρματος ἀναπέφυκεν, ὃν οὐδεὶς ἤτις αἶμαι γόνιμον λόγON εἶναι TO νῦν ζητούμενον, pro ὅσων et λόγων et τὸν νῦν ζητούμενον.

Ibid. p. 385 v. ἀκούσας τῶν κατὰ τὸ ἱερὸν (ab antistitibus templi) τὸ μὲν χρυσοῦν € Λιβίας τῆς Καίσαρος γυναικὸς ὀνομαζόντων, τὸ δὲ χαλκοῦν Ἀθηναίων, τὸ δὲ πρῶτον καὶ παλαιότατον τῇ δὲ οὐσίᾳ ξύλινον ἔτι νῦν τῶν σοφῶν καλοῦσιν οὐχ ἐνὸς ἀλλὰ κοινὸν ἀνάθημα πάντων γενόμενον, supple καλοῦσιν (ΩC) οὐχ ἑνὸς πτέ. quia haec antistitum, non Plutarchi, existimatio erat.

Post pauca: ἔσι γὰρ (το €) — Ὅχημα καὶ μορφή τῆς πρὸς τὸν θεὸν ἐντεύξεως — διαπυθνασμένων ΕΙ νικήσουσιν, ΕΙ γαμήσουσιν, ΕΙ συμφέροι πλεῖν, ΕΙ γεωργεῖν, ΕΙ ἀποδημεῖν. Manifesto pro Ὅχημα sententia postulat Cχήμα καὶ μορφή. habitus orationis et forma.

Ibid. p. 387 c. ὅθεν εἰ καὶ Αἰσχρὸν εἰπεῖν οὐκ ἀποσρέφομαι τοῦτον εἶναι τὸν τῆς ἀληθείας τρίποδα τὸν λόγον. Absurdum esse vides αἰσχρὸν. Quid est legendum? Colliges ex p. 381 ε. οὐ δαὶ θαυμάζειν εἰ ΓΛίσχρας ὁμοιότητος οὕτως ἠγάπησαν Αἰγύπτιοι et ex p. 43 a. ἀκροατοῦ — εἰς μικρὰ καὶ ΓΛίσχρα προβλήματα τὸν διαλεγόμενον κινούντος. Vid. Wyttenb. ad pag. 31 a. ubi saepius Αἰσχρὸν et ΓΛίσχρον confusa videbis.

Pag. 389 c. receptum oportuerat: μιζοβόαν πρέπει διθύραμβον ὁμαρτεῖν σύγκΩΜον Διονύσω a Porsono repertum pro σύγκΟΙΝον.

Ibid. p. 391 ε. ἐνταῦθα λήγει τὸ Ὅρφικὸν ἐπεικὼν.

Ἐκτῇ δ' ἐν γενεῇ καταπαύσατε Οἶμον ἀοιδῆς
Ex Platonis *Philebo* p. 66 c. Ἐκτῇ δ' ἐν γενεῇ, Φησὶν Ὅρφεύς, καταπαύσατε κόσμον ἀοιδῆς. Tres sunt lectiones κόσμον, θυμόν, οἶμον. Harum quae vera est? Nulla. Orpheus cecinerat:

ἔκτῃ δ' ἐν γενεῇ καταπαύσατε ΘΕCμὸν ἀοιδῆς.
nam θυμόν et οἶμον nihil est, et carmen non est κόσμος ἀοιδῆς

sed κόσμος ἐπέων, ut in Solonis versiculis notissimis:

αὐτὸς κήρυξ ἦλθον ἄφ' ἱμερτῆς Σαλαμῖνος

κόσμον ἐπέων ᾧδην ἄντ' ἀγορῆς θέμενος.

Ibid. p. 392 D. οὐ γὰρ μόνον, ὡς Ἡράκλειτος ἔλεγε, πυρὸς θάνατος ἀέρι γένεσις καὶ ἀέρος θάνατος ὕδατι γένεσις, ἀλλ' ἐτι σαφέστερον ἐπ' ἈΤΤΩΝ Ἰδοῖς ἄν· Φθείρεται μὲν ἀκμάζων γιγνόμενου γέροντος, ἐφθάρη δ' ὁ νέος εἰς τὸν ἀκμάζοντα καὶ ὁ παῖς εἰς τὸν νέον. Satin' perspicuum est ex his emendari oportere ἐτι σαφέστερον ἐπ' ἈΝΩΝ (ἀνθρώπων) Ἰδοῖς ἄν.

Plutarchi. de Pythiae Oraculis p. 399 D. καὶ τὰ περὶ τῆς νήσου πάλιν, ἣν ἀνῆκεν ἡ πρὸ Θήρας καὶ Θηρασίας θάλασσα· καὶ περὶ τὸν Φιλίππου καὶ Ῥωμαίων πόλεμον, non memini me videre voculam καὶ molestius et absurdius quam h. l. interpolatam. Scribe ἣν ἀνῆκεν ἡ — θάλασσα περὶ τὸν Φιλίππου καὶ Ῥωμαίων πόλεμον. Plutarchus ex oraculo narrat quo tempore insula ex mari emergerit. Apparet ex ipso vaticinio: πόντος μὲν λάμψει πῦρ ἄσπετον, — ἡ δὲ σφρίζεται αὐτοῦ

οὐ φατὸς ἀνθρώποις νῆσος καὶ χεῖρονες ἄνδρες

χερσὶ βιησάμενοι τὸν κρείσσονα νικήσουσιν.

namque τὸν κρείσσονα Philippum dicit, et χεῖρονες ἄνδρες sunt Romani.

Ibid. p. 399 E. καὶ τὸ τοῖς Ῥωμαίοις πρὸ ἐτῶν ὁμοῦ τι πεντακασίων προειπεῖν τὸν χρόνον ἐν ᾧ πρὸς ἅπαντα τὰ ἔθνη πολεμήσοιεν ἅμα· τοῦτο δὲ ἦν τὸ πολεμῆσαι τοῖς οἰκέταις ἀποσᾶσιν. Ex libris Sibyllinis haec sumta sunt: nam quod dicit Plutarchus praedicta haec esse ante annos fere quingentos, inter Tarquinium Superbum (eintorem librorum Gell. I. 19) et servile bellum Lucullo et Cassio Coss. anni sunt CDLXI, ab anno U. C. 220 usque ad annum 681. Plutarchus, qui est paullo infirmior, haec omnia pro certis et exploratis candidissime narrat.

In verso Empedocleo p. 400. scribendum:

ἀνταυγεῖν πρὸς Ὀλυμπον ἀταρμύκτοισι προσώποις.

pro ἀταρβήτοις προσώποις auctore Porsono ad Hecubam vs. 958 in Addendis. Galenus Tom. III. p. 182 Kuhn. IV. p. 343 Chart. τὸ οἶεσθαι διὰ τοῦτο ὀρθὸν ἐξάναι τὸν ἀνθρώπον ἴν' εἰς τὸν οὐρανὸν ἐτοίμως ἀναβλέπῃ καὶ λέγειν ἔχῃ·

Ἀνταυγέω πρὸς Ὀλυμπον ἀταρβήτοισι προσώποις.

ἀνθρώπων ἐστὶν οὐχ ἑρακλότων οὐδεπώποτε τὸν καλούμενον οὐρανο-

σκόπον ἰχθύν, ubi iterum priscam ἀταρμύκτοις vulgatae formae ἀταρβήτοις cecit locum.

Ibid. p. 401 B. ἀλλὰ Πραξιτέλης ὡς εἶπε μόνος ἠγάσσε Κράτην τῇ ἐρωμένῃ τυχὼν αὐτῷ δωρεάς, corrig. τῇ ἐρωμένῃ τῶν αὐτῷ δωρεάς, nam simulacrum erat ipsius Praxitelis opus, vid. Athen. p. 391 A. et Pausan. X. 14. 7.

Ibid. p. 410 B. τὴν Κορινθίαν Εὐμητίν ἄχρι νῦν Κλεοβούλῃν πατρῶεν οἱ πλεῖστοι καλοῦσιν, imo vero Κλεοβουλίνην, ut p. 148. C. τὴν σοφὴν καὶ περιβήτητον ἀγνοεῖς Εὐμητίν; οὕτω γὰρ ταύτην ὁ πατὴρ αὐτῆς, οἱ δὲ πολλοὶ πατρῶεν ἐνομάζουσι Κλεοβουλίνην. Similis est forma Εὐμηνίη Iliad. I. 587.

καὶ ἡ Μαρτήσης καλλιφύρου Εὐμηνίης.

Similis est blanda Hecales appellatio Ἐκαλίη, quod Etymologicis errore in Εὐκαλίη corruptum est p. 392, 8 ubi Gaisford. ex Etymol. Sorbon. attulit: ἔχμεν δὲ τὴν χρῆσιν παρὰ Καλλιμάχου οἶον.

χαῖρ', Εὐκαλίη.

vel metrum declarat dedisse Callimachum:

χαῖρ', Ἐκαλίη.

Recte editur in Plutarchi Theseo cap. XIV. τὴν Ἐκάλην ἐτίμων Ἐκαλίην ὑποκοριζόμενοι.

Plutarch. de tranquill. animi p. 467 B. ἀρχὴν τινα τελεῶν διήμαρτες; ἐν ἀγρῷ διὰ ξεις ἐπιμελόμενος τῶν ἰδίων. Nihil est τελεῶν. Sententia est plana ac certa: magistratum aliquem petens tulisti repulsam? Rure vives privatus. Itaque ἀρχὴν τινα ΜΕΤΙῶν διήμαρτες;

Ibid. p. 468 B. ὥσπερ οἱ Σοφοκλέους ἱατροί

πικρὰν χολὴν κλύζουσι φαρμάκῳ πικρῷ.

non est haec Graeca verborum compositio, sedum Sophoclea. Transpone:

πικρὰν πικρῷ κλύζουσι φαρμάκῳ χολήν.

Plutarch. de fraterno amore p. 463 E. οἱ δὲ καὶ εἰς τὰς ἀποσάωντες ἀλλήλων καὶ συντρόφους καὶ συνήθεις παῖδας — ἀπίσιν ἀνδραπόδου τιμὴν πλέον ἔχοντες, τὸ δὲ μέγιστον καὶ τιμωτάτον τῶν πατρῶν φίλων ἀδελφοῦ καὶ πρίσιν ἀποΔΕΔΩΚότες. Simplissima emendatione locum in integrum restitues. Scribendum ἀποΛΩΛΕυότες unius manuscripti pretium LUCRATI caritatem ac fidem fraternam amisisse dicuntur. Non raro ἀποδεδωκέναι et

ἀπολωλέναι inter se confusa vidi, ut apud Demosthenem pag. 924, 1. 8, τι δεῖ ἀποδοῦναι αὐτούς — οἶονται ἀποΛΩΛεῖναι, in S optimo omnium teste scriptum est ἀποΔΕΔΩκέναι.

Ibid. p. 487 D. μαρτυρίας ποτὲ γραμματεῖον ἐπισφραγισμένου τοῦ Καίπλωνος ὁ Κάτων ὕστερος ἐπελθὼν οὐκ ἠθέλησεν ἐπισφραγίσασθαι, periit syllaba scribendumque οὐκ ἠθέλησε CTNεπισφραγίσασθαι.

Post pauca de Epicuri fratribus scribens: καὶ γὰρ εἰ διήμαρτον δόξης εὐθὺς ἐκ παίδων πεπεισμένοι καὶ λέγοντες ὡς οὐδεὶς γέ γουεν Ἐπικούρου σοφώτερος ἄξιόν ἐστι θαυμάζειν καὶ τοῦ διαΤΙθέντος οὕτως καὶ τῶν διατεθέντων, facile senties διαθέντος requiri, ut sit iusta oppositio inter διαθέντος et διατεθέντων.

Simillimum mendum est in vicinia p. 488 E. ἂν δὲ βασιλεὺς Περσῶν ἀναγορευθῇ Διδωσί σοι δευτέρῳ μεθ' ἑαυτὸν εἶναι, apparet ΔΩCΕΙ scribi debere, ut frater mox respondet: τιμὴν τὴν μετ' ἐμὲ τοῖς ἀδελφοῖς φυλάξῃ.

Plutarch. de amore proles pag. 493 E. οὐκ ἀναμένει νόμους ἀγάμοι καὶ ὀψιγάμοι καθάπερ οἱ Λυκούργοι πολῖται, bis literula periit scribendumque ἀγαμίου et ὀψιγαμίου ex certa analogia ἐν τοῖς τῶν δικῶν ὀνόμασιν, ut λιποστράτιον, ἀδίκιον, ἀπροσάσιον aliaque sexcenta, sic et ἀγάμιον et κακογάμιον et ὀψιγάμιον. Plutarchus in *Lysandro* cap. XXX. ἦν γὰρ ὡς ἰοικεν ἐν Σπάρτῃ καὶ ἀγαμίῳ δίκη καὶ ὀψιγαμίῳ καὶ κακογαμίῳ.

Ibid. p. 496 E.

θάλπουσα καὶ ψύχουσα καὶ πόνῳ πόνον

ἐκ νυκτὸς ἀλλάσσουσα τὸν καθ' ἡμέραν.

Graecum est eo sensu M6Θ' ἡμέραν, ut passim νύκτωρ τε καὶ μεθ' ἡμέραν, sed καθ' ἡμέραν est ὁσημέραι quotidiis, ut κατὰ μῆνα, κατ' ἔτος est ὅσοι μῆνες, ὅσῃ, quot mensibus, quolanniis. Non possunt haec inter se mutare locum et semper idem significat μεθ' ἡμέραν, ut καθ' ἡμέραν et ἐφ' ἡμέραν in diem et δι' ἡμέρας per totum diem, et παρ' ἡμέραν tertio quoque die.

Ridiculum vitium est in libris p. 499 E. καθάπερ ὁ πάροις τῶν ἄλλων οὐδενὶ βλαβερὸς ὢν pro ὁ παρθικός.

Plutarch. de Garrulitate p. 507 F. κάκεινος γελάσας· εὐ τοῦ τάχους, εἶπεν, ὧ γύναι, τὸ καὶ φθάσαι με τὸν λόγον εἰς ἀγορὰν προΐοντα. Excidit necessaria literula (Φ)εὐ τοῦ τάχους!

Ibid. p. 313 A. (οἱ Λακεδαιμόνιοι) Φιλίππου γράψαντος εἰ δέ-

Χονται τῇ πόλει αὐτὸν εἰς χάρτην ὅτ μέγα γράψαντες ἀπέσειλαν. Scribendum εἰ δέξονται, tum ὁ μέγα γράψαντες, quia est non negatio οὐ, sed nomen literae, ut τὸ ἐν Δελοῖς. Appellatur autem apud Graecos litera ἐ τὸ εἰ et litera ὁ τὸ οὐ, ut in Thrasymachi elogio

Τοῦνομα θῆτα βῶ ἄλφα σάν ὅ μὺ ἄλφα χῖ ὅτ σάν,
πατρὶς Καλχηδῶν, ἥ δὲ τέχνη σοφία.

apud Athenaeum p. 454. id est:

Θρασύμαχος Καλχηδόνιος σοφιστής.

Plutarch. de cupiditate divitiarum p. 525 D. Βυζάντιόν τινα λέγουσιν ἐπὶ δυσμόρφῳ γυναικὶ μοιχὸν εὐρόντα εἰπεῖν· ὦ ταλαίπωρε, τίς ἀνάγκη, σαραγόρα προῖξ. Credo hominem dixisse: τίς σ' ἀνάγκασεν; ἀ μὲ γάρ ἀ προῖξ.

Post pauca: σὺ δὲ τοσαῦτα πράγματα συνέχεις καὶ ταράττεις καὶ σροβεῖς σεαυτὸν κοχλίου βίον ζῶν. Pro συνέχεις sententia clamat συγχεῖς restitui oportere.

Euripides dixerat ibid. p. 526 c. non ut vulgo legitur:

ἀκόλασά πάντῃ γίγνεται δούλου τέκνα,
sed ἀκόλασθ' ὁμιλεῖν γίγνεται.

Plutarch. de sera numinis vindicta p. 551 c. εὐλαβεῖς περὶ τὰ τοιαῦτα γίνεσθαι καὶ θεῖον ἡγεῖσθαι μόριον ἀρετῆς τὴν πρᾶότητά καὶ τὴν μεΓΑΛΟπάθειαν. Ὁ absurdam scripturam pro τὴν μεΤΡΙΟπάθειαν.

Plutarchus etiam alibi utrumque coniungit ut pag. 1119 c. μετὰ πρᾶότητος καὶ μετριοπαθείας.

Ibid. p. 552 A. laudantur Gelo, Hiero, Pisistratus, qui malis artibus rerum potiti, optime civibus suis consuluerunt et aliis modis et σώφρονας τοὺς πολίτας καὶ φιλεργοὺς ἐκ πολυτέλων καὶ λάλων κατασκευάσαντες, pro absurdo πολυτέλων corrige sodes πολυτέλων. Πολυτελής est sumtuosus, prodigius, ut damnosa matrona aut meretrix γυνή, ἑταῖρα πολυτελής appellatur. Ephippus Athenaei p. 359 B.

ὧς σμικρολόγος εἶ. B. σὺ δὲ γε λίαν πολυτελής.

Ibid. p. 563 D. ταῦτ' τοῖς ἀκόλαστοις ἔπασχε πάθος οἱ τὰς γυναικάς ἔχοντες μὲν οὐ φυλάττουσι, προέμενοι δὲ πειρῶσιν αὐτὰς ἀδίκως ἑτέροις συνούσας [διαφθείρειν]. Expunge διαφθείρειν. Graeculi quid esset πειρᾶν tentare nescientes multis modis in eo verbo turbas dare solent. Nunc πειρῶσιν idem esse rati atque πει-

ρῶνται et aliquid deesse suspicati inepte de suo διαφθεῖρειν addiderunt.

Ibid. p. 563 D. κατενεχθεῖς ἐξ ὕψους τινὸς εἰς τράχηλον οὐ γενομένου τραύματος ἀλλὰ πληγῆς μόνον Ἑξέθανε καὶ τριταῖος ἦδη περὶ τὰς ταφὰς αὐτὰς ἀνήνεγκε. Lepide Interpres: «*mortuus est tertioque post die sub ipsam funerationem revixit*» quasi esset ea res simplicissima. Est aliquid inter Ἑξέθανεν et ἔθανεν. Nota res est et longa Wyttenbachii annotatio. Unum locum, quia est διδασκαλικός et rem conficit, adscribam ex Platone de Legibus XII. p. 959 A. τὰς δὲ προθέσεις πρῶτον μὲν μὴ μακρότερον χρόνον ἔνδον γίγνεσθαι τοῦ δηλοῦντος τὸν τε Ἑκτεθνεῶτα καὶ τὸν ὄντως τεθνηκότα, εἴη δ' ἂν σχεδὸν ὡς τὰνθρώπινα μέτρον ἔχουσα τριταία πρὸς τὸ μνήμα ἐκφορά. Melius sic intelligimus quid sit in Odyss. Σ. 99.

μνηστῆρες ἀγαυοὶ | χεῖρας ἀνασχόμενοι γέλω ἔκθανον,
quod non est, ut Scholiastae videtur, ὑπὸ τοῦ γέλωτος Ἀπέθανον, sed ἐλιποψύχησαν.

Ibid. p. 566 D. τὸ δ' Ἀπόλλωνος οὐ κάτοιδας, εἶπεν, οὐδὲ κατιδεῖν ἔση δυνατός. Plutarchus neque οἶδας dicebat et multo minus κάτοιδας. Clamat loci sententia reprehendum esse οὐ κατεῖδες — οὐδὲ κατιδεῖν. Κατιδεῖν dicitur quis ea quae ex longo intervallo vix cernuntur: sic et κατακούειν, ut in vicinia: — βραχεία κατήκουσεν, ὣν ἦν καὶ τὸ περὶ τὸ Βέσβιον ὄρος καὶ τὴν Δικαιαρχίας ὑπὸ πυρὸς φθορὰν γεννησομένην· καὶ τι κομμάτιον περὶ τοῦ τότε ἡγεμόνος ὡς «Ἐσθλὸς ἔων νούσῳ τυραννίδα λείψει» In oraculo de morte Vespasiani deest aliquid:

Ἐσθλὸς ἔων νούσῳ * * * * τυραννίδα λείψει.
quod quid sit non reperio; quaerant alii.

Plutarch. de genio Socratis p. 575 F. ὁδὶ μὲν ἐσιν ἀδελφιδούς Θρασυβούλου Λυσιθείδης· ὁδὶ δὲ Τιμόθεος Κόνωνος υἱός· οὗτοι δὲ Ἀρχίνου παῖδες. — ὥς σοι θέατρον εὖνουν καὶ οἰκείαν ἔχον τὴν διήγησιν, ultima sensu vacua sunt. Emenda: ὥς σοι θέατρον εὖνουν καὶ οἰκείον ἔχειν τὴν διήγησιν.

Ibid. p. 583 B. ἐπεὶ δὲ ἡμῖν τὸ Λύσιδος δαιμόνιον ἤδη τεθνηκός ἐναργῶς προὔπεφαινε τὴν τελευτήν κτέ. Verbum προὔποφαινειν nihili est et vitio natum. Fefellit librum crasis in ΠΡΟΤΦΑΙΝΕ, id est προὔφαινε τὴν τελευτήν. Tum pro: Λύσις δὲ ΚΑΙ ΚΕΙΤΑΙ καλῶς ὑφ' ὑμῶν; corrigendum ΚΕΚΗΔΕΤΤΑΙ,

κεκήδευται καλῶς ὑφ' ὑμῶν, et post pauca: πῶς, ἔφη, ποιούμεν, ὦ Καφείσια, προῖέμεθα τὴν πενίαν τοῖς χρήμασι καὶ σιωπῶμεν; Vera lectio est: πῶς — ποιῶμεν — προῖΩμεθα, et Καφείσια, ut Κήφισος, Κηφισίας. Quod autem κεκήδευται restituimus optime confirmant quae scripta sunt p. 585 r. ὡς οὖν ἔγνωμεν ἐκ τῶν δνειρῶν τὴν Λύσιδος τελευτήν (διαγιγνώσκομεν δὲ σημείῳ τινὶ φαινομένῳ κατὰ τοὺς ὕπνους εἴτε τεθνηκός τις εἴτε ζῶντος εἰδωλὸν ἐστίν) ἔγνωια πολλοῖς ἐπεισῆλθεν (leg. ὑπεισῆλθεν) ὡς ἐπὶ ξένης ἄλλως ΚΕΚΗΔΕΥΤΑΙ καὶ κινήτεος ἐστὶν ἡμῖν ὅπως ἐκεί μεταλλάξῃ τῶν νομίζομένων, et iterum: ὁσίως γὰρ ὑπὸ τῶν φίλων κεκήδευσθαι τὸ Λύσιδος σῶμα, et quod ibidem legitur: χράς ἐχρόμην ἀνακαλούμενος τὴν Λύσιδος ψυχὴν ΚΑΤελθεῖν ἀποθεσπίCουσαν ὡς χρὴ ταῦτα πράσσειν, manifesto mendosum est ΚΑΤελθεῖν: neque tamen ἈΝελθεῖν verum videtur sed κάτΘΕΝ ἐλθεῖν. Praeterea scribe ἀποθεσπιούσαν. Paex Graeculorum dicebat ἀποθεσπίσω, κομίσω et similia, quae nunc subinde vel apud Platonem aequo animo feruntur.

Ibid. p. 586 v. ἐκπέμψας ἱππέα πρὸς τοὺς ἀνδρας ἤδη παθ' δδὼν ὄντας ἀναστρέφειν κελεύσας καὶ μὴ ΚΑΤΑΤΕΙΝΑΙ σήμερον ὅτε τῶν πρὸς τὴν ΚΑΘΟΔΟΝ αὐτοῖς τὰ πλεῖστα καὶ τὸ αὐτόματον συμπαρεσκεύασεν. Absurdum est, ut vides, κατατείνειν, sed seq. πρὸς τὴν κάθοδον tantum non clamat emendandum esse καὶ μὴ ΚΑΤΙΕΝΑΙ, sed κατιέναι tralaticio errore duplici primum in κατεῖΝΑΙ depravatum est, deinde in ΚΑΤΑτείνειν.

Ibid. p. 590 v. οὐ μάλα συμφρονῶν ἐναργῶς εἴτε ἐγρήγορεν εἴτ' ὠνειροπόλει, imo vero ὠνειροπολεῖ, ut praesens praesenti respondet.

Ibid. p. 594 v. καὶ περὶ γυναικός, ἥς ἐπιθυμῶν ἐτύγχανεν, εἰς ἐλπίδας ἐμβαλὼν ὡς ἀφιζομένης εἰς τὸν ΤΟΠΟΝ, minime vero, sed duabus literulis transpositis εἰς τὸν ΠΟΤΟΝ, ad compositionem.

Ibid. p. 595 r. ἔτι δὲ μᾶλλον ἂν ἡγάσΩ τοῦ παιδὸς αὐτοῦ τὴν φαιδρότητα καὶ τὸ ἀδεές πρὸς τὸν κίνδυνον. Forma ἡγασάμην poetarum est: caeteri ἡγάσθην dicebant. At tu repone ἡγασΟ, id est ἰθαύμαζες.

Ibid. p. 596 c. καλὸν γὰρ ἡ πρόνοια καὶ [τὸ] ἀσφαλές expunge molestum articulum: καλὸν γὰρ καὶ ἀσφαλές ἡ πρόνοια.

Ibid. p. 596 r. ἤδη δὲ καὶ τῇ μέθῃ κατακεκλΑσμένος ὁ Ἀρ-

χίμς καὶ τῇ πρᾶδοχίᾳ τῶν γυναικῶν ἀνεπτομένως διέβητε μὲν τὴν ἐπιστολὴν, τοῦ δὲ γραμματοφόρου φήσαντες ὑπὲρ [τῶν] σπουδαίων αὐτῷ γεγράφθαι· ΤΑ σπουδαῖα ταῖνυν εἰς αὐτὸν, ἔφη. Primum emenda κατακεκλυσμένος: deinde ex ipse rei natura tabellarius dixit sine articulo ὑπὲρ σπουδαίων γεγράφθαι et Archias articulum addidit: ΤΑ σπουδαῖα ταῖνυν εἰς αὐτὸν.

Plutarchus de exilio pag. 599 F. laudat epigramma Alexandri Aetoli (Anthol. Palat. VII. 709), in quo inducit Alemanem ita dicentem:

Σάρδιες, ἀρχαῖος πατέρων νομός, εἰ μὲν ἐν ἡμῖν
ἐτρεφόμεν, κερνᾶς ἦν τις ἐν ἡ βασιλείᾳ
χρυσάφορος ῥήσων καλὰ τύμπανα, νῦν δὲ καὶ Ἀλκιμῶν
οὐνομα καὶ Σπάρτας εἰμι πολυτρήποδος.

sed non ita locutum fecerat, sed cum contemptu et fastidio ῥήσων κακὰ τύμπανα,

rumperem in aurata nunc tympana vesae miscella.

namque non tantum τὰ παῖδια ΚΑΚΑ λέγει τὰ ἀπαρέσχετα, ut docet Grammaticus Bekkeri pag. 101, 15, sed retinebatur hunc usum per totam vitam. Auctor epigrammatis seculus est veterem fabulam de Alemanis patria Sardibus, quam primus Crates Grammaticus prodidisse videtur. Suidas v. Ἀλκιμῶν Λάκων ἀπὸ Μεσσίας, κατὰ δὲ τὸν Κράτητα πταλόμενος Λυδὸς ἐκ Σάρδεων, qui locus infelicibus coniecturis vexatur, ut sit in loco sanissimo, quem tentant Critici πταλόμενος. Solent sic Grammatici, si cuius opinionem improbant, interponere participium ἀγνοῶν vel πταίων vel δεινῶς ἀμαρτάνων vel simile quid. Dixerat igitur Grammaticus incertus: »secundum Cratelem, qui fallitur, Lydus erat Sardibus oriundus." Sed haec obiter; ad Plutarchum revertor.

Ibid. 602 A. Διογένης ὁ κύων πρὸς τὸν εἰπόντα Σινωπεῖς σπονδυλὴν ἐκ Πόντου κατέγνευσαν· Ἐγὼ δέ, εἶπεν, ἐκείνων ἐν Πόντῳ μονήν ἄκρας ἐπὶ ῥηγμῖσιν Εὐξείνου πόντου.

sed dixerat:

ἄκρας ἐπὶ ῥηγμῖσιν Ἀξείνου πόρου.

ut legitur in Iphigen. Taur. vs. 245 et ipsum Diogenis iocosum et mordax dictum pro εὐξείνου postulat contrarium Ἀξείνου. Qui Codices Graecos triverunt sciunt α et εν vix oculis discerni posse et omnes ea saepissime inter se confundi noverunt.

Continuo sequitur: Στρατόνικος δὲ τὸν ἐν Σερίφῳ ξένον ἡρώτησεν· ἔφ' ὅτῳ τῶν ἀδικημάτων φυγὴ τέτακται παρ' αὐτοῖς ἐπιτίμιον· ἀκούσας δ' ὅτι τοὺς βαδιουργοὺς φυγαδεύουσιν· Τί οὖν, ἔφη, οὐκ ἐρραδιούργησας ὅπως ἐκ τῆς ξενοχωρίας ταύτης μεΤΑσῆς; ὅπου Φησὶν ὁ Κωμικὸς τὰ σῦκα ταῖς σφενδόταις τρυγᾶσθαι καὶ πάντα ἔχειν ὅσων δεῖ τὴν νῆσον. Non est Graeca oratio ὅπως μετασῆς sed μεΤεσης, quia ὅπως pendet ab ea re, quae facta non est, notissimo et frequentissimo usu, ut apud Aristophanem in *Pace* vs. 135.

οὐκουν ἐχρῆν σε Πηγάσου ζεῦξαι πτερόν,

ὅπως 'ΕΦΑΙΝΟΤ τοῖς θεοῖς τραγικώτερος;

et sic sexcenties apud omnes ἵνα et ὅπως cum *indicativi* imperfecto et *aoristo* componuntur.

Caeterum quod Comicus sterilem et inopem Seriphum deridens dixit: πάντα ἔχειν ὅσων δεῖ τὴν νῆσον, nihil aliud desideratur quam negandi vocula ὅσων ΟΤ δεῖ.

Ibid. p. 602 c. — πατρίδα μὴ περισπῶσαν μὴ ἐνοχλοῦσαν μὴ προσάπτουσαν· ΕἰσένεγκΑΙ, πρέσβευσον εἰς Ῥώμην, ὑπόδεξαι τὸν ἡγεμόνα. *Scrib.* εἰσένεγκΕ, nam *tributum conferre* constanter apud omnes εἰσφέρειΝ dicitur.

Ibid. p. 602 v. Τιβέριος δὲ Καῖσαρ ἐν Καπρέαις ἐπὶ τὰ ἔτη διητήθη — ἀλλ' ἐκείνῳ μὲν αἱ τῆς ἡγεμονίας Φροντίδες ἐπιχειρόμεναι — πανταχόθεν οὐ καθαρὰν παρεῖχον οὐδὲ ἀΜύμονα τὴν νησιῶτιν ἡσυχίαν. Quis punctum temporis dubitabit recipere ἀΚύμονα? Similiter p. 1090 v. ψυχὴν — ἐν ταῖς τοῦ σώματος ἐλπίσι τὰγαθὸν θεμένην οὐκ ἔστιν ἄφοβον καὶ ἄκυμον διαξαγαγεῖν, corrige ἀκύμωνα.

Ibid. p. 604 d. ἔξεσι δῆπου καὶ τῷ μεθεσῶτι (*exuli*) μυστηρίοις ἐν Ἐλευσίνι διατρίβειν, Διονυσίοις ἐν * * * * * Ἀργεὶ πανηγυρίζειν, Πυθίων ἀγομένων εἰς Δελφοὺς παρελθεῖν, Ἰσθμίων εἰς Κόρινθον. *Supple* Διονυσίοις ἐν (ἌCTEI, Νέμεα ἐν) ἌΡΓΕΙ πανηγυρίζειν. Vides unde sit orta lacuna.

Ibid. p. 605 v. ἐπὶ τοὺς σοφοὺς ἐλθὲ καὶ τὰς σοφὰς Ἀθήνησι σχολὰς καὶ διατριβάς· ἀναπέμπασαι τὰς ἐν Λυκείῳ, τὰς ἐν Ἀκαδημείᾳ, τὴν Στοάν, τὸ ΠΑΛΛΑΔΙΟΝ, τὸ Ὠιδεῖον. Nihil non horum fama celebratum est praeter τὸ ΠΑΛΛΑΔΙΟΝ, in quo male latet τὸ ΠΟΜΠΕΙΟΝ. vid. *Demosth.* pag. 918, 26 et *Diogenem Laërt.* II. 43. Σωκράτους χαλκῇ εἰκῶν, ἣν ἔθεσαν ἐν

τῷ Πομπείῳ, et VI. 22. (ὁ Διογένης) τοὺς Ἀθηναίους ἔφασκε δεικνύς τὴν τοῦ Διὸς σοὰν καὶ (τὸ add.) Πομπείον αὐτῷ κατεσκευακέναι ἐνδιατᾶσθαι.

Ibid. p. 605 v. commemorans viros nobiles, qui praeclara literarum monumenta in exilio condiderunt, ita scribit: — Τιμαιος ὁ Ταυρομενίτης ἐν Ἀθήναις, Ἀνδροτίων Ἀθηναῖος ἐν Μεγάροις, Βακχυλίδης ὁ ΠΟΙΗΤΗΣ ἐν Πελοποννήσῳ. Plutarchus scripserat: Βακχυλίδης ἸΟΤΑΙΗΤΗΣ ἐν Πελοποννήσῳ. Audi Suidam v. Βακχυλίδης Κεῖος ἀπὸ Κέου τῆς νήσου, πόλεως δὲ Ἰουλίδος. Nunc melius intelliges locum Plutarchi in vita Demosthenis cap. 1. Γελοῖον γὰρ εἰ τις οἶοιτο τὴν Ἰουλίδα μέρος μικρὸν οὔσαν οὐ μεγάλης νήσου τῆς Κέου καὶ τὴν Αἰγίαν ὑπεκριτὰς ἀγαθοῦς τρέφειν καὶ ποιητὰς κτλ. nempe obversatur ei Βακχυλίδης ὁ Ἰουλίτης.

In huiusmodi mendis optime librorum veterum conditio cognoscitur, quorum scriptura multis locis evanida et fugiens ab hominibus imperitis utcumque sarciri explerique solebat. Supererat Βακχυλίδης * Ο * ΙΗΤΗΣ, unde scriba indoctus et impudens ὁ ποιητής extudit. Absurdum est ὁ ποιητής, requiritur patria poetae; nil horum intelligit scriba, nil sentit, nil cogitat. Ne quid dubites audi Aelianum V. H. IV. 15. Ἰέρων συνῆν Σιμωνίδην τῷ Κεῖῳ καὶ Πινδάρῳ τῷ Θηβαίῳ καὶ Βακχυλίδῃ τῷ Ἰουλίτῃ, et Strabonem X. p. 486. ἐκ τῆς Ἰουλίδος ὃ τε Σιμωνίδης ἦν ὁ μελοποιὸς καὶ Βακχυλίδης ἀδελφίδους ἐκείνου.

Ibid. p. 606 v. Διογένης εἰς τὸ τοῦ Φιλίππου στρατόπεδον παρελθὼν — καὶ πρὸς αὐτὸν ἀναχθεὶς ὡς κατάσκοπος, ἔφη τῆς ἀπληστίας ἀφίχθαι αὐτοῦ καὶ τῆς ἀφροσύνης. Scrib. uno vocabulo repetito — ὡς κατάσκοπος, (κατάσκοπος) ἔφη τῆς ἀπληστίας ἀφίχθαι αὐτοῦ. Quod continuo sequitur: καὶ τῆς ἀφροσύνης ἥκοντος ἐν βραχεῖ καιρῷ διακυβεῦσαι περὶ τῆς ἡγεμονίας ἅμα καὶ τοῦ σώματος, pro ἥκοντος, quod cum διακυβεῦσαι componi nequit, repono μέλλοντος, nam venerat Diogenes in castra Philippi ὁπηνίκα μαχόμενος ἐχώρει τοῖς Ἑλλήσιν.

Quod post pauca scribit Plutarchus: ἀλλὰ τὸ ἀγένης πανταχοῦ τὴν Φωνὴν ἐμφράττει, τὴν γλῶσσαν ἀποσρέφει, ἄγχει, σιωπᾶν ποιεῖ, scin' unde haec sumserit? Nempe ab eo, qui olim dixerat: τάληθές ἰσχυρὸν καὶ τούναντιον ἀσθενές τὸ συνειδέναι πεπρακόσιν αὐτοῖς τὰ πράγματα. τοῦτο παραιρεῖται τὴν θρασυτητα τὴν

τούτων, τοῦτ' ἀποσρέφει τὴν γλῶτταν, ἐμφράττει τὸ στόμα, ἀγχει, σιωπᾶν ποιεῖ, Demosthenes is est de Fals. Legat. p. 406, 1. Iisdem summi Oratoris verbis utitur pag. 88 c.

Ibid. p. 606 F. ὁμοία δὲ καὶ τὰ τῆς μητρὸς ὀλοφυρομένης·

ἐγὼ δὲ σοι οὔτε πῦρ ἀνῆψα

νόμιμον ἐν γάμοις.

ἀνυμέναια δ' Ἴσμηνὸς ἐκηδεύθη

λουτροφόρου χλιδᾶς.

In Euripidis Codicibus repertum est *Phoen.* vs. 345.

ἐγὼ δ' οὔτε σοι πυρὸς ἀνῆψα φῶς

νόμιμον ἐν γάμοις.

in caeteris nil discrepat. Tamen sensu cassum est ἀνυμέναια δ' Ἴσμηνὸς ἐκηδεύθη, ubi latere existimo hanc veterem et perbonam lectionem

ἀνυμέναι· ἀΝίσμηνος ἐκηδεύθηC

λουτροφόρου χλιδᾶς.

id est: ἔγχεας οὐδ' ὕμεναίου τυχὼν οὔτε τῶν ἐκ τοῦ Ἴσμηνοῦ λούτρων. Fidem faciat Plutarchus continuo addens: ἡ δὲ θρηνοῦσα τὴν οὐκ ἀναφθεῖσαν λαμπάδα καὶ τὸν οὐ παρασχόντα λούτρον Ἴσμηνόν, ὡς ἐν Ἀργεὶ μῆτε ὕδωρ τῶν γαμοῦντων μῆτε πῦρ ἔχόντων. Dicitur autem τραγικῶς et magnifice ἀνίσμηνος λουτροφόρου χλιδᾶς quemadmodum ἄσκειος ἀσπίδων et ἄχαλκος ἀσπίδων et ἀψόφητος δέξιων καυκυμάτων et ἄπεπλος φαρέων λευκῶν et similia dicebant, de quibus dixit Valckenarius ad *Phoenissas* vs. 328, et Elmsleius ad *Oedip. Tyrann.* vs. 185.

Plutarch. in consulat. ad uxorem p. 611 F. * * * ὅπως ὤκισα πύλας αἰῶας περῆσαι ΠΑΗΝ ἔρωτα πολὺν ἐγγενέσθαι τῶν αὐτόθι πραγμάτων. Confusa sunt ut sexcenties alibi ΠΑΗΝ et ΠΙΠΙΝ.

Ταῦτα μὲν οὖν δὴ ταύτη κατὰ τὸν Πλάτωνα (de *Legibus* p. 675 c), reliqua in aliud tempus seposui.

SUIDAS EMENDATUS.

Suidas V. Χαρώνειος θύρα μία τοῦ ΝΟμοφυλακίου θύρα, δι' ἧς οἱ κατὰδικοι τὴν ἐπὶ θάνατον ἐξέρχονται, non tabularii haec inania, sed carceris erat, ΔΕCμοφυλακίου. Saepius confusa vidi ΘεCμοFύλαξ et ΔεCμοFύλαξ, quamquam facillime distinguuntur.

C. G. C.

HERODOTEA ET THUCYDIDEA.

BADHAMUS COBETO

S. P. D.

Quod MNEMOSYNE in terras revocastis tibi tuisque Leidensibus et gratulor et gratias ago. Utinam vobiscum fuisset tum quum matrem Musarum excipiebatis! Verum tamen hasce ἀπαρχάς lucubrationum mearum ad te mitto, quas si tibi videbitur caeterorum piis muneribus adicias. Illud etiam mihi pergratum facies si literas meas per hoc biennium ad te missas denuo inspicias et quae ad studia nostra pertinere simulque lectu digna esse iudicabis publici iuris facies. Nonnulla quae in *Philebo* et in *Legibus* Platonis animadverti simul atque otium nactus ero ad te mittam; quae nunc accipies per intervalla negotiorum festinanter absolvi.

Initium faciam a coniectura in Herodoti locum L. I. c. 51. quam abs te nuper accepi. Non dubito quin iure suspicatus sis lacunosam esse orationem, et quae exciderint a scriba propter repetitam vocem Λακεδαιμονίων omissa esse. Idem de Tyrrenis factum in cap. 167. Sed quod Φαμένων in Φασί mutavisti, id mihi violentius factum videtur. Quidni auctorem hunc ad modum scripsisse coniciamus? ἐπιγράφεται ΛΑΚΕΔΑΙΜΟΝΙΩΝ (τὰ αὐτὰ δὲ λέγουσιν οἱ Δελφοὶ τῷ ἐπιγράφαντι Λακεδαιμονίων) Φάμενοι εἶναι ἀνάθημα οὐκ ὀρθῶς λέγοντες. Sed de his tute videris. Infra cap. 53 verbum ad sensum haud minus

quam ad syntaxin necessarium eadem de causa excidisse credo ὑμέας ἐπειρωτᾶ εἰ (στρατεύεται κατὰ νόον ἔαν) στρατεύηται ἐπὶ Πέρσας καὶ (d. εἰ) τίνα στρατὸν ἀνδρῶν προσθέοιτο σύμμαχον. Directa oratio esset: ἄρα στρατεύσομαι κατὰ νόον καὶ τίνα προσθῶμαι; In cap. 82 scriba quum Ionicum hyperbaton non attenderet orationis concinnitatem sustulit. Lege: οὐ γὰρ ἐκόμων πρὸ τούτου. In cap. 134. hodie legitur: νομίζοντες ἑαυτοὺς εἶναι ἀνθρώπων μακρῷ τὰ πάντα ἀρίστους, τοὺς δὲ ἄλλους κατὰ λόγον τὸν λεγόμενον τῆς ἀρετῆς ἀντέχεσθαι, sed in Codd. scriptum est τῷ λεγομένῳ. Scribo: κατὰ λόγον τῶν ἔχοντων προὐτ' quisque sibi propinquius est, quibus mox opponuntur οἱ ἑκασάτω οἰκόντες. Cap. 178. εἰρομένου δὲ ἐτέρου τὸν πλησίον τίς εἶη καταλέξει κτῆ. imo »τίς εἶ;»

Sed ad Thucydidem transeo, in quo primum correctionem iampridem a me propositam commemorabo, ut eam locis similibus confirmem. Scribitur in L. V. c. 20. σκοπεῖτω δὲ τις κατὰ τοὺς χρόνους καὶ μὴ τῶν ἑκασταχοῦ ἢ ἀρχόντων ἢ ἀπὸ τιμῆς τινὸς τὴν ἀπαρίθμησιν τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγεγενημένα σημαινόντων πισεύσας μᾶλλον. Ibi conieci μὴ τῷ τῶν, et — ἢ ἀπὸ τιμῆς τινὸς ὀνομασῶν τὴν ἀπαρίθμησιν ἐς τὰ προγεγενημένα σημαίνοντι — h. l. illi qui praecipit ut computationem annorum a magistratibus et honore praeditis viris faciamus. Ut pelluceat unde haec tam foede corrupta fuerint tres vel quatuor locos apponam, in quibus similiter erratum est L. VI. c. 17. καὶ ταῦτα ἡ ἐμὴ νεότης καὶ ἄνοια παρὰ φύσιν δοκοῦσα εἶναι — ἔπεισε. Mox ibid. ὅ, τι δ' ἑκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἶεται ἢ τασιάζων ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβὼν ἄλλην γῆν μὴ κατορθώσας οἰκῆσειν ταῦτα ἐτοιμάζεται. VI. 22. 3. τὰ δὲ παρ' Ἑγεσάϊων ἃ λέγεται ἐκεῖ ἔτοιμα νομίσατε καὶ λόγῳ ἂν μάλιστα ἔτοιμα εἶναι. Ἦν γὰρ αὐτοὶ ἔλθωμεν ἐνθένδε μὴ ἀντίπαλον μόνον παρασκευασάμενοι πλὴν γε πρὸς τὸ μάχιμον αὐτῶν τὸ ὀπλιτικὸν ἀλλὰ καὶ ὑπερβάλλοντες τοῖς πᾶσι, μόλις οὕτως οἶοι τε ἐσόμεθα τῶν μὲν κρατεῖν τὰ δὲ καὶ διασῶσαι.

Quod ad locum quem primum apposui attinet, multi fortasse ἄνοιαν Alcibiadi imputabant, sed nemo cuiusquam adolescentis ἄνοιαν, nedum παρὰ φύσιν esse credebant. Id profecto παρὰ φύσιν videbatur adolescentem, eumque, ut vulgo habebatur, imprudentem, ea effecisse de quibus hic gloriatur. Itaque sententia aperte flagitat ut παρὰ φύσιν post δοκοῦσα εἶναι

scribatur. In altero loco detestabile genus hominum, quorum exempla in hodiernis etiam coloniis facile invenias, depingitur. Hi tantisper in colonia versantur donec divitias quas alio asportent sibi paraverint. *οἶονται ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβόντες ἄλλην γῆν οἰκῆσιν.* Et primum legitime hoc assequi student: facultate dicendi utuntur ut ad magistratus et munera publica populi beneficio perveniant. Sin res male processerit, alteram viam ineunt et factionum duces existunt. His nihil verius, nihil intellectu facilius. Sed quomodo *ὁ ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβών*, qui id ipsum quod quaerebat assecutus est *οὐ κατορθῶσαι* dici potest? Erit fortasse qui respondeat fieri posse ut postquam dives factus sit a contraria factione in discrimen adducatur. At nisi illi vicerint nulla est causa cur adiciatur *μὴ κατορθώσας*. Fac autem eum ab adversariis oppressum esse, quid sibi volunt illa *οἶεται ἀπὸ τοῦ κοινοῦ λαβών ἄλλην γῆν οἰκῆσιν?* An secum ita reputat? *»postquam factionis artibus opes paravero, si me adversarii oppresserint, aliam terram quaeram.»* Atqui hoc et per se absurdum est et in alterum illum, qui *ἐκ τοῦ πείθειν* lucratur, prorsus non cadit. Utrosque autem ideo commemorat Orator, ut ostendat non esse magnam potentiam, cui arma illaturi sint, neque multos pro illis civitatibus tamquam pro patriis dimicatuuros. Hic igitur locus vitium contraxit, sed vitium eiusmodi est quod mutato verborum ordine statim tollatur. *ὃ, τι δ' ἔκαστος ἢ ἐκ τοῦ λέγων πείθειν οἶεται ἢ μὴ κατορθώσας ζασιάζων κτέ.* Sed antequam ad tertium exemplum transeam grave vulnus in vicinia indicare operae pretium est. Indicare dico, nam eiusmodi est quod semel indicatum nulla opera sanari possit. *καὶ οὐδεὶς δι' αὐτὸ (δι' αὐτὰ) ὥς περὶ οἰκίας πατρίδος οὔτε τὰ περὶ τὸ σῶμα ὅπλοις ἐξήρτυται, οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ νομίμοις κατασκευαῖς.* Quid pro νομίμοις scribendum sit discipulis meis Sydneiensibus ostendi; ΜΝΕΜΟΣΥΝΕΣ lectoribus idem facere supervacaneum esset ¹⁾. Ad ea quae e libro VI. 22—23. laudavi monuisse sufficiat, omnia quae nunc tetra et tenebricosa sunt, ut nihil supra, transpositis aliquot vocabulis nitidissima fieri. Lege: *καὶ λόγῳ μάλιστα ἔτοιμα εἶναι, πλὴν γε πρὸς τὸ μάχιμον αὐτῶν τὸ δπλατικόν. ἦν γὰρ κτέ.*

1) Leg. *μονίμοις*. ΜΝΕΜΟΣΥΝΕΣ LECTORES.

Possem alia exempla afferre, in quibus pauca vocabula transponendo orationem expeditam reddas (ut II. 4. ἐσπίπτουσιν ἐς οἶκημα μέγα, ὃ ἦν τοῦ τείχους καὶ αἱ πλησίον (πλησίον καὶ αἱ) θύραι ἀνεσφγμένοι ἐτυχον αὐτοῦ, vel IV. 37. ubi legendum suspicor: πείθοντες τὸν ἄρχοντα ἐκ πολλοῦ τεθραπευκότες τὴν ἀνοιξιν τῶν πυλῶν, sed magis libet libros aliquot ita percurrere, ut quae mihi satis probabiliter correxisse videar excerpam. Lib. II. 3. cf. IV. 110 et lege ἔτι νυκτὸς αὐτὸ τὸ περὶ δρόνον. 4. spuria videntur τοῦ μὴ ἐκφεύγειν. 10. Iam monui post Ἀττικὴν plenam distinctionem tollendam eamque post γίγναιτο ponendam: δὲ post ἐπειδὴ omittendum inserendumque post κατὰ. 11. Lege πᾶς γὰρ ἐν τοῖς ὄμμασι καὶ ἐν τῷ παραυτίκα πάσχων τίς τι ἀκρόαζον ὄργῃ προσπίπτει, mox δράσειν. Ad τοιαύτην Bekkerus haec adnotat «τὴν ἄλλην A. B. F., additis in margine γρ. τοσαύτην, ὃ καὶ βέλτερον.» Antiquum obtinuit ut voces omissae pro varia lectione haberentur. Lege ἐπὶ τοσαύτην εἴ τιν' ἄλλην. 13. L. ἦν ἡ αὐτὸς ἰδίᾳ κτῆ. 14. L. πρυτανεῖά τε ἐχούσας. 15. Dele τῇ δωδεκάτῃ ποιεῖται, mox pro μετεῖχον lege ἀντεῖχον. 21. L. ὡς ἀκροᾶσθαι ἕκαστος ὥρμητο. 26. Dele τὴν ἄκραν. 29. Suspicor Τήρης δὲ οὐδὲ ταῦτ' ὄντο' ἔχων πρῶτος ἐν κράτει Ὀδρυσῶν ἐγένετο — et mox βουλόμενοι σφίσι τὰπὶ Θράκης χωρία καὶ Περίκλειον ξυντελεῖν αὐτόν. 35. non muto sententiam, quam alias protuli, ἀγορεύεσθαι αὐτόν neque requiri neque Graece dici posse. 37. Falsum esse supplementem διὰ δέος alias docui. Mox legendum ἀγῶσι μὲν τε καὶ θυσίαις. 39. L. Λακεδαιμόνιοι καθ' ἑαυτοὺς. Infra videndum an non vocabulum ἀνδρίας orationis nitiori obsit. 40. pro ἑτέροις σφέτερά a sententia flagitari plus semel, nisi fallor, ostendi. Verba τὰ τε δεινὰ καὶ ἡδέα recte se haberent si eadem et formidanda et appetenda essent, quod secus est. Neque vero omnino hic de voluptatibus agitur, sed vera virtus ἡ ἐκ λογισμοῦ stolidae audaciae opponitur. Quare καὶ ἡδέα deleverim. 41. De inducendis verbis μετὰ χαρίτων idem sentio quod antea, sed de ἐπελθόντι tollendo haerere me confiteor. Nam quidni scripserit τῷ πολέμῳ παθόντι; οὐδὲ τοι ἀμάρτυρόν γε — usitatus esset οὐ τι ἄ. γε. si δὲ retineatur praestet οὐ τι δὴ. 42. orationem pluribus in locis a me dudum correctam lectorum oculis subiiciam: τῶνδε δὲ οὕτε πλούτῳ (B. F.) τις, τὴν ἔτι ἀπόλαυσιν προτιμήσας, ἐμαλακίσθη, οὕτε πενίᾳ

(del. ἐλπιδί) ὥς κἂν ἔτι διαφυγὼν αὐτὴν πλουτήσκειν, ἀναβελὴν τοῦ δεινοῦ ἐποίησάτο· τὴν δὲ τῶν ἐναντίων τιμωρίαν ποθεινοτέρῳ αὐτῶν λαβόντες (sc. τοῦ ἀπολαῦσαι καὶ τοῦ πλουτήσαι) καὶ κινδύνον ἕκαστος τότε κάλλιστον νομίσαντες ἐβουλήθησαν μετ' αὐτοῦ τοὺς μὲν τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ ἀφίεσθαι (h. l. μετὰ κινδύνου τοὺς μὲν ἐναντίους τιμωρεῖσθαι, τῶν δὲ προειρημένων, τῆς ἀπολαύσεως καὶ τοῦ πλουτήσαι, ἀφίεσθαι) ἐλπιδί μὲν τὸ ἀφανὲς τοῦ κατορθώσεσθαι ἐπιτρέψαντες, ἔργῳ δὲ περὶ τοῦ ἤδη ὁρωμένου σφίσιν αὐτοῖς ἀξιούτως σκευαίνεσθαι, καὶ ἐαυτῶν τὸ ἀμύνασθαι καὶ παθεῖν μᾶλλον ἡγησάμενοι, ἢ τὸ ἐνδόντες σώζεσθαι, τὸ μὲν αἰσχρὸν τοῦ λόγου ἔφυγον, τὸ δὲ καλὸν τῷ σώματι ὑπέμειναν. — 43. οἷς ἐλπίς οὐκ ἔστιν ἀγαθοῦ. Οἱ κακοπραγοῦντες, ait, non eodem iure vitae prodigi esse debent quo fortunati, quibus mutatio in contrariam partem metuenda est. Hi igitur merito mortem prius oppetere cupiant quam infortunia experiantur, illis eadem ipsa fortunae mutabilitas causam praebet cur vivere malint." Satin' manifestum est Thucydidem οἷς ἐλπίς ἐστιν ἀγαθοῦ scripsisse? 49. αὐ ἀναδιδούσα, mox lego τῷ μὲν ἔξωθεν ἀπτομένῳ σῶμα οὐκ ἀγὰρ θερμὸν ἦν, οὐδὲ χλωρὸν — (oὐκ ἐστὶν in A. B. F.) Recte Bekk. lectionem Codd. C. G. secutus μὴδ' ἄλλο τι ἢ γυμνοὶ reposit; sed cur idem in 50 ex iisdem libris ἀτάφων γενομένων non recepit? 51. οὐδὲν διεφάνη. Cf. IV. 108. Ex his locis apparebit immerito mihi suspectum fuisse διεφάνη in I. 18. Quod eventus ostendit recte διαφανῆναι dicitur. 52. Pro θήκας nihil melius succurrit quam μηχανάς, et mox 53. pro ἐς τᾶλλα τῆς ἐπὶ πλείον ἀνομίας. Ibid. ἂ πρότερον ἀπεκρύπτετο μὴ καθ' ἡδονὴν ποιεῖν quid sit non intelligo. Scripserim ἴζον γὰρ ἐτόλμα τις, ἂ πρότερον ἀπεκρύπτετο, ἤδη καθ' ἡδονὴν ποιεῖν. 54. ἦν δὲ γε οἶμαι ποτε ἄλλος πόλεμος καταλάβῃ Δωρικὸς τοῦδε ὕστερος καὶ ξυμβῆ γενέσθαι λιμὸν κατὰ τὸ εἶδος οὕτως ἔπονται. Displicet ἔπονται de iis dictum qui ipsi non vaticinantur, sed tantummodo aliorum vaticinia referunt. Videndum an haec a Thucydidis imitatore adiecta fuerint. Περὶ μὲν οὖν τοῦ χρηστηρίου τὰ γιγνόμενα ἥκιστα ὁμοία εἶναι, ἐσβεβληκότων δὲ τῶν Πελοποννησίων ἢ νόσος ἤρξατο εὐθύς. Quis credat Thucydidem sic scripsisse? Ex μὲν οὖν — δὲ apparet sententiam ex oppositis membris constare. Atqui nihil hic est quod sibi opponatur praeter tempus. Itaque ἐσβεβληκότων δὲ sponte nos ducit ad πρὶν μὲν

οὖν. Tum vero vel scribendum erit διὰ τοῦ χρηστηρίου omissio
 ὁμοία vel ipsa verba τοῦ χρηστηρίου in dativum mutanda vel om-
 nino delenda. Hoc praetulerim. 64. Legendum arbitror: ὑμεῖς
 δὲ ἔς τε τὸ μέλλον καλὸν ἔς τε τὸ αὐτίκα μὴ αἰσχροῦ (h. l. et
 futuri honesti et praesentis non inhonesti *habita ratione*) προ-
 γνόντες τῷ ἤδη προθύμῳ ἀμφοτέρα κτήσασθαι, Λακεδαιμονίοις κτέ.
 Quod in libris hodie legitur duplici vitio laborat; nam et ar-
 tculus τὸ ἐς μέλλον καλὸν abesse nequit et προγνόντες sensu
 τοῦ προελόμενοι adhibitum prodigii instar est. Sin προγνόντες ἔς
 τὸ μέλλον καλὸν sic interpretari velis ut iubeantur animis pa-
 ratis esse ad honestum amplectendum, hoc et per se sine
 exemplo dicitur et nihil ab sequentibus differt τῷ ἤδη προθύμῳ
 κτήσασθε. 57. Lege καὶ οἵπερ ὥρμητο δι' ἐκείνον πορευθῆναι. 76.
 δρῦξαντες καὶ ξυντεκμηράμενοι καὶ vel insititium est vel voca-
 buli locum obtinet, quod ad modum τοῦ τεκμαίρεσθαι pertine-
 bat v. c. μήκει. 87. νομίσαι δὲ (δικαίον) ταῖς μὲν τύχαις ἐνδέ-
 χεσθαι σφάλλεσθαι τοὺς ἀνθρώπους, ταῖς δὲ γνώμαις τοὺς αὐτοὺς
 ἀεὶ ἀνδρείους ὁρθῶς εἶναι, καὶ μὴ ἀπειρίαν τοῦ ἀνδρείου παρόντος
 προβαλλομένους εἰκότως ἂν ἐν τινι κακοῦς γενέσθαι. C et G ha-
 bent ὁρθῶς ἀνδρείους, quae varietas in locis interpolatis haud
 infrequens est. Sed interpolatum locum esse fatebitur quisquis
 ὁρθῶς ἀνδρείους perpendet. Fac τοὺς ὁρθῶς ἀνδρείους idem esse ac τοὺς
 ὡς ἀληθῶς. Verum hic nulla causa erat cur veram virtutem a falsa
 discerneret. Opponuntur οἱ σφαλλόμενοι et οἱ ὁρθοί. Legamus igitur
 τοὺς αὐτοὺς ἀεὶ ὁρθοὺς εἶναι. Sed quid sibi vult ἐν τινι? Nisi me omnia
 fallunt corrigendum: καὶ μὴ ἀπειρίαν, τοῦ ἀνδρείου παρόντος, προ-
 βαλλομένους εἰκότως ἀνέντας κακοῦς γενέσθαι. Mox προγενόμενα le-
 gendum. Dicere quidem potuisset ὅσων ἡμάρτομεν πρότερον ἢ
 ἐμπειρία προσγίγνεται. Sed ipsi errores in possessionibus nume-
 rari non possunt. 89. L. καὶ οἶονταί σφεῖς καὶ ἐν τῷ ναυτικῷ
 ποιήσιν τὸ αὐτό. Mox in — καὶ οὐκ ἂν ἡγοῦνται μὴ μέλλοντάς
 τι ἄξιον τοῦ παρὰ πολὺ πράξειν ἀνθίστασθαι ὑμᾶς. — quid sit ἄξιον
 τοῦ παρὰ πολὺ haud facile dixeris. Quid hic aptius esse potest
 quam τοῦ παραβόλου? Cf. Aristoph. Vesp. 129. et Isocrat. 126
 A. εἴ τινες οὕτω χαλεπῷ καὶ παραβόλῳ πράγματι πιστεύειν ἀξιού-
 σιν. Eodem sensu Noster in V. 113. παραβεβλημένοι dixit de
 stulta Meliorum fiducia. In sententia maneo πίπτειν ὑπὸ τινος
 in pedestri oratione ferendum non esse et pro ἔπτεσεν ἔπταισεν

reponendum. Pro τῆς ἐφορμήσεως recte apud v. scriptum τῆς ἐφορμίσεως. nondum impetum fecerant Lacedaemonii. 20. pro ἐπὶ τὴν ἑαυτῶν recte D. G. praeferunt παρὰ τὴν ἑαυτῶν. Tum leg. μὴ διαφύγοιεν πλείοντες, quippe qui meliores naves haberent. Ibid. — τῶν δὲ ἑνδεκα μὲν αἵπερ ἡγοῦντο ὑπεκφεύγουσι τὸ κέρας τῶν Π. καὶ τὴν ἐπισροφὴν εἰς τὴν εὐρυχωρίαν. Imo τούτων δὲ ἑνδεκα μὲν — ὑπεκφεύγουσι τοῦ κέρως τῶν Π. τὴν ἐπισροφὴν κτέ. 93. inter μηδὲν ei τῷ τε Φρουρίῳ aliquid exciderit necesse est. 97. pro barbaro προσῆξαν olim προσήρκεσαν conieci; sed probabilius videtur ὅσοι (sc. φόροι) προσῆσαν ἐπὶ Σεύθου. Cf. Herod. I. 192. ἀργυρίου μὲν προσῆει ἐκάστης ἡμέρης ἀρτάβη μεσῆ. Mox in κατεσχέσαντο γὰρ κτέ. omnia sana sunt neque debebam quidquam sollicitare. 101. pro ἐπεμψαν legendum ἐπεμψεν nempe Sitalces ad Perdiccam.

Lib. III. 2. καὶ ἐλπίδα εἶναι ἐπειχθέντας ἐπιπσεῖν ἄφνω — mirum in modum confusa sunt quae Cleippidae reliquisque ducibus ἐσηγγέλθη et quae ex ea re suscipere iussi sunt. Apparet locum lacunosum esse et hunc ad modum supplenda quae exciderunt: καὶ ἐλπίδα εἶναι ἐπειχθέντας ἐπιπσεῖσθαι ἀπροσδοκῆτοις τοῖς Μυτιληναίοις καὶ αἰρήσειν τὴν πόλιν. προσετάχθη οὖν αὐτοῖς ἐπειχθέντας ἐπιπσεῖν ἄφνω κτέ. 7. pro ἐς Πελοπόννησον recte G περὶ Π. exhibet. 10. optime Bekkerus pro ἐπαγομένους coniecit ἐπειγομένους. Cf. L. VIII. 7. Cap. 11. ἐν τῷ αὐτῷ δὲ καὶ τὰ κράτισα ἐπὶ τε τοὺς ὑποδσετέρους πρώτους ξυνεπήγον καὶ [τὰ] τελευταῖα λιπόντες τοῦ ἄλλου περιῆρμένου ἀσθενέστερα ἔμελλον ἔξειν. Delendum moneo τά. — ἔμελλον τὰ κράτισα τελευταῖα λιπόντες ἀσθενέστερα ἔξειν. Mox recte Cod. B. ἀπὸ τῆς θεραπείας. In cap. 12. verba extrema nondum mihi videntur vel mea vel aliorum coniecturis sanata. Qui verba ἐκ τοῦ ὁμοίου secludunt docere nos debebant unde proficisci potuerint; nec vero quae ipse conieci hodie mihi omni ex parte satisfaciunt. Sententia haec est: si ita pares Atheniensibus essemus, ut quandoque vellemus arma capere possemus, aequum esset ut, quemadmodum illi nihil novarent, nos quoque eandem legem servaremus. Sed quoniam impares sumus Atheniensibusque suo tempore nos aggredi licet, nobis autem idem facere non conceditur, iure nostro agemus si eorum vim antequam erumpat reppulerimus. εἰ γὰρ δυνατοὶ ἤμεν ἐκ τοῦ ἴσου [καὶ] ἀντεπιβουλεύσαι, καὶ ἀντι-

μελλῆσαι τι ἔδει ἡμᾶς ἐκ τοῦ ὁμοίου [ἐπ'] ἐκείνοις· [εἶναι] ἐπ' ἐκείνοις δ' ὄντος ἀεὶ τοῦ ἐπιχειρεῖν, καὶ ἐφ' ἡμῖν εἶναι δεῖ τὸ προαμύνασθαι. Scio Thucydidem saepe καὶ usurpare ubi plerisque scriptoribus inutilis vocula videretur; sed et librarii eandem haud raro invexerunt, ut in cap. praecedenti quoniam χαλεπώτερον οἴσειν genitivum regit (cf. II. 62 med.) ferri nequit coniunctio inter verbum et τοῦ ἡμετέρου posita. 15 οἱ δὲ ἄλλοι ξύμμαχοι βραδέως τε ξυνελέγοντο, καὶ ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν καὶ ἀρρωτίᾳ τοῦ στρατεύειν. Causas adiicit, cur tarde convenirent: καὶ ὅτι ἐν καρποῦ ξυγκομιδῇ ἦσαν καὶ ἀρρωδίᾳ τοῦ στρατεύειν. 21. nisi fallor οἱ 15' πόδες glossema est; tum διανενομημένου scribendum (sc. τὰ μεταξύ). 31. καὶ ἅμα ἦν ἐφορμούσιν αὐτοῖς δαπάνη σφίσι γίγνηται. G. σφίσι δαπάνη recte. Structura est ἦν δαπάνη γίγνηται αὐτοῖς (τοῖς Ἀθηναίοις) ἐφορμούσι σφίσι (ταῖς Ἰωσί). 33. εἰ καὶ ὥς μὴ διεννοοῦντο μένειν, imo εἰ καὶ ἴσως μὴ δ. μ.

SIDNEY

mense Aprili 1873.

(continuabitur.)

SUIDAE ERROR.

Suidas v. Αἴψα docet αἴψα significare θάπτον, et adscribit:

Λάξεα, τιμήεσσα Κυθηρίας, ὕμνοπόλοιο

αἴψα τάδε κλειτοῦ δῶρα Λεωνίδεω.

Erat in libro velusto:

ΑΙΤΑΤΑΔΕΚΛΕΙΤΟΤ

id est:

Λιτὰ τὰδ' ἐκ λιτοῦ δῶρα Λεωνίδεω,

ut nunc emendate legitur in Leonidae Epigrammate (*Anthol. Pal.* VI 190). Suidas pro Λ legit Α, pro Τ putavit se Ψ videre, cuius forma antiqua tenui lineola a Τ differt, non sensit ΓΙ esse pro Ι longo et male divisit τὰδε κλειτοῦ pro τὰδ' ἐκ λιτοῦ, et sic magna gravitate docet αἴψα esse θάπτον.

C. G. C.

CONIECTANEA LATINA.

I.

AD IUVENALEM.

Quam misera sit vel nostra aetate conditio carminum poetae,
cui post Horatium libuit

decurrere campo,
per quem magnus equos Auruncae flexit alumnus,
cum constat inter omnes, qui diligenti studio ad intimam harum saturarum sententiam penetrare conati sunt, tum nuperime pluribus ostendit SCHOLZE meus, Scholae Latinae rector in oppido Zevenaar, dissertatione sua Academica, *observationes criticae* continenti in *Saturas D. Junii Iuvenalis* (Traiect. ad Rhenum apud Kemink et fil. 1873). In quo libro non pauca ita feliciter et ingeniose correxit, ut omnia laeta de illo iuvene augurari nobis liceat, et facile ei condonemus, si hic illic minus bene rem gesserit, et, quod paullo gravius, a locis sanissimis non abstinuerit manum. Falsa commenta ipse delet dies: vera manebunt. Mihi de locis quibusdam medicam manum hucusque frustra expectantibus disserere in animo est, faciamque initium ab iis, quae sic scripta leguntur Sat. I, 94 sqq.:

quis totidem erexit villas, quis fercula septem

secreto cenavit avus? nunc sportula primo

limine parva SEDET, turbae rapienda togatae cett.

Ad *sedet* ANDREA WEIDNER in novissima editione (Lipsiae apud Weidnerum 1873) adnotavit »*sedet* = steht (an dem gewöhnlichen Platze) wie auch *εἴμας* (sic!) im Griechischen, cf. »Naegelsbach zu Hom. 13, 254. Aehnlich (?) II, 120 *coena sedet*, »IV, 74 *in quorum facie miserae magnaue sedebat pallor ami-*

«*citiae*.” Felices quibus talia persuadeant, neque sentiant aliquid interesse inter usum verbi, quod est *sedere*, loco de quo disputabimus et locis illis! Sensit Scholtius, minus tamen feliciter proponens *crepat*. Quid reponendum sit, ex intima universi loci ratione eruere conabimur.

Inde a vs. 87 poeta exagitat sui aevi *avaritiam*:

quando (ait)

maior *avaritiae* patuit sinus? alea quando
 hos animos? neque enim oculis comitantibus itur
 ad casum tabulae, posita sed luditur arca.
 proelia quanta illic dispensatore videbis
 armigero! simplexne furor sestertia centum
 perdere et horrenti tunicam non reddere servo?

Avaritia et spes lucri homines inducit ut ingentes pecuniae summas incertae fortunae aleae committant, quum pauculis nummis, quibus tunica ematur frigenti servo (homini tamen), eosdem parcere videas. Nec multo melius tractant cives suos, moribus longe diversi a maioribus nostris, qui parce et sobrie ipsi viventes clientes suos vocitabant ad coenam. Hodie contra est: ipsi plurimas villas aedificant, lautissimeque coenant, sed *soli*: miseris clientibus dantur *sportulae* nomine C quadrantes, ut multum.

Quis totidem erexit villas, quis fercula septem

secreto cenavit avus? nunc *sportula* primo

limine *parva* SEDET, turbae *rapienda* togatae.

Ut paucis absolvam, gravis me tenet suspicio poetam *cum acerba ironia* scripsisse:

nunc sportula primo limine

parva DECEt sqq.

i. e. *decora habetur*, his iudiciis, dum olim avorum nostrorum memoria *decebat* in rebus suis parcum esse, in alienis largum, et tamquam sui pares cives tenuiores invitare ad coenam. Accedit rei indignitas, apte expressa sequentibus verbis *turbae rapienda togatae* et tota quae subsequitur rationis, qua daretur sportula, descriptione optime illustrata. Non sine ironia eodem verbo utitur is qui Sat. IV, panxit vs. 13 sq.:

nam quod turpe bonis, Tito Seioque, *decebat*
 Crispinum.

Similiter quod turpe avis erat, decebat Juvenalis aequales.

Sat. II, 48.

faciunt HI PLURA, cett.

Coniecturam meam PEIORA (cl. VI, 134 et XIV, 57) iam memoravit Scholtius in dissertat. pag. 10, nec sententiam muto. Neque enim *plura* pro *plura mala* aut pro *plus mali* Latine poni posse arbitror, neque hoc nunc quaeritur, utri *plura* faciant viri an mulieres, sed utri *peiora*, quemadmodum lege Scantinia, quae lata est in molles qui nefanda venere uterentur, e Laroniae sententia peiora puniebantur flagitia quam lege Iulia de adulteriis, quam modo poeta vocavit *amaram omnibus atque ipsi Veneri Martique timendam*. Quae sint adulteriis *peiora* deinde Laronia enarrat vss. 46 sqq. Corruptelae facilis est explicatio. PLURA prono errore, cui favebat sequens *numerus*, in PEIORA abierat, quo facto ruens metrum fulserunt correctores inserto pronomine. Quod autem Scholtius addit versu sequenti pro *numerus* requiri *cuneus* paucis, ut arbitror, persuadebit. Contendit enim Laronia quod verum est (et vel si verum non esset suam causam defendenti potuisset concedi) maiorem esse numerum virorum probrosam et flagitiosam vitam viventium quam mulierum.

Sat. II, 78.

dedit hanc *contagio* labem,

et dabit in plures: sicut grex totus in agris

unius scabie cadit et porrigine porci,

uvaeque *conspecta* livorem ducit ab uva.

Audiamus Weidnerum: »Es handelt sich nur von dem natürlichen Färben des Trauben. Zuerst färbt sich nur die aussen am Weinstock hervorragende Traube, *uva conspecta*, dann verbreitet sich allmählich die Farbe auch über die innerhalb des Weinlaubes sich befindenden Trauben.» Germano scribenti de vini cultura tametsi non credere nefas, quid tamen ad rem faciat haec adnotatio haudquaquam intellego, quia, ut verum sit non de contagione itaque de morbo aliquo uvarum agi (quod tamen propter praegressa suspicemur paene necesse est), demonstrandum fuerat unam uvam colorem suum naturalem ducere ab altera, ut una ovis unusque porcus causam continet, cur altera ovis alterque porcus aegrotet. Hac de

causa, donec meliora afferantur, faciam cum Heinrichio acute corrigenti *contacta*.

Sat. II, 99 sqq.:

Describuntur sacra Bonae Deae a mollibus viris celebrata. Cuius descriptionis ecce particula:

ille (alius) tenet speculum, pathici gestamen Othonis
 Actoris Aurunci *spolium* quo se ille videbat
 armatum, cum iam tolli vexilla iuberet.
 res memoranda novis annualibus atque recenti
 historia, speculum civilis sarcina belli:
 nimirum summi ducis est occidere Galbam
 et curare cutem, summi constantia civis
 Bebriaci campo *spolium* affectare Palati
 et pressum in faciem digitis extendere panem.

Qui affectat Romanorum imperium non dicitur opinor Latine affectare *spolium* sed *solum* Palati, quod poetae ocius reddatur. Erroris causa manifesta est. Cf. Scholte p. 12, sq.

Sat. II, 158 sqq.:

arma quidem ultra
 litora Iubernae promovimus et modo capta
 Orcadas ac *minima contentos nocte* Britannos.

Verba *minima*—nocte satis feliciter ad describendos Britannos addita iudico, quae non solum rem contineant miratione dignam Romae viventibus et paene prodigiosam, sed etiam lectorum animis ingentem illius regionis distantiam apte repraesentent. Haec opponenda videbantur iis quae nuper Otto MEINERZIUS in libello: *zur Kritik und Erklärung der Satiren des Iuvenalis* de his versibus disseruit: »Was will, in dieser pathetischen stelle »der überaus matte Zusatz, »die sich mit einer sehr kurzen Nacht »begnügen“. Iuvenal will eben nichts Weiter als eine ihm »bekannte Thatsache an den Mann bringen und füllt damit auf »bequeme Weise seinen Vers.“ Tametsi longe absum ut contendam non saepius apud Iuvenalem reperiri quae tollere velles, hic tamen culpa mihi videtur prorsus immunis. Meliore iudicio Meinerzius insipida (albern) vocat quae supra leguntur vs. 137—142.

Sat. III, 21 sqq.

Umbrius, poetae amicus, multis de causis, quarum expositio

facit huius saturae argumentum, Romam civi tranquillo et honesto praesertim pauperi habitabilem non esse iudicans, statuerat urbe relicta sedem figere Cumis. Quo consilio laudato, poeta ipsum Umbricium introducit dicentem:

Quando artibus (inquit) honestis
nullus in urbe locus, nulla emolumenta laborum,
res hodie minor est hodie quam fuit, ATQUE EADEM CRAS
deteret exiguis aliquid, proponimus illuc
ire celt.

Omnia plana ac facilia praeter verba *atque eadem* — *aliquid*, unde, utcumque mentem meam torqueo, sani nihil exculpo. Quid enim? *eadem* neque Grammatica ad *urbem* neque sententia ad *res* ullo modo referri sinit. Numne enim *res* (i. e. facultates, fortunae) dici potest aut cogitari *deterere aliquid exiguis* i. e. *a se ipsa*, quippe quae ipsa sit exigua?

Dubium tamen non est, quin Umbricius hoc dicat: *quando quidem res mea quotidie decrescit, Cumas migrare decrevi*. Conieci: res hodie minor est here quam fuit, ATQUE FAMES cras deteret exiguis aliquid celt.

Res ad vitam maxime necessariae, inquit, aere parandae nolentem volentem me cogent, ut cras faciam quod hodie feci et heri, videlicet ut demam aliquid ab exiguis quae mihi restent. Nam *esurire* non didici.

Sat. III, 132 sqq.

alter enim quantum in legione tribuni
accipiunt, donat Calvinae vel Catienae,
ut semel aut iterum super illam palpitet, at tu
cum tibi *vestiti* facies scorti placet, haeres
et dubitas alta Chionen deducere sella.

Interpretantur *eleganter vestiti*, sed nullo allato loco, quo hunc praegnantem vocabuli usum tueantur. Nec quaerens invenies, ut opinor. Participio *vestitus* e regione opponitur *nudus*, neque erat, ut bene senserunt interpretes, cur illud poeta adderet, si quidem vestis per se non est Veneris irritamentum. *Nudam* amator mallet quam *male vestitam*, fortasse quam *eleganter*! Ne multa: scripsit Iuvenalis:

cum tibi *festivi* facies scorti placet.

Cf. Scholte pag. 24.

Sat. III. 238 sqq.:

Vive bidentis amans et culti vilicus horti,
unde epulum possis centum dare Pythagoreis.
est aliquid quocumque loco quocumque recessu
unius sese dominum fecisse *lacertae*.

Comica usus est poeta *hyperbole*, quam non melius illustres
quam simili ioco MARTIALIS XI, 19, ubi de villula sua sub-
urbana sic iocatur:

arguta tegit ala quod *cicadae*,
quod *formica* die comedit uno.

— in quo nec *cucumis* iacere *rectus*
nec *serpens* habitare *tota* possit.

Conferatur etiam FURII BIBACULI carmen in Valerium Catonem
Grammaticum ap. SUTTONIUM de ill. Gramm. cap. XI.

Ergo sine causa idonea de vitio suspectum habuere quidam
et insanis coniecturis vexarunt lepidum illud *lacertae*.

Sat. IV, 41.

nec enim minor haeserat illis
quos operit glacies Maeotica ruptaque tandem,
solibus effundit *torrentis* ad Ostia Ponti,
desidia tardos et longo frigore pingues.

Torrentis emendatum est e scholio ad h.l. pro *torpentis*, quod
est in codicibus. Codicum lectio sic tantum potest vera esse,
si sumimus versum 43 olim scriptum fuisse sic:

solibus effundit *torpentis* (A. Pl.) Ostia Ponti,
ut praepositio addita sit quum librarii male *torpentis* haberent
pro Genetivo. Quod si statuimus, vix genuinus esse potest
vs. 44.

Sat. IV, 117.

dignus Aricinos qui mendicaret ad axes
blandaue devexae iactaret basia redae.

Interpretantur: *currus qui Ariciam vehuntur*, qui tamen per-
mire audiunt *Aricini*, quemadmodum potius appellares *qui*
veniunt ab Aricia. Si igitur sanum est *axes* potius intellegam
currus Romanorum a villis suis in urbem redeuntibus. Nec
tamen haec quoque interpretatio valde arridet neque omnino
hoc versu *currus* memorari putaveris ob versum sequentem.
Potius certum quendam locum, sollennem mendicorum statio-

nem indicari suspicor. Cf. Schol. *ad portam Aricinam sive ad clivum* cett. Inde venit in mentem, an forte in *axes* lateat *arcus*; certius tamen qui dederit, faciet gratum.

Sat. V, 146 sqq.

vilibus ancipites *fungi* ponentur amicis,
boletus domino;

Similiter **Martialis** III, 60, 5:

sunt tibi *boleti*, *fungos* ego sumo suillos.

Sed misere languent me iudice quae sequuntur:

sed quales Claudius edit

ante illum uxoris, post quem nil amplius edit.

Sponte enim apparet *domino* non *venenatos* apponi *boletos*, ut opinor. Quanto salsius scripsisset:

Vilibus ancipites *fungi* ponentur amicis

boletus domino; *sit qualem* (-es?) Claudius edit;

omisso versu sequenti, ad exemplum epigrammatis amici sui **Martialis** I, 21, laudati iam ab **Heinrichio**:

dic mihi, quis furor est? turba spectante vocata

solus *boletos*, **Caeciliane**, voras.

quid dignum tanto tibi ventre gulaque precabor

Boletum, qualem Claudius edit, edas.

Conferas etiam haec **Ovidii** **Amor.** I, 4 init.: vir tuus est epulas nobiscum aditurus easdem. *Ultima coena tuo sit, precor, illa viro.*

Falsam esse **Ribbeckii** coniecturam proponentis:

Boletus domino, *fungi* porgentur amicis

vilibus ancipites nec quales cett.

iam demonstravit **Meinerzius** **Suetonii** verbis e. **Claud.** 44, idemque apparet ex epigrammate modo laudato.

Sat. VI, 114 sqq.

Quid privata domus, quid fecerit **Eppia**, curas?

respice rivales deorum. Claudius audi

quae tulerit.

Inepte ipsa **Eppia** dicitur *domus*. In praegressis autem, ubi narratur **Eppia** senatoris uxor comitata esse **Sergium** gladiatorem, moechum suum, in Aegyptum, describitur quid *privata mulier*, cui deinde opponitur imperatoris uxor **Messalina**, *fecerit*, quid *domus eius tulerit*. Cf. vs. 85: immemor illa *domus*

et coniugis atque sororis — plorantes — improba natos — reliquit
et vs. 111 sq.: hoc pueris patriaeque, hoc praetulit illa sorori
atque viro.

Quare punctum temporis non dubito corrigendum esse, una
abiecta literula:

Quid privata domu quid fecerit Eppia, curas?

De forma Dativi in π vide Zumpt. § 81, ad orationem cf. infra
v. 157 sq.:

hunc dedit olim

barbarus incestae dedit hunc Agrippa sorori

et VIII, 114:

quid resinata iuventus

cruraque totius facient tibi levia gentis?

i. e. quid mali facient tibi celt.

Sat. VI, 191 sqq.

concumbunt Graece, dones tamen ista puellis:

tunc etiam, quam sextus et octogensimus annus

pulsat, adhuc Graece? non est hic sermo pudicus

in vetula, quotiens lascivum intervenit illud

ζωὴ καὶ ψυχὴ, modo sub lodice relictis

uteris in turba; quod enim non excitet inguen

vox blanda et nequam? digitos habet, ut tamen omnes

subsident pinnae: dicas haec mollius Haemo

quamquam et Carpophoro, facies tua computat annos.

Verba ultima paullo melius sic constituenda esse putaverim:

et tamen omnes

subsident pinnae, dicas haec mollius Haemo

quamquam et Carpophoro. Facies tua computat annos.

Sententia: nam vox blanda et nequam digitorum instar
excitare valet (valet pro habet Heinrichius) vel languidissimum
penem. Nihilominus tu operam perdis: licet toties lascivum
illud ζωὴ καὶ ψυχὴ interseras (interiserit pro intervenit Hein-
richii coniectura est) idque ipso Haemo et Carpophoro mollius,
tamen subsident amatori tuo omnes pennae, i. e. iacent ei velut
praemortua membra. Noli mirari: nam facies tua prodit sextum
et octogensimum quo pulsaris annum.

Sat. VI, 268.

semper habet lites alternaque iurgia lectus.

Alterna iurgia significat modo uxorem maritum modo maritum uxorem obiurgare. Quapropter iure expectes in sequentibus aliquam certe memorari profectam a marito uxoris obiurgationem. Sed contra est. Audi modo:

tum gravis illa viro tunc orba tigride peior,
cum simulat gemitus, occulti conscia facti
aut odit pueros aut ficta pellice plorat
uberibus semper lacrimis semperque paratis
in statione sua atque exspectantibus illam,
quo iubeat manare modo: tu credis amorem,
tu tibi tunc Uruca places fletumque labellis
exorbes cett.

Qua de causa nescio an leniter corrigendum sit: *semper* habet lites *aeterna*que iurgia lectus.

Ibidem vs. 555 sq.:

quoniam Delphis oracula cessant,
et genus humanum DAMNAT caligo futuri

Heinrichius: „*obligat*, aus der juristischen Sprache. An eine „Corruption ist nicht zu denken.“ At scire velim ad quam rem caligo futuri genus humanum obliget. Numquam enim *damnare* est *ligare*, *vincire*, *tenere*. Si nihil a scribis peccatum est, *damnat* h. l. explicandum videtur *laedit*, *damno afficit*, quam vim verbum habere putatur apud Plautum Trinumm. IV, 1, 10 pauperibus te parcere solitum divites *damnare* atque domare. Sed longe veri similius esse arbitror poetam scripsisse:

et genus humanum EXANIMAT caligo futuri.

Ibidem vss. 490 sqq.:

disponit crinem, laceratis ipsa capillis
nudo umero Psecas infelix nudisque mamillis
„altior hic quare cincinnus?“ taurea punit
continuo flexi crimen facinusque capilli.
Quid Psecas admisit? quaenam est hic culpa puellae,
si tibi displicuit nasus tuus? altera *laevum*
extendit pectitque comas et volvit in orbem.

Quid sibi h. l. velit *laevum* neque, ego intellego neque alii mihi expediunt. Iuvenalis scripsit, si quid video:

altera *laeves*

extendit pectitque *comas* et volvit in orbem

sive malis *laevem*—*comam*; i. e. extendendo pectendoque crines laevigat. Qui adiectivi usus praedicativus utriusque linguae scriptoribus praesertim poetis est in deliciis, velut in hac ipsa vicinia vs. 502: *altum aedificat caput*. Conferatur Ovid. *Metam.* XII, 409 *comam pectine laevem*.

Ibidem vs. 562 sqq.:

nemo mathematicus genium indemnatus habebit:
sed qui paene perit, cui vix in Cyclada mitti
contigit et parva tandem *caruisse* Seripho,
consulit ictericae lento de funere matris,
ante tamen de te Tanaquil tua, quando sororem
efferat et patruos, an sit victurus adulter
post ipsam; quid enim maius dare numina possunt?
haec tamen ignorant, quid sidus triste minetur
Saturni, quo laeta Venus se proferat astro,
qui mensis damnis, quae dentur tempora lucro; cett.

Caruisse ferri non posse manifestum est. Quae Scholtio (p. 89) placet Schraderi coniectura *latuisse*, mihi non satisfacit, idque duplici fere de causa. Nam si ita scribimus, verba *parva*—*Seripho* fere supervacua erunt, certe languebunt, post illa: *vix*—*mitti*, et, quod multo gravius, exspectatur aliquid unde appareat mathematicum illum ex deportatione Romam revertisse. Nam Romae mulier eam consulit, non Seriphi, opinor. Hinc longe malim: cui vix in Cyclada mitti contigit et parva tandem *redisse* Seripho. *Tandem* i. e. post longum exilium. Mox haereo in vocabulis *post ipsam*, quia non cadit in harum mulierum pravitatem, ut vel adultero longiorem optent vitam, quam sibi ipsis. An, ut se lugeat mortuam superstes?

Sat. VII, vs. 143 sqq.-

ideo conducta Paulus agebat
sardonyche, atque ideo pluris quam *Gallus* agebat,
quam *Basilus*, rara in tenui facundia panno.
146 Quando licet *Basilo* flentem producere matrem?
147 quis bene dicentem *Basilum* ferat?

Non apparet cur poeta praeter Basilum Gallum nominaverit, nisi eum putamus aut vs. 146 scripsisse:

quando licet *Gallo* flentem producere matrem?
aut versu sequenti:

quis bene dicentem *Gallum* serat?

Ibidem vs. 257 sqq.:

exigite ut mores teneros ceu pollice ducat,
ut si quis cera vultum facit, exigite ut sit
et pater irsius coetus, ne turpia ludant,
ne faciant vicibus. sqq.

Intellegerem *ipse*, quod metro excluditur, sed qua vi praeceptor dicatur pater *ipsius* coetus, non exputo. Nam nullis aliis *coetus* (puerorum) h. l. opponitur. Ne multa: verum videtur: *et pater* istius *coetus*, pronomine adiecto ad significandum contemptum, ut saepe.

Sat. VIII, 87 sqq.

expectata diu tandem provincia cum te
rectorem accipiet, pone irae frena modumque,
pone et avaritiae, miserere inopum sociorum:
ossa vides rerum *vacuis* exucta *medullis*.

Ossa exucta *vacua* sunt, opinor, non medullae, itaque *vacuis* procul dubio labem concepit. Suspicio:

ossa vides rerum, *vae*, *quis* exucta *medulla* ¹⁾.

Interiectio *vae* interdum *dolentis* est, non minantis, ut in notissimo versu Vergiliano:

Mantua, *vae*, miserae nimium vicina Cremonae.

quem versum salse olim Anglorum facetissimus Swirr citavit, quum noti instrumenti musici fides rumperentur nimia matronae nescio cuius vicinia indutae amiculo, cui *mantille* hodie nomen est.

Sensu vocabuli proprio *medulla* sing. num. non rarum esse vix est quod moneam. Ad formam Dativi *quis* cf. III, 31.

Ibidem 254 sqq.:

plebeiae Deciorum animae, plebeia fuerunt
nomina: pro totis legionibus hi tamen et pro
omnibus auxiliis atque omni pube Latina
sufficiunt dis infernis terraeque parenti:

[pluris enim Decii, quam quae servantur ab illis.]

Non facile adducar, ut credam hunc versum a Iuvenali profectum esse. Absurda vel potius ridicula est conclusio ex

1) Aut, si mavis, *medullast*. Pro rerum Heinrichius iniuria *regum* coniecisse videtur.

iis quae poeta dixerat, Decios quamvis plebeio genere natos tanta fuisse praestantia, ut dis inferis eorum devotio pro toto exercitu Romano sufficere visa sit. Hoc loco rhetor (Iuvenalis) poenas luit magistello, verba eius ad literam interpretanti.

Sat. X, 25 sqq.:

sed nulla aconita bibuntur
fictilibus; tunc illa time, cum pocula sumes
gemmata et LATO Setinum ardebit in auro.

Mire sane dictum *latum aurum pro magnis poculis aureis!*
Exemplum certe requiro huius adiectivi prorsus sic usurpati.
Valde abblanditur, quod mihi venit in mentem:

et FLAVO Setinum ardebit in auro.

Cf. Verg. Aen. I, 592.

Ibidem 140 sqq.:

tanto maior famae sitis est quam
virtutis. quis enim virtutem amplectitur ipsam,
praemia si tollas? patriam tamen obruit olim
gloria paucorum et laudis titulique cupido
haesuri saxis cinerum custodibus, ad quae
discutienda valent sterilis mala robora fici.

Hic vellem poeta substitisset, nam post praeclaros versus
vehementer me iudice friget, quae additur observatio:

quandoquidem data sunt ipsis quoque fata sepulcris.

Sat. XI, 110 sqq.

templorum quoque maiestas praesentior et vox
nocti fere media mediamque audita per urbem,
litore ab Occani Gallis venientibus et dis
officium vatis peragentibus, *his monuit nos*,
hanc rebus Latico curam praestare solebat
fictilis et nullo violatus Iuppiter auro.

Silent fere de his verbis interpretes, quae tamen non sunt
ita facilia ad intellegendum. *Templorum quoque*, ait poeta, *maiestas* (illa aetate erat) *praesentior* (quam hodie). Hucusque
nulla est difficultas. Sed quid faciamus reliquis? Utrum
dicit: (et praesentior erat) *vox*, quae nocte fere media mediam-
que per urbem audita est; an et vox audita (est) nocte fere
media mediamque per urbem. Illud si sumimus, iungere paene
cogimur: *templorum maiestas et vox*, quod absurdum; hoc

quominus faciamus, obstare videtur ellipsis diversorum temporum verbi *esse* (primum *roū erat* deinde *roū est*) in eadem periodo. Tertiam difficultatem offerunt verba *his monuit*; quorum prius male coit cum praegresso *vox audita*. Vide igitur an mutata interpunctione locus sic refigendus sit:

templorum quoque maiestas praesentior, et vox
nocte fere media mediamque audita per urbem,
litore ab Oceani Gallis venientibus et dis
officium vatis peragentibus, *admonuit* nos.
hanc rebus Latiis curam praestare solebat
fictilis et nullus violatus Iuppiter auro.

Ibidem vs. 167 sqq.

vocatur Gaditanarum puellarum in conviviis saltatio
inritamentum veneris languentis et acres
divitis urticae.

Sequuntur haec:

maior tamen ista voluptas
alterius sexus; magis *ILLE* EXTENDITUR et mox
auribus atque oculis concepta urina movetur.

Sive haec verba sunt ipsius Iuvenalis, sive, quae est Ribbeckii non spernenda sententia, interpolatoris, nemo scribere potuit quae omni sensu carent. Quid enim est, quaeso, *magis ille* (alter sexus) *extenditur*? aut quo sensu urina dici potest *concupi auribus atque oculis*? Quisquis hos versus panxit, scripsisse mihi videtur:

magis *ILLA* ACCENDITUR et mox,
auribus atque oculis concepta, urina movetur.

i. e. magis accenditur feminini sexus voluptas, et mox, ubi auribus atque oculis concepta est (sc. voluptas), urina movetur.

Sat. XII, 10 sqq.

si res ampla domi similisque affectibus esset,
pinguior Hispulla traheretur taurus et ipsa
mole piger nec finitima nutritus in herba,
laeta sed ostendens Clitumni pascua *sanguis*.

Recte LAMBIUS in editione Berolinensi (a 1868) ut suspectam obelo notavit vocem *sanguis*, eiusque exemplum secutus est in novissima editione WEIDNERUS. Suspicio:

Clitumni pascua *sancti*.

Ut apud Graecos *ἱεροὶ* et *ἄγροι*, sic apud Latinos fluvii *sacri* audiunt et *sancti*. Pro diis enim, quod pueri morunt, coluntur. Aen. VIII, 72: *tuque o Thybri tuo genitor cum flumine sancto* dixit Vergilius secundum Macrobiū Sat. VI. 1, 12 ad exemplum Ennii canentis: *teque pater Tiberine tuo cum flumine sancto* Cf. Georg. II, 146.

Hinc albi, Clitumne, greges et maxima taurus

Victima, saepe tuo perfusi *flumine sacro*.

Non ignobilis erat Clitumnus in Umbria fluvius simul et deus, cuius plenum nomen erat *Iupiter Clitumnus*.

Vs. 25—29, qui mira laborant infantia, abesse mallet, nec omissum requirerem vs. 36 *testiculi—inguen*.

Nihil vidi umquam infelicius Weidneri coniectura vs. 32 pro *arboris incertae* legentis *arboris interitu*, quod quam falsum sit apparet ex vs. 54 *illuc reccidit, ut malum ferro summitteret*. Nihilominus eam praetulit aliis, si non veris, certe probabilibus, velut quod Kampsius coniecit: *arboreque incerta*.

Sat. XIII, 49.

nondum *aliquis* sortitus triste profundi

imperium [aut] Sicula torvus cum coniuge Pluton.

Triste profundi imperium de solis inferis intellegi posse recte adnotat Weidnerus. Sequitur necessario expungendum esse voculam *aut*. Sed *aliquis* monstrum alere videtur, quod aliis procurandum relinquo.

Vs. 57 sq. rem de qua agitur in praegressis tam inepte exaggerant, ut spurios esse credam.

Sat. XIII, 118 sq.

ut video, nullum discrimen habendum est | effigies inter vestras statuamque Vagelli. — Varias interpretationes vide apud Weidnerum. Ego sere nescio an ad *statuam Vagelli* cogitandum sit: *ad quam non tantum meire fas est*. Cf. I, 131.

Sat. XIII, 174 sqq.

Nullane peiuri capitis fraudisque nefandae poena erit? abreptum crede hunc graviore catena protinus et nostro — quid plus velit ira? — necari arbitrio: manet illa tamen iactura, nec umquam depositum tibi sospes erit, sed corpore trunco invidiosa dabit *minimus* solacia sanguis.

Obscurum est, cur dicat poeta "*minimus sanguis*." Ambigo utrum verius sit:

invidiosa dabit *vilis* solacia sanguis.

an propius ad literarum ductus:

invidiosa dabit *minius* (i. e. ruber) solacia sanguis.

Sat. XIV, 15 sqq.

mitem animum et mores modicis erroribus aequos
praecipit atque animas servorum et corpora *nostra*
materia constare *putat* paribusque elementis.

an saevire docet Rutilius, qui gaudet acerbo
plagarum strepitu, et nullam Sirena flagellis
comparat, Antiphates trepidi laris ac Polyphemus,
tunc felix, quotiens aliquis tortore vocato
uritur ardenti duo propter lintea ferro?

Locus sic scriptus sanam interpretationem admittit nullam, laborantibus tam verbis quam interpunctione. Posita autem virgula pro puncto post *elementis*, facile intelliges cohaerere debere; *mitem* — *aequos* PRÆCIPIT *atque* — *constare* — *elementis*, AN *saevire* DOCET *RUTILIUS*, *qui* cett.? Quod si ita est, mendosum esse vocabulum *putat* necesse est; idque, non perspecta reliqua loci ratione, iam intellexit Wakefieldus feliciter corrigens *pri*: quem mirum est non vidisse ita simul necessarium esse *nostris* pro *nostra*. Totus igitur locus sic, nisi me omnia fallunt, constituendus:

mitem animum et mores modicis erroribus aequos
praecipit (filio), atque animas servorum et corpora *nostris*
materia constare *pri* paribusque elementis,
an saevire docet Rutilus, qui gaudet acerbo
plagarum strepitu et nullam Sirena flagellis
comparat, Antiphates trepidi laris ac Polyphemus,
tunc felix, quotiens aliquis tortore vocato
uritur ardenti duo propter lintea ferro?

Utrum, ait, Rutilus, qui propter levissima peccata servos crudeli supplicio afficere solet, filio suo praecipit mitem animum et mores modicis erroribus aequos, atque servos quoque homines esse non minus quam nos, an docet eum saevire? Erroribus librariorum hunc locum maxime idcirco obnoxium fuisse puto, quod non intellegebant verbi *praecepit* duplicem

structuram primum cum Accusativis obiecti, deinde cum Accusativo cum Infinitivo.

Ibidem 23 sq.

quid suadet iuveni laetus stridore catenae,
quem mire addiunt *inscripta ergastula carcer*?

Scholiasta: *inscripta ergastula*] quoniam, qui ibi includuntur, *inscripti* sunt.

Noli tamen putare *inscripta ergastula* Latine dici posse pro *inscriptorum ergastula*, sed explica: *servi inscripti ergastulis inclusi*. Saepe enim per metonymiam *ergastula* ipsa mancipia dicuntur.

Nihilominus additum *carcer* potius suadere videtur, ut *ergastula* sensu proprio accipiamus, quomodo accepit scholiasta. Hoc vero fieri nequit, nisi interpungamus: quem mire addiunt *inscripta, ergastula, carcer*; ut *inscripta* dicantur *inscriptiones* in corporibus servorum.

Rem tamen ancipitis iudicii esse nec permagni momenti facile largior. His scriptis e Weidneri adnotatione disco iam Döderlinum eadem qua ego ratione locum interpunxisse.

Quod opponit Weidnerus *inscriptum* pro *inscriptione* carere exemplo, verum non est. GELLII in *Praefat.* »et quaedam alia *inscripta* nimis lepida, multasque prorsus concinnitates redolentia.”

Sat. XIV, 215.

ast cum pectere barbam
coeperit et *longi* mucronem admittere cultri,
falsus erit testis, vendet periuria summa
exigua et Cereris tangens aramque pedemque.

Cur culter, qua barba tondetur, *longus* dicatur mihi prorsus obscurum est, nec quidquam lucis afferunt Scholiastes ceterive interpretes. At scripsit, opinor, Iuvenalis:

ast cum pectere *barbam*
coeperit et *longae* mucronem admittere cultri, celt.

Apparet autem e praegressis cum *pectere barbam coeperit* falli Heinrichium hic de *radendo* non de *tondendo* sermonem esse contententem et innui caerimoniam illam, qua recens lanugo adolescenti novacula semel metebatur (cl. III, 186), ut postea cresceret et subinde tonderetur. Cui interpretationi

insuper obstat usus verbi *coeperit*, unde *admittere* non minus pendet quam *pectere*. Nec tantum *forcipi* in *tondendo* locum esse sed etiam *culstro* probat v. c. locus Ciceronis de off. II, c. 7: *cultrum tonsorium* super iugulum meum posui. Videatur etiam Plinius VII cap. 59: primus omnium *radi* quotidie instituit Africanus sequens: divus Augustus *cultris* semper usus est, i. e. semper barbam *tondebat*. Rectissime igitur Scholiasta: *admittere cultri*] id est, *tondere* barbam.

Sat. XIV, 232 sq.

nemo satis credit tantum delinquere, quantum
permittas; adeo indulgent sibi latius ipsi.

Vox *adeo*, quantum potui observare, numquam augendi vim prorsus deposuit, ita ut ab hoc loco, cuius haec est sententia, *quia nemo satis esse credit tantum delinquere quantum ei permittas, plus indulgent sibi ipsi*", aliena esse videatur. Scribere igitur malim:

adeo indulgent sibi latius ipsi.

Sat. XIV, 265 sq.

an magis oblectant animum iactata petauro
corpora quique solet *rectum* descendere funem.

Adiectivum *rectus* habet sibi opposita nomina *pravus*, *obliquus*, *curvus*, ita ut qua vi funis ambulatorius, nam de funambulibus sermo est, *rectus* dicatur, non satis assequar. Nescio an poetae manus sit haec:

quique solet (quive solet?) *tentum* descendere funem.

Sat. XIV pars extrema.

Si nondum implevi gremium, si panditur ultra,
nec Croesi fortuna umquam nec Persica regna
sufficient animo nec divitiae Narcissi.
[indulsit Caesar cui Claudius omnia, cuius
paruit imperiis uxorem occidere iussus].

Duo ultimi versus, nisi me omnia fallunt, sunt scholium metricum, non ipsius poetae verba. Qui Narcissus significaretur latebat opinor neminem lectorem Romanum, nec, quod maioris etiam est momenti, quicquam hoc loco ad rem facere puto, utrum eo auctore Claudius imperator Messalinam interfecerit necne, quandoquidem, ut apparet e praegressis, hic agitur non de *potentia* hominis, sed de *solis* eius *divitiis*.

Sat. XV, 13 sqq.

attonito cum

tale super cenam facinus narraret Ulixes
Alcineo, bilem aut risum fortasse quibusdam
moverat, ut mendax ARETALOGUS.

Vide ne hic sit aptius TERATOLOGUS, quemadmodum Graeci
appellabant *prodigiosa narrantes*.

Ceterum, si qua est Saturae indigna Iuvenali, haec est.

II.

AD VERGILIUM.

Nuper mihi venit in manus Vergili editio quam quartam curavit ALBERTUS FORBIGER, doctum sane opus et laboriosum. Relegi post longum temporis spatium divina carmina, quae inde a puero mihi fuerunt in deliciis. Fateor tamen post tot eruditorum curas plurima etiamnum legi eiusmodi ut sana esse persuadere mihi nequeam.

In *Bucolicorum* Ecloga III, ubi maledictis certans Damoetas et Menalcas, Damoetae alterum criminanti his verbis:

Novimus et qui te, transversa tuentibus hircis,
et quo — sed faciles Nymphae risere — sacello
non potuit, me iudice, Menalcas respondere, ut hodie scribitur:
Tum credo, cum ME arbustum videre Miconis
atque male vitis incidere falce novellas,
sed haud dubie retorsit:

tum credo, cum TE arbustum cett.

Qui de industria Menalcam *me* pro *te* per ironiam dixisse arbitrantur, reputent velim *primo* iusto obscurius ita fieri convicium, quod clarissimum sit necesse est, ut apte respondeatur ad opprobrium, quod verbis valde perspicuis Damoetas iecerat in Menalcam, *secundo* hinc fieri, ut eius dicterii vis prorsus intereat, respondente Damoeta:

aut hic ad veteres fagos cum Daphnidis arcum
fregisti et calamos cett.

tertio non cadere ironiam adeo absconditam in simplicitatem pastoritiam, neque in ceteris Menalcae conviciis non magis

quam adversarii simile quidquam reperiri. Eodem vitio olim HERMANNUS liberavit locum, qui est Ecl. X, 44:

nunc insanus amor duri ME Martis in armis

tela inter media atque adversos detinet hostis

rescribendo TE, frustra vulgatam defendentibus Wagnero, Jahnio, Forbigero, aliis.

Hinc transeo ad AENEIDEM, in quo carmine primum consideremus locum, qui legitur in nobili illa descriptione tempestatis, qua Iuno Aeoli ope delere conatur classem Troianam (I, 113 sqq.)

Unam (navem) quae Lycios fiduinqve vehebat Orontem

ipsius (Aeneae) ante oculos ingens a vertice pontus

in puppim ferit: excutitur pronusque magister

volvitur in caput; ast illam ter fluctus ibidem

torquet agens circum et rapidus vorat aequore vortex.

Adparent rari nantes in gurgite vasto.

[arma virum tabulaeque et Troia gaza per undas]

Praeunte Heynio interpretantur: *conspiciuntur passim nantes et arma cell.* At, ut taceam asyndeton prorsus insolitum, plane incredibile videtur, sequentibus subiectis *arma, tabulae, gaza*, primum et primarium subiectum sententiae, quod est *vir* (nam *adparent rari nantes*, si Vergilii est versus sequens, paene necessario est praedicatum), a poeta potuisse omitti. Accedit quod post verba illa *in gurgite vasto* non elegantissime, ut mihi quidem videtur, additur *per undas*. His de causis, ut versus genuinus sit, multum vereor. *Troia gaza* ab interpolatore peti potuit ex II, 763, ubi aliquanto aptior his verbis locus est, et *arma virum* saepe legitur in Aeneide.

Non ego primus dubito de sanitate loci, qui sic editur e codicibus vs. 375 sqq.:

Nos Troia antiqua, si vestras forte per auris

Troiae nomen iit, diversa per aequora vectos

forte sua Libycis tempestas adpulit oris.

Corruptela vocabulorum *forte sua* tam manifesta est, ut vix intellegeres defensores tamen nactam esse eam lectionem, nisi idem corruptissimo cuique loco accidere videres. Non inepte Gentius coniecit *orta furens*, sed rectius Peerlkampius intellegens frequenti errore repetitum esse vocabulum *forte* e praegressis, nimio tamen molimine coniecit:

diversa per aequora *ventis*

iactatos Libycis cett.,

qua coniectura mutatur vocabulum omni suspicione vacuum *vectos*, nulla habita ratione originis adiectivi quod est *sua*. Ut paucis absolvam, mihi in archetypo fuisse videtur:

vi subita Libycis tempestas adpulit oris.

Inde errore supra indicato librarium fecisse suspicor:

forte subita Libycis cett.

Supervenit corrector metricus, qui rem praeclare gerere sibi videbatur expunctis tribus literis corrigens:

forte sua Libycis cett.

Ad hanc coniecturam compara vs. 87 sq.:

Eripiunt *subito* nubes coelumque diemque

Teucrorum ex oculis cett.

et de eadem tempestate vs. 334 sq.:

Hic cursus fuit:

Cum *subito* adsurgens fluctu nimbosus Orion
in vada caeca tulit.

Si cum Gentio hoc loco apices literarum anxie spectandos censerem, mutatione unius literulae rescriberem:

diversa per aequora *vectos*

corte sua Libycis tempestas adpulit oris;

ut imagine admodum poetica *venti* vocarentur *cohors Tempestatis*, quemadmodum Horatius noto loco dicere meministi: *et nova febrium | terris incubuit cohors*.

Vs. 397—398. Ut reduces illi ludunt stridentibus alis

et coetu cinxere polum cantusque dedere

aptos esse h. l. mihi quidem non persuaserunt longae virorum doctorum disputationes. Hoc video illis omissis vs. 399 sq. bene respondere versibus 395 sq., nisi quod vs. 396 suspectum est vocabulum *captas*. Ceterum hos vss. (395 sq.) aliquanto rectius intellexisse mihi videntur Burmannus et antiquiores interpretes quam Weichertius quique e recentioribus eum secuti sunt. Etenim *terram capere* pro *oculis terram capere* Latinum esse non nisi exemplis victus concedam; et hoc praeterea illorum interpretationi obstat, quod sequitur: *aut portum tenet* sqq., non de *conspectu portus*, opinor, sed proprio verborum

sensu intellegendum. Avibus autem caelo turbatis ab aquila terra est, quod naufragis portus.

Vs. 553 sqq.: Si datur Italiam sociis et rege recepto
tendere, ut Italiam laeti Latiumque petamus,
sin absumpta salus et, te pater optime Teucrum,
pontus habet Libyae, nec spes iam restat Iuli,
at freta Sicaniae saltem sedesque paratas,
unde huc advecti, regemque petamus Acesten.

Aliquanto, ni fallor, rectius legeretur:

arva at Sicaniae cett.

Voculam *at* saepe metri causa a poetis transponi nemo ignorat.

Locus maxime controversus et iam Gellii (N. A. IX. 14) aetate corruptus legitur I, 632 sqq.:

Nec minus interea sociis ad litora mittit
viginti tauros, magnorum horrentia centum
terga suum, pinguis centum cum matribus agnos,
munera *laetitiarum*que dei.

Certum est, et convenit fere inter optimos hodie interpretes ultimis verbis designari *vinum*. Peerlkampius hoc sic a poeta dici potuisse iure negans, eleganter quidem ut solebat, sed nimia mutandi audacia ideoque parum probabiliter coniecit:

muneraque laticemque Lyaei

Mihi nondum displicet, quod multis abhinc annis venit in mentem:

mittit

. . . . .
. . . . . agnos,

munera laeti additque dei.

i. e. (traiecta more poetarum copula): additque munera *laeti dei*, i. e. Bacchi, quem infra vs. 734 poeta vocat *laetitia* *dato-*
rem. Prorsus similiter olim Hesiodus Opp. 614 dixerat: *δῶρα Διωνύσοιο πολυγυθέος*, quae ipsa verba Vergilio pangenti vs. 535 obversata esse suspicor.

Locus omnium obscurissimus est qui legitur II, 163 sqq.:

Omnis spes Danaum et coepti fiducia belli
Palladis auxiliis semper stetit. Impius ex quo
Tydides sed enim scelerumque inventor Ulixes
fatale adgressi sacrato avellere templo

Palladium, caesis summae custidibus arcis,
 corripuere sacram effigiem manibusque cruentis
 virgineas ausi divae contingere vittas.

Res est notissima. Oraculum erat, Troiam capi non posse, quamdiu Minervae simulacrum moenibus suis contineret; quare necesse erat Graecis rapere Palladium. Rem perficiunt Diomedes et Ulysses, sed ita, ut propter sacrilegium vimque adhibitam Deae voluntatem a Graecis abalienarent.

Ex illo, ita pergit poeta, fluere ac retro sublapsea referri spes Danaum, fractae vires, aversa deae mens.

Nec dubiis ea signa dedit Tritonia monstis.

Vix positum castris simulacrum: arsere coruscae
 luminibus flammae arrectis salsusque per artus
 sudor iit terque ipsa solo — mirabile dictu —
 emicuit parmamque furens hastamque trementem.

Extemplo temptanda fuga canit aequora Calchas,
 nec posse Argolicis exscindi Pergama telis,
omina ni repellant Argis, numenque reducant,
quod pelago et curvis secum avexere carinis.

Adnotat Heynius: *Omina ni repellant Argis* ductum videtur ab imperatoribus Romanis, qui ad auspicia repetenda ac renovanda Romam nonnumquam ex castris reverti solebant, si v. c. malum omen inciderat. Itaque similiter (Calchas) statuit, esse Achivis Graeciam repetendam, auspicia ibi instauranda." Res nota est, et facile adsentimur, sed quae addit: *et cum ipso Palladio avecto, ut restituatur in sedem suam, revertendum*, ea explicatio vera esse non potest; nam ut taceam, quod iam aliis vere observatum est, *numen* dici non potuisse *simulacrum*, prorsus non intellegitur, cur Palladium, si reddituri essent Troianis, prius in Graeciam aveherent. Neque iam ante avectum esse satis apparet e narratione; nam *vix positum castris simulacrum*, quum dira illa *monstra* conspicerentur; quibus visis, *extemplo — canit — Calchas*. Usus autem sermonis Latini et dictionis ambiguitas prorsus damnant H. Vossii explicationem, ex qua Graeci iubentur voluntatem numinis denuo explorare (*numen reducere*), quam secuti e Graecia profecti sint (*quod — carinis*), ne moneam, ita verba *numen — carinis* post illa *omina ni repellant Argis* nihil

novi continere itaque prorsus otiosa esse et languida. Non magis denique possum probare Forbigeri sententiam, statuentis »iuberi Graecos a Calchante Palladium suis manibus pollutum et templo avulsum in sedem suam reducere, tempore quo hoc faciendum sit non accuratius constituto, *numen* autem pro ipso deae simulacro esse positum, quia una cum Palladio etiam ipsa dea discessisse videbatur, cuius numen erat placandum, cuius mens propitia erat revocanda, et versum 179 a Sinone, cuius, sprete eventorum veritate, intersit modo ut fallat Troianos, adici, ut eorum animos magis exacerbet et ad equum in urbem recipiendum eo certius commoveat." Contra quem iterum moneo: *numen* pro simulacro poni potuisse a poeta omnem superare fidem; deinde non potuisse Calchantem suadere Graecis, ut ipsum Palladium Troianis redderent, neque Sinonem cum ulla probabilitatis specie illud fingere, quia in fatis esse sciebant Troiam, nisi Palladio carentem, capi non posse. Quorsum vero haec omnia? Ut unicam me iudice viam, qua universi loci difficultatem expedire liceat, ostendam: nempe vocabula *numenque reducant* significare, quod unum per linguae rationem et loci contextum significare possunt, *deamque reducant*, non reddito *Palladio*, sed dato eius vice *equo ligneo*, ut ipse poeta disertis verbis ait vs. 183 sqq: Hanc *pro Palladio* moniti, pro *numine laeso* effigiem statuere, nefas quae triste piaret. Ea *periuri est ars Sinonis*, ut persuadeat Troianis *equo illi* deae inesse *numen*, haud secus quam in *Palladio*, quare sic pergit:

Hanc tamen immensam Calchas attollere molem
 roboribus textis caeloque educere iussit,
 ne recipi portis aut duci in moenia posset,
neu populum antiqua sub religione tueri.

Quae si vera est mea interpretatio verborum *numenque reducant*, necesse est versum sequentem:

quod pelago et curvis secum avexere carinis
 non esse Vergilii, sed nescio cuius interpolatoris, substantivum *numen* perperam intelligentis et propter illud *reducant* male somniantis de Palladio avecto in Graeciam. Nihil autem lucramur Peerlkampii coniectura:

quod pelago turpi secum avexere rapina.

Curvis carinis interpolator petere potuit e Georg. I, 360.

His scriptis demum video versum a me notatum iam suspectum fuisse Dietschio in Theolog. Vergil. p. 7, qui recte *numen* eadem qua ego ratione intellegit, sed cuius explicationi *reducant* pro in *gratiam reducant*, vetante lingua, omnem fidem denego.

II, 342 sqq:

— Coroebus

Mygdonides. Illis *ad Troiam* forte diebus
venerat insano Cassandrae incensus amore.
et gener auxilium Priamo Phrygibusque ferebat,
infelix, qui non sponsae praecepta furentis
audierit!

Ad Troiam venire Latine dicuntur qui non intrant moenia, v. c. Graeci, qui veniunt ad urbem oppugnandam, sed num recte praepositio habeat de Coroebo auxilium Priamo ferenti itaque intromisso in urbem, id vehementer dubito. Codd. Macrobiani vs. 341—344 afferentis Sat. V. 5. 7. habent:

Illis *qui ad Troiam* forte diebus.

Inde forsitan possis:

Illis *qui Troiam* forte diebus.

Quia tamen optimi libri Vergiliani conspirant in lectione *illis ad Troiam*, nescio an probabilius correxeris:

Illis *ah!* *Troiam* forte diebus

Venerat cett.

II, 391 sqq.:

sic fatus deinde comantem

Androgei galeam clipeique insigne decorum
induitur laterique Argivom accommodat ensem.

Hoc Rhipeus, *hoc ipse Dymas* omnisque iuventus
laeta facit; spoliis se quisque recentibus armat.

ipse Dymas (verba sunt Forbigeri); cui igitur a poeta maior quam ceteris dignitas tribui videtur." Fidem haberem, si aliquam causam comminisci possem, quae poetam movere potuerit ad hoc faciendum. Sed e Vergilii mente haud dubie horum iuvenum princeps est COROEBUS, nec duobus reliquis ubi nomen eius reperitur locis (vs. 340 et 428) Dymanti maior quam ceteris dignitas tribuitur. Immo *Epytus* vs. 340 *maximus ar-*

mis dictus videtur ei praeferri, haud secus quam *Rhipeus* et *Panthus* vs. 426 sqq. Haec igitur me causa impulit, ut conicerem:

Hoc Rhipeus *Hypanisque Dymasque* omnisque iuventus
laeta facit; sqq.

Cf. 339 sqq.:

Addunt se socios Rhipeus et maxumus armis
Epytus, oblatis per lunam, *Hypanisque Dymasque*,
et lateri adglomerant nostro cett.

et 428: — pereunt *Hypanisque Dymasque*.

II, 420.

Illi etiam, si quos obscura nocte per umbram
fudimus *insidiis* totaque agitavimus urbe,
apparent; *primi* clipeos mentitaque tela
adgnoscent atque ora sono discordia signant.

Forbiger tametsi iure explodit infelicem Ribbeckii coniecturam *primi* in *Priami* mutantis, non tamen expedivit usum adiectivi *primi* (in quo iure haesit Ribbeckius) adnotando: „Hi per totam urbem agitati, qui *primi* adgnoscent mentita tela, opponuntur v. 413 sqq. commemoratis.” Nam ex universa loci compositione hoc, opinor, apparet poetam dicere: *Illi etiam quos antea obscura nocte fudimus insidiis* (i. e. armorum illorum mutatione, quae narrata est 391 sqq.) *totaque agitavimus urbe* (cf. 398 sqq.), *redeunt*. NUNC PRIMUM clipeos mentitaque tela (quae ante sefellerant) *adgnoscent* cett. Iam videndum, utrum scribere sufficiat:

apparent; *primum* clipeos mentitaque tela
adgnoscent cett.

an maiore molimine opus sit, v. c.:

parent; *nunc primum* clipeos cett.

II, vs. 438 sqq.

Hic vero (ad Priami aedis) ingentem pugnam, ceu cetera nusquam bella forent, nulli tota morerentur in urbe, sic Martem indomitum Danaosque ad tecta ruentis cernimus obsessumque acta testudine limen. Haerent parietibus scalae postaeque sub ipsos nituntur gradibus clipeosque ad tela sinistris protecti obiciunt, prensant fastigia dextris.

Dardanidae contra turris ac tecta domorum
Culmina convellunt; his se, quando ultima cernunt,
extrema iam in morte parant defendere telis.

Alii limen obsident, alii scalis scandunt in tectum, clipeos
obiicientes ad tela, quae defensorum pars in tecto collocata in
aggredientes Graecos ingerit. Nulla inest loco difficultas nisi
in verbo *postes sub ipsos*. Cadit enim in oculos non facile alie-
niori loco tectum scandi potuisse, quam *postes sub ipsos*, i. e.
si fides interpretibus, *Graecis ab ima parte ianuae eniti inci-*
pientibus; quandoquidem eodem tempore *limen*, i. e. fores ae-
dium, obsidebatur. Cur quaeso istae turbae, quas evitare tam
facile potuerant oppugnatores? Accedit vocabula *postes sub ipsos*
ne significare quidem quod significare videntur! Ne plura: ve-
rum videtur:

Haerent parietibus scalae hostesque sub ipsos
qua lectione simul explicantur sequentia: *clipeos — obiiciunt*.
Hiatus post caesuram hephthemimerin neminem Vergili lecto-
rem morabitur.

II, 517 sqq. Cf. Eurip. Heracl. 680—747.

II, 570: erranti passimque oculos per cuncta ferenti.

Cf. Eurip. Phoen. 265 sq.:

δμμα πανταχῇ διοιτέον

κακέϊσε καὶ τὸ δεῦρο, μὴ δόλος τις ᾗ.

Recte hunc locum contra Peerlkampi argutias defendit Forbiger.

Negat Anchises vs. 638 sqq. se cum filio profecturum in exilium.

Me si caelicolae voluissent ducere vitam

has mihi servassent sedes. Satis una superque
vidimus excidia et captae superavimus urbi.

Sic o, sic positum adfati discedite corpus.

Ipsē MANU mortem inveniam; miserebitur hostis
exuviasque petet.

MANU triplicem admittit interpretationem: 1) manu hostium,
2) manu mea, 3) mea fortitudine. Hoc vero, mi bone Vergili,
est ludificari lectores tuos, incertos quo se vertant. An forte
tu culpa vacas, sed ludibrio fuisti librariis describentibus ma-
nu, quum tu dedisses:

Ipsē MANENS mortem inveniam cett?

Libro III, ubi Andromache Aeneae sua post Troiam eversam

fata enarrat, exposita Neoptolemi nece, vs. 333 sic pergit:

Morte Neoptolemi regnorum REDDITA cessit
pars Heleno, qui Chaonios cognomine campos
Chaoniamque omnem Troiano a Chaone dixit

Res est notissima Latine verbum *reddere* ut Graece ἀποδίδοναι semper et ubique dici de eo, quod debetur, neque igitur huic loco satis aptum est. Merae enim argutiae sunt quod contendit Forbigerus »Helenum, ipsum regis filium, iure quodam suo expectare, ut sibi, *qui tam diu in servitute fuisset* (sic!) domino e medio sublato, pars certe eius regni obtingeret." Ipsa enim illa conditio servilis, opinor, Helenum quominus eiusmodi quid exspectaret prohibere debebat. Vulgatam lectionem, licet Servio iam cognitam, ferri non posse qui intellexit Peerlkampius minus probabiliter me iudice coniecit: *TERTIA cessit pars.* Ego suspicor:

Morte Neoptolemi regnorum TRADITA cessit
pars Heleno cett.

Libro IVto, posteaquam Mercurius Aeneae pertulit Iovis mandata, ut relicta Didone petat Italiam, idque agitare Aeneam miserae pervenit reginae ad aures:

Saevit inops animi totamque incensa per urbem
bacchatur, quali conmotis excita sacris
Thyas, ubi audito stimulant trieterica Baccho
orgia nocturnusque vocat clamore Cithaeron.

Tametsi concedo explicari aliquatenus posse h. l. *vocat*, i. e. invitat reliquarum Baccharum clamore, tamen haud paullo elegantius poetam scripturum fuisse contendo aut:

nocturnusque SONAT clamore Cithaeron,
ut scripsit Ovidius Metam. III, 702:

ubi electus ad sacra facienda Cithaeron
cantibus et clara Bacchantum voce SONABAT.

Cf. Liv. XXIX, 17 § 16; Curtius VI, 33 § 31, aut:

nocturnusque BOVAT clamore Cithaeron,
ut dixit Ennius ap. Varronem l. l. VII, 104: *clamore BOVANTES*,
Plautus Amphitr. I, 1, 77: *BOAT caelum fremitu virum*, Ovidius art. am. III, 149 »*Redde meum*'' *toto voce BOANTE foro*.

Locus e Georg. III, 45 comparandi causa adscriptus in margine huic nostro exitiosus esse potuit.

Vss. 550 sq. Dido prorsus ridicule ad sororem:

Non licuit thalamī expertem sine crimine vitam

Degere MORE FERAЕ, TALIS NEC tangere curas!

Virorum doctorum coniecturis accedat haec mea:

Non licuit thalami expertem sine crimine vitam

degere, MORTIFERAS NEC TALIS tangere curas!

quam orationem nemo aptissimam esse negabit, posteaquam modo vs. 547 his atrocibus verbis se ipsam compellaverat:

Quin, MORERE, ut merita es, ferroque averte dolorem.

Vocabulo usus est nosier VI, 279.

Lib. V, vss. 822 sqq.:

Tum variae comitum facies, inmania cete,

et SENIOR Glauci chorus Inousque Palaemon

Tritonesque citi Phorcique exercitus omnis;

LAEVA TENENT Thetis et Melite Panopaeaeque virgo

Nesaeae Spioque Thaliaque Cymodoceque.

Recte Ribbeckius Proleg. p. 80: »Nec potest integra haberi sententia 822—824 versuum: deest et verbum, quod e vicinis suppleri nequit et *dextri lateris* significatio, cui *laeva manus* a muliebri choro occupata opponitur vs. 825.» Verbum quod deest repperisse videri potest aut Bothius qui pro COMITUM COMMITANT, aut Peerlkampius, qui pro SENIOR SEQUITUR coniecerit. Alteri vero incommodo nescio an subveniri possit scribendo:

LAETAE NANT Thetis et Melite sqq.

scil. *gaudentes maris tranquillitate ac tempestate serena.*

VI, 442 sqq.

Hic, quos durus amor crudeli tabe peredit,

secreti celant calles et myrtea circum

silva tegit; curae non ipsa in morte relinquunt.

His Phaedram Procrinque locis maestamque Eriphylen

crudelis nati monstrantem vulnera cernit

Euadnenque et Pasiphaen; his Laodamia

it comes [et iuvenis quondam, nunc femina, Caeneus

rursus in veterem fato revoluta figuram].

Quid Caeneus sibi velit inter mulieres infelici amore perditas, Forbigero minus clarum, mihi prorsus obscurum est, et vel hanc unam rationem sufficere arbitror, ut verba inclusa ad versum imperfectum supplendum ab interpolatore addita

esse credamus. Sed confirmat hanc crisin minus bona Latinitas, siquidem, ut perspexit Wagnerus quamvis nihil huiusmodi suspicatus, prava est oppositio inter *iuvenis*, quae vox alterum sexum non excludat, et *femina*; ut taceam male coïre *Caeneus* et *revoluta*, quae res Heynium coegit, ut *Caenis* pro illo nomine substitueret, probantibus multis.

Vss. 745 sqq.:

— donec longa dies perfecto tempore orbe
concretam exemit labem purumque reliquit
aetherium sensum atque aurai simplicis ignem.
Has omnis ubi mille rotam volvere per annos,
Lethaeum ad fluuium deus evocat agmine magno,
Scilicet immemores supera ut convexa revisant
rursus et incipiant in corpora velle reverti.

Servius: *rotam volvere per annos*: exegerunt statutum tempus per annorum volubilitatem. Est autem sermo Ennii." Hanc interpretationem fere sequuntur viri docti praeter Peerlkampium, qui iure haerens in permira locutione parum feliciter coniecit: *aevum volvere*. Nam *rotam* depravatum non esse extra omnem dubitationem positum esse arbitror; sed *animae*, si unam Ixionis umbram exceperis, *rotam volvere* dici non possunt. Optime contra *rotam volvere* dicuntur sol, luna ceteraque corpora celestia, et eiusmodi quid latere suspicor sub voce *omnis*, quae sola potest iacere in mendo. Ipsa tamen emendatio aliis fortasse melius cedet quam mihi; nam in eo, quod tentavi:

Has, *soles* ubi mille rotam volvere per annos cett.

displicet usus numeri Pluralis, neque ab omni parte satisfacit:

Has *tum*, *signa* ubi mille rotam volvere per annos.

Quare rem acutioribus permittere malo, non dubitans tamen quin veram corrigendi viam ostenderim. Interim cf. Ennius ap. Isidor. Orig. 18, 36: *inde patefecit radiis rota candida caelum* Senec. H. Oet. 1022: *testor nitentis flammeam Phoebi rotam*, Tibull. I, 10, 62: *Dum rota Luciferi provocet orta diem*.

VII, 146 sqq.

certatim instaurant epulas.

Obscurum est, quo pacto hoc fieri potuerit post ea quae supra narrata sunt vs. 112 sqq.:

consumtis hic forte aliis ut vertere morsus
exiguam in Cererem penuria adegit edendi
et violare manu malisque audacibus orbem
fatalis crusti patulis nec parcere quadris.

Unde quaeso in tanta *edendi penuria* epulas instaurandi copia? An *epulae* Latine dici potest mera computatio? Vix puto et, si potest, parum apte usurpatum est verbum *instaurant*; siquidem tum demum, peracta coena, potare incipiunt. Sequuntur enim haec:

atque omine magno
crateras laeli statuunt et vina coronant.

Has mihi nebulas aliquis dissipato, ne cogar utrumque ver-
sum (146 sq.) abiudicare Vergilio.

III.

AD HORATIUM.

Ultima strophe carminis XXXII primi libri sic editur e
codicibus:

O decus Phoebi et dapibus supremi
Grata testudo Iovis, o laborum
dulce lenimen, mihi *cumque* salve
rite vocanti.

Cumque corruptum esse non potest dubitari. Bentley et Peerkampi coniecturae, *cuique* et *tuque*, eiusmodi sunt, ut ne ipsis quidem auctoribus placere potuerint. Spero fore, ut aliis placeat quantum mihi haec lectio:

mihi *tu usque* salve
rite vocanti.

Usque pro *semper* saepius legitur apud Horatium, v. c. Carm. I, 17, 4.

Neminem, quod sciam, haesisse miror in ultima parte carminis VIli libri III:

Non his iuventus orta parentibus
infecit aequor sanguine Punico,
Pyrrhumque et ingentem cecidit
Antiochum Hannibalemque dirum;

Sed rusticorum mascula militum
 proles, Sabellis docta ligonibus
 versare glebas et severae
 matris ad arbitrium recisos
 Portare fustis; sol ubi montium
mutaret umbras et iuga demeret
 bobus fatigatis, amicum
 tempus agens abeunte curru.

Parum enim apte positum videtur verbum *mutare*, siquidem excepto ipso meridie, quando nullae sunt umbrae, sol umbras *mutat* per totum diem. Ubi vero ut h. l. tempus vespertinum significandum est, quando, ut Vergilii verbis utar (Eclog. I, 84) *maiores cadunt altis de montibus umbrae*, longe aptius est me iudice *augendi* verbum, ut dixit quoque Vergilius (citatus ad h. l. ab Acrone) in Bucol. Ecl. II, 66: *et sol crescentes decedens duplicat umbras*. Nec facile, si *mutaret* genuinum esset, tam mirus verbi usus veteres interpretes fessellisset. Quare nescio an (cl. Paul. Diac. p. 67, 2) Horatio reddendum sit:

sol ubi montium

duplaret umbras.

Diversi generis est quod repperisse mihi videor in Saturae I libri II legens verba haece (62 sq.):

Quid? cum est Lucilius ausus
 primus in hunc operis componere carmina morem,
detrudere et pellem, nilidus qua quisque per ora
cederet, introrsum turpis.

Contendit olim Heinsius, dissentiente Bentleio sed suffragante nuper Peerlkampio, Horatium scripsisse *per ora incederet*. Heinsium ad coniecturam adduxit, opinor, constans Horatii eiusque aequalium scribendi mos; Peerlkampius eo processit, ut *cedere* pro *incedere* vel Plautum dicere potuisse negaret, et vocabulum saepius lectum apud illum ubique librariorum errori tribueret. Quod si ita esset, permirum sane foret apud solum fere Plautum apparere hanc confusionem eamque ita frequentem. Casu factum, opinor, ut singulis locis Plautinis mutationibus satis lenibus alterum verbum pro altero substitui possit. Et scire velim quid fiat Lucretii loco V, 842 sq.:

nec facere ut possent quicquam nec *cedere* quoquam,
ubi tamen *cedere* est *incedere*, *iro*, *χωρεῖν*.

Statuendum est potius *cedere* hoc sensu poni apud solos antiquiores; unde sequeretur Heinsium iure mutasse locum Horatianum, nisi alia res vetaret. Nempe gravis me tenet suspicio haec ipsa verba aut saltem partem eorum: *detrahare et PELLEM*, NITIDUS *qua quisque per ora cederet* INTRORSUM TURPIS Horatium mutuatum esse a Lucilio, de quo haec dicuntur. Nam aliunde ea petita esse apparet fere ex huius loci similitudine cum altero, qui legitur Epist. I, 16, 45 quemque miror a recentioribus interpretibus omnia etiam alienissima congerentibus non afferri. Laudaverat autem, ut nunc video, iam Lambinus sic habentem:

sed videt hunc omnis domus et vicinia tota,

INTRORSUS TURPEM speciosum PELLE decora.

Nisi fallor, olim Lucilius in Satiris hoc his fere verbis de sese praedicaverat, se simulatam quorundam hominum virtutem invadere, et quales revera essent ostendere populo. Quae coniectura si vera est, intellegitur non de nihilo esse, quod appareat hoc loco forma archaica. Ad ipsam locutionem quod attinet, Lambinus olim contulit Platonis locum de Rep. II, p. 365 c: οὐκοῦν ἐπειδὴ τὸ δοκεῖν — καὶ ἀλήθειαν βιάται καὶ κύριόν ἐστιν εὐδαιμονίας, ἐπὶ τοῦτο δὴ τρεπτέον ὅλως, πρόθυρα μὲν καὶ σχῆμα κύκλω περὶ ἑμαυτὸν σκιαγραφίαν ἀρετῆς περιγραφτέον, τὴν δὲ τοῦ σοφωτάτου Ἀρχιλόχου ἀλώπεκα ἐλκτέον ἐξόπισθεν, κερδαλέαν καὶ ποικίλην, eumque recentiores, ut videtur, seculi sunt interpretes. At fabula illa Archilochica de *aquila* et *vulpe* deque *vulpe* et *simia* (Cf. Bergk. Lyr. ed. III p. 706 sq.) quomodo *interna* illa *turpitude* *pellisque decora* illustretur prorsus non intellego. Ego potius de Cumano asino cogitaverim, de quo vide quae scribit LUCIANUS in *Piscatore* cap. 32: Τοιαῦτα καὶ ὑμᾶς πάσχοντας ὑπ' ἐκείνων (scil. a falsis illis philosophis et aretalogis, qui Curios simulant et Bacchanalia vivunt) ὁρῶν οὐκ ἤνεγκα τὴν αἰσχύνην τῆς ὑποκρίσεως, εἰ πῖθκοι ὄντες ἐτόλμησαν ἡρώων (sc. germanorum philosophorum, ut Platonis, Aristotelis horumque similium) προσωπεῖα περιδέσθαι ἢ τὸν ἐν Κύμῃ θύον (turpem bestiam) μιμήσασθαι, ὃς λεοντῆν (quae est pellis sane decora!) περιβαλλόμενος ἡξίου λέων αὐτὸς εἶναι

πρὸς ἀγνοοῦντας τοὺς Κυμαίους (stupore famosos ut Abderitas) ὀγκώμενος μάλα τραχὺ καὶ καταπληκτικόν, ἄχρι δὴ τις αὐτὸν ξένος καὶ λέοντα ἰδὼν καὶ θύον πολ-
λάκις ἤλεγξε παίων τοῖς ξύλοις. Cf. Pseudolog. c. 3.
Hic demum singula optime conveniunt. Isti qui etiam leviora
peccata *verbis Herculis invadunt* et *de virtute locuti clunem agi-*
tant, turpes introrsum asini sed speciosa pelle leonina decori,
simpliciores quidem hebetioresque homines facile decipiunt,
sed viros acutiores narisque emunctae, qualis Lucilius est et
Horatius, nequeunt fallere: hi et asinos norunt et leones, at-
que illos facile detectos fustibus dolant, i. e. satiris suis exa-
gitant et traducunt.

Sat. II, II, 123.

Post hoc ludus erat *culpa* potare *magistra*.

Inter coniecturas in hunc locum prolatas (nam vulgatam frustra defendi planissime assentior Peerlkampio) mihi quidem longe maxime arridet Kirchneriana *pulso* — *magistro*, nisi quod hoc gravi laborat incommodo, quod ita Ofella dicitur prius de more in conviviis suis constituisse bibendi magistrum deinde vero abrogasse, quae sane neque Horatii neque Kirchneri mens fuit, cui unice convenit:

post hoc ludus erat *nullo* potare *magistro*,
ut fieri solebat in villa ipsius Horatii, ubi

prout cuique libido est
siccat inaequales calices conviva solutus
legibus insanis cett.

quem locum iam attulit Bentleius *paene* recte (nam ineptum est genus femininum) coniiciens: *nulla* — *magistra*, antequam mutationis lenitas eum induceret, ut neglecto sanae mentis consilio, ingeniosiore fortasse sed minime probabilem coniecturam promeret: *copa* — *magistra*, contra quam vide quae verissime disputat Peerlkampius, qui tamen ipse haud sane meliora excogitavit.

IV.

AD PROPERTIUM.

Lubet iam tentare paucos quosdam locos librariorum culpa

impeditos ex principe (nam calculum meum adiicio iis qui sic iudicarunt et iudicant) elegiacorum Latinorum, Propertium dico, cuius novissimam editionem (Catullum quoque et Tibullum continentem) apud Teubnerum curavit Lucianus Mullerus. Incipiam ab elegia decima tertia libri primi; ubi primos canens amici sui Galli amores vs. 15 sqq. poeta sic pergit:

Vidi ego te toto vinctum languescere collo
Et furere iniectis, Galle, diu manibus,
et cupere optatis animam deponere labris
et quae deinde meus celat, amice, pudor.

19 *Non ego COMPLEXUS potui DIDUCERE VESTROS:*
tantus erat demens inter utrosque furor.

Vs. 19 scripturam suspectam habeo duabus praesertim de causis, quarum gravior haec est, quod poeta, qui impense gaudeat amici sui amoribus, ne cogitare quidem potuit de *complexibus amantium divellendis*, paullo levior nec tamen levissima haec, quod verba ipsa prorsus immundum sonant, quasi de duobus canibus venere iunctis per vim separandis sermo sit, idque postea quam poeta versu praegresso verecunde dixit:

et quae deinde *meus celat*, amice, *pudor*

Quid ipse Propertius olim scripserit, probabili coniectura reperisse mihi videor collato loco simillimo, qui est in eiusdem libris elegia decima, ubi vs. 9 sq. de eadem re hisce verbis utitur:

non tamen a vestro potui secedere lusu:
tantus in alternis vocibus ardor erat.

Similiter, sed variata, ut bonum poetam decebat, oratione, loco quem tractamus Propertius, ut suspicor, cecinerat:

non ego COMPLEXU potui SECEDERE VESTRO:
tantus erat demens inter utrosque furor.

nudo Ablativo, ut saepe poetae, usus quemadmodum in hoc ipso verbo fecit Ovidius Metamorph. III, 468, ubi exclamat Narcissus:

O utinam *nostro secedere corpore* possem!

Frustra vulgatam lectionem defendas elegantissimis versibus *Pauli Silentarii* in Anthol. Palat v. 255, 15. *Ῥεῖά τις ἡμερῖδος
σελέχη δύο σύμπλοκα λύσει, τρεπτὰ, πολυχρονίῳ πλέγματι συμφυέα,*

ἡ κείνους φιλεόντας, ὑπ' ἀντιπόροισι τ' ἀγοστοῖς ὑγρὰ περιπλέγδην
ἄψευα δησαμένους.

Libri II eleg. VI. vs. 27 sqq.:

Quae manus obscaenas depinxit prima tabellas
et posuit casta turpia visa domo.
illa puellarum ingenuos corruptit ocellos
nequitiaeque suae noluit esse rudes.
Ah gemat, in terris ista qui protulit arte
IURGIA sub TACITA condita laetitia.

Quid sibi velint *iurgia* non magis exputo quam quid *tacita* laetitia. Quod ad illud vocabulum attinet, leniter sane Ruhnkenius coniecit *orgia*, quod tamen placet mediocriter, quia *orgia* non sunt necessario obscoena. Alterum autem an cuiquam offensioni fuerit ignoro. — Mihi admodum placeret:

Ah gemat, in terris ista qui protulit arte
TURPIA sub PLACIDA condita laetitia.

Libr. III el. VI. 1 sqq.:

Non ita Dardanio gavisus Atrida triumphost,
cum caderent magnae Laomedontis opes,
nec sic errore exacto laetatus Ulixes,
cum teligit carae littora Dulichiae,
nec sic Electra, salvam cum aspexit Orestem
cuius falsa tenens fleverat ossa soror,
nec sic incolumem Minois Thesea vidit,
Daedalium lino cum duce rexit iter,
quanta ego praeterita collegi gaudia nocte: cett.

Mirum est praeteriisse editores versum septimum ut hodie scribitur sensu cassum esse: *nec Minois sic vidit Thesea incolumem* — *quanta gaudia ego collegi nocte praeterita*. Dubium autem esse nequit vocalam *sic* eodem modo positam esse, quo legitur vs. quinto; itaque ad *nec sic* mente supplendum esse *gavisa est*. Durum foret, quod metrum sinit, corrigere:

nec sic cum incolumem Minois Thesea vidit
cum ob impeditiorem horum verborum structuram tum ob usum eiusdem coniunctionis in versu sequenti. Unum restat, ut corrigamus:

Nec sic (sc. gavisa est) incolumem Minois Thesea VIDENS,
Daedalium lino cum duce rexit iter.

Libri III eleg. XV, 35 sqq.

Aspice, uti caelo modo sol modo luna ministret,
sic etiam nobis una puella parumst.

Altera me cupidis teneat faveatque lacertis,
altera si quando non sinit esse locum,
aut si forte irata *meo* sit facta *ministro*,
ut sciat esse aliam, quae velit esse mea.

Locum conclamatum et frustra hucusque tentatum facili ac
evidenti coniectura restituam in integrum scribendo:

altera si quando non sinit esse locum.

Aut si forte irata *mihi* sit, facta ministro,
ut sciat esse aliam, quae velit esse mea.

Librarios non intellegentes *facta* esse Acc. Pl. substantivi
quod est *factum*, et *ministro* esse verbum, sed illud habentes
pro participio fem. gen. hoc pro dativo substantivi pendente
ex *irata*, ultro *mihi* in *meo* mutasse, ut cum *ministro* iungi
posset, nihil est quod miremur.

Aut etiam, ait, si forte puella mihi irata est (prae zelotypia
puta), *facta* ei *ministro*, i. e. pro vanis suspicionibus praebeo
ei facta, ut sciat esse aliam quae mea esse velit.

IV el. 4. vs. 19 sqq.:

Me iuvat in prima coluisse Helicon iuventa

Musarumque choris implicuisse manus:

Me iuvat et multo mentem *VINCIRE* Lyaeo

Et caput in verna semper habere rosa.

Ut taceam verbum *vincire* pugnare cum significatione quam
veteres tribuunt nomini *Lyaeo*, neminem hominem paullo ele-
gantiorum iuvare potest mentem vino *vincire* itaque *impedire*.
Vino indulgent poetae ut Bacchico furore pleni mente cernant
quae vulgo mortalibus negata sunt. Vino enim hodie creditur
et olim credebatur exacui ingenii vis.

ἀλλ' ἐξένεγκέ μοι ταχέως οἶνου χάρα,

τὸν νοῦν ἴν' ἄρδω καὶ λέγω τι δεξιόν.

ait Demosthenes apud comicum in Equitibus. Non nego vino
sumto immoderatus impediri mentem, sed neminem id hercle
iuvat nisi forte hominem perditum ac desperatum, qui ita
miserae qua laboret conditionis aliquantisper cupiat oblivisci.

Cogitanti versus illos Graecos non inepta videbitur suspicio scripsisse Propertium:

me iuvat et multo mentem **UMECTARE** Lyaeo.

Malim tamen propius ad literarum ductus corrigere:

me iuvat et multo mentem **FULCIRE** Lyaeo.

ut *fulcire* et *suffulcire* corpus *cibus* dicitur a Lucretio II, 1146 et IV, 865. Similiter vino mentem *fulcire* optime dicas.

H. VAN HERWERDEN.

Scriebam mense Martio.

EMENDATUR HERODOTUS VII, 168, 3.

Dicuntur Corcyraei *περὶ ΠΙΤΑΟΝ καὶ Ταίναρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων ἀνοκωχεύειν τὰς νέας*. At credibile non est, Corcyraeos tanto intervallo naves suas seiunxisse, vel quia sic omni specie carebat eorum praetextus affirmantium se *ὑπὸ ἐτησιέων ἀνέμων ὑπερβαλεῖν Μαλέην οὐκ οἶους τε γενέσθαι*. Vide § 5. Nam si parti navium ad Taenarum usque per ventos licuit pervenire, cur in medio cursu substiterunt reliquae? Praeterea, si tanta esset locorum memoratorum distantia, repetitam expectlasses praepositionem *περὶ*. Erat autem in ipsa Laconica haud ita procul a Taenaro urbs nobilis maritima *Οἷτυλος*, memorata iam ab Homero II. 2, 485, quae teste Strabone VIII, p. 360 etiam *Τύλος* dicebatur. Vide igitur ne historiae pater scripserit: *περὶ ΠΙΤΑΟΝ καὶ Ταίναρον γῆς τῆς Λακεδαιμονίων κτῆ*.

H. v. H.

SCHOLIASTA PLATONIS EMENDATUS.

Scholiasta ad Platonis *Remp.* pag. 498 A. scripsit: *Ἡράκλειτος Βαθέωνος Ἐφέσιος*, et sic diserte in Parisino A scriptum esse vidi. Triplex in uno vocabulo mendum est. In **ΒΑΘΕΩΝΟC** latet verum nomen **ΒΑΟCΩΝΟC**, *Ἡράκλειτος Βλάδωνος Ἐφέσιος*.

C. G. C.

LACUNA IN FRAGMENTO EURIPIDEO EXPLETA.

Legimus in Bekkeri Anecdosis Graecis, vol. I pag. 93. 31.

Ἐξαίρειν· ἀντὶ τοῦ ἀπαίρειν. Εὐριπίδης δὲ Ῥαδαμάνθυι·

οὐδείς γὰρ ἡμᾶς . . . ἐξαίρησεται.

ἀντὶ τοῦ ἀφαιρήσεται.

Glossae initium ita corrigendum est:

Ἐξαίρειν ἀντὶ τοῦ ἀφαιρεῖν. Deinde lacunae in loco Euripideo explendae copiam praebet locus fere similis eiusdem poetae, Med. 793.

οὗτις ἔστιν ὅστις ἐξαίρησεται.

Scripsit igitur Euripides:

οὐδείς γὰρ ἡμᾶς ὅστις ἐξαίρησεται.

W. F. A. VAN DAM;

ERROR IN LOCO GALENI.

Galenus περὶ τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν Tom. IV. p. 788 Kühn. ex Platone haec affert: ὅπου γὰρ ἂν — χολώδεις χυμοὶ — ἔξω μὲν μὴ λάβωσιν ἀναπνοὴν ἐντὸς δὲ Ἑλκόμενοι τὴν ἀπ' αὐτῶν ἀτμίδα τὸ τῆς ψυχῆς διαθέσει σφόδρα συμμιξαντες ἀνακερασθῶσιν, vera lectio est ἰλλόμενοι pro ἑλκόμενοι et ἀτμίδα τῇ τῆς ψυχῆς ΦΟΡΑΙ συμμιξαντες. Vitio natum est σφόδρα pro φορᾷ, deinde de nihilo διαθέσει fictum est. Locus est in Timaeo pag. 86 κ.

C. G. C.

CONFUSIO INTER ΚΥΡΙΕ ET ΕΪΚΟΣΙ ΠΕΝΤΕ.

Apud Athenaeum pag. 199 A. Musurus edidit: ἐξῆς ἐφέρετο τετράκυκλος μῆκος πηχῶν κύριε, quum dare deberet: μῆκος πηχῶν εἴκοσι πέντε. Nempe ΚΕ significat utrumque, et κύριε et εἴκοσι πέντε.

C. G. C.

MNEMOSYNE.

BIBLIOTHECA PHILOLOGICA BATAVA

SCRIPSERUNT

C. G. COBET, C. M. FRANCKEN, H. VAN HERWERDEN,
S. A. NABER, W. G. PLUYGERS, ALII.

COLLEGERUNT

C. G. COBET, H. W. VAN DER MEY.

NOVA SERIES.

VOLUMEN SECUNDUM.

LUGDUNI-BATAVORUM,
E. J. BRILL.

LIPSIAE,
RICHTER & HARRASSOWITZ.

1874.

INDEX.

	Pag.
De Themistii adulatione. Scripsit C. G. COBET.	1— 7.
Dittographia in loco Galeni.	7.
Numenii locus correctus.	7.
Thucydidea. Scripsit C. BADHAM.	8— 27.
Juliani locus correctus.	27.
Ad Philodemi librum X <i>περί κακῶν</i> et Theophrasti <i>Χαρακτή-</i> <i>ρας ἡθικῶς</i> . Scripsit C. G. COBET.	28— 72.
Polybiana. Scripsit H. VAN HERWERDEN.	73— 79.
Euripidis locus emendatus.	79.
Lectiones quaedam in Ciceronis oratione pro C. Rabirio Postumo. Scripsit B. TEN BRINK.	80— 88.
Scholia Platonis a Christiano scripta.	88.
Ad Stobaei Florilegium. Scripsit C. G. COBET.	89—112.
Ad Platonis Gergiam. Scripsit C. G. COBET.	113—161.
<i>πλάθρον</i> quid sit et <i>δργυνία</i>	162.
Galenii locus correctus.	162.
Hesychii glossa Comica emendata.	162.
Homérica. Scripsit C. G. COBET.	
Cap. I. <i>ἀπρεπή</i> apud Homerum pravo Alexandrinorum iudicio	163.
II. <i>ἦθνα</i> — <i>μείλια</i> — <i>δῶρα</i>	177.
III. <i>νῶϊ</i> et <i>σφῶϊ</i>	188.
IV. <i>δύγαμμα</i>	201.
V. <i>ἀντερύειν</i>	204.
VI. <i>ἔνταθεν</i>	205.
VII. <i>δρῆν</i> — <i>δρῆσαι</i> — <i>δρῶς</i> — <i>δῶδρια</i>	205.
VIII. <i>τέλλομαι</i> — <i>ἐτάλην</i> — <i>τεταλμένοι</i>	208.
IX. <i>τελισσόμεν</i>	213.
X. <i>καμέτην</i> . — <i>λαβέτην</i> — <i>ἡβελέτην</i>	217.
XI. <i>ἀφίαι</i> — <i>ἐτίθει</i> — <i>ἐδίδου</i>	219.
Symmachi locus correctus.	222.
Parentalia. Scripsit S. A. NABER.	223—240.
Platonica. Scripsit C. G. COBET.	
Cap. I. ad Platonis <i>Menexenum</i>	241.
II. ad diversos Platonis Dialogos.	245.
III. ad Iamblichi <i>λόγον προτρεπτικόν</i>	261.

	Pag.
Scholium Platonis emendatum.	282.
Scholium ad Platonem correctum.	282.
Thucydidea. Scripsit C. BADHAM.	282.
Ἀτακτα. Scripsit C. BADHAM.	297.
φιλόδικος non φιλόδικος.	301.
Galenus correctus.	301.
Ad <i>Anthologiam Palatinam</i> . Scripsit H. VAN HERWERDEN.	302.
Iuliani locus correctus.	346.
Homérica. Scripsit C. G. COBET.	
C. XII. versus apud Homerum interpolatus.	347.
XIII. Aristarchi errores.	349.
XIV. οἱ μεταχαρακτηρίζαντες.	352.
XV. Ἔρδεια.	361.
XVI. συνακωχέτε.	366.
XVII. ἤνετο — ἤνυτο.	367.
XVIII. ἐδήδοται.	368.
XIX. ἀπατιμῆν mendosa forma.	368.
Platonica. ad Platonis qui fertur Alcibiadem priorem. Scripsit C. G. COBET.	369.
Scholium ad Platonem correctum.	385.
Thucydidea. Scripsit C. BADHAM.	386.
Lysiae locus emendatus.	391.
Homérica. Scripsit C. G. COBET.	
Cap. XX. Futura Homérica et Attica eliso c.	392.
Dionysius Halicarnassensis.	401.
Galenus.	401.
Annotationes Selectae ad Libanium. Scripsit C. G. COBET.	402.
Galenus.	410.
Adversaria Critica ad Aristophanem. Scripsit C. G. COBET.	411.
Ad Stobaei Florilegium. Scripsit C. G. COBET.	424.
Villoisoni error de Ruhnkenii uxore.	451.
Leges Solonis.	452.
Galenus.	452.
Index Auctorum.	453.
Index Latinus.	459.
Index Graecus.	460—454.

DE THEMISTII ADULATIONE.

SCRIPSIT C. G. COBET.

Quod Reiskius, candidum pectus, φιλελεύθερός τε καὶ φιλαληθής tulit de Themistio iudicium (apud Dindorf. in Praef. pag. XII) verissimum est. „*Fuit aulicus adulator et versipellis, vanus iactator philosophiae suae, specie magis quam re cultae, ineptus et ridiculus vexator et applicator Homeri et veteris historiae, tautologus et sophista: in omnibus orationibus paene eadem, et ubique argutiae longe petitae*”. Ad hunc usque diem flagitiosa hominis adulatio et incredibilis vanitas et arrogantia legenti aut bilem movet, aut fastidium parit ac nauseam. Ad Constantium ita dicit p. 1. νῦν σοι ΠΡΩΤΟΝ εἰσέρχεται λόγος, ὃ βασιλεῦ, ἐλελεύθερός τε καὶ ἀψευδὴς ἐπαινέτης, quasi priores omnes meri assentatores fuissent, et pag. 54. ὃς εἰπεῖν, ὃ θειότατε αὐτόκρατορ, ὅτι νῦν ΠΡΩΤΟΝ εἰσέρχεται μάρτυς τῆς ἀρετῆς ἐλεύτερος καὶ ἀνύποκτος, ὃν οὐκ ἔστι ψευδομαρτυρίας ἐλεῖν, et multa his similia, quae frugi hominem, nedum philosophum, de semet ipso dicere turpissimum est, quem decebat καὶ ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριᾶν¹⁾). Platonem ille philosophus ita lectitabat ut ex eo adu-

¹⁾ Themistius noverat meliora probabatque sed deteriora sequebatur. Audi ipsum pag. 316. οὐδὲν οὕτως ἄκουσμα φορτικὸν ὥς ὁ καθ' ἑαυτοῦ ἐπαινος καὶ ταῦτα ἐπὶ παιδείᾳ ἐφ' ἣ καὶ ἄλλων ἐπαινούντων ἐρυθριᾶν χρεῶν τοὺς ἀληθινῶς αὐτῆς ἐπηβόλους, quae sumsit a Demosthene de Corona pag. 269. ποῦ δὲ παιδείας σοι θέμις μνησθῆναι, ἥς τῶν μὲν ὥς ἀληθῶς τετυχηκότων οὐδ' ἂν εἰς εἶποι περὶ αὐτοῦ τοιοῦτον οὐδὲν ἀλλὰ καὶ ἑτέρου λέγοντος ἐρυθριάσειεν.

- landi et assentandi materiem et copiam colligeret. Est apud Platonem locus in libro IV *de Legibus* pag. 709. Ε. τυραννουμένην μοι δότε τὴν πόλιν· τύραννος δ' ἔσω νέος καὶ μνήμων καὶ εὐμαθὴς καὶ ἀνδρείος καὶ μεγαλοπρεπὴς φύσει, quibus in sqq. addit καὶ σώφρων. et iterum pag. 710. C. πῶς λέγεις; εἰ τύραννος γένοιτο νέος σώφρων εὐμαθὴς μνήμων ἀνδρείος μεγαλοπρεπὴς. Has igitur laudes egregii principis, quem Plato quam optimum potuit cogitando finxit, Themistius magna voce et bonis lateribus clamat quadrare in quemlibet principem, quem salutatum venisset, idque *solus omnium μάρτυς τῆς ἀρετῆς ἐλεύθερος καὶ ἀνύποπτος*. Primo omnium Constantio haec cantilena cantatur pag. 55. σὲ δέ, ὦ βασιλεῦ, καὶ Πλάτων ὁ σοφὸς ἐμοῦ πρότερον (leg. πρότερος) ἀνεκήρυττε καὶ ἵνα μὴ ἄλλως με κομψεύεσθαι ὑπολάβῃς ἰδοῦ σοι λέγω τὰ ῥήματα οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν μετακινήσας. τότε γάρ φησιν ἄριστα τὸν βίον καὶ εὐδαιμονέστατα ἔχειν ὅταν γέννηται βασιλεὺς νέος σώφρων μνήμων ἀνδρείος μεγαλοπρεπὴς εὐμαθὴς. Scilicet nunc nata erat demum illa felicitas: nemo superiorum principum illas animi ingenique dotes omnes coniunxerat; σὲ δέ, ὦ θεία κεφαλὴ, ὥσπερ τύπον ἀκριβῆ τῆς μορφῆς ἐν τῷ λόγῳ Πλάτων ὑπογραψάμενος ὁλοκλήρου παρδείγματος μὴ γις τετύχηκε. Atque haec dicuntur ad eum hominem quem nemo omnium, qui aderant, nesciebat „*fas eodem loco ducere et nefas et Caligulae Domitiani et Commodi immanitatem facile superare, quorum aemulatum saevitiam inter imperandi exordia cunctos sanguine et genere se contingentes turpiter intermisce*, ut testatur is, quem solum incorruptum veritatis testem esse non ipse de se praedicat sed una et consentiens omnium saeculorum sententia, AMMIANUS MARCELLINUS XXI. 16. Facessat
- igitur philosophus nebulo, qui nobis ubique Platonem crepat et Aristotelem. Quoniam Constantius hunc nidorem totis traxit naribus easdem ei dapes in alia oratione apponit pag. 73 sq. et post multam assentationem sibi et aequalibus gratulatur ὅτι ὅποσα ὁ Πλάτων ἀνειροπόλησεν ὕπαρ ἡμεῖς τεθεάμεθα. Quanto plausu haec a purpuratis excepta fuisse putemus? Ipse Constantius ὁ εὐμαθὴς acute intellexit Themistium unum omnium philosophorum esse principem, unde et in Senatu exquisitas eius laudes celebravit et saepius dictitavit Themistii philosophiam imperii sui esse decus et ornamentum, quod nequis nesciret ipse

Themistius memoriae prodidit pag. 429. ἀρκεῖ μοι Κωνσάντιος ὁ κόσμον τῆς ἑαυτοῦ βασιλείας τὴν ἐμὴν Φιλοσοφίαν εἰπὼν πολ-
λάκις.

Julianum Themistius incertum qua de causa oderat et ferre non poterat. Itaque in gravem errorem implicitus est Maius pag. 459 ad verba: αἰδοῖος μὲν ἐμοὶ ἐκείνος ὁ αὐτοκράτωρ καὶ πάσης ἄξιος μνήμης εὐφύμου annotans: „*Julianum intelligendum puto* ¹⁾, cuius eximium philosophandi studium testatur Mamertinus in eius *Paneg.* cap. 23”. Et multi alii ita tum existimabant, sed non Themistius, quo iudice Julianus philosophiae osor fuerat et vexator. Itaque Ioviano agit gratias quod philosophiam in pristinum decus et honorem restituisset pag. 75.: Φιλοσοφίαν οὐ πάνυ παρὰ τοῖς πολλοῖς εὐπραγοῦσαν κατὰ τὸν παρόντα χρόνον ἐπανάγεις ΑΤΘΙC εἰς τὰ βασίλεια. Si Jovianus philosophiam neglectam in regiam *reduxit*, necesse est eam a Juliano *spretam* et *exclusam* fuisse. Disertissime hoc testatur ipse Themistius pag. 118. *Philosophiam*, inquit, *omnes principes οἱ σὺν νόμῳ τὰς βασιλείας διαδεξάμενοι in magno semper honore habuerunt, quibus philosophia hanc rependit gratiam ut eorum gloriam ad posteros immortalem propagaret*: καὶ γὰρ ὅστις ἔδοξεν οὐ πρὸ πολλοῦ (ad Valentem haec dicuntur anno 367) *περιορᾶν αὐτὴν ἀδικουμένην οὐκ αὐτός τι κακὸν ἐργασάμενος ἀλλ’ ὅτι προήκατο μόνον καὶ περιεῖδεν ὅμως οὐκ ἀνταναφέρει τῇ λοιπῇ δόξῃ πρὸς ταύτην μόνην τὴν δύσφημίαν*. ταύτης τοίνυν ἔτι μικροῦ περιωζιμένου λειψάνου οὐκ ἔχων οὔτε μέγα οὔτε μικρὸν ἐγκαλέσαι ἀλλ’ ὅτι μόνον συνήδει μὴ *δυνωμένην συνεπαίνειν τῷ ταλμῆματι οὐκ ἐφείσατο ὅσον ἐφ’ ἑαυτῷ αὐτὸν ἔκρυψε ψῆφον ἐξεγκέδν, ἣν οἱ θεοὶ καλῶς ποιοῦντες ἔτρεψαν αὐτῷ παραχρῆμα εἰς τὴν κεφαλὴν, ὁ τὸν πώγωνα καθειμένος καὶ τοῦ φιλοσοφώτατου τῶν βασιλείων ἀντιποιοῦμενος*. Luce clarius est haec omnia de Iuliano dici, quem vel sola *barba promissa* (ὁ τὸν πώγωνα καθειμένος) indicat ²⁾. Ergo in Julianum aculeus est in verbis οἱ σὺν νόμῳ τὰς βασιλείας διαδεξάμενοι, ut

¹⁾ de mortuo illa dici palam est: itaque de Theodosio, quae est secunda Maii suspicio, cogitari non potest. De Valente loquitur. Cf. pag. 127.

²⁾ Amm. Marcell. xxv. 4. (Julianus) *mediocris erat staturae hirsuta barba in acutum desinente*.

non sine scelere imperio potitus esse dicatur, et hoc est τὸ τέλμαμα, quod a philosophia landari non posse eum tacita conscientia admonebat. Itaque philosophiam non laesit ille quidem sed spretam neglexit, donec a Joviano in regiam reduceretur. Non est difficile ad perspicendum quidquid de philosophia dicitur de φιλοσόφῳ Themistio cogitari: itaque Themistium Julianus spreverat, Themistium regia excluserat. Hinc irae; hinc acerba verba: ἦν οἱ θεοὶ καλῶς ποιῶντες ἔτρεψαν αὐτῷ παραχρῆμα εἰς τὴν κεφαλὴν. Confirmantur haec loco Themistii pag. 429. ἀρκεῖ μοι ΒΙΑΘΘΕΙC Ἰουλιανὸς τῆς οἰκουμένης καλέσαι πρεσβευτὴν ἄξιον οὐ μόνον τῆς καλλιπόλεως, καὶ τὰ πρῶτα φέρεσθαι φιλοσοφίας ἐν γράμμασιν ὍΜΟΛΟΓΗCΑC, satis enim arguunt βιασθεῖς et ὁμολογήσας nolentem Julianum et invitum has philosopho laudes impertivisse.

Themistius, a quo, ut vidimus, Julianus excluditur e numero eorum, ὅσοι σὺν νόμῳ τὰς βασιλείας διεδέξαντο, non statim ab initio ita sensisse videtur. Vix enim ad imperium Julianus pervenerat, quum ad eum litteras assentationis plenissimas philosophus misit, quibus novum principem laudibus in coelum extulit. Themistii Epistola non superest, sed habemus ea quae Julianus statim philosopho rescripsit, unde nonnulla excerpere operae pretium est: *οἷμ, inquit (pag. 253 A), Alexandrum et Marcum Aurelium accumular, sed desperans me tantam praestantiam aequiparare posse vitam in otio transigere malebam, σὺ δὲ μοι νῦν μείζον ἐποίησας διὰ τῆς ἐναγχος ἐπιστολῆς τὸ δέος — ἐν ταύτῃ παρὰ τοῦ θεοῦ τετάχθαι με τῇ μερίδι λέγων ἐν ᾗ πρότερον Ἡρακλῆς καὶ Διόνυσος ἐγενέσθην φιλοσοφοῦντες ὁμοῦ καὶ βασιλεύοντες καὶ πᾶσαν σχεδὸν τῆς ἐπιπολαζούσης κακίας ἀνακαθαίρομενοι γῆν τε καὶ θάλασσαν, κελεύεις δὲ πᾶσαν ἀποστεισάμενον σχολῆς ἔννοιαν καὶ ῥαψῶνης σκοπεῖν ὅπως τῆς ὑποθέσεως ἀξίως ἀγωνιοῦμεθα. O praeclaros philosophos Herculem, Bacchum, Themistium! sed nondum est satis: εἶτα ἐπ' αὐτοῖς τῶν νομοθετῶν μέμνησαι Σόλωνος Πιττακοῦ Λυκούργου καὶ τούτων ἀπάντων μείζονα χρῆναι παρ' ἡμῶν λέγεις τοὺς ἀνθρώπους ἐν δίκῃ νῦν περιμένειν. Non erat Julianus tam ineptus ut ista aequo animo ferre posset, itaque et se indignum esse tantis laudibus respondet et quod Themistius multis verbis „ex Platone et Aristotele” demonstraverat ὅτι ὁ πρακτικὸς βίος τοῦ θεωρητικοῦ κρείττων, id*

Julianus „*ex Aristotele et Platone*” copiose refutat. Itaque quod scribit pag. 254 B. σοὶ γὰρ ὑπελάμβανον οὐδαμῶς θεμιτὸν κολακεύειν ἢ ψεύδεσθαι, ita dictum esse suspicor ut sit in iis verbis nonnihil τῆς Σωκρατικῆς εἰρωνείας. Hoc quidem satis constat ex iis, quae supra attulimus, Julianum postquam τὸν πρακτικὸν βίον agere instituit et in imperio rebusque gerendis versari, in nulla re Themistii consilio esse usum et sic „*philosophiam regia exclusisse*”.

Erat igitur inter eos frigus et occulta similtas, quum Julianus necopinato in medio cursu corrui. Jovianum statim rapuit mors immatura. Procedit in medium Valens. Huic statim eadem ex Platone cantilena cantatur pag. 125. quam optimi principis imaginem Plato mente conceperat, eam Valens repraesentat, ἡμεῖς δὲ μᾶλλον ἀκούομεν Πλάτωνος ἢ αὐτὸς ἑαυτοῦ.

Σκοπεῖτε γάρ, exclamat pag. 126, εἰ μὴ δόξειεν ὑμῖν ἀνὴρ τὰ παρόντα μᾶλλον προφητεύειν ἢ δείγματα εἰς μέσον ὑποδεικνύναι φύσεως. — δότε γάρ μοι, Φησὶ, βασιλέα νέον σώφρονα μεγαλοπρεπῆ μνήμονα πρῶον ἀνδρεῖον εὐμαθῆ. Audiebat haec per interpretem, quia Graece nesciebat ¹⁾, Valens homo „*subagrestis ingenii nec bellicis nec liberalibus studiis eruditus*” teste Ammiano Marcellino xxxi. 14. Iam continere se adulator non potest et erumpit in haec verba: οὗτος ἐκείνός ἐστιν ὃν ζητεῖς, ὃ θαυμασιώτατε Πλάτων, καὶ λέγεις μοι λίαν ἀκριβῶς οὐκ εἰδὼς ὃν λέγεις καὶ τὴν εἰκόνα ἐκμάττει οὐχ ἑορακῶς τὸ ἀρχέτυπον. In fine orationis iterum Platonis verba inculcat pag. 142. Ἄρα μὴ τινος ἐπιλελήσμεθα; Φέρ' ἴδω τὰ Πλάτωνος ῥήματα. Ζητεῖ βασιλέα νέον εὐμαθῆ μνήμονα πρῶον ἀνδρεῖον σώφρονα μεγαλοπρεπῆ.

o saeculum insipiens et inficetum!

Nihil his foedius et abiectius esse posse putes: tamen Themistius excogitavit aliquid quod esset etiam magis mirificum; audi pag. 127. ὁ δὲ μάλιστα ἄξιον ἄγασθαι ὅτι τῶν ἐπαίνων ἐκείνους μόνους προσίεται μεθ' ἡδονῆς, οὓς ἂν γνωρίζῃ προσήκοντας. — τοῦτο δὲ δυσὶν ἂν εἴη σημεῖον τοῦ τε γινώσκειν αὐτὸν

---

¹⁾ ex hac ipsa re novam captat Themistius blandiendi et palpani materiam p. 126 „*ubi pauca interpretis verba audierit, inquit, qua est animi sollertia, statim universam verborum sententiam asssequitur*”.

καὶ τὰ αὐτοῦ καὶ τοῦ γε ἀνάλωτον εἶναι (ὑπὸ add.) κολακείας. *Ecqua insignior esse potest impudentia? Quid animi fuisset putemus aut Ammiano Marcellino, aut si quis alius illi similis adfuerit, hanc τῆς κολακείας ὑπερβολὴν audientibus. Est operae pretium assentatoris et integri et incorrupti iudicis verba inter se componere et Themistio Ammianum opponere: (THEMISTIUS) δότε μοι βασιλέα σώφρονα (AMMIANUS magnarum opum intemperantem appetitorem), μεγαλοπρεπῇ (alienis gemitibus lubenter emolumenta fructusque conquiurentem), πρῶον (in crudelitatem procliviorē — in sanguinem saccientem et dispendia locupletum), ἀνδρείον (laborum impatientem duritiamque magis affectantem inanem — cessatorem et pigrum), εὐμαθῇ (subagrestis ingenii nec bellicis nec liberalibus studiis eruditum). Est aliquid inter militem virum simplicem incommutabilem et philosophum unicum omnium et incorruptum veritatis testem, ὃν κατέχει τοῦνομα ὃ ἐπιγράφεται μὴδὲ μικρὸν βῆμα προέσθαι οὐ τὰς εὐθύνας οὐχ ἔξει δοῦναι παντὶ τῷ ἔπειτα χρόνῳ, si ipsi credere velis talia iactanti pag. 54.*

Postquam Valens in atrocissima Romanorum clade misere periit, assentator cum cantilena Platonica Theodosium aggreditur pag. 262. *ἔω γὰρ τὸν θεσπέσιον Πλάτωνα, ὃς εὐξάτο μὲν βασιλέα τοιοῦτον εὐρήσειν, ὃ κοινωγήσει τῶν δημοσίων φροντῖδων καὶ ζητῶν, ὡς αὐτός του Φησί, νέον σώφρονα πρῶον ἡμερον μεγαλοπρεπῇ μεγαλόφρονα. quid addit? Ἀντικρυς Θεοδόσιον! et p. 460. ἐγώ σοι Πλάτωνα παρέξομαι μαρτυροῦντα. — ὃν γὰρ ἐν τοῖς συγγράμμασιν αἰτεῖ βασιλέα παρὰ τῶν θεῶν τοῖς ἀνθρώποις νέον εὐμαθῇ μεγαλοπρεπῇ, καὶ εἰ μὴ τοῦνομα λέγει TOTTON (τὸν Θεοδόσιον) Φησί καὶ τοῦτον εὐχεται ἐπιφανῆναι. Hoc quidem est τὰ αὐτὰ μὴ περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν.*

Quam fuerit incredibilis in eo homine adulandi impudentia spectato mihi aliquis ex hisce pag. 233. *ἄθρει γάρ, ὦ σοφώτατε, (Theodosium alloquitur) ὡς ἐγὼ εἰσελήλυθα τήμερον οὐ κολακεύσω οὐδὲ θωπεύσω· οὐ γὰρ ἂν πρέποι ἀνδρὶ τηλικῶδες καὶ ὁμιλήσαντι ἤδη πρὸς τοσοῦτους αὐτοκράτορας νέους τε καὶ πρεσβυτέρους, ὃν πάντων ἠπίεστο ἠπιώτατον — τοῦτον καὶ ὑποτρέχειν καὶ θωπεύειν. Tum post pauca auctor est ut Theodosius praesens deus habeatur. p. 237. οὐκέτι θωπεύοντες οὐδὲ ἐξαπατῶντες τὸ χρυσοῦν ὄνομά σοι τοῦτο προσάψομεν τὴν ΘΕΟΤΗΤΑ.*

atque haec Theodosius serio et graviter audiebat scilicet. Credo, si vetus assentator per aetatem Arcadium et Honorium principes salutare potuisset, quos Zosimus ob stuporem et inertiam merito βοσκήματα appellavit, iis quoque hiantibus occinuisset suum νέον σώφρονα εὐμαθῆ et cetera. Sic Themistius philosophiae dabat operam, sic Platonem aemulabatur et Aristotelem. πράττει δ' ὁ κλάξ ἄριστα πάντων, itaque in summa dignatione cumlatus opibus honoribusque et apud omnes deinceps principes praeter unum gratosus et acceptus aetatem transegit.

DITTOGRAPHIA IN LOCO GALENI.

Galenus περὶ χρειᾶς σφυγμῶν Tom. V. p. 160 Kühn. scripsisse putatur: πολλοὺς οὖν ἤδη πολλάκις μονομάχους [μονάρχους] τε καὶ στρατιώτας καὶ κυνηγέτας οὕτω τραυλῆσι συνέβη. Scriba dubitans utrum gladiatores an reges poneret dedit utrumque. Festive Interpres: *Ergo multis monarchis, gregariis militibus, iam saepe singulari pugna decertantibus ita vulnerari contigit.* Locus erit omni vitio liber post reges [μονάρχους] exactos.

C. G. C.

NUMENII LOCUS CORRECTUS.

Numenius apud Eusebium *Praep. Evang.* p. 731. C. (Διοκλῆς γράφει τὸν Ἀρκεσίλαον) — ἵνα μὴ πράγματ' ἔχῃ μηδὲν μὲν δόγμα ὑπειπεῖν φαινόμενον, ὥσπερ τὸ μέλαν τῆς σηπίας προβάλλεσθαι πρὸ ἑαυτοῦ τὴν ἐποχὴν. Scribe: ὥσπερ ΔΕ τὸ μέλαν ΤΑC σηπίας.

C. G. C.

THUCYDIDEA.

SCRIPSIT C. BADHAM.

(Continuantur ex Tom. I. p. 400).

In capite 32 libri tertii substiti, sed antequam ultra pergam ad cap. 13 revertar, in quo haec leguntur: καὶ ἐνομιζόμεν ἀποτίσσεσθαι διπλὴν ἀπότασιν ἀπὸ τε τῶν Ἑλλήνων μὴ ξὺν κακῶς ποιεῖν αὐτοὺς μετ' Ἀθηναίων ἀλλὰ ξυνελευθεροῦν, ἀπὸ τε Ἀθηναίων μὴ αὐτοὶ διαφθαρεῖναι ὑπ' ἐκείνων ἐν ὑτέρῳ ἀλλὰ προποιῆσαι. „ad verbum προποιῆσαι εὐδακδιονδὺν κακῶς.” At, o bone, si de damno quovis ut occasio dabitur inferendo agitur non προποιῆσαι sed προποιεῖν requiritur. Hoc vero sententiae compositio haud minus quam sensus respuit: opponuntur enim praesentis temporis infinitivi ξὺν κακῶς ποιεῖν et ξυνελευθεροῦν, et mox aoristi διαφθαρεῖναι et hoc verbum de quo nunc agimus. Sed ex illo διαφθαρεῖναι patet certum aliquod damnum hic memorari oportere quod non minus sit quam id cui opponitur. Quid ergo? an ποιεῖν non modo κακῶς ποιεῖν significat verum etiam ἀπολέσαι? Cras credam; interea προαπολέσαι Thucydidem scripsisse existimabo.

Caput 38. ὁ γὰρ παθὼν τῷ δράσαντι ἀμβλυτέρῃ τῇ ὀργῇ ἐπεξέρχεται, ἀμύνασθαι δὲ τῷ παθεῖν ὅτι ἐγγυτάτῳ κείμενον ἀντίπαλον ὅν μάλιστα τὴν τιμωρίαν ἀναλαμβάνει.

Infra cap. 40 Cleon Athenienses hortatur, ut de Mytilenaeis supplicium sumant γενόμενοι ὅτι ἐγγύτατα τῇ γνώμῃ τοῦ πάσχειν.

Ipsi igitur qui iniuria affecti sunt cogitatione iniuriæ proximi esse dicuntur. Hic contra videtur ultio esse quæ tempore proxima τῷ παθεῖν esse dicitur. Utrumque satis commode, neque causa esset cur alterum ex altero mutare vellemus, si caetera omni suspicione carerent. Quid autem si tribus argumentis evicero gravissime corruptam esse orationem? Primum est quod ἀμύνασθαι omnino sine articulo stare non potest, nedum ubi τῷ παθεῖν opponitur. Alterum quod absurde dicitur τὸ ἀμύνασθαι τὴν τιμωρίαν ἀναλαμβάνει, ultio ulciscitur. Tertium est quod μάλις sic nude positum non id exprimit, quod Orator dicere debebat: non enim *praecipue* poenas sumit is qui iniuriam acceptam statim ulciscitur, sed *poenas graviores*. Quid multa? vocabulum ἀντίπαλον cum μάλις ita coniungendum est ut genus poenae ostendat. En tria quæ promiseram argumenta, sed quartum et quintum adiciam. Ἀναλαμβάνειν τιμωρίαν haud magis Graece dicitur quam *recuperare poenas* Latine. Postremo cur hic ἐγγύτῳ τῷ παθεῖν legitur, ibi ἐγγύτατα τοῦ πάσχειν? Genitivum bene Graecum esse nemo nescit; dativum autem, ut ex notissimo exemplo, τῷ γένει ἐγγύτατα, patet, de re dicitur *qua quis quem contingit*. Quid multa? eiicienda sunt ἀμύνασθαι δέ, et scribendum: τὸ παθεῖν δ' ὅτι ἐγγύτῳ κείμενον ἀντίπαλον ἂν μάλις τὴν τιμωρίαν λαμβάνοι. Apparet cur hic ἐγγύτῳ, ibi ἐγγύτατα scribere maluerit, quippe illud sine casu ponitur, hoc sequente voce quam regit. Ergo si quis τοῦ ἀμύνασθαι δέ τὸ παθεῖν scribere mavult, recte ille ἐγγύτατα recipiet. Sed longe probabilius est quod proposui.

In eodem capite quæ mox sequuntur Bekkeri editio sic exhibet: τὰς δ' ἡμετέρας ξυμφορὰς τοῖς ξυμμάχοις βλάβας καθι-
 σαμένας. Correctionem certissimam, quam alii editores admi-
 serunt, talem virum neglexisse miror; sc. τὰ δ' ἡμέτερα ξύμ-
 φορα — καθιστάμενα.

Cap. 39. med. τὰ δὲ πολλὰ κατὰ λόγον τοῖς ἀνθρώποις εὐτυ-
 χοῦντα ἀσφαλέστερα ἢ παρὰ δόξαν. Qui non videt res ipsas
 εὐτυχεῖν non posse, illum non offendat τὰ ἐμὰ πράγματα εὐ-
 δαιμονεῖ. Quid scribendum sit κἂν ὅς γινώη (quod proverbium,
 ut id obiter dicam, restituendum est in Pseudo-Platonis *Απα-*

loribus 134 B. ubi vulgo sine sensu legitur τὸ λεγόμενον καὶ νῦν γινῶναι.

In cap. 40. init. iniuria mihi suspectum fuit *πισήν*, quod idem est atque *πεποιθῆναι*. sed, ut verum fatear, parum accurate scripsit, *ἐλπὶδα λόγῳ πισήν προθεῖναι*, nam res diversas uno nomine signatas confudit. Alia est *ἐλπίς*, quam alteri ostentamus, speciem scilicet boni futuri; alia quam quis mente concipit, ipsius sperantis fiduciam. Quemadmodum autem ea de re nemo dixerit *ostentare fiduciam*, ita ne hic quidem *προθεῖναι ἐλπὶδα*, nisi per *ἐλπὶδα* species boni futuri utpote cur quis speret significatur. Atqui de specie illa dici non potest ὅτι λόγῳ πέποιθεν.

Mox in ὑμᾶς δὲ αὐτοὺς μᾶλλον δικαιοῦσεσθε lenissimum remedium erit si inter αὐτούς et μᾶλλον inseras quod facile absorberi potuit οὐ. Mox καὶ διόλλυνται vehementer mihi displicet. Quem eventum habiturus sit hominum conatus et incertum est nec quidquam ad Oratoris rationes facit. Fortasse scripsit auctor, *ἐπεξέρχονται καὶ διολλύναι*, vel ad perniciem aggrediuntur. Si hoc verum est nihil impedit quo minus in cap. 38. *ἐπεξέρχεται ἀμύνεσθαι* legamus. Cf. L. III. cap. 12. *ἐπεξῆσαν τε τὰς τιμωρίας ἔτι μείζους*.

In cap. 42. praeter locum quem iam pridem correxi *χαλεπώτατοι δ' ἐκεῖνοι οἱ ἐπὶ χρήμασι προκατηγοροῦντες ἀντιλέξιν τινά*, superest alter, quem mendosum esse nondum animadvertam. sc. καὶ πλείς' ἂν ὀρβοῖτο (ἢ πόλις) ἀδυνάτους λέγειν ἔχουσα τοὺς τοιοῦτους τῶν πολιτῶν· ἐλάχισα γὰρ ἂν πεισθεῖησαν ἀμαρτάνειν. Si haec postrema de invidis et captiosis oratoribus dicuntur, vide quam inepta evadat sententia. Si huiusmodi homines nullam dicendi facultatem haberent, quid tum? civitati nihil nocerent? Hoc quidem verum et ad rem. Sed prorsus diversam conclusionem offert nemo illis suaderet ut delinquerent! At enim non de oratoribus, sed de universis civibus loquitur, qui in praecedente voce πόλις subaudiuntur. Sed ne hoc quidem bene cordato lectori satisfaciet. Quorsum enim a civitate orsus repente ad cives transit? civitatem an civem diceret perinde erat. Cur igitur subiecto enuntiationis temere mutato dubium reddidit

quisquam essent de quibus loqueretur? Accedit quod mirum quantum languet sententia: *si civitas improbis oratoribus careret cives ad delinquendum non impellerentur*. Illud, opinor, potius dicendum erat: „*si abessent mali consilii auctores malum consilium quoque abesset*.” Equis dubitare potest quin in ΠΕΙΣΘΕΙΗΣΑΝ-ΑΜΑΡΤΑΝΕΙΝ delitescat πεισθείη CTNαμαρτάνειν?

In fine huius capituli lectionem dudum indicavi, quam etiam hodie verissimam puto, ὅ·τε μὴ ἐπιτυχῶν δρέγοιτο ἂν ἀντιχαρίζομενός τι καὶ αὐτὸς προσάγεσθαι τὸ πλῆθος. Non de nihilo est quod ABEF pro δρέγοιτο τῷ, quae vulgata lectio est, δρέγοιτο τὸ habent; nempe syllaba το in antiquo libro, unde illi descripti sunt, negligenter repetita erat.

In proximo capite (43) nihil novi habeo quod lectorum iudicio commendem. Quid de verbis μόνην τε πόλιν statuendum sit viderint alii. Ne hoc quidem mihi liquet, volueritne suam civitatem a reliquis discernere, tamquam id de quo loquitur in una Atheniensium civitate obtineret, an civitatem a privatis distinguere. Utcumque existimabis, aliquid exciderit necesse est. Quod pro ἦντινα τύχητε rescipsi ἦν τι ἀτυχῆτε confirmatione non eget, sed ipsa illa lectio Codicis B fidem egregie confirmat in quo Codice solo pro ἦντινα ἦν τινα exhibetur.

In cap. 44. nondum me poenitet legisse ἦν τε γὰρ ἀποφύγω πάνω ἀδικοῦντας αὐτοὺς οὐ διὰ τοῦτο καὶ ἀποκτεῖναι καλεῖσθαι εἰ μὴ ξυμφέρων· ἦν τε καὶ ἔχοντάς τι ξυγγνώμης ἀφεῖναι, εἰ τῇ πόλει μὴ ἀγαθὸν φαίνοιτο.

Cap. 45. ἐπεὶ διεξελήλυθας! γε διὰ πασῶν τῶν ζημιῶν οἱ ἄνθρωποι προστιθέντες — sic Bekkerus; sed ΠΡΟστιθέντες scribendum, et, nisi fallor, Διεληλύθας!

In proximis haereo; quid enim sibi volunt παραβαιομένων δὲ τῷ χρόνῳ ἐς τὸν θάνατον αἱ πολλὰ ἀνήκουσι. καὶ τοῦτο ὅμως παραβαίνεται. Leges, ut opinor, non ζημίαι, παραβαίνονται. Fac autem poenas tamquam legum partes παραβαίνεσθαι, cur non potius παραβαινόμεναι scripsit? Remedium quod mihi unicuique succurrit quamvis dubitanter propono. παραβαινομένων δὲ

τῶν νόμων τῷ χρόνῳ ἐς θάνατον αἱ πολλαὶ ἀνήκουσιν. ἡ τοίνυν δεινότερόν τι τούτου δέος εὐρετέον ἐστὶν ἢ τὸδε γε οὐδὲν ἐπίσχει. Etenim novissima verba eam ipsam sententiam continent, quam nescio quis deesse ratus καὶ τοῦτο ὁμῶς παραβαίνεται inseruit.

Quae mox sequuntur non omni ex parte coniectura quam olim dedi sanata sunt. Hanc igitur hunc ad modum refingo: ἀλλ' ἡ μὲν πενία ἀνάγκη τὴν τόλμαν παρέχουσα, ἡ δ' ἐξουσία ὕβρει τὴν πλεονεξίαν, φρονήματα δ' αἱ ἄλλαι ξυντυχίαι τῇ ὀργῇ τῶν ἀνθρώπων ὡς ἐκάστῃ [τις κατέχεται] ὑπ' ἀνηκέστου τινὸς κρείσσονος ἐξάγουσιν ἐς τοὺς κινδύνους. Si vulgatam retineas, nihil erit quod αἱ ἄλλαι ξυντυχίαι παρέχουσιν. Et paupertas quidem recte dicitur audaciam suppeditare idque ἀνάγκη sive δι' ἀνάγκης: recte etiam potentia avaritiam parere dicitur, at quomodo? ὕβρει vel δι' ὕβριν. Etiamne διὰ φρόνημα? Responderem si intelligerem. Illud certe intelligo alias vitae condiciones non per se ad pericula adeunda nos urgere, sed varias cogitationes pro diversis hominum moribus excitando, nec recte dicitur ὡς ἐκάστῃ τις κατέχεται. Non enim ὀργὴ κατέχεται, sed κατέχει τὸν ἄνθρωπον. Postremo verba ὑπ' ἀνηκέστου τινὸς κρείσσονος non minus ad pauperes divitesque pertinent, quam ad eos quos ultimos commemorat.

Quod in sequentibus orationis concinnitatem turbat reiiciendum. ὁ μὲν (ἔρως) τὴν ἐπιβολὴν ἐκφροντίζων, ἡ δὲ (ἐλπὶς) τὴν εὐπορίαν [τῆς τύχης] ὑποτιθεῖσα. De Fortuna mox dicturus est.

In illis ὅσῃ περὶ τῶν μεγίστων κτέ. donec corrupta verba καὶ μετὰ πάντων probabiliter corrigantur, cui operi me imparem esse confiteor, inutile est de reliqua sententia disputare.

Cap. 47. ἐς πόλεμον ἐπέρχεσθε. vide an Graecum sit ἐς πόλεμον ἐπίεναι. Simplex verbum praetulerim.

Mox in προσποιεῖσθαι haereo. Thucydidem scripsisse suspicor: δεῖ δὲ καὶ εἰ ἠδίκησαν προσκοπεῖσθαι ὅπως ὁ μόνον ἡμῖν ἐτι ξύμμαχόν ἐστι μὴ πολέμιον γένηται.

Mox legendum videtur: ὡς τὸ Κλέωνος ταὐτὸ δίκαιον καὶ ξύμφορον τῆς τιμωρίας οὐχ εὐρίσκεται ἐν ταύτῳ δυνατόν δὲ ἅμα γίγνεσθαι.

Cap. 49. ἦλθον μὲν ἐς ἀγῶνα ὁμῶς τῆς δόξης. Nescio quo ὁμῶς

pertineat. Si enim ad ῥηθεισῶν τῶν γνωμῶν referatur, quis hæc interpretetur: „*quantvis hæc sententias* (sc. Cleonis et Diodoti) *maxime inter se oppositæ prolatae sunt, nihilominus.*” Ex verbis τούτων μάλιστα ἀντιπάλων patet id factum esse, quod in huiusmodi controversiis fieri solet, ut nonnulli essent quibus via media inter Cleonis et Diodoti sententias magis placeret; sed in suffragiis ferendis nulla reliquarum ratio habita est; verum τὰς ἐναντιωτάτας tantum respicere iuebantur, ut *universum* Cleonis decretum vel probarent vel reiicerent. Hoc esset ἐλθεῖν ἐς ἀγῶνα *ΟΛΗC τῆς δόξης.

Cap. 51. scribendum: ἐβούλετο δὲ Νικίας τὴν φυλακὴν αὐτόθεν δι' ἐλάσσονος — εἶναι, ἐς τε Πελοποννησίους ὅπως μὴ ποιῶνται ἔκπλους — τοῦ τε Μεγαρεῦσιν ἅμα μηδὲν ἐσπλεῖν. Cf. Lib. II. 93. καὶ Φρούριον ἐπ' αὐτοῦ ἦν καὶ νεῶν τριῶν φυλακὴ τοῦ μὴ ἐσπλεῖν Μεγαρεῦσι μηδ' ἐκπλεῖν μηδὲν. I. 4. τοῦ τὰς προσόδους μᾶλλον εἶναι αὐτῷ.

Cap. 52. προσπέμπει δὲ αὐτοῖς κήρυκα λέγοντα εἰ βούλονται παραδοῦναι τὴν πόλιν ἐκόντες τοῖς Λακεδαιμονίοις καὶ δικασταῖς ἐκείνοις χρῆσασθαι, τοὺς τε ἀδίκους κολάζειν, παρὰ δίκην δὲ οὐδένα Dele λέγοντα, et pro τοὺς τε lege ὥςτε.

Prodigii instar est huius capitis extrema oratio: οἱ δ' ἔλεγον αἰτησάμενοι μακρότερα εἰπεῖν καὶ προτάξαντες σφῶν αὐτῶν Ἀσύμαχόν τε τὸν Ἀσωπολάου καὶ Λάκωνα τὸν Ἀειμνήσου πρόξενον ὄντα τῶν Λακεδαιμονίων. καὶ ἐπελθόντες ἔλεγον τοιαῦδε. quod olim proposui οἱ δὲ λόγον αἰτησάμενοι μακρότερον εἰπεῖν satis tuentur quæ de Thebanis infra narrantur παρελθόντες ἔφασαν καὶ αὐτοὶ βούλεσθαι εἰπεῖν, ἐπειδὴ καὶ ἐκείνοις παρὰ γνώμην τὴν αὐτῶν μακρότερος λόγος ἐδόθη. Verum ex his illud etiam apparet, excidisse nonnulla de Thebanorum repugnantia et de concessa Plataeensibus, quam petebant, venia. Sed ne sic quidem προτάξαντες stare poterit; quidni προτάξαντο? Pro ἐπελθόντες lege παρελθόντες.

Cap. 53. quemadmodum οἰόμενοι cum πιστεύσαντες, sic ἡγούμενοι cum δεξάμενοι cohaeret; illud causam affert τοῦ πισεῦσαι, hoc τοῦ δεξασθαι. Sed offendit ὥσπερ καὶ ἐσμέν ibi insertum

ubi inter δεξάμενοι et γενέσθαι divortium facit. Simillimi sunt loci in I. 32. ἐπικουρίας, ὥσπερ καὶ ἡμεῖς νῦν δειχομένους — v. 91. ὥσπερ καὶ Λακεδαιμόνιοι. iv. 92. τοῖς πέλας, ὥσπερ Ἀθηναῖοι νῦν, ἐπιόντες. In his oratio minus commode interrumpitur, in vi. 18. τρέψεσθαι τ' αὐτὴν περὶ αὐτὴν ὥσπερ καὶ ἄλλο τι καὶ πάντων τὴν ἐπισήμην ἐγγράσσεσθαι, nitida sunt omnia ut nihil supra. Ut ab incertis ad certa confugiam, nullus dubito quin in καὶ ἐν δικασαῖς οὐκ ἐν ἄλλοις, ubi duplex praepositio plane non ferenda est, prior insiticia sit.

Mox delenda videtur vox τεκμαιρόμενοι, cuius significatio in ipsa orationis structura continetur. Noster τεκμαίρεσθαι cum ὅτι coniunxisset.

Sive ἀγνώτες ἀλλήλων sive ἀγνώτες ἀλλήλοις (cum Cod. B.) legatur, intelligendi erunt et Lacedaemonii et Plataeenses, sed ὠφελούμεθα de solis Plataeensibus dicitur. Neque sane intererat utrum Lacedaemonii Plataeensibus cogniti an incogniti essent. Forsitan legendum: ἄλλων ἐπεσενεγκάμενοι μαρτύρια.

Cap. 55. correctionem ἰδρᾶτο pro ἰδρᾶτε a Bekkero praetermissam miror.

Cap. 56. deleui χρησίμῳ probante Cobeto in Mnemos. priore. Infra libri haec habent: ἐκρηνῶντό τε μᾶλλον οἱ μὴ τὰ ξύμφορα πρὸς τὴν ἔφοδον αὐτοῖς ἀσφαλείᾳ πράσσοντες, ἐθέλοντες δὲ τολμᾶν μετὰ κινδύνων τὰ βέλτισα. diu multumque me exercuit hic locus, cuius tandem et morbi causam et medicinam reperisse me puto. Scriptum erat τὴν σφίσειν αὐτοῖς. Nescio quis ΑΣΦΑΛΕΙΑΙ pro ἀσφάλειαν scripsit; secutus est corrector, qui quum τὴν σφίσειν αὐτοῖς ἀσφαλείᾳ non concoqueret τὴν ἔφοδον αὐτοῖς excogitavit. Nam ἔφοδον non esse Thucydidis ex antitheto liquet. Opponuntur enim inverso ordine τὰ ξύμφορα et τὰ βέλτισα, τὴν σφίσειν αὐτοῖς ἀσφάλειαν et μετὰ κινδύνων πράσσοντες et ἐθέλοντες τολμᾶν.

Mox in illis καίτοι χρὴ ταῦτά περὶ τῶν αὐτῶν κτέ. sententiam quam alias protuli nihil mutata rescindi iubeo: καὶ τὸ ξυμφέρων μὴ ἄλλο τι νομίσαι ἢ τῶν ξυμμάχων τοῖς ἀγαθοῖς οἱ ἂν αἰεὶ βέβαιον τὴν χάριν τῆς ἀρετῆς ἔχωσι. καὶ τὸ παρατυπικὰ που ὡς μὲν ὠφέλιμον καθίστητε, προσέψασθε (τε om. B. recte) ὅτι νῦν μὲν

κτέ. Cf. vi. 14. extr. καὶ τὸ καλῶς ἄρξαι τοῦτ' εἶναι δ' ἂν τὴν πατριδα ὠφελήσῃ κτέ. Si cui insolita videtur in pedestri oratione κῶσις ex καὶ et ἂν sensu τοῦ ἦν vel ἐάν conferat librum VI. 21. ἄλλως τε καὶ εἰ ξυζῶσιν αἱ πόλεις, indicetque utrum veri similis sit εἰ pro ἐάν a librariis temere substitutum fuisse, an suppletum postquam ΚΑΝ in καὶ depravatum est.

In cap. 57. vix est operae pretium ut moneam ὅπως οὐκ ἀποδέξονται legendum. Bekkerus Codicibus, ut videtur, consentientibus ἀποδέχονται dedit.

Cap. 58. δημοσίῃ ἐσθήμασι — an δημοσίοις θύμασι?

Cap. 59. ᾧτινι ποτ' ἂν καὶ ἀναξίῳ ξυμπέσοι —, imo ὅ τινι — ἀπαίσοι. Mox Plataeensium supplicatio facile explicari poterit si trifariam dividatur. Primum Deos orant ut Lacedaemonios movere possint; deinde ipsos Lacedaemonios obsecrant ne maiorum sepulchris neglectis iniurandum quod illi praestiterant irritum facere velint; tertium mortuos Lacedaemonios invocant ne se Thebanis obici patiuntur. Deleto igitur ὑμᾶς vel certe post ἐπιβούμενοι posito prima pars mendo carebit; in altera τῶν πατέρων τάφων μὴ ἀμνημονεῖν coniunctim legenda; in tertia omnia recte atque ordine procedunt, sed pro κεκμηῶτας scribendum κεκμηκότας.

Mox ad λόγου τελευτῶν quis non offendit? sed quid facilius, quid elegantius quam παύεσθαι in παύόμενοι subaudiri? Itaque importunum supplementum facessere iubeamus.

Cap. 63. ἰκανή γε ἦν κτέ. supple ἢ ἰκανή γε ἦν.

Cap. 64. δῆλόν τε ἐποίησατε οὐδὲ τότε πῶν Ἑλλήνων ἔνσκα μόνον οὐ μὴδίσαντες, ἀλλ' ὅτι οὐδ' Ἀθηναῖσι, ὑμεῖς δὲ τοῖς μὲν ταῦτ' ἀβουλόμενοι ποιεῖν, τοῖς δὲ πάναντία ἴμας δὲ non expellendum, sic enim nihil esset quo τοῖς δὲ referri posset, sed in ὑμεῖς δὲ mutandum. Infra ἐν σπονδαῖς καὶ ἱερομηνίαις in omnibus Codd. et Edd. circumfertur. Existimabam unam tantummodo lunam esse et quo novilunio haec facta. Si hoc verum est praestaret fortasse ἱερομηνίᾳ.

Cap. 64. ἐβούλοντο τοὺς τε ὑμῶν χεῖρους μηκέτι μᾶλλον γενέσθαι τοὺς τε ἀμείνους τὰ ἄξια ἔχειν. En vetus hominum artificium, qui detestabilem optimatum causam ficta pauperum commiseratione stabilire conantur; sed quo id clarius fiat auctorem ut legamus: τοὺς ὑμῶν χεῖρους μὴ ἔτι μᾶλλον πένεσθαι.

Quod adiiicitur συμφρονισαὶ ὄντες τῆς γνώμης καὶ τῶν σωματῶν sic capiendum, hos et remp. et privatorum mores corrigere voluisse.

Cap. 66. λόγοις τε πείσειν. hoc non sponderant, sed ut illi volunt, aequum fuisset, ut par pari referrent. Lege πείσαι.

Alias indicavi scribendum esse: καὶ τὴν περὶ αὐτῶν ἢ μὴν μὴ κτενεῖν ψευθεῖσαν ὑπόσχεσιν.

Cap. 67. παρενόμησάν τε οὐ προπαθόντες ὑφ' ἡμῶν, μίσει δὲ πλέον ἢ δίκη κρίναντες καὶ οὐκ ἀνταποδόντες νῦν τὴν ἴσῃν τιμωρίαν, ἔννομα γὰρ πείσσονται καὶ οὐχὶ ἐκ μάχης χεῖρας προῖσχομενοι, ὥσπερ φασὶν κτῆ. Dele καὶ οὐκ et scribe ἀνταποδόντων et pro καὶ οὐχὶ delete καὶ repono οὐ τι.

Mox lege ἄλλ' ἣν οἱ ἡγεμόνες νῦν ὑμεῖς delete ὥσπερ.

In initio cap. 68. lege καὶ ὅτι — κατ' ἐκείνας οὐκ — τῇ αὐτῶν οἰκείᾳ βουλῇσι —.

Infra malim χαλκᾶς καὶ σιδηρᾶς κλίνας.

Cap. 69. αἱ δὲ τεσσαράκοντα νῆες τῶν Πελοποννησίων αἱ Λεσβίοις βοηθοὶ ἐλθοῦσαι ὥς τότε Φεύγουσαι διὰ τοῦ πελάγους ἐκ τε τῶν Ἀθηναίων ἐπιδιωχθεῖσαι καὶ πρὸς τῇ Κρήτῃ χεῖμασθεῖσαι καὶ ἀπ' αὐτῆς σποράδες πρὸς τὴν Πελοπόννησον κατηνέχθησαν καταλαμβάνουσι κτῆ. Misere confusa et nisi fallor interpolata oratio rem a cap. 33. intermissam persequitur. Quid est ὥς τότε? cui non displicet ἐκ τίνος ἐπιδιώκεσθαι? Denique quis credat narrationem sic ab auctore ordinatam ut plura participia, quae inter ὥς et κατηνέχθησαν interposita sunt, per totidem καὶ inter se connectantur? Vide quanto melius omnia procedant si scribis sua reddamus: — ἐλθοῦσαι τότε, ὥς Φεύγουσαι διὰ τοῦ πελάγους ἐκ τῶν Ἀθηναίων πρὸς τῇ Κρήτῃ χεῖμασθεῖσαι ἀπ' αὐτῆς σποράδες πρὸς τὴν Πελοπόννησον κατηνέχθησαν.

Cap. 80. καὶ τινὰς αὐτῶν ἔπεισαν ἐς τὰς ναῦς ἐσβῆναι· ἐπλήρωσαν γὰρ ὅμως τριάκοντα [προσδεχόμενοι τὸν ἐπίπλουν]. Verba extrema uncinis inclusit Bekkerus, qui sic in notis: „π. τ. ἐ. in margine B. F. om. A.” Verum quoniam constat E et G, qui verba praebeant, nec ab A nec a B fuisse descriptos, contra Codicum A et B magna est consensus, veri similis est in eo libro casu omissa et postea margine adscripta fuisse, marginem autem a scriba Codicis A in describendo neglectum esse. Sed quo tandem modo ὅμως accipi debet? Nonne luce clarius est veram lectionem esse, ἐπλήρωσαν γὰρ ὁμοῦ ὡς τριάκοντα?

Mox pro μέσου ἡμέρας lege μεσοῦσης ἡμέρας.

Cap. 81. ἀπεχώρησαν — imo ἀπεχώρισαν.

Cap. 82. διαφορῶν οὐσῶν ἑκασταχοῦ τοῖς τε τῶν δῆμων προσάταις τοὺς Ἀθηναίους ἐπάγεσθαι καὶ τοῖς ὀλίγοις τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ ἐν μὲν εἰρήνῃ οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν οὐδ' ἐτοίμων παρακαλεῖν αὐτούς· πολεμουμένων δὲ καὶ ξυμμαχίας ἄμα ἑκατέρωις τῇ τῶν ἐναντίων κακώσει καὶ σφίσι αὐτοῖς ἐκ τοῦ αὐτοῦ προσποιήσει ῥαδίως αἱ ἐπαγωγαὶ τοῖς νεωτερίζειν τι βουλομένοις ἐπορίζοντο. Nisi excidit aliquid, ἐπάγεσθαι a διαφορῶν pendeat necesse est, quod fortasse auctoris brevitati condonandum. Sed haud procul abest quin τοῦ ante τοὺς Ἀθηναίους necessario inserendum putem. Ne ὄντων post ἐτοίμων requiri dicam obstat quod persaepe Graeci ἔτοιμος, πρόθυμος et similia subaudito εἰμί usurpant. Sed cui non essent ἔτοιμοι? Nihil enim ad factiones intestinas faciebat sive pax sive bellum cum alia civitate haberent. Contra pacis tempore nulla erat quamobrem reliqui Graeciae populi se eorum simultatibus immiscerent. Quare potius hoc Thucydidem respexisse credo et scripsisse οὐκ ἂν ἐχόντων πρόφασιν οὐδ' ἐτοίμους παρακαλεῖν αὐτούς. Sequitur oratio impeditissima, ut primo aspectu videtur, sed unius importuni vocabuli damno caetera nitorem suum recuperabunt. Dele ἑκατέρωις, quod si quo in loco stare deberet post ἐπαγωγὰ collocandum esset. Hic arctissime cohaerentia ἄμα τῇ τῶν ἐναντίων κακώσει ita seiungit ut ne admoniti quidem simul capere possimus.

Mox in τὴν ὑπερβολὴν offendo; videtur enim glossema esse

ad πολὺν ἐπέφερε. Equidem quid sit ὑπερβολὴ τοῦ καινοῦσθαι τὰς διανοίας non intelligo. Sensus est: praeterita civilis discordiae exempla magnum momentum habuisse ad mutandas hominum mentes. τὸ δ' ἐμπλήκτως ὁξὺ ἀνδρὸς μοίρᾳ προστεθήσεται satis perspicuum nisi quod ἀνδρείας praestaret, quoniam de *nominiōus* hic agitur. Sed quid est ἀσφάλεια δὲ (vel ut est G ἀσφαλεία δὲ) τὸ ἐπιβουλεύεσθαι ἀποτροπῆς πρόφασιν εὐλογος. Primum credebam latere in his τοῦ ἐπιβουλεύεσθαι ἀποτροπή, quae interprete non egent, sententiamque huiusmodi quaerendam „prudentia autem quae in avertenda fraude versatur speciosa excusatio habebatur” h. e. existimabant eos qui se tantummodo ab iniuriis cavere dicerent, causam illam insidiis quas ipsi struerent praetexere. Sed εὐλογος non idem est quod εὐπρεπής, neque honestae rei honestum nomen imposituri erant illi qui hic depinguntur. Igitur alio confugiamus, videamusque primum utrum sequentia recte atque ordine procedant. καὶ ὁ μὲν χαλεπαίνων πιστὸς αἰεὶ, ὁ δ' ἀντιλέγων αὐτῷ ὑποπτος. Quid? omnes οἱ χαλεπαίνοντες et quavis de re? an qui semper prompti erant ad inimicorum consilia improbanda? Quidni igitur legamus: ἀσφαλεία δὲ τοῦ ἐπιβουλεύεσθαι ἀποτροπῆς ὁ μὲν χαλεπαίνων πιστὸς, ὁ δ' αἰεὶ ἀντιλέγων ὑποπτος? Sed quid de πρόφασιν εὐλογος fiet? Nescio et in medio relinquo. Ἀπλῶς δὲ ὁ φθάσας τὸν μέλλοντα κακὸν τι δρᾶν ἐπὶ νείτο — (quidni? nonne omnes idem facerent?) καὶ ὁ ἐπικειλεύσας τὸν μὴ διανοούμενον. Atqui talis homo ne a factiosis quidem laudatur. Hoc demum ἀπλῶς et vere diceretur: ὁ φθάσας κακὸν τι δρᾶν ἐπὶ νείτο καὶ ἐπικωλύσας τὸν μὴ διανοούμενον. Haud mirum si in tali civitate τὸ ξυγγενὲς τοῦ ἑταιρικοῦ ἄλλοτριώτερον ἐγένετο: illud mirum, causam huius mutationis fuisse διὰ τὸ ἐτοιμώτερον εἶναι ἀπροφασίως τολμᾶν, sic enim apud Bekkerum lego, neque aliud quidquam Codices praeferunt. Sed non dubito quin alii editores, quos lubenter consulere si ad manum essent, veram lectionem ἀνετοιμώτερον exhibeant. In media tabula, quae nobis iudicia moresque eorum, qui ea aetate rem publicam capessabant, ad vivum repraesentat, interpositus est communis locus οὗ γὰρ μετὰ τῶν κειμένων νόμων ὠφελίας αἱ τσιαῦται ξύνοδοι (anne ξύνodos idem est quod *σάσις*?) ἀλλὰ παρὰ τοὺς καθεστῶτας πλεονεξία. Istane pro Thucydideis venditari! Vide quam apta

sint praecedentia et sequentia si emblemata expuleris; a vinculo societatis ad fidem iuris iurandi pergit.

Mox addit: *τά τε ἀπὸ τῶν ἐναντίων καλῶς λεγόμενα ἐνεδέχοντο ἔργων φυλακῇ εἰ προὔχοιεν καὶ οὐ γενναιότητι, ἀντιτιμωρήσασθαι τέ τινα περὶ πλείονος ἢν ἢ αὐτὸν μὴ προπαθεῖν*. Novissima plane et cum veritate et cum praegressis pugnant; quippe suspicaces illi adeo decreverant αὐτοὶ μὴ προπαθεῖν ut vel innocuos neque quidquam mali meditantes priores adorirentur; quomodo igitur ultionis tempus potius opperirentur quam ne laederentur praecaverent? Sed de remedio haereo. An resecto *τε* scribendum καὶ οὐ γενναιότητι ἀντιτιμωρήσασθαι κτέ.? Sed adeo concinna est antithesis in *ἔργων φυλακῇ* et *γενναιότητι*, ut temerarium videatur vocem illam alio relegare. Itaque malim οὐ περὶ πλείονος ἢν, quod apud Nostrum idem est atque *minoris*. Mox legitur *ῥᾶν δ' οἱ πολλοὶ κακοῦργοι ὄντες δεξιὸν κέκληνται ἢ ἀμαθεῖς ἀγαθοί*, et quae sequuntur. Thucydidis imitatore facile agnoscas, sed et hunc corruperunt librarii. Pro *ῥᾶν* AF habent *ῥᾶδιον*. Lege *ἤδιον*, et mox καὶ τὸ μὲν αἰσχύνονται. Postremo pro *ἐπιφθόνως* indubitanter *ἀνεπιφθόνως* restituo.

Haud facile adducor ut primam partem capitis 85. pro spuria habeam. Sed a *συνταραχθέντος* usque ad finem ne verbum quidem est quod Nostro vindicare ausim, nam quae verissima et egregie scripta sunt (*ἀξιούσι — αὐτῶν*) plane nihil ad rem. In his quae retinenda censeo nihil correctore egent modo lectionem Codicis B *μάλις' ἄν*, quam Bekkerus in notis referre satis habuit, recipiamus, et *ἄν* post *δράσειαν* suppleamus. Ceterum *διὰ πάθος* nequaquam in *διὰ πάθος* mutandum, neque enim *propter cupiditatem* est, sed *cum cupiditate* sive *cupide*, idque non cum *ἐπιθυμοῦντες* sed cum *γινώσκουσιν* capiendum.

Cap. 89. *ἡ θάλασσα ἐπελθοῦσα*. Jam monui legendum esse *ἐπανελθοῦσα*, quo facto *ἐκυματώθη* et tum demum *ἐπῆλθε*. vide infra; *ἐγένετο δὲ καὶ ἐν Πεπαρήθῳ κύματος ἐπαναχώρησις τις*.

Cap. 92. *Ἡράκλειαν τὴν ἐν Τραχινίαις ἀποικίαν καθίσαντο*. Mirabor si nemodum vidit haec Graeca non esse, et pro *Τραχινίαις* scribendum *Τραχίνι* 'EC.

Cap. 95, pro *ξυσρατεύειν* lege *ξυσρατεύειν*.

Cap. 98. *ἐσφερομένους* optime Bekkerus *ἐκφερομένους*.

Mox mendosa sunt τοσούτοι μὲν τὸ πλῆθος καὶ ἡλικία ἢ αὐτῇ οὔτοι βέλτιστοι δὴ ἄνδρες (hoc sm. G) *ἐν τῷ πολέμῳ τῷδε ἐξ Ἀθηναίων πόλεως διεφθάρησαν*. *Lenissimum remedium erit: τοσούτοι μὲν τὸ πλῆθος καὶ ἡλικία οἱ αὐτοὶ βέλτιστοι δὴ [ἄνδρες]* —.

Cap. 113. *malim*, *ἤρετο ὃ, τι θαυμάζοι ὅπόσοι omisso καί*. In Euripidis *Ione* vs. 44 sq.

ἐθαύμασ' εἴ τις Δελφίδων τλαίη κόρη

λαβραῖον ᾧδ' ἐν εἰς θεοῦ ῥῖψαι δόμον.

quoniam non poterat id de alia quam de Delphica puella suspicari conicio *ἐθαύμασ' ἥτις — τλαίη*, ut eadem sit syntaxis quam in *ἤρετο ὅστις εἴη* discipuli observare iubentur tametsi *ἔτλη* usitatius esset, quemadmodum apud Nostrum *τεθναῖσιν*.

Cap. 116. *τῶν Καταναίων οἱ ἐπὶ τῇ Αἴτνῃ τῷ ὄρει οἰκοῦσιν*, sed G *ὕπὸ τῷ ὄρει τῇ Αἴτνῃ*. Lege *ὕπὸ τῷ ὄρει οἰκοῦσιν*. Quae sequuntur *ὅπερ μέγιστόν ἐστιν ὄρος ἐν τῇ Σικελίᾳ* magistris reddantur, et nisi fallor idem faciendum erit verbis *μετὰ τὸ πρότερον ῥεῦμα* et *τὸ ῥεῦμα*.

Lib. IV. 4. *τὸν πηλὸν — ἐπὶ τοῦ νότου ἔφερον ἐγκεκυφότες τε ὥς μάλιστα μέλλοι ἐπιμένειν, καὶ τὸ χεῖρε ἐς τοῦπίσω ξυμπλέκοντες, ὅπως μὴ ἀποκίπτοι*. Rectius esset *ἤμελλεν ἐπιμενεῖν*, sed neutrum verum videtur. Qui morem scribarum ubique in his libris obvium animadvertit mihi morem geret rescribenti *ἐγκεκυφότες τε ὥς μάλιστα καὶ τὸ χεῖρε ἐς τοῦπίσω ξυμπλέκοντες*. *Παντὶ τε τρόπῳ κτέ*.

Mox ἐν ταῖς Ἀθήναις nemo sine risu legat; sed si hoc ex ἐν τῇ Ἀττικῇ corruptum est, indicio est quam evanida vel mutila fuerit scriptura Codicis antiquioris, unde nostri descripti sunt.

Cap. 8. *ἐπὶ τὰς ἐν τῇ Κερκύρᾳ ναῦς σφῶν τὰς ἐξήκοντα ἔπεμψαν*. Cum his conferri possunt quae L. V. cap. 72 leguntur: *καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ Ἐπι τοὺς Σκιρίτας ὥς οὐ παρήλθον οἱ*

λόχοι πάλιν αὖ σφίσι προσμῖξαι. „cum nunctio misso Sciritis mandavisset ut rursus prope se reliquamque aciem ordines reducerent”. Qui locus, ut id obiter moneam, prava distinctione ex aperto obscurissimus factus est; nam post προσμῖξαι virgula posita cetera uno tenore legi oportebat: μὴ δυνηθῆναι ἔτι μηδὲ τούτους (h. e. non magis quam Hipponoidae et Aristoclis λόχοι) ξυγκλῆσαι. h. e. „vacuum spatium implere ne ab hoste occuparetur”. Ut hic ξυγκλῆσαι in omnibus libris est, sic infra in cap. 8 Lib. IV, quo nunc redeo, pro κλῆσειν A et B habent συγκλήσειν, quod libenter receperim.

Mox legimus: τὴν δὲ νῆσον ταύτην φοβούμενοι μὴ ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον σφίσι ποιῶνται, ὀπλίτας διεβίβασαν ἐς αὐτήν. valde displicet τὸν πόλεμον ποιῶνται, quasi Sphacteria universi belli sedes futura esset. Cogitabam ἐξ αὐτῆς τὸν πόλεμον resectis μὴ σφίσι ποιῶνται „ne Athenienses insulam sibi caperent vel suam facerent”. Sed vereor ut hoc Graecum sit. Fortasse scripsit: μὴ ἐξ αὐτῆς σφίσιν ἐπίθωνται.

Mox merito verba πρὸς τὸ πέλαγος in Bekkeri editione uncinis inclusa sunt.

Haud inutile esset omnia huiusmodi supplementa in unum colligere, ut iuvenes studiosi scholiastarum lineamenta tamquam in pinacotheca exposita intuentes a notis ad occulta pergentes quidquid eiusmodi etiam nunc in bonis auctoribus latet agnoscere et explodere consuescerent.

Pro κατελιγμένου recte Bekkerus κατελιγμένον.

Quid sibi vult utrumque καὶ in ΚΑΙ διεβίβαζον et in τελευταῖοι ΚΑΙ ἐγκαταληφθέντες. Hoc certe merum est scribae supplementum non intelligentis quam arcte τελευταῖοι ἐγκαταληφθέντες cohaereant.

In cap. 9. difficile dictu est quid Demosthenes fecerit quum τὰς τριήρεις ΠΡΟCεσαύρωσεν. Credo eum non πρὸς, sed πρὸ τῶν τριήρων σαυροὺς καταπῆξαι. Tum in καὶ τοὺς ναύτας ἐξ αὐτῶν ὤπλισεν ἀσπίσι τε φαύλαις καὶ οἰσυνίαις ταῖς πολλαῖς primum ἐξ αὐτῶν nōn suo loco positum est et garrulum interpretem arguit; deinde τε καὶ unde huc irrepserint difficile dictu est. Sensu quidem carent sed nulla causa fingi potest cur quisquam tam inutile pondus orationi adderet. Quid si aliquid ex-

eidit? v. ἔ. ἀσπίσι τε Φαύλαις καὶ (πέλταις) οἰσυῖναις ταῖς πολλαῖς.

Mox leviter mutata quam olim proposui correctione lego: ἢ ἐπισπάσσεσθαι ἢ αὐτοὺς προθυμήσεσθαι „sperabat se eos allecturum vel ipsos ultro conaturos”. Sed quid est ad quod allicientur aut quod ipsi conabuntur? ἀποβαίνειν scilicet. Atenim obstat quod non ἀποβαίνειν sed πειράσειν ἀποβαίνειν scriptum est. Dele mihi πειράσειν et omnia plana erunt. ἢ μάλιστα ἐκείνους προσεδέχετο ἀποβαίνειν ἐς χωρία — πετρώδη, σφίσι δὲ τοῦ τείχους ταύτῃ ἀσθενεστάτου ὄντος ἢ ἐπισπάσσεσθαι ἢ αὐτοὺς προθυμήσεσθαι. Quod litus scopulosum erat allicere eos cupiebat, quod murus infirmus ipsos descendere conaturos coniciebat.

In cap. 10. locus ita interpolatus est ut intelligi nequeat, καὶ οὐκ ἐν γῇ στρατός ἐστιν ἐκ τοῦ ὁμοίου μείζων. si verba sic capias ut ex collocatione capi debent, ἐκ τοῦ ὁμοίου μείζων verendum erit „pari ratione maior”. Sed quamquam fieri potest ut exercitus prout aequo vel iniquo loco pugnet plus minusve virium habeat, numerus, opinor, semper idem erit. Itaque non μείζων sed ισχυρότερος scripsisset. Verum enim vero nihil manifestius quam ἐκ τοῦ ὁμοίου sequentibus opponi et sensum notissimum habere ex aequo. Si utrumque significare voluisset „exercitum eum maiorem esse et tamen non terra pugnaturum ideoque minus aequo Marte certaturum” alio ordine usus esset καὶ οὐκ ἐν γῇ ὁ μείζων στρατός ἔσται ἐκ τοῦ ὁμοίου. Sed satis superque verborum; μείζων quantocius expellendum censeo.

In eodem capite quid sit φόβῳ ροβίου probe intelligo; quid autem φόβῳ νεῶν δεινότητος κατάπλου sibi vult? Et quo tandem ροβίῳ terreri possunt nisi navium? Haec igitur manum correctoris expectant, qui nos quid in δεινότητι lateat docebit.

Cap. 12. ἐπὶ πολὺ γὰρ ἐποίηι τῆς δόξης ἐν τῷ τότε τοῖς μὲν ἡπειρώταις μάλιστα εἶναι κτέ. In II. 8. solus G ἐπήγει. hic omnes in turpi errore consentiunt, qui quam antiquus sit ex Dione Cassio liquet, qui pro suo iudicio et ἐποίηι et ἐπήγει a Thucydide se mutuari credidit. Sed quoniam ἡ δόξα ἐπιέναι debet, ut in altero loco εὐνοια, τῆς δόξης videtur in τις δόξα mutandum.

Dativum commodi (ut vocant) adhibere maluit ne τοὺς μὲν ὑπειρώτας κτέ. ab ἐπῆει regi videretur. Sed incredibile est haec a Thucydide scripta esse. Satis superque iam ostendit qua parte belli Athenienses, qua Lacedaemonii praestarent, et perquam incommode haec superioribus per illud γάρ annectuntur.

Cap. 13. Λεγε εἰεῖν ἂΝ μηχαναῖς.

Pro ἀντιπρόρους scribendum ἀντίπρωροι deletο καί.

Mox nonnihil offensionis est in ὃ τι περ αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ. Intelligerem εἰ ὃ τι περ αὐτῶν ἐν τῇ νήσῳ ἦν ἀπολαμβάνοιτο, sed ὅτι παρ' αὐτὸ (propter calamitatem) οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ, vel ἅπερ δρῶντες — ὅτι οἱ ἄνδρες ἀ. ἐ. τ. ν. vel denique ὅτι οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο ἐν τῇ νήσῳ ὃ τι περ αὐτῶν ἦν παρεβοήθουν. Quid fieri oporteat viderint. acutiores; modo ne περ cum ὃ τι collocetur, neu αὐτῶν cum οἱ ἄνδρες, nisi alterum οἱ post ἀπελαμβάνοντο suppleatur. Mihi quidem hodie praestare videtur: ἅπερ — ὅτι αὐτῶν οἱ ἄνδρες ἀπελαμβάνοντο οἱ ἐν τῇ νήσῳ. — καὶ ἐν τούτῳ κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστος ᾧ μὴ τινὶ καὶ αὐτὸς ἔργῳ παρῆν.

In lib. II. 8. unde ἐπῆει mutuatum esse suspicor eum qui capiti 12 verba: ἐπὶ πολὺ — προέχειν adiecit, haec leguntur: ἐν τούτῳ τε κεκωλῦσθαι ἐδόκει ἕκαστῳ τὰ πράγματα ᾧ μὴ τις αὐτὸς παρέσαι, ubi ἐν τούτῳ videtur ad ἔργῳ, quod praecessit, pertinere. Quantum haec illis praestent non necesse est multis ostendere. Nam quae de universo belli apparatu pro rei dignitate apte dicuntur, eadem de uno proelio κομπωδέτερα videntur. Sed et orationem habent accuratiorem. Nam ut concedamus in ᾧ μὴ τινὶ errasse librarium, qui vel ᾧ τινὶ μὴ vel ᾧ μὴ τις ante oculos habebat, certe non ἕκαστος sed τὰ πράγματα ἐκωλύετο. Ceterum videri possit κεκωλῦσθαι melius hic cum παρῆν quam ibi cum παρέσαι congruere. Sed non ita est; nam in utroque loco finguntur singuli haec secum in medio certamine reputantes: εἰ μὴ ἐγὼ παρέσομαι κτέ. Vide autem quam ridicula sit apodosis quam hic legimus: εἰ μὴ ἐγὼ παρέσομαι κεκώλυμαι. Quid autem de κεκωλῦσθαι statuam nescio; malim quidem κεκωλύσεσθαι Thucydidi restituere. Thucydidi, inquam, nam eius imitatore, qui ne intellexit quidem quae imitatus est, valere iubeo; conferri possunt IV. 16. λελύσθαι et ἐσπεῖσθαι,

verum ibi ipsa induciarum verba quam proxime sequitur.

Cap. 18. partim fidenter partim in loco paene desperato aliquid audendum ratus haec lectoris iudicio commendo: σωφρόνων δὲ ἀνδρῶν, οἵτινες τὰγαθὰ ἐξ ἀμφιβόλων ἀσφαλῶς ἔθεντο καὶ ταῖς ξυμφοραῖς οἱ αὐτοὶ ξυνετώτερον ἢν προσφέρουσιν τοῦ πολέμου ἐν ᾧ ἢν ὥσιν ἢ καθ' ὅσον ἢν τις αὐτοῦ μέρος βούληται μεταχειρίζειν τούτῳ ξυνεῖναι, ἀλλ' ὥς ἢν αἱ τύχαι αὐτῶν ἡγήσωνται.

Quippe populus Atheniensium animos receperat et iam unusquisque paratus erat τὸ ἑαυτοῦ μέρος μεταχειρίζειν, sed prudentiores monentur ne cum illis stent, nam sic ξυνεῖναι interpretor. Est argumentum ad hominem ut vocant; quod nos ad aliam correctionem faciendam ducit sc. διὰ τὸ μὴ τῷ ὀρθουμένῳ αὐτοὶ πιστεύοντες ἐπαίρεσθαι. Αὐτοῦ enim ferendum non est, quoniam nec πόλεμος intelligi potest et si posset sensum nihil adiuvaret; αὐτοὶ dicit ut a reliquis distinguantur.

Cap. 20. pro μετρίως malim μετρίας.

Cap. 25. προσπλεύσαντες δὲ οἱ Ἀθηναῖοι καὶ Ῥηγῖνοι ὀρῶντες τὰς ναῦς κενὰς ἐνέβαλλον καὶ χειρὶ σιδηρᾷ ἐπιβληθείσῃ μίαν ναῦν — — μίαν ναῦν αὐτοὶ ἀπώλεσαν. De lacuna quam indicavi nemo dubitabit qui locum bis leget; causa negligentiae in vocum iteratione quaerenda est.

Cap. 27. ὠρμημένους τι τὸ πλέον. dele τό quod ex διττογραφίᾳ ortum est.

Cap. 28. ἐκ ΤΕ Αἴνου. Lege ἐκ ΤΗC Αἴνου.

Cap. 32. init. καὶ ante ἔτι ponendum, ante λαθόντες delendum.

Cap. 33. lege ΠΡΟθέοντες vel cum G ἐπιθέοντες; et mox mutato ordine et accentu, quem praeferunt A E F, assumpto οἱ καὶ ὑποσρέφοντες —. Cur τοῦ θαρσεῖν τὸ πλεῖστον εἰληφότες scripserit non perspicio. Praestare existimo τὸ θαρσεῖν τι πλεῖστον, nisi forte aliquid sub τὸ πλεῖστον lateat, quod τὴν ἀρχὴν vel ἀφορμὴν exprimat.

Cap. 51. ediderunt ποιησάμενοι — πίσεις καὶ βεβαιότητα ἐκ τῶν δυνατῶν μηδὲν περὶ σφᾶς νεώτερον βουλεύσειν — corrigo ὡς βεβαιότατα et ἐς σφᾶς.

Cap. 60. καὶ τῆς ἀρχῆς ἅμα προκοπτόντων ἐκείνοις. conicio ἐκείνων.

Cap. 61. extr. lege ἡ δοκεῖ — ΤΑ μὲν ΠΑΤσαι ἂν — ξυνδια-
CΩσαι. — τιμωρία γὰρ οὐκ εὐτυχεῖ δικαίως ὅτι καὶ ἀδικεῖται, οὐδὲ ἰσχύς βέβαιον διότι καὶ εὐελπι. Jam diu monui legendum: διότι καὶ ἀδικεῖται.

In cap. 63. pro διὰ τὸ ἤδη φοβεροῦς παρόντας Ἀθηναίους — lege: διὰ τὸ ἤδη φοβερὸν, τοὺς παρόντας Ἀθηναίους κατ' ἀμφότερα ἐκπλαγέντες. — pro ἕκαστός τι conicio ἕκαστοι. — pro ἀρετῇ ἀμυνοῦμεθα malim ἀνταμυνοῦμεθα. — ἦν δ' ἀπισήσαντες ἅλλοις ὑπακούσωμεν ὑπὲρ τοῦ τιμωρῆσθαι τίνα κἂν εἰ τύχοιμεν — γιγνοίμεθα. sic legendum; vulgo οὐ περὶ — ἀλλὰ καὶ ἄγαν εἰ τύχοιμεν.

Cap. 68. extr. ὥς οὐκ ἔγινετο τοῖς ἐπιβουλεύουσι πρᾶξαι ὃ ἔμελλον scribe ἔξεγενετο.

Cap. 86. lege οὐδ' ἂΝ σαφῇ τὴν ἐλευθερίαν νομίζω ἐπιφέρειν.

Cap. 87. εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα προῖσχομένου ἀδύνατοι μὲν φήσετε εἶναι, εὖνοι δ' ὄντες ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι διωθεῖσθαι καὶ τὴν ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον ἡμῖν φαίνεσθαι, δίκαιόν τε εἶναι οἷς καὶ δυνατὸν δέχεσθαι αὐτὴν τούτοις καὶ ἐπιφέρειν, ἄκοντα δὲ μηδένα προσαναγκάζειν. Tandem aliquando contigit ut nodum aenigmati solverem, quod mihi innumerabiles molestias peperit. Olim ad nescio quae transponendi artificia confugeram sed locum iterum iterumque respicienti subnascebatur usque suspicio in veram mali sedem nondum fuisse perventum. Nunc sine ulla dubitatione lego: εἰ δ' ἐμοῦ ταῦτα προῖσχομένου ἀδύνατοι μὲν φήσετε εἶναι, εὖνοι δ' ὄντες διωθεῖσθαι καὶ τὴν ἐλευθερίαν μὴ ἀκίνδυνον ἡμῖν (sic G) φαίνεσθαι κτέ. Scilicet ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι merum est magistelli commentum, qui non perspecto

auctoris sensu aliquid de suo inseruit. Quid enim? Num dicturi videbantur Acanthii: *μὴ κακώσης ἡμᾶς ὅτι ὑμᾶς διωθούμεθα?* Etiam si id suspicati essent praesertim quum nihil tale adhuc minatus esset Brasidas, certe suspicionem dissimulandam vidissent. Et vide quantum hoc sequentia debilitet. „*si a me petitis ne quam vobis iniuriam faciam*, testor Deos immortales me male faciendo vos in societatem nostram coacturum”. Quod etiam si dicere voluissent, num Graecum est *εὖνοι ὄντες ἀξιοῦμεν μὴ κακούμενοι διωθεῖσθαι* pro *μὴ κακοῦσθαι* ἐὰν διωθώμεθα vel *διωθεῖσθαι* ἀδεῶς? Sed bene factum quod, ut malefici solent, aliquid praetervidit falsarius, quo scelus patefieret. Nam unde pendent *φαίνεσθαι* et *δίκαιον εἶναι*? a *φῆσετε* scilicet. Audio, sed ut hoc fiat ante omnia necessarium est nullum aliud verbum intercedere. Apage igitur putidissima illa *ἀξιώσετε μὴ κακούμενοι*, εἴπερ *ἀξιοῦμεν τὸν Θουκυδίδην ὑπὸ τῶν ἀκαίρων γραμματοκυφώνων μὴ κακοῦσθαι*.

Mox legendum *προσεῖναι* Δ' ὅτι μοι pro *δέ τί μοι*.

Cap. 91. *μετ' Ἀριανθίδου*. G. *μετὰ Ῥιανθίδου*, dele θ.

Cap. 92. *πρὸς τε γὰρ τοὺς ἀσυγείτονας πᾶσι τὸ ἀντίπαλον καὶ ἐλεύθερον καθίσταται*. hoc est „quod est *ἀντίπαλον* idem etiam *ἐλεύθερον* fit”. sed *καὶ* lubenter omittam. Quae praecedunt *Ἀθηναίους δὲ καὶ προσέτι ὁμόρους ὄντας* — duobus vocabulis *καὶ προσέτι* commodè carere possunt, quod credo quemvis concessurum qui totam pericopen a *πάτριόν τε* ad *ἀγῶνος* *ἐλθεῖν* ter perleget.

Cap. 93. *ὥσπερ ἔμελλον* — quid facere an *ὥσπερ ἐλέγοντο*?

Cap. 98. lege *προτοῦ εἰώθωσι*. — dele *ἀμυνόμενοι*. — leg. *τῶν πολέμων* — *κατειργομένων*. — pro *ἐν ᾗ δέ, ἣν δέ*. — pro *οὐδ' αὖ, οὐδ' αὐτός*.

Cap. 102. *ὅτι ἐπ' ἀμφότερα* — *ᾤκισεν*. Amphipolis non erat insula in medio Strymone, sic enim nihil opus fuisset muro. Sed fluminis admodum tortuosi quasi in sinu iacebat. Qua vero apertum latus praebebat ibi murum a superiore ad inferiorem

partem ripae duxerant. Itaque Strymon non περιέρπει urbem sed παρέρπει et διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν non modo per se falsum est sed sive ad praecedentia sive ad sequentia referas nec causa erat cur Strymon huc vel illuc flueret, nec ἰδιότις murum duxerant, cui si Amphipolis flumine circumdata esset nulla occasio imo nullus locus relinquebatur. His rationibus motus scribendum censeo: ὅτι ἐπ' ἀμφοτέρω παραρρέοντος τοῦ Στρυμόνος ἢ ἔδει τοῦ περιέχειν αὐτὴν κτλ. Quod fluvius imperfectum reliquerat id Hagnon muro ducto non effecit ut esset περιφανής, sed unde evenit ut undique munita esset. Sed cur hoc per περιφανής expressit?

Sidney

(continuabitur).

m. Maio. 1873.

JULIANI LOCUS CORRECTUS.

Julianus ad Themistium scribens pag. 264. ut ostenderet τὸν φιλόσοφον βίον potiore esse quam τὸν ἐν πράξεσι componit inter se Socratem et Alexandrum atque ita dicit: ἐγὼ μὲν οὖν Ἀλεξάνδρου Φημι μείζονα τὸν Σωφρονίσκου κατεργάσασθαι. tum quaerit: τίς NTN ἐσώθη διὰ τὴν Ἀλεξάνδρου νίκην; — ὅσοι δὲ σώζονται νῦν ἐκ φιλοσοφίας διὰ τὸν Σωκράτην σώζονται. Interpres: *Cuinam hodie salutem Alexandri victoria peperit?* Lepidum est hodie post saecula septem. De Alexandri aequalibus haec dici palam est et statim addit: *nulli sunt quos Alexandri victoria reddiderit ditiores, sed quem sapientiore fecerit et continentiore nemo est.* Itaque pro τίς NTN corrig. τίς OTN.

C. G. C.

AD PHILODEMI LIBRUM X

περὶ κακιῶν

ET

THEOPHRASTI *Χαρακτῆρας ἡθικούς.*

SCRIPTIT C. G. COBET.

THEOPHRASTI Characteres et PHILODEMI de vitiis liber decimus.

Cum commentario edidit J. L. USSING Professor universitatis Hauniensis.
Hauniae 1868.

I.

AD PHILODEMUM.

Primum in Philodemi libro hic illic nonnulla paullo emendatiora dare iuvat.

In Col. II. Editor supplevit: τὰ δὲ δουλετόμενα σώματα, sed barbarum est δουλεύμενα σώματα pro δουλετόντα.

In Col. V. ἅμα δ' οὐδὲ διδάσκεισθαι ἀνάσχοιτ' ἄν, scribendum ex certa Graecitatis lege διδασκόμενός ἀνάσχοιτ' ἄν.

In Col. VII. τότε δὲ βεβλασφημημένους ὑπὸ τινων ἢ καθυβρισμένους. Scrib. τοτε δὲ βεβλασφημημένους.

In col. XIII. *** ὅτι τῆς πρότερον ὑπερφηφάνις ἀνεμίμνησεν.

διὸ καὶ Φασιν ἀχθόμενον αὐτὸν ἐπὶ τῷ σχεδὸν πάντας ἐπιχαίρειν πρὸς Ἀρχέλαον ἀπελθεῖν, aut de Agathone haec dicta sunt aut de Euripide, id quod mihi quidem multo veri similis videtur.

In Col. XVI. φοβεῖσθαι — μὴ ποθ' οὐ; ὑπερορᾷ τις εἰς τοῦ-
τοῦτ' αὐτὸν ἢ τύχη ποιήσῃ ἵπποφεύγειν. Supplendum: ἘΠΙ
τοῦτοῦτ' — ΚΑΤΑΦεύγειν, nam sic Graecis omnibus consue-
tum est dicere, et ipse Philodemus Col. XX. ὅταν ἀτυχήσωσι
Φωρῶνται κατὰφεύγοντες ἐπὶ τοὺς τυχόντας.

In Col. XVII. ἀρρωστοῦντ' αὐτὸν ἐπισκεπτομένου φίλου μὴ λέ-
γειν πῶς ἔχει μὴδ' αὐτὸς ἐπισκεπτόμενός τινα τοιοῦτό τι προσεπε-
ρωτῆσαι: itaque Philodemus quoque neglecto usu Veterum pro
ἐπισκοπεῖσθαι utebatur sequiorum forma ἐπισκέπτεσθαι. Nemo
Atticorum in ea re aliter dicebat quam ἐπισκοπεῖσθαι. Non minus
lepide quam vere Philemon (Stob. *Floril.* 100. 5.)

πολὺ μείζον ἐς τοῦ κακῶς ἔχειν κακόν

τὸ καθ' ἕνα πᾶσι τοῖς ἐπισκοπουμένοις

δεῖν τὸν κακῶς ἔχοντα πῶς ἔχει φράσαι.

et in frequenti omnium usu ἐπισκοπεῖσθαι semper est *visere aegrotantem*. Hinc apud Demosthenem pag. 113, 25 iocus Phi-
lippi, qui τοῖς Ὀρείταις ἐπισκεψομένους ἔφη τοὺς στρατιώτας πε-
πομφέναι [κατ' εὐνοίαν]· πυνθάνεσθαι γὰρ αὐτοὺς ὡς νοσοῦσι [καὶ
σασιάζουσιν ἐν αὐτοῖς], συμμαχῶν δ' εἶναι καὶ φίλων ἀληθινῶν ἐν
τοῖς τοιοῦτοις καιροῖς παρεῖναι. Male sit insulso sciolo, qui tam
bonum dictum duplici emblemate perdidit. Nemo aegrotantem
visit nisi κατ' εὐνοίαν et additum καὶ σασιάζουσιν leporem omnem
ex ambiguo sensu τοῦ νοσεῖν quaesitum perimit.

In Col. XX. lepidissime dicitur διότι περὶ τοὺς πολυμαθεῖς
ὁσμαι μόνον εἰς πολλῶν, οὐ κατοχαί, καὶ τὰποτεύματα
περίεσιν τῶν παιδευμάτων οὐ τὰ κατορθώματα. De *leviter tinctis*
ὁσμαι, de *penitus imbutis* κατοχαί percommode et scite dictum est.

In Col. XXI. τὸν δὲ σεμνοκόπον καὶ τότε καὶ νῦν πάντως ψέ-
γοντες. non credo Graecum esse σεμνοκόπον sed σεμνόκομπον,
unde σεμνοκομπεῖν apud Aeschylum est Athen. p. 447. c.

κάσεμνοκόμπει τοῦτ' ἐν ἀνδρείᾳ σέγγη.

In Col. XXII. ἐγὼ γὰρ οἶδά τι ΠΛΕΟΝ τούτου ὅτι οὐδὲν οἶδα; imo vero ΠΛΗΝ τούτου. et post pauca: καὶ μὴ ψιλῶς ὀνομάζειν ἀλλὰ Φαῖδρος ὁ καλὸς καὶ Λυσίας ὁ σοφὸς καὶ ῥήματ' ἀμφίβολα τιθέναι χρΗCΤΟΝ ἡδὺν ἀφελῇ γενναῖον ἀνδρεῖον καὶ παρεπιδείκνυσθαι ἌCμένως σοφὰ προσάπτειν Δ' ἌΛΛΟΙC ὡς Ἀσπασία καὶ Ἰσχομάχῃ Σωκράτης, equidem sic suppleverim: χρΤCΟΤΝ pro χρῆσόν tum καὶ παρεπιδείκνυσθαι ΜΕΝ ὩC σοφὰ προσάπτειν δ' ἙΤΕΡΩΙ.

In fine Editor supplevit: ἐδοκιμ(άσθης ἂν εἰ σὲ ἤρῃσαντο). quod imprudenti excidit pro εἴλοντο. Conclamatus locus est et nulla supplendi spes superest.

In Col. XXIII. καὶ διανεύειν ἄλλοις ποτὲ δ' ἀνακΑΚΚάζειν tralaticio librorum errore scriptum est pro ἀνακΑΓΧάζειν.

His scriptis Volumina Herculanensia Oxonii edita inspexi et cum editis contuli. Si quid memorabile inveni paucis notabo.

In Col. VIII. est τάρχαῖον πρόσωπον non τὸ ἀρχαῖον.

In Col. XIII. Μακεδόνες ἀπολιπόντες αὐτὸν πρὸς Πύρρον ἈΠέ-
cησαν. In papyro est: ΜΕτέcησαν.

In Col. XIV. Τιμοκρέων ὁ Σερίφιος ὑπερήφανος ὢν πρὸς τὸν ὅτ' εἰσῆει πυνθανόμενον ποταπὸς ἐστίν „Τοῦ κήρυκος, εἶπεν, ἀκούσει μικρὸν ὕcερον.” διαδοθέντος δὲ τοῦ . . . . ντος οὕτως ἀντέκοψε τοῖς θεωροῦσιν κτέ. Animi causa proponam primum hominum doctorum mirificas quasdam hariolationes, quibus veram lectionem, quae simplicissima est, opponam. Coniecit aliquis:

διαδοθέντος δὲ τοῦ ἄθλου ἐντός.

alius:

παραδοθέντος δὲ τοῦ γιγγράντος.

alius:

παραδοθέντος δὲ τοῦ ἀνεμόμεντος.

alius denique:

ἀναδοθέντος δὲ τοῦ διὰ παντός.

Sardi venales, ut aiunt, *alius alio nequior*. Scatent Commentarii in Theophrastum correctiunculis istiusmodi, quae nec coelum nec terram tangunt. Nullius ullam rationem umquam

habiturus γεύματος χάριν has solas quatuor coniecturas proferre satis esse existimaui. At quid tandem scripserat Philodemus? Oxonienses ediderunt:

ΑΔΟΘΕΝΤΟCΔΕΤΟΤΝΕ . . ΕΝΤΟC
ΟΤΤΩCΑΝΤΕΚΟΥΕΤΟ . . ΘΕΝΡΟΤ
CIN.

duae literulae perierunt: quid latet? nihil aliud quam ΔΙαδο-
θέντος δὲ τοῦ ΛΕΧΘέντος. *Dictum* Timocreontis sparsum per
omnes gravem arrogantī hominī invidiam conflavit.

Plane gemellum est quod narrat Valerius Maximus VII. 5. 2.
„P. Scipio Nasica — cum aedilitatem curulem adolescens pe-
teret manumque cuiusdam rustico opere duratam more candida-
torum tenacius apprehendisset ioci gratia interrogavit eum » num
manibus solitus esset ambulare.” *Quod dictum a circumstantibus
exceptum ad populum manavit* causamque repulsae Scipioni attu-
lit.” διεδόθη δὲ τὸ λεχθὲν καὶ οὕτως ἀντέκοψε τοῖς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
ὥς τε τῆς ἀρχῆς ἀποτυχεῖν.

In Col. XVII. τοιοῦτος γὰρ ἐστίν, φησὶν ὁ Ἀρίσταν, οἷος ἐν τῇ
μάκτρᾳ θερμὸν ἢ ψυχρὸν αἰτεῖν μὴ προανακρίνας τὸν συμβεβηκότ'
εἰ καὶ κεῖ(NOC ταὐτὸ θέλει). Rectius, credo, supplebitur: εἰ καὶ-
κεῖ(NΩΙ οὕτω δοκεῖ).

In col. XVIII. ὁ αὐθάδης δι' οἵησιν δὲ (ἡγ)οούμενος φρονεῖν in
Codice est δι' οἵησιν δὲ ΤΟΤ ΜΟΝΟC φρονεῖν.

Post pauca: καὶν προσερωτήσῃ τις τί μέλλει ποιεῖν „Οἶδ' ἐγώ.”
λέγειν καὶν μέμψηται τις ἘΠΙΜειδιῶν „Ἐμὲ σύ;” non solent
homines de genere hoc ἐπιμειδιᾶν, quod blandius est, sed con-
temtim ἽΠΟμειδιᾶν. Itaque sic expleri lacuna debuerat.

In Col. XXIV. in papyraceo libro est: πάντα γὰρ δεινὸς σὺ
ἀπεργάσασθαι, non quod editur δεινὸς σὺ εἶ. et in sq. versu:
καὶν συνέλθῃ ΤΟΝ καταπληττόμενον ἐμφαίνει, non αὐτόν. et
rectissime sic dicitur ἐμφαίνει τὸν καταπληττόμενον pro κατα-
πλήττεσθαι προσποιεῖται vehementer admirantiz speciem praebet.

Post pauca pro ΚΑΙ ΔΙΑγελάσαντος „Ὅρθῳς μου καταφρονεῖς

τηλικούτος ὢν· καὶ γὰρ αὐτὸς ἐμαυτοῦ." In Codice est καΔΑ-
γελάσαντος sed KA duobus punctis superscriptis ut expungenda
notata videbis et I inter Δ et A additum, ut sit ΔΙΑγελάσαν-
τος, quod unice verum est, namque καταγελᾶν quidem impu-
dentis est et rusticum.

Rectissime fecit Editor quod hasce Philodemi lacinias quam-
quam laceras et passim ineptis supplementis interpolatas ut
tamquam in paludoso solo vix sit ubi firmiter consistas, cum
Theophrasti reliquiis composuit. Luculenter enim ex iis apparet
quo pacto Rhetor nescio quis ex integro Theophrasti libro haec
excerpta delibaverit. Theophrasti ipsius verba ut plurimum
resecuit, sed ubi is, cuius ingenium describitur, veluti agitur
in scena et agens aliquid aut loquens inducitur, ea omnia se-
dulo delegit et composuit in unum *servatis diligenter* (quod
maximi momenti est) *ipsis elegantissimi scriptoris verbis*. Nullo
negotio aliquis ex Philodemo simillima Theophrasteis excerpserit:
veluti: ὁ δὲ αὐθάδης τοιοῦτός τις οἷος ἐν τῇ μάκτρα θερμὸν ἢ
ψυχρὸν αἰτεῖν μὴ προανακρίνας τὸν συμβεβηκότ' εἰ κἀκείνῳ οὕτω
δοκεῖ. καὶ παῖδα πριάμενος μὴδὲ τοῦνομα προσερωτῆσαι μὴτ' αὐτὸς
θέσθαι, καλεῖν δὲ παῖδα καὶ μὴδὲν ἄλλο. καὶ τὸν συναλείψαντα
μὴ ἀντισυναλείφειν. καὶ ξενισθεῖς μὴ ἀντιξενίσαι. καὶ θύραν ἄλλο-
τρίαν κόπτων ἐπερωτήσαντος τίς ἐστιν μὴδὲν ἀποκρίνεσθαι μέχρι ἂν
ἐξέλθῃ. καὶ ἀρρωσοῦντ' αὐτὸν ἐπισκεπτομένου φίλου μὴ λέγειν πῶς
ἔχει μὴδ' αὐτὸς ἐπισκεπτόμενός τινα τοιοῦτό τι προσεπερωτῆσαι
καὶ γράφων ἐπισολῇν τὸ χαίρειν μὴ προσγράψαι μὴδ' ἐρῶσθαι τε-
λευταῖον. Et post pauca:

Ὁ δ' αὐθέκατος τοῖσδε τις οἷος μὴδενὶ προαναθέμενος ἀποδη-
μεῖν ἀγοράζειν πωλεῖν ἀρχὴν μετιέναι τᾶλλα συντελεῖν, κἂν προσ-
ερωτῆσῃ τις τί μέλλει ποιεῖν „Οἶδ' ἐγώ." λέγειν κἂν μέμψηται
τις ὑπομειδιῶν „Ἐμὲ σύ;" et paucis interpositis:

Ὁ δ' εἴρων τοῖσδε τις ἐστὶν οἷος προσκαλούμενος εἰς κοινολογίαν
φοβεῖσθαι καὶ τἀλάχιστα φάσκειν ἄπορα καταφαίνεσθ' ἑαυτῷ. καὶ
διαγελάσαντος „Ὁρθῶς μου καταφρονεῖς τηλικούτος ὢν, καὶ γὰρ
αὐτὸς ἐμαυτοῦ." καὶ „Νέος ὄφελον εἶναι καὶ μὴ γέρον ἴν' ἐμαυ-
τὸν ὑπέταξά σοι. καὶ τῶν συμπαρόντων του ὁ, τιδήποτε εἰπόντος —
ἐπιφανεῖν τὰς χεῖρας ἀνατείνας „Ὅς ταχὺ συνήκας, ἀλλ' ἀφύης
ἐγὼ καὶ βραδὺς καὶ δυσαίσθητος." καὶ προσέχειν μὲν διαλεγομένῳ

καὶ ἐγχαύσκειν εἶθ' ὑποκινάδειν καὶ διανεύειν ἄλλοις καὶ ἀνακαυχάζειν. et plura his similia, quae ad formam τῶν Θεοφράστου χαρακτήρων quam proxime accedunt nisi quod multo minus lepida et venusta sunt neque tam scita et eleganti sermone scripta.

Nonnumquam tamen is, qui ex Theophrasto ipsas morum notationes excerpserit caeteraque resecurit, unam et alteram Theophrasti observationem in sua Excerpta transtulit. Haec nunc fere video a caeteris quasi genuina non sint seiungi, sed ipsa cogitandi et dicendi forma incredibili lepore condita καὶ τὴν Ἀττικὴν χάριν ἀποπνέουσα Theophrastum auctorem facile arguit, ut in cap. I. τοιαύτας Φωνὰς καὶ πλοκάς καὶ παλλιλύγας εὐρεῖν ἔστι τοῦ εἴρωνος· τὰ δὲ τῶν ἡθῶν μὴ ἀπλᾶ ἄλλ' ἐπίβουλα φυλάττεσθαι μᾶλλον δεῖ ἢ τοὺς ἔχεις. et in cap. III. παρασείσαντα δὲ δεῖ τοὺς τοιούτους τῶν ἀνθρώπων καὶ διαράμενον ἀπαλλάττεσθαι ὅστις ἀπύρετος βούλεται εἶναι. et in cap. VI. ἐργῶδεις δ' εἰσὶν οἱ τὸ σῶμα εὐλυτον ἔχοντες εἰς λοιδορίαν καὶ φθελγόμενοι μεγάλη τῇ Φωνῇ ὥστε συνηχεῖν αὐτοῖς τὴν ἀγορὰν καὶ τὰ ἐργαστήρια. et in cap. VIII. τῶν τοιούτων ἀνθρώπων τεθαύμακα τί ποτε βούλονται λογοποιῶντες· οὐ γὰρ μόνον ψεύδονται ἀλλὰ καὶ ἀλυσιτελῶς ἀπαλλάττουσιν· πολλάκις γὰρ αὐτῶν οἱ μὲν ἐν τοῖς βαλανείοις περισάσεις ποιοῦμενοι θαιμάτια ἀποβεβλήκασιν, οἱ δ' ἐν τῇ σοφῇ πεζομαχίᾳ καὶ ναυμαχίᾳ νικῶντες ἐρήμους δίκας ἀφλήκασιν· εἰσὶ δ' οἱ καὶ πόλεις τῇ λόγῳ κατὰ κράτος αἰροῦντες παρεδειπνήθησαν. quae omnia ita redolent et resipiunt Atticam ingenii festivitatem et dictionis Atticae lepores veneresque sic referunt gratiamque spirant ut absurdum sit existimare haec ab alio quam a Theophrasto ita scribi potuisse.

Quis praeter Athenienses, ut hoc solo utar, noverat quid esset παραδειπνήθηναι et rem ludicram tam iocoso verbo appellitabat? Praeter Theophrastum unum testem habet Amphidem Comicum Athenaei pag. 423 A.

παραδειπνημένοι, παῖδες, πάλοι.

ut in Plauti *Menaechmis* Penicillus III. 1, 13:

si id ita esset non ego hodie perdidissem prandium.

Graece dixeris:

οὐ γὰρ ποθ' οὕτως ἂν παρεδειπνήθην ἐγώ.

Nunc ad ipsos Χαρακτῆρας accedamus.

II.

AD THEOPHRASTI CHARACTERES.

Tres omnino esse Codices, unde crisis Theophrastei libelli tota pendeat, ac caeterorum omnium, qui permulti supersunt, nullum prorsus esse usum neque adeo ullam eorum rationem haberi oportere omnes consentiunt. Hos ego omnes quanta maxima potui diligentia cum pulvisculo excussi: Parisinum A. 2977. membranaceum saeculi X. et Parisinum B. 1883. item in membranis scriptum aetatis eiusdem, ac tertium Palatinum in Bibliotheca Vaticana.

Palatini Codicis scripturas exhibui in Mnemosyne VIII. anno 1859. p. 310 sqq. Parisinorum lectiones a me fideliter enotatas identidem ubi usus feret expromam.

Cap. I. Εἰρωνείας.

καὶ ἐπὶ τοῖς καθ' ἑαυτοῦ λεγομένοις πρὸς τοὺς ἈΔΙΚΟΥμένους καὶ ἀγανακτοῦντας πρῶως διαλέγεσθαι.] Res ipsa et vitae consuetudo ducit ad veram scripturam hanc: πρὸς τοὺς ΔΙΗΓΟΥμένους καὶ ἀγανακτοῦντας. Si quis cui maledixit, numquam deesse solent qui id ad eum sedulo deferant, atque id proprie διηγέσθαι τι πρὸς τινα appellatur. Rectissime Simonides εἰπόντος τινὸς ὅτι πολλοὶ αὐτὸν παρ' αὐτῷ κακῶς λέγοιεν Οὐ παύσει, ἔφη, ποτὲ σὺ τοῖς ὡςί με βλασφημῶν; quid sit πρῶως διαλέγεσθαι optime docebit Xenophontis locus in *Αναβάσι* I. 5. 14. ὁ δ' ἐχαλέπαινεν ὅτι αὐτοῦ ὀλίγου δεήσαντος καταλευσθῆναι πρῶως λέγοι τὸ αὐτοῦ πάθος.

Ibid. μηδὲν ὧν πράττει ὁμολογῆσαι ἀλλὰ φῆσαι βουλευέσθαι, unice verum est βουλευέσθαι. Habent enim hoc εἰρωνες omnium temporum ut σκέψομαι et βουλευέσομαι sit illis semper in ore. Post pauca de eodem: καὶ τὰ μὲν ΚΕΥΘΕΘΑΙ φάσκειν, τὰ δ' οὐκ εἶδέναι. Menander a Casaubono laudatus (Stob. Floril. 22. 9.)

οἱ τὰς ὀφρῦς αἶροντες ὡς ἀβέλτεροι
καὶ ΚΕΥΘΟΜΑΙ λέγοντες· ἄνθρωπος γὰρ ὧν
σκέψει τι περί του;

sic enim fastidiose et contemtim dixit non quod editur σκέψει τί περί τοῦ;

Diserte βουλεύεσθαι in Parisino A scriptum est: B cum vulgata consentit. Uterque σκέψασθαι habet tralaticio errore.

Ibid. καὶ μὴν οὐ ταῦτα πρὸς ἐμὲ διεξήκει. — ὅπως δὲ σοὶ ἀπισήσω ἢ ἐκείνου καταγνώ ἀποροῦμαι.] Scribendum οὐ ταῦτα πρὸς ἐμὲ, et ὅποτερον δὲ σοὶ ἀπισήσω. Non est enim Attica compositio ἀπορῶ (ἀποροῦμαι) ὅπως — ἢ, sed πότερον (ὀπότερον) — ἢ.

Ibid. ἀλλ' ὅρα μὴ σὺ θᾶττον πισεύης.] Nihil haec faciunt ad rem. Equidem τὸν εἴρωνα dixisse suspicor: ὅρα μὴ σὺ θᾶττον ἘπίστευCAC. Fortasse, inquit, tu paullo citius haec vera esse credidisti, id est: fortasse nihil est in his veri. Sic enim εἴρωνες etiamnunc amant dicere.

Cap. II. Κολακείας.

τὸν δὲ κόλακα τοιοῦτόν τινα ὥς πορευόμενον ἄμα εἰπεῖν „Ἐνθυμῇ ὡς ἀποβλέπουσι πρὸς σέ οἱ ἄνθρωποι; τοῦτο οὐδενὶ τῶν ἐν τῇ πόλει γίγνεται πλὴν ἢ σοί.] Uterque liber ἄμα πορευόμενον. Tum ἀττικισί scribendum ἐνθυμΕΙ, et ἀποβλέπουσιν ΕΙC σέ, ut usitatum est dicere. Cf. cap. idem sub finem: καὶ ΕΙC ἐκεῖνον ἀποβλέπων τοῖς ἄλλοις λαλεῖν, et passim alibi. In fine A exhibet πλὴν ἢ σοί, B. melius πλὴν σοί.

ἡὺδοκίμεις χθὲς ἐν τῇ σοφῇ· πλείονων γὰρ ἢ τριάκοντ' ἀνθρώπων καθημένων καὶ ἐμπεσόντος λόγου τίς εἴη βέλτιστος ἀπ' αὐτοῦ ἀρξάμενους πάντας ἐπὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ κατενεχθῆναι.] Apparebit melius mendum in his verbis latens si rectam orationem reposueris. Adulator ipse ita dixerat: ἐμπεσόντος λόγου τίς εἴη βέλτιστος ἀπ' ἘΜΟΤ ἀρξάμενοι πάντες ἐπὶ σέ κατηνέχθησαν, id est noto Atheniensium usu, πάντες, ἐγὼ δὲ πρῶτος ἀπάντων. Itaque corrigendum: ἀφ' αὐτοῦ ἀρξάμενους πάντας.

Praeterea pro καθημένων dedisse Theophrastum de more suspicor ΣΤΓκαθημένων, quod semper ponitur de iis qui una sedentes inter se confabulantur.

Ibid. καὶ λέγοντος δὲ αὐτοῦ τι τοὺς ἄλλους σιωπᾶν κελεῦσαι

καὶ ἐπαινέσαι δὲ ἀκούοντος καὶ ἐπισημῆνασθαι δὲ ἐπὶ πᾶν παύσεται ὁρθῶς.] Antiqua et vera scriptura mihi haec fuisse videtur: ἐπαινέσαι δὲ ἡ Αἰδοντος καὶ ἐπισημῆνασθαι δὲ ἐπὶ πᾶν παύσεται, expuncto ὁρθῶς. *Cantantis* laudat vocem, et ubi fecit cantandi finem manibus plaudit. Sic demum perspicuum est quid sit ἐπὶ πᾶν παύσεται. *Plaudendi* verbum ἐπισημαίνεσθαι cum ὁρθῶς componi non potest. Quis est autem adulatori opportunior quam ὁ ἐν συμποσίῳ ἄδων? et quid est in Graecorum conviviis usitatius?

Pro ἀκούοντος in Parisino A est ἀκόντος sed inter τὸν et τος interpositus est accentus gravis ὄν significans, ut sic ἀκόνοντος. B. ἀκούοντος.

Ibid. τὸν κόλακα ἔτι θεάσασθαι ΠΑΝΤΑ καὶ λέγοντα καὶ πράττοντα ὩΙ χαριεῖσθαι ὑπολαμβάνει.] Sic Parisini A. B. soloece, nec melius est quod editur EI χαριεῖσθαι. Corrigendum ΠΑΝ pro πάντα. Perinde bene dicitur ἀττικισί et πάντα ποιεῖν, δρᾶν, λέγειν, et πᾶν. Plato in *Gorgia* pag. 479. C. ὅθεν καὶ πᾶν ποιοῦσιν ὥς τε δίκην μὴ δίδόναι. Cf. Heind. ad *Phaedonem* pag. 114. C.

Cap. III. Ἀδολεσχίας.

ὁ δὲ ἀδολέσχης τοιοῦτός ἔστιν οἷος ὃν μὴ γινώσκει κτέ.] Corrig. τοιοῦτός TIC οἷος, ut ubique. In his ἔστι tam supervacaneum est quam τις necessarium.

Ibid. καὶ εἰ ποιήσειεν ὁ Ζεὺς ὕδωρ [πλεῖον] τὰ ἐν τῇ γῇ βελτίω ἔσεσθαι.] reseca importunum et molestum πλεῖον, quod nunc quidem nihil omnino ad rem. Aristophanes noto loco:

δεῖται δὲ καὶ τῶν καρπίμων ἄττα μὴ ᾿τι πρῶα
ὕδωρ γενέσθαι κάπιπνεῦσαι βόρειον αὐτοῖς.

In Parisino A. ὕδωρ πλεῖον scriptum est, in B. πλεῖον abest.

Cap. IV. Ἀγροικίας.

καὶ ἀριστῶν δὲ ἅμα τοῖς ὑποζυγίοις ἐμβαλεῖν καὶ κόψαντος τὴν θύραν ὑπακοῦσαι αὐτός.] In optimis libris est ἐμβαλεῖν τὴν θύραν ὑπακοῦσαι αὐτός, in aliis sunt lectorum coniecturae: alius enim τὸν χόρτον de suo addidit, alius καὶ κόψαντος. Recte uterque,

nam prorsus necessaria illa sunt neque ullo modo abesse possunt. Ex archetypo incertum quo casu post ἐμβαλεῖν versiculus unus intercidit:

τὸν χόρτον καὶ τοῦ κόψαντος

namque sic καὶ τοῦ κόψαντος vel καὶ κόψαντός τινος necesse scribi est. Fieri non potest ut τινος vel τοῦ omittatur, si quis ositium pulsaverit.

Ibid. καὶ τὸ ἀργύριον δὲ παρὰ τοῦ λαμβάνων ἀποδοκιμάζειν — καὶ ἕτερον ἄλλαττεσθαι]. Permoestum est τό in verbis τὸ ἀργύριον: expuncto articulo reponam καὶ ἀργυρίδιον δέ. Praeterea in ἄμα ἀλλάττεσθαι neque ἄμα sanum est neque simplex ἀλλάττεσθαι. Utrique malo medeberis corrigendo: καὶ ἕτερον ἄνταλλάττεσθαι. Cur ἄμα sit vitiosum rei natura declarat: ἀποδοκιμάζει γὰρ τις πρῶτον εἶθ' ἕτερον ἀνταλλάττεται.

Ibid. καὶ εἰς ἄστυ καταβαίνων ἐρωτῆσαι τὸν ἀπαντῶντα πόσου ἥCAN αἱ διφθέραι καὶ τὸ τάριχος]. Non hoc curant rustici nec sciscitantur sed πόσου ΕΙCIN.

Ibid. καὶ εἰ σήμερον ὁ ἀγὼν νομηνίαν ἄγει] pro ἀγὼν video doctos homines ἄρχων reponentes, sed sic πλέον θάτερον ποιῶσιν et augent molestias. Νομηνίαν ἄγειν est ἑορτάζειν καὶ ἀργεῖν, feriari et opere omni abstinere: ὁ ἀγὼν nil aliud significare potest quam ludos. Quaerit igitur homo rusticus rusticano verbo an nulli ludī hodie agantur in Urbe.

καὶ εἰπεῖν ὅτι εὐθύς βούλεται καταβὰς ἀποκείρασθαι]. Verba sunt transposita praeter rei naturam et dicendi usum. Restitue naturae ordinem sic ut scribas: ὅτι βούλεται εὐθύς καταβὰς ἀποκείρασθαι. Eodem modo dicebant εὐθύς γενόμενος, εὐθύς ἰδὼν et sim. plura, quae verbo alieno interposito dirimi non possunt.

Ibid. καὶ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ παρὶν κομίσασθαι παρ' Ἀρχίου τοῦς παρίχους]. Duo hic homines simul loquuntur: Theophrastus, qui dicit ἀττικισί et venuste τῆς αὐτῆς ὁδοῦ, et lector nescio quis qui docet ea verba idem significare atque παρίων. Poterat et ἐν παρόδῳ dare aut ὁδοῦ πάρεργον: namque omnia haec ἀττι-

κισί dicuntur τῆς αὐτῆς ὁδοῦ. Itaque inepte abundans παριών expellemus. Idem olim Casaubonus iusserat, sed nemo optime monenti obtemperavit. Audi ipsum: „*ex Theophrasti verbis potest sine damno sententiae abesse vox παριών. ac paene illam inducendam censuerim. Nam ita loqui solent scriptores Attici: τῆς αὐτῆς ὁδοῦ. inquam, non, παριών τῆς αὐτῆς ὁδοῦ.*” deinde exempla apponit. Verissima haec omnia sunt et rectissime monenti parendum.

Atticorum imitatores nonnumquam et ipsi τῆς αὐτῆς ὁδοῦ dicebant, ut Aristides Tom. II. pag. 502. τῆς αὐτῆς ὁδοῦ δηλῶν ὅτι καὶ ἑτέρους ἀπεκτονῶς εἶη, satis inepte, ut vides, pro *stimul*, ἄμα. Multo melius Scholiastes ad Odyss. H. 29.

τοίγαρ ἐγὼ τοι, ξεῖνε πάτερ, δόμον ὃν με κελεύεις

δείξω ἐπεὶ μοι πατὴρ ἀμύμονος ἐγγύθι ναίει.

annotavit: *προσαγωγὴν πάνυ. οὐ γὰρ τὴν ἰδίαν χρείαν καταλιπούσα ὑπουργήσειν Φησὶν, ἀλλὰ τῆς αὐτῆς ὁδοῦ δεῖξιν τὸ ζητούμενον.*

Cap. V. Ἀρεσκείας.

παρακληθεὶς δὲ πρὸς δίκαιαν μὴ μόνον ᾧ πάρεσι βούλεσθαι ἀρέσκειν ἀλλὰ καὶ τῷ ἀντιδίκῳ ἵνα κοινὸς εἶναι δοκῇ]. In utroque Parisino est ἵνα κοινὸς εἰς εἶναι δοκῇ, in quo latet κοινός TIC εἶναι δοκῇ, ut in tali re dici assolet. Exempla passim obvia praesertim apud Demosthenem et Aeschinem caeterosque oratores.

Ibid. κελεῦσαι καλέσαι τὰ παῖδια τὸν ἐσιῶντα καὶ εἰσιόντα Φῆσαι σύκου ὁμοιότερα εἶναι τῷ πατρὶ καὶ προσΑΓόμενος Φιλῆσαι καὶ παρ' αὐτὸν καθίCτασθαι]. Primum *aoristo* opus est *προσαγαΓόμενος*. Permiscuntur haec inter se ubique locorum *ἀγών* — *ἀγαγών*, *ἀγόμενος* — *ἀγαγόμενος*, *βάλλων* — *βαλὼν*, *λείπων* — *λιπὼν*, *πειθόμενος* — *πιθόμενος*, *φεύγων* — *φυγὼν* et complura alia, sed nullus, opinor, locus est ubi sit dubia et anceps optio. Luce clarius est sitne *praesentis* forma sententiae apta ac necessaria an *aoristi*. Deinde ex καθίCτασθαι exime unam literulam vitio natam, ut fiat καθίCασθαι. Homo blandus sui regis pullos *gremio complexus* (*προσαγαγόμενος*) osculatur et iuxta sese assidere iubet (*Φιλεῖ καὶ παρ' αὐτὸν καθίCεται*). Notus est usus verbi παρακαθίCεσθαι pro iuxta sese sedere iubere, ut in nobili

loco Leocrateae §. 145. pag. 167, 42. ἐχρῆν — εἰ καὶ περὶ οὐδενὸς ἄλλου νόμιμόν ἐστι παῖδας καὶ γυναῖκας παρακαθισαμένους ἑαυτοῖς τοὺς δικαστὰς δικάζειν ἀλλ' οὖν περὶ προδοσίας γε κρίνοντας οὕτως ὅσιον εἶναι τοῦτο πράττειν. Nihil autem interest inter παρακαθιστάμενοι ἑαυτοῖς et παρ' ἑαυτοὺς καθιστάμενοι. Καθιστάναι vero et καθίστασθαι plane ab hoc argumento aliena esse quid multis verbis ad demonstrandum opus est?

Ibid. δεινὸς κτήσασθαι — καὶ αὐλαίαν ἔχουσιν Πέρσας ἐνυφασμένους]. In tali re aliter Attici, quos Theophrastus dicendi magistros habet, aliter Graeci et Graeculi sequiorum temporum loqui solent. Attici dicebant αὐλαίαν Πέρσας ἐνυφασμένῃν, sequiores Πέρσας ἐνυφασμένον ΟΤΟ ΕΧΟΤΕΑΝ. Exemplorum plena sunt omnia. Satis est exempli in hoc uno: ἐώρων δ' αὐτὸν τὸν Φίλιππον τὸν ὀφθαλμὸν ἐκκεκομμένον, τὴν κλεῖν κατεαγότα, τὴν χεῖρα, τὸ σκέλος πεπηρωμένον. Omnes sic Attici summa constantia. Utrum igitur a Theophrasto scriptum putemus? Sine controversia ipse dederat: καὶ αὐλαίαν Πέρσας ἐνυφασμένην, idque postea nescio quis ad suae aetatis consuetudinem refinxit.

Ibid. continuo sequitur: καὶ αὐλίδιον παλαιστριαῖον κόνιν ἔχον καὶ σφαιριστήριον καὶ τοῦτο περιῖδον ΧΡΗ ΝΤΝ ἀεὶ τοῖς φιλοσόφοις, τοῖς σοφισταῖς, τοῖς ὀπλομάχοις, τοῖς ἁρμονικοῖς ἐνδείκνυσθαι]. In χρῇ νῦν latet Theophrasti manus κυχράναι commodare: alii χρῆσαι reposuerunt, sed vel propter ἀεὶ additum prope necessaria est praesentis forma κυχράναι. Praeterea mendosum est αὐλίδιον παλαιστριαῖον, quod quid sit nemo dixerit. In παλαιστρίαῖον vera lectio, si quis hoc agit, pellucet. Nempe παλαιστρίδιον Theophrasti manus est, qua semel reperta αὐλίδιον lubenter sciolo qui addidit reddemus. De eadem re in fine capituli dicitur τούτου ἐστὶν ἡ παλαιστρα. Unum etiam mendum superest: παλαιστρίδιον κυχράναι — τοῖς ἁρμονικοῖς ἐνδείκνυσθαι. Amissa est praepositio prorsus et ad loci sententiam et ad constantem dicendi usum necessaria. Sophistae, hoplomachi, harmonici et omnes qui sui artificii specimen populo edunt vel exhibent dicuntur in Graecia ἐπιδείκνυσθαι et ποιεῖσθαι ἐπιδείξιν. Et rei et nominis frequentissimus apud omnes usus est, et ἐπιδείξιν et ἐπιδείκνυσθαι vocabula sunt μυριόλεκτα eandem semper et formam et notionem

fideliter servantia. Itaque manifestum est Theophrastum scripsisse *κιχράναι* — ἘΝΕΠΙδείκνυσθαι, nam praepositio ἘΝ perinde necessaria est atque ἘΠΙ. Omnia verba Graeca, quibus ἐν τινι vel ἐν τινι τόπῳ addi potest, habent formam ex praepositione ἐν compositam. Nihil opus est Graecis in ea re auctoritate et exemplis: sufficit analogia et quisque pro re nata verba nova ita componit. Dicitur v. c. μάχεσθαι ἐν τῷ πεδίῳ itaque Herodotus IX. 7. scripsit: ἐπιτηδεώτατόν ἐστι ἙΜΜαχέσασθαι τὸ Θριάσιον πεδίον, ut in Romano Codice recte legitur. Quod vulgatur μαχέσασθαι h. l. absurdum est. Campus ipse non pugnat, sed in eo pugnatur: ergo idoneus est ἐμμάχεσθαι, non μαχέσασθαι. Similiter idem VII. 59. dederat: ἔδοξε ὧν ὁ χῶρος εἶναι ἐπιτήδειος ἘΝδιατάξει τε καὶ ἘΝαριθμῆσι τὸν στρατόν, non ἙΞαριθμῆσαι, ut nunc vulgatur. Similia his passim reperias. Thucydides II. 74. τὴν γῆν παρέτχεται εὐμενῇ ἀναγωνίζεσθαι. III. 104. μήτε ἀναποθνήσκειν — μήτε ἐντίκτειν. II. 42. οἷς ἐνευδαίμονῆσαι τε ὁμοίως ὁ βίος καὶ ἐντελευτῆσαι ξυμετρῆθῃ. Andocides pag. 26, 41. τὴν χώραν οὐ παρέχουσιν ἐμπολεμεῖν. Demosthenes pag. 294, 13. ὅτῳ τὰ τῶν Ἑλλήνων ἀτυχήματα ἐνευδοκιμεῖν ἀπέκειτο. Aeschines pag. 75, 1. τὴν Ἀθηνᾶν, ἣν Φειδίας ἐνεργολαβεῖν εἰργάσατο καὶ ἐνεπιορκεῖν τῷ Δημοσθένει. Audi nunc Comicos. Aristophanes *Αἰδύς*. 38.

καὶ πᾶσι κοινὴν ἀναποτίσαι χρήματα.

et in Pac. 1227.

ἀναποπατεῖν γὰρ ἔς' ἐπιτήδειος πάνυ.

Polyzelus apud Pollucem x. 76.

ὥσπερ λεκανίῳ τῷδε γὰρ πρῶτον μὲν ἀναπονίψει,

ἐνεξεμεῖς, ἐνεκπλυνεῖς, κάπειτ' ἀναποπατήσει.

cf. *Nov. Lectt.* pag. 145. Si quis ex his locis ἐν demserit vitiosam ac soloecam orationem reddiderit. Apud Stobaeum est *Floril.* 7, 2. Tragici locus:

ἐς καὶ πταίσαντ' ἀρετὰν

ἀποδείξασθαι θανάτῳ.

ubi ἘΝαποδείξασθαι postulat Graecitatis usus et metrum confirmat. Saepe vidi ἐν in talibus periisse. cf. *Nov. Lectt.* pag. 476 et 487. plura ad Libanium proferam. Jam nunc, credo, mihi dabis Theophrastum non aliter quam καὶ τοῦτο περιῶν *κιχράναι* φέει — τοῖς ἁρμονικοῖς ἘΝΕΠΙδείκνυσθαι scribere potuisses.

Ibid. καὶ αὐτὸς ἐν ταῖς ἐπιδείξεσιν ὕστερον ἔπεισιν ἐπὶ τῶν θεωμένων πρὸς τὸν ἕτερον ὅτι „Τούτου ἐστὶν ἡ παλαίστρα”. Corrupta haec sunt et mutila: adiutus hominum doctorum coniecturis locum redintegrandum esse arbitror in hunc modum: ὕστερον ἔπεισειΕΝΑΙ ὥς εἰπεῖν τινὰ τῶν θεωμένων πρὸς ἕτερον (non πρὸς ΤΟΝ ἕτερον) „Τούτου ἐστὶν ἡ παλαίστρα”. Qui vero post alios omnes in palaestram introit, non ἐπέρχεται, sed ἐπεισέρχεται. Expungendum est τὸν in πρὸς τὸν ἕτερον, ne duo tantum spectatores adesse videantur.

Cap. VII. Λαλιᾶς.

καὶ ὅταν γε τοὺς καθ' ἓνα ἀποΓΤΜΝΩσῃ δεινὸς καὶ ἐπὶ τοὺς ἀθρόους [καὶ συνεσηκώτας] πορευθῆναι]. In multis lectorum coniecturis, quae in deterioribus libris reperiuntur, nonnumquam bona et felix emendatio apparet, ut h. l. Absurdum est ἀπογυμνώσῃ, sed nihilo melius est quod substituit Editor ἀπογυιώσῃ. Appellant hoc genus dicendi lepidi et venusti homines in Graecia ὡς ἐπ' Ἀγαμέμνονος διαλέγεσθαι, ut in urbe Roma eos, qui verborum obsoletorum foetore in dicendo utebantur, salse loqui cum matre Euandri dictitabant. Nemo Atheniensium isto vitio laborabat, et ἀπογυιώσαι (quod ne significatione quidem praesenti loco accommodatum est) non magis apud eos in usu est quam τὰ γυῖα pro τὸ χειρὲ καὶ τὸ πόδε. Quid scripserat igitur Theophrastus? Repertum id est a nescio quo correctore qui τοὺς καθ' ἓνα ἀποΚΝΑΙσῃ substituit. Hoc verum, hoc sanum est, hoc aptum rei et idoneum est. Ἀποκναίνει enim et ἀποκναίνειν ἀηδία est obtundere et odio enecare, quo nihil melius quadrat in importunam et molestam garrulitatem. Dicebant eodem sensu et κόπτειν τινά et κατακόπτειν, sed ἀττικώτατον est in ea re ἀποκναίνειν.

Opponuntur inter se οἱ καθ' ἓνα et οἱ ἀθρόοι, quamobrem καὶ συνεσηκώτας resecandum esse censeo. Andocides pag. 31, 13. διατετέλεκεν ἀθρόους μὲν ὑμᾶς κολακεύων, ἓνα δ' ἕκατον προπηλακίζων.

Ibid. προσδιηγῆσασθαι δὲ καὶ τὴν ἐπ' Ἀριστοφῶντός ποτε γενομένην τοῦ ῥήτορος μάχην]. Quod mihi Theophrastus scripsisse videtur, id iudice Editore „prorsus temere quidam scripserunt”. nempe τὴν τῶν ῥητόρων μάχην, pugnam inter duos oratores. De-

mosthenem et Aeschinem, quos satis constat ἐπ' Ἀριστοφῶντος anno 330 a. Chr. magna vi contrariis orationibus inter se contendisse. Nota erat res Atheniensium ardelionibus, itaque parata haec erat dicendi materies paullo loquacioribus.

In sqq. καὶ τὴν Λακεδαιμονίῳ ἸΟΙΟ Λυσάνδρου (namque haec est Parisini utriusque scriptura, non Λακεδαιμονίων) nulla emendandi spes est reliqua. Pleraque interierunt et quae restant exiles verborum laciniae sempiternis tenebris premuntur. Spectanda haec sunt ad eos locos, qui ex Palatino Codice redintegrati sunt, veluti in cap. xx ubi Theophrastus dixerat: καὶ ἐπὶ τοῦ ποτηρίου εἰπεῖν ὅτι τὸ τέρψον τοὺς παρόντας παρεσκεύασαι καὶ ὅτι αὐτὴν ἐὰν κελεύσωσιν ὁ παῖς μέτρισι παρὰ τοῦ πορνοβοσκοῦ ἤδη „ὅπως πάντες ὑπ' αὐτῆς αὐλώμεθα καὶ εὐφραινώμεθα", in caeteris omnibus hae tantum tenues laciniae comparent ἐπὶ τοῦ ποτηρίου ὅτι τέρψον τοὺς παρόντας. I nunc et haec interpretare. Non minus oleum et operam perditurus est qui καὶ τὴν Λακεδαιμονίῳ ὑπὸ Λυσάνδρου aut interpretari conabitur aut emendare.

Ibid. καὶ ὅτι οὐκ ἂν σιωπήσειεν οὐδ' εἰ τῶν χειλιδόνων δόξειεν [ἌΝ] εἶναι λαλίστερος, nisi ἂν deleveris orationem soloecam et Theophrasto indignam habebis. In omnibus propemodum libris Mss. quos habemus ἂν praepostere aut additum aut omissum passim videbis, sed usus huius particulae tam certis et tam severis legibus regitur, ut scribarum errores contemnere liceat, neque usquam vera cuiusque loci scriptura dubia esse possit.

Cap. VIII. Λογοποιίας.

ὁ δὲ λογοποιὸς τοιοῦτός τις οἶος ἀπαντήσας τῷ φίλῳ — ἐρωτῆσαι· „Πόθεν σύ; καὶ λέγεις τι καὶ πῶς ἔχεις περὶ τοῦδε εἰπεῖν καινόν;] haec meliorum testium scriptura est, in qua primum corrig. ἀπαντήσας τῷ (non τῷ) φίλῳ id est *amicorum alicui*, non *amico suo*. In caeteris λέγεις τι; quod nunc editur, *ecquid dicis?*, non est huius loci. Quid multa? dicam breviter quid sentiam. Dittographia est λέγεις — ἔχεις: itaque sic emendandum: Πόθεν σύ; καὶ „Ἐχεις τι περὶ τοῦ ΠΟΛΕΜΟΥ εἰπεῖν καινόν;

In Codice A. est: λέγεις τι καὶ πῶς ἔχεις, sed καὶ erasum

est. Sensus vacuum esse *περὶ τοῦδε* apparet. Ex sqq. intelligitur civitatem de belli eventu anxiam rumores omnes et rumusculos captare, et omnibus in tali re in ore esse: *ἔχεις τι περὶ τοῦ πολέμου εἰπεῖν καινόν*; nostrae aetatis homines satis sciunt.

Ibid. *κἂν εἴπῃ τις αὐτῷ „Σὺ δὲ ταῦτα πιστεύεις;”* Φήσει τὸ πρᾶγμα βοᾷσθαι γὰρ ἐν τῇ πόλει καὶ τὸν λόγον ἐπεντείνειν καὶ πάντα συμφωνεῖν — καὶ πολὺν τὸν ΖΩΜὸν γεγονέναι. Excidit in his aliquid sic ex fuga retrahendum: — *πιστεύεις; (Φανερόν)* Φήσει (εἶναι) τὸ πρᾶγμα. βοᾷσθαι γὰρ ἐν τῇ πόλει.

Praeterea corrig. πάνταC συμφωνεῖν et accipiendum a nescio quo Graeco lectore vel correctore quod optime coniecit: καὶ πολὺν τὸν ΦΟΝΟΝ γεγονέναι. Quam male habitum putemus fuisse eum librum, unde nostri omnes propagati sunt, ut librarius pro Φόνον ΖΩΜΟΝ se videre putaret.

Ibid. καὶ ἅμα διεξιὼν πῶς οἴεσθε σχετλιάζει λέγων „*Δυστυχῆς Κάσανδρος· ὦ ταλαίπωρος· ἐνθυμεί τὸ τῆς τύχης; ἀλλ’ οὖν ἰσχυρὸς ΓΕΝόμενος.*” Plane assentior Casaubono γε interponenti, ἀλλ’ οὖν ἰσχυρὸς ΓΕ ΓΕΝόμενος. Etiam supra γε revocandum in his: καὶ μὴν ἀγαθὰ Γ’ ἐστὶ τὰ λεγόμενα. Nam constans haec in talibus Atticorum fert consuetudo. Sed nihil, ut nunc video, coniectura erat opus, namque in A. diserte ἀγαθὰ γε ἐστὶ scriptum est. Sed restat alter scrupulus, quem eximere non possum. In verbis ἀλλ’ οὖν ἸCXTPOC γε γενόμενος quid tandem vult sibi ἰσχυρὸς? Ἀνδρείος aut ἀνὴρ ἀγαθὸς γενόμενος perspicuum est et frequens de iis, qui fortiter pugnantes in proelio occubuerunt, sed ἰσχυρὸς, id est ῥωμαλέος, quid habet in ea re loci? Nihil, ut opinor. Expediat nos ex ea difficultate qui poterit.

Cap. IX. Ἀναισχυντίας.

καὶ ἐὰν μὲν λάβῃ [εὖ ἔχει], εἰ δὲ μὴ, ἀρπάσας ἀπὸ τῆς τραπέζης χολίκιον ἅμα γελῶν ἀπαλλάττεσθαι.] Qui Atticorum dicendi usum et sciolorum artes diuturna exercitatione cognitae habent eos mihi εὖ ἔχει expungenti calculum adiecturos existimo. Saepius ubi erat notissimum illud Atticorum σχῆμα ἀνανταπόδοτον scribas aut sciolos tricantes aliquid videbis. Quemadmodum Thucydides dixerat III. 3. καὶ ἐὰν μὲν ξυμβῇ ἢ πείρα, εἰ

δὲ μὴ κτέ. Sic Theophrasti est καὶ εἴαν μὲν λάθῃ (non λάβῃ), εἰ δὲ μὴ. Admonent sedulo magistri εὖ ἔχει, καλῶς ἔχει aut simile quid cogitatione supplendum. Recte, modo nihil huius-cemodi interpoletur.

Ibid. καὶ ξένοις δὲ αὐτοῦ θέαν ἀγοράσας μὴ δοῦς τὸ μέρος θεωρεῖν.] Unusquisque nostrum, qui haec legimus, si idem dicere voluisset ex ipsa rei natura necessariam praepositionem addidisset. Idem Theophrastus fecerat cui redde suum μὴ δοῦς τὸ μέρος CTNθεωρεῖν.

Ibid. καὶ ἐπὶ τὴν ἀλλοτρίαν οἰκίαν ἐλθὼν δανείζεσθαι κριθὰς ποτὲ δὲ ἄχυρον καὶ ταῦτα χρήσαντας ἀναγκάσαι ἀποφέρειν πρὸς αὐτόν]. Levius est fortasse quod animadvertam, sed in his lepidissimis ingeniosi hominis reliquiis nil prorsus est negligendum. Articulus alter vitiose abundat, alter male abest. Legendum ἐπ' ἀλλοτρίαν οἰκίαν ἐλθὼν et καὶ ταῦτα TOTC χρήσαντας ἀναγκάσαι ἀποφέρειν πρὸς αὐτόν.

Cap. X. Μικρολογίας.

ὁ δὲ μικρολόγος τοιοῦτός τις οἶος ἐν τῷ μηνὶ ἡμιοβόλιον ἀπαιτεῖν ἐπὶ τὴν οἰκίαν.] In ENTΩΙΜΗΝΙ secunda litera corrupta sententiam loci penitus perdidit; at tu emenda ἘΚΤΩΙΜΗΝΙ, id est ἔκτω μηνί, et supplē ἀπαιτεῖν (ἐλθὼν) ἐπὶ τὴν οἰκίαν. Ecquid magis esse potest μικρολόγον quam sexto mense quadrantem sibi debitum repetere eaque de causa de industria aliquem domi suae convenire? Etiam si in foro aut in via obvium flagitasset satis erat sordidum, quia talia οὐτ' ἂν ἀπαιτήσῃ τις οὐτ' ἂν ἀποδίδοντας ταχέως ἂν τις κομίσαιτο, ut in simili re scribit ipse Theophrastus cap. 30 in fine.

Insanabile ulcus est ibid. καὶ διφᾶν τὰ καλύμματα. Theophrastus non magis verbo prisco et casco διφᾶν uti potuit quam supra verbo ἀπογυῖωσαι.

Ibid. οὐκ ἂν ἐᾶσαι οὔτε συκοτραγῆσαι ἐκ τοῦ αὐτοῦ κήπου — οὔτε ἐλάαν ἢ φοῖνικα τῶν χαμαὶ κειμένων ἀνελεῖσθαι. Editor docte annotavit *palmae fructum in Graecia ad maturitatem non perve-*

nire. Itaque si Athenienses bene novi nemo eorum palmam serebat in hortis, quae fuisset *Φανερά ζήματα*. Quo pacto igitur ὁ Φοῖνιξ de arbore delapsus *χαμαὶ κεῖσθαι* potuit? Nullo pacto, et quaerendum quid in ΦΟΙΝΙΚΑ lateat.

Sed praeterea hoc quoque quaerendum erit unde sit nata tanta scripturae discrepantia in verbis: οὔτε ἐλάαν ἢ Φοῖνικα τῶν *χαμαὶ κειμένων ἀνελέσθαι*: nempe pro *κειμένων* Parisinus B. *πεπτωκότων* habet. Dicam quid suspicer. Neque *κειμένων* genuinum est neque *πεπτωκότων*. Coniecturae hae sunt eorum qui veterem lectionem in detrito libro agnoscere non poterant. Verum esse arbitror τῶν *χαμαιΠΕΤΩΝ ἀνελέσθαι*, quod quum vix appareret alter *πεπτωκότων* dedit, alter, quia *χαμαὶ πεπτωκέναι* pro *χαμαῶς* soloecum est, substituit *κειμένων*. *Decidua* appellari *ἄττικισί* solebant *χαμαιπετεῖ*, ut apud Lucianum in *Leisiphrane* cap. 13. ἦκω ὑμῖν κομίζων καὶ τυροῦ τροφαλίδας καὶ ἐλάας *χαμαιπετεῖς*. Recoquit homo ineptus quod apud Atticos legerat, quorum more Theophrastus scripsit: οὔτε ἐλάαν ἢ Φοῖνικα τῶν *χαμαιπετῶν ἀνελέσθαι*.

Ibid. καὶ ἀπαγορεῦσαι τῇ γυναικὶ μήτε ἄλλας χρωανύειν μήτε ἐλλύχινον μήτε κύμινον — ἀλλὰ λέγειν ὅτι τὰ μικρὰ ταῦτα πολλά ἐσι τοῦ ἐνιαυτοῦ.] Pro *χρωανύειν* sententia suadente scrib. *κιχράναι*.

Ibid. τῶν *μικρολόγων* καὶ τὰς ἀργυροθήκας ἔσιν ἰδεῖν εὐρωτιώσας καὶ κλεῖς ἰωμένας.] articulus abesse non potest καὶ TAC κλεῖς ἰωμένας. In utroque Parisino diserte καὶ τὰς κλεῖς scriptum est.

Ibid. καὶ τὸ μέσον τῆς ἡμέρας ὑποδυομένους.] Editor: „medio die *latebras quaerunt*.” sed non est ea notio verbi ὑποδύναι. Revoca veterem scripturam ὑποδυομένους: *calceos exuebant* et discalceati agebant prae sordida parcimonia videlicet.

Cap. XI. Βδελυρίας.

καὶ ἡττημένῳ δὲ μεγάλην δίκην ἀπιδόντι ἀπὸ τοῦ δικαστηρίου προσελθεῖν ΚΑΙ συνησθῆναι.] Putesne Theophrastum solum semel descivisse ab omnium *ἄττικισί* loquentium consuetudine perpetua, et dixisse *προσελθεῖν καὶ συνησθῆναι* pro *προσελθὼν συν-*

ησθῆναι? *Constanter* in huiusmodi re verbum antecedens in participium convertitur. *Abi et suspende te*, Graece dicitur: ἀπελθὼν ἄπαξι, et sic ἐλθὼν, παρελθὼν, προσελθὼν et μολὼν et ἀνασᾶς et λαβὼν locis innumeris posita leguntur. Quam saepe προσελθὼν in hoc brevissimo libello recurrit?

Ibid. καὶ ὀψωνεῖν ἑαυτῷ καὶ αὐλητρίδαC μισθοῦσθαι.] Scribe ὀψωνεῖν αὐτὸς ἑαυτῷ, hoc enim ipsum erat βδελυρὸν ὅτι αὐτὸς ὀψώνει, non per servulum, ut omnes honestiores. Praeterea corrige αὐλητρίδα, quoniam una tantum tibicina convivii adhiberi solebat, cuius rei ubique sunt obvia exempla, apud Xenophontem, Platonem, Aristophanem et ubi non?

Cap. XII. Ἀκαιρία.

καὶ ἀκηκότας καὶ μεμαθηκότας ἀνίστασθαι ἐξ ἀρχῆς διδάσκων.] mendosum est ἀνίστασθαι διδάσκων, dici potest ἀνίσταται διδάξων sed simpliciore correctione et Atticam dicendi consuetudinem melius referente emendaverim: ἀνασᾶς ἐξ ἀρχῆς διδάσκειν. Ἀνασᾶς declarat in concione populi hanc rem agi.

In definitione τῆς ἀκαιρίας scribitur: ἡ μὲν οὖν ἀκαιρία ἐστὶν Ἐπιτευξίς λυποῦσα τοὺς Ἐντυγχάνοντας. „Imo vero Ἐντευξίς,” dixerit quilibet. At Casaubonus intonat: „NIHIL MUTANDUM. Attici ἐπιτυγχάνειν pro ἐντυγχάνειν usurpant ut Plato sexto Legum. ERGO ETIAM ἐπίτευξις pro ἐντευξίς.” Quid faciemus? More Socratico σκοπῶμεν περὶ αὐτοῦ, et primum Editoris verba audiamus: „Ἐπίτευξις (inquit) non prorsus idem est atque ἐντευξίς, sed magis accessio.” Cras credam. Dicitur ἐπιτυχεῖν τινι forte fortuna in aliquem incidisse et ἐπιτυχεῖν τινος impetrare, obtinere, consequi, adipisci, nancisci quod quisque petit vel expetit. Ἐπίτευξις semper est rei quam optes adeptio vel impetratio. Ἐντυγχάνειν τινι est de industria aliquem convenire, accedere ad aliquem, necessitudinem, notitiam aliquam cum aliquo contrahere, ut οἱ ἐντυγχάνοντες τῷ βιβλίῳ sunt lectores, eodemque sensu passim ἐντευξίς ponitur. Non possunt igitur duo vocabula tam diversa inter se mutare locum et reddemus Theophrasto id quod solum sanum ac rectum est Ἐντευξίς λυποῦσα τοὺς Ἐντυγχάνοντας.

Cap. XIII. Περιεργίας.

ὁ δὲ περίεργος τοιοῦτός τις οἶος — διείργειν [τοὺς] μαχομένους καὶ οὓς οὐ γινώσκει.] Recte Editor τοὺς deleri voluit, sed nondum sic persanatus locus est. „*pugnantes dirimit etiam quos non novit*”. Suorum pugnas dirimere non est reprehendendum, sed pugnantes *alienos* dirimere velle id vero ineptum et περιεργον. Itaque καὶ quoque delendum est ut legatur: διείργειν μαχομένους οὓς οὐ γινώσκει.

Ibid. καὶ τὸν στρατηγὸν προσελθὼν ἐρωτῆσαι — τί μετὰ τὴν αὖριον παραγγέλλει.] Tralaticio errore scriptum pro παραγγελεῖ, quod necessarium esse propter μετὰ τὴν αὖριον quid attinet dicere? Perpetua haec est labes Codicum Mss. omnium ut in verbis liquidatis praeter loci sententiam *futuri* temporis forma in *praesentis* depravetur.

Multa sunt apud Theophrastum tam foede corrupta ut satius sit abstinere manum; quale hoc est in vicinia: ἀπαγορεύοντας τοῦ ἱατροῦ ὅπως μὴ δώσει οἶνον τῷ μαλακίζομένῳ Φήσας βούλεσθαι διάπειραν λαμβάνειν εὐτρεπίσαι τὸν κακῶς ἔχοντα, absurdum est εὐτρεπίσαι, sed quod reponunt εἰ εὐτρεπίσει, εὖ ποτίσαι, ἀναρρίπισαι nihilo minus absurda sunt et omni sensu vacua. Deposita et conclamata haec sunt,

et quod vides perisse perditum ducas.

Cap. XIV. Ἀναισθησίας.

ὁ δὲ ἀναισθητός τοιοῦτός τις οἶος λογισάμενος ταῖς ψήφοις — ἐρωτᾷ τὸν παρακαθήμενον „Τί γίνεται.”] In Parisinis A et B est λογισάμενός TIC ταῖς ψήφοις, unde colligas verum esse: λογισάμενός τι.

Ibid. καὶ ἀπαγγέλλοντος αὐτῷ ὅτι τετελεύτηκέ τις αὐτοῦ τῶν φίλων ἵνα παραγένηται σκυθρωπάσας καὶ δακρύσας εἰπεῖν „Ἀγαθὴ τύχη.”] Ambigunt homines docti sitne addendum τινός an non sit in ἀπαγγέλλοντος. Equidem in neutra forma agnosco Atticorum consuetudinem, quibus in tali re est consuetum dicere: ἀπαγγελεῖντος αὐτῷ ὅτι κτέ.

Cap. XV. Αὐθαδείας.

τοῖς τιμῷσι καὶ πέμπουσιν εἰς τὰς ἐορτὰς εἰπεῖν ὅτι οὐκ ἂν γένοιτο διδόμενα.] ultima sunt sensu vacua, nec nisi ex sententia loci veterem lectionem expiscari possumus. Πέμπειν est *mittere de coena*, μερίδα πέμπειν. Quid igitur ad haec homo arrogans et truculentus? Reiecit et aspernatur καὶ λέγει ὅτι οὐκ ἂν γένοιτο τῶν διδομένων. Saepissime οὐ γεύομαι, praesertim apud Comicos, est οὐκ ἐσθίω, οὐκ εἰμι τούτου ἐδεσῆς. Theophilus Athen. p. 340 D.

πατριδίων, πῶς ἔχεις πρὸς κάραβον;

ψυχρὸς ἐστίν, ἀπαγε, Φησί, ῥητόρων οὐ γεύομαι.

nempe Callimedon ὁ ῥήτωρ cognomen ὁ κάραβος habebat. Antiphanes Athen. pag. 331 E.

Μισγόλας γὰρ οὐ πάνυ

τούτων ἐδεσῆς ἐστίν.

vides haec omnia idem significare et οὐκ ἂν γευσάμην et οὐκ ἂν φάγοιμι nihil inter se differre.

Cap. XVI. Δεισιδαιμονίας.

καὶ ἔΑΝ ἴδῃ ὄφιν ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔΑΝ παρείαν Σαβάζιον καλεῖν, ἔΑΝ δὲ ἱερὸν ἱερῶν εὐθὺς ἰδρῦσασθαι.] Non est haec scabrities orationis a Theophrasti manu neque ea compositio Attico scriptore digna. Genuinum esse suspicor: ὅΤΑΝ ἴδῃ — ἔΑΝ ΜΕΝ — ἔΑΝ ΔΕ, ut in sqq. καὶ ὅΤΑΝ ἐνύπνιον ἴδῃ et saepius alibi.

Ibid. καὶ γλαῦκες βαδίζοντος αὐτοῦ ταράττεται καὶ εἶπας „Ἀθηνᾶ κρείττων” παρελθεῖν οὕτω.] Dicam paucis quò pacto omnes huius loci difficultates expediri possint et restitui sententia rei naturae accommodata et Theophrasto digna. Nempe si sic rescripseris: καὶ γλαῦκες κακκαβίζωσι παρίοντος αὐτοῦ ταράττεσθαι καὶ εἶπας „Ἀθηνᾶ κρείττων” παρελθεῖν οὕτω. Quod est in Codice diserte scriptum γλαῦκες (non γλαυξ) verae lectionis certum indicium continet, cuius vestigiis insistentes verbum κακκαβίζωσι reperimus. Qui de vocibus animalium scripsit Zenodotus (apud Valcken. ad Ammonium p. 228 sq.) ἐπὶ περδίκων, inquit, κακκαβάζειν, ἐπὶ γλαυκῶν κακκαβίζειν (nam sic scrib. pro κακιβάζειν), quod testimonium egregie confirmatur versiculis Aristophanis in *Lyssistr.* 761.

ἐγὼ δ' ὑπὸ τῶν γλαυκῶν γε τάλαιν' ἀπόλλυμαι
ταῖς ἀγρυπνίαισι κακκαβίζουσῶν αἰεί.

ut diserte in Ravennate scriptum est κακκαβίζουσῶν, non κακκαβίζουσῶν. Reperto igitur semel πᾶν γλαῦκες κακκαβίζωσι facile est sarcire reliqua, nam παρίοντος αὐτοῦ ipsa natura rei suggerit et sq. παρελθεῖν οὕτω. Neque de ταράττεσθαι gravis esse potest dubitatio. Non enim γλαυξ ταράττεται, sed superstitiosus homuncio τῶν γλαυκῶν κακκαβίζουσῶν ταράττεται *perturbatur* et contremiscit et sistit gradum. Quod autem homo exclamat: Ἀθηνᾶ κρείττων, formula est malo omni *potentius Minervae numen opponentis* et Minervae praesidio pericula a suo capite depellentis. Simillimum est quod in Euripidis *Heraclidis* vs. 1037. dicit Eurystheus:

πῶς οὖν ταῦτ' ἐγὼ πεπυσμένος
δεῦρ' ἦλθον ἀλλ' οὐ χρησμὸν ἡζόμεν θεοῦ;
Ἦραν νομίζων θεσφάτων κρείσσω πολύ,
κοῦκ ἂν προδοῦναι με.

Paene gemellus huic Theophrasteo locus est apud Memnonem in Photii Bibliotheca Cod. 224. pag. 226 Bekk. Seleucus Heracleensibus iratos legatos eorum minis terrebat, ἐνδὲ δὲ τοῦ Χαμαιλέοντος οὐδὲν ὀρωδήσαντος τὰς ἀπειλὰς ἀλλὰ Φαμένου „Ἡρακλῆς κάρρων, Σέλευκε“, ὁ Σέλευκος τὸ ῥηθὲν οὐ συνῆκεν. Non erat tamen obscurum id quod legatus dixerat minis importuni tyranni *potentius numen Herculis*, in cuius fide erat Heraclea, opponens, et Ἡρακλῆς κάρρων eodem sensu dicitur atque Ἀθηνᾶ κρείττων. Affine his est quod in Babrii fabula 14 legitur:

ὁ δ' ἐξ Ἀθηνῶν ἔλεγεν ὥς, πολὺ κρείσσω
Θησεὺς γένοιτο.

quem Thebanus deridens ait:

πέπαυσο. νικᾷς. τοιγαροῦν χολωθεῖν
Θησεὺς μὲν ἡμῶν, Ἡρακλῆς δ' Ἀθηναίοις.

Componendum cum his Stratonici dictum apud Ciceronem *de N. D.* III. 19. „(apud Alabandenses) non inurbane Stratonicus, ut multa, cum quidam ei molestus Alabandum deum esse confirmaret, Herculem negaret: *Ergo*, inquit, *mihi Alabandus, tibi Hercules sit iratus.*”

Videamus nunc qua ratione absurda vulgata nasci potuerit.

Nempe ex evanida et fugiente scriptura hac: ΚΑΝ ΓΛΑΤΚΕC κακΚΑΒΙΖωσι παριΟΝΤΟC αὐτοῦ.

Ibid. καὶ ταῖς τετράσι δὲ καὶ ταῖς ἐβδομάσιν — ἐξελθὼν ἀγοράσαι μυρσίνας, λιβανωτΩΝ ΠΙΝΑΚΑ, — φεφانوῦν τοὺς Ἑρμαφροδίτους ὅλην τὴν ἡμέραν.] Manifesto mendosum est λιβανωτῶν πίνακα. Itaque Editor substituit λιβανωτὸν, Μίλακα, sed melius est τὴν μίλακα (σμίλακα) capellis relinquere. Veram lectionem elicere poteris ex Comico incerto apud Porphyrium περὶ ἀποχῆς II. 58.

ψαισὰ λιβανωτὸν μόναντ' αὐτῶν ἥσομαι.

οὐ τοῖς φίλοις θύω γάρ, ἀλλὰ τοῖς θεοῖς.

egregie emendavit Meinekius:

ψαισὰ λιβανωτὸν ΠΟΠΑΝΑ ταῦτ' ὦΝήσομαι.

his enim homines pauperculi Deos propitiabant. Menander Athen. p. 146. E.

— θύουσιν οἱ τοιχωρύχοι — οὐχὶ τῶν θεῶν

ἔνεκ' ἀλλ' ἐαυτῶν. ὁ λιβανωτὸς εὐσεβὲς

καὶ τὸ πόπανον, τοῦτ' ἔλαβεν ὁ θεὸς ἐπὶ τὸ πῦρ

ἄπαν ἐπιτεθέν.

Iam tu vides quid Theophrastus scripserit: nempe ἐξελθὼν ἀγοράσαι μυρσίνας, λιβανωτΩΝ, ΠΟΠΑΝΑ. In scriptura fugiente libri male habitī Π*ΠΑ*Α scriba sibi πίνακα visus videre nobis λιβανωτῶν πίνακα apposuit, quo non utimur.

Ibid. καὶ ἱερείας καλέσας σκίλλη ἢ ΣΚΥΛΑΚΙ κελεῦσαι αὐτὸν περικαθῆραι.] sine controversia verum est σκίλλη καὶ δαδί, quae in eo argumento solemnities et trita vocabula sunt. Nota sunt Veterum de hoc lustrandi more testimonia. Lucianus *Necyom.* 7. περιγύνισε δαδί καὶ σκίλλη. *Pseudom.* καθαῖρον ὡς ἀληθῶς τὰς γνώμας οὐχὶ δαδί καὶ σκίλλη καὶ ταῖς τοιαύταις φλυαρίαις ἀλλὰ λόγῳ ὀρθῶ. Dio Chrysostomus *Orat.* 48. Tom. II. pag. 245. περικαθήραντες τὴν πόλιν μὴ σκίλλη μηδὲ ΔΑΙΔΙ, πολὺ δὲ καθαρωτέρῳ χρήματι τῷ λόγῳ· nam rectissime sic emendavit Baguetus pro μηδὲ ὕδατι, ut apud Lucianum quoque nonnulli libri servant οὐχ ὕδατι καὶ σκίλλη pro οὐχὶ δαδί. Disertissimum est testimonium Diphili apud Clementem Alexandrinum *Strom.* VII. pag. 844.

Προϊδας ἀγνίζων κούρας καὶ τὸν πατέρ' αὐτῶν
 Προῖτον Ἀβαντιάδην καὶ γραῦν πέμπτην ἐπὶ τοῖσδε
 ΔΑΙΔΙ μιᾷ σκίλλῃ τε μιᾷ τόσα σώματα Φώτων.

Quod autem Casaubonus ἢ σκύλακι sanum esse putat, quoniam lustrationis quoddam genus περισκυλακισμός appellatur, ex ea re non sequitur σκύλακι περικαθαίρειν recte dici, et ipsa forma orationis σκίλλῃ ἢ σκύλακι suspicionem auget: non enim datur in talibus optio. Errores scribarum in re obsoleta et omnibus tum incognita apud Lucianum et Dionem satis arguunt quam proclivis idem error in Theophrasti loco fuerit.

Continuo sequitur: *μαϊνόμενόν τε ἰδὼν ἢ ἐπὶληπτον Φρίξας εἰς κόλπον πτύσαι.*] Supplendum: *Φρίξας (τρίς) εἰς κόλπον πτύσαι.* Habebant hoc homines superstitiosi et aniles ut numero ternario tribuerent plurimum et nescio quam vim magicam malis depulsandis in eo numero inesse inepti opinarentur. Paulo ante Theophrastus scripsit: *μὴ πρότερον πορευθῆναι — ἢ λίθους ΤΡΕΙΣ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ διαβάλλῃ.* Multa sunt exempla in Casauboni ad cap. XVI. annotatione. Conficit rem, ut opinor, Theocriti versiculus VI. 39.

ὥς μὴ βασκανθῶ δὲ ΤΡΙΣ εἰς ἑμὸν ἔπτυσσα κόλπον.
 ubi scholiasta: *ποιοῦσι τοῦτο μέχρι τοῦ νῦν μάλιστ' αἱ γυναῖκες. Καλλιμαχος.*

τρίς κόλποισιν ἐπιπτύουσι γυναῖκες.
 sed *ἐπιπτύουσιν*, ut opinor, dixerat.

Superest vitium in superiore loco: *ἐὰν μῦς θύλακον ἀλφίτην* (leg. *ἀλφιτηρὸν*) *διαφάγῃ πρὸς τὸν ἐξηγητὴν ἑλθὼν ἐρωτᾷ τί χρὴ ποιεῖν.*] Propria de muribus vocabula sunt ut apud Romanos *rodere, arrodere, perrodere*, sic in Graecia *τρώγειν, διατρώγειν, παρατρώγειν*, alia. Itaque Graecis usitatum est dicere *ἐὰν μῦς θύλακον διατράγῃ*, non *διαφάγῃ*: nihil enim comest sed acutis dentibus perforat tantum. Audi Comicum apud Clementem Alex. *Strom.* pag. 842.

ἦν μῦς διορύξῃ βωμὸν ὄντα πῆλινον
καὶ μηδὲν ἄλλ' ἔχων διατράγῃ θύλακον.
 et post pauca: *τί δὲ καὶ θαυμαστὸν εἰ ὁ μῦς, Φησὶν ὁ Βίων, τὸν θύλακον διέτραγεν οὐχ εὐρὼν ὅ, τι φάγῃ; τοῦτο γὰρ ἂν ἦν θαυ-*

μασὸν εἰ, ὥσπερ Ἀρκεσίλαος παίζων ἐνεχίρει, τὸν μὺν ὁ θύλαξ κατέφαγεν. Eodem igitur modo Theophrastus quoque scripserat: ἂν μὺς θύλακον ἀλφιτηρὸν διατρᾶγῃ.

Cap. XVII. Μεμφιμοιρίας.

ὁ δὲ μεμφιμοῖρος τοιοῦδε τις οἶος ἀποσεύλαντος μερίδα τοῦ φίλου εἰπεῖν πρὸς τὸν φέροντα „ἘφθόνησAC μοι τοῦ ζωμοῦ καὶ τοῦ οἰναρίου οὐκ ἐπὶ δεῖπνον καλέσας”] Fieri non potest ut ita dixerit *ad servulum qui attulerat*: ἐφθόνησάς μοι, sed de domino, credo, dixerat: ἐφθόνησEN ἌPA μοι τοῦ ζωμοῦ κτέ.

Ibid. καὶ πρὸς τὸν εὐαγγελιζόμενον ὅτι „Τίός σοι γέγονεν” εἰπεῖν ὅτι „Ἄν προσθῆς· καὶ τῆς οὐσίας τὸ ἥμισυ ἄπεCTIN, ἀληθῆ ἔρεῖς.] Absurdum esse ἄπεCTIN quis non videt? Quod est in Palatino Codice ἀπέCTην etiam peius est. In libris igitur et in apicibus literarum nihil est praesidii, sed dicti sententia facem praefert, nam quid aliud potuit homo inepte querulus dixisse quam: καὶ τῆς οὐσίας τὸ ἥμισυ ἀΠΟΛΩΛEN ἀληθῆ ἔρεῖς. Necessaria est et evidens oppositio inter γέγονεν et ἀπόλωλεν.

Cap. XVIII. Ἀπιστίας.

καὶ τὸν παῖδα δὲ ἀκολουθοῦντα κελεύειν αὐτοῦ ὀπισθεν μὴ βαδίζειν ἀλλ’ ἔμπροσθεν ἵνα φυλάττηται αὐτὸν μὴ ἐν τῇ ὁδῷ ἀποδραCHI.] Turpis barbarismus Atticam orationem maculat. Veteribus est aoristi forma ἀπέδραν, ἐξέδραν et διέδραν, et hinc ἀποδράς, ἀποδρᾶναι, ἀποδραῖν et ἀποδρῶ ἀπιδράς ἀποδρᾷ cet. formantur. Graeculi hanc quoque formam negligentia amiserunt et ἀπέδρασα coeperunt dicere et ἀποδρᾶσαι et ἀποδράσας et ἀποδράσειε et ἀποδράσῃ. Licebat iis dicere quod vellent, sed ubicumque Veterum usus a sequiorum συνηθείᾳ discrepat antiquae et probae formae in magno semper periculo versantur ne quis ex quotidiano sermone formas novitias substituat. Quam saepe vidi ἀποδράς in ἀποδράσας abiisse aut ἀποδρᾶναι in ἀποδρᾶσαι. Sic ubi Theophrastus dixerat: ἵνα φυλάττηται αὐτὸν μὴ ἐν τῇ ὁδῷ ἀποδραAI, scribae illi suas sordes affricuerunt substituto ἀποδράσῃ.

Cap. XIX. Δυσχερείας.

ἀμέλει δὲ δεινὸς καὶ ἔλκη ἔχειν ἐν τοῖς ἀντικνημίοις καὶ προσ-
πταίσματα ἐν τοῖς δακτύλοις καὶ μὴ θεραπεῦσαι ἀλλ' εἶσαι θη-
ριωθῆναι.] non simplici verbo in ea re sed composito utebantur
ἀποθηριωθῆναι. Est praepositionis ἀπό compendiolum, quod facili
negotio neglectum perit. Huius est in Codd. quibusdam tenue
quoddam indicium, namque ἐθηριωθῆναι exhibent. Fuerat ζθη-
ριωθῆναι, quia compendium praepositionis ἀπό literae ζ simil-
limum est.

Ibid. ἐσθίων ἀπομύττεσθαι, θύων ἀπομόρξασθαι, προσλαλῶν ἀπορ-
ρίπτειν ἀπὸ τοῦ σώματος.] Arridet Editoris coniectura ἀπομόρ-
ξασθαι pro ἄμα δ' ἄρξασθαι, sed pro ἀπορρίπτειν, quod nihil
omnino facit ad rem, ἀπορραίνειν a Theophrasto scriptum fuisse
existimo. Notum est in ea re verbum προσραίνειν. Hesychius
ν. Σιαλόχους: τοὺς προσραίνοντας σίαλον ἐν τῷ προσδιαλέγε-
σθαι, ubi sine controversia Σιαλοχόους scribendum, ut οἰνοχόους,
χρυσοχόους, quae non contrahuntur. Sic et Antimachus ὁ ψακάς
cognomen reperisse narratur ἐπεὶ δὲ προσέρραине τοὺς ὀμιλοῦντας
διαλεγόμενος teste Scholiasta ad *Acharn.* 1150. Notabile est vi-
tium in Galeni libris indicatum a Dindorfio ad Stephani The-
saurum. Hippocrates dixerat: διαλεγόμενοι σιαλοχόοι, pro quo
apud Galenum scribitur ineptissime διαλεγόμενοιCIN' ἈΛΛοχόοι.
Quemadmodum igitur προσραίνειν τινά dicebant sic et ἀπορραί-
νειν τι.

Ibid. ἀναπιπτόντος ἐν τοῖς σρώμασι μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ
κοιμᾶσθαι.] certa et evidens Badhami emendatio ἀναπΟΝΙΠτος
ostendit quam nihil cogitaverint veterum Codicum descriptores.

Ibid, καὶ εὐχομένων καὶ σπενδόντων ἐκβαλεῖν τὸ ποτήριον καὶ
γελάσαι ὥς ΤΕΡάσιόν τι πεποιηκώς]. Multi olim veram lectio-
nem repererunt, quae haec est: ὤCΠΕP ἀσειδόν τι πεποιηκώς.
„*parum apte*” ut iudicat Editor. Cogitato aliquis apud animum
suum quid sit ΤΕΡΑCτιόν τι ποιεῖν, et quam sit absonum γε-
λάσαι ὥς τεράσιόν τι πεποιηκώς intellecturus est.

Ibid. καὶ αὐλούμενος δὲ κροτεῖν ταῖς χερσὶ μόνος τῶν ἄλλων καὶ.
συντερετίζειν καὶ ἐπιτιμᾶν τῇ αὐλητρίδι ΤΙ ΟΤ ταχὺ παύσαιτο.]

„disertis verbis eam increpat quod non ocyus finem faciat”. Editor. Minime gentium: si quis tibicinae solus omnium convivarum applaudit et eius cantum fistulando comitatur (συντερετίζει), queri solet nimis celeriter eam facere cantandi finem. Itaque natura rei et vitae usu suadente restituamus: καὶ ἐπιτιμᾶν τῇ αὐλητρίδι ὅΤΙ ΟΤΤΩ ταχὺ παύσαιτο. Quis non saepius in vita huiuscemodi querelam audivit: *ohé! iam desinis? tam cito?*

Cap. XX. Ἀηδίας.

καὶ τὸ παιδίον τῆς τίτθης ἀφελόμενος μασώμενος σιτίζει αὐτὸς καὶ ὑποκορίζεσθαι πομπύζων καὶ πανουργιῶν τοῦ πάππου καλῶν.] Diu et multum quaesivi quid tandem lateret in verbis sensu vacuis καὶ πανουργιῶν τοῦ πάππου καλῶν. Tandem investigavi dicti sententiam et sic quibus eam verbis Theophrastus enunciasset coepi quaerere. Suspiciatus sum antiquam lectionem hanc fuisse: καὶ πανούργημα τοῦ πάππου καλεῖν, id est λέγων τὸ παιδίον ἐκ τῆς τοῦ πάππου πανουργίας γεγονέναι, neque id erat Athenis inauditum aut rarum, τοὺς τῶν γεγαυμηκότων-πατέρας φοιτᾶν παρὰ τὰς τῶν υἱῶν γυναῖκας. Quaesivi deinde similis locutionis exemplum. Reperi in Euripidis *Ione* vs. 336. ubi Ion dicit:

ἀδίκημά του γυναικὸς ἐγενόμην ἴσας.

ex illicito amore natum se suspicatur, quemadmodum ὁ ἀηδὴς ἄνθρωπος spurco ioco filiolum suum ex avi nequitia natum esse dicit.

Ibid. καὶ ἐρωτῆσαι δὲ δεινὸς ἐναντίον τῶν οἰκείων· Εἰπέ, μάμμη, ὅτ' ὠδίνες καὶ ἔτικτές με τίς ἡμέρα:] Non ἐναντίον τῶν οἰκείων, sed, quod multo indignius erat, ἐναντίον τῶν οἰκετῶν id ex matre quaerebat. Saepe haec inter se permutata vidi. Praeterea correxerim ac suppleverim: ὅτ' ὠδίνες καὶ ἔτεκες με τίς ἦν ἡμέρα; Perspicuum est cur ὠδίνες in imperfecto, sed ἔτεκες in aoristo dicatur. Proverbium *parturiunt montes* Graece sonat:

ὩΔΙΝΕΝ ὄρος, Ζεὺς δ' ἐφοβεῖτο, τὸ δ' ἔτεκεν μῦν.

ubi ἔτεκεν media brevi metrum Sotadeum postulat.

In verbis τίς ἦν ἡμέρα; non licet ἦν omittere, sed cur inter-ciderit vides.

Ibid. καὶ ὅτι ἡ οἰκία αὐτοῦ πανδοκεῖόν ἐστι, μεσὴ γάρ ἐστι· καὶ τοὺς φίλους αὐτοῦ εἶναι τὸν τετρημένον πίθον, εὖ ποιῶν γὰρ αὐτοὺς οὐ δύνασθαι ἐμπλῆσαι.] Sunt qui μεσὴ γάρ ἐστι expungant, sed neque ulla ratio apparet cur quis ea adderet et concinnitas verborum sic peribit. Credam potius excidisse aliquid in hanc sententiam: μεσὴ γάρ ἐστιν (ἀεὶ ξένων). Cernitur enim maxime hominum lautiorum liberalitas et magnificentia ἐν ταῖς ξενοδοκίαις. In cap. 23. ὁ ἀλᾶζών in aedibus meritoriiis habitans ταύτην Φησὶν εἶναι τὴν πατρώαν καὶ ὅτι μέλλει πωλεῖν αὐτὴν διὰ τὸ ἐλάττω εἶναι αὐτῇ πρὸς τὰς ξενοδοκίας.

Cap. XXI. Μικροφιλοτιμίας.

καὶ ἀποδιδοὺς μνᾶν ἀργυρίου καινὸν ΠΟΙΗΣΑΣ ἀποδοῦναι.] Viti-
tiosum est sine controversia ποιήσας. Sententia requirit: *dat operam* vel *id studet* ut novos et asperos nummos reddat. Vera lectio elici potest ex cap. 27. καὶ τελούμενος τῷ Σαβαζίῳ ΣΠΕΤ-
CAI ὅπως καλλιεύσει παρὰ τῷ ἱερεῖ. Hoc ipsum requiritur: καινὸν ΣΠΕΤΣΑΣ ἀποδιδόναι, non ἀποδοῦναι, ob praecedens ἀπο-
Διδούς.

Ibid. καὶ βοῦν θύσας τὸ προμετωπίδιον ἀπαντικρὺ τῆς εἰσόδου προσπατταλῶσαι.] Tragici, Comici, omnes πασσαλεύω et προσ-
πασσαλεύω constanter dicebant, et quod ex Clemente Alexandrino affertur ἅπαξ εἰρημένον pag. 486. ἐκάστη ἡδονὴ τε καὶ λύπη προσ-
πασσαλοῖ τῷ σώματι τὴν ψυχὴν, mendosum esse et προσηλοῖ
emendari oportere fidem faciat Plato in *Phaedro* p. 83. D. ἐκάστη
ἡδονὴ καὶ λύπη ὥσπερ ἦλον ἔχουσα προσηλοῖ τὴν ψυχὴν πρὸς
τὸ σῶμα. Itaque etiam Theophrasto reddamus censeo pristinam
scripturam προσπατταλεῦσαι.

Ibid. ὃ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, ἐθύομεν οἱ πρυτάνεις τῇ μητρὶ τῶν
θεῶν τὰ ἱερὰ ἄξια καὶ καλὰ καὶ ὑμεῖς δέχεσθε τὰ ἀγαθὰ.] Sic
Editor: in Codice Palatino est: ἐθύομεν οἱ πρυτάνεις τὰ ἱερὰ
τῇ μητρὶ τῶν θεῶν. τὰ γὰρ ἄξια καὶ τὰ ἱερὰ καλὰ κτέ. Commode
comparavit Casaubonus simillimum huic locum ex Demosthenis
Prooemiis 54: ἐθύσαμεν τῷ Διὶ τῷ Σωτῆρι καὶ τῇ Ἀθηνᾷ (καὶ
del.) τῇ Νίκῃ καὶ γέγονε καλὰ καὶ σωτήρια ταῦθ' ὑμῖν τὰ ἱερὰ.
— δέχεσθε οὖν παρὰ τῶν θεῶν διδόντων τὰγαθὰ. Ad hanc for-

mam locus Theophrasti redintegrandus est sic: ἐθύCΑμεν (non ἐθύομεν) οἱ πρυτάνεις τῇ μητρὶ τῶν θεῶν καὶ γέγονε τὰ ἱερὰ Αἰσία (non ἄξια) καὶ καλὰ. Praeterea crasin Atticam restitue δέχεσθε τὰγαθὰ, non τὰ ἀγαθὰ. In certis vocabulis enim perpetua apud Atticos crasis obtinet, ut in τάργυριον, τὰπιτήδεια, τὰπινίκια, τὰναλώματα, τὰπιτίμια, et sic semper τὰγαθόν et τὰγαθὰ. Resolvunt haec scribae sed fraus deprensa est. Sic et βοιμάτιον et θαιμάτια constanter rescribendum.

Cap. XXII. Ἀνελευθερίας.

καὶ τῇ γυναικὶ δὲ — μὴ πρίασθαι θεράπαιναν ἀλλὰ μισθοῦσθαι ἐκ τῆς γυναικείας παιδίον τὸ συνακολουθήσον.] Supplendum est ἐκ τῆς γυναικείας (ἀγορᾶς), ut cap. 2. ἀμέλει δὲ καὶ τὰ ἐκ τῆς γυναικείας ἀγορᾶς διακονῆσαι δυνατὸς ἀπνευσί.

Cap. XXIII. Ἀλαζονείας.

ὁ δὲ ἀλαζὼν τοιοῦτός τις οἷος ἐν τῷ ΔιαζεύMATI ἐσηκῶς διηγέσθαι ξένοις ὥς πολλὰ χρήματα αὐτῷ ἔσιν ἐν τῇ θαλάσῃ.] Olim a Casaubono reperta felix et certa emendatio inconsulto ab omnibus spreta est. Namque verissimum est quod coniecit: ἐν τῷ ΔΕΙΓΜΑΤΙ ἐσηκῶς. Quid notius quam τὸ Δεῖγμα τὸ ἐν Πειραιεῖ, quo omnes undique mercatores confluebant? Frequens τοῦ Δείγματος mentio apud Xenophontem, Lysiam, Demosthenem et alios. vid. Harpocrat. v. Δεῖγμα. Plutarchus *de Curiosis*. pag. 519. A. οἱ δὲ πολυπράγμονες — εἰς τὸ Δεῖγμα καὶ τὴν ἀγορὰν καὶ τοὺς λιμένας ὠθοῦνται μὴ τι καινόν; Ubi igitur sunt οἱ πολυπράγμονες καὶ οἱ λογοποιοί in magna mercatorum et peregrinorum turba ibidem et τοὺς ἀλαζόνas versari quis mirabitur?

Ibid. καὶ συνοδοιπόρου δὲ ἀπολαῦσαι ἐν τῇ ὁδῷ δεινὸς λέγων ὥς μετα εὐάνδρου ἐστρατεύσατο καὶ ὥς αὐτῷ εἶχε.] Sic est in Palatino Codice. Olim repertum est ὥς μετ' Ἀλεξάνδρου ἐστρατεύσατο. Praeterea scribe: συνοδοιπόρου δὲ ἀπολαύCAC ἐν τῇ ὁδῷ δεινὸς λέγειν. Deinde suppleta vetere lacuna corrige καὶ (ΟΙΚΕΙ)ως αὐτῷ εἶχε. Nactus itineris comitem in via iactat se Alexandri signa secutum et in eius amicitiam et familiaritatem receptum fuisse. Οἰκείως ἔχειν, et διακεῖσθαι τινι perinde dicitur ὅ τε φιλῶν καὶ ὁ φιλούμενος, ut φίλον εἶναι. Sic et φιλικῶς ἔχειν et

διακείσθαι perinde est *carum habere* et *carum esse*. Xenophon *Anab.* II. 5. 27. ὁ Κλέαρχος δῆλος ἦν πάνυ Φιλικῶς οἰόμενος διακείσθαι τῷ Τισσαφέρνῃ. quod est πάνυ φιλεῖσθαι, non φιλεῖν. Sic et ἀλαζών noster se Alexandro amicum ac familiarem fuisse iactabat.

Ibid. καὶ ταῦτα ψηφῆσαι οὐδαμοῦ ἐκ τῆς πόλεως ἀποδεδημηκώς.] Quod mihi in mentem venerat ψοφῆσαι, idem Orellio placuisse video. Optime ψόφος et ψοφεῖν de inani verborum *inani* usurpari solet. Alexis Athenaei pag. 336. D.

ἀρεταὶ δὲ πρεσβεῖαι τε καὶ στρατηγίαι

κόμποι κενοὶ ψοφοῦσιν ἀντ' ὀνειδάτων.

de caeteris optime, sed ἀρεταῖς quid hic negotii? Repererat tamen verum Jacobsius ἈΡΧΑΙ, sed spernitur. Tum repone οὐδαμοὶ — ἀποδεδημηκώς.

Ibid. καὶ δεδομένης αὐτῷ ἐξαγωγῆς ξύλων ἀτελοῦς ὅτι ἀπειρήται ὅπως μὴδ' ὕφ' ἐνὸς συκοφαντηθῇ. „περαιτέρω φιλοσοφεῖν προσῆκε Μακεδόσιν.”] Sine controversia mendosum est ἀπειρήται. Requirit sententia aliquid quod noster ἀλαζών se dixisse aut fecisse dixerit, quum ei ἐξαγωγή ξύλων ἀτελής (ex Macedonia) offerretur. At nihil aliud potuit dixisse, quam se id RECUSASSE, ὅπως μὴδ' ὕφ' ἐνὸς συκοφαντηθῇ. Itaque in promptu est ὅτι ἀπΗΡΝηται. Lepide Alexis apud Athen. p. 241. B. ad coenam vocatum aliquem inducit ita loquentem:

ἀλλ' αἰσχύνομαι

τὸν Κόρυδον εἰ δόξω συναριζᾶν τισιν

οὕτω προχείρως· οὐκ ἀπαρνοῦμαι δ' ὅμως,

οὐδὲ γὰρ ἐκεῖνος ἂν καλῇ τις.

Deinde Theophrastus, ut solet, repente ad rectam orationem transitu facto ipsum hominem inducit ita dicentem: περαιτέρω φιλοσοφεῖν προσῆκει (non προσῆκε) Μακεδόσιν, id est „sollertius aliquid Macedones excogitare debent”, ut me in suas partes pertrahant scilicet.

Ibid. καὶ ἐν τῇ σιτοδείᾳ δὲ ὡς πλείω ἢ πέντε τάλαντα αὐτῷ γένοιτο τὰ ἀναλώματα διδόντι τοῖς ἀπόροις τῶν πολιτῶν, ἀναγεύειν γὰρ οὐ δύνασθαι.] Scribendum arbitrator, ut in tali re asso-

let, τἀναλώματα (non τὰ ἀναλ.) ΜΕΤΑδιδόντι τοῖς ἀπόροις τῶν πολιτῶν, id est *de sua copia civibus inopia laborantibus IMPERTIVISSE*.

Ibid. καὶ προσελθὼν δ' εἰς τοὺς ἵππους τοὺς ἀγαθοὺς [τοῖς πωλοῦσι] προσποιήσασθαι ὠνητιᾶν.] Προσελθὼν εἰς τοὺς ἵππους τοὺς ἀγαθοὺς noto et frequenti usu Atticorum dictum (ut εἰς τοὺς ἰχθῦς, τὸ μύρον, τοῦψον, τὸν οἶνον, τὰ βιβλία, τὸ λιβανωτὸν, significat accessisse hominem ad eam partem fori, ubi equi generosi venales prostabant et emturire se simulare. Dativo τοῖς πωλοῦσι plane inutili et supervacaneo pullus omnino locus relictus est.

Ibid. καὶ ἐπὶ τὰς ΚΑΙνας ἐλθὼν ἱματισμὸν ζητῆσαι εἰς δύο τάλαντα.] olim vera lectio reperta est sed nemo agnovit. Rectissime enim Casaubonus: „*Lego ἐπὶ ΤΑς ΚΗΝΑς*”.

Ibid. καὶ τῷ παιδὶ μάχεσθαι ὅτι ΤΟ χρυσίον οὐκ ἔχων αὐτῷ ἀκολουθεῖ. Reseca molestum et importunum ΤΟ.

Ibid. καὶ ΔΙότι μέλλει πωλεῖν αὐτὴν διὰ τὸ ἐλάττω εἶναι πρὸς τὰς ξενοδοχίας.] Optime Casaubonus: „*scribe καὶ ὍΤΙ μέλλει, non ΔΙότι*”. adhaesit ΔΙ ex praecedente καΙ. Editor contra: „*διότι i. e. ὅτι ut saepe apud Philodemum, sed etiam apud Herodotum, Platonem aliosque*”. Solis Atticis testibus in tali re utendum. Optimus testis esset Plato, sed citatus non respondebit.

Praeterea corrige ξενοδοκίας pro ξενοδοχίας. Non minus constanter Attici dicebant ξενοδόκος, ξενοδοκία, ξενοδοκεῖν quam δωροδόκος, δωροδοκία, δωροδοκεῖν. Sed forma δωροδοκεῖν apud sequiores Graeculos supererat positum pro δεκάζειν, contra ξενοδοκία cet. apud eosdem in ξενοδοχία erat mutatum, unde formis antiquis semper imminabat periculum.

Cap. XXIV. Ὑπερηφανίας.

καὶ τοὺς πωλοῦντάς τι καὶ ΜΕμισθωμένους δεινὸς κελεῦσαι ἡκεῖν πρὸς αὐτὸν ἅμ' ἡμέρᾳ.] Mirum ni scripserit καὶ ΜισθΟΤ- μένους id est „*eos qui venale haberent aliquid aut conducere vellent*”

nam si quid dudum conductum habuissent prima luce venire supersedissent. Nunc urgebat spes lucri ex venditione vel conductione faciendi.

Ibid. καὶ οὔτε ἐπ' ἀλειφόμενον αὐτὸν οὔτε λουόμενον οὔτε ἐσθίοντα ἔᾶσαι ἂν εἰσελθεῖν.] Theophrastus et aequales non aliter dicebant quam λούται, λούσθαι, λούμενος, sed Graeculi ei suas sordes affricant.

Cap. XXV. Δειλίας.

ὁ δὲ δειλὸς τοιοῦτός τις οἶος — κλύδωνος γενομένου ἐρωτᾶν εἴ τις μὴ μεμύηται τῶν Πλέοντων.] οἱ πλέοντες tum appellantur ubi opponuntur τοῖς ἐν τῇ γῇ. alioquin pro re nata aut ἐμπλέοντες dicuntur aut συμπλέοντες. Itaque nostro loco necessarium est ἐρωτᾶν εἴ τις μὴ μεμύηται τῶν CTMπλέοντων. Navis magister dicitur τοὺς Ἑμπλέοντας σώζειν, sed vector aliquis reliquos omnes qui sunt in eadem navi τοὺς CTMπλέοντας vocare solet.

Ibid. τοῦ κυβερνήτου — πυνθάνεσθαι — τί αὐτῷ δοκεῖ τὰ τοῦ θεοῦ;] Casaubonus „*Veteres nihil fecisse — inauspicato certum est*”. Non est haec loci sententia, sed quod omnes in ea re et olim et nunc a navis magistro aut gubernatore sciscitantur „*de coeli tempestate quid ei videatur*”? ut dicitur ὕντος τοῦ θεοῦ, βροντῶντος et sim. In Aristophanis *Avίδης* quaerit Prometheus:

τί γὰρ ὁ Ζεὺς ποιεῖ;

id est: quae est coeli tempestas? *Sudumne est an nihilum?*

ἐξαιθριάζει τὰς νεφέλας ἢ ξυννέφει;

Xenophon. in *Oeconomico* XVII. 2. ἐπειδὴν γὰρ ὁ μετοπωρινὸς χρόνος ἔλθῃ πάντες περὶ οἱ ἄνθρωποι πρὸς τὸν θεὸν ἀποβλέπουσιν ὁπότε βρέξας τὴν γῆν ἀφήσει αὐτοὺς σπεῖρειν, id est omnes homines coeli tempestatem observant.

Ibid. καὶ τοῦ σαλπιστοῦ δὲ τὸ πολεμικὸν σημήναντος καθήμενος ἐν τῇ σκηνῇ. Ἄπαγ' ἐς κόρακας οὐκ ἔασει τὸν ἄνθρωπον ὕπνου λαβεῖν πυκνὰ σημαίνων.] Scribendum οὐκ ἔασει, quia tamquam praesenti tubicini (ἄπαγ' ἐς κόρακας) imprecatur malum. Praeterea corrige ex certo Veterum usu ὕπνου λαχεῖν, quoniam aut sic aut ὕπνου ΤΤχεῖν Atheniensibus est consuetum dicere et

ὕπνου λαχεῖν simul exquisitior lectio est et vulgatae λαβεῖν propior. Ὑπνου λαγχάνειν saepissime legitur. Herod. III. 130. ὕπνου μιν λαγχάνειν ἐποίησε. Plato de Legibus pag. 791 A. τοὺς μὲν ὕπνου λαγχάνειν ποιεῖ, ubi Stallbaum apponit ex *Anabasi* III. 1. 11. μικρὸν δὲ ὕπνου λαχὼν εἶδεν *δναρ*. Cratinus in Bekk. Anecd. pag. 358, 2.

οὐ σῖτον ἄρασθ' οὐχ ὕπνου λαχεῖν μέρος.

et passim. Τυγχάνειν ὕπνου Aristophanes habet *Acharn.* 713.

νῦν δ' ἐπειδὴ τοὺς γέροντας οὐκ ἔαθ' ὕπνου τυχεῖν.

et avarus apud Menandrum :

τάλαντον ἢ προῖξ. μὴ λάβω; ζῆν δ' ἔσι μοι

τάλαντον ὑπεριδόντι; τεύξομαι δ' ὕπνου

προέμενος; οὐ δώσω δὲ κἂν Ἄιδου δίκην

ὥς ἡσεβηκὼς εἰς τάλαντον χρυσίου;

et habent saepe alii, sed ὕπνου λαβεῖν neque dixit quisquam nec potuit dicere.

Ibid. καὶ διηγέσθαι ὥς κινδυνεύσας ἓνα σέσωκε τῶν φίλων. καὶ εἰσάγειν πρὸς τὸν κατακείμενον σκεψομένους τοὺς δημότας καὶ τοὺς φυλέτας.] Non ipse loquens inducitur, quamobrem repone ἓνα σέσωκε τῶν φίλων. In sqq. perit praepositio prorsus necessaria et emendandum καὶ εἰσάγειν — Ἐπισκεψομένους τοὺς δημότας. Toto coelo inter se diversa sunt σκοπεῖσθαι et ἐπισκοπεῖσθαι, et nullo pacto locum inter se mutare possunt. Σκοπεῖσθαι est apud animum suum cogitare, expendere, deliberare, κατασκοπεῖσθαι speculatoris est, et ἐπισκοπεῖσθαι est visere aegrotantem. Exemplorum magna est ubique copia, et supra ad Philodemum nonnulla protulimus.

Cap. XXVI. Ὀλιγαρχίας.

ὁ δὲ ὀλιγαρχος τοιοῦτος (scrib. τοιοῦτός τις) οἶος τοῦ δήμου βουλομένου τινὰς τῶ ἄρχοντι προαιρήσονται τῆς πομπῆς τοὺς συνεπιμελησομένους.] haec est Codicis Palatini scriptura. Bene emendatum est βουλευτομένου et ΠΡΟCαιρήσονται, sed praeterea corrigendum βουλευομένον ὅτι Cτινας et expungendus articulus, qui orationem soloecam facit, in [τοὺς] συνεπιμελησομένους. In talibus Attici constanter pronomine ὅσις utebantur, πέμπειν πρέσβεις Οἴτινες διαλέγονται, αἰρεῖσθαι Οἴτινες ἐπιμελήσονται,

non οἷ. Ex ipsa rei natura dicitur πέμπειν τινὰς ἐροῦντας, αἰρεῖσθαι τινὰς ἐπιμελησομένους, non τοὺς ἐροῦντας, τοὺς ἐπιμελησομένους. Ad hanc igitur normam Theophrasti locus constituendus est.

Ibid. δεινὸς τοῖς τοιούτοις τῶν λόγων χρῆσασθαι ὅτι „Δεῖ αὐτοὺς ἡμᾶς συνελθόντας περὶ τούτων βουλευσασθαι καὶ ἐκ τοῦ ὄχλου καὶ τῆς ἀγορᾶς ἀπαλλαγῆναι καὶ παύσασθαι ἀρχαῖς πλησιάζοντας καὶ ὑπὸ τούτων αὐτοὺς ὑβριζομένους ἢ τιμωμένους.] Extremam loci partem atra nox premit. Afferget lux si verba ita reflexeris: καὶ παύσασθαι ἀρχαῖς πλησιάζοντας ὡς ὑπὸ τούτων ΜΑΛΛΟΝ ὑβριζομένους ἢ τιμωμένους. „*Ambicendi, inquit, finem faciamus censeo, namque ea res nobis plus contumeliae affert quam honoris*”. videlicet si honores ab iis petimus, quos dare indignos esse arbitramur.

Ibid. διὰ τοὺς συκοφάντας οὐκ οἰκητέον ἐστὶν ἐν τῇ πόλει.] In Palatino libro est οὐκ οἰκῇ acuto iuxta scripto: secunda manus ὡρ adscripsit οἰκήτωρ, quod prorsus absurdum est. In οἰκῇ inest οἰκητόν sic: διὰ τοὺς συκοφάντας οὐκ οἰκητέον ἐστὶν ἐν τῇ πόλει, in urbe habitari non potest, id est: non est vitalis vita in urbe. Οἰκητόν dicitur ut βιωτόν, ἀνεκτόν et similia.

Continuo sequitur καὶ ὡς „Ἐν τοῖς δικαστηρίοις δεινὰ πάσχομεν ὑπὸ τῶν δικαζομένων.”] Omnium consensu mendum est in δικαζομένων. Itaque δικαζόντων coniecerunt, infeliciter admodum. Minore molimine restitui potest vera lectio, quae est δεκαζομένων. „*Delatorum plena sunt omnia et iudices venales sunt*”. Verbum Atticum et Graeculis incognitum δεκάζειν et δεκάζεσθαι (*corrumper* et *corrumpi*) passim a scribis in δικάζειν et δικάζεσθαι depravatam videbis. Numquam fere δεκάζειν ex illorum manibus intactum elabitur. Indicabo pauca: Demosth. p. 1137, 1. Aeschin. in Tim. 87. Xenoph. R. A. III. 7. Plutarch. Tom. II. pag. 92. v. Dio Chrys. I. 108. Pollux VI. 36.

Ibid. τὸν Θησέα πρῶτον φῆσαι τῶν κακῶν τῇ πόλει γεγονέναι αἴτιον. τοῦτον γὰρ ἐκ δώδεκα πόλεων εἰς μίαν καταγαγόντα λυθείσας βασιλείας καὶ δίκαια αὐτὸν παθεῖν· πρῶτον γὰρ αὐτὸν ἀπολέσθαι ὑπ’ αὐτῶν.] Sic Palatinus mendosissime. Verum esse

suspīcor: ἐκ δώδεκα πόλεων εἰς μίαν CTΝαγαρόντα (τὸν δῆμον κατα)λῦσαι τὴν βασιλείαν. Tum expunge αὐτόν in verbis καὶ δίκαια [αὐτόν] παθεῖν. Alterum αὐτόν optime habet in πρώτον γὰρ αὐτόν ἀπολέσθαι ὑπ' αὐτῶν. Recta enim oratio haec esset: αὐτόC γὰρ πρῶτος ὑπ' αὐτῶν ἀπώλετο.

Cap. XXVII. Ὀψιμαθίας.

ῥήσεις μανθάνειν ἐξηκονταέτης γεγενώς.] Attici qui constanter πεντέτης, δεκέτης et sim. dicebant non ἐξηκονταέτης sed ἐξηκοντετης usurpare solebant.

Ibid. καὶ ἐρῶν ἱερᾶς — πληγὰς εἰληφὼς ὑπ' ἀντεραστοῦ δικάζεσθαι. Rem acu tetigerunt qui ἐρῶν ἑταίρας emendarunt. Supererat ἐρῶν ΤΕΡΑC pro ΕΤΕΡΑC (ἑταίρας). Infelix corrector ΙΕΡΑC sibi visus videre ἱερᾶς dedit sine sensu. Apponit Editor lepidum Antiphanis dictum ad Alexandrum apud Athenaeum XIII. 1. δεῖ γὰρ, ὦ βασιλεῦ, τὸν ταῦτα ἀποδεχόμενον ἀπὸ συμβολῶν τε πολλὰς δεδειπνηκέναι καὶ περὶ ἑταίρας πλεονάκεις καὶ εἰληφέναι καὶ δεδωκέναι πληγὰς, ubi pro τὸν ταῦτα ἀποδεχόμενον sententia clamat ἀποδεχόμενον restitui oportere: qui talia PROBATURUS sit et libenter spectaturus, cum saepe de symbolis coenasse oportet et pro meretricula saepius et accepisse plagas et dedisse.

Quod continuo sequitur: ἐφ' ἵππου ἀλλοτρίου ΚΑΤΟΧΟύμενος manifestum vitium alit. Non est verbum Graecum ΚΑΤΟΧΕΐσθαι, quod ipsa natura rei arguit et respuit. Equo vehi ἐφ' ἵππου ὀχεῖσθαι omnes dicebant neque ab eo usu solus omnium Theophrastus discedere potuit.

Reliqua Cimmeriis tenebris premuntur sine ulla spe emendandi. Hoc unum video τοὺς μετ' αὐτοῦ συνΑΤξοντας vitio natum esse ex συνΑξοντας. Notum est in ea re Atticorum verbum συνάγειν, et ἀπὸ συμβολῶν συνάγειν de tenuiorum coenis collaticiis, ut apud Sophilum Athenaei pag. 640 D.

ἰδύ γε μετ' ἀνδρῶν ἐσιν Ἑλλήνων ἀεὶ
συνάγειν· τὸ πρᾶγμα χαρίεν. „οὐχὶ δώδεκα
κυάθους (ἀνέβροχέν τις) ὑποχεῖς”;

vid. Var. Lectt. pag. 123. Ipse Theophrastus iterum cap. 30. συναγόντων παρ' αὐτῷ, ubi plura indicavit Editor.

Cap. XXVIII. Κακολογίας.

ὁ δὲ κακολόγος ἐρωτηθεὶς „Ὁ δεῖνα τίς ἐστίν”; respondet: „Καθάπερ οἱ γενεαλογοῦντες πρῶτον ἀπὸ τοῦ γένους αὐτοῦ ἄρξομαι· τοῦτου ὁ μὲν πατὴρ ἐξ ἀρχῆς Σωσίας ἐκαλεῖτο, ἐγένετο δὲ ἐν τοῖς στρατιώταις Σωσίστρατος ἐπειδὴ ΔΕ εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφη.] Sic Palatinus. Scriptura ἐπειδὴ ΔΕ doctos homines in fraudem induxit, quasi aliquid deesset. Itaque de suo addiderunt: ἐπειδὴ δὲ εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφη (Σωσίδημος). Non poterant infelicius. Quid? milesne scriptus est ac militavit antequam in tribulium tabulas receptus esset? Necesse id est si prius quam militaret Σωσίστρατος et postquam εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφη coeptus est Σωσίδημος appellari. Alio ac multo simpliciore modo scripturae vitium tolli potest: scribendum — Σωσίας ἐκαλεῖτο, ἐγένετο δὲ ἐν τοῖς στρατιώταις Σωσίστρατος ἐπειδὴ εἰς τοὺς δημότας ΠΑΡΕνεγράφη. Postquam malis artibus in civitatem irrepsit militavit et ex Sosia factus est Sosistratus. Quid notius Athenis, quid frequentius quam παρεγγραφῆναι, παρεγγεγραμμένος, παρέγγραπτος? Quod est Athenis paratius maledictum quam ξένος καὶ παρέγγραπτος? Aeschines de F. L. pag. 38, 10. Κλεοφῶν δὲ ὁ λυροποιὸς — παρεγγραφεὶς αἰσχροῦς πολίτης καὶ διεφθαρκῶς νομῇ χρημάτων τὸν δῆμον. Apud eundem ibid. pag. 51, 46. ἄνθρωποι παρέγγραπτοι [γεγενημένοι πολῖται], additum glossema orationem vitiosam reddidit. Erant enim παρέγγραπτοι et multi quidem, sed non erant παρέγγραπτοι πολῖται. Apud Theophrastum mendii origo in εἰς τοὺς δημότας ΠΑΡΕνεγράφη facile cognoscitur. Non est ovum ovo similis quam loco Theophrasti emendato similis est locus Demosthenis ἐν τῇ κατ’ Αἰσχίνου κακολογίᾳ de Corona pag. 314, 2: ἐπειδὴ δ’ εἰς τοὺς δημότας ἐνεγράφης ὁπωσδήποτε, ἐγὼ γὰρ τοῦτό γε, ἐπειδὴ δ’ οὖν ἐνεγράφης εὐθέως τὸ κάλλισον ἐξελέξω τῶν ἔργων γραμματεύειν καὶ ὑπηρετεῖν τοῖς ἀρχιδίοις, namque μετὰ σχήματος nihil aliud dicit quam ἐπειδὴ δ’ εἰς τοὺς δημότας ΠΑΡΕνεγράφης.

Initio loci verba καθάπερ οἱ γενεαλογοῦντες Editores a sqq. separant, quasi ex Theophrasti persona dicerentur, sed maledici ipsius haec sunt ita exordientis: καθάπερ οἱ γενεαλογοῦντες — ἄρξομαι. Plane gemellus est locus Isocratis περὶ Ἀντιδόσεως § 193. βούλομαι δὲ περὶ τῆς τῶν λόγων παιδείας ὥσπερ οἱ γενεαλογοῦντες πρῶτον διελθεῖν πρὸς ὑμᾶς. Aptissime cum his contu-

leris locum Plutarchi *de Curiositate* pag. 516. B. ὁ μὲν Ὀδυσσεὺς οὐδὲ τῇ μητρὶ διαλεχθῆναι πρότερον ὑπέμεινεν ἢ πυθέσθαι παρὰ τοῦ μάντεως ὧν ἕνεκα ἦλθεν εἰς Ἄιδου. — ἡμεῖς δὲ τὰ καθ' αὐτοὺς ἐν πολλῇ ῥαθυμίᾳ καὶ ἀγνοίᾳ θέμενοι καὶ ἀμελήσαντες ἑτέρους γενεαλογούμεν ὅτι τοῦ γείτονος ὁ πάππος ἦν Σύρος, Θρᾷττα δὲ ἡ τηβή.

Sequuntur multa conclamata et deposita. Excidisse compluscula videntur et veteris scripturae vestigia, quae ad verum ducant, omnia deleta esse. Quid tandem latet in καὶ ΟΙΚΙΑ τίς αὕτη τὰ σκέλη ἡρκυῖα? Aliquid dispicio in sqq. ὥσπερ αἱ γυναῖκες ἐν ταῖς ὁδοῖς συνέχονται καὶ τὸ ὄλον ἀνδρόγαλοι τινες καὶ αὐταὶ τὴν θύραν τὴν αὐλείον ὑπακούουσι.] ex hisce pellucere video antiquam lectionem hanc: ὥσπερ αἱ ΚΤΝΕΣ ἐν ταῖς ὁδοῖς συνέχονται. „*coeunt*, inquit, *in publico ut canes solent*.” Hinc Cynicorum κυνογάμια nomen habent. Diogenes Laërt. VI. § 67. ὁ Κράτης τῇ Ἰππαρχίᾳ ἐν τῷ Φανερωῷ συνεγένετο, ubi commode Menagius Lactantii locum attulit: „*Nam quid ego de Cynicis loquar, quibus in propatulo coire cum coniugibus mos fuit. Quid mirum si a canibus, quorum vitam imitantur, etiam vocabulum nomenque traxerunt*”. Quod autem αἱ ΚΤΝΕC in αἱ γυναῖκες mutatum est novo argumento est ex quam male habito libro vetusto hae laciniae, quas habemus, desumptae sint. Simillimum huic mendum sublatum est olim e Dione Chrysost. VIII pag. 280 Reisk. αἰεὶ φιλεῖ μάχεσθαι καὶ τὴν νύκτα καὶ τὴν ἡμέραν οὐχ ὑπὲρ σελίνου ὥσπερ αἱ ΓΤΝΑΙΚΕC, imo vero ὥσπερ αἱ ΑΙΓΕC emendante Henrico Valesio, qui comparavit locum Dionis IX. pag. 292. ubi Diogenes dicit ὅτι τὸ σέλινον οὐ τοῖς ἀνθρώποις ἀλλὰ ταῖς ΑΙΕΙ δηλαδὴ περιμάχητον εἶναι δεῖ.

Quemadmodum αἱ γυναῖκες stolidè legitur pro αἱ κύνες et αἱ αἰγες, sic tertio loco quae γλαῦκες ab initio fuerant necopinato factae sunt γυναῖκες in Photii Lexico vs. Κικκαβίζειν: τὴν τῶν γΤΝΑΙΚῶν φωνὴν οὕτω καλεῖ Ἀριστοφάνης, imo vero: τὴν τῶν ΓΛΑΤΚῶν, ut Porsonus vidit. Locus Aristophanis est in *Lysistrata*, quem supra ad caput περὶ Δεισιδαιμονίας apposuimus.

In sqq. Palatinus diserte scriptum exhibet ἀνδρόγαλοι τινές (non ἀνδρογάβοι), et fortasse ἀνδρογάλοι τινές scribendum. Mira

forma est ἀνδρογάλος, sed a iocosis et ingeniosis Atticis πολλὰ τῶν τοιούτων πέπαικται. Quid sit ἀνδρογάλος satis perspicuum est neque dum illud muliercularum genus defecit, ut et reliqua tantum non omnia, quae apud Theophrastum verbis depicta sunt, in vitae luce viva ac spirantia spectare datur.

Quod addit homo maledicus καὶ αὐταὶ τὴν θύραν τὴν αὖλειον ὑπακούουσιν planum est. Quid sit ὑπακούειν si quis ostium pulsaverit quis est qui nesciat? ut in cap. IV κόψαντός τινος τὴν θύραν ὑπακούσαι αὐτός, quod sordidum est et rusticanum. Contra mulieribus indecorum est et impudentiae nota si quae αὐταὶ (ΠΡΟC) τὴν θύραν τὴν αὖλειον ὑπακούουσιν, nam plane necessarium est praepositionem πρὸς inserere.

Non erat tangendum in sqq. εἰδεχθῆς τις ἀπὸ τοῦ προσώπου ἐστίν, ἢ δὲ πονηρία οὐδὲΝ ὁμοία, ubi perperam οὐδεΝΙ ὁμοία substituunt. Notum est quo sensu dicatur οὐχ ὅμοιος, οὐχ ὁμοίως, οὐδὲν ὅμοιος, et non similis apud Romanos.

Post mihi non simili poena commissa luetis.

Breviloquentia est οὐχ ὅμοιος (οὐδὲν ὅμοιος) ἀλλὰ πολὺ διαφέρων, et sic οὐχ ὁμοίως est fere idem quod διαφερόντως in signem in modum. Unum ex Lysiae oratione XIV. pag. 141, 20 exemplum afferam: καίτοι (αἱ τῶν ἡμετέρων προγόνων ἀρεταί) πολλαὶ καὶ μεγάλαι — καὶ ΟΥΔΕΝ ὍΜΟΙΑΙ τοῖς ὑπὸ τούτων περὶ τὴν πόλιν πεπραγμένοις.

Ibid. τῇ γὰρ αὐτοῦ γυναικὶ τάλαντα εἰσενέγκαμεν ἢ προῖκα, ἐξ ἧς παιδίον αὐτῷ γέγονε, τρεῖς χαλκοῦς εἰς ὄψον δίδωσι καὶ τῷ ψυχρῷ λούεσθαι ἀναγκάζει τῇ τοῦ Ποσειδῶνος ἡμέρᾳ.] Sic Palatinus, nam quum errore scriba dedisset παιδίον αὐτῷ γεννᾷ, statim in margine veram lectionem γέγονε reposuit. Olim repertum est τάλαντα εἰσενεγκαμΕΝΗΙ προῖκα, sed τάλαντα per se nihil est nisi numerus definiatur. Fuerunt igitur qui coniiicerent: τάλαντα εἰσενεγκαμένη προῖκα ἐξ, ἢ τε παιδίον αὐτῷ γεννᾷ, quasi haec esset Graeca verborum compositio. Mirificum imprimis est γεννᾷ. Sed interpretari quamvis mendosa volentibus nil arduum. Audi modo: „praesens (γεννᾷν) autem QUASI perfecti significatione ponitur ut νικῶ aliaque”. Ubicumque Interpretes illud quasi, quodammodo, aliquatenus et similia de suo

interponunt caveant iuniores ne vitiosa subtilitate et argutiis capiantur. Victor νικᾷ etiam post victoriam, sed mulier parturiens post partum γεννᾷν desinit. Quamquam quid attinet talia refutare? praesertim quum γεννᾷ pro γέγονε mera sit librarii hallucinatio statim ab ipso correctā. Retineamus igitur verba quae Crotone saniora sunt: ἐξ ἧς παίδιον αὐτῷ γέγονε, et veram mendi sedem investigemus. Est ea in verbis γυναικὶ τάλαντα: una videlicet literula neglecta periit. Erat ΓΤΝΑΙ-ΚΙΙΤΑΛΑΝΤΑ id est γυναικὶ δέκα (I) τάλαντα εἰσενεγκαμένη προῖκα. Opima sane haec dos est, sed non inaudita, et omnium temporum κακολόγοι omnia in maius augere verbis et exaggerare solent. Saepe vidi δέκα sic periisse, ubi tenuis literula I describentis oculos fugerat. Cf. *Nov. Lectt.* pag. 231 et 795. Addam his novum exemplum e Libanio in *Socratis Apologia* Tom. III. pag. 11. ἀγανακτῶν εἰ περ (leg. εἰ ὅπερ) ἐς καὶ δόξει πλάττειν αἰτίας καὶ συκοφαντεῖν ὑπέμεινε πριάμενος τὸν ἐπὶ δραχμαῖς πάντα ἂν ποιήσοντα Μέλιτον, viden' verum esse: ἐπὶ I (δέκα) δραχμαῖς πάντα ἂν ποιήσοντα Μέλητον?

Praeterea pro λούεσθαι emenda λούσθαι, ut supra λούμενον pro λουόμενον.

Sequitur καὶ συγκαθήμενος δεινὸς περὶ τοῦ ἀνασάντος εἰπεῖν.] Editor: „*de eo qui surrexit coetumque reliquit*”. Sine controversia haec est loci sententia, quam vitae usus confirmat, sed *qui surrexit* in Graecis est, *coetumque reliquit* non est. Necessarium est tamen ad sententiam et nullo modo abesse potest. Facile revocabis scribendo περὶ τοῦ Ἐξανασάντος. Estne tibi, qui haec legis, exemplis opus ut memineris ἔξανασῆναι eo sensu usurpari solere? Non opinor, nam leguntur ubique locorum. Contrario errore scriptum est in Codd. quibusdam Aeschinis *de F. L.* pag. 45, 3. μὴ φείσῃσθέ μου, ὧ Ἀθηναῖοι, ἀλλ' ἔξανασάντες ἀποκτείνετε. Quia absurdum est iudices *adire* iubere, ex melioribus receptum est ἀλλ' ἀνασάντες ἀποκτείνετε, ut apud Demosthenem est nobili loco: μηδὲ Φωνὴν ἀνάσχησθε ἀλλ' ἀνασάντες καταψηφίσασθε ἤδη.

Apud Theophrastum denique non est satis δεινὸς περὶ τοῦ ἔξανασάντος εἰπεῖν, namque hoc omnes saepe sine ulla reprehensione facimus, sed περὶ τοῦ ἔξανασάντος ΚΑΚΩΣ εἰπεῖν.

Sequitur μὴ ἀποσχέσθαι μὴδὲ ΤΟΤΕ ΟΙΚΕΙΟΤΕ αὐτοῦ λοιδορεῖσθαι καὶ πλείῃα περὶ τῶν φίλων καὶ οἰκείων κακὰ εἰπεῖν καὶ περὶ τῶν τετελευτηκότων κακῶς λέγειν.] Scribendum: μὴ ἀποσχέσθαι μὴδὲ ΤΟΤ ΤΟΤΕ οἰκείους αὐτοῦ λοιδορῆσαι. Necessarium esse ΤΟΤ Editori plane assentior, sed perinde necessarium est λοιδορῆσαι, quo recepto τοὺς οἰκείους sanum esse apparet. Nihil interest inter λοιδορῆσαι τινα et κακῶς εἰπεῖν. Aristophanes noto loco:

λοιδορῆσαι τοὺς πονηροὺς οὐδὲν ἐς' ἐπίφθονον.

et Philemon in lepidis versiculis apud Stobaeum *Floril.* 19. 2.

ἥδιον οὐδὲν οὐδὲ μουσικώτερον

ἐς' ἢ δύνασθαι λοιδορούμενον φέρειν.

ὁ λοιδορῶν γὰρ ἦν ὁ λοιδορούμενος

μὴ προσποιῆται λοιδορεῖται λοιδορῶν.

λοιδορεῖσθαι τινα contra est *maledictis certare, conviciis convicia reponere, obiurgare*. Est etiam Theophrasti aetate discrimen inter κακῶς εἰπεῖν, κακὰ εἰπεῖν, πολλὰ καὶ κακὰ aut κακὰ πολλὰ εἰπεῖν ΤΙΝΑ et ΠΕΡΙ ΤΙΝΟC. Accusativus ponitur ubi quis *praesenti* conviciatur, περὶ τινος contra κακὰ vel καλῶς λέγειν de *absentibus* dicitur aut de *vita functis*. Sic Theophrastus dixit περὶ τῶν φίλων καὶ οἰκείων κακὰ εἰπεῖν et περὶ τῶν τετελευτηκότων κακῶς λέγειν, ubi Aristophanes et antiquiores Attici τοὺς φίλους πολλὰ καὶ κακὰ εἰπεῖν et τοὺς τετελευτηκότας κακῶς λέγειν constanter dicere solebant.

In extrema parte capitis pro ὁ τῆς ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ ἐρεθισμός unice verum esse arbitror id quod Hottingerus reperit ὁ τῆς ΔΥCΚΟΛΙΑΣ ἐρεθισμός. Unde enim aliunde est ille maledicendi pruritus quam ex animi morositate et truculentia, quam Graeci δυσκολίαν appellant?

Cap. XXIX. Φιλοπονυρίας.

ὁ δὲ φιλοπόνυρός ἐστι τοιοῦδε τις οἶος ἐντυγχάνειν τοῖς [ἡττημένοις καὶ] δημοσίους ἀγῶνας ὠφληκόσιν.] Interpolata sunt verba ἡττημένοις καί. Graeculi enim verbi ὀφλισκάνειν, ὀφλήσειν, ὀφλεῖν, ὠφληκέναι rationem et usum plane amiserant. In praesenti usurpabant forma ὀφλω, ὀφλεις, ὀφλει, et sicubi aoristum ὀφλεῖν et ὀφλῶν vidissent vitioso accentu ὀφλειν et ὀφλων de

suo supponebant. Sexcenties sic erratum videbis et apud alios et in libris Platonis *de Legibus*. Itaque ad ὠφληκόσιν annotatur esse idem quod ἡττημένοις et glossema de more irrepsit in textum. Ne sic quidem ὠφληκόσιν intactum evasis sed in ὠφληκόσιν stulte corruptum est.

Ibid. καὶ τὰ μὲν ἄλλα ὁμολογεῖν ἀληθῆ ὑπὲρ αὐτοῦ λέγεσθαι ὑπὸ τῶν ἀνθρώπων· ἔνια δὲ ἀγνοεῖν. Φῆσαι γὰρ αὐτὸν εὐφυῆ καὶ φιλέταιρον καὶ ἐπιδέξιον.] Scribendum primum ἀληθῆ ΠΕΡΙ αὐτοῦ λέγεσθαι: reliqua *opprobria* de eo *vera* esse fatetur, in qua re ὑπὲρ poni non potest. Tum revocata fugitiva vocula emendandum: Φῆσαι γὰρ "AN αὐτὸν εὐφυῆ κτέ. Plana sic et perspicua loci sententia est: „nam si eum *penitus cognovissent et bona indole praeditum et fidelem sodalibus amicum et scitum ac lepidum hominem esse dicturos fuisse*". Sexcenties post γάρ voculam ἄν excidisse videbis.

Ibid. καὶ προσκαθήμενος δὲ εἰπεῖν δεινὸς ὥς οὐ δεῖ τὸν ἄνδρα ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα κρίνεσθαι.] Emendant καὶ πρὸς ΤΟΤC καθήμεΝΟΤC δὲ εἰπεῖν δεινός, idque aiunt esse „*apud iudices*". Sed quamquam proprie iudices *sedere* dicuntur et καθῆσθαι, ut in ioco Aristophanis:

ἐπεὶ δικασὰς οὐχ ὀρῶ καθήμενους,

tamen nemo umquam τοὺς καθήμενους dixit pro τοὺς δικασὰς, neque Latine *qui sedent* pro *qui in consilio sedent*. Praeterea quis tandem verba facit ad iudices praeter accusatorem et reum? Removebit omnem molestiam addita praepositio πρὸς ΤΟΤC CΤΓκαθήμενους. Φιλοπόννηρος noster et ipse in iudicum numero est et ad eos qui una in consilio sedent δεινὸς εἰπεῖν ὥς οὐ δεῖ τὸν ἄνδρα ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα κρίνεσθαι.

Ibid. οὐχ ἔχομεν τοὺς ὑπὲρ τῶν κοινῶν συναχθεCΘΗσομένους ἄν τοὺς τοιοῦτους προώμεθα.] Nemo Atticorum umquam dixit ἀχθεσθήσομαι aut συναχθεσθήσομαι, sed omnes constanter brevioris forma ἀχθέσομαι et συναχθέσομαι utebantur. Ne sequiores Sophistae quidem aut Rhetores, qui ἀττικῶς scriptitant, longiorem formam usurpabant, sed librarii Graeculi pro ἀχθέσομαι passim substituunt aut ἀχθήσομαι aut ἀχθεσθήσομαι, cuius rei multa

exempla alias protuli, plura ad Libanium prolaturus. Itaque Theophrasto suum συναχθεσομένους restituamus censeo.

Forma ἀχθέσομαι certa fulcitur auctoritate poetarum. Aristophanes *Nub.* 865.

ἢ μὴν σὺ τούτοις τῷ χρόνῳ ποτ' ἀχθέσει.

et 1441.

καὶ μὴν ἴσως γ' οὐκ ἀχθέσει παθὼν ἃ νῦν πέπονθας.

ubi unus liber ἀχθήσῃ. et in *Avibus* 84.

οἶδα μὲν σαφῶς

ὅτι ἀχθέσεται, σφῶν δ' αὐτὸν οὐνεκ' ἐπεγεῶ.

Ibid. καὶ ἀληθές ἐστι τὸ τῆς παροιμίας τὸ ὅμοιον πρὸς τὸ ὅμοιον πορεύεσθαι.] Perinde est in tali re τὸ ὅμοιον dicas an τὸν ὅμοιον, et est τὸ ὅμοιον in huiuscemodi sententia γενικώτερον. Locus Platonis in *Phaedro* pag. 240 B., quem Editor attulit, labem concepit. Vulgatur: ἤλικα γὰρ καὶ ὁ παλαιὸς λόγος τέρπειν τὸν ἤλικα, at tu corrige: ὁ παλαιὸς (ΛΕΓΕΙ) λόγος τέρπειν τὸν ἤλικα.

Cap. XXX. Αἰσχροκερδείας.

ἢ δὲ αἰσχροκερδείᾳ ἐστὶ ΠΕΡΙΟΤCΙΑ κέρδους αἰσχροῦ.] Res ipsa clamat mendosum esse περιουσία. Quid est legendum? Αἰσχροκερδεῖα quid sit ipse definias et reperies verum: est enim nihil aliud quam ἑπιθῆμια κέρδους αἰσχροῦ, ut *Φιλοπονηρία* cap. 29. esse dicitur ἐπιθυμία κακίας. Supererat in male mulcato Codice antiquo Ε*ΙΘΤ*ΙΑ vel Ε*ΙΟΤ*ΙΑ, unde ΠΕΡΙΟΤCΙΑ natum est.

Ibid. ἀποδημῶν δημοσίᾳ τὸ μὲν ἐκ τῆς πόλεως ἐφῶδιον οἶκοι καταλιπεῖν παρὰ δὲ τῶν συμπεσβευτῶν δανείσασθαι.] Revocanda est forma, qua sola Athenienses utebantur, παρὰ δὲ τῶν συμπεσβεων.

Ibid. καὶ ξένον δὲ μέρος τὸ αὐτοῦ ἀπαιτήσας ἀποδόσθαι.] Sic Palatinus. Editor καὶ ξενίων δὲ τὸ μέρος, recte nisi quod articulus alter periit; nam sic scribendum: καὶ ΤΩΝ ξενίων δὲ τὸ μέρος τὸ αὐτοῦ ἀπαιτήσας ἀποδόσθαι.

Ibid. καὶ ἀλειφόμενος ἐν τῷ βαλανείῳ εἰπὼν „Σαπρόν γε τὸ

ἔλαιον ἐπρίω" τῷ παιδαρίῳ, τῷ ἀλλοτρίῳ ἀλείφεισθαι.] Haec scriptura est in duobus antiquissimis Parisinis AB. in quibus bona pars huius capitis καὶ οἶνοπωλῶν κεκραμένον τὸν οἶνον τῷ Φίλῳ ἀποδόσθαι. — ἵνα οἱ διακονοῦντες παῖδες μὴ λάβωσι, nescio quo errore ad cap. XI adhaesit. In Palatino multo melior servata est scriptura haec: εἵπας (Codex pervulgato errore ex compendiis nato εἶπερ) „Σαπρὸν γε τὸ ἔλαιον, παιδάριον", τῷ ἀλλοτρίῳ ἀλείφεισθαι. Nam neque εἰπὼν (εἵπας) — τῷ παιδαρίῳ sic dirimi possunt et interposita vocula in σαπρὸν ΓΕ τὸ ἔλαιον arguit verbum ἐπρίω inutile esse et molestum. Praeterea ἀττικισί Theophrastus scripserat σαπρὸν γε τοῦ ἔλαιον, ut festivus servulus Athenis apud Gellium *Noct. Att.* XVII. 8. μὴ γελάτε· ἐνι τοῦ ἔλαιον· ἀλλ' οὐκ ἴτε οἶα (leg. οἶα) Φρίκη περὶ τὸν ὄρθρον γέγονε τήμερον. κεκρυάλλεται.

Ibid. καὶ ἱμάτιον ἐκδοῦναι πλῦναι καὶ χρησάμενος παρὰ γνωρίμου ἐφελκύσαι πλείους ἡμέρας ἕως ἂν ἀπαιτηθῇ.] Necessario articulo addito scribendum καὶ ΘΟΙμάτιον ἐκδοῦναι πλῦναι, nam fuisse hoc homini unicum pallium hic locus satis declarat. θοιμάτιον est *pallium suum*, quod solum haberet. Haec vis est articuli, ut apud Alexidem Athenaei pag. 244. D.

Στράτιε, Φιλεῖς δήπου με; Στ. μᾶλλον τοῦ πατρός,
ὃ μὲν γὰρ οὐ τρέφει με, σὺ δὲ καλῶς τρέφεις.
plus quam meum patrem.

Quod Theophrastus dixit ἐφελκύσαι appellatur *παρέλκειν* in suavissimo loco Teletis apud Stobaeum *Floril.* 5, 67. p. 127. Meinek. ὥσπερ ἱμάτιον τρίβωνα γενόμενον ἀπεθέμην καὶ οὐ παρέλκω. Impudens est in tali re dictum Diogenis ad eum qui commodatum ei pallium reposceret: εἰ μὲν ἐχαρίσω ἔχω, εἰ δ' ἐχρησας χρῶμαι, apud Diogenem Laërt. VI. 62.

Ibid. Palatinus exhibet: Φειδομένῳ μέτρῳ π . . . δακ . . . κεκρου . μένῳ μετρεῖν αὐτὸς τοῖς ἔνδον σφῶδρα δὲ ὑποσπῶν τὰ ἐπιτήδεια. In Parisinis est Φειδωνίῳ μέτρῳ τὸν πύνδακα ἐκκεκρουμένῳ μετρεῖν αὐτὸς τοῖς ἔνδον σφῶδρα ἀποψῶν τὰ ἐπιτήδεια. Scribendum ΦειδωνΕἰω — ἔΓκεκρουCμένῳ — σφῶδρα ἀποψῶν τὰπιτήδεια. Ex Φειδων formatur Φειδώνιος non Φειδώνιος, sed perpetuo in his scribae turbant, quos in usu et analogia certissima contemnere licebit.

Ibid. Palatinus habet: ὑποπρίσθαι φίλου δοκοῦντος πρὸς τρόπου πωλεῖσθαι. Parisini: ὑποπρίσθαι φίλου ἐπιλαβὼν ἀποδόσθαι. Quid sit ὑποπρίσθαι et ὑποφωνεῖν ostendimus in *Var. Lectt.* p. 138. et 364. ex Phrynicho emendato: Ὑποφωνεῖν: τὸ ἀγοράζοντάς τινος ὄφον ἕτερον τῇ τιμῇ ὑπερβάλλοντα ὠνεῖσθαι. Itaque ὑπω-νεῖσθαι et in aoristo ὑποπρίσθαι est idem diciturque de eo *qui quod quis commode et ex animi sententia emere paret dato maiore pretio praecripi.* Nunc duplex scriptura et emendari potest et in unum componi sic: ὑποπρίσθαι φίλου δοκοῦντος πρὸς τρόπου ΤΙ ὠνεῖσθαι Εἴτα λαβὼν ἀποδόσθαι. non egent haec interprete; πρὸς τρόπου est ὀρθῶς, καλῶς, προσηκόντως, ut ἀπὸ τρόπου significat κακῶς, ἀτόπως. Sic et κατὰ τρόπον saepissime dicitur. Ecquid autem turpius est et sordidius quam φίλου δοκοῦντος ὠνεῖσθαι τι πρὸς τρόπου ὑποπρίσθαι εἴτα λαβόντα ἀποδόσθαι?

Ibid. καὶ παρὰ παιδὸς κομιζόμενος ἀποφορὰν τοῦ χαλκοῦ τὴν ἙΠΙΚΑΤΑΛΛΑΓὴν προσαπαιτεῖν.] Neque ἐπικαταλλάττειν Graecis *de nummis permutandis* in usu est neque adeo ἐπικαταλλαγή, sed καταλλάττειν dicebant constanter omnes et *permutationis pretium*, numularii lucellum, ubique καταλλαγή appellatur. Demosthenes pag. 1216, 18. οὕτω γάρ μοι ἀκριβῶς ἐγγράπτο ὥς οὐ μόνον αὐτά μοι τὰναλώματα ἐγγράπτο ἀλλὰ καὶ ὅποι ἀνηλώθη καὶ ὃ τι ποιοῦντων καὶ ἡ τιμὴ τίς ἦν καὶ νόμισμα ποδαπὸν καὶ ὀπόσου ἡ καταλλαγή ἦν τῷ ἀργυρίῳ, ubi corrig. τιμὴ Ἥτις ἦν καὶ νόμισμα Ὀποδαπόν. Non est aliud testimonium in hanc rem luculentius quam Diphili apud Athen. p. 225 B.

οὗτος ἀποκρίνεται ἂν ἐρωτήσης „Πόσου
ὁ λάβραξ”; δέκ’ ὀβολῶν. οὐχὶ προσθεῖς ὀποδαπῶν.
ἐπειτ’ εἰάν τ’ ἀργύριον αὐτῷ καταβάλῃς
ἐπράξαιτ’ Αἰγίνατον· ἂν δ’ αὐτὸν δέξῃ
κέρματ’ ἀποδοῦναι προσαπέδωκεν Ἀττικά.
κατ’ ἀμφότερα δὲ τὴν καταλλαγὴν ἔχει.

Nulla igitur dubitatio est quin Theophrastus quoque scripserit τὴν ΚΑΤΑΛΛΑΓὴν προσαπαιτεῖν et ἐπὶ eodem errore adhaeserit quo cap. 2. in Codd. A. B. est συνωνόμενος ἙΠΙΚΡΗΠΙΔΑΣ pro κρηπίδας.

Ibid. καὶ χρέος (Palat. χρέη) ἀποδίδους τριάκοντα μνῶν ἔλαττον

τέτταρσι δραχμαῖς ἀποδοῦναι.] Praecedens ἀποδιδούς postulat ut ἀποΔΙΔΟΝΑΙ scribatur. Tum neque χρέος bene habet neque χρέη sed reponendum est Atticum χρέΩC.

Ibid. καὶ Φράτορας ἐξιῶν αἰτεῖν τοῖς ἑαυτοῦ παισὶν ἐκ τοῦ κοινοῦ ὄψον.] Φράτωρ et Φράτορες non 'esse vocabula Attica sed Φράτηρ et Φράτερες nunc quidem satis inter omnes constat. Quin igitur Theophrasto suum ΦράτΕρας reddimus?

Ibid. καὶ παρὰ τῶν γνωρίμων τοιαῦτα κίχρασθαι ἂ μὴτ' ἂν ἀπαιτήσαι μὴτ' ἂν ἀποδιδόντων ταχέως ἂν τις κομίσαιτο.] Recte Editor τις inseruit in μὴτ' ἂν ἀπαιτήσαι (τις), sed caetera melius erat non tangere. Lubenter Attici voculam ἂν geminant vel ter ponunt ubi sunt in sententia plura vocabula, quae sint voculae ἂν fere dixerim ἐφελκυστικά vel ἐπισπασικά, quae attrahant voculam ἂν ad sese, ut οὐκ ἂν, καλῶς ἂν, μάλις' ἂν, sim. Euripides *Troad.* 1233.

ἀΦανεῖς ἂν ὄντες οὐκ ἂν ὑμνηθεῖμεν ἂν.

sic et Theophrastus dixerat: μὴτ' ἂν ἀποδιδόν ταχέως ἂν τις κομίσαιτο. Scripsi de industria ut in Codicibus scribi mos est ἀποδιδόν^τ, ut simul et vulgatae vitium deprehendas et reperiās remedium. Quid tu suppleres in hac scriptura: μὴτ' ἂν ἀποδιδόν ταχέως ἂν τις κομίσαιτο? Quid aliud quam ἀποδιδόντOC? et rei natura et omnium usus in ea re *singularem* postulant:

si quis quid reddit magna habenda est gratia.

Itaque Theophrastus quoque dixit quod omnes solebant: μὴτ' ἂν ἀποδιδόντOC ταχέως ἂν τις κομίσαιτο. Cf. de hoc genere mendorum *Var. Lectt.* pag. 434 et 517.

Nunc Theophrastum depono de manibus.

P O L Y B I A N A.

Meminerunt Mnemosynes lectores me nuper Vol. I, p. 2 p. 180 nov. ser. emendare duos locos Arcadis historici foede corruptos (I 58 § 7 et XXX 13 § 2). Spatio tunc exclusus quominus plura adderem, hac occasione utar, ut aliis mendis eum liberem, facto initio ab insignioribus.

Libr. XII 12 C. init 1.:.... κατηγορεῖν καὶ ΘΕΙΑCΕΤΡΕΙΝ τῶν δνειρωττόντων καὶ δαιμονώντων ἐν τοῖς ὑπομνήμασιν. Absurdum est quod editur *Θείας εὔρεῖν*. Correcta litera *Ε* in *C* supple ΘΕΙΑC(MONΔΙΑ)CTPEIN, et habebis veram lectionem: *θειασμὸν διασύρειν τῶν δνειρωττόντων καὶ δαιμονώντων κτέ.*

Libr. XII 15 § 10 sq.: ὁ δὲ (Timaeum dicit) ἐπεσκοτισμένος ὑπὸ τῆς ἰδίας πικρίας τὰ μὲν ἐλαττώματα δυσμενικῶς καὶ μετ' αὐξήσεως ἡμῖν ἐξήγγελλε, τὰ δὲ κατορθώματα συλλήβδην παραλέλοιπεν, ἀγνοῶν ὅτι τὸ ψεῦδος οὐχ ἥττόν ἐστι περὶ τοὺς τὰ (γεγονότα) σιωπῶντας ἢ περὶ τοὺς τὰ μὴ) γεγονότα γράφοντας ἐν ταῖς ἱστορίαις. Supplevi de meo quae exciderunt, quum librarii oculi ab priore γεγονότα ad posterius aberraverint. Aliam lacunam in loco XII 25 k. § 6. ita expleverim: ἐξ ὧν Τίμαιος οὐ μόνον τῆς πραγματικῆς ἀν δόξειεν ἀπολείπεσθαι δυνάμεως ἀλλὰ καὶ τῶν ἐν ταῖς διατριβαῖς ἐπι(τυχόντων περὶ πραγμάτων λεγόντων καὶ) ἐλαχίστων· πάντες γὰρ δῆπουθεν κτέ; et tertiam 26 § 9 sic: δοκεῖ (γὰρ μοι οὐκ ἂν ἄλλοις χρῆσασθαι) ἀλλὰ τούτοις οἷς Τίμαιος Ἑρμοκράτην κεχρησθαι φησιν.

Lib. XVII, 11 narrantur Graecorum legati Romam profecti esse, qui peterent a Romanis ut aut Philippum cogerent praesidia sua revocare e tribus urbibus, quas πέδας Ἑλληνικὰς appel-

lare solebat, Chalcide Corintho et Demetriade, aut bellum continuarent. Veniunt in Senatum una cum legatis regis Macedonum. Iam § 12 de utrisque haec leguntur: οἱ μὲν οὖν παρὰ τῶν Ἑλλήνων πρέσβεις ταῦτα καὶ τούτοις παραπλήσια διελέχθησαν, οἱ δὲ παρὰ τοῦ Φιλίππου παρεσκευάσαντο μὲν ὡς ἐπὶ πλεῖτον ποιησόμενοι τοὺς λόγους ἐν ἀρχαῖς δ' εὐθέως ἐκωλύθησαν· ἐρωτηθέντες γὰρ εἰ παραχωροῦσι Καλλίδος καὶ Κορίνθου καὶ Δημητριάδος, ἀπεῖπαν μηδεμίαν ἔχειν περὶ τούτων ἐντολήν. Οὗτοι μὲν οὖν ἐπιτιμηθέντες οὕτω κατέπαυσαν τὸν λόγον. At nulla erat causa cur Romani Macedonum legatos *reprehenderent*: tantummodo impediverunt eos quominus longiorem haberent orationem. Hoc vero Graeci dicunt ἐπιτέμνειν, ut Francogalli *couper court*. Vides librarium pro ΕΠΙΤΜΗΘΕΝΤΕC pronο errore scripsisse ΕΠΙΤΙΜΗΘΕΝΤΕC. Lib. XVIII, 13 § 5 sq. est quantivis pretii locus de Romanorum armatura: τοιαύτης περὶ τὴν φάλαγγα διαθέσεως καὶ καθόλου καὶ κατὰ μέρος οὔσης, ῥητέον ἂν εἴη καὶ τοῦ Ῥωμαίων καθοπλισμοῦ καὶ τῆς ὅλης συντάξεως τὰς ιδιότητας καὶ διαφορὰς ἐκ παραθέσεως· ἴστανται μὲν οὖν ἐν τρισὶ ποσὶ μετὰ τῶν ὅπλων καὶ (cf. 29 § 2) Ῥωμαῖοι· τῆς μάχης δ' αὐτοῖς κατ' ἄνδρα τὴν κίνησιν λαμβανούσης διὰ τὸ τῷ μὲν θυρεῷ σκέπειν τὸ σῶμα συμμετατιθεμένους αἰεὶ πρὸς τὸν τῆς πληγῆς καιρὸν, τῇ μαχαίρᾳ δ' ἐκ καταφορᾶς καὶ διαιρέσεως ποιεῖσθαι τὴν μάχην, προφανές ὅτι χάλασμα καὶ διάσασιν ἀλλήλων ἔχειν δεήσει τοὺς ἄνδρας ἐλάχιστον τρεῖς πόδας κατ' ἐπιστάτην καὶ παραστάτην, εἰ μέλλουσιν εὐχρησεῖν. Quid sit μάχεσθαι ἐκ διαιρέσεως haud facile dixeris; quominus enim de *punctim* pugnando cogitemus, quia notum est Romanos gladiis tam punctim quam caesim usos esse, prohibet et linguae Graecae et ipsius loci ratio, quoniam planum est magna illa singulorum militum distantia non opus fuisse in pungendo sed in caedendo. In pugnando autem caesim respicienda est duplex actio: gladii *sublatio* et *demissio* in corpus adversarii. Hoc Graecis est καταφέρειν et καταφορά, illud διαίρεσθαι et διάρσις, unde fit ut quod Latinis est caesim apud Polybium modo ἐκ καταφορᾶς dicatur, modo ἐκ διάρσεως. Hoc tamen loco, ubi respicienda erat duplex illa actio, nemo mirabitur me historico reddere: τῇ μαχαίρᾳ δ' ἐκ καταφορᾶς καὶ διάρσεως ποιεῖσθαι τὴν μάχην.

Librarii Polybium fecere dicentem contrarium eius quod voluit

III 70 § 6, ubi postquam narravit ante pugnam ad Trebiam Tiberium elatum fausto in velitatione quadam suorum successu id egisse ut quam primum acie decerneretur, consultasse tamen prius collegam suum Publium, cui non una de causa temerarium visum esse Tiberii consilium, ita pergit: διὸ καὶ τοιούτοις χρό-
μενος λογισμοῖς μένειν ἡξίου τὸν Τιβέριον ἐπὶ τῶν προκειμένων. Quod quid sit, non potest dubium esse post dicta § 2 προέκειτο
μὲν οὖν αὐτῷ (Tiberio) κατὰ τὴν ἰδίαν γνώμην χρῆσθαι τοῖς παρ-
οῦσιν, i. e. τὴν ταχίστην κρίναι τὰ ὅλα. Hoc illud est: *nil intra
est oleam nil extra est in puce duri!* Redde Polybio: (μὴ) μένειν
ἡξίου, quae ratio lenitate vincit alteram μένειν (οὐκ) ἡξίου estque
ἐμφατικωτέρα.

Prorsus eodem modo peccatum est IV 18 § 8, ubi tamen ambigo,
utrum corrigendum sit: ἐξετοιχωρύχθησαν μὲν τοὺς βίους, ἐσρέβλωσαν
δὲ πολλοὺς τῶν Κυναϊθέων οἷς ἡπίστησαν (μὴ) ἔχειν κεκρυμμένον
διάφορον ἢ κατασκευάσμα ἢ ἄλλο τι τῶν πλείονος ἀξίων, an sensu
eodem οὕς ἐπίστυσαν ἔχειν κτέ. Eadem vocula periit XII
12 § 1, ubi scribo: καθάπερ γὰρ ἐπὶ τῶν κανόνων, κἂν ἐλάττων
ἢ τῷ μήκει κἂν τῷ πλάτει ταπεινότερος, μετέχῃ δὲ τῆς κανόνος
ιδιότητος, κανόνα φησὶ δεῖν προσαγορεύειν, ὅταν δὲ (μὴ) τῆς
εὐθείας καὶ τῆς πρὸς ταύτην οἰκειότητος ἐγγίξῃ, πάντα μᾶλλον
δεῖν ἢ κανόνα καλεῖν, τὸν αὐτὸν τρόπον κτέ. Expungatur contra
XII 6 b § 1 e verbis: πολὺ γὰρ ἐκτοπίσαντες (Locrenses) ἐκ τῶν
συνειδότην καὶ προσλαβόντες συνεργὸν τὸν χρόνον, οὐχ οὕτως
ἄφρονες ἦσαν ὥς τε ταῦτ' ἐπιτηδεύειν, δι' ὧν ἔμελλον ἀνανέωσιν
ποιεῖσθαι τῶν ἰδίων ἐλαττωμάτων, ἀλλὰ [μὴ] τοῦναντίον δι' ὧν
ἐπικαλύψειν ταῦτα.

Hisce praemissis, cum lectoré ordine percurram Polybium,
qualem edidit paucis abhinc annis Dindorfius apud Teubnerum
quam paucissimis notaturus, si quid melius constitui posse mihi
videatur.

In ipso prooemio haereo § 7: εἰ μὲν οὖν ἡμῖν ἦν συνήθη καὶ
γνώριμα τὰ πολιτεύματα τὰ περὶ τῆς τῶν ὄλων ἀρχῆς ἀμ-
φισβητήσαντα, κτέ., quia non *instituta politica* dici possunt
ἀμφισβητεῖν sed ipsi populi. Necessarium arbitror τῶν — ἀμ-
φισβητησάντων. Loco I 35 § 5, ad quem frustra provocant,
non magis *πολίτευμα* est ipsa *civitas* (= *πολιτεία*), sed *civitatis
conditio*. — Ibid. 14 § 3: διὰ γὰρ τὴν αἵρεσιν καὶ τὴν ὄλην εὐ-

νοϊαν Φιλίνῳ μὲν πάντα δοκοῦσιν οἱ Καρχηδόνιοι πεπρᾶχθαι φρονίμως κτέ. Merus est librarii error ΠΕΠΡΑΧΘΑΙ legentis pro ΠΕΠΡΑΧΕΑΙ i. e. πεπραχέναι. — Ibid. 37 § 4 narrato classis Romanae naufragio haec addit: τὴν αἰτίαν οὐχ οὕτως εἰς τὴν τύχην ὥς εἰς τοὺς ἡγεμόνας ἐπανοίσειον· πολλὰ γὰρ τῶν κυβερνητῶν διαμαρτυραμένων μὴ πλεῖν παρὰ τὴν ἔξω πλευρὰν τῆς Σικελίας τὴν πρὸς τὸ Λιβυκὸν πέλαγος ἐτραμμένην, διὰ τὸ πελαγίαν εἶναι καὶ δυσπροσόριστον κτέ. Quam gubernatorum rationem non intellego, si quidem non minus πελαγία mihi videtur ἢ πρὸς τὸ Τυρρηνικὸν πέλαγος ἐτραμμένη πλευρά. Ex ipsa autem quae praecedit § 2 naufragii descriptione disces non sic scripsisse Polybium, sed διὰ τὸ σπιλώδη εἶναι καὶ δυσπροσόριστον. — Ibid. 41. § 2 διὸ καὶ πάλιν ἐπερρώσθησαν [διὰ ταῦτα] κτέ. — Ibid. 55 § 1 πάλιν ἐπιρρεπεσέρας εἶχε τὰς ἐλπίδας. Quid sit *opes propensior* me quidem latet neque adiectivum ἐπιρρεπῆς altero post Christum seculo vetustius esse videtur. An hic scripsit Polyb. ut constanter alibi ἐπικυδεσέρας? — Ibid. 80 § 3 διόπερ ἡξίου τούτοις πιστεύειν, τούτους ἀκούειν κτέ. Sententia postulat τούτων.

Lib. II, 7 § 4: ἃ δὲ καὶ τότε παρὰ τῶν Ἑλλήνων εἰκότως [ἄν] τοῖς Ἠπειρώταις ἀπηντήθη. Dele ἄν errore huc retractum ex ipsis sequentibus. Ibid. 34 § 6 πεζικῶν. Hic locus effugit Dindorfium, alibi merito corrigentem πεζῶν.

Lib. III, 19 § 5: οἱ δὲ Ῥωμαῖοι θεωροῦντες τὴν ἔφοδον τῶν Ἰλλυριῶν ἐνεργὸν καὶ συντεταγμένην, ἀντέπεσον ταῖς σπειραῖς καταπληκτικῶς. Siquidem *aggredi* est ἐπιπίπτειν non πίπτειν, necessario *contra aggredi* est ἀντεπιπίπτειν, etsi lexica hoc compositum ad hunc usque diem ignorant. Ocius scribatur ἀντεπέπεσον. Cf. ἀντεπιέναι, ἀντεπιτίθεσθαι, ἀντεπάγειν, ἀντεπεξάγειν, ἀντεπεξιέναι, ἀντεπεξελαύνειν, ἀντεπιπλεῖν, alia. — Ibid. 58 extr. ἐὰν δὲ καὶ γυνῶ τις ἔτι τῶν προτοῦ δυσχερέστερον τὸ τῶν ἑορακῶτων τινὰ μετρίῳ χρῆσθαι τρόπῳ καὶ καταφρονήσαντα τῆς παραδόξολογίας καὶ τερατείας αὐτοῦ χάριν προτιμῆσαι τὴν ἀλήθειαν καὶ μηδὲν τῶν παρ' ἐξ ὧν τῶν ἡμῖν ἀναγγεῖλαι. Corrigitur: αὐτῆς χάριν προτιμῆσαι τὴν ἀλήθειαν καὶ μηδὲν παρ' ἐξ ὧν τῶν ὧν τῶν ἡμῖν ἀναγγεῖλαι. Ibid. 80 extr. suppleverim: οὐ μόνον πόλεις καὶ (πολιτῶν) βίους ἀναστάτους πεποιήκασιν, ἀλλὰ καὶ τὸ ζῆν αὐτῶν ἀφῆρηνται μετ' αἰσχύνης.

Lib. IV, 17 § 2: δῆλον γὰρ ὡς εὐήθη καὶ μάταιον εἰκὸς Φαίνεσθαι τὸν τοιοῦτον ὅταν ὑπολαμβάνῃ τοῖς λόγοις ἐπικρύψεσθαι τὰς τῶν πραγμάτων ἐναργείας. Imo: ὁς ἂν. Ibid. 24 § 6 ἐπαγγελλομένων — ποιεῖν. Requiro ποιήσῃ. Cf. 23 § 6. Ib. 63 § 2 τὴν — πόλιν — παρέλαβε — ἀφείς ὑποσπόνδους τοὺς δυντάς τῶν Αἰτωλῶν. Imo ἐνόντας. Cf. supra § 2.

Lib. V, 5 init.: Δορίμαχος δὲ τοὺς ἡμίσεις ἔχων Αἰτωλῶν. Huius loci est (τῶν) Αἰτωλῶν, ut recte infra scriptum 6 § 4.

Lib. VI, 23 § 4. ἔχει δὲ (scutum) περὶ τὴν ἰθὺν ἐκ τῶν ἄνωθεν καὶ κάτωθεν μερῶν σιδηροῦν σιᾶλωμα, δι' οὗ (πρὸς) τὰς τε καταφορὰς τῶν μαχαιρῶν ἀσφαλίζεται καὶ τὰς πρὸς τὴν γῆν ἐξερεῖσεις. De meo inserui voculam necessariam πρὸς. Similiter 21 § 10 suppleverim: ἐὰν δὲ πλείους τῶν τετρακισχιλίων (καὶ) διακοσίων ᾧσι.

Lib. VII, 11 § 6 sq. non expedio nisi rescripto λέγω pro λέγων. Ib. 15 § 1 suppleo: πᾶν γένος ἐνέδρας ἀντενέδρας ἐπιθέσεως (ἀντεπιθέσεως) ἐξευρισκόντων τῶν στρατιωτῶν κατ' ἀλήλων.

Lib. VIII, 25 § 5 suppleo et corrigo: οἱ μὲν οὖν πιστοὶ τῶν φίλων οὐκ ἔφασκον δεῖν προῖσθαι τὸν (καιρὸν, τὸν) νεανίσκον λαβόντα (pro λαβόντος) εἰς χεῖρας ἀλλὰ συνεβούλευον κτέ.

Lib. X, 33 § 6: ταῦτα μὲν οὖν εἰρήσθω μοι πρὸς τοὺς ἢ διὰ κενοδοξίαν ἢ μεираκιώδη ζᾶσιν περιπίπτοντας τοῖς τοιούτοις ἀλογήμασιν ἢ δι' ἀπειρίαν ἢ διὰ καταφρόνησιν. In praegressis scriptor Hannibalis cautelam laudaverat, ne ipse suam vitam periculis nimis exponeret. Hic procul dubio requiritur: ἢ μεираκιώδη παράζασιν, i. e. τόλμαν. — Ibid. 41 enumeratis variis periculis quae imminerent undique Philippo, Polybius § 6 ita pergit: δοκεῖ δὲ μοι τὰς τοιαύτας περιστάσεις εὐλόγως ἂν τις ἐπισημῆσθαι καὶ συνεφιστάνειν τοὺς ἀναγιγνώσκοντας, ἐν αἷς πείρα καὶ βᾶτanos ἀληθινὴ γίγνεται κατὰ τὰς σωματικὰς δυνάμεις τῶν ἡγεμόνων. Non τὰς σωματικὰς sed τὰς νοητικὰς δυνάμεις esse puto τῶν ἡγεμόνων, de quibus in eiusmodi difficultatibus fiat periculum. — Ibid. 43 § 7 corrigo: ὅτι μὲν οὖν εἰς Ὀρεδὸν ἢ (pro καὶ) Πεπάρηθον ἢ Χαλκίδα πάρεσι τόλως κτέ.

Transpositione sananda quae leguntur XV 22 § 4: ὑπὸ δ' ἐκείνου παρακαλούμενοι καὶ διαγελῶμενοι καθ' ἡμέραν αὐτόπται γενέσθαι κτέ. Nam quia infinitivus pendet a part.

παρακαλούμενοι, scriptum oportuit διαγελόμενοι καὶ παρακαλούμενοι.

Lib. XVI, 1 § 5: κατασπῶν ἐρρίπτει τοὺς νεώς. Legerim ἤρειπε et 21 § 4 suppleverim: οὐ μόνον (ἐαυτὸν) ἐσφηλε ἀλλὰ καὶ τὴν βασιλείαν ἡλάττωσε. Ibidem 29 § 3 deleo praepositionem male repetitam in his: τὴν δὲ τῆς Ἀβύδου καὶ Σήσου θέσιν καὶ τὴν εὐκαιρίαν τῶν πόλεων τὸ μὲν διὰ πλειόνων ἐξαριθμεῖσθαι μάταιον εἶναί μοι δοκεῖ διὰ τὸ πάντας, ὧν καὶ μικρὸν ὀφελος, ἰσορρηνεῖν [διὰ] τὴν ιδιότητα τῶν τόπων.

Lib. XVIII, 52 § 8: μεσολαβήσας τὸν Παρμενίωνα, Παῦσαι, Φησί, τῶν πολλῶν. Imo τῶν λόγων.

Lib. XXI, 8 § 7 supple (τὸν) ὕπατον et ib. 10 § 3 pro ὑφαιρεῖσθαι, quia de actione clandestina sermo non est, lege ἀφαιρεῖσθαι. Ibid. 15 § 1 οὕτως ἐπὶ Φιλοποίμενος ὁ προσοίσαν τὴν χάριν ἐλῶν οὐχ εὗρίσκετο τὸ παράπαν, ἕως ἐξαπορήσαντες ψήφῳ προεχειρίσαντο Τιμόλαον. Ipsa oppositio clamat verum esse ἐκῶν pro ἐλῶν.

Lib. XXII, 15 § 11 verba: ἐκράτει — πόλεως transponenda sunt statim post verba: ὧν ἐπῆρχε πόλεων.

Lib. XXIII, 1 § 6 κατεσάθησαν πρεσβευταὶ πρὸς Πτολεμαῖον Λυκόρτας ὁ παρ' ἡμῶν πατήρ καὶ Θεοδώριδας. Nemo ita loquitur. Scriptum erat noto compendio sed a describente male intellecto ΟΠΡΗΜΩΝ, i. e. ὁ πατήρ ἡμῶν, quod ocius reddatur Polybio, deleto vocabulo sequenti πατήρ.

Lib. XXIX § 5 ἐκεῖνοι μὲν γὰρ ὅταν ἐν τῇ συμπάσῃ πραγματείᾳ λόγου χάριν Φανοτείας καὶ Κορωνείας καὶ Ἀλε... οὐ πολιορκίαν γράφωσιν, ἀναγκάζονται κτέ. Suspisor Ἀλιάρτου. Cf. XXX 18.

Ibid. 7 § 9 ὁ Περσεὺς ὀλίγας παντάπασιν ἐλπίδας εἶχε τῆς σωτηρίας. Lege totum locum et intelleges verum esse εἶχει.

Lib. XXX, 13 § 7 supple: λαβόντες οἰκίαν (πρόφασιν) ταῖς ἐαυτῶν ἀσελγείαις.

Lib. XXXII, 6 § 2 διηπόρησε περὶ τούτων πῶς δεῖ χρῆσασθαι τοῖς πράγμασιν. Graecum est περὶ τοῦ πῶς κτέ. Lacuna 11 § 5 expleri potest ope eorum quae leguntur XXX, 24 § 3 insertis post ταλάντου verbis: πολλοὺς δὲ ταρίχου Ποντικῷ κεράμιον τριακοσίων δραχμῶν. Si forte in his similibusque actum egerim, non mea est culpa sed editorum certa supplementa non recipientium.

Lib. XXXIII, 12 § 3 οἱ Πριηνεῖς — ὀρθῶς ἵσαντο κτέ. *Legē ενίσαντο*; Cf. XXXV 6 § 1.

Lib. XXXVII 4 § 10 p. 108 e. Dind. vs. 9 sq. lacunae sic satis tuto suppleri possunt: πλείους (l. πλείους) ἐπεῖδον αὐτῶν ἐν πάνυ (μικρῷ) χρ(όνῳ) φυγ(αδευθε)ντας ερ(εβλω)θέντας καὶ Φονευθέντας [ἢ expunge] τῶν ἐν τοῖς πρότερον καιροῖς ὑπὸ τῶν κατ' ἀλήθειαν βασι(λέων) . . . . . ἤδη τοῦτό γε ἔχ . . . ὡς ἀπαν-
τῆσαι (pro ἀπαντεσι) ἐπὶ τδ . . .

Sine nomine auctoris legitur apud Suidam fragmentum i. v. ἀθλητής quod olim tribuebatur Polybio: Οἱ δὲ Ῥωμαῖοι ἄνδρα πολέμων ἀθλητὴν τὸν Ἀννίβαν ἐκπέμπουσι. Dindorfius vol. IV p. 173 historico locum abiudicat ob hiatum non Polybianum. Ego ei non adiudico, sed Dindorfii argumentum reiicio considerans cum alios locos Polybii, quos notare neglexi, tum quae cum triplici eiusdem generis hiatu leguntur XXXI 3 § 6 sqq: οἱ δ' ἄλλοι ἀργυροφάλαροι, μετὰ δὲ τούτους ἦσαν οἱ λεγόμενοι ἑταῖροι ἱππεῖς.

Scribebam
mense Octobri.

H. VAN HERWERDEN.

EURIPIDIS LOCUS EMENDATUS.

In Euripidis *Hippolyto* vs. 64. canticum sic constituerim:

Λατοῦς Ἄρτεμι καὶ Διός,
καλλίσα πολὺ παρθένων,
ἂ *ΜΕΓΑΝ κατ' οὐρανὸν
ναίεις εὐπατέρειαν αὐ —
λὰν Ζηνὸς πολύχρυσον.

vulgo emblemata adhaeret πολύχρυσον [οἶκον], quod sententiae nocet et metro. In ΜΕΓΑΝ latet adiectivum ex duabus longis et brevi vocali constans, quod quibus otium est quaerant.

Quid si poeta ita dederit:

Αἰγληντα κατ' οὐρανὸν
ναλοτ' εὐπατέρειαν αὐ —
λὰν Ζηνὸς πολύχρυσον.

C. G. C.

LECTIONES QUAEDAM IN CICERONIS

ORATIONE

PRO C. RABIRIO POSTUMO.

SCRIPSIT M^r. B. TEN BRINK.

Ex apographo Poggiano omnes huius orationis codices derivatos esse recte et vidit et ostendit Halmius. Fluxerat autem apographum illud ex codice pervetusto, lacero et corrupto, seculo XI superstite, cuius notas, siglas, cetera litterarum compendia, quum non amplius intelligerent librarii, quae legere poterant describebant, quae legere non poterant, ea suo more, id est perverse, explicabant, interdum omittebant. Nullus igitur huius orationis codex est archetypus, nulla codicum familia, quae dici potest, omnes libri sunt italicae originis et seculi XV, omnes fere eodem iure, eadem auctoritate, non magna quidem. Quinque codices diligenter collatos habemus apud Halmium, Francianus vero codex, qui in bibliotheca huius academiae servatur, diligentiore examine dignus mihi videtur; ceteris quidem non melior est, sed menda interdum clarius demonstrat.

In codice Salisburgensi, nunc Monacensi, inscriptio orationis: M. T. *Ciceronis pro C. Rabirio Postumo*, ultimo nomine *Postumo* scripto prave corrigitur. Est hic inveteratus error, quo absurde dicitur, *posthumum* eum esse, qui post *humationem* sive post mortem patris editus est. *Postumus* — ut Caesellii Vindicis apud Gellium N. A. II, 16, 5. verbis utar — „non eum significat, qui patre mortuo, sed qui *postremo loco natus est*“.

Sed idem ille error huic orationi vulnus, adhuc latens, infixit in verbis capitis II:

„Hoc ille natus, † quamvis patrem suum numquam viderat”.

Verum mihi indicavit codex Francianus, qui fert: „quam *vix* patrem suum numquam viderat”. Ceteri omnes libri habent *quamvis* — *viderat*, vitiosa syntaxi. Nunc quum separata constat vocula *vix*, loci emendatio in promptu est. *Numquam* interpolatum, ut plura in hac oratione. Legendum omnino:

„Hic illo natus, quamquam *vix* patrem suum viderat”.

In codice vetusto lineola supra quam ducta, temporis lapsu legi non amplius poterat. *Quamquam* suspicatus est Halmius; mea quoque fuit opinio ante visam Halmii editionem. — Item apud Nepotem in Milt. 2, 3. legendum censeo: „*quamquam* (pro *quamvis*) carebat nomine”. — Animadvertas, verbis „*quamquam vix patrem suum viderat*” Postumi nomen definiri, ut opponatur nomini patris in prioribus: „huius pater C. Curtius”, ubi omnes libri habent *Curius* praeter Francianum.

In loco desperato ad finem Cap. II Halmius et Madvigius consensu sic legunt:

„Stulte: quis negat? aut quis iam *volet* (*audet* Madv.) quod male cecidit bene consultum putare. Sed” sqq.

Ibi ceteri codices „*quod* (*quo*) male cecidit” referunt. In Franciano legitur *que*, i. e. *quae*; unde dubitare incepti de verbo finito (*volet*, *audet*) in principio pro variantibus *ammonet*, *admonet*, *amovet*, *amodo*, et de alia corrigendi ratione cogitare, v. 9.

„Stulte: quis negat? aut quis iam *admonitus* rem, quae male cecidit, bene consultam putaret? Sed” — cett.

Putaret id legitur in cod. Salisb. et Vindobonensi altero. In exordio monuerat orator, homines hoc plerumque facere, ut consilia eventis ponderent. Non multum providisse, nihil fere sensisse arguebatur Postumus.

Capite III, 6. legitur:

„*Hinc* primum exoritur crimen *illud*: senatum corruptum esse dicunt. O di immortales! haec est *illa* exoptata iudi-

ciorum severitas? Corruptores nostri causam dicunt; nos qui corrupti sumus, non dicimus".

Hinc, non *hic*, ut coniecerunt Lambinus et Patricius. Franc. codex *huic*. Inferius in hac oratione cap. XI, 30: „At *ex hoc ipso* crimen exoritur." Similiter Cicero in oratione pro Ligario VII, 22. „*Hinc* in Ligarium crimen oritur". *Hinc* igitur servandum, praesertim ne suspicio relinquatur: „multa ante haec verba deesse", ut volebant Lambini aetate docti quidam viri; sed non sunt magnas lacunae in hac oratione. Tenendum vero imprimis, orationem converti ad accusatorem, ad Memmium; id quod posterius apparet, quum orator simpliciter negat: „nec cum Postumi causa res *ista* coniuncta est"; postremo in illis: „Quamobrem neque tu, C. Memmi, hoc facere debes, ut senatum" cett. — Ipsa hic Memmii accusatoris verba repetuntur. Quapropter *illud* in *istud* convertatur necesse est. Alterum *illa* omissum in libris Franc. et V. Scribendum itaque:

„*Hinc* primum exoritur crimen istud: „senatum corruptum esse dicunt." — O di immortales! haec est illa exoptata iudiciorum severitas? corruptores nostri cett."

Hoc crimen Cicero levi cursu, ut saepius in hac oratione, eludens transit. Senatum defendere supersedet. Tamen ex Epp. I 1. ad Lentulum et II, 2 ad Quintum fratrem intelligimus, Postumum in iis creditoribus fuisse, per quos illo tempore egit Ammonius, Alexandrini regis legatus, aperte pecuniam senatoribus largitus.

Cap. III. *ibid.* „Non enim latroni, sed regi credidit, nec regi inimico populi Romani, sed ei, *cuius redditum consuli mandatum a senatu* videbat."

Reditus mandari omnino non potest, mandari poterat reductio, sed non est mandata. Primum quidem regis reducendi provincia sorte Lentulo obtigerat, sed interposita fuerat „auctoritas et religio"; aditis enim libris Sibyllinis res discussa est; quare Lentulus illam regis reducendi provinciam sine ulla dubitatione deposuit. Itaque factum est Scutum: cum multitudine regem reduci periculosum reipublicae videri. Cf. Epp. I, 7, 4. in Pison. c. 21. ad Quintum II, 1. Non licuit igitur Ciceroni dicere, consuli *mandatam* esse a senatu regis reductionem. Sed nec *reditus* mandatus est namque id non dicitur. Videamus

codicum pravas scripturas, si quid forte inde expiscemur. Cod. Franc. *datum senatum*, G. *consulucum datum*. Hinc cum Mureto *commendatum* suspicans lego:

„cuius reditum *consuli commendatum* a senatu videbat.”

Reditus regis ita Lentulo commendatus erat, ut sine multitudine in regnum ille restitueretur.

Cap. IV, 8. „Sunt lites aestimatae A. Gabinio: nec praedes dati nec ex bonis populo *universa pecunia exacta est*.”

Universa pecunia, supplementum Mommsenii, Halmius recipit. Madvigius, „incertum relinquens, quod substantivum feminini generis obliteratum sit,” item legit: „nec ex bonis populo *** exacta est.” Codd. fere omnes habent: „ex bonis populi *servari lex* aequa est.” In Herculis Giofani codice, qui dicitur, doctus quidam homo Italus haec scripsit: „ex eius bonis quanta summa litium fuit populo servari potest.” At haec suppleta sunt ex hac ipsa oratione cap. XIII, 37, ubi illa Cicero pluribus verbis designat: „si aut praedes dedisset Gabinus aut tantum ex eius bonis, quanta summa litium fuisset, populus recepisset.” Dicam quod statuo: prava codd. lectio *servari lex* vel *servati lex* orta est ex male intellecta codicis archetypi nota S. L., sive s. l., quae significat *summa litium*. Iam vero reponere mihi licet:

„Sunt lites aestimatae A. Gabinio: nec praedes dati nec ex bonis populo *summa litium exacta est*.”

E verbis „s. l. exacta est” fictum est: „*servari lex aequa est*.”

Cap. V. 11. Pantagathi emendationem, pro *appellatione litium* scribentis *aestimatione litium*, nunc probo. Cf. Philol. XI. p. 94.

Cap. eod. i. f. Halmius edidit:

„Illo, inquit, capite † *quod erat in Postumum*, cum in Gabinium iudex esses, nihil Gabinio damnato.” cett.

In codd. scriptum est: *quod erat in Postumum*, vel *quod erat impositum*, *quod in posterum*. Formulam Quo Ea Pecunia Per venerit hic desiderari iam dudum exploratum est. In vetusto codice scriptum fuerit ita: „immo illo capite Q. E. P. P. — in P.” cett. Hoc certum, verba *quod erat* orta esse ex male intellectis notis Q. E. Sequentes siglae P. P. neglectae sunt.

Sermonem illum cum iudice fictum ab oratore, a Madvigio egregie revocatum, ita prosequi mihi liceat:

„At iste ordo lege ea non tenetur. — Immo illo capite Quo EA PECUNIA PERVENERIT. — In Postumum, cum in Gabinium iudex esses, *audivisti nihil*, nihil Gabinio damnato.” cett. Immo de Halmii coniectura.

Cap. VIII, 21. „† *Hic* videlicet *perblandus reperiendus* fuit, qui hominem, ut tu vis, avarissimum exoraret, sestertium bis milliens et quadingentiens ne magno opere contemneret.”

Persto in restituenda hac sententia, quomodo restituisse eam mihi videor in Philologo Gottingensi XI. p. 95. sq; sed ante *reperiendus* nunc suppleo *regi*, ut ita legantur Ciceronis verba ludentis:

„*Hic* videlicet *Postumus regi* reperiendus fuit, qui hominem, ut tu vis, avarissimum *perblande* exoraret, sestertium bis millies et quadingenties ne magno opere contemneret.”

Cap. IX, 23. „Demetrium, et ex republica, quam optime gesserat et ex doctrina nobilem et clarum, *qui Phalereus vocitatus est*, in eodem illo Agyptio regno” — e. q. s.

Verba „*qui Phalereus vocitatus est*” spuria recte habet Halmius, sed retinuit; atqui glossema illud eiiciendum fuerat; eiecit vero *Athenis*, quod item in codd. apparet, sed non suo loco: „*Athenis* quam optime *digesserat*” vel „*egesserat*.” *Athenis* vero abesse non potest, quod *Aegyptio regno* opponi videtur. Denique si duo hic sumis emblemata, Cicero Phalereum Demetrium non satis distinxit a Poliorceta; ergo alterutrum tantum glossema esse potest. Sic scribendum puto:

„Demetrium, et ex republica, quam optime Athenis gesserat, et ex doctrina nobilem et clarum, in eodem illo Aegyptio regno” — cett.

Capitis X initio, ubi versatur orator in eo, quod Postumo obiiciebatur: „*palliatum* fuisse, aliqua habuisse non Romani hominis insignia”, sic legimus apud Halmium:

„Deliciarum causa et voluptatis *non modo adolescentes, sed*

quosdam etiam senatores, summo loco natos, non in hortis aut suburbanis suis, sed Neapoli in celeberrimo oppido cum † *maeciapella* saepe *videmus*. Chlamydatum illum L. Sullam imperatorem, L. vero Scipionis, qui bellum in Asia gessit Antiochumque devicit, non solum cum chlamyde, sed etiam cum crepidis in Capitolio statuam videtis."

Verba „non modo adolescentes" cett. ita referunt codd. „non modo civis Romanos sed et nobilis adolescentis et quosdam cet. *Videmus* iam in edit. Cratandriana, codd. *videri*. *Chlamydatum* et *chlamyde* in Franciano scribuntur *clamidatum* et *clamide*.

Priorem huius sententiae partem emendare iam pridem conatus sum in Philologo XI. p. 97:

„Deliciarum causa et voluptatis *cives Romanos*, non modo *nobiles* adolescentes, sed quosdam etiam senatores, summo loco natos, non in hortis aut suburbanis suis, sed Neapoli in celeberrimo oppido cum *mitra*, quam *Graeci appellant*, saepe *vidi*."

Litterarum farraginem *maeciapella* recte tunc ordinasse mihi videor, sed postea intellexi, mitram vel *mitellam*, Hervagianum commentum, non esse huius loci; de capitis velamento hic non est sermo, mitra autem Romanis iam illis temporibus satis nota erat. Quoniam de pallio est sermo, requiritur mentio laenae mollioris, quae deliciarum ac voluptatis gratia gerebatur, eaque videtur fuisse *chlanis*, minus vulgo nota; quae vox Graeca cum in libro vetusto legi amplius non posset, lacuna exstitisse videri in codicibus. Omnem sententiam nunc sic constituo:

„Deliciarum causa et voluptatis *cives Romanos*, non modo *nobiles* adolescentes, sed quosdam etiam senatores, summo loco natos, non in hortis aut suburbanis suis, sed Neapoli, in celeberrimo oppido, cum [chlanide] quam *Graeci appellant*, saepe *vidi*; *videmus* chlamydatum illum L. Sullam imperatorem; L. vero Scipionis, qui bellum in Asia gessit, Antiochumque devicit, non solum cum chlamyde, sed etiam cum crepidis in Capitolio statuam videtis."

Vidi: ipse Cisero in villa Pompeiana versatus et Neapolim frequentans illud saepe viderat. *Videmus*: in foro enim erat Sullae illa statua chlamydata, quam ex loco iudicii prospicere

poterant et Cicero et iudices. *Videtis*: eam Scipionis Asiatici in Capitolio statuam videre iudices poterant quotidie.

Eodem cap. X, 25: „nisi dioecetes — hoc enim nomine utitur *qui ea regit* — esset constitutus.”

Qui ea regit est pulchra Madvigii coniectura, capta ea ex codicum corruptelis sive potius reliquiis litterarum: *quiaretic*, *qui aritiae*, *qui a rege*. In Philol. I. p. 97 equidem conieci: „*qui regi est a redivisus*.” Nunc, quum in universa ea verborum consecutione duri aliquid superesse sentiam, legendum propono: „nisi dioecetes — hoc enim nomine utitur *qui a redivisus est* — a rege esset constitutus.”

Cap. XII. i. f. „Nec mihi longius quidquam est, iudices quam videre *hominum vultus*.”

Hominum vultus vituperanter certe dictum, sed nimis univ-erse; non enim amplius de Alexandrinis in genere sermo est, sed de legatis illis. Quare praestat legere:

„Nec mihi longius quicquam est, iudices, quam videre *horum* hominum vultus.”

Cap. XIII, 36: „nunc scilicet tempus nullum est. Ubi *semel* quis peieraverit” — cett.

Hotomanni codex dicitur habere: *At* ubi *semel*”; de coniectura, ut videtur; equidem post *est* malim *sed*. — Praecedentis capitis initio legitur „*Et ait* etiam amicus meus”, ubi haud scio an item legendum sit „*Sed ait* etiam amicus meus.” Prae-cedit *solet*.

Cap. XIV, 40: „At permutata aliquando pecunia est; *ductae* naves Postumi Puteolis sunt, *auditae* visaeque merces. Fal-laces quidem et fucosae chartis et linteis et vitro † *de-latae*: quibus cum multae naves refertae fuissent, † *una non patueris parva*. Catapulus ille Puteolanus, sermo illius temporis, vectorumque cursus atque ostentatio, tum sub-invisum apud malevolos Postumi nomen propter opinionem pecuniae nescio quam *aestatem unam non plures aures* refer-sit istis sermonibus.”

Iterata cura locum pessime habitum permixtisque vocabulis insignem, nunc ita restituere studui:

„At permutata aliquando pecunia est: subductae naves Postumi Puteolis sunt, auditae visaeque merces, fallaces quidem et fucosae, chartis et linteis et vitro *delatis*; quibus cum multae naves refertae fuissent, *pecunia non potuit numerata*. — *Cataplus* ille, Puteolanus sermo illius temporis, vectorumque cursus atque ostentatio, tum subinvisum apud malevolos Postumi nomen propter opinionem pecuniae nescio quam, *ista in civitate una, non in pluribus*, aures refersit.”

Subductae (cum Madvigio) fuerant naves Postumi Puteolis; erat Neapoli quoque domus Rabiriana. Vidd. Cic. Epp. I. 6. 1. *Delatis*, (cum Mommsenio) *delatae* codd. plerique; de navibus deferrebantur Alexandrinae merces, chartae, lintea et vitrum, cum aliqua ostentatione, ut perhibebant homines, ne pateret ipsa pecuniae regiae permutatio. *Pecunia non potuit numerata*. *Cataplus*. codd. *una non potuerit (potuerit) parva arcata (arcata) plus*. *Cataplus* est in cod. Mammii. *Parva* irrepsit. In cod. vetusto fuerit P. N. sive. p. n. hoc est *pecunia numerata*. Lectio codicis Turnebiani, quem Francianum fuisse existimat Graevius, veram scripturam proxime ostendere videtur, nimirum *arcata plus*; coaluerunt enim verba: *numerata* et *cataplus*. Pro *ista in civitate una, non in pluribus* legitur in codd. *aeclatem una non plures et aeclatem unam pluribus*. — *Istis sermonibus* assutus pannus est. — Cicero qui — ut mea ipsius verba repetam — „haec omnia strictim attingit, furtimque ridendo elevat,” hoc significat: sermo ille non in ceteris Italiae urbibus dissipatus est, Puteolis se continuit.

Caput XVII, 46. „At hoc etiam optat miser, *ut ista bona veneant*, ut solidum suum cuique solvatur.”

Verba quaedam *ut* inter et *ita*, in duobus codd. obvia, tamquam interpolata eiecerunt Madvigius et Halmius; quas tamen verborum reliquias spretras nolim. Codices enim illi duo et ed. Veneta ferunt: „*ut serui vel condemnentur a vobis ita bona veneant*.” cett., e quibus prius non recte conieci: *si non condemnentur*. Quo melius pateat corruptela, litterarum in initio turba

disponenda rursus est: *ut [s.] seru . . . [s.] ire* (l) *condemnetur a. v.* Optare videtur Rabirius, ut *quicquid* statuunt iudices, ita bona venire queant, ut solidum suum cuique solvatur. In hanc sententiam legendum:

„At hoc etiam optat miser ut *sive servetur sive condemnetur a vobis*, ita bona veneant, ut solidum suum cuique solvatur.”

Sequitur: „nihil iam aliud nisi fidem curat.” Si condemnaretur cum hoc adiecto: „detracto aere alieno,” poterat prius debitoribus satisfieri et fides servari, si absolveretur, poterat fortasse bonis venditis privatis creditoribus plene satisfieri. Ita Rabirius ad acerbissimam sortem, bonorum venditionem, subeundam paratum se esse dicit, de fide tantum sua sollicitus.

Eodem cap. XVII, 47: „Sed iam, quoniam spero fidem + quam praestiti, Postume, reddam etiam lacrimas, quas debeo: quas quidem ego tuas in meo casu plurimas vidi.”

In codd. est: „quoniam spero fidem quam *praestiti* Postume.” Verborum *ισοτέλεια* lacunam effecisse videtur, quam Madvigius ita explet: „quoniam, ut spero, fidem, quam tibi dedi, praestiti, Postume.” Vulgo edebatur: „fidem quam potui, tibi praestiti.” Equidem epanalepsin verbi reddendi periisse putans, scribere malim:

„Sed iam, quoniam, ut spero, fidem, quam praestitisti, tibi reddidi, Postume, reddam etiam lacrimas quas debeo: quas quidem ego tuas in meo casu plurimas vidi.”

In reliquis latent adhuc „ulcera occulta”: v. g. non facile admittendum censeam: „et *me* dolor debilitat intercluditque vocem.” Patricius correxit *et mi*; quae emendatio unice vera est, si legis: „et *michi* dolor debilitat intercluditque vocem.”

Traiecti ad Rhenum, mense Decembri 1872.

SCHOLIA PLATONIS A CHRISTIANO SCRIPTA.

ad *Euthyphr.* p. 14 D. scholion est: *συνφδδν τῷ*.

πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ ἐξῆς.

notus locus est: *πᾶσα δόσις ἀγαθὴ καὶ πᾶν δῶρημα τέλειον ἄνωθέν ἐστιν* in Epistola Jacobi. I. 17. C. G. C.

AD STOBÆI FLORILEGIUM.

SCRIPSIT C. G. COBET.

JOANNIS STOBÆI FLORILEGIUM
recognovit AUGUSTUS MEINKE Lipsiae 1855.

Floril. I. 40. Democriti: ἀνθρώποισι γὰρ εὐθυμία γίνεται με-
τριότητι τέρψιος καὶ βίου συμμετρίῃ, τὰ δὲ λείποντα καὶ ὑπερ-
βάλλοντα μεταπίπτειν φιλέει. Corrig. τὰ δὲ ἑλλείποντα. ut
ὑπερβάλλειν dicitur *quidquid nimium est*, sic *quod parum est* non
λείπειν sed ἑλλείπειν constanter dicitur apud omnes. Cf. I. 67.
τῷ μὴ δέοντος εἶδεε δύο τὸ μὲν ὑπερβολά, τὸ δὲ ἑλλείψις. —
ἀ δ' ἀρετὰ μεσότης ὅτι μεταξὺ τῆς ὑπερβολᾶς καὶ τῆς ἑλλείψεως ἐντι.

In Theagis Pythagorei fragmento I. 67. barbarum est saepius
repetitum ὄκκαν, ut in ὄκκαν ὧν ἐς τὸ ἐν τὰ τρία ταῦτα μολῇ
(scr. μόλῃ) — τόκα δὲ γίνεται ἀρετά. Reponendum est ubique
Doricum ὄκκα i. e. ὅταν. Natum esse suspicor putidum men-
dum ex scriptura ὄΚΚΑ, lineola de more vocali *longae* imposita.

Eadem opera emenda I. 73. ἔσι δ' ὄκα pro ὄκκα, quoniam
ἔσιν ὅταν pro ἔσιν ὅτε Graece dici non potest.

In sqq. lacunam in verbis ὄκκα δὲ ἐν τῷ ὑφίστασθαι . . . . τὰ
ἀδέα σαοφροσύνα (καλέεται), percommode ita expleveris ut scri-
bas: — ὑφίστασθαι (τὰ σκληρὰ καρτερίᾳ, ὄκκα δὲ ἐν τῷ φεύγειν)
τὰ ἀδέα σαοφροσύνα.

Tum post pauca pro τῷ δέοντός ἐντι σοχασμὸς καὶ τῷ μὴ δέοντος Ἐπιπτώσις, ratio et usus loquendi Ἐκπτώσις reponi iubent.

Floril. I. 80. πάντες μὲν γὰρ ἐν ἀτυχίᾳ ΜΕΝΟΝΤΕΣ ὡς ἐπὶ πολὺ μέτριοι—ἤμεν φαίνονται, ἐν δ' εὐπραγίαις ἀνδρεῖοι. — δεινὰ γὰρ ἀτυχία συναγαγέν, ἃ δ' εὐπραγία τούναντίον ἐπᾶραι. Quid est ΜΕΝΟΝΤΕΣ? nihil aliud quam μὲν ὄντες, non quod editur μένοντες. Praeterea scrib. ἐν δ' εὐπραγίαις, et δεινὰ γὰρ (Α) ἀτυχία.

Quia secundae res dicuntur Ἐπαίρειν τοὺς ἀνθρώπους id est θρασεῖς ποιεῖν, non αἶρειν, propterea I. 85. μήκοτε ὑπὸ εὐπρηγίης ἐς ὑπερφηανίην ἄλογον Ἀερθεῖην, verum est Ἐπαερθεῖην.

In eodem Eusebii fragmento I. 85. λυπεομένοισι παρεὼν ἐλαφρύνοιμι ἡπίφ καὶ ἈΚΕσίμῳ λόγῳ τὰς ἀνίας, absurdum hoc quidem est in tali re λόγος ἀκέσιμος. Nondum poenitet correxisse ἘΝΑΙσίμῳ.

I. 87. οὐχὶ οὖν ἐκκόπτειν αὐτὰ πειρᾶσθαι χρεών· ἀμήχανον γάρ· ἄλλ' εἴπερ ἄρα εἴη ἐπικόπτειν. Optimus liber Parisinus A exhibet: εἴπερ ἄρα εἴη κόπτειν. Quia in εἴπερ ἄρα non additur εἴη et necessarium est verbum compositum, facile est ad intelligendum in ΕΙΗκόπτειν latere ἘΠΙκόπτειν et legendum ἄλλ', εἴπερ ἄρα, ἐπικόπτειν.

Multis apud Stobaeum locis incertum qua de causa vocula καὶ quasi de coelo delapsa inutilis et importuna pervertit dictorum sententiam, ut II. 22. Δημοσθένης ἔλεγεν ὡς πολλάκις ἐπὶ αὐτῷ εὐξασθαι τοὺς πονηροὺς ἀπολέσθαι, [ΚΑΙ] φαβεῖτο μὴ ἔρημον ἄρδην ἐκ τῆς εὐχῆς ποιήσῃ τὴν πόλιν. et II. 36. πολύβουλον εἶναι, — ἐνθα δεῖ [ΚΑΙ] τέχνης, — χρήσιμον, et III. 80 in fine: θάπανώμενος [ΚΑΙ] ἐφ' ἃ μὴ δεῖ ὈΛΙΓΟC ἔσῃ ἐφ' ἃ δεῖ, quae si intelligere vis dele καὶ et pro absurdo ὁλόγος sententia loci suadente revoca ἐνδεής. — In Floril. V. 71. ἂν μὲν εὐκαίρον ἢ [ΚΑΙ] ἐπίπληξον τῷ αἰσχρολογήσαντι, et sic alibi passim καὶ inepte abundat.

In Aeschinis loco e Ctesiphontea II. 48. ἡ καὶ σφοδρὰ ἀξιώ:

ἴσσι μισεῖσθαι ὅτι πονηρὸς ὢν καὶ τὰ τῶν χρηστῶν σημεῖα διαφΕΡΕΙ. In Aeschinis libris est: διδ καὶ μάλιστα ἄξιος, potior est Stobæi lectio, sed emendata sic: ἮΙ ἢ καὶ σφόδρα pro ἢ. Sæpius scribæ Attico ἢ et ἢ δὴ suum διό et διδ δὴ substituunt. Διαφέρει pro διαφθείρει manifesta est librarii dormitantis hallucinatio, ac miror cur tandem Gaisford et Meineke tam sæpe, quum veram et certam scripturam manibus tenerent, nihilominus absurde depravatas lectiones servaverint, monstra et portenta nulli rei utilia. Ex Demosthene affertur 120, 26. τοὺς τεθνεῶτας δὲ οὐδὲ τῶν ἐχθρῶν οὐδεὶς ἀτιμήσει. pro absurdo ἀτιμήσει in libris est ἀτιμάσει, ἀτιμίσει et σε τιμήσει in optimo A, in quo latet οὐδεὶς ἘΤΙ ΜΙCΕΙ, οὐδεὶς ἔτι μισεῖ, et sic apud Demosthenem legitur *de Corona* pag. 330, 2. Cur igitur istas ineptias nobis apponunt?

Notum est comparativi et superlativi formas propter quædam scribendi compendia facillime inter se permutari. Evidens exemplum huius rei est III. 50. ΦρονιμωτΑΤου γὰρ ἀνδρὸς δανείσαντα Φρονίμωσ ἀπολαβεῖν Φιλικῶς Ἦ συναλλάξαντα Φιλανθρώπως κομίσασθαι Φιλαπεχθημόνως. Perspicuum est ΦρονιμωτΕΡου verum esse. Praeterea suadente rei natura corrige δανείσαντα νομικῶς pro Φρονίμωσ. Audi Plutarchum *de vitioso pudore* p. 533 B. ὁ Περσαῖος ἀργύριόν τινι τῶν γνωρίμων δανείζων δι' ἀγορᾶς καὶ τραπέζης ἐποιεῖτο τὸ συμβόλαιον· μεμνημένος δηλονότι τοῦ Ἡσιόδου λέγοντος·

καὶ τε κασιγνήτῳ γελάσας ἐπὶ μάρτυρα θέσθαι.
θαυμάσαντος δ' ἐκείνου καὶ εἰπόντος. Οὕτως, ὦ Περσαῖε, νομικῶς; Ναί, εἶπεν, ἵνα Φιλικῶς ἀπολάβω καὶ μὴ νομικῶς ἀπαιτήσω.

In III. 51. Φρονήσιος ἔργον μέλλουσιν ἀδικήν φυλάξασθαι, ἀναλγησίης δὲ τὸ γενόμενον μὴ ἀμύνασθαι, ipsa verborum compositio clamat scribendum esse: ἀναλγησίης δὲ γενομένην μὴ ἀμύνασθαι.

Auctore Archyta III. 76. Φρόνιμος ἀνὴρ οὕτως ἂν μάλιστα γένοιτο εἰ — ταῖς ποτ' ἀκρίβειαν θεωρίαις εὐθύς ἐκ νέων (leg. νέω) γυμνάσασαί ταν διάνοιαν — μετὰ δὲ ταύτας ΘΕΩν τε καὶ νόμων καὶ βίων ἀνθρωπίνων ἐμπειρίαν λάβοι. Sentisne quam absur-

dum sit ΘΕΩν ἐμπειρίαν λαβεῖν? Ergo scribe 'ΕΘῶν. Tum corrige γυμνάσαι τὰν διάνοιαν pro γυμνάσαιΤΟ, ut statim emendate legitur εὐθύς ἐκ νέων (νέω) γυμνάσΑC τὰν διάνοιαν. In fine loci insere necessarium articulum δύναται ὁ μὲν λόγος τὰν καθόλου θεωρίαν ὑπογράφειν, ἃ δ' ἐμπειρία (ΤΑ) καθ' ἑκάστα κρίνειν.

In dictis Biantis III. 79. ζ. περὶ θεῶν λέγε ὡς εἰσί [θεοί], ineptum emblemata expunge. Contra post pauca ὅταν ἀγαθὸν πράσσης θεοὺς μὴ στυγὸν αἰτιῶ, ut sit Graeca oratio τι inserendum ὅταν ἀγαθὸν ΤΙ Πράσσης, quod cur exciderit vides. Dicebant εὖ πράττειν et πράττειν ἀγαθὸν ΤΙ, ut apud Aristophanem in *Pace* vs. 215.

εἰ δ' αὖ τι πράξαιτ' ἀγαθὸν ἀττικωνικοί.

et similiter in similibus: χρῆσθόν τι πράττειν, καλὸν τι πράττειν, τερπνὸν τι παθεῖν cett. in quibus omnibus τι additum necessarium est.

In Floril. III. 93 boni libri exhibent μάλισα ΠΡΟΜελεῖσθαι χρή κτέ. quod quum non esset Graecum in ἐπιμελεῖσθαι mutatum est satis leviter, at tu reponere προμΗθεῖσθαι.

Incerti poetæ versiculus IV. 21^a:

πολλάκι τοι καὶ μωρὸς ἀνὴρ ΚΑΤΑκαίριον εἶπεν,
pristinum nitorem et leporem recipiet ubi correxeris ΜΑΛΛΑ
καίριον εἶπεν. nam καίριον εἰπεῖν quid sit novimus ut in notissimo:

χωρὶς τό τ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὸ καίρια.

sed κατακαίριον nihil est.

In Floril. IV. 23. ex Sophoclis Aiace affertur:

οἱ γὰρ κακοὶ γνώμασι τὰγαθὸν χεροῖν

ἔχοντες οὐκ ἴσασι πρὶν τις ἐκβάλῃ.

non aliter scriptum est in Sophoclis Codice unico vs. 964. sed nemo mortalium τὰγαθὸν *manibus* tenere potest neque id ex manibus elabi potest. Olim in *Var. Lectt.* veram lectionem aperui τὰγάθ' 'ΕΝ χεροῖν, sed Dindorfio non probavi, qui tamen, si quis alius, sciebat esse aliquid inter τὰγαθὸν et τὰγαθά, neque usquam dubiam et ancipitem esse inter haec optionem.

αἰαῖ, τὸδ' ἤδη θεῖον ἀνθρώποις κακόν,

ὅταν τις εἰδῇ τὰγαθὸν χρῆται δὲ μή.

substitueris τὰγαθὰ et absurda sententia exhibit: eodem modo si pro τὰγάθ' ἐν χεροῖν ἔχοντες supposueris τὰγαθόν.

In Floril. IV. 34. Rhianus ita canit:

βίοτιο μὲν ὅς κ' ἐπίδευῃς
 τρωφᾶται μακάρεσσι δ' ἐπὶ ψόγον αἶνόν ἰάπτει
 ἀχνύμενος. CΦΕΤΕΡΗΝ δ' ἀρετὴν καὶ θυμὸν ἀτίζει.

Ergo ne Rhianus quidem sciebat aut intelligebat quid inter ὅς et σφέτερος interesset. Neque Phanocles, qui 64, 14. ita canit:

Θρήκες δ' ὡς ἐδάησαν — "AC ἀλόχους ἔστιζον.

Avus, qui a nepotibus suis manu ducitur 75, 14 appellatur πάππος ὑπὸ CΦΕΤΕΡΩΝ ἐκγόνων χειραγωγούμενος. In Epigrammate de Cleobi. et Bitone 120, 23. modo dicitur μητέρα ἥΝ ἀγέτην, modo ἐτίμησαν μητέρα τὴν CΦΕΤΕΡΗΝ. Nihil prorsus inter haec interesse opinantur, nihil sentiunt.

In Floril. IV. 47. Cornelianus dicit: τοῦτο γὰρ αὐτῶν καὶ μόνον τῇ προαιρέσει πρόσεσιν ἀγαθόν, ὅπερ ἐστὶ μέγιστον τῶν κακῶν. insanientis oratio videatur esse et secum pugnantis, sed flosculus est de Isocratis horto decerptus, qui dixerat (in *Enagora* cap. 2. in Floril. 38, 42.) τούτων δ' αἷτιος ὁ Φθόνος, ὃ τοῦτο μόνον ἀγαθόν πρόσεσιν, ὅτι μέγιστον κακὸν τοῖς ἔχουσιν ἐσιν.

In Floril. IV. 103. ἄνθρωποι τοὺς — ἐν τεράτων λόγῳ ἔοντας — μεγάλων χρημάτων ὠνεόμενοι — περὶ τὰ σπουδαιότατα καὶ [TA] σμικρὰ ἄχθονται ἀναλίσκοντες. Expunge articulum τὰ, cui nullus in talí re locus est. Praecedit μεγάλων χρημάτων ὠνεόμενοι, dici non poterat τῶν μεγάλων χρημάτων, sic πολλοῦ, ἐλάττονος, ἐλαχίστου πωλεῖν et ὠνεῖσθαι dicitur, ubi articulus addi non potest.

In Bionis dicto V. 66. p. 124, 18 Meinek. ὁ δὲ Βίων, ὥσπερ τῶν θηρίων, Φησί, παρὰ τὴν λῆψιν ἡ δῆξις γίνεται, καὶ μέσου τοῦ θφωγῆς ἐπιλαμβάνηC δηχθήσει, ἐὰν (δὲ add.) τοῦ τραχήλου οὐδὲν πείσει, ne sit soloeca oratio scribendum ἐπιλαμβάνηC. apprehendere enim non ἐπιλαμβάνειν dicitur sed ἐπιλαμβάνεσθαι.

In Diotogenis Pythagorei fragmento, legitur V. 69. αἶκα τις

μη — ταχὺ ἐπὶ τὰς δίκας ὁρμῶν ἄλλὰ πολὺν χρόνον ἀμβαλλόμενος αὐτὸς τε προκαλούμενος ἄνευ δίκας Ὡστε δ' ἀντιδικὸς προεκαλέσατο ἐμμένεν. Bonum consilium est, sed sic emendandum ut rescribas: ὁρμῶν et ΠΡΟκαλούμενος et ΟΙC ΤΕ οἷς τε et ἐμμένεν.

In Floril. VI. 14. γαστριμαργίῃ σῶμα πιαίνει, ἀλογίῃν ἀεῖρει, ψυχῇς δὲ τὸ κάλλιστον (TON add.) λογισμὸν κοιμίζει. opponuntur inter se ἐγείρειν et κοιμίζειν, itaque pro ἀεῖρει repone ἐγείρει. Syllaba *εγ* in libris scribitur eo nexu, qui literae *α* refert figuram. Eodem modo Xenophon ἐγείρειν et κοιμίζειν composuit in lepido loco *Sympos.* II. 24. ὁ οἶνος τὰς μὲν λύπας ὥσπερ ὁ μανδραγόρας τοὺς ἀνθρώπους κοιμίζει, τὰς δὲ φιλοφροσύνας ὥσπερ ἔλαιον φλόγα ἐγείρει.

Scatere Stobaeum *lacunis stolidis expletis* et scire utilissimum est et demonstrare quam plurimis exemplis est operae pretium. Itaque eam rem, quae in crisi Florilegii Stobaeani maximi ponderis est, compluribus locis diligenter ac multis indiciis exemplisque demonstratam dedimus. vid. *Mnemos.* IV. pag. 233 et 367 sqq. V. pag. 252. VI. pag. 30 sq. IX. p. 86 sqq. Eiusdem observationis nova indicia et argumenta identidem daturi sumus. In Floril. VII. 3.

οὐκ ἂν πριαίμην οὐδενὸς λόγου βροτόν,

ὅστις καλλᾶϊσιν ἐλπίσιν θερμαίνεται.

clamat sententia *κΕΝαῖσιν* esse scribendum et sic recte legitur in Sophoclis Codice *Aiac.* 477. Supererat *K** AICIN*.

Si quis igitur in tempore meminerit quae sit textus Stobaeani conditio passim *ineptis supplementis commaculata*, non anxie, ubi non oportet, literarum apices rimabitur, sed locorum sententiam considerabit et loquendi consuetudinem veluti VIII. 12.

ψυχὴν γὰρ ἄθλα τιθεμένην ἐμὴν ὀρῶ.

Fac in perroso libro esse *᾿ΑΘΛΑ*** ΜΕΝΗΝ*, quid supplebis? *κειΜΕΝΗΝ*, opinor, quod solum huic loco convenit. Luculentum exemplum subiiciam. Stobaeus Floril. VIII. 13.

ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἢ κακὴ τ' ἀνανδρία

οὗτ' οἶκον οὔτε πόλιν ἀνορθώσειεν ἄν.

Orion Floril. VII. 2.

ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἢ κάκισ' ἀτολμία
οὐτ' οἶκον οὔτε γαίαν ὀρθώσειεν ἄν.

Stobaeus Floril. XXIX. 22.

ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἢ κακὴ τ' ἀνανδρία
οὐτ' οἶκον οὔτε βίον οὐδὲν ὠφελεῖ.

Quot haec fragmenta esse putas? Non tria, non duo, sed unum et idem, bis flagitiose interpolatum. In primo est in libris πόλιν ὀρθώσειεν, correxit Valckenarius. In secundo supererat:

ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἢ κακῆτα ***
οὐτ' οἶκον οὔτε *** ἀνορθώσειεν ἄν.

Supererat in tertio denique:

ὁ δ' ἡδὺς αἰὼν ἢ κακὴ τ' ἀνανδρία
οὐτ' οἶκον οὔτε * . . . . .

Semidocti correctores damnum sarcire conati vulgatam de suo dederunt: sed fraus perpluit. Ex ipsa rei natura in huiusmodi sententia componuntur οἶκος et πόλις, vita et res *privata* et *publica*. Exemplorum plena sunt omnia ut notissimum illud:

γνώμας γὰρ ἀνδρῶν εὖ μὲν οἰκοῦνται πόλεις,
εὖ δ' οἶκος.

et sic passim apud philosophos et poëtas. Scioli contra quid substituerint vide: οὐτ' οἶκον οὔτε γαίαν et οὐτ' οἶκον οὔτε βίον. Altera oppositio inusitata est et inaudita, altera sensu vacua et absurda. Ergo ubique in Florilegio emaculando fac probe huius fraudis memineris caveasque ne te Graeculorum commenta in errorem inexplicabilem inducant, ut si quis οὐτ' οἶκον οὔτε βίον quid esset quaerere vellet. Affertur ex Menandro IX. 20.

τὸ μηδὲν ἀδικεῖν καὶ Φιλανθρώπους ποιεῖ.

in quamcumque te partem dederis, nihil umquam sani ex his verbis extundere poteris. Nec mirum, nam dixerat poëta:

τὸ μηδὲν ἀδικεῖν καὶ καλοῦς ἡμᾶς ποιεῖ.

quod nisi apud Sextum Empiricum exstaret de Menandri versu esset actum, vide Meinekium. Origo mali perspicua est: supererat

τὸ μηδὲν ἀδικεῖν καὶ ***** ποιεῖ.

poteratne interpolator ineptius quidquam inserere quam Φιλανθρώπους?

In Solonis carmine IX. 25. pag. 191, 12. male Meinekius servavit vulgatum:

Φειδαλὴν ψυχῆς οὐδεμίην θέμενος.

pro οὐδεμίαν pervulgato scribarum errore positum. Post pauca in verbis:

Ἀθηναίης τε καὶ Ἡφαίστου ΠΟΛΥΤέχνεω ἔργα δαίεις.

mendosum est πολυτέχνεω et ne Graecum quidem. Solon ὁμηρικῶς dixerat Ἡφαίστου ΚΑΤΤΟτέχνεω. et in carminis exitu:

οἱ γὰρ νῦν ἡμέων πλεῖστον ἔχουσι βίον

διπλάσιον σπεύδουσιν,

in adverbio vitium est reponendumque διπλάσια σπεύδουσιν. In farragine Theognidea circumferuntur iidem Solonis versiculi ita scripti vs. 228.

οἱ γὰρ νῦν ἡμῶν πλεῖστον ἔχουσι ΝΟΟΝ

διπλάσιον σπεύδουσιν.

ubi sitne διπλάσιον potior scriptura an διπλάσια ambiguum esse possit, sed ΝΟΟΝ pro ΒΙΟΝ risum movet.

In Floril. X. 18.

κρείσσω γὰρ οὐδεὶς χρημάτων πέφυκ' ἀνὴρ

πλὴν εἰς τις· ὅστις δ' οὗτός ἐστιν οὐχ ὀρῶ.

delirantis haec oratio est idem simul se scire ac nescire dicentis. Verum esse suspicor: ὅστις δ' οὗτός ἐστιν ΟΤΚ ἘΡΩ.

Duo simul loquuntur X. 36. πένητα καλέω καὶ Ἴρου [ἦν ἐκεῖνος ἐξ ἀνάγκης εἶχε] τύχην κεκτῆσθαι, vel sola sedes pronominis ἦν fraudem patefacit. Scatent Stobaei Codices huiuscemodi lectorum annotatiunculis. Multa iam deprensa sunt, at compluscula adhuc latitant: itaque inter legendum hoc agamus. Evidens imprimis huius rei exemplum est in fragmento Antiphontis 98, 56. εὐκατηγόρητος πᾶς ὁ βίος [θαυμασῶς], ὃ μακάριε, καὶ οὐδὲν ἔχων περιττὸν οὐδὲ μέγα καὶ σεμνόν. Meinekius primus intellexit θαυμασῶς esse admirabundi lectoris et expungendum.

In Floril. XV. 1. sunt duo versiculi Menandri.

τοὺς τὸν ἴδιον δαπανῶντας ἀλογίως βίον

τὸ καλῶς ἀκούειν ταχὺ ποιεῖ ΠΑCIN κακῶς.

manifestum est in πᾶσιν infinitivum latere. Itaque Meinekius

πάσχειν supposuit, quod sententiae non est accommodatum, quis enim prodigos bonis omnibus abliguritis ποιεῖ κακῶς? Nemo hercle. Sed et olim et nunc omnibus, qui stolide opes suas dilapidaverint, usu venit ut male esuriant.

τὸ καλῶς ἀκούειν ταχὺ ποιεῖ ΠΕΙΝΗΝ κακῶς.

Sæpius ostendimus Stobæi Codices scatere lacunis ineptissime expletis. Quid eo homuncione facias, qui in tali loco quum superesset Π****Ν ΚΑΚΩΣ expleverit scilicet πᾶσιν κακῶς?

In Floril. XII. 13. ἀληθομυθεῖν χρεὼν ὅπου λῳῖον, barbara forma est ἀληθομυθεῖν, Graeca est et Ionica ἀληθομυθεῖν. Multi errores huic similes in scriptoribus Ionicis commissi sunt. Apud Herodotum II. 123. perperam editur ἀρχηγετΕτειν pro ἀρχηγετΕειν, et VII. 8. ἵνα δὲ μὴ ἰδιοβουλΕτειν ὑμῖν δοκέω, ubi vera scriptura ἰδιοβουλΕειν est in optimo libro R, sed inconsulto spernitur. In his certa et constans analogia sublestam Codicum fidem redarguit. Quidquid adiectivorum est in -μυθος omnia habent verbum in -μυθεῖν, ἐχεμυθεῖν, εἰκαιομυθεῖν cet. Ut ex κυνηγέτης nascitur κυνηγετεῖν sic ἀρχηγετΕειν ex ἀρχηγέτης. Ut ἄβουλος habet ἀβουλεῖν, sic ἰδιόβουλος ἰδιοβουλεῖν, similiterque in caeteris.

Eiusdem farinae est forma ἐπισατεῦοντα et ἐπισατεῦειν Floril. 45, 28. pro ἐπισατέοντα et ἐπισατέειν, ut παρασατεῖν, συμπαρσατεῖν, προσατεῖν, ἀντισατεῖν. Eiusdemmodi menda Dindorfius in St. Thes. indicavit ἐπιφοιτεῦω, ἐγκυρσεῦω, ἐπιφρονεῦω. Quid vitiosius esse possit quam φρονεῦω cum compositis pro φρονῶ? Perinde mendosum est 115, 27. σαθμετόμενος.

Notavimus supra ΚΑΙ in Stobæi libris passim inepte abundare, sed nusquam ineptius irrepsit quam XVIII. 38. pag. 298, 30. ζωῆς ΚΑΙ φάρμακον ἢ τροφὴ τῷ ἀνθρώπῳ ἐστίν. Nullus omnino copulae locus est. ζωῆς φάρμακόν ἐστι dicitur noto usu pro ζῆν ποιεῖ, τὸ ζῆν παρασκευάζει, ut apud Comicum:

ὁ λιμός ἐστιν ἀθανασίας φάρμακον,

id est ὁ λιμός ἀθανάτους ποιεῖ. Quid est in his voculae καὶ negotii?

Iterum interpolatorem manifestum tenemus XX. 13.

δρυγῆς ματαίας εἰσὶν αἴτιοι λόγοι.

inanis est verborum tinnitus sine sensu. Erat: ὀργῆς *** εἰσὶν
 ** ΤΡΟΙΑΔΟΓΟΙ ex Aeschyli *Promethæo* 378:

ὀργῆς νοσοῦσης εἰσὶν ἰατροὶ λόγοι.

Itaque ex Aeschyli fragmentis unum hoc ὑποβολιμαῖον ἔν abii-
 ciemus.

In Antiphontis fragmento XX. 44. οὐκ ἔστιν ὃ, τι ἂν ὀργιζό-
 μενος ἄνθρωπος εὖ γνοίῃ· αὐτὸ γὰρ ὃ βουλευέται τὴν γνώμην
 διαφθείρει τοῦ ἀνθρώπου. Scribe αὐτὸ γὰρ ὧΝΙ βουλευέται et
 τὴν γνώμην expunge. Cicero *Tusc. Quæst.* III. 1, *ita fit ut*
animus de se ipse tum iudicet quum id ipsum quo iudicatur agno-
scit. Imo vero quo IUDICAT, ὧ βουλευέται.

Vetus mendum inolevit in Plutarchi loco XXI. 16. οἶνοι δὲ
 καὶ CAPKΩΝ ἐμφορήσεις σῶμα μὲν ἰσχυρὸν ποιοῦσι καὶ ῥωμα-
 λέον, ψυχὴν δὲ ἀσθενῆ non aliter scriptum est in Plutarchi Co-
 dicibus, sed quia κρεοφάγοι sumus homines neque σαρκοφάγοι
 καὶ ὠμηςαί suspicor KPEΩΝ ἐμφορήσεις esse a Plutarchi manu.

Sophocles in Floril. XXV. 6. dixisse putatur:

ἢ δεινὸν ἄρ' ἦν ἡνίκ' ἂν τις ἐσθλὸς ὦν
 αὐτῷ συνειδῇ.

sed ἄρα, quod est in tali sententia perfrequens, priorem semper
 habet correptam, ut in notissimo:

ὦ τλήμων ἀρετή, λόγος ἄρ' ἦσθ', ἐγὼ δὲ σε
 ὥς ἔργον ἤσκουν, σὺ δ' ἄρ' ἐδούλευες τύχῃ.

itaque transpone ἢ δεινὸν ἦν ἄρ' ἡνίκα. Eadem opera redde Me-
 nandro LXXVI. 8.

οἶον τὸ γενέσθαι πατέρα παιδων ἦν.

suum ἦν ἄρα. Recte legitur 90, 2.

ὦ παῖ Κρέοντος, ὥς ἀληθὲς ἦν ἄρα.

sed mendose 90, 6. μέγιστον ἄρ' ἦν ἡ φύσις, emenda ἦν ἄρ' ἡ
 φύσις. Sine vitio legitur 97, 3 et 98, 19.

In Floril. 27. 1.

ὄρκον δ' οὐτ' ἄδικον χρεὼν ἐμμεναι οὔτε δίκαιον.

at hoc quidem absurdum est, dixeris: necesse est τὸν ὄρκον
 ἦτοι ἄδικον εἶναι ἢ δίκαιον. non datur tertium, ut dialectici lo-

quantur. Reliquum est ut vitiosa lectio emendetur atque ita rescribatur:

ἔρπον δ' οὐτ' ἄδικον χρεῶν ὀμντναι οὔτε δίκαιον.

Male divisa et corrupta sunt verba Antiphanis in Floril. 27, 8.

ὁ διδοὺς τὸν ἔρπον τῷ πονηρῷ μαίνεται.

τοῦναντίον γὰρ νῦν ποιοῦσιν οἱ θεοί.

ἔὰν ἐπιорκήσῃ τις αὐτότε, εὐθέως

ὁ Διδούς τὸν ἔρπον ἐγένετ' ἐμβρόντητος.

at tu scribe: ἔὰν ἐπιорκήσῃ τις, αὐτότε εὐθέως ὁ Δοὺς τὸν ἔρπον κτέ.

In Floril. 28, 18. in suavissima Ecloga nescio cuius Ionici scriptoris mendose scribitur: Κυδίνης μὲν ὦν ἐς τρίτην ἡμέρην βουλόμενος κυρώσειν πῖσιν τοῖς θεοῖς ἐπιτρεφθεῖσαν. Sunt quos non offendat βουλόμενος κυρώσειν, quod absurdum est. In libris est βαλόμενος, unde tu corrige: ἐς τρίτην ἡμέρην Ἀναβαλόμενος κυρώσειν, ut apud Herodotum V. 49. ὃ ξεῖνε Μιλήσιε, ἀναβάλλομαί τοι ἐς τρίτην ἡμέρην ὑποκρινέεσθαι. Post pauca est in libris: ἐπειδὴ δὲ ἡ τεταγμένη παρὴν ἡμέρη

νωθρὴν πορείης ἔκλυσιν (Meinek. ἤλυσιν) ποιεύμενος

διήρει δὲ τὸν νάρθηκα νοσευτὴν ἐπιφέρων σώματι, sed optime Jacobsius διηρείδετο emendavit, in caeteris scribe νάρθηκα νοσεῦντι δὲ ἐπιφέρων σώματι.

Commemoravit Meinek. in Addendis Hauptii suspicionem totum hunc locum ex iambico carmine ductum existimantis: deinde apponit Hauptii senarios elumbes et κακομέτρους et tam ineptos ut equidem vel Ἰουilloύ Κριτοῦ Comoedias Graecas, quae neque Graecae sunt neque Comoediae, legere malim. Ex uno disce omnia:

ὥς οὐδὲν ἂν βίαιον ἐξ ἀνδρὸς πάθοι

λώϊσα δοκλέοντος πρὸς ἑωυτὸν ἀρτίως.

Φιλίῃ κεκρῆσθαι.

Si senarius est:

λώϊσα δοκλέοντος πρὸς ἑωυτὸν ἀρτίως

equidem totum Clementem Alexandrinum senariis constare ostendam. Si haec serio Hauptius existimavit, circa eas res τυ-

Φλῶς ἔχει, si ioco, iocari nescit, quia
ioco inepto res ineptior nulla est.

Meinekius tamen haec serio et graviter annotasse videtur.

In Floril. 29, 14.

οὐκ ἔστιν ὅστις ἡδέως ζητῶν βιοῦν
εὐκλειαν εἰσεκτέσται· ἀλλὰ χρὴ πονεῖν.

locus est ὕπουλος et a sciolis interpolatus. εἰσπτεῖσθαι nihil est, restitue igitur εὐΔΟΞίαν 'Εκτέσται'. in priore senario quid lateat nescio, hoc tantum scio βιοῦν pro ζῆν neque Euripidem neque Atticorum quemquam umquam dixisse. In aoristo βιῶναι dicebant, et βιώσομαι et βεβίωκα et βεβιώται μοι, in praesenti omnes ubique constanter ζῶ, ζῆν, ἔζων, ζῶντες. Sero nati Graeculi ex analogia procuderunt formas βιοῖ, βιοῦν, βιῶν, βιοῦντες, ut ἔζην, ζῆναι, ζῆθι vitio formarunt ex ἔζης et ἔζη, et optativum ζῶης et ζῶη depravarunt in ζώοις et ζώοι. Sed patent nunc istorum errores neque cuiquam amplius imponunt. Quis serio credet Euripidem pro ζῆν dixisse βιοῦν, quia id *uno* loco in Stobaei Codicibus legitur? Εὐδοξίαν eadem de causa corruptum revocari debet 29, 32 in his:

οὐδεὶς γὰρ ὢν ῥάθυμος εὐκλεῆς ἀνὴρ,
ἀλλ' οἱ πόνοι τίκτουσι τὴν εὐΑΝΔΡΙαν.

imo vero τὴν εὐδοξίαν.

In Floril. 29, 36.

ἄνευ τύχης γὰρ, ὥσπερ ἡ παροιμία,
πόνος μονωθείς οὐκέτ' ἀλγύνει βροτούς.

hoc unum dispicio scribendum esse ἂν εὐτυχῆς, si *tibi res prospere cesserit*. In μονωθείς quid lateat aliis quaerendum relinquo. Eadem fere sententia est in pseudo — Democriteis 29, 88. τῆς ἡσυχίης οἱ πόνοι ἡδόνες ὅταν ὦν εἵνεκεν πονέουσι τυγχάνωσι, id est ὅταν εὐτυχῶσιν.

In Floril. 33, 14. Diogenes ἐρισικῶ τινι sic intonat: κακόδαιμον, τὸ βέλτισον τῶν ἐν τῷ βίῳ τοῦ φιλοσόφου λυμαινόμενος τῷ λόγῳ φιλοσοφεῖν φῆς; melius dixerat per appositionem, ΤΟΝ λόγον, quoniam ὁ λόγος est τὸ βέλτισον τῶν ἐν τῷ βίῳ.

In Floril. 37, 18. duo fragmenta in unum coalescere debent et scriptura sic constitui:

τί οὖν ἑτέρους λεΓΟντας εὖ βδελύττομαι;

τρόπος ἐστ' ὁ πείθων τοῦ λέγοντος, οὐ λόγος.

vulgatur λαλοῦντας εὖ, sed quia hoc incongruum est neque est *facunda loquacitas* aut *garrulitas diserta* necesse est *dicendi* verbum λέγοντας restituere.

In Floril. 40, 8. pag. 66, 10. Ἰππομέδων ὁ Λακεδαιμόνιος ὁ νῦν ἐπὶ Θράκης καθιστάμενος ὑπὸ Πτολεμαίου, vera lectio est καθεσταμένος. Sequiores καθέξακα dicebant sensu transitivo, cui passivum καθέξαμαι respondebat. Vitiosae formae istae sunt ex analogia a Graeculis formatae. Veteres dicebant ἐξάθην, ἐπεξάθην, συνεξάθην, κατεξάθην, μετεξάθην, παρεξάθην: hinc *perfectum passivum* ductum est καθέξαμαι cet. unde et activum propullulavit καθέξακα et sim.

Post pauca pag. 68, 6. ἐν οἰκίᾳ — κἂν ἢ σαΠρὰ καὶ βέουσα καὶ καταπίπτουσα, tralaticio errore scriptum est pro σαΘρά.

In Floril. 40, 9. p. 71, 23 Musonius dicit: ἄλλοις δέ γε κακῶς τὸ σῶμα διακειμένΟΙC ὑπὸ μαλακίας καὶ τρυφῆς ἔρρωσεν ἢ φυγή. Quid ἔρρωσεν ἢ φυγή? Nempe τὸ σῶμα. Sed τὸ σῶμα, ut nunc est, cum διακειμένοις coniunctum facit ut ἔρρωσεν suspensum sit et careat obiecto. Corrige igitur διακειμεΝΟΝ. Sic solent multa praeter loci sententiam vicinis accommodari. Paulo ante scribe φιλόσοφος ἐγένετο φΕΤγων, *eculans*, pro φυγών.

Democriti personati haec sententia legitur Floril. 43, 45. οἱ κακοὶ ἰόντες ἐς τὰς τιμὰς ὀκνῶσιν ἂν μᾶλλον ἀνάξιοι ἐόντες ἴωσι τοσούτῳ μᾶλλον ἀναΚΗδέες γίνονται καὶ ἀφροσύνης καὶ θράσεος πίμπλονται. Pro ἀνακηδέες, quod nihili vocabulum est et Graecis auribus inauditum, in libris est ἂν ἀκυδέες. at tu suadente sententia emenda τοσούτῳ μᾶλλον ἀναΙδέες γίγνονται „quo quisque eorum, inquit, honore indignior eo imprudentior est”.

Admonet me hic locus turpissimi mendi, quod in Demosthenis *Timocratea* circumfertur pag. 717, 10. εἰ τοίνυν τις ἔροισ' ὑμᾶς ποτέροις μᾶλλον ἂν εἰκότως ποιήσαιθ' ὅτιοῦν τοῖς δεομένοις ἢ

τοῖς 'ΕΠΙΤΑΤΤΟΥΤΙΝ, οἷδ' ὅτι φήσαιτ' ἂν τοῖς δεομένοις· τὸ μὲν γὰρ χρηστῶν, τὸ δ' 'ΑΝΑΝΔΡΩΝ ἀνθρώπων ἔργον ἐστίν. Quid audio? An homines arrogantes et imperiosi sunt ἀνάνδροι? Vitae usus et olim et nunc alia docet. Iam vidisti 'ΑΝΑΙΔΩΝ emendari oportere.

In fragmento Dorico Ἰπποδάμου Πυθαγορείου Floril. 43, 92 et 93, ut et in caeteris Pythagoreorum fragmentis apud Stobaeum, nihil est quod referat antiquae Δωρίδος gravitatem ac nitorem. Omnia sunt ex vitiosa plebis συνηθείᾳ formis quibusdam Doricis et simulacris fucata magis quam ornata. Φαμί δ' ἐγὼν ἐς μοῖρας τρεῖς διεστάσθαι τὰν σύμπασαν πολιτείαν. In antiqua Graecia ἐσάναι cum compositis συνεσάναι, διεσάναι, καθεσάναι, μεθεσάναι cet. perfecti παρρηίᾳ vice fungitur et notionem obtinet perinde atque κεῖσθαι cum compositis omnibus in verbo τιθέναι. Τίθησι τὸν νόμον ὁ Σόλων et κεῖται ὁ νόμος ὑπὸ τοῦ Σόλωνος ita sibi inter se respondent ut ὁ δῆμος ὁ Ἀθηναίων τὸν Σόλωνα χαλκοῦν ἔστησεν et ὁ Σόλων χαλκοῦς ἔστηκεν ὑπὸ τοῦ δήμου τοῦ Ἀθηναίων. Sed omnia haec Graeculis ignorata perierunt diciturque ὁ καθεσάμενος, μεθεσάμενος, διεσάσθαι et sim. pro ὁ καθεστῶς, οἱ καθεστῶτες νόμοι, τὰ καθεστῶτα κινεῖν et μεθεστῶς et διεσάναι. Sic igitur Hippodamus vitiose dixit civitatem εἰς μοῖρας τρεῖς διεστάσθαι eodemque modo passim et Polybius loquitur et totum sequiorum agmen. Si quis igitur antiquum dicendi genus imitari satagit illis indicibus statim fraus apparet.

Sed alia in iisdem fragmentis vitia sunt a scribis invecta, quae quomodo Meinekium fugerint saepe miratus sum, veluti 43, 93. τουτᾶν δὲ τᾶν μοιρᾶν ἐκάστα πάλιν ἐς τρία τέτακται. Quid hoc verbi est τουτᾶν? Monstrum est et portentum pro τούτων. Quid est ἐς τρία τέτακται? Sententia est tripartito divisa est, itaque ἐς τρία τέτματα reponendum. Inspiciamus et reliqua: πρόεδρον μὲν τὸ προσυνεδρεῖον καὶ [ΤΟ] προβουλευόμενον καὶ ἐπαναφέρον ἐπὶ τὰν βουλάν. quia una est et eadem pars προσυνεδρεύουσα καὶ προβουλεωμένη necesse est ut ΤΟ deleatur. Pro ἐπαναφέρον in optimo libro A. est varia lectio ἐπ' ἈΜφοτέρου, in qua inest vera scriptura ἐπ'ΑΜφέρον et non aliter quam sic Δωρισί dicitur.

Post pauca legitur: τᾷ δὲ βαναύσῳ τὸ μὲν ἐστὶ γεωπόνον —

τὸ δὲ τεχνατικὸν — τὸ δὲ μεταβατικὸν καὶ ἐμπορικόν, ὃ τὰ μὲν ἐν τῇ πόλει περιουσιάζοντα ἐπὶ τὰν ξέναν Διάγεται, τὰ δὲ ἀπὸ τᾶς ξένας ἐς τὰν πόλιν. Haecine menda acute cernentis Meinekii oculos fugisse! μεταβατικὸν pro μεταβλατικὸν et διάγεται pro ἐξάγεται. Quid sibi vult in re mercatoria μεταβαίνειν et διάγεσθαι, in qua εἰσάγεσθαι — ἐξάγεσθαι, εἰσαγωγή — ἐξαγωγή et μεταβάλλομαι, μεταβολή, μεταβολεύς, μεταβλητικός sexcenties audiuntur.

Alio modo non minus absurdo μεταβλατικὸν corruptum est in Stobæi *Ecl. Phys.* I. pag. 422. in Philolai fragmento, qui postquam dixerat: καὶ τὸ μὲν ἀμετάβλατον αὐτῷ, τὸ δὲ μεταβάλλον ἐστὶ, post pauca putatur dixisse: κατὰ συνακολουθίαν τᾶς μεταβλαστικᾶς φύσεως, pro μεταβλαστικᾶς.

Quia semel hoc argumentum attigi iuvat ὡς ἐν παρόδῳ manifestum vitium eximere ex Platonis libro *de Legg.* VIII, pag. 847. c. μήτε τίς Ἀγέτω μήτε αὐτῶν ἐν τῇ χώρᾳ ἀναγκαιῶν ἐμμένειν Ἐξαγέτω, ubi perspicuum est Platonem dedisse: μήτε τις εἰσαγέτω.

Sed ad Philodamum redeo, ubi p. 100, 26 editur ποιὲν τὰν πόλιν ὅπως ὁμολογήσῃ καὶ σύμφωνος (ῥ) τοῖς αὐτᾶς μέρεσιν. necessarium est ῥ a Meinekio insertum sed alio modo revocandum. Scrib. ὅπως ὁμόλογος ἥ καὶ σύμφωνος. Paucis interpositis legitur: καὶ τούτοις πᾶσι κατὰ τρόπον ἄρξαι τὰς κατ' ἀξίας ἀρχὰς διανέμωντι τὰς τιμὰς, at tu corrige: — ἄρξαι τὰς καταξίας διανέμωντι τιμὰς, expuncto ἀρχὰς et τὰς. Natus error est quia ΚΑΤΑΞΙΑC perperam in κατ' ἀξίας dissecuerunt, quo facto nescio quis ἀρχὰς addidit et ΤΑC τιμὰς requiri videbatur.

Optime Jacobsius emendavit locum in vicinia 43, 95. Edebatur: δεῖ τὼς νομοθέτας — ἐπιμελῶς παρατηρεῖν εἰ ἐπιμελεῖται ΠΑΡΑΣΚΕΪΤΑΙ τὰ ἔθεα. Acute vidit ἐπιμελῶς παρα ab oscitante librario ex superioribus male repetita esse et sic legendum: ἐπιμελῶς παρατηρεῖν εἰ ἀσκεῖται τὰ ἔθεα.

In sqq. οὐ γὰρ τὰν τυχοῦσαν — κακοδαιμονοῦσαν ἐντίκτοντι τοῖς τῶν σοφιστῶν λόγοις ταῖς τῶν ἀνθρώπων ψυχαῖς αἱ ΚΑΤΑΤΟΛΜΩΝΤΙ κινήν παρὰ τὰς κοινὰς ἐννοίας ἥτοι τῶν θείων ἢ τῶν ἀνθρωπίνων.

Quid pro κακοδαιμονοῦσαν sit restituendum frustra quaero, sed neque κακοδαιμονοῦσαν pro κακοδαιμονίαν ullo modo dici potest

neque κακοδαιμονίαν sententiae verborum est accommodatum. In ultima parte scrib. αἴKA TI τολμῶντι.

In Floril. 44, 19 est: κιθάλλον καὶ ληϊστὴν πάντα κτείνων τις ἀβώϊος ἂν εἴη καὶ αὐτοχειρὴ καὶ κελεύων καὶ ψήφω. Qui hoc agat in πάντα offendetur, quod inepte abundat. *Furem et praedonem occidere ius fasque esto.* Satis est: non omnem furem, neque praedonem omnem. Nil tamen est resecandum sed inserto vocabulo legendum πάντα ΤΡΟΠΙΟΝ κτείνων, et quid sit πάντα τρόπον continuo exponitur καὶ αὐτοχειρὴ καὶ κελεύων καὶ ψήφω.

In Floril. 44, 20. καὶ πολίτην ἀμείνονα Ὀνομάζειν τὸν τὴν οὐσίαν προϊέμενον μᾶλλον τοῦ καλοῦ καὶ δικαίου, tralaticio errore ὀνομάζειν scriptum est pro νομίζειν. Compone locum eiusdem scriptoris 44, 40. pag. 183, 20. νομιζέσθω δὲ πολίτης ἀμείνων ὁ τῆς ὁργῆς κρείττων μᾶλλον τοῦ διὰ ταύτην πλημμελοῦντος.

Post pauca 44, 20 scribe ὅσοις δὲ μὴ ῥᾶδιον πρὸς ταῦτα τὴν ὁρμὴν ποιεῖσθαι pro πεπεισθαι. Pervulgato enim omnium usu τὴν ὁρμὴν ποιεῖσθαι dicitur pro ὁρμαῖσθαι, ut σπουδὴν ποιεῖσθαι pro σπουδάζειν et centena alia sunt, in quibus haec paraphrasis verborum usurpatur.

In praeclaro fragmento Θεοφράστου περὶ συμβολαίων 44, 22 et alias nonnihil correxi veluti pag. 167, 8. ὠνεῖσθαι δικαίως μὴδὲν CKAΙουργοῦντα μήτε τέχνη μήτε μηχανῇ μηδεμίᾳ pro συγκακουργοῦντα, nunc unum addam pag. 166, 18. διδόναι δὲ κελεύουσι κοινῇ τῶν γειτόνων τῶν ἐγγυτάτω τρισὶ νόμισμά τι βραχὺ μνήμης ἕνεκα καὶ μαρτυρίας, in ultimis periit tenuis lineola accentum gravem forma referens in νομισμάτι: est autem syllabae ον compendiolum, itaque Theophrasto reddendum νομισμάτιον βραχὺ.

Legitur in Floril. 44, 23 locus e Xenophontis Cyropaedia I. 2. 1. descriptus, ubi idem mendum, quod in vulgatis libris inest, lepidum dictum tamquam macula obscuravit. Editur apud Stobaeum et Xenophontem: οἱ μὲν δὴ παῖδες οἱ εἰς τὰ διδασκαλεῖα φοιτῶντες διάγουσι μαθάνοντες δικαιοσύνην καὶ λέγουσιν ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἔρχονται ὥσπερ παρ' ἡμῶν Οἱ ΤΑ γράμματα μα-

θησόμενοι. In extremis verbis latet vitium. *Literas discere et docere* Graece dicitur *sine articulo γράμματα μαθάνειν* et *διδάσκειν γράμματα*, ut in Menandreo:

γράμματα μαθεῖν δεῖ καὶ μαθόντα νοῦν ἔχειν.

et de captivis Atheniensium in Sicilia:

ἤτοι τέθνηκεν ἢ διδάσκει γράμματα.

et pastor ille apud Euripidem:

ἐγὼ πέφυκα γραμμάτων μὲν οὐκ ἴδρις.

Nempe Xenophon ita scripserat ὥσπερ παρ' ἡμῖν "ΟΤΙ γράμματα μαθησόμενοι.

Miror quid Meinekium moverit ut manifesto mendosas et perabsurdas scripturas in Stobaei Codicibus repertas, quum vera et antiqua lectio esset ei in promptu, tamen retinere maluerit. In Platonis loco Floril. 29, 81. *venationis amans* pro *φιλόθηρος* appellatur *φιλομόχθηρος*, quam eximiam lectionem Meinekius sedulo servavit. Lubet in uno loco plura istiusmodi ineptiarum exempla expromere. In Floril. 44, 27 apponitur locus e Xenophontis libello *περὶ τῆς Λακεδαιμονίων πολιτείας* III. 4. ubi pro *ἐπέταξεν ἐντὸς τοῦ ἱματίου τὸ χεῖρε ἔχειν* legendum tibi offertur *ἐπέδειξεν*, tum *περιόπτειν* δὲ *μηδὲ μῶς* pro *περιβλέπειν* et *τὸ σωφρον* pro *τὸ σωφρονεῖν* et *φύσεως* ὡς pro *φύσεως* et *φωνὴν* ἣν *ἀκούσαι* pro *φωνὴν ἀκούσαις* et *δμματα σρεψάντων* pro *δμματα μετασρέψαις* et *ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖς* pro *ἐν τοῖς θαλάμοις*, eaque omnia intra novem versuum spatium continentur, sed omnia exsuperat quod post pauca legitur: *αἰροῦνται οἱ ἔφοροι* — *τρῆς ἄνδρας*. — *τούτων δὲ ἕκαστος ἄνδρα ἕκαCTON καταλέγει*. Constat inter omnes Xenophontem scripsisse (et nisi constaret certa conjectura ab unoquoque reponi potuisset): *ἕκαστος ἄνδραC ἕκαCTὸν καταλέγει*. Quid igitur causae esse potuit cur Meinekius, quum locos Florilegii quingentos spreto Codicum ineptiis in integrum restituisset, istis deliramentis pepercerit et *ἄνδρα ἕκαστον καταλέγει* et *περιόπτειν* et sim. lectori apposuerit? Saepius vidi *ἐκατόν* in *ἕκαστον* stultissime corruptum, ut apud Platonem *de Legibus* pag. 932. C. *εἰς δικαστήριον εἰσαγόντων αὐτοὺς εἰς ἕνα καὶ ἕκαCTON τῶν πολιτῶν οἵτινες ἂν ὥσι πρεσβύτατοι ἀπάντων*, tandem Bekkerus vidit *ἕνα καὶ ἕκαCTON* verum esse.

Mirifica multa de populis plerisque omnibus inauditis et nemini cognitis nescio unde collegit Nicolaus nescio quis in libello *περὶ ἐθνῶν*, ex quo multa descripsit Stobaeus 44, 41. Nonnulla ex iis quae de Lacedaemoniorum moribus apud eum scripta sunt paullo emendatiora apponam. pag. 188, 23. *αἰσχρὸν δὲ ἐστὶ δειλῶν σύσκηνον ἢ συγγυμνασὴν ἢ φίλον γενέσθαι*, et sententia et dicendi usus suadent ut *δειλῶι* legatur. Quod continuo sequitur: *κρίσις δὲ ταῖς γεροντίαις ἐπὶ τῷ τέρματι τοῦ βίου ΠΡΟΤΙΘΕΤΑΙ* τοῖς τε εὖ ἢ κακῶς ζήσασιν, non credo commode intelligi posse. ἡ γερουσία quae sit novimus, ἡ γεροντία et praesertim αἱ γεροντίαι quid sit quis dicat? et appositio *ταῖς γεροντίαις τοῖς εὖ ἢ κακῶς ζήσασιν* auget molestias. Hoc unum video *κρίσις ΠΡΟΤΙΘΕΤΑΙ* hominem scripsisse, nam sic omnes in ea re loquuntur. Iterum haereo in *κρίσις προτίθεται ἐπὶ τῷ τέρματι τοῦ βίου*, de *moribundis* enim iudicium institui non puto potuisse. Caeterum vile damnum est talem testem non intelligere, qui serio narret: *ταῖς δὲ ἑαυτῶν γυναιξὶ ΠΑΡΑΚΕΛΕΤΟΝΤΑΙ ἐκ τῶν εὐειδесаίων κύεσθαι καὶ ἀσῶν καὶ ξένων*. Multi sunt praesertim in Gallorum fabulis *comici stulti mariti*, sed quid hi omnes ad Nicolai Lacedaemonios? Fortasse tamen haec perinde vera sunt atque ea quae scripta sunt in proximis: *νομίσματι δὲ χρῶνται σκυτίνῳ· εἰάν δὲ παρὰ τινι εὐρεθῇ χρυσὸς ἢ ἄργυρος θανάτῳ ζημιούται*, fortasse ob stultitiam, quod rem prorsus inutilem domi habere voluisset. Eo stoliditatis et stuporis Graecia effoeta et decrepita delapsa est!

In Floril. 45, 11 est Sophoclis fragmentum

πολλῶν καλῶν δεῖ τῷ καλῶς τιμωμένῳ·

μικροῦ δ' ἀγῶνος οὐ μέγ' ἔρχεται κλέος.

quam flagitiose corruptis libris utimur! omni sensu vacua sunt verba:

πολλῶν ΚΑΛῶν δεῖ τῷ καλῶς τιμωμένῳ.

sed nunc quidem *ἰάσιμόν ἐστι τὸ πάθος*, ulcus est sed sanabile. Perspicimus enim sententiam dicti, quae est eadem atque *χαλεπὰ τὰ καλὰ*. Itaque Nauckius *Fragm. Trag.* pag. 263. *καλῶν ΤΙ ΜΩμένῳ* scripsit et pro *πολλῶν ΚΑΛῶν* coniecit *πολλῶν ΠΟΝῶν* poëtam dedisse. Recte et acute omnia. *μωμένη* et *μωμένου* etiam alibi dixit Sophocles. Nunc omnia pristino nitore

splendent.

πολλῶν πόνων δεῖ τῷ καλόν τι μωμένῳ·
σμικροῦ δ' ἀγῶνος οὐ μέγ' ἔρχεται κλέος.

idem est quod venustissime dixit Gallicus poëta quodque in proverbium abiit:

à vaincre sans péril on triomphe sans gloire.

Qui fieri potuit ut πόνων in καλῶν abiret pæsumdata loci sententia? Planum est: supererat πολλῶν *** ΩΝ δεῖ deinde stulte expletum est. Fugerat hoc Nauckium, itaque τῶν πόνων non est ausus recipere quamquam certum est et manifestum. Subiiciam novum huiusmodi interpolationis exemplum. Eximium est Sophoclis fragmentum in Floril. 63, 6.

ὦ παῖδες, ἦ τοι Κύπρις οὐ Κύπρις μόνον,
ἀλλ' ἐστὶ ΠΑΝΤῶν ὀνομάτων ἐπώνυμος.
ἔστιν μὲν Ἄιδης, ἔστι δ' ἄφθιτος βίος,
ἔστιν δὲ λύσσα μανιάς, ἔστι δ' ἴμερος
ἄκραντος, ἔς' οἰμωγμός.

absurdum esse πάντων ὀνομάτων ἐπώνυμος quis qui cogitaverit negabit? Ipsa rei natura ducit ad πολλῶν ὀνομάτων, ut in *Promethæo* vs. 210.

καὶ γὰρ πολλῶν ὀνομάτων μορφὴ μία,

id est:

καὶ γὰρ πολλῶν ὀνομάτων ἐπώνυμος.

deinde Plutarchus in *Amatorio* pag. 757. A. ita scribit: ἂν οὖν τὸν Ἑρωτα τῶν νομισμένων τιμῶν ἐκβάλλωμεν οὐδὲ (scrib. οὐδ' αἰ) τῆς Ἀφροδίτης κατὰ χάραν μενοῦσιν. — ἀπὸ μιᾶς σκηνῆς ἀκούομεν.

Ἑρως γὰρ ἄργον κἀπὶ τοιούτοις ἔφυ.

καὶ πάλιν.

ὦ παῖδες, ἦ τοι Κύπρις οὐ Κύπρις μόνον,
ἀλλ' ἐστὶ ΠΟΛΛΩΝ ὀνομάτων ἐπώνυμος.
ἔστιν μὲν Ἄιδης, ἔστι δ' ἄφθιτος βίος,
ἔστιν δὲ λύσσα μανιάς.

Cur igitur Nauckius absurdum ΠΑΝΤΩΝ retinuit? Quoniam unde orta esset ea scriptura non perspexerat. Credebat se incorrupti testis testimonium audire, τὸ δ' ἦν ἄρα stulti interpolatoris mendacium, quod plurimis argumentis et indicibus ἀναντιλέκτοις et iam passim confutavimus, et aliis atque aliis posthac

redarguemus. Affertur Floril. 46, 4. locus ex Euripidis *Supplicibus*:

Φίλων δὲ χρυσὸν πολλάκις δαρουμένων
οὐκ εἰσεδέξατ' οἶκον ΟΥΤΤΕ τοὺς τρόπους
δούλους παρΕCΧΕ χρημάτων ΠΕΙCΘεῖς ὕπο.
τοὺς Δ' ἐξαμαρτάνοντας, οὐχὶ τὴν ΤΥΧΗΝ,
ἤχθαιρ'. ἐπεὶ τοι κοῦδὲν αἰτία ΠΕΛΕΙ
κακῶς ἈΚΟΤΕΙΝ διὰ κυβερνήτην κακόν.

nihil absurdius ne fingi quidem per iocum potest quam ἡ τύχη οὐδὲν αἰτία πέλει κακῶς ἀκούειν διὰ κυβερνήτην κακόν. Ferunt opem Euripidis Codices, in quibus sunt verae lectiones hae: ὩCΤΕ τοὺς τρόπους — παρΑCΧΕΙΝ — ΖΕΥΧΘεῖς ὕπο. τοὺς Τ' ἐξαμαρτάνοντας οὐχὶ τὴν ΠΟΛΙΝ — οὐδὲν αἰτία ΠΟΛΙC κακῶς ΚΑΤΟΤCΑ. Quid igitur Stobaei lectionibus facias? Abiicias censeo, nam commenta sunt ex imposturis nata, ac mera mendacia nullius omnino pretii, et ubique huius fraudis memor ne te decipiat sedulo caveas.

In Floril. 45, 69. Ἀεὶ δὲ ἐν πάσαις μὲν ταῖς δίκαις ἐξετάζειν χρὴ τὰ βεβιωμένα, μάλιστα δ' ἐν τοῖς τοιούτοις τῶν ἀγώνων ἐν οἷς ὁ βίος ἐστὶ τὸ ἔγκλημα, in his Ἀεὶ molestum est et non ferendum. Erat *ΕΙ litera initiali ommissa: scribe ΔΕΙ et sq. χρὴ expunge. Idem mendum inficit locum Platonis *de Legg.* pag. 732. B. διδὲ πάντα ἄνθρωπον ΧΡΗ φεύγειν τὸ σφόδρα φιλεῖν αὐτὸν, τὸν δ' ἑαυτοῦ βελτίω διώκειν Δεῖ, imo vero Ἀεὶ.

In Eusebii loco 46, 29. corrig. καὶ παράδειγμα τῶν περ χρὴ πρήσσειν τοῖσι ὑποτεταγμένοισι CεωυτΟΝ παρεχόμενος, pro παραδείγματα et ἑωυτΩΙ.

Redde eidem 46, 32. οὐ γὰρ ὅπως ἀμυνΕΕΑΙ ἐχθροὺς — εἴ ἀραιρημένος ἀλλ' ὅπως — φυλάΞΕΙC — καὶ ὅπως τοῦ ὀρθοῦ φύλαΞ ἔCΕΑΙ, pro ἀμύνΕΑΙ — φυλάΞΗΙC — φύλαΞ ΕΙΗC.

In superiore fragmento 46, 31. καὶ τοῦτο ἐπιφρασθεῖς οὕτω κρινέτω ἐπ' ὀκότερην τῶν ὀδῶν — τρέψΗται, imo vero τρέψΕΤΑΙ. Est aliquid inter τρέψασθαι et τραπέσθαι. Graeculi pro τραπέ-

σθαι sæpe τραπῆναι usurpant, sed τρέψασθαι eo sensu ne Graeculi quidem dicebant.

In Sopatri epistola 46, 54. editur: τὴν μὲν πολιτικὴν τιμὴν ἢ τῆς πολιτείας ἀπονέμει τάξεις τοῖς μείζουσι πρὸς τῶν ἐλαττόνων, τὴν δ' ἄλλην θεραπείαν ἡ τυχεῖν αὐτῆς ἀξιΩCΟΤοισιν ἡ δι' ὠφέλειαν τῶν ἀρχομένων ἐν εἵδει Φαρμάκου προσάγομεν. Si hæc intelligere vis ita scribe: τὴν δ' ἄλλην θεραπείαν, ἡΝ τυχεῖν αὐτῆς ἀξιΟΙ Ὡσιν, δι' ὠφέλειαν κτέ.

In sqq. emenda ΤΟΤC ἐν δυνάμει καθομιλεῖν pro τοῖς, quia et ratio et usus postulant ut καθομιλεῖν τινΑ dicatur de eo, qui morum et consuetudinis suavitatem aliquem ceperit et eius gratiam ac benevolentiam ei conciliarit, ut Alcibiades dicitur τὸν Φαρνάβαζον καθομιλῆσαι.

In fragmento Διωτογένεος Πυθαγορείου 48, 62. μὴ Νενικῆσθαι ἀλλὰ νικῆν, praesens praesenti respondebat: itaque repone formam Doricam νικῆσθαι.

Ibid. p. 264, 5. οὐ γὰρ μῆον αὐλῶ καὶ ἀρμονίας ἀ τῷ ἀγαθῷ βασιλέως ποταύγασις ὀφείλει τρεπεν τὰς ψυχὰς τῶν ποταυγασμένων, quia boni regis adspectus animos intuentium non vertit sed oblectat, duabus literulis transpositis legendum τερπεν pro τρεπεν.

Post pauca scribit: ἀ δὲ ἐπιείκεια καὶ εὐγνωμοσύνα (aegritas et clementia) παρέδρΟΙ τινές ἐντι τᾶς δικαιοσύνας, ἀ μὲν τὸ ἀπότροπον τᾶς βλάβας μαλθαΙΝοισα κτέ. Sed μαλθαίνω non est Graecum vocabulum: corrige μαλθαCCoισα roenae atrocitatem mitigans.

In loco Ἐκφάντου Πυθαγορείου 48, 64. legimus pag. 267, 10: βασιλῆα δὲ τὸν δμιλήσοντα φύσις τε ἀχράντω δεῖ μετέχεν ἐπισάμεΝ τε αὐτὸν ὅσῳ τῶν ἄλλων ἐντὶ θεϊότερος ὅσῳ τε ἄτεροι αὐτῷ. Perit propter compendium syllaba: scrib. ἐπισάμενον αὐτόν τε ὅσῳ κτέ.

Ibid. 48, 65. pag. 269, 28. τὰ δ' ὅσα βίας — ἐνίΟτε ἐκάσῳ τὰν περὶ τὰν μίμασιν προθυμίαν ἀφαιρέεται· χωρὶς εὐνοίας γὰρ ἀμάχανον ἐξομοιωθῆναι, Ἄ μάλισα πάντων ἀφανίζει τὸ φοβερόν.

Qui hoc ager sentiet "AN verum esse: ὁ φόβος τὴν εὐνοίαν ἀφανίζει.

In Tyrtæi fragmento 51, 1. pag. 304, 5.

οὐδ' εἰ Τιθωνοῖο Φυὴν χαριέστερος εἴη,

πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω μάλιον.

sic Meinek. pro μάλλον, sed quid tandem est μάλιον? Nihil prorsus. Ut dicitur βαθύπλουτος et πλουτεῖν βαθέως, sic Tyrtæus dixisse videtur:

πλουτοίη δὲ Μίδεω καὶ Κινύρεω ΒΑΘΙΟΝ.

In dicto Epaminondæ 54, 40. ἡλίκον, ἔφη, θηρίον ΚΑΙ ΚΕΦΑΛὴν οὐκ ἔχει, expunge ΚΑΙ ex dittographia natum. Simillimus est notus Phaëdri versiculus:

O quanta species, inquit, cerebrum non habet.

Ἐκ τῶν Βίωνος βουκολικῶν, 63, 7. afferuntur.

ἦν δ' αὖτ' ἐς τὸν Ἑρωτα καὶ ἐς Λυκίδαυ τι μελίσδω

ΚΑΙ τόκα μοι χαίροισα διὰ στόματος ῥέει Ὀιδά.

neque καὶ τόκα recte habet, neque ὦδά pro αἰοιδά. Utrumquemendū sanabis scribendo:

ΔΗ τόκα μοι χαίροισα διὰ στόματος ῥέει ΑΤΔά.

sed in his χαίροισα quoque offendit, pro quo Bionem cecinisse suspicor χαρίεσσα, ut apud Anacreontem:

χαρίεντα μὲν γὰρ ᾄδω, χαρίεντα δ' οἶδα λέξαι.

In eiusdem poetæ venusto carmine 63, 27.

ἀλλ' ἐράω· καλὸν δὲ τ' ἐρασσαμένῳ συνέρασθαι.

vehementer suspecta est forma ἐράω. Quam commodè inter se hæc ita componentur:

ἀλλ' ἐραΜΑΙ· καλὸν δὲ τ' ἐρασσαμένῳ συνΕΡΑCΘΑΙ.

Et apud Homerum et apud Tragicos forma ἐραμαι notissima est.

Ex Euripidis *Andromeda* affertur 63, 27.

ὦς' ἀπίσον ἔς' ἔρω

κάν τῳ κακίῳ τῶν φρενῶν ναρκεῖν φιλεῖ.

pro absurdo ναρκεῖν Meinek. ἀρχειν substituit: frustra. Alii

olim οἰκεῖν supposuerunt. Verum esse arbitror NAIΕΙΝ, ut 38, 8. de invidia quaeritur:

ποῦ καὶ ποτ' οἰκεῖ σώματος λαχὼν μέρος;
ἐν χερσὶν ἢ σπλάγχνοισιν ἢ παρ' ὀμματά;

In mollissimis Bionis versiculis 64, 21. pro *χὼ παῖς ἀσχά-*
λων corrige *ἀσχήλων*, et pro *ὅς μιν τάνδε τέχνην ἐδιδάξατο*,
duabus literulis expunctis *ὅς μιν ΤΑΝ τέχνην ἐδιδάξατο*.

In Menandri fragmento 65, 2.

ὅταν φύσει τὸ κάλλος ἐπικοσμήῃ τρόπον
χρησθόν, διπλασίως δ' προσίων ἀλίσκεται.

nihilne subolet in *ὁ προσίων*? Quid facit ad rem verbum *προσιέ-*
ναι? Nihil prorsus. Itaque, ut in proverbio est:

ἐκ τοῦ γὰρ ἐσοῦν γίγνεται ἀνθρώποις ἐρᾶν,
auctor sum ut Menandro reddatur *ὁ προσιδὼν ἀλίσκεται*.

Apud Dium Pythagoreum 65, 16. mendose editur: *ὁμοῖς δέ*
γ' οἱ ὀρίγνεσθε σωματικᾶς ἀδονᾶς, namque barbarum quidem est
ὀρίγνεσθε. Ex *ὀρέγομαι* producta forma nascitur *ὀρίγνασθαι*, et
sic rescribendum: *ὁμοEC* (non *ὁμοῖς*) *δέ γ' οἱ ὀρίγνησθε σωμα-*
τικᾶς ἀδονᾶς. In extremis verbis emenda: *οὐχ ὅτι χάριτος ἢ τι-*
μᾶς ἀλλὰ καὶ μέμψιος ποτὶ κολάσει δίκαιοι ἐς τυγχάνειν, pro
— *κολάσει δίκαιοι ἐς ἄλαιοι τυγχάνειν*.

In eodem loco corruptum est *ποθερπύζοισα* in verbis: *ἀ·δέ γα*
εὐμορφία τοῖς ποτοπτίλλουσιν ἀδονᾶς παρέχει ποθερπύζοισα
καθάπερ ἄγαλμα ἢ γραφὰ ἢ ἄτερον χειρόκματον ἐπιτήδευμα,
nam quid sibi vult *adrepens* in hac sententia et *ποθέροισα*
Graecum est. Adscripsi et reliqua ut turpe mendum eximam.
Multiplex est genus *τῶν ἐπιτηδευμάτων*, sed *studium manu fac-*
tum χειρόκματον non credo fuisse umquam. Vera et sana lectio
superest in aliis libris *χειρόκματον ἐπίETΓμα*. Sic solent ex
melioribus libris etiam *manifesto mendosae* lectiones inconsiderate
recipi.

Ἐπίτευγμα εὐχῆς in ἐπίταγμα mutatum videbis apud Wyt-
tembachium *Animadv. in Julianum* pag. 180. Schaef. Eadem
confusio est apud Diog. Laërt. VIII. 57.

Deinde scribe: *διό κα θέλωμι* pro *κᾶν θέλωμι*, et pro ridicula

forma μυθΑΡευόμενος revoca lectionem pristinam et unice veram μυθεόμενος.

Insanum ἐπιτάδευμα sic natum est: saepe *eu* et *a* confunduntur, quia simillimo ductu in libris exarari solent: hinc adiectiva εὐσεβής — ἀσεβής, εὐθάνατος — ἀθάνατος, εὐτολμος — ἄτολμος multaue alia inter se mutant locum, perridicule, nam *plane contrarium* sic dicitur quam quod dictum oportuit. Sic et τεύξας et τάξας variant et ubi ἐπίτευγμα requiritur apparet ἐπίταγμα. Videor mihi videre Codicem, in quo scriptum erat ἐπίτᾶγμα, ac tu vides ἐπιτάδευμα unde propullulaverit.

Apud eundem 65, 17. ἀ δέ γα εὐμορφία τοῖς ποτοΚΕλλουσιν ἀδονᾶς παρέχει peringeniosam Ruhnkenii coniecturam ποτοΠΙΤΙΛουσιν reicit Meinekii, qui ποτοκέλλουσιν „*ad obsoleto* ὀκελλος = ὀφθαλμός” sanum esse putat contra Graecitatis rationem et usum. Ratio et analogia docent ex ὀπίλος formari ὀπίλλω, ut ποικίλος ποικίλλω, ναυτίλος ναυτίλλομαι, ἄγγελος ἀγγέλλω, δαίδαλος δαιδάλλω, ἈΓΑΛΟΣ (ἀγλαός) ἀγάλλω, γρογγύλος γρογγύλλω, similiaque ex ὀγκύλος, γογγύλος, ἀγκύλος, ζωμύλος et aliis. Neque tantum analogia tuetur formam ὀπιλλω, sed confirmat usus ut ‘apud eundem Dium in superiore fragmento Floril. 65, 16. ἔμοιγε ΚΑΤΟΠΤΙΛΛΕΤΑΙ ἔχεν τι σεμνὸν καὶ θαυμασμῷ ἄξιον. Est apud Hesychium etiam alia forma ἐνοπιλίζειν: ἐμβλέπειν.

In Floril. 76, 2.

πᾶσα γὰρ δούλη πέφυκεν ἀνδρὸς ἢ σώφρων γυνή.

scribe inserto articulo πέφυκε Τάνδρός. *mariti sui*. In talibus aut duo articuli ponuntur aut nullus. Aristophanes *Lysistrata*:

οὐδέποτ' εὐφρανθήσεται

ἀνὴρ, ἐὰν μὴ τῇ γυναικὶ ξυμφέρῃ.

Euripides *Medea*:

ὅταν γυνὴ πρὸς ἄνδρα μὴ διχοστατῇ.

Menander Floril. 67, 11.

οἰκεῖον οὕτως οὐδέν ἐστιν, ὧ Λάχης,

ἐὰν σκοπῇ τις, ὥς ἀνὴρ τε καὶ γυνή.

(Continuabitur.)

AD PLATONIS GORGIAM.

SCRIPSIT C. G. COBET.

PLATONIS GORGIAS.

edidit R. B. HIRSCHIG. Traiecti ad Rhenum. 1873.

Relegi nuper diligentissime *Gorgiam* unum ex praeclarissimis Platonis Dialogis et argumento et forma, nec miror in Graecia olim fuisse qui *Gorgiam* reliquis omnibus Platonis scriptis anteponerent, ut testis est Aristides Tom. II. pag. 6. εἰς δ' οἱ τῶν Πλάτωνος λόγων τῶν εἰς μνήμην ἡκόντων τούτους (*Gorgiam*) μάλιστα θαυμάζουσιν.

Relegi et ipsius Platonis causa et simul ad cognoscendum quid nova editio attulisset boni.

Plurima vidi quae mihi egregie placerent et impense probarentur; multa de linguae Atticae ratione et usu deque Platonica dicendi consuetudine sollerter et acute animadversa; multa ingeniose et feliciter emendata; multas Socraticas argumentationes circumspecto iudicio expeditas, et praesertim Platoniam orationem passim fatuis et insulsis sciolorum additamentis tandem expurgatam, quae labes et apud reliquos veteres et apud Platonem longe latius serpsit quam plerique lectores vel editores opinantur.

Itaque cepi consilium illa quae mihi maxime vi repertae veritatis ferissent animum ex caeteris excerpere et cum Mnemosynes lectoribus communicare, quo plures ad ipsam novam

Editionem cognoscendam allicerentur et sic ad interiorem Platonis notitiam et intelligentiam pervenirent.

Praemittam his ea quae mihi ex longo usu et saepe repetita lectione ad *Gorgiam* expoliendum observata et notata sunt.

Pag. 447. B. οὐκοῦν ὅταν βούλησθε παρ' ἐμὲ ἥκΕΙΝ οἴκαδε· παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας καταλύει, καὶ ἐπιδείξεται ὑμῖν.] Exime mihi paulisper verba διὰ μέσου posita (παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας καταλύει) et emicabit vera lectio haec: παρ' ἐμὲ ἥκΕΤ' οἴκαδε καὶ ἐπιδείξεται ὑμῖν. Nota est et frequens elegans haec compositionis forma, in qua praecedenti imperativo καὶ cum futuro subiicitur, ut in Φράζε καὶ πεπράζεται, et in notissimo oraculo:

ἀργυρέαις λόγχοις μάχου καὶ πάντα κρατήσεις.

et in oraculo apud Clem. Alex. *Strom.* p. 753 Pott.

ὦ Δεῖφοι, λίσσεσθ' ἀνέμους καὶ λῶϊον ἔσαι.

Sic igitur et nunc Plato dixerat: παρ' ἐμὲ ἥκΕΤ' οἴκαδε ΚΑΙ ἐπιδείξεται ὑμῖν. Saepe haec compositionis forma indoctis scribis fraudi fuit, ut in Aeschinis *Timarchea* § 191. ἐξαιρεῖτ' οὖν τὰς τοιαύτας φύσεις καὶ τὰ τῶν νέων ζηλώματα ἐπ' ἀρετὴν προτρέψασθε, cui reddidimus προτρέψετε in *Var. Lectt.* pag. 644, ubi plura vide.

Optime igitur habet: παρ' ἐμὲ ἥκετ' οἴκαδε (παρ' ἐμοὶ γὰρ Γοργίας καταλύει) καὶ ἐπιδείξεται ὑμῖν, et sic demum ΚΑΙ quid sibi velit in καὶ ἐπιδείξεται ὑμῖν perspicuum est. Aristophanes *Lysistrata* vs. 1064.

ἥκετ' οὖν εἰς ἐμοῦ —

ὥσπερ οἴκαδ' εἰς ἐαυτῶν.

et saepe οἴκαδ' εἰς ἐμοῦ, οἴκαδ' ὡς ἐμέ, παρ' ἐμὲ οἴκαδε apud Atticos scriptores legitur, ut in *Lachete* pag. 201. B. αὐρίον ἔωθεν ἀφικοῦ οἴκαδε. Timocles Athenaei pag. 241. A.

ὁ γοῦν Κόρυδος ἄκλητος, ὡς ἐμοὶ δοκεῖ,

γενόμενος ἀψώνει παρ' αὐτὸν οἴκαδε.

Ex his simul arguitur Editoris error pag. XXXIX scribentis „*Dialogus fingitur habitus — Athenis in domo Calliclis*“, nam Callicles, si domi fuisset, dicere non poterat: παρ' ἐμὲ ἥκετ' οἴκαδε. Gorgias, credo, in palaestra nescio qua coram magna auditorum corona (ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων pag. 487. B) illa ἐπεδείξατο. cf. Theophrastum *Charact.* cap. 5. Nihil Plato talia

curat, ut neque temporum ullam rationem solet habere, sed magna libertate ingenio indulgens omnia de genere hoc miscet et confundit. Duriter hoc nomine increpatur ab Athenaeo pererudito homine sed acerbioris ingenii et ab iudicio paullo infirmiore, qui copiose demonstrat ὅτι πολλὰ ὁ Πλάτων παρὰ τοὺς χρόνους ἀμαρτάνει V pag. 217. sqq. Eodem nomine Platonem reprehendit Aristides Tom. II. pag. 370 sqq. et pag. 435. sed leniter et modeste ut Platonem amans et admirans. Audi quid scribat pag. 373. ἀλλ' ἔσι ταῦτα ἀπὸ τῆς τῶν Διαλόγων ἐξουσίας καὶ συνηθείας ὠρμημένα. τῷ γὰρ ἅπαντας αὐτοὺς ἐπιείκως εἶναι πλάσματα καὶ πλέκειν ἐξεῖναι δι' ὧν ἂν τις βούληται ἐνεστί τι καὶ τοῖς λόγοις αὐτοῖς οὐ σφόδρα τηροῦν τὴν ἀλήθειαν.

Perdunt operam qui haec πλάσματα aut inter se conciliare satagunt aut Platonis in ea re incuriam verbis elevare conantur.

Diserte definivit annum, quo haec a Socrate disputata finguntur pag. 473. κ. καὶ ΠΕΡΤΙCI βουλευέειν λαχὼν ἐπειδὴ ἡ ἐμὴ Φυλὴ ἐπρυτάνευε καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζειν γέλωτα παρεῖχον. Ex hoc loco colligas anno 405 hos sermones haberi, sed pag. 503. c. commemorat Περικλέα τούτου τὸν ΝΕΩΤΙCI τετελευτηῶτα. Mortuus est Pericles anno 429, id est viginti et quatuor annis ante. Commemoratur pag. 472 α. Nicias his verbis: μαρτυρήσουσί σοι Νικίας ὁ Νικηράτου καὶ οἱ ἀδελφοί. Perit Nicias in Sicilia anno 413, id est octo annis ante. Commemoratur Alcibiades pag. 519. β. ἐπιλήφονται τοῦ ἐμοῦ ἐταίρου Ἀλκιβιάδου. Alcibiades anno 405 exulabat et anno post in Asia interfectus est. Haec igitur inter se aptare et componere velle dementia est. Insigniora etiam his Plato in *Symposio* et in *Menexeno* designavit, sed nihil horum curabat ille qui (ut scribit Aristides Tom. II. pag. 162 ¹⁾) nullius umquam ulla de re testimonio usus est.

Utilius erit, si ullo modo sciri potest, id scire quo fere tempore *Gorgias* a Platone scriptus fuerit.

Mihi de ea re idem quod Editori videtur: *haud ita multo post Socratis mortem* dialogum esse scriptum et editum. Namque non uno in loco de Socrate iniquo iudicio circumvento deque

1) δεῖ δὲ τινος, ὃ Πλάτων, καὶ μάρτυρος, ὃ τῶν μαρτύρων ὑπεροχῶν, αὐτὸς δὲ οὐδέποτε ἂν φωριθεὶς οἶμαι προσχρώμενος μάρτυρι.

nequissimo accusatore et stultis iudicibus tanta verborum acerbitate quamquam per ambages loquitur, ut facile sentias animum Platonis novo ac recenti aliquo scelere exulceratum hanc tantam indignationem et iram concepisse.

Ubi semel hinc perspexeris haec a Platone in flore et robore aetatis esse scripta facilius in nonnullis veluti iuvenilem quamdam effervescentiam animadvertes, quae in Platonem aetate et usu hominum iraturum non cadat. Dabo unum exemplum. Pag. 449. c. induxit Gorgiam ita iactantem: *Φημί μηδέν' ἂν ἐν βραχυτέροις ἐμοῦ ταυτὰ εἰπεῖν*, et iterum: *οὐδενὸς φήσεις βραχυλογωτέρου ἀκοῦσαι*, deinde bis deinceps nihil aliud quam *ΝΑΙ* respondentem. Cui Socrates quasi admirabundus: *Νῆ τήν Ἑραν*, inquit, *ὦ Γοργία, ἄγαμαί γέ σου ὅτι ἀποκρίνεις ὡς οἶδν τε διὰ βραχυτάτων*. Frigidum hoc est et puerile: sed quod optimum senem ad haec dixisse narrat, quasi hanc derisionis protervitatem non sensisset: *πάνυ γὰρ οἶμαι, ὦ Σώκρατες, ἐπιεικῶς τοῦτο ποιεῖν*, id, ut leniter dicam, est huiusmodi, ut Plato aetate provector nihil his simile umquam dicturus fuisse videatur.

Eodem retulerim quod Plato veluti aestu quodam indignationis abreptus, induxit Socratem solitae *εἰρωνείας* immemorem de semet ipso haec magnifice praedicantem pag. 521. d. *οἶμαι μετ' ὀλίγων Ἀθηναίων, ἵνα μὴ εἶπω ΜΟΝΟC, ἐπιχειρεῖν τῇ ὡς ἀληθῶς πολιτικῇ τέχνῃ καὶ πράττειν τὰ πολιτικά ΜΟΝΟC ΤΩΝ ΝΤΝ*. Idem Socratis desiderium impulit Platonem ut Miltiadi, Cimoni, Themistocli, Pericli malediceret, quos prae Socrate contemnebat. Perinde est ac si dixisset verbis Euripideis: *ἐκάνετε, ἐκάνετε τὰν ΠΑΝΟΦΟΝ ἀηδὸνα Μουσᾶν*.

De consilio, quo Plato Dialogum hunc scripserit, multa video et ab aliis et a novo Editore copiose esse exposita, sed me iudice nemo melius de ea re dixit quam Plato ipse in Dialogi exitu pag. 527. E. his verbis: *ὥσπερ οὖν ἡγεμόνι τῷ λόγῳ χρησώμεθα τῷ νῦν παραφανέντι ὃς ἡμῖν σημαίνει ὅτι*

οὗτος ὁ τρόπος ἄριστος τοῦ βίου τὴν δικαιοσύνην καὶ τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἀσκοῦντας καὶ ζῆν καὶ τεθνάναι.

Ex quo illa scripta sunt praeterierunt saecula propemodum *tria et viginti*¹⁾ et ἐν τοσούτοις λόγοις τῶν ἄλλων ἐλεγχομένων μόνος

¹⁾ Plato natus est anno 429 a. Chr. quo mortuus est Pericles, et excessit e vita anno 347. duo et octoginta annorum.

οὗτος ἡρεμεῖ (pag. 527. B.), nec mirum, τὸ γὰρ ἀληθές οὐδέποτε ἐλέγχεται (pag. 473. B.).

Pag. 448. B. τ/Ν' ἂν αὐτὸν ὠνομάζομεν δικαίως; οὐχ Ὅπερ ἐκείνον; manifestum est ex Ὅπερ emendari oportere ΤΙ ἂν pro TIN' ἂν. Utrumque rectissime dicitur τί κάλεις; τί ὀνομάζεις; et τίνα; ut in vicinia: τίν' ἂν αὐτὸν ὀρθῶς ἐκαλοῦμεν; Δῆλον ὅτι ζωγράφον. Sed solent constare sibi ut neutris neutra respondeant, ut in *Symposio* pag. 212. C. ὅ, τι καὶ ὅπη χαίρεις ὀνομάζων τοῦτο ὀνομάζε. Recte in *Nubibus* vs. 847. ubi in libris est:

Φέρ' ἴδω, σὺ τοῦτον τίνα νομίζεις; εἰπέ μοι.
emendatum est: σὺ τοῦτον τί ὀνομάζεις;

Pag. 449. C. καὶ τοῦθ' ἔν ἐσιν ὧν Φημί μηδέν' ἂν ἐν βραχυτέροις ἐμοῦ ταῦτά εἰπεῖν. ΣΩ. τοῦτου μὴν δεῖ, ὦ Γοργία, καὶ μοι ἐπιδείξιν ΑΤΤΟΤ ΤΟΤΤΟΤ ποιεῖσαι [τῆς βραχυλογίας], μακρολογίας δ' ἐσαῦθις]. Irrepsit frigida annotatiuncula ex margine; τοῦτου quid sit et praesertim αὐτοῦ τοῦτου neminem poterat fugere. Quis igitur, nedum Plato, languidam et supervacaneam explicationem „*nempe βραχυλογίας*” addidisset?

Pag. 451. D. τί ἐσι τοῦτο τῶν ὄντων περὶ ὅΤ [ΟΤΤΟΙ] οἱ λόγοι εἰσιν οἷς ἡ ῥητορικὴ χρῆται;] Recte editor dedit περὶ ὃ pro περὶ οὗ, sed eadem opera οὔτοι expunctum oportuerat, quod ex vicinis syllabis vitio natum nullum habet in hac sententia locum.

Pagina 452. B. θαυμάζοιμι Γ' ἌΝ, ὦ Σώκρατες, καὶ αὐτὸς εἴ σοι ἔχει Γοργίας μεῖζον ἀγαθὸν ἐπιδείξαι τῆς αὐτοῦ τέχνης ἢ ἐγὼ τῆς ἐμῆς.] Neque γ' ἂν satisfacit, neque τᾶν (τοι ἂν), sed revocata syllaba fugitiva corrigendum θαυμάζοιμι ΜΕΝΤΑΝ, μέντᾶν, quod vulgo μέντ' ἂν scribi solet. *Miser TAMEN* si cet.

Pag. 453. A. ἔχεις τι λέγειν ἐπὶ πλέον τὴν ῥητορικὴν δύνασθαι ἢ πειθῶ τοῖς ἀκούουσιν ἐν τῇ ψυχῇ ποιεῖν.] Unde pendet dativus τοῖς ἀκούουσιν? Ex necessaria praepositione, quae scribarum negligentia intercidit: πειθῶ τοῖς ἀκούουσιν — ἙΜΠΟΙΕῖΝ. Sexcen-

ties ἐμποιεῖν et ἐνεργάζεσθαι in tali re poni solent, ubi omīssa praepositio orationem soloecam facit.

Pag. 453. B. ἡ ἀριθμητικὴ οὐ διδάσκει ἡμᾶς ὅσα ἐστὶ τὰ τοῦ ἀριθμοῦ [KAI ὁ ἀριθμητικὸς ἄνθρωπος]; ΓΟΡΓ. πάνυ γε. ΣΩ. οὐκοῦν καὶ πείθει; ΓΟΡΓ. ναί. ΣΩ. πειθοῦς ἄρα δημιουργός ἐστι καὶ ἡ ἀριθμητική.]. Tamquam de coelo delapsus ὁ ἀριθμητικὸς ἄνθρωπος et in alienam sedem delatus corrumpit et perturbat omnia. Ἡ ἀριθμητικὴ διδάσκει significat οἱ τὰ ἀριθμητικὰ ἐπιστάμενοι, qui et ἀριθμητικοὶ dici solent, διδάσκουσιν. Itaque bis idem inficete admodum dicit qui ita dicit: ἡ ἀριθμητικὴ KAI ὁ ἀριθμητικὸς ἄνθρωπος, et multo etiam peius est ubi ista ponuntur post διδάσκει ἡμᾶς ὅσα ἐστὶ τὰ τοῦ ἀριθμοῦ. Etiam ea quae statim sequuntur declarant ὅτι ὁ ἀριθμητικὸς ἄνθρωπος nullam habet in sententia locum.

Pag. 454. B. ΠοτέρAN οὖν ἡ ρητορικὴ πειθῶ ποιεῖ ἐν δικαστηρίοις τε καὶ ἄλλοις ὄχλοις περὶ τῶν δικαίων τε καὶ ἀδίκων; ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν γίγνεται ἄνευ τοῦ εἰδέναι ἢ ἐξ ἧς τὸ εἰδέναι.]. Scribendum πότερON pro ποτέρAN et sublata distinctione uno tenore omnia sic continuanda: — τε καὶ ἀδίκων ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν γίγνεται κτέ. Si Plato ποτέρAN scripsisset necesse erat ita pergere: THN ἐξ ἧς τὸ πιστεύειν γίγνεται — ἢ THN ἐξ ἧς τὸ εἰδέναι; In superioribus τὸ δικαστήριον collectivum est ut θέατρον. Ut spectatores enim appellantur τὸ θέατρον pro οἱ θεάμενοι (ut apud Herodotum noto loco ἐς δάκρυα ἔπεσε τὸ θέατρον), sic τὸ δικαστήριον denotat τοὺς δικάζοντας iudices in consilio sedentes, ut in *Vespis*:

οἷον βροντᾷ τὸ δικαστήριον.

Itaque pro πειθῶ ποιεῖ ἐν δικαστηρίοις τε καὶ τοῖς ἄλλοις ὄχλοις requiro πειθῶ Ἐμποιεῖ δικαστηρίοις.

Δικαστήριον esse nomen collectivum eorum, qui in consilio sedent, perspicue apparet pag. 455. A. οὐκ ἄρα διδασκαλικὸς ὁ ῥήτωρ ἐστὶ δικαστηρίων τε καὶ τῶν ἄλλων ὄχλων. Post ποτέρAN bis articulum apponi oportere hi loci demonstrabunt. pag. 464. D. πότερος ἐπαίει — ὁ ἰατρός ἢ ὁ ὀψοποιός. pag. 498. A. πότεροι δὲ μᾶλλον χαίρουσι καὶ λυποῦνται οἱ φρόνιμοι ἢ οἱ ἄφρονες; et: πό-

τεροί σοι ἰδῶκουν μᾶλλον χαίρειν οἱ δειλοὶ ἢ οἱ ἀνδρεῖοι; cf. pag. 521. A.

Pag. 455. C. ἐπειδὴ γὰρ αὐτός τε φῆς ῥήτωρ εἶναι καὶ ἄλλους ποιεῖν [ῥητορικούς]. Expunge ῥητορικούς. Ea est enim verborum compositio ut ῥήτωρ in priore membro locatum in posteriore cogitando supplendum sit, καὶ ἄλλους ποιεῖν, videlicet ῥήτορας.

Pag. 455. E. οἶσθα γὰρ δήπου ὅτι τὰ νεώρια ταῦτα καὶ τὰ τεῖχη [τὰ Ἀθηναίων] καὶ ἡ τῶν λιμένων κατασκευὴ ἐκ τῆς Θεμισοκλέους συμβουλῆς γέγονεν — ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν δημιουργῶν. O inficetum emblemata! quid diceres si apud Demosthenem nobili loco legeretur: τὰ προπύλαια ταῦτα [τὰ Ἀθηναίων]? Praeterea inserto articulo legendum: ἀλλ' οὐκ ἐκ τῆς τῶν δημιουργῶν.

Pag. 457. C. οἶμαι, ὦ Γοργία, καὶ σὲ ἔμπειρον εἶναι πολλῶν ΛΟΓΩΝ καὶ καθεορακέναι ἐν αὐτοῖς τὸ τοιόνδε ὅτι οὐ ῥαδίως δύνανται περὶ ὧν ἂν ἐπιχειρήσωσι διαλέγεσθαι διορισάμενοι πρὸς ἀλλήλους καὶ μαθόντες καὶ διδάξαντες ἑαυτοὺς οὕτω διαλύεσθαι τὰς συνουσίας. In loco sic scripto ἐν αὐτοῖς necessario est ἐν τοῖς λόγοις, et ὅτι οὐ δύνανται est ὅτι οὐ δύνανται οἱ λόγοι. Sed absurdum hoc quidem est, namque οἱ λόγοι non solent διαλέγεσθαι, sed οἱ ἄνθρωποι, ut opinor. Fuerunt igitur qui οἱ ἄνθρωποι de suo supplerent in hunc modum: ὅτι οὐ ῥαδίως δύνανται (οἱ ἄνθρωποι) περὶ ὧν ἂν κτέ. Sed nihil sic proficimus; quis enim potest καθορᾶν ἐν τοῖς λόγοις ὅτι οἱ ἄνθρωποι οὐ ῥαδίως δύνανται κτέ. Mendi sedes est in πολλῶν ΛΟΓΩΝ, ut acute Madvigius perspexit, sed quod ΛΟΓΩΝ reponebat fefellit eum opinio. Sunt enim οἱ λόγοι *docti* antiquarum rerum et historiae veteris periti, quos Romani *antiquarios* appellant, quales neque Socrates neque Gorgias umquam viderant. Senior demum aetas illa studia et tales homines tulit, et etiam si plurimi iam tum fuissent, plane a Socratis sententia illorum hominum mentio abhorret. *Homines* tamen Socrates nominaverat, non *disputationes*, et simplicissima correctione pro πολλῶν λόγων emendandum est: πολλῶν ἈΝΩΝ. οἶμαι καὶ σὲ ἔμπειρον εἶναι πολλῶν ἀνθρώπων καὶ καθεορακέναι ἐν αὐτοῖς τὸ τοιόνδε.

Pag. 457. D. τελευτῶντες αἰσχρὶς ἀπαλλάττονται [λοιδορηθέντες τε καὶ] εἰπόντες καὶ ἀκούσαντες περὶ σφῶν αὐτῶν τοιαῦτα οἶα καὶ τοὺς παρόντας ἄχθεσθαι [ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν] ὅτι τοιούτων ἀνθρώπων ἡξίωσαν ἀκροαταὶ γενέσθαι.] Rectissime Editor λοιδορηθέντες τε καὶ interpolata esse iudicavit. Miror cur pepercerit verbis perinde spuris ὑπὲρ σφῶν αὐτῶν, quae et inepte abundant, quoniam nemo in tali re indignatur aut dolet *alienam vicem*, et post vicina περὶ σφῶν αὐτῶν continuo repetita vexant nobis aures.

Pro ἄχθονται ὅτι τοιούτων ἀνθρώπων ἡξίωσαν ἀκροαταὶ γενέσθαι antiqua et exquisita dicendi forma est ἄχθονται Οἴῳ ἀνθρώπων κτέ.

Pag. 459. A. ἔλεγές τοι νυνδὴ ὅτι ΚΑΙ [περὶ τοῦ ὑγιοινοῦ] τοῦ ἱατροῦ πιθανώτερος ἔσαι ὁ ῥήτωρ. ΓΟΡΓ. καὶ γὰρ ἔλεγον, ἐν γ' ὀχλῳ.] Spuria sunt et removenda verba περὶ τοῦ ὑγιοινοῦ. Est enim ὁ ἱατρός idem quod ὁ τὰ ἱατρικὰ ἐπιστάμενος sive ὁ τῆς ἱατρικῆς ἐπισήμων. Itaque orator, qui *cum medico* certare dicendo narratur, statim intelligitur de re et arte medica ita disserere ὅπως οὐκ εἰδὼς τοῦ εἰδότες ἐν οὐκ εἰδῶσι πιθανώτερος ἔσαι. Praeterea nihil huiusmodi Gorgias dixerat, et necessarium erat addere participium λέγων, περὶ τοῦ ὑγιοινοῦ λέγων, nisi forte putas περὶ τοῦ ὑγιοινοῦ πιθανὸν εἶναι esse sanum. Denique καὶ quid sibi vult? καὶ περὶ τοῦ ὑγιοινοῦ? Suspicitur Editor „*Socratem non sine quadam fraude περὶ τοῦ ὑγιοινοῦ inseruisse, quo cum tamquam laqueo irreligium teneret*”. in quibus neque Socratem agnosco neque Socratis amicum. Equidem quibus de causis dixi molesta verba expunxerim. Tum demum recte ΚΑΙ ponitur: καὶ τοῦ ἱατροῦ πιθανώτερος ἔσαι ὁ ῥήτωρ.

Pag. 459. B. οὐκοῦν καὶ περὶ τὰς ἄλλας ἀπάσας τέχνας ὡσαύτως ἔχει ὁ ῥήτωρ [καὶ ἡ ῥητορικὴ] αὐτὰ μὲν τὰ πράγματα οὐδὲν δεῖ αὐτὴν εἰδέναι ὅπως ἔχει, μηχανὴν δὲ τινα πειθοῦς εὐρηκέναι ὥς τε φαίνεσθαι τοῖς οὐκ εἰδῶσι μᾶλλον εἰδέναι τῶν εἰδόντων.] Delenda censeo verba καὶ ἡ ῥητορικὴ et pro αὐτὴν εἰδέναι reponendum αὐτὸν εἰδέναι. Cur? inquires. Quia bis idem dicit qui in tali re ὁ ῥήτωρ καὶ ἡ ῥητορικὴ dicit, quorum alterutrum necessario est eliminandum. Cur igitur ὁ ῥήτωρ servandum? Quia de ora-

toze illa dici, non de arte oratoria, luculenter demonstrant ea quae sequuntur: ὥς τε φαίνεσθαι τοῖς οὐκ εἰδότεσι μᾶλλον εἰδέναι τῶν εἰδόντων. Itaque αὐτόν requiritur et καὶ ἡ ῥητορικὴ ultro excidit.

Pag. 460. D. καὶ γὰρ ἐθέλω τῶν ὁμολογημένων [εἰ τί σοι δοκεῖ μὴ καλῶς ὁμολογήσθαι] ἀναθέσθαι ὃ, τι ἂν σὺ βούλῃ. Bis idem dicitur praeter Platonis consuetudinem supervacanea sedulo vitantis. Pro ὃ, τι ἂν σὺ βούλῃ poterat substitui eadem manente sententia: ὃ, τι ἂν σοι δοκῇ, et sic manifesto frigida διττολογία arguitur.

Pag. 460. D. ὡσαύτως δ' οὕτως κἂν ὁ ῥήτωρ τῇ ῥητορικῇ ἀδίκως χρῆται μὴ τῷ διδάξαντι ἐγκαλεῖν.] Reponendum arbitror ὡς δ' αὐτως expuncto οὕτως. Nihil enim causae est cur τὸν αὐτὸν τρόπον TOTTON dicatur.

Pag. 460. E. νῦν δέ γ' Ὁ ΑΤΤΟC ΟΤΤΟC φαίνεται [ὁ ῥητορικὸς] οὐκ ἂν ποτ' ἀδικήσας.] Repone in margine, unde irrepit, ὁ ῥητορικὸς, quod et inepte abundat post ὁ αὐτὸς οὗτος et aliena sede collocatum est. Erat in antiquo libro:

ὁ αὐτὸς οὗτος φαίνεται ὁ ῥητορικὸς
οὐκ ἂν ποτ' ἀδικήσας.

Pag. 461. C. ἀλλ' εἰς τὰ τοιαῦτ' ἄγειν πολλὴ ἀγροικία ἐστὶ [τοὺς λόγους]. Quis non statim admonitus sentiet quam alienum locum obtineant verba τοὺς λόγους? At tu molestum emblemata expelle, ubi videris Platonem in tali re non ἄγειν τοὺς λόγους, sed ἄγειν solum ponere solere. Exemplum haec vide: pag. 461. C. αὐτὸς ἄγων ἐπὶ τοιαῦτ' ἐρωτήματα. p. 482. E. εἰς τοιαῦτ' ἄγεις φορτικὰ καὶ δημηγορικὰ et pag. 489. B. ἐπὶ τὸν νόμον ἄγων. Idem mendum insidet pag. 494. E. οὐκ αἰσχύνη εἰς τοιαῦτ' ἄγειν, ὃ Σώκρατες, [τοὺς λόγους]; Fac τοὺς λόγους genuinum esse, quis illa sede collocasset?

Egregie restituit Editor locum pag. 462. D. ubi vulgo sic legitur: ΣΩ. ἐροῦ νῦν με ὀψοποιία ἦτις μοι δοκεῖ τέχνη εἶναι ΠΩΛ. ἐρωτῶ δὴ. τίς τέχνη ὀψοποιία; ΣΩ. οὐδεμία, ὃ Πῶλε. ΠΩΛ. ἀλλὰ τί; Φάθι. ΣΩ. φημὶ δὴ. ἐμπειρία τις. ΠΩΛ. τίνο; Φάθι.

ΣΩ. Φημί δὴ, χάριτος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας, ὧ Πῶλε. Acute vidit haec ita esse disponenda:

ΣΩ. οὐδεμία, ὧ Πῶλε. ἀλλὰ τί; φάθι.

ΠΩΛ. Φημί δὴ.

ΣΩ. ἐμπειρία τις. τίνας; φάθι.

ΠΩΛ. Φημί δὴ.

ΣΩ. χάριτος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας, ὧ Πῶλε.

Nempe Socrates Polum iubet dicere φάθι· ἀλλὰ τί; et φάθι· τίνας; et Polus obtemperat bis dicens Φημί δὴ. 'Ad hanc lucem facile est emaculare locum pag. 463. c. ἀλλ' εἴπερ βούλει πυθέσθαι ἐρώτα ὁποῖον μῦθον τῆς κολακείας Φημί εἶναι τὴν ῥητορικὴν. ΠΩΛ. ἐρωτῶ δὴ [καὶ ἀποκρίναι ὁποῖον μῦθον.] Nihil aliud Polus dixit quam ἐρωτῶ δὴ, ut in superiore loco Φημί δὴ. Non poterat quaerere ὁποῖον μῦθον, sed ὁποῖον μῦθον τῆς κολακείας ἐστὶν ἡ ῥητορικὴ; aut (quod erat multo melius) omnibus his per ellipsin omissis nihil aliud dicere quam ἐρωτῶ δὴ.

Pag. 465. B. ὥς ποιεῖν ἀλλότριον κάλλος ἐφελκομένους τοῦ οἰκείου [τοῦ διὰ τῆς γυμναστικῆς] ἀμελεῖν. Spuria et insiticia sunt verba τοῦ διὰ τῆς γυμναστικῆς. Opponuntur enim inter se τὸ οἰκεῖον κάλλος, id est τὸ αὐτοφυές, et τὸ ἀλλότριον, id est τὸ ἐπιτέχνητον. Neque hoc habet ἡ γυμναστική, ut *pulchritudinem* addat corpori, sed robur et firmitatem.

Pag. 465. D. εἰ δέοι ἐν παισὶ διαγωνίζεσθαι [ὀψοποιόν τε καὶ ἱατρὸν] ἢ ἐν ἀνδράσιν οὕτως ἀνοήτοις ὥσπερ οἱ παῖδες πότερος ἐπαῖτι περὶ τῶν χρηστῶν σιτίων καὶ πονηρῶν ὁ ἱατρὸς ἢ ὁ ὀψοποιὸς λιμῶ ἂν ἀποθανεῖν τὸν ἱατρὸν. Arguit emblemata ὀψοποιόν τε καὶ ἱατρὸν primum perincommoda sedes, namque uno tenore continuanda erant ἐν παισὶν ἢ ἐν ἀνδράσιν οὕτως ἀνοήτοις ὥσπερ οἱ παῖδες. Praeterea verba in sqq. posita ὁ ἱατρὸς ἢ ὁ ὀψοποιὸς eadem verba in praecedentibus collocata male et vitiose abundare declarant.

Pag. 466. H. Φημί γὰρ — τοὺς ῥήτορας καὶ τοὺς τυράννους δύνασθαι μὲν ἐν ταῖς πόλεσι σμικρότατον. — ποιεῖν μέντοι δ, τι ἂν αὐτοῖς δοκῇ [βέλτισον εἶναι]. Importune additum βέλτισον εἶναι et argumentationem vitiat et leporem ioci corrumpit. Ty-

ranni et oratores dicuntur in civitatibus *quidlibet suo arbitratu et ex sua libidine agere* et tamen οὐ μέγα δύνασθαι οὐδὲ ποιεῖν ἀ βούλονται, idque Polo mirificum esse videtur et absurdum. Substituē his: *ea agere quae ipsis optima factu esse videantur*, et statim desinet ea res Polo absurda videri. *Nihil non illis licet et tamen non multum possunt.* Nihil non illis licet et tamen non faciunt quae volunt. Haec studio a Socrate quaesita ambiguitas respuit additamentum βέλτισον εἶναι. Bis in sqq. chorda oberratur eadem pag. 466. H. ἀγαθὸν οὖν οἷε εἶναι ἐάν τις ποιῇ ταῦτα ἂν δοκῇ αὐτῷ [βέλτισα εἶναι] νοῦν μὴ ἔχων; et pag. 467. B. οὐκ ἄρτι ὁμολόγεις ποιεῖν ἀ δοκεῖ αὐτοῖς [βέλτισα εἶναι]; Sed sine vitio illis haec interposita sunt: οἱ ῥήτορες οἱ ποιοῦντες ἐν ταῖς πόλεσιν ἀ δοκεῖ αὐτοῖς καὶ οἱ τύραννοι οὐδὲν ἀγαθὸν τοῦτο κεκτημένοι. Omnino τὸ ποιεῖν ὅ, τι ἂν τῷ δοκῇ βέλτισον εἶναι liberi hominis est et praeclarum, sed τὸ ποιεῖν ὅ, τι ἂν τῷ δοκῇ est hominis potentia et imperio intemperanter abutentis et nulla lege, nullo iure coerciti, et cupiditatibus ex sua libidine indulgentis.

Pag. 466. H. οὐκ αὖν ἀποδείξειC τοὺς ῥήτορας νοῦν ἔχοντας καὶ τέχνην [τὴν ῥητορικὴν] ἀλλὰ μὴ κολακείαν ἐμὲ ἐξελέγξAC;] Prorsus assentior Editori reponenti: οὐκ οὖν ἀποδείξAC — ἐμὲ ἐξελέγξAC; Praeterea insulsum emblemata τὴν ῥητορικὴν furcillis expelle. Demonstra, inquit, et bonam mentem et artem Oratores habere. Quod nunc editur significat „et artem (*nempe oratoriam*) Oratores habere”. Quasi vero id quisquam aut nescire potuerit aut oblivisci.

Pag. 467. D. οὐκοῦν καὶ οἱ πλείοντες — οὐ τοῦτο βούλονται θ ποιοῦσιν ἐκάστοτε — τίς γὰρ βούλεται πλεῖν τε καὶ κινδυνεύειν καὶ πράγματ' ἔχειν; — ἀλλ' ἐκεῖνο, οἶμαι, οὐ ἕνεκα πλέουσι, πλουτεῖν. [πλούτου γὰρ ἕνεκα πλέουσιν.] Quis tandem, in quo sit aliqua scribendi facultas, nedum Plato, tam frigide post πλουτεῖν iterasset πλούτου γὰρ ἕνεκα πλέουσιν? quae et ineptissime abundant et post οὐ ἕνεκα πλέουσιν ingratiissima accidunt ad aures.

Pag. 469. B. σὺ ἄρα βούλοι' ἂν ἀδικεῖσθαι μᾶλλον ἢ ἀδικεῖν;

ΣΩ. βουλομένη μὲν ἂν ἔγωγε οὐδέτερα· εἰ δ' ἀνγκάτῳ εἴη ἀδικεῖν ἢ ἀδικεῖσθαι, ἐλομένη ἂν μᾶλλον ἀδικεῖσθαι [ἢ ἀδικεῖν]. Frigidissime verba ἢ ἀδικεῖν ex superioribus repetita sunt. Quis enim, si duarum rerum data est optio, verbo μᾶλλον ἂν ἐλομένη, μᾶλλον ἂν δεξαίμενη non illam *sola* rem nominat quam optet?

Pag. 471. A. κατὰ μὲν τὸ δίκαιον δούλος ἦν Ἀλκέτου καὶ εἰ ἐβούλετο τὰ δίκαια ποιεῖν ἐδούλευεν ἂν [Ἀλκότη] καὶ ἦν εὐδαίμων κατὰ γε τὸν σὸν λόγον. Estne idem δούλος ἦν et ἐδούλευεν, *servus erat* et *servitutem serviebat*? Si *nomen domini* apponitur δούλος ἦν dicendum, si *de conditione et statu* agitur ἐδούλευεν. Ergo Ἀλκότη insititium est et expungendum. Plato ipse ἈλκείAI pro Ἀλκότη scripsisset, ut in Macedonia Ἀμύντας, Περδίκκας et sim. dicuntur non Ἀμύντης cett.

Pag. 471. C. Ἀρχέλαος — τὸν γνήσιον τοῦ Περδίκκου υἱὸν — εἰς Φρέαρ ἐμβαλὼν [ἀποπνίξας] πρὸς τὴν μητέρα αὐτοῦ Κλεοπάτραν χῆνα ἔφη διώκοντ' ἐμπεσεῖν [καὶ ἀποθανεῖν]. Bis homo male sedulus Platonis orationem interpolavit, sed compositionis vitio fraus arguitur: quo semel attentior factus facile intelliges importunum ἀποπνίξας plane esse otiosum, et satis esse εἰς Φρέαρ ἐμβαλὼν ut puerum periisse intelligamus. Activo ἐμβαλεῖν respondet passivum ἐμπεσεῖν, quod nihilo magis inutile additamentum καὶ ἀποθανεῖν requirit. Unicuique statim fraus suboluisse si dedisset homo ἐμπεσεῖν καὶ ἀποπνιγῆναι.

Arguitur emblemata etiam librorum veterum auctoritate, non eorum quos habemus vetustissimos nono post Christum saeculo scriptorum, sed multo antiquiorum quibus Aristides usus est saeculo secundo exeunte. Exstat enim locus apud Aristidem Tom. II pag. 73. Ἀρχέλαος — τὸν ἐπτάτη ἐκείνου (Perdiccae) παῖδα εἰς τὸ Φρέαρ ἐμβαλὼν ἔφη πρὸς Κλεοπάτραν διώκοντα τὸν χῆνα ἐμπεσεῖν, ubi legendum διώκοντα ΑΤΤΟΝ χῆνα ἐμπεσεῖν.

Pag. 471. D. καὶ κατ' ἀρχὰς τῶν λόγων, ὦ Πῶλε, ἔγωγέ σε ἐπῆνεσα ὅτι μοι δοκεῖς εὖ πρὸς ῥητορικὴν πεπαιδευθῆναι, τοῦ δὲ διαλέγεσθαι ἡμεληκέναι.] Fieri non potest ut haec Socrates sic dixerit. Non est enim haec laus, sed acris potius vituperatio,

λέγειν μὲν δύνασθαι, φρονεῖν δ' οὐ. Praeterea incongrua sunt ἐπ' ἡμεσὰ σε ὅτι μοι δοκεῖς εὖ πεπαιδεῦσθαι pro ἐπ' ἡμεσὰ σε ὅτι εὖ πεπαιδευσαι. Nihil expedit, neque urendo et secando quod sit probabile reperias.

Multi sunt in *Gorgia* loci conclamati et depositi et ἀνιάτως ἔχοντες, quos nemo umquam neque expedire poterit neque emendare.

Pag. 472. A. Ἀριστοκράτης ὁ Σκελλίου, οὗ ἔστιν ἐν Πυθοῖ τοῦτο τὸ καλὸν ἀνάθημα.] Corrīgunt Πυθοῖ eiecta praepositione: sed Πυθοῖ pro ἐν Δελφοῖς dicitur ubi *de ludis Pythiis* sermo est. Itaque suspicor verum esse ἐν Πυθίῳ, id est Athenis in templo Apollinis notissimo, quod aedificavit Pisistratus. cf. Thucyd. II. 15. Strattis apud Schol. Arist. *Plut.* 1194

ὕμεῖς τε πάντες ἔξιτ' ἐπὶ τὸ Πύθιον.

et alii passim. Imprimis huc facit Photius v. Πύθιον: ἱερὸν Ἀπόλλωνος Ἀθήνησιν ὑπὸ Πεισιστράτου γεγονὸς, εἰς ὃ τοὺς τρίποδας ἐτίθεσαν οἱ τῷ κυκλίῳ χορῶ νικήσαντες Θαργήλια. Commemorat igitur Socrates τὰ ἀναθήματα sibi et omnibus Atheniensibus notissima, τοὺς τρίποδας τοὺς ἐφεξῆς ἐσώτας ἐν τῷ Διονυσίῳ et ἐν Πυθίῳ τοῦτο τὸ καλὸν ἀνάθημα.

Sunt in Photii Lexico plurimae λέξεις Πλατωνικαί, quas qui diligenter conquisitas ordine disposuerit operae pretium facturus est et Platoni profuturus.

Pag. 472. C. ἔστι μὲν οὖν οὗτός τις τρόπος ἐλέγχου, — ἔστι δὲ καὶ ἄλλος.] manifestum est οὗτος εἷς τρόπος pro TIC restitui oportere. Tralaticium hoc et frequens vitium est. Exemplis in noto usu vix opus. Audi Aristophanem *Acharn.* 1162.

τοῦτο μὲν αὐτῷ κακὸν ἔστιν ἄλλοτερον νυκτερινὸν γένοιτο.

et passim et Plato et reliqui omnes sic loquuntur.

Pag. 473. C. ἐὰν — διαβιῶ ποιῶν ὃ, τι ἂν βούληται ζηλωτὴς ὧν [καὶ εὐδαιμονιζόμενος] ὑπὸ τῶν πολιτῶν. Editor, qui passim insipida sciolorum interpretamenta sustulit, ut in δίκην διδούς [καὶ κολαζόμενος] vel ἐὰν μὴ διδῶ δίκην [μηδὲ τυγχάνῃ τιμωρίας] et multa his similia alibi, recte iudicans non esse Platonis duo plane ἰσοδύναμα sine ulla ratione coniungere, h. l. non animad-

vertit ζηλωτὸς ὢν ὑπὸ τῶν πολιτῶν a Platonis manu esse, et εὐδαιμονιζόμενος ab aliquo lectore additum. Mirabantur quid esset ζηλωτὸς ὑπὸ τινος, quia aequalium nemo ita loquebatur. Veterum haec consuetudo erat in multis ut in *Euthydemō* pag. 279. D. ὀλίγου καταγέλαστοι ἐγενόμεθα ὑπὸ τῶν ξένων ἐγὼ τε καὶ σύ. Ζηλοῦν autem et εὐδαιμονίζειν, μακαρίζειν, δαβρίζειν nihil inter se differunt.

Pag. 473. E. ὦ Πῶλε, οὐκ εἰμι τῶν πολιτικῶν καὶ πέρυσι βουλεύειν λαχὼν ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνευε καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζειν γέλωτα παρῆχον [KAI οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν]. Primum corrige: ἐπειδὴ ἡ ἐμὴ φυλὴ ἐπρυτάνευε, ut in *Apolog. Socr.* p. 32 B. ἔτυχεν ἡ μὲν ἡ φυλὴ πρυτανεύουσα. Deinde una litura deleas censeo fatuum emblemata καὶ οὐκ ἠπιστάμην ἐπιψηφίζειν. Omnia sunt in ἐπειδὴ ἔδει με ἐπιψηφίζειν γέλωτα παρῆχον: quidquid addideris nocet. Praeterea KAI arguit fraudem. Dixisset saltem ὧς ἐπιψηφίζειν οὐκ ἐπιστάμενος, sed optime lepida festivi senis εἰρωνεία tota continetur in verbis γέλωτα παρῆχον.

Eundem Platonis locum afferens Athenaeus p. 217. F. ita scribit: ἐν τῷ Γοργίᾳ τὸν Σωκράτη ποιεῖ λέγοντα· καὶ πέρυσι βουλεύειν λαχὼν ἐπειδὴ ἡ φυλὴ ἐπρυτάνευε καὶ ἔδει με ἐπιψηφίζειν γέλωτα παρῆχον [καὶ οὐκ ἐδυνάμην ἐπιψηφίσειν]. Athenaei liber alio modo quam nostri Codices interpolatus erat, sed utrobique emblemata facile arguitur. Dedissent saltem participium γέλωτα παρῆχον οὐ δυνάμενος ἐπιψηφίσειν. Obiter emenda locum in *Protagora* p. 340 D. εἰμί τις γελοῖος ἰατρὸς ἰώμενος μεῖζον τὸ νόσημα ποιεῶ, imo vero ποιεῶν.

Pag. 474. A. ἐγὼ γὰρ ὧν ἂν λέγω ἔνα ΜΕΝ παρασχέσθαι μάρτυρα ἐπίσταμαι αὐτὸν πρὸς δὲ ἂν μοι ὁ λόγος ἤ, τοὺς ΔΕ πολλοὺς ἐῷ χαίρειν καὶ ἔνα ἐπιψηφίζειν ἐπίσταμαι, τοῖς ΔΕ πολλοῖς οὐδὲ διαλέγομαι.] Est fallax oppositionis species in ἔνα ΜΕΝ et τοὺς ΔΕ πολλοὺς, sed non inest in his oppositio, ut neque in sqq. ἔνα (sine μέν) ἐπιψηφίζειν, τοῖς δὲ πολλοῖς οὐδὲ διαλέγομαι. Emendandum est: ἔνα ΜΟΝΟΝ παρασχέσθαι μάρτυρα, unum tantum testem producere. Notum est quam saepe μέν et μόνον inter se confundantur. Comparandus omnino locus simillimus pag. 475. E. ἐμοὶ δὲ σὺ ἐξαρκεῖς εἰς ὧν ΜΟΝΟC καὶ ὁμολογῶν

καὶ μαρτυρῶν καὶ γὰρ σὲ MONON ἐπιψηφίζων τοὺς ἄλλους ἐὼ χαίρειν.

Praeterea inserto articulo legendum αὐτὸν ΤΟΝ πρὸς ὃν ἂν μοι ὁ λόγος ἦ.

Pag. 475. c. Ἄρα λύπη ὑπερβάλλει τὸ ἀδικεῖν [τοῦ ἀδικεῖσθαι] καὶ ἀλγοῦσι μᾶλλον οἱ ἀδικοῦντες ἢ οἱ ἀδικούμενοι;] Unde pendet genitivus ΤΟΤ ἀδικεῖσθαι? Nemo dixerit; namque a λύπη ὑπερβάλλει pendere non posse vides. Sciolus qui addidit suo ipse indicio ut sorex arguitur et in manifesta interpolatione tenetur.

Ad hanc lucem facile est in iis quae praecedunt: εἴπερ αἰσχίον τὸ ἀδικεῖν [τοῦ ἀδικεῖσθαι] ἦτοι — λύπη ὑπερβάλλον αἰσχίον ἂν εἴη κτέ. eandem fraudem deprehendere.

Pag. 475. d. νῦν δέ γε κάκιον ἐφάνη.] Supplend. κάκιον ὄΝ ἐφάνη, et iterum pag. 478. e. scribendum: ἐπειδὴ τοῦτο μέγιστον ὄΝ τῶν κακῶν ἐφάνη pro μέγιστον τῶν κακῶν. Facillime ὅν in talibus perit. Sine vitio pag. 481. b. ὡς ἐν γε τοῖς πρόσθεν οὐδαμῇ ἐφάνη ΟΤCΑ.

Pag. 477. d. ὑπερφυεῖ τινι ἄρ' ὡς μεγάλη βλάβη [καὶ κακῷ θαυμασίῳ] ὑπερβάλλουσα τᾶλλα ἢ τῆς ψυχῆς πονηρία αἰσχιστόν ἐστι πάντων ἐπειδὴ οὐκ ἀλγηδόνι γε. Frigidissime bis idem dicitur et primum quidem acrioribus verbis, deinde iterum multo languidius. Praemisso enim ὑπερφυεῖ τινι ἄρ' ὡς μεγάλη βλάβη ὑπερβάλλον non est stili Platonici addere frigidius καὶ κακῷ θαυμασίῳ. Socratis argumentatio haec est a pag. 474. d. τὰ καλὰ ἦτοι κατὰ τὴν χρεῖαν καλὰ ἢ καθ' ἡδονὴν τινὰ, similiterque τὰ αἰσχροτάτα ἦτοι λύπη ἢ κακῷ ἢ ἀμφοτέροις αἰσχροτά. Deinde multis modis eadem aliis nominibus appellat veluti ἡδέα ἢ ὠφέλιμα ἢ ἀμφοτέρα, ἡδονὴ τε καὶ ἀγαθὸν ὀριζόμενος τὸ καλόν, ἦτοι ἡδονὴ ἢ ὠφέλεια ἢ ἀμφοτέροις ὑπερβάλλον, et contra περὶ τῶν αἰσχροῶν eadem varietate ἦτοι λύπη ἢ κακῷ ἢ ἀμφοτέροις ὑπερβάλλοντα, λύπη ὑπερβάλλον ἢ κακῷ, λύπην μεγίστην παρέχον ἢ βλάβην ἢ ἀμφοτέρα, deinde λυπηρότερον, ἀνιαρότερον, ἀλγεινότερόν ἐστιν, et ἀλγοῦσι μᾶλλον et μεγίστη βλάβη ὑπερβάλλον. Planissime igitur idem est in ea argumentatione ἀγαθόν et ὠφέλιμον et ὠφέλεια,

et contra κακόν et βλάβη. Itaque si βλάβην semel nominaveris supervacuum est et fatuum κακόν addere, neque id Platonem addidisse facile inducam in animum.

Pag. 479. A. σχεδὸν γὰρ ΠΟΤ ΟΤΤΟΙ ταὐτὸ διαπεπραγμένοι εἰσιν.] σχεδὸν ΤΙ Platicum est, quamobrem emenda σχεδὸν γὰρ ΤΙ οὗτοι.

Continuo sequitur: ὥσπερ ἂν εἴ τις τοῖς μεγίστοις νοσήμασι συνισχόμενος διαπράξαιτο μὴ δίδοναι δίκην τῶν περὶ τὸ σῶμα ἀμαρτημάτων τοῖς ἰατροῖς [μὴδ' ἰατρεύεσθαι] φοβούμενος ὥσπερ ἀνὴρ πᾶσι τὸ κάεσθαι καὶ τὸ τέμνεσθαι ὅτι ἀλγεινόν.] Quod Plato iocans festive et scite dixerat δίδοναι δίκην τοῖς ἰατροῖς τῶν περὶ τὸ σῶμα ἀμαρτημάτων, id nescio quis interpretatus est verbo ἰατρεύεσθαι. Nunc et Platonis facetia et seria interpretatio uno tenore continuata leguntur.

Pag. 480. A. δεῖ μὲν γὰρ δὴ — αὐτὸν ἑαυτὸν μάλιστα φυλάττειν ὅπως μὴ ἀδικήσῃ (leg. — CEI) ὡς ἸΚΑΝΟΝ κακὸν ἔχοντα.] Quid, quaeso, hoc est ἰκανὸν κακόν? Estne dittographia? κακὸν ἔχειν notum est ac tritum.

Sequitur: ἐὰν δέ γ' ἀδικήσῃ ἢ αὐτὸς ἢ ἄλλος ὧν κήδνται, imo vero ὧν ἂν κήδνται. Vulgata soloeca est et ut in re indefinita ἂν necessario addendum. Cf. pag. 483. B. οὗ ἂν κήδνται, et sic alibi passim.

Pag. 480. C. μὴ ἀποδειλιῶν ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα [καὶ ἀνδρείως] ὥσπερ τέμνειν καὶ κάειν ἰατρῷ. Erat, credo, in vetere libro sic scriptum:

ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα ἀνδρείως

ὥσπερ τέμνειν κτέ.

deinde, uti fit, interpretamentum cum copula καὶ ἀνδρείως irrep-
sit in textum. Μύσαι proprie dicuntur qui oculos clausurunt.
Aristides Tom. II. pag. 573. ὥσπερ ἂν εἴτινες ἡλίου καθαρῶς
φλέγοντος μύσαντες λέγοιεν τὸ φαινόμενον οὐκ εἶναι. Deinde
μύσας tamquam proverbio de eo dicitur qui obfirmato animo
quodlibet perferre ac pati paratus est. Menander apud Stobae-
um Floril. 74, 27.

ἢ μὴ γαμεῖν γάρ, ἂν δ' ἄπαξ λάβῃς φέρειν
 μύσαντα πολλὴν προῖκα καὶ γυναῖκα δεῖ.

unde sumsisse putem Palladam in Anthol. Palat. X. 55.

οὐδ' ἀκολάστου

οὔσης μοι γαμετῆς χρὴ με μύσαντα φέρειν.

Eodem modo Aristophanes in *Vespis* vs. 988.

μύσας παρᾶξον κάπολυσον, ὦ πάτερ.

et sic Plato quoque dixit: ἀλλὰ παρέχειν μύσαντα ὥσπερ τέμνειν καὶ κάειν ἱατρῷ. Μῦσαι in his omnibus servat antiquam notionem *oculos claudendi*, sed quo magis fortiter peragas aut feras malum, quod vitare non possis. Antiphanes Athenaei pag. 445. f.

ὅλην μύσας ἔκπινε. B. μέγα τὸ φορτίον.

Editor εὔ supplere maluit ut esset παρέχειν μύσαντα εὔ καὶ ἀνδρείως et saepe sic et apud alios et apud Aristophanem legitur εὔ κἀνδρείως, sed si μύσαντα εὔ καὶ ἀνδρείως scripseris praeter Platonis consuetudinem sine ratione bis idem dicetur.

Pag. 480 E. εἰάν δ' ἄλλον ἀδικῇ ὁ ἐχθρὸς — μηχανητέον ὅπως ἂν διαφύγῃ καὶ μὴ δῶ δίκην [ὁ ἐχθρὸς] κτῆ. Spurious est ὁ ἐχθρὸς inepte repetitum. Omnia haec de uno et eodem dicuntur.

Pag. 481. B. ἐμοὶ μὲν δοκεῖ — ὑπερφυῶς σπουδάζειν.] de Platonis et omnium aequalium more syllaba repetita scribendum: ὑπερφυῶς ὧC σπουδάζειν Exemplorum plena sunt omnia: dabo ea quae in *Gorgia* reperiuntur pag. 471. A. νῦν δὲ θαυμασίως ὧC ἄθλιος γέγονεν. pag. 477 D. ὑπερφυεῖ τινὶ ἄρ' ὧC μεγάλη βλάβη — ὑπερβάλλουσα. pag. 496 C. ἀλλ' ὑπερφυῶς ὧC ὁμολογῶ.

Saepius vidi in tali re ὡς scribarum incuria periisse et apud alios et apud Platonem. Cf. *Var. Lectt.* pag. 540, ubi permulta exempla et ex Oratoribus et ex Platone collegimus, quibus adde *Euthydemum* pag. 283. C. εἶπον ὅτι θαυμαστῶς (ὧC) σπουδάζοιμεν.

Pag. 481. C. εἰπέ μοι, ὦ Σώκρατες, πότερόν σε Φῶμεν νυνὶ σπουδάζοντα ἢ παίζοντα;] Soloece haec oratio est, namque Φῶμεν infinitivum postulat σπουδάζειν ἢ παίζειν. Mendum est in Φῶμεν. Repone Θῶμεν et optime habebunt omnia. Multis aliis locis eodem modo Θῶμεν et Φῶμεν inter se confusa notavi,

ut in *Gorgia* pag. 514 A. Ὡμὲν οὕτως ἔχειν, at recte pag. 514. D. Φῶμεν ταύτ' ὁρθῶς λέγεσθαι ἢ οὐ; et saepius alibi.

Si quis mihi forte contradixerit producā testem idoneum ac fide dignum. Sunt Aristidis orationes quatuor scriptae contra Platonis *Gorgiam*, in quibus permulti loci ex illo Dialogo aut diserte laudantur aut a facundo Rhetore tamquam flosculi in suam orationem eleganter intexuntur. Iam audi mihi Aristidem Tom. II. pag. 384. ὅρα μὴ παίζοντα μᾶλλον τιθῇ σέ τις ἢ σπουδάζοντα. in uno libro est μᾶλλον θῇ σέ τις. Satis igitur apparet in Platonis libro, quo Aristides utebatur, fuisse scriptum: πότερόν σε Ὡμὲν νυνὶ σπουδάζοντα ἢ παίζοντα;

Pag. 481. C. ὦ Καλλίκλεις, εἰ μὴ τι ἦν τοῖς ἀνθρώποις πάθος τοῖς μὲν ἄλλοι τι τοῖς δ' ἄλλοι τι ταύτῃν ἀλλὰ TIC ἡμῶν ἰδιόν τι ἔπασχε πάθος ἢ οἱ ἄλλοι, οὐκ ἂν ἦν ῥᾶδιον ἐνδείξασθαι τῷ ἑτέρῳ τὸ ἑΑΤΤΟΤ πάθημα.] In lepidis his verbis bis sententia laborat, quia excidit aliquid ad sententiam prorsus necessarium. Primum supplendum ἀλλὰ ΠΑC τις ἡμῶν ἰδιόν τι ἔπασχε πάθος ἢ οἱ ἄλλοι. Postulat πᾶς τις ipsa oppositionis ratio: οἱ ἀνθρώποι πάντες, inquit, πάθος τι ταύτῃν πάσχουσιν οἱ μὲν ἄλλοι τι οἱ δὲ ἄλλοι τι, cui contrarium est πᾶς τις (non τις, quia nemo excipitur) ἰδιόν τι πάσχει.

In sqq. Editor pro τῷ ἑτέρῳ scribi iubet τῷ ἑτέρῳ, sed nemo sic loquitur τις ἕτερος pro ἑτερός τις nisi post coniunctionem εἰ, ἐάν, ὅπως sim. ἐνδείξασθαι τῷ ἑτέρῳ pro ἑτέρῳ τινὶ insolitum et vitiosum est. Sensus est, inquit: *haudquaquam facile foret quod in se quisque sentiret alteri explicare.* Assentior, sed ubi est in Graecis necessarium illud *quisque?* et τὸ ἑΑΤΤΟΤ πάθημα quo refertur? Duo verba scribarum socordia perierunt. Dabo duos ex *Gorgia* locos, quibus similes in unoquoque Platonis libro reperias, unde fugitiva vocabula in suam sedem retrahas. pag. 457. D. ἐάν — μὴ Φῇ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον ὁρθῶς λέγειν et pag. 471. B. καὶ γὰρ ἐκεῖ οἱ ἕτεροι τοὺς ἑτέρους δοκοῦσιν ἐλέγχειν. Ad eundem igitur modum nostro loco corrigendum: οὐκ ἂν ἦν ῥᾶδιον ἐνδείξασθαι ΤΟΝ ἕΤΕΡΟΝ τῷ ἑτέρῳ τὸ ἐαυτοῦ πάθημα, et omnis est sublata difficultas.

Post pauca editur: αἰσθάνομαι οὖν σου ἐκάστοτε καί περ ὄντος

δεινοῦ [ὅτι] ὁπόσ' ἂν Φῆ σου τὰ παιδικὰ καὶ ὅπως ἂν Φῆ ἔχειν οὐ δυναμένου ἀντιλέγειν. Editore iudice ὅτι „*librariis debetur*” utpote „*ex 'ΟΠόσα per dittographiam ortum*”. Non reperit vitii sedem, neque adeo veram scripturam et Platonis manum. ὍΤΙ sanissimum est sed ὁπόσ' interpolatum ac spurium. Scribendum ὅ, τι ἂν Φῆ σου τὰ παιδικὰ καὶ ὅπως ἂν Φῆ ἔχειν. Eo sensu, quem locus postulat, omnibus Graecis consuetum est dicere ὅ, τι ἂν λέγῃ, ὅ, τι ἂν εἴπῃ, ὅ, τι ἂν Φῆ. Praeivit omnibus Homerus in ὅττι κεν εἴπω, ὅττι κεν εἴπῃς, *quidquid* dixerit, et sic ὅ, τι καὶ ὅπως ἂν saepe coniuncta reperias. Ὅπόσ' ἂν εἴπῃς et ὁπόσ' ἂν κελεύσῃς ab eo dicitur qui se *quantumvis multa* dixeris aut iusseris *omnia* facturum pollicetur, ut in his:

ὥς ἀγοράσω

ἀπαξάπανθ' ὁπόσ' ἂν κελεύσῃς, ὦ γύναι.

In Platonis loco quum esset scriptum: ΟΤΙΑΝΦΗΙ nescio quis ὅτι coniunctionem esse opinatus de suo (ὁπόσ') ἂν Φῆ *correxisset* scilicet.

Pag. 483. Α. Φύσει μὲν γὰρ πᾶν αἴσχιόν ἐστιν ὅπερ καὶ κάκιον, τὸ ἀδικεῖσθαι, νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν. Editor verba τὸ ἀδικεῖσθαι, νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν expungi iubet „*sciolis debentur, inquit, hanc futilem Callicliis argumentationem non intelligentibus et explicationem quamdam desiderantibus*”. Sed est ea mirifica explicatio, quae neque reliquis verbis apta est et ipsa sensu caret. Nihil abundat, sed quaedam ad sententiae integritatem desiderantur. Lacunosus locus est, in quo quum bis κάκιον esset scriptum: ὅπερ καὶ KAKION***** KAKION τὸ ἀδικεῖσθαι, scribae oculi a priore ad posterius transvolarunt omissis et amissis mediis omnibus. Faciamus periculum an deperditam sententiam (nam verba ipsa praestare velle dementia est) in lucem revocare possimus. Callicles huiusmodi quid dixisse videtur: Φύσει μὲν γὰρ πᾶν αἴσχιόν ἐστιν ὅπερ καὶ (KAKION. Φήμ' οὖν ἐγὼ φύσει μὲν καὶ αἴσχιον εἶναι καὶ) KAKION τὸ ἀδικεῖσθαι, νόμῳ δὲ τὸ ἀδικεῖν. Praemissa sententia generali φύσει ΠΑΝ αἴσχιον ὅπερ καὶ κάκιον subiungit de re, qua de agitur, sententiam suam: φύσει ΜΕΝ τὸ ἀδικεῖσθαι. νόμῳ ΔΕ τὸ ἀδικεῖν καὶ αἴσχιον εἶναι καὶ κάκιον. Nunc omnia bene habent et Callicliis argumentatio ordine procedit. Verba νόμῳ ΔΕ tantum non clamant praecessisse φύσει ΜΕΝ.

Pag. 483. B. οὐδὲ γὰρ ἀνδρὸς τοῦτο γ' ἐστὶ τὸ πάθημα [τὸ ἀδικεῖσθαι *interstrepit sciolus*] ἀλλ' ἀνδραπόδου τινὸς, ᾧ κρεῖττόν ἐστι τεθνάναι ἢ ζῆν, ὅστις ἀδικούμενος καὶ προπηλακιζόμενος μὴ οἶός τ' ἐστὶν αὐτὸς αὐτῷ βοηθεῖν.] *refertur τοῦτο γε ad sqq. ὅστις — βοηθεῖν, itaque τὸ ἀδικεῖσθαι, quod nunc perperam ea quae arcte coniuncta sunt disiungit, sine mora delendum.*

Pag. 483. C. πρὸς αὐτοὺς οὖν — τοὺς τε νόμους τίθενται καὶ τοὺς ἐπαινους ἐπαινοῦσι καὶ τοὺς ψόγους ψέγουσιν ἐκφοβοῦντες τοὺς ἐρρωμενεσέρους τῶν ἀνθρώπων καὶ δυνατοὺς πλέον ἔχειν ἵνα μὴ αὐτῶν πλέον ἔχωσιν [λέγουσιν] ὡς αἰσχυρὸν καὶ ἄδικον τὸ πλεονεκτεῖν. Optime C. F. Hermannus, (cuius Editione Platonis Lipsiae 1851 novus Editor usus esse non videtur) molestum et supervacaneum λέγουσιν delevit. πρὸς ἑαυτούς, Plato dicit, τοὺς τε ἐπαινους καὶ τοὺς ψόγους ποιοῦνται ὡς αἰσχυρὸν τὸ πλεονεκτεῖν. In ἐπαινεῖν, ψέγειν, ἀπολογεῖσθαι, κατηγορεῖν, ψεύδεσθαι, ἔξαπαταῖν et sim. *dicendi* notio subest, ut sit ἐπαινῶν λέγω, ψέγων, ἀπολογούμενος λέγω, cet. sed propter verba διὰ μέσου posita ἐκφοβοῦντες — πλέον ἔχωσιν opinatus est nescio quis fulcro opus esse. Itaque λέγουσιν interpolavit quod loci compositionem turbat et pervertit. Dedisset saltem λέγοντες, quod reliquis aptari poterat. Nunc Attica et Platonica dicendi forma incolumis evasit.

Feliciter C. F. Hermannus deprenso delectoque emblemate restituit locum pag. 483. B. οὗτοι ταῦτα πράττουσι — κατὰ νόμον τὸν τῆς φύσεως, οὐ μέντοι ἴσως κατὰ τοῦτον ὃν ἡμεῖς [τιθέμεθα] πλάττοντες τοὺς βελτίστους καὶ ἐρρωμενεσάτους ἡμῶν αὐτῶν ἐκ νέων λαμβάνοντες ὥσπερ λέοντας κατεπάρδοντές τε καὶ ῥογυτεύοντες καταδουλοῦμεθα λέγοντες ὡς τὸ ἴσον χρὴ ἔχειν καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον. Si Hermannus auctore τιθέμεθα expunxeris omnia habent optime. Τῷ τῆς φύσεως νόμῳ opponitur ὁ νόμος, ὃν ἡμεῖς πλάττομεν, id est ὁ πεπλασμένος νόμος καὶ οὐκ ὢν νόμος τῇ ἀληθείᾳ. *non secundum hanc legem fortasse, inquit, quam nos de nihilo fingentes optimi cuiusque nostrum animos et spiritus frangimus.* Πλάττοντες dixit et non πλάσαντες, quia ita cogitat: *quoties iuventutem his praeceptis imbuimus ὡς τὸ ἴσον χρὴ ἔχειν καὶ τοῦτο ἐστὶ τὸ καλὸν καὶ τὸ δίκαιον, toties id de nihilo comminiscimur, quod cum natura pugnat adeoque*

falsum et inane est. Sequitur autem ex his participium λέγοντες non esse a Platone scriptum sed a sciolo adscriptum, qui non intellexerat coniungenda esse κατὰ τοῦτον — ὡς τὸ ἴσον χρὴ ἔχειν κτέ. ut apud Aristophanem *Acharn.*

ἐτίθει νόμους ὥσπερ σκόλια γεγραμμένους

᾽ΩC XPH Μεγαρέας κτέ.

Iam expedita sunt et plana omnia καταδουλούμεθα τοὺς βελτίστους ἡμῶν αὐτῶν πλάττοντες νόμον ὡς τὸ ἴσον χρὴ ἔχειν κτέ.

Inspiciamus nunc ea quae continuo sequuntur: εἰν δέ γε, οἶμαι, φύσιν ἰκανὴν γένηται ἔχων ἀνὴρ πάντα ταῦτα ἀποσεισάμενος καὶ διαρρήξας καὶ διαφυγὼν καταπατήσας τὰ ἡμέτερα γράμματα καὶ μαγγανεύματα καὶ ἐπωδὰς καὶ νόμους τοὺς παρὰ φύσιν ἅπαντας ἐπαναστὰς ἀνεφάνη δεσπότης ἡμέτερος. Editor ambabus manibus amplectitur Valckenarii coniecturam ΠΕΡΙΔΙΔΜΑΤΑ pro ΓΡΑΜΜΑΤΑ substituentis. Non assentior. ΠΕΡΙΔΙΔΜΑ non est Platonicae aetatis vocabulum, περίπτα tum omnes dicebant et ne his quidem περιάπτοις quidquam nunc loci est. Commemorat Callicles *praestigias, incantamenta, delenimenta*, quibus ut belluarum feritas sic ferociorum hominum spiritus mitigarentur et frangerentur, atque in his ἐπωδαί et γοητεῖαι et μαγγανεύματα sunt et κηλήματα, ut in *Euthydemo* pag. 290. A. ἡ τῶν ἐπωδῶν τέχνη ἔχων τε καὶ φαλαγγίων καὶ σκορπίων καὶ τῶν ἄλλων θηρίων τε καὶ νόσων κήλησις ἐστίν. Sed nullus in ea re τῶν περιάπτων usus est: sunt enim περίπτα *amuleta* morbis aut arcendis aut depellendis, ut in suavissimo Platonis loco *de Rep.* pag. 426. B. ubi luxuriosus homo in morbum implicitus dicitur πάντων ἔχθισον ἡγεῖσθαι τὸν τάληθῃ λέγοντα ὅτι πρὶν ἂν μεθύων καὶ ἐμπιμπλάμενος καὶ ἀφροδισιάζων καὶ ἀργῶν παύσεται οὔτε φάρμακα οὔτε καύσεις οὔτε τομαὶ οὐδ' αὖ ἐπωδαὶ αὐτὸν οὐδὲ ΠΕΡΙΔΙΔΜΑ οὐδ' ἄλλο τῶν τοιούτων οὐδὲν ὀνήσει. Spectabatur haec anilis superstitio potissimum in mulierculis, quae mirum quantum τοῖς περιάπτοις tribuebant. Theophrastus memoriae prodidit apud Plutarchum in *Pericle* cap. 38, ὅτι νοσῶν ὁ Περικλῆς ἐπισκοπούμενῳ τινὶ τῶν φίλων δείξειε περίπτον ὑπὸ τῶν γυναικῶν τῷ τραχήλῳ περιηρημένον. Bion Borysthenita ὁ ἄθεος ἐμπεσὼν εἰς νόσον περίπτα λαβεῖν ἐπεισθη καὶ μεταγινώσκειν ἐφ' οἷς ἐπλημμέλησεν εἰς τὸ θεῖον, teste Diogene Laërtio IV. § 54, qui non illepido carmine §. 55. has Bionis ineptias derisit:

Βίωνα τὸν Βορυσθενίτην, ὃν ἔφυσεν ἡ Σκύθις αἰα,
λέγειν ἀκούομεν θεοὺς ὡς οὐδὲν εἰσιν ὄντως.

adscripsi ut emendarem primum versiculum misere corruptum.
Cecinerat Diogenes:

Βίωνα, τὸν Βορυσθένης ἔφυσε γῇ Σκύθισσα.

Sic igitur passim τὰ περιάπτα commemorantur etiam apud medicos, sed quid illa *amuleta* sive φυλακτήρια faciunt ad locum Platonis? Nihil, ut opinor, quia qui generosae inventutis ferociam delenire dicuntur, ἐπωδαῖς, γοηταῖς, μαγγανεύμασιν utebantur, non περιάμμασι sive περιάπτοις. Quid igitur de loci scriptura statuendum? Ναὶ μὰ Δία οὐπω οἶδα ὅ, τι μέλλω ἐρεῖν. Dicitur per contemptum καταπατήσας τὰ ἡμέτερα γράμματα, pro ὅ, τι ἂν γράφειν ἡμῖν δοκῇ? ut Iphicrates dixit: καὶ ὑμεῖς μὲν οἴεσθε, ὦ ἄνδρες Ἀθηναῖοι, παρ' ὑμῶν ταῦτά μοι τὰ γράμματα καὶ τὴν σήλην εἶναι τι σεμνόν, ἐμοὶ δὲ σήλη οὐρανομήκης ἔσηκεν ἐν τῇ Πελοποννήσῳ μαρτυροῦσα τὴν ἀρετὴν. apud Aristidem περὶ τοῦ παραφθέγματος Tom. II. pag. 519. Sed sic bis idem dicitur τὰ ἡμέτερα γράμματα — καὶ νόμους τοὺς παρὰ φύσιν ἅπαντας atque hanc ipsam legem ὡς χρὴ τὸ ἴσον ἔχειν non *scriptam esse* dixerat sed *ἵνα* de nihilo.

Hinc fortasse aliqua lux affulgebit. Quae enim Callicles dixerat: ὃν ΠΛΑΤΤΟΝΤΕΣ τοὺς βελτίστους — κατεπάρδοντες τε καὶ γοητεύοντες καταδουλούμεθα, iis ad amussim respondebunt sequentia sic scripta: καταπατήσας τὰ ἡμέτερα ΠΛΑΣΜΑΤΑ καὶ μαγγανεύματα καὶ ἐπωδάς. Sic enim aptissime componuntur πλάττοντες — πλάσματα et κατεπάρδοντες — ἐπωδαὶ et γοητεύοντες — μαγγανεύματα, quia inter γοητεύειν et μαγγανεύειν nihil interest.

Pag. 485. B. κᾶγωγε ὁμοιότατον πάσῳ πρὸς τοὺς Φιλοσοφοῦντας ὥσπερ πρὸς τοὺς ψελλιζομένους καὶ παιζοντας. ὅταν μὲν γὰρ παιδίον ἴδω, ᾧ ἔτι προσήκει διαλέγεσθαι οὕτω [ψελλιζόμενον καὶ παίζον] χαίρω τε καὶ χαρίεν μοι φαίνεται —. ὅταν δὲ σαφῶς διαλεγόμενον παιδαρίου ἀκούσω πικρὸν τί μοι δοκεῖ χρῆμα εἶναι καὶ ἀνὶ ἡμῶν τὰ ὅσα.] Dissentio ab Editoris iudicio, qui Ὅπερ pro Ὡςπερ reponerat et verba ᾧ ἔτι προσήκει διαλέγεσθαι οὕτω spuria et expungenda censebat. Ὡςπερ enim in comparatione rectissime ponitur et glossema est ψελλιζόμενον καὶ παίζον ad-

scriptum ad διαλέγεσθαι ΟΤΤΩ. Eo quoque indicio emblemata arguitur quod παίζον nihil facit ad rem. De puerulo enim *balbutiente* non *ludente* διαλέγεσθαι dicitur. Confirmant et opposita: ὅταν ΔΕ σαφῶς διαλεγομένου παιδαρίου ἀκούσω.

In vicinia ἐλευθέριον δὲ καὶ μέγα καὶ ἸΚΑΝΟΝ μηδέποτε φθέγγασθαι optima est Heindorfii emendatio ΝΕΑΝΙΚΟΝ (id est γενναῖον) pro ἸΚΑΝΟΝ. Sed praeterea, quidquid obloquitur Editor, μηδέν necessarium est sive μηδὲν πῶποτε sive μηδέποτε μηδέν Plato maluerit scribere. Sunt verba, quibus non adverbia adduntur, sed adiectiva in neutro genere et singulari numero, ut ὄξειν γλυκύ, γλυκύτατον, κακόν, κάκιστον, ἀγαθόν, sic Φρονεῖν μέγα, μέγιστον, μικρόν, sic δύνασθαι μέγα, μέγιστον, sic κεκραγέ- ναι, βοᾶν μέγα, μέγιστον, οὐράνιον ὅσον, et sim. Sic et φθέγγεσθαι μέγα, λαμπρόν, ut apud Demosthenem *de Corona* pag. 313, 21: μὴ γὰρ οἴεσθ' αὐτὸν φθέγγεσθαι μὲν οὕτω μέγα, δολοῦζειν δ' οὐχ ὑπέρλαμπρον. Sed omnia haec ad vocis sonitum referuntur si quis *magna voce, clara, acuta, tenui* loquitur, sed ubi φθέγγεσθαι ad verba et orationem, qua quis utitur, refertur, (ut apud Aeschinem in *Ctesiph.* pag. 83, 37. ἔσωσαν τὴν πόλιν τὸ κάλλιστον ἐκ παιδείας ῥήμα φθεγγάμενοι μὴ μνησικακεῖν) obiecto carere non potest, et καλὸν φθέγγεσθαι de voce, καλὸν τι φθέγγεσθαι de dicto egregio ponitur. Sic et λέγειν καλὸν τι et πράττειν ἀγαθόν τι constanter dicitur neque aliter dici potest pro λέγειν καλῶς et εὖ πράττειν. Comicus incertus in Bekkeri *Anecdosis* pag. 3, 18.

ἀκράχολον καὶ δύσκολον φθέγγεται.

sed metrum ipsum μέγα βοᾶ verum esse:

ἀκράχολον καὶ δύσκολόν ΤΙ φθέγγεται.

Pag. 486. c. ἀλλ' ὄγαθὲ ἐμοὶ ΠΕΙΘΟΥ, παῦσαι δ' ἐλέγχων] Corrigendum πιθοῦ pro πειθου. Formas aoristi ἐπιθόμην, πιθοῦ, πιθέσθαι, πιθόμενος saepissime apud Platonem et reliquos omnes Atticos scriptores et apud Herodotum in πειθου, πειθεσθαι cet. conversas videbis. Inspice mihi Aristophanis Codices optimos Ravennatem ac Venetum et videbis repugnante sententia metro iugulato πιθέσθαι in ΠΕΙθεσθαι tantum non ubique depravari. Tria exempla sufficiant: in *Vespis* vs. 1027. Bekk.

οὐδενὶ πῶποτε φησι πιθέσθαι.

Ravennas contra sententiam et metrum πείθεσθαι (πείθεσθαι voluerat) in *Anibis* vs. 163.

ἢ μέγ' ἐνορῶ βούλευμ' ἐν ὀρνίθων γένει
καὶ δύναμιν, ἢ γένοιτ' ἂν εἰ πίθοισθέ μοι.

— τί σοι πιθώμεθ'; — ὃ, τι πίθησθε;

Ravennas exhibet εἰ πείθεσθαι μοι et τί σοι πειθώμεσθ', ὃ τι πείθοισθε. In *Nubibus* vs. 852 Bekk.

οἷδ' ἐξέτει σοι τραυλίσαντι πιθόμενος.

Ravennas et omnes πείθόμενος. Cf. ibidem vs. 88. ubi pro τί οὖν πίθωμαι δῆτά σοι in Ravennate est πείθομαι, in Veneto barbarum πιθοῦμαι. Quid autem istos in Platone et Demosthene, quid in Herodoto et Thucydide designasse putes, qui Aristophanem tam foede corruperunt? Spretis igitur libris omnibus quid verum sit ratio te ubique docebit.

Pag. 487. B. εἰς τοσοῦτον αἰσχύνῃς ἐληλύθατον ὥς [διὰ τὸ αἰσχύνεσθαι] τολμᾷ ἐκάτερος αὐτῶν αὐτὸς αὐτῷ ἐναντία λέγειν ἐναντίον πολλῶν ἀνθρώπων.] Estne hoc manifestum emblemata εἰς τοσοῦτον αἰσχύνῃς — [διὰ τὸ αἰσχύνεσθαι]?

Post pauca editur: εὐλαβεῖσθαι παρεκελεύεσθ' ἀλλήλοις ὅπως μὴ πέρα τοῦ δέοντος σοφῶτεροι γινόμενοι λήσετε διαφθαρέντες.] aut σοφώτεροι τοῦ δέοντος dicitur aut πέρα τοῦ δέοντος σοφοί, non σοφώτεροι.

Pag. 489. C. ἢ οἶει με λέγειν ἐὰν συρφετὸς συλλεγῇ δούλων καὶ παντοδαπῶν ἀνθρώπων μηδενὸς ἀξίων πλὴν ἴσως τῷ σώματι ἰσχυρίσασθαι, καὶ οὗτοι φῶσιν ἅττα ταῦτ' εἶναι νόμιμα.] Statim vulgatae mendum apparebit si ei vera lectio opponetur, quae haec est: καὶ οὗτοι φῶσιν ἅττα, ταῦτ' εἶναι νόμιμα. Saepissime ἅττα apud Platonem sic ponitur, ut in *Rep.* pag. 449. B. ἔλεγεν ἅττα προσκεκυφώς. *Sophist.* pag. 236. E. λέγειν μὲν ἅττα ἀληθὴ δὲ μή, et passim. Neque autem φῶσιν obiecto carere potuit et in αὐτὰ ταῦτα male abundat αὐτά.

Egregie emendavit Editor pag. 16. locum in *Theaeteto* pag. 158. C. ἄ τε γὰρ νυνὶ διειλέγμεθα οὐδὲν κωλύει καὶ ἐν τῷ ἐνυπνίῳ δοκεῖν ἀλλήλοις διαλέγεσθαι. καὶ ὅταν δὴ ὄναρ ὀνειράτα δοκῶμεν διηγείσθαι ἄτοπος ἢ ὁμοιότης τούτων ἐκείνοις. Restituit enim καὶ

ἘΝ ὙΠΝΩΙ pro ἐν τῷ ἐνυπνίῳ. Erat olim ἘΝΤΗΝΩΙ, corruptum est in ἐνυπνίῳ et sic ἐν τῷ sciolus addidit de suo. Deinde recepit optimam Heindorfii emendationem ὅταν δὴ ὄΝΑΡ ἄΤΤΑ δοκῶμεν. Ex ONAPATTA natum est *ὄνειρατα* et tum *ὄναρ* interpolatum. Consummavit loci emendationem Editor ipse pro διηγέσθαι reponens διαλέγεσθαι. Initio loci requiro ἃ τε γὰρ ΝΤΝΔΗ Διειλέγεμεθα, νυνδὴ διειλέγεμεθα, quae MODO inter nos collocuti sumus. Iam habemus Platonis manum integram: ἃ τε γὰρ νυνδὴ διειλέγεμεθα οὐδὲν κωλύει καὶ ἐν ὕπνῳ δοκεῖν ἀλλήλοις διαλέγεσθαι· καὶ ὅταν δὴ ὄναρ ἄττα δοκῶμεν διαλέγεσθαι ἄτοπος ἢ ὁμοιότης τούτων ἐκείνοις. Declarant hae emendationes tam *ἐναργεῖς* et certae et quam misere corruptis Platonis Codicibus utamur, et amissam veritatem veluti ex Orco in lucem ac vitam feliciter posse revocari.

Plane idem mendum Madvigius in *Advers. Crit.* pag. 377. sustulit ex *Theaeteto* pag. 191. κ. ὁ τοίνυν ἐπιστάμενος ΑΤΤΑ σκοπῶν δέ τι ὦν ὁρᾷ ἢ ἀκούει, imo vero ἐπιστάμενος ἄΤΤΑ. Semper autem brevis vocalis sequente ἄσσα et ἄττα eliditur ὅποῖ' ἄττα. ἄλλ' ἄττα, σμίκρ' ἄττα, σκαλαθυρμάτι' ἄττα, εἰπέ μοι ὅποῖ' ἄσσα περὶ χροῖ εἴματα ἔσο. et perperam in Editionibus nostris passim hiatus remansit.

Pag. 489. D. ἀλλὰ πάλιν ἐξ ἀρχῆς εἰπέ ΤΙ ποτε λέγεις τοὺς βελτίους.] Emendatam lectionem colliges ex pag. 489. κ. ἀλλ' ἴθι εἰπέ ΤΙΝΑC λέγεις τοὺς βελτίους, et pag. 491. ο. ΤΙΝΑC ποτὲ λέγεις τοὺς βελτίους τε καὶ κρείττους;

Pag. 490. D. CΩ. ἀλλ' οὐ τὸν βελτίῳ πλέον δεῖν ἔχειν; ΚΑΛ. οὐ σιτίων γε οὐδὲ ποτῶν. Supplendum: ΚΑΛ. (ἀλλ') οὐ σιτίων γε. Vides cur exciderit.

Pag. 493. A. οὐ γάρ τοι θαυμάζοιμ' ἂν εἰ Εὐριπίδης ἀληθῆ λέγει — καὶ ἡμεῖς τῷ ὄντι [ἴσως] τέθναμεν. Expungendum est ἴσως, quod cum caeteris pugnat, non enim θαυμάζοιμ' ἂν neque τῷ ὄντι additum ἴσως admittit, et optime omissum est apud Iamblichum ubi hunc Platonis locum describit in *Protreptico* cap. XVII.

Pag. 493. B. τὸνναντίον δὴ οὗτος σοί, ὦ Καλλίκλεις, ἐνδείκνυται ὡς τῶν ἐν "Αἶδου — οὗτοι ἀθλιώτατοι [ἂν] εἶεν [οἱ ἀμύητοι] καὶ φοροῖεν εἰς τὸν τετρημένον πίθον ὕδωρ ἑτέρῳ τοιοῦτῳ [τετρημένῳ] κοσκίνῳ· τὸ δὲ κόσκινον ἄρα λέγει, ὡς ἔφη δ' πρὸς ἐμὲ λέγων, τὴν ψυχὴν εἶναι· τὴν δὲ ψυχὴν κοσκίνῳ ἀπέεικασε [τὴν τῶν ἀμυήτων ὡς τετρημένην] ἄτ' οὐ δυναμένην σέγειν δι' ἀπισίαν τε καὶ λήθην. Recta oratio est οὗτοι ἀθλιώτατοί εἰσι καὶ φοροῦσιν εἰς τὸν τετρημένον πίθον. Itaque in obliqua dicendum ὡς οὗτοι ἀθλιώτατοι εἶεν, non ἂν εἶεν. Deinde οὗτοι [οἱ ἀμύητοι] ita dicitur quasi et alii essent ἀμύητοι, qui ab his distinguerentur. ἑτέρῳ τοιοῦτῳ [τετρημένῳ] perinsulsum additamentum est summo iure ab Editore notatum. Ne idem verbum ingrate repeteretur τοῦτο δρᾶν, τοῦτο ποιεῖν, et τοῦτο πάσχειν substituebant, similiterque pro adiectivo vel participio ἕτερος τοιοῦτος. Quid diceres si pro πῶι, ὦ γύναι, σφόδρα γὰρ φιλεῖς τοῦτο δρᾶσα, legeretur τοῦτο δρᾶσα πίνουσα? Nihilo melius est quod apud Platonem nunc legitur ἑτέρῳ τοιοῦτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ.

In ultimis haec tantum genuina sunt: τὴν δὲ ψυχὴν κοσκίνῳ ἀπέεικασεν ἄτ' οὐ δυναμένην σέγειν κτέ. Reliqua supervacua sunt et loci sententiam onerant et impediunt.

Pag. 493. C. ταῦτα ἐπεικῶς μὲν ἐστὶν ὑπὸ τι ἄτοπα, δηλοῖ μὲν δ' ἐγὼ βούλομαι. In his ἐπεικῶς adscriptum est ab aliquo, qui quid esset ὑπὸ τι ostendere volebat. Medium est ἐπεικῶς inter εὖ et κακῶς, ut inter τοὺς εὖ γεγονότας et τοὺς κακῶς medium locum occupant οἱ ἐπεικῶς γεγονότες, id est honesto loco nati. Eodem modo Latine inter bene ac male medium est satis. Id vero ἀττικισί dicitur ὑπὸ τι, ὑπὸ τι ἀσεβῇ, ὑπὸ τι δυσώδης et sim. Itaque Platonem scripsisse arbitror in hunc modum: ταῦτα Δ' ἐστὶ μὲν ὑπὸ τι ἄτοπα, δηλοῖ ΓΕ μὲν δ' ἐγὼ βούλομαι. ὑπὸ τι eodem sensu legitur in *Phaedro* pag. 242. D. δεινὸν λόγον ἐκόμεσας — εὐήθη καὶ ὑπὸ τι ἀσεβῇ. Xenarchus Comicus apud Athenaeum pag. 693. B.

ὡς ὑπὸ τι νυσάζειν γε καὐτὸς ἄρχομαι.

In Codice unico est: ὡσεύποτινυσαζειν. Nesciebat scriba quid esset ΩΣΤΠΟΤΙ, quod est a Porsono repertum.

Pag. 493. D. πότερον πείθω τί σε καὶ μετατίθεσθαι εὐδαιμονεσέ-

ρους εἶναι τοὺς κοσμίους τῶν ἀκολάσων, ἢ οὐδὲν, ἀλλ' ἂν καὶ πολλὰ τοιαῦτα μυθολογῶ, οὐδὲν τι μᾶλλον μεταθήσει; Locum hunc impeditum et turbatum Editor silentio praetermisit. Nihil attinet nunc difficultates huius loci commemorare, quia Platonis manus reperta est. In libris est: ἢ οὐδὲν ἄλλα πολλὰ τοιαῦτα μυθολογῶ. Hinc C. F. Herman. οὐδ' εἰ ἄλλα πολλὰ coniecit, Sauppium ab Hermanno laudatus οὐδ' ἂν ἄλλα πολλὰ, quam emendationem iure suae Hermannus anteponit. Soloece enim oratio est ἄρ' αὖ γε μεταθήσει εἰ μυθολογῶ; Requiritur enim *futuri* temporis notio ἐὰν μυθολογῶ. Nunc omnia in clara luce posita sunt: πότερον πείθω τί σε καὶ μετατίθεσθαι — ἢ οὐδ' ἂν πολλὰ τοιαῦτα μυθολογῶ οὐδὲν τι μᾶλλον μεταθήσει;

Pag. 495. A. διαφθείρεις, ὃ Καλλίκλεις, τοὺς πρώτους λόγους καὶ οὐκ ἂν ἔτι μετ' ἐμοῦ ἱκανῶς τὰ ὄντα ἐξετάζεις εἴπερ παρὰ τὰ δοκοῦντα σαυτῷ ἐρεῖς.] Futurum in εἴπερ ἘΡΕΙC argumento est διαφθερεῖς, non διαφθείρεις, a Platone esse scriptum. In eam compositionis legem Veteres non peccant. Nihil est autem in Codicibus Mss. tritius quam verborum liquidatorum *futuri* forma perperam in *praesentis* formam conversa.

Pag. 500. C. ὁρᾷς γὰρ ὅτι περὶ τούτου εἰσὶν ἡμῖν οἱ λόγοι, οὗ τί ἂν μᾶλλον σπουδάσειέ τις καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχων ἄνθρωπος, [ἢ τοῦτο] ὅντινα χρὴ τρόπον ζῆν.] Editori placet τοῦτο delere servato ἢ, mihi stat sententia ἢ τοῦτο suppositum et expellendum esse. Perinde est dicere οὗ τί ἂν μᾶλλον σπουδάσειέ τις; et ὁ πάντων ἂν μάλιστα τις σπουδάσειεν, et in utraque hac orationis forma continuo addendum: ὅντινα χρὴ τρόπον ζῆν et nullus omnino voculae ἢ (*quam*) locus superest, non magis quam si dixisset περὶ τούτου, ὃ καὶ σμικρὸν νοῦν ἔχοντι ἀνθρώπῳ σπουδαιέστατον ἐστὶ πραγμάτων ἀπάντων, quae planissime idem significant. Saepe Attici ita loqui amant, ut et Romani: *quo quid turpius? foedius? pro quod est omnium turpissimum, foedissimum.* Plato in *Phaedro* pag. 242. D. οὗ τίς ἂν εἴη δεινότερος; id est ὅς ἐστι δεινότερος ἀπάντων. Demosthenes *de Corona* pag. 257, 10. οὗ τί γένοιτ' ἂν αἰσχίον ἢ μιαιώτερον; et sic apud omnes passim.

Nondum expeditus locus est et multum vereor ne umquam

in integrum restitui possit pag. 500. c. *περὶ τούτου εἰσὶν ἡμῖν οἱ λόγοι — ὅντινα χρὴ τρόπον ζῆν, πότερον ἐφ' ὃν CT παρακαλεῖς ἑμέ — ἢ ἐπὶ τόνδε τὸν βίον τὸν ἐν φιλοσοφίᾳ, id est πότερον τούτου τὸν τρόπον, ἐφ' ὃν σὺ παρακαλεῖς ἐμέ, id est πότερον τὸν ἐν τῷ λέγειν ἐν τῷ δῆμῳ καὶ πολιτεύεσθαι ἢ —. Itaque 'ΕΠΙ τόνδε τὸν βίον manifesto mendosum est. Editor igitur ἐπὶ expunxit. Sed quid est "ΟΔΕ δ βίος? Praeterea altera pars oppositionis amissa est. Nunc enim verbis ἐφ' ὃν CT παρακαλεῖς ἑμέ nihil respondet. Quid Socrates dicere debuerit ἐκ τῶν συμφραζομένων intelligi et perspicui potest, sed quibus verbis usus sit ex scriptura pessime corrupta investigari et elici non potest. Sententia enim huiusmodi quid postulat: πότερον — ἢ ὃν 'ΕΓΩ ζῶ βίον τὸν ἐν φιλοσοφίᾳ, vel: πότερον — ἢ ἐφ' ὃν 'ΕΓΩ πάντας παρακαλῶ βίον τὸν ἐν φιλοσοφίᾳ; Sic demum omnia apte composita recte et ordine procedunt, et sic salva sententia est sed manus Platonis amissa.*

In sqq. rectissime Editor reponit: εἰ ἔστον τούτῳ διττῷ τῷ βίῳ pro εἰ ἔστι τούτῳ κτέ.

In verbis, quae his interposita sunt pag. 500. c. τὰ τοῦ ἀνδρὸς δὴ ταῦτα πράττοντα λέγοντά τε ἐν τῷ δῆμῳ καὶ ῥητορικὴν ἀσκούντα καὶ πολιτευόμενον ΤΟΤΤΟΝ ΤΟΝ ΤΡΟΠΟΝ ὃν ὑμεῖς νῦν πολιτεύεσθε, luculenter apparet quo consilio haec omnia Plato scripserit et quam tandem ῥητορικὴν insectetur et derideat ἐμπειρίαν χάριτός τινος καὶ ἡδονῆς ἀπεργασίας, et non *artem* sed ἐμπειρίαν καὶ τριβὴν et vero nomine *κολακείαν*. „Socrates autem (verba sunt Quintiliani II. 15. §. 27.) *eam quidem quae tum EXERCEBATUR rhetorice talem putavit, nam et dicit his verbis τούτου τὸν τρόπον ὃν ὑμεῖς πολιτεύεσθε. VERAM autem et honestam intelligit*”. et post pauca § 30. *in illud hominum genus, quod FACULTATE DICENDI male utebatur, invectus est*. Gorgiam Plato contemnit, Polum ridet, sed in Callicle acerbo sale perfundit τοὺς τότε πολιτευομένους quum Socrates est iniquo iudicio circumventus in illa effrenata populi licentia, quam incredibile dictu est quantopere Plato oderit. Itaque Aristides de artis oratoriae natura cum Platone pugnans *σκιαμαχεῖ* et Aristidis ῥητορικὴ cum Platonica nihil habet commune praeter nomen.

Pag. 501. B. οὐ δοκεῖ σοι τοιαύτη τις εἶναι, ὦ Καλλίκλεις, τὴν ἡδονὴν ἡμῶν μόνον διώκειν, ἄλλο δ' οὐδὲν φροντίζεις; Non est haec Graeca compositio verborum. Undenam pendent διώκειν et φροντίζειν? Haud facile dices. Scribendum est quod tam saepe apud Theophrastum legitur τοιαύτη τις — ΟΙΑ τὴν ἡδονὴν ἡμῶν μόνον διώκειν.

Pag. 502. B. ἡ σεμνὴ αὕτη καὶ θαυμαστὴ [ἡ] τῆς τραγωδίας ποίησις [ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε] πότερόν ἐστιν αὐτῆς τὸ ἐπιχειρήμα καὶ ἡ σπουδὴ — χαρίζεσθαι τοῖς θεαταῖς μόνον ἢ καὶ διαμαρχεσθαι κτέ. Expungendum est ἡ et ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε. nam utrumque loci compositionem vitiosam facit. Scholion fuit olim ad τὸ ἐπιχειρήμα καὶ ἡ σπουδὴ adscriptum: ὁ ἐπιχειρεῖ καὶ ἐφ' ᾧ ἐσπούδακε. Sic in *Euthydemō* pag. 288. C. μὴ ἀφιώμεθα τοῖν ἀνδρῶν ἕως ἂν ἡμῖν ἐκφανῇτον ἐφ' ᾧ αὐτῶ σπουδάζετον, id est τίς ἐστιν αὐτοῖν ἡ σπουδὴ.

Pag. 505. B. Postquam Socrates ineluctabilem argumentationem his verbis conclusit: τὸ κολάζεσθαι ἢ ἈΡΑ τῇ ψυχῇ ἄμεινόν ἐστιν ἢ ἡ ἀκολασία, ὥσπερ σὺ νυνδὴ φῶς. Callicles ad incitas redactus καὶ μηδὲ γρύζειν δυνάμενος stomachabundus exclamat id quod in vetusto Platonis libro olim sic scriptum fuisse suspicor:

οὐκ οἶδ' ἅττα λέγεις, ὦ Σώ-
κρατες, ἀλλ' ἄλλον τινὰ ἐρώτα. οὗτος ἀνὴρ οὐχ ὑπομένει
οὐδέ γ' ἐμοὶ μέλει οὐδὲν ὧν σὺ λέγεις ἀφελόμενος καὶ αὐτὸ
καὶ ταῦτά σοι Γοργίου χάριν ἀπε- τοῦτο πάσχων περὶ οὗ ὁ
κρινάμεν. λόγος ἐστὶ κολαζόμενος.

Nempe lector aliquis delectatus Socratis argumentatione invicta et Calliclis intolerabilem fastum et arrogantiam cum insigni impudentia coniunctam tam probe castigari impense gaudens in libri sui margine adscripsit: οὗτος ἀνὴρ — κολαζόμενος. Deinde factum est quod assolet: irrepsit annotatio in textum et in mediam Calliclis orationem absurdissime est recepta. Itaque nunc Socrates, unus omnium mortalium urbanissimus, ea verborum acerbitate et importunitate usus esse creditur, ut nihilo esset nequissimo Callicle melior. Calliclis enim importunitas et vecordia maxime cernitur in eo quod dixit pag. 489. B. οὐτοσί ἀνὴρ οὐ παύσεται Φλυαρῶν,

cu similia qui Socratem existimat dicere potuisse idque in adversarium devictum et profligatum, nae ille Socratis ingenium festivum et lepidum et urbanum nondum satis cognitum et perspectum habere iure videbitur. Praeterea vide quam importunam sedem emblemata occupaverit. Callicles nihil ista petulantia derisione motus quod dicere coeperat peragit: ΟΥΔΕ γέ μοι μέλει οὐδὲν ὦν σὺ λέγεις καὶ ταῦτά σοι Γοργίου χάριν ἀπεκρινάμεν. Videtur tibi audivisse ex Socrate: οὗτος ἀνὴρ — κολαζόμενος? Nec mirum, nam multis haec post Socratem saeculis nata demum oratio est.

Saepe lectores quid sentiant inter legendum in ora libri adscribere solent. Pag. 506. D. Plato dixerat: ἡ ἀρετὴ οὐχ οὕτως εἰκὴ παραγίγνεται, admirabundus exclamat lector nescio quis in margine κάλλιστα! Itaque edebatur οὐχ οὕτως εἰκὴ κάλλιστα παραγίγνεται, donec Coraëus optime κάλλιστα expunxit, quem Editor iure sequitur.

Ut redeam ad emblemata: οὗτος ἀνὴρ — κολαζόμενος, quam sit protervum ac petulans ea forma loquendi uti optime ostendit Heindorf. ad pag. 499. B. οὗτος ἀνὴρ οὐ παύσεται φλυαρῶν. Polus pag. 467. A. eadem importunitate coeperat dicere: οὗτος ἀνὴρ — sed *media in voce resistit*. Optime Scholiasta ad h. l. ὄρα τὴν πρὸς ἑτέρους τοῦ λόγου ἀποστροφὴν ὅσῃν τοῦ Καλλικλέους καὶ κατὰ σχῆμα ΘΡΑΚΤΗΤΑ δείκνυσιν. Rectissime et κατὰ σχῆμα addidit, nam qui ita aliquem habet despiciatui, etiam habitu et voce fastidium et contemptum hominis ostendit, ut Socrates in *Nubibus* vs. 492.

ἄνθρωπος ἀμαθὴς οὗτος καὶ βάρβαρος.

Saepe sic Demosthenes et Aeschines odio incensi hanc κατὰ σχῆμα θρασυτήτα ἐνδείκνυνται, et credemus Socratem hilarem et iocosum virum, deposita repente urbanissima εἰρωνεία, eo protervitatibus procedere potuisse idque se Calliclem nimium patienter dissimulare audivisse. *Credat Iudaeus Apella, non ego.*

Pag. 505. D. ἐὰν δὲ ἐμοὶ πείθῃ ἑάσεις χαίρειν τοῦτον τὸν λόγον. Etiam nunc Plato πείθῃ dederat, non πείθῃ. In his quid verum sit monstrant loci poetarum. Sophocles *Elect.* 938.

ἐὰν δὲ μοι πείθῃ

τῆς νῦν παρούσης συμφορᾶς λύσεις βάρος.

et in *Oedip. Tyr.* 320.

ῥᾶσα γὰρ τὸ σὸν τε σύ
καγὼ διοίσω τοῦμὸν ἦν ἐμοὶ πίθῃ.

Passim Aeschylo, Sophocli, Euripidi, Aristophani redditae sunt formae veteres πιθοῦ, πίθεσθε, πιθέσθαι, πιθόμενος pro Πείθου, Πείθεσθε, cet. Idem in reliquis passim faciendum, quia librarii amissa olim vetere aoristi forma πιθών et πιθόμενος, superstitem formam, quam solam noverant, substituebant. Demosthenes pag. 1086. οὐχ ἡττηθεὶς ἐν δικαστηρίῳ ἀλλ' ὑπὸ τούτων ἀπατηθεὶς καὶ τοῖς οἰκέοις Πειθόμενος. et pag. 1133 ἡ γυναικὶ Πειθόμενον ἢ ὑπὸ γήρως καταληφθέντα, et pag. 1183. ἄκυρα ταῦτα πάντα ἐνομοθέτησεν εἶναι ὁ Σόλων ὃ, τι ἂν τις γυναικὶ Πειθόμενος πράττῃ. In his ipsa rei natura aoristum postulat. Quod erat in ipsis Solonis legibus scriptum πιθόμενος et πιθών retinebant in dicendi usu quamquam populus πεισθεὶς et πείσας pro illis coeperat dicere. Ex legum verbis manavit quod est apud Aristophanem in *Pluto* 949.

οὔτε τὴν βουλὴν πιθών — οὔτε τὴν ἐκκλησίαν.
et in *Ranis* 1168.

οὐ πιθών τοὺς κυρίους.

Indidem sumsit Plato *de Legg.* pag. 913. A. μή τις τῶν ἐμῶν χρημάτων ἄπτοιο — ἐμὲ μηδαμῇ μηδαμῶς Πιθών, nam sic necessario pro πείθων scribendum. Suis verbis dixit idem pag. 845. A. ἐὰν δοῦλος μὴ πείσας τὸν δεσπότην ἄπτηται τοῦ τῶν χωρίων.

Ad eundem igitur modum nonnumquam πιθεῖν cet. et saepissime πιθέσθαι est restituendum, ubicumque loci sententia aoristum requirit.

Pag. 507. D. παρασκευαστέον μάλις μὲν μηδὲν δεῖσθαι τοῦ κολάζεσθαι, ἐὰν δὲ δεηθῇ — ἐπιθετέον δίκην. Perit vocula ab Atticis in ea compositione inseri solita, cuius vetus compendiolum a scribis non intellectum saepe in causa fuit ut omitteretur. Scrib. ἐὰν δ' ἌΠΑ δεηθῇ. Theophrastus *Char.* cap. 18. μάλις μὲν μὴ δοῦναι, ἂν δ' ἌΠΑ τις οἰκέτιος ἢ κτέ. Aeschines in *Ctesiph.* § 203. μάλις μὲν μὴ προσδέχεσθε — ἂν δ' ἌΠΑ ὑμῖν δόξῃ ἀκούειν. Demosthenes *de Corona* pag. 318, 24. μάλις μὲν μὴ ἔχειν — εἰ δ' ἌΠ' ἀνάγκη κτέ. et pag. 332, 20. μά-

DE VITIIS ET VITIIS IN PARS OCTAVA

De Vitiis in PARS OCTAVA

De Vitiis in PARS OCTAVA

prima et summa αἰσχύνη, ἡ δὲ δευτέρα καὶ ἡ τρίτη, nempe αἰσχύνη, non βοήθεια, τοῦ δευτέρου κακοῦ καὶ τοῦ τρίτου. Quo pacto haec Platoni sententia reddi poterit? Sic, opinor, ut scribatur: ἀλλὰ πολλὴ ἀνάγκη ταύτην εἶναι τὴν ΜΕΓΙCΤΗΝ ΑΙCXTNHN, δευτέραν δὲ τὴν τοῦ δευτέρου κακοῦ καὶ τρίτην δὲ τοῦ τρίτου. Insiticia verba sunt [βοήθειαν μὴ δύνασθαι βοηθεῖν — φίλοις τε καὶ οἰκείοις] sumta ex vicino loco pag. 508. c. Hoc igitur Socrates dixit: τοῦτο τοῖσιν πάντων αἰσχιστόν ἐστι μὴ δύνασθαι ἑαυτῷ βοηθεῖν ταύτην τὴν βοήθειαν, ἥτις τὴν μεγίστην ἡμῶν βλάβην ἀποτρέψει. Triplex est κακόν, adversus quod inest in aliquo ἀδυναμία τοῦ βοηθεῖν, opis ἰδι ferendae impotentia. Est κακόν μέγα, μεῖζον et μέγιστον, quo gravius igitur malum est eo turpior est ἡ τοῦ ἑαυτῷ βοηθεῖν ἀδυναμία, eoque praeclavior ἡ τοῦ ἑαυτῷ βοηθεῖν δύναμις, sive (ut ipsius Platonis verbis utamur): ὥς ἐκάστου κακοῦ μέγεθος πέφυκεν οὕτω καὶ ΚΑΛΛΟC τοῦ δυνατὸν εἶναι ἐφ' ἑκάστα βοηθεῖν καὶ ΑΙCXTNH τοῦ μὴ. Ergo summum malum [τὸ μέγιστον τῶν κακῶν] a se depellere non posse, ea est μεγίστη αἰσχύνη, non hercle αἰσχίστη βοήθεια. Si quis serio credit τὸ μὴ δύνασθαι ἑαυτῷ βοηθεῖν a Platone βοήθειαν appellari, idem credat τὸ μὴ δύνασθαι διαλέγεσθαι satis commode dialecticam posse dici.

Pag. 509. D. πότερον ἐὰν μὴ βούληται ἀδικεῖσθαι οὐκ ἀδικήσεται ἢ ἐὰν δύνῃμιν παρασκευάσθαι τοῦ μὴ ἀδικεῖσθαι [οὐκ ἀδικήσεται]; Qui aurem habent Atticorum et Platonis lectione subactam et exercitatam, hanc κακοφωνίαν non sustinebunt. Num metuit ne oblivisceremur? Egregium est in eam rem testimonium Longini ἐν τῇ ῥητορικῇ τέχνῃ pag. 137. Βακτι: τῆς δ' εὐρυθμίας τὸ γινώρισμα δῆλον τῷ συνειθισμένῳ τῶν εὐρύθμων καὶ ἀποτετορευμένων καὶ σρογγύλων ἀποδέχεσθαι λόγων καὶ τετριμμένων τὰ ὅσα πρὸς τὴν σύνθεσιν τῶν τε σεμνῶν καὶ ἀρχαίων λόγων, et aliorum et Platonis ante omnes. Ecquis igitur τετριμμένος τὰ ὅσα πρὸς τὴν σύνθεσιν τῶν Πλατωνικῶν λόγων locum, ut nunc editur, a Platone proficisci potuisse arbitrabitur?

Pag. 512. A. λογίζεται σὺν ὅτι ΟΥΚ εἰ μὲν τις μεγάλῳις καὶ ἀνιάτοις νοσήμασι κατὰ τὸ σῶμα συνισχύμενος μὴ ἀπεπνίγη αὐτὸς μὲν ἄθλιός ἐστιν ὅτι οὐκ ἀπέθανε καὶ οὐδὲν ὑπ' αὐτοῦ ὠφέληται,

εἰ δέ τις ἄρ' ἐν τῷ τοῦ σώματος τιμιωτέρῳ τῇ ψυχῇ πολλὰ νοσήματα ἔχει καὶ ἀνίατα τούτῳ δὲ βιωτὼΝ ἐστὶ καὶ τοῦτον ὀνήσει ἂν τ' ἐκ θαλάττης ἂν τ' ἐκ δικαστηρίου ἂν τ' ἄλλοθεν ὀποθεν οὖν σώσῃ. In his Editor recte βιωτὼΝ reposuit pro βιωτῶΝ et ὀνήσει pro ὀνήσειΕΝ, sed quod οὐκ expunxit in verbis ὅτι ΟΥΚ εἰ μὲν τις κτέ. omnem loci compositionem penitus pervertit. Si libri omnes in omittenda negatione fideliter conspirarent certa correctione de coniectura suppleri debuisset. Quid est in Atticis frequentius quam ea sententiae conformatio in qua ex praegressa negatione ΟΥ bimembris oratio per ΜΕΝ et ΔΕ copulata suspendatur? Veluti apud Demosthenem de Corona pag. 229. 23. ΟΥ γὰρ δήπου Κτησιφῶντα ΜΕΝ δύναται διώκειν δι' ἐμέ, ἐμέ ΔΕ εἴπερ ἐξελέγξῃ ἐνόμιζεν, αὐτὸν οὐκ ἂν ἐγράψατο, et celebrato loco pag. 288. 7. ΟΥΚ εἶπον ΜΕΝ ταῦτα οὐκ ἔγραψα ΔΕ, οὐδ' ἔγραψα ΜΕΝ οὐκ ἐπρέσβευσα ΔΕ οὐδ' ἐπρέσβευσα ΜΕΝ οὐκ ἔπεισα ΔΕ Θηβαίους, quibus similia passim et apud Veteres et apud Veterum imitatores Dionem Chrysostomum, Aristidem, caeterosque leguntur. Plato ipse pag. 526. κ. in decantata comparatione: ΟΥΚ οἱ γέ ἀγαθοὶ ἡνίοχοι κατ' ἀρχὰς ΜΕΝ οὐκ ἐκπίπτουσιν, ἐπειδὴν ΔΕ θεραπεύσῃ τοὺς ἵππους καὶ αὐτοὶ ἀμείνους γένωνται ἡνίοχοι τότε ἐκπίπτουσιν. Addam exempla quaedam ex Aristide Tom. II. pag. 27. οὐχ ὁ μὲν Ἀλκίνοος οὕτως — ὁ δὲ τῶν Ἑλλήνων σοφώτατος οὐχ ὁμοίως, et pag. 177. οὐ δήπου τοῦ μὲν Ἀσπασίᾳ μετεῖναι λόγων σημεῖον ἦν Περικλῆς — τῆς δ' αὐτοῦ Περικλέους δυνάμεως ἐτέρωθεν χρὴ τὸ σύμβολον ζητεῖν, et pag. 334. καὶ οὐκ ἐπὶ μὲν τῶν ἀθλητῶν οὕτω συμβαίνει, τὰ δὲ τῆς μουσικῆς ἐσηκυῖαν ἔχει τὴν νίκην τοῖς κρείττοσιν, et pag. 346. οὐδ' εἰ μὲν τις Φίλῳ τιμωρῶν ὑπέμεινε τελευτᾶν εἰς μακάρων νήσους πέμψομεν, εἰ δὲ τινες τῇ πόλει πάσῃ — ἀντὶ πάντων τῶν ἄλλων κατέστησαν — τούτοις τὸ κακῶς ἀκούειν προσθήσομεν, et pag. 374. οὐ γὰρ ἄλλου μὲν ἐστὶ τοὺς ὄντας ἀθλητὰς δήπου γυμνάσαι, ἐτέρου δὲ τοὺς μέλλοντας ἔσεσθαι παρασκευάσαι, et pag. 383. οὐ γὰρ δήπου τῷ μὲν Ἀπόλλωνι ταύτην προστίθῃσιν, αὐτὸς δ' ἐτέραν διώκει.

Sic igitur et Plato scripserat: ΟΥΚ εἰ ΜΕΝ τις — εἰ ΔΕ τις — et si οὐκ expunxeris omnem loci compositionem plane pessumdederis.

Pag. 512. c. ἀλλὰ σὺ οὐδὲν ἤττον αὐτοῦ καταφρονεῖς — καὶ τῷ υἱεῖ αὐτοῦ οὗτ' ἂν δοῦναι θυγατέρα ἐθέλοις οὗτ' ἂν αὐτὸς τῷ σαυτοῦ λαβεῖν τὴν ἐκείνου. Perturbatus est verborum ordo et locus constituendus est in hunc modum: καὶ ΟΥΤ' ἂν τῷ υἱεῖ αὐτοῦ δοῦναι θυγατέρα ἐθέλοις ΟΥΤ' ἂν αὐτὸς τῷ σαυτοῦ λαβεῖν τὴν ἐκείνου. Sic enim oppositionis ratio constat οὗτ' ἂν δοῦναι — οὗτ' ἂν λαβεῖν. Si τῷ υἱεῖ αὐτοῦ utrique particulæ οὔτε praerponitur, necesse est dativum utrique verbo sequenti respondere.

Saepe vidi iustam et necessariam verborum seriem in *Gorgia* a scribis perturbatam, cuius rei nonnulla exempla infra proferam.

Pag. 513. β. ὅστις οὖν σε τούτοις ὁμοιότατον ἀπεργάσεται οὗτός σε ποιήσει ὡς ἐπιθυμεῖς [πολιτικός] εἶναι πολιτικὸν καὶ ῥητορικόν. Importunum et molestum πολιτικός resecandum esse censeo. Sine ulla ratione repetitum est et sic καὶ ῥητοικός additum oportuit.

Pag. 513. c. ἀλλ' ἐὰν πολλάκις ἴσῃ καὶ βέλτιον ταῦτ' αὐτὰ ταῦτα διασκοπώμεθα πεισθήσει. Iam habes exemplum vocabuli praeter loci sententiam transpositi, nam corrigendum: ἀλλ' ἴσῃ ἐὰν πολλάκις καὶ βέλτιον — διασκοπώμεθα πεισθήσει.

Pag. 513. c. οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι τρόπον δοκεῖς εὖ λέγειν, ὦ Σώκρατες, πέπονθα δὲ τὸ τῶν πολλῶν πάθος· οὐ γὰρ σοι πείθονται. Descripsit hunc locum Aristides Tom. II. pag. 158. et servavit veram scripturam hanc: ΟΥ ΜΕΝ Οὐκ οἶδ' ὄντινά μοι τρόπον δοκεῖς εὖ λέγειν. In vulgatis nescio quo modo σὺ μὲν interciderit. Commode nunc inter se opposita sunt; σὺ ΜΕΝ — πέπονθα ΔΕ κτέ.

Pag. 513. ε. ἄρ' οὖν οὕτως ἐπιχειρητέον ἡμῖν ἐστὶ τῇ πόλει καὶ τοῖς πολίταις [θεραπεύειν] ὡς βελτίστους αὐτοὺς τοὺς πολίτας ποιῶντας. Insititium est θεραπεύειν, quod nullo modo reliquis verbis aptari potest, namque τὴν πόλιν θεραπεύειν Graecum est, non τῇ πόλει. Non intellexit homo quid esset ἐπιχειρεῖν τῇ πόλει. Satis tamen apparebat ex vicinis, quae illis respondendae pag. 514. c. οὕτω δὲ ἀνόητον ἦν δήπου ἐπιχειρεῖν τοῖς δημοσίοις ἔργοις, et sic saepe τῷ λόγῳ, τῷ ἔργῳ ἐπιχειρεῖν dicitur.

Non est ovum ovo similius quam hoc mendum est alteri

mendo, quod e libris *de Rep.* perita manu Madvigius sustulit. In libris est III. pag. 416. A. ὥς ὑπ' ἀκλασίας — αὐτοὺς τοὺς κῆρας ἐπιχειρεῖν τοῖς πρῶταῖς [κακουργεῖν]. Rectissime κακουργεῖν expungi iussit Madvigius in *Adv. Crit.* pag. 419. „additum ad aliquid, qui non attenderet quid h. l. esset ἐπιχειρεῖν”.

Quam sit haec vetus interpolatio in *Gorgiae* loco apparet ex Aristide Tom. II. pag. 158: ἄρ' οὖν, Φησὶν, οὕτως ἐπιχειρητέον ἡμῖν ἐστὶ τῇ πόλει καὶ ταῖς καλίσταις ΘΕΡΑΠΕΥΕΙΝ ὡς βελτίστους αὐτοὺς τοὺς καλίστας ποιούντας.

Pag. 514. B. ἴδει ἂν ἡμᾶς σκέπασθαι ἡμᾶς καὶ ἐξετάσαι πρῶτον μὲν εἰ ἐπιστάμεθα τὴν τέχνην [ἢ οὐκ ἐπιστάμεθα] τὴν οἰκοδομικὴν. Estne insulsius et apertius emblemata quam hoc est? τὴν τέχνην τὴν οἰκοδομικὴν uno tenore continuanda sunt: et πότερον — ἢ dicebant non εἰ — ἢ. Quis aliter in tali re dixit umquam quam: ἐξετάσαι εἰ ἐπιστάμεθα? et quis non sentit vitium in verbis ἐξετάσαι εἰ οὐκ ἐπιστάμεθα?

Pag. 515. B. τὸ μὲν πρῶτον ἡδοκίμει Περικλῆς καὶ οὐδεμίαν αἰσχρὰν δίκην κατεψηφίσαντο αὐτοῦ Ἀθηναῖοι ἡνίκα χεῖρους ἦσαν· ἐπειδὴ δὲ καλοὶ καγαθοὶ ἐγεγόνεσαν ὑπ' αὐτοῦ [ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου τοῦ Περικλέους] κλοπὴν αὐτοῦ κατεψηφίσαντο, ὀλίγου δὲ καὶ θανάτου ἐτίμησαν [δῆλον ὅτι ὡς πονηροῦ ἔντος]. Acute perspexit Editor et luculenter demonstravit spuria esse ultima δῆλον — ὅντος. Praeterea τοῦ Περικλέους deleri iussit et ἐπὶ τέλει reponi pro ἐπὶ τελευτῇ. Non vidit pannum esse a mala manu assutum ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου τοῦ Περικλέους.

Quanto facetius et consilio suo accommodatius Plato inter se opposuit τὸ ΜΕΝ πρῶτον et ἐπειδὴ ΔΕ καλοὶ καγαθοὶ ἐγεγόνεσαν ὑπ' αὐτοῦ. Quam fatuum est his addere id sub exitum vitae *Periclis* usu venisse.

Neque tamen heri aut nudius tertius inficetum hoc additamentum in Platonis orationem irrepsit. Audi Aristidem II pag. 319. ἐπειδὴ καὶ ἔφησθε ὅτι ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου τοῦ Περικλέους κατέγνωσαν κλοπὴν· et pag. 326. καὶ μὴν καὶ ὁ Σωκράτης ἐν γῆρα φαίνεται τὴν γραφὴν τῆς ἀσεβείας αἰοῦς καὶ οὐ μόνον ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου ἀλλὰ καὶ ταύτης αὐτῆς τυχὼν τῆς τελευτῆς. θανάτου γὰρ ἐτίμησαν αὐτῷ. Vides verba ἐπὶ τελευτῇ τοῦ βίου

τοῦ Περικλέους ab Aristide in suo *Gorgiae* Codice esse lecta. Ἀλλὰ τί τοῦτο; Longe maxima pars mendorum et emblematum diu ante Aristidis aetatem Codices Platonis commaculabat.

Ex quo Plato excessit e vita et libri Platonici perpetua serie alii ex aliis propagati sunt ad nostram memoriam, praeterierunt anni plus quam bis mille ducenti. Satis enim constat Platonem obiisse diem anno 347. a. Chr. Plus damni et vitiorum Platoni importarunt *quinque* priora saecula quam *quindecim* sequentia, ex quo Dialogi Platonis emendari et in integrum restitui coepti sunt. Est operae pretium id quod nunc pono tantum idoneis argumentis et certis indiciis ita demonstrare et confirmare ut in controversiam vocari posthac non possit. Faciam id sedulo et de industria σὺν θεῷ propediem. Nunc unum tantum exemplum ponam et vetustissimi additamenti et inveterati erroris scribarum incuria commissi. Locus est in libro I. *de Rep.* pag. 341. c. ubi Thrasymachus iracunde ita dicit: πρὸς ταῦτα κακούργει καὶ συκοφάντει, εἴ τι δύνασθαι. cui Socrates: οἶει γὰρ ἂν με οὕτω μανῆναι ὥς ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν λέοντα [καὶ συκοφαντεῖν Θρασύμαχον]; Primus omnium Editor fraudem sensit ac deprehendit. Periit verborum lepor et venustas ac vis dicti, ubi otiosa explicatio adscribitur: τὸ τὸν Θρασύμαχον συκοφαντεῖν ταῦτόν ἐστι τῷ λέοντι ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν, quae sententia multo melius et salsius resecto emblemate in Platonis verbis continetur. Nempe, ut in proverbii fieri solet, τὸ τὸν Θρασύμαχον συκοφαντεῖν dicitur esse λέοντα ξυρεῖν, et facile admonitus agnosces fatuum esse ita dicere: τὸ τὸν Θρασύμαχον συκοφαντεῖν ταῦτόν ἐστι τῷ λέοντι ξυρεῖν ἐπιχειρεῖν καὶ Θρασύμαχον συκοφαντεῖν. Compose nunc mihi cum his locum Aristidis Tom. II. pag. 192. ὥσθ' ὅρα μὴ λέοντα ξυρεῖν ἐπιχειρῶμεν οὐ Θρασύμαχον συκοφαντεῖν ἐπιχειροῦντες ἀλλὰ κωμῳδεῖν Περικλέα. Est igitur vetustum emblemata, sed emblemata. Proferam nunc pervetus scribendi vitium in *Gorgia* pag. 524. A. Μίνω δὲ πρεσβεῖα δώσω ἐπιδιακρίνειν ἔαν ἢ ἀπόρρητόν τι τῷ ἐτέρῳ. Plutarchus in *Consolat. ad Apollon.* pag. 121. κ. hunc locum describens legebat: ἔαν ἀπόρρητόν τι ἢ τῷ ἐτέρῳ. Nil dissentiunt Codices sed omnes fideliter conspirant. In uno tantum apparet manus Platonis: ἔαν ἀπορῆτόν τι τῷ ἐτέρῳ, quae eximia lectio non per scribarum manus propagata est sed ab acuto et ingenioso lectore

feliciter reperta, cuius nomen quod fuerit semper ignorabitur, sed quisquis est de Platone et de Platonis lectoribus optime est meritus.

Indicabo et alium Platonis locum, qui quum per plurima saecula cum vitio ambulasset, ab incerto correctore certa emendatione sanatus est, in *Phaedone* pag. 69. B. εἰ δὲ ὁρθῶς προϋβυμήθην καὶ τι ἠνύσαμεν ἐκεῖσε ἐλθόντες τὸ σαφὲς εἰσδέμεθα. Omnes libri et Clemens Al. exhibent ἠνύσαμεν, sed in Codice Augustano corrector nescio quis verum reperit ἠνυσάμεν, quod perinde certum est atque in Aristophanis *Pluto* vs. 196.

καὶν ταῦτ' ἀνύσηται τετταράκοντα βούλεται.

pro ἀνύση restitutum a Dawesio *Miscell. Crit.* pag. 206.

In Theologorum gratiam indicabo locum ex Marci *Evangelio* ubi idem verbum ἀπορεῖν scribarum negligentia amissum loci sententiam plane pervertit VI. 20. καὶ ἀκούσας αὐτοῦ (ὁ Ἡρώδης τοῦ Ἰωάννου) πολλὰ ἔποιε καὶ ἡδέως ἤκουεν αὐτοῦ. Memini me audire disertum virum copiose et facunde quam multa Herodes fecerit enarrantem, sed non multum me illa movebant quia recordabar commode ipsam Marci manum in Vaticano Codice servatam esse hanc: πολλὰ ἠπορεῖ καὶ ἡδέως ἤκουεν αὐτοῦ. Herodes Iohanni πολλὰς ἀπορίας (id est multa in quibus ipse haereret et ambigeret) proponebat solvendas, solventemque lubenter audiebat.

Itaque ut apud Platonem olim ante Plutarchi aetatem ἀπορητὸν τι in ἀπόρρητόν τι depravatum est, sic apud Marcum πολλὰ ἠπόρει in πολλὰ ἐποίησιν abiit, et utrobique de sententia loci erat actum.

Mendose legitur pag. 516. B. οὐ δοκεῖ σοι κακὸς εἶναι ἐπιμελητὴς ὁ σισοῦν ὁ τουοῦν ζῶν ὃς ἂν παραλαβὼν ἡμερώτερα ἀποδείξῃ ἀγριώτερα [ἢ παρέλαβε]. Manifesto vitiosa haec oratio est: duobus enim modis recte et ordine dicitur, aut ὃς ἂν ἀποδείξῃ ἀγριώτερα ἢ παρέλαβεν (ἢ οἷα παρέλαβεν), vel ὃς ἂν παραλαβὼν ἡμερώτερα ἀποδείξῃ ἀγριώτερα, idque verum arbitror.

Post pauca pag. 516. C. ἀλλὰ μὴν ἀγριωτέρους γ' αὐτοὺς ἀπέφηνεν ἢ οἷους παρέλαβε καὶ ταῦτ' εἰς [αὐτόν] ὃν ἤκεις ἂν ἰβούλετο. Prorsus assentior illi qui αὐτόν insiticiū esse iudi-

cavit. Iocose enim dicitur et more Platonis: *ιδίῃ ἐν αὐτῷ ἐν ἑαυτῷ* pro *ιδίῃ ἐν ἑαυτῷ*. Quis mirabitur ad lepidum dictum καὶ ταῦτ' εἰς ὃν ἦκας' ἂν ἐβούλετο, illepidum hominem ex eo genere quod probe novimus annotasse εἰς ὃν: εἰς ἑαυτόν. Quam sit vetus interpolatio ostendit Aristides Tom. II. pag. 367. Φησὶν ὡς Περικλῆς παραλαβὼν Ἀθηναίους ἡμερωτέρους ἀγριωτέρους καὶ χαλεπωτέρους ἀπέδειξε καὶ ταῦτα εἰς ΑΤΤΟΝ ὃν ἦκας ἐβούλετο.

Pag. 517. Α. ἀλλὰ μέντοι πολλοῦ γε δεῖ, ὦ Σώκρατες, μήποτε τις τῶν νῦν ἔργα τοιαῦτ' ἐργάσῃται οἷα τούτων ὅς βούλει εἰργασταί. Excidit aliquid in hunc modum explendum: ΚΑΙ ΟΤ' μήποτε τις — ἔργα τοιαῦτ' ἐργάσεται. Futuri temporis significationem requiri perspicuum est, itaque οὐ μὴ ἐργάσεται necessarium esse vides.

Pag. 517. Β. παντὶ τῷ μὴ εἰδότει ὅτι ἔστι τις παρὰ ταύτας ἀπάσας τέχνη [γυμνασική τε καὶ ἰατρική], ἣ δὴ τῷ ὄντι ἐστὶ σώματος θεραπεία. Ex margine irrepsit γυμνασική τε καὶ ἰατρική, quae in sqq. demum recte ac suo loco nominantur, nempe in hisce pag. 518. Α. — τὰς δ' ἄλλας πάσας ταύτας ἀγνοεῖν· διὸ δὴ καὶ ταύτας μὲν δουλοπρεπεῖς τε καὶ διακονικὰς καὶ ἀνελευθέρους εἶναι περὶ σώματος πραγματεῖαν [τὰς ἄλλας τέχνας]· τὴν δὲ γυμνασικὴν καὶ ἰατρικὴν κατὰ τὸ δίκαιον δεσποίνας εἶναι τούτων. Quid est ταύτας in verbis: διὸ δὴ καὶ ΤΑΤΤΑC? nempe τὰς ἄλλας τέχνας, quod continuo praecedat. Ergo τὰς ἄλλας τέχνας in vicinia inficere ac stulte repetitum est et inducendum. Deinde τὴν γυμνασικὴν καὶ ἰατρικὴν quot artes esse putas *duas* an *unam*? Unam sine controversia, nam si duae fuissent, neque paullo ante scripsisset ἔστι τις τέχνη ἣ τῷ ὄντι ἐστὶ σώματος θεραπεία, neque *uno* articulo esset usus sed *duobus* ΤΗΝ γυμνασικὴν καὶ ΤΗΝ ἰατρικὴν, et diserte Socrates ab initio dixerat pag. 464. Β. unam et eandem hanc esse artem quamquam uno nomine dici non posset. Si est autem ars *una* consequitur scribendum esse: τὴν δὲ γυμνασικὴν καὶ ἰατρικὴν κατὰ τὸ δίκαιον δεσποίνΑΝ εἶναι τούτων, non δεσποίνΑC. Quanto melius sic dicitur *una* ars reliquarum omnium *domina* esse et regina, et quem-

admodum nemo *duos* dominos habere posse dicitur, sic ne *domίνας* quidem duas.

Sed aliud mendum adhuc latet in verbis: ταύτας μὲν δουλο-
πρεπείς — εἶναι περὶ σώματος πραγματείαν. Quae tandem,
quaeso, haec est σώματος πραγματεία? Nempe corpus *ipsum* in
hac disputatione οὐδὲν πραγματεύεται, sed ἡτοι θεραπεύεται ἢ
κολακεύεται. Elicies veram lectionem ex pag. 501. B. ταῦτ'
οὖν πρῶτον σκόπει εἰ δοκεῖ σοι ἰκανῶς λέγεσθαι καὶ εἶναι καὶ περὶ
ψυχῆΝ τοιαῦται ἄλλαι πραγματεῖαι. Itaque et nunc Plato
scripserat: διὸ δὴ καὶ ταύτας μὲν δουλοπρεπεῖς τε καὶ διακονικὰς
καὶ ἀνελευθέρους εἶναι περὶ σῶΜΑ πραγματεῖΑC, quo semel re-
perto emblemata τὰς ἄλλας τέχνας apertissime arguitur. De
eadem re utitur verbis iisdem pag. 517. D. διττὴ αὕτη τις ἡ
πραγματεία ἐστὶ καὶ περὶ τὸ σῶμα καὶ περὶ τὴν ψυχὴν.

In iis, quae continuo sequuntur, pag. 518. A, inest molesta
quaedam διττογραφία. Editur: ταῦτ' οὖν ταῦθ' ὅτι ἐστὶ καὶ περὶ
ψυχὴν τοτὲ μὲν μοι δοκεῖς μανθάνειν [δ, τι λέγω] καὶ ὁμολογεῖς
ὡς εἰδῶς δ, τι ἐγὼ λέγω· ἡκεῖς δ' ὕστερον κτέ. Sed δ, τι λέγω
suspensum est et vexat nobis aures. Suspicio ad verba εἰδῶς
δ, τι ἐγὼ λέγω adscriptam olim fuisse in margine variam lec-
tionem δ, τι λέγω, eamque potiore ac veram esse arbitror;
quid enim pronomine ἐγὼ nunc opus? Deinde ita uti fit δ, τι
λέγω in alienam sedem se insinuavit.

Fugit Editorum aciem perquam fatuum additamentum vel po-
tius scholion ex ora libri in textum oscitanter receptum pag.
518. B. ὥσπερ ἂν εἰ περὶ τὰ γυμνασικὰ ἐμοῦ ἐρωτῶντος οἵτινες
ἀγαθοὶ γέγονασιν ἢ εἰς τὰ σωμάτων θεραπευταί, ἔλεγές μοι πάνυ
σπουδάζων Θεαρίων ὁ ἀρτοκόπος καὶ Μίθαικος ὁ τὴν ὀψοποιῶσαν
συγγεγραφὼς τὴν Σικελικὴν καὶ Σάραμβος ὁ κάπηλος [ὅτι οὗτοι
θαυμάσιοι γέγονασιν σωμάτων θεραπευταί] ὁ μὲν ἄρτους θαυμαστὰς
παρασκευάζων, ὁ δ' ὄψον, ὁ δ' οἶνον.] Olim in ora Codicis lege-
batur hoc scholion: Cη (σημειῶσαι) ὅτι οὗτοι θαυμάσιοι γέγονασιν
σωμάτων θεραπευταί, quod nunc absurdissime verbis Platonis
immixtum pessumdedit omnia. Resecto igitur emblemate scri-
bendum: ἔλεγές μοι πάνυ σπουδάζων ὅτι· Θεαρίων ὁ ἀρτοκόπος

— καὶ Σάραμβος ὁ κάπηλος ὁ μὲν ἄρτους θαυμαστὸς παρασκευάζων κτῆ.

Male habitus est locus pag. 518. D. qui me diu exercuit. Tandem mihi videor reperisse quo pacto ex hisce molestiis nos expedire possimus. Describam locum ut mihi scribendum et constituendum esse persuasi. οἱ δ' αὖ δι' ἀπειρίαν οὐ τοὺς ἐσιῶντας αἰτιάσονται τῶν νόσων αἰτίους εἶναι — ἀλλ' οἱ ἂν αὐτοῖς τύχῳσι τότε παρόντες — τοὺτους αἰτιάσονται καὶ ψέξουσιν καὶ κακὸν τι ποιήσουσιν, ἂν οἱοί τ' ᾖσιν, τοὺς δὲ προτέρους ἐκείνους καὶ αἰτίους τῶν κακῶν ἐγκωμιάζουσι καὶ φασὶ μεγάλην τὴν πόλιν πεποιηκέναι αὐτούς, ὅτι δ' οἶδεῖ καὶ ὕπουλός ἐστι δι' ἐκείνους [τοὺς παλαιούς] οὐκ αἰσθάνονται. καὶ σὺ νῦν, ὦ Καλλίκλεις, ὁμοιότατον τούτοις ἐργάζει· ἐγκωμιάζεις ἀνθρώπους οἱ τούτους εἰσιάκασιν εὐωχοῦντες ὧν ἐπεθύμουν· ἄνευ γὰρ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης λιμένων καὶ νεωρίων καὶ τειχῶν καὶ φόρων καὶ τοιούτων φλυαριῶν ἐμπεπλήκασιν τὴν πόλιν. Reposui ἐγκωμιάζουσι pro ἐγκωμιάουσι, tum verba: καὶ σὺ νῦν, ὦ Καλλίκλεις, — εὐωχοῦντες ὧν ἐπεθύμουν, loco suo mota in veterem et veram sedem suam reduxi. Collocata sunt in libris post τοὺς δὲ προτέρους ἐκείνους καὶ αἰτίους τῶν κακῶν ἐγκωμιάουσιν, quum post οὐκ αἰσθάνονται collocari debuissent. Omissa haec scribae incuria corrector aliquis (διορθωτής) in margine apposuit, unde quum iterum liber describeretur recepta sunt illa quidem in textum sed loco alieno. Sexcenties in libris vetustis sic erratum esse vidi. Supplementis in margine additis adscribi solet in poeta *εἶχος* vel *εἶχοι*, in caeteris *κείμενον* id est. *textus*. Quam facile ista deflectant de via nihil attinet dicere et exemplorum plena sunt omnia. Cur taceant Interpretes, et quo pacto Editori nihil suboluerit nequeo satis mirari. Audias modo: καὶ σὺ νῦν, ὦ Καλλίκλεις, ὁμοιότατον τούτῳ (alii τούτοις) ἐργάζει· ἐγκωμιάζεις ἀνθρώπους οἱ τούτους εἰσιάκασιν εὐωχοῦντες ὧν ἐπεθύμουν ΚΑΙ ΦΑCΙ μεγάλην τὴν πόλιν πεποιηκέναι αὐτούς· ὅτι δ' οἶδεῖ — οὐκ αἰσθάνονται. An ullo pacto fieri posse putas ut οἱ εἰσιάκασιν καὶ φασὶ non de *iisdem* sit accipiendum? Nihil est ea sententia absurdius, fateor, sed verba sic concepta aliam interpretationem nullam admittunt. Sed transpositio, ut vides, omnem difficultatem ac molestiam removet.

Pag. 519. A. ἄνευ γὰρ σωφροσύνης καὶ δικαιοσύνης λιμένων καὶ νεωρίων καὶ τειχῶν καὶ φόρων καὶ [τοιούτων] Φλυαριῶν ἐμπεπλήκασιν τὴν πόλιν. Fert natura rei et constans Atticorum consuetudo ut τοιούτων omittatur. Addebant in fine καὶ λῆρος sive καὶ Φλυαρίαι ut praecedentia quoque fastidiose et contemptim suo iudicio nugae esse ac nullius pretii significarent. Demosthenes pag. 36, 18. τὰς ἐπάλξεις ἃς κοιῶμεν καὶ τὰς ὁδοὺς ἃς κατασκευάζομεν καὶ κρήνας καὶ λήρους, quae imitatus Pseudo-Demosthenes pag. 175, 10 dixit: ὁδοὺς κατασκευάζουσα καὶ κρήνας καὶ κοιῶματα καὶ λήρους. Et sic Plato ipse in *Gorgia* pag. 490. c. σιτία λέγεις καὶ ποτὰ καὶ ἰατροὺς καὶ Φλυαρίας. Vestigium verae scripturae duobus locis servatum est apud Aristidem II. pag. 267. οὐκ ἄνευ δικαιοσύνης οὐδὲ σωφροσύνης ἐπέπλησαν τὴν πόλιν συμμάχων καὶ φόρων καὶ Φλυαριῶν, ὡς σὺ φῆς. et pag. 360. οὐ γὰρ περὶ ἐκείνου ἐμελλεν — ὡς ἄνευ τάξεως καὶ κοσμιότητος τὴν πόλιν φόρων καὶ Φλυαριῶν ἐνέπλησεν ὄνειδιέν. Vides Aristidem in suo Platonis libro legisse: καὶ φόρων καὶ Φλυαριῶν, non καὶ τοιούτων Φλυαριῶν.

Pag. 519. B. ὅταν καὶ τάρχαῖα προσπολλύωσι πρὸς οἷς ἑκτῆσαντο.] Perit necessaria ad sententiam praepositio et vana est oppositionis species in τάρχαῖα et πρὸς οἷς ἑκτῆσαντο. Emendandum πρὸς οἷς ἑπιεκτῆσαντο. ἑπιεκτᾶσθαι est quod hodie appellatur *annectere* (annexare), nova acquirere et pristinis opibus vel pristino imperio adicere, ut in Periclis consilio apud Thucydidem I. 144 (compar. II. 65.) ἦν ἐθέλητε ἀρχὴν μὴ ἑπιεκτᾶσθαι ἅμα πολεμοῦντες, et apud eundem IV. 61. τὰ μὴ προσήκοντα ἐπικτωμένους μᾶλλον ἢ τὰ ἐτοῖμα βλάπτοντας, ubi τὰ ἐτοῖμα idem est atque τὰ ὑπάρχοντα, τάρχαῖα. Et diserte eadem haec inter se opponuntur in Xenophontis *Agesilao* I. 36. (οὐκ ἂν δέξαιτο) τοὺς ἐπικτήτους ἀντὶ τῶν ἀρχαίων φίλων. In re privata eodem verbo Plato usus est *de Rep.* pag. 330. A. πότερον ὦν κέκτησθαι τὰ πλεῖω παρέλαβες ἢ ἑπιεκτῆσω, qui locus optime arguit vitium in verbis: ὅταν τάρχαῖα προσπολλύωσι πρὸς οἷς ἑκτῆσαντο.

Pag. 519. C. ἀδικοῦσι σφᾶς τοὺς τε μισθοὺς ἀποστεροῦντες καὶ ἄλλην χάριν οὐκ ἀποδιδόντες εὐ παθόντες ὑπ' αὐτῶν. ΚΑΙ ΤΟΤΟΥΤΟ

τοῦ λόγου τί ἂν ἀλογώτερον εἴη πρᾶγμα;] Correxeram: καί/ΤΟΙ
τούτου — τί ἂν ἀλογώτερον εἴη; In Aristophanis *Pluto* vs. 498.
Codices exhibent:

καίτοι τούτου τοῖς ἀνθρώποις τίς ἂν ἐξεύροι ποτ' ἄμεινον;

B. οὐδεῖς. ἐγὼ σοι τούτου μάρτυς.

Editores satis habent immane metri vitium tollere scribendo:
οὐδέν. Poëta dederat τί ἂν ἐξεύροι TIC ἄμεινον; nunc demum
recte respondetur: οὐδέν. Sed apud Platonem actum egi. Olim
Heindorfius, optimus Platonis interpres egregie Graece sciens
et sana mente praeditus, correxerat: καί/ΤΟΙ τούτου et plane
gemellum locum apposuit ex libris *de Legibus* pag. 656. A.
καί/ΤΟΙ τοῦ τοιούτου τί μεῖζον ἀγαθὸν καὶ κακὸν φαῖμεν ἂν ἡμῖν
γίγνεσθαι;

Pag. 519. B. νῦν γοῦν συχνούς Τείνω τῶν λόγων ἐπειδὴ μοι
οὐκ ἐθέλεις ἀποκρίνεσθαι.] Desideratur praepositio: *longam orati-*
onem habere, multa verba facere, copiose dicere, μηκύνειν τὸν λό-
γον, dicitur ἐκτείνειν, κατατείνειν, ἀποτείνειν συχνὸν λόγον, non
τείνειν. Itaque συχνούς ἈΠΟτείνω τῶν λόγων reponendum, ut
recte legitur pag. 465. F. συχνὸν λόγον ἈΠΟτέτακα, et ἀπό-
τεινε καὶ σὺ λόγον, ad quem locum Editor rectissime emendavit
verba Platonis in *Sophist.* pag. 217. D. αἰδώς μ' ἔχει — μὴ
κατὰ σμικρὸν ἔπος πρὸς ἔπος ποιῆσθαι τὴν συνουσίαν ἀλλ' ἐκτεί-
νῃντα [ἀπομηκύνειν] λόγον συχνὸν κατ' ἐμαυτόν. Expuncto ἀπο-
μηκύνειν rescripsit ἐκτείνοντα, optime utrumque.

Pag. 520. A. ταυτόν, ὃ μακάριε, ἐπὶ σοφιστῆς καὶ ῥήτωρ. — σὺ
δὲ δι' ἄγνοίαν τὸ μὲν πάγκαλόν τι οἶε εἶναι [τὴν ῥητορικὴν], τοῦ
δὲ καταφρονεῖς. Puerorum causa addidit nescio quis τὴν ῥη-
τορικὴν.

Pag. 520. D. οὐκοῦν εἴ τις αὐτὸ τοῦτ' ἀφαιρεῖ [τὴν ἀδικίαν]
οὐδὲν δεῖνόν αὐτῷ μήποτε ἀδικηθῆ ἀλλὰ μόνῳ ἀσφαλὲς ταύτην
τὴν εὐεργεσίαν προέσθαι εἴπερ τῷ ὄντι δύναίτο [τις] ἀγαθοὺς ποιεῖν.]
Inepte abundat τὴν ἀδικίαν post αὐτὸ τοῦτο: quasi quis oblivisci
potuisset. Peius etiam abundat τις. De uno et eodem haec
dicuntur μόνῳ ἀσφαλὲς εἴπερ δύναίτο. Nunc sententia est gene-

ταῖς ἐπεὶ δόξασι TIC ἀγαθούς ποιῶ ἢ ἐστὶ αἴτις διδασκῶν εἴη
ἢ ἀσκητή praeter Platonis consilium ac mentem.

Similis locus est pag. 457. B. ἀλλ' οὐδὲν τι μᾶλλον τούτῳ
ἔσκεν δὲ τῶς ἰατροῖς τῷ δόξῃ ἀφαιρῆσθαι, ἵτι δόξαν' ἂν τούτῳ
πιστῆται.

Pag. 520. B. αἰσχρὸν νομίζεται μὴ ζῆσαι τοιζούεσθαι εἰς
μὴ τις ἀργύρου διδῶ. Unice verum et prorsus necessarium est
συμβουλεύεσθαι. Clamat loci sententia, ostendit εἰς μὴ διδῶ,
quod idem est atque εἰ μὴ δώσει. Praeterea quis novis exemplis
docendus est talia confundi ubique locorum?

Pag. 521. D. οὐδεὶς γὰρ ἂν χρηστὸς ΜΗ ἀδικεῖντ' ἀνθρώπων
ἐπαγάγει. Plato, credo, scripserat, ut cives sui solebant,
ΜΗΔΕΝ ἀδικεῖντ' ἀνθρώπων, quemadmodum Menander:

τὸ μηδὲν ἀδικεῖν καὶ καλοῦς ἡμᾶς ποιῶ.

et quis non in Attica sic loquitur?

Pag. 521. D. καὶ οὐκ ἐθέλων ποιῶν ἃ οὐ παραινῆς τὰ κομψὰ
ταῦτα οὐχ ἔξω ὧ, τι λέγω ἐν τῷ δικαστηρίῳ. Ingrata admodum
et intolerabilis est pronominiis ἃ traiectio. Poterant abesse verba
ἃ οὐ παραινῆς: si genuina sunt scribendum arbitror: τὰ κομψὰ
ταῦτα ἃ οὐ παραινῆς.

Non est in toto Dialogo iocus salsior et idem mordacior quam
pag. 521. B. sq. ubi comparatio instituitur inter medicum, qui
accusante coquo causam dicit apud pueros, et Socratem apud
iudices de populo pro capite suo dicentem. Sed facetissimus
locus duplici emblemate commaculatus pristinum nitorem ac
venustatem amisit. Coquus ad pueros in consilio sedentes sic
verba facit: ὦ παῖδες, πολλὰ ὑμᾶς καὶ κακὰ ὄν' εἶργασαι ἀνὴρ
[καὶ αὐτοὺς καὶ τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει] τέμνων τε καὶ
κάνων καὶ ἰσχυαίνων καὶ πνίγων [ἀπορεῖν ποιεῖ] πικρότατα πόματα
διδούς καὶ πεινῆν καὶ διψῆν ἀναγκάζων. Conabor paucis fraudem
patefacere. Quae est haec διαφθορά quam dicit coquus? πῶς
λέγει τὸν ἱατρὸν τοὺς νεωτάτους τῶν παίδων διαφθείρειν? Nempe
τέμνοντά τε καὶ κάνοντα καὶ ἰσχυαίνοντα, nonne? Quae igitur
ratio est quum omnes pueros ita vexaverit ut dicatur τοὺς νεω.

τάτους tantum τῶν παιδων sic διαφθείρειν? Nulla omnino excogitari poterit, quum sit omnino nulla. Deinde quae est illa partitio: καὶ ΑΥΤΟΤΕ καὶ τοὺς νεωτάτους ὑμῶν διαφθείρει? Quis excipitur? Nemó hercle. Praeterea quid sibi vult in tali re ἀπορεῖν ποιεῖ? Num quis qui amarissima medicamenta bibit et fame enectus est et siti ἀπορεῖν a sano homine dici potest? Unde autem, dixeris, inepta haec additamenta huc irrepserunt? Nempe ex iis quae statim post a Socratis accusatore dicuntur: εἰάν τις με ἢ τοὺς νεωτέρους Φῆ διαφθείρειν ἀπορεῖν ποιοῦντα ἢ τοὺς πρεσβυτέρους κακηγορεῖν λέγοντα πικροὺς λόγους. Opinatus est aliquis quae in Socratem dicerentur eadem in hac faceta comparatione in medicum dici debuisset: et διαφθείρειν ἐτ' ἀπορεῖν ποιεῖν: itaque dum vult augere iocum ἀπειροκάλως corrumpit omnia. Ex coqui persona ad pueros haec tantum salse dici poterant: ὦ παῖδες, πολλὰ ὑμᾶς καὶ κακὰ ὄδ' εἴργασαι ἀνὴρ τέμνων τε καὶ κᾶων καὶ ἰσχυαίνων καὶ πνίγων πικρότατά ΤΕ πάματα διδούς καὶ πεινῆν καὶ διψῆν ἀναγκάζων. Duo ultima participia διδούς et ἀναγκάζων ex πνίγων suspensa sunt: πνίγει γὰρ ὑμᾶς πικρότατά ΤΕ πάματα διδούς κτέ.

Pag. 522. A. Editor scribit: εἰ εἴποι τὴν ἀλήθειαν — πόσον οἶει ἂν ἀναβοῆσαι τοὺς τοιούτους δικασάς; οὐ μέγα; — Ἰσως οἶσθαι γε χρή. Non est Graeca compositio πόσον οἶει ἂν ἀναβοῆσαι; sed πόσον ἂν οἶει. Interrogativa τίς, τί, πῶς, πόθεν, πόσος, ποῖος cett. voculam ἂν attrahunt ad sese, τίς ἂν, τί ἂν, πῶς ἂν, πόσον ἂν, et sim. Praeterea in huiuscemodi interrogatione πῶς δοκεῖς, πόσον δοκεῖς, πόσον ἂν οἶει, responsioni locus nullus est: nam si quis ita dicit πῶς δοκεῖς καθύβρισεν; nihil ex altero quaerit, sed quod sentit ipse animose dicit. Quamobrem οὐ μέγα; inepte abundat et delendum est. Tum recte Editor expuncto Ἰσως retinet οἶσθαι γε χρή, ut est apud Platonem sexcenties. Mirum est quo pacto irrepserit, sed retineri non posse perspicuum est.

Pag. 522. B. οὔτε τᾶλθές ἔξω εἰπεῖν ὅτι Δικαίως πάντα ταῦτ' ἐγὼ λέγω καὶ πράττω τὸ ὑμέτερον δὴ τοῦτο, ὃ ἄνδρες δικασαί. — οὔτ' ἄλλο οὐδέν. Quoties hunc locum relego pro πράττω requiro participium πράττων, id est ταῦτα πάντ' ἐγὼ λέγω

δικαίως καὶ ὑμῖν συμφερόντως sive ὅταν ταῦτα λέγω δικαίως τε ποιῶ καὶ τὸ ὑμέτερον συμφέρον ζητῶ. Omnis enim Socratis opera et ἡ ὑπηρεσία τῷ θεῷ in *dicendo* cernitur, non in *agendo*. Omnia haec, inquit, et iure dico et commodis vestris *consulens*.

Sequitur pag. 522. D. αὕτη γὰρ τις βοήθεια ἑαυτῷ πολλάκις ἡμῖν ὁμολόγηται κρατίστη εἶναι. Summo iure offendit Madvigius in αὕτη τις βοήθεια, itaque ΤΟΙαύτη τις reponerat in *Adv. Crit.* pag. 412. Sed certum ac definitum hoc erat auxilii sibi ferendi genus ex superioribus verbis, quamobrem ita scripserim: αὕτη γὰρ Ἡ βοήθεια ἑαυτῷ id est: τὸ γὰρ ΟΥΤΩC ἑαυτῷ βοηθεῖν δύνασθαι.

Pag. 522. D. μήτε περὶ ἀνθρώπους μήτε περὶ θεοὺς ἄδικον μηδὲν μὴτ' εἰρηκῶς μὴτ' ἐργασμένος. Duo verba prorsus necessaria desiderantur et scribarum incuria perierunt, nempe ἄδικον μηδὲν ΜΗΔ' ἈΝΟCΙΟΝ. Nemo potest τοὺς θεοὺς ἄδικεῖν, sed ἀσεβεῖν περὶ τοὺς θεοὺς, neque in talibus quisquam Veterum peccare potuit. Quid tritius quam δίκαιος μὲν περὶ τοὺς ἀνθρώπους, ὅσιος δὲ περὶ τοὺς θεοὺς, et contra ἄδικός τε καὶ ἀνόσιος. Exemplorum plena sunt omnia: unum tantum ex hoc ipso Dialogo proferre satis esto pag. 507. A. περὶ μὲν ἀνθρώπους τὰ προσήκοντα πράττων δίκαι' ἂν πράττοι, περὶ δὲ θεοὺς ὅσια.

Pag. 523. C. κάπειδαν ἡ κρίσις ἢ ἔρχονται αὐτοῖς πολλοὶ [μάρτυρες] μαρτυρήσοντες ὡς δικαίως βεβιώκασιν. Ex dittographia natum suspicor supervacaneum vocabulum μάρτυρες. Describens hunc locum Plutarchus in *Consol. ad Apollon.* p. 121. c sine vitio dedit: ἔρχονται αὐτοῖς πολλοὶ μαρτυρήσοντες ὡς δικαίως βεβιώκασιν.

Pag. 523. E. ἔπειτα γυμνοὺς κριτέον ἀπάντων τούτων. — καὶ τὸν κριτὴν ΔΕΙ γυμνὸν εἶναι. Duae literulae amissae sunt; scrib. καὶ τὸν κριτὴν ΔΕ ΔΕΙ, iudicem quoque nudum esse oportet, namque δεῖ δὲ καὶ τὸν κριτὴν γυμνὸν εἶναι, solet apud Graecos ita componi ut ΚΑΙ etiam primo loco ponatur: καὶ τὸν κριτὴν ΔΕ δεῖ γυμνὸν εἶναι.

Pag. 524. D. ἐπειδὴν οὖν ἀφίκωνται παρὰ τὸν δικαστὴν οἱ μὲν ἐκ τῆς Ἀσίας παρὰ τὸν Ῥαδάμανθυ, ὁ Ῥαδάμανθους ἐκείνοτε ἐπισήσας θεᾶται ἐκάστου τὴν ψυχὴν. Unde pendet ἐκείνους? Nemo dixerit: namque ἐπισήσας de more est pro ἐπισήσας τὴν διάνοιαν neque cum ἐκείνους componi potest. Quid multa? legendum ἐκείνοC, quo facto male repetitum ὁ Ῥαδάμανθους statim interpolatum esse arguitur: ἐπειδὴν ἀφίκωνται παρὰ τὸν Ῥαδάμανθυ ἐκείνοC ἐπισήσας θεᾶται ἐκάστου τὴν ψυχὴν. Dicebant veteres ἐπισήσας τὸν νοῦν, τὴν διάνοιαν, τὴν γνώμην, sed ex frequenti usu ellipsis nata est ut πρόσεχε δὴ, nempe τὸν νοῦν, τὴν διάνοιαν αὐτὴν τὴν γνώμην.

Pag. 525. B. προσήκει δὲ παντὶ τῷ ἐν τιμωρίᾳ ὄντι δύνασθαι ἢ παραδείγματι ἄλλοις γίνεσθαι. Sic recte Editor expunctis spurriis hunc locum constituit, nisi quod pro παραδείγματι Plato παράδειγμα scripsisse videtur. In talibus enim ut in δοκεῖν TI εἶναι παράδειγμα immutatum servatur, neque in genitivum aut dativum convertitur. Plato in *Gorgia* pag. 472. A. ὑπὸ πολλῶν καὶ δοκούντων εἶναι TI. et in *Euthydemo* pag. 303. C. τῶν πολλῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν σεμνῶν δὴ καὶ δοκούντων TI εἶναι οὐδὲν ὑμῖν μέλει. Aristides II. pag. 361. γίγνεται τριῶν ἀντάξιός ἀνδρῶν γενομένων TI τοῖς Ἑλλήσιν. Paulus Apostolus *ad Galatas* II. 2. ἀπὸ δὲ τῶν δοκούντων εἶναι TI. Memorabilis imprimis et διδασκαλικός est locus Libanii Tom. I. pag. 170. ἴσως οἶδν τι τὸ τῶν εἰς Κρήτην ἀγομένων Ἀθήνηθεν ΔΕΙΠΝΟΝ ἔσομένων τῷ ἐν Λαβυρίνθῳ τέρατι. Non potest in talibus appositio εἶναι TI, γίγνεσθαι TI, εἶναι ΔΕΙΠΝΟΝ in genitivum aut dativum converti. Eodem modo loquebantur in εἶναι οὐδέν, μηδέν. Sophocles in *Aiace* 1231.

ὅτ' οὐδὲν ὦν τοῦ μηδέν ἀντέσης ὕπερ.

id est ὑπὲρ τοῦ μηδέν ὄντος. Ex his certa emendatio parata est Platoni in *Theaeteto* pag. 175. ὅν δὴ φιλόσοφον καλεῖς, ᾧ ἀνεμύσητον εὐθύθει δοκεῖν καὶ οὐδένι εἶναι. Nulla enim esse potest dubitatio quin Plato scripserit καὶ οὐδένι εἶναι, ut in *Menexeno* dixit pag. 247. B. ἀνδρὶ οἰομένῳ TI εἶναι αἴσχιον οὐδέν ἢ παρέχειν αὐτὸν τιμώμενον — διὰ δόξαν προγόνων. Sic igitur dicendum erat: προσήκει παντὶ — παράδειγμα ἄλλοις γίνεσθαι, non παραδείγματι.

Ex huius usus observatione iudicari poterit quam certa emendatione locum Pauli Apostoli in Epistola ad Romanos restituerit senex venerabilis olim mihi collega et amicus W. A. van Hengel. In libris est (*ad Rom.* XII. 3.) λέγω γὰρ — παντὶ τῷ ὄντι ἐν ὑμῖν μὴ ὑπερφρονεῖν, sine sensu. Reposuit van Hengel παντὶ τῷ ὄντι TI TI ἐν ὑμῖν, quae scriptura mea commendatione non indiget, satis enim se ipsa commendabit.

Multa ab Editore manifesta lectorum et sciorum addimenta summo iure ἀβέλειςαι, sed in paucis evidens expunxit emblemata pag. 525. B. [οὐ γὰρ οἶμαι ἐξῆν αὐτῷ· διὸ καὶ εὐδαιμονέστερος ἦν ἢ οἷς ἐξῆν.] Rationes quamobrem Plato haec scripsisse non possit, vide apud ipsum. In his ἐπ' αὐτοφάρῳ deprehendimus eos, qui si quid sibi inter legendum venisset in mentem in ora libri sui annotabant, unde postea praepostere recipiuntur in textum.

Pag. 525. B. ἀλλὰ γάρ, ὦ Καλλίκλεις, ἐκ τῶν δυναμένων εἰσὶ καὶ οἱ σφόδρα πονηροὶ γιγνόμενοι ἄνθρωποι. Mendosum est τῶν δυναμένων, nam et δύνασθαι per se nihil significat, neque τῶν ΜΕΓΑ δυναμένων loco accommodatum est. Servavit nobis veram lectionem hunc locum describens Aristides Tom. II. pag. 115. ἐκ τῶν ΑΤΤΩΝ εἰσὶ, nam paullo ante dixerat: οἶμαι δὲ καὶ τοὺς πολλοὺς τούτων εἶναι ἐκ τυράννων καὶ βασιλέων καὶ δυναστῶν καὶ τὰ τῶν πόλεων πραξάντων. Sic enim hunc locum Editor rectissime constituit.

Fatum emblemata delitescit pag. 527. B. in hisce: ἐν τοσούτοις λόγοις τῶν ἄλλων ἐλεγχομένων ΜΟΝΟC ΟΤΤΟC ἡρεμεῖ [δ λόγος], ὡς εὐλαβητέον εἰς τὸ ἀδικεῖν μᾶλλον ἢ τὸ ἀδικεῖσθαι. In his ellipsis non tantum elegans est sed prorsus necessaria. Etiam sedes fraudem arguit.

Pag. 527. C. ἐμοὶ οὖν πεῖθόμενος ἀκολουθήσον etiam nunc πειθόμενος, quod sententia loci flagitat, restituendum.

Post pauca editur: ἔασόν τινά σου καταφρονῆσαι ὡς ἀνοήτου καὶ προπηλακίσαι ἐὰν βούληται. καὶ ναὶ μὰ Δία σύ γε θερρῶν πατάξαι τὴν ἄτιμον ταύτην πληγὴν· οὐδὲν γὰρ δεῖνόν κείσει ἐὰν

τῷ ὄντι ἕς καλὸς καὶ γαθός.] Sunt haec sine ulla controversia vitiosa et corrupta, et hoc unum quaeritur quo pacto ei malo medearis. Editor πατάξαι delevit et θαρρῶν in θάρρει convertit: καὶ ναὶ μὰ Δία σύ γε θάρρει τὴν ἄτιμον ταύτην πληγὴν, id est θαρρούντως ὑπόμεινε, et affert Homericum

σὺ δὲ θάρσει τόνδε γ' ἄεθλον.

et θαρρεῖν τι et τινά non inusitata sunt quamquam paullo rariora. „*adscripti alicuius πατάξαι*” inquit. Sed qui tandem, quaeso, potuit id alicui in mentem venire! Quod idem narrat ambigi utrum πατάξαι verum sit an πάταξαι, nulla de ea re apud eos qui Graece sciant controversia esse potest, nam solum πατάξαι (ἐπάταξα) Graecum est, sed πάταξαι (ἐπάταξάμην) barbarum. Habet verbum τύπτω futurum τυπήσω et aoristum ἐπάταξα, ut multis olim in *Var. Lectt.* ostendimus. Satis erit nunc indicasse locum Platonis *de Legibus* pag. 879. D. τοῦ ΤΥΠΤΕΙΝ δὲ εἰργέσθω ἵνα πόρρω γίγνηται τοῦ τὸν ἐπιχώριον ἂν τολμήσαι πτετε ΠΑΤΑΞΑΙ, et post pauca: ἐὰν ἄρα ἀδίκως δοκῇ ὁ ξένος τὸν ἐπιχώριον ΤΥΠΤΕΙΝ τῇ μάστιγι τὸν ξένον ὍCΑC ἂν αὐτὸς ΠΑΤΑΞΗΙ τοσαύτας δόντες τῆς θρασυξενίας παυόντων. Equidem suspicor vocabulum unum ad sententiam necessarium scribarum incuria apud Platonem periisse et in hunc modum esse suppleendum: καὶ ναὶ μὰ Δία σύ γε θαρρῶν (ΠΑΡΕΧΕ) πατάξαι τὴν ἄτιμον ταύτην πληγὴν. Notum est in tali re παρέχειν esse *os praebere*, dicique promiscue παρέχω τύπτειν et πατάξαι. Plato in *Gorgia* pag. 456. B. οὐχὶ ἐθέλοντα — τεμεῖν ἢ καῦσαι παρασχέιν τῷ ἱατρῷ, et pag. 480. D. ἐὰν — πληγῶν ἄξια ἡδίκηκώς ἢ τύπτειν παρέχοντα. Notum est omnibus dictum Themistoclis ad Eurybiadem: πάταξον μὲν ἄκουσον δέ. Simillimum autem est quod apud Aristophanem in cognomine fabula dicit Lysistrata:

καὶ μὴν ἰδοῦ. παταξάτω τις. εἴσ' ἐγὼ παρέξω.

Adde quod Aristides *Tom. II* pag. 296. ex Platone affert: τί δὲ χεῖρων ἐγὼ ἂν ὁ δεῖνα ἐπὶ κόρης ἀδίκως πατάξῃ με; Sic igitur Plato quoque dixerat: θαρρῶν παρέχε πατάξαι τὴν ἄτιμον ταύτην πληγὴν, et omnis est remota difficultas.

(continuabitur.)

ΠΛΕΘΡΟΝ QUID SIT ET ΔΡΥΣΙΑ.

Scholiasta ad Platonis *Alcibiadem* pag. 123. C. πλέθρον δέ ἐστι μέρος ἕκτον σαδίου· τοῦτο δὲ πήχεις ἔχει τετρακοσίους, ὧν τὸ ἕκτον πήχεις ἐξήκοντα ἐξ δίμοιρον id est $66\frac{1}{3}$. Stadium est pedum sexcentorum: ergo τὸ πλέθρον habet pedes centum et cubitus $66\frac{1}{3}$. Itaque ὁ πήχυς est pedum $1\frac{1}{2}$ et ἄνδρες τετραπήχεις dicuntur quorum sex pedum statura sit. Cf. Scholia Ven. ad Iliad. Φ. 407. τὸ ἔξπουν (ἐξάπεδον) sive τὸ τετράπηχυ appellatur δρυσιά. Pollux. II. 158. εἰ δ' ἄμφω τῷ χεῖρι ἐκτείνειας ὥς καὶ τὸ ζέρον αὐταῖς συμμετρεῖν δρυσιά τὸ μέτρον. Herodotus II. 149. αἱ ἑκατὸν δρυσιαὶ δίκαιαι εἰσι σάδιον ἐξάπλεθρον ἐξαπέδου τε τῆς δρυσιῆς μετρεομένης καὶ τετραπήχεος, τῶν ποδῶν μὲν τετραπαλαίτων ἰόντων, τοῦ δὲ πήχεος ἐξαπαλαίτου.

GALENI LOCUS CORRECTUS.

Quaerit Galenus περὶ τῶν τῆς ψυχῆς ἡθῶν Tom. IV. pag. 777 Kuhn. διὰ τί — τὰ ψυκτικὰ παραίτια ληθαργίας; — καὶ μέντοι καὶ διὰ τιμωρίαν αὐτὴν ἀπεργάζεται κώνειον ποθέν, ὃ καὶ τοῦνομα ἔνθεν παρώνυμον ἀπὸ τοῦ πάθους, ὃ πάσχον δρῶ ὑπ' αὐτοῦ τὸ σῶμα; Scriptum erat ΔΙΑΤΙΜΩΠΑΝ id est διὰ τί μωρὰν αὐτὴν (τὴν ψυχὴν) ἀπεργάζεται τὸ κώνειον, quod ex ea re κώνειον μωρὸν appellari solebat.

HESYCHII GLOSSA COMICA EMENDATA.

Παυσιβάκτρων: ἰσχυρῶν βακτηρίων χρωμένων. Emenda: ΠΑΣΙΒΑΚΤΡΩΝ: ἰσχυραῖς βακτηρίαις χρωμένων. Melius dixisset: βακτηρίας ἔχόντων, ut in *Pluto*: καὶ ταῦτ' ἐμοῦ βακτηρίζου ἔχοντος. Est enim α πέπαμαι = κέκτημαι.

C. G. C.

H O M E R I C A.

SCRIPSIT C. G. COBET.

I.

ἸΑΠΡΕΠΗ APUD HOMERUM
PRAVO ALEXANDRINORUM IUDICIO.

Multis mihi apud Homerum locis animadvertisse videor eruditos Alexandrinos Grammaticos et Criticos heroicae et Homericæ ætatis simplicitatem et candorem et sinceritatem, quum in regia Ptolemaeorum et in aulicæ assentationis foetore inter purpuratos ætatem agerent, non satis ubique sensisse aut in tempore reor-datos esse. Plurimum aberat ut in ista vita molli et delicata heroum Homericorum τὸ ἀφελές καὶ ἀπλοῖόν ἐν omni fūco et affectatione plane vacuum libero animo aestimare possent. Ex suæ ætatis modulo antiquos heroes metiebantur, ex suo et æqualium sensu de Homericis rebus personisque iudicabant, unde quam perversæ de locis quibusdam opiniones ortæ sint compluribus exemplis ostendere iuvat. Nemo veterum Criticorum eo vitio plane liber est: Aristarchus etiam in his multo est cæteris sanior, sed tamen et ipse nonnihil nonnumquam peccat. Sed omnium plurimum, si quid video, in eo genere impegit Aristophanes Byzantinus.

Proferam primum insigniora quaedam testimonia et exempla. Odyss. O. 19.

μή νυ τι σεῦ ἀέκητι δόμων ἐκ κτῆμα φέρηται.

ἀθετεῖ Ἀριστοφάνης ἐπὶ σμικρολογία παντελῶς. Odyss. O. 82.

Menelaus ad Telemachum ita dicit:

ἄγεα δ' ἀνθρώπων ἡγήσομαι· οὐδὲ τις ἡμέας
αὐτως ἀππέμψει, δώσει δέ τοι ἔν γε φέρεσθαι.

Scholion: καὶ ταῦτα ἀπρεπῇ διδάσκεσθαι πρὸς Μενελάου τὸν
Τηλέμαχον ἑπαιτεῖν (*mendicare*). Cf. Mnemos. 1873. pag. 6.

Odyss. O. 88.

βούλομαι ἤδη νεῖσθαι ἐφ' ἡμέτερα, —
μὴ πατέρ' ἀντίθεον διζήμενος αὐτὸς δλωμαι,
ἢ τί μοι ἐκ μεγάρων κειμήλιον ἐσθλὸν δληται.

Scholion: αὐτὸς δλωμαι: ἀντὶ τοῦ τὸν βίον μου ἀπολέσω.
τοῦτο δὲ ἀγνοήσαντές τινες προσέθηκον τὸν ἐξῆς. nam sic legendum.
Cf. Mnemos. 1873. pag. 7.

(ἢ τί μοι ἐκ μεγάρων κειμήλιον ἐσθλὸν δληται)

δ ἐστὶ σμικρολόγου, ὡς Ἀριστοφάνης φησὶν. Odyss. Σ. 281.

γῆθησεν δὲ πολυτλᾶς δῖος Ὀδυσσεύς

οὔνεκα τῶν μὲν δῶρα παρέλκετο.

Scholion: εὐτελὲς τοῦτο. διὸ καὶ κεραύνιον παρέθηκεν Ἀριστοφάνης. Quam multum ille aberat ab Homericæ ætatis candore! Antiquorum simplicitas non fallax, non erudita artificio simulationis dona et munera non minus lubenter accipiebat quam dabat: sed grammatico in aula regia opibus affluentem *indecorum* videtur regium iuvenem a rege Menelao *mendicare doceri*, ἑπαιτεῖν διδάσκεσθαι! Metuit Telemachus ne qua sibi pretiosa suppellex domo auferatur ac pereat: *angusti animi* (σμικρολόγου) homini aulico ille metus esse videtur. Ptolemaeus quidem nihil huiusmodi metuebat. Penelope a procis petit munera et δ μὲν Ὀδυσσεὺς ἐγῆθησεν, δ δὲ Ἀριστοφάνης *δυσχεραίνει* et εὐτελὲς τοῦτο, inquit. εὐτελὲς ἂν ἦν si id Berenice aliqua aut Arsinoe fecisset Aegypti regina. Eiusdem generis et ab eodem profectas agnoscas et hasce reprehensiones. Odyss. Λ. 523.

αὐτὰρ ὅτ' εἰς ἵππον καταβαίνομεν, ὃν κάμ' Ἐπειδς,

Ἀργείων οἱ ἄριστοι, ἐμοὶ δ' ἐπὶ πάντ' ἐτέταλτο

ἡμὲν ἀνακλῖναι πυκινὸν λόχον ἢδ' ἐπιθεῖναι.

Scholion ad vs. 525: περιγραπτέον ὡς ἀπρεπῇ. θυρωροῦ γὰρ ἔργον. Hercle in Ptolemaei regia vile erat *ianitoris* ministerium ianuam claudere et recludere, sed alia, opinor, res erat in

equa Troiano. Neoptolemus pugnandi avidus precibus fatigat Ulyssem, ut sese emittat foras, ὁ δὲ με μάλα πόλλ' ἰκέτευεν ἱππόθεν ἐξέμεναι. In cuius igitur manu erat aut clausam tenere ianuam aut recludere, penes eum erat summa imperii et sociorum vita et salus. Sed molles et delicatuli aulici hanc incomtam simplicitatem non capiebant. Audi alterum exemplum. Odyss. H. 225.

ἰδόντα με καὶ λίποι αἰῶν

κτῆσιν ἐμὴν δμῳάς τε καὶ ὑπερφῆς μέγα δῶμα.

Indignatur Aristophanes. Quid? Haecine potissimum Ulyssem videre expetere ante omnia κτῆσιν τε δμῳάς τε! non patriam, non *κτορεν*! Audi ipsum: "AMEINON "AN "HN

πατρίδ' ἐμὴν ἔλοχόν τε. ¹⁾

κομιδῇ γὰρ σμικρολόγος φαίνεται προτάσων τῶν φιλάτων τὴν κτῆσιν, ὡς παρὰ Μενάνδρῳ Σμικρίνης ἐν Ἐπιτρέπουσιν. Ex suae aetatis modulo animos ac mentes τῶν ἡρώων metitur et nihil ei interesse videtur Smicrinesne loquatur an heros. Ptolemaeorum nemo umquam ita dixisset: credo, sed quid ad Homerum id attinet? Eandem ex cantu avem agnosces Odyss. B. 133.

κακὸν δὲ με πόλλ' ἀποτίνειν Ἰκαρίῳ.

simplex horum verborum sententia Aristophani *indecora* et intoleranda visa est: εἰ περὶ χρημάτων ἔλεγε σμικρολόγος ἂν ἐφαίνετο. Itaque ne id fieret commentus est Aristophanes de suo mirificum quoddam et perineptum ὑπερβατον, de quo infra erit dicendi locus. Nunc Zenodoti peccatum ex eodem fonte ductum inspiciamus. Iliad. Γ. 422.

ἄμφιπολοι μὲν ἔπειτα θοῶς ἐπὶ ἔργα τράποντο,

ἢ δ' εἰς ὑπόροφον θάλαμον κίε δῖα γυναικῶν.

τῇ δ' ἄρα δίφρον ἐλοῦσα Φιλομειδῆς Ἀφροδίτη

ἀντί' Ἀλεξάνδροιο θεὰ κατέθηκε φέρουσα·

ἐνθα κάθιζ' Ἑλένη κούρη Διὸς αἰγιοόχοιο

ἔσσε πάλιν κλίνασα, πόσιν δ' ἠνίπαπε μύθῳ.

ad haec Aristonicus excerpait ex Aristarchi commentariis: ἀπὸ

1) Sumsit haec Aristophanes ex Iliad. E. 218.

πατρίδ' ἐμὴν ἔλοχόν τε καὶ ὑπερφῆς μέγα δῶμα.

est autem versiculus:

κτῆσιν ἐμὴν δμῳάς τε καὶ ὑπερφῆς μέγα δῶμα.

in utroque carmine *κυνικλῆς*. vid. Iliad. T. 333. Odyss. H. 225 et T. 526.

τούτου ἕως τοῦ „ἔνθα κάθιζ' Ἑλένη" εἰχοις τέσσαρσι παράκεινται διπλαῖ περιεφργμέναι ὅτι Ζηνόδοτος μετετίθει τὴν συνέπειαν οὕτως·

ἀμφίπολοι μὲν ἔπειτα θοῶς ἐπὶ ἔργα τράποντο,

αὐτὴ δ' ἀντίον ἴζεν Ἀλεξάνδροιο ἄνακτος;

ὅσσε πάλιν κλίνασα, πόσιν δ' ἠνίκαπε μύθη.

ἌΠΡΕΠΕC γὰρ αὐτῇ ἐφαίνεται τὸ τῇ Ἑλένῃ τὴν Ἀφροδίτῃ διφρον βασιάζειν. *Indecorum est, si quid aliud, Venerem id facere quod Aegyptiorum regina, Zenodoti domina, numquam facere sustinuisset!* idque ei tanti ponderis esse visum est ut eximium antiqui vatis locum insigni interpolatione auderet corrumpere, et vestigia omnia τῆς τῶν παλαιῶν ἀφελείας funditus delere. Vide autem quid respondeat Aristarchus: ἐπιλέλῃσαι δὲ ὅτι γράβ' εἰκασται καὶ ταύτῃ τῇ μορφῇ τὰ προσήκοντα ἐπιτηδεύει. Reperit *colorem* aliquem, ut antiquos versus servare ac retinere posset, non ipsam causam τὸ τῶν παλαιῶν περὶ τὰ τριαῦτα ἀπλοῖκόν perspexit. Necesse est in antiquarum litterarum interpretatione ut tibi animus *antiquus* fiat et ita sentias ut illi veteres sentiebant, quem sensum Alexandrinis Criticis non inesse, aut saltem non satis acrem in iis aut acutum fuisse, multis iam exemplis ostendimus et mox pluribus ostendemus. Ad eundem Iliados locum Γ. 424 annotavit alius nescio quis Aristarchi animadversione usus: τὸν δὲ διφρον εἰ ΜΕΝ ὥς γράβ' εἰκασται οὐκ ἄτοπον, εἰ ΔΕ ὥς Ἀφροδίτῃ, καὶ Ἀθηνᾷ λύχρον φαίνει Ὀδυσσεῖ. Respicit locum in Odyssea T. 34.

πάρσιθε δὲ Παλλὰς Ἀθήνη

χρύσειον λύχρον ἔχουσα φάος περικαλλὲς ἐποίει.

non offenderant haec veterum animos, qui nihil de genere hoc mirabantur: deos inter homines versari et omnibus modis quos caros habebant adiuvere, nihilque adeo quod humanum esset a Diis alienum putabant. Sed supervenerunt theologi et philosophi, qui quidquid ex suae aetatis sensu et opinionibus esset ἀπρεπές, in Homero aut acerbè notabant indignati Deos immortales

κλέπτειν, μοιχεύειν τε καὶ ἀλλήλους ἀπατύλλειν,

aut male sana subtilitate aut ὑπονοίαις (allegoriis) perabsurdus excusare aut defendere satagebant. Quam vellem nihil huiusmodi opinionibus tribuissent Criticorum Alexandrinorum principes. Sed illi quoque stomachabantur Minervam servili minis-

terio fungi Ulyssi praelucentem. Δουλοπρεπές (inquiunt) καὶ λίαν εὐτελές τὸ τῆς διανοίας. πολλῶ γὰρ ἦν ἄμεινον ἐπιδημησάσης τῆς δαίμονος αὐτόματον ἐπιλάμψαι πολυτελές Φῶς. Agnoscisne in his Aristophanem? Quemadmodum autem supra eum vidimus in verbis πόλλ' ἀποτίνειν Ἰκαρίῳ perineptum ὑπέρβατον excogitasse, sic nunc mirificam ellipsin commentus est, quam in Scholio, si tanti est, leges ipse: namque equidem

ὅταν τι τούτων τῶν σοφισμάτων ἴδω

πλεῖν ἢ ἵναυτῶ πρεσβύτερος ἀπέρχομαι.

Venio nunc ad ipsum Aristarchum, etiam in his longe caeteris saniolem, sed ita tamen ut eadem reprehensione non plane careat.

In Iliad. A. 259 sqq. erat in omnibus libris antiquis et in Zenodoti editione scriptura haec:

ἀλλὰ πίθεσθ', ἄμφω δὲ νεωτέρω ἐξὸν ἐμεῖο.

ἤδη γάρ ποτ' ἐγὼ καὶ ἀρείοσιν ἢ ἐπερ Ἵμῖν

ἀνδράσιν ὠμίλησα καὶ οὐποτε μ' οἶγ' ἀθέριζον.

Aristarchus de suo Ἵμῖν reposuit pro Ἵμῖν, quod quo argumento adductus fecerit, audi ex ipso: (ἡ διπλῇ περιεσιγμένη) ὅτι Ζηνῶδοτος γράφει ἢ ἐπερ Ἵμῖν. ΕΦΤΒΡΙCΤΟC δὲ ὁ λόγος. διὰ δὲ τοῦ Ἵμῖν καὶ ἑαυτὸν συγκαταριθμεῖ καὶ πάντας τοὺς καθ' ἑαυτὸν. Ain' vero? ἐφύβριτος δὲ ὁ λόγος? Si quis ad regem Ptolemaeum τὸν Εὐεργέτην (vel potius τὸν Κακεργέτην iudice populo apud Athenaeum pag. 184. c), quem Aristarchus discipulum habuit (Athen. pag. 71. b.), ita dixisset: καὶ ἀρείοσιν ἢ ἐπερ ὁ μῖν ἀνδράσιν ὠμίλησα, contumeliosa oratio et nullo pacto toleranda omnibus purpuratis visa fuisset. Sed neque illae blanditiae, quas crescente humanitate inter homines elegantiores ἀρέσκεια quaedam peperit, heroibus Homericis notae fuerunt et Aristarchi coniectura cum loci sententia pugnat. Ἀλλὰ πίθεσθε, Nestor inquit, ἐπίθοντο γάρ μοι καὶ ἀμείνονες ἢ περ ὑμεῖς. Plena gravitatis et auctoritatis oratio est, qualis Octaviani Augusti fuit ad iuvenes ita dicentis: *audite iuvenes senem, quem iuvenem senes audiebant* ¹⁾. Ex Aristarchi autem correctione Nestor ita dicit: ἐπίθοντο γάρ μοι καὶ ἀμείνονες ἢ περ ἡμεῖς, σφῶ τε καὶ

1) Stobaeus in *Append. Florent.* I. 5. ἀκούσατε, ἔφη, νέοι γέροντος οὐ νέον γέροντες ἤκουον.

ἐγώ. Cur ergo illi veteres, quales viros se neque vidisse unquam praedicat neque posthac visurum, hominis auctoritatem sequebantur ultro fatentis se illis esse inferiorem? At Nestor μέγα φρονῶν καὶ παρρησιαζόμενος et illos veteres et semet ipsum Agamemnoni et Achilli anteponebat sic eos sibi optime monenti obtemperare postulat: πίθεσθε, ἐπίθοντο γάρ μοι καὶ ἀρείονες ἢ περ ὑμεῖς.

Alius Homeri locus, ubi Aristarchi sententiae non subscribimus, est in Iliad. A. 28—30.

τὴν δ' ἐγὼ οὐ λύσω, πρὶν μιν καὶ γῆρας ἔπεισιν
 ἡμετέρῳ ἐνὶ οἴκῳ ἐν Ἀργεῖ τηλόθι πάτρης
 ἱστὸν ἐποικομένην καὶ ἐμὸν λέχος ἀντίδωσαν.

Hos tres versus Aristarchus damnavit. ἀθετοῦνται, ὅτι ἀναλύουσι τὴν ἐπίτασιν τοῦ νοῦ καὶ τὴν ἀπειλήν. ἡσμένισε γὰρ καὶ ὁ Χρῦσης εἰπούσης (an συνούσης?) αὐτῆς τῷ βασιλεῖ. ἌΠΡΕΠΕC δὲ καὶ τὸ τὸν Ἀγαμέμνονα τοιαῦτα λέγειν. Nemini facile credo haec Aristarchum probaturum. Quod autem dixit patri *gratum* esse filiam suam esse Regis concubinam, Alexandriae fortasse in aula dissoluta verum esse poterat, sed non apud heroicae aetatis homines. Contra quod contendit ἀπρεπὲς τὸν Ἀγαμέμνονα τοιαῦτα λέγειν, si id Ptolemaeus Rex dixisset ἀπρεπὲς ἂν ἦν, sed Homericus heroes in talibus εὐθυρρημονοῦσιν.

Iterum ab Aristarcho dissentiendum Iliad. Ω. 130. ubi ad Achillem sua mater ita dicit:

τέκνον ἐμὸν, τέο μέχρ' ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
 σὴν ἔδεαι κραδίην μεμνημένος οὔτε τι σίτου
 οὔτ' εὐνῆς; ἀγαθὸν δὲ γυναικί περ ἐν Φιλότῃ
 μίσγεσθ'. οὐ γάρ μοι δὴρὸν βέη, ἀλλὰ τοι ἤδη
 ἄγχι παρέστηκεν θάνατος καὶ μοῖρα κραταιή.
 ἀλλ' ἐμέθεν ξύνες ὦκα.

Audi nunc Aristarchi iudicium: ἀθετοῦνται εἰςχοι τρεῖς (130—132) ὅτι ἌΠΡΕΠΕC μητέρα υἱῷ λέγειν.

ἀγαθὸν ἐς γυναικὶ μίσγεσθαι.

ἜΤΙ ΔΕ ΚΑΙ ἀπάντων ἀσυμφωρώτατόν ἐστι καὶ μάλιστα τοῖς εἰς πόλεμον ἐξιοῦσιν. χρεῖα γὰρ εὐτονίας καὶ πνεύματος.

Facile credimus neque Ptolemaeorum matres neque reliquas in aula Alexandrina matronas quidquam huiusmodi filiis suis praecipere solitas, ut neque nunc matres facile talia filiis suis

suaserint. Sed quid haec omnia adversus antiquam in tali re *παρησίαν τε καὶ εὐθυρημοσύνην*? Ut cogitabant ita aperte loquebantur, et quo natura ducebat ultro sequebantur nihil praeter animi sensum ἀκκιζόμενοι. Deinde πάντων ἀσυμφωράτατον id esse hominibus vita molli et delicata et luxuriosa enervatis facillime nunc intelligimus et credimus, sed quid homines οἶοι νῦν βροτοὶ εἰσιν et quales vivo Aristarcho erant in Aegypto prae illis Homeri heroibus? Nihil prorsus. Quis autem Achillem cogitare potest nimia Venere languidum et quantumvis acri proelio lassum et imparem? Est hoc diversissima tempora ac mores temere confundentis. Sed in Ptolemaei regia etiam fastidiosus foeminarum auribus erat consulendum. Hinc in Odysseae versiculo O. 373.

τῶν ἑφαγόν τ' ἐπιόν τε καὶ αἰδοίσιςιν ἔδωκα,
ne mulierculae offenderentur commentum sunt grammatici aliquid, quod difficile est sine risu audire. Nempe αἰδοίσιςιν ἔδωκα esse *ἰκέταις καὶ αἰδοῦς ἀξίοις ἔδωκα*. vide Scholia ad Odysseam O. 373. et Iliad. X. 124. et Ω. 208. Poterat Eumaeus πτωχοῖς τισὶ καὶ ἀλλήταις aliquid dedisse, et *ἰκέταις αἰδοῖσις* usitate dicebantur, ut Odysseus H. 165. *ἰκέτησιν ἄμ' αἰδοίσιςιν ὀπηδεῖ*, sed non αἰδοῖσις per se *supplices* significabat. Sed honos erat habendus auribus matronarum, in quarum gratiam in Odysseae Θ. 333—342 decem versus in libris quibusdam mittebantur: ἐν ἐνίοις ἀντιγράφοις οἱ δέκα στίχοι οὐ φέρονται διὰ τὸ ἈΠΡΕΠΕΙΑΝ ἐμφαίνειν, sed numquam ista artificia bonis moribus quidquam profuerunt et desperandum de eo, cui versus Homericus libidines movere possint. Plato illo tempore anxie reformidabat ne loci quidam Homericus inventutem in vitium flecterent, quum moribus dudum dissolutis ac perditis nulla amplius remedia prodesse possent. Itaque Aristarchea ἀθετήσῃ nunc quidem non acquiescimus. Non muliercularum causa olim haec cantabantur, ἀλλὰ τῆς ἀνδρῶν τιμῆς, ubi rem suo nomine appellare erat consuetum.

Enumerabo nunc ordine complures alios Homeri locos, ubi doctos Criticos videbis chorda oberrantes eadem. Iliad. Δ. 345. ubi Agamemnon Menestheum et Ulyssem increpans „*primos vos ad epulas soleo vocare*”, inquit,

ἐνθα Φίλ' ὀπταλέα κρέα ἔδμεναι ἢ δὲ κύπελλα
οἴνου πινέμεναι μελιγδέος, ὅφρ' ἐθέλητον.

Sordidum id visum Aristarcheo nescio cui, qui annotavit: *ἐπαιτιῶνται δὲ αὐτοὺς οἱ ἡμέτεροι (οἱ Ἀριστάρχαιοι) ὥς ἀπρεπῶς καὶ παρὰ τὰ πρόσωπα εἰς κρεβδίον (καὶ οἰνάριον addi debuerat) δνειδίζοντος τοῦ Ἀγαμέμνονος*. Haec quoque *παρρησία* in Ptolemaeorum tempora non cadebat: poterant talia tacitis animis apud se cogitare nonnumquam, sed perquam *indecorum* tunc erat, et nunc est, illa palam dicere. Antiqua simplicitas quae sentiebat aperte loquebatur.

Iliad. H. 390. Fetialis Troianorum Paridi propalam in Graecorum castris pestem et exitium imprecatur. *Indecora* ea res visa Democrito est, itaque non palam sed *secum* illa dixisse hominem suspicatur. ὥς πρὶν ὧφελλ' ἀπολέσθαι: καθ' ἑαυτὸν καὶ ἡρέμα (λέγει ὁ κήρυξ), ὥς Δημόκριτος ἀξιοῖ ἈΠΡΕΠΕC ἡγησάμενος τὸ Φανερῶς λέγεσθαι. Multa Democritus de Homero scripsit vehementer poëtae divinum ingenium et eloquium admiratus¹⁾: sed interpretationem carminum Homericorum parum aut nihil promovit, unde rarissime in Scholiis pauca quaedam ex eo afferuntur perexigui momenti. Quo pacto quaeso fetialis illa sic dicere potuit ut nemo Graecorum audiret? et cur non libere Paridem exsecraretur quem omnes mortis instar odissent? Iliad. Γ. 454.

Ἴσον γὰρ σφιν πᾶσιν ἀπήχθετο κηρὶ μελαίνῃ.

praeterea quam incongruum est fetialem in media oratione nescio quid *secum* mussitare.

Iliad. I. 203. Ζωρότερον δὲ κέραις: reprehendit ea nescio quis his verbis: ἈΠΡΕΠΕC δὲ τὸ ὡς ἐπὶ κῶμον ἡκουσιν ἀκρατότερον διδόναι παρακελεύεσθαι. Sensum communem non habet homo, quisquis est, aut numquam amicos meracioribus poculis invitavit.

Non agnoscimus Aristarchi sanum ac sobrium iudicium Iliad. I. 222.

- αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἐδητύος ἐξ ἔρον ἔντο,

ubi annotavit: Φαίνονται καὶ παρ' Ἀγαμέμνονι δειπνοῦντες paullo ante. ἌΜΕΙΝΟΝ οὖν ΕΙΧΕΝ ἌΝ, φησὶν ὁ Ἀρίσταρχος, εἰ ἐγέγραπτο

Dio Chrysost. Orat. LIII. ὁ Δημόκριτος περὶ Ὀμήρου φησὶν οὕτως: „Ὀμηρος πόσιος λαχὼν θεαζούσης ἐπέων κόσμον ἐτεκτόνητο παντοίων.”

(αὐτὰρ ἐπεὶ πόσιος καὶ ἰδητύος) "ΑΨ 'ΕΠΑCANTO.

ἵνα μὴ εἰς κόρον ἐσθίειν καὶ πίνειν λέγωνται. Cogitare videtur de Ptolemaei convivis, qui quum ex epulis regis saturi revertissent non facile statim novis dapibus vesci potuissent. Alia erant τῶν ἡρώων ἢ τε βώμη καὶ ἡ δίαίτα. Mirari soleo quod Didymus addidit: ἀλλ' ὁμως ὑπὸ περιττῆς εὐλαβείας οὐδὲν ΜΕΤΕΘΗΚΕΝ ἐν πολλαῖς οὕτως εὐρῶν φερομένην τὴν γραφὴν. Utuntur omnes illo loco ad demonstrandum quanta religione in constituendo Homérico textu Aristarchus fuerit usus. Sed omnia suadent ut credamus ἅψ ἐπάσαντο esse ipsius Aristarchi coniecturam non admodum felicem neque elegantem, et vulgatam scripturam non ἐν πολλαῖς sed ἐν πάσαις lectam fuisse. Quae est igitur, quaeso, illa περιττὴ εὐλάβεια?

Iliad. I. 452. παλλακίδι προμυγῆναι: 'ΑΠΡΕΠΕC τοιαῦτα περὶ αὐτοῦ διεξιέναι πρὸς μηδὲν ἀναγκαῖον. Ex suae aetatis sensu homo iudicat. Illi veteres si quid deliquissent ultro candide fatebantur. Et quid est magis ἀναγκαῖον quam Phoenicem agnoscere culpam? Qui commenti sunt de suo lectionem perineptam:

τῇ οὐ πιθόμην οὐδ' ἔρξα,

poëtam secum ipsum pugnare nil morabantur. Pugnant enim aperte inter se: τῇ οὐ πιθόμην οὐδ' ἔρξα, et: πατήρ δ' ἐμὸς ΑΤΤΙΚ' δῖσθεις πολλὰ κατηρᾶτο.

Iliad. I. 688—693. ἀθετοῦνται εἰς χοίροι πέντε —. καὶ γὰρ ὅλοι 'ΑΠΡΕΠΕΙC οἱ εἰς χοίροι. Quid est tandem in his ἀπρεπές? Nempe dixit: εἰσὶ καὶ οἷδε τὰ εἰπόμενα, et indecorum videtur ὅτι ὡς ἀπισησόμενος μάρτυρας ἐπισπᾶται. Omnes hoc faciunt et libenter faciunt qui vera loquuntur.

Iliad. Ξ. 1.

Νέστωρ δ' οὐκ ἔλαθεν ἰαχὴν πίνοντά περ ἔμπης.

'ΑΠΡΕΠΕC τινες αἰσθέντες εἶναι καὶ ΟΤ κατὰ πρεσβύτην τὸ πίνειν — ἀκολάσως φησὶ καὶ ὡς μέθυσος πίνει. quod quum nullo pacto ferendum esse inepti opinarentur excogitarunt aliquid quod infra proferam. Quam sit senum naturae congruens id quod apud poëtam est Grammatici in aula regia non sentiebant.

Iliad. Π. 85.

ἄτὰρ οἱ περικαλλέα κούρην

ἅψ ἀποδάσσωσι, προτὶ δ' ἐγλαὰ δῶρα πόρωσιν.

ecce iterum Crispinus: 'ΑΠΡΕΠΕC δὲ τὸ παλλακίδος καὶ δώρων

μεμνησθαι, et ineptius etiam alter: ἔρωτα δὲ παλλακίδος καὶ Φιλαργυρίαν ἐπιδείκνυνται οἱ εἵχοι. Ain' vero? Φιλαργυρίαν? O simplex et candida antiquitas, quam nihil hi homines te noverant aut intelligebant! Aperto olim voto vivebant neque simulata hūmanitate et elegantia ea quae valde cupiebant specie recusantium volebant aspernari videri.

Iliad. Π. 667. Apollini imperat Iupiter occiso Sarpedone κελαϊνεφὲς αἶμα κάθηνον — καὶ μιν ἔπειτα λοῦσον ποταμοῖο ῥοῇσι κτέ. Zenodoto visum est παράλογον τὸν ἌΠΕΝΘΗ τοιαῦτα διακονεῖσθαι, eoque levissimo argumento ἠθέτηκε τοὺς εἵχους, quos Aristarchus rectissime retinuit. Cur est tandem παράλογον Apollinem Iovi carissimi filii funus curanti dicto esse audientem?

Subridicula annotatio legitur ad Iliad. Π. 747. „*heroes neque risicibus vescuntur neque volucricibus*” καθόλου γὰρ τὴν τοιαύτην χρῆσιν διὰ τὸ μικροπρεπὲς παρητήσατο, et post pauca: ὄρα δὲ ὅλον ἦν ἰχθὺν καθαίρειν τὸν τῆς Θέτιδος ἢ τὸν ζωμὸν ἔψειν. Sunt haec σατυρικά καὶ κωμικά et ab Homerici carminis maiestate aliena.

Iliad. Σ. 591. Vulcanus in Achillis clypeo chorum caelavit:

τῷ ἵκελον οἶόν ποτ' ἐνὶ Κνωσῷ εὐρέϊη

Δαίδαλος ἥσκησεν.

fuerunt nonnulli qui opinarentur δύσφημον εἶναι μάλλον δὲ ἌΠΡΕΠΕΣ Ἡφαιστον μιμητὴν γίνεσθαι τῶν Δαϊδάλου ἔργων. Itaque opem Deo ferentes minime necessariam pro ὅλον de suo ὅλον dederunt et omnem loci compositionem plane perverterunt.

Ex simili opinionis errore Zenodotus corrumpit locum Iliad. Δ. 88, ubi Minerva

Τρώων κατεδύσεθ' ὄμιλον

Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενῃ εἴ που ἐφεύροι.

εὖρε Λυκάονος υἱὸν ἀμύμονά τε κρατερὸν τε

ἔσεῳτα.

Indignum Zenodoto visum deam immortalem nescire ubi esset Pandarus. Itaque de suo dedit: Πάνδαρον ἀντίθεον διζήμενῃ. εὖρε δὲ τόνδε Ἑσεῳτα et vs. 89. expunxit δοκῶν ἀνθρώπινον τὸ ζητεῖν εἶναι. Subridens annotavit Aristarchus: καταλέλοιπε δὲ τὸ διζήμενῃ, nempe hoc quoque ἀνθρώπινον erat et in Deam

non cadebat; ut *tum* quidem vulgo opinabantur. In simplicitate antiqua quis tandem in tali re offendisset?

Unum ex Iliade locum addam. Legitur T. 218.

κρείσσον εἰς ἐμέθεν καὶ φέρτερος οὐκ ὄλγον περ
ἔγχει, ἐγὼ δέ κε σείω νήματί γε προβαλοίμην
πολλόν, ἐπεὶ πρότερος γενόμεν καὶ πλείονα οἶδα.

laudans hunc versum Aristides περὶ τοῦ παραφθέγγματος Tom: II. pag. 499. Dind. addit: οἱ φαῦλοι τῶν γραμματιστῶν λυμαίνονται τῷ ἔπει, οἳ τὸ ΠΟΛΛΟΝ ἀπολύουσιν ἀπὸ τοῦ προτέρου, ἄγουσι δ' ἐπὶ τὰ ἐξῆς, ὧν ἡγεῖται κατὰ τὴν τοῦ ἔπους ἀρχήν. Eadem res multis commemoratur in Scholiis: θαυμασία καὶ διαβόητος ἡ τρυμὴ ἢ εἰς τὸ προβαλοίμην καὶ ἀναφέρεται εἰς Ἀριστοκλέα. Quid tandem permovit Aristoclem ut tam coactam et contortam verborum compositionem naturali ac simplici anteponeret? Nempe ἌΠΡΕΠΕC δοκεῖ αὐτῷ τὸ πολλόν τοῖς ἡγουμένοις συνάπτειν, poteratque ea res Achilli displicere aut bilem movere. Grammaticorum deliramenta haec sunt eo turpiora quo pluribus exemplis constabat τοὺς ἥρωας in semet ipsis laudandis naturam magis secutos quam artificiose simulatam modestiam.

Scholion ad Odyss. Γ. 367. ita constituendum: χρεῖός μοι δφέλλεται οὔτι νέον γε οὐδ' ὄλγον: ΑΙCXPON γὰρ τὸ δοκεῖν διὰ βραχὺ ἀργύριον ἀπαλλάττεσθαι, mirum ni ἀργυρίδιον scripserit, ut est tota observatiuncula εὐτελής καὶ νεωτερική.

Odyss. H. 238. τίς τοι τάδε εἶματ' ἔδωκεν; annotatur: δοκεῖ τισι μικροπρεπές καὶ ταπεινὸν τὸ τὴν Ἀρήτην παρὰ τοῦ ξένου πρῶτον περὶ τῆς ἐσθῆτος πυνθάνεσθαι.

Quid contra naturae congruentius est, quid matronarum ingenio convenientius? Regina Aegypti et opulentae Alexandrinorum uxores talia non curabant: facile credo, sed quid ad Homerum? Μικροπρεπές et ταπεινόν vocabula sunt arrogantium aulicorum.

Odyss. H. 311.

εἰ γάρ, Ζεῦ τε πάτερ καὶ Ἀθηναίη καὶ Ἀπολλων,
τοῖος ἔων οἶός ἐσσι, τά τε φρονέων ὥς ἐγὼ περ,
παῖδά τ' ἐμὴν ἐχέμεν καὶ ἐμὸς γαμβρὸς καλέεσθαι.

τοὺς ἐξ (311—316) Ἀρίσταρχος διαζέει Ὀμήρου εἶναι. εἰ δὲ καὶ Ὀμηρικοὶ (id est *etiamsi forma et verbis similes sunt Homericis, etiamsi versuum Homericorum speciem referunt*) εἰκότως (ἀν add.)

αὐτοὺς περιαιρεθῆναί φησι. πῶς γὰρ ἌΓΝΩΩΝ τὸν ἄνδρα μνησεύ-
εται αὐτῷ τὴν θυγατέρα; Facile intelligimus numquam Aristar-
chum suam filiam ignoto homini in matrimonium daturum fuisse,
nedum ut ipse ultro ei hanc conditionem offerret, sed heroicae
aetatis alia ratio erat et alii mores et opiniones: οὐ γὰρ εἰς τὸν
πλοῦτον ἀφείρων οἱ παλαιοὶ ἀλλ' εἰς τὴν ἀρετὴν ἀπὸ τῆς ἔψευς.

βασιλῆϊ γὰρ ἀνδρὶ ἔοικας. (Od. Ω. 253.)

γενεῇ δὲ Διδῶ μεγάλῳ εἴκτην. (Od. Δ. 27.)

οἶοι τε ἀνάκτων παῖδες ἔασιν. (Od. Ν. 223.)

ἐπεὶ οὐ κε κακοὶ τοιοῦσδε τέκον. (Od. Δ. 64.)

Bonum factum quod eximium locum intactum reliquerunt,
neque ex perversa opinione praeclaros versus περιῖλον, quod
Aristarchus merito fieri dixerat.

Si quid Plutarcho credimus *de audiendis poëtis* pag. 26. r.
versus ex Iliad. I. 458—461. Aristarchus expunxit: ὁ μὲν Ἀρι-
σταρχος ἐξεῖλε τὰ ἐπη φοβηθεῖς.

Satis est damni quod ex huiuscemodi pravis et praeposteris
opinionibus saepius perineptas interpretationes nobis procuderunt,
quarum exempla quaedam subiicere iuvat.

In Odyss. B. 133. commentus est aliquis, cui Telemachus
εἰ περὶ χρημάτων ἔλεγε μικρολόγος ἂν ἐφαίνετο, mirificum quod-
dam ὑπέρβατον, quod nemo in Scholiis sine risu poterit legere
aut saltem relegere.

Non minus absurdas et incredibiles traiectiones de nihilo
finxerunt in Iliad. Ξ. 1. ne Nestor potare videretur, quod isti
οὐ κατὰ πρεσβύτην esse iudicabant, quod contra esse sciunt
omnes. Vix est credibile fuisse qui verba poëtae ita βιαίως dis-
tinguerent:

Νέστορα δ' οὐκ ἔλαθεν ἰαχὴ, πίνοντά περ ἔμπη

ἀλλ' Ἀσκληπιάδην ἔπεα πτερόεντα προσηύδα,

ut non Nestor sed Machaon vulneratus potaret. Talia serio re-
futare quis dignabitur? Similiter in Iliad. T. 218. et Iliad.
Π. 849.

ἀλλὰ με μοῖρ' ὀλοή καὶ Λητοῦς ἔκτανεν υἱός,

ἀνδρῶν δ' Εὐφειβος, σὺ δέ με τρίτος ἐξεναρίζεις.

ubi gravissima quaestio oritur: πῶς τέσσαρας καταριθμήσας —
ἐπιφέρει σὺ δέ με ΤΡΙΤΟC ἐξεναρίζεις; sprete simplicissima
solutione nonnulli ad ὑπέρβατον confugerunt, ut verba quasi sic

disposita acciperentur: ἀνδρῶν δὲ τρίτος Εὐφορβος, σὺ δὲ μὲν ἐξεναρίζεις. quod qui concoquere poterit numquam ei arte Critica aut omnino iudicio in vita erit opus.

Caeterum mirificae hae et portentosae verborum traiectiones praeter naturam fictae revocant mihi in memoriam lepidam historiolum apud Athenaeum pag. 493. r. ubi Ptolemaeus Philadelphus similem verborum traiectionem a Sosibio grammatico excogitatam salsissime ludificatur.

Multae Criticorum ἀθετήσεις non aliunde quam hinc natae sunt. Ex suo et aequalium sensu, iudicio, opinione aestimabant antiquitatis sensum ac mentem. In Πιαδ. Ξ. 317. ἀθετοῦνται εἴχιοι ἔνδεκα, ὅτι ἌΚΑΙΡΟC ἢ ἀπαρίθμησις τῶν ὀνομάτων. καὶ ὁ ἐπειγόμενος συγκοιμηθῆναι πολυλογεῖ. Itaque Aristarchus ἀθετεῖ καὶ Ἀριστοφάνης προηθέτει. Aristophanes, quem constat ἐρωτικόν fuisse, numquam in tali re longo sermone usus fuisse videtur: facile credimus, sed alia veteribus cantoribus quique eos audiebant olim placuisse credibile est, quibus nihil his erat iucundius εἰπεῖν τε καὶ ἀκοῦσαι. Homeri carmina vitae et naturae speculum esse iudicant: esto, sed ἀτίμιαe naturae et ingenii, non Aristophanis et Aristarchi aequalium.

Οὐδὲν ἂν ἦν τῶν γραμματικῶν μωρότερον εἰ μὴ Φιλόσοφοι ἦσαν. quorum nonnulli in Homero interpretando palmam stoliditatis grammaticis praeripuērunt. Calypso Ulyssi immortalitatem pollicetur, quam ille accipere noluit. Odyss. H. 256.

ἔφασκε

θήσειν ἀθάνατον καὶ ἀγῆρων ἡματα πάντα.

ἀλλ' ἐμὸν οὐποτε θυμὸν ἐνὶ στήθεσσιν ἐπειθεν.

Scin cur recusaverit? Numquam reperies nisi ab Antisthene audiveris. Ἀντισθένης Φησὶν ὅτι τοὺς ἐρῶντας ἥδη (leg. ἥδει) ψευδομένους τὰς ὑποσχέσεις. τοῦτο γὰρ ποιεῖν οὐκ ἡδύνατο Δίχρα τοῦ Διός. Hem! hoc demum est Homerum interpretari et sapere! Peius etiam est ubi Alcinous ultro filiam Ulyssi uxorem offerre videtur: videtur, inquam, namque ταῦτά Φησι πειρώμενος εἰ ταῖς ἀληθείαις ἀπείπατο τὸν Καλυψοῦς γάμον, nempe si conditionem accepisset in manifesto mendacio depressus foret. ad Odyss. H. 311 et 313. Sunt haec philosophorum iocantium, ut saepissime Socratem apud Platonem et Xenophontem in versibus Homericis ludentem videmus, non ut poëtae sententiam

aut verba interpretaretur, *πόθεν*; sed ut etiam hinc dialogorum suavitas tamquam sale condita foret. Melius igitur omnia haec philosophorum ludibria et iocos Porphyrius, qui solus omnium iis utitur, omisisset, quia ad poëtae interpretationem *nihil conferunt* neque adeo serio sunt dicta. Etiam Grammaticorum interpretationes, quales multas protulimus, satis apparet non esse *serio* scriptas, sed aut ingenii ostentandi gratia excogitatas aut ad impetus adversariorum acute et sollerter eludendos. Haec igitur omnia iis, qui Poëtam vere et utiliter interpretari student, seponenda sunt et contemnenda:

ψεῦδος κεν φησὶμεν καὶ νοσφιζοίμεθα μάλλον.

Ante omnia vero abiiciendae sunt Etymologiae, quibus nihil est *ληρωδέστερον*; nam praeterquam quod falsae sunt omnes ac nulli rei utiles, ne *seriae* quidem sunt sed ingenii lascivientis ludusque iocusque. Una tantum est in Scholiis ad Odysseam etymologia vera: *θεουδής* esse *θεοδής*, idque homo casu magis quam ratione reperit. Reliquae sunt mera *παίγνια*, et aegrorum somnia et deliramenta, veluti *Φερνή* ὅτι *φέρει* εἰς *εὐνὴν*, similiaque sexcenta. Lepide Cicero deridens Stoicorum in hoc genere ineptias *de Nat. Deor.* III. § 62. *quoniam NEPTUNUM a NANDO appellatum putas nullum erit nomen quod non possis una littera explicare unde ductum sit. In quo quidem magis tu miki natare visus es quam ipse Neptunus. Salsissime autem ea imitando deridet, ut de Offic. I. § 23. audeamus imitari Stoicos — credamusque quia FIT quod DICTUM est appellatam FIDEM.* Aperte iocatur neque his quidquam credit, omninoque tales ineptiae in vitae luce et celebritate ab hominibus elegantibus et festivis multo facilius redarguuntur quam in scholae otio et umbra. Nunc nova Etymologiarum ars calet, sed, ne dicam dolo, *ἡ νῦν τέχνη τῆς πρότερον ἀτεχνίας οὐ πάνυ τι πιθανώτερα τίπτεται.* Melius Ciceronem imitabimur qui Etymologiam a se fictam promens addidit subridens: *luisse putemur si nihil sit*¹, idque omnibus huiuscemodi veriverbiis accinendum. Putasne serio

---

1) Cic. *Tusc. Quaeest.* III. § 18. FRUGALITAS, ut opinor, a FRUGE, qua nihil melius e terra: NEQUITIA ab eo (etsi erit hoc fortasse durius; sed tentemus; LUISSE PUTEMUR, SI NIHIL SIT:) ab eo, quod NEQUIDQUAM est in tali homine. Ergo luisse nunc locosum vfrum putabimus.

et graviter et ex animi sententia scribere magistrum nescio quem (ad Odys. A. 75.) Ulyssem esse ita appellatum ἐπειδὴ κατὰ τὴν ὁδὸν ὕσεν ὁ Ζεὺς? Itaque haec quoque omnia seponemus memores dicti Tulliani *de Divin.* II. § 119. *sed nescio quomodo nihil tam absurde dici potest quod non dicatur ab aliquo philosophorum*, quod non erit minus vere dictum si substitueris „ab aliquo GRAMMATICORUM”.

II.

ἜΔΝΑ — ΜΕΙΛΙΑ — ΔΩΡΑ.

Odys. A.

277. οἱ δὲ γάμον τεύξουσιν καὶ ἀρτυνέουσιν ἔδνα

278. πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε Φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι,

279. σοὶ δ' αὐτῷ πυκινῶς ὑποθήσομαι αἶ κε πίθῃαι.

annotatur ad vs. 277: οὗτος δὲ ὁ εἰχος ἐν τῇ κατὰ Ῥιανὸν οὐκ ἦν, manifesto errore. Olim quum Marcianum Codicem executem subnata mihi suspicio est vs. 283. apud Rhianum omissum fuisse. Nunc non dubito quin Rhianus omiserit vs. 278

πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε Φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι.

quoniam et molestus est et cum certa Homericæ ætatis consuetudine pugnat. Confunditur enim certum ac perpetuum discrimen inter ἔδνα et μείλια, in qua re quum Criticos Alexandrinos errare suspicer primum eorum sententiam quam disertissimis testimoniis declaratam proponam. Apollonius v. Ἀλφεσίβοιαι: ἀλφαίνουσαι βόας, τοῦτ' ἔστιν ἈΝΑλαμβάνουσαι. οἱ γὰρ γαμοῦντες ἐδίδσαν ταῖς γαμουμέναις βόας καὶ τὰ ὅμοια μήπω νομίσματος εὐρημένον.

ἐνθα μὲν ἡἴθεοι καὶ παρθένοι ἀλφεσίβοιαι. (Piad. Σ. 593.)

ubi primum emenda ἀλφάνουσαι, non enim alia forma Græca est (ut infra ostendam) quam ἀλφᾶνω penultima brevi et aoristus ἤλφον. Deinde pro ἈΝΑλαμβάνουσαι vera lectio est ἔΔΝΑ λαμβάνουσαι.

Cum hoc loco primum compone locum ex Piad. A. 242.

ἀπὸ μνηστῆς ἀλόχου

κουριδῆς, ἥς οὕτι χάριν ἴδε, πολλὰ δ' ἔδωκεν.

πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη,
αἶγας ὁμοῦ καὶ οἷς, τὰ οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο.

ad quem locum haec est Aristarchi annotatio: ἡ διπλῇ ὅτι θρέμμα (leg. θρέμματα) ἐδίδσαν οἱ μνησεύμενοι. πρὸς τὴν ἐξήγησιν τῶν ἀλφεισιβοιῶν παρθένων, ὅτι εἰσὶν αἱ ἀλφαινοῦσαι βόας, ὃ ἐστὶν εὐρίσκουσαι. ubi ἀλφάνουσαι scribendum. Ad Odyss. A. 276. annotatur: ἘΔΝΑ λέγει τὰ ὑπὸ νυμφίων διδόμενα, τὰ δὲ ὑπὸ πατέρων ΜΕΙΛΙΑ (absurde editur ΚΕΙμήλια). Recurrunt eadem Odyss. B. 195.

μητέρ' ἔην ἐς πατρός ἀνωγέτω ἀπονέεσθαι.
οἱ δὲ γάμον τεύξουσιν καὶ ἀρτυνέουσιν ἔδνα
πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε Φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι.

ubi Scholion est: οἱ δὲ γάμον τεύξουσιν: δηλονότι οἱ μνηστῆρες καὶ εὐτρεπίσους ἔδνα, ὅσα δεῖ ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ παιδί διδοσθαι παρὰ τῶν γαμούντων. ΚΕΙμήλια δὲ (imo vero ΜΕΙΛΙΑ δέ) τὰ παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς νύμφης διδόμενα. et post pauca: ἔδνα: τὰ παρὰ τοῦ νυμφίου, ΓΑμήλια (optime V. μείλια) δὲ τὰ παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς νύμφης διδόμενα, et iterum: οἱ δὲ γάμον τεύξουσιν: οὗτοι οἱ μνηστῆρες οἱ ἐν τῷ δώματι τοῦ πατρὸς ἐτοιμάσουσιν ἔδνα.

Quo melius res appareat omnes Homeri locos deinceps proponam et Criticorum animadversiones, quae supersunt, apponam: deinde errorem, in quo se induerunt, aperiam.

Iliad. Π. 178.

ὃς β' ἀναφανδὸν ὅπυιε πορὼν ἀπερείσι' ἔδνα.
ἡ διπλῇ ὅτι ἔδνα τὰ ὑπὸ τῶν γαμούντων διδόμενα ταῖς γαμουμέναις.

Iliad. I. 146 et 288.

τάων, ἣν κ' ἐθέλῃσι Φίλην ἀνέεδνον ἀγέσθω
πρὸς οἶκον Πηλῆος· ἐγὼ δ' ἐπὶ μείλια δάσω
πολλὰ μάλ', ὅσσ' οὐπω τις ἐῖς ἐπέδωκε θυγατρὶ.

ad vs. 146. annotatur: ἀνέεδνον: ἡ διπλῇ ὅτι ἔδνα ἐδίδσαν οἱ νυμφῖοι ταῖς παρθένοις. et ad vs. 147. ἡ διπλῇ ὅτι καὶ ὑπὸ τῶν ἀνδρῶν μόνων ἐπέμπετο, ἃ λέγει. manifestum est deesse aliquid in fine: supplendum: ἃ λέγει (Μείλια).

Iliad. N. 365.

ἥττε δὲ Πριάμοιο θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην
Κασσάνδρην ἀνέεδνον, ὑπέσχετο δὲ μέγα ἔργον
ἐκ Τροίης ἀέκοντας ἀπωσέμεν υἱας Ἀχαιῶν.

cui Graeci per derisionem Agamemnonis se filiam eadem lege daturus pollicentur vs. 378.

δοῖμεν δ' Ἀτρεΐδῃ θυγατρῶν εἶδος ἀρίστην

Ἄργεος ἐξαγαγόντες ὀπιούμεν.

ἀλλ' ἔπευ, ὄφρ' ἐπὶ νηυσὶ συνώμεθα ποντοπόροισιν

ἀμφὶ γάμῳ, ἐπεὶ οὗτοι ἐδνωταὶ κακοὶ εἰμεν.

Scholion ad vs. 366. ἀνέεδνον: ἡ διπλῇ ὅτι ἔδνα ἐδίδοσαν οἱ μνηστεύμενοι. διδ' οὗτος ὑποσχόμενος ἐξελάσειν τοὺς Ἑλλήνας ἀνέεδνον αἰτεῖ τὴν Κασσάνδραν. et ad vs. 382. ἐδνωταί: ἡ διπλῇ ὅτι ἔδνα ἐδίδοσαν οἱ μνηστεύμενοι. ἐδνωταὶ δὲ κηδεαί, πενθεροί. οὗτοι γὰρ τὰ ἔδνα παρὰ τῶν μνηστευομένων ἐνεδέχοντο, leg. Ἐδέχοντο.

Iliad. Π. 190.

ἡγάγετο πρὸς δῶματ' ἐπεὶ πόρε μύρι' ἔδνα.

cf. Schol. ad vs. 178.

Iliad. X. 472.

ὅτε μιν κορυθαίολος ἡγάγεθ' Ἐκτωρ

ἐκ δόμου Ἡετίωνος ἐπεὶ πόρε μύρι' ἔδνα.

Quemadmodum de sponso dicitur πόρε μύρι' ἔδνα, sic dicitur de iis qui filiam elocarunt Odyss. O. 367.

τὴν μὲν ἔπειτα Σάμηνδε δόσαν καὶ μύρι' ἔλονται.

id est μύρια ἔδνα ἐπὶ τῇ θυγατρὶ ἔλαβον.

Iliad. X. 51.

πολλὰ γὰρ ὥπασε παιδὶ γέρων ὀνομάκλυτος Ἄλτης.

Scholion: ἡ διπλῇ ὅτι οἱ πατέρες ταῖς θυγατράσι γαμουμέναις δῶρα παρεῖχον.

ἐγὼ δ' ἐπὶ μείλια δώσω.

Iliad. X. 88. οὐδ' ἄλλος πολύδωρος: ἡ διπλῇ ὅτι ἔδνα ἐδίδοσαν οἱ παλαιοὶ ταῖς θυγατράσι καὶ πολύδωρον λέγει τὴν πολυέδνον.

Adde his quae ex Aristarcho Hesychius servavit: Ἐδνα: τὰ ὑπὸ τῶν μνηστέρων ταῖς μνηστευομέναις διδόμενα. μείλια δὲ τὰ ὑπὸ τῶν γονέων ταῖς γαμουμέναις. Idem in γ. Ἀνέεδνον (male pro ἀνέεδνον): — ἔδνα ἐς τὰ πρὸ τῶν γάμων ταῖς γαμῆσθαι μελλούσαις παρὰ τῶν μνηστέρων διδόμενα δῶρα. Cf. Etym. M. γ. Ἐδνα: τὰ πρὸ τοῦ γάμου ὑπὸ τοῦ νυμφίου διδόμενα δῶρα τῇ νύμφῃ. et Eustath. ad Odyss. A. 277. pag. 1417, 12. οἱ δὲ

ἀκριβέστεροι τῶν παλαιῶν ἔδνα λέγεσθαι κυρίως Φασὶ τὰ ὑπὸ τῶν
 νυμφίων ἀλλήλοις διδόμενα.

Nunc locos ex *Odyssea* tamquam testes audiamus β. 53.

οἱ πατὴρ δὲ μὲν οἶκον ἀπεργίλασι νέεσθαι
 Ἰκαρίου ὧς κ' αὐτὸς ἐεδνώσαιο το θυγάτρα,
 δοίη δ' ὧ κ' ἐθέλοι.

ζ. 159.

ὅς κέ σ' ἐέδνοισι βρίσας οἶκόνδ' ἀγάγεται.

θ. 318.

εἰσόκε μοι μάλα πάντα πατήρ ἀποδῶσιν ἔδνα,
 ὅσσα οἱ ἐγγυάλιξα κυνώπιδος εἵνεκα κούρης.

λ. 117. et ν. 378.

μνώμενοι ἀντιθέην ἄλοχον καὶ ἔδνα διδόντες.

λ. 280.

Χλῶριν περιπαλλέα Νηλεὺς
 γῆμεν ἐν δια κάλλος ἐπεὶ πόρε μύρι' ἔδνα.

ο. 16.

ἤδη γάρ βα πατήρ τε κασίγνητοί τε κέλονται
 Εὐρυμάχῃ γήμασθαι. ὁ γὰρ περιβάλλει ἄπαντας
 μνηστῆρας δώροισι καὶ ἐξῶφελλεν ἔδνα.

π. 391. et φ. 161.

ἔκαστος
 μνάσθω ἐέδνοισι διζήμενος, ἡ δέ κ' ἔπειτα
 γήμαιθ' ὅς κε πλείεα πόροι.

et τ. 529.

ἦ ἤδη ἄμ' ἔπωμαι Ἀχαιῶν ὅσις ἄριστος
 μνᾶται ἐν μεγάροισι πορὼν ἀπερείσι' ἔδνα.

Videamus nunc an ex hisce incorruptis antiquitatis testimoniis
 melius quam Alexandrini fecerunt, heroicae aetatis morem col-
 ligere possimus. Ac primum quidem statuemus falli Criticos
 veteres in eo quod unanimi consensu narrant omnes τὰ ἔδνα
 esse δῶρα τὰ ὑπὸ τῶν μνηστῆρων, τῶν μνηστευομένων, τῶν νυμφίων,
 τῶν γαμούντων διδόμενα ταῖς ΓΑΜΟΤΜΕΝΑΙC, atque ita om-
 nes existimant novam nuptam τὰ ἔδνα secum in mariti domum
 deferre. Itaque sine ulla offensione legebant *Odyss.* A. 278. et
 B. 196.

οἱ δὲ γάμον τεύξουσιν καὶ ἀρτανέουσιν ἔδνα
 πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε Φίλῃς ἐπὶ παιδὶ ἔπρεσθαι.

quae alii de *parentibus* dicta accipiebant, de *procis* alii, sed *ἔπεσθαι*, id est *ἀκολουθεῖν*, nullo alio sensu accipi potest, nisi ut τὰ *ἔδνα* novam nuptam *sequantur* et in mariti domum deferantur. Eadem est etiamnunc vulgaris opinio *ἔδνα* de *dote* quoque apud Homerum dici solere: sed quicumque testimonia, quae supra scripta sunt, diligenter consideraverit dabit mihi, credo, τὰ *ἔδνα* non ταῖς παρθένοις, ταῖς γαμουμέναις, ταῖς μνηστευόμεναις dono dari, sed τοῖς τῶν μνηστευόμενων παρθένων πατράσι et patres suas filias illi tradere *δσις περιβάλλοι ἅπαντας μνηστῆρας δώροισιν*, id est illi qui *dedisset plurimum*: itaque uno verbo patres suas filias *VENDERE* τοῖς *ἑδνοῖς* et *procos* τῶν *ἔδνων* ὑπερβολῇ puellam a patre suo *EMERE*. In aula Ptolemaeorum inter purpuratos de illo more antiquitatis, qui olim plurimis in Asia et alibi locis consuetus fuerat, cogitabat nemo. Sponsae *mittere munera* et *sponsalia dona* quid esset probe noverant, sed filiam armentis et gregibus (νομίσματος οὕτω εὐρημένου) a patre *emere* quid esset numquam audiverant. Sed Aristoteles id probe noverat, qui scribit in *Polit.* II. cap. 5. τοὺς ἀρχαίους νόμους λαν ἀπλοῦς εἶναι καὶ βαρβαρικούς· ἐσιδηροφοροῦντο γὰρ οἱ Ἕλληνες καὶ τὰς γυναῖκας ἑΩΝΟΤΝΤΟ παρ' ἀλλήλων. Sic igitur formosae puellae non sibi erant ἀλφεσίβοιαι, sed patribus suis. Audi poëtam *Odys.* Λ. 287.

τοῖσι δ' ἐπ' ἰφθίμην Πηρῷ τέκε θαῦμα βροτοῖσι,
τὴν πάντες μνώοντο περικτῖται· οὐδέ τι Νηλεὺς
τῷ ἑδίδου δς μὴ ἔλικας βοῦς εὐρυμετώπους
ἐκ Φυλακῆς ἐλάσειε βίης Ἰφικληΐης.

optime Pausanias de ea re sic scribit IV. 36. 2. ταύτας γὰρ δὴ τὰς βοῦς Νηλεὺς ἑΔΝΑ ἐπὶ τῇ θυγατρὶ ἤτει τοὺς μνωμένους. Quid? putesne Neleum eximias ex Thessalia boves Iphicli filiae suae petere an *εἰδίμετ ἰπεί*? Minime obscurum hoc quidem est, et Pausanias diserte §. 3. Νηλεὺς γενέσθαι οἱ βοῦς ἐπεθύμησε τὰς Ἰφίκλου, et sic pulcherrima puellarum Pero patri suo, non sibi, fuit ἀλφεσίβοια. Haec sibi pater *ἔδνα* ἐπὶ τῇ θυγατρὶ αἰτεῖ, et uno verbo *ἑεδνοῦται* τὴν θυγατέρα, id est ἐπὶ τούτοις τοῖς *ἔδνοῖς* τὴν θυγατέρα τῷ μνηστῆρι δίδωσιν. Hinc uxori iratus ἩΦΑΙΣΤΟΣ *Odys.* Θ. 317 ita dicit:

ἀλλὰ σφωε δόλος καὶ δεσμός ἐρύξει,
εἰσόκε μοι μάλα πάντα πκτήρ ἀποδῶσιν ἔδνη,

ὅσα οἱ ἐγγυάλιξα κυνώπιδος εἵνεκα κούρης.

patri, ut vides, τὰ ἔδνα dederat, ergo et a *patre* *reposit* non facturum si ea nova coniux pro dote ad maritum attulisset. Quid attinebat commemorare Iliad. A. 243. ingentia sponsi dona:

πολλὰ δ' ἔδωκε

πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη,

αἴγας ὁμοῦ καὶ δῖς, τὰ οἱ ἄσπετα ποιμαίνοντο.

si ea omnia statim cum uxore ad eum reditura fuissent? Nulla est dubitatio quin haec quoque formosa puella non *sibi*, sed *patri suo*, fuerit ἀλφεισίβοια. Iam reliquos Homeri locos inspicimus: Agamemnon Achilli ut in magni beneficii loco filiam ἀνέδνον pollicetur; Othryoneus a Priamo paciscitur Κασσάνδρην ἀνέδνον, si hostes ab Illo repulisset. Quid esset ea re sordidius abiectiusque si sic *nova nupta* suis ἔδνοις spoliaretur? Sed Agamemnon nihil *sibi* dari postulat, et Othryoneus sat Priamo pro filia datum iudicat si eum hostili metu liberasset. Quod ad Nausicaam dicit Ulysses:

ὅς κέ σ' ἔδνοισι βρίσας οἶκόνδ' ἀγάγεται.

non significat: „qui te donis *oneratam* domum duxerit”, sed qui donis reliquos procos superaverit omnes eoque fuerit potior. Esto, dixerit aliquis, est illa interpretatio naturae congruens et refert antiquitatis morem et colorem, quadratque in caeteros omnes quos apposuisti locos, sed quid faciemus Homeri verbis:

ὥς κ' αὐτὸς ἐδνώσαιο τὸ θυγάτρα.

nonne id est: ἴν' αὐτὸς ὁ πατὴρ ΔΟΥC ἔδνα τὴν θυγατέρα ἐκδοίη? Est haec vulgaris huius loci interpretatio, quae et veteribus omnibus placuit: ἐδνώσαιο enim interpretantur esse ἔδνα ἐπιδώσει, ἀποπροικίσει, χρήματα δώσει. Audi et Aristarchum: κυρίως μὲν ἔδνα ἐστὶ τὰ διδόμενα ὑπὸ τοῦ γαμοῦντος τῇ γαμουμένη, NTN δὲ καταχρηστικῶς κεῖται ἡ λέξις ἀντὶ τοῦ χρήματα ἘΠΙΔΟΙΗ. Vides Criticum in angustias redactum haerere et sibi non constare. In caeteris omnibus τὸ διηνεκές et acute perspicit et strenue vindicat. Φέβεσθαι semper est Φεύγειν et βάλλειν *eminus* ferire et μάχαιρα *culler* et σῶμα *cadaver*. Quis ferret: σῶμα κυρίως μὲν τὸ ψυχῆς ἐσερημένον, NTN δὲ καταχρηστικῶς τὸ ἐμψυχον? Sed etiamnunc admirabilis linguae Homericæ constantia τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν τιθείσης apparebit. ὁ πατὴρ ἐδνωῖται τὴν θυγατέρα est ὁ πατὴρ περὶ τῶν ἔδνων, ἐφ'

οἷς τὴν θυγατέρα δώσει, συνθήκας ποιῆται: *raciscitur pater* quibus donis sponsalibus acceptis daturus sit filiam: si conveniunt τὰ ἔδνα nuptiae fiunt. Plane haec confirmantur loco in Iliad. N. ἐπεὶ οὗτοι ἐδνωταὶ κακοὶ εἰμεν. Daturi sumus tibi, inquit, uxorem filiam Agamemnonis; quin igitur sequeris ad naves *ut raciscamur*: ὁφρα συνώμεθα περὶ τῶν ἔδνων. Pater et fratres (οἱ ἐδνωταί) qui plurima dedisset illi ἐδνοῦνται, et qui filiam *gratis* dedisset (ἀνευ ἔδνων) perinde ἀπριάτην ἀνέεδνον dedisse videtur, ut Agamemnon Chryseidem ἀπριάτην ἀνάποιον patri redidisse narratur.

Multo melius antiquitatis morem cognitum habuit Asclepiades ἐν τρίτῳ Τραγῶδουμένων apud Scholiasten Pindari Olymp. II. 39. ita scribens: Ἰξίων ἔγχευ Δίαν τὴν Διόνεως θυγατέρα. ἔθος δὲ τοῖς παλαιοῖς τῶν νυμφῶν ΤΟΙΣ ΠΑΤΡΑΧΙ δῶρά τινα προσάγειν, ὥς καὶ Ὅμηρος·

πρῶθ' ἑκατὸν βοῦς δῶκεν, ἔπειτα δὲ χίλι' ὑπέστη,
αἴλας ὀμοῦ καὶ ὄϊς.

ὁ γὰρ Διόνεὺς κατὰ τὸ σύνθημα τὴν τῶν δῶρων εἰσεπράττετο δόσιν, id est τὰ ἘΔΝΑ ἀπῆται, et eam ob causam (ut scribit Asclepiades) ab avaro genere per insidias interemptus est. De eadem re scribit Diodorus Siculus IV. 69: Ἰξίων — ὑποσχόμενος ἘΔΝΑ πολλὰ δώσειν Ἡσιονεῖ (leg. Διόνεῖ) ἔγχευ τὴν τούτου θυγατέρα. — ἔπειθ' ὁ μὲν Ἰξίων οὐκ ἀπέδωκε τὰ ἘΔΝΑ [τῇ γυναικί], ὁ δὲ Διόνεὺς τὰς ἵππους ἀντὶ τούτων ἠνεχύρυσεν, et reliqua ut apud Asclepiadem, cuius Τραγῶδούμενα fortasse Diodorus in hac parte operis sequebatur. Luce clarior est τῇ γυναικί interpolatum esse ab aliquo, qui τὰ ἔδνα τῇ γαμουμένῃ δίδοσθαι putabat, nec satis animadverterat cur Ixion suum socerum necasse narraretur. Asclepiades, ut Aristoteles, probe sciebat, ὅτι οἱ πάλαι Ἕλληνες τὰς γυναῖκας παρὰ τῶν πατέρων τοῖς ἘΔΝΟΙΣ ἐνωῦντο.

Si haec vera et certa sunt de verbis:

οἱ δὲ γάμον τεύξουσιν καὶ ἀρτυνέουσιν ἔδνα,

nulla esse potest dubitatio quin haec περὶ τῶν μνηστῆρων dicantur: quinam enim praeter procos dici possunt ἔδνα ἐτοιμάζειν sive εὐτρεπίζειν? Itaque quod utrobique additur:

πολλὰ μάλ' ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι,

quia manifesto cum praecedenti versu pugnat et absurdum est,

necessario est eliminandum et magna Rhiano habenda gratia est, quem constat in Odyssea A. hunc versum in suam editionem non recepisce. Utrum in suis libris non repererit an suo iudicio usus expunxerit semper ignorabitur, quia hoc unum scimus: οὗτος δ' εἰς ἄλ' ἐν τῇ κατὰ Ῥιανὸν οὐκ ἦν.

Ne hoc quidem dubitationi obnoxium est quin etiam in altero loco B. 195. sqq. ubi *iidem* versus repetuntur, in Rhiani διαρῶσει omissus fuerit vs. 197.

πολλὰ μάλ', ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι.

quem qui supposuit διασκευαστής de *dote* cogitans adumbravit verba Agamemnonis:

πολλὰ μάλ', ὅσ' οὐπω τις ἐῖς ἐπέδωκε θυγατρὶ.

et grammaticus nescio quis qui verba interpolata: ὅσσα ἔοικε φίλης ἐπὶ παιδὸς ἔπεσθαι in Scholiis ita interpretatur: ἔεδνα ὅσα δέτ' ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ παιδί διδοῦθαι παρὰ τῶν γαμούντων, non interpretis fungitur munere, sed comminiscitur de suo aliquid quod reliquis verbis satis commode aptari posse videbatur.

Restat ut ostendam quid sit ἀλφάνειν, unde puellae forma eximia ἀλφεσίβοιαι appellabantur. Ἀλφάνειν et εὕρισκειν propria in venditione verba sunt, quando non venditor certum pretium postulat sed emtor offert. Perpetuum igitur hoc verbum est in vectigalium locatione et ubicumque emturientes licitantur et augendo pretio inter se certant. Res ipsa quae sic oblato pretio vaeniit dicitur τιμὴν εὔρεϊν et apud veteres τιμὴν ἀλφεϊν, unde τιμαλφής natum est et τιμαλφέςατον κτῆμα, de quo vid. Ruhnken. ad Tim. pag. 258. τιμαλφέςατον: τὸ τιμὴν πολλὴν εὕρισκον. τὸ γὰρ ἀλφεϊν εὕρισκειν ἐστίν, ἐξ οὗ καὶ Ὅμηρος ἀλφεσίβοιας καλεῖ τὰς εὕρισκούσας τιμὴν βόας. Passim eo sensu εὕρισκειν legitur. Theophrastus *Charactt.* 15. καὶ πωλῶν τι μὴ λέγειν τοῖς ὠνούμενοις πόσου ἂν ἀπόδοιτο, ἀλλ' ἐρωτᾶν τί εὕρισκε; postulat ut ipse emtor definiat pretium offeratque. Sic in vectigalibus apud Xenophontem *περὶ πόρων.* IV. 25. ὅσον τὸ τέλος εὕρισκε τῶν ἀνδραπόδων πρὸ τῶν ἐν Δεκελείᾳ, et IV. 40. ὅσα πρὸ τῆς εἰρήνης χρήματα εὕρισκε τὰ τέλη, et apud Aristotelem *Oeconom.* 2. ἐποίησε τὸ ἐλλιμένιον εὔρεϊν τὸ διπλάσιον, effectus ut portorium duplo maiore pretio locaretur. Sic quidquid sub praecone vaenit τιμὴν εὔρεϊν dicitur, servi, captivi, praeda hostilis, domus, ager, fundus. Herodotus I. 196. (τὰς παρθένους)

κῆρυξ πωλέεσκε, πρῶτα μὲν τὴν εὐειδесаτήν ἐκ πασέων· μετὰ δὲ ὅπως αὕτη εὐροῦσα πολλὴν πηθείη ἄλλην ἀνεκήρυσσε, ubi leg. ἄλλην ἂν ἐκήρυσσε. Hinc si quid *quolibet pretio adiciatur*, dici solet τοῦ εὐρίσκοντος et saepius τοῦ εὐρόντος *vaenire*. Quod apud Plautum dicitur in *Menaechmis* III. 3. 24.

Num quid vis? ME. haec me curaturum dicito.

tum secum ne ancilla audiat,

ut quantum possint quique liceant vacueant.

id Xenophon in *Memor.* II. 5. 5. ita dixit: ὅταν τις οἰκέτην πονηρὸν πωλῇ καὶ ἀποδιδῶται τοῦ εὐρόντος, ubi πωλεῖν de more significat *emtozem quaerere*, et ἀποδίδοσθαι *invenire*.

Hoc ipsum igitur apud Homerum et Atticos veteres ἀλφάνειν significabat. Capti in bello, rapti a praedonibus sic dicuntur ὄνον ἀλφεῖν. *Iliad.* Φ. 79. καὶ μ' ἐπέρασσας — ἐκατόμβοιον δέ τοι ἤλφον. *Odyss.* Ο. 452. ὁ δ' ὑμῖν μύριον ὄνον ἄλφοι ὅπῃ περάσσητε. P. 250..

ἄξω τῇλ' ἰθάκης ἵνα μοι βίον πολὺν ἄλφοι.

et T. 383. ὅθεν κέ τοι ἄξιον ἄλφοι.

Ex antiquo poëta sumsit Plutarchus quod in *Symposiacis* dixit pag. 668. C. πλειονος πιπράσκειται ἐν Ῥώμῃ ἰχθύς ἢ βούς. κεράμιοι γὰρ πωλοῦσι τιμῆς, ὅσῃν οὐκ ἂν

ἐκατόμβῃ βούπρωρος ἄλφοι.

Nesciremus ἀλφάνειν eo sensu olim Atheniensibus tritum fuisse, nisi nobis ἀττικισῆς pereruditus (Aelius Dionysius ἐν τοῖς Ἀττικοῖς ὀνόμασι) certam huius rei memoriam et documenta servasset in Bekkeri *Anecd.* pag. 382. 8. Ἀλφάνει· εὐρίσκει. Ἀριστοφάνης Θεσμοφοριαζούσαις·

οἴμοι κακοδαίμων τῆς τόθ' ἡμέρας ὅτε

εἶπέν μ' ὁ κῆρυξ οὗτος ἀλφάνει.

Εὐπολὶς Ταξιάρχους·

οὐ θάρττον αὐτὴν δεῦρό μοι τῶν τοξοτῶν

ἄγων ἀποκηρύξει τις ὅ, τι ἂν ἀλφάνῃ;

καὶ ὁ ποιητής·

ἐκατόμβοιον δέ τοι ἤλφον.

nihil est his luculentius, nisi quod Aristophanis verba labem et vitium conceperunt. Supplendum:

εἶπέν μ' ὁ κῆρυξ· „οὗτοσὶ τί ἀλφάνει”;

quod plane idem est atque apud Theophrastum τί εὕρισκει; ut ἀποκηρύξει ὁ, τι ἂν ἀλφάνη est ἀποδώσεται τοῦ εὕρόντος.

Quoniam igitur solemnem ac stabilem in ea re sedem habet verbum ἀλφάνειν consequitur ἀλφεσιβοίας dici formosas puellas, ὅτι ΠΩΛΟΥΜΕΝΑΙ τῷ πατρὶ βόας ἀλφάνουσιν.

quod erat demonstrandum,

ut loquuntur mathematici.

Sequitur ex ipsa natura οὐ γεωμετρικαῖς ἀλλ' ἐρωτικάῖς ἀνάγκαις (ut Plato iocatur *de Rep.* pag. 458. D.) procos puellis, quarum nuptias ambirent, dona ac munera mittere. Sed ea non ἔδνα sed suo nomine δῶρα appellantur. Penelope suos procos increpans ita dicit *Odyss.* Σ. 275.

μνηστῆρων οὐχ ἦδε δίκη τὸ πάροιθε τέτυκτο,

οἳ τ' ἀγαθὴν γε γυναῖκα καὶ ἀφνειοῖο θυγάτρα

μνηστεύειν ἐθέλωσι καὶ ἀλλήλοις ἐρίσωσιν.

αὐτοὶ τοίγ' ἀνάγουσι βόας καὶ ἴφια μῆλα

κούρης δαῖτα φίλοισι καὶ ἀγλαὰ ΔΩΡΑ διδοῦσιν.

deinde poëta τὰ δῶρα ad Penelopen delata enumerat, vestem splendidam, fibulas, torque, in aures, omnia ex auro aut gemmis distincta.

ἄλλο δ' ἄρ' ἄλλος ΔΩΡΟΝ Ἀχαιῶν καλὸν ἐνεικεν.

κόσμον γυναικεῖον ταῖς μνηστευομέναις ἐδωροῦντο, non *armenia* et *greges*.

Sic igitur quid inter ἔδνα et μέλια et δῶρα constanti Poëtae usu intersit liquido apparere arbitror.

Poëtae Lyrici et Tragici, qui magno artificio linguam Homericam et Epicam imitabantur, quum multa essent vocabula antiqua ipsis incognita utebantur iis eo sensu, quem indocti γλωσσογράφοι aut pervulgata aequalium opinio tribuisset. Opinabantur homines vivo Pindaro et Aeschilo idem quod diu post Aristarchum dicentem audimus: „κυρίως μὲν τὰ ἔδνα εἶναι τὰ διδόμενα ὑπὸ τοῦ γαμουῦντος τῇ γαμουμένῃ, sed interdum τὰ ἔδνα *dotem* quoque significare”. Itaque Pindarus de *dote* posuit *Olympion.* IX. 7.

ἀκρωτήριον Ἀλίδος τὸ δῆποτε Πέλοψ

ἐξάρατο κάλλισον ἜΔΟΝ Ἱπποδαμείας.

ubi doctus interpres: ἔδνον NTN οὐ τὸ παρὰ τοῦ ἀνδρὸς διδόμενον τῇ γαμουμένῃ λέγει, ἀλλ' ὁ αὐτὸς ἐκείνην λαβὼν προσεκτίσατο.

et severior alius: ἄκαιρόν (leg. ἄκυρον) ἔσιν ἐπὶ τῆς Ἰπποδαμείας τὸ ἙΔΝΟΝ. Ἔδνα γὰρ διδάσιν οἱ ἄνδρες, Φερνᾶς δὲ αἱ γυναῖκες. Melius igitur Euripides in *Oreste* vs. 1660.

Ἄργους δ' Ὀρέσῃν, Μενέλεως, ἔα κρατεῖν,
ἐλθὼν δ' ἀνασσε Σπαρτιάτιδος χθονός
Φερνᾶς ἔχων γυναικός.

ubi Scholiastes: Φερνή τὰ ἀπὸ τῆς γυναικὸς διδόμενα. Sed idem Euripides Ἔδνα de dote posuit in *Andromache* vs. 871.

οὐ γὰρ τί σ' αἰχμάλωτον ἐκ Τροίας ἔχει,
ἀλλ' ἀνδρὸς ἐσθλοῦ παῖδα σὺν πολλοῖς λαβὼν
ἙΔΝΟΙC.

Aeschylus opinatus τὰ Ἔδνα esse τὰ ὑπὸ τῶν μυθευομένων τῇ γαμουμένη διδόμενα dixit in *Prometheo* vs. 560.

ἙΔΝΟΙC ἄγαγες Ἡσιόνα
πιθὼν δάμαρτα κοινόλεκτρον.

Nemo horum Homeri vocabulum usurpavit sensu Homerico ac suo, sed omnes opinio fefellit, qui in communi omnium errore impune peccabant. Plus etiam Pindarus ab usu Homerico recessit quum diceret *Pythionic*. III. 94. „*Cadmus et Peleus in nuptiis Deos convivae habuerunt*” ἙΔΝΑ τε δέξαντο, ubi Ἔδνα plane idem est atque δῶρα, unde eruditus grammaticus adscripsit: ἀκύρως τὰ δῶρα ἙΔΝΑ εἶπεν. Perierat igitur plane in Graecia antiqui vocabuli intelligentia, neque veterum poëtarum quisquam neque eruditorum ex Homeri tot locis tam perspicuis veram et nativam significandi potestatem τῶν ἔδνων perspexerat. Sequiores etiam omnes in ea re antiquorum auctoritatem sequebantur, ex quibus omnibus unum producam, perineptum scriptorem Aelianum apud Suidam v. Παίσωμεν. — καὶ ἙΔΝΑ ἥτει γενέσθαι βασιλῆς τὸ τοῦ Μενάνδρου, ἵνα τι καὶ παίσω, Τρικορυσία βασιλῖννα, καὶ αὕτη δέσποινα εἶναι τοῦ Πόντου ἐθέλουσα. quae de Mithridatis uxore Monima Milesia dicta esse suspicor, quae τοῦ βασιλέως πειρῶντος αὐτὴν καὶ μυρίους καὶ πεντακισχιλίους χρυσοῦς προσπέμφαντος ἀντέσχε μέχρις οὗ — διάδημα πέμψας βασιλίσσαν ἀνηγόρευσε (Plutarch. in *Lucullo* cap. 18.) Aelianus igitur quum dixisset καὶ ἙΔΝΑ ἥτει γενέσθαι βασιλῆς, mirifice se credidit esse locum.

III.

ΝΩΙ ΕΤ CΦΩΙ.

Φεύγετ', Ἀριζάρχειοι, ἐπ' εὐρέα νῶτα θαλάσσης

Ἑλλάδα τῆς ξουθῆς δειλότεροι κεμάδος.

γωνιοβόμβυκες, μονοσύλλαβοι, οἷσι μέμηλε

τὸ CΦIN καὶ τὸ CΦΩN καὶ τὸ MIN ἢ δὲ τὸ NIN.

De re tenui dicturi nihil reformidamus aut has aut his similes urbanorum hominum facetias et lepores. Ut in bello sic in grammatica nihil contemni oportet, nec quisquam, qui minuta haec spreverit, umquam fecit in re critica operae pretium.

Qui hanc grammaticam artem nobis a primordiis condiderunt, incredibile dictu est in quibus ab initio tenebris veluti tentabundi viam quaesiverint et in quantos errores se induerint librorum veterum mendis decepti, donec Aristarchi ἀγχινοια et sanum iudicium φῶς ἐτάροισιν ἔθηκεν. En cor Zenodoti, qui per totam vitam quid interesset inter νῶϊ — νῶϊν et σφῶϊ — σφῶϊν et σφῶϊ — σφωε non potuit perspicere. Huius in ea re errores Aristarchus abstersit, sed ipse Aristarchus in uno errore tenetur, quem aperire conabimur et tollere. In Iliad. A. 8. Zenodotea editio (id est libri veteres, quos Zenodotus testes et auctores sequebatur) scripturam exhibebant hanc:

τίς τάρ CΦΩΙ θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;

emendavit Aristarchus incertum e librisne an ex linguae Homericæ interiore notitia: τίς τάρ CΦΩΕ pro CΦΩΙ et apposuit διπλὴν περιεσιγμένην, cuius quum Aristonicus rationem aperiret ex Commentariis Aristarcheis haec ferme enotavit: ἡ διπλὴ περιεσιγμένη ὅτι Ζηνόδοτος γράφει CΦΩΙ. κακῶς. ἡ γὰρ σφῶϊ δύο πτώσεις ἐπιδέχεται ὡς εἶς τε καὶ ὡς ἄς, ὧν οὐδέτερον ἀρμόττει. τὸ δὲ CΦΩΕ μᾶλλον, (δ add.) τρίτου ἐς πρόσωπον καὶ σημαίνει τὸ αὐτούς. quae nunc mendose scripta et disiecta in libris circumferuntur. Aristarchus dixit: τὸ CΦΩΕ σημαίνει τὸ αὐτούς, non αὐτώ, quod erat melius, namque utitur aequalium et popularium lingua, apud quos τὰ δυϊκά non erant in usu, et omnino Aristarchus omni scribendi elegantia destitutus nihil aliud quaerit quam perspicuitatem.

In Zenodoti scripturis, quae ferme omnes deteriores sunt et mendosae, numquam obliviscendum est mirificas istas et non-numquam portentosas lectiones non esse ipsi Zenodoto imputandas, sed argumento esse potius quam fuerint mendis vitisque obsiti libri veteres, unde Zenodotus suam διόρθωσιν constituerit. Proponam exempla quaedam ex libro primo.

Iliad. A. 56. ὅτι βα θνήσκοντας δρᾶτο: ὅτι Ζηνόδοτος δρῆτο γράφει· ἀγνοεῖ δὲ ὅτι Δωρικὸν γίνεται.

Iliad. A. 68. κατ' ἄρ' ἔζετο: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει ἐκαθέζετο. οὐκ ἐξ δὲ ἐλληνίζειν τὸν Ὅμηρον· ὥσπερ γὰρ οὐδὲ λέγει ἐκατέβαινε, οὕτως οὐδὲ ἐκαθέζετο. Corrig. ὥσπερ γὰρ οὐδεὶς λέγει κτέ.

Iliad. A. 80. κρείσσων γὰρ βασιλεύς: ὅτι Ζηνόδοτος χωρὶς τοῦ N γράφει (ΚΡΕΙCCΩ). τὰ δὲ τοιαῦτα εὐσύγκριτα (leg. συγκριτικά) ἔχει ἐπὶ τῆς εὐθείας τὸ N. cf. ad Γ. 71 et 92.

Iliad. A. 83. σὺ δὲ φράσαι, εἴ με σαώσεις: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει φράσον. μᾶλλον δὲ τὸ φράσαι ἀρμυζει.

Iliad. A. 86. Κάλχαν: ὅτι Ζηνόδοτος χωρὶς τοῦ N Κάλλα. τὰ δὲ εἰς -AC λήγοντα διὰ τοῦ NT κλινόμενα ἐπὶ τῆς γενικῆς ἔχει τὴν κλητικὴν εἰς N Θάαν, Αἴαν.

Iliad. A. 100. τότε κέν μιν ἱλασσάμενοι πεπύθοιμεν: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει αἱ κέν μιν. γελοῖον δὲ διακτικῶς λέγειν τὸν μάντιν.

Iliad. A. 198. τῶν δ' ἄλλων οὔτις δρᾶτο: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει δρῆτο. τοῦτο δὲ Δωρικόν.

Iliad. A. 249. μέλιτος γλυκίων: ὅτι Ζηνόδοτος χωρὶς τοῦ N γράφει γλυκίω. τὰ δὲ τοιαῦτα συγκριτικὰ ἔχει τὸ N.

Iliad. A. 271. καὶ μαχόμεν κατ' ἐμ' αὐτὸν ἐγώ: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει κατ' ἐμωυτόν. τὸ δὲ πλήρες ἐμὲ αὐτόν.

Iliad. A. 351. χεῖρας δρεγνύς: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει χεῖρας ἀναπτὰς. Emenda: χεῖρ' ἀναπιτνάς. ut in Odyss. A. 392.

πιτνάς εἰς ἐμὲ χεῖρας.

Iliad. A. 404. ὁ γὰρ αὐτε βίη οὐ πατρὸς ἀμείνων: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει ὁ γὰρ αὐτε βίη πολὺ φέρτατος ἀπάντων ὁπρόσοι ναίουσ' ὑπὸ Τάρταρον εὐρώεντα. Scripsit Zenodotus: — πολὺ φέρτατος ἦεν Τῶν ὁπρόσοι κτέ.

Iliad. A. 530. κρατὸς ἀπ' ἀθανάτοιο: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει κρητὸς. οὐκ ἔστι δὲ Ἰακόν.

ἀψ Ὀδυσσεὺς κατὰ κράτα καλυψάμενος (Od. Θ. 92.)

Iliad. A. 567. ἄσπον ἰόνθ': ὅτι Ζηνόδοτος γράφει ἄσπον ἰόντε. οὐκ ἔστι δὲ ἀλλ' ἀντὶ τοῦ ἰόντος. συγχεῖ δὲ καὶ τὸ διός. Emenda: ἀντὶ τοῦ ἰόντα. συγχεῖ δὲ καὶ τὸ δυϊκόν, cum Bekkero.

Facile apparet omnes has Zenodoti scripturas vitiosas esse et perversas, sed non ipsi Zenodoto imputandas, sed libris quos sequebatur, id quoque satis apparere arbitror. Non ille bonis lectionibus malas anteponebat, sed non habebat meliores. Reprehendere autem Zenodotum quod illa vetusta librorum vitia non sustulit perinde est ac si quis vellet Zenodotum vituperare quod non esset Aristarchus. Itaque Ζηνόδοτος γράφει nihil aliud significat quam *sic scriptum esse* in Zenodoti editione ex libris, qui illa aetate suppetebant, composita. Omnia haec *emendavit* Aristarchus et libris longe pluribus et melioribus adiutus et usus illa admirabili ἀγχινοίᾳ, qualis praeterquam in ΒΕΝΤΛΕΙΟ in nullo alio umquam fuit.

In uno tantum libri primi loco Aristarchus Zenodoteae lectionis emendationem ingeniose et acute instituit magis quam perfecit. Iliad. A. 129.

εἴ κέ ποθι Ζεὺς

δῶσι πόλιν Τροίην εὐτείχεον ἐξαλαπάξαι.

Audi Aristarchum: (ἡ διπλῇ περιεσιγμένη) ὅτι Ζηνόδοτος γράφει Τροίην, ὡς ἐπὶ τὴν Ἴλιον βουλόμενος γενέσθαι τὴν ἀναφοράν. ἀπιθάνως. ἄδηλον γὰρ ἦν εἰ ἐλοῦσιν αὐτήν. ἔστιν οὖν ὁ λόγος περὶ μιᾶς πόλεως τῶν περιόικων. ταύτας γὰρ ἐπύρθει Ἀχιλλεύς. διὸ καὶ ἐν ΤΡΙΚΙ συλλαβαῖς ἀναγινώσκεται. Haec Aristonicus, qui addit ad vs. 164.

ὁππότε Ἀχαιοί

Τρώων ἐκπέρσωσ' εὐναιόμενον ποτλίεθρον.

(ἡ διπλῇ) ὅτι Φανερὸν ἐκ τούτου ὡς καὶ ἐν τοῖς ἐπάνω περὶ τινος τῶν περιχώρων ἐστὶ πόλεων ὁ λόγος. Aristarchi correctionem probavit et novo argumento stabilivit Herodianus ad vs. 129. his verbis: Τροίης: οὕτως Ἀρίσταρχος τρισυλλάβως καὶ ἐνθάδε καὶ ἐν τῇ Α τῆς Ὀδυσσεύς (510.)

ἦτοι ὅτ' ἀμφὶ πόλιν Τροίην φραζόμεθα βουλάς.

καὶ ἐπέισθη αὐτῷ ἡ παράδοσις. ἔστι δὲ καὶ τὸ τῆς χρήσεως τῆς Ὀμηρικῆς ἰδίωμα παραφυλάξαι οὕτως ὡς ὅτι εἴπου λέγει τὸ Τροία (Τροίη leg.) δισυλλάβως οὐδέποτε ἐπιφέρει τὸ πόλις οἶον.

εἰσάκε περ Τροίην διακέρσομεν.

καί·

ἔνθα κεν ὑψίπυλον Τροίην ἔλον υἷες Ἀχαιῶν.

καί·

Τροίη ἐν εὐρείῃ.

καὶ ἀλλαχοῦ. ἐπὶ μέντοι τούτων τῶν δύο ὁμοιοπτώτως ἐπήνεγκε τὸ πόλιν Τροίην „δοῦσι πόλιν Τροίην” καὶ τὸ „ἦτοι ὅτ’ ἀμφὶ πόλιν Τροίην”.

Rectissime omnia haec disputata sunt et nihil iis obiici potest praeter unum. Τροίη non est Graeca forma. Satis ostendimus in Mnemos. 1873. pag. 53. et 56. adiectivum Τρώϊος, Τρωΐη et Τρώϊον contrahi in Τρωδες, Τρωή et Τρωόν, et ex vetere scriptura τῆς ἀρχαίας γραμματικῆς, quae fuerat ΤΡΟΙΕΝ, errore τῶν μεταχαρκτηρισάντων bis esse natam vitiosam lectionem πόλιν Τροίην pro πόλιν Τρωήν. Quod si quis verum esse agnoverit, novo exemplo apparebit iure dixisse lepidum iuvenem in Platonis *Rep.* pag. 596. Α. πολλά τοι δέξυτερν βλέπόντων ἀμβλύτερον ὁρῶντες πρότεροι εἶδον.

Ex hoc igitur exemplo potissimum apparet quid sit Ζηνόδοτος γράφει. Una enim et consentiens omnium librorum et διορθώσεων lectio erat πόλιν Τροίην, de qua nulla umquam fuerat cuiusquam dubitatio donec ei Aristarchus controversiam moveret. Sic igitur et in caeteris Ζηνόδοτος γράφει nihil aliud denotat nisi hanc esse vulgatam librorum a Zenodoto adhibitorum lectionem, quam Aristarchus aut ex melioribus libris aut ex ingenio correxerit.

In Zenodoti ἀθετήσεσιν multum abest ut credam plus Criticum suo iudicio et sensui cuidam pulchri et decori tribuisse, quam librorum veterum, quos sequebatur, auctoritati et testimonio.

Quis credat, ut hoc uno utar, Zenodotum in *Iliad.* Α.

207. ἦλθον ἐγὼ παύσουσα τὸ σὸν μένος, εἴ κε πίθηαι,

208. οὐρανόθεν. πρὸ δέ μ’ ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη

209. ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε

expunxisse duos versus 208 et 209, quasi inesset aut in sententia aliquid aut in verbis, quo potuisset offendi? Non reperit, credo, in libris compluribus eoque interpolatos esse suspicatus est. Invicto argumento genuinos esse demonstravit Aristarchus ad vs. 216.

χρὴ μὲν σφωϊτερόν γε, θεά, ἔπος εἰρύσασθαι.

Aristonicus: (ἡ διπλῇ) ὅτι πρὸς ΔΤΟ ἀμειβεται. τὸ γὰρ σφωϊτερόν ἐστι διϊκόν. κακῶς ἌΡΑ ἀθετεῖ Ζηνοδοτος τόν·

(οὐρανόθεν). πρὸ δέ μ' ἦκε θεὰ λευκώλενος Ἥρη.
καὶ τόν·

ἄμφω ὁμῶς θυμῷ φιλέουσά τε κηδομένη τε.

Aristarchus igitur qua solebat perspicacitate feliciter usus observaverat has esse apud Homerum pronominum personalium formas *duales*: in prima persona:

ΝΩΙ, id est ἡμεῖς καὶ ἡμᾶς.

et

ΝΩΙΝ, id est ἡμῶν καὶ ἡμῖν.

in secunda:

ΣΦΩΙ, id est ὑμεῖς καὶ ὑμᾶς.

et

ΣΦΩΙΝ, id est ὑμῶν καὶ ὑμῖν.

in tertia:

ΣΦΩΕ, id est αὐτοῦς, nam σφωε ubique est accusativus.

et

ΣΦΩΙΝ, id est αὐτῶν et αὐτοῖς (αὐταῖς), encliticum utrumque et accentu destitutum. Haec omnia Zenodotum et antiquiores fugerant, et omnino in pronominum formis inter se stulte permiscendis poetae Alexandrini omnes conspirant. Claram lucem praeferebat lingua Attica, quae tot habet ac tantas linguae Homericæ in omnibus rebus maximis minimis similitudines, ut minime mirer Aristarcho Homerum Atheniensem fuisse videri¹⁾. In frequentissimo usu τῶν διϊκῶν, quem lingua Attica (observante Aristarcho ad Iliad. N. 197.) cum lingua Homericæ habet communem, Athenienses saepissime ΝΩΙ et ΝΩΙΝ, ΣΦΩΙ et ΣΦΩΙΝ usurpabant sed in unam syllabam contracta νῶ — νῶν, σφῶ — σφῶν, non νώ et σφώ, ut infra ostendemus. Aris-

1) Eadem sagacitate Aristarchus Homericæ carminis auctorem ex Attica oriundum esse collegit ex Iliad. N. 827.

τιοίμην δ' ὥς τίετ' Ἀθηναίη καὶ Ἀπόλλων,
ubi annotatur: ἔνθεν Ἀθηναῖον ὑπονοοῦσαν Ὀμηρον· πατρῶν γὰρ τιμῶν Ἀπόλλωνα Δία. Emenda Ἀπόλλωνα, (ἀλλ' οὐ) Δία. Plato in *Euthydemo* pag. 302. c. οὐκ ἔστι Ζεὺς πατὴρ — ἀλλ' Ἀπόλλων πατὴρ διὰ τὴν Ἰωνοὺ γένεσιν.

tarchus, ut solet, solis Homericis exemplis usus est, quibus et hanc, quam diximus, rationem firmiter stabilivit et Zenodoteae recensionis vitia correxit. Audiamus nonnulla. *Iliad.* O. 437.

Τεύκρε πέπον, δὴ νῶϊν ἀπέκτατο πῖστος ἔταιρος

Μαστορίδης, ὃν νῶϊ Κυθηρόθεν ἔνδον ἐόντα

Ἰσα φίλοισι τοκεῦσιν ἐτίμεν.

Aristonicus: ἡ διπλῇ ὅτι παραλλήλως καὶ διδασκαλικῶς ἡ διαφορά τοῦ νῶϊν καὶ νῶϊ. *Iliad.* Ψ. 403.

ἔμβητον καὶ σφῶϊ τιταίνετον.

ἡ διπλῇ ὅτι ὑγιῶς κεῖται ἡ ἀντωνυμία χωρὶς τοῦ N. et vs. 408.

μὴ σφῶϊν ἐλεγχείῃ καταχεύῃ.

ἡ διπλῇ ὅτι σφῶϊν ὑμῖν ἢ ὑμῶν. ἄνω δὲ „ἔμβητον καὶ σφῶϊ τιταίνετον” ἀντὶ τοῦ „ἔμβητε ὑμεῖς”.

Iliad. Θ. 402.

γυῖσῳ μὲν σφῶϊν ὑφ’ ἄρμασιν ὠκέας ἵππους.

ἐγκλιτικὴ νῦν ἐσιν ἡ ἀντωνυμία. τὰ δὲ τρίτα δυϊκὰ τό τε σφῶε καὶ σφῶϊν ἐγκλιτικά ἐσιν. ὅτε μέντοι δευτέρου γίνεται τὸ σφῶϊν προπερισπᾶται (ut in vs. 416.). *Iliad.* Ψ. 281.

ὁ σφῶϊν μάλα πολλάκις ὕγρὸν ἔλαιον

χαιτάων κατέχευεν.

Scholion: ἐγκλιτικῶς τὴν CΦΩΙΝ ἀντωνυμίαν ἀναγνώσκον. ἐστὶ γὰρ τρίτου προσώπου. *Iliad.* Λ. 767.

νῶϊ δὲ τ’ ἔνδον ἐόντες ἐγὼ καὶ δῖος Ὀδυσσεύς.

ἡ διπλῇ ὅτι χωρὶς τοῦ N Ὀμηρικῶς ἡμεῖς ἢ ἡμᾶς. *Iliad.* Ψ. 411.

οὐ σφῶϊν κομιδή.

ἡ διπλῇ πρὸς τὸ σφῶϊ, ὅτι οὐχ ὑμῖν. Apparet verum esse πρὸς τὸ σφῶϊν. Aristarchus igitur ex illa observatione hos Homeri locos emendavit. A. 336.

ὁ σφῶϊ προῖει.

erat vulgata apud Zenodotum σφῶϊν: τοῦτο δὲ σημαίνει ὑμῶν ἢ ὑμῖν, ὧν οὐδὲν ἀρμόζει τῷ λόγῳ, ἀλλὰ τὸ ὑμᾶς.

Iliad. Θ. 376.

Ἰφρα Ἰδωμαι

ἡ νῶϊ Πριάμοιο πάϊς κορυθαίολος Ἐκτωρ

γηθήσει προφανεύετε.

edebatur apud Zenodotum νῶϊν: τοῦτο δὲ τίθεται ἀντὶ τοῦ ἡμῶν ἢ ἡμῖν. — τὸ γὰρ νῶϊ ἐσιν ἢ ἡμεῖς ἢ ἡμᾶς. *Iliad.* Θ. 428.

οὐκέτ' ἔγωγε

νῶϊ ἔῶ Διὸς ἄντα βροτῶν ἔνεκα πτολεμίζειν.

ἡ διπλῇ ὅτι τινὲς γράφουσι σὺν τῷ Ν κακῶς. Sic illi festinantes Aristonicus dederat: ἡ διπλῇ περιεσιγμένη ὅτι Ζηνόδοτος γράφει κτέ. *Iiad.* X. 216.

νῦν δὲ νῶϊ γ' ἔολπα — οἴσεσθαι μέγα κῦδος.

ἡ διπλῇ περιεσιγμένη ὅτι Ζηνόδοτος γράφει νῶϊν· τοῦτο δέ ἐστιν ἡμῖν ἢ ἡμῶν. — τὸ δὲ νῶϊ χωρὶς τοῦ Ν σημαίνει ἡμᾶς ἢ ἡμεῖς. Ergo Zenodotus legebat: νῦν δὲ νῶϊν ἔολπα, mendose sine controversia, sed non magis sanum est: νῶϊ Γ' ἔολπα, est enim γε tam ineptum, ut apud Aristophanem olim multis locis οὐδὲν πρὸς ἔπος, sed πρὸς τὸ κεχηνὸς τοῦ ῥυθμοῦ a Brunckio et aliis γε inseri solebat. Miror Bekkerum dedisse: νῶϊ γ' ἔΦολπα, quum esset vera lectio ad manum:

νῦν δὲ νῶϊ ΦέΦολπα — οἴσεσθαι μέγα κῦδος.

Gravius etiam in libris corrupta erat lectio *Iiad.* Θ. 139. ubi Zenodotus edidit:

Τυδεΐδῃ, ἄγε νῶϊ φόβονδ' ἔχε μώνυχας ἵππους.

prorsus sine sensu. Correxerit Aristarchus ex libris melioribus: ἄγε δὲ αὕτε, et annotatur: ὅτι Ζηνόδοτος γράφει ἄγε νῶϊ, ὃ ἐστιν ἡμεῖς ἢ ἡμᾶς.

Non minus bene de Homérico textu Aristarchus meritus est in restituenda forma CΦΩΕ pro σΦῶϊ aut contra. Vulgata lectio erat *Iiad.* K. 546.

ἢ τις CΦΩΙ πόρεν θεὸς ἀντιβολήσας.

restituit Aristarchus verum σΦωε, et hinc annotatur: ἡ διπλῇ (περιεσιγμένη) ὅτι Ζηνόδοτος γράφει σΦῶϊ· τοῦτο δὲ τίθεται ἀντὶ τοῦ ὑμεῖς καὶ ὑμᾶς. Aristarchi de ea re sententia optime exponitur in altero scholio: ἡ CΦΩΕ τρίτου προσώπου ἐγκλιτικῇ ἐς σημαίνουσα τὸ αὐτοῦς.

τίς τὰρ σΦωε θεῶν (*II.* A. 8.).

ἀλλὰ σΦωε δόλος καὶ δεσμός (*Od.* Θ. 317.)

ὥς οὐκ οἶδεν ὁ ποιητὴς οὐδὲ μονοσύλλαβον τὴν CΦΩ, εἰ μὴ ποτε (*leg.* εἰ μὴ ὅτε) ὀρθοτονεῖται καὶ δευτέρου προσώπου ἐς καὶ σημαίνει τὸ ὑμεῖς ἢ ὑμᾶς.

σΦῶ δὲ μάλ' ἠθέλετον. (*II.* I. 782.)

ἐνθεν οὖν οἱ ἀκριβέστερον αὐτὰ παραφυλάξαντες ἐκθλιψιν δεδῶκασιν τοῦ Ε ἐν τῷ.

εἰ μὴ σφω' Αἴαντε διέκριναν (Π. P. 531.).

ἵνα τὸ διηνεκὲς φυλαχθῇ. Plane Aristarcheum hoc est: ἵνα τὸ ΔΙΗΝΕΚΕC φυλαχθῇ, sed quid sit τὸ διηνεκὲς ex librorum mendis dispicere hoc opus, hic labor et olim fuit et nunc est. Itaque Aristarchi iudicio vel emendatione nunc recte scribitur:

τίς τάρ σφωε θεῶν.

ἢ τίς σφωε πόρεν θεός.

ἀλλὰ σφωε δόλος καὶ δεσμὸς ἐρύξει.

εἰ μὴ σφω' Αἴαντε διέκριναν.

similiterque Iliad. A. 751.

εἰ μὴ σφωε πατὴρ — ἐκ πολέμου ἐσάωσεν.

Contrario errore libri Zenodotum deceperunt M. 366.

Αἴαν, σφῶϊ μὲν αὖθι, σὺ καὶ κρατερὸς Λυκομήδης,

ἐσαότες Δαναοὺς ὀτρύνετε Ἴφι μάχεσθαι.

ubi Aristonicus: ἡ διπλὴ ὅτι Ζηνόδοτος γράφει σφῶε, τοῦτο δὲ ἐστὶν αὐτούς, ὅπερ οὐχ ἀρμόζει. τὸ δὲ σφῶϊ ὑμεῖς.

Quia numquam quicumque inveteratum errorem redarguit caret reprehensoribus, qui mendosa vetera novis emendatis anteponunt et suum *Munusimus* mordicus retinent, sic non defuerunt qui Aristarcho vera monenti acriter obloquerentur. In versu Iliados:

τίς τάρ σφωε θεῶν ἔριδι ξυνέηκε μάχεσθαι;

veterem Zenodoti scripturam σφωι teste Apollonio *de Syntaxi* pag. 167, 9. Bekk. καὶ Σιδώνιος προκρίνει καὶ ἄλλοι πλείοι παρατιθέμενοι καὶ ἐκδόσεις Ὀμηρικὰς. Nemo negabat σφῶϊ in multis Homeri editionibus circumferri, et Zenodotus σφῶϊ dederat, quoniam id in suis libris repererat aut omnibus aut plerisque, neque quisquam ante Aristarchum discrimen inter σφωι et σφωε animadverterat, quemadmodum Zenodotus σφῶϊ et σφῶϊν quoque quasi nihil interesset inter se confuderat.

Similiter Iliad. H. 279 pro

μηκέτι, παῖδε φίλω, πολεμίζετε,

ἀμφοτέρω γὰρ σφῶι φιλεῖ νεφεληγερέτα Ζεὺς.

pertinaciter nonnulli retinebant Zenodoteam lectionem σφῶε. Apollonius περὶ Ἀντωνυμιῶν pag. 114. A. Βίαιος δ' Ἰξίων (Deme- trius) ἐστὶ τὴν σφωε καὶ ἐπὶ δευτέρου τάσσων

ἀμφοτέρω γὰρ σφῶε φιλεῖ.

ἐπεὶ καὶ ἡ νῶε διὰ τοῦ ε. Antimachus enim et Corinna νῶε

dixerant pro νῶϊ teste Apollonio ibid. pag. 113. v. Commemorat ibid. Apollonius eos qui τις τὰρ σφωῖ servabant pro σφωε, sed recte eorum ratiunculas confutavit, quae neminem posthac in dubitationem induxerunt.

Est in eodem genere etiam gravius mendum in Homeri Codicibus O. 155.

τῷ δὲ πάροιθ' ἐλθόντε Διδε νεφεληγερέταο
τήτην· οὐδέ σφωιν ἰδὼν ἐχολώσατο θυμῷ.

pro tertia persona *secunda* ponitur, pro accusativo *genitivus* vel *dativus* et Homericum ἰδὼν in ἰδών mutatur tam perverse ac si quis Latine pro *Videre* mallet *Idere* dicere. Omnes has molestias penitus sustulit Heynii emendatio οὐδέ σφωε ἰδών, ut *Iliad.* A. 330.

οὐδ' ἄρα τῷ γε ἰδὼν γήθησεν Ἀχιλλεύς.

Non est hoc mendum antiquum, sed in libris recentioribus natum quum veteres σφωε ἰδών exhiberent. Innumerabiles Homeri versus in antiquis Scholiis aut Lexicis aut apud scriptores veteres afferuntur, ut certa sit in iis Alexandrinae aetatis lectio; sed permulti sunt alii, quos nemo laudavit, in quibus eadem scribendi vitia quae in caeteris scriptoribus ac poetis nos legentes ludificantur, et in his turpissima quaedam et barbara, de quibus alius dabitur dicendi locus.

Venio nunc ad Aristarchi errorem in talibus commissum et ad nostra tempora propagatum, quem si potero radiceitus evelam. Aristarchus pervulgato librorum errore deceptus in animum induxit ΝΩ et CΦΩ antiquas et sinceras formas esse et perinde bene in carminibus Homeri et disyllabas formas ΝΩΙ et CΦΩΙ poni et monosyllabas ΝΩ et CΦΩ.

Apud me satis constat formas νῶ et σφῶ apud Homerum et Atticos ubique esse vitiosas tralaticio illo mendi genere, quod in vocabulis plurimis sexcenties apud omnes impune commissum esse et committi video. Nempe in libris antiquis τὸ παραγεγραμμένον ἰῶτα non aliter quam in iis, quos hodie non admodum vetustos habemus, non adscribi, sed prorsus omitti solebat. Itaque pro monosyllabis νῶ et σφῶ scribebatur ΝΩ et CΦΩ, idque Aristarchum fefellit, qui formas νῶ et σφῶ integras et probas esse opinatus est. Inspiciamus primum ea, quae ex illius commentariis ad nostram notitiam pervenerunt. *Iliad.* E. 218.

μη δὴ οὕτως ἀγόμευε· πάρος δ' οὐκ ἔσσεται ἄλλως,
πρὶν γ' ἐπὶ νῶ τῷδ' ἀνδρὶ σὺν ἵπποισιν καὶ ὄχρεσφιν
ἀντιβίην ἐλθόντε σὺν ἔντεσι πειρηθῆναι.

et Odyss. O. 475.

ἐπέπλεον ὕγρα κέλευθα Νὼ ἀναβησάμενοι.

ad Iocum Iliados annotatur: νῶ: τὸ νῶ βαρυτονητέον. Ἄπαξ δὲ
ἐν Ἰλιάδι καὶ ἄπαξ ἐν Ὀδυσσεΐα τῷ ΝΩ ἐχρήσατο κατ' αἰτιατι-
κὴν πτώσιν, ὥστερ καὶ ἐνθάδε.

νῶ ἀναβησάμενοι.

ὁπότε μέντοι γε σὺν τῷ I λέγεται καὶ ἐπ' εὐθείας αὐτὸ τάσσει
καὶ ἐπ' αἰτιατικῆς καὶ προπερισπᾶται.

νῶϊ δ' ἐγὼ Σθένελός τε (Π. I. 48.).

καί·

οὐδ' ἂν νῶϊ διαδράκοι ἡελίος περ. (Π. Ξ. 344).

Aristarchus animadvertit in Homeri carminibus bis tantum
ΝΩ reperiri, semel in Iliade, semel in Odyssea, et utrobique
esse *accusativum*. Vide quam circumspecte et anxie investiget
omnia. Perinde est sitne nominativus an accusativus, et νῶ
(νύ) utroque casu passim apud Atticos poëtas legitur et Tragi-
cos et Comicos; sed in re controversa et rariore nihil omitten-
dum putat. Deinde docet νῶϊ et nominativum esse et accusa-
tivum.

Transeamus ad secundam personam: σφῶϊ et σφῶϊν plurimis
locis inveniuntur. Pro σφῶϊ quatuor locis in Iliade σφῶ scri-
bitur, pro σφῶϊν uno loco Odysseae legitur σφῶν an σφῶν, nam
Grammatici certant. Optimum est ipsos apponere. Iliad. A.
574.

εἰ δὴ σφῶ ἔνεκα θνητῶν ἐριδαίνετον ὦδε.

Iliad. A. 782.

σφῶ δὲ μάλ' ἠθέλετον.

Iliad. N. 47.

Αἴαντε, σφῶ μέν τε σαώσετε λαὸν Ἀχαιῶν.

Iliad. O. 146.

Ζεὺς σφῶ εἰς Ἴδην κέλετ' ἐλθέμεν ὅττι τάχιστα.

Σφῶν (an σφῶν) reperitur in Odyss. Δ. 62.

οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκῆων.

ad omnes in Iliade locos tacet Aristonicus. Itaque delabimur
ad Herodiani — dicam libere quod sentio — argutias. Ad A.

574. *legimus: πρωτότυπον αὐτὴν (τὴν σφῶ) Φησὶν Ἡρωδιανὸς οὐκ ἀπὸ τῆς σφῶϊ. διδὲ δξύνεται. τὸ γὰρ Ω τῶν δυνικῶν ἀπέτραπται τὴν περισπωμένην. et ad O. 146. σφῶ: τῆς σφῶϊ ἀποκοπή. Non satis sibi constat, ut vides: sed sic solet Herodianus οὐ τὰ αὐτὰ περὶ τῶν αὐτῶν λέγειν. Longa est de ea re annotatio apud Etymol. M. pag. 609, 43. ὅτι τὸ ΝΩ καὶ τὸ CΦΩ σὺν τῷ Ι τινὲς γράφουσι λέγοντες ἀπὸ τοῦ ΝΩΙ καὶ CΦΩΙ γίνεσθαι κατὰ συναίρεσιν τοῦ Ω καὶ Ι εἰς τὴν ΩΙ διφθογγον. Quicumque est qui ita censuit (nam τινὲς de uno noto homine in tali re poni solet) verum vidit; sed Herodiano aliter visum. Ἄλλ' (inquit) ἡ παράδοσις οὐκ ἔχει τὸ Ι ἐγκείμενον. Contendit igitur ὅτι τὸ ΝΩ καὶ CΦΩ οὐκ ἐγένετο ἀπὸ τοῦ ΝΩΙ καὶ CΦΩΙ ἀλλὰ καὶ ταῦτα ἑτέρων θέματά ἐσι καὶ ἐκείνων ἕτερα θέματα. Hoc est quod modo audivimus Herodianum dicere πρωτότυπὸν ἐσιν. Audiamus nunc Apollonium Dyscolum περὶ Ἀντωνυμ. pag. 110. B. αἱ Ἀττικά (ἀντωνυμῖαι) ΝΩ καὶ CΦΩ κατὰ τὴν εὐθείαν δξυτόνως ἀνεγνώσθησαν παρὰ τῷ ποιητῇ καὶ ἅπασι τραγικοῖς τε καὶ κωμικοῖς, αἳ τε γράφαι οὐκ ἔχουσι τὸ Ι προσκείμενον. Erat, ut vides, παράδοσις quaedam per grammaticorum manus in libris ad nostram memoriam propagata νῶ et σφῶ esse scribendum, non νῶ et σφῶ. Quam παράδοσιν si ratio et analogia redarguunt tuto valere iubebis. Consensu omnes agnoscunt ἀττικῆς non aliter quam νῶν et σφῶν esse scribendum, quae sunt, credo, ex Homericis νῶϊν et σφῶϊν contracta. Quod autem Herodianus asseverat νῶϊ et νῶ, σφῶϊ et σφῶ *diversa* esse vocabula quis serio credet? Quod idem alibi dicit σφῶ esse τῆς σφῶϊ ἀποκοπήν quis est hodie qui concoquere possit? Erant olim in artis infantia haec magistrorum veluti puerorum παίγνια et ludibria, ἀποκοπή, ἀντίφρασις, ἀντίπτωσις, ἐναλλαγή *generis, numeri, temporis*, unde illa olim decantata *singularis pro plurali, praesens pro futuro*, sim. quae nunc vel a Theologis fastidiuntur ac deridentur. Quid igitur impedit ut suadente ratione et adstipulante analogia statuamus quemadmodum νῶν et σφῶν ex νῶϊν et σφῶϊν prognata sunt sic ex νῶϊ et σφῶϊ iam apud Homerum νῶ et σφῶ esse orta? Accentusne? at πρῶ ex πρῶϊ natum nemo negat, et Τρῶς ex Τρῶϊος fieri ab ipso Herodiano didicimus in Mnemos. 1873. pag. 55. Restat igitur sola librorum veterum fides: ἡ παράδοσις οὐκ ἔχει τὸ Ι ἐγκείμενον. Quid*

tum postea? Nonne pendent librorum scripturae ab opinionibus Grammaticorum? In antiquissimis Platonis et Herodoti Codicibus εἰς κάλλος γεγραμμένοις ὑδῖque adverbii in -τέρω et -τάτω importunum I additum videmus, ut ἀνωτάτω, ἐκαστάτω, πορρωτάτω, κατωτάτω sim. Sed res etiam longius repetenda est. Plurimis et gravissimis indiciis satis constat in vetustis Homeri libris, quibus Critici Alexandrini utebantur, τὸ παραγεγραμμένον ἰῶτα fere *adscriptum non fuisse*, et de cuiusque Critici sententia centenis locis pronuntiari videmus utrum σὺν τῷ I, μετὰ τοῦ I scribendum sit an χωρὶς τοῦ I, ἄνευ τοῦ I. Indicabo unum locum ut lacunam suppleam. ad *Iliad.* Ω. 8. ex Aristarcho affertur: ἔσιν οὖν διττὸν τὸ ῥῆμα (ΠΕΙΡΩ et ΠΕΡΩ) καὶ τὸ μὲν σὺν τῷ I περισπασθήσεται, imo vero: σὺν τῷ I (βαρυνθήσεται, τὸ δὲ ἄνευ τοῦ I) περισπασθήσεται. Multa igitur apud Homerum vocabula ea de causa hodie primitivam formam amiserunt neglecto et omisso necessario ἰῶτα. Dabo pauca de multis, in quibus Bekkerum errare video. Ex Τρώς formatur Τρωΐη, ex δμῶς δμωΐη, quae in Τρῳή et δμῳή contrahuntur. Bekkerus ubique Τρωαὶ dedit et δμωαὶ. vid. *Mnemos.* 1873. pag. 54 et 56. Admonuerat Aristarchus ad *Odyss.* T. 121. δμωῖων σὺν τῷ ἰῶτα καὶ περισπωμένως. θηλυκὸν γὰρ ἔστιν. οὕτως Ἀρίσταρχος. nemo praebet aurem. Πρώην est *Iliad.* O. 470 et alibi. analogia et Aristarchus πρῶην scribi iubent. Θωήν legimus *Iliad.* N. 669. et *Odyss.* B. 192 ratio et usus θωήν postulant. Archilochus apud *Etym. M.* pag. 26, 19.

ὥς ἂν σε θωΐη λάβοι.

Iliad. A. 129 rident Homerum Zoilus et Chrysippus dicentem εἰ κέ ποθι Ζεὺς ΔΩCI πόλιν Τροίην ἐξαλαπάξαι. Soloecum esse opinantur: τὸ γὰρ δῶσι, Φασι, πληθυντικόν. Aristarchus docuit singularem esse coniunctivi ΔΩCI. Perspicuum est illos ΔΩCI legisse. Ubi est ἦσαν. *Iliad.* A. 33. Aristarchus emendat ἰδανί, ἦσαν.

Iliad. Σ. 407. Bekker. ζῳάγρια τίνειν. sed μετὰ τὸ I ζῳάγρια δ' Ἀρίσταρχος nempe ζῶον Graecum est et ζωός, non (ut vulgo) ζῶον et ζωός. Ex Simonide affertur:

οἶον τὸδ' ἡμῖν θηρίου παρέπτατο,
τὸ ζωῶν κάκισον ἐκτεταί βίον.

Bekk. Σ. 418. ζῶῃσι νεηνίσι, male pro ζῶῃσι, et multis aliis locis, quos postea ordine collectos proponam.

Homerus autem pro re nata iisdem utitur συναίρεσσι, quibus et Atticos uti videmus. Ad Odyss. B. 410. δεῦτε φίλοι, ἥϊα φερώμεθα, annotatur: Καλλίσρατος.

δεῦτε φίλοι, ὄφρ' ἥα φερώμεθα.

καὶ ἔστι τῆς νεωτέρας Ἀθθίδος τὸ οὕτω συναίρειν. Neque τῆς νεωτέρας Ἀθθίδος haec forma est, nam Pherecrates ita dixit apud Eustath. ad Odyss. pag. 1455, 42.

τὴν γαστέρ' ἥων καχύρων σεσαγμένος.

et eadem synaeresi usus est Homerus ipse Odyss. E. 368.

ὥς δ' ἄνεμος ζαῆς ἥων θημῶνα τινάξῃ.

Sic modo δῆϊοι ἄνδρες, δῆϊον ἄνδρα, δῆϊου ἐκ πολέμοιο, δῆϊον ἐς πόλεμον dixit τρισυλλάβως, modo per synaeresin δῆϊοισι μάχεσθαι, δῆϊοισι δὲ χάρμα γενέσθαι, μάρνασθαι δῆϊοισι, δῆϊοισι λιπέσθαι, γνῶ ῥ' ἄνδρας δῆους, δῆων ἀνδρῶν, δῆων ἐν αὐτῇ, δῆων κυσὶ κύρμα γενέσθαι, πρῆσαι δὲ πυρὸς δῆϊοιο θύρετρα, πυρὸς δῆϊοιο θέρωνται, sed Bekkero placuit δῆϊοισι, δῆϊούς, δῆϊων, δῆϊοιο scribere incertum quo more aut iure. Similiter in verbo modo δῆϊῶν legitur et δῆϊῶντο, modo δῆῶν (P. 65. ubi annotatur: περισπασέον — καὶ σὺν τῷ I γραπτέον) et Ἑκτορα δῆῶσαντε (X. 218.). Sic modo Θρήϊκες appellantur, ut Θρήϊκες οἷδ' ἀπάνευθε νεήλυδες (K. 434.), modo κατὰ συναίρεσιν Θρῆϊκες, ut ὁ τοι Θρῆϊκες πρόρον ἄνδρες.

Omitto similia plura et hoc unum addo Aristarchum ex huius rei observatione palmari coniectura restituisse locum Π. 202. ubi Zenodotus ex libris suis ediderat sine sensu: καὶ ΜΗτιάασθε ἔκασος, at Aristarchus inserto ἰῶτα dedit lucem. δεῖ σὺν τῷ I γράφειν, inquit,

καὶ Μ' Ἥτιάασθε ἔκασος.

addidit ἰῶτα de suo, quod sexcenties viderat omitti solere. Itaque nos quoque ubi sana ratio et linguae Homericæ et Atticæ usus ἰῶτα additum postulat spreta librorum auctoritate ficulnea et παράδοσιν nullis argumentis fultam valere iubentes νῶ et σφῶ a longo exilio revocata simul Homero et Atticis tandem aliquando reddemus.

Restat controversia utrum Homerus σφῶν pro σφῶϊν Atticorum more dixerit in Odyss. Δ. 62.

οὐ γὰρ σφῶν γε γένος ἀπόλωλε τοκήων.

annotatur: χωρὶς τοῦ I ἢ σφῶν, ὡς Ἀρίσταρχος — ἐπίτηδες δὲ Ἀρίσταρχος ἀθετουμένων τῶν εἰχῶν καὶ ἄνευ τοῦ I εἶπσε τὴν γραφὴν ἵνα καὶ τοῦτο πρὸς τὴν ἀθέτησιν λαμβάνη. Aristonici haec sunt. Didymus addit: προηθετοῦντο καὶ παρὰ Ζηνοδότῃ καὶ Ἀριστοφάνει. τό τε γὰρ CΦΩΙΝ οὐχ Ὀμηρικῶς μονοσυλλάβως ἐξηγέχθη ὃ τε ἔπαινος τῶν νέων οὐκ ἀναγκαῖος. In his quod firmissimum argumentum esse videtur invalidum est: si σφῶι et νῶι Homero et σφῶ et νῶ potuerunt sonare, quis sanus neget eodem iure σφῶιν in σφῶν contrahi potuisse? in tanta praesertim eiusdemmodi apud Homerum συναϊρέσεων frequentia. Sintne autem tres versus, quos unanimi consensu tres Critici ὠβέλισαν, accommodati ad loci naturam et argumentum an non sint alia quaestio est ita coniuncta cum cuiusque sententia de horum carminum origine et conservatione et compositione, ut satius sit hanc controversiam ex suo cuique iudicio dirimendam relinquere, itaque ὡς ἕκαστος ἑαυτὸν πείθει οὕτως ἐχέτω· τὸν γὰρ ἀντιλέγοντα καὶ φιλονικούντα πείθειν ἐν γε τοῖς τοιοῦτοις μηχανῇ ἐστιν οὐδεμία.

IV.

ΔΙΓΑΜΜΑ.

Homeri Editio a Bekkero curata Bonnae 1858 quamquam languidum ac senile opus, hoc tamen habet praeter caetera boni ut antiquam linguae Homericæ literam F „postquam vetustate et negligentia perierat admirabili Bentleii sagacitate ab oblivione vindicatam” ex longo exilio tandem in Homericæ carmina id est in antiquam patriam reduxerit cum incredibili et sermonis et metri HomERICI emolumento. Caute admodum et circumspecte Bekkerus in ea re versatus est, sed satius est ipsum audire. „Reduxi digamma, inquit, sed quantum poteram et licebat caute pedetentimque reduxi, sed in sedem reduxi suam, proditam illam manifestis vestigiis, non optatam cupideve arreptam”. Arduum et anceps negotium est et periculosae plenum opus aleae. Qui in Homero edendo nullam τοῦ διγαμμοῦ rationem habent levitatis

crimine tenentur, similesque sunt philologis quibusdam in Gallia festivissimis illis quidem et elegantissimis viris sed οὐδὲν ἐπαΐουσι τῶν τοιούτων πέρι, qui digamma per lusum iocumque pro Aeolico *Britannicum* appellitabant. Fuerunt alii qui in contrarium errorem se inducerent et fere ubique levi suspitione ducti digamma infercirent. Bekkerus ut erat in omni re cautus et anxius mediam quamdam viam tenuit, ita tamen ut in multis erraverit, nonnumquam sed perraro tamen τὸ δίγαμμα importune inserens, longe saepius necessarium negligens, aut in emendandis locis ubi hominum socordia antiqua literula periisset parum felix aut festinantior paullo et inconsideratior. Ex hisce errorum generibus nonnulla subinde exempla paucis redarguere iuvat.

Faciam initium ab eo loco, ubi necessarium et sententiae et metro δίγαμμα apud reliquos omnes amissum a Bekkero quoque neglectum est.

Pronomina trium personarum habent accusativum encliticum με, σε et Fe. Elisa vocali superest μ' et σ': in tertia autem, quia F non scribitur, pronominis nec vola nec vestigium superest. Vel sic tamen in vitam ac lucem poterit revocari, ut luculento exemplo ostendemus.

Habet hoc linguae Epicae simplicitas ut quae quis mandata ad aliquem dedit perferenda; ea *iisdem* verbis repetitis ad eum perferantur tertia tantum persona in secundam mutata. Pauca exempla haec vide. Iliad. B. 11.

θωρήξαι 'Ε κέλευε κάρη κομόωντας Ἀχαιοῦς
πασσυδίη· νῦν γάρ κεν ἔλΟΙ πόλιν εὐρυάγυιαν.

et vs. 28 et 65.

θωρήξαι C' ἐκέλευε κάρη κομόωντας Ἀχαιοῦς
πασσυδίη· νῦν γάρ κεν ἔλΟΙC πόλιν εὐρυάγυιαν.

Iliad. Θ. 402.

γυῖώσω μὲν σφῶϊν ὑφ' ἄρμασιν ὠκέας ἵππους,
αὐτὰς δ' ἐκ δίφρου βαλέω κατὰ θ' ἄρματα ράξω.

et vs. 416.

γυῖώσειν μὲν σφῶϊν ὑφ' ἄρμασιν ὠκέας ἵππους,
αὐτὰς δ' ἐκ δίφρου βαλέειν κατὰ θ' ἄρματα ράξειν.

Iliad. O. 160.

παυσάμενόν μιν ἄνωχθι μάχης ἥδ' ἐπτολέμοιο —

εἰ δέ μοι οὐ Φεπέεσσ' ἐπιπείσεται ἀλλ' ἀλογήσει.
et vs. 176.

παυσάμενόν σ' ἐπέλευε μάχης ἡδὲ πτολέμοιο —
εἰ δέ Φοι οὐ Φεπέεσσ' ἐπιπείσεται ἀλλ' ἀλογήσεις.

Iliad. Ω. 113.

σκύζεσθαι Φοι Φεῖπὲ θεοὺς, ἐμὲ δ' ἔξοχα πάντων
ἀθανάτων κεχολῶσθαι, ὅτι Φρεσὶ μαινομένῃσιν
Ἕκτορ' ἔχει παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν οὐδ' ἀπέλυσεν.

et vs. 134.

σκύζεσθαι σοὶ Φῆσι θεοὺς Φεὲ δ' ἔξοχα πάντων
ἀθανάτων κεχολῶσθαι, ὅτι Φρεσὶ μαινομένῃσιν
Ἕκτορ' ἔχεις παρὰ νηυσὶ κορωνίσιν οὐδ' ἀπέλυσας.

Ad hanc lucem contemplare mihi locum hunc Iliad. Ω. 152.

μηδὲ τί Φοι θάνατος μελέτω Φρεσὶ μηδὲ τι τάρβος·
τοῖον γάρ Φοι πομπὸν ὀπάσσομεν ἀργεῖφόντην,
ὃς ἄξει εἴως κεν ἄγων Ἀχιλῆϊ πελάσση.

quibus ad verbum respondent haec vs. 181.

μηδὲ τί τοι θάνατος μελέτω Φρεσὶ μηδὲ τι τάρβος·
τοῖος γάρ τοι πομπὸς ἄμ' ἔψεται ἀργεῖφόντης,
ὃς C' ἄξει εἴως κεν ἄγων Ἀχιλῆϊ πελάσση.

Nonne luce clarius est ut hoc loco ὃς C' ἄξει dicitur, sic illo ὃς FE ἄξει dictum fuisse? Eliditur utrobique vocalis: itaque hoc loco ὃς C' ἄξει recte scribitur, sed illic, quia digamma non superest, nullum pronominis indicium est relictum et versus ἀκέφαλος circumambulat

ὍC ἄξει εἴως κεν ἄγων Ἀχιλῆϊ πελάσση.

Nulla igitur superesse potest dubitatio quin vera scriptura sit: ὃς F' ἄξει, et nihil amplius est molestiarum neque in sententia neque in metro.

Eodem modo idem pronomen periisse suspicor Π. 545.

κεῖται Σαρπηδῶν —

ἀλλὰ, φίλοι, πάρσητε νεμεσσήθητε δὲ θυμῷ
μὴ ἀπὸ τεύχε' ἔλονται ἀφεικίσσωσι δὲ νεκρῶν.

sententia postulat: μὴ μιν ἀπὸ τεύχε' ἔλονται, ut X. 18. ἐμὲ μὲν μέγα κῦδος ἀφείλεο: ergo rescribendum:

μὴ F' ἀπὸ τεύχε' ἔλονται.

Iterum pronomen idem ex fuga retrahendum esse arbitror in Odyssæa α. 204.

οὗτοι ἔτι θηρόν γε φίλης ἀπὸ πατρίδος αἰῆς
ἔσσεται, οὐδ' εἶπερ ΤΕ σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσι.

quoniam δέσματα ex ipsa rei natura nominativus est, δέσματα ἔχει με, non ἔχω δεσμά, male abest pronominis accusativus. Sed vide quam nullo negotio in pristinam sedem redeat si scripseris :

οὐδ' εἶπερ ΤΕ σιδήρεα δέσματ' ἔχῃσι.

ut in Odyss. θ. 340.

δεσμοὶ μὲν τρὶς τόσσοι ἀπείρονες ἀμφὶς ἔχοιεν.

et aliis locis δεσμός ἐρύκει. Sequiores demum ἔχω δεσμά aut ἀλύσεις aut κλοιδόν dicere coeperunt.

Iterum periiit *re* Iliad. Ω. 337.

ὥς ἄγαγ' ὥς μήτ' ἄρ τις εἶδῃ μήτ' ἄρ τε νοήσῃ.

sed poëta dixisse videtur :

ὥς μή τίς ΤΕ εἶδῃ μή τάρ τε νοήσῃ.

V.

ἈΦΕΡΤΕΙΝ.

Bekkerus mendose edidit A. 459 et B. 422. ἀφέρυσαν, et Θ. 325. ἀφεύοντα, et M. 261. ἀφέρυον. Est verbum φέρω idem significans atque ἔλκω, habetque *ubique* sine controversia digamma, ut O. 464. ἐπὶ τῷ φερόντι, et passim. Composita sunt eiusdem significationis Ἀνέλκειν et ἈΝφερύειν, id est εἰς τοῦ-πίσω ἔλκειν, ἀνακλᾶν de capitibus victimarum et de arcu, ut A. 375 et N. 583. ὃ δὲ τόξου πῆχυν ἀνέλκεν, et Odyss. φ. 150. πρὶν γὰρ κάμε χειρας ἀνέλκων, nempe τὸ τόξον. In ἈΝφερύειν, ut in ἀλλέξαι, ἀλλύεσκον et sim. N in digamma conversum est scribendumque ἀΦφέρυσαν, ἀΦφεύοντά et ἀΦφέρυον, quae olim in αὔέρυσαν et etiam peius in αὔ έρύσαν depravata circumferebantur. Quod Bekkerus dedit ἀφεύοντα perinde est vitiosum ac si quis pro ἀνέλκοντα vellet ἀέλκοντα substituere.

VI.

ΕΦΑΔΕΝ.

Tribus in Homero locis Bekkerus edidit *ἐφαδεν*. *Πiad.* Ξ. 340. et *P.* 647. et *Odyss.* Π. 28.

ἐπεὶ νύ τοι ἐφαδεν εὐνή.

ἐπεὶ νύ τοι ἐφαδεν οὕτως.

ὥς γὰρ νύ τοι ἐφαδε θυμῷ.

ut pro tribrachi ter dactylus reponatur geminato digamma scribendum *ἐφαδεν*, unde *εὔαδεν* ortum est, ut *καυάξαις* ex *καυράξαις* et *αὔερυσαν* pro *ἀπέρυσαν* et *αὐίαχοι* pro *ἀπτίαχοι*, similiaque complura. Apud Hesychium post *Αὐΐαχοι* legitur:

Αὐϊδέτου: ἀφανοῦς, ἀοράτου.

nihil aliud est quam *ἀφιδέτου*, quod formatum est ut *ἀλάμπετος*.

VII.

ΔFHN — ΔFΕΙCAI, ΔFΕOC, ΔΕΔFIA.

Digamma quum sit *littera liquida* mutis quibusdam subiungitur. Apud Homerum quidem in duobus tantum vocabulis liquido apparet digamma literae Δ fuisse subiunctum. Primum in ΔFHN, quod *ubique* sine ulla exceptione antecedentem brevem positione producit, ut in

μίνυνθά περ οὔτι μάλα δῆν.

A. 416. N. 573. χ. 473 et

οὐδ' ἄρ' ἔτι δῆν.

Z. 139. Θ. 126. Ψ. 690. β. 36. 296. 397. ρ. 72. et *οὐδ' ἂν ἔτι δῆν* γ. 426. et *οὔτοι ἔτι δῆν*. et *οὐδὲ δῆν* Π. 736. et ε. 127.

Alterum exemplum Δ et F coniunctorum est in Homericō verbo *δεῖδια*. Scribebatur olim *ἐδδειςεν*, *ὑποδδειςας*, *ἀδδεις* et similia. Aristarchus in his unum tantum Δ scribebat. Scholion ad Θ. 423. *ἀδεὲς δι' ἐνδς Δ Ἀρίταρχος*. et ad O. 123. *περιδεῖσασα διὰ τοῦ ἐτέρου Δ Ἀρίταρχος*, et ad Ψ. 417. *διὰ τοῦ*

ἑτέρου Δ τὸ ὑποδείσαντες. Aristarchum Bekkerus sequitur, inconsiderate admodum. Aristarchus enim quae esset antiqua horum vocabulorum forma scire non poterat, quoniam numquam suspicatus est in lingua HomERICA subesse consonantem literam quae oculis non cerneretur, Bekkerum vel solae metricae rationes advertere potuerant et ad verum reperiendum adducere.

• Producitur enim prima in ἔδρυσεν (ut in ὡς ἔφατ', ἔδρυσεν δ' ὁ γέρον) Α. 23. 568. Γ. 418. Κ. 240. Τ. 61. Ψ. 425. Ω. 571. 689. κ. 448.

Producitur eadem in ἔδρυσας Χ. 19. Ω. 364.

et in ἔδρυσάτε Ν. 624.

et in ἔδρυσαν κ. 219. ν. 184.

et in coniunctivo δρυσῃ Ω. 116.

εἰ κέν πως ἐμέ τε δρυσῃ.

et in participio δρυσαντες ι. 236. 396.

Producitur secunda in περιδρυσαν Α. 508.

et in περιδρυσασα Ο. 123. Φ. 328.

et in περιδρυσαντες Ψ. 822.

Producitur secunda in ὑπέδρυσαν Α. 406.

et in ὑποδρυσας Χ. 282. ι. 377. π. 425.

et in ὑποδρυσασα κ. 296.

et in ὑποδρυσαντες Μ. 413. Σ. 199. Ψ. 417. 446. Ω. 265.

Ubicumque legitur δέος, δεινός, δειμός, δειλός, Δεισήνωρ vīdebis antecedentem brevem positione productam. Erat enim antiqua forma δτέος Α. 515. οὔτοι ἐπὶ δτέος. Ε. 817. οὔτε τί με δτέος ἴσχει. Κ. 376. χλωρός ὑπὸ δτέους. Ν. 224. οὔτε τινὰ δτέος ἴσχει. Ξ. 387. ἀλλὰ δτέος. Ο. 4. χλωρός ὑπὸ δτέους. θ. 563. ἐπὶ δτέος.

Erat δτεινός Γ. 172. φίλε γεκυρὲ δτεινός τε. Κ. 254. 272. ἐνὶ δτεινοῖσιν Α. 10 μέγα τε δτεινόν τε. Φ. 25. κατὰ δτεινοῖο. γ. 322 μέγα τε δτεινόν τε. ε. 52. κατὰ δτεινούς.

Erat forma vetus δτειμός Α. 37. περὶ δὲ δτειμός. Ο. 119. κέλετο Δτειμόν.

Erat forma antiqua δτειλός Ε. 574 ἄρα δτειλώ, oblitterata Α. 293. ἢ γάρ κεν (leg. κε) δτειλός et Ρ. 38. ἢ κέ σφιν (leg. σφι) δτειλοῖσι.

Sic et producit antecedentem brevem forma Δτεισήνωρ Ρ. 217.

τε Δρεισήνορα, et prima in ἀδρεές longa est Φ. 481. κύον ἀδρεές et τ. 91.

Sic igitur δειδια natum est et δειδοικα, nempe ex δέδια et δέδοικα, sic θεουδής ex θεοδτης pro θσιος, εὔσεβής, θεοσεβής, δεισιδαίμων.

In tanta frequentia locorum, ubi antiquae linguae tam expressa et certa vestigia apparent, non miraberis esse locos paucos, in quibus longa dies et communis omnium linguae vetustae ignoratio vocabulorum veterum formam variis modis ἠφάνισεν. Quae carmina per multas aetates volitarant per ora virorum longo post intervallo ex cantantium ore excepta literis describi coepta sunt, postquam digamma, sexta alphabeti litera, apud Iones et Atticos plane in desuetudinem abierat describentibusque prorsus erat ignotum. Itaque pro ἔφραδεν scribebatur εὔαδεν, pro καπτάξαντες et καπτάξαις dederunt καυάξαντες et καυάξαις, pro ἀπέρυσαν exarabant αὔέρυσαν et αὐίαχοι pro ἀπίαχοι, similiaque ubi r erat geminatum. Simplex autem r omitti solebat et penitus sine vestigio interire.

Itaque quia passim litera consonans exciderat carmina vetusta literis exarata plena erant rimarum versusque canori et eximia arte compositi passim intolerabili hiatus fatiscebant, veluti:

ὦδ' ἐ σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις ῥέοι ὥς ὅδε Οἶνος
κάτθαν' ὁμῶς ὃ τ' ἀεργὸς ἀνὴρ ὃ τε πολλὰ Ἑοργῶς.
ὥς δὲ λέων ἐν βουσί θορῶν ἐξ αὐχένᾳ ἄΑΞη.
ἔνθα μὲν ἐκπεσέειν οἶω κατὰ θ' ἄρματα ἄΑΞαι.

Non est igitur mirandum rhapsodos et cantores centum modis molestum hiatus sarcire conatos, qui aut inferciebant literulam σοιβῆς δίκην πρὸς τὸ κεχηνὸς τοῦ ῥυθμοῦ veluti τ' aut γ' aut κ', aut vculas inter se permutabant pro δέ aut τε γάρ substituentes, aut verba transponebant veluti πᾶσιν ἐμοὶ δὲ μάλισα pro πᾶσι μάλισα δ' ἐμοί, omninoque lenissima vulgatae scripturae mutatione numeris et auribus consulebant. Eodem modo quo illi vetustas formas obscurabant, nostrum est easdem revocare in lucem, non per vim grassantes urendo secandoque et audaci transpositione aut correctione violenta, sed lenissima literulae inflexione aut omissione. Optimum factu est locos poëtae omnes, ubi vetustae formae oblitteratae sunt, sub uno conspectu ponere omnibusque diligenter consideratis expensisque ita linguae

antiquae rationem et usum, si fieri potest, restituere. Sunt autem loci pauculi hi: H. 117 ἀδειής prima brevi εἴπερ ἀδειής ἐστὶ. Θ. 133. βροντήσας ἄρα δεινόν. N. 163. ἀπό γεο δέϊσε δὲ θυμῷ. O. 626. ἀνέμοιο δὲ δεινὸς αἴτης. Ω. 663. Τρῶες δediaσιν, et duobis locis μ. 203. et ω. 534. τῶν δ' ἄρα δεισάντων et β. 66. ὑποδείσατε.

Quod autem saepius in utroque carmine legitur δεῖδω et ubique in hexametri initio collocatur, non arbitror esse linguae Homericæ, ut neque Atticæ linguae esse satis constat. Athenienses constanter δέδοικα aut δedia dicebant et δέδιθι, δέδιμεν, ἐδέδισαν, δεδιέναι, δεδιῶς caet. Homerus de more omnia habet eadem, sed prima ob amissum digamma in diphthongum producta: δεῖδοικα, δεῖδια, δεῖδιμεν, ἐδεῖδισαν, ὑπεδεῖδισαν, δεῖδιθι, δεῖδιμεν (δεδιέναι) et δεῖδιότες. Pro vulgata δεῖδω nonnumquam discrepans lectio ἀντίγνα δεῖδια ex vetustis poetæ editionibus sive διορθώσεσιν profertur, ut Iliad. E. 44, quam equidem ubique cantoribus Ionicis reddendam esse arbitror, et pro δεῖδω reponendum δεῖδια K. 39. Λ. 470. N. 745. E. 44. T. 24. T. 30. X. 455. et in Odyssea ε. 300. 419. 473. et μ. 122.

VIII.

ΦΕΛΛΟΜΑΙ — 'ΕΦΑΛΗΝ — ΦΕΦΕΛΜΕΝΟΙ.

Editur apud Homerum E. 203.

ἀνδρῶν εἰλομένων.

et E. 782.

ἔφασσαν — εἰλόμενοι.

et Θ. 215.

εἰλομένων. εἴλει δὲ — "Ἐκτωρ Πριαμίδης.

Bekkerus τὸ δίγαμμα addidit φειλόμενοι, φειλόμενων, φείλει. Consentunt libri, confirmant testes veteres, Apollonius, Hesychius, Etymologici auctor, caeteri. Tamen mendosa haec forma est et inveteratum scripturae vitium nos fallit. Quae sit proba et genuina forma duce optima analogia investigandum erit. Spectemus primum formas ex vetere verbo propagatas. Aoristus est φέλσαν, φέλσαι et ἐφέλσαι, φέλσας, ut κέλσαι et κέλσας. Λ. 413.

Τρώων εἶχες ἤλυθον — Ἔλσαν δ' ἐν μέσσοισιν.

A. 409.

τοὺς δὲ κατὰ πρύμνας τε καὶ ἄμφ' ἄλλα τέλσαι Ἀχαιοὺς.

Φ. 225.

πρὶν τέλσαι κατὰ γᾶς.

Misere corruptus locus est Σ. 294.

κῦδος ἀρέσθ' ἐπὶ νηυσὶ θαλάσῃ τ' ἔλσαι Ἀχαιοὺς.

nam quod τὸ δίγαμμα eximentes τ' ἔλσαι scribunt perinde est ac si quis ἔλσαι pro κέλσαι substituere vellet. Sed salva res est, quia poëtae manum alibi integram servatam habemus hanc:

κῦδος ἀρέσθ' ἐπὶ νηυσὶ καὶ ἄμφ' ἄλλα τέλσαι Ἀχαιοὺς.

Participium τέλσας legitur in versiculo Odysseae bis repetito ε. 132. et η. 250.

ἐπεὶ τοι νῆα — Ζεὺς τέλσας ἐκέδασσε.

sed potior videtur scriptura Zenodotea ἐλάσας pro τέλσας, quoniam πλῆξας sententiae convenit, συσρέψας, συνελάσας non item. „*Jupiter navim fulmine ictam diffidit*”.

Pro τέλσαι linguae Homericæ consuetudine, qua τῷ δίγαμμα saepissime ε praefigitur, ἐτέλσαι legitur Φ. 295.

πρὶν κατὰ νηυσὶν κλυτὰ τεύχεα λαὸν ἐτέλσαι.

ut ἐτελοσιν, ἔτεδνα, ἐτέλδωρ caet. Obiter N exemta scribe Φιλιδφί κλυτά, Homericō more.

Passivæ formæ aoristus est ἐτάλην, ut ἐσάλην. N. 408.

τῇ ὕπο πᾶς ἐτάλη.

τ. 168.

δοῦρὶ βάλλῃ ἐτάλη τε χανών.

et vs. 278. Αἰνείας δ' ἐτάλη. et X. 12.

οἱ δὲ τοι ἐς γᾶς ἔταλιν.

et in infinitivo γαλῆναι et γαλήμεναι Π. 714.

ἢ λαοὺς ἐς τεῖχος ὁμοκλήσειε γαλῆναι.

E. 76.

Ἀργεῖους ἐκέλευσα γαλήμεναι ἐνθάδε πάντας.

et Σ., 76.

πάντας ἐπὶ πρυμνῇσι γαλήμεναι ὕλας Ἀχαιῶν.

Saepe legitur participium γαλεῖς, γαλέν, γαλέντες. Φ. 571.

ὧς εἰπὼν Ἀχιλλῆα γαλεῖς μένεν.

X. 308.

οἴμνησεν δὲ γαλεῖς.

Ψ. 420.

χειμέριον ραλὲν ὕδωρ.

Φ. 534.

ἐπεὶ κ' ἐς τεῖχος ἀναπνεύσωσι ραλέντες.

Φ. 607.

πύλαι δ' ἐμπληντο ραλέντων.

Χ. 47.

Τρώων ἐς ράσῃ ραλέντων.

Perfectum passivum est *ρέεσθαι*, ut *ἡγγεσθαι*. Ω. 662.

ροῖσθα γὰρ ὥς κατὰ ράσῃ ρετέλμεθα.

Μ. 38.

νηυσὶν ἐπὶ γλαφυρῇσι ρετελμένοι.

Ν. 524.

Διὸς βουλῇσι ρετελμένοι.

Σ. 287.

ἢ οὐπω κεκόρησθε ρετελμένοι ἔνδοθι πύργων;

Nonne ex omnibus his formis luculenter apparet quae sit proba et antiqua praesentis forma? *κέλσαι* a *κέλλω* est, *ἐτάλλω* a *τέλλω*, *ἡγγεσθαι* ab *ἀγγέλλω*, ergo et *ρέλσαι*, *ἐτάλην*, *ρέεσθαι* non aliunde quam ex *τέλλω* et *τέλλομαι* prognata esse possunt. Quae verba in prisco Epico sermone τὸ δίγαμμα habent praefixum ea saepe videbis in Attica pro *τε* habere diphthongum *ΕΙ*, ut *ρελίσσω* *εἰλίσσω*, et sic *εἰργαζόμεν*, *εἰσίων*, *εἰθίζον* et alia nata sunt. Hinc *τέλλομαι* apud Athenienses *Εἰλλομαι* et *Ἰλλομαι* sonabat i producto. Multa hinc composita Atticis et Ionicis antiquis in usu fuerunt: *ἐξίλλω*, *συνίλλω*, *ἀνίλλω*. *κατίλλω*, *προσίλλω*, *περίλλω*, *ὑπίλλω*, de quibus multa dixi in *Var. Lectt.* pag. 87. et 361. et in *Nov. Lectt.* pag. 457. Sophocles in *Antigone* vs. 340.

ἰλλομένων ἀρότρων ἔτος εἰς ἔτος.

Quia i longum est *εἰλλομένων* et *εἰλομένων* scribae dare solent, et sic nata est apud Homerum quoque mendosa lectio, quae et apud Sophoclem et Platonem et alios comparet. vid. Ruhnken. ad *Tim.* v. *Εἰλομένων* et *Γῆν ἰλλομένην*.

Pro prisco *τέλλω* et Attico *ἴλλω* iam apud Homerum est producta forma *τελλέω*. Θ. 215. *τελλομένων*, *τελλει* δὲ — *Ἐκτωρ*. Β. 294. *ὄνπερ ἄελλαι Χειμέριαι τελλέωσιν*. μ. 210. *τελλει ἐν σπηϊ*. τ. 200. *τελλει γὰρ βορέης*. χ. 460. *τελλεον ἐν τείνει*, λ. 572.

θῆρας ὁμοῦ ρειλεῦντα. et Φ. 8. ἐς ποταμὸν ρειλεῦντο. Similes formae Atticis sunt permultae κατελεῖν, περιελεῖν caet. in quibus solemni errore pro κατελημένος, περιελημένος et sim. κατελημένος et περιελημένος scribae substituere assolent. Sic factum est ut in libris pro veris ac genuinis formis ἐλλόμενοι apud Homerum, ἰλλόμενος et εἰλούμενος in Attica, haec scripturae vitia passim recurrant εἰλόμενος, εἰλόμενος, εἰλούμενος (pro ἐλλόμενος) et εἰλλόμενος, quae nemini imponere possunt et nullius omnino sunt pretii. Ad Iliad. E. 782 ἔασαν — εἰλόμενοι la Roche attulit ex Cod. A. εἰλούμενοι, ex GM. εἰλόμενοι, similiaque alibi, quibus quid est vanius, quid inutilius?

In perfecto passivo notandus est Bekkeri constans error ἐτέλμεθα, et ἐτελμένοι ubique scribentis et ad eundem modum alibi passim ἐτολπα, ἐτοργα, ἐτοικα, ἐτερτο, ἐτερμένον. Haec omnia perinde vitiosa sunt ac si quis pro λέλοιπα, πέποιθα, δέδηα, πέφνηα, σέσηπα, τέτηκα sim. vellet ἐλοιπα, ἐποιθα caet. dicere.

In ρετέλμεθα non magis primam consonantem omittere licet quam in κεκόρημαι, βεβόλημαι, δέδασμαι, δεδάκρυμαι, δέδεμαι, τέταμαι, δέδομαι, πέπομαι, similibusque omnibus. Non erat autem arduum et anceps pro γλαφυρήσιν ἐτελμένοι et βουλήσιν ἐτελμένοι et κατὰ τάσιν ἐτελμένοι verum reponere et in versu:

ἦ οὐπω κεκόρησθε ἐτελμένοι ἔνδοθι πύργων;

vel immanis hiatus Bekkerum admonere poterat perfectum passivum reduplicationem habere solere.

Permulta alia apud Bekkerum adversus digamma peccata sunt sive neglexerit evidens scripturae vitium sive male curaverit. In constituenda carminum Homericorum lectione utilissimum est semper hoc agere et observare quibus modis cantores veteres rimas innumerabiles, quibus antiqua carmina propter digamma deletum passim fatiscebant, supplere sint soliti et sarcire et interpolando numerorum labem manifestam occultare.

In qua re non violenter grassabantur aut lectiones antiquas temeraria manu vexabant, sed σοίβας τινάς tenues et exiles inserebant τε, γε, ἄρ', τι, et quidquid lenissime τὸ πεχυνδὸς τοῦ ῥυθμοῦ sarciebat. Nonnumquam verba transponebant tantum, ut in ἐμοὶ δὲ μάλισα pro μάλισα δ' ἐμοὶ, cuius rei in tempore memor complures poëtae versus aut ἀμέτρους aut κακομέτρους restitutis numeris sanare poteris. In Iliad. N. 204 in libris est:

ἦκε δέ μιν σφαιρηδὸν ἐλιξάμενος δι' ὀμίλου.
 contra metrum, quia est σφαιρηδὸν γελιξάμενος. Itaque Bekkerus σφαιρηδὰ γελιξάμενος substituit, ut „ἀμφαδὰ, ἀναφανδὰ, ἀποσαδὰ, αὐτοσχεδὰ, κρυβδὰ, μυγδὰ et Hesiodi καναχρηδὰ”. Sed recordatus non est ex nominibus non alia adverbia quam in -δὸν formari, κυνηδὸν, ἰππηδὸν, λεοντηδὸν, ταυρηδὸν, βοτρυδὸν, κιονηδὸν, et similia complura, ut et σφαιρηδὸν et apud Homerum ipsum πυργηδὸν, φαλαγγηδὸν, ἀγεληδὸν. Quid igitur? Emenda verbis transpositis:

σφαιρηδὸν δέ μιν ἦκε γελιξάμενος δι' ὀμίλου.
 ponitur σφαιρηδὸν recte primo loco, ut in v. 89. βοτρυδὸν δὲ πέτονται, et manifesto aliquis, cui hiatus in ἦκε ἐλιξάμενος vexabat aures, ἰώμενος μείζω τὴν νόσον ἐποίησεν.

Iuvat eadem opera et alios Homeri versiculos complures, ubi neglectum δίγαμμα in causa fuit ut lectio antiqua vitaretur, paucis redintegrare conari. *Iliad.* Π. 522.

ἀνὴρ δ' ὤριστος ὄλωλε
 Σαρπηδῶν Διδὸς υἱός, ὃ δ' οὐδ' τοῦ παιδὸς ἀμύνει
 expuncta literula scribe: ὃ δ' οὐ τοῦ παιδός. *T.* 124.

οὐ τοι ἀφεικὲς γανασσέμεν Ἀργείοισιν.
 quod conieceram: ἐν Ἀργείοισι γανάσσειν. a Bentleio occupatum video, qui comparavit *Odyss.* η. 62. ὃς ἐν Φαίηξι Γάνασσεν. Adscripseram *Odyss.* τ. 110.

ἀνδράσιν ἐν πολλοῖσι καὶ ἰφθίμοισι γανάσσω.
Odyss. β. 379.

αὐτίκ' ἔπειτα τοι τοῖνον ἐν ἀμφιφορεῦσιν ἄφυσσεν.
 corrig. αὐτίκα ΔΗ τοι τοῖνον. *i.* 419.

οὕτω γάρ πού μ' ῥήλπετ' ἐνὶ φρεσὶ νήπιον εἶναι.
 imo vero: οὕτω γάρ ΤΙ μ' Ἐτέλπετ' ἐνὶ φρεσὶ νήπιον εἶναι.
x. 240.

καὶ δέμας, αὐτὰρ νοῦς ἦν ἔμπεδος ὥς τὸ πάρος περ.
 NOOC Homericum est et versus admodum durus et immo-
 dulus. Emendandum censeo:

ἀλλὰ νόος γ' ἦν ἔμπεδος.
μ. 117.

οὐδὲ θεοῖσιν ὑπεῖξαι ἀθανάτοισιν.
 sed γείνω Homeri est et ὑπόγειοις et ἑρεῖξα, similiaque μετὰ τοῦ
 δίγαμμα. Quantillum est corrigere in hunc modum:

θεοῖς ὑποφείξεται.

ξ. 40.

καὶ δέ μοι ἄλλα θεοὶ δόσαν ἄλγεά τε σοναχάς τε,
ἀντιθέου γὰρ γάνακτος ὀδυρόμενος καὶ ἀχεύων
ἤμαι.

suadente sententia et metro iubente restitue:

ἀντιθέου ΤΕ γάνακτος

„et alia mihi mala Di dederunt ET regis mei vicem doleo.“ ξ. 395.

εἰ μὲν κεν νοσήσῃ γάναξ τεὸς ἐς τόδε δῶμα.

veram lectionem hanc esse arbitror:

εἰ μὲν νοσήσῃΕΙΕ γάναξ τεός.

ξ. 438.

νώτοισιν δ' Ὀδυσῆα διηνεκέσσι γέρας ἱερν .

ἀργιδόντος ὕδς, κύδαινε δὲ θυμὸν γάνακτος.

sententia laboranti scripturae fert opem, quae non κύδαινε postulat sed oblectabat, itaque Ἰαίνε, non κύδαινε. Hinc numeri redeunt: θυμὸν δ' Ἰαίνε γάνακτος.

χ. 318.

αὐτὰρ ἐγὼ μετὰ τοῖσι θουσκός οὐδὲν ἐφοργῶς
κείσομαι.

ἐφοργα nihil est pro ἐφοργα, quasi dicas ἔδρομα pro δέδρομα. Recte scribitur celebrato loco:

κάτθαν' ὁμῶς ὃ τ' ἀπεργός ἀνὴρ ὃ, τε πολλὰ φοργῶς.

sed ἐφοργῶς barbarum est. Quid igitur faciendum? Homerus pro οὐδεὶς *constanter* οὔτις dicebat et pro οὐδὲν frequenter admodum οὔτι. En igitur antiquam et veram lectionem οὔΤΙ φοργῶς κείσομαι, ut p. 661. ἀλλ' οὔ τι πρήσσει, et alibi.

Plura de genere eodem alias proferam.

IX.

FEALICEMEN.

Quamquam, uti diximus, τοῦ δίγαμματος omissio et ignoratio, ut plurimum levia tantum menda et levi manu corrigenda peperit, tamen nonnumquam ea res linguae Homericæ insigne detrimentum attulit et monstra ac portenta lectionum sic nata sunt, quae nemo adhuc procuravit, quia nemo fraudem subesse

suspiciatus est. Est verbum Epicum et priscum *φελισσόμεν*, apud Atheniensium Tragicos *ἐλίσσειν* et *εἰλίσσειν*, ut in *Phoenissis*:

ἤλιε θοαῖς ἵπποισιν εἰλίσσων φλόγα.

et in Aristophanis iocosa *παρωδία Ran.* 1348.

λίνου μεσὸν ἄτρακτον

εἰ - εἰ - εἰ - εἰλίσσουσα χερσὶν.

et alibi passim. Praeter locos pauculos facili negotio emaculandos ubique certa τοῦ δίγαμμα vestigia impressa videbimus. Ponam sub uno conspectu testimonia, quo melius fraus appareat in iis quae monstri quid alunt adhuc a nullo deprensus.

Φελισσόμεν est Ψ. 309.

τοῖσθα γὰρ εὖ περὶ τέρμα φελισσόμεν.

quod libri exhibent *τέρμαθ'* *ἐλίσσόμεν* correxit Bentleius ex vs. 323 et 462.

Aoristus *φελίξας* legitur Ψ. 466.

οὐκ ἐτύχησε φελίξας.

Participium *φελισσόμενος* saepe recurrit. α. 317.

κνίσῃ δ' οὐρανὸν ἴκε φελισσομένη περὶ καπνῷ.

Θ. 340.

ἰσχία τε γλουτούς τε φελισσόμενόν τε δοκεύει.

Σ. 372.

τὸν δ' εὖρ' ἰδρῶντα φελισσόμενον περὶ φύσας.

Φ. 11.

ἔννεον ἔνθα καὶ ἔνθα φελισσόμενοι περὶ δίνας.

Χ. 95.

σμερδαλέον δὲ δέδορκε φελισσόμενος περὶ χεῖρ.

Ψ. 846.

ἡ δὲ φελισσομένη πέτεται διὰ βοῦς ἀγελαιάς.

φελίσσεται et *φελίζεται* leguntur Ψ. 320.

ἀφραδέως ἐπὶ πολλὸν φελίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα.

(facilis admodum correctio est ἐπὶ πολλὰ φελίσσεται.) et P. 728.

ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' ἐν τοῖσι φελίζεται ἀλκὶ πεποιθώς.

id est *φελίζεται*. Participium *φελιζάμενος* occurrit M. 408.

κέκλετο δ' ἀντιθέοισι φελιζάμενος Λυκίοισι.

et vs. 467.

κέκλετο δὲ Τρώεσσι φελιζάμενος καθ' ὅμιλον.

N. 204.

ἦκε δέ μιν σφαιρηδὸν γελιζόμενος δι' ὀμίλου.
 scribe, ut supra ostendimus,
 σφαιρηδὸν δέ μιν ἦκε γελιζόμενος.

P. 288.

ῥηϊδίως ἐκέδασσε γελιζόμενος διὰ βήσσας.
 Passivi aoristus uno loco comparet M. 74.
 οὐκέτ' ἔπειτ' ὄϊω οὐδ' ἄγγελον ἀπονέεσθαι
 ἄσφορρον ποτὶ γάστρῳ γελιχθέντων ὑπ' Ἀχαιῶν.

Semel et iterum imperfectum γελίσσεται reperitur in Odys. τ.
 24. et 28.

νωλεμέως· ἀτὰρ αὐτὸς γελίσσεται ἔνθα καὶ ἔνθα.
 ὥς ἄρ' ὄγ' ἔνθα καὶ ἔνθα γελίσσεται μερμηρίζων.

prior versus vitiatu est sed ex nota Homeri compositione non
 difficulter sanatur:

νωλεμέως· αὐτὸς ΔΕ γελίσσεται.

Superest locus male habitus Iliad. M. 49. ὥς δ' ὅτ' ἂν ἐν
 τε κύνησσι καὶ ἀνδράσι — λέων σρέφεται — ταρφέα τε σρέφε-
 ται —.

ὥς Ἐκτωρ ἂν ὄμιλον ἰὼν ἐλλίσσεται ἑταίρους
 γάστρῳ ἐποτρύνων διαβαίνεμεν.

Nempe ἐλλίσσεται *precabatur* prorsus a loci sententia abhorret.
 Sensus manifesto est ὥς λέων ταρφέα σρέφεται — ὥς (οὕτως)
 Ἐκτωρ σρέφετο. Ergo poeta verbi γελισσέμεν imperfecto passivo
 usus est, sed qua forma? Est in libris nonnullis εἰλίσσεται ἑταί-
 ρους, quae Atticorum forma est Homero incognita. Priscum
 γελίσσομαι habet imperfectum ἐγελίσσεται, idque ipsum verum
 est et ex longo exilio tandem in pristinam sedem reducendum.
 Postquam τὸ δίγαμμα deletum est ἐγελίσσεται aut in εἰλίσσεται
 abiit aut in ἐλλίσσεται, utrumque aperte mendosum.

His igitur praemissis munita via est ad opprimendum mon-
 strum, quod adhuc multos poetae locos inquinat. Compone
 mihi locum M. 74. γελιχθέντων ὑπ' Ἀχαιῶν cum E. 497. Σ.
 106. Α. 214.

οἱ δ' ἐγελίχθησαν καὶ ἐναντίοι ἔσαν Ἀχαιῶν.
 et intelliges *idem* verbum eodem sensu utrobique positum fuisse
 γελιχθέντων et ἐγελίχθησαν, id est ἐσράφησαν, μετεσράφησαν,
 „converterunt sese qui terga dederant et obversi in hostem stete-

τυπῇ. Eodem modo Δ. 588. quum poëta dedisset

ᾗτε τελιχθέντες.

id est μετασραφέντες, ὑποσραφέντες, quum deletο τῷ δίγαμμα superesset ᾗτε ἐλιχθέντες intolerabilis hiatus expletus est sic ut ᾗτ' ἐλελιχθέντες supponeretur, quamquam verbi ἐλελίζειν a sequioribus poëtastris ficti nullum est apud Homerum certum vestigium.

Verbi τελισσέμεν plusquamperfecti passivi τετέλιχτο, id est συνεσπείρατο, συνέστραπτο, duo sunt testimonia ambo corrupta: Α. 39.

αὐτὰρ ἐπ' αὐτοῦ Κυάνεος ἐτέλιχτο δράκων.

et N. 558. σείδμενον ἐτέλιχτο. et sententiam et metrum restitues scribendo κυάνεος τετέλιχτο δράκων, ut X. 95.

σμερδαλέον δὲ δέδορκε τελιζάμενος περὶ χειρῶ.

et σείδμενον τετέλιχτο. Sic et B. 316. pro:

τὴν δ' ἐλελιζάμενος πτέρυγος λάβειν.

verum esse arbitror: τὴν δὲ τελιζάμενος, et Z. 109. ὧς ἐτέλιχθεν pro ὧς ἐλέλιχθεν, et X. 448. τῆς δ' ἐτελίχθη γυῖα. et Ξ. 306. ἣ δ' ἐτελίχθη πᾶσα, pro δ' ἐλελίχθη et ἣ δ' ἐλελίχθη.

Itaque et in activa forma Poëta dixerat: Θ. 199.

ἐτέλιξε δὲ μακρὸν Ὀλυμπον, pro ἐλέλιξε.

et Α. 530.

μέγαν δ' ἐτέλιξεν Ὀλυμπον, pro ἐλέλιξεν.

et P. 278.

μάλα γὰρ σφεαῖ ὧκ' ἐτέλιξεν, pro ἐλέλιξεν.

et ε. 314.

περὶ δὲ σχεδὴν ἐτέλιξεν, pro ἐλέλιξεν.

et sic forma ἐλελίζειν omni praesidio destituta ex errore nata arguitur ac perit

Nihil interesse inter ᾗτε τελιχθέντες et μετασρεφθέντες aut ὑποσρεφθέντες facile colliges ex Α. 567. et 588 et 595. ubi una et eadem sententia triplici hoc participio significatur.

Sic et P. 732.

ἀλλ' ὅτε δὴ ῥ' Αἴαντε μετασρεφθέντε κατ' αὐτοῦς

ζαῖησαν, τῶν δὲ τράπετο χρώς.

planissime idem est ac si dixisset: Αἴαντε τελιχθέντε ἐναντίῳ αὐτῶν ζαῖησαν. namque nihil interest inter μετασρεφθέντε et τελιχθέντε.

X.

KAMETHN — LABETHN — 'HΘEΛETHN.

Aristarchus edidit Iliad. Θ. 448.

τίφθ' οὕτω τετίησθον, 'Αθηναίη τε καὶ Ἥρη,
οὐ μὲν θην κάμετον γε.

et K. 545.

εἴπ' ἄγε μ', ὦ πολύαιν' Ὀδυσσεῦ,
ὅππως τοῦσδ' ἵππους λάβετον.

et A. 782.

σφῶ δὲ μάλ' ἠθέλετον.

et toties imprudens antiquae linguae Epicae et Atticae consuetudinem violavit sinceritatemque corrumpit. Versabatur enim in illo opinionis errore ut putaret καμέτην, λαβέτην, ἠθέλέτην *tertiae* personae formas esse pro ἔκαμον, ἔλαβον, ἠθέλον, namque *secundas* personas esse κάμετον, λάβετον, ἠθέλετον, has igitur suadente loci cuiusque sententia reponi oportere, atque ita fecit. Post plurima demum saecula verum vidit Petrus Elmsleius ad Aristophanis *Acharnenses* vs. 733. qui certis testimoniis liquido demonstravit „SECUNDAM PERSONAM DUALEM NUMQUAM A TERTIA DIVERSAM FUISSE”. Aristarchi contraria opinio apparet ex his Aristonici annotationibus, ad Θ. 448: ἡ διπλῇ (περιεσιγμένη) ὅτι Ζηνόδοτος γράφει καμέτην, ἀντὶ τοῦ ἔκαμον. τὸ δὲ κάμετον ἀντὶ τοῦ ἐκάμετε et ad K. 545. ἡ διπλῇ (περιεσιγμένη) ὅτι Ζηνόδοτος γράφει λαβέτην. ἔσι δὲ τοῦτο ΤΡΙΤΟΤ προσώπου ἀντὶ τοῦ ἔλαβον. λέγει δὲ νῦν πρὸς αὐτούς. Ex simili nota ad A. 782. nihil nunc aliud superest quam Ζηνόδοτος ἠθέλετην. Nulla est dubitatio quin et in Iliad. A. 776.

σφῶϊ μὲν ἀμφὶ βοδὸς ἔπετον κρέα.

in Zenodotea ἐπέτην fuerit scriptum et ab Aristarcho cum caeteris *correctum* scilicet ἔπετον. Audi testes quos Elmsleius produxit. Antiquissimus omnium est auctor celebrati scoli apud Athen. pag. 695. B.

Ἀεὶ σφῶν κλέος ἔσσεται κατ' αἶαν,
φίλταθ' Ἀρμόδιος κάρισογείτων,
ὅτι τὸν τύραννον κανέτην
ἰσονόμους τ' Ἀθήνας ἐποισάτην.

Proximus aetate Sophocles est in *Oedip. Tyr.* vs. 1511.

σφῶν δ', ὧ τέκν', εἰ μὲν εἰχέτην ἦδ' ἡ Φρένας.

Sequitur Euripides *Alcest.* 664

τοιάνδε καὶ σὺ χή τεκοῦς' ἡλλαξάτην.

Euripidi proximus est Aristophanes in *Nubibus* 1506.

τί γὰρ παθόντ' ὑβρίζετην εἰς τοὺς θεούς,

καὶ τῆς σελήνης ἐσκοπεῖσθε τὴν ἔδραν;

Aristophanem Plato sequitur, apud quem complura sunt huius rei testimonia indubitata, quae expromere operae pretium est, si forte veterem controversiam dirimere possimus. In *Enthyd.* pag. 273. B. ὦ Ζεῦ, οἶον λέγετον πρῶγμα. πόθεν τοῦτο τὸ ἔρμαιον εὔρέτην; et post pauca: ὅτε γὰρ τὸ πρότερον ἐπεδημισάτην τοῦτο μέμνημαι σφῶ ἐπαγγελλομένω. et pag. 294. B. καὶ ὅτε παῖδια ἦσιν καὶ εὐθὺς γενόμενοι ἠπίσασθε; et in *Sympos.* pag. 189. C. ἄλλ' γέ πη ἐν νῶ ἔχω λέγειν ἢ ἢ σὺ τε καὶ Πανσανίας εἰπέτην. et in *Legibus* pag. 705. D. καὶ δὴ καὶ τοῦτ' ἐλεγέτην αὐτὸ εἶναι σφῶ. et pag. 753. A. οὐ καὶ σὺ τε καὶ ὁ Μέγιστος ἐκοινωνήσάτην ἡμῖν τῆς πολιτείας; et in *Ergasia* denique pag. 399. D. τί οὖν ἐπεὶ ταῦτα εὖ καὶ καλῶς διέλεχθον οὐ καὶ τὰ λοιπὰ τοῦ λόγου ἐπετελεσάτην. Omnia haec testimonia ex sciolorum et scribarum manibus illaesa evaserunt, sed passim apud Tragicos, Aristophanem, Platonem docti et indocti idem peccaverunt, quod in Homero Aristarchus. Plerosque locos ea emendatione indigentes Elmsleius l. l. enumeravit et in his Homericos: „scribendum est (inquit) *II. Θ.* 448. καμέτην. *K.* 545. λαβέτην. *A.* 775. ἐπέτην. 781. ἡβέλετην”. Peteratne summi viri sententia praeclarius confirmari quam ut hae ipsae lectiones ex antiquis Zenodoti Codicibus promerentur easque ab Aristarcho opinionis quodam errore interpolatas esse constaret? Et tamen nemo his verissimis scripturis utitur, sed *barbaras* foveant omnes Bekker, la Roche, caeteri. Nempe Buttmannus praeeunte Schaefero oblocutus est et *λεπτολογίαις* quibusdam ostendere satēgit et κάμετον et καμέτην *perinde bene* dici, quasi hac disserendi subtilitate certa et indubitata antiquitatis testimonia convelli ullo modo possent. Spernitur et alia Elmsleii in loco Homérico evidens emendatio *II. Θ.* 455.

οὐκ ἂν ἐφ' ὑμετέρων ὀχέων πληγύντε περαινῶ

ἀψ εἰς Ὀλύμπου ἵκεσθον.

ἴκησθον enim pro ἰκέσθην dici non poterat sed „*indubie reponendum est ἴκησθον, ut sit ἀν ἴκησθον futurum Homericum pro ἴξεσθον.*”

Ad hanc lucem multa librorum inveterata vitia manifesto deprehenduntur, ut in *Euthydemō* pag. 273. B. εἰ δὲ ἀληθῶς ταύτην τὴν ἐπισήμην ἔχετον ἴλεω εἶητον· ἀτεχνῶς γὰρ ἔγωγε σφῷ ὥσπερ θεῷ προσαγορεύω, restituendum est εἶητην, quia εἶητον barbarum est, et pag. 274. A. ἀλλ' ὁρᾶτον — εἰ ἀληθῇ ἐλέγετον, barbarum est ἐλέγετον, sed Plato λέγετον dixerat. Post pauca: ἀλλ' εὐ ἴσθι, ὦ Σώκратες, ἔφατον, τοῦτο οὕτως ἔχον, barbarum est ἔφατον pro ἐφάτην, sed si locum diligenter consideraveris senties ἔφατον supervacaneum esse et ab indocto Graeculo interpolatum. Habet tamen is error aliquid excusationis, in quem Aristarchum ipsum implicitum fuisse videmus.

Frequens et assiduus τῶν δυϊκῶν usus Homero cum Atticis, praesertim Aristophane et Platone, communis est. Audi Aristarchum ad *Iliad.* N. 197 ubi est Αἴαντε μεμαότε θούριδος ἀλκῆς, ὥς δὲ δὴ αἶγα λέοντε — ἀρπάξαντε φέρητον — μετὰ γαμφηλῶσιν ἔχοντε

ὥς βα τὸν ὑποῦ ἔχοντε δὴ Αἴαντε κορυα
τεύχεα συλήτην.

ad haec Aristonicus: ἡ διπλῇ ὅτι συνεχῶς κέχρηται τοῖς δυϊκοῖς. ἡ δὲ ἀναφορὰ πρὸς τὰ περὶ τῆς πατρίδος. Ἀθηναίων γὰρ ἴδιον. Summo iure videtur Pisistratus de Homero dixisse:

ἡμέτερος γὰρ καῖνος ὁ χρύσεος ἦν πολιότης.

plurimis enim ex lingua HomERICA indiciis colligimus Athenis oriundum fuisse poetam, de qua re saepius infra dabitur dicendi locus. Qui sunt Doricae originis a dualium usu prorsus abstinent. Itaque homo Megarensis in *Acharnensisibus* vs. 733. dicere non potuit:

ἀκούετον δὴ ποτέχεται ἐμὴν τὰν γαστέρα.

ubi nondum poenitet correxisse:

ἄκουε δὴ πότεχέ τ' ἐμὴν τὰν γαστέρα.

XI.

ἌΦΙΕΙ — ἘΤΙΘΕΙ — ἘΔΙΔΟΤ.

Opinionis errore Bekkerus Homeri carmina passim tamquam

maculis quibusdam conspersit. Audi quid scribat pag. V. „In scribendi modis cum saepe perinde esset haecne an illa poneretur littera, eam fere quoque loco posui quae a finitimis et propinquis formis proxime abesset. Sic quod ἀφίει scribatur pro ἀφίη, ἐτίθει pro ἐτίθη, ἐδίδου pro ἐδίδω, factum est errore eorum qui, cum priscam litteraturam Ionica mutarent, non meminérant, quod erat ΑΦΙΕ ΕΤΙΘΕ ΕΔΙΔΟ. posse utroque modo legi, debere eo qui tertiam a prima, singularem a plurali, indicativum ab optativo participio infinitivo quam minime abstraheret’.

Satis mirari hoc Bekkeri iudicium nequeo. Constituit formas veteres non ex Graecorum certo perpetuoque usu sed ex suis opinionibus, quae quidem cum stabili Graecitatis consuetudine aperte pugnant, obtruditque Homero formas minime Graecas, quibus neque Homerus neque Ionum vel Atheniensium quisquam umquam est usus.

Proponam primum formas verborum τίθημι, ἵημι et δίδωμι Homero cum Atheniensibus communes. Attica et Homerica sunt

τίθημι τιθεῖς τίθησι. ἐτίθην ἐτίθεις ἐτίθει. imperativus τίθει.

ἵημι ἱεῖς ἵησι. ἵην ἱεῖς ἱεῖ. imperativus ἱεῖ.

δίδωμι δίδως δίδωσι. ἐδίδουν ἐδίδους ἐδίδου. imperativus δίδου.

Nulla alia forma praeter has solas scriptores Attici utuntur. Ut prima semper est τίθημι, sic secunda sine ulla exceptione constanter est τιθεῖC (τιθεῖς), non τίθης, et tertia τίθησιν.

Eadem omnibus est in imperfecto constantia: ἐτίθην, sed ἐτίθεC, ἐτίθει, et in imperativo τίθει.

Similiter in ἵημι (ξυνίημι, ἀφίημι, ἀνίημι, προίημι) prima non alia est quam ἵημι, ξυνίημι, caet. secunda semper ἱεῖς, ξυνιεῖς, μεθιεῖς (non ἵης), et tertia ubique ἵησι, ἀφίησι, προίησι, et in imperfecto ἵην ἱεC ἱεῖ, ξυνιει, ἀνιει, μεθιει cum imperativo ἱεῖ.

Similiter solum δίδωμι in usu est et δίδως et δίδωσι, sed in imperfecto sine varietate ἐδίδοτν, ἐδίδοτC et ἐδίδοτ, et in imperativo δίδου.

Lingua Homerica, ut assolet, formis nonnullis est locupletior. Omnes habet formas Atticas, sed praeterea habet τιθεῖς, sed etiam τιθεῖσθα. habet τίθησι sed etiam τιθεῖ.

Sic in ἵημι habet ἵησι sed etiam ἱεῖ.

In verbo δίδωμι habet omnia eadem praeter δίδως, quod apud

Homerum est *διδούς* aut *διδόισθα*, ut *τίθεισθα*, *ἔξεισθα*, *οἶσθα*.

In tertia Homerus aut *διδωσι* ponit aut *διδοῖ*.

Reliquae formae omnes sunt τοῦ πονηροῦ κόμματος aut ex scribarum socordia aut ex grammaticorum errore prognatae.

Barbarum est *ἀφίη*, *ῖη*, *προῖη*, *μεθίη*. Barbara sunt *ἀνίης* pro *ἀνιεύς*, *μεθίης* pro *μεθιεύς*, et *ἀνίη* pro *ἀνιεύ*. Barbara sunt *ἐδίδω* et *δίδω* et *δίδωσθα* pro *διδόισθα*. Libri ut plurimum servant scripturas veteres et emendatas, quibus Bekkerus vitiosas et commenticias de suo supposuit.

In imperativis Bekkerus nescio quomodo nil peccavit. *τίθει* intactum reliquit A. 509. et *παρ δὲ τίθει* φ. 177. et *ῖει* φ. 338. et *ξυνίει* α. 271. ο. 391. τ. 378. et *δίδου* γ. 58. *Δίδωθι* est γ. 380.

ἀλλὰ τάνασσ' ἴληθι, *δίδωθι* δέ μοι κλέος ἐσθλόν.
ut *ἐμπίμπληθι*.

Bekkerus si sibi constare voluisset quibus de causis formas *ἐτίθη*, *τίθη*, *ἀφίη*, *μεθίη*, *ἐδίδω*, *δίδω* potiores esse existimavit iisdem *τίθη*, *ῖη*, *ξυνίη*, *δίδω* vulgatis antepone debuisse. Bonum factum quod manum abstinuit.

Tertias quoque praesentis personas mutare non potuit et servavit K. 121. *μεθιεύ*. N. 731. *τιθειεύ*. α. 192. *παρτιθειεύ*, sed ne sic quidem pepercit secundis E. 880 *ἀνιεύς*. Z. 523. et δ. 372. *μεθιεύς*, et in imperfecto O. 24. et Θ. 358. *ἀνιεύ* O. 716. *μεθιεύ* et passim *ἀφιεύ*, *προῖει*, *τίθει*. sim. *Τίθησθα* dedit pro *τιθειῖσθα* ι. 404. et ω. 476.

Διδούς emendate legitur I. 164. et *διδοῖ* ρ. 350. sed passim *ἐδίδου* et *δίδου* pervertit in *ἐδίδω* et *δίδω*, et pro *διδόισθα* T. 270 perperam *δίδωσθα* supposuit.

In Atheniensium libris, ut et in plerisque reliquorum, peccari solet in secundis praesentis temporis personis, ubi — ΕΙC in *τιθείς*, *ἀφιεύς*, *ξυνιεύς* cet. in — ΗC sexcentis locis male conversum videbis.

Certo indicio hanc fraudem deprensam tenemus in Castoris Solensis versiculo apud Athenaeum pag. 454. τ.

μωσοπόλε θῆρ καρόχυτον δς μείλιγμ' ἼΗC.

poëta scripserat *ἱΕΙC ἰεύς*, namque laborioso artificio dederat homo operam, teste Athenaeo, ut singulae dipodiae essent undecim litterarum, *ἐνδεκαγράμματοι*. In caeteris omnibus numerus syllabarum constat sed in

μείλιγμ' Ἴης.

pro *undecim* vides *decem* litteras inesse. Proba forma *ιεις* restituit artificium.

Scribae qui locis sexcentis — *ΘΙC* in — *HC* corruperunt non minus saepe, praesertim in libris pervetustis ut in Platonis Parisino *A* et Demosthenis *B*, veterem formam *ξυνιεις*, *διατιθεις* cet. aut integram servaverunt aut lenissimo mendo in participium *ξυνιεις*, *διατιθεις* refinxerunt, unde vera lectio continuo pellucet. Collegi nonnulla de genere hoc in Mnemosyne 1860. pag. 372 sqq. plura alias aut ad Platonem aut ad Demosthenem daturus. Nunc de uno Sophocle dicam. Dindorfius edidit in *Electra* 596. ἡ πᾶσαν ἴης γλῶσσαν. et 1347. οὐχὶ ξυνίης; et in *Oed. Tyr.* 628. εἰ δὲ ξυνίης μηδέν; et in *Philoct.* 992.

θεοὺς προτείνων τοὺς θεοὺς ψευδεῖς τίθης.

In archetypo Codice est πᾶσαν ἴεισ — οὐχὶ ξυνίεισ — εἰ δὲ ξυνίεισ — ψευδεῖσ τιθεῖσ. Accentus tantum vitiosus est pro *ιεις*, *ξυνιεις*, *τιθεις*. Porsoni auctoritas (ad *Orest.* vs. 141), quae in caeteris iure gravissima est, nunc quidem Dindorfio imposuit.

SYMMACHI LOCUS CORRECTUS.

Symmachus in laudibus Valentiniani (laudatus ab Hauptio *Herm.* 1874. pag. 179): *iactet se Punicis Africanus exuviis: sed diu in Sicilia pallidus erravit. Mithridaticis spoliis Lucullus exultet: sed diu in Pontico luxu paene victor languit. — triumphales viri — amoena litorum terrarumque opima sectantes.* Emenda PALLIATUS pro PALLIDUS. Liv. XXIX. 19. *ipsius etiam imperatoris* (Scipionis in Sicilia) *non Romanus modo sed ne militaris quidem cultus iactabatur: cum PALLIO crepidisque inambulare in gymnasio, libellis cum palaestraeque operam dare.*

C. G. C.

P A R E N T A L I A.

Qui bonas literas in nostra patria diligimus ac colimus, omnes opinor acerbo dolore conturbati sumus, cum nuper accideret ad aures necopinato nuncius, Ernestum Julium Kiehlium fato functum esse. Norunt omnes qui haec legent, eum ante hos XXII annos Mehlerum suum et me adiisse, ut studiorum nostrorum fructus una ederemus et simul reciperemus, si quid alii nobis impertire vellent. Haec fuit nostrae Mnemosynes origo, quae postea egregie de his literis merita est, nam quod temere susceperamus, id tamen eventus comprobavit. Non autem committendum ut tam cari capitis memoriam ipsa Mnemosyne neglexisse videatur nec debita laude concelebraret ac prosequeretur.

Inde a pueritia cum Kiehlio amicitia coniunctus fui eaque amicitia firma ac stabilis fuit per annos plus quam triginta. Omnes res meas illi concredere solebam, neque ille facile quidquam publicae existimationi committebat, antequam ego significassem, quid mihi videretur. Leidae olim quotidie una eramus; postea tamen ter quotannis, feriarum tempore, me invisere solebat. Ubi forte prohibebatur, quominus hoc faceret, dum per terras ac maria currebamus, consolabamur nos frequentissimo epistolarum commercio. In sermonibus, quos saepe in multam noctem protrahabamus, nihil non disputando attingebamus planeque erat illud quod proverbio dicitur de omni re scibili. Hinc fieri non poterat, quin multis in rebus diversa nobis saepe probarentur et tamen frequentem dissensum placido animo ferebam, nam primum suspiciebam variam eius et solidam doctrinam, quam sustentabat excellens memoria, qua imprimis valebat; tum ex contentionibus nostris, in quibus mihi acriter obloqui

amabat, intelligebam me haud parum proficere meoque animo quasi quosdam nervos addi, nam σφοδρὸς ἦν ἐφ' ὃ τι ὀρμήσειε et tardiores exemplo suo incitabat; denique amabam τὴν ἀκακίαν, quae animo eius insidebat, nam quamquam in multis rebus fortunam nactus erat adversam, nemo eum superabat animi candore. Saepe expertus sortem iniquam et crudelem adeo, non tamen morosus factus erat, sed mens bene praeparata sperabat rebus adversis et, si quem sibi praeponi videret, non irascebatur, sed accingebat se ad alios labores exantlandos. Scilicet τὴν αὐτάρκειαν iam mature quaesiverat et invenerat; hinc numquam despondebat animum et, si quid ei forte excidebat vocabulum inclementius, extorserat illud indignatio; invidiae nomen ne norat quidem. Verbo, amabam hominem ejusque memoriam pie colere pergam; permulta, fatebor enim, ei debeo et, si quid in his literis video, quod probe novi quam sit exiguum, sed tamen si quid video, hoc omne refero tum aetumatisissimis praeceptoribus, tum huic fideli amico, qui primos gradus sedulo rexit monstravitque primus, quum Leidam venissem, ipse autem venerat anno ante, quam viam in illa palaestra sequi deberem.

Superiore Novembri mense repente extinctus est in medio cursu; necopinantem occidit eum cordis ἀνεύρυσμα. Nihil attinet proloqui, quam graviter eum casum et tulerim et nunc quoque feram; sed tamen post obitum ejus continuo adii patrem — venerabilem senem, qui in Galria rerum medicarum praefectus est — non ut consolarer; qui enim potuissem? — sed ut una dolerem. Simul rogavi ut meae fidei committeret, si quid Ernestus reliquisset, quod dignum videretur, quod alii cognoscerent. Scilicet diu est, ex quo amicus meus Literas Latinas et Graecas paulo remissius colere coepit. Jam ab ineunte aetate praesertim populorum historia delectabatur atque inde ad jurisprudentiam delatus totamque civitatis oeconomiam cognoscendam, scribere quoque aggressus erat, Gallico sermone ut exteri legere possent, universam historiam earum rerum, quae inde ab anno 1848 apud nos in utroque senatu agitatae sunt. Postremis vitae mensibus occupatus erat in conscribenda Thorbeckii vita, quem vere putabat nobis non quidem cunctando sed strenue agendo, rem restituisse et stabilivisse libertatem. Atque haec Vita ab-

soluta non est, sed tamen pauca quaedam capita, priora praesertim, tantum non perfecta sunt; alia affecta sunt necdum perpolita; in aliis nil nisi prima lineamenta invenire potui per commentarios dispersa. Sedulo videbo, an ex ista Thorbeckii Vita quaedam cum nostratibus possint communicari et spero fore ut alii, qui de ejusmodi argumento rectius judicare possunt, quam mihi datum est, aut suadeant aut certe non dissuadeant, ut omnibus notum faciam hunc extremum laborem, qui amico meo reapse *ἔργον* fuit, non *πάρεργον*. Thorbeckii imaginem ut rite referret, summo enim opere venerabatur virum Illustrem, cuius consuetudine ei interdum frui licuit, contulerat omnem diligentiam, fidem, pietatem, omnes verbo animi ingenique dotes. Si quid mea vota valebunt, Thorbeckii Vitae praemittam relationem, in qua patrio sermone de Kiehlio agam ejusque vitam enarrabo, sic ut appareat, quam singularis in eo fuerit virtus. Confido hanc operam multis gratam fore.

Praeter Thorbeckii Vitam in ingenti farragine, nam Kiehlius ne minimas quidem schedulas perire sinebat, cum permulta scribere soleret, nec tamen per varias et multiplices occupationes omnia digerere poterat et singula disponere, in indigesta mole igitur rerum non bene junctarum, adnotationes quasdam inveni ad rem criticam pertinentes. Sunt ea nonnullorum expectatione fortasse pauciora; sed, aliquot annis postquam Daventriam migravit, ad alia sese studia potissimum convertit raroque ei concessum fuit, ut ad veteres suas delicias reverteretur. Quae autem olim adulescens observarat, ea tantum non omnia leguntur in prioribus hujus Mnemosynes voluminibus. Si quae tamen sunt bonae emendationes ineditae, eas jam describam, ut in eo potissimum diario legantur, quod auctor condiderat olim.

Quum amicus meus anno 1870 in Italiam profecturus esset, per litteras me rogavit, essentne fortasse Codices Graeci vel Latini, quos meam in gratiam inspicere posset. Simul significabat se paucos tantum dies ei rei impendere posse, quippe qui aliarum rerum satageret et feriis uteretur aliquanto brevioribus, quam quae professoribus in Academiis concedi soleant. Venit mihi tum Frontonis in mentem, cuius pagina 349 in Ambrosiano Codice digna mihi visa est, quae accuratissime describeretur; latet enim in lacero et obscuro loco fragmentum Ennii,

quod nondum satis certo restitui potuit. Locus legitur in mea editione p. 160 sic:

„Factum est: eodem hoc verbo Enni. URMIK . . . CA claudi ait, factum est . . et *facinus* commemorabile: Tiberis est, Tusce, Tiberis, quem iubes cludi: Tiber amnis et dominus et fluentium circa regnator undarum. Ennius: *Postquam consistit fluvius qui omnium princeps, qui sub caeruleo*, ait.”

Praeterquam in Ennii fragmento, italicæ literæ tum Maii supplementa tum mea indicant. Ceterum arena est sine calce, ut unusquisque videt.

Postquam Kiehlius Mediolanum venit, per triduum Ambrosianum Codicem versavit: primum diem dedit ut vetustam et tantum non oblitteratam scripturam cognosceret, secundum ut paginam, quam indicaram, legeret; quod admodum difficile fuit, nam vix volitantium literarum umbræ apparent; tertium ut quæ sibi vidisse videretur, describeret. Tandem extremo mense Augusto inter armorum strepitum per Galliam in patriam rediit mihiq[ue] schedulam tradidit, qua meo arbitratu uterer. Nondum in animo erat, ad Frontonem redire, sed nunc operæ me pretium facturum existimo, si cum docto lectore communicavero, quid ex ista nova et saepius repetita lectione lucrari possimus. Primum, nam parum prodest dicere, quas literas Kiehlius omnino dignoscere non potuerit, quas tamen Maius olim se vidisse testatur, ne quis putet veram scripturam latere in istis URMIK, legit amicus: hocu . . rbo Enn . . . homeru . . . caclau . i ait factum est. — Necdum tamen sum loco restituendo. Sequenti versu, ubi ego scripsi: *facinus* commemorabile, nihil distinxit praeter *nus com*, sed quod Maius et amicus meus Duvivius adnotare neglexerunt, sequitur aliquot versuum spatium, qui omnino legi nequeunt. Ne hoc quidem satis constat, quot numero fuerint, nam recentior scriptura pessumdedit omnia. Extremi versus sunt in priore columna paginae quam dixi: tum sequitur altera columna, in cuius primo versu nihil distinguitur praeter permagnum R: altero versu incipiunt ista: Tiberis est, Tusce, et quæ sequuntur. Ennii autem fragmentum scribitur sic:

ENNIUS POSTQUAM CONSI
NITSE FLUVIU . . UIOMNIB
PRINCEPS.

In illo monstro *consinit*, literae I et N incertae sunt: legi quoque poterit *consumit* vel simile quid, sed prorsus constat legi *se* fluvium, unde apparet veram scripturam non esse eam quae hodie circumfertur: *postquam consistit fluvius*. Illam igitur olim indagabunt viri docti. Praeterea non legitur *omnium* princeps, sed *omnibus* princeps, quae scriptura itidem invenitur apud Ciceronem Orat. 48. 161.

Certius est quod de alio loco afferre poterō. Sequenti anno, 1871, Kiehlius Romam profectus est; tum quoque aliquid otii nactus in Vaticana bibliotheca Virgilii et aliorum scriptorum Codices paulo curiosius tractavit, sed horum studiorum fructus, quod admodum miror, non inveni: si quando nanciscar aliunde, videbo equid insit doctis oculis et auribus non indignum. Sed tunc quoque mihi de Frontone rogitanti deesse noluit. Scripseram ei me scire cupere, quid in Vaticano Codice lateret pag. 184, quae est in mea editione pag. 71: „Sane quidem quod ad vires adtinet, incipiunt redire: pectoris etiam dolor nullus residuus; ulcus autem illud ΑΠΕΡΓΑΝΣΤΑΙ τῆς ἀρτηρίας”. — Nempe nondum quisquam invenire potuerat, quid esset illud ἀπέργανσαι. Amicus misit mihi Roma ipsum locum summa cum diligentia delineatum: in Graeco vocabulo una et altera litera prorsus periit, aliae partim supersunt, sed planissime constat nihil scriptum fuisse olim aliud quam ἀπεργάζεσθαι.

Inter Graecos scriptores Kiehlius imprimis ab ineunte aetate Aeschylo delectabatur et, si quando postea redire dabatur ad veteres amores, hunc omnium libentissime tractabat, quem fere memoriter tenebat. Inveni inter commentarios eius disputationem ante hos duodecim ferme annos patrio sermone conscriptam de suspectis quibusdam Aeschyli locis. Cur opusculum edere omiserit, ignoro; equidem non omnia integra describam, nam videtur inter scribendum lectores cogitasse, non indoctos quidem, sed tamen in vetere poesi Graecorum parum exercitatos. Itaque delibabo potiora et utiliora, sed non admodum facile mihi est Latine reddere ea, quae alius vernacule scripsit: hac in re si lapsus fuero, venia mihi lectorum opus erit.

Anapaesticus versus est in Prometheus 137

τῆς πολυτέκνου Τηθύος ἔκγονα.

Jam anno 1851 in *Miscellaneous Philologicis et Paedagogicis*

Kiehlus idoneis argumentis ostendit, ut tunc plerisque visum est, debili positione breves vocales apud Tragicos nisi in arsi non produci; quod si probabitur, sequetur nostrum versum corruptum esse, sed facilis medicina est: scribendum enim *πουλυτέκνου*. Itidem legitur in Supplicibus vs. 423:

μή μ' ἴδης ἐξ ἐδρᾶν πολυθέων

Antistrophes illa verba sunt, quibus in strophe respondent:

φρόντισον καὶ γενοῦ πανδίκως

Ut ea responsio accuratior fiat, est autem in talibus Aeschylus accuratissimus, praestat *τρισυλλάβως* legere *πουλυθέων*. Probare hoc sane debebunt, qui in eadem fabula vs. 684 ob causam eandem *νούςων* praeferant Medicei Codicis lectioni *νόσων*: cf. Dindorfius ad Sept. vs. 315 in Editione Oxoniensi. Itidem metrum suadet Sept. vs. 421 et 456 ut reponantur *οὐλομένων* et *δουρί* pro *δλομένων* et *δορί*. Vide illud ipsum *οὐλομένας* in Prometheo vs. 397: *τένω σε τᾶς οὐλομένας τύχας Προμηθεῦ*. Quod attinet ad productam formam *δουρί*, inveniuntur *δουρίκλυτος* Pers. 85, *δουρίπηκτος* Sept. 278, *δουριάλωτος* Soph. Aiac. 211; *δουρίληπτος* ibid. 894, quibus locis metrum nos non sinit ambigere, utra forma verior sit. Itidem in Sept. 321 requiritur

Ἄλδα προῖάψαι δουρὸς ἄγραν, quamquam editur ad hunc usque diem *δορὸς ἄγραν*, quae lectio cur ferri non debeat, supra dixi.

In Sept. adv. Theb. 804 legitur in Codice:

τί δ' ἐστὶ πρᾶγος νεόκοτον πόλει πλέον.

Qui hoc non capiebant grammatici, in aliis libris scripsere *παρόν*, sed mera est conjectura, nam omnes Codices, quod notum est, fluxere ex illo unico libro Mediceo. Verum facilius illud *πλέον* sanari poterit; legendum enim *πέλον*, sicuti *πέλουσα* recte legitur Prometh. 898. Idem error obtinet in Pers. 632:

*εἰ γὰρ τι κακῶν ἄκος οἶδε πλέον,
μόνος ἂν θνητῶν πέρας εἴποι.*

Vitium apparebit ex Hermannii versione: *si quod praeterea (praeter institutam supplicationem) remedium habet Darius, hic solus finem malorum poterit indicare*. Prorsus otiosum est istud *praeterea* neque Hermannus vertendo expressit *θνητῶν*, quod intelligebat *solus mortalium* non sat bene convenire. Scilicet vera scriptura est:

εἰ γὰρ τι κακῶν ἄκος οἶδε πέλον,
μόνος ἂν θνητῶν πέρα εἴποι.

Θνητῶν πέρα· Darius enim solus aliquanto plus sapit quam mortales. Dis Manibus plus est confidendum, quam iis qui terrae munere vescuntur. Ceterum in anapaestico metro πέρα εἴποι ferri potest, ea conditione ut α corripiatur. Aeschylus plenus exemplorum est, v. c. in Persis

vs. 39 καὶ ἐλειοβάται ναῶν ἐρέται.

52 καὶ ἀκοντίσαι Μυσοί· Βαβυλών.

60 οἴχεται ἀνδρῶν

542 ποθέουσαι ἰδεῖν ἀρτιζυγίαν.

Certissima ratione Kiehlus emendasse mihi videtur Sept. 1072:

ἡμεῖς δ' ἄμα τῷδ' ὥσπερ τε πόλις
καὶ τὸ δίκαιον ξυνεπαινεῖ.

Scribit enim ὥπερ. Non opus videtur Aeschyli locos describere, ubi ὥσπερ eodem modo usurpatur, nam res primo obtutu manifesta est.

In Suppl. 661 μὴδ' ἐπιχωρίοις ἑάσις

πτώμασιν αἱματίσαι πέδον γᾶς·

Quod in Codice deerat ἑάσις, supplevit Bambergerus; a facilitate correctionis commendari debet quod Kiehlus invenit ἐρις. Ἐριν αἱματόεσσαν legitur in Agamemnone 682, ἔριν αἱματηράν Choeph. 467.

Reliquas bonas emendationes omittam, partim quia jam leguntur in prioribus Mnemosynes voluminibus, partim quia alios jam in easdem suspiciones incidisse video; sed omittenda non videtur docta et copiosa disputatio de Ius erroribus.

Notum est Hermannum in Aeschyli editione Vol. II p. 152 hoc argumentum tractasse, sed ea disputatione diligenter examinata, Kiehlus totam quaestionem suo Marte retractavit, cum hoc sibi persuasisset, quantumvis fuerint mortales ista aetate geographiae imperiti, Aeschylum tamen summa cura operam dedisse, ut singula loca et regiones ordine describeret.

Primum oritur quaestio, ubi Prometheus saxo alligatus fuerit. Atque in soluto Prometheo res minime dubia est; videbimus quidem infra, ubi Caucasus ab Aeschylō fuisse fingatur, sed

Caucaso eum alligatum fuisse constat. Apparet ex versibus quos Cicero sic vertit:

luctifica clades nostro infixæ est corpori,
 e quo liquatæ solis ardore excidunt
 guttæ, quæ saxa assidue instillant *Caucasi*.

In Prometheo vincto Caucasus non indicatur quidem, sed et per se ipsum verisimile est, eundem locum per utramque tragœdiam cogitari, et idem efficitur e vs. 406:

ὁπόσοι τ' ἔποικον ἀγνᾶς
 Ἀσίας ἔδος νέμονται μεγαλοδόνοις σοῖς
 πῆμασι συγκάμνουσι θνατοί.

Κολχίδος τε γὰρ ἔνοικοι
 καὶ Σκυθῆς ὅμιλος, οἱ γὰρ
 ἔσχατον τόπον ἀμφὶ Μαιῶτιν ἔχουσι λίμναν,
 Καλκίδος τ' ἄρειον ἄνθος,
 ὑψίπρημνον οἰκόλισμα
 Καυκάσου πέλας νέμονται.

In Codice legitur Ἀραβίας. Heimsoethii correctio Καλκίδος, Kiehlio, dum hæc ante plures annos scribebat, nondum nota esse poterat, sed ex ista recens reperta emendatione confirmatur magis etiam quod dicit, Colchidem et Scythas et Paludem Maeotida satis ostendere Caucasum esse alicubi in vicinia. Chalcidem autem ex Strabone et Stephano Byzantio novimus in Scythia fuisse urbem.

Videndum jam est, ubi Aeschylus fines Asiae atque Europae fuisse putaverit. In Prometheo soluto prorsus constat Phasin Asiam ab Europa sejungere; scribit enim Procopius in Hist. Goth. IV 6 p. 336. 11: ὁ τραγωδοποιὸς Αἰσχύλος ἐν Προμηθεῖ τῷ λυομένῳ εὐθὺς ἀρχόμενος τῆς τραγωδίας τὸν ποταμὸν Φᾶσιν τέρμονα καλεῖ γῆς τε τῆς Ἀσίας καὶ τῆς Εὐρώπης. Idem traditur in Periplo Ponti Eux. et Maeotidis pal. p. 1 et apud Arrianum Peripl. Pont. Eux., qui ipsum Aeschyli locum affert:

τῇ μὲν διδυμον χθονὸς Εὐρώπης
 μέγαν ἢδ' Ἀσίας τέρμονα Φᾶσιν.

Contra in Prometheo vincto vs. 729 Bosphorus Cimmerius Europae finis est: ἰσθμὸν δ', inquit Prometheus, Κιμμερικὸν ἤξεις atque sic λιποῦσα δ' Εὐρώπης πέδον ἡπειρον ἤξεις Ἀσιὰδα. Post videbimus quod flumen intelligatur vs. 790: ὅταν περάσῃς

ῥεῖθρον ἡπείροιν ὄρον, necdum apparet quomodo interpretandus sit locus in Suppl. vs. 544 sqq.

Nunc error quidam Hermanni notandus est, qui recte observaverit Prometheum a poeta in Scythia vinciri sed perperam Caucasum ponat extra Scythiam: „Quin (II 154) in carmine chori v. 422 distinguit Caucasum ab eo loco in quo Prometheus est, adeoque v. 720 Prometheum Ioni dicentem facit: *πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Καύκασον μολῇς*”. Eodem argumento uti quis possit, ut ostendat ne Scythiam quidem in scena repraesentatam fuisse: dicit enim Prometheus v. 797 sqq: *Σκύθας δ' ἀφίξει νομάδας*. Videturne porro satis credibile in duabus tragoediis, quae tamen ad eandem trilogiam referendae sunt, Prometheum non uno eodemque loco atque eidem saxo induci affixum? Potuitne poeta in duabus tragoediis, quae sese fere continuo excipiebant, diversos facere Asiae et Europae fines? Prius multa tentanda erunt quam hoc credamus.

Inspiciamus Aeschylum ipsum. Inde a versu 676 ipsa narrat Io, qua via tandem ad Prometheum pervenerit:

*ἦσσαν πρὸς εὐποτόν τε Κερχινείας ῥέος
Λέρνης τε κρήνην.*

atque hinc *γῆν πρὸ γῆς ἐλαύνομαι*. Reliqua persequitur Prometheus ipse inde a vs. 829:

*ἐπεὶ γὰρ ἦλθες πρὸς Μολοσσὰ γάπεδα
τὴν αἰπύνωτόν τ' ἀμφὶ Δωδώνην —
ἐντεῦθεν οἰσρήσασα τὴν παρακτίαν
κέλευθον ἤξας πρὸς μέγαν κόλπον Ῥέας,
ἀφ' οὗ παλιμπλάγκτοισι χειμάζει δρόμοις·
χρόνον δὲ τὸν μέλλοντα πόντιος μυχρὸς,
σαφῶς ἐπίσας, Ἰόνιος κεκλήσεται.*

Quomodo hinc ad Prometheum pervenerit, non indicatur, sed deinde, ut legimus vs. 709 sqq., conversa ad orientem accedet ad *Σκύθας νομάδας* atque hinc demum ad Pontum Euxinum.

Hucusque nihil admodum obscurum aut difficile est; difficilia sunt quae sequuntur: primum videamus de extrema itineris parte, quae a Prometheo exponitur inde a vs. 792:

*πόντου περῶσα Φλοῖσβον, ἐς τ' ἂν ἐξίκη
πρὸς Γοργόνεια πεδία Κισθίνης, ἵνα*

αἱ Φορκίδες ναίουσι θηναῖαι κόραι.

.....

πέλας δ' ἀδελφαὶ τῶνδε τρεῖς κατάπτεροι
δρακοντόμαλλοι Γοργόνες βροτοσυγεῖς.

.....

γρῦπας φύλαξαι τόν τε μουνῶπα τρατὸν
'Αριμασπὸν ἵπποβάμον', οἱ χρυσόρρυτον
οἰκοῦσιν ἀμφὶ νᾶμα Πλούτωνος πόρου·
τούτοις σὺ μὴ πέλαζε τηλουργὸν δὲ γῆν
ἤξεις κελαινὸν Φῶλον, οἱ πρὸς ἡλίου
ναίουσι πηγαῖς, ἔνθα ποταμὸς Αἰθίοψ.
τούτου παρ' ὀχθᾶς ἔρφ', ἕως ἂν ἐξίκη
καταβασμὸν, ἔνθα Βυβλίνων ὀρῶν ἄπο
ἴησι σεπτὸν Νεῖλος εὖποτον ῥέος.
οὗτός σ' ὀδώσει τὴν τρίγωνον ἐς χθόνα
Νειλῶτιν

Quia grypes et Arimaspi hic memorantur, nemo non ut ista interpretetur, Herodotum adhibebit: illud modo recordetur Herodotum Aeschylō esse recentiorem pluraque ei de istiusmodi rebus nota esse potuisse. Herodotus autem ad orientem Borysthenis primum novit Hylasam, IV. 18 sqq. ἀπὸ δὲ ταύτης ἄνω οἰκέουσι Σκύθαι γεωργοί, τοὺς Ἕλληνες οἱ οἰκόντες ἐπὶ τῷ Ὑπάνι ποταμῷ καλέουσι Βορυσθενείτας, σφέας δὲ αὐτοὺς Ὀλβιοπολίτας. Habitant illi πρὸς τὴν ἡῶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας ὁδοῦ usque ad fluvium cui Panticapes nomen est. Ultra hunc fluvium Σκύθαι νομάδες sunt, qui apud Aeschylum memorantur vs. 709. Orientem versus habitant ἡμερέων τεσσέρων καὶ δέκα ὁδὸν usque ad fluvium Γέρρον. Sequuntur Scythae, qui κατήκουσι ἐπὶ τῆς λίμνης τῆς Μαιήτιδος τὸ ἐμπόριον τὸ καλεῖται Κρημνοί, τὰ δ' αὐτῶν κατήκουσι ἐπὶ ποταμὸν Τάναιν. Hinc Sarmatia, quae patet πρὸς βορέην ἄνεμον, ἡμερέων πεντεκαίδεκα ὁδόν, tum Budini, Thyssagetae, Iurcae, deinde denuo Scythae, Orgiempaei qui et Calvi, denique Arimaspi et Grypes. — Aristaeas autem Proconnesius, epicus poeta, narrat se pervenisse usque ad Issedonas, ultra hos autem deinceps habitare Arimaspos, Grypas, Hyperboreos, qui pertineant ad mare. Addit autem poeta Hyperboreos in sedibus suis remansisse, sed Arimaspos aggressos fuisse Issedonas, hos agris suis pulsos adortos esse Scythas, Cimmerios autem, qui

ad australe mare habitarent a Scythis pulsos, alio migrasse. Cf. Damastes ἐν τῇ περὶ Ἑθνῶν apud Steph. Byz. in v. Ῥπερβόρει.

Nunc percenseamus quae loca Io adiit, sed *ordine inverso*. Canobo igitur pervenit Io ad Nili cataractam, ubi Nilus aquam suam ἴησι Βυβλίνων ὀρῶν ἄπο. Deinde pergit juxta ripam fluvii Aethiopis, sive is Nilus ipse est, sive alius qui in Nilum infunditur. Oritur fluvius apud κελαινὸν Φῦλον, οἱ πρὸς ἡλίου ναίουσι πηγαῖς. Non videtur dubitandum, quin intelligantur οἱ ἄπ' ἡλίου ἀνατολέων Αἰθίοπες, de quibus Herodotus dixit VII. 70. Fuerit apud eos mira illa quae dicebatur Solis mensa, de qua Herodotus III. 17 et 23. Secundum Aeschylum habitant Aethiopes isti τηλουρὸν γῆν, sicuti iam apud Homerum ἔσχατοι ἀνδρῶν sunt et apud Herodotum quoque III. 25 τὰ ἔσχατα γῆς incolunt.

Exercitum illum μουνῶπα Ἀριμασπὸν ἱπποβάμονα, qui sedes habet χρυσόρρυτον ἄμφι νᾶμα Πλούτωνος πόρου et Grypibus est vicinus, equidem comparaverim cum Indis, quos Herodotus narrat III. 102 sqq. cum tribus camelis iunctis sabulum auriferum petere, quod formicae egresserint; esse autem formicas istas canibus quidem minores sed vulpibus maiores, summa celeritate praeditas, quas Indi camelis insidentes vix effugiant. — Νᾶμα Πλούτωνος πόρου nihil aliud significat quam flumen quod aurum devehat; sunt in India multa flumina quae hoc habeant; Strabo hoc jam norat, Ἡλίου πηγαὶ autem dicuntur, quia ea regio omnium est calidissima, auctore Herodoto III. 104, multumque miror Hermanni acumen, qui Ἡλίου πηγὰς in Africa quaesiverit ad littus interni maris. Quod suspicatus sum, confirmat Aeschylus ipse in Supplicibus vs. 284:

Ἴνδᾶς ἀκούω νομάδας ἱπποβάμοσιν
εἶναι καμήλοις ἀσραβιζούσας, χθόνα
παρ' Αἰθίοψιν ἀσυγειτονουμένας.

Itaque apparet; secundum Aeschylum τὸ κελαινὸν Φῦλον illud in Oriente habitasse meridiem versus atque ab iis fluvium Aethiopa ferri usque ad Nili cataractam.

Reliqua jam intelligi fere possunt, sed multis mirum fortasse videbitur, postquam Bosporum Cimmerium trajecerit, pervenire Ionem, vs. 793,

πρὸς Γοργόνεια πέδιλα Κισθίνης, ἴνα

αἱ Φορκίδες ναίουσι.

Sed quod Gorgones relegari solent in ultimum occidentem, id errore nititur. Pherecydes, ap. Schol. Apoll. Rhod. IV. 1515, quem omnes sequuntur, simpliciter eas collocat κατὰ τὸν Ὠκεανόν, et etiamsi Κισθῆνη fuerit in Thracia alicubi vel in Aeolia vel Lycia, in occidente certe non fuit. Legitur quidem apud Hesiodum in Theogonia vs. 270:

πέρην κλυτοῦ Ὠκεανοῖο

ἔσχατιῃ πρὸς νυκτός, ἣν Ἑσπερίδες λιγύφωνοι

Σθεινὸν τ' Εὐρυάλη τε Μέδουσά τε λυγρὰ παθοῦσα

Sed interpolatus versus videtur, in quo fit Hesperidum mentio; qui addidit effecit, ut Hesperidum jam viderentur quae tamen sunt Gorgonum propria nomina. Additamento expuncto hoc unum remanebit, Gorgonas alicubi ad Oceanum habitare.

Nondum quisquam expedivisse videtur, cur Phorcides sive Graeae neque solem neque lunam adspiciant:

ὣς οὖθ' ἥλιος προσδέρκεται

ἀκτίσιν οὖθ' ἡ νύκτερος μήνη ποτέ.

Maris enim deae sunt et subter mare habitant. Pater Phorcys est, apud Homerum ἄλιος γέρων et ἄλλος ἀτρυγέτοιο μέδων. Filia eius Thoosa e Neptuno Polyphemum suscepit τὸν Κύκλωπα, qui unum habet oculum sicuti Graeae et ipsae et Arimaspi. Mater Graearum Κητώ est: aperta est etymologia vocis. Eodem ducunt epitheta κυκνήμορφοι et πολιαὶ ipsumque adeo proprium nomen Γραῖται, quod aliquam habet soni similitudinem cum γραῦς et γεραῖος. Nereus, Proteus, Phorcys omnes senes sunt. Confirmabit idem Hesychius, si quidem eius testimonium fide dignum est, cum scribit: φορκόν· λευκόν, πολιδόν, βυσόν. Neque illud nihili faciendum est, Phorcyn Thaumantis fratrem dici, Nerei filium, Ponti nepotem, cf. Hesiod. Theogon. 233 sqq. et adde Prellerum in libro de Graecorum mythologia II. 63.

Conspirant ea quae de Gorgonibus traduntur a Schol. Pindar. Pyth. X. 72: αἱ δὲ Γοργόνες κατὰ μὲν τινὰς ἐν τοῖς Ἑρυθραίοις μέρεσι καὶ τοῖς Αἰθιοπικοῖς, ἃ ἐστὶ πρὸς ἀνατολὴν καὶ μεσημβρίαν, κατὰ δὲ τινὰς ἐπὶ τῶν περάτων τῆς Λιβύης, ἃ ἐστὶ πρὸς δύσιν. Convenit fabula de Perseo, qui Medusa interfecta in Aethiopiam pervenisse dicitur ad Andromedam ejusque patrem Cepheum, Beli filium. Belum istum Graeci in Aegypto quae-

rebant, sed Βῆλος non diversus est ab Orientalium Bel s. Baäl. Ceterum Κισθῆνη diversa sane fuit ab illa altera apud Isocratem in Panegyrico § 153, sed Gorgonum Cisthenen Cratinus quoque novit, qui Meinekio iudice Aeschyli haud immemor, sic scripsisse fertur:

κάνθ'ένδ' ἐπὶ τέρματα γῆς ἤξεις καὶ Κισθῆνης ὄρος ὄψει.

Utramque Cisthenam Harpocraton confundit, sed quid hoc ad rem?

Jam superiora si probantur, consequitur Ionem a Bosphoro Cimmerio ad Orientem tendere, tum ad meridiem, tum ad occidentem, denique inde a Nili cataracta ad septentrionem usque ad Canobum. Non pugnat certe Apollodorus II. 1. 3: διέβη τὸν τότε μὲν καλούμενον πόρον Θρῆκιον, νῦν δὲ ἀπ' ἐκείνης Βόσπορον. Ἐπελθοῦσα δὲ εἰς Σκυθίαν καὶ τὴν Κιμμερίδα γῆν, πολλὴν χέρσον πλανηθεῖσα καὶ πολλὴν διανηξαμένη θάλασσαν Εὐρώπης τε καὶ Ἀσίας, τελευταῖον ἦκεν εἰς Αἴγυπτον· ὅπου τὴν ἀρχαίαν μορφήν ἀπολαβοῦσα, γεννᾷ παρὰ τῷ Νείλῳ ποταμῷ Ἑπαφὸν παῖδα. Unica in re Apollodorus discrepat: scribit Ionem πολλὴν διανηξασθαι θάλασσαν, novit enim Indicum mare; apud Aeschylum, excepto Cimmerio Bosphoro, totum iter pedestre est. Confecimus id quod est in nostra disquisitione facillimum. Reliquum est ut videamus quomodo Io, Prometheo relicto, ad Cimmerium Bosphorum pervenerit.

Primum adibit auctore Prometheo τοὺς Σκύθας νομάδας, qui apud Herodotum ut vidimus inter Panticapen et Gerrhum sunt. Sed audiamus vatem ipsum: vs. est 712:

οἷς μὴ πελάζειν, ἀλλ' ἀλισθόνις πόδα
 χρίμπτοῦσα βαχχίαισιν ἐκπερᾶν χθόνα·
 λαίᾳς δὲ χειρὸς οἱ σιδηροτέκτονες
 οἰκοῦσι κάλυβες, οὓς φυλάξασθαι σε χρή.

.....

ἤξεις δ' Ἑβρισην ποταμὸν οὐ ψευδάνυμον,
 ὃν μὴ περάσῃς, οὐ γὰρ εὐβατος περᾶν,
 πρὶν ἂν πρὸς αὐτὸν Κάυκασον μόλῃς —

.....

ἀτρογείτονας δὲ χρή
 κορυφὰς ὑπερβάλλουσας ἐς μεσημβρινὴν
 βῆναι κέλευθον, ἐνθ' Ἀμαζόνων στρατὸν

ἤξεις συγάνορ' —

.....

αὐται σ' ὀδηγήσουσι καὶ μάλ' ἀσμένως.

Ἰσθμὸν δ' ἐπ' αὐταῖς γενοπόροις λίμνης πύλαις

Κιμμερικὸν ἤξεις, ὃν θρασυπλάγχυνος σε χρῆ

λιποῦσαν αὐλῶν' ἐκπερᾶν Μαιωτικόν.

Sunt igitur post τοὺς Σκύθας νομάδας, primum αἱ ἀλίσονοι βαχίαι, tum Χάλυβες a sinistra, fluvius Ἐβριζῆς, juxta quem iter faciet Io usque ad Caucasum, ubi fluminis fontes. Mox superato monte Io accedet ad Amazonas, post quas Ἰσθμὸς est ἐπὶ γενοπόροις λίμνης πύλαις, denique debet τὸν Μαιωτικὸν αὐλῶνα tranare, ut sic in Asiam transeat.

Duo sunt, quae statim unicuique manifesta sunt. Primum est quod Io dirigit cursum suum inter meridiem et orientem, alterum quod apud Aeschylum utique Palus Maeotis infra Caucasum est. Ὁ Κιμμερικὸς Ἰσθμὸς autem (*Perekop*) conjungit Tauricam Chersonesum et terram continentem, ut videmus; ὁ δὲ Μαιωτικὸς αὐλὼν (*Jeni kale*) Bosporus Cimmerius est.

Contra αἱ βαχίαι illae, supra quas Chalybes sunt, revera quidem inter Caucasum sunt et Pontum Euxinum; Aeschylo autem sunt supra Caucasum, ubi fere hodie *Oczakow*. Itaque utramque regionem confudit: Tauricam Chersonesum esse putavit ubi αἱ βαχίαι sunt, τὰς βαχίαις ubi revera Taurica Chersonesus. Ceterum Hermannus recte quidem contendit τὸν Ἐβριζὴν eundem esse, quem Graeci postea Ἐπαννιν vocarint — hodie *Kuban* —, sed in aliis eius ratio deserenda est. Veluti quod contendit Aeschylum ignorasse, ubi ὁ Ἐβριζῆς fuerit, non necessarium erit hoc sumere, si superiora probabuntur. Hoc tantum Aeschylus erravit, quod putavit paludem Maeoticam infra Caucasum esse. Cum alia multa sunt in Hermannii ratione improbanda, tum illud, Ionem apud eum bis Caucasum montem superare: non diserte quidem hoc dicit, sed ex eius disputatione necessario efficitur.

Jam rationem concludamus. Saxum, cui Prometheus affixus fuit, a Ponto Euxino inter septentrionem et occidentem est, ubi Carpatici fere montes. Aeschylus putabat Caucasum eo usque extendi. In victo Prometheo dicitur χθονὸς τηλουρὸν πέδον et Σκύθης οἶμος. Caucasus dicitur in Prometheo soluto. Ab

orientē Σκύθαι νομάδες sunt et Caucasus proprie ita dictus, αὐτὸς Καύκασος ut est vs. 719, ubi revera sunt Caucasi summa cacumina, — hodie *Elbruz* vocatur, unde fontes τοῦ Ἑβριτοῦ, qui hodie *Kuban*.

Hanc viam Io, Prometheo relicto, ingredi debet. Inculta tellus est. Primum veniet ad Σκύθας νομάδας, οἱ πλετὰς γέρας πεδάρσιοι ναλοῦσ' ἐπ' εὐκύκλοις ὄχοις· ii sunt qui ἀμαξόβιοι apud Strabonem. Sagittis metuendi sunt atque eam ob causam Io eos evitare debet. Leget littus, quod Aeschylus paulo nimis occidentem versus removit; a sinistra τοὺς Χάλυβας habebit. Hi igitur intra Scythiam idque rectissime, nam legimus in Sept. vs. 710: ξένος δὲ κλήρους ἐπινομή Χάλυβος Σκυθῶν ἀποικος.

Remota Maeotide, quam Aeschylus ut diximus alibi collocavit, pervenit Io ad τὸν Ἑβριτὴν ποταμὸν· hunc trajicere non potest, itaque legit dexteram ripam, donec ad Caucasi cacumen pervenerit quod hodie *Elbruz*. Putabat autem Aeschylus supra Chalybas et Scythas nomadas Caucasum pertinere usque ad montes fere, qui postea Carpatici dicti.

Per aspera Caucasi tendit Io ad Amazonas, quae Colchidem incolunt, Κολχίδος γὰρ ἔνοικοι, παρθένοι μάχας ἄτρεςοι, ut est vs. 415. Hae ducunt Ionem ad Tauricam Chersonesum; hanc igitur Aeschylus nimis orientem versus promovit. Phasis autem est idem qui postea Tanais; Phasis ille cum Palude Maeotide et Bosporo Cimmerio apud Aeschylum uno nomine comprehenduntur; est illud βεῖθρον ἡπείροιν ὄρος, quod memoratur vs. 790. Eodem modo Aeschylus in Persis vs. 745 in unum conjungit Thracicum Bosporum, Propontida et Hellespontum:

ὅστις Ἑλλήσποντον ἱρὸν δοῦλον ὧς δεσμώμασιν

ἥλπισε σχήσειν ῥέοντα Βόσπορον ῥέον Θεοῦ.

Ceterum verum quidem est, quod Brunckius vidit, lacunam esse post vs. 791, sed credibile est esse eam paucorum versuum tantum; sequitur enim πόντου περῶσα Φλοῖσπον, nec tamen crediderim plus semel mare trajecisse Ionem.

Sequuntur Graeae, Gorgones, Grypes, Arimaspi, Plutonis fluvius circa fluvium Indum ut opinor superiorem. Promethei enim verba sunt vs. 803:

δευσόμεους γὰρ Ζηνὸς ἀκλαγγεῖς κύνας

γρύπας φύλαξαι, τὸν τε μουνῶπα στρατὸν
Ἀριμασπὸν ἱπποβάμονα

Meras fabulas istas esse putant Graeci scriptores sed unde originem ducant, ne suspicantur quidem. Scilicet ad Indiam omnia referenda sunt, saepeque Megastheni et ipsi adeo Herodoto fides denegata fuit, donec nostra demum aetate intellectum fuit, unde istae fabulae natae sint. Ridet Strabo I. 73(43) et VII. 299 Aeschyli *Κυνοκεφάλους καὶ Στεрноφθάλμους καὶ Μονομμάτους* ridet idem Megasthenem II 70, qui mentiatur in India *μονοφθάλμους* esse. Concedit tamen idem Strabo Megasthenem legatum venisse ad regem Sandracottum (*Tchandraguptam*) in urbem Palimbothra (*Pataliputram*). Unoculi, indice *ἐκάσυχας*, memorantur in carminibus Indicis, Harivança 9540 sqq. et Mahâbhârata III. 16137. Sunt quoque *μονόμματοι* apud Strabonem XV. 711, et in fabulis istis Arabicis de Sindbado nauta. Addit Strabo: *ἐγγυτέρω δὲ πίσεως φησιν ὁ Μεγασθένης, ὅτι οἱ ποταμοὶ καταφέροιεν ψῆγμα χρυσοῦ, καὶ ἀπ' αὐτοῦ φόρος ἀπάγοιτο τῷ βασιλεῖ*. Egregie confirmatur Megasthenia testimonium: scribit Palimbothra sita esse ad fluvium *Sonam*, cui *Ἐρραννοβδά* incolas indidisse cognomen. Urbem autem *Pataliputram* praeterfluit fluvius qui indice *Çona* dicitur. *Ἐρραννοβδάς* indice audit *Hiranjavâha*, h. e. *aurifer*.

In montibus terrae Indicae homines caninis capitibus et latrantibus memorantur etiam a Gellio IX 4; in Arabicis fabulis, quibus nomen est a numero noctium, *Samsari* sunt. Noverunt eos Ctesias et Megasthenes, praeterea Plin. H. N. VII. 2. 14, Solinus 52. 36 et Aelianus Hist. Anim. IV 46. Indice vocantur *Çunamuchas*; occurrunt autem in Ramâjana, cf. Disquisitiones Asiaticae VIII. 331.

De formicis illis praegrandibus fabula est, uti vidimus, apud Herodotum III. 102. Sunt istae *Κασπατύρῳ τε πόλι καὶ τῇ Πακτυϊκῇ χώρῃ πρόσουροι*. *Πακτυϊκῇ* hodie ab incolis — regioni ipsi Afghanistan nomen est — *Pachtu* vocatur; *Κασπάτυρος* sive pro *Κασπάκυρος* dictum est, *Kâdjapapura*, Cabura Orto-
spana, hodie *Cabul*, sive est τῶν *Κασπείων* regio, *Kaschmîr* ad Hydasphem, cui Darda ab oriente. Strabo ex Megasthene laudat XV. 706, Arr. Ind. V. 4, Dio Chrysost. Orat. 35 p. 436 Morrell., multique alii apud Mullerum Fragmt. Histor. II 434 sqq.

Schwanbeckius in *Megasthenis Indicis* ita scribit: „Nuncupatur populus a Megasthene Derdae, apud Plinium Dordae, ab ipsis Indis Daradae. Et admirabiliter Daradas Ptolemaeus in Aethiopia habitare dicit, et ejusdem nominis populum in extrema Libyae parte ad occidentem sita Agathem. II. 5, Polyb. apud Plin. H. N. V. 1. 20, Ptolemaeus IV. 6, quem veteres scriptores cum solita Indiae et Aethiopiae permutatione nescio an huc transposuerint”. Eandem fabulam vide apud Gildemeisterum in *Scriptt. Arabb. de reb. Indicis* p. 220 sqq, qui Qasvinium sequitur. Dicitur rex Persarum Thamaspus istiusmodi formicam dono dedisse Solimano, quae mediocre canem magnitudine aequaret. Originem fabulae explicat Schwanbeckius, qui praeterea addit: Bestiam primus Moorcroftius (*Disquisit. Asiat.* XII. 439) invenit, qui circa Indi fontes solum invenit auriferum et bestiam in cavernis terrae viventem, cui veterum descriptio conveniebat, ita scilicet, ut formicis minime similis esse possit. Quam eandem esse atque illam formicam ab Herodoto, Nearcho, Megasthene aliisque memoratam, primus perspexit Ritterus (de Asia II 659; cf. p. 508. 593). Convenit etiam locus: in illa enim regione Daradae habitabant..... Ultima dubitationis causa sublata est: Vilso (*Wilson*) enim invenit (*Arian. antiq.* p. 235) mentionem fieri etiam in Indicis literis bestiarum aurum effodientium, quas, quum terram effodiant, eodem nomine (*pipilicas*) atque formicas Indi nuncupant. cf. *Mahābh.* II 2860”.

Quid Herodotus narret de formicis istis, notum est et vidimus; sed non omittendum est quod scribit IV. 44, Scylacem missum fuisse ab rege Dario, qui investigaret, ubi locorum ostium foret Indi fluminis. Scilicet usque ad Darium fuerunt qui propter crocodilos putarent Indum in Nilum effundi, sicuti Etearchus et Herodotus ipse II 28 propter causam eandem fluvium Nigrem eundem habebant quem et Nilum.

Ut ad Aeschylum redeamus, Πλούτωνος πόρος dicitur quia aurifer; grypes, Ζηνός κύνες δξύσομοι, sunt Indicae illae formicae; Arimaspos autem contulerim cum Ariaspis, de quibus Arrian. *Anab.* III. 27. 4. Credibile est, eos qui ab auri investigatione alios dehortari vellent, ista terriculamenta excogitavisse.

Diversum est Ius iter in Supplicibus vs. 538 sqq., sed satis

conveniunt cum iis quae in vincto Prometheo invenimus ea quae lecta fuerunt in soluto Prometheo, ubi Titanum ad Prometheum verba erant:

Φοινικόπεδόν τ'
 ἐρυθρᾶς ἱερὸν χεῦμα θαλάσσης,
 χαλκοκέραυνόν τε παρ' Ὀκεανῷ
 λίμαν παντοτρόφον Αἰθιδίων,
 ἦν' ὁ παντόπτας Ἥλιος αἰεὶ
 χρωτ' ἀθάνατον κάματόν θ' ἵππων
 θερμαῖς ὕδατος
 μαλακοῦ προχοαῖς ἀναπαύει.

Hoc loco λίμνη eadem est, quae ἡλίου πηγαὶ in Prometheo vincto vs. 808. Ex hoc lacu, ut credibile est, duo flumina originem ducunt, quibus crescunt tum Nilus tum Indus. Et revera Caerulei Nili lacus fons est. Regio est *Kaschmér*, in qua *Dshelum* oritur qui in Indum influit. Crediderim Ἠλίου πηγᾶς ab Aeschylō eo fuisse remotas.

Cetera desunt.

Alia Kiehlus additurus erat de Ius erroribus in Aeschyli Supplicibus, sed fato prohibitus fuit. Equidem eheu! tam praeclaro amico orbatus, potissimum commoveor, dum cogito, quod saepissime facio, quam *bonus* ille vir fuerit. Dum vertebam disputationem quantumvis imperfectam, reputabam etiam, quam varia et accurata in eo *doctrina* inesset. Lectores autem qui Kiehlum non ipsum cognoverunt, recordentur velim non haec esse ab illo edita, sed de ejus funere rapta. Quidquid vitii dissertatio habet, quam non retractavit et perpolivit, si licuisset emendaturus fuisset ipse. Qui Kiehlum amarunt, sat scio, grati accipient quae eorum potissimum in gratiam descripsi. Apposite venit mihi nunc Cobeti in mentem, qui nuper, hoc est ante triennium fere, quum festum diem cum veteribus discipulis ageret et Kiehlum *συμποσιάρχον* creare vellet, ita dixit:

πῶς ἂν ἔπειτ' Ὀδυσῆος ἐγὼ θέλοιο λαβοίμην;

quo audito omnes convivae in Kiehlum oculos converterunt et plausum dederunt.

Plausus iam diu est ex quo conticuit, planctus successit.

Amstelodami

S. A. NABER.

d. 14 m. Febr. 1874.

PLATONICA.

SCRIPSIT C. G. COBET.

I.

AD PLATONIS MENEXENUM.

Pag. 234. A. τί μάλιστα CT πρὸς βουλευτήριον; Frequentissima in libris confusio inter σύ et σοί hunc quoque locum corrupisse videtur. Plato dixerat: *quid tandem tibi est cum curia negotiū?* τί μάλιστα COI πρὸς βουλευτήριον;

Pag. 235. A. καὶ τὴν πόλιν ἐγκωμιάζοντες — καὶ τοὺς τετα-
λευτηκότας — καὶ τοὺς προγόνους ἡμῶν — καὶ αὐτοὺς ἡμᾶς [ἐπαι-
νοῦντες]. Omnia haec pendent ex ἐγκωμιάζοντες, sed scioli in
oratione paullo longius protracta de more inutile fulcrum ἐπαι-
νοῦντες supposuerunt.

Soloecum est pag. 235. B. παραμένει ἡμέρας πλείω ἢ τρεῖς.
Atticum est πλεῖν ἢ τρεῖς, ut apud Aristophanem *Acharn.* 858.
πλεῖν ἢ τριάκονθ' ἡμέρας
τοῦ μηνὸς ἐκάστου.

Multis modis Atticum ΠΛΕΙΝ a scribis corrumpitur, qui
πλέον, πλεῖον, πλείω et πλὴν substituere solent. Reddi πλεῖν
coeptum est Demostheni et aliis. Itaque Platoni quoque reddat-
ur censeo et in *Symposio* pag. 175. B. ἐν μάρτυσι τῶν Ἑλλήνων
πλεῖν (vulgo πλέον) ἢ δισμυρίοις, et in *Hippiā maiore* pag. 282.
B. πλεῖν ἢ εἴκοσι μνᾶς. et saepius alibi.

Pag. 236. A. ὅτις ἐμοῦ κάκιον ἐπαιδεύθη μουσικὴν μὲν ὑπὸ Λάμπρου [παιδευθεὶς] ῥητορικὴν δὲ ὑπ' Ἀντιφῶντος τοῦ Ῥαμνουσίου. Inelegantiter repetitum et molestum παιδευθεὶς sciolo qui adscripsit reddendum censeo.

Multas saepe bonas et certas correctiones ab Editoribus spre-
tas videbis, ut pag. 237. B. ὃ καὶ γυνὴ δῆλῃ τεκοῦσά τε ἀληθῶς
καὶ μὴ ἀλλ' ὑποβαλλομένη, ἐὰν μὴ ἔχῃ πηγὰς τροφῆς τῷ γεν-
ΝΩμένῳ. Necessarium est ὑποβαλλομένη: quod editur perinde
pravum est ac si pro τεκοῦσα legeretur τίκτουσα. Necessarium
est τῷ γενΝΩμένῳ quod natum est, non quod nascitur. Illud du-
dum Astius commendavit, hoc Stephanus: *asino narrare pulares
fabellam surdo.*

Pag. 238. B. οἰκοῦσιν οὖν ἔνιοι μὲν δούλους, οἱ δὲ δεσπότης ἀλ-
λήλους νομίζοντες. Rectissime Bakius supplevit: ἔνιοι Οἱ μὲν
δούλους, nam sententia haec est: πόλεις τινές εἰσιν ὅπου οἱ μὲν
δούλους — ἀλλήλους νομίζουσιν.

Pag. 240. A. αἰτιασάμενος δὲ Δαρεῖος ἡμᾶς τε καὶ Ἑρετριᾶς
Σάρδεσιν ἐπιβουλεῦσαι [προφασιζόμενος] πέμψας κυριάδας μὲν πεν-
τήκοντα κτέ. Pendet ἐπιβουλεῦσαι ex αἰτιασάμενος et sic suspen-
sum est προφασιζόμενος: quod nescio quis olim in margine po-
suerat.

Pag. 241. A. τοῖς περὶ Σαλαμῖνα καὶ ἐπ' Ἀρτεμισίῳ ναυμα-
χήσασι [καὶ νικήσασι]. Inficetum emblemata praeter omnium, qui
Graece loquuntur, morem interponitur. Bis in vicinia iidem οἱ
ναυμαχήσαντες appellantur et sic ubique in illustri ac nobili
victoria dici solet.

Pag. 241. A. οἱ μὲν γὰρ Μπραθῶνι τοσοῦτον μόνον ἐπέδειξαν ΤΟ
ΤΟΙC Ἑλλῆσιν ὅτι κατὰ γῆν οἶόν τε ἀμύνεσθαι τοὺς βαρβάρους
ὀλίγοις πολλούς. Duae literae perperam repetitae sunt et ἐπέδει-
ξαν reponendum, ut recte legitur pag. 242. D. ἐπέδειξαν — ὅτι
οὐκ ἀληθῆ ἀμφισβητοῖεν, et alibi passim.

Pag. 241. c. sprete est optima et certa emendatio in verbis:

τὸ μὲν οὖν μέγιστον καὶ χαλεπώτατον οὗτοι πάντες ἤμυναν. Abhorret prorsus a loci sententia ἤμυναν *ορετ τυλερυνά*. Requiritur *perfecerunt* ἤνυσαν, quod Gottleberus reperit.

Ἦνυσσά Platonī redditum Sophocli adimendum in *Oedip. Col.* 454.

μαντεῖα — ἀμοὶ Φοῖβος ἤνυσέν ποτε.

imo vero ἤΠυσεν id est εἶπεν.

Post pauca: οἱ τοῖς τῶν προτέρων ἔργοις τέλος [τῆς σωτηρίας] ἐπέθεσαν. Expunge τῆς σωτηρίας: nempe τέλος ἐπιτιθέναι nullum huiuscemodi genitivum neque requirit neque admittit.

Pag. 241. D. πολλὰ μὲν πόλεις τῶν Ἑλλήνων ἔτι ἦσαν μετὰ ΤΟΤ βαρβάρου, αὐτὸς δὲ ἠγγέλλετο [βασιλεὺς] διανοεῖσθαι ὡς ἐπιχειρήσων πάλιν ἐπὶ τοὺς Ἕλληνας. Spurium est βασιλεὺς et aliena sede collocatum. Contemptim dicitur αὐτὸς δέ, nempe ὁ βάρβαρος.

Miror quid sit ἐπιχειρεῖν ἘΠΙ τοὺς Ἕλληνας et suspicor post πάλιν excidisse ἸΕΝΑΙ. In frequentissimo usu ἐπιχειρεῖν *semper* apud omnes cum dativo componitur et saepissime apud Platonem habet infinitivum. Cf. *Hipp. Maior.* p. 286. D. ἠπείλουν ἵεναι πάλιν ἐπὶ τὸν ἐρωτήσαντα ἀναμαχοῦμενος.

Additamentum καὶ τυφλῷ δῆλον male latet pag. 241 D. ἀνακαθιράμενοι [καὶ ἐξελάσαντες] πᾶν τὸ βάρβαρον ἐκ τῆς θαλάττης. Quis, nedum Plato, acri et exquisito verbo ἀνακαθιράμενοι addidisset languidum et vulgare καὶ ἐξελάσαντες?

Ἀνακαθαίρειν et ἐκκαθαίρειν pro ἐκβάλλειν et ἐξελαύνειν et omnino ἐκποδὼν ποιεῖσθαι non raro ponuntur cum contemptu et odio. Apud Diphilum Athen. pag. 227. B.

τὸ τοιοῦτον ἐκκαθαίρομεν γένος.

significat: τὰ τοιαῦτα καθάρματα ἐξελαύνομεν. Persimile est quod Dindorf. ad S. Th. attulit ex Dionysio Halic. A. R. I. 12. ἀνακαθήρας τὸ βάρβαρον ᾤκισε πόλεις μικράς.

Obiter ex Stephani Thesaurō mendum exime. Affertur verbum ἀνακαθαρίζω ex Tabula Heracleensi, sed καθαρίζειν apud seros Graeculos natum demum est. Quod in Tabula est ΑΝΚΟΘΑΠΙΟΝΤΙ δὲ ὁσσάκις κα δέωνται, Doricum est pro ἀνακαθαροῦσι, ut καταβαλόντι est καταβαλοῦσι et similia plura.

In oratione a plurimis semper sedulo lectitata non mirum est multa alienae manus additamenta inesse, veluti pag. 242. B. καταλιπόντες [Βοιωτοῦς] οἷς ἐβοήθουν. pag. 242. C. λαβόντες αὐτῶν τοὺς ἡγεμόνας [Λακεδαιμονίους] ἐν τῇ Σφαγίᾳ. pag. 244. B. παθόντες ὑπ' αὐτῆς κακῶς [ἱκανῶς] οὐκ ἐνδεῶς ἡμύναντο. pag. 244. C. ἡγησάμενοι τοὺς τῆς ἐλευθερίας ἐπικούρους πεπτωκέναι [ἡμᾶς]. pag. 249. B. ἅπερ ἰδίᾳ ἐκάσῳ [ἰδία] γίγνεται. pag. 249. B. ἴνα καὶ αὐθίς σοι πολλοὺς καὶ καλοὺς λόγους παρ' αὐτῆς [πολιτικούς] ἀπαγγέλλω.

Pag. 243. A. ὧν οἱ ἐχθροὶ καὶ πολεμήσαντες πλείω ἔπαινον ἔχουσιν σωφροσύνης καὶ ἀρετῆς ἢ τῶν ἄλλων οἱ φίλοι, hic quoque locus sophistico et affectato scribendi genere conceptus, quod Plato per iocum imitatur ac ridet, homines doctos in fraudem induxit quia opinabantur ἔπαινον ἔχειν pervulgato more dictum esse pro ἐπαινεῖσθαι. Sententia loci haec est: ὧν οἱ ἐχθροὶ τὴν σωφροσύνην καὶ ἀρετὴν μᾶλλον ἐπαινοῦσιν ἢ τῶν ἄλλων οἱ φίλοι. sive: οἵτινες ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν μᾶλλον ἐπαινοῦνται εἰς σωφροσύνην καὶ ἀρετὴν ἢ οἱ ἄλλοι ὑπὸ τῶν φίλων. Multa sunt in hac iocosa Platonis παρωδίᾳ his similia, veluti pag. 237. B. τῆς εὐγενείας ὑπῆρξε τοῖσδε ἢ τῶν προγόνων γένεσις οὐκ ἔπῃλυς οὔσα, pro οἱ πρόγονοι οὐκ ἐπῃλυδες γενόμενοι, et alia complura, quae rodit Dionysius Halic. quoniam cur tam affectate Plato loqueretur tristis rhetor non perspexerat.

Pag. 244. B. μεμνημένη ὧς εὖ παθόντες ὑπ' αὐτῆς οἶαν χάριν ἀπέδοσαν. Quis hanc orationis scabritiem aequo animo ferre potest? Sed lenissimo remedio una literula emendata omnis molestia removebitur. Scribendum: ὧς εὖ παθόντες — οἶαν χάριν ἀπέδοσαν, id est: pro TOT beneficiis qualem gratiam rependerint.

Pag. 244. ἐδέδοκτο αὐτῇ τὸ μηδενὶ δουλουμένῳ βοηθεῖν τῶν σφᾶς [αὐτοῦς] ἀδικησάντων. Optime nonnulli libri vitiose additum αὐτούς omittunt. Recta enim oratio haec est: δέδοκται ἡμῖν μηδενὶ βοηθεῖν τῶν ἡμᾶς ἀδικησάντων, non ἡμᾶς αὐτούς.

Pag. 245. D. οὐ γὰρ Πέλοπες οὐδὲ Κάδμοι — συνοικοῦσιν ἡμῖν ἀλλ' αὐτοὶ Ἕλληνες οὐ μίξοβαρβαροὶ οἰκοῦμεν. Quid sibi vult αὐτοὶ in ea re? Nihil prorsus. Expuncta una literula uno voca-

bulo scribendum: ἀλλ' αὐτοὶ Ἕλληνες οὐ μίξοβαρβαροί, id est καθαρῶς, εἰλικρινῶς Ἕλληνες. Saepe sic αὐτός componitur, ut in αὐτοβερβείας, αὐτοβαίς et sim.

Pag. 247. A. ὅπως μάλιτα μὲν ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία, εἰ δὲ μὴ * * * ἴτε ὡς ἡμῖν κτέ. Est in hoc loco lacuna, de qua infra dicam ad Iamblichi λόγον προτρεπτικόν.

Pag. 249. H. vera lectio olim reperta est sed non recepta in verbis: καὶ πολλήν γε ἐγὼ χάριν ἔχω τοῦ λόγου, ἐκείνη ἢ ἐκείνῳ ὅστις σοι ὁ εἰπὼν ἐστὶν αὐτὸν καὶ ΠΡΟ γε ἄλλων πολλων χάριν ἔχω τῷ εἰπόντι. In nonnullis libris est πρὸς γε et πολλήν. Optime Heindorf. καὶ πρὸς γε ἄλλην πολλήν χάριν ἔχω τῷ εἰπόντι.

II.

AD DIVERSOS PLATONIS DIALOGOS.

In *Critone* sciolum in opere videbis pag. 52. B. οὐ γὰρ ἂν ποτε τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἀπάντων διαφερόντως ἐν αὐτῇ ἐπεδήμεις [εἰ μὴ σοι διαφερόντως ἤρεσκε] καὶ οὗτ' ἐπὶ θεωρίαν πώποτε ἐκ τῆς πόλεως ἐξῆλθες ὅτι μὴ ἄπαξ εἰς Ἴσθμόν, οὔτε ἄλλοσε οὐδαμῶς εἰ μὴ ποι σραπευσόμενος. Nempe verba: εἰ μὴ σοι διαφερόντως ἤρεσκε, praeterquam quod supervacanea sunt, tam importuna sede sunt collocata ut sententiae cursum molestissime impediunt orationemque rapido flumine decurrentem odiose tardent. Simillima huic interpolatio est in *Apologia Socratis* pag. 20. C. οὐ γὰρ δήπου σοῦ γε οὐδὲν τῶν ἄλλων περιττότερον πραγματευομένου ἔπειτα τσαύτη Φήμη τε καὶ λόγος γέγονεν. [εἰ μὴ τι ἐπραττες ἄλλοιόν ἢ οἱ πολλοί.]

Sed multo etiam putidior interpolatio inquinat locum in *Critone* pag. 53. A. οὕτω σοι διαφερόντως τῶν ἄλλων Ἀθηναίων ἤρεσεν ἢ πόλις τε καὶ ἡμεῖς. Addidit aliquis Scholion: οἱ νόμοι δὴλον ὅτι. τίτι γὰρ ἂν πόλις ἀρέσκοι ἄνευ νόμων; atque haec ipsa annotatiuncula in textum oscitanter recepta nunc ipsius Platonis esse putatur! Ne δὴλον ὅτι quidem Platonis lectores et admi-

ratores advertit. Simillima est nota illa annotatio ad Thucydidem, quam suaviter ridere solemus, I. 2. τὴν Ἀττικὴν φέουσι οἱ αὐτοὶ ἀεὶ, ubi flos interpretum adscripsit: τῷ γένει δῆλον ὅτι. οὐ γὰρ ἦσαν ἀθάνατοι. Bonum factum quod non irrepsit in textum: exortus esset aliquis qui vindicaret et expungi non pateretur.

In *Critone* pag. 53. c. καὶ οὐκ οἶσι ἀσχημον ἂν φανεῖσθαι τὸ τοῦ Σωκράτους πρᾶγμα; In re grammatica quidem id quod FIERI NON POTEST NUMQUAM FACTUM EST. Itaque quoniam ex ipsa rei natura ἂν potentiale cum futuro tempore (ut neque cum praesente neque cum perfecto) componi non potest, consequitur numquam quemquam Veterum ea compositione, quae cum natura pugnet, umquam uti potuisse. Perinde est enim ac si quis contenderet gallos gallinaceos ova parere, non gallinas. Quid diceret si quis se testes habere clamaret et multos et idoneos, qui id fieri vidissent. Facessere iubeas hominem cum suis testibus aut perinde stultis, si crederent, aut corruptis, si mentirentur. Vide nunc quid philologi et critici designent. Stallbaumius: „Particula ἂν cum futuro coniuncta nihil habet insolentiae. v. Schaeferum ad Greg. Corinth. p. 66. et quos ille laudavit. adde Lobeck. ad Phrynich. p. 733.” etc. etc. Hi et ipsi nubem testium excitant Marklandos, Brunckios, et quos non? Hi omnes afferunt aut unum locum aut plures, ubi ἂν cum futuro legatur, et sic res absurda et aeternas naturae et rationis leges violans „nihil habet insolentiae” scilicet. Reliquos equidem non multum moror, sed Heindorfium in eorum numero esse miror ac doleo. In Platonis *Phaedro* legebatur pag. 252. B.: ἀκούσας εἰκότως διὰ νεότητα γελάσειας, at ille γελάσει ἂν coniecit „si quidem ἂν futuro iunctum non adeo rarum est apud optimos scriptores.” In *Phaedone* pag. 61. c. vulgo edebatur: οὐδ' ὁπωστιοῦν ἂν σοι ἐκὼν εἶναι πείσεται. Quid Heindorf? Leniter corripit Brunckium locis corruptis male utentem, sed dat manus duobus ex Isocrate locis *Panegy.* p. 79. D. ἐξέται γὰρ ἂν — τὰ σφέτερ' αὐτῶν καρποῦσθαι, et *Trapezit.* p. 366. D. βᾶδ' ἂν γνῶσεσθε ἂν. Quanto sanior omnibus etiam in ea re Dawesius erat, qui in *Miscell. Crit.* p. 104. ita scribit: „neque vitium in eo versatur quod vocula ἂν cum indicativo modo sed

quod cum FUTURO indicativo construatur: — quam locutionem Graeci sermonis indoli adversari nos primi monemus." Longa dies, quae opinionum commenta delet et naturae iudicia confirmat, effecit ut saniores Critici omnes in Dawesii sententiam transirent, et hoc amplius censerent, neque cum futuro *indicativo* neque *optativo* neque *infinitivo* neque *participio* "AN componi posse. Caeteri quoque aliquando sunt secuturi, namque in diem testium magis magisque elevatur fides minuiturque numerus quum novi semper loci aut ex libris melioribus aut certo Criticorum iudicio emendentur. Nemo nunc dubitat quin Plato γελάσει scripserit in *Phaedro*, et in *Phaedone*: οὐδ' ὁπωστισιῦν (sine ἄν) σοι ἐκὼν εἶναι πείσεται. In Isocrate Urbinas dedit εἴη γὰρ ἄν pro ἐξέται, et in ἱερῶς γνώσεσθε ἄν, molestum ἄν omittit. Tragicorum et Comicorum loci omnes in integrum restituti sunt. Complures loci ex *Cyropaedia* afferebantur, sed omnes ad unum ex fidelioribus testibus Dindorfius correxit, veluti II. 1. 3. οὐκ ἄν ὁ ἀριθμὸς σε ἀκούσαντα εὐφρανεῖ, nunc optime εὐφράνειεν. Supersunt tamen etiamnunc in libris, quos habemus omni mendorum genere inquinatos, permulta huius erroris exempla, praesertim apud Thucydidem et Platonem et Demosthenem et reliquos Oratores. Si quis meminerit quam multis modis scribae et scioli in vocula ἄν peccare soleant, quam sexcenties aut omittunt aut addunt de suo aut in ΔΗ mutant (vel contra ΔΗ in "AN) aut in 'AP denique: si quis id apud poëtas et contra metri πειθανάγκην sexcenties factum esse animadverterit (et nihil erit in ea re iunioribus utilius quam in Aristophane scripturas Codicis Ravennatis cum editionibus nostris conferre), si quis ea fecerit, inquam, aut ipse reliquas eiusdemmodi sordes ex scriptoribus Atticis eluet, aut aliis recte monentibus parebit. Oni semel firmiter constabit ἄν cum futuro iunctum non esse in rerum natura sed monstrum esse ac portentum, desinet λεπτολογεῖν (vel potius desinet nugari) quid intersit inter ἐξέται et ἐξέται ἄν, inter γνώσεσθε et γνώσεσθε ἄν. „Auch bei dem Futur. Indic. steht zuweilen ἄν (inquiunt), um das, was das Futur. allein als bestimmt zukünftig darstellen würde, als bloss unter Umständen zukünftig als bloss wahrscheinlich zu bezeichnen." Itaque γελάσει est ridebis. certum est. ridebis, sed γελάσει ἄν est fieri potest ut rideas, fortasse ridebis: ἴσως ἄν γελάσεις. Non attinet

dicere talia de nihilo fingi, neque quidquam iis inesse veri, sed finguntur ea ut mendosae scripturae sanae et integrae esse videantur. Inter γνώσεσθε et γνώσεσθε ἄν hoc solum interest quod illud sanum est, hoc vitiosum: itaque ταῖς λεπτολογίαις parcendum et quae sit ubique vera lectio cogitandum quaerendumque. Quid scripsit Plato in *Critone* pro: οὐκ οἶε ἄσχημον *ΑΝ Φανεῖσθαι τὸ πρᾶγμα? Nempe quod est in aliis libris ἄσχημον Φανεῖσθαι. Ἀναφαίνεσθαι enim, de quo quis forte cogitaverit, in hunc locum non quadrat. Sic et in *Apolog. Socrat.* pag. 30. B. ὡς ἐμοῦ οὐκ ἄν ποιήσοντας repones ποιήσαντος, quia qui se quid negat facturum non: οὐκ ἄν ποιήσω dicit, sed οὐκ ἄν ποιήσαιμι. Sic in *Cratylō* pag. 391. A. δοκῶ μοι ὥδε ἄν μᾶλλον πεισθήσεσθαι. emendabis πεισθῆΝΑΙ. Sic *de Rep.* pag. 492. C. τὸν νέον τίνα οἶε καρδίαν ἴσχειν ἢ ποῖαν [ἄν] αὐτῷ παιδεῖαν ἰδιωτικὴν ἀνθέξειν; male repetitum ἄν expunges, et ubicumque eadem labes in libris comparet facili negotio malum sanabis.

In Platonis libro X *de Rep.* p. 615. D. οὐχ ἤκει, Φάναι, οὐδ' ἄν ἤξει δεῦρο. exclamat Editor: „*En satis certum exemplum futurū indicativū cum ἄν copulati.*” Nondum poenitet in *Var. Lectt.* pag. 535 reposuisse ex Graecitatis ratione et more: οὐδὲ ΜΗ ἤξει. Si autem adhuc *satis certum* exemplum quaeritur magnopere vereor ut umquam reperiat.

In *Phaedone* pag. 59. C. quaerenti Echecrati: ξένοι δέ τινες παρήσαν; Phaedo respondet: Ναί. Σιμίλᾳς τέ γε ὁ Θηβαῖος καὶ Κέβης καὶ Φαιδῶνδης καὶ Μεγαρόθεν Εὐκλείδης τε καὶ Τερψίων. Tum Echecrates mirabundus: τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος παρεγένοντο; cui Phaedo: οὐ δῆτα· ἐν Αἰγίνῃ γὰρ ἐλέγοντο εἶναι. Quilibet admonitus sentiet unum verbum ad sententiam prorsus necessarium abesse scribendumque: τί δέ; Ἀρίστιππος καὶ Κλεόμβροτος ΟΤ παρεγένοντο; et sic demum recte habet: ΟΤ δῆτα.

Duplex macula deturpat praeclarum locum in *Phaedone* pag. 63. B. εὐ ἴτε ὅτι παρ' ἀνδρας τε ἐλπίζω ἀφίξεσθαι ἀγαθούς· καὶ τοῦτο μὲν οὐκ ἄν πάννυ διίσχυρισαίμην, ὅτι μέντοι παρὰ θεοὺς δεσπότης πάννυ ἀγαθούς [ἤξειν], εὐ ἴτε ὅτι, εἴπερ τι ἄλλο τῶν τοιούτων διίσχυρισαίμην ἄν καὶ τοῦτο. ὥς διὰ ταῦτα οὐχ' ὈΜΟΙΩΝ

ἀγανακτῶ ἀλλ' εὐελπίς εἰμι εἶναι τι τοῖς τετελευτηκόσι κτέ. Mala manus inseruit ἤξειν. Cogitando supplendum erat ἐλπίζω ἀφίξεσθαι. In ultima parte emendandum: οὐχ ὍΠΩC ἀγανακτῶ ἀλλ' εὐελπίς εἰμι, id est: „tantum abest ut aegre feram ut magna me spes teneat fore cet.” Demosthenes *de Corona* pag. 271. 2. οὐχ ὅπως χάριν αὐτοῖς ἔχεις ἀλλὰ μισθώσας σαυτὸν κατὰ τούτων πολιτεύει, et sic passim Athenienses loquuntur.

In *Phaedone* pag. 67. D. οὐκοῦν — γελοῖον ἂν εἴη ἄνδρα παρασκευάζονθ' ἑαυτὸν ἐν τῷ βίῳ ὃ τι ἐγγυτάτω ὄντα τοῦ τεθνάναι οὕτω ζῆν κἄπειθ' ἤκοντος αὐτῷ τούτου ἀγανακτεῖν; [οὐ γελοῖον;] Correcto accentu scribe: οὐκουν — γελοῖον — ἀγανακτεῖν; quo facto putidum additamentum in fine οὐ γελοῖον; retineri non poterit.

In *vicinia* pag. 67. M. Plato ita scripserat: εἰ γὰρ διαβέβληνται μὲν πανταχῇ τῷ σώματι, αὐτὴν δὲ καθ' αὐτὴν ἐπιθυμοῦσι τὴν ψυχὴν ἔχειν, οὐ πολλὴ ἂν ἀλογία εἴη εἰ μὴ ἄσμενοι ἐκείσε ῥοιεν, οἳ ἀφικομένοις ἐλπίς ἐστίν οὐ διὰ βίου ἥρων τυχεῖν; Nunc aliena manus post τὴν ψυχὴν ἔχειν assuit pannum hunc: [τούτου δὲ γιγνομένου εἰ φοβοῖντο καὶ ἀγανακτοῖεν], quo male recepto claudicat loci sententia et omnis verborum compositio plane perturbatur.

In *Theaeteto* pag. 153. C. καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν κολοφῶνα ἀναγκάζω προσβιβάζων τὴν χρυσὴν σειράν κτέ. Plato per iocum usus est noto proverbio et ita dixit: καὶ ἐπὶ τούτοις τὸν κολοφῶνα προσβιβάζω. Supervenit interpretes nescio quis qui adscripsit ἀναγκάζω, et sic vulgata nata est. Lepide προσβιβάζω dixit pro ἐπιτίθηναι vel ἐπάγω, quasi *machinam* muro se *admove*re diceret.

In *Theaeteto* pag. 161. A. Φιλολογός γ' εἰ ἀτεχνῶς καὶ χρηστὸς, ὦ Θεόδωρε, ὅτι με οἶε λόγων τινὰ εἶναι θύλακον καὶ ῥαδίως ἐξελδόντα ἐρεῖν ὥς οὐκ ἔχει οὕτω ταῦτα. Recte Stallbaum. „quasi vero sacculus ipse dici possit ex sacculo expromere quae opus videantur.” itaque ὅτι MOI οἶε corrigebat impedita et contorta verborum compositione. Reponendum censeo: ὅτι με οἶε λόγων τινὰ ἔχειν θύλακον.

In *Theaeteto* p. 169. B. οὕτω τις ἔρωσ δεινὸς ἐνδέδυκε τῆς περὶ ταῦτα γυμνασίας. Agnoscam Platonis manum ubi reposeris: ἔρωσ δεινὸς ἐνΤΕΤΗΚΕ. ut in *Menezepo* pag. 245. D. οὕτω καθαρὸν τὸ μῖσος ἐντέτηκε τῇ πόλει τῆς ἀλλοτρίας φύσεως, et saepe apud alios.

Theaet. pag. 174. A. ubi lepida ancillula Thaletem derisisse narratur ὡς τὰ μὲν ἐν οὐρανῷ προθυμοῖτο εἰδέναι, τὰ δὲ — παρὰ πόδας λανθάνει αὐτόν. ita pergit: ταύτῃ δὲ ἀρκεῖ σκῶμμα ἐπὶ πάντας ὅσοι ἐν φιλοσοφίᾳ διάγουσιν. Mendosum esse ἀρκεῖ constat inter omnes. Vide an vera lectio elici possit ex loco vicino pag. 177. D. τοῦτο δὲ που σκῶμμά *AN ΕΙΗ πρὸς ὃ λέγομεν.

Theaet. pag. 174. D. τύραννόν τε γὰρ ἢ βασιλέα ἐγκωμιαζόμενον *** ἕνα τῶν νομέων οἷον συβώτην ἢ ποιμένα ἢ τινα βουκόλον ἡγεῖται ἀκούειν πολὺ βδάλλοντα. Lacunam esse in his et claudicans verborum compositio declarat et manca et imperfecta loci sententia. Quod Heindorf. suspicatus est post ἐγκωμιαζόμενον excidisse ἀκούων verum est id quidem sed non est satia. Excidit praeterea aliquid cui πολὺ βδάλλοντα in sqq. respondebat. Verba ipsa quis praestabit? Sententiam apparet fuisse huiusmodi: ἐγκωμιαζόμενον (ἀκούων πολλὰ χρήματα παρὰ τῶν ἀρχομένων κομιζόμενον, vel πολλὰ χρήματα ἐκ τῆς ἀρχῆς ἐργαζόμενον) ut Darius ὁ κάπηλος apud Herod. III. 89. ἕνα τῶν νομέων — ἡγεῖται ἀκούειν πολὺ βδάλλοντα. Ita sibi inter se respondent ἀκούων et ἡγεῖται ἀκούειν, ut in sqq. γῆς δὲ ὅταν μυρία πλέθρα ἀκούσῃ — πάνσμικρα δοκεῖ ἀκούειν. Praeterea necessarium ὡς periit in proximis: ἄγροικον δὲ — ὧς σηκὸν ἐν ὄρει τὸ τεῖχος περιβεβλημένον.

Hipp. Maior. pag. 281. D. ἄρ' οὖν ὥσπερ αἱ ἄλλαι τέχναι ἐπιδεδώκασιν — οὕτω καὶ τὴν ὑμετέραν [τὴν τῶν σοφιστῶν τέχνην] ἐπιδεδωκέναι φῶμεν; Bekkerus τὴν delebat. Gravius ulcus erat.

Hipp. Maior. pag. 282. C.

χρήματα πολλὰ εἰργάσατο ἔλαβεν
ἐκ τῆςδε τῆς πόλεως.

Plato εἰργάσατο dixerat noto usu. Graeculus in margine ἔλαβεν

adscripsit. Nunc legitur: εἰργάσατο καὶ ἔλαβεν. Quid notius quam εἰργάζεσθαι χρήματα? Herod. I. 24. Ἀρίονα λέγουσι — εἰργασάμενον χρήματα μεγάλα θελήσαι ὀπίσω ἐς Κόρινθον ἀπικέσθαι, et passim in hoc ipso Platonis loco, veluti: πλεῖον ἀργύριον ἀπὸ σοφίας εἰργασται. et: ὅσον ἀργύριον εἰργασμαι ἐγώ. et: πλεῖν ἢ πεντήκοντα καὶ ἑκατὸν μνᾶς εἰργασάμην. et: οἶμαι ἐμὲ πλείω χρήματα εἰργάσθαι ἢ ἄλλους σύνδυο οὔστινας βούλει τῶν σοφιστῶν. et saepius alibi. Lepidissime pag. 300. D.

Obiter exime duo lectionis vitia ex pag. 282. D. οὕτως ἦσαν εὐήθει καὶ ἐλελήθει αὐτοὺς ἀργύριον ὥς πολλοῦ ἔξιον εἶη, ubi scribendum: ἐλελήθειN αὐτοὺς τ' ἀργύριον ὥς πολλοῦ ἔξιον εἶη.

Hipp. Maior. pag. 283. C.

τέρας λέγεις, θαυμαστόν

ὦ ἱππία.

Vulgatur: τέρας λέγεις καὶ θαυμαστόν. Estne fraus manifesta!

Hipp. Maior. pag. 292. A. ταῦτα ποιήσας οὐκ ἀχθήσεται καὶ δίκας ὀφλήσει; Imo vero Ἀπαχθήσεται, ut in *Apolog. Soer.* pag. 32. B. ἐτοίμων ὄντων ἐνδεικνύναι με καὶ ἀπάγειν τῶν ῥητόρων, et passim apud Oratores de maleficis quiprehenduntur et in vincula coniiciuntur.

Notabilis locus est ad usum verbi τύπτειν apud Atticos cognoscendum in *Hipp. Maiore* pag. 292. B. καὶ αὐτὸς οἶμαι δικαίως ἂν τύπτεσθαι. ἢ καὶ σύ με ἄκριτον τυπτήσεις; et post pauca: οἷσι ἂν ἀδίκως πληγὰς λαβείν;

Hippias Maior. pag. 304. E.

Συμβέβηκε δὴ μοι κακῶς

μὲν ὑφ' ὑμῶν ἀκούειν ἐνεδίδεσθαι.

κακῶς δὲ ὑπ' ἐκείνου.

Manifestam tenemus fraudem, namque κακῶς μὲν — κακῶς δὲ respuit additamentum ab hac compositione alienum. Deinde planissime idem est κακῶς ἀκούειν et ἐνεδίδεσθαι. Quis autem Platonem legens nescire poterat quid esset κακῶς ἀκούειν? Sed propter adiectum ὑφ' ὑμῶν admonuit sciolus κακῶς ἀκούειν pas-

σισαμ notionem continere et perinde esse ac si *ὀνειδίζεσθαι* esset dictum.

Euthydem. pag. 272. B. αὐτὼ γὰρ τούτῳ γέροντε ὄντε ἡξιάσθην ταύτης τῆς σοφίας ἣς ἔγωγε ἐπιθυμῶ [τῆς ἐρισικῆς]. Interstrepit magistellus. Quanto lepidior locus est et εἰρωνικώτερος frigidus emblemate liberatus!

Saepe dualium formae, quibus Plato frequenter utebatur, a scribis oblitteratae sunt. Leg. pag. 273. A. εἰσελθόντες δὲ περιπατεῖτην — καὶ οὕτω (τούτῳ del.) δὴ ἢ τρεῖς δρόμους περιεληλυθότες ἦσιν. et post pauca: ἰδόντες δ' αὐτὸν — πρῶτον μὲν ἐπισάντες διελεγέσθην ἀλλήλοιν ἄλλην καὶ ἄλλην ἀποβλέποντες εἰς ἡμᾶς. et pag. 273. D. ἐγελασάτην γοῦν ἄμφω βλέψαντες εἰς ἀλλήλους.

Contra corrige pag. 278. B. ἀνάσχεσθ' οὖν ἀγελασὶ ἀκούοντες αὐτοὶ τε καὶ οἱ μαθηταὶ ὑμῶν, pro ἀνάσχεσθον. et pag. 288. B. θαυμάσιά γε λέγετε, ὦ ἄνδρες Θεούριοι εἴτε Χῖοι εἴθ' ὁπόθεν καὶ ὅπῃ χαίρετε ὀνομαζόμενοι. pro χαίρετον.

• Iterum dualis periit pag. 294. D. ubi scribe: τὼ δ' ἀνδρεῖδάτα ὁμῶς ἦτην τοῖς ἐρατήμασιν ὁμολογοῦντες εἰδέναι, et pag. 303. C. ubi verum est: ὦ μακαρίῳ σφῷ τῆς θαυμαστῆς φύσεως εἰ τοσοῦτον πρᾶγμα οὕτω ταχὺ — ἐξείργασθον, pro μακάριοι et οἱ τοσοῦτον.

Pag. 274. D. πότερον τὸν πεπεισμένον ἤδη ὡς χρὴ παρ' ὑμῶν μαυθάνειν δύναισθ' ἂν ἀγαθὸν ποιῆσαι ἄνδρα μόνον ἢ καὶ ἐπεινὸν τὸν μήπω πεπεισμένον διὰ τὸ μὴ οἶεσθαι ὅλῳ τὸ πρᾶγμα [τὴν ἀρετὴν] μαθητὸν εἶναι ἢ μὴ σφῷ εἶναι αὐτὸν διδασκάλῳ; Φέρε καὶ τὸν οὕτως ἔχοντα τῆς αὐτῆς τέχνης ἔργον πεῖσαι ὡς καὶ διδασκτὸν [ἢ ἀρετὴ] καὶ [οὔτοι] ὑμεῖς ἐτέ, παρ' ὧν ἂν κάλλιστά τις αὐτὸ μάθοι. Sunt qui in verbis τὸ πρᾶγμα τὴν ἀρετὴν servato τὴν ἀρετὴν expungunt τὸ πρᾶγμα, quod contra oportebat. Nam quis tandem postea τὸ πρᾶγμα addidisset? Iterum interpolatum esse ἢ ἀρετὴ arguit sq. αὐτὸ μάθοι, id est τὸ πρᾶγμα. Itaque paullo ante verum est: μὴ σφῷ εἶναι αὐτὸν διδασκάλῳ.

Praeterea nullus pronomini locus est in verbis: καὶ [οὔτοι] ὑμεῖς ἐτέ, παρ' ὧν ἂν κάλλιστά τις αὐτὸ μάθοι. Οὔτοι enim re-

fertur ad id quod praecessit. οὗτοι περὶ ὧν προείρηται, quod ab h. l. alienum est.

Pag. 277. D. erat in vetusto libro ita scriptum:

ἔτι δὴ ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλὼν

ὥσπερ πάλαισμα ὦρμα ὁ Εὐθύδημος τὸν νεανίσκον.

deinde haec nata scriptura est: ἐπὶ τὸ τρίτον καταβαλὼν ὥσπερ πάλαισμα ὦρμα ὁ Εὐθύδημος τὸν νεανίσκον. quam sint haec recte et eleganter composita tu, qui haec legis, ipse iudicabis. Quis nostrum tam inepte haec disposuisset? Nemo hercle: et Platonem putabimus! Dabo locum si fieri potest etiam absurdius conformatum. Audi Thucydidem V. 47. Σπονδὰς ἐποιήσαντο ἑκατὸν Ἀθηναῖοι ἔτη καὶ Ἀργεῖοι καὶ Μαντινῆς καὶ Ἡλεῖοι. An tu scriberes: „foedus fecerunt in centum Athenienses annos ET Argivi et Mantinenses et Elidenses”? Verba ἑκατὸν ἔτη male huc retracta sunt ex sqq. κατὰ τὰδε ξυμμάχους εἶναι Ἀθηναίους καὶ Ἀργείους καὶ Μαντινέας καὶ Ἡλείους ἙΚΑΤΟΝ ἔΤΗ. Supra scripsit aliquis in hunc modum:

ἑκατὸν ἔτη

Σπονδὰς ἐποιήσαντο Ἀθηναῖοι καὶ Ἀργεῖοι

et sic vulgata nata est.

Pag. 279. D. ἐνθυμοῦ δὴ μήτι παραλείπωμεν τῶν ἀγαθῶν δ, τι καὶ ἄξιον λόγου. Suadente sententia lege: μή τι παραλείπομεν. Frequens hoc est apud Platonem vitium, ut multis exemplis alio loco ostendemus.

Pag. 279. D. καταγέλασον δήπου ὁ πάλαι ΠΡΟκειται τοῦτο πάλιν ΠΡΟτιθέναι καὶ δις ταῦτὰ λέγειν. Luce clarius est Platonem scripsisse πάλιν τιθέναι, non προτιθέναι. Et error est evidens et erroris causa.

Pag. 280. A. ἡ σοφία ἄρα πανταχοῦ εὐτυχεῖν ποιεῖ τοὺς ἀνθρώπους. οὐ γὰρ δήπου ἀμαρτάνοι γ' ἂν τιC σοφίαι ἀλλ' ἀνάγκη ὁρθῶς πράττειν καὶ τυγχάνειν· ἢ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη. Iterum dixerim luce clarius esse dedisse Platonem: οὐ γὰρ δήπου ἀμαρτάνοι γ' ἂν ΤΙ σοφία. — ἢ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφία εἴη. —

non εἰ τις ἀμαρτάνοι, sed εἰ τι σοφία ἀμαρτάνοι. Vulgata lectio postulabat: ἢ γὰρ ἂν οὐκέτι σοφός εἴη.

Euthydem. p. 282. D. Socrates simplicissime dixerat: τὸ μὲν ἐμὸν παράδειγμα τοιοῦτον. Annotavit aliquis: οἶον ἐπιθυμῶ τὸν προτρεπτικὸν λόγον εἶναι, deinde ea annotatiuncula cum novo mendo τῶν προτρεπτικῶν λόγων ante τοιοῦτον in textum se insinuavit.

Quod Badhamus reponebat ex pag. 278. D. οἷον ἐπιθυμῶ τῶν προτρεπτικῶν λόγων ἀκούειν, recte dictum est sed dabit mihi supervacanea ea verba hic esse et ψυχρῶς παρέλκειν.

Pag. 286. B. scribendum est: ἢ ἐγὼ μὲν λέγω τὸ πᾶγμα, σὺ δ' οὐδ' ἐν λέγεις τὸ παράπαν. In libris est ἐγὼ λέγω μὲν et οὐδ' ἐν λέγεις.

Pag. 287. A. a Platone est: εἰ γὰρ μὴ ἀμαρτάνομεν μήτε πράττοντες μήτε λέγοντες μήτε διανοοῦμενοι, ὑμεῖς ὧ πρὸς Διδέ τίνος διδάσκαλοι ἤκετε; Nunc post ὧ πρὸς Διδέ frigidissime et alieno loco insertum est: εἰ ταῦθ' οὕτως ἔχει.

Revocandum p. 289. A. οὐδ' ἐν ὄφελος αὐτοῦ ἐφάνη ὅν, pro αὐτό, et pag. 289. B. Badhamo auctore ὡς inserendum: οὐδ' ἐν ταύτης (ὡς) ὅκειν ὄφελος οὐδ' ἐν.

Pag. 289. B. τι excidit, namque sic scribendum esse sententia declarat: ἐν ᾗ συμπέπτωκεν ἅμα τό τε ποιεῖν TI ἐπίσασθαι καὶ τὸ χρῆσθαι τούτῳ δ' ἂν ποιῇ. Nunc facile est perficere emendationem loci pag. 290. B. a Badhamo optime inchoatam. In libris est: οὐ γὰρ ποιοῦσι τὰ διαγράμματα ἔκατοι τούτων ἀλλὰ τὰ ὄντα ἀνευρίσκουσιν. Luculenter demonstravit Badhamus τὰ διαγράμματα „*absurdum supplementum*” esse idque summo iure expunxit. Sed non est satis: lege: οὐ γὰρ ποιοῦσι TI ἔκατοι τούτων.

Scita comparatione Plato utitur pag. 291. B. in qua quisque suavissimam pueritiae memoriam recordabitur, sed vitium in libris concepit. Editur: πόθεν, ὧ μακάριε [εὖρομεν]; ἀλλ' ἤμεν

πάνυ γελοῖοι, ὥσπερ τὰ παῖδια τὰ τοὺς κορύδους διώκοντα· αἰ ᾧόμεθα ἐκάστην τῶν ἐπισημῶν αὐτίκα λήψεσθαι, αἱ δ' αἰ ὑπεξέ-
 Φευγον. Primum expunge εὔρομεν. Saepe πόθεν; pro οὐδαμῶς
 positum apud Platonem huiusmodi additamenta peperit, ut
 alio tempore ad *Lyseiden* ostendam. Deinde ita scribe: ἀλλ' ἤμεν
 πάνυ γελοῖοι. Ὡσπερ ΓΑΡ τὰ παῖδια τὰ τοὺς κορύδους διώκοντα
 αἰ ᾧόμεθα κτῆ. Non enim pueri, quibus aetas fert lusum, ri-
 diculi esse dicuntur, sed senes qui in simili re puerulos imitan-
 tur ἀκίχνητα διώκοντες.

Syllaba periit pag. 292. A. οὐκοῦν ἀγαθόν γέ τι δεῖ ἡμῖν αὐ-
 τὴν παραδιδόναι; imo vero ἀγαθὸν ἔΝ γέ τι. Quis nescit ἀτ-
 τικεῖ eo sensu quem locus requirit dici solere εἰς γέ τις, ἔν γέ
 τι, ἀμωσγέπως.

Pag. 295. B. σὺ γὰρ πάντως ΠΟΤ κάλλιον ἐπίσασαι διαλέ-
 γεσθαι [ἢ ἐγὼ] τέχνην ἔχων ἰδιώτου ἀνθρώπου. Si umquam alibi,
 hoc loco interpolatorem ἐπ' αὐτοφῶρῳ tenemus. Contraria sunt
 τέχνην ἔχειν et ἰδιώτην εἶναι. Itaque Socrates dixerat: CΤ γὰρ
 πάντως ἔΜΟΤ κάλλιον ἐπίσασαι διαλέγεσθαι τέχνην ἔχων ἰδιώτου
 ἀνθρώπου, namque haec est elegans Graecorum compositio pro
 σὺ τέχνην ἔχων ἐμοῦ ἰδιώτου ἀνθρώπου, ut in oraculo apud He-
 rodotum IV. 157:

αἱ τὸ ἐμεῦ Λιβύαν μαλοτρόφον οἶδας ἄμεινον
 μὴ ἐλθὼν ἐλθόντος ἄγαν ἄγαμαι σοφίαν σεῦ.

et apud Platonem in *Apolog. Socrat.* pag. 25. D. τί δῆτα; ᾧ
 Μέλητε, τοσοῦτον σὺ ἐμοῦ σοφώτερος τηλικούτου ὄντος τηλικόσδε
 ᾶν; Manifestum igitur tenemus sciolum qui de suo ἢ ἐγὼ ad-
 didit.

Multae sunt Astii acutae et felices in Platone emendationes,
 quas saepe ab Editoribus aut ignorari aut inconsulto sperni vi-
 deo. Sic et in *Euthydemo* pag. 300. B. verum vidit, sed nemo
 reperta veritate utitur. Fuit ἐρισικοί demonstrabant ὅτι οἶόν
 τε σιγῶντα λέγειν in hunc modum: ὅταν λίθους λέγῃς καὶ ξύλα
 καὶ σιδήρια οὐ σιγῶντα λέγεις; Deridens ista Ctesippus negat τὰ
 σιδήρια σιγᾶν his verbis: οὐκοῦν ἄγε (sic recte Badham. pro ἤγε
 vel εἰ γε) ἐγὼ παρέρχομαι ἐν τοῖς χαλκείοις, ἀλλὰ φθεγγόμενα

καὶ βοῶντα μέγισον τὰ σιδήρια λέγεται, ἐάν τις ἄψηται. Clamat sententia λέγει pro λέγεται verum esse: τὰ σιδήρια οὐ σιγᾷ. inquit, ἀλλὰ λέγει. Primus omnium Astius id reperit et poterat reperiri ab unoquoque qui hoc ageret. Quid Editores? Hermannus et Badhamus σιγῶντες παρέρχονται. Stallbaumius annotavit *πρὸ λέγεται Astius coniecit λέγει, quo veretur ut opus sit.* οὕτως αὐτοῖς ἀταλαιπώρως ἡ ποιήσις διδάσκεται.

Cur λέγει et λέγεται confunduntur? Scribebatur λῆ et male explebatur. In vicinia optimi libri exhibent: οὐκοῦν καὶ τὰ λέγοντα σιγᾷς εἶπερ τῶν ἀπάντων ἐς τὰ λεγόμενα; Certatim corrigunt λέγοντα. Idem et supra factum oportuerat.

Pag. 301. c. καὶ τὰ μικρὰ κρέα κατακόψαντα ἔψειν manifestum mendosum. Badham. recte transposuit καὶ τὰ κρέα σμικρὰ κατακόψαντα multisque exemplis hoc loquendi genus illustravit.

Pag. 302. α. καὶ γὰρ, ἥδη γὰρ ὅτι ἐξ αὐτῶν καλὸν τι ἀνακύψοι [τὸ τῶν ἐρωτημάτων]. quod τῶν ἐρωτημάτων expungunt recte faciunt: minus recte quod futuri ἀνακύψοιτο caudam amputarunt: ἀνακύψομαι enim Atticum est, non ἀνακύψω. Aristophanes Av. 146.

ἴν' ἀνακύφεται
κλητῆρ' ἄγουσ' ἔωθεν ἡ Σαλαμινία.

Adversis frontibus pugnant pag. 303. κ. ταχύ et ἐκ τοῦ παραχρῆμα in his: ἔγνω ἔγωγε — ὥς [ταχύ] ὑμᾶς ἐκ τοῦ παραχρῆμα μιμεῖσθαι οἷός τε ἔν. non est dubium utrum expellas.

Dittographia corrumpit locum pag. 305. β. ποτέρων ἦν ὁ προσελθὼν σοι — πότερον τῶν ἀγωνίσασθαι δεινῶν — ἢ τῶν τοῦ τοιούτου εἰσπεμπόντων. Pro ποτέρων rescribe πότερον et sq. πότερον expunge. Scriba, ut errorem suum corrigeret, quum ποτέρων dedisset in margine πότερον posuit. Nunc in alienam sedem irrepsit et ex uno duo menda nata sunt.

Pag. 305. δ. ἡγούνται οὖν — ἀναμφισβητήτως παρὰ πᾶσι τὰ νικητήρια [εἰς δόξαν] οἶσθαι σοφίας πέρι. εἶναι μὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ σφας σφωτάτοτος, ἐν δὲ τοῖς ἰδοῖς λόγοις ὅταν ἀποληφῶσιν ὑπὸ τῶν ἀμφὶ Εὐθύδημον κολούεσθαι. Primum εἰς δόξαν ex

superioribus repetitum exterminandum est. Deinde pro σοφᾶς σοφωτάτους in Bodleiano est σοφᾶς σοφώτατοι. Liquido apparet verum esse σφεῖς σοφώτατοι. Saepe Atticum σφεῖς et in alia et in σφίσι et σοφᾶς ab indoctis scribis corrumpitur. Recta oratio haec est: ἐσμὲν γὰρ τῇ ἀληθείᾳ ἡμεῖς σοφώτατοι κτέ. Itaque in indirecta dicendum: ἡγοῦνται γὰρ σφεῖς μὲν εἶναι σοφώτατοι. Saepissime σφεῖς praesertim apud Thucydidem et Platonem legitur. In *Charmide* pag. 165. A. εἶθ' ἵνα δὴ καὶ [αὐτοὶ] σφεῖς μὴδὲν ἥττον συμβουλὰς χρησίμους ἀναθεῖεν, Plato σφεῖς dederat deinde aliquis αὐτοὶ adscripsit.

Protagor. p. 322. C. ἐρωτᾷ οὖν Ἑρμῆς Δία, τίνα οὖν τρόπον δόλῃ δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις· πότερον ὡς αἱ τέχναι νενέμηνται οὕτω καὶ ταύτας νείμω; — καὶ δίκην δὴ καὶ αἰδῶ οὕτω θῶ ἐν τοῖς ἀνθρώποις; Plato ipsum Mercurium induxerat ita dicentem: τίνα οὖν τρόπον Διὶ δίκην καὶ αἰδῶ ἀνθρώποις; Argumento est οὖν, quod in indirecta oratione poni non potest.

Protag. pag. 327. C. ἀλλ' οὖν αὐληταὶ γοῦν πάντες ἦσαν. Plato scripsit: ἀλλ' οὖν αὐληταὶ Γ' ἄν πάντες ἦσαν, ut enim γοῦν post οὖν vitiose abundat, sic et γε et ἄν necessarium est.

Protag. pag. 327. D. ἄγριοι τινες οἴοιπερ οὐς πέρυσι Φερεκράτης [ὁ ποιητής] ἐδίδαξεν ἐπὶ Ληναίῳ. Attica dicendi forma est οἴουσπερ pro οἴοιπερ οὐς.

Inficete admodum insertum est ὁ ποιητής, quasi vero ἐδίδαξεν ἐπὶ Ληναίῳ non esset satis, aut Pherecrates non esset notissimus omnibus. Neque Plato Comicos ποιητάς appellare solet sed κωμωδιοποιούς.

Non est in multis sciorum additamentis, quibus adhuc Platonis scripta deformantur, aliud simul molestius et manifestius quam quod adhaesit in *Philebo* pag. 13. B.

πῶς λέγεις, ὦ Σώκρατες; οἷε γὰρ τίνα
 θέμενον ἡδονὴν εἶναι τὰγαθὸν εἶτα
 ἀνέξεσθαι σου λέγοντος τὰς μὲν
 εἶναι τινὰς ἡδονὰς ἀγαθὰς, τὰς
 δὲ τινὰς ἐτέρας αὐτῶν κακὰς.

συνχωρεῖσθαι.

Annotavit aliquis in margine ἀνέξεσθαι σου λέγοντος idem significare atque συγχωρήσεσθαι. deinde illud ipsum in Platonis orationem ineptissime receptum est hodieque legitur: οἷοι γὰρ τινα συγχωρήσεσθαι θέμενον κτέ. et sunt qui hanc scabritiem orationis aequissimo animo ferunt et interpretando occultant. Sed semel deprensa fraus unicuique patebit.

In vicinia interpolatorem ἔχομεν ἄφυκτον pag. 13. c. in verbis: καὶ τὰ παραδείγματα ἡμᾶς τὰ νυνδὴ λεχθέντα οὐδὲν τιτρώσκει, πειρασόμεθα δὲ [καὶ ἐροῦμεν] ἅπερ οἱ πάντων φαυλότατοι τε καὶ περὶ λόγους ἅμα νέοι. Vide mihi gliscentem in libris labem. Exhibet unus omnium optimus

Bodleianus: πειρόμεθα.

alii: πειρώμεθα.

alii: πειρασόμεθα.

alii denique: πειρασώμεθα.

rem acu tetigit Badhamus πειρόμεθα reponens, caeteri correctores ἔπαθον ἅπερ οἱ πάντων φαυλότατοι ineptis correctionibus augentes malum. Reperta semel vera lectione quid fiet verbis καὶ ἐροῦμεν? Apparet post corruptam veterem scripturam a nescio quo interpolata esse. Tamquam oculis cernimus homuncionem in impedito loco tricantem.

Admirabilem Badhami emendationem in *Philebi* loco pag. 54. v. subiiciam. Editur: ΠΡΩ. πρὸς θεῶν ἄρ' ἂν ἐπανερωτᾷς με; ΣΩ. τοῖόνδε τι λέγω, ὃ Πρώταρχέ μοι, πότερα πλοίων ναυπηγίαν ἔνεκα φῆς γίγνεσθαι μᾶλλον ἢ πλοῖα ναυπηγίας; καὶ πάνθ' ὁπόσα τοιαῦτ' ἐστὶ, λέγω τοῦτ' αὐτό, ὃ Πρώταρχε. Platonis manum Badhamus restituit hanc: ΠΡΩ. πρὸς θεῶν ἄρ' οὐν ἐπανερωτᾷς με τοῖόνδε τι· λέγ', ὃ Πρώταρχε, μοι πότερα — καὶ πάνθ' ὁπόσα τοιαῦτ' ἐστὶ; ΣΩ. λέγω τοῦτ' αὐτό, ὃ Πρώταρχε.

Eadem felicitate idem pag. 56. A. τὸ μέτρον ἐκάστης χορδῆς τῷ σοχάζεσθαι Φερόμενης θηρεύουσα emendavit Φερίγομνης, quod proprium in ea re verbum est. Saepe videbis inter se stolidè permutari in libris φείρομαι, φέρομαι, φαίνομαι, φλέγομαι et φθέγγομαι, quae quamquam toto coelo diversa sunt tamen inter se perinepte misceri solent.

Duo emblemata Platonis verba onerant in *Symposio* pag. 185.

A. εἰ γὰρ τις ἐραστῇ [ὡς πλουσίῳ] πλούτου ἕνεκα χαρισάμενος ἐξαπατηθεῖη [καὶ μὴ λάβοι χρήματα] ἀναφανέντος τοῦ ἐραστοῦ πένητος οὐδὲν ἦττον αἰσχροῦν. Satis perspicuum est, opinor, in tali re ἐξαπατηθεῖη, et puerile est id interpretari esse καὶ μὴ λάβοι χρήματα. Eodem modo ὡς πλουσίῳ fatuum est ubi sequitur πλούτου ἕνεκα et ἀναφανέντος τοῦ ἐραστοῦ πένητος. Scholia haec sunt ex illo insipido genere, quod vix pueris placere possit.

In *Phaedro* pag. 245. A. δὲ δ' ἂν ἄνευ μανίας Μουσῶν ἐπὶ [ποιητικῆς] θύρας ἀφίκηται [πεισθεῖς] ὡς ἄρα ἐκ τέχνης ἱκανὸς ποιητῆς ἐσόμενος. Coniungenda sunt ἐπὶ Μουσῶν θύρας, itaque ποιητικῆς locum in quo consistat nullum habet. Soloecum est deinde πεισθεῖς ὡς ἐσόμενος pro ὡς ἔσται, sed solum ὡς ἐσόμενος eo sensu ponitur ut sit: „*opinatus se bonum poetam futurum.*” Itaque molestum πεισθεῖς resocabimus.

Intempestiva scioli eruditio plane corrumpit Socratis sententiam in *Phaedro* pag. 260. c. ὅταν οὖν ὁ ῥητορικὸς — πείθῃ μὴ περὶ ὄνου [σκιάς] ὡς ἵππου τὸν ἔπαινον ποιούμενος κτέ. Nihil est ab hoc loco alienius quam proverbium περὶ ὄνου σκιάς. Expunge σκιάς et omnia ordine procedent.

In *Alcibiade* I. p. 122. κ. editur: χρυσίον δὲ καὶ ἀργύριον οὐκ ἔστιν ἐν πᾶσιν Ἑλλήσιν ὅσον ἐν Λακεδαιμονίᾳ Ἰδίᾳ. Quisquis hunc dialogum scripsit festivus homo lusit in verbis Homericis *Odyss.* Γ. 326. et alibi:

ἐς Λακεδαίμονα δῖαν ὄθι ξανθὸς Μενέλαος.

deditque: ὅσον ἐν Λακεδαιμονίᾳ Δίᾳ. Eodem modo iocatur pag. 132. A. in loco Homericō *Iliad.* β. 547.

δῆμος Ἐρεχθίδος μεγαλήτορος, ὅν ποτ' Ἀθῆναι
θρέψεν.

dixitque: εὐπρόσωπος γὰρ ὁ τοῦ μεγαλήτορος δῆμος Ἐρεχθίδας, ἀλλ' ἀποδύντα χρὴ αὐτὸν θεάσασθαι.

Addam pauculos locos ex libris περὶ Νόμων pag. 686. D. εἰ τις ἄρα ἠπισθήνῃ [καλῶς] αὐτῷ χρῆσθαι κατὰ τινὰ τρόπον. Scripturae labes additamentum peperit. Scribendum enim: χρῆσθαι

κατὰ τρόπον, id est καλῶς sive ὀρθῶς. Itaque καλῶς delendum.

Pag. 693. A. ὧν Πέρσαι τυραννοῦσι τὰ νῦν διαπεφορημένα καὶ
 ξυμπεφορημένα κακῶς [ἔσπαρμένα] κατοικεῖται. Ἐσπαρμένα est
 participii διαπεφορημένα interpretamentum, quod perinepte nunc
 verba arcte coniuncta κακῶς κατοικεῖται disiungit. Plato nationes,
 quibus Persae imperitabant, aut *disiectas* esse ait aut temere
in unum compulsas. Non poterat igitur emblemata in sedem
 magis alienam quam nunc irrepsisse.

Pag. 708. D. τὸ δὲ συμπνεῦσαι καὶ καθάπερ ἵππων ζεύγος καθ' ἓνα
 [εἰς ταῦτόν] τὸ λεγόμενον ξυμφυῆσαι. Verum videtur: καθ' ἓν
 τὸ λεγόμενον ξυμφῦναι expuncto scholio εἰς ταῦτόν. Ξυμφῦναι
 est *in unum coalescere*, ut in *Symposio* pag. 191. A. συμπλεκόμενοι
 ἀλλήλοις ἐπιθυμοῦντες συμφῦναι. et sic τὸ λεγόμενον recte
 et ordine positum est.

Pag. 732. B. διὸ πάντα ἄνθρωπον χρὴ φεύγειν τὸ σφόδρα φι-
 λεῖν αὐτόν, τὸν δ' ἑαυτοῦ βελτίῳ διώκειν ΔΕΙ. Bonum praeceptum
 mendo inquinatur. Leg. διώκειν Ἀεί.

Pag. 814. A. εἴ ποτε δεήσεις πανδημεὶ [πάσῃ τῇ δυνάμει] κατα-
 ταλείποντας τὴν πόλιν ἔξω στρατεύεσθαι. Relice in marginem πάσῃ
 τῇ δυνάμει et scribe καταλιπόντας.

Pag. 874. C. εἰς ἐλευθέρην γυναῖκα βιάζεται τις ἢ παῖδα [περὶ
 τὰ ἀφροδίσια] νηποινὶ τεθνάτω. Scholion est περὶ τὰ ἀφροδίσια
 adscriptum ab aliquo qui Atticum usum verbi βιάζεσθαι pro
per vim stuprum offerre notare vellet. vid. Moerid. Attic. v. Βε-
 βιασμένη. et Phrynich. v. Βεβιάσαι ἢ κόρη. Satis apernit hunc
 usum Plato ipse in sqq. εἰς ἀνὴρ ἐπιτύχη γαμετῇ γυναικὶ βια-
 ζομένη κτείνας τὸν βιαζόμενον ἔξω καθαρὸς ἐν τῷ νόμῳ.

Pag. 880. B. μήτε τῶν ἄνω δέισας θεῶν μῆνιν μήτε τῶν ὑπὸ
 γῆς τιμωριῶν λεγομένων. Emenda: μήτε ΤΗΝ ὑπὸ γῆς τιμωρίαν
 λεγομένην. Frequens admodum in libris *de Legibus* vitium est
 ut verba praeter loci sententiam verbis vicinis accommodentur.

Pag. 967. c. καὶ δὴ καὶ λοιδορήσεις γε ἐπὶ ἡλθον ποιηταῖς τοὺς φιλοσοφοῦντας κυσὶ ματαίαις ἀπεικάζοντας χρωμέναισιν ὕλακαῖς ἄλλα τε ἀνόητα εἰπεῖν. Nota est de eadem re Platonis querela in libro X. *de Rep.* pag. 607. b. Est autem in vulgata vitium: ματαίαις enim non ad κυσὶ sed ad ὕλακαῖς pertinere clarum est. Sed qualis est igitur haec verborum disiectio?

Suspisor priscum vocabulum poëticum a scribis interemtum esse, cuius interpretatio in textu adhaeserit Platonemque scripsisse: κυσὶ μαψυλάκαις ἀπεικάζοντας, idque nescio quem interpretatum esse sic: ματαίαις χρωμέναις ὕλακαῖς, unde vulgata lectio conflata sit. Μαψυλάκας est apud Pindarum et πεφυλάχθαι γλῶσσαν μαψυλάκην Sappho dixit.

III.

AD IAMBlicHI λόγον προτρεπτικόν.

In crisi operum Platoniorum et in constituendo Platonis textu magna est Iamblichi auctoritas, qui in *Adhortatione ad Philosophiam* complures locos luculentos et praeclaros ex suis Platonis Codicibus descripsit. Utimur autem Iamblichi editione multis mendis lacunisque deformata, quam ex Cizensi Codice concinnavit Kiesslingius, quum archetypus omnium Iamblichi librorum, cuius ope plurima menda elui lacunaeque suppleri possunt, in Bibliotheca Medicea lateret. Ostendam uno exemplo quam fallax et lubrica sit fides Kiesslingianae editionis et in quos errores nos inducat. Edidit nuper vir doctus MARTINUS SCHANZ perutilem librum „*Studien zur Geschichte des Platonischen Textes*,” in quo quum ageret de interpolatione apud Platonem testimoniis recentiorum scriptorum deprensa pag. 32. ita scribit:

Theaet. 173. D. εὖ δὲ ἡ κακῶς τις γέγονεν ἐν πόλει — αὐτὸν λέληθεν. *Wer würde hier ein Glossem vermuthen, wenn uns nicht Iamblichus Protrepticus dasselbe verrathen würde? Dort lesen wir nämlich ἐτέρως statt κακῶς.* et post pauca: „*Mit Recht hat daher Valckenaer dieses ἐτέρως hergestellt.*”

Audi nunc quid rei sit. Editur apud Iamblichum pag. 210. εὖ δὲ ἡ κακῶς ἡ ἐτέρως τίς τι γέγονεν ἐν πόλει. sed Archetypus Codex, cuius Cizensis liber mendosum apographum est, hanc

scripturam servavit: εὖ δὲ ἡ κακῶς τις (suprascr. τι eadem manu) γέγονεν ἐν πόλει. Lectionis ἡ ἐτέρως vitio natae nec vola est nec vestigium et Valckenaerii coniectura omni praesidio destituta corrui. Integra est Platonis manus: εὖ δὲ ἡ κακῶς τις γέγονεν ἐν πόλει, in quibus verbis ne poterat quidem ἐτέρως pro κακῶς substitui: nam qui *obsuro loco* natus est κακῶς γεγενῆσθαι dicitur certo et frequenti usu, non ἐτέρως, quod perinde est vitiosum ac si quis ἐτέρως ἀκούειν, λέγειν, ποιεῖν, πάσχειν, πράττειν, φρονεῖν, sim. pro κακῶς vellet dicere.

Ne quis posthac simili fraude capiatur et ut hoc Platonis emendandi subsidium firmitus certiusque fiat, plerasque omnes bonas lectiones et lacunarum supplementa in Florentino Codice reperta ordine expromam. Non ipse hanc Codicis partem contuli, sed utor collatione quam summa cura et diligentia confecit discipulus quondam meus, nunc fidelis amicus I. RUTGERS in enucleanda Codicum scriptura apprime versatus, qui omnes intricatos et perplexos literarum ductus peritissime expedit mihi ut suo labore fruerer permisit: μεγάλη χάρις αὐτῷ.

Primum Medicei Codicis scripturas memorabiles et utiles ordine enumerabo et ὁδοῦ πάρεργον Iamblichi locos aliquot corrigam. Deinde ecquid inde boni ad Platonis emendationem hauriri possit et ad iudicium de Codicibus Platonis ferendum et iis qui nunc sunt et qui olim fuerunt, sedulo inquiram.

Cap. II. pag. 16. Καθάπερ εἰς ἄσυλον τέμενος τὴν ἀρετὴν ὀρμητέον ὅπως πρὸς μηδεμίαν ἀγεννῆ Ψυχῆς ὕβριν ὤμεν ἐκδοτοί. Veram lectionem Τύχης servavit Stobaeus, quam unusquisque facile ex loci sententia elicere potuisset.

Cap. II. pag. 16. Ἀρετῇ μὲν θαρσητέον ὡς σώφρονι γαμετῇ, τύχῃ δ' ὡς ἀσάτῳ ΠΙCΤΕΤΤΕΟΝ ἐταίρα, imo vero Ἀπισήτέον, ut loci sententia clamat.

Ibid. Βλαβερά μάλιστα τροφῆς μὲν ἀφθονία τῷ σώματι, κτήσεως δὲ τῷ τὴν ψυχὴν διακειμένῳ κακῶς. optime Codex: τῷ τὸ σῶμα, κτήσεως δέ.

Cap. III. pag. 28. ὃ πρὸς μόνον τὸ καλόν, Codex addit προτρέπει.

Pag. 32. καὶ τὴν μὲν ἐποουσιώδη — ὑπόσασιν ὡς ἀλλοτριάν ἐκτὸς μεθήσιν. Optime Codex: ἐπεισοδιώδη.

Pag. 34. εἰ μὴ τῷ τοιούτῳ δαίμονι χρήσαιτο. rectissime Codex: δαίμονι ἡγεμόνι χρήσαιτο.

Pag. 50. διὰ ταῦτα δὴ — αὐτὸν χρὴ καὶ τὰς ἀρχὰς καὶ τὰ κριτήρια πάσης γνώσεως μεταΜαθεῖν. Codex μεταθεῖν, optime et verissime, id est μεταδιώκειν, ut pag. 46. τὴν δὴ — τοσαῦτα ἀγαθὰ παρέχουσιν τίς οὐκ ἂν μετὰ μεγάλης σπουδῆς μεταΘΕΟΙ; Indocti scribae ignotum sibi μεταθεῖν in μεταθεῖναι vel μεταπμαθεῖν depravare solent. Cf. Wyttenb. *Epist. Crit.* pag. 51. Apud Libanium IV. pag. 722. legitur καταμαθεῖν pro καταθεῖν *depopulari*.

Pag. 52. ὁμοῦ μὲν ὁμολογουμένως οὔσα ἀποδέδεικται. In Codice scriptum est: ὁμολογία οὔσα.

Pag. 54. ποιητικῆς τινός ἐστι καὶ πρακτικῆς ἔργον. Codex: πρακτικῆς ἀρετῆς ἔργον.

Pag. 60. lacuna ex Codice expletur in hunc modum: προτρέπων ἐπὶ τὴν τοιαύτην ἐπισήμην (σοφώτατον καὶ παναληθέστατον φησιν εἶναι τὸν τὴν τοιαύτην διαιρετικὴν ἔχοντα ἐπισήμην διὰ τῶν πρώτων εἰδῶν καὶ γενῶν συνάγοντά τε αὐτὴν εἰς ἓν διὰ τῆς ὁριστικῆς ἐπισήμης) τοῦ τε ἐνὸς ὄντα θεωρητικόν. Fefellit scribam repetitum ἐπισήμην — ἐπισήμης.

Pag. 62. τὰ ἐν τῇ συσσεικείῳ τοῦ θεοῦ. Codex συσσει id est συσεικία. Cf. pag. 58.

Pag. 64. ἡ προτροπὴ διὰ πάντων ἐξελοῦσα. Recte codex ΔΙ-ελοῦσα. Frequens admodum haec confusio est. Sitne scribendum δι — an ἐξ — an διεξ — ratio ubique docet, non libri Mss.

Pag. 64. πάντες ἄνθρωποι βουλόμεθα εὖ πράττειν. Haec et quae sequuntur sumta sunt ex Platonis *Eulhydemo* pag. 278. B.

Pag. 66. δεῖ ἄρα μὴ μόνον κερτῆσθαι — ἀλλὰ καὶ χρῆσθαι αὐτοῖς ἢ οὐδὲν ὀφελος τῆς κτήσεως γίγνεται. Haec est ipsa Platonis manus in solo Florentino Codice servata. Vulgatur ἦν οὐδὲν — γίγνεται, et apud Platonem pag. 280. D. ὡς οὐδὲν ὀφελος — γίγνεται.

Pag. 68. εἰάν τις χρῆται μὴ ὀρθῶς ὀφθεῖν πράγματι. Melior hic verborum ordo est quam in vulgata Platonis pag. 280. B. ὀφθεῖν μὴ ὀρθῶς πράγματι.

Pag. 68. καὶ περὶ τὴν χρεῖαν ὧν ἐλέγομεν τὸ πρῶτον ΤΩΝ ἀγαθῶν. Iisdem verbis haec scripta sunt apud Platonem pag. 281. A. sed utrobique τῶν expungendum, ut verborum compo-

sitio postulat et Graecitatis usus. Mendum librorum Iamblichio vetustius est.

Pag. 68. τί γὰρ ὀφελος κεκτηῖσθαι πολλὰ καὶ πολλὰ πράττειν νοῦν μὴ ἔχοντα μᾶλλον ἢ ὀλίγα; Plato pag. 281. B. Ἄρα γε ὀνί-
ναιτ' ἂν ἄνθρωπος πολλὰ κεκτημένος καὶ πολλὰ πράττων νοῦν μὴ
ἔχων; ἢ μᾶλλον ὀλίγα νοῦν ἔχων; Lux ex Iamblichio affulget.
Plato enim scripserat: Ἄρα γε — πολλὰ πράττων νοῦν μὴ ἔχων
μᾶλλον ἢ ὀλίγα; Sententia enim manifesto haec est: πότερον τῷ
ἀνοήτῳ μᾶλλον συμφέρει τὸ πολλὰ πράττειν ἢ τὸ ὀλίγα; Nihil
minus Plato nunc cogitat quam inter se componere τὸν ἀνόητον
πολλὰ πράττοντα et τὸν φρόνιμον πράττοντα ὀλίγα, quae senten-
tia prorsus a Socratis consilio abhorret. Sed res, ut opinor,
perspicua est.

Habeamus igitur Iamblichio gratiam qui in tempore subve-
nerit, et in Codicibus Platonis νῶφε καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν.

Pag. 68. κινδυνεύει πάντα, ἃ τὸ πρῶτον ἔφαμεν ἀγαθὰ εἶναι,
οὐ περὶ τούτου αὐτοῖς ὁ λόγος εἶναι ὅπως αὐτὰ γε καθ' αὐτὰ πέ-
φυκεν ἀγαθὰ εἶναι ἀλλ', ὡς ἔοικεν, ὧδ' ἔχει. Apud Platonem
editur pag. 281. D. οὐ περὶ τούτου ὁ λόγος αὐτοῖς εἶναι et πέ-
φυκεν ἀγαθὰ ἀλλ' ὡς ἔοικεν.

Pag. 70. ἐπειδὴ τοίνυν εὐδαίμονες μὲν εἶναι προθυμούμεθα πάν-
τες ἐφάνημεν δὲ τοιοῦτοι γενόμενοι (Cod. γιγνόμενοι recte) ἐκ τοῦ
χρῆσθαι τε τοῖς πράγμασι καὶ ὀρθῶς χρῆσθαι, τὴν δὲ ὀρθότητα καὶ
εὐτυχίαν ἐπισήμη ἐστὶν ἢ παρέχουσα, δεῖ δὴ ὡς ἔοικεν ἐκ παντὸς
τρόπου πάντα ἄνδρα παρασκευάζεσθαι ὅπως ὡς σοφώτατος ἔσαι.
Iisdem verbis omnia haec leguntur apud Platonem pag. 282. A.
nisi quod ἐστὶν male abest in verbis ἐπισήμη ἐστὶν ἢ παρέχουσα
et frequenti errore scribitur ἐκ παντὸς τρόπου Ἄπαντ' ἄνδρα.
ΠΑΣ ἀνὴρ dicitur pro *unusquisque*, non Ἄπας ἀνὴρ. Quod apud
Platonem additur ΤΟΤΤΟ παρασκευάζεσθαι ὅπως verum est.

Pag. 70. in verbis Iamblichi vitium est. Τοιαύτην δεῖ οὖν ἐπι-
σημῆν, inquit, ἐν ᾗ συμπέπτωκεν ἅμα τό τε ποιεῖν καὶ τὸ ποι-
εῖσθαι καὶ χρῆσθαι τούτῳ ὃ ἂν ποιήσῃ. In Codice est: τοιαῦ οὖν
δεῖ ἐπισῆν, id est τοιαύτHC οὖν δεῖ ἐπισήμHC. Tum scribe καὶ
ΤΟ χρῆσθαι. Ποιεῖν καὶ ποιεῖσθαι est *facere* (ipsum) et (per alios)
faciendum curare. Inepte Interpres: *efficere et effici*.

Pag. 72. ἄλλη δ' ἐστὶ περὶ αὐτῆς τοιαύτη διαίρεσις. Pro περὶ
αὐτῆς recte Codex exhibet: παρὰ αὐτάς.

Pag. 74. οὐδὲν τῶν δεόντων πράττουσιν ὅσοι περὶ χρημάτων μὲν πᾶσαν σπουδὴν ἔχουσιν. Recte Codex: ὅσοι χρημάτων μὲν πέρι. ex Platonis *Clitophonte* p. 407. B.

Pag. 76. ὅθεν οἱ ἰατροὶ οὐχ ἑαυτοὺς γιγνώσκουσιν καθόσον ἰατροὶ οὐδὲ οἱ παιδοτρίβαι, Codex addit καθόσον παιδοτρίβαι. sumta haec sunt ex Platonis *Alcibiade* I. pag. 131. A.

Pag. 78. τὰ δ' ἡμέτερα διττά ἐς παντάπασι. Codex διττά πάντα ἐς πᾶσι. Recte. vid. Platonem *de Legg.* V. pag. 726. A.

Pag. 80. τρία τριχῇ ψυχῶν ἐν ἡμῖν εἶδη κατῴκισαι. Codex ψῖ id est ψυχῆC, ut apud Platonem in *Timaeo* pag. 89. B.

Pag. 82. τῷ μὲν γὰρ περὶ τὰς ἐπιθυμίας ἢ περὶ φιλονεικίας ἐσπουδακότι καὶ ταῦτα σφόδρα διαπονοῦντι (πάντα τὰ δόγματα ἀνάγκη θνητὰ ἐγγεγονέναι καὶ παντάπασι καθόσον) μάλιστα δυνατὸν γίνεσθαι θνητῷ τούτου μὴδὲ σμικρὸν ἐλλεῖπειν ἅτε τὸ τοιοῦτον ἠὲ ξηκότι. Sic in Codice legitur expleta lacuna, quam unusquisque ex Platonis *Timaeo* sarcire potuisset pag. 90. B.

Conspirat utrobique scriptura nisi quod pro ἢ περὶ φιλονεικίας ἐσπουδακότι apud Platonem est: ἢ φιλονεικίας ΤΕΤΕΤΤΑΚΟΤΙ, sed iam Iamblichi aetate glossema ἐσπουδακότι priscum τετεντακότι expulerat. Etiam reliqua sunt Platonica ex *Timaeo* l. I. usque ad pag. 84. — πρὸς τε τὸν παρόντα καὶ τὸν ἔπειτα χρόνον.

Φιλονεικίας pro Φιλονικίας pervetustum vitium est.

Pag. 82. καθόσον δ' αὖ μετασχεῖν ἀνθρωπίνῃ φύσει ἀθανασίας ἐνδέχεται. Apud Platonem editur in *Timaeo* pag. 90. C. ἀνθρωπίνῃ φύσινC, mendose et soloecce. Recte enim dicitur ὅσον ἢ φύσιν ἐνδέχεται et sim. sed ἢ φύσιν ἐνδέχεται μετασχεῖν cum verbi ἐνδέχεσθαι natura pugnat.

Lacunam explevit Codex pag. 88. ἕως ἂν ἐν αὐτοῖς ὥσπερ ἐν πόλει πολιτεῖαν καταστήσωμεν (καὶ τὸ βέλτισον θεραπεύσαντες τῶν παρ' ἡμῖν τούτῳ ἀντικαταστήσωμεν) φύλακα ὅμοιον καὶ ἄρχοντα ἐν αὐτῷ. Vides cur ea verba exciderint. Suppleri poterant ex Platone *de Rep.* pag. 590. B. ubi est: Τῶν παρ' ἡμῖν τοιοῦτον.

Pag. 90. οὐκοῦν ὃ γε νῦν ἔχων πάντα τὰ αὐτοῦ εἰς τοῦτο ξυντείνας βιώσεται πρῶτον μὲν μαθήματα τιμῶν — ἔπειτα δὲ τὴν τοῦ σώματος ἕξιν καὶ τροφήν οὐχ ὅπως τῇ — ἡδονῇ ἐπιτρέψας ἐνταῦθα τετραμμένος ΖΗCΕΙ. Iisdem verbis apud Platonem scripta sunt *de Rep.* pag. 591. C. Futurum ζήσει ab interpolatore additum est, ut alibi ostendimus. Sed pervetus interpolatio haec est et diu ante Iamblichum in libros irrepsit.

Pag. 90. ἐάν περ μέλλῃ TIC ἀληθεία μουσικὸς εἶναι. Codex: μέλλῃ τῇ ἀληθείᾳ. Recte et sic Plato pag. 591. D.

Pag. 90. οὐκοῦν καὶ τὴν ἐν τῇ τῶν χρημάτων κτήσει σύνταξιν οὐκ εἰς ἄπειρον αὐξήσει ἀπέραντα κακὰ ἔχων. Plato pag. 591. D. οὐκοῦν καὶ τὴν ἐν τῇ τῶν χρημάτων κτήσει σύνταξιν — ἄπειρον αὐξήσει. Retrahe ex Iambiicho fugitivam praepositionem: εἰς ἄπειρον αὐξήσει.

Pag. 92. ἀλλὰ μὴν καὶ τιμὰς γε εἰς ταῦτὸν ἀποβλέπων τῶν μὲν μεθέξει ἐκὼν ἃς ἂν οἴηται ἀμείνω αὐτὸν ποιήσιν, τὰς δὲ φεύξεται ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ ἃς ἂν ἡγῆται λύσειν τὴν ὑπάρχουσαν ἔξιν. Plato: ἀλλὰ μὴν — τῶν μὲν μεθέξει καὶ γεύσεται ἐκὼν ἃς ἂν ἡγῆται ἀμείνω αὐτὸν ποιήσιν, ἃς δ' ἂν λύσειν τὴν ὑπάρχουσαν ἔξιν, φεύξεται ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ.

Pag. 98. μόνος δὲ πατῶν — ἐπὶ τύχῃς δυνάμεων. Optime Codex: ἐπιτυχής.

Pag. 98. καὶ ἀπὸ τούτου — τὸ Ἀλόγισον ἀναμετρητέον. Codex τὸ Ἐτλόγισον, quod unice verum est. In Codicum scriptura a et eu vix discernuntur.

Pag. 110. οὐδὲ δεῖ χρημάτων ἔνεκα πλεῖν ἐφ' Ἡρακλέους σήλας — διὰ ΔΕ φρόνησιν μηδὲν πονεῖν. Codex: χρημάτων ΜΕΝ ἔνεκα.

Pag. 112. ἱκανῶς ἀποδεδεῖχθαι, Codex addit νομίζω.

Pag. 112. Codex recte: τὸ γὰρ ΜΗΤΕ μισθοῦ παρὰ τῶν ἀνθρώπων γιγνομένου τοῖς φιλοσόφοις — πολὺ τε προεμένΟΤC — ὁμῶς παρεληλυθέναι. Vulgatur: τὸ γὰρ οὐ μισθοῦ et προεμένΟΙC.

Pag. 134. In libris est: καὶ τοῦτο φαίνεται πολὺ τι ἐὰν οὖν εἰς ταῦτα βλέπων οἴοιτο εὐδαιμόνων εἶναι; Erat ΠΟΛΥΤΤΙCAN, id est φαίνεται πολὺ. Τίς ἂν οὖν κτέ.

Ibid. τοῦτο γὰρ θεῖΟΝ οἱ ἀρχαιότεροι λέγουσι. Codex: θεῖΩC.

Pag. 136. ὥσπερ γὰρ τοὺς ἐν τῇ ΤΥΡΡΗΝίᾳ Φασὶ βασανίζειν πολλάκις τοὺς ἀλίσκομένους. Codex et apographa τυραννίᾳ. Sic solent passim in libris οἱ Τυρρηνοὶ in τύρηννοι converti.

Pag. 138. ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ὁ θεός, εἴτε Ἑρμοτίμος εἴτε Ἀναξαγόρας εἶπε τοῦτο καὶ ὅτι ὁ θνητὸς αἰὼν μέρος ἔχει θεοῦ τινός. Neque Anaxagoras neque Hermotimus ea dixerunt, sed sunt poëtarum laciniae:

ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ὁ θεός. —

ὁ θνητὸς αἰὼν μέρος ἔχει θεοῦ τινός.

Notus est versiculus Menandri:

ὁ νοῦς γὰρ ἡμῶν ἐστὶν ἐν ἐκάστῳ θεός.

in Monostich. 434. ubi vide Meinekium et Nauckium in *Tragic. Fragm.* pag. 533.

Pag. 150. Codex lacunam explevit in hisce: γελοῖον οὖν ἦδη παντελῶς τὸ ζητεῖν ἀπὸ παντὸς ὠφέλειαν ἐτέραν παρ' αὐτὸ τὸ πρᾶγμα καὶ τί οὖν ἡμῖν ὄφελος καὶ τί χρήσιμον;" ἐρωτᾷ. ὡς ἀληθῶς γὰρ, ὅπερ (ΛΕΓΟΜΕΝ, οὐδὲν ἔοικεν ὁ τοιοῦτος εἰδότες καλὸν ἀγαθὸν οὐδὲ τί αἴτιον τῷ διαγιγνώσκοντι καὶ συναίτιον. Ἰδοὶ δ' ἂν τις ὅτι παντὸς μᾶλλον ἀληθῆ ταῦτα) ΛΕΓΟΜΕΝ κτέ. Lacunam peperit repetitum in vicinia λέγομεν.

Pag. 164. ἔσι δὲ καὶ ψυχῆς ἥτοι μόνον ἢ μάλιστα πάντων τῶν ἔργων τὸ διανοεῖσθαι. Recte Codex μάλιστα πάντων ἔργων.

Pag. 172. ἀλλ' ἐνταῦθα μὲν — χαλεπὸν τὸ μανθάνειν — διὰ τὴν εἴφυσιν. O absurdam sententiam! Codex Ἀφυσιν.

Pag. 174. κινδυνεύουσιν ὅσοι τυγχάνουσιν ὁρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας κτέ. Sumta ex Platonis *Phaedone* pag. 64. A. Codex cum Platone conspirat pag. 178. in ἡ τοῦ τοιοῦτου πραγματεία, et in διαφερόντως τῶν ἄλλων ἀνθρώπων et in αὐτὴν τὴν τῆς φρονήσεως κτήσιν. Vulgatur ἡ τούτου πραγματεία et abest ἀνθρώπων et τήν.

Pag. 180. Plato: ὅταν μὴδὲν τούτων αὐτὴν παραλυπῇ, Iamblichus: ὅταν αὐτὴν τούτων μὴδὲν παραλυπῇ.

Ibid. καὶ πάντα οἷς ἐπισφραγιζόμεθα τὸ ὅ ἐστιν. hinc corrigendus Plato in *Phaedon.* p. 75. D. περὶ ἀπάντων οἷς ἐπισφραγιζόμεθα ΤΟΤΤΟ ὅ ἐστιν. spurium est τοῦτο et ΤΟ scribendum.

Pag. 182. διανοηθῆναι περὶ οὗ ὁ σκοπός. Codex περὶ οὗ σκοπεῖ, ut est apud Platonem. post paullo: μήτε ἄλλην αἴσθησιν ἐφέλκων, Plato μήτε τινὰ ἄλλην. Tum Iamblichus recte τοῖς γνησίΟΙC φιλοσόφοις, non γνησίΩC, et pro τοιαῦτα λέγειν Codex servat τοιαῦτα ἄττα λέγειν. Plato recte τοιαῦτ' ἄττα.

Pag. 184. οὐ μὴποτε κτησώμεθα ἱκανῶς et Plato et Iamblichus, sed κτησομεθα verum est. — καὶ φλυκτῆρας ἐμπίπλησιν ἡμᾶς, apud Platonem additur πολλῆς. — διὰ τὴν τῶν χρησίμων κτήσιν. Codex et Plato recte τῶν χρηΜΑΤων.

Pag. 186. καὶ τότε — ἡμῖν ἔσαι οὐ ἐπιθυμοῦμέν τε καὶ φάμεν ἐρασαὶ εἶναι φρόνησιC. Apud Platonem φρονήσΩC ab inepto correctore.

Pag. 188. — μὴ οὐ θεμιτόν. ἡ κάθαρσις δὲ τούτῳ ξυμβαίνει — τῷ χωρίζειν. Codex τοῦτ' ξυμβαίνει — τῷ χωρίζειν. Iamblichus scripserat, ut apud Platonem est: μὴ οὐ θεμιτόν ἢ. κάθαρσις δὲ τούτο — τό.

Lacunam in sqq. ex Platone expletam Codex quoque iisdem verbis expletam dedit.

Pag. 188. ἐκλυομένην ὥσπερ ἐκ δεσμῶν 'ΕΚ τοῦ σώματος. Librorum labes est Iamblichus antiquior. 'ΕΚ a sciolo insertum expunctum oportuit. Vid. *Var. Lectt.* pag. 165.

Pag. 190. πλὴν οἱ φιλόσοφοι. ἄλογόν τε δέει τινὰ — ἀνδρεῖον εἶναι. Codex: καί τοι ἄλογον ΓΕ. Plato: καί τοι ἄτεκνόν γε.

Ibid. ἀκολασίᾳ τινὶ σάφρονες εἶναι. Codex σάφρονες εἰσιν (sic). Correxit prima manus εἶναι.

Pag. 192. κρατουμένοις ὑφ' ἡδονῶν κρατεῖν τῶν ἄλλων ἡδονῶν. Codex ἄλλων omittit; sic et Plato.

Ibid. ᾧ νῦν δὴ ἐλέγετο τῷ τρόπῳ τινά. Codex ἔλεγε (correctum ἔλεγον) omisso τῷ.

Pag. 196. οὐκ ἄλλοι ἢ πεφιλοσοφηκότες. Codex ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότες. Plato: ἢ οἱ πεφιλοσοφηκότες ὁρθῶς. 'Ορθῶς non suo loco positum spurium est.

Pag. 198. ἀναγκαζομένην δὲ ὥσπερ δι' εἰργμοῦ ΔΙΑ τούτου σκοπεῖσθαι τὰ ὄντα. Secunda praepositio ΔΙΑ interpolata est diu ante Iamblichi aetatem. Cf. *Var. Lectt.* pag. 165. et 533.

Ex ipsa comparationis natura in tali re secunda praepositio nullum locum habet. Emendate legitur apud ipsum Iamblichum pag. 16. καθάπερ εἰς ἄστυλον τέμενος τὴν ἀρετὴν ὁρμητέον. Nempe sic ipsa virtus ἄστυλον τέμενος esse dicitur.

Pag. 200. ἡ τοῦ ἀληθοῦς φιλοσόφου ψυχῇ. Codex τοῦ ὡς ἀληθῶς φιλοσόφου, ut apud Platonem.

Ibid. ὃ πάντων μέγιστόν τε κακόν. Codex et Plato: κακὸν.

Pag. 202. ταῦτα δὲ μάλιστα ὁρατά. Sic et Platonis Codices. Recte Heindorf. μάλιστα ΤΑ ὁρατά.

Pag. 204. εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος ἐπιμελείας δεῖται. Codex et Plato: ἐπιμελείας ΔΗ δεῖται.

Pag. 206. εἰς τὰ ὑπὸ γῆν δικαιοτήρια ἐξελθοῦσα. Codex et Plato: ἐλθοῦσα.

Pag. 210. οἱ γὰρ τοιοῦτοὶ που ἐκ νέου. Codex ἐκ νέων, ut apud Platonem.

Ibid. εὖ δὲ ἢ κακῶς ἢ ἑτέρως τίς τι γέγονεν ἐν πόλει ἢ τί τις τῶν κακῶν ἐστὶν ἐκ προγόνων γεγονός. Codex: εὖ δὲ ἢ κακῶς τίς (suprascr. τι) γέγονεν ἐν πόλει ἢ τί τὸ κακὸν (suprascr. τίς τῶν κακῶν) ἐστὶν ἐκ προγόνων γεγονός.

Pag. 212. οὐχ ὅτι οὐκ οἶδεν οἶδεν. Codex et Plato: οὐΔ' ὅτι.

Ibid. εἰς τι τῶν ἐγγύς οὐδὲν ἑαυτὴν συγκαθιῆσα. Codex: εἰς τῶν ἐγγύς οὐδέν.

Pag. 216. βουκόλον ἡγεῖται (ἀκούειν addit Codex) εὐδαιμονιζόμενον.

Ibid. πάνυ σμικρὰ δοκεῖ ἀκούειν. Codex πάνσμικρα.

Pag. 220. εἰ βασιλεὺς εὐδαίμων κεκτημένος πολὺ χρυσίον ΕΙC βασιλείας πέρι — ἀθλιότητος ἐπίσκεψιν. Codex: χρυσίον ἢ βασιλείας.

Ibid. ἐν ἐλευθερίᾳ καὶ σχολῇ τεθραμμένου ὃν δεῖ φιλόσοφον καλεῖν ᾧ ἀνεμέσσητον εὐήθει δοκεῖν. Codex: ἐν ἐλευθερίᾳ ΤΕ καὶ σχολῇ — ὃν δὴ φιλόσοφον καλεῖν ἀνεμέσσητον.

Pag. 222. μήτε ὄψον ἡδῦναι ἢ θῶπας λόγους. Codex: μὴ δὲ ὄψον. et post pauca: οὐδὲ ἁρμονίαν λόγων pro οὐδὲ γ' ἁρμονίαν.

Pag. 230. καὶ τοὺς δεσμώτας τοὺς ἀπόνους. Codex τοὺς ἀτόπους.

Ibid. τί δὲ τῶν παραφερομένων; οὐ ταυτόν; Codex: οὐ ταυτόν τοῦτοιμήν. voluerat: οὐ ταυτόν τοῦτο; τί μὴν;

Pag. 232. ὀρθότερον βλέπει. Codex: βλέποι.

Pag. 234. ἄρα οὐχὶ ὀδυνᾶσθαι τε ἄν. Codex ἄρα οὐχὶ omittit et mox νῦν in verbis: τῶν νῦν λεγομένων ἀληθῶν.

Pag. 236. εἴ τινες ἦσαν αὐτοῖς τότε ΠΑΡ' ἁλλήλων. Codex: ΠΕΡΙ ἁλλήλων.

Pag. 238. εἰς τὸν αὐτὸν θῶκον. Codex θᾶκον.

Pag. 240. οὐχ ἀμαρτήσΕΙC. barbare. Codex ἀμαρτῆ, id est ἀμαρτήσσει.

Ibid. τῶν δὲ νῦν δοκούντων εἶναι περισπουδάζων τοῖς πολλοῖς ἀφείσθαι. Codex ἀφιεῖσθαι. Corrige ἀφίεσθαι.

Pag. 242. σρέφειν πρὸς τὸ φαινόν. Codex: τὸ φανόν.

Pag. 242. περιεκόπη τὰς τῆς γενέσεως ξυγγενείας. Codex ξυγγενεῖς.

Pag. 244. τῶν αὐτῶν ἀνθρώπων ὄξυτα*** περ καὶ ἐφ' ᾧ νῦν τέτραπται. „*Spatium viginti fere literarum.*” RUTGERS.

Pag. 246. οὗτος οὖν ἄριστος τρόπος τοῦ βίου τὴν δικαιοσύνην καὶ

τὴν ἄλλην ἀρετὴν ἀσχοῦντας καὶ ζῆν καὶ τεθνάναι. Platonis haec verba sunt in *Gorgia* pag. 227. B.

Pag. 246. καὶ ἡμεῖς τῷ ὄντι τέθναμεν. Codex καὶ ἡμεῖς τῷ ὄντι ἴσως τέθναμεν· (ἤδη γὰρ που ἔγωγε καὶ ἤκουσα τῶν σοφῶν ὡς νῦν ἡμεῖς τέθναμεν) καὶ τὸ μὲν σῶμα κτέ. Vides cur ea verba exciderint ob τέθναμεν repetitum.

Pag. 248. μεταπίπτειν ἄνω καὶ κάτω. Codex καὶ omittit. Recte.

Pag. 250. μή ποτε ἐποχετεύοι. Codex μήτε ἐπ.

Pag. 252. πολὺ δήπου πρότερον τὰ τῆς ψυχῆς. Codex addit: (καὶ εἰ ἡ νόσος τοῦ σώματος οὐ βιωτὸν ἡμῖν τὸν βίον ἀπεργάζεται, πολὺ δήπου πρότερον) ἡ ἀδικία νόσος οὖσα τῆς ψυχῆς κτέ.

Pag. 254. εἰ τὸ σῶμα συμμέτρως διακείμενον ἀπόλαυσιν ἡμῶν τὴν τελειότητα τῆς ψυχῆς. Emenda: τὸ σῶμα Ἀσυμμέτρως διακείμενον ἀπόλαυσιν ἡμῶν τὴν τελειότητα τῆς ψυχῆς.

Mirabile dictu est quam saepe inter se perabsurde confundantur ἀπολαύει — ἀπόλλυσι, ἀπόλαυσιν — ἀπόλλυσιν et sim. Nihil cogitant qui haec inter se permutant, tamen frequens admodum in libris hoc vitium est. Vid. Mnemos. 1873. pag. 305. In Euripidis *Helena* vs. 77 pro ἀπόλλυσ' ἴν' εἰκοῦς felicissime Reiskius ἀπόλαυσιν εἰκοῦς correxit.

Pag. 256. ἀνότηός τε οὖσα (Codex addit καὶ ἀκόλατος) καὶ ἄδικος καὶ ἀνόσιος.

Pag. 260. καὶ ζῶου παντὸς οὐχ οὕτως εἰκὴ κάλλιστα παραγίγνεται. Codex: καὶ ζῶου παντὸς οὐ τῷ εἰκὴ καὶ κάλλιστα.

Pag. 262. παρασκευαστέον μάλιστα μὲν μὴ δεῖσθαι. Codex: μὲν μηδὲν δεῖσθαι.

Pag. 264. ὅτῳ δὲ μὴ ἐνὶ κοινωνίᾳ. Codex: ὅτῳ γὰρ μὴ ἐνί.

Ibid. τὸ μὲν οὖν ὅλον τῆς εὐδαιμονίας ζωῆς περί οὕτως ἔχει. Codex εὐδαίμων, id est εὐδαίμονος. recte.

Pag. 266. ἀλλ' ἀπρεπὴ καὶ ἐπιφανέστατον ποιεῖ τὸν ἔχοντα. Codex ἐπιφανέστερον.

Ibid. ὅπως ἴσον αὐτοῖς καταστήσῃ. Codex ὅπως εἰς ἴσον.

Pag. 268. εἶναι μὲν γὰρ Τιμᾶς γονέων ἐκγόνοις καλὸς θησαυρός. Codex: Ἡμᾶς γονέων et ἐγγόνους.

Ibid. ἀπορίᾳ ἰδίων αὐτοῦ. Codex: ἀπορεῖ δὲ αὐτοῦ. et mox: ἀφ' ἑαυτῶν γὰρ ἀρχεσθαι, et πάλαι γὰρ ΔΗ τὸ μηδὲν ἄγαν, et: καὶ μὴ ἐν ἄλλοις (ἀνθρώποις) αἰωρεῖται.

Pag. 270. ἀξιούμεν καὶ τοὺς ἀγαθοὺς (εἶναι addit Codex) τὸν ἔαν Δ' ἄρα πλουτῇ. et μετὰ δικαιοσύνης πρᾶττοι καὶ Κεκτῶτο. (emenda κεκτῆτο.) et Βορέην μὴ δὲ ἄλλο αὐτῷ μηδέν.

Pag. 272. δεύτερον δὲ κάλλος, τρίτον δὲ πλοῦτος. Codex πλοῦτον, voluit fortasse πλουτεῖν.

Ibid. λέγω γὰρ σαφῶς. Codex: λέγω γὰρ ΔΗ σαφῶς.

Pag. 274. ὑπὸ θεῶν βίον λέγοντες φάσκοντες. Codex: λέγει-ΘΑΙ φάσκοντες.

Ibid. τὸ χαίρειν τῷ φιλοσοφεῖν μόνῳ συνάπτεται. Codex rectissime συνέπεται.

Pag. 282. ἡ ἀρετὴ πίσιν ἐμποιεῖ περὶ αὐτήν. Codex: περὶ ἑαυτῆς.

Pag. 284 in Codice est: ταύτην ΔΕ οὐχ οἶόν τε — σὺν πολλῶ χρόνῳ ΚΑΙ ἐπιμελεῖα — τὸ βέβαιον καὶ ΤΟ ἀμετάπτωτον ΠΑΡΑγίγνεται — εἰ δὲ εἰς ἄδικά τε καὶ ἄνομα χρήσεται τις. Vulgo ταύτην γε — καὶ et τό omissa sunt — περιγίγνεσθαι — χρήσαιτό τις.

Pag. 286. Codex: πῶς ἂν ἔχοι ΤΗΝ δέσιν ἀνέκλειπτον: — et: τοῦτο γὰρ τάς τε πύλεις καὶ τοὺς ἀνθρώπους τὸ συνοικίζον καὶ τὸ συνέχον εἶναι. Vulgo τήν omittitur et sic mendose scribitur: ἀνθρώπους καὶ τὸ συνοικίζειν αὐτὸ συνέχον εἶναι.

Pag. 290. ἐπεὶ φιλοσοφία εἰς ἑαυτὴν ἀνηρτῆσθαι ποιεῖ τὰ ἀγαθὰ πάντα. Vera lectio est in Codice haec: εἰς ἑαυτὸν ἀνηρτῆσθαι ποιεῖ ΤῶΙ ἀγαθῶΙ πάντα.

Pag. 294. οὐ μὴν ὀρθῶς ὁ τοιοῦτος οἶεται. Codex: ὀρθῶς οὗτος οἶεται. Post pauca: δικαιοπραγεῖν ἄξιον ὥς τοῦ ὄντος πᾶσι τιμωτάτου. Codex: ὥς τούτου ὄντος.

Pag. 300. ἐπιμελοῦνται τοῦ ἀηδεσάτου πράγματός ἀλλ' οὐκ ἔργων. Recte Codex: πραγμάτων, id est *litium*.

Pag. 300. in Codice est: καὶ ἔαν μὴ πρόσθεν γίγνηται τότε συμβαίνει, ἔν τε πράγματι συμβαίνει καθιστάναι αἰεί. Emenda: ἔν τε πράγματι — καθεστάναι.

Pag. 324. οἴκου μικρότητι. Codex recte: ὄγκον.

Pag. 338. εἰς μὲν ὑπόδησιν τὸν δεξιὸν πόδα παρέχε, εἰς δὲ ποδόνιπτρον τὸν εὐώνυμον. Hinc certa parata est emendatio versiculo apud Zenob. III. 36.

Δεξιὸν εἰς ὑπόδηΜΑ, ἀρισερὸν εἰς ποδόνιπτρον. imo vero εἰς ὑπόδηCIN.

Pag. 350. ὃν τρόπον καὶ αἱ κράγγαι πεφύκασιν ἐπισπᾶσθαι

μὲν τάχιστα, ἀφίεναι δὲ δυσχερῶς. Interpres, lepidum caput, vertit: „quemadmodum etiam crangae factae sunt.” Codex: κρεά-
γραι, forcipes. Post pauca Codex: κοινωνητέον ἀλλήλοις pro ἄλ-
λοις, et δι’ ἀντισώσεως pro δι’ ἀντιδόσεως.

Pag. 370. ἀκαταφρόνητα δέ vel caecus videat εὐκαταφρόνητα
verum esse, et sic Codex.

Pag. 374. μαθήματα μέτιθι μὴ παρέργως καὶ δι’ αὐτῶν ὥσπερ
διὰ βάθρας ἐπὶ τὸ προκείμενον χώρει. Optime Scaliger ὥσπερ δια-
βάθρας. Alibi in simili re γέφυρα et κλίμαξ nominatur, ut pag.
14. οἷον διὰ τινος γεφύρας ἢ κλίμακος κάτωθεν εἰς ὕψος ἀνιόντες.

Post pauca Codex: ἐπισκοπούμενης recte pro ἐπισκεπτομένης.

Pag. ultima Codex recte exhibet: ἔχων πολὺ τὸ ἀρχαιότρο-
πον, et διὰ πάντων Διεξηλύθμεν, et ἐνταῦθα ΚΑΤΑπαύομεν.
Vulgo τὸ omittitur scribiturque ἐξεληλύθμεν et ἐνταῦθα καὶ
παύομεν.

Indicabo nunc primum Platonis locos insigniores ab Iamblichō
descriptos:

Phaedon. pag. 64. A. — 65. D. apud Iambl. p. 174—180.
κινδυνεύουσιν ὅσοι τυγχάνουσιν ὀρθῶς ἀπτόμενοι φιλοσοφίας — ζητεῖ
δὲ αὐτὴ καθ’ αὐτὴν γίγνεσθαι.

Phaedon. pag. 65. D. — 67. B. apud Iambl. pag. 180—188.
τοῖς ὀφθαλμοῖς εἶδες — μὴ καθαρῶ γὰρ καθαροῦ ἐφάπτεσθαι μὴ
οὐ θεμιτὸν ἤ.

Phaedon. pag. 67. C. — 67. D. κάθαρσις δὲ τοῦτο ἔμβαίνει —
λύσις καὶ χωρισμὸς ἀπὸ τοῦ σώματος. apud Iambl. pag. 188.

Phaedon. pag. 67. E. — 69 D. apud Iambl. pag. 188—196.
ἀλλὰ μὴν καὶ ἡ ὀνομαζομένη ἀνδρεία — οὐκ ἄλλοι ἢ οἱ πεφιλοσο-
φηκότες.

Phaedon. pag. 82. B. — 84. B. apud Iambl. pag. 196—204.
εἰς γὰρ θεῶν γένος μὴ φιλοσοφῆσαντι — εἰς τὸ τοιοῦτον ἀφικομένη
ἀπηλλάχθαι τῶν ἀνθρωπίνων κακῶν.

Phaedon. pag. 107. B. — 107. D. apud Iambl. p. 204—206.
ἀλλὰ μὴν καὶ τὸδε διανοηθῆναι ἄξιον. — ἐν ἀρχῇ τῆς ἐκείσε
πορείας.

Phaedon. p. 114. E. — 115. A. apud Iambl. pag. 206—208.
τούτων δὴ ἕνεκα θαρρεῖν χρὴ περὶ τῇ ἑαυτοῦ ψυχῇ. — ὅταν ἡ εἰ-
μαρμένη καλῇ.

Apolog. Socrat. pag. 30. B. οὐ χρημάτων δεῖ ἐπιμελεῖσθαι — πάντα καὶ ἰδίᾳ καὶ δημοσίᾳ apud Iambl. pag. 208.

Apolog. Socrat. p. 41. D. apud Iambl. pag. 208. ἐν οὖν τῷ τούτῳ διανοεῖσθαι — τὰ τούτου πράγματα.

Theaetel. pag. 173. C. — 177. B. apud Iambl. p. 210—228. οἱ γὰρ τοιοῦτοὶ που ἐκ νέων — ὥς τε παίδων δοκεῖν μηδὲν διαφέρειν.

De Republ. pag. 514. A. — 517. B. ἰδὲ γὰρ ἀνθρώπους οἶον ἐν καταγείῳ οἰκῆσαι — τὴν εἰς τὸν νοητὸν τόπον τῆς ψυχῆς ἀνοδὸν τιθεὶς οὐχ ἁμαρτήσῃ apud Iambl. pag. 228—240.

De Republ. p. 518. B. — 519. B. apud Iambl. p. 240—244. εἰ ταῦτα ἀληθῆ δεῖ νοῆσαι — ἐφ' ᾧ νῦν τέτραπται.

Gorgias pag. 492. H. — 494. B' apud Iambl. p. 246—252. ὁρθῶς λέγονται οἱ μηδενὸς δεόμενοι εὐδαίμονες εἶναι. — χαραδριοῦ τινὰ βίον διαζῆν.

Gorgias pag. 504. B. — 505. C. apud Iambl. p. 254—258. ὥσπερ γὰρ τάξεως καὶ κόσμου. — ἁμεινόν ἐστιν ἡ ἀκολασία.

Gorgias pag. 506. C. — 508. A. apud Iambl. p. 258—264. τοῦ ἀγαθοῦ ἕνεκα πρακτέον τὸ ἡδύ. — γεωμετρίας γὰρ ἀμελοῦσιν.

Menexenus p. 246. D. — 247. B. apud Iambl. p. 264—268. αἰρεῖσθαι μᾶλλον τελευτᾶν κτέ. — ἀπορίᾳ ἰδίῳ αὐτοῦ κτημάτων τε καὶ εὐδοξίῳ.

Menexenus pag. 247. H. — 248. B. apud Iambl. pag. 268. πάλαι γὰρ δὴ τὸ μηδὲν ἄγαν κτέ. — εἰ δὲ τελευτᾶν ἐν τῷ παρόντι.

De Legibus p. 660. H. — 661. C. apud Iambl. p. 270—272. ὥς δ' μὲν ἀγαθὸς ἀνὴρ — χρόνον ἐπιζῶν.

Ex his locis unum et alterum paullo propius inspiciamus, et primum eum qui apud Iamblichum legitur pag. 210 sqq. desumptus ex Platonis *Theaeteto* pag. 173. C.

Iamblichus: δεῖ δὲ καὶ ἀπὸ τοῦ βίου τῶν κορυφαίων ἐν φιλοσοφίᾳ ἀνδρῶν — ποιήσασθαι τὴν προτροπὴν. οἱ γὰρ τοιοῦτοὶ που ἐκ νέων πρῶτον μὲν εἰς ἀγορὰν οὐκ ἴσασι τὴν ὁδὸν οὐδὲ ὅπου δικαστήριον ἢ βουλευτήριον κτέ. Plato: λέγωμεν δὲ — περὶ τῶν κορυφαίων — οὗτοι δὲ που ἐκ νέων πρῶτον μὲν εἰς ἀγορὰν οὐκ ἴσασι τὴν ὁδὸν οὐδὲ ὅπου δικαστήριον ἢ βουλευτήριον et cet. iisdem verbis: σπουδαὶ δὲ ἐταιρειῶν ἐπ' ἀρχὰς καὶ σύνοδοι καὶ δεῖπνα καὶ σὺν αὐλητρίσι κῶμοι οὐδὲ ὅναρ πράττειν προσίσταται αὐτοῖς. Nil mutant Platonis Codices, sed tamen manifesto mendosus locus est. Nescio quid de nominativo absoluto murmurant Interpretes. Sed πράττειν quid

est? Quid *προσίσταται*? Neque enim σπουδᾶς πράττειν, neque συνδούς neque δεῖπνα neque κώμους πράττειν aut dici aut cogitari potest: et *προσίσταται* αὐτοῖς est *fastidium* vel *taedium* *eis parit*. Suspicio Platonis manum hanc esse: οὐδ' ὅναρ ΠΑΡΙΣΑΝΤΑΙ αὐτοῖς id est: *ne per somnium quidem eis istarum rerum veniat in mentem*. noto et frequenti usu verbi *παρίσασθαι*, *παρασῆναι*. et mendum hoc arbitror cum aliis sexcentis ante Iamblichum in Platonis libros irrepsisse.

Sequitur: εὖ δὲ ἡ κακῶς τις γέγονεν ἐν πόλει ἢ τί τῳ κακόν ἐστιν ἐκ προγόνων γεγενυῖς ἢ πρὸς ἀνδρῶν ἢ γυναικῶν, nam facile haec scriptura ex libri Florentini lectionibus supra expositis eruitur, et optime sic habent omnia, si praepositionem addideris: ἢ ΠΡΟΣ γυναικῶν.

Post pauca Iamblichus: τὸ σῶμα μόνον ἐν τῇ πόλει κεῖται αὐτοῦ καὶ ἐπιδημεῖ, ἡ δὲ διάνοια ταῦτα πάντα ἡγησαμένη σμικρὰ καὶ οὐδὲν ἀτιμάσασα πανταχῇ πέτεται κατὰ Πίνδαρον. Eadem omnia sunt apud Platonem nisi quod per errorem φέρεται pro πέτεται substitutum est. Πέτεται est in Bodleiani margine adscriptum ab eo qui mendum a se in textu commissum correxuit: sed pro incerta coniectura spretum est.

Superest in eodem loco glossema: nempe expungendum est ἀτιμάσασα, quod post verba ἡγησαμένη σμικρὰ καὶ οὐδὲν non tantum languet sed inepte absurdeque παρέλκει. Hoc quoque librorum vitium Iamblichio antiquius est.

Sequitur post pauca: καὶ πᾶσαν πάντη φύσιν Ἐρευνωμένη τῶν ὄντων. Fideliter conspirant Iamblichi Codices et Platonis in φύσιν ἐρευνωμένη. Tamen soloeca haec lectio est: ἐρευνᾶν enim Graecum est non ἐρευνᾶσθαι. Leni remedio sanabile malum est. Fuerat Φυσὶ Διερευνωμένη, id est φύσιν διερευνωμένη, et διερευνᾶσθαι legitur ubique locorum, ut statim in vicinia pag. 173. B. ζητεῖτε καὶ πράγματ' ἔχει Διερευνώμενος, et ubi non?

Sequitur: ὥσπερ δὴ καὶ Θαλῆν ἀστρονομούντα καὶ ἀναβλέποντα πεσόντα εἰς Φρέαρ Θράττα τις ἐμμελὴς καὶ χαρίεσσα θεραπεινὸς ἀποσκῶψαι λέγεται. In aliquo pervetere libro haec scriptura olim fuisse videtur:

εἰς Φρέαρ Θράιττα

τις ἐμμελὴς καὶ χαρίεσσα.

θεραπεινός

Plato enim popularium more Θράττα dixerat pro ancillula,

et magister nescio quis in margine *θεραπεινίς* annotavit. Quid in Attica tritius quam *Θράττα*? ut in *Pac.* 1138.

χᾶμα τὴν Θράτταν Φιλῶν

τῆς γυναικὸς λουμένης.

et si quis existimat *Θράττα θεραπεινίς* bene componi existimabitne idem hanc esse sanam verborum collocationem: *Θράττά τις ἔμμελῆς καὶ χαρίεσσα θεραπεινίς*? Semel et iterum in vicinia *Θράττα* recte legitur: itaque expungemus evidens glossema et notabimus mendum hoc iam in Iamblichi libris comparere. ¹⁾

Sequitur: *τί δέ ποτ' ἐστὶν ἄνθρωπος καὶ τί τῇ τοιαύτῃ φύσει προσήκει διάφορον τῶν ἄλλων ἢ ποιεῖν ἢ πάσχειν.* Scribendum *ἄνθρωπος* cum articulo et ἢ ante *ποιεῖν* Platoni reddendum.

Apud Platonem legitur pag. 174. D. *ἡγεῖται ἀκούειν εὐδαιμονιζόμενον πολὺ βδᾶλλοντα*, quod apud Iambl. additur *γάλα* otiosum est et interpolatum. Lacuna, quam supra pag. 250 in hoc loco esse ostendimus, Iamblichio antiquior est.

Vetustior interpolatio Platonem ipsum infecit in sqq. *πάππων* [*καὶ προγόνων*] *μυριάδες ἐκάσῳ γεγύνασιν ἀναριθμητοί.* Non aliter Iamblichus, sed quia *πάπποι* solet *ἀττικισί* dici pro *πρόγονοι*, *μαῖορες*, fraus est manifesta. Menander in Stobaei *Floril.* 86. 6.

οἷς ἂν τῇ φύσει

ἀγαθὸν ὑπάρχει μὴδὲν οἰκεῖον προσόν

ἐκεῖσε καταφεύγουσιν ἐπὶ τὰ μνήματα

καὶ τὸ γένος, ἀριθμοῦσίν τε τοὺς ΠΑΠΠΟΤΣ ὄσοι.

vel solus Platonis locus rem conficit: si *πάπποι* sunt *ασί*, uno omnes *αὐο* erunt contenti: sin autem *μαῖορες* sunt, quis ferat *πάππων* ΚΑΙ *προγόνων*?

In sqq. Iamblichi Codex incuria omisit *ἄτοπα αὐτῷ καταφαίνεται τῆς σμικρολογίας*: *ὅτι δὲ ὁ ἀπ' Ἀμφιτρύωνος* propter proxime antecedens *Ἀμφιτρύωνος*, et mox *πεντεκαιεικοσός*. Perspicuum est quorum vanitatem hic rideat Plato *ἐπὶ πέντε καὶ εἴκοσι καταλόγῳ* eis *Ἡρακλέα τὸν Ἀμφιτρύωνος*. In quos enim alios haec

1) Quam vetus sit additamentum ostendit Serenus in Stobaei *Floril.* 80. 5. *Θαλῆν ἔμπροσθέντα εἰς τὸ βάρβαρον ἢ θεραπείαινα Θράττα οὕσα δικαίᾳ παθεῖν ἔφη κτέ.* et Origenes apud Menag. ad Diog. Laërt. I. 34. *Θαλῆς εἰς φρέαρ ἐνέπεσεν, ὃν ἐγγελλῶσά τις θεραπεινίς Θράττα τοῖνομα κτέ.* Haec omnia ex uno Platonis loco interpolato sumta sunt. Ne nobis optimus philosophus pereat pro *εἰς τὸ βάρβαρον* emenda *σοδοί*: *ἔμπροσθέντα εἰς βέθρον.*

cadere possunt quam in reges Spartanorum? Herodotus (vii. 204) τοὺς Ἀγιάδας enumerat xxi, et τοὺς Εὐρυκωντίδας totidem (viii. 131.) Quum haec Plato scriberet erant xxv.

Vetus mendum obsidet libros Platonis pag. 175. c. ἀδημονῶν τε καὶ ἀπορῶν καὶ βαρβαρίζων γέλωτα Θράτταις μὲν οὐ παρέχει — τοῖς δὲ ἐναντίως ἢ ὡς ἀνδραπόδοις τραφεῖσιν ἄκασιν. Nil mutat Iamblichus, sed pro absurdo βαρβαρίζων olim Pierson. ad Moerid. pag. 197. Platoni suum βατταρίζων reddidit.

Miror Heindorfium βαρβαρίζων tueri: omnibus enim locis quos attulit dicitur de iis qui male Graece loquebantur. Nemo ἀδημονῶν τε καὶ ἀπορῶν suae linguae usum amittit. Notabimus autem tam apertum errorem iam in libris Iamblichi reperiri.

Perantiquum item vitium latet in sqq. ᾧ ἀνεμέσητον εὐήθει δοκεῖν καὶ οὐδενὶ εἶναι. Iamblichus quoque habet: καὶ οὐδενὶ εἶναι, sed constans et perpetua Graecorum omnium consuetudo postulat ut οὐδέν pro οὐδενὶ reponatur, ut recte in Menexeno legitur pag. 247. d. (et apud Iambl. pag. 268.) ἀνδρὶ οἰομένῳ τι εἶναι οὐκ ἔστιν αἰσχίον οὐδέν, et passim. vid. Mnemos. 1874. pag. 159. Mirati Graeculi εὐήθει et οὐδέν componi dativum substituerunt.

Deprensus iam tot emblematis in libris perantiquis suspiciacior factus furtum huiuscemodi animadverte pag. 175. e. ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισαμένου ἐπιδέξια ἐλευθέρως. Plato enim ἐπιδέξια tantum dixerat et sciolus nescio quis ἐλευθέρως de suo addidit. Eiusdem hominis est ad Θράττα adscribere θεραπευίνης et ad ἐπιδέξια ἐλευθέρως. Non aliter tamen in Iamblichi libris legebatur, non aliter in Pollucis I. 159: erant enim haec emblemata aliquanto his omnibus antiquiora.

Post pauca pag. 175. a. ὀρθῶς ὑμνῆσαι θεῶν τε καὶ ἀνδρῶν εὐδαιμόνων βίον [ἀληθῆ]. Dele ἀληθῆ. Habet et Iamblichus, sed ante Iamblichum aliquis probans Socratis dictum in ora libri adscripserat: ἀληθῆ. Recte indicat, sed inepte hoc ipsi Platoni obtruditur. Hunc ipsum Platonis locum describens Athenaeus pag. 21. b haec dedit: πάντα δυναμένους δέξιος τε καὶ τορῶ διακονεῖν, ἀναβάλλεσθαι δὲ οὐκ ἐπισαμένους ἐπιδέξι' ἐλευθέρως οὐδ' ἁρμονίαν λόγων λαβόντα ὀρθῶς ὑμνῆσαι θεῶν τε καὶ ἀνθρώπων εὐδαιμόνων βίον. Recte ἀληθῆ omittit, sed ἐλευθέρως iam tum in textum irrepserat. Apud Aristophanem Av. 1567. nunc recte editur:

οὗτος τί δρᾷς; ἐπαρίσσερ' οὕτως ἀμπέχει;
οὐ μεταβαλεῖ θοιμάτιον ὧδ' ἐπιδέξια;

Pag. 176. c. περὶ τούτου καὶ ἡ ὡς ἀληθῶς δεινότης ἀνδρὸς καὶ οὐδενία. Iamblichus: περὶ τοῦτο et καὶ Ἡ οὐδένεια. recte utrumque.

In fine loci pag. 177. b. Codex exhibet: ἡ ῥητορικὴ ἐκείνη πῶς (non πάντως) ἀπομαραίνεται ὥς τε παίδων δοκεῖν μηδὲν διαφθερεῖν. Recte nunc editur πῶς περὶ τοῦτο.

Transeamus nunc ad locum in Platonis *Menechmo* pag. 246. d. descriptum ab Iamblichō pag. 264. sqq. cuius indicio gravem textus Platonici labem sarcire licet. Legitur apud Platonem pag. 247. a. ὦν ἕνεκα καὶ πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ διὰ παντὸς πᾶσαν πάντως προθυμίαν πειρᾶσθε ἔχειν ὅπως μάλιστα ΜΕΝ ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία, ΕΙ ΔΕ ΜΗ, ἴς τε ὡς ἡμῖν—ἡ νίκη αἰσχύνῃν φέρει.

Si quis hunc locum diligenter inspexerit sentiet aliquid deesse post εἰ δὲ μὴ. Duplex enim defunctorum filiis conditio fertur per ΜΑΛΙΣΤΑ ΜΕΝ — ΕΙ ΔΕ ΜΗ frequentissimo usu, ubi μάλιστα μὲν dicitur de ea re *quam potissimum cupias*, sin autem id obtineri nequeat, per εἰ δὲ μὴ additur alterum *quo contentus esse possis*, ut in *Theage* pag. 125. κ. εὐξαίμην μὲν ἂν ἔγωγε τύραννος γενέσθαι μάλιστα μὲν πάντων ἀνθρώπων, εἰ δὲ μὴ ὡς πλείων, sed omnia sunt plena exemplorum. Vides igitur alterum tantum poni *quod optimum sit* sed non *addi quid sit satis*. Audi nunc Iamblichum pag. 266. ὦν ἕνεκα (καὶ add.) πρῶτον καὶ ὕστατον καὶ διὰ παντὸς πᾶσαν πάντως προθυμίαν πειρᾶσθαι δεῖ ἔχειν ὅπως μάλιστα μὲν ὑπερβαλεῖται τις τοὺς πρόσθεν προγόνους εὐκλεία· εἰ δὲ μὴ ὅπως (εἰς Cod. add.) ἴσον αὐτοῖς καταστήσῃ τὴν αὐτοῦ καλοκάγαθίαν. ἡ μὲν γάρ κτῆ. Solet Iamblichus verba Platonis saepe ita describere ut paullo aliter orationem confirmet salva sententia.

Non hercle de suo finxit: εἰ δὲ μὴ ὅπως εἰς ἴσον αὐτοῖς καταστήσει τὴν αὐτοῦ καλοκάγαθίαν, namque est haec ipsa conditio deterior quam in Platonis verbis desideramus. Itaque si non ipsa verba Platonis, at sententiam certe eius nacti sumus, quae fuerat huiusmodi: πᾶσαν πάντως προθυμίαν πειρᾶσθε ἔχειν ὅπως ΜΑΛΙΣΤΑ ΜΕΝ ὑπερβαλεῖσθε καὶ ἡμᾶς καὶ τοὺς πρόσθεν εὐκλεία, ΕΙ ΔΕ ΜΗ ὅπως εἰς ἴσον καταστήσετε. ἴς τε ΓΑΡ ὡς ἡμῖν — ἡ νίκη αἰσχύνῃν φέρει. *Summo studio*, inquit, *enitendum est*

vobis **MAXIME** ut nostram et maiorum gloriam superetis, **SIN MINUS** ut pares sitis: nam scitote etc.

Si haec recte disputata sunt et lacuna in textu Platonis latet, sciendum admodum veterem hanc esse librorum corruptelam. Nempe Dionysius Halic. Tom. VI. pag. 1046 hunc locum profert iisdem plane verbis scriptum, quae in Platonis Codicibus nunc feruntur.

Multa iam vidimus menda in perantiquis Iamblichi libris inveterata, nunc unum addam ex Aristide, quo turpius vitium vix me memini videre. Aristides quum Platonis *περί ῥητορικῆς* sententiam in *Gorgia* expositam refutare vellet Tom. II. pag. 6. ipsa Platonis verba descripsit: ὥσπερ οὖν (inquit) οἱ τὰς τῶν παρὰ νῶν γραφὰς εἰσιδόντες ἀπ' αὐτῶν ὧν εἶρηκε τὴν ἀρχὴν ποιησόμεθα.

„Δοκεῖ τοίνυν μοι, ὦ Γοργία, εἶναι ἐπιτήδευμα τεχνικὸν μὲν οὗ — — καὶ ὁ ὁψοποικὴ πρὸς ἰατρικὴν τοῦτο ῥητορικὴ πρὸς δικαιοσύνην.”

Plato in *Gorgia* pag. 463. A. — 465. O. Excerptam tantum loci partes ubi vitium inest: μιᾶς δὲ οὐσῆς τῆς τοῦ σώματος θεραπείας δύο μόρια λέγω τὴν μὲν γυμνασικὴν τὴν δὲ ἰατρικὴν. τῆς δὲ πολιτικῆς ἀντίστροφον μὲν τῇ γυμνασικῇ τὴν νομοθετικὴν, ἀντίστροφον δὲ τῇ ἰατρικῇ τὴν δικαιοκτῆνην. ἐπικοινωνοῦσι μὲν δὴ ἀλλήλαις ἅτε περὶ τὸ αὐτὸ οὔσαι ἑκατέρω τούτων, ἢ τε ἰατρικὴ τῇ γυμνασικῇ καὶ ἡ δικαιοκτῆνη τῇ νομοθετικῇ. et in fine loci: ἵνα οὖν μὴ μακρολογῶ ἐθέλω σοι εἰπεῖν ὥσπερ οἱ γεωμέτραι — ὅτι ὁ κομωτικὴ πρὸς γυμνασικὴν τοῦτο σοφιστικὴ πρὸς νομοθετικὴν καὶ ὁ ὁψοποικὴ πρὸς ἰατρικὴν τοῦτο ῥητορικὴ πρὸς δικαιοκτῆνην.

Compone primum cum his locum in *Gorgia* pag. 520. B. τῇ δὲ ἀληθείᾳ κάλλιον ἐστὶ σοφιστικὴ ῥητορικῆς ὅσπερ νομοθετικὴ ΔΙΚΑΙΟΚΤΗΝΗC καὶ γυμνασικὴ ἰατρικῆς. Etiam hoc loco Aristides in suo Codice ΔΙΚΑΙΟΚΤΗΝΗC pro δικαστικῆς legebat. Audi modo quod dicit pag. 377. καὶ οὕτω ταῦτ' ἐστὶ τὰ κάλλιστα, ἀλλ' ὅτι καὶ τὴν σοφιστικὴν τῆς ῥητορικῆς ἄμεινον λέγει ὥσπερ τὴν γυμνασικὴν τῆς ἰατρικῆς καὶ τὴν νομοθετικὴν τῆς ΔΙΚΑΙΟΚΤΗΝΗC. Equid autem absurdius dici aut cogitari potest quam ἡ νομοθετικὴ ἄμεινόν ἐστι τῆς ΔΙΚΑΙΟΚΤΗΝΗC! Quam esset autem absurda et illa divisio et haec comparatio nemo melius demonstravit quam Aristides ipse pag. 375. πότερον, inquit, κρεῖττον ἢ νομοθετικὴ

τῆς δικαιοσύνης ἡ μέρος; et post pauca: ἔπειτα τίθησι δύο μὲν τὰς τοῦ σώματος εἶναι θεραπείας τὴν γυμνασικὴν καὶ τὴν ἰατρικὴν, δύο δ' αὖ τὰς ἐπὶ τῆς ψυχῆς τὴν τε νομοθετικὴν καὶ τὴν δικαιοCTNHN. αὐτὴ δ' ἡ Φρόνησις ἡμῖν ποῦ πρὸς θεῶν; ποῦ δ' ἡ σωφροσύνη; ποῦ δ' ἡ ἀνδρεία; ταυτὶ γὰρ δήπου τέτταρα μέρη τῆς ἀρετῆς ἔστιν ἀκούειν ἀεὶ θρυλούντων, et plura in eandem sententiam; deinde ita pergit: ἡ μὲν γυμνασικὴ καὶ ἰατρικὴ οὐκ ἀρεταὶ ἀλλὰ τοῦ σώματος εἰσιν ἀλλ' ἐπιτήμει περὶ τὴν τοῦ σώματος χρείαν, ἡ δὲ δικαιοσύνη τῆς περὶ τὴν ψυχὴν ἀρετῆς ἀντικρὺς μόριόν ἐστιν. Recte omnia; sed quo pacto has molestias removebimus? Si quid Aristidi credimus, Socrates de industria absurda locutus est ut Polum tamquam puerum his verborum cavillationibus ludificaretur: οὐδὲν οὖν ἄλλο ἢ σοφίζεται κατ' ἐπωνυμίαν ὥσπερ (large ὡς πρὸς) παιῖδα Σωκράτης τὸν Πῶλον. Sed dabis mihi (quod cum Aristidis pace dictum esto) hanc explicationem esse etiam absurdiorē quam quod Aristides sic excusare conatur. Scripturae mandum has turbas dedit: in Codicibus Platonis ἡ δικACTIKH a dormitante scriba saepius in ἡ δικαιοCTNH mutata est, et sic omnes hae ineptiae ortae sunt. Duplex est de Socratis sententia et corporis et animi cura et *μα-
dicina*: in corpore ἡ γυμνασικὴ arcet morbum, ἡ ἰατρικὴ sanat; in animo ἡ νομοθετικὴ prohibet ne delinquat, ubi deliquerit ἡ δικασικὴ malo medetur. Sunt hae quatuor τοῦ τε σώματος καὶ τῆς ψυχῆς θεραπείαι ὅπως τε μὴ νοσήσει καὶ νοσοῦντα ἰαθήσεται. Substitutae δικαιοσύνη pro δικασικὴ et stulta ac stolidae exhibit sententia: ἡ δικαιοσύνη νοσοῦσαν τὴν ψυχὴν ἰᾷται. Sed in re perspicua parco verbis. Inspiciamus nunc Codices. In nostris ἡ δικασικὴ uno loco salva et incolumis evasit in *Gorg.* pag. 520, B. in caeteris optimi omnes in δικαιοσύνην fideliter conspirant pag. 464. B. et 465. C. Tres autem soli libri τῶν εἰκαιστέρων unice veram lectionem δικασικὴν utrobique exhibent. Unde hoc? An ex melioribus et fidelioribus testibus antiquis? Minime gentium: felix et certa emendatio est a nescio quo acuto Platonis lectore reperta, cui non imposuit vitiosa Scholiastae subtilitas haec scribentis: δικαιοσύνην ἀλλ' οὐ δικασικὴν προσεῖπεν ἵνα μὴ τὸ δικασικὸν μόνον ἀλλὰ καὶ τὸ διανεμητικὸν μάλλον δὲ αὐτὴν τῆς ψυχῆς εἰς αὐτὴν ἐνέργειαν περιλάβῃ τὸ ὄνομα. Ergo ἡ ψυχὴ νοσοῦσα καὶ ἀδικοῦσα αὐτὴ ἑαυτὴν διὰ τῆς δικαιοσύνης

θεραπεύσει, quod perinde est ac si dicas: οἱ κακοῦργοι αὐτοὶ ἐαυτοὺς διὰ τὴν δικαιοσύνην κολάσσονται. Nugae! Sed reperta est vera lectio et primum (ita uti fit) spreta et reiecta nunc ab omnibus probata in veterem sedem postliminio rediit. Contra in iis libris, quibus Aristides usus est, ὠδὴνque vera lectio δικασική in δικαιοσύνη stulte conversa est, et aliis locis quos indicavimus et pag. 72. οὐκοῦν οὐ τεττάρων ὄντων μορίων τῆς κολακείας τοῦτό ἐστι ῥητορικὴ πρὸς δικαιοκτνὴν ὅπερ ὁψοποικὴ πρὸς λατρικὴν.

Non esse hanc novam ac recentem in libris Platonis labem argumento est locus Quintiliani I. O. II. 15. § 24. *Plerique autem dum pauca ex Gorgia Platonis a prioribus imperite excerpta legere contenti neque hoc totum neque alia eius volumina evolvunt, in maximum errorem inciderunt: creduntque eum in hac esse opinione ut rhetoricen non artem sed peritiam quandam gratiae ac voluptatis existimet: et alio loco civilitatis particulae simulacrum et quartam partem adulationis: quod duas partes civilitatis corpori assignet medicinam et quam interpretantur exercitatricem, duas animo legalem atque IUSTITIAM: adulationem autem medicinae vocet coquorum artificium et exercitatricis mangonum, qui colorem fuco et verum robur inani sagina mentiantur: legalis cavillatricem, IUSTITIAE rhetoricen.*

Quia nemo potest haec verba intelligere qui Platonem ipsum non legerit (quis enim assequi posset quid sit *civilitatis particulae simulacrum*?) factum est ut ne Quintilianus quidem senserit quam absurde in ea divisione IUSTITIA pro *iudiciali* poneretur. Manifestum est autem Quintilianum quoque in suis libris ubicumque δικασική nominari debuisset reperisse δικαιοκτνὴν idque bona fide vertisse IUSTITIAM.

Est etiam alius apud Platonem locus ubi δικασική reponendum esse videatur *de Rep.* pag. 405. A. ἄρ' οὐ δικασήριά τε καὶ λατρεῖα πολλὰ ἀνολύεται καὶ δικανική τε καὶ λατρικὴ σεμνύνονται; et mox: τῆς δὲ κακῆς — παιδείας — ἄρα μὴ τι μείζον ἔξεις λαβεῖν τεκμήριον ἢ τὸ δεῖσθαι λατρῶν τε καὶ ΔΙΚΑΚΤΩΝ ἄκρων. et pag. 409. B. οὐκοῦν καὶ λατρικὴν μετὰ δικασικῆς κατὰ πόλιν νομοθετήσεις; et pag. 410. A. οἱ δὲ δὴ νέοι — εὐλαβήσονται σοι δικασικῆς εἰς χρείαν ἵναί. Ergo etiam illic δικαστική τε καὶ λατρική est a Platone scriptum: non enim *causidicorum artes* sed *iudicum* et iudicandi *artem* dicit in honore haberi.

Iam vero quis mirabitur Iamblichum libris Platonis mendosis uti, quum Aristides et ante eum Quintilianus et ante Quintilianum Dionysius Halic. non habuerint multo meliores?

Itaque nunc quidem duos tantum locos ex Iamblichō addam, alias plura daturus.

In Platonis *Gorgia* pag. 493. B. manifestum si quod aliud scioli additamentum adhaesit in verbis: καὶ φοροῖεν εἰς τὸν τετρημένον πίθον ὕδωρ ἐτέρῳ τοιούτῳ [τετρημένῳ] κοσκίνῳ. At frigidum et putidum emblemata non heri aut nudius tertius Platonis textum commaculat. Idem iam in suo libro Iamblichus legerat qui affert pag. 248. καὶ φοροῖεν — ἐτέρῳ τοιούτῳ τετρημένῳ κοσκίνῳ. In Platonis libro VII. *de Rep.* pag. 517. A. mendose editur: ἄρ' οὐ γέλῳτ' ἂν παράσχοι (Iambl. παρέχοι) καὶ — τὸν ἐπιχειροῦντα λύειν τε καὶ ἀνάγειν εἰπὼς ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν καὶ ἀποκτείνειν ἀποκτινύναι ἂν. Iamblichus pag. 238. non habuit meliora sed plane eadem: λαβεῖν ἀποκτείνειν ἀποκτινύναι ἂν. Facile est emendare: ἄρ' οὐ — εἰπὼς ἐν ταῖς χερσὶ δύναιντο λαβεῖν καὶ ἀποκτινύνουσιεν; Vides quam sit inveteratum mendum. Quod ex Parisino A. enotavi: λαβεῖν καὶ ἀποκτείνειν ἀποκτινύναι ἂν, idem iam in Iamblichi Codice legebatur: mendum est evidens, emendatio perfacilis, tamen per tot saecula vitium est in libris propagatum.

Alter locus est *de Rep.* pag. 519. B. περιεκόπη τὰ τῆς φύσεως ξυγγενῇ ὥσπερ μολυβδίδας, αἱ δὲ ἐδωδαῖς τε καὶ τοιούτων ἡδοναῖς τε καὶ λιχνελαῖς προσφευῖς γιγνώμεναι περὶ τὰ κάτω ερέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὅψιν. Enotavi ex Codice Parisino A. fol. 74. vers. περὶ κάτω ερέφουσι et adscripsi „diserte scriptum περὶ κάτω.” Deterior lectio vulgata περὶ τὰ κάτω erat olim in Iamblichi libro, qui laudat pag. 244. haec verba sic: περιεκόπη τὰς τῆς φύσεως ξυγγενεῖς ὥσπερ μολυβδίδας αἱ δὲ ἐδωδαῖς — περὶ τὰ κάτω ερέφουσι τὴν τῆς ψυχῆς ὅψιν. Recte quod dedit TAC — ξυγγενεῖς pro τὰ ξυγγενῇ, sed TA in περὶ τὰ κάτω vitio natum est. Est enim Attica locutio περὶ κάτω τρέπειν, ερέφειν, χωρεῖν, cuius exempla quaedam protulimus in *Var. Lectt.* pag. 90. primum ex Photio: Περὶ κάτω τραπήσεται ἀντὶ τοῦ περιτραπήσεται κάτω. οὕτω συνήθως λέγουσιν (οἱ Ἀττικοί), et apud Stratidem:

δίνῳ περὶ κάτω τετραμμένῳ.

et Aristophanem :

πολλοὺς περὶ κάτω θυλακοὺς τρέψας ἐμούς.

et in Luciani loco: περὶ κάτω χωρεῖ. Madvigius de eadem re dicens in *Advers. Crit.* I. pag. 27. Plutarchi locum indicavit *de Facie in Orbe Lunae* pag. 943. D. ἐνίας δὲ καὶ τῶν ἐκεῖ (ψυχῶν) περὶ κάτω τρεπομένης οἶον εἰς βυθὸν αὐθις ὀρῶσι καταδυόμενας. Mirati Graeculi περὶ κάτω quid esset TA inserebant in Platone περὶ τὰ κάτω σρέφουσι scribes, in Plutarcho περὶ τὰ κάτω τρεπομένης, in Luciano περὶ τὰ κάτω χωρεῖ. Quin etiam imitatur mendose scripta Damascius in vita Isidori in Photii Myriob. pag. 327. a. 39. Bekker. τὸ ὑψηλόνουν καὶ τελεσιουργὸν οὐ περὶ TA κάτω σρεφόμενον ἀλλ' εὐθύς ἀναθρῶσκον ἐπὶ τὰ πρεσβύτατα τῶν θαυμάτων. Eodem modo Iamblichus in suo Platonis Codice legerat περὶ TA κάτω: mendum est igitur pervetustum, sed mendum tamen et manifestum quidem.

Ex his igitur satis apparere arbitror insignia quaedam et turpiora scribendi vitia apud Platonem iam in antiquissimis Mss. inolevisse, cuius rei plura exempla et in aliorum scriptis et in Platonis et Demosthenis mihi reperta alio tempore in lucem proferre animus est.

SCHOLION PLATONIS EMENDATUM.

Ad *Phaedon.* pag. 89. c. Ἐχεφυλλίδας δὲ φησι τὸν Ἡρακλῆα — πίνοντα προσαγορεύσαι τοῦτο ἡδὺ ὕδωρ ὃ νῦν δεικνύται ἰόντων ἐκ Δύμης εἰς Ἥλιον καλούμενον ὑπὸ τῶν ἐγχωρίων βαθὺ ὕδωρ. Mirum est aquam quae sit *dulcis* appellari *profundam*. Scribae errorem vides. Lege βαθὺ ὕδωρ et compara Pausaniam V. 3. 2. ὀνομάζουσι ποταμὸν τὸν βέοντα ἐνταῦθα ὕδωρ βαθὺ ἐπικχωρίφ Φωνῇ. Hesychius dederat ΒΑΔΤ: ἡδύ. Ἥλεϊοι, sed scribis placuit supponere Βάδηδοι: ἡχεῖοι. vera lectio olim reperta est sed ab Editore spreta.

C. G. C.

SCHOLION AD PLATONEM CORRECTUM.

Ad *Phaedr.* pag. 267. c. μουσεῖα λόγων: τὰ πάρισα ὡς τό· καὶ φιλοκίνδυνον τὸν βίον κατέστησεν τῆς δὲ περίβλεπτον καὶ περιμάχητον τὴν φύσιν ἐποίησεν. Supplendum: ὡς τό· (τοῦ μὲν ἐπιπονον) καὶ φιλοκίνδυνον κτέ. Ex Isocratis *Helen. Encom.* p. 211. c.

C. G. C.

THUCYDIDEA.

SCRIPSIT C. BADHAM.

Initium faciam a loco in L. I. cap. 25. qui ineptis supplementis obscuratus est. *Corinthii Corcyraeos oderunt*, ὅτι αὐτῶν παρημέλουν ὄντες ἄποικοι, οὔτε [γὰρ] ἐν πανηγύρεσι ταῖς κοιναῖς διδόντες γέρα τὰ νομιζόμενα οὔτε Κορινθίῳ ἀνδρὶ προκαταρχόμενοι τῶν ἱερῶν, ὥσπερ αἱ ἄλλαι ἀποικίαι, περιφρονοῦντες δὲ [αὐτοὺς] καὶ χρημάτων δυνάμει [ὄντες] κατ' ἐκείνον τὸν χρόνον ὁμοῖα τοῖς Ἑλλήνων πλουσιωτάτοις, καὶ τῇ ἐς πόλεμον παρασκευῇ δυνατώτεροι ναυτικῇ δὲ καὶ πολὺ προὔχειν ἔσιν ὅτε ἐπαιρόμενοι [καὶ] κατὰ τὴν τῶν Φαιάκων προενοίκησιν τῆς Κερκύρας κλέος ἐχόντων τὸ περὶ τὰς ναῦς. Vide quas dapes nobis apposuerint grammatici: γὰρ sine verbo, ὁμοῖα ὄντες, δυνατώτεροι praecedente δυνάμει diverso sensu, comparativus nullo memorato quo sint potentiores. Adde quod vulgata lectio Corcyraeos revera Corinthiis potentiores fuisse docet, eiusque rei ipsos Corinthios testes facit, quum contra ex ἐπαιρόμενοι appareat hanc fuisse Corcyraeorum de se opinionem. Haec omnia orta sunt ex falsa verbi περιφρονοῦντες interpretatione, tamquam idem esset quod καταφρονοῦντες vel ὑπερφρονοῦντες. Tu coniunge περιφρονοῦντες ὁμοῖα τοῖς πλουσιωτάτοις καὶ χ. δ. καὶ τῇ ἐς π. παρασκευῇ. Sed restat aliud mendum non grammaticis sed scribis imputandum. Quid enim sibi vult ἔσιν ὅτε? An aliquando resipiscebant et sanius de suis rebus iudicium ferebant? Lege ἐς τότε.

I. 40. εἰ γὰρ τοὺς κακὸν τι δρῶντας δεχόμενοι τιμωρήσετε, φανέται καὶ ἂ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν πρόσεισι. Τιμωρεῖν

τινά est *aliquem poena afficere*, quod hic ineptum esset. Fac autem esse *alicuius causam suscipere*, quoniam id non nisi post receptos in fidem Corcyraeos fieri poterat, non *δεχόμενοι* sed *δεξάμενοι* scribendum fuisset. Quin etiam vehementer displicet *Φανεῖται ἃ οὐκ ἐλάσσω*: nam si *Φανεῖται ἃ* eodem sensu posuit quo *ἔστιν ἃ*, cuius exemplum ostendi mihi pervelim, inutile est *οὐκ ἐλάσσω* adiciere. Reponendum arbitror: *εἰ γὰρ τοὺς κακὸν τι δρῶντας δεχόμενοι Φανείσθαι καὶ τῶν ὑμετέρων οὐκ ἐλάσσω ἡμῖν πρόσσειν*. Sic demum sua vis verbo *φαίνεσθαι* redditur: *εἰ vos senserint homines malorum auctores recipere*" cett.

II. 65. post med. *ἐτράποντο καθ' ἡδονὰς τῷ δήμῳ καὶ τὰ πράγματα ἐνδιδόναι*. Post *ἐτράποντο* exciderunt *πρὸς τό*, ut in I. 5. *ἐτράποντο πρὸς ληΐειαν*. Mox legitur: *ὁ ἐς Σικελίαν πλοῦς οὗ τοσοῦτον γνώμης ἀμάρτημα ἦν πρὸς οὓς ἐπῆσαν ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες* — *τά τε ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἀμβλύτερα ἐποιοῦν κτέ.* Graecitas non patitur ut *πρὸς οὓς ἐπῆσαν* dictum putemus pro *πρὸς ἐκείνους οἷς ἐπῆσαν*, neque alia interpretandi ratio se offert; Thucydidem scripsisse suspicor: *οὗ τοσοῦτον γνώμης ἀμάρτημα ἦν ΟΤΕΞΗCΑΝ*, unde natum est *ΟΤC*, cui grammaticus *πρὸς* de suo praeposuerit. Pro *ὅσον οἱ ἐκπέμψαντες* legerim *ὅσον ὅτι ἐκπέμψαντες*. Nempe *ὅτι* a sententia flagitatur, *οἱ* contra auctores profectionis indicat, de quibus hic non est sermo sed de universa civitate.

II. 89. *εἶπερ καὶ τούτοις ἐν ἐκείνῳ*. Imo *εἶπερ καὶ τούτοις ἐν ἐκείνῳ*. h. e. *τὸ διὰ τὴν ἐν τῷ πεζῷ ἐμπειρίαν τὰ πλείω κατορθῶν*.

II. 102. *νῆσοι πυκναὶ καὶ ἀλλήλαις τῆς προσχώσεως τοῦ μὴ σκεδάννυσθαι σύνδεσμοι γίνονται*. Sic legendum pro *τῷ μὴ σκ*. *Prohibebant ne ἡ πρόσχωσις σκεδαννύτο*.

III. 45. In loco quem dudum correxi (vid. annot. ad I. 5.) restat etiamnum corruptela, scilicet *ἐξάγουσιν ἐς τοὺς κινδύνους*. Quoniam notio urgendi requiritur, coniicio *ἐΝάγουσιν*. cf. IV. 21. *μάλις δὲ αὐτοὺς ἐνήγεν ὁ Κλέων*.

IV. 102. *ἦν Ἀμφίπολιν Ἀγνων ὠνόμασεν ὅτι ἐπ' ἀμφοτέρα περιρρέοντος τοῦ Στρυμόνος διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν τεῖχει μακρῷ ἀπολαβῶν ἐκ ποταμοῦ ἐς ποταμὸν περιφανῇ ἐς θάλασσαν τε καὶ ἡπειρον ὥκισεν*. Causam nominis ex ipso Thucydide discas *ὅτι περιφανῆς ὥκισθη ἐς θάλασσαν τε καὶ ἡπειρον*. Nempe *duplicem naturam* habebat ut maritimae et mediterraneae urbis. Alteram

causam διὰ τὸ περιέχειν αὐτὴν τὸν Στρυμόνα a sciolo insertam esse iure suspiceris.

IV. 126 init. Dele ὑμᾶς, lege τό, et dele καί ante πολλοί.

V. 1. αἱ μὲν ἐνιαυσίαι σπονδαὶ διελέλυντο μέχρι Πυθίων, καὶ ἐν τῇ ἐκεχειρίᾳ κτέ. Locum lacunosum esse ostendunt μὲν sine apodosi, et verbi tempus. Lacunam hunc fere ad modum impleverim: διελέλυντο ὑπὸ χρόνου, ἡσύχαζον δὲ ἀμφοτέροι μέχρι Πυθίων. Recte in illis quae sequuntur ἤ in ἦν mutavit Reiskius. Nam ἦν a ποιῆσαι regitur. Sententia est: primo crediderant se omnia ex oraculi mente fecisse, quod sepultos exterminaverant, nunc et vivos, utpote parum castos, expellere statuunt.

V. 3. ἀπέπεμψαν ἐς τὰς Ἀθήνας· καὶ αὐτοῖς τὸ μὲν Π. ὕπερον — ἀπῆλθε, τὸ δὲ ἄλλο — ἐκομίσθη ὑπ' Ὀλυνθίων. Nihili est αὐτοῖς. Primum Athenas missi, postea inde, αὐτόθεν partim ex foedere reddit, partim ab Olynthiis redempti sunt.

V. 4. καὶ ὕπερον πάλιν αὐτῶν τινὲς διὰ τὸ μὴ ἀρέσκεσθαι ἀπολιπόντες ἐκ τῶν Συρακουσῶν Φωκαίας τε τῆς πόλεώς τι τῆς Λεοντίνων χωρίον καλούμενον καταλαμβάνουσι καὶ Βρικινίας δὲν ἔρυμα ἐν τῇ Λεοντίνῃ. Si legeretur ὀρμηθέντες ἐκ τῶν Σ. nihil esset quod quisquam reprehenderet; etsi per se satis est ἐκ Συρακουσῶν sine ullo participio. In ἀπολιπόντες, quod ferri non potest, credo latere causam τοῦ μὴ ἀρέσκεσθαι, sc. ἈΠΟΛΙΔΕΟΝ ὄΝΤΕΣ. Quamquam enim ἐπὶ πολιτείᾳ admissi erant, hoc non prohibebat quin suam patriam desiderarent. Praeterea τῆς Λεοντίνων libenter deleverim. Mox supple καὶ ἐκεῖ καταστάντες.

V. 7. Lege: καὶ οἴκοθεν ὡς ἄκοντες αὐτῷ ξυεξῆλθον αἰσθόμενος καὶ οὐ βουλόμενος αὐτοὺς διὰ τὸν θροῦν ἐν τῷ αὐτῷ καθημένους βαρύνεσθαι, ἀναλαβὼν ἤγεν. Optime haec antecedentibus respondent. 1. τῇ ἔδρᾳ ἄχθονται. 2. ἀναλογίζονται τὴν Κ. ἡγεμονίαν ὡς ἀνεπισήμων γενήσοιτο. Tum inverso ordine Cleon alterum iamdudum sensisse narratur, alterum nunc intelligere. Qui vulgatam retinere volet, is viderit quo iure διὰ τὸ καθημένους dici possit pro διὰ τὸ καθῆσθαι, et cur Thucydides id de Cleone scripserit quod vel in optimum ducem cadit, οὐ βουλόμενος τοὺς στρατιώτας βαρύνεσθαι. Cleonem sibi consulentem, non exercitui, depingere studet sed ita ut militum voluntati obtemperet. — καὶ ἐχρήσατο τῷ τρόπῳ ὥπερ καὶ ἐς τὴν Πύλον εὐτυχήσας ἐπίστευσέ τι φρονεῖν. Mox in καὶ τὴν μείζω παρασκευὴν πε-

ρίμενεν, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ, ἢν ἀναγκάζεται περισχύων, ἀλλ' ὡς κύκλῳ περιστὰς βία αἰρήσων τὴν πόλιν — quoniam extrema non quid fieri deberet, sed quid Cleon in animo habuerit, declarant, non περιέμενεν sed περιμενεῖν legendum κατὰ θέαν δὲ μᾶλλον ἔφη ἀναβαίνειν τοῦ χωρίου καὶ τὴν μεῖζω παρασκευὴν περιμενεῖν. — Deinde quid est ἢν ἀναγκάζεται? εἰ cogatur, quid facere? an pugnare? Sed nec subaudiri potest μάχεσθαι, nec de una pugna, quae semel committenda erat, ἢν ἀναγκάζεται dictum oportuit, sed ἢν ἀναγκασθῇ. Contra recte dicitur περιμενεῖν ἢν ἀναγκάζεται, quoniam hoc iam fiebat et diutius durare poterat. Lege igitur περιμενεῖν ἢν ἀναγκάζεται, οὐχ ὡς τῷ ἀσφαλεῖ περισχύων. Mox recte Bekkerus, οὐκ ἀνῆλθεν.

V. 8. Lege νομίζων ὑποδέεσθαι εἶναι, et mox παρασκευάζεται ὡς ἐπιθυσόμενος. Quae sequuntur documento sint quam prout ad compendia negligenda fuerint scribae, si iam ex praecedentibus divinare sibi visi essent qualis orationis exitus futurus esset. Nempe dederunt οὐκ ἂν ἡγεῖτο μᾶλλον περιγενέσθαι ἢ ἀνευ προόψεως — τε αὐτῶν καὶ μὴ ἀπὸ τοῦ θυτος καταφρονήσεως. Hic palam est προόψεως, quod optime habet, progeniem vitiosam καταφρονήσεως dedisse. Scribendum καταφρονηθεῖς, cuius tamen in Bekkeriano apparatu nec vola nec vestigium est. Neque vero dubito quin sexcenti idem ante me viderint; sed quid ego faciam, qui sola Bekkeri editione utar? In fine capitis absurde καὶ βουλόμενος scribitur: ξυγκαλέσας βουλόμενος παραθερῦναι, idem est quod ξυγκαλέσας ἐπειδὴ ἐβούλετο π.

V. 9. ἵνα μὴ τό [τε] κατ' ὀλίγον καὶ μὴ ἅπαντας κινδυνεύειν ἐνδεὲς φαινόμενον ἀτολμίαν παράσχη. Sic Bekkerus, qui ad calceem: „τῷ AB EF.” Bene sit literis A et B et E et F, quae prope modum verae lectioni (τῷ) patrocinantur, nam παράσχη per incommode sine dativo aliquo ponitur. Sed recepta τῷ pro τό, nemo non videt τό etiam pro τε reponendum. ἵνα μὴ τῷ τό κατ' ὀλίγον — ἀτολμίαν παράσχη. — Ἔως οὖν ἐτι ἀπαράσκευοι θαρσοῦσι καὶ τοῦ ὑπαπτεῖναι πλέον ἢ τοῦ μένοντος, ἐξ ὧν ἐμοὶ φαίνονται, τὴν διάνοιαν ἔχουσιν, ἐν τῷ ἀνειμένῳ αὐτῶν τῆς γνώμης καὶ πρὶν ξυνταχθῆναι μᾶλλον τὴν δόξαν, ἐγὼ μὲν ἔχων τοὺς μετ' ἐμαυτοῦ καὶ φθάσας, ἢν δύνωμαι, προσπεσοῦμαι δρόμῳ κατὰ μέσον τὸ σφάτευμα. En ἐρμαῖον illis, qui „participium nonnumquam pro infinitivo poni” docent; quod eo pluris facere eos par est,

quum aliud exemplum ἐν τῷ τοιῷδε ἀξιοῦντι (III. 43.) malevolus coniecto dissecando perdiderit. (Quamquam et ibi Bekkerum video ἀξιοῦντι retinere, sed non est dubitandum quin verissime coniecerit quicumque primum, ἀξιοῦν τι ἡμᾶς περαιτέρω προνοῦντας λέγειν.) sed hinc quodnam refugium excogitabis? Sed videamus sententiam. Brasidas ait se velle in Athenienses impetum facere, dum imparati et securi prope portas morantur, et sensim abeundi potius quam manendi consilium in animo habent. Sic enim vertamus, si placet; neque istud πλέον ἀντὶ τοῦ μάλλον concoquere recusemus, ne nimis captiosi videamur. Quid? an verebatur ne, mutato consilio, manerent? Ridiculum! quasi Brasidas eos adoriri posset nisi manerent. Sed ita manere volebat, ut quo iam de abeundo cogitarent, nam id ipsum temporis erat, quo imparatissimi erant futuri. Satis patere arbitrator illud „*dum de abeundo cogitant*” non ita dici posse tamquam contrarium fieri posset, ut iidem de *non* abeundo cogitarent, sed cogitata perficerent. Vides igitur quam longe a Brasidae mente et a Thucydidis oratione recesserint quae hodie legimus. Neque tamen ita longe ut perditam recuperare nequeamus ἔως — τοῦ ὑπαπιέναι μέλλοντος — τὴν διάνοιαν ἔχουσιν. ΑΛ cum N confuderat librarius; supervenit Grammaticus qui τοῦ ὑπαπιέναι μέλλοντος ne speciem quidem sensus praebere vidit. Statim lacunam olfecit, ad quam adimplendam πλέον ἢ τοῦ commentus est. Idem vel eiusdem familiae fuerit necesse est qui post ξυναχθῆναι μάλλον non dubitavit τὴν δόξαν inferre. Longe aberat ut *opinione* turbarentur Cleonis comites, sed ordinibus effusis huc illuc vagabantur. Cum iter Eionem versus incepissent futurum erat ut nullo spectaculo distracti arctius procederent. Quare Brasidas exire maturat πρὶν αὐτοὺς ξυναχθῆναι μάλλον. Infra legimus, ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνου, quod plane contumeliosum est. *Incipe vir bonus fieri*. In mentem mihi venit loci Sophoclei in Oed. R. 696. ubi sanissimam lectionem Cod. Florentini primum Triclinius, deinde recentiores corruperunt.

ὃς τ' ἐμὲν γὰρ φίλαν ἐν πόνοις ἀλύου -
σαν κατ' ὁρβὴν οὐρίσας τανῦν τ' εὖ -
πομπὸς εἰ δύναι γενεῶ.

Extrema Triclinius ut strophico versui aequaret, εἰ δύναιο γίγνου soloece scripsit. Dindorfius Triclinium secutus est, nisi

quod γίγνου omisit. Strophicos versus apponam, ut iudicet lector utrum digni sint quorum ad normam alteri exigantur.

ἀλλὰ μοι δυσμόρφῳ γὰρ Φθίνουσα τρύχει
ψυχὰν τὰδ' εἰ κακοῖς κακὰ προσάψει,
τοῖς πάλαι τὰ πρὸς σφῶν.

si hariolari licet, credo olim fuisse κῆρ pro ψυχάν, et transpositis secundi et tertii versus extremis partibus legendum:

κῆρ τὸδ' εἰ κακοῖς κακὸν τὸ πρὸς σφῶν
τοῖς πάλαι ξυνάψετον.

V. 10. ὁ δὲ ἀκούσας ἐπήλθε. Minime! Sed antea progressus nunc revertitur, ἐπανήλθε.

V. 15. καὶ οὐχ ἦσαν τοῖς Λ. ἐπιθυμία τῶν ἀνδρῶν τῶν ἐκ τῆς νήσου κομίσασθαι ἦσαν γὰρ οἱ Σπαρτιαῖται αὐτῶν πρῶτοί τε καὶ ὁμοίως σφίσι ξυγγενεῖς. Ad haec Bekkerus: „an ὁμοίοις?” Recte suspicari videtur de Spartanorum optimatibus sermonem esse, sed orationi nullam medicinam attulit. Post νήσου plena distinctione posita legendum puto: κομίσασθαι γὰρ ἔμελλον οἱ Σπαρτιατῶν πρῶτοί τε καὶ ὁμοῖοι τοὺς σφίσι ξυγγενεῖς, vel simile quid.

V. 16. Ἐνθυμίαν ex hoc loco mutuatus est Dio Cassius. Scilicet hic ut in ἐποίει pro ἐπήει, de quo supra egimus, pravam lectionem pro elegantia habuit. Pro χρῆσαι τοῖς Λακεδαιμονίοις ἐπὶ πολὺ τὰδε ἀφικνουμένοις coniicio, ἐπ' οὐ τὰδε. Pythia Lacedaemonios quacumque de re venissent revocandum esse Plistoanactem monere non destitit. — Veram puto esse lectionem quae hodie circumfertur διὰ τὴν — μετὰ δάρων δοκοῦσαν ἐπαναχώρησιν, et quae a Bekkero memorantur „δοκοῦσαν E., δόκησιν corr. FG., δοκοῦσαν AB. omnes addito εως tamquam fuerit δοκήσεως” ex alicuius coniectura ortas esse qui in margine scripserit δωροδοκήσεως.

V. 17. παρασκευὴ τε προεπανεσείσθη — ὡς ἐπὶ τειχισμὸν. Quoniam non quemlibet τειχισμὸν, sed ἐπιτειχισμὸν formidabant Athenienses, legendum ὡς ἐς ἐπιτειχισμὸν. Sed quid est προεπανεσείσθη? Πρὸ ante alias praepositiones non potest aliter accipi quam ut rem prius fieri declaret; qui sensus hic minime convenit. Contra προσελεῖν est ostentare, sive id alliciendi sive absterrendi gratia fit, ut in his: οὐκ ἄλλον τινὰ προσείοντες φόβον. Si quid video, reliquae praepositiones e dittographia ortae sunt, dittographia autem e prava interpretis sedulitate.

V. 18. Lege βουλομένης ταύτας ἐξέσω ξυμμάχους ποιῆσθαι τοῖς Ἀθηναίοις.

V. 19. Nomina Lacedaemoniorum qui foedus sanciunt sunt XV, Atheniensium XVII, in societatis foedere cap. 24. utrumque est XVII. Et quoniam ibi cautum est: *δοῦνται δὲ ταῦτα οἵπερ καὶ τὰς ἄλλας σπονδὰς ὤμνυσαν ἐκατέρων*, duo nomina hinc excidisse patet. Nempe ob simile initium nominum Πλεισόλας et Πλεισοάναξ scribae oculi ab illo ad hoc aberraverunt. Restitue ergo: Λακεδαιμονίων μὲν Πλεισοάναξ, Ἄγρις, Πλεισόλας. Mox rectius in 24. Λάφιλος vocatur qui hic Λάμφιλος, hic Ἀρισκοίτης, qui ibi Ἀρισκράτης.

V. 20. σκοπεῖτω δὲ τις κατὰ τοὺς χρόνους, καὶ μὴ τῶν ἐκασαχοῦ ἢ ἀρχόντων ἢ ἀπὸ τιμῆς τινὸς τὴν ἀπαρίθμησην τῶν ὀνομάτων ἐς τὰ προγεγενημένα σημαινόντων πιστεύσας μᾶλλον. Haec quemadmodum corrigenda essent indicavi in Adhortatione mea. sc. inserendo τῷ ante τῶν, τῶν ὀνομάτων in τῶν ὀνομασῶν mutando et ante τὴν ἀπαρίθμησην ponendo, postremo pro σημαινόντων rescribendo σημαίνοντι. Τὴν ἀπαρίθμησην τῶν ἀρχόντων σημαίνειν est *indicare quemadmodum magistratus alius alium exceperint*; ἐς τὰ προγεγενημένα hoc facit, qui singulos ad res narratas accommodat.

V. 21. Clearidas sui purgandi causa Lacedaemonem profectus simulque βουλούμενος εἰδέναι εἰ ἔτι μετακινήτῃ εἴη ἡ ὁμολογία, ἐπειδὴ εὗρε κατελιημμένας — πάλιν ἐπορεύετο. Imo κατελιημμένος, postquam se zero venisse vidit.

V. 22. Dele νομίσαντες et οὐ. Oratio pendet a νομίζοντες ἥκιστα ἂν κτέ.

V. 26. τοῖς τε γὰρ ἔργοις ὡς διήρηται ἀδρεῖται. aut oratio manca est aut τε perperam insertum. Quid autem est illud, quod διηρῆσθαι refert? an ξύμβασις? Sed quid sit ἡ ξύμβασις διήρηται equidem non assequor. Certe non potest dici pro ἡ ξύμβασις διαφέρει, quoniam nec verbum nec tempus convenit, nec τοῦ πολέμου subintelligi commode potest. Ad incitas redactus ne plane ἀμαχεί discedam conicio τοῖς τε γὰρ ἔργοις καὶ ὡς διηγῆται ἀδρεῖται. Mox ἀμαρτήματα ἐγένοντο non ita correxerim ut ἐγένετο rescribam, sed quoniam non de *erroribus* sed de *iniuriis* agitur pro ἀμαρτήματα vel ἀμαρτίαι vel ἀμαρτάδες (cf. Marcellin. in Vita) rescripserim.

V. 29. ὥς τε ἄσμενοι πρὸς τοὺς Ἀργεῖους ἐτράποντο, πόλιν τε μεγάλην [νομίζοντες] — δημοκρατουμένην τε ὥσπερ καὶ αὐτοί. Reddatur magistris suum νομίζοντες. Nihil eorum opinabantur, sed omnia penitus cognita habebant. Loci in V. 44. plane diversa ratio est.

V. 32. ὥσπερ Βοιωτοὶ εἶχον. Imo ἄσπερ.

V. 33. Lege, αὐτοὶ τὴν ξυμμαχίδα ἐφρούρουν.

V. 36. Non dubito quin plures iam ἦκισ' ἂν ἀναγκασθῆναι correxerint, sed fortasse vitium quod iam indicabo Criticorum diligentiam effugit. Ἐλέσθαι γὰρ Λακεδαιμονίους et quae sequuntur de tempore intelligenda sunt quod bello Peloponnesiaco antecessit; tum causa adiicitur cur Lacedaemonii eo tempore Argivorum societatem appetiverint. Τὸ γὰρ Ἄργος αἰεὶ ἠπίσαντο καλῶς ἂν σφίσι φίλιον γενέσθαι, ἡγούμενοι τὸν ἔξω Πελοποννήσου πόλεμον ῥᾶν ἂν εἶναι. „Quid?” dicet aliquis „haecce vitiosa esse pronuntias? Nam mihi quidem sana et nitida videntur, ut nihil supra.” Et mihi et omnibus; sed vitium iam sustuli. Nam in libris haec leguntur: τὸ γὰρ Ἄργος αἰεὶ ἠπίσαντο ἐπιθυμοῦντας τοὺς Λακεδαιμονίους καλῶς σφίσι φίλιον γενέσθαι. Qui haec retinere volet, bifariam poterit interpretari, ut vel Ephori hoc intellexerint, vel Lacedaemonij. Atqui si Cleobulus et Xenares de se loquuntur, quidni ἐπίσασθαι scriptum est? Deinde an αἰεὶ ἠπίσαντο? Imo, et καλῶς. Nam infelix adverbium nisi huc retuleris non habebit quo confugiat, nisi forte credis καλῶς φίλιον vehementius dici quam simplex φίλιον. Quod si quis Ephoris relictis ad Lacedaemonios recurrat, hanc sententiam extendet: οἱ Λακεδαιμόνιοι τοὺς Λακεδαιμονίους αἰεὶ ἠπίσαντο ἐπιθυμοῦντας! Neque minus turpiter interpolata sunt quae infra leguntur: τὸ μέντοι Πάνακτον ἐδέοντο Βοιωτοὺς ὅπως παραδῶσι Λακεδαιμονίοις. Animadvertat lector fere ab initio omnem orationem ad Boeotos esse conversam Boeotis iniungitur ut cum Argivis societatem inire conentur. Boeotis datur negotium ut hos secum in Lacedaemoniorum societatem trahant. Boeotis si hoc fecerint non necesse erit foederis cum Atheniensibus participes fieri. Nihil hic de Corinthiis, quos satis erat simul cum Boeotis admonuisse ὅτι μάλιστα ταῦτὰ γιγνώσκειν (male Bekkerus cum libris ταῦτα) „ut uno eodemque consilio uterentur” Postremo eosdem Boeotos admonent: ὅπως τὸ Πάνακτον ἡμῖν παραδώσετε.

Dele igitur ἐδέοντο Βοιωτούς, et recipe Codd. E. G. lectionem παραδώσουσι.

V. 38. οἰόμενοι τὴν βουλὴν — οὐκ ἄλλα ψηφιεῖσθαι ἢ ἂ σφίσι προδιαγνόντες παραινοῦσιν. Optime Bekkerus σφεῖς. Sed quoniam secum sic loquebantur, οὐκ ἄλλα ψηφιοῦνται ἢ ἂ ἡμεῖς παραινέσομεν vel ἂν ἡμεῖς παραινῶμεν scribendum est, ἂν σφεῖς π. παραινῶσιν.

V. 59. Trifariam diviso exercitu Lacedaemonii eorumque socii per montes in Argivorum planitiem descendunt. Ex his Boeoti et Sicyonii equitatu praestabant; his igitur mandatum est τὴν ἐπὶ Νεμέας ἰδὼν καταβαίνειν, ἥ οἱ Ἀργεῖοι καθῆντο, ὅπως εἰ οἱ Ἀργεῖοι ἐπὶ σφᾶς ἰόντας ἐς τὸ πεδῖον βοηθοῖεν ἐφερόμενοι τοῖς ἴπποις χρῶντο. Inapte libri ἰόντες. Argivi iam in planitie erant, et verebatur Agis ne, dum ex praerupta via in planitiem descendit, Argivi suos adoriantur. Mox inter καταβάντες, quod de Boeotis, Megarensibus et Sicyoniis dicitur, et ὡς ἐώρων — παρατάσσοντο, quod Argivis solis convenit, plura exciderint necesse est.

V. 60. καὶ οἱ μὲν ταῦτα εἰπόντες — εἶπον! Lege, καὶ οἱ μὲν ταῦτα ἀφ' ἐαυτῶν καὶ οὐ τῶν Ἀργείων τοῦ πλήθους κελεύσαντος εἶπον. καὶ ὁ μὲν Ἅγας δεξάμενος τοὺς λόγους [αὐτὸς καὶ οὐ μετὰ τῶν πλειόνων] οὐδὲ αὐτὸς [βουλευσάμενος] ἀλλ' ἢ ἐνὶ ἀνδρὶ κοινώσας κτέ.

V. 61. καὶ πείσαντες ἐκ τῶν λόγων τοὺς ξυμμάχους εὐθύς ἐχώρουν κτέ. Quoniam ἐκ τῶν λόγων εὐθύς ἀνεχώρουν arcissime cohaerent τοὺς ξυμμάχους vel insiticiū est vel alieno loco positum. Sed insiticiū esse arguitur quod πάντες πλὴν Ἀργείων idem est quod οἱ ξύμμαχοι. His vero concessis sequitur pro πείσαντες πεισθέντες reponi oportere. Mox supple, καὶ ὅτι ὁμηροί — κατακείμενοι. Recipe αὐτῶν τῶν Τεγεατῶν ex A.

V. 63. Dele putidum emblemata, αὐτοὶ ἐνόμιζον.

V. 65. Agis consilium mutat εἴτε [καὶ] διὰ τὸ ἐπιβόημα, εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι ἢ κατὰ τὸ αὐτὸ δόξαν — . apparet duas lectiones in unam coaluisse, quarum altera fuerit, εἴτε καὶ αὐτῷ ἄλλο τι δόξαν, altera, εἴτε κατὰ τὸ αὐτῷ δόξαν. Illa procul dubio Thucydidis est. Infra τοὺς ἀπὸ τοῦ λόφου dixit propter verbum καταβιβάσαι nota in praepositionibus attractione. Sed τοὺς Ἀργείους καὶ τοὺς ξυμμάχους interpres adie-

cit. Mox dele περί. — Quae hodie leguntur, εἴτ' ἐπειδὴ ἀναχωροῦντες ἐκεῖνοί τ' ἐκρυψαν καὶ σφεῖς ἡσύχαζον vitiosa sunt. Nam τε ita positum est ut utrique ἀναχωρῆσαι videantur. Sed ne Lacedaemoniis quidem convenit, quoniam post ἀναχώρησιν iam factam ex oculis Argivorum abscedunt. — Video nunc sanissimum esse πρὸς Ἀργεῖ et a me iniuria sollicitatum.

V. 66. σχεδὸν γάρ τι πᾶν ἄρχοντες ἀρχόντων εἰσὶ καὶ τὸ ἐπιμελὲς τοῦ δραμένου πολλοῖς προσήκει. Nemo est hodie qui haec interpretationis egere credat. — Sed grammatico aliter visum, qui πλὴν ὀλίγου et τὸ στρατόπεδον τῶν Λακεδαιμονίων adiecit. Pro παρὰ δ' αὐτοῖς rescribe παρὰ δ' αὐτούς.

V. 68. οὐκ ἂν ἐδυνάμην est non potuissem. Ergo potest. Sed quoniam plane contrarium scribere voluit reddam illi suum, οὐκ ἂν δυνάμην. Mox in τῶν δ' αὖ διὰ τὸ ἀνθρώπειον κομπῶδες ἐς τὰ οἰκεῖα πλῆθῃ ἤπισεῖτο, delendum ἐς, ut servetur antithesis: τὸ πλῆθος ἡγνοεῖτο, τὰ πλῆθῃ ἤπισεῖτο.

V. 69. Λακεδαιμόνιοι δὲ — ἐν σφίσιν αὐτοῖς ὧν ἤπισαντο τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ἀγαθοῖς οὓσιν ἐποιοῦντο. Lacedaemonii se invicem earum rerum admonent, in quibus ἤπισαντο ἀγαθοὶ ὄντες. Nonne vides inter ἤπισαντο et ἀγαθοῖς οὓσι ne literulam quidem sine orationis damno posse intercedere? Meminerimus etiam nihil in his libris saepius evenire quam ut vocabula sua de sede migrent. Velut in hoc ipso capite, in quo A B ἀμύνασθαι praebent pro ἀνέχεσθαι et vicissim ἀνέχεσθαι pro ἀμύνασθαι. Lege, ἐν σφίσιν αὐτοῖς τὴν παρακέλευσιν τῆς μνήμης ὧν ἤπισαντο ἀγαθοῖς οὓσιν ἐποιοῦντο, h. e. τούτων ἃ ἤπισαντο ἃ. ὁ.

V. 71. Omnium pulcherrimam orationem una litera locupletare liceat, καὶ περισχουσι κατὰ τὸ τῶν ἐναντίων εὐώνυμον τῷ δεξιῷ διὰ τὸ φοβούμενους προσέλλειν τὰ γυνὰ ἔκασον ὡς μάλιστα τῇ τοῦ ἐν δεξιᾷ παρατεταγμένου ἀσπίδι. Scilicet ex uno hoc loco προσέλλειν eum in modum interpretati sunt, quem ipsa verbi compositio non patitur. Fac enim σέλλειν esse idem quod τίθεσθαι, an etiam πρό nonnumquam pro ὀπισθε ponitur? Equidem olim coniciebam προσίλλειν, sed comparatis locis, ubi προσέλλειν adhibetur, hanc veram lectionem esse iudico. Apud Xenophontem canum ἰσχία προσεσαλμένα sunt corae arcte adhaerentes, bene compactae, quas qui non habet βαρέως διαφοίτῃ. Hortensius apud Plutarchum in Sylla urgenti Archelai equitatui προσεσέλ-

λετο τοῖς ὄρεινοις „montuosis locis se tegebat.” Sed egregie falluntur qui locum in Gorgia pag. 511. D. similem notionem praebere rati sunt; nam ibi ἡ κυβερνητική dicitur esse προσεσαλμένη καὶ κοσμία, quibus opponitur contrarium, καὶ οὐ σεμνύεται ἐσχηματισμένη. Σχηματίζεται is qui gestibus et incessu hominum oculos in se convertere conatur, qui contra modeste incedit κοσμίως βαδίζει. Sequitur ut altera vox ei propria sit ὅστις οὐ σεμνύεται. Errant qui de contracto vestitu somniant, nec melius Astius „adstrictus et sensu qui dicitur morali modestus.” Qua enim ratione adstrictus pro modesto accipi potest, aut omnino cogitari nisi simul cum re cui aliquis adstringitur? Haec me movent ut προσεσαλμένη mendosum esse suspicer utpote quod nisi casu sequente ne intelligi quidem possit. Coniicio ὑπεσαλμένη, demissa. Hic vero προσέλλειν τὰ γυμνὰ τῇ τοῦ παρατεταγμένου ἀσπίδι est latus nudum proximi militis clypeo ita applicare ut eo tegatur. — Δείσας δὲ Ἄγίς μὴ σφῶν κυκλωθῇ τὸ εὐνύμων καὶ νομίσας ἄγαν περιέχειν τοὺς Μαντινέας κτέ. Iam dixerat περιέσχον οἱ Μαντινῆς πολὺ τῷ κέρει τῶν Σκιριτῶν, neque erat cur idem iterum narraret. At enim causam adiicit, cur Agis veritus sit ne circumdaretur. Sed obstat καὶ et pro νομίσας περιέχειν scripsisset certe ὁρῶν περιέχοντας, vel potius περίσχοντας. Περίσχειν verbum Thucydideum est pro quo in re simili Xenophon ὑπερέχειν habet. cf. V. 7. περισχῆσων et 71. περίσχουσι. Infra 73. τῷ περίσχοντι scripserim. Mox legitur παρήγγελλεν ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ κέρως δύο λόχους τῶν πολεμάρχων Ἴππονοῖδα καὶ Ἀριστοκλεῖ ἔχουσι παρελθεῖν κτέ. Si sana est lectio τῶν πολεμάρχων Ἴππονοῖδα καὶ Ἀριστοκλεῖ vertendum erit „Hipponoidae et Aristocli qui ex numero τῶν πολεμάρχων erant.” Sed quid duo polemarchi in dextro cornu agebant ubi pauci tantum Lacedaemoniorum stetisse narrantur? et cur dimidio unius morae duos viros praeficeret, quorum uterque suam moram ducebat? An nomen morae, ad quam duo lochi pertinebant, primum a scriba negligentius descriptum, deinde in πολεμάρχων mutatum est?

V. 72. Perversa distinctione effectum est ut oratio per se perspicua lectorem ludificetur.

Sensus hic est: καὶ κελεύσαντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας (h. e. πέμψαντος αὐτοῦ ἐπὶ τοὺς Σκιρίτας τὸν κελεύοντα) πάλιν αὖ

σφίσι προσμίξαι — his inseruit causam mandati, ὥς οὐ παρήλθον οἱ λόχοι — (ξυνέβη) μὴ δυνηθῆναι ἔτι μηδὲ τούτους ξυγκλῆσαι. Ne Sciritæ quidem vacuum in acie locum implere potuerunt, quod οἱ δύο λόχοι facere neglexerant. — Ἐτρεψαν οὐδὲ ἐς χεῖρας τοὺς πολλοὺς ὑπομείναντας, ἀλλ' ὥς ἐπῆσαν οἱ Λ. εὐθύς ἐνδόντας καὶ ἔξιν οὓς καὶ καταπατηθέντας τοῦ μὴ — Φθῆναι τὴν ἐγκατάληψιν. Φθῆναι τ. ἐ. est *fugere antequam ab hoste opprimerentur*. Τοῦ et τοῦ μὴ ubique consilium indicant. Ergo τοῦ μὴ Φθῆναι τ. ἐ. erit „eo consilio ut ne fugerent.“ quod aperte falsum. Quod si sic capiamus ut τοῦ τὴν ἐγκατάληψιν μὴ Φθῆναι σφᾶς Φεύγοντας vel Φθῆναι γενομένην, sensus quidem erit is quem desideramus, sed vereor ut Φθῆναι sic nude positum ferri possit. Præstat, nisi fallor, μὴ sublato, τοῦ Φθῆναι legere.

In Doricis foederibus 77 et 79 vix quidquam mihi videre contigit quod confidenter proponam. Pro παῖδα ἔχωντι malim π. ἔχοντι et mox περὶ δὲ τῷ τῷ σιῷ σύματος αἱ μὲν λῆ τις, τοῖς Ἐπιδαυριοῖς ὄρκον δόμεν αὐτῶς δὲ δμῶσαι· pro κρίναντας κρίνωντι. pro διακριθῆμεν δίκᾳ κριθῆμεν pro ἄντινα ἴσαν δοκεῖοι, ἄντινά κα δοκέη. Scilicet ex KA factum est ICA et ex ICA propter ἄντινα factum est ICAN.

V. 83. Dele ἐκ τοῦ Ἄργους quæ interpretatio est τοῦ αὐτόθεν. Mox pro κατέκλυσαν lege ἀπέκλυσαν.

V. 89. λόγων μῆκος ἄπισον. Iam pridem convenerat ut neutri longa oratione uterentur; nec τὸ μῆκος incredibile futurum erat, sed αὐτὸς δὲ λόγος. Delendum igitur μῆκος et λόγον ἄπισον scribendum.

V. 90. Ἡμεῖς δὴ νομίζομεν γε χρήσιμον — sic Bekkerus coniectura parum probabili; nam particulæ γε nulla vis inest, nisi ad pronomen pertinet, quod tum statim excipere debet ἡμεῖς γε δὴ. Sed et pronomen inutile est ubi Meliorum sententiæ nulla alia opponitur. Ipse olim corripibam Ἴσμεν δὴ νομίζομεν τε: quam coniecturam eo magis magisque amplector, quia quocumque modo librorum lectiones mutaveris (ἢ μὲν B. ἤμιν F. ἢ μὲν E. ἢ μὲν AG.) numquam quidquam ex δὴ — γε efficies. — Mox antiquum obtinuit ut aliquot vocibus primum omissis deinde non suam in sedem repositis oratio laboraret. Lege, ἀνάγκη γὰρ οὕτω παρὰ τὸ δίκαιον τὸ ξυμφέρον λέγειν, ἐπειδὴ ὑμεῖς ὑπέθεσθε. — ὅσῳ ἐπὶ μεγίστῃ τιμωρίᾳ σφαλέντες ἂν τοῖς ἄλλοις γένοισθε. Haec satis perspicua sunt, sed nescio quis, quum non

intelligeret quid esset γίγνεσθαι τινι ἐπὶ τιμωρίᾳ, παράδειγμα in orationem intulit. παράδειγμα ἐπὶ τιμωρίᾳ sine temporum confusione dici non potest, quia homines ante supplicium ἐπὶ τιμωρίᾳ sunt, supplicio iam affecti παράδειγμα fiunt.

V. 91. Μαλιν, οὐ γὰρ οἱ ἄρχοντες ἄλλων ὦ. καὶ Λ. οὕτω δεινοὶ τοῖς νικηθεῖσιν.

V. 96. Σκοποῦσι δ' ὁμῶν οὕτως οἱ ὑπήκοοι τὸ εἶδος —. τὸ εἶδος si abesset nemo desideraret. Pro similitudine accipi oportet, sed ipsi inter se et Atheniensium colonias nullam esse similitudinem contendunt.

V. 97. ἄλλως τε καὶ νησιῶται ναυκρατόρων καὶ ἀσθενέστεροι ἐτέρων ὄντες εἰ μὴ περιγένοισθε. Misere corruptus locus perspecto quid dici oporteat satis certo corrigetur, ἄλλως τε καὶ ναυκράτορες, οὐκ ἀσθενέστεροι ἐτέρων ὄντες. Sic demum ὄντες α νησιῶται non distrahitur, neque ναυκρατόρων ibi dicitur ubi nemo sanus quidquam praeter ἡμῶν dixisset et via reperta est qua illa, ἀσθενέστεροι ἐτέρων ex tenebris in lucem emergant.

V. 99. ὅσοι ἡπειρῶται που ὄντες τῷ ἐλευθέρῳ πολλὴν τὴν διαμέλλησιν τῆς πρὸς ὁμᾶς φυλακῆς ποιήσονται. Τῷ ἐλευθέρῳ vel idem est quod διὰ τὸ ἐλεύθερον, vel dativus est quod vocant instrumenti. Sed neutrum hic convenit; nam libertas non est causa, cur nonnullae civitates a bello Atheniensium abstinuerint, neque hanc abstinentiam faciliorem iis reddebat. Sermo est de illis, ὅσοι νῦν μηδετέροις ξυμμαχοῦσιν, qui etiam οἱ ἐλεύθεροι dici possunt. Hos in duo genera dividunt; ὅσοι ἡπειρῶται που ὄντες τῶν ἐλευθέρων, et νησιῶται, tum iterum νησιώτας in ἀνάρκτους et ἀρχῇ παροξυνομένους.

V. 102. ἔτι καὶ σῆναι ἐλπίς ὀρθῶς. Graecitati consules legendo, ἔτι κἂν σῆναι ἐλπίς ὀρθοῖς, nisi credis, δ ἵππος ὀρθῶς οὐς ἴσῃσι „ferri posse.”

V. 103. ἐλπίς δὲ κινδύνῳ παραμύθιον οὔσα. Imo κινδύνου vel κινδύνων. mox in τοῖς δ' ἐς ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσα, δάπανος γὰρ φύσει, nonnihil haereo. Ἀναρριπτεῖν verbum activum esse constat; si igitur accusativum intelligi putandum est, is non potest esse alius quam ἐλπίδα. Ex his sequeretur homines non τὸ ὑπάρχον ἐς τὴν ἐλπίδα ἀναρριπτεῖν, sed τὴν ἐλπίδα ἐς τὸ ὑπάρχον, quod si fieri possit non video quo iure δάπανος φύσει dicatur, quippe quae non perdat sed pereat. Tantasne turbas ex

unius hominis negligentia oriri, qui quum ob oculos haberet, τοῖς δ' ἐς ἑαυτὴν ἅπαν τὸ ὑπάρχον ἀναρριπτοῦσι, δάπανος γὰρ φύσει — vocem maxime necessariam omisit.

V. 105. τῆς δὲ ἐς Λακεδαιμονίους δόξης, ἣν διὰ τὸ αἰσχρὸν δὴ βοηθήσειν ὑμῖν πιστεύετε αὐτούς κτέ. Si δόξα ἦν πιστεύετε αὐτοὺς βοηθήσειν Graecum est, idem erit dicendum de πιστεύω δόξαν αὐτοὺς βοηθήσειν. Quod qui non probat is mecum ἢ — πιστεύετε rescribet. Sed hoc semel facto sponte concident quae maleferiatum grammaticus inseruit διὰ τὸ αἰσχρὸν, tamquam idem esset αἰσχρὸν et αἰσχύνῃ! Quod Melii plene effati erant τὴν Λ. ἡμῖν ξυμμαχίαν προσέσσεσθαι ἀνάγκην ἔχουσαν καὶ εἰ μὴ τοῦ ἄλλου τῆς γε ξυγγενείας ἕνεκα (καὶ!) αἰσχύνῃ βοηθεῖν, idem Athenienses brevius efferunt per ἣ ἐς Λακεδαιμονίους δόξα ἢ — πιστεύετε κτέ. — καίτοι οὐ πρὸς τῆς ὑμετέρας νῦν ἀλόγου σωτηρίας ἡ τοιαύτη διάνοια. Salus ipsa numquam, sed interdum spes salutis ἄλογος videtur; itaque ferri nequit ἀλόγου, sed delendumne sit an corrigendum et quomodo hoc faciendum sit hucusque me nescire confiteor.

V. 108. Ἀλλὰ καὶ τοὺς κινδύνους τε ἡμῶν ἕνεκα μᾶλλον ἡγούμεθ' ἂν ἐγχειρίσασθαι αὐτοὺς καὶ βεβαιωτέρους ἢ ἐς ἄλλους νομιεῖν. Qui sunt illi quos firmiores existimaturi sunt? an semet ipsos? At praeterquam quod σφᾶς abesse non possit, ineptum esset νομίζειν in re cognita et perspecta. an Melios? Sed obstat ἐς ἄλλους. an τοὺς κινδύνους? Sed κίνδυνοι non possunt dici βεβαιότεροι. Nullo modo te ex his turbis evolves nisi νομιεῖν in μενεῖν mutato.

V. 111. Lege, γένοιτο ἡμῖν καὶ ὑμῖν οὐκ ἀνεπισήμοσιν — et nos haec iam experti sumus et vos potius. — οὐ γὰρ δὴ ἐπὶ γε τὴν ἐν τοῖς αἰσχροῖς καὶ προὔπτοις κινδύνους πλεῖστα διαφθείρουσαν ἀνθρώπους αἰσχύνῃν τρέψεσθε. πολλοῖς γὰρ προορωμένοις ἔτι ἐς οἷα φέρονται [τὸ αἰσχρὸν κακούμενον] ὀνόματος ἐπαγωγῷ δυνάμει ἐπεσπάσατο [ἡσσηθεῖσι τοῦ ῥήματος] ἔργῳ ξυμφοραῖς ἀνηκέστοις ἐκόντας περιπεσεῖν, καὶ αἰσχύνῃν αἰσχίῳ μετ' ἀνοίας ἢ τύχης προσλαβεῖν. Ergo αἰσχρὸν est ὄνομα ἐπαγωγόν! et τὸ λεγόμενον αἰσχρὸν h. e. res ipsa nomine suo homines ad se trahit. Sed non satis est hos nomine trahi, etiam verbo capiuntur, ἡττῶνται ῥήματος. En pulchram varietatem! Exime quantocyus sophistarum spuria ornamenta et intellige αἰσχύνῃν esse quae haec faciat. Tum si πολ-

λοὺς προορωμένους scripseris, videbis omnia recte atque ordine procedere. — ὅτι περὶ πατρίδος βουλευέσθε, ἣν μιᾶς [περὶ] καὶ ἐς μίαν βουλὴν τυχοῦσάν τε καὶ μὴ — — — κατορθώσασαν ἔσαι. Posui hiatum unde excidisse conicio aliquid huiuscemodi: (ἢ ἀπολέσαι ὑμῖν, ἢ ἰδεῖν s. οἰκεῖν). Pro περὶ legendum puto vel ψήφου vel γνώμης.

V. 112. Dele importunum emblemata, φίλοι μὲν εἶναι, πολέμιοι δὲ μηδετέροις, quae antithesis Thucydide prorsus indigna orationis compositionem turbat, προκαλούμεθα δὲ ὑμᾶς ἐκ τῆς γῆς ἀναχωρῆσαι. — Bis in hoc capite καὶ intruserunt interpretes. Etenim τῇ σωζούσῃ τύχῃ ἐκ τοῦ θείου opponitur τῇ Λακεδαιμονίων τιμωρίᾳ ἀπὸ τῶν ἀνθρώπων. Deinde insertum est hic, ut emblemata quod eiecimus cum sequentibus coniungeretur.

V. 116. Video quod moniturus eram de glossemate post διαβκτήρια addito ἱερὰ ἐν τοῖς ὅροις iam a Cobeto esse occupatum. In multis aliis praeterea me actum egisse intellexi. Sed piget has plagulas eam ob rem iterum perlustrare ut in singulis locis sua cuique reddam; praesertim cum non nisi ex parte hoc facere queam, quippe qui Madvigii librum nondum viderim, nec ullam editionem praeter Bekkerianam consulere potuerim. Quod ad Cobetum attinet non vereor ne me plagii accuset aut aegre ferat quod nonnumquam in idem quod ipse inciderim.

V. 116. Lege, (τὸ) καθ' ἑτερόν τι τοῦ περιτειχίσματος.

Libri quinti hic finis esto.

ἌΤΑΚΤΑ.

SCRIPSIT C. BADHAM.

Scholium ad Andromachae v. 103, quod edidit Cobetus, sic legendum:

Ἰλίου αἰπείνῃ: μονωδία ἐς τὸ δι' ἐνὸς προσώπου θρηνοῦντος. ὥστε τὸ „Ἀσιάτιδος γῆς σχῆμα” (οὐ) μονωδία ἐστὶ. τραγωδεῖ γὰρ καὶ οὐκ ᾄδει. οὔτε τὰ ἐν Θεοφορουμένη ᾄδόμενα, οὐ θρηνεῖ γάρ. Vulgo deest οὐ legiturque τραγωδία γὰρ καὶ οὐκ ἔδει.

Ad Rhenum v. 307. Aristotelis fragmentum sic constituendum διελὼν δὲ τὴν πόλιν Ἀλεῦας ἔταξε κατὰ τὸν κλῆρον παρέχειν

ἐκάσους ἰππέας μὲν τεσσαράκοντα, πελταςὰς δὲ ὀγδοήκοντα. ἦν δὲ ἡ πέλτη ἀσπίς ἴτυν οὐκ ἔχουσα ἐπίχαιλον, αἰγὸς δέρματι παραπεταμένη. Καὶ τριῖ ἀκόντια ἡ μακρὸν δόρυ πάντες ἐφόρου. ὃ σχέδιον ἐκαλεῖτο.

Ibid. ad v. 248. alterum fragmentum Menandri, εἰ μὴ γαμεῖς γὰρ ἔσχατον νόμιζέ με Φρυγῶν Μυσῶν sic corrigendum: ἔσχατον νόμιζέ με Φρύγ' ὄντα Μυσῶν. Servus de gente sua iocatur dum herili filio promittit se puellae quam amat copiam illi facturum.

Ad Medae v. 738. κεῖται οὖν ἡ λέξις (ἐπικηρυκεύματα) ἀντὶ τοῦ τῆς Φιλίας. τῇ δὲ εὐθείᾳ ἀντὶ δοτικῆς κέχρηται. ἔδει γὰρ εἰπεῖν· καὶ τοῖς ἐπικηρυκεύμασιν οὐκ ἂν πίθοιο. Δίδυμος δὲ φησιν ἑλλείπειν τὴν διὰ, διὰ τὰ ἐπικηρυκεύματα. „Paullo ante legitur, inquit Elmsleius, μὴ ὁμόσας δὲ φίλος γένοιτο αὐτοῖς διὰ τοῦ ἐπικηρυκεύματος. θέλει εἰπεῖν ἀντὶ τοῦ ἐπικηρυκεύμασιν. λείπει ἡ διὰ. Latet hic aliquid quod extricare nequeo.” Hoc saltem non latet, quod et Elmsleius vidit, καὶ ἐπικηρυκεύμασι non esse antiquam lectionem eamque, quaecumque fuerit, a grammaticis quibusdam, fortasse etiam a Didymo, non ad οὐκ ἂν πίθοιο sed ad φίλος γένοι' ἂν pertinere creditam. Quod fieri non potuisset si καὶ ibi legissent. Restat igitur ut τὰ ἐπικηρυκεύματα legerint. Sed hoc concesso οὐκ ἂν πίθοιο sedem antiquam mutaverit necesse est. Si, quae illa fuerit, diligenter quaeres, mirabor nisi in eundem versuum ordinem incidens quem nunc proponam.

πέποιθα. Πελίου δ' ἐχθρὸς ἐστὶ μοι δόμος
Κρέων τε. τούτοις δ' ὀρκίοισι μὲν ζυγεί
οὐκ ἂν πίθοιο τὰ ἐπικηρυκεύματα.
λόγοις δὲ συμβᾶς καὶ θεῶν ἀνώμοτος
Φίλος γένοι' ἂν. τὰ μὰ μὲν γὰρ ἀσθενῇ,
τοῖς δ' ὄλβος ἐστὶ καὶ δόμος τυραννικός.

vides his receptis nihil opus fore Didymi caeterorumque commentis, quoniam πιθέσθαι τινὶ τι vel pueris notum; deinde Euripidem tandem aliquando pingui munere liberatum esse, quod illi homo ingeniosus, postquam οὐκ ἂν πίθοιο et φίλος γένοι' ἂν suas inter se sedes permutare coacta sunt, quum sententiam hiare videret, de suo largitus est:

ἄγουσιν οὐ μεθεῖς ἂν ἐκ γαίας ἐμέ.

Scilicet credebat si μεθεῖτε dici poterat pro μεθειήτε, nihil

obstare quo minus μεθείης eandem contractionem subiret. Si μεθεῖ' ἄν scripsisset (nam de μεθεῖο ἄν non cogitandum) parum veri simile est hoc quemquam in μεθεῖς ἄν depravaturum fuisse.

In Medea v. 781. mirum est etiam nunc legi:

οὐχ ὡς λιποῦσα πολεμίας ἐπὶ χθονός.

tamquam λιποῦσα pro λείψουσα dici posset. Lege, οὐχ ὡς λιποῦσ' ἄν.

Ion. 1355—1357.

Π. λαβὼν νυν αὐτὰ τὴν τεκοῦσαν ἐκπίνει.

Ι. πᾶσαν δ' ἐπελθὼν Ἀσιὰδ' Εὐρώπης θ' ὄρους;

Π. γνώσει τὰδ' αὐτός.

Recte personas distribuit Kirchoffius; sed in corrigendo altero versu neque ego neque ille aliquid vidimus. Quoniam *in his terris obeundis* matrem quaerere iubetur non ἐπελθὼν sed ἐπὶ αὐτὴν dicendum erat. Lege:

Ἀσιὰδ' ἐπέλθω πᾶσαν Εὐρώπης θ' ὄρους;

In Xenophonte de Vectigal. pauca animadverti quae fortasse operae pretium erit cum Mnemosynes lectoribus communicare.

Cap. II. 2. τὸ ἀπὸ τῶν τεχνῶν καὶ τῶν οἰκιστῶν ἀπειναι. pro οἰκιστῶν lege οὐσιῶν.

Cap. III. 5. ὅσῳ γε μὴν πλείονες εἰσοικίζοντο τε καὶ ἀφικνοῖντο δῆλον ὅτι τοσούτῳ ἄν πλείον καὶ εἰσάγοιτο [καὶ ἐξάγοιτο καὶ ἐκπέμποιτο] καὶ πωλοῖτο καὶ μισθοφοροῖτο. Dele καὶ ἐξάγοιτο καὶ ἐκπέμποιτο. Uterque foetus est lectorum certatim supplementum quod post ἐξάγοιτο deesse credebant. Sed quo maior erat numerus eorum qui Athenas vel commorandi vel visendi causa adibant (hoc enim discriminis est inter ἐσοικίζεσθαι et ἀφικνεῖσθαι) maior futura erat mercium *importatarum* copia, non *exportatarum*.

III. 10. οἱ γὰρ μὲν πρὸτελέσαντες ἐγγὺς δυοῖν μναῖν πρόσδοον ἔξουσιν καὶ ταῦτα ἐν πόλει, ὃ δοκεῖ τῶν ἀνθρωπίνων ἀσφαλέστατον τε καὶ πολυχρονιώτατον εἶναι. Imo ἐμπολῆ.

Cap. IV. 2. pro ἐπεχειρήθη malim ἐνεχειρίσθη.

IV. 4. τοῖς ἐπισκευαζομένοις. Imo, τοῖς ἐπικατασκευαζομένοις.

IV. 22. optime Schneiderus οὐ πολλοί. Sed τὰ ὑπάρχοντα male accepit Weiskius. Lege, πολλὰ γὰρ ἔσσι τὰ ὑπάρχοντα, et intellige multam fore pecuniam ex aucto in argentifodinis

operarum numero, qua pecunia ad novos publicos servos conducendos usuri erant.

IV. 38. ἡ ὑπάρξουσα πρόσδοσις τὸ ἐπιτήδειον συγκατασκευάζει. ἂν. Lege, ἡ ὑπάρξασα πρόσδοσις τὸ ἐτι ἐλλείπον σ.

IV. 40. Male Editores εὔρισκε. Recte Paris. B. εὔρισκεῖ h. e. tum ipsum, ante pacem quam iam expectabant. διὰ τὸ εἰρήνην εἶναι non magis arguit pacem tum factam esse quam διὰ τὸ θεραπεύεσθαι μετοίκους καὶ ἐμπόρους Athenienses id iam fecisse quod Xenophon suadebat. Cf. quae hic dicuntur ἐν τῷ νῦν πολέμῳ et vid. cap. V. 12. Schneiderus qui simul pacem et bellum fuisse, hoc terrestre, illam maritimam, arbitratus est verba ἐπεὶ δὲ εἰρήνη κατὰ θάλατταν γεγενῆται perperam accepit. Verte „quoiescumque paz est". Mox lege, διὰ τὸ τὰ ἐλλιμένα καὶ τὰς ἀγορὰς αὐξάνεσθαι.

IV. 44. εἰ οὖν ἐν μέσῳ τούτων γένοιτο ἐπὶ τῷ ὑψηλοτάτῳ Βήσης τρίτον ἔρυμα, συνήκοι τ' ἂν τὰ ἔργα εἰς ἐν ἐξ ἀπάντων τειχῶν κτέ. Lege συκλήοιτ' ἂν τὰ ἔργα εἰς ἐν ἐξ ἀπάντων τῶν τειχῶν.

IV. 50. Lege ισχυρῶς γὰρ κἂν αὕτη πολυάνθρωπος γένοιτο ἡ πόλις — καὶ οἱ γέ χῶροι.

IV. 51. ξύμφημι ἐγὼ reddendum lectori, qui in margine auctori assensus est.

Cap. V. 1. Lege, πολὺ γὰρ ἂν καὶ αὕτη [αἰρεθεῖσα] ἡ ἀρχὴ προσφιλετέραν καὶ πολὺ κοινοτέραν εἰσαφικνεῖσθαι — ποιήσῃ τὴν πόλιν. vulgo καὶ πυκνοτέραν.

V. 3. οἱ δὲ γνώμη καὶ ἀργυρίῳ δυνάμενοι χρηματίζεσθαι. ad haec vide incredibilem Schneideri notam. Lege, οἱ δὲ τῇ ὥνῃ τοῦ ἀργυρίου δ. χ. vid. cap. III. 2.

V. 13. πολὺ μᾶλλον ἂν τιμωροίμεθα αὐτοὺς εἰ μηδὲνα παρέχοιμεν ἀδικοῦντα. Imo, εἰ μηδὲνα ὑπάρχοιμεν ἀδικοῦντες.

In Timaeo pag. 41. A. corruptissimus est locus, quem emendatorem dabo quam legebatur in exemplo, quo Cicero usus est. Hic enim fere idem quod hodie editur legisse videtur sc. Θεοὶ θεῶν ὧν ἐγὼ δημιουργὸς πατήρ τε ἔργων ἃ δι' ἐμοῦ γενόμενα ἅλута ἐμοῦ γε θέλοντος. Quoniam planetas alloquitur, qui ab ipso geniti feruntur, θεοὶ θεῶν aperte falsum. Lege, θεοί, "ΟCΩΝ ἐγὼ δημιουργὸς πατήρ τε ἔργων, ἅτε δι' ἐμοῦ γενόμενα, ἅλута ἐμοῦ γε θέλοντος.

In Thucyd. IV. 27. Athenienses de exercitu, qui in Pylo erat, solliciti fuisse narrantur, ὁρῶντες τῶν τε ἐπιτηδείων τὴν περὶ τὴν Πελοπόννησον κομιδὴν ἀδύνατον ἐσομένην ἅμα ἐν χωρίῳ ἐρήμῳ, καὶ οὐδ' ἐν θέρει οἱοί τε ὄντες ἱκνᾶ περιπέμπειν. Atqui κομίζειν dici non potest pro πέμπειν, itaque κομιδὴ non ab ipsis pendebat, sed a Demosthenis copiis, quae sibi victum κομίζεσθαι cogerebantur. Adde quod locus desertus non Athenienses prohibebat ne commeatus mitterent, sed ipse praesidio victum suppeditare non poterat. Deletis περὶ τὴν Πελοπόννησον ἔτ ἅμα ante ἀδύνατον posito omnia planissima fiunt. Videbant primum fieri non posse ut praesidium in tali loco ex populationibus aleretur, deinde se ne aestate quidem quod satis esset subvecturos.

(Continuabitur)

SIDNEY
m. Febr. 1874.

Φιλόνικος non Φιλόνεικος.

Saepius ostendimus Φιλόνικος, Φιλονικία, Φιλονικεῖν ubique esse scribendum et Φιλόνεικος natum ex consuetudine eorum qui I longum per EI scribebant. Audi nunc Scholiastam ad Platonis *Alcibiadem* pag. 122. c. σημειῶσαι Φιλονικίαν διὰ τοῦ I τὴν Φιλίαν τῆς νίκης.

C. G. C.

GALENUS CORRECTUS.

Editur apud Galenum περὶ τῶν τῆς ψυχῆς παθῶν Tom. IV pag. 778. Kühn. καὶ ἀλλαχόθι περὶ αὐτοῦ Φησι Νηλέως· ὅς' ἐφέηκε πολύφρονά περ μάλ' αἰεῖσαι. Interpres: *et aliibi de ipso Neleo sic canit*. Abeat Neleus et ita scribatur: περὶ αὐτοῦ Φησιν· (οἶνος γὰρ ἀνώγει) ἡλεός, ὅς' ἐφέηκε πολύφρονά περ μάλ' αἰεῖσαι ex *Odyssea* ξ. 464.

C. G. C.

AD ANTHOLOGIAM PALATINAM.

SCRIPSIT H. VAN HERWERDEN.

EPIGRAMMATUM ANTHOLOGIA PALATINA cett.
edidit FREDERICUS DUEBNER Parisiis ap. Firmin Didot. 1864—1872.

Cap. III, epigr. 6.

Γηγενέα Πυθῶνα, μεμιγμένον ἔρπετοῦ ὀλκοῖς
ἐκνεύει λατῶ, πάγχυ μυσатτομένη·
σκυλᾶν γὰρ ἐθέλει πινυτὰν θεόν· ἀλλὰ γε τόξῳ
θῆρα καθαιμάσσει φοῖβος ἀπὸ σκοπιῆς
Δελφῶν, οὗ θῆσει τρίπον ἐνθεον· ἐκ δ' ὄδ' ὀδόντων
πικρὸν ἀποπνεύσει ῥοῖζον ὀδυρόμενος.

Iniuria recepta est Chardonii correctio σκυλᾶν pro codicis lectione σκύλαν. Graecum enim verbum est non σκυλᾶν, sed σκυλεύειν, cuius notio praeterea hic non satis apta videtur. Non magis convenit συλᾶν, sed latere suspicor:

σκύλλειν γὰρ πινυτὰν ἐθέλει θεόν κτέ.

simul admissa quam metri causa proposuit Jacobsius verborum transpositionem. Nota sunt Aeschyli verba Pers. 577 κναπτόμενοι δ' ἄλ' ἰδὲ δεινὰ σκύλλονται πρὸς ἀναύδων παίδων τᾶς ἀμεινάντου.

Cap. IV.

MRLBAGRI coronae, in qua singulorum poetarum carmina floribus et arborum ramis atque coronis comparantur, sic eduntur vss. 14 sqq.

καὶ Σαμίου δάφνης κλῶνα μελαμπέταλον·
 ἐν δὲ Λεωνίδεω θαλεροῦς κισσοῖο κορύμβους
 Μνασάλκου τε κόμας ὀξυτόρου πίτυος
 βλαιοσὴν τε πλατάνισον ἀπέθρισε Παμφίλου οἶμης
 σύμπλεκτον καρύης ἔρνεσι παγκράτεος κτέ.

In βλαιοσὴν, quod de platano dici nequeat (quam recte βλωθρὴν appellat Erycius VII, 174) iure quum haereant omnes, mireris criticos alibi quaesivisse vitium, quam in ipso illo importuno vocabulo neque animadvertisse cum absurde dictum esse ἀποθρίζειν de tota arbore, tum omnes reliquos quos ascripsi versus, ut de sequentibus taceam, tantum non clamare Meleagro certa emendatione reddendum esse:

βλαοστήν τε πλατανίσου ἀπέθρισε κτέ.

Cap. V, ep. 2.

Τὴν καταφλεξίπολιν Σθενελαῖδα, τὴν βαρύμισθον,
 τὴν τοῖς βουλομένοις χρυσοῦ ἐρεττομένην,
 γυμνὴν μοι διὰ νυκτὸς ὅλης παρέκλινεν ὄνειρος
 ἄχρι Φίλης ἡοῦς προῖκα χαριζομένην. κτέ.

Epigramma nondum est perpurgatum; nam ineptissimum est vs. quarto Φίλης, si quidem nulli amatori amorum terminus aurora grata dici potest. Quanto vero rectius eadem ep. III, vs. 2 φθονερὴ vocatur et ep. 172 ac 173 δυσέραςτος, ad quorum locorum exemplum exspectes:

ἄχρι πικρῆς ἡοῦς κτέ.

Obstat tamen huic coniecturae remedii violentia. Quid si sumimus poetam ipsam alloqui Sthenelaidem? Ita literis aliter diremtis scribi possit:

ἄχρι, Φίλη, σ' ἡοῦς προῖκα χαριζομένην.

prorsus ut infra ep. 22, 5: ἄχρι, Φίλη, πολιῆς.

Ep. 9, 3 sq.

Οὐκέτι βασάζω, μὰ τὰ σ' ὄμματα, τὴν Φιλήρμον
 καὶ τὴν μουνολεχῇ σείο διαζυγίην.

Haereo tam in articulo perperam repetito quam in eo quod perabsurde διαζυγίη ab amico dicitur solitudinis amans. Ut apparet e verbis sequentibus vs. 7

αὔριον ἀλλὰ πάτρη με δεδέξεται,

qui hic loquitur amator peregre profectus fuerat, quocirca una mutata litera T in Λ corripi:

οὐκέτι βασάζω, μὰ τὰ σ' ὀμματ', ἄλῃν Φιλήρημον
καὶ τὴν μονολεχῆ σέτῳ διαζυγίην.

Ad substantivum ἄλῃ cf. VI, 90, 8.

Ep. 30.

Πάντα καλῶς, τό γε μήν, χρυσὴν ὅτι τὴν Ἀφροδίτην
ἔξοχα καὶ πάντων εἶπεν ὁ Μαιονίδης.

Ἦν μὲν γὰρ τὸ χάραγμα Φέρης, Φίλος, οὔτε θυρωρὸς
ἐν ποσίν, οὔτε κύων ἐν προθύροις δέδεσται.

ἦν δ' ἐτέρως ἔλθῃς, καὶ ὁ Κέρβερος. Ὡς πλεονέκται,
οἱ πλούτοιοι, πενίην ὡς ἀδικεῖτε μόνον.

Caeteris quidem omnibus coniecturis praestat quam in textum admisit Dübnerus praeunte Jacobsio scribens:

οὐ πλούτον, πενίην (δ') ὡς ἀδικεῖτε μόνον.

At ut taceam impeditiorem verborum structuram, vide quaeso quam sit exilis sententia, qua nihil addatur praecedentibus novi, et languide repetatur eadem cogitatio, longe facetius expressa in superioribus. — Verba sunt pauperis amatoris (cf. ep. 50 et 113) exclusi foribus ab amica avara. Quem quid magis decet hac, quam a poeta profectam suspicor, exclamatione:

πλουτοίην, πενίην ὡς ἀδικεῖτε μόνον.

i. e. *dives utinam fiam, quando solam paupertatem* (i. e. solos pauperes) *iniuria afficitis!* Nota tachygraphica syllabae ἦν casu perierat, quo facto corrector πλουτοὶ substantivum ratus de suo addidit articulum, quo commode versum expleret scilicet. Insuper vs. 4to admodum suspecta mihi est lectio ΔΕΔΕΤΑΙ. Non enim video quid habeat formidolosi canis *vinculus*. Nonne potius expectatur ipsum contrarium ΛΕΑΤΤΑΙ, i. e. *λέλυται*?

Ceterum cum hoc epigrammate dignus est qui conferatur APOLLODORI comici locus apud Athen. I, p. 3 c.

εἰς οἰκίαν ὅταν τις εἰσὶν Φίλου,

ἔσιν θεωρεῖν, Νικοφῶν, τὴν τοῦ Φίλου

εὐνοίαν εὐθύς εἰσίδντα τὰς θύρας.

ὁ θυρωρὸς ἰλαρὸς πρῶτόν ἐστιν, ἡ κύων

ἔσῃνε καὶ προσῆλθεν, ὑπαντήσας δὲ τις

δίφρον εὐθέως ἔθηκε, καὶ μὴδεὶς λέγει

μηδέν.

Ep. 34.

Ὁ Ζεὺς εἴην Δανάην χρυσοῦ, καὶ γὰρ δὲ σὲ χρυσοῦ.

Praeteriisse videtur interpretes huius lusus ratio, quam aperit ep. 31 extrema pars:

Δοκέω δ' ὅτι καὶ Δανάη Ζεὺς

οὐ χρυσός, χρυσοῦς δ' ἦλθε Φέρων ἑκατόν.

Nempe prius χρυσοῦ est genetivus substantivi χρυσός, posterius nominis χρυσοῦς, i. e. aureus sc. numus.

Epigr. 39.

Οὐκ ἀποθνήσκειν δεῖ με; τί μοι μέλει, ἦν τε ποδαγρὸς

ἦν τε δρομεὺς γεγωνὸς εἰς Ἀἴθην ὑπάγω;

πολλοὶ γὰρ μ' ἀροῦσιν. Ἐὰ χωλὸν με γενέσθαι.

τῶν δ' ἔνεκεν γὰρ ἴδ' ὥς οὐ ποτ' ἐῷ θιάσους.

Recte Duebnerus sprexit Ungerii commentum πῶλοι (i. e. ἵπποι) suspicantis. Nec tamen probaverim quae ipse addit, ignorari fortasse hodie ipsam rem, quae salem olim huic Nisarchi epigrammati aspergeret.

Rescribas modo facili coniectura:

ἄλλοι γὰρ μ' ἀροῦσιν. κτῆ.

nec te latebit, opinor, aculeus. *Parum refert*, ait poeta, *utrum podagricus an cursor* (pedibus sanis) *ad inferos pergam*. ΑΛΠ enim mortuum me tollent atque efferent, neque ipsi ad rogam sepulcrumque pedibusque meis erit gradiendum. *Quare sine claudum me fieri cett.*

Epigr. 52.

Ὅρκον κοινὸν ἔρωτ' ἀνεθήκαμεν· ὄρκος δ' πιστὴν

Ἀρσινόης θέμενος Σωσιπάτρῳ Φιλίην.

Ἄλλ' ἢ μὲν ψευδὴς κενά θ' ὄρκια, τῷ δ' ἐφυλάχθῃ

ἡμερος· ἢ δὲ θεῶν οὐ φανερὴ δύναμις κτῆ.

Iota Dativi elisum in hoc poeseos genere non sollicitaverim, sed prorsus obscurum quid sibi velit *iuramentum Amori dedicare*. Aut igitur nihil horum intellego, aut una litera leniter immutata (M pro N) corrigendum:

Ὅρκον κοινὸν ἔρωτα μεθήκαμεν κτῆ.

i. e. *commune iuramentum, Amorem, missum fecimus* docti exemplo Sosipatri, qui ab amica sua Arsinoe quamvis iurata, desertus est. Praeterea in mentem venit ὄρκον κεινόν, i. e. *vanum*, qua tamen mutatione opus non esse indico.

Epigr. 60, 3.

πυγαὶ δ' ἀλλήλαις περιγέες εἰλίσσοντο.

Cum Duebnero non expedio ἀλλήλαις. An forte:

πυγαὶ δ' ἀρπαλέαι κτέ. ?

Epigr. 61.

Τῇ κυανοβλεφάρῳ παίζων κόνδακα Φιλίππῃ

ἐξ αὐτῆς κραδίνης ἡδὺ γελᾶν ἐπόουν.

Sine exemplo dictum παίζειν τινὶ pro συμπαίζειν τινι rive παίζειν σὺν τινι. Quare aut deleto articulo non prorsus necessario (vide v. e. infra 158, 1) substituam σὺν, aut corrigam:

τὴν κυανοβλέφαρον παίζων κόνδακα Φιλίππην

ut Accusativi suspensi sint e verbis γελᾶν ἐπόουν.

Epigr. 63. Verborum lusum in Αἰταλή MARCUS ARGENTARIUS debet Aristophani Equit. 79, quae res fugisse videtur interpretes. Σικελή, quasi σικέλη, i. e. Θεσελκελος, quin bene explicatum sit a Bothio non fuerat dubitandum.

Epigr. 75.

Γείτονα παρθένον εἶχον Ἀμυμώνην, Ἀφροδίτη,

ἣ μου τὴν ψυχὴν ἐφλεγεν οὐκ ὀλίγον.

Αὕτη μοι προσέπαιξε, καί, εἴ ποτε καιρός, ἐτόλμων·

ἥρυθρία. Τί πλέον; τὸν πόνον ἥσθανετο·

ἦνυσα πολλὰ καμών. κτέ.

Annotat Duebnerus „τὸν πόνον Grotius et Jacobsius de amore accipiunt, quem puella sentiebat. Equidem intellegam, quod statim sequitur, πολλὰ καμών.”

Non intellexisset vir optimus, si satis attendisset ad vim formulae τί πλέον; quae non significat quod scripsit aut certe scriptum reliquit in interpretatione Latina, *quid multa?* sed *quid proderat?* i. e. *frustra fuit*. Vide v. c. supra 10, 3, ubi male iterum interpretes Latini *quid porro?* infra 85, 1; 176, 1; VII, 155, 3 et ita constanter apud omnes. Unde apparet verum vidisse Grotium et Jacobsium. Simili sententia sed elegantius scriptum est infra ep. 111, 4:

ἐγὼ δὲ πάλαι τραύματος ἥσθανόμην.

Utroque vocabulo ASCLEPIADES utitur ep. 162, 1 sq.

ἣ λαμυρή μ' ἔτρωσε Φιλαίνιον· εἰ δὲ τὸ τραῦμα

μὴ σαφές, ἀλλ' ὁ πόνος δύεται εἰς ὄνυχα.

Οἶχομ' Ἐρωτες, ὄλωλα, διόλχομαι· κτέ.

ubi elegantius scripsisset:

Οἶμοι, Ἔρωτες, ὄλωλα, διοίχομαι.

Nam οἶχομ' ob interpositum ὄλωλα suspectum est.

Epigr. 86.

Ἰλαθί μοι, φίλε Φοῖβε· σύ γὰρ θοὰ τόξα τιταίνων

ἔβλήθης ὑπ' Ἐρωτος ὑπ' ὠκυπόροισιν δῖτοῖς.

Conisci: ἔβλήθης ποτ' Ἐρωτος κτέ.

Epigr. 94, 4.

ἀθάνατος δ' ὁ γαμῶν.

Interpres Latinus: *immortalis, qui te ducit uxorem*. Quanto melius Grotius: (semideum faciunt oscula) *παρχει deum!* Verbum γαμεῖν hic, ut saspe, verecunde usurpatur pro βινεῖν.

Epigr. 112, 5 sq.

καὶ παίζειν ὅτε καιρὸς, ἐπαίξαμεν· ἡνίκα καὶ νῦν

οὐκέτι, λωιτέρης φροντίδος ἀψόμεθα.

Praeëunte Jacobsio viri docti interpretantur quasi legatur: καὶ νῦν ἡνίκα οὐκέτι (καιρὸς). At tam absurdum hyperbaton omnem fidem superat, neque igitur dubito quin in mendo cubent vocabula καὶ νῦν. An forte:

ἡνίκα καιρὸς

οὐκέτι, κτέ.

Quae suspicio si vera est, ut veram esse arbitror, totum distichon in hunc modum constitutum iunxerim cum praegressis:

Οἶ, παίζειν ὅτε καιρὸς, ἐπαίξαμεν, ἡνίκα καιρὸς

οὐκέτι, λωιτέρης φροντίδος ἀψόμεθα.

Nos, qui ludendi ubi tempus erat lusimus, nunc quum non amplius sit opportunum, meliorem curam amplectemur. Comparetur Horatianum illud:

Non lusisse pudet, sed non incidere ludum.

Epigr. 120.

Καὶ νυκτὸς μεσάτης τὸν ἐμὸν κλέψασα σύννευον

ἤλθον, καὶ πυκινῇ τεγγομένη ψακάδι.

τοῦνεκ' ἐν (l. ἐπ' cum Heckero) ἀπρήκτοισι καθήμεθα, πούχ)

[λαλεῦντες

εὔδομεν, ὥς εὔδειν τοῖς φιλέουσι θέμις;

Pro corrupto verbo λαλεῦντες viri docti alius aliud substituunt, nemo id quod mihi unice verum videtur:

κούχῃ Φιλεῦντες

εὐδομεν, ὡς εὐδειν τοῖς Φιλέουσι Θέμις;

ut PHILODEMUS eleganter ludat in duplici potestate verbi Φιλεῖν, osculandi et amandi, quo modo lusit et AMMIANUS XI, 219 et NICARCHUS XI, 252.

Epigr. 129, 1 sq.

Τὴν ἀπὸ τῆς Ἀσίης ὀρχηστρίδα, τὴν κακοτέχνους

σχήμασιν ἐξ ἀπαλῶν κινυμένην δνύχων.

Cf. Horat. Carm. III, 6, 21 sqq. *Motus doceri gaudet Ionicos matura virgo et fingitur artibus iam nunc et furtivos amores de tenero meditatur ungui.*

Epigr. 148, 2.

Pro νικάσειν rescribendum accentu Dorico νικασεῖν.

Epigr. 152, 8.

καὶ δώσω χειρὶ φέρειν βόπαλον.

Imo Φορεῖν.

Epigr. 155.

ἐντὸς ἐμῆς κραδίας τὴν εὐλαλον Ἡλιοδώραν

ψυχὴν τῆς ψυχῆς αὐτὸς ἐπλασσειν Ἔρω.

Perperam nuper Dilthey in *Museo Rhemano* pro αὐτὸς requirerebat ἐντὸς, quod αὐτὸς οὐκ vi careat scilicet. Secus esse probabunt e pluribus locis epigrammata 194 et 278. Tum inani vocolae ἐντὸς repetitione aliquanto pulchrius est ex mea quidem sententia illud ψυχὴν τῆς ψυχῆς, animae meae animam. In omnibus quae ibidem proposuit nihil est, quod vel levissimam umbram praebeat veritatis.

Epigr. 161.

Εὐφρῶ καὶ Θαῖς καὶ Βοῖδιον, αἱ Διομήδους

γραῖται, ναυκληρῶν ὀλκάδες εἰκοσόροι,

Ἄγιν καὶ Κλεοφῶντα καὶ Ἀνταγόρην. Ἐν ἐκᾷῃ,

γυμνοῦς, ναυηγῶν ἥσσονας, ἐξέβαλεν.

„Lepide sane” ait Duebnerus „appellatio meretricum in emporio negotiantium ναυκληρῶν ὀλκάδες, ut poetae mentem pervertere videatur Heckerus qui scribit ναυκλήρους ὀλκάδος εἰκοσόρου.” Merito impugnat Heckeri coniecturam vel eo nomine falsam, quod ita requireretur numerus pluralis ὀλκάδων εἰκοσόρων, sed tamen dubito num ipse iocosae appellationis rationem satis perspexerit. Apparet enim ex addito ναυκληρῶν poetam simul ludere in no-

mine δλκάς ducto a verbo ἔλκειν, ut lector cogitet de illecebris meretriciis, quibus istae mulierculae naucleros ad se traherent. Ad εἰκοσόροι cf. MRLBAGER V, 204, 10:

Δύσανός γ' ὅς ζωὸς ἔτ' ὢν Ἀχερουσίδα λίμνην
πλεύσεθ' ἄνωθ' ἐπιβὰς γραδὸς ἐπ' εἰκοσόρῳ.

Navibus suis, i. e. corporibus, vectores tollunt naucleros (cf. V, 44 et 159, IX, 415 et 416), sed mox eiciunt ipsis naufragis miseriores, ναυηγῶν ἥσσονας. Permire tamen ἥσων, inferior, h. l. notionem induit eius quod est *miserior*, et parum eleganter poeta eos qui in hoc figurato sermone ipsi naufragi dicendi erant, naufragis vocat miseriores. Quibus de causis vehementer dubito de horum vocabulorum sanitate. Expectabam:

γυμνοὺς ναυηγοὺς — ἐξέβαλεν.

Sed quid lateat in ἥσσονας, nondum reperio. Nam quod literis vicinum est ἥονας aut ἥοναδ' ut sufficiat valde vereor. Interea conferas VII, 501.

Εὐρου χειμέριαί σε καταιγίδες ἐξεκύλισαν,
Φίλλι, πολυκλύσῳ γυμνὸν ἐπ' ἡϊόνι.

Epigr. 171, 3 sq.

εἴθ' ὑπ' ἐμοῖς νῦν χεῖλεσι χεῖλεα θεῖσα
ἀπνευσὶ ψυχὰν τὰν ἐν ἐμοὶ προπίοι.

Imo ἐπ' — θεῖσα.

Epigr. 174.

Εὐδεις, Ζηνοφίλα, τρυφερὸν θάλος. Εἴθ' ἐπὶ σοὶ νῦν
ἄπτερος εἰσῆειν ἴππος ἐπὶ βλεφάροις.
ὥς ἐπὶ σοὶ μὴδ' οὗτος ὁ καὶ Διὸς ὀμματα θέλων
Φοιτήσαι, κατέχον δ' αὐτὸς ἐγὼ σε μόνος.

Vs. quarto soloecus est optativus, neque ipsius poetae errorem esse apparet e sequenti Indicativo, qui certa lege sequitur post votum non expletum. Quantocius reponendum:

Φοίτησεν, κατέχον δ' αὐτὸς ἐγὼ σε μόνος.

Similiter supra ep. 84, 2 sermonis ratio postulat: εἴθε — γενόμην — ὄφρα — χαρίσω pro χαρίσῃ.

Epigr. 180, 6.

Codex: γενέτας δ' οὔτε τις οὔτε τινός.

Non recipienda fuerat Jacobsii correctio οὔτε τίς οὔτε τίνος, nam inaudita est ellipsis τοῦ ἴσμεν. Nisi fallor, poetae mens

haec fuit: de patre Amoris aut prole non loquor; neutros enim habuit. Quae sententia si vera est, scripsit:

γενέτας δ' οὔτε τις οὔτε γένος.

Epigr. 184.

arcte cohaerere videtur cum epigrammate 182. Loquitur enim, nisi fallor, idem qui illic ad servam, hic ad eius dominam, infidam sibi puellam. Unde factum, ut hic non appareat puellae nomen.

Epigr. 193. 4.

σύμπλουν σύν με λαβὼν ἀγέτω.

Supra 53, 4 editur *σύμ με λαβών*. Loco VII, 89, 5 iterum *σύν μοι βούλευσον*, etsi codex habet *σύμ μοι βούλευσον*, contra VII, 172. 8 *τοῦμ ποσίν*. Utraque scribendi ratio proba est et antiqua, sed non laudanda est editoris inconstantia, qui modo codicis scripturam repraesentaverit, modo vulgatiorem scribendi morem secutus sit.

Epigr. 195, 4.

ἀ δὲ λόγοις τὸ γλυκύμυθον ἔπος.

Eleganter Heckerus:

ἀ δ' ὁ λόγοις τὸ γλυκύθυμον ἔπος.

At verbo *γλυκύμυθεῖν* usus est idem MELLAGER XII, 122, et fortasse de industria in synonymis lusisse putandus est, quod non abhorreere videtur a grammatico istius aevi poetarum ingenio. Quorum carmina corrigentibus diligenter cavendum ne invitis istis obtrudamus nostrum pulchri sensum atque decori. Quid, ut hoc utar, ad nostrum sensum minus elegans, quam quod idem poeta scribit in

Epigr. 197, 5 sq.

βαῖδ' ἔχω τό γε λειψθέν, "Ερως, ἐπὶ χεῖλεσι πνεῦμα

εἰ δ' ἐθέλεις καὶ τοῦτ', εἰπέ, καὶ ἐκπύσομαι.

pro *ἐκπνεύσομαι*, quod metro excluderetur?

Depravata autem procul dubio quae ibidem sic scripta praecedunt:

καὶ πάλιν Ἰλιάδος φίλα παίγνια, καὶ φιλάγρυπνον

λύχρον, ἐμῶν κώμων πολλὰ πιδόντα μέλη.

Fac enim *πίνειν* recte dici pro *ἀκούειν*, quod tamen (non addito *τοῖς ὤσιν*) valde dubium est, sed fac recte dici, permire tamen lucernae tribuitur audiendi facultas, cui visum tribui a poetis

nil sane est quod miremur. Sed, quod rem conficit, manifesto hic agitur non de poti adulescentis cantilenis sed *de ipsis amoris mysteriis, quorum est lucerna testis*, quae cogitatio quam frequenter in eroticis Graecorum carminibus occurrat, norunt omnes qui hanc literarum partem attigerunt. Hinc Meleagro reddiderim:

καὶ Φιλάγγρυπνον

λύχρον ἐμῶν κόμων πόλλ' ἐπιδόντα τέλη.

Cf. 191, ubi lucerna vocatur ab eodem poeta ὁ μύσης τῶν (Veneris) κόμων, VI. 162, ubi eandem vocat μύσην τῶν παννυχίδων, VII. 219. 6 μύσην λύχρον. Vide infra quoque 200, 4.

Epigr. 198, 5 sq. Suppleverim:

οὐκέτι σοὶ (γ' ἐτέρους) Φαρέτρη πτερδοντας διζοὺς
κρύπτει, Ἔρως· ἐν ἐμοὶ πάντα γὰρ ἐστὶ βέλη.

Causa cur ἐτέρους tachygraphice scriptum elapsum sit fuisse videtur ductuum similitudo, qui apparent in sequentis vocabuli syllabis posterioribus. Ad sententiam cf. V, 58.

Epigr. 200, 1.

ὁ κρόκος οἷ τε μύροισιν ἔτι πνείοντες Ἀλεξοῦς.

Heckerus scribit μύροιο, *hiatum ab aliis commoda emendatione sublatum iri sperans*. Hoc vero est quod Graeci dicunt κακὸν κακῷ ἰᾶσθαι! Ipse hiatus demonstrat sanum esse μύροισιν. Itaque, nisi putamus poetam contra constantem omnium usum Dativo coniunxisse verbum πνεῖν, necessario depravatam est πνείοντες. Quod participium aut est glossatoris interpretamentum verbi minus vulgaris quale est μυδῶντες, ut canit ΗΕΔΥΛΟΣ ep. 199, 3:

μύροις ἔτι πάντα μυδῶντα.

aut describentis errore confusum est ΕΤΙΠΕΙΟΝΤΕΣ (ἔτι βείοντες) cum eo quod hodie legimus ΕΤΙΠΕΙΟΝΤΕΣ (ἔτι πνείοντες).

Epigr. 225, 5.

Τήλεφός εἰμι, κόρη, σὺ δὲ γίνεο πιδός Ἀχιλλεύς.

Quid sibi velit in hac sententia πιδός frustra quaesivi, nec reperio quid certa coniectura substituatur. Aptum foret σὺ δὲ γίνεο, λίσσομ', Ἀχιλλεύς.

Epigr. 231. 3.

Συλεύεις βλεφάρων φάος ὀμμάτων, οὐκας ἀοιδῇ.

Imo σκυλεύεις, ut rectissime habet Planudes. Συλεύειν pro συλαῖν

non magis Graecum videtur quam σκυλᾶν pro σκυλεύειν, de quo supra vidimus ad III, 6.

Epigr. 252.

Ῥίψωμεν, χαρίεσσα, τὰ Φάρεα, γυμνὰ δὲ γυμνοῖς
ἐμπελάσει γυίοις γυῖα περιπλοκάδην·
μηδὲν ἔοι τὸ μεταξὺ.

Requiro Optativum ἐμπελάσαι.

Epigr. 282.

Ἡ βαδινὴ Μελίτη ταναοῦ ἐπὶ γήραος οὐδ᾽
τὴν ἀπὸ τῆς ἡβης οὐκ ἀπέθηκε χάριν,
ἀλλ' ἔτι μαρμαίρουσι παρηίδες, ὄμμα δὲ θέλγειν
οὐ λάθε· τῶν δ' ἐτέων ἡ δεκάς οὐκ ὀλίγη.

Prorsus inauditum est λανθάνειν pro λανθάνεσθαι. Potius crediderim AGATHIAM non optime quidem, ita tamen ut facile istius aevi poetae condonemus, dixisse ὧν δ' ἐτέων i. e. *seniorum apud nos* pro eius *seniorum*, et genuinam scripturam esse hanc:

ὄμμα δὲ θέλγειν
οὐ λάθετ' (non *oblita est*) ὧν δ' ἐτέων ἡ δεκάς οὐκ ὀλίγη.

Epigr. 286, 1 sq.

ἀπὸ τε δαιοῦς

λαβρὸν ἐπαιγιζὼν ἴσος ἔρως κλονέει.

Usus Homericus, quem PAULUS SILENTARIUS imitatur, postulat λαβρὸς ἐπαιγιζων. Cf. II. B. 148. Fieri quidem potest, ut ipsum poetam in errorem induxerit locus Odysseae ο, 293:

οὔρου

λαβρὸν ἐπαιγιζοντα δι' αἰθέρος

ibique λαβρὸν adverbialiter esse positum male crediderit, sed fortasse probabilius error tribuetur librariis compendiosam scripturam λαβρὸ male interpretantibus. Videatur Bastii comm. Pal. pag. 770.

Epigr. 287.

Σπεύδων εἰ φιλέει με μαθεῖν εὐῶπις Ἑρευθῶ,
πεύραζον καρδίην πλάσματι κερδαλέῳ·
„βήσομαι ἐς ξείνην τινὰ που (l. ποι) χθόνα· μίμνε δὲ κούρη,
ἀρτίπος, ἡμετέρου μνηστῆρι ἐχούσα πόθου.”
Ἡ δὲ μέγα τανάχθηκε καὶ ἤλατο, καὶ τὸ πρόσωπον
πλήξε, καὶ εὐπλέκτου βότρυον ἔρηξε κόμης,
καὶ με μίνειν ἰκέτευεν· ἐγὼ δὲ τις ὥς βραδυπειθής

ὀμματι θρυπτομένῳ συγκατένευσα μόνον.

Ὁλβιος ἐς πόθον εἰμί· τὸ γὰρ μενέαινον ἀνύσαι,
πάντως εἰς μεγάλην τοῦτο δέδωκα χάριν.

Nemo monitus non sentiet in paenultimo disticho corrigendum esse μόλις pro μόνον, et versu ultimo ὡς μεγάλην — χάριν, ut *magnam gratiam*. Tandem vs. 5to absurdum est ἤλατο. Vide an scribendum sit:

Ἡ δὲ μέγα τανάχῃσε καὶ ἤλυε κτέ.

Epigr. 289, 3 sq.

ἄγριον ἦτορ ἔχει, καὶ θέλεται οὗτ' ἐπὶ χρυσῷ
οὔτε ζωρότερόν μείζονι κοσσυβίῳ.

Imo vero: οὔτε τι χρυσῷ.

Ibidem 9:

εἰ δ' ἐτεὸν τὸν Ἄδωνιν ἐφίλαο, Περσεφόνεια,

Haec fabula nata videtur cum e duorum similium nominum (Ἀἰδωνεύς et Ἄδωνις) confusione, tum inde quod progrediente tempore Venus et Persephone habere coeperunt quaedam communia. Cf. PRELLER *Myth. Graec.* I. pag. 662.

Epigr. 297, 5 sq.

καὶ κατ' ἀγυιάς

πλάζονται γραφίδων χρώμασι βεμβόμενοι.

Absurde sic coeunt verba ἰσοδυναμοῦντα. Nihil novi melius quam:

πλάζονται γραφίδων χρώμασι τερπόμενοι.

Epigr. 299, 3 sq.

καὶ ψυχὴν δοκέσκον ἔλῃν ἐπὶ χερσὶν ἐμεῖο

κεῖσθαι τῆς κούρης τῆς τάχα κερδαλέης·

Absurde interpres Latinus: *FORSETAN callide simulatam*. Non enim potuit Agathias puellam, cuius calliditatem, ut apparet e sequentibus, probe cognoverat, hic vocare *fortasse simulatam*. Cave tamen corrigas τῆς μάλα κερδαλέης. Nam vocula τάχα apud hosce versificatores subinde valet *utique*. Cf. IX. 665; XVI. 337. 2; 357. 3, alibi.

Epigr. 302.

ποῖν τις πρὸς ἔρωτας ἔοι τρίβον;

Imo: ἦ.

Finem hisce in caput quintum Anthologiae annotationibus imponam corrigendo obscurissimo carmine, quod legitur supra 46:

A. χαῖρε σύ. B. καὶ σύ γε χαῖρε. A. τί δεῖ σε καλεῖν; B. σὲ δέ; A.
μήπω

τοῦτο φιλόσπουδος. B. μή γε σύ. A. μή τιν' ἔχεις;
B. αἰεὶ τὸν φιλέοντα, κτέ.

Colloquium est inter virum nescio quem et meretriculam, in quo non apparet, quid sibi velint illius verba *μήπω τοῦτο*, si quidem nulla est causa, cur mulierculam is vetet suum se rogare nomen. — Perperam me iudice Heckerus vitii sedem quasisit in *φιλόσπουδος*, quod est sanissimum, modo intellegamus *seriorum amans*, ut mox videbimus. Dederat enim, si quid video, non illepidus poeta *PHILODEMUS*:

A. χαῖρε σύ. B. καὶ σύ γε χαῖρε. A. τί δεῖ σε καλεῖν; B. σὲ δ' ἔμ'; A.
εἴπω

τοῦτο; φιλόσπουδος. B. μή γε σύ. κτέ.

Quae verba sic interpretor: Rogat homo meretricis nomen, quae, ut est istarum mos, ἀκκιζομένη non respondet, sed vicissim illum interrogat, quo nomine ipsa illum debeat appellare. Lepide iocans huius deliciis ille respondet: *Dicamne hoc? Seriorum amantem*. Quo audito scortillum, quae *φιλογέλωτα* mavult et *φιλοκαίσιμον*, unde lucrum facere possit, exterrita clamat: *Μή γε σύ* (sc. εἴπης). Ita omnia optime, credo, procedunt. Vides librariorum ex antiqua lectione *CEΔEMEΠΩ* fecisse *CEΔE-MHΠΩ* et literas male dirempsisse.

Caput VI.

Epigr. 17.

Αἱ τρισαῖ τοι ταῦτα τὰ παλγνια θῆκαν ἑταῖραι,
Κύπρι μάκαιρ', ἄλλης ἄλλη ἀπ' ἐργασίης·
ὦν ἀπὸ μὲν πυγῆς Εὐφρῶ τάδε, ταῦτα δὲ Κλειῶ
ὥς θέμις, ἡ τριτάτη δ' Ἀτθίς ἀπ' οὐρανίων.

Sententiae ratio postulare videtur ὦν θέμις, i. e. ἀπὸ τῶν ἄ θέμις ἐστίν.

Epigr. 42.

Ἄλκιμένης δ' πενιχρὸς ἐπὶ σμικρῷ τινι κήπῳ
τοῦ Φιλοκαρποφόρου γευσάμενος θέρους
ἰσχάδα καὶ μῆλον καὶ ὕδωρ γέρα Πανὶ κομίζων,
εἶπε· „Σὺ μοι βίβου τῶν ἀγαθῶν ταμίης·

„ὦν τὰ μὲν ἐκ κήποιο, τὰ δ' ὑμετέρης ἀπὸ πέτρης
δέξο, καὶ ἀντιδιδούς δὸς πλέον ὦν ἔλαβες.

Putido errore libera vs. quintum corrigendo τὸ pro altero τὰ.

Epigr. 43. 2 sq.

βάτραχον

χαλκῷ μορφώσας τις ὁδοιπόρος εὐχος ἔθηκε

Quia sermo est de rana *ex aere facta* (lemma habet *eis βάτραχον χαλκοῦν κτέ*), sermonis ratio postulat Genetivum materiei, χαλκοῦ. Recepta est superscripta lectio μορφώσας pro eo quod codex habet in textu τυπώσας metro inimicum. Quod opposuit Heckerus μορφώσας esse novitium, idem dici potest de ipsius coniectura χαλκοτυπησάμενος, cuius verbi forma Activa reperitur apud neminem Plutarcho antiquiorem, dum mediae exemplum, quod sciam, nullum exstat. Sed nescio an epigramma, quod in Planudea est ἀδέσποτον, a Platone (philosopho certe), a cuius aevo huiuscemodi lusus alienissimi, sit abiudicandum. Quanta autem levitate veteribus epigrammata tribuerint seri Graecorum nepotes, luculentum exemplum praebet epigr. 145, quo Anacreon scilicet celebrat aram exstructam a Sophocle tragico.

Epigr. 95. 3 sq.

γαμψὸν τε δρέπανον σαχυητόμον, ὄπλον ἀρούρης,

καὶ παλιουρόφορον, χεῖρα Θέρους, τρίνικα

καὶ τρητοὺς ποδεῶνας ὁ γατόμος ἄνθετο Δηοῖ

Πάρμις κτέ.

Agricolae in Anthologia audiunt ἀρουροπῆνοι, γεωπῆνοι, γειοπῆνοι, γαπῆνοι, γειομόροι, γειαρῶται, ἀγρονόμοι, sed sine exemplo Parmis h. l. vocatur γατόμος. quemadmodum Aeschylus rectissime, sed solus, quod sciam, dixit ligonem in *Promethæo soluto* ap. Steph. Byz. i. v. Ἄβιοι

ἴν' οὗτ' ἄροτρον οὔτε γατόμος

τέμνει δίκελλ' ἄρουραν.

Lectio hic eo suspectior, quod paenultimo versu praegreditur σαχυητόμον. Quare non fere dubito quin reponendum sit quod auribus quoque gratius:

καὶ τρητοὺς ποδεῶνας ὁ γαπόνος ἄνθετο Δηοῖ.

Vs. praegresso pro παλιουρόφορον, de cuius vocabuli corruptela nemo dubitat, fortasse substituendum ποτιουρόφορον, i. e. Φέρον πρὸς τὸν ἀνεμὸν τὰ ἄχυρα, aptum sane *ventilabri* epitheton.

Epigr. 101. 7 sq.

βραδυσκελὴς Ἡφαισε, σοὶ Τιμασίῳ
ἔθηκεν, ἀκμῆς γυῖον ὠρφανωμένος.

Ἄν γυῖ' ὠρφανωμένος? Cf. 102. 8; 103. 8; 104. 8;
107. 7.

Epigr. 124, 1.

Ἀσπίς ἀπὸ βροτέων (βριαρῶν Iacobs.) ὧμων Τιμάνορος ἄμμι
ναῦ ὑπωροφία Παλλάδος ἀλκιμάχας.

Recepit editor tamquam certissimam hanc Heckeri emendationem pro codicis scriptura ἄμμαι. Habet tamen ea correctio hoc incommodi, quod periculum est ne lector iungat ἀπὸ — ὧμων — ἄμμαι contra mentem poetae. Deinde iniuria negatum est, ἦσθαι de clipeo recte dici. Contrarium enim apparet e MNASALCAE epigrammate 128: ἦσο κατ' ἡγαθέον τόδ' ἀσπί φαεινά, ubi bene (cf. ep. 52, 2) interpretantur *de quiete a belli laboribus*. Similiter hic reposuerim ἦμαι. Codicis lectio nata videtur ex hac: ἦμαι. Nimirum vocalem α superscripsit is qui Doriensium dialectum non satis callens pro omni ἦτα litteram ἄλφα requiri putabat.

Epigr. 166. 4.

Ἔσω καὶ κήλης ἐν τισιν εὐτυχίῃ.

Minus recte Iacobsius ἔς' οὖν. Nam particulae οὖν non est huius loci. Melius conicias: ἔς' ἄρα. In versu praecedenti

τοῖς μηροῖς αὐτὴν γὰρ ὑπερδήσας ἐκολύμβα

cum Heckeri requiro τοῖν μηροῖν.

Epigr. 200. 3.

ἐν ᾧ, quod habet codex, recte iam explicuit Iacobsius. Pesime de coniectura receptum est ἐφ' ᾧ, i. e. *ea conditione ut*, quod hic absurdum.

Epigr. 206. 6.

ἔργον ἀραχναίοις νήμασιν ἰσόμορον.

Ἰσόμορος dici potuisse pro ἴσος, par, non facile adducar ut credam. Aptum foret ἰσόμιτον vel ἰσόπονον. Vs. 10 pro αἱ γυάλων ex apographis recipiendum fuerat, quod coniectura assecutus sum, αἰγιαλῶν. Quae enim sint Naucratis *valles* prorsus obscurum.

Epigr. 209.

Βιθυνὶς Κυθήρη με τεῆς ἀνεθήκτο, Κύπρι,

μορφῆς εἶδωλον λύγδινον, εὐξαμένη.
 Ἀλλὰ σὺ τῇ μικρῇ μεγάλην χάριν ἀντιμερίζου
 ὥς ἔθους· ἀρκεῖται δ' ἀνδρὸς ὁμοφροσύνη.

Duabus literulis transpositis corrigam ὥς θεός pro codicum lectione, quae vel si supplere liceat ὥς ἔθους (σοί ἐστιν) me iudice misere languet. Insuper pro absurdo ἀντιμερίζου requiro ἀντιμερίζε. Nam μερίζεσθαι est *partiri* vel *partem eīdi sumere*, μερίζειν *tribuere*.

Epigr. 247, 3.

δακτυλότριπτον ἄτρακτον

σφονδυλοδινήτω νήματι νηχόμενον.

Nihili est *fusus stamine natans*. Corrigo πληθόμενον. Prima syllaba praecedentis vocabuli causa fuit, cur primum scriberetur νηθόμενον, deinde corrigeretur scilicet νηχόμενον.

Epigr. 264.

Ἀσπίς Ἀλεξάνδρου τοῦ Φωλλέος ἱερὸν αἶδε
 δῶρον Ἀπόλλωνι χρυσοκόμῳ δέδομαι,
 γηραλέα μὲν ἵτυν πολέμων ὕπο, γηραλέα δὲ
 ὁμφαλόν· ἀλλ' ἀρετᾷ λάμπομαι, ἂν ἔκιστον.

Per se quidem γηραλέα ἀσπίς nihil habet quod offēdat (cf. 178. 3), sed ut taceam mire dici *senex per bella clipeus* prorsus ridiculum est clipeus *tam ambitu quam umbone vetustus*, quia res non magis quam homo *partim* senescit. Hinc verum esse suspicor:

ῥωγαλέα μὲν — ῥωγαλέα δὲ κτέ.

Sermo est de clipeo, qualis describitur supra VI, 84.

Epigr. 299, 3.

Inter bellaria Mercurio apposita memoratur:

σῦκόν τε μελαντραγές κτέ.

Permīrum hercle, imo absurdum, epitheton *esū nigrum*. Latere puto μελαμφάες, unde primum crebra confusione literarum Φ et τρ factum esse μελαντραγές, deinde stolidē correctum, ut vides. Ibidem vs. 7. notetur absurda constructio τοῖσιν αἶδοι καὶ Κύπρις ἐμὰ θεός pro τὰ αἶδοι καὶ Κύπριδι. Verba vix sana; sed quid lateat non reperio.

Epigr. 306. 8.

καὶ τοῦτον δικάρανον ἀλοτριβὰ, σὺν δὲ θυεῖαν.

Vocabulum ἀλοτριβὶς natum suspicor e librarii errore a substan-

tivo quod est ἄλς perperam derivantis id quod ARISTO scripserat ἀλετριβα, usus forma brevior pro vulgari ἀλετριβανον, i. e. *ristillum*.

Epigr. 322.

τήνδε Λεωνίδαω Θαλερὴν πάλι δέρκεο Μοῦσαν,
δίσιχον εὐθίκτου παίγνιον εὐεπίης.

Quamvis hi versus debeant esse ἰσόψηφοι, tamen posterioris summa priore maior est octoginta monadibus, ut vidit Boissonade. Nec tamen ulla subesse videtur corruptela, nam sine ulla veri specie de εὐθίκτου, vocabuli aptissimi, sanitate dubitavit. Est igitur ipsius LEONIDAE in computando error, qui fortasse literam P in verbo δέρκεο bis posuerat, neglecta sequenti litera K.

Epigr. 333.

Ἦδη Φίλτατε λύχνε, τρὶς ἑπταρες· ἢ τάχα τερπνὴν
εἰς Θαλάμους ἤξειν Ἀντιγόνην προλέγεις;
εἰ γάρ, ἄναξ, εἶη τόδ' ἐτήτυμον, οἷος Ἀπόλλων
Σηητοῖς μάντις ἔση καὶ σὺ παρὰ τρίποδι.

Non potest lucerna esse *vates apud cortinam*, ut erat Apollo, itaque procul dubio monstrum hic alitur. Procul dubio sententia postulat *sine cortina*. Ipsa verba restituere difficilius. Nec tamen male conicias:

Σηητοῖς μάντις ἔση, καὶ σὺ περ ἄτριπας εἶ.

i. e. *qualis Apollo mortalibus vates eris, etiamsi tripode careas!*

Caput VII.

Epigr. 31, 5 sq.

αὐτόματ' αἰ κρῆναι ἀναβλύζοιεν ἀκρήτου
κῆκ μακάρων προχοαὶ νέκταρος ἀμβροσίου.

Imo κῆν μακάρων. Cf. infra 520, 4 ἐν εὐσεβέων.

Epigr. 49, 3.

Τρὶς γὰρ ἐπασράφας, Εὐριπίδη, ἐκ Διὸς αἰθῆρ
ἤγγισε τὰν θνατὰν σήματος ἰσορίαν.

Ultimum vocabulum sanam interpretationem non admittit. Hoc videre mihi videor tres ultimas syllabas continere σποδιάν, *cinerem*. Reliquam emendationem aliis committere malo, si quidem neque σήματος ἐκ σποδιάν, neque σήματος εὐ σποδιάν mihi quidem prorsus satisfacit.

Epigr. 58.

Εἰ καὶ ἀμειδῆτων νεκύων ὑπὸ γαῖαν ἀνάσσεις,
 Βερσεφόνῃ, ψυχὴν δέχνυσο Δημοκρίτου
 εὐμενέως γελῶσαν, ἐπεὶ καὶ σείο τεκοῦσαν
 ἀχνυμένην ἐπὶ σοὶ μῦθος ἔκαμψε γέλως.

Dolor et mala mortales κάμπτουσι, non risus, ut opinor. Possis:

ἀχνυμένην ἐπὶ σοὶ μῦθος ἔθαλψε γέλως
 sed fortasse praestat:

ἀχνυμένην ἐπὶ σοὶ μῦθος ἔκαμψε γέλως.

eleganti metaphora, qua intransitive quoque λάμπειν dicitur gaudentium vultus. Cf. Arist. Eq. 550. Λάμπειν et κάμπτειν alibi confusa esse constat, velut ap. EURIPIDEM in *Ione* 83, ubi pro λάμπει rectissime emendatum est κάμπτει.

Epigr. 79, 5 sqq.

A. οὐκ ἂπ' ἐμεῦ; B. μὴ τρηχύς. A. ἐπεὶ τάχα καὶ σὺ τι πεύσῃ
 τρηχύτερον πάτρας. B. χαῖρε σὺ δ' ἐξ Ἑφέσου.

Pars est colloquii, quod a nescio quo cum Heraclito Ephesio habitum esse fingitur, cuius interpretationem vide apud Dübnerum. Ultima verba sensu cassa sunt: nam quod vertunt: *vale vero tu oriunde Ephese* nec sic Graece dici potest nec, si posset, non foret ineptissime dictum. Si uni haec verba tribuenda, coniecerim:

χαῖρε σὺ δηξέφεσε.

i. e. *vale tu Ephesi morosus*, i. e. qui mordicitus tuos cives soles corripere. Vocabulum formatum ad analogiam vocabuli δηξίθυμος. Ita Solon Athenienses vocavit σαλαμιναφέτας. Sed fieri potest, ut haec verba interlocutoribus ita distribuenda sint, ut scribatur:

B. χαῖρε. A. σὺ δ' ἐξ Ἑφέσου.

scil. ἄπερρε, ἀπαφθείρου, omisso verbo ut versu praegresso οὐκ ἂπ' ἐμεῦ; dixit. Illam tamen rationem ut lepidiorem praetulerim.

Epigr. 99. Hoc quoque carmen mentitur Platonis philosophi nomen. Quisquis panxit, non scripsit:

σοὶ δέ, Δίῳν, ῥέξαντι καλῶν ἐπινίκιον ἔργων
 δαίμονες ΕΥΡΕΙΑΙ ἑλπίδας ἐξέχεαν.

Nam εὐρεῖα ἑλπίς pro μεγάλη ἑλπίς Graecum non est. Sed procul dubio verum est:

δαίμονες ΕΥΡΟΙΑΣ ἐλπίδας ἐξέχεαν.

i. e. secundae fortunae spem.

Epigr. 144, 2. *τριγέρων* nimium erudite, sed prorsus inepte interpres Latinus vertit *trisaeclesenes*, ut Ennius propter notissimum Homeri locum appellavit Nestorem. Verte *ορπίδο senex*, ut infra 295, et compara *τριδουλος*, *τριπάλαι*, *τριπόθητος*, similia.

Epigr. 164. 9.

ἐλθοι ἐς δλβιστὴν ἰερὴν τρίχα

Verum esse suspicor *γερᾶρην*. Nam *φιερὴν*, quod coniecit Heckerus, de *canis* dici posse non crediderim.

Epigr. 201, 3 sq.

ἀλλὰ σε γηρύνοντα κατήναρεν, ἡχέτα τέττιξ,

παῖδός ΑΠΗΙΘΕΟΤ (ἀπ' ἡϊθέου) χεῖρ ἀναπεπταμένα.

Conieci: *παῖδός ΑΠΗΝΟΝΟΟΤ*, i. e. ἀπηνονόου, *σαεὶ ρυετι*.

Epigr. 205, 3 sq.

Οὐ σε φίλη πέρδιξ, φθιμένην ἀγέραςον ἐάσω

ἀλλ' ἐπὶ σοὶ κτείνω τὴν σέθεν ἀντιβίην.

Imo *κτενέω*. Simili vitio laborat epigr. 215, ubi aut vs. 2 *ἀναρρίπτω* pro *ἀναρρίψω*, aut, quod longe probabilius, *ποιφύξω* pro *ποιφύσσω* corrigendum est.

Epigr. 222.

Ἐνθάδε τῆς Τρυφῆρης μαλακὸν ῥέθος, ἐνθάδε κεῖται

τρυγόνιον, σαβακῶν ἄνθεμα σαλμακίδων.

ἢ καλύβη καὶ δούπος ἐνέπρεπεν, ἢ φιλοπαίγμων

σωμυλίη, Μήτηρ ἣν ἐφίλησε Θεῶν.

ἢ μούνη σέρξασα τὰ Κύπριδος ἀμφὶ γυναικῶν

δργια. κτέ.

Vs. 5 depravata esse verba *ἀμφὶ γυναικῶν* bene animadvertit editor. Nisi forte latet notum Veneris epitheton *ἀφρογενείης*, propter magnae matris et *καλύβης* atque *δούπου* (*δούπος* enim pro *δούμος* non improbabilis est Scaligeri correctio) mentionem haud absurde de Gallorum libidinibus sermonem esse coniecero, ut scribendum sit *ἡμιγυναικῶν*. Videant alii!

Epigr. 238.

Ἦμαθίν ὃς πρῶτος ἐς Ἄρεα βῆσα Φίλιππος

Αἰγαιὴν κεῖμαι βῶλον ἐφεσσάμενος,

ῥέξας οἷ' οὐπὼ βασιλεὺς τὸ πρίν· εἰ δέ τις αὐχεῖ

μεῖζον ἐμεῦ, καὶ τοῦθ' αἵματος ἡμετέρου.

Bene de hoc epigrammate meruit nuper Bergkii, qui in Philologo a. 1873 pag. 681 pro ΑΔΔΑΙΟΤ, cui in codice tribuitur, substituens ΑΛΚΑΙΟΤ intellexit ultima verba spectare non Alexandrum magnum, ut hucusque putaverant eruditi, sed Philippum quintum. Ultimo versu suspecta mihi est lectio καὶ τοῦθ', sub qua vide an forte delitescat κοινοῦθ', i. e. κοινοῦται, *particeps est*.

Epigr. 261.

τί πλέον εἰς ὧδ' ἵνα πονεῖν, τί δὲ τέκνα τεκέσθαι;

Suspisor: ἐξ ὧδ' ἵνα πονεῖν, per timesin pro ἐκπνεῖν ὧδ' ἵνα, ut dicitur ἄθλους ἐκπνεῖν, similia.

Epigr. 275.

Ἄ Πέλοπος νᾶσος καὶ δύσπλοος ὤλεσε Κρήτα

καὶ Μαλέου τυφλὰ καμπτομένου σπιλάδες

Δάμιδος Ἀσυδάμαντα Κυδώνιον. κτέ.

Neque insula recte δύσπλοος dicitur, neque Creta perniciose esse potuit ei qui fecit naufragium in Maleae scopulis. Nisi egregie fallor, hic novum habemus exemplum loci per glossema corrupti. Dederat poeta:

Ἄ Πέλοπος νᾶσος καὶ δύσπλοος ὤλεσε πόντος.

Magistellus nescio qui mare, de quo sermo est, Cretense dici memor supra πόντος scripsit Κρηταῖος, quod mox, ut fit, eius locum occupavit. Supervenit corrector metricus, qui de sententia securus tres ultimas literas abiecit.

Epigr. 289, 3.

μούνιος ἐκ θάμνοιο θορὼν λύκος ἄσκοπον ἄνδρα
ἐκτανεν.

Collato sequenti epigrammate, cuius simile est argumentum: γυμνὸν — ἐκτανεν λυγρὸς ἔχης, intelleges poetam scripsisse:

μούνιος ἐκ θάμνοιο θορὼν λύκος ἄσκοπον ἄνδρα
ἐκτανεν κτέ.

hominem nudum atque inermem.

Epigr. 337.

Μή με θοῶς, κῦδις, παρέρχεο τύμβον, ὅδ' ἵτα,

σοῖσιν ἀκοιμήτοις ποσσὶ κελευθοπορῶν.

Non diffiteor mihi probabilius videri:

σοῖσιν ἀκμήτοις ποσσὶ.

sed ut dem illo modo quamvis mirabili scribere fortasse pla-

cuisse incerto huius epigrammatis auctori, scribere certe non potuit, quale hodie editur, tertium distichon:

πάντα γάρ, ὅσσα βροτοῖσι φέρει κλέος, ἦεν ἰδέσθαι
εὐγενίην ἐρατὴν, ἥδεα, σωφροσύνην.

qui Accusativi nullam admittunt interpretationem. Ac primum quidem haud dubie requiritur ἦν ἐνιδέσθαι, erat videre in *Harmonia*, in cuius honorem factum est epigramma, deinde scribendum suspicor:

εὐγενίη, ἐρατεῖν' ἥδεα, σωφροσύνη.

admisso hiatu, qualem seniores poetae interdum ad Homeri exemplum sibi permiserunt, quique ipse corruptelae ansam videtur dedisse.

Epigr. 351, 5 sqq.

Ἀλλὰ καὶ ἡμετέρης γενεῆς ῥιγῆλδον ὄνειδος

Φήμην τε συγερὴν ἔβλυσεν Ἀρχίλοχος.

Ἀρχίλοχον, μὰ θεοῦς καὶ δαίμονας, οὐτ' ἐν ἀγυιαῖς

εἶδομεν οὐδ' Ἥρης ἐν μεγάλῳ τεμένει.

„His igitur in locis” ait Jacobsius „turpia a puellis illis (Lycambi filibus) admissa fuisse dixerat Archilochus.” Facile credimus, sed permira tamen est puellarum defensio, quod ipsae Archilochum non viderint: sufficebat enim, opinor, ut illas turpia patrantes Archilochus conspexerit non conspectus ab illis. Nihilominus fortasse salva res est, modo accipiamus verbum ὄρᾱν verecunde dictum de *concubitu*, qua potestate et alibi usurpatum reperitur. Cf. VI, 102 et 233 et vide quae attuli *Stud. Crit. in poet. Scen. Graec.* pag. 88. Quae si est hic quoque vocabuli vis, sequitur Archilochum ultum esse Lycambi iniuriam narrando in iambis suis, se ipsum rem habuisse cum eius filiabus tamquam cum scortis diabolariis, per tenebras puta, in viis publicis inque luco Iunonis. Tam atroces igitur calumnias puellae eiurant dicentes:

Ἀρχίλοχον μὰ θεοῦς κτῆ.

Εἰ δ' ἤμεν μάχλοι καὶ ἀτάσθαλοι, οὐκ ἂν ἐκεῖνος

ἤθελεν ἐξ ἡμέων γνήσια τέκνα τεκεῖν.

Epigr. 370.

Βάκχῳ καὶ Μούσῃσι μεμηλότα, τὸν Διοπίθου,

Κεκροπίδην ὑπ' ἐμοί, ξεῖνε, Μένανδρον ἔχω,

ἐν πυρὶ τὴν δλίγην ὃς ἔχει κόνιν· εἰ δὲ Μένανδρον

δίλισταί, δῆεις ἐν Διὸς ἢ μακάρων.

Clamat sententia verborum misere habitorem a librariis hanc fere fuisse pristinam conditionem:

εἴπερ τὴν δλίγην ζητεῖς κόνιν· εἰ δέ μιν αὐτόν
δίξῃαι, δῆεις ἐν Διὸς ἢ μακάρων.

Haud me latet, si proponerem σὺ λέγεις pro δς ἔχει me presius institutum fuisse librorum scripturae, sed ζητεῖς procul dubio est aptius. In μιν αὐτόν iam ante me incidisse video Jacobsium.

Epigr. 387.

Θειονόης ἔκλαιον ἐμῆς μόρον, ἀλλ' ἐπὶ παιδὸς
ἐλπῖσι κουφοτέρως ἔσενον εἰς ὀδύνας.

Imo ἐξ ὀδύνας.

Epigr. 393, 5 sq.

Χέρσῳ ἐπεκβαίνειν εἰ ἐμεῦ χάριν ὕδατι θυμός,
παρκεῖμαι σαθεῖῃ μιμνέμεν ὥς ἄταφος.

Egregie Jacobsius correxit ἀρκεῖμαι, sed praeterea requiro: μιμνέμεν ὥς ἄταφος, i. e. sic (ut sum) *insepultus*.

Epigr. 411, 3 sq.

dicitur Aeschylus

ὁ μὴ σμιλευτὰ χαράξας
γράμματα, χειμάρρῳ δ' οἷα καταρδόμενα.

Verum esse suspicor:

χειμάρρῳ δ' Ἰσα κατερχόμενα.

Ad σμιλευτὰ cf. Aristoph. Ran. 819.

Epigr. 412.

πᾶσά τοι οἰχομένῳ, Πυλάδῃ, κακύεται Ἑλλάς,
ἄπλεκτον χαιτὰν ἐν χροῖ κειραμένα.

Sine ulla controversia ALCARUS dederat εὐπλεκτον. Cf. V, 287, 6 εὐπλέκτου βότρυν ἔρηξε κόμης, VI, 61, ᾧ πλοκαμῖδας κειραμένα πλεκτὰς ἄνθετο Παμφίλιον et Nonnus Dionys. XIII, 200. Ad notam confusionem diphthongi *eu* et vocalis *ai* hic eo propensiores fuere librarii quod sequitur: αὐτὸς δ' ἄτμῃ- τοῖσι κόμας ἀπεδήκατο δάφνας, rectissime de ἱπποκράτει Apolline.

Epigr. 419, 7 sq.

ἀλλ' εἰ μὲν Σύρος ἔσσι, σάλαμ· εἰ δ' οὖν σύγε Φοῖνιξ
ναῖδιος· εἰ δ' Ἑλλήν, χαῖρε· τὸ δ' αὐτὸ φράσον.

Manifesto corrigendum:

τὸ δ' αὐτὸ φράσεις.

i. e. tribus autem illis rationibus idem significabis. Pro ναίδιος Scaliger coniecit αὔδονις. Lingua Phoenicum vel αὔδονι vel αὔδονι valet *salve domine!* Cf. SCHROEDERI opus *die Phoenicische Sprache*, Halle 1869, pag. 18 n. 5, quo consulentem me relegavit collega coniunctissimus P. DE JONG, literarum Orientalium apud Traiectinos professor. Formae aspiratae hic favere videtur codicum lectio ΝΑΤΔΙΟC in qua N ex H fieri potuit. Eadem exstat apud Plautum Poenul. V, 3, 22. Graecum hominem hiatus vitandi causa Σ addidisse nihil est quod miremur, quia quaedam vocabula Graeca habent Σ mobile.

Epigr. 431, 5.

ἄρσενι δ' Ὀθρυάδαο φόνῳ κεκαλυμμένον ὄπλον.

E multis coniecturis recipienda fuerat certissima Meinekii emendatio πεπαλαγμένον.

Epigr. 435, 3 sq.

ὁ δ' ἑβδομος ἄμμε Γύλιππος

ἐν πυρὶ θεῖς μεγάλην ἤλθε φέρων σποδιάν.

Suspectum μεγάλην σποδιάν, ubi ipsum contrarium βαϊάν, ut in tali re poetae solent, aut aliquid eiusmodi exspectari poterat. Conieci:

ἐν πυρὶ θεῖς μεγάροις ἤλθε φέρων σποδιάν.

Epigr. 439, 3.

A Planude accipiendum ἐπισσεύσασα pro codicis scriptura plane barbara ἐπισσεύσασα.

Epigr. 444.

Χείματος οἶνωθέντα τὸν Ἀνταγόρεω μέγαν οἶκον

ἐκ νυκτῶν ἔλαθεν πῦρ ὑπονειμάμενον.

ὁ γδ' ὠκόντα δ' ἀριθμὸν ἐλεύθεροι ἄμμιγα δούλοις

τῆς ἐχθρῆς ταύτης πυρκαϊῆς ἔτυχον.

Iure Scaliger, licet dissentiat doctus editor, addubitavit codicis lectionem οἶνωθέντα, sed ferri nequit quod leniter sane substituebat οἷωθέντα, si quidem sic tantum recte dicerentur aedes ab habitantibus relictæ. At somno sepulta iacebat, opinor, illa domus, quocirca reponam:

Χείματος εὐνηθέντα κτῆ.

Ἀπποτος fuisse omnes illos octoginta tam liberos quam servos, tam infantes quam pueros et adultos, tam mulieres quam viros parum est me iudice veri simile. Et fac fuisse, quid quaeso

ad rem? Num poetam id putas memoraturum fuisse? *Noctu* ortum est incendium, *dormiebant* omnes; nemo effugit calamitatem!

Epigr. 479.

Πέτρος ἐγὼ τὸ πάλαι γυρὴ καὶ ἄτριπτος ἐπιβλήs
τὴν Ἡρακλείτου ἔνδον ἔχω κεφαλὴν.
αἰὼν μ' ἔτριψεν κροκάλαις ἴσον· ἐν γὰρ ἀμάξῃ
παμφόρῳ αἰζηῶν εἰνοδίῃ τέταμαι.

THEODORIDAM usurpare potuisse ἄμαξα pro ἀμαξιτός prorsus incredibile. Venit in mentem:

ἢ γὰρ ἀμάξαις
παμφθορος αἰζηῶν εἰνοδίῃ τέταμαι.

i. e. *profecto enim hominum (praetervehentium) plostris plane obtritus iaceo in via.*

Epigr. 488.

Αἰαὶ Ἀριστοκράτεια, σὺ μὲν βαθὺν εἰς Ἀχέροντα
ὄχθαι ὠραίου κεκλιμένα πρὸ γάμου·
ματρὶ δὲ δάκρυα σῆ καταλείπεται, ἃ σ' ἐπὶ τύμβῳ
πολλάκι κεκλιμένα κωκύει ἐκ κεφαλᾶς.

Hermannii coniectura κεκλομένα refellitur sequenti ἐκ κεφαλᾶς, unde manifesto apparet sermonem fuisse de *crinibus capiti evulsis*, quod in luctu fieri solitum esse nemo ignorat. Vide v. c. VII. 241 vs. 2 et 5. Hinc corrigo:

ἃ σ' ἐπὶ τύμβῳ
πολλὰ τρίχ' ἐλκομένα κωκύει ἐκ κεφαλᾶς.

Iunge: πολλὰ κωκύει τρ. ἐλ. ἐ. κεφ. Saepe autem collective usurpari singulari numero vocem θρίξ vix est quod moneam. In hisce carminibus vide v. c. VI, 156, 1. Errori ansam dedit κεκλιμένα in versu paenultimo et πολλά explicitum per πολλάκι.

Epigr. 506, 5.

αὐτὸς δὲ μετάρτρος ἐκ βυθοῦ ἔρρων.

Verbum ἔρρειν usurpatur de iis qui in suam perniciem aliquo abeunt. Sed qui hic fatum suum narrat Charmides, *ut saluus esset*, navem, quam ancorae expediendae causa reliquerat, iterum conscendere conatur tristine an fausto successu, nihil ad rem, ut opinor. Quare corrigendum ἔρρων. Ibidem vs. 1 lege κὴν γῆ κὴν (pro καὶ) πόντῳ et vs. 8 ἤλθεν, κατέβροξεν pro ἤλθεν, ἀπέβροξεν, quod nauci est; nisi forte recipienda Planudea lectio:

ἤλθεν, ἀπέβρυξεν δ' ἄχρῃς ἐπ' ὀμφαλλίου. Infra 624, 6 utique admittenda fuerat Lobeckii emendatio βρύξας pro βρύξας.

Epigr. 542, 7 sq.

μυρομένη δὲ τάλαινα „Τέκος, τέκος” εἶπε „τὸ μὲν σου
πυρκαϊή, τὸ δέ σου πικρὸν ἔθαψεν ὕδωρ.

Si unda corporis partem sepelire dici potest, certe *rogus* non potest. Muta in verbo θάπτειν primam literam, et aptum utrique verbum emicabit. Dederat FLACCUS

τὸ μὲν σου

πυρκαϊή, τὸ δέ σου πικρὸν ἔθαψεν ὕδωρ.

partem tui rogus, partem tristis unda voravit. Matris sunt querelae de puero, cui rupta in Hebro glacies cervices amputaverat, cuiusque reliquum corpus rogo imposuit. De δάπτω, quod proprie de feris dicitur, sic usurpato Cf. II. XXIII, 183 et Anth. VIII, 213.

Epigr. 543.

πάντα τις ἀρήσαιο Φυγεῖν πλὸν ὀππότε καὶ σύ.

Θεύγενης, ἐν Λιβυκῷ τύμβον ἔθει πελάγει,

ἡνίκα σοι κεκμηδὺς ἐπέπατο φορτίδι νηϊ

οὔλον ἀνιρίθμων κείνο νέφος γεράνων.

In nota historia optime haberet κείνο. Nunc necessarium puto κείθι, referendum ad superiora ἐν Λιβυκῷ πελάγει.

Epigr. 564. 3 sq.

Σῆμα δ' ἀμαλδύνοντος ἀνωίστοιο χρόνιο

Μάξιμος ἐκδηλον θῆκ' Ἀσίης ὕπατος, κτέ.

Pro vocabulo merito suspecto reposuerim ἀνοικτοτάτοιο. Tempus enim ne sepulcris quidem parcens optime dicitur *ab omni misericordia alienum*. Ad superlativi usum cf. VI, 63, 3.

Epigr. 574. sq.

ἀ δὲ κόμην τίλλουσα γόφῳ πληκτίζετο μήτηρ,

αἰαῖ, τὸν λαγόνων μόχθον ἐπισαμένη.

Absurde interpretantur: *sui uteri laborem* SCIENS. Dubium non est quin AGATHIAS iunxerit πληκτίζετο τὸν λαγόνων μόχθον *plangebati uteri sui laborem*, ut κόπτεσθαι iungitur cum Accusativo eius quem plangimus. Iam quid sibi vult istud ἐπισαμένη? Nihil aliud me iudice sententia admittit quam *adstans* (scil. sepulcro). Quod si ita est, alterutrum necessario statuimus, aut corrigendum esse ἐφισαμένη aut eam esse Byzantini poetae

barbariem, ut ἐπισταμένη dixerit pro ἐπισᾶσα. Hanc autem opinionem ut prae illa amplectar facit aliud eiusdem carmen, epigr. 567, 3 sq. ubi haec habes de Candaulae uxore:

ἤθελε γὰρ δισσοῖσιν ὑπ' ἀνδράσι μὴδὲ Φανῆναι

ἀλλ' ἢ τὸν πρὶν ἔχειν ἢ τὸν ἐπιστάμενον.

ubi Grotius vertit: *sed vel habere suum vel cui visa fuit*, Duebnerus: *sed aut priorem habere eam aut praesentem*, ita ut de neutro satis appareat, quomodo intellexerint illud ἐπιστάμενον. Dubium tamen non est quid voluerit Agathias, qui sine controversia respexit Herodoti verba I, 9: ἐγὼ σε ὅπισθε τῆς ἀνοιγομένης θύρης εἴσω, itaque vertendum *aut eum qui adstitit* (exuenti sc. vestem). Hic tamen vix satis apte reponas participium Praesentis ἐφιστάμενον; quocirca satius erit utroque loco retinere traditam scripturam, adhibita tamen quam dixi interpretatione.

Epigr. 583. 7.

Alloquitur Agathias puerum exstinctum in utero matris:

κούφῃ σοι τελέθει γαστήρ, τέκος, ἀντὶ κούνης.

Imo vero τελέθῃσι, ut solebant defunctis apprecari: SIT tibi terra levis! Eurip. Alc. κούφα σοι χθὼν ἐπάνωθε πέσῃσι.

Epigr. 660. 3.

ἀντὶ δὲ πολλῆς

πατρίδος ὀθνεῖαν κεῖμαι ἐφιστάμενος.

Apta, sed incerta, coniectura possis βώλου, cl. 656, 1.

Epigr. 667. 3.

Λῆγε γόων καὶ παῦε, πόσις, καὶ παῖδες ἐμεῖο

χαίρετε, καὶ μνήμην σώζετε Ἀμαζονίδας.

Delete glossemate παῦε, quod olim magistellus adscripsit ad λῆγε, restitue verbum *necessarium* legendo:

Λῆγε γόων καὶ χαῖρε, πόσις, κτέ.

Epigr. 678.

πληρώσας στρατιὴν Σωτήριχον ἐνθάδε κεῖμαι, κτέ.

Auctore Boissonadio vertunt: *functus munere conscribendi exercitus*. Nisi potius pessimus Graecitatis auctor (vide imprimis vs. 4) voluit, *perfunctus militia*, qualis interpretatio nescio an aptior sit propter sequentia. Quanta sit hominis ignorantia apparet e vs. 3tio:

ἤρξα δ' ἐν ἱππέεσσι, Γερήνιος, οἷά τε Νέστωρ.

quasi vero ἰππῆες Homerici quicquam commune habeant cum equitibus.

Epigr. 683. 8.

Γέσσιος οὐδὲ χέσειν εὐτονον ἦπαρ ἔχων.

Pessime Bothius χέσαι γ', quod miror probari a Duebnero. Procul dubio reponendus Aoristus Π χέσεῖν. Cf. Arist. Thesmoph. 570 ibique Fritschius.

Epigr. 686. 6.

τὸν δὲ μέγ' ὀχθήσας προσέφη καὶ Γέσσιος εὐθύς.

Scribendum esse αὐθίς, vel potius αὐτίς, docet manifesta imitatio Homeri, qui ignorat adverbium εὐθύς.

Epigr. 700.

Ἴσω νυκτὸς ἐμῆς, ἣ μ' ἔκρυφεν, οἰκία ταῦτα
λάινα, Κωκυτοῦ τ' ἀμφιγύδην ὕδωρ κτέ.

Corrigo:

Ἴσω νυκτὸς ἐρέμν', ἣ μ' ἔκρυφεν, οἰκία τ' αὐτὰ
λάινα κτέ.

Testes mi noctis tenebraeque ipsumque sepulcrum. Νυκτὸς ἐρεμνά dixit, ut Euripides Phoen. 1500 ἀβρὰ παρηίδος et Sophocles Antig. 1209 ἄσημα βοῆς. Tres mulier, quam fama ferebat a marito suo necatam esse, invocat sibi testes, falsum esse istum rumorem, noctem, qua obiit, sepulcrum et inferos.

Epigr. 723. 3.

οἰωνοὶ δὲ κατὰ χθονὸς οἰκία θέντες.

Non sub terra sed in terra aves nidos suos aedificant. Incertus huius epigrammatis auctor ad veterum epicorum exemplum cum hiatu, ut posteris Aeolicam literam ignorantibus visum est, scripserat:

οἰωνοὶ δὲ κατὰ χθόνα οἰκία θέντες.

Cf. V. 45, 1 τὰ ἂ κέρματα, 96 καὶ οἱ, 115 οὐ οἱ, 118 δεξιτέρῃ οἱ, 219, 3 δέ οἱ, VI. 80 ἴνα οἱ. Alia hiatus exempla sunt VI. 57, 6 ἄ ἔπι, 84, 1 ῶ ἔπι, 332, 6 ῶ ὕπο, VII, 218 et 279, 3 ἥ ἔπι, VI. 36 ὀδῶ ἔπι (ut Homerus). Initio hexametri VI. 243 εἰ ὅσιοι, VII. 519. τᾷ ἐτέρῃ cett.

Eodem vitii genere libera X. 84, 4, ubi pro κατὰ γῆς sententia postulat κατὰ γῆν et XI, 133, 1 ubi pro κατὰ γαίᾱς requiro κατὰ γαῖαν.

Epigr. 735. 2.

Absurde DAMAGETAS Homericum epitheton *maris et aetheris ἀτρώγετον*, cuius ratio eum fugiebat, ad *noctem* transtulit. Ὀρφναίην vel ἀμβροσίην scribere debuerat. In hoc argumento lectu sunt dignissima quae olim disputavit Cobetus in praeclara commentatione *de oratione artificiali Graeca a populari distinguenda*, edita Amstelodami ap. Ioh. Muellerum a. 1852. Cf. quoque ἀμυμαικέτου κρατός VI. 115, 6.

A capite, quod continet ΓΡΕΓΟΡΙ Theologi epigrammata, manus abstineo. Cuius hominis pietati et sanctitati nihil derogo, sed ita pessimus est omnium poeta, ut otio et meo et lectorum abuti mihi viderer, si menda librariorum si quae insunt ab ipsius maculis quam plurimis separare et distinguere conarer. Hoc tamen vel huic debemus, ut ne coniecturis nostris peiora reddamus quae ipse scripsit. Quod commisit Dilthey in epigrammate 97, ubi quum theologus recte et ordine scripsisset:

εἴ τινα δένδρον ἔθηκε γόος καὶ εἴ τινα πέτρην κτέ.

substituit, si Dis musisque placet:

εἴ τινα δένδρην ἐφῆκε γόος κτέ.

quod quid sibi velit, ipse viderit. Verum satis et de hoc et de theologo. Transeamus ad

Caput IX.

Epigr. 15.

Αὐτὸ τὸ πῦρ καύσειν διζήμενος.

Pro absurdo Futuro reponatur aut καλεῖν aut καῦσαι.

Epigr. 20.

πῶλος, ὃ πρὶν πτηνοῖς ἴσα δραμῶν ἀνέμοις

νῦν ὅτε γηραιός, γυροδρόμον ἠνίδε πέτρον

δινεύω, σεφέων ὕβρις, ἐλαυνόμενος.

Ambigunt eruditi, utrum ita scribendum sit, an recipienda Plannudea lectio ὕβριν, quam tuentur duo libri Parisienses. At quoniam ipse equus, olim saepe victor, dici non potuit *coronarum ignominia*, sed haec vocabula continent oppositionem verborum πέτρον δινεύω — ἐλαυνόμενος absque omni controversia iubente certa lege grammatica, recipiendum fuerat ὕβριν. Editor nimum tribuens codici Palatino non raro male sprexit scripturas

Planudeas unice veras, velut epigr. 130, 4 sq. ἄρα τε τοὺς βό-
τρουας ubi αἴρετε bene servat Planudea.

Epigr. 22.

Narrat huius poematii auctor PHILIPPUS *Thessalonicensis* gra-
vidam iuvenecam, in eo quum esset ut Dianae immolaretur par-
turiisse, quo animadverso *partubus praesidem deam fas non du-
xisse parientes interficere, quas miserari didicerit*. Ultima autem,
ut hodie scribuntur, sana non esse puto. Editur enim:

ἡ Θεός, ὠδίνων γὰρ ἐπίσκοπος, οὐδ' ἐδίκα ζεν
τικτούσας κτείνειν, ἅς ἐλεεῖν ἔμαθεν.

Sed dederat, nisi fallor, Philippus:

οὐκ ἐδικαίου κτέ.

Epigr. 26.

Ἑννέα μὲν Μούσας μέγας Οὐρανός, ἑννέα δ' αὐτὰς
Γαῖα τέκεν κτέ.

Oratio Graeca erit, si scripseris: ἑννέα δ' αὐτίς.

Epigr. 72.

Εὐκολος Ἑρμείας, ὃ ποιμένες, ἐν δὲ γάλακτι
χαίρων καὶ δρυῖν σπενδομένοις μέλιτι.

Dubito num bene recepta sit Heckeri haec emendatio pro libro-
rum lectione σπενδόμενος. Ipse male sine dubio σπένδεσθαι
pro σπένδειν acceptum voluit, sed vel si cum Duebnero habe-
atur, ut est, pro passivo, non caret offensione participium, ad
γάλακτι et μέλιτι simul pertinens, isto loco positum. Nec vero
ab ingenio Graeci sermonis prorsus alienum videtur σπένδομαι
dictum pro σπένδεταί μοι, quia ab optimis scriptoribus φθονοῦμαι
dicitur pro φθονεῖταί μοι, κατηγοροῦμαι (apud sequiores) pro κα-
τηγορεῖταί μου. Similis est usus Passivorum ἀμελεῖσθαι, ἐπι-
βουλεύεσθαι, πιστεύεσθαι, ἐπάρδεσθαι, aliorum, de quibus vide
Matthiae § 490 gramm. Gr., ita ut non sit mirandum sero vi-
ventem poetam dicere sibi permisisse quod est in codicibus.
Non minus durum esse puto quod legimus XVI. 36. 2:

εἰκόνας ἰλήκοις δὴρὸν ὀφειλόμενος.

Contra corrigendum puto:

ἐν τε γάλακτι

χαίρων καὶ δρυῖν σπενδόμενος μέλιτι.

Epigr. 139, 4 sqq.

Ἡλεμάτοις ἀκτῖσι χαράσσεται ἕμματος αὐγή.

ψευδόμενον δ' ἐρύθημα κατέγραφεν ἄχρους αἰδῶς
ἀγλαΐῃ τέψασα νόθη κεκαλυμμένα μῆλα.

Sermo est de meretricula os fuco interpolanti. Vs. quintum sic vertunt: *ac mentitum ruborem illeuit pudor, incolorem pudorem impudentiam scilicet interpretati*. At meum quidem caput superare confiteor qui possit res incolor illinere colorem, nec fero Imperfectum κατέγραφεν pro Aoristo. Emendaverim:

ψευδόμενον δ' ἐρύθημα κατέγραψεν χροὸς αἰδῶ.

Verborum ordo: ἐρύθημα κατέγραψεν — αἰδῶ ψευδόμενον i. e. *et fictum pudorem cuti eius illeuit rubor* (artificialis).

Epigr. 142.

κρημνοβάταν, δικέρων, Νυμφῶν ἡγήτορα Πᾶν
ἄζόμεθ', ὃς πέτρινον τόνδε κέκευθε δόμον,
ἴλαον ἔμμεναι ἄμμιν ὅσοι λίβη τήνδε μολόντες
ἀενάου πόματος, δίψαν ἀπωσάμεθα.

Versum secundum frustra tentarunt Brunckius et Iacobsius, quorum hic γέγηθε, ille λέλογχε coniecit. Verbum non erat sollicitandum, sed vitiosum est δόμον, pro quo requiro ῥόον. Suspitor enim signum sive sigillum, de quo hic sermo est, ut non raro apud veteres, fungi vice *orificiū* per quod aqua fontis manaret. Πέτρινος ῥόος dictum ut πετρίνα πιδάκκοσσα λιβάς apud Euripidem Androm. 116.

Epigr. 156, 3 sq.

τεκταίνει μὲν Ἐπειός, Ἀθηναίῃ δὲ κελεύει
ἔργον· ὃ π' ἐκ νότου δ' Ἑλλάς ὅλα δ' ἔεται.

Ultima verba significant: *et sub dorso* (i. e. ex alvo) *equi Helias tota se promit, non se condit, ut vertit interpres Latinus*.

Epigr. 174.

Ἐνθάδε παιδεύουσιν ὅσοις κεχόλωτο Σέραπης.
τοῖσιν ἅπ' „οὐλομένης μήνιδος (μήνιος?)” ἀρχομένοις,
ἔνθα τροφὸς κατὰ μῆνα φέρει μισθὸν μετ' ἀνάγκης
βύβλω καὶ χάρτῃ δησαμένη πενήνῃ
ὥς δὲ κάπνισμα τιθεῖ παρὰ τὸν θρόνον, ὥς παρὰ τύμβον
τὸν μικρὸν χάρτην, τὸν παραριπτόμενον.
κλέπτει δ' ἐξ ὀλίγου μισθόν, καὶ χαλκὸν ἀμείβει
καὶ μόλιβον μίσγει, καὶ τὸ ἔθος δέχεται.
Εἰ δέ τις εἰς ἐνιαυτὸν ἄγοι χρυσοῖο νόμισμα,
ἐνδεκάτῳ μηνί, πρὶν προφέρειν, μετέβη,

ἀγνώμων τε Φανείς, καὶ τὸν πρότερον διασύρας
γραμματικὸν σερέσας μισθὸν ὅλου ἔτεος.

In carmine obscuro et multifariam corrupto diductis literis significavi, quae labem suscepisse videntur. A reliquis manum abstinco, sed hoc videor iure mihi contendere primum vs. tertio pro τροφός corrigendum esse τροφή, collective dictum de *alumnis*. Hos enim, non *nutricem* aliquam ferre magistro menstruum mercedem praeter rei naturam demonstrant, quae infra leguntur vs. 9 sqq., ubi de puero mercede fraudanti magistrum sermo est. Deinde dubium non est, quin vs. 7 requiratur ἐξ ὀλίγου μισθοῦ, et tandem vs. 12 pro σερέσας cum Boissonadio rescriptum oporteat σερεσεν. Praeterea vide ne ipsa verborum structura postulet σερεσεν μισθοῦ ὅλου ἔτεος.

Epigr. 169, 3 sq.

εἴθε δὲ σὺν Δαναοῖς με κατέκτανε μῆνις ἐκείνη,
πρὶν χαλεπὸς λιμὸς γραμματικῆς ὀλέσει.

Imo vero ὄλεσεν. Planudes ὀλέσῃ.

Epigr. 183.

Καὶ σὺ Τύχη λοιπὸν μεταβαλλομένη καταπαίζου
μηδὲ τύχης τῆς σῆς ὕστατα φεισαμένη·
ἢ πρὶν νηὶν ἔχουσα καπηλεύεις μετὰ γῆρας
θερμοδότης μερόπων νῦν ἀναφαινομένη.

Epigramma scriptum in Fortunae aedem mutatam in cauponam. Sed quid sibi velit *cauponaris* post *senectutem* non intellego, siquidem senectutem mors excipit, et agitur hic de viva. Quare procul dubio verum est κατὰ γῆρας. Frequens utriusque praepositionis confusio hic minus etiam miranda propter praegressum μεταβαλλομένη.

Epigr. 221.

Φρίσσω τὸν βροταλογόν· ὁ γὰρ καὶ θῆρα (leonem) δαμάζων
ἄγριον, οὐδ' ὀλίγων φείσεται ἀμερίων.

Lepide interpres Latinus: *ne paucis quidem parcat mortalibus*. Ubi *robusto leoni* homines opponuntur, hi non *pauci* dicendi sunt, sed *debiles*. Itaque ὀλίγων MARCUS ARGENTARIUS dixisse videtur pro ἀσθενῶν. Sed fortasse praeferenda Planudea lectio οὐδ' ὀλίγων i. e. οὐδὲ μικρόν = οὐδέν.

Epigr. 226.

Αἱ δ' ἄγετε ξουθὶ σιμβληίδες ἄκρῃ μέλισσαι

Φέρβεσθ' ἢ θυμέων ρικνὰ περικνίδια,
ἢ πετάλας μάκωνας κτέ.

Vs. secundo vere Brunckius correxit ἢ θυμῶν, sed non sanio-
rem esse vs. primum inde apparet, quod ἄκρα non habet quo refe-
ratur. Dubium non est quin plantae nomen perierit pro μέ-
λισσαι, quod olim adscripsisse suspicor magistellum, quum ipse
poeta voce σιμβληίδες substantive usus esset ad significandas
apes. Haud inepte suspiceris:

ἄκρα σέλινα

Φέρβεσθ' ἢ θυμῶν κτέ.

Quam opportuna sit in re quae hic agitur *apii* mentio, cui ab
ipsis apibus nomen est, non est quod pluribus ostendam. Quid
lateat in περικνίδια alius fortasse reperiet.

Epigr. 279, 5 sq.

νῦν γε μέθου κορέσασθε, καὶ εἰς ἐμὸν ἀμπαύσασθε
ῥπνον, ἀνικάτου δῆμος Ἐνυαλίου.

His verbis trecentos illos Spartanos, qui Thermopylis occu-
buerunt, descendentes ad inferos compellat Pluto. Interim tu
Basso quaeso reddas:

καὶ αἴσιμον ἀμπαύσασθε

ῥπνον κτέ.

pro absurda codicum scriptura, quam tamdiu patienter sine vitii
suspicionem tulisse editores impense miror.

Epigr. 283, 5 sq.

Οἱ δ' ἄρα δουπήθησαν ἀολλέες· εἶπε δ' Ἐνυὼ
"Ἀρεῖ „Τοιαύταις χερσὶν ὀφειλόμεθα.

Exemplo caret passivum δούπεῖσθαι. Scripsit CRINAGORAS:

Οἱ δ' ἄρα δούπησαν μὲν ἀολλέες κτέ.

Epigr. 287.

Ὅ πρὶν ἐγὼ ῥοδίοισιν ἀνέμβατος ἱερὸς ὄρνις.

Verius videtur ἀνέμφατος, qui non apparuit.

Epigr. 290, 4.

ἰσὸς δὲ πᾶς ὤλισθεν εἰς ἄλλα πτύσας.

Nihil novi melius quam κτυπῶν.

Epigr. 297.

Στέλλεω ἐπ' Εὐφρήτην, Ζηνὸς τέκος· εἰς σὲ γὰρ ἤδη
ἡῶροι Πάρθων αὐτομολοῦσι πόδες.

Στέλλειν, ἀναξ, δῆεις δὲ φόβῳ κεχαλασμένα τόξα,
Καῖσαρ· πατρώων δ' ἄρξαι ἀπ' ἀντολέων.

Annotat Duebnerus „Ad Troianam ab Aenea et Iulo originem fortasse respicitur; sed quid sibi vult ἄρξαι?” Nil sane, sed ANTIPATER procul dubio scripserat:

πατρώων δ' ἄρξον ἀπ' ἀντολέων, (pro·)
Ῥώμην τ' (pro δ'), ὠκεανῷ περιτέρμονα πάντοθεν, αὐτὸς
πρῶτος ἀνερχομένῳ σφράγισαι ἡελίῳ.
patrio vero REGNA (inde) ab ortu cett. Librarii, σφράγισαι confundentes cum Infinitivo σφραγίσαι, pro ἄρξον dederunt ἄρξαι.

Epigr. 301, 3.

ἢ οὐχ ἄλλης, ὅττι μύλοιο περιδρομον ἄχθος ἀνάγκης
σπειρηδὸν σκοτάεις κυκλοδίωκτος ἔχω.

Imo ἀνάγκη, i. e. necessarium. Finale I cum C saepe confundi notum est.

Epigr. 307, 3.

Λητοῖδην γὰρ

ἔχθ' ἤρασα θέλει Ζῆνα τὸν Αἰνεάδην.

Ipsa oppositio declarat verum esse φιλεῖ (ΦΙΛΕΙ pro ΘΕΛΕΙ), idque ipsum servasse video Planudem, sed de more editores spreverunt optimam lectionem.

Epigr. 333.

Στῶμεν ἀλιρράντοιο παρὰ χθαμαλὰν χθόνα πόντου.

Lacunam statuerim absurde expletam a scribis.

In vetusto libro supererat:

Στῶμεν ἀλιρράντοιο παρὰ χθαμαλὰν χθον***

Equidem suppleverim: χθονὸς ἀκτάν).

Epigr. 359, 5 sq.

ἔχεις γάμον; οὐκ ἀμέριμνος

ἔσσεαι, οὐ γαμέεις; ζῆς ἔτ' ἐρημότερος.

Imo vero ζήσει, quod totidem literis exhibent Stobaei codices. Requiritur enim Futurum et ἔτι est supervacaneum. Idem error eodem modo castigandus in epigr. 360, 5 sq.

Epigr. 363, 14 sq.

καὶ σίμβλῳ ἐφήμεναι ἐργάζονται

λευκὰ πολυτρήτοιο νεόρρυτα κάλλεα κηροῦ.

Imo vero ἐνήμεναι.

Epigr. 382, 3.

Ἄγροῦ ἐπ' ἐσχατιῆς ὄθι δένδρεα μακρὰ πεφύκει,
ναίει ἐυπλόκαμος δεινὴ θεὸς αὐδήσσσα.

Imo πέφυκεν.

Epigr. 384.

Ἐξ ἐμέθεν λυκάβαντος ὑπελλίοιο θύρετρα
Λύσονίοις ὕψος δέρεκεται Ἥελιος.

Verba sunt mensis Ianuarii, in quibus hoc video corrigendum esse ὑπ' ἡλιακοῖο; nam sermo est de anno *solari*. Reliqua emendatio incertior. Conieci ἀψῖδ' ἔρχεται, ut sit sententia: *Inde a me anni solaris ianuam subiens Ausonius Sol adscendit coeli convexa* vel ὑποβάς ἔρχεται, quod fortasse praestat. Vulgo absque sensu scribitur ὕψος δ' ἔρχεται, posita virgula post Λύσονίοις.

Epigr. 443.

Μήποτε κοιλήνης Παφίῃ νόον· ἀντιτύπου γὰρ
εὐδὺς ἀποθρώσκει κοῦφος Ἔρωος κραδίης.
Οἷσρος ὀλισθήσσαν ἔχει φύσιν· ἦν τις δισοῦ
ἄκρον ἔλη φλογεροῦ, δύνεται ἐντὸς ὅλος.

Obscurum et procul dubio corruptum κοιλήνης viri docti alius aliter interpretantur. Candide autem fatetur Duebnerus sibi neque sententiam apricam esse neque nexum distichorum. Quo magis miror virum eximium non vidisse Paulum Siléntarium scripsisse:

Μήποτε κυμήνης Παφίῃ νόον.

Cave ne utquam Veneris fluctibus agites sive turbes mentem tuam, vel intransitive, mentem aestues. Verbi κυμαίνειν et κυμαίνεσθαι hic usus metaphoricus notior est quam quem exemplis collustrem. Unum tamen, quia facit ad sententiarum nexum, ascribam ex Anthol. Planud. XVI, 596, 5 sq.

Ἦ ῥα μάτην ἐπόνησε λιθοξόος, ὅς σε τὸν οἷσρῳ
κυμήναντα θεούς, τῇδ' ἐνέδησε πάγῃ.

quod ALCAEI epigramma factum εἰς ἄγαλμα Ἐρωτος δεδεμένον.

Epigr. 540.

Μὴ ταχὺς Ἡρακλείτου ἐπ' ὀμφαλὸν εἴλεε βίβλον
τοῦφειοῦ· μάλα τοι δύσβατος ἀτραπιτός.
Ὅρβνῃ καὶ σκότος ἐστὶν ἀλάμπετον, ἦν δέ σε μύτης
εἰσαγάγῃ, φανεροῦ λαμπρότερ' ἡελίου.

Huius loci non est φανεροῦ, i. e. *aperti, manifesti, luculenti*, sed φανοῦ, i. e. *lucentis, splendidis*.

Epigr. 556.

Νύμφαι ἐποχθίδιαι Νηρηίδες, εἶδετε Δάφνιν
 χιζίζον, ἐπαχινιδίαν ὡς ἀπέλουτε κόνιν, κτέ.

Duebnerus „pulvis ceu ἄχνη corpori inspersus et haerens. Cogitandum de lanugine pomorum, ut mali cydonii. Cf. VI, 101. 3.” Equidem num vocabulum nusquam lectum et mirae formationis sanum sit vehementer dubito. Nescio an ZONAS dederit:

ἐπωμιδίαν ὡς ἀπέλουσε κόνιν,

collato epigrammate 588, 5:

τὸ τρίτον οὐκ ἐκόμισεν ἐπωμίδας, κτέ.

Epigr. 562, 5 sq. Psittacus, qui „ave Caesar” loqui didicerat, relicta cavea in silvam redux identidem nomen illud repetebat.

ἔδραμε δ' ὠκυδίδακτος ἄπας οἰωνός, ἐρίζων
 τίς φθῆναι δύναται δαίμονι χαῖρ' ἐνέπειν.

In corrupto verbo ἔδραμε nihil reconditius latere arbitror quam ἔκμαθε. Vocem edidicit celeriter omnis avis cett.

Epigr. 618, 6 sqq.

τοῦτον δ' αὐτὸν ὁ δᾶμος, ὡς σάφ' εἶδῃς
 ἔσας' ἐνθάδε χάλκεον ποήσας
 πολλοῖς μῆσιν ὅπισθε κήναιυτοῖς.

Infeliciter Heckerus proposuit ποιητάν. Cur viro magno statuum ponit populus? Eius desiderio commotus, ut opinor. Et hoc dixerat THEOCRITUS. Librarius ΠΟΗCΑC prono errore dedit pro ΠΟΘΗCΑC. Populus Pisandrum

ἔσας' ἐνθάδε χάλκεον ποθήσας κτέ.

Epigr. 640.

Ἄθᾶνατοι λούονται ἀνοιγομένου βαλανείου
 πέμπτη δ' ἡμίθει, μετέπειτα δὲ πήματα πάντα.

Sic codex; ἡματα Planudes. Expectabam λύματα, sordes, i. e. infimum vulgus.

Epigr. 642, 7 sq.

Ὅψὲ δὲ γινώσκει τις, ὅτ' ἄφρονα μῆτιν αἰείρων
 χρυσοῦ τοσσατίου τὴν κόνιν ἐπρίατο.

Sermo est de faecibus, non de pulvere, quare requiro:

τὴν κόπρον ἐπρίατο.

Epigr. 644, 5 sq.

ἐνθάδε βαῖα καθεσθείς
 αὐτίκα γαστέρα σὴν θῆκας ἐλαφροτάτην.

Aptior est comparativus ἐλαφροτέρην.

Epigr. 645, 5 sq.

Αὐτὴ καὶ Βρομῇ γενόμενῃ τροφός· ἐν δὲ κεραυνῷ.
ἔδρακον εὐρυτέρῳ φωτὶ φαεινόμενον.

Quid sit hac in re *lumen latius* non intellego. Exspectes Bacchum dici apparuisse in fulmine splendentem lumine *candidiore* quam est ipsum fulmen. Quum autem Homerus dixerit ἀργῆτα κεραυνόν, quod adiectivum non nisi forma diversum est ab eo quod est ἀργός, mihi vera lectio haece videtur:

ἐν δὲ κεραυνῷ

ἔδρακον ἀργοτέρῳ φωτὶ φαεινόμενον.

Epigr. 746 (εἰς δακτύλιον).

Ἑπτὰ βοῶν σφραγίδα βραχὺς λίθος εἶχεν ἱασις,
ὥς μίαν, ὥς πάσας ἔμπνοα δερκομένας.

Conieci:

ὥς ἅμα δὴ πάσας ἔμπνοα φερβομένας.

collato sequenti de eadem re epigrammate:

ὥς ἤδη πάσας ἔμπνοα βοσκομένας.

Caput. X.

Epigr. 9, 3 sq.

πολὺν δ' ἀλινηχέα βῶκα

καὶ σκάρον, οὐ θρίσσης νόσφιν, ἀρυσσάμενοι.

Absurde dictum de piscibus ἀρυσσάμενοι. Emendo ἐρυσσάμενοι, i. e. σπασσάμενοι.

Epigr. 87.

Ἄν μὴ γελῶμεν τὸν βίον τὸν δραπετήν,

Τύχην τε πόρνης βεύμασιν κινουμένην,

ὀδύνην ἑαυτοῖς προξενούμεν πάντοτε,

ἀναξίλους δρῶντες εὐτυχεσέρους.

Vs. 2 suspicor πόρνην, i. e. *cen scortum*, nam quae sint πόρνης βεύματα ignoro.

Caput XI.

Epigr. 4.

Αὐτῷ τις γήμας πιθανὴν τῷ γείτονι, βέγχει

καὶ τρέφεται.

Solet in huiuscemodi fabulis τῆς ἐναργείας χάριν pro nomine

indefinito apparere nomen aliquod proprium, nec αὐτῷ, vel si pro μόνῳ dictum accipiat, satis aptum videtur. Fuit fortasse:

Αὐτο (κρά) της γήμας κτέ.

Epigr. 7.

Οὐδείς τὴν ἰδίην συνεχῶς, Χαρίδημε, γυναῖκα
κινεῖν ἐκ ψυχῆς τερπόμενος δύναται.

Corrige tralaticium errorem scribendo βινεῖν. In praecedenti epigrammate editum oportuit ζαμία pro ζημία, in sequenti vs. 2 βρέξης (pro φλέξης), quod iam alios ante me repperisse nunc video.

Epigr. 14.

Ἐχθρὸς ἐπὶ ξενίαν κληθεῖς κτέ.

Librariis potius quam AMMIANO tribuerim tralaticium errorem, qui vel optimi cuiusque scriptoris libros invasit ἐπὶ ξενίαν pro ἐπὶ ξένια, quod ei reddas.

Epigr. 17.

Ἦν Στέφανος πτωχὸς κηπεύς θ' ἄμα· νῦν δὲ προκόψας
πλουτεῖ, καὶ γεγένητ' εὐθὺ Φιλοσέφανος,
τέσσαρα τῷ πρώτῳ Στεφάνῳ καλὰ γράμματα προσθεῖς·
ἔσαι δ' εἰς ὄρας Ἰποκρατιπιδάδης,
ἣ διὰ τὴν σπατάλην Διονυσιοπηγανόδαρος
ἐν δ' ἀγορανομίῳ παντὶ μένει Στέφανος.

Lepidum sane poemation et facillimum ad intellegendum praeter vs. quintum, ubi nemo facile dixerit quae sint πηγάνου, i. e. rulae, partes in nomine Dionysiopeganodoro, quo significanda est hominis luxuries. Emendatione tamen nihil est aut certius aut facilius; nam mutata litera Π in T exhibit optima scriptura haec:

ἣ διὰ τὴν σπατάλην Διονυσιοτηγανόδαρος.

quae nullo indigebit interprete.

Epigr. 23, 5 sq.

πίνωμεν· καὶ δὴ γὰρ ἐτήτυμον, εἰς ὃδδν ἵππος
οἶνος, ἐπεὶ πεζοῖς ἀτραπὸς εἰς αἶδην.

Docet perobscura et prava oppositio aliud dedisse ANTIPATRUM, qui dixisse videtur, vini potiores quasi equo, aquae potiores pedibus suis in Orcum descendere. Unde conieci:

πεζεύει δ' ὑδροπότης αἶδην.

Omissa praepositione εἰς ut 28 extr., 274 init. et saepe.

Epigr. 37, 5 sq.

Σοὶ δ' οὔτε χλαίνης Θέρμη προκῶς, οὔτε χιτῶνος
ἔνδον·

Laenae est calidus floccus, non tunicae, ut opinor. Procul dubio corrigendum: οὔτε χιτῶνες.

Epigr. 41.

Ἐπὶ τὰ τριηκόντεσσιν ἐπέρχονται λυκάβαντες,
ἤδη μοι βιότου σχιζόμεναι σελίδες.

Vertunt: *iam mihi tot vitae aulsae paginae. Ad verbum poeta dicit: iam mihi vitae scinduntur paginae: significaturus, opinor, dimidiam fere, vitae humanae partem sibi praeteriisse, quem-admodum ALIGHIERUS annos natus XXXV cecinit illa: In mezzo del camin di nostra vita cett.*

Epigr. 45, 3 sq.

τὸν μὲν γὰρ γαίῃ προχέει κρύφα· τὸν δ' ὑπὸ γαίῃ
πολλάκι πρὸς Λήθης ἤγαγε πικρὸν ὕδωρ.

Sententia postulat ὑπὸ γαῖαν, vel potius, nam ita quamvis prave subinde scribunt sequiores, ὑπὸ γαίην. Epigr. 51 obiter pro ὥρας repono ὥρης, ut scribendum apparet ex usu formae τρηχύν.

Epigr. 68.

Τὰς τρίχας, ὦ Νίκυλλα, τινὲς βάπτειν σε λέγουσι,
ἀς σὺ μελαινοτάτας ἐξ ἀγορᾶς ἐπρίω.

Barbarismum tam immanem non commisit LUCILLIUS. Dedit μελαινοτάτας.

Epigr. 129.

Ποιητῆς ἐλθὼν εἰς Ἰσθμια πρὸς τὸν ἀγῶνα
εὐρῶν ποιητάς, εἶπε παρίσθμι' ἔχειν.

Utrum ποιητάς interpretari licet *veros poetas*, an ποιητάς est glossema, quo expulso scribendum:

εὐρῶν οὐ κρείσσους κτέ.?

Epigr. 161, 3.

„Ναί” φησὶν „ἐὰν ἤδη καταλύσῃς·

ἀν δέ γε πυκτεύῃς, ὠροθετεῖ σε Κρόνος.”

Nullus est hic locus particulae γε, est voculae ἔτι. Corrige sodes:

ἀν δ' ἔτι πυκτεύῃς, κτέ.

Epigr. 162, 1.

Εἰς Ῥόδον εἰ πλεῦσει τις Ὀλυμπικὸν ἦλθεν ἐρωτῶν
τὸν μάντιν, καὶ πῶς πλεῦσεται ἀσφαλῶς.

Pro semibarbaro Futuro πλεῦσει, quamvis eo usus sit Lucilius infra 245, 5, requiro subiunctivum dubitativum πλεύσῃ.

Epigr. 164.

Εἶπεν ἐληλυθέναι τὸ πεπρωμένον, αὐτὸς ἑαυτοῦ
τὴν γένεσιν διαθείς Ἀύλος ὁ ἀστρολόγος.

Imo εὔρεν, *comperit*.

Epigr. 169, 5 sq.

Τοῦτο Φιλαργυρίας δεινῆς ὄρος.

Hoc sensu, ut sit *sumtum culmen*, nusquam adhibitum repperi ὄρος, saepe πέρας.

Epigr. 171.

Θνήσκων Ἑρμοκράτης ὁ Φιλάργυρος ἐν διαθήκαις
αὐτὸν τῶν ιδίων ἔγραφε κληρονόμον.

ψηφίζων δ' ἀνέκειτο πόσον δώσει διεγερθεῖς
ἰητροῖς μισθοῦ καὶ τί νοσῶν δαπανᾷ.
ὥς δ' εὔρε πλείω δραχμὴν μίαν, ἣν διασωθῇ
„Λυσিতেλεῖ θνήσκειν” εἶπε καὶ ἐξετάθη.

Obscurum ut nunc scribitur, epigramma. Sed hoc voluit, nisi fallor, Lucillius avarum, quum se suum scriberet heredem, subduxisse rationes, plurisne constatura esset medicorum merces an sepultura. Quare scribendum suspicor:

ψηφίζων δ' ἄρ' ἔκειτο πόσον δώσει διεγερθεῖς
ἰητροῖς μισθὸν (cum Scaligero), καὶ τί σορῶ δαπανᾷ.

Cf. epigr. 170:

Δακρύει Φεῖδων ὁ Φιλάργυρος οὐχ ὅτι θνήσκει,
ἀλλ' ὅτι πέντε μνῶν τὴν σορὸν ἐπρίατο.

Quod reposui δ' ἄρ' ἔκειτο, verbum ἀνακεῖσθαι usurpatur quidem subinde quamvis non optime de *accumbendo*, non vero, quod sciam, de *cubando*.

Epigr. 185.

Ἑλλήνων ἀπέλυε πόλιν ποτὲ, δεσπότη Καῖσαρ,
εἰσελθὼν ἔσαι Ναύπλιον Ἠγέλοχος.

Ναύπλιος Ἑλλήνεσσιν αἰὲ κακόν· ἢ μέγα κῆμα
(νηυσὶν ἐπεμβάλλων) ἢ κιθαρῳδὸν ἔχων.

Nihil eorum, quae pro ἀπέλυε coniecta sunt (ἀπόλυε (sic),

ἀπάμυνε, ἀπέκλυσε) satis aptum videtur. Aptius sane foret:

Ἑλλήνων ἀπέκνυιε πόλιν κτέ.

sed ridiculi gratia Lucillium suspicor usum esse verbo longe vehementiore κατέλυε, quo sensu usurpat Homerus Il. B. 117, alibi.

Epigr. 196.

Ῥύγχος ἔχουσα Βιτῶ τριπιθήκινον, οἷον ἰδοῦσαν

τὴν Ἑκατὴν αὐτὴν οἶομ' ἀπαγχονίσει.

Corrigam aut ἂν ἀγχορίσαι aut ἀπαγχορίσειν, ut isti solent pro ἀπαγχορίειν.

Epigr. 204.

Ῥήτορα Μαῦρον ἰδὼν ἐτεθήπεα ῥυγχελέφαντα,

χείλεσι λιτραίοις φθογγὴν ἰέντα φόνον.

Nihil lucramur Boissonadii coniectura φόβον reponentis pro φόνον. Longe aliud expectatur post illas ῥυγχελέφαντα et χείλεσι λιτραίοις, nempe:

φθογγὴν ἰένθ' ἄτ' ὄνον.

i. e. asini ad instar rudentem.

Ex IGNTATONON factum videtur IGNTAΘONON, inde vero IGNTAΦONON.

Epigr. 252.

Εἴ με φιλεῖς, μισεῖς με· καὶ εἰ μισεῖς, σὺ φιλεῖς με·

εἰ δέ με μὴ μισεῖς, φίλτατε, μὴ με φίλει.

Si genuinum est σὺ, certe interpungendum: καὶ εἰ μισεῖς σὺ, φιλεῖς με. Sed longe malim:

καὶ εἰ μισεῖς με, φιλεῖς με.

Epigr. 262.

Αἰθερίην διὰ νύκτα νέοι κατὰ γουσι Σελήνην.

In viam devocant interpretatur Jacobsius. Nisi potius comparandum verbum deducere apud Iuvenalem I, 3, 135

Cum tibi vestiti (l. festivi) facies scorti placet, haeres

et dubitas alta Chionem deducere sella.

Ludi autem in ambiguitate locutionis κατὰγειν (τὴν) σελήνην, bene iam animadversum est.

Epigr. 265.

Εἰ μὲν ἐπ' ἀττελάβους ἄγεται τρατὸς ἢ κυνομυίας

ἢ μύας ἢ φυλλῶν ἰππικὸν ἢ βατράχων,

Γάιε καὶ σὺ φοβοῦ μὴ καὶ σέ τις ἐγκταλέξῃ

ὥς ἂν τῆς τούτων ἄξιον ὦντα μάχης.

Εἰ δ' ἀρετῆς ἀνδρῶν ἄγεται κρατός, ἄλλο τι παῖζε,
'Ρωμαίοις δ' οὐδεὶς πρὸς χειράνους πόλεμος.

Oppositionis ratio postulare videtur ut vs. quinto scribatur

Εἰ δ' ἐπ' ἄρην ἀνδρῶν κτί.

Deinde non expedio verba ἄλλο τι παῖζε, quae e solo codice Palatino sumta sunt, nam Planudei libri omittunt. Aliquantū aptius foret quod in margine codicis e coniectura, ut videtur, ascripsit Ianus Lascaris ἄτρομος ἴσθι. An forte ἄλλο τι πρᾶγμα αἷα res est?

Epigr. 346. 2.

Μέχρι τίνος, Πολύκαρπε, κενῆς παράσιτε τραπέζης,
λήσῃ καρματίοις χρώμενος ἄλλοτρίοις;

Receptam oportuit Planudeam lectionem λήσεις latebis. Sequuntur haec:

οὐ γὰρ ἔτ' εἰν ἀγορῇ σε βλέπω πολύν· ἀλλ' ὑποκάμπτεῖς
ἤδη, καὶ ζητεῖς ποῦ σε φέρωσι πόδες.

πᾶσιν ἐπαγγέλλῃ· „Κομίσαι τὸ σὸν αὖριον· ἔρχου
καὶ λαβέ” καὶ δ' ὁμάδας, οὐκέτι πίσις ἔχεις.

Male interpres Latinus: *Affer tuum chirographum cras.* Aliud enim est κομίζεσθαι, aliud κομίζειν. Verte: *pete tuum cras.*

Epigr. 374.

Τῷ ψιμύθῳ μὲν αἰεὶ λιποσαρκέα τεῖνε παρειήν,

Cf. infra 408, 2:

οὐδὲ παρειάων ἐκτανύσεις βυτῖδας.

Hinc corrigendus TIBULLUS I, 8, 45, ubi absurde scriptum legitur:

Tollere tum curast albos a stirpe capillos,
et faciem *dempta* pelle referre novam.

Procul dubio verum est *tenta*, quod *tempta* scriptum in *dempta* abiisse nemo mirabitur.

Epigr. 388, 5 sq.

Ἐξεις, Νουμήνιε, τέκνα

χαλκὸν ἔχων· πτωχὸς δ' οὐδὲ τὰ τέκνα φιλεῖ.

Ratio postulat, ut rescribatur:

πτωχὸν δ' οὐδὲ τὰ τέκνα φιλεῖ.

Sententia enim haec est: *Caelibi diviti non deerunt liberi* (scil. heredipetae): *pauperem ne liberi quidem diligunt.*

Epigr. 433.

Ζώγραφε, τὰς μορφὰς κλέπτεις μόνον· οὐ δύνασαι δὲ
Φωνὴν συλῆσαι χρώματι κτειθόμενος.

Expilcant: *colori confidens*. Sed quando aut ubi κτειθόμενος positum pro πιστεύων sive πεποιθώς? Rectissime Planudes κτειθόμενῃν, (vocem colori) obsequentem.

Caput XII.

Epigr. 66, 6.

Μηκέτι πρὸς τὸ καλὸν καὶ σὺ μάταια φέρεθ.

Codex μηκέτι. Scribendum puto:

Μήποτε κτέ. Vide ne quando tu quoque, ut ego nunc, ad pulchritudinem frustra feraris! Verba sunt poetae ad Dorotheum ipsum spernentem. Cf. Duebneri annotatio.

Epigr. 67, 3 sq.

Αἰετέ, τὸν χαρίεντα ποτὶ πτερὰ πυκνὰ τινάξας,
πῶς ἔφερες; μὴ που κνίσματ' ὄνυξιν ἔχει;

Quid sit τινάσσειν ποτὶ πτέρω nemo facile dixerit. Scripserim:

Αἰετέ, τὸν χαρίεντα ποσὶ, πτερὰ πυκνὰ τινάξας,
πῶς ἔφερες; κτέ.

Minus lenis correctio foret: χαρίεντ', ὠκύπτερα κτέ.

Epigr. 71. 5 sq.

Ἐγγων, Εὐξίθεός σε συνήρπασε· καὶ σὺ γὰρ ἐλθὼν
τὸν καλόν, ὃ μοχθήρ', ἔβλεπες ἀμφοτέροις.

Vertunt „tu ubi veneras.” Quo? aut unde? Videne ἐλθὼν labam conceperit. Suspisor:

καὶ σὺ γὰρ ἐχθὲς κτέ.

Epigr. 159.

Ἐν σοὶ τὰμά, Μυῖσκε, βίου πρυμνήσι' ἀνῆπται·
ἐν σοὶ καὶ ψυχῆς πνεῦμα τὸ λειψὲν ἔτι.

Alterius versus initium fefellit librarium quum praecedentem exararet. Nam procul dubio scriptum fuit:

Ἐκ σοῦ — ἀνῆπται·

ut est in noto versu Euripideo, qui STRATONI fortasse obversabatur, ex Medea 770:

ἐκ τοῦ δ' ἀναψόμεσθα πρυμνήτην κάλων.

Epigr. 178.

Ἐξεφλέγην, ὅτε Θεῦδις ἐλάμπετο παισὶν ἐν ἄλλοις

οἷος ἐπαντέλλων ἀστράσιν ἡέλιος.

Τοῦνεκ' ἔτι φλέγομαι καὶ νῦν, ὅτε νυκτὶ λαχνοῦται·

δυόμενος γὰρ ὅμως ἡλιός ἐστιν ἔτι.

Pro absurdo νυκτὶ hescio an Strato dederit τυτθά.

Epigr. 200.

Μισῶ δυσπερίληπτα φιλήματα κτέ.

Imo vero δυσπαράληπτα.

Caput XIV.

Epigr. 109. 3.

ὁ κτείνας ναυηγός κτέ.

Significatur a griphi auctore Ulysses, sed male interpretantur, qui interfecit naufragus. Quum enim in Siciliam delatus Ulysses Cyclopem interficeret, navem non fregerat. Poeta procul dubio voluit significare navis ducem. HELLADIUS apud Photium Bibl. pag. 532 ed. Bekk.: Παρὰ Εὐφορίωνι — κακοζήλους ἔστιν εὐρεῖν λέξεις, καὶ γὰρ τὸν Ἰάσονα ναυαγόν εἶπεν, ὅπερ (l. ὅπερ) οὐ νευαυαγηκότα μᾶλλον τὸν δὲ ναῦν ἄγοντα δηλοῖ. Cf. ΜΗΝΕΚΗ *Anal. Alex.* p. 135 sqq. Aenigmatis auctor fortasse de industria posuit vocabulum ambiguum, quo difficiliorem redderet solutionem.

Caput XV.

Epigr. 30, 2.

ὥς γὰρ ἡελίου

τοῦδε γ' ἀπαστράπτουσιν ἀριπρεπέες λόγοι αἴγλη

Requiritur Accusativus αἴγλην. Cf. XII, 161, 3; IX. 283.

Caput XVI.

Epigr. 12.

Ἔρχευ, καὶ κατ' ἐμὴν ἴζευ πίτυν, κτέ.

Versus non pessimos ridiculos reddit absurda praepositio. Corrige παρ', ut recte legitur in sequenti epigrammate, quod Platonis nomen mentitur:

Ἐψίκομον παρὰ τάνδε καθίζεο Φωνήεσαν — κῶνον.

Epigr. 73. 3.

χρύσεος ἔθηκεν Λύρηλιανός· τὸ δὲ ἔργον κτέ.

Vocalis paenultima in hoc nomine proprio correpta, ut in Ἰουστινιανός aliisque similibus, nihil habet apud hosce poetastros insoliti, nec fortasse sollicitandum in pessimo versificatore vitium metricum in ultima syllaba verbi ἔσηκεν, quod tamen facillime evitare potuerit scribendo:

ἔσηκεν χρυσοῦς Αὐρηλιανός κτέ.

Epigr. 106. 3 sq.

Corrige:

Αἶδετο γάρ βα

κᾶν (pro καί) σκηπτὸς Κρονίδου τοῖον ἐλεῖν πρόμαχον.

Epigr. 111.

Καὶ τὸν ἀπὸ Τρηχίνος ἰδὼν πολυώδυνον ἦρω

τόνδε Φιλοκτῆτην ἔγραψε Παρράσιος·

ἔν τε γὰρ ὀφθαλμοῖς ἐσκληκόσι κωφὸν ὑποικεῖ

δάκρυ, καὶ ὁ τρύχων ἐντὸς ἔνεσι πόνος. κτέ.

Quid in ipso carminis initio scribendum sit, docet epigr. 179:

Αὐτὰν ἐκ πόντοιο τιθνητῆρος Ἀπελλῆς

τὰν Κύπριν γυμνὰν εἶδε λοχευομένην

καὶ τοίαν ἐτύπωσε κτέ.

Similiter hic sententia requiritur αὐτόν, aut, si forte hoc ΓΛΑΥCΙ epigramma cum aliis similis argumenti olim cohaerebat, proprius etiam ad traditam scripturam καὐτόν.

Epigr. 169, 3 sq.

Ἄτθῖδα δερκόμενος πάλι Παλλάδα, τοῦτο βοήσεις,

ὥς βούτης ὁ Πάρις τήνδε παρετρόχασεν.

Interpres Latinus, quod *bulculus* cett. Voluit opinor poeta: *quam bulculus Paris hanc praeteriit!* i. e. quam fuit Paris agrestis, qui hanc spernere potuerit!

Epigr. 206.

Θεσπίες τὸν Ἐρωτα μόνον θεὸν ἐκ Κυθερείης

ἄζοντ', οὐχ ἑτέρου γλαυπτὸν ἀπ' ἀρχετύπου,

ἀλλ' ὃν Πραξιτέλης ἔγνω θεόν.

Necessarium puto:

οὐχ ἑτέρου γλαυπτὸν ἀπ' ἀρχετύπου, κτέ.

Epigr. 262, 3.

Λύγδινα πάντα καὶ ἄκρα σοφὰ χέρες.

Malim ἀκρόσοφοι χέρες.

Epigr. 352, 2.

ᾠμοσεν εὐόρκοις ὑπὸ χεῖλεσι·

Quid hoc sit, non intellego. Substituendum τὸδε.

Epigr. 361, 5 sq.

Μοῦνος δὴ νίκης γέρας ἄρυσσαι. Ἡ παρὰ πᾶσι

δόξαν ἔχεις ἀέθλων ἄθλα λιπεῖν ἑτέροις.

Oppositis frontibus haec pugnant inter sese. Procul dubio mendosum est ἄθλα. Praedicat poeta Calliopae summam artem et *facilitatem*, qua ceteros aurigas superans praemia soleat reportare. Nempe haec praecedunt:

Οὔτε γὰρ ἡνίοχος σε παρήπαφεν, οὔτε χαλινοῖς

δύσμομος ἰσπεῖη σοῖς ἀπίθῃσε γένυς.

Solus reportat victoriam et praemia, ceteris, ut fert hominum opinio, relinquens laborem aerumnas sudorem. Huiuscemodi autem sententiam facili nanciscimur corrigendo:

Ἡ παρὰ πᾶσι

δόξαν ἔχεις ἀέθλων ἄσθμα λιπεῖν ἑτέροις.

i. e. *anhelitum*, quod quam sit aptum de aurigas velocissimo cursu certantibus fugiet neminem.

IULIANI LOCUS CORRECTUS.

Iulianus in Epistola ad Themistium pag. 265. *si quis*, inquit, *veras opiniones de Diis mente comprehendit* ἐπισήσειεν ἂν τις εἰκότως πότερον χρὴ τὸν τοιοῦτον ἄνδρα ἢ ΘΕΟΝ καλεῖν· εἰ γὰρ ὀρθῶς ἔχει τὸ λεγόμενον ὅτι πέφυκεν ἕκαστον ὑπὸ τῶν οἰκείων γνωρίζεσθαι τὴν θείαν οὐσίαν ὁ γνωρίσας NOTC τις ἂν εἰκότως νομίζοιτο. Praeter Anaxagoram nemo hominum νοῦς appellari potuit, sed ex Iuliani argumentatione liquido apparet non NOTC sed ΘΕΟC ab eo esse scriptum.

C. G. C.

H O M E R I C A .

SCRIPTIT C. G. COBET.

XII.

VERSUS APUD HOMERUM INTERPOLATUS.

Reprehendit nuperrimus Homeri Editor LA ROCHE in Praefatione eos, qui „*versibus quam plurimis damnatis omnes discrepantias in his carminibus amoveri posse sibi persuasum habent*,” narratque esse qui haec carmina ita quaerant constituere „*quod fuisse ante Solonis vel Lycurgi tempora sibi fingant*.” Est aliquid inter Solonem et Lycurgum, quem ioco nominasse videtur quo sit res absurda etiam aliquanto absurdior. Equidem in antiquis carminibus Ionicis, quae Homeri nomen gerunt, multa iam ante Solonis aetatem et mendose scripta et interpolata fuisse arbitror, quorum complura ab Alexandrinis et Aristarcho correctae sunt, sat multa a Bentleio et aliis, et superesse etiam nunc nonnihil in quo nostrae aetatis industria et acumen apparere possit. Fecit doctus Editor operae pretium multamque perutilem suppellectilem undique congestam et ordine digestam nobis paravit, eximium Homeri et interpretandi et emendandi subsidium et adiumentum. Sed (dicam enim libere et candide quod sentio) non laudo quod ei „*certum ac deliberatum est, ultra recensiones Alexandrinorum nullo pacto regredi*” ut scribit ad Iliad. Z. 493. Quid? in Aristarchi verba iurabimus et Aristarchi errores fovebimus potius quam Aristarchi exemplum sequemur et quidquid vitiosum est,

etiam si ab ipso Aristarcho profectus error est, strenue confutabimus et, si est sanabile mendum, etiam nunc emendabimus? Duplex est in Homero nostro mendorum genus. Insunt errores quidam antiquissimi ante Solonem nati, insunt et alia quaedam vitia *novicia*, ut ita dicam, aut post Aristarchum demum nata aut amissis observationibus Aristarcheis in Codicibus, qui nunc supersunt, renata. Multis enim indiciis satis constat Aristarcheae doctrinae et *κρίσεως* reliquias tantum superesse modo copiosas et luculentas, modo exiles et inopes, ut in bona parte *Odyssaeae*. Multarum *ἀθετήσεων* in Scholiis memoria intercidit, quas aliunde cognitae habemus, multaeque nunc circumferuntur lectiones deteriores, quas aut semidoctorum socordia aut incuria scribarum veris et antiquis supposuit. Ingens est versuum Homericorum numerus, ubi quae sit Alexandrina lectio (ut ita dicam) certis testimoniis extra omnem dubitandi controversiam positum est. Sed sunt alii non minore numero, in quibus vulgata lectio non alios testes et auctores habet quam Codicum, qui nunc supersunt, optimos, id est minime malos, quum omnes mendosi sint et vitiis omne genus cooperti. Quam multae sunt lectiones manifesto vitatae in Marciano A., qui reliquorum omnium et antiquissimus est et fidelissimus testis! Ut uno exemplo defungar, liber, quo non est alius emendatior ullus, exhibet Θ. 505.

ἐκ πόλιος δ' ἄξασθε βόας.

et Θ. 545.

ἐκ πόλιος δ' ἄξαντο βόας.

barbara tamen haec esse constat pro ἄξασθε et ἄξοντο, ut et analogia demonstrat et Aristarchi testimonium liquido confirmat. Quid scribae? In Scholio ad vs. 505. recte scribunt: ὅτι οὐ μέλλοντα σημαίνει τὸ ἄξασθε, sed ad 545. immanem barbarismum cum reliquis verbis pugnantem invexerunt: τὸ ἄξαντο οὐ μέλλοντα σημαίνει. Credemusne igitur istis Ψ. 739. δύσαντο χιτῶνας sanum esse? Perinde barbara sunt ἄξαντο et δύσαντο. Δύσεται passim legitur et dubitabimus δύσοντο rescribere, praesertim quum δύσαντο testem nullum habeat antiquum, legaturque apud illos solos, qui et ἄξασθε et ἄξαντο dederunt nil mali suspicantes.

Indicabo nunc versum insiticiū, quem olim Aristarchum expunxisse suspicor sed nunc amissa Aristarchi sententia temere

in contextum esse receptum. In Odyss. τ. 364. Theoclymenus ad procos ita dicit:

Εὐρύμαχ', οὐ τί σ' ἄνωγα ἐμοὶ πομπῆας δάξειν.

εἰσὶ μοι δφβαλλοὶ τε καὶ οὐατα καὶ πόδες ἄμφω,

[καὶ νόος ἐν γήθεσσι τετυγμένος οὐδὲν ἀεικίης]

ΤΟΙΣ ἔξειμι θύραζε.

Quo refertur τοῖς in τοῖς ἔξειμι? Ad omniane quae praecedunt an ad πόδες ἄμφω? Non est, credo, dubia et anceps optio. Sed si ad πόδες ἄμφω refertur, nullo modo servari poterit inepte interpositus versiculus:

καὶ νόος ἐν γήθεσσι τετυγμένος οὐδὲν ἀεικίης.

XIII.

ARISTARCHI ERRORRES.

Aristarchus, cuius numquam ne minima quidem suspicio de amissa antiqua consonanti litera *r* in carminibus Homericis animi subit, interdum ex huius rei ignoratione aut in constituenda lectione aut in indaganda sententia poëtae graviter lapsus est et in manifestos errores se induit. In Iliad. Θ. 526. quum esset in libris omnibus:

ἐλπομαι εὐχόμενος Διὶ τ' ἄλλοισιν τε θεοῖσιν

ἐξελάαν ἐνθένδε κύνας κηρεσσιφορήτους.

Aristarcho placuit de suo reponere ΕΤΧομαι ἘΛΠόμενος. Audi Aristonicum: ἡ διπλῇ (περιεσιγμένη) ὅτι Ζηνόδοτος γράφει ἐλπομαι εὐχόμενος. οὐ κατὰ τὸν Ἑκτορα δὲ τὸν οὕτως ἐπηρμένον λέγειν· ἐλπίζω εὐχόμενος τοῖς θεοῖς· ἐπεικὲς γάρ· τοῦναντίον γὰρ οἰκεῖον εὐχομαι ἐλπόμενος, καυχῶμαι ἐλπιδοποιούμενος ὑπὸ τοῦ Διδος καὶ τῶν ἄλλων θεῶν. Perspicuum est in tali re Ζηνόδοτος γράφει significare hanc esse vulgatam librorum veterum scripturam, quam Aristarchus aut ex aliis libris aut etiam ex ingenio in aliam mutaverit. At nunc quidem eum ratio fugit. Quid sit Hectoris ingenio magis accommodatum (οἰκεῖον) liquido definiri non potest: suum quisque in talibus sensum sequitur, neque acuto homini umquam deficiet oratio, donec eum redarguat acutior alter. Nihil sic proficitur: sed

sola argumenta grammatica aut metrica rem extra omnem controversiam ponunt. Quoniam in versu heroico fieri non potest ut pro dactylo *creticus* substituatur, certum est *εὐχομαι* *τελόμενος* ab antiquo cantore dici non potuisse.

In Iliad. ε. 235.

ἐγὼ δὲ κέ τοι ἰδέω χάριν ἥματα πάντα.

annotatur: 'Αρίσταρχος *χάριν* εἰδέω: αἱ δὲ *δημῶδεις* εἰδέω *χάριν*. Unice vera est τῶν *δημῶδων* scriptura leniter emendata (*ιδέω* *χάριν* pro *εἰδέω*) et Aristarchus imprudens metrum pessumdedit. Mirum est etiam Aristarchi de tali compositione iudicium: nempe *ἐγὼ δὲ κέ τοι ἰδέω χάριν* componendum erat cum locis huiusmodi, *ἐγὼ δὲ* K' *ἄγω*, et *ἐγὼ δὲ* Kε *λαὸν ἀγείρω*, de quibus infra dicemus, sed audi opinionem Aristarchi: "ΕΔΕΙ δὲ ἦτοι εἰδείην ἴν' ἢ τὸ ῥῆμα ἐνηλλαγμένον (*coniunctivus* PRO *optativo*: quid simplicius?) ἢ 'ΕΚ ΠΕΡΙCΚΟΤ νοουμένου τοῦ Kε ἐγὼ δὲ σοι εἴσομαι *χάριν*. Nondum multi anni sunt ex quo eruditis complura *eleganter abundare* videbantur et alia contra *eleganter abesse*, ut sola naturae simplicitas aut dicendi veritas *inelegans* esse putaretur. Ubi vocula Kε apud Homerum cum futuro iuncta est dici poterat *παρέλκειν* τὸ Kε vel *ἐκ περισσοῦ νοεῖσθαι*, *κεῖσθαι*, *τίθεσθαι*, quia post Homerum nemo eam particulam *futuro* addebat, et apud Homerum perinde est additane sit an non sit. Sed ubi *ομηρικῶς* pro *ἐγὼ δ'* *ἄξω*, *ἐγὼ δὲ σοι χάριν εἴσομαι* dicitur *ἐγὼ δὲ* κ' *ἄγω*, *ἐγὼ δὲ κέ τοι ἰδέω χάριν*, quia Kε prorsus necessarium est, *παρέλκειν* vel *ἐκ περισσοῦ νοεῖσθαι* nullo modo dici potest.

Ad Iliad. ε. 787. (et θ. 228).

Αἰδῶς, 'Αργεῖοι, κἀκ' ἐλέγχῃς, ρεῖδος ἀγῆτοί.

annotavit Didymus: 'Αρίσταρχος δὲ κἀκ' ἐλεγχέεC. Optime legitur Δ. 242.

'Αργεῖοι ῥιόμωροι, ἐλεγχέες, οὐ νυ σέβεσθε;

et Ω. 239.

Φέρετε, λωβητῆρες, ἐλεγχέες, οὐ νυ καὶ ὑμῖν

Τόλκοι ἔνεσι γόος;

sed nunc sequens *ρεῖδος* formam *ἐλέγχῃς* postulat, quae alibi sine ulla suspicione legitur ut Ω. 260.

τοὺς μὲν ἀπόλεσ' Ἀρης, τὰ δ' ἐλέγχῃς πάντα λείπεται.

Iliad. ε. 791.

νῦν δὲ Φεκάς πόλιος κολίης ἐπὶ νηυσὶ μάχονται.

Aristarchus dedit νῦν δ' ἔκαθεν πόλιος contra linguae Homericæ usum, namque τέκαθεν dicebant.

Iliad. ζ. 170.

δεῖξαι δ' ἡνώγει Φῶ πενθερῶ, ὄφρ' ἀπόλοιτο.

Aristarchus scripturam veterem ἡνώγει ῶ converterat in ἡνώγειΝ. Didymus: οὕτως σὺν τῷ Ν ἡνώγειΝ Ἀρίταρχος. ἡνώγειεν γάρ.

Iliad. ι. 79.

πᾶσά τοι ἔσθ' ὑποδεξίη πολέεσσι δ' ἀνάσσεις.

Didymus: αἱ Ἀριάρχου οὕτως εἶχον διὰ τοῦ ΓΑΡ πολέσιν γὰρ ἀνάσσεις. ἔχει δὲ τι Ὀμηρικὸν καὶ ἡ διὰ τοῦ ΔΕ, πολέεσσι δ' ἀνάσσεις. Aristarchus imprudens metrum iugulavit. Recte Bekker. edidit: πολέσιν δὲ τανάσσεις.

Iliad. ι. 128 et 270.

δώσω δ' ἐπὶ τὰ γυναῖκας ἀμύμονα τέργα ριδαίας.

vide ut nos libri ludificentur. Annotatur ad vs. 270. οὕτως Ἀρίταρχος ΜΕΤΑ τοῦ C ἀμύμονΑC. et ad vs. 128. ἡ διπλῇ ὅτι χωρὶς τοῦ C γραπτέον· οὐ γάρ ἐστι κατὰ τῶν γυναικῶν ἀλλὰ κατὰ τῶν ἔργων. ὕστερον δὲ ἐπὶ τῶν γυναικῶν.

αἱ κάλλει ἐνίκων.

optima haec et verissima Aristarchus annotavit, sed audi quod continuo sequitur: Ἀρίταρχος ΔΕ μετὰ τοῦ C ἀμύμονα C. At, o bone, modo ipsum Aristarchum audivimus plane contrarium asserentem et peridoneo argumento probantem. Scribae nobis imponunt, qui bis ἀρίταρχος scripserunt ubi ἀριστοφάνης scriptum oportuit. Coaluerunt in unum duae annotationes, altera Aristonici: ἡ διπλῇ, ὅτι — αἱ κάλλει ἐνίκων. altera Didymi: Ἀριστοφάνης μετὰ τοῦ C, et sic iterum ad vs. 270. repone. Si Zenodotea fuisset lectio ἀμύμονΑC in Scholiis legeretur: ἡ διπλῇ περιεσιγμένη ὅτι Ζηνόδοτος γράφει κτλ. Vide mihi nunc in quantum errorem se implicuerit la Roche, quo iudice: „fallitur Aristonicus Aristarcho ἀμύμονα tribuens.” Itaque nunc quidem Aristarchum ἀντίτιον αἰτιδῶνται, sed contra graviter lapsus est Odys. Γ. 246. ubi retinuit lectionem veterem:

ὥστε μοι ἀθανάτοιοι ἐνθάλλεται εἰσοράσθαι.

spretā vera scriptura ab Aristophane reperta ἀθανάτοιοι. Metri labes post amissum δίγαμμα vitiosas scripturas pariebat. Legebant tamen omnes Iliad. Ψ. 460. ἄλλος δ' ἠνίοχοι ἐνθάλλεται. Sine causa haerebant namque olim fuerat:

ὥς μοι ἀθάνατος ἐνθάλλεται εἰσοράσθαι.

et: ἄλλος δ' ἠνίοχος ἐνθάλλεται, et Odyss. τ. 224.

ἀλλὰ καὶ ὥς φερέω ὥς μοι ἐνθάλλεται ἦτορ.

et Iliad. P. 213. Hector

βῆ βα μέγα φάχων, ἐνθάλλετο δὲ σφίσι πᾶσι

τεύχεσι λαμπόμενος μεγαθύμου Πηλεΐωνος.

ubi antiqua scriptura erat λαμπόμενος Πηληϊάδω Ἀχιλλῆος, deinde vulgata est recepta, sed neutra Aristarcho probabatur, qui ratus ἐνθάλλετο esse idem quod ἐφάκει, ὁμοίως ἦν (ut in ἀθανάτοιοι ἐνθάλλεται) genitivis dativos supposuit ἐνθάλλετο — μεγαθύμῳ Πηλεΐωνι. Recte me iudice et Aristophanis scriptura ἀθανάτοιοι ἐνθάλλεται recepta est, et Aristarchea μεγαθύμῳ Πηλεΐωνι non est recepta.

XIV.

ΟΙ ΜΕΤΑΧΑΡΑΚΤΗΡΙΖΟΝΤΕΣ.

Libri veteres, unde Zenodotus primus omnium suam Homeri διόρθωσιν concinnavit, exarati erant γράμμασιν Ἀττικοῖς sive ἀρχαίοις, qualibus Athenienses ante Euclidem in omni genere documentorum utebantur, quaeque post receptam litteraturam Ionicam ἡ παλαιὰ γραμματική aut ἡ ἀρχαία γραμματική appellari solebant

Zenodotus igitur quum τὰ Ἀττικὰ γράμματα transcriberet eis τὰ Ἰωνικά, (quod μεταχαρακτηρίζειν dicitur, id est τοὺς Ἀττικοὺς τῶν γραμμάτων χαρακτῆρας εἰς τοὺς Ἰωνικοὺς μεταγράφειν) videtur in ea re nonnullos commisisse errores, quos partim Aristophanes deprehendit, alios Aristarchus, alios Critici post Aristarchum. Supererant et alia quaedam menda hinc orta, quae Bekkerus absternit nec desunt alia nonnulla nostrae aetatis Criticis quique post venturi sunt abstergenda. In Odyss. α. 254 ferebatur vetus scriptura haec:

ἥ δὲ πολλὸν ἀποιοχόμενου Ὀδυσῆος ΔΕΤΕΙ.

ubi Criticus antiquus annotavit: μήποτε ἄμεινον ἢ διὰ τοῦ Η γράφειν (ΔΕΤΗΙ). καὶ ἔστιν οἶον τῆς ἀρχαίας γραμματικῆς ἐν τῇ ΚΑΙ ΤΟΤΤΟ τῶν ὑπολελειμμένων. Visne scire cuius haec sit animadversio? Colliges id ex loco Porphyrii in *Quaestioniūbus Homericis* cap. VIII, qui ex Alexandro Cotyaensi haec ad verbum descripsit: ὁ δὲ βέλτιστος Ἀριστοφάνης κάκεινο τὸ ἐν ταῖς παραποταμίαις (Iliad. Φ. inscribitur ἡ παραποτάμιος μάχη) λεγόμενον·

θρώσκων τις κατὰ κύμα μέλαιναν φρίχ' ὑπαλύξει

ἰχθὺς ὩC κε φάγησι Λυκάονος ἀργέτα δημόν.

(Φ. 126.) δεικνυσιν ὡς ἡμαρτημένον ὑπολείποτο ἐκ τῆς καλαιᾶς γραμματικῆς. οὐ γὰρ χρὴ τὸ ὩC κε φάγησιν ἀκρύειν ὡς ἄρθρον ὑποτακτικὸν μᾶλλον δὲ ἀντ' ἐπιρρήματος παρειληφθαι τὸ ὩC ἢ μᾶλλον συνδέσμου αἰτιώδους. δηλοῦται γὰρ ὅτι ἸΝΑ φάγη. Nonne perspicuum est eiusdem hominis utramque observationem esse iisdem verbis enunciata? Quod in priore Aristophanis annotatione legitur: ἐν τῇ ΚΑΙ ΤΟΤΤΟ τῶν ὑπολελειμμένων declarat Criticum saepius alibi antiquae scripturae menda eiusdemmodi deprehendisse. Huc pertinet vetus Scholion ad Euripidis *Phoenissas* 682. quod sine controversia ex Aristophanis Commentariis manavit, ut pleraque omnia bonae frugis et pererudita Scholia Euripidea Aristophani debentur. Quum esset in libris:

σοὶ νιν ἐκγόνοι κτίσαν.

Aristophanes σῶ νιν ἐκγόνῳ κτίσαν censuit esse scribendum: πρὸ ἄρχοντος γὰρ Εὐκλείδου (inquit) μήπω τῶν μακρῶν εὐρημένων τοῖς βράχεσιν ἀντὶ μακρῶν ἐχρῶντο τῷ Ε ἀντὶ τοῦ Η καὶ τῷ Ο ἀντὶ τοῦ Ω. — μὴ νοήσαντες δὲ — ἐτάραξαν τὸ νόημα. Eiusdem generis observatio legitur ad Odyss. α. 52.

Ἄτλαντος θυγάτηρ Ὀλοόφρωνος.

coniecit nescio quis ὈλοόφρωνN esse scribendum et annotavit: ἐγγράπτο κατὰ τὴν ἀρχαίαν γραφὴν ΟΛΟΟΦΡΟΝ (pro ὈλοόφρΩN). εἰτά τις μὴ νοήσας προσέθηκε τὸ ΟC. et ad Odyss. λ. 275. τῇ ἀρχαίᾳ συνθεσίᾳ ἐγγράπτο ΜΕΤΕΡ ἀντὶ τοῦ ΜΗΤΗΡ. τοῦτο ἀγνοήσας τις προσέθηκε τὸ Α. et dedit μητέρα.

Addam similem Aristarchi animadversionem, ad Iliad. Α. 104.

ὦ ποτ' Ἀχιλλεὺς — δῖδῃ μύσχοισι λύγοισιν·

adscribitur ex Aristonico: ἡ διπλῇ περιεσιγμένη ὅτι Ζηνοδοτος γράφει ὄΝ (pro ὄΝ). μήποτε δὲ πεπλάνηται γεγραμμένου τοῦ Ο ὑπ' ἀρχαϊκῆς σημασίας ἀντὶ τοῦ Ν προσθεῖς τὸ Ν. Pro σημασίας in Mnemos. 1873. pag. 37. corripbam συνηθείας, immemor Lehrsii de A. S. H. pag. 372. qui apposite comparavit Aristarchi notam in Scholio ad Pindar. Nem. I. 34:

λέλογχε δὲ μεμφομένοις ἐσλΟC ὕδωρ καπνῷ φέρειν.

καταλείπεται δὲ τῇ ἀρχαίᾳ σημασίᾳ τὸ ἐσλΟC. ἡ γὰρ ἀντίστροφος ἀπῆται τὸ Τ (ἐσλΟΤC, quod a metro postulatur hodieque legitur.) Itaque σημασίας non erat tangendum sed ὅΤΠ' ἀρχαϊκῆς σημασίας vitiose dictum est pro ὅΕΠ' ἀρχαϊκῆς. Diu post Aristarchum Ἀλέξανδρος ὁ Κοτυαεύς ex eiusdem rei observatione restituit locum in Iliad. Ξ. 241.

τῷ κεν ἐπισχοῖΕC λιπαροὺς πόδας.

τῷ ἐπίσχοιμι (inquit) ἀκόλουθόν ἐστι τὸ ἐπίσχοις, ΤΩΙ δὲ ἐπισχοίην ΤΟ (sic scrib.) ἐπισχοίης. καὶ ἴσως ἔδει οὕτως ἔχειν. ΠΑΡΕΦΘΑΡΗ δὲ ὑπὸ τῶν μεταχαρακτηρισάντων.

Etiamnunc ex diligenti huius rei observatione crisis carminum Homericorum multis modis adiuvari potest. In promptu semper habendum in quo genere vitiorum οἱ μεταχαρακτηρισάντες impigerint potissimum, et sic saepius aut vera lectio affulgebit aut emendatio confirmabitur. Confundi poterant et confusae sunt vocales breves ac longae Ε — ΕΙ — Η, Ο — ΟΤ — Ω, ΕΙ — ΗΙ et ΟΙ — ΩΙ. Quod Homero semel et iterum reddidimus πόλιν ΤΡΩΙΗΝ (Τρωῆν) pro Τροίην, ubi Aristarchus τρισυλλάβως contra analogiam Τροίην reponebat, vides quae sit veteris corruptelae origo et causa. Erat enim in libris vetustis ΤΡΟΙΕΝ.

Editur nunc Iliad. Η. 238.

νωμῆσαι βῶν Ἀζαλέην.

Didymus: νωμῆσαι βῶν: οὕτως αἱ Ἀρισάρχου ΒΩΝ σὺν τῷ Ν, ἡ Ἀρισοφάνους ΒΟΤΝ. τινὲς δὲ ἔξω τοῦ Ν ΒΩ καὶ μήποτε πιθανῶς ἀντὶ τοῦ ΒΟΑ. In Scholio Victoriano est: ἐν τοῖς παλαιοῖς ἐγγράφτο ΒΟΝ, ὅπερ οὐκ ἐνόησαν οἱ διορθωταί, id est qui Homericas διορθώσεις ediderunt Zenodotus, Aristophanes, Aristarchus. Quod igitur erat in libris vetustissimis ΒΟΝ est aut βοῦν, ut Aristophanes legebat, aut βῶν, ut Aristarchus. Utra scriptura est potior? Sine controversia Aristophanea βοῦν. Quare? quia βοῦς et apud Homerum passim et apud omnes Athenienses

habet semper et ubique accusativum βούν. Sed audi Bekkerum: „βῶν Aristarchus (*id est βοέην βοῆν*), βούν Aristophanes, βῶ Herodianus." Ergo βῶν ex βοῆν, idque ex βοέην contractum esse putabat. Sed primum Homerus non aliter dicere potuit quam βοέην et βοείην. Βοῆ Atticorum est ut λεοντῇ, παρδαλῇ, ἀλωπεκῇ, κυνῇ, quae formae Ionibus non sunt in usu, sed παρδαλέη, ἀνθρωπέη, κυνέη similiaque. Deinde semel contractum βοῆν non iterum contrahi potest in βῶν, qualis est error Kantii, qui ex νοούμενα fecit *numena*, quod barbarum est. Praeterea Homericum βοέη contractionem Atticam in βοῆ non admittit propter interpositam consonantem. Ut enim HomERICA sunt πλέγω πλόρος, εὐπλοίη, et ῥέγω ῥόρος, et χέγω χόρος, τοινοχόρος, χρυσοχόρος, et θέγω θορός, πνέγω πνόρος et πνοή, sic βορός, βορί, βόρες, βόρας, βοῖς, βοῖ, boves, habent τὸ δίγαμμα. Itaque βορέη et βορείη non magis contrahi possunt quam εὐπλοίη aut χρυσοχόρος aut alia eiusdemmodi sexcenta. Eadem opera confutatur inutilis Herodiani coniectura βῶ pro βόα: quia neque βόα Graecum est et, si quamaxime esset, βόα ob mediam consonantem in unam syllabam coalescere nequit. Itaque Aristarcheum βῶν nullo fundamento nixum corrui, et unice verum est Aristophaneum βούν ἀζαλέην, quod undique tutum est. Βούς enim Ὀμηρικῶς plane idem significat quod ἄσπις, σάκος, βοέη et βοείη. Quemadmodum optime dicitur Iliad. M. 137.

οἱ δ' ἰθὺς πρὸς τεῖχος ἐϋδμητον BOAC ATAC

ὑπόσ' ἀνασχόμενοι ἔκινον μεγάλῃ ἀλαλητῷ.

eodem modo in singulari optime habet νωμῆσαι BOTN ἀζαλέην, et βῶν nihil aliud est quam σφάλμα τῶν τὴν ἀρχαίαν γραφὴν BON κακῶς μεταχαρακτηρισάντων.

Ex eodem igitur fonte manarunt et alii errores, quos partim Bekkerus eximere conatus est, sed parum feliciter. Nempe quod hac observatione fretus ἀφίη, προῖη, ἀνίη, μεθίη, ἐτίθη, τίθη. ἐδίδω, διδω formis vulgaribus in — EI et — OT substituit fefellit eum opinio, ut alio loco demonstravimus. Et quod particulae MEN veluti bellum indixit ubicumque per metrum licebat MHN reponens in plerisque locis veterem loquendi usum ultro vitiauit, ut de industria suo loco ostendemus.

Sed supersunt alia apud Homerum mendose scripta, quae ex

librorum veterum τοῖς Ἀττικοῖς γράμμασιν exaratorum lectionibus veram formam recuperare tandem poterunt.

Proferam igitur nunc locos Homeri ubi OT et Ω inter se confusa fuerunt. Editur Iliad. π. 363.

ἀλλὰ καὶ ὧς ἀνέμιμνε, σάΩ δ' ἐρίηρας ἐταίρους.

et Φ. 238.

τοὺς δ' ἐκβαλλε θύραζε — ζωοὺς δὲ σάΩ.

eadem forma est imperativi Odyss. ν. 230.

ἀλλὰ σάΩ μὲν ταῦτα, σάΩ δ' ἐμέ.

et ρ. 595.

αὐτὸν μὲν σε πρῶτα σάΩ καὶ Φράζω θυμῷ

μή τι πάθης.

Haec est vulgata et antiquis testibus stabilita lectio. Hesychius: CAΩ: σῶζε, σῶσον. Apollonius *Lex. Hom.* CAΩ.

ἀλλὰ σάω μὲν ταῦτα, σάω δ' ἐμέ.

ἀντὶ τοῦ σῶζε.

Sed quae tandem, quaeso, esse potuit forma eadem imperfecti et imperativi CAΩ? Nempe ἐν τοῖς παλαιοῖς ἐγγράπτω CAO, παρεφθάρη δὲ ὑπὸ τῶν μεταχαρακτηρισάντων, qui σάΩ scripserunt quum σάOT deberent. Erat verbum Epicum σαοῦν pro σῶζειν, cuius plurimae formae passim in Homeri carminibus leguntur, σαώσεις, σαῶσαι, σαωθῆναι cet. Imperativi aoristus est σάωσεν Iliad Α. 827.

ἀλλ' ἐμέ μὲν σὺ σάωσον ἄγων ἐπὶ νῆα μέλαιναν.

et Odyss. δ. 765.

τῶν νῦν μοι μνησαί καὶ μοι φίλον υἷα σάωσον.

Satis, credo, perspicuum est aoristo σάωσον praesens σάου respondere et imperfectum σάου:

ἀλλὰ καὶ ὧς ἀνέμιμνε, σάOT δ' ἐρίηρας ἐταίρους.

Nisi vetustissimi erroris origo tam liquido pateret, haesitaverit aliquis et tam vetustam scripturam convellere vix ausit. Nunc labem manifestam veluti oculis cernimus manibusque tenemus.

Male confunduntur in Homeri Editionibus δύο et δύο̃. Vetus scriptura ΔTO pro re nata in brevem vocalem aut in longam exhibat. Peccatur igitur ubi δύο secundam syllabam habet positione productam, veluti Iliad. O. 324. δύο κλονέουσι, et Φ. 269 et 614. δύο χρυσοῖο τάλαντα, et Odyss. κ. 102. δύο κρίνας,

et μ. 73. δὴ σκόπελοι et sic saepius alibi. Homerica consuetudo palam fit Odyss. ε. 388.

ἔθθα δὴ ὦ νύκτας δὴ οὐ τ' ἤματα κύματι πηγῶ
πλάζετο.

solae metricae rationes utra sit ubique scriptura vera demonstrant. Itaque in vetere oraculo ad Iliad. E. 64. legendum:

τίπτε δὴ ὦ βασιλῆες ὁ μὲν Τρώων ὁ δ' Ἀχαιῶν
οὐκέθ' ὁμὰ φρονέοντες ἐμὸν δόμον εἰσανέβητε;

Credo Homerum Atheniensem forma Attica usum fuisse Odyss. E. 260. ubi nunc editur:

ἐν δ' ὑπέρας τε κάλοῦτε τε πόδας τ' ἐνέδησεν ἐν αὐτῇ.
toties enim vidi κάλῳ, κάλῳς, κάλῳς male in κάλοι, κάλοις, κάλους depravata, ut mihi subnata sit olim suspicio perantiquam scripturam ΚΑΛΟC male descriptam fuisse in κάλους quum κάλῳς oportuisset. In Epicratis fragmento apud Athen. pag. 782. F. in Codice Marciano est:

καὶ τοὺς κάλους ἔκλυε καὶ χάλα πόδα.

recte recepta est Valckenarii emendatio κάλῳC. Obiter emenda versum Aristophanis in *Equitibus* 756.

νῦν δὴ σε πάντα δεῖ κάλων ἐξιέναι σεαυτοῦ.

namque proverbium est πάντα ΔΗ κάλων ἐξιέναι, ut καλὰ ΔΗ παταγεῖς, ut in Euripidis *Medea* 280.

ἐχθροὶ γὰρ ἐξιᾶσι πάντα δὴ κάλων.

Itaque poëta dixerat:

νῦν ΔΕΙ σε πάντα ΔΗ κάλων ἐξιέναι σεαυτοῦ.

Ex κάλῳς formatur καλῳιδιον, non καλώδιον, ut est in fragmento Eupolidis apud Eustathium pag. 1535, 18.

σὺ δὲ τὰ καλώδια ταῦθ' ἀρκυάρεϊ.

nullum est enim ὑπόκοριστικόν in — ὨΔΙΟΝ exiens aut in — ἈΔΙΟΝ, sed in — ῶδιον, — ᾠδιον, καλῶδιον, ζῶδιον, κρεῖδιον, ἐλᾠδιον et similia. In — ΤΔΙΟΝ tantum I omittitur, ἰχθύδιον, βοτρυδιον cet.

In versiculo Odysseae π. 44. et alibi.

ἦσ', ὦ ξεῖν', ἡμεῖς δὲ καὶ ἄλλοι δόμοι ἐδρην.

suspicio τὰ Ἀττικά γράμματα ΗΕCΟ male descripta esse respondentumque:

ἦσo, ξεῖν', ἡμεῖς δέ. κτέ.

Eiusdemmodi de causa Odyss. δ. 523, natum esse arbitror:

ἀσπασίῳC ἴδε γαῖαν.

credebant in ἀσπάσιῳC ultimam metri indicio longam fuisse.
Ex quo τὸ δίγαμμα rediit melior lectio emergit haec:

ἀσπάσιῳC ἴδε γαῖαν.

similiter θ. 450 pro

ὃ δ' ἄρ' ἀσπασίῳC ἴδε θυμῷ.

verum videtur ἀσπάσιῳC ἴδε. et v. 33 pro

ἀσπασίῳC δ' ἄρα τῷ κατέδου φάος ἡλείοιο

requiritur dativus ἀσπασίῳI, ut in

ἐμοὶ δέ κεν ἀσμένῳ εἴη.

Ξ. 108. Eiusdemmodi mendum exemerim et ex Iliad. Σ. 270.

ἀσπασίῳC γὰρ ἀφίξεται Ἴλιον ἱρήν.

ubi ἀσπάσιῳC reponendum. cf. Θ. 488. K. 35. Φ. 607. λ. 430.

In his omnibus librorum testimonia nil prosunt, quia ἐν τοῖς Ἀττικοῖς γράμμασι utrumque eodem modo scribitur ΑΣΠΑΣΙΟΣ, quod utrum ἀσπάσιος esset an ἀσπασίως suo arbitratu οἱ μεταχαρακτηρίζοντες constituebant.

Ex eodem fonte manavit confusio inter OI et OI: in antiquissimis enim Homeri libris utraque diphthongus eodem modo scribebatur OI, quique εἰς τὰ Ἰωνικὰ γράμματα carmina μετέβαλον suas opiniones secuti modo OI servabant, modo in OI producebant. Huc pertinet forma ὦνοχόει et ἐφνοχόει, quarum haec legebatur A. 598, et o. 141, nunc Bekkerus utrobique τοινοχόει reposuit, sed idem Iliad. Δ. 3, νέκταρ ἐφνοχόει edidit et Odyss. υ. 255, ἐφνοχόει δὲ Μελανθεύς. Debebat constare sibi et ἐφοινοχόει revocare.

Multo gravius peccatum est in Odyss. Γ. 472.

οἶνον ἐνοινοχοεῦντες ἐνὶ χρυσέοις δεπάεσσιν.

namque praepositio in Ἐνοινοχοεῦντες vitiose abundat neque ullus ei locus est. Est tamen ἐνοινοχοεῦντες pervetus lectio Alexandrina. Scholion est ad A. 470. ἀρχαῖον ἔθος οἶνοχοεῖν τοὺς νέους

οἶνοχόει δ' οὐδὲς Μενελάου. (o. 141.)

ἐπὶ δ' ἀνέρες ἐσθλοὶ ὄροντο οἶνον Ἐνοινοχοεῦντες.

et ad I. 470. σύνηθες οὕτω πολλὰ λέγειν τῷ ποιητῇ

ποδάμπτρα ποδῶν.

οἶνον Ἐνοινοχοεῦντες.

Tamen quia praepositio nullo pacto retineri potest Bekkerus scripsit:

Φοῖνον Φοινοχοεῦντες,

sed faciliore negotio sanari malum sic potest ut versus multo modulatio exeat, nempe:

Φοῖνον ἐφοινοχοεῦντες.

ut literula ε de more τὸ δίγαμμα praecedat, ut in ἐτελδόμενοι, ἐφεισάμενος, sim.

Si quod est vocabulum Homericae linguae, in quo nemo dubitat τὸ δίγαμμα inesse, profecto Φοῖνος id est. Sua enim quisque lingua vernacula illius literulae in hoc nomine usum retinet. At vel sic tamen in illo peccatur. Iliad. H. 472.

ἐνθεν ἄρ' οἰνίζοντο κάρη κομόωντες Ἀχαιοί.

non est tamen ulla dubitatio quin verum sit Φοινίζεσθαι. Quamquam in re certa testibus non est opus, unum tamen disertum producā, Θ. 506.

φοῖνον δὲ μελίφρονα φοινίζεσθε.

quod non minus est evidens indicium quam in admirabili versu:

ὥδε σφ' ἐγκέφαλος χαμάδις βέοι ὥς ὅδε φοῖνος.

Quid igitur faciemus? Cogites de eliminanda particula ἄρ' ut legatur ἐνθεν φοινίζοντο, sed neque suaves sunt hi numeri nec τὸ ἀσύνδετον recte habet. Ergo emendabimus:

ἐνθ' ἄρα φοινίζοντο.

ut apud Homerum ἐνθ' ἄρα tritissimum est: neque adeo adverbio ἐνθεν nunc est locus. Quum antiquitus esset ἐνθ' ἄρα οἰνίζοντο intolerabilis χασμῶδια induxit aliquem ut vulgatam supponeret.

Eadem opera vs. 467.

νῆες δ' ἐκ Λήμνοιο παρέσΑσαν οἶνον ἄγουσαι.

restituē Homeri linguam scribendo: παρέσΑΝ Φοῖνον ἄγουσαι. Naves vino onustae non *appulerant*, sed illo ipso tempore *appulerunt*: TUM VERBO (ἐνθ' ἄρα) concurrunt omnes vinum emturi.

Ut in ἐφωνοχόει male longa vocalis scripta est pro brevi, sic et in φώκεον.

ι. 200. φώκει γὰρ ἐν ἄλσει δεινδρήεντι.

Ξ. 116. φώκεον δ' ἐν Πλευρώνι.

Τ. 218. ὑπωρείας φώκεον πολυπίδακος Ἰδης.

ι. 400. φώκεον ἐν σπήεσσιν.

B. 668. *τριχθὰ δὲ γώκηθεν κατὰφυλαδὸν.*
ἐγγεγραπτο ἐν τοῖς παλαιοῖς Οἰκει, Οἰκεον, Οἰκῆθεν, quod unice
verum est.

Restat in Homericis unum mendum ex eadem confusione natum: ἐν τοῖς Ἀττικοῖς γράμμασι littera O aut pro OT ponitur ut in ΤΟΔΕΜΟ aut pro Ω ut in ΤΟΙΔΕΜΟΙ. Confusa haec sunt, ut suspicor, in Odyss. λ. 298. et ω. 199.

καὶ Λήδην γείδον τὴν ΤυνδαρέΟΤ παράκοιτιν.

οὐχ ὡς ΤυνδαρέΟΤ κούρη κακὰ μήσατο γέργα.

Erat in libris veteribus ΤΥΝΔΑΡΕΟ, idque ΤυνδάρεςΩ scribi debuerat, ut constanter ab Atticis poëtis notissimus heros appellatur. Homerus etiam in his formis cum civibus suis Atheniensibus conspirat. Ut in Attica promiscue Μενέλαος et Μενέλεως dicitur, sic in Odyss. υ. 321. χ. 212. 327. est Δαμασσορίδης Ἀγέλαος, sed de eodem χ. 131. et 247. dicitur:

τοῖς δ' Ἀγέλεως μετέγειπεν.

similia sunt Πηνέλεως, Πηνέλεων (N. 92.) Πηνελέω γάνακτος (Ξ. 489.) et B. 572. υἱὸς Πεπεῶ Μενεσθεύς. et Δ. 327.

εὖρ' υἱὸν Πεπεῶ Μενεσθῆα πλῆξιππον.

In Πηνέλεως erat aliqua lectionis discrepantia: in multis libris est Ξ. 489. Πηνελέοιο, et ad N. 92. annotatur: Πηνέλεων: διὰ τοῦ Ο Ἀριστοφάνης ΠηνέλεΟΝ. Non est ulla dubitatio quin sibi Aristophanes in eo nomine scribendo constiterit: itaque Πηνέλεος quoque et Πηνελέοιο scribebat, et Attica forma est ab Aristarcho recepta. Nunc quoque οἱ μεταχαρακτηρίσαντες turbant. Erat ΠΕΝΕΛΕΟC et ΠΕΝΕΛΕΟΙΟ et hinc dissensus. Eadem vetus scriptura ΠΕΝΕΛΕΟΙΟ arguit aliam lectionis labem, quae etiam sine hoc indicio deprendi potuisset. Nempe σὺν τῷ ἴῳτα scribi debebat Πεπεῶ, Πηνελέω: est enim terminatio — οιο producta prima vocali ἀττικισί. Promiscue Πηνέλεω — Πηνελέω, Πεπεῶ — Πεπεῶ, Τυνδάρεω et Τυνδαρέω dici poterat. Quid autem aliud est Ἀττικοῖς γράμμασι scriptum ΠΕΝΕΛΕΟΙΟ quam Πηνελέω.

Cur autem forma Τυνδάρεος et Τυνδαρέου damnanda est? Quia formis Atticis omnibus in — ΕΝC et — ΕΝΝ exeuntibus respondent formae in — ΑΟC et — ΑΩΝ, veluti Ἀμυθέων — Ἀμυ-

θάων, Ἀλκμέων — Ἀλκμάων, Ἀγέλεω — Ἀγέλαος, νεώς — ναός, μετάρους (μετήρους) — μετέωρος *cet.*

Itaque si ΤυνδάρεΩC est Atticum (quod nemo dubitat) Ionicum est non Τυνδάρεος sed aut Τυνδάραος aut Τυνδάρηος (ut Ἀμφιάρεω — Ἀμφιάρηος), quod nemo vidit et nemo videbit.

Si quis in Homero legendo hoc aget plura de genere hoc reperturus est, unde aut melior lectio elici possit aut discrepantis scripturae origo pateat. In Iliad. O. 635. libri discrepabant in αἰὲν ὁμοσιχάει et ὁμοῦσιχάει. annotatur: ὁμοσιχάει: συμπορεύεται. βάρβαρον δὲ Φησιν εἶναι αὐτὸ Διονύσιος. Facile credimus: ἐγέγραπτο δὲ ἐν τοῖς παλαιοῖς HOMO.

XV.

FHIDEA.

Scio apud Homerum est *ροῖδα* et *sciebam rḥ̄dea*. In formis perfecti *ροῖδα* nulla est varietas neque discrepantia neque dissensio. *Ροῖδα* habet *ροῖσθα* et *ροῖδε* (dualis *ρίζον* exempla non occurrunt) et *ρίζμεν*, *ρίζε* et *ρίζασιν* et in imperativo *ρίζε* et *ρίζω*. Omnes hae formae, quae analogiam certam sequuntur, certam et exploratam habent fidem et testimoniis utuntur extra omnem controversiam positis. In plusquamperfecto *ρḥ̄dea* sunt librorum et grammaticorum vitia et errores. Discernenda igitur sunt vera et genuina a falsis et vitijs. Probae et antiquae formae hae sunt:

Ρḥ̄dea et ante vocalem *ρḥ̄δε*’.

Ρḥ̄δης et *ρḥ̄δησθα*.

Ρḥ̄δεε, *ρḥ̄δει* et ante vocalem *ρḥ̄δε*’ aut *ρḥ̄δειν*.

dualium formae apud Homerum non leguntur, et in plurali sola tertia *ρίζαν* comparet. Homericæ igitur formae Atticis sunt simillimae.

Homerus.

Attici.

ρḥ̄dea et ante vocalem *ρḥ̄δε*’ . . . . ῥḥ̄δη

ρḥ̄δης, *ρḥ̄δησθα* . . . . . ῥḥ̄δησθα .

ρḥ̄δεε, *ρḥ̄δει* et ante . . . . . ῥḥ̄δει et ante

vocalem *ρḥ̄δε*’ aut *ρḥ̄δειν* . . . . . vocalem ῥḥ̄δειν.

Dualis est in Attica in secunda et tertia ἥσιν.

Pluralis in prima et secunda ἥσμεν et ἥσε.

Tertia pluralis apud Homerum est *ῖσαν*, in Attica ἥσαν.

Imperativus est apud Homerum *ῖσθι*, *ῖσω*, in Attica ἴσθι, ἴσω.

Optativus in Attica est *εἰδείην*, apud Homerum *φειδείην*.

Coniunctivus in Attica *εἰδῶ*, *εἰδῆς*, *εἰδῆ*, *εἰδῶμεν*, *εἰδῆτε*, *εἰδῶσιν*, apud Homerum *φιδέω*, *φιδέης*, *φιδέη* et in plurali correpta vocali *φειδομεν* et *φειδετε*.

Infinitivus est in Attica *εἰδέναι*, apud Homerum *φιδμεν* et *φιδμεναι*.

Participium apud Athenienses est *εἰδώς*, *εἰδυῖα*, *εἰδός* et *συνειδός*, apud Homerum *φειδώς*, *φειδότε*, *φειδότες* et *φιδυῖα*, *φιδυῖσι* *πραπίδεσσι*.

Futurum est apud Homerum *φείσομαι* et *φειδήσω*, in Attica sine digamma *εἴσομαι* et *εἰδήσω*.

Ῥήδεα apud Homerum (ut *πεποιθεα*, *ἐτεθήπεα*, *ἠνώγεα*) legitur E. 71.

ῥήδεα μὲν γὰρ ὅτε πρόφρων Δαναοῖσιν ἄμυνεν.

et elisa ultima ante vocalem Θ. 366.

εἰ γὰρ ἐγὼ τᾶδε ῥήδε' ἐνὶ φρεσίν.

et δ. 754. *ῥήδε' ἐγὼ τᾶδε πάντα*, et ν. 340. *ῥήδε' ὁ νοσήσεις*.

Secundae personae exemplum est α. 337.

πολλὰ γὰρ ἄλλα βροτῶν θελκτήρια ῥήδης.

et τ. 93.

πάντα γὰρ εὖ ῥήδησθ' ἐπεὶ ἐξ ἐμεῦ ἔκλυες αὐτῆς.

In tertia persona sunt multa vitia et errores. Certa analogia et perpetuus omnium usus requirunt *ῥήδεε*, *ῥήδει* et ante vocalem *ῥήδε'* aut *ῥήδειν*. Plusquamperfecta ὑπερδισύλλαβα apud Homerum sexcenties exeunt in — EI aut in — EIN si sequitur vocalis: *ἀνώγει*, *ἀρήρει*, *βεβήκει*, *ἀμφιβεβήκει*, *βεβλήκει*, *γεγήθει*, *γεγόνει*, *δεδήκει*, *εἰληλούθει*, *φεῶκει*, *φεῶργει*, *δλώλει*, *δπῶπει*, *δρῶρει* cet. Solum *ῥήδεα* putatur habere *ῥήδH* pro *ῥήδEI*, sine lege, sine more, contra analogiam et usum. Sine offensione legunt omnes N. 355.

ἀλλὰ Ζεὺς πρότερος γεγόνEI καὶ πλείονα ῥήδH.

quasi non utrumque *γεγόνει* et *ῥήδει* eiusdem plane formae caset et analogiae. Forma soluta *ῥήδεε* (*ῥήδεε*) nonnullis locis salva evasit, ut B. 409.

ἤδεε γὰρ κατὰ θυμὸν ἀδελφεὸν ὡς ἐπονείτο.
et B. 832. et A. 330.

ἤδεε μαντοσύνας οὐδὲ οὓς παῖδας ἔασκεν.
et P. 402.

οὐδ' ἄρα πῶ τι Ἦιδεε Πάτροκλον τεθνηκότα.
et alibi. Suspiciosus locus est ψ. 29.

Τηλέμαχος δ' ἄρα μιν πάλαι ἤδεεν ἔνδον ἰόντα.
namque loci omnes ubi necessarium F omissum est summo iure
aut corrupti aut a διασκευασταῖς interpolati esse iudicantur. Φοῖδα
Homericum est, non οἶδα: itaque et ἤδεεν non ἤδεεν. Itaque
scribendum B. 38.

νήπιος οὐδὲ τὰ ἤδε' ἃ ῥα Ζεὺς μῆδετο ἔργα.
pro τὰ ἤδη. et B. 409. ἤδεε γὰρ κατὰ θυμὸν, pro ἤδη. et
A. 741.

ἢ τόσα Φάρμακα ἤδε' ὅσα τρέφει εὐρεῖα χθών.
pro ἤδη ὅσα. et T. 466.

νήπιος οὐδὲ τὸ ἤδε' ὃ οὐ πείσεσθαι ἔμελλεν.
pro ἤδη ὅ. et Σ. 404.

οὐδέ τις ἄλλος
ἤδεεν οὔτε θεῶν οὔτε θνητῶν ἀνθρώπων.
pro ἤδειν, quia Homerus in prima hexametri sede ubi libera
optio est dactylum magis amat quam spondeum, veluti ἤτεε
pro ἤτει et sim. et β. 122.

τάων οὔτις ὁμοῖα νοήματα Πηνελοπεΐη
ἤδε', ἀτὰρ μὲν τοῦτο κτέ.
pro ἤδη ἀτάρ. Omnino enim forma ἤδη et ab Homero con-
stanti usu abhorret et ab analogia redarguitur. Ex — ΕΑ nasci-
tur — Η, ut in Atticis ἐπεπόνθη, ἐκεχήνη, ἐπεποιήκη, ἤδη etc.
sed ex — ΕΕ necessario — ΕΙ nascitur perinde apud Homerum
Atheniensem et apud Homeri cives posterioris aetatis Sophoclem
et Aristophanem et omnes, qui τῇ ἀρχαίᾳ Ἀτθίδι utebantur.
Itaque ἤδη in tertia nusquam ferendum reponendumque aut
ἤδεε aut ἤδει, veluti A. 70. ὃς ἤδει τὰ τ' ἔντα. B. 213.
ἄκοσμά τε πολλά τε ἤδει. et E. 64. θέσφατα ἤδει. 326.
ἄρτια ἤδει. Z. 351. ὃς ἤδει. A. 330. ἤδεε μαντοσύνας. P. 402.
ἤδεε Πάτροκλον τεθνηκότα. T. 115. ἤδειν ἰφθίμην ἄλοχον. β. 17.
μυρία ἤδει. 108. ἢ σάφα ἤδει. ι. 189. ἀθεμίτια ἤδει. ρ. 317.
περιῆδει. ψ. 220. εἰ ἤδειν ὃ μιν αὐτίς. et ω. 144. ἢ σάφα ἤδει,

quibus locis omnibus apud Bekkerum γῆδη nunc legitur, quod perinde est vitiosum ac si quis pro γεγήθει, δπώπει, δλώλει, δρώρει vellet γεγήθῃ scribere et δπώπη, δλώλη, δρώρη contra analogiam et contra usum.

Duobus apud Homerum locis comparet forma ἡφείδης et ἡφείθῃ. x. 280.

οὐδ' ἄρα πώ τι 'Εκ Διδς ἡφείδης τὸν ἐμὸν μῦθον.

et i. 206.

οὐδέ τις αὐτὸν 'Ηφείθῃ δμῶων.

quae quo pacto nata sit perspicuum est. Nempe in lingua HomERICA vocabulis a digammate inchoantibus cantorum arbitrato 'Ε praefigitur *φεικοσι* *φείκοσι*, *φέδνα* *φέδνα*, unde *ἀνέφενος* pro *ἄφενος*, et sic *ἐφεισάμενος*, *ἐτέλδομαι*, *ἐτέλπεται*, *ἐτέλσαι*, *ἐτέργυν* multaue alia in HomERICO sermone tritissima sunt. Itaque et γῆδης et γῆδει assumunt literulam ἐγῆδης, ἐγῆδει, et ὕγρον digamma ob numeros poeticos geminatum (ut in ἔφγαδεν) ἐφγῆδης et ἐφγῆδει protulit, unde quum carmina post longum temporis intervallum ex cantantium ore exciperentur et literis non *scis* describerentur, natae sunt formae ex tribus longis constantes ἡγῆδει an ἡφείδει an ἡφείθῃ omnes perinde vitiosae, quoniam antiqua et vera forma ἐφγῆδει neque Atticis literis neque Ionicis scribi poterat.

In imperativo *φίτω* et in optativo *φειδείην* et in infinitivo *φίτμεν* et *φιδμεναι* et *περιφιδμεναι* omnia sana et certa sunt et ligibus parent. In ε. 206. εἰ μὴν φειδείης σῆσιν φρεσί. Bekkerus perperam, ut saepius alibi, μὴν de suo substituit pro μέν. Rectento μέν et expuncta inutili litera σῆσι φρεσί scriptum oportuerat.

Neque in participiis ulla est controversia. Passim *φειδώς* legitur et *φειδότε* et *φειδότες* et prima correpta *φιδυῖα* ut *φικυῖα*, quae omnia rectissime habent.

In coniunctivo primum HomERICO more longae vocales corripiuntur. *φειδῶ* habet in prima *φειδομεν*, ut in notissimo

ἐξαύδα, μὴ κεῦθε νόφ ἴνα φειδομεν ἄμφω.

ut *ἴωμεν* pro *ἴωμεν*, *βείωμεν*, *φείωμεν* et sim. et sic in secunda *φειδετε*, ut Θ. 18. ἴνα φειδετε πάντες. Sed est praeterea alia coniunctivi forma, in qua correpta prima est et resoluta secunda, ut pro *φειδῶ*, *φειδῆς*, *φειδῆ* dicatur *φιδέω*, *φιδέης*, *φιδέη* et in prima plurali *φιδέωμεν* pro *φειδῶμεν* aut *φειδομεν*. Luculentum

huius formae exemplum sine ullo vitio aetatem tulit Ξ. 235.

ἐγὼ δὲ κέ τοι ριδέω χάριν.

ubi scriptor Atticus dixisset: ἐγὼ δέ σοι χάριν εἶσομαι, ut Euripides in *Andromeda* a Scholiasta laudatus:

ὦ παρθέν', εἰ σώσαιμί σ', εἶσει μοι χάριν;

Ad hanc lucem facile est emendare locos ubi antiquum ριδέης, ριδέη et similia in vulgatam formam εἰδέης aut ἰδέης conversum est. Itaque Θ. 406.

ῥφρ' εἰδῆ γλαυκῶπις ὅταν ῥῷ πατρὶ μάχῃται,
corrigere ῥφρα ριδέη, et N. 499.

ἐναντίος ἴσας' ἐμεῖο

ῥφρα ριδέης οἶος Ζηνὸς γόνος ἐνθάδ' ἱκάνω.

verum est ut *scias*, sentias, experiaris, ῥφρα ριδέης. et O. 32.

τῶν σ' αὐτὸς μνήσω

ῥφρα ριδέης ἦν τοι χρáισμῃ φιλότης τε καὶ εὐνή.

imo vero ut *scias*, intelligas, ῥφρα ριδέης et ι. 348.

τῇ, πῖε τοῖνον,

ῥφρ' εἰδέης οἶόν τι ποτὸν τόδε νηὺς ἐκεκεύθει.

scrib. ῥφρα ριδέης. et π. 236.

ἀλλ' ἄγε μοι μνηστῆρας ἀριθμήσας κατáλεξον

ῥφρ' εἰδέω ὅσσοι τε καὶ οἵτινες ἄνδρες εἰσίν.

Bekkerus ipse restituit ῥφρα ριδέω. et φ. 112.

μηδ' ἔτι τόξου

δηρὸν ἀποτρωπᾶσθε τανυστοὺς ῥφρα ριδῶμεν.

ut *sciamus* quid rei sit, ῥφρα ριδέωμεν. et φ. 336. iterum:

ἀλλ' ἄγε οἱ δότε τόξον ἐϋξοον ῥφρα ριδέωμεν.

non ut vulgo ριδῶμεν. Denique χ. 234.

καὶ ρίδε τέργον,

ῥφρα ριδέης οἶός τοι ἐν ἀνδράσι δυσμενέεσσι

Μέντωρ Ἀλκιμίδης εὐεργεσίας ἀποτίνειν.

quis ferat: *vide ut videas*, sed scribendum ρίδε τέργον ῥφρα ριδέης.

In plusquamperfecto semel Bekkerus imprudens digamma neglexit α. 176.

ἐπεὶ πολλοὶ ἴσαν ἄνδρες ἡμέτερον δῶ.

sed ἴσαν est *idant*, sententia et metrum postulant πολλοὶ ρίσαν, ut ριδμεν, ρίσε et ρίσασιν apud Homerum sunt perpetua.

Duplex futurum ρειδήσω et ρείσομαι sine ulla varietate passim legitur H. 226.

Ἐκτορ, νῦν μὲν δὴ τάχα φείσεαι οἴσθεν οἷος.

et Φ. 292.

ἀλλ' ὅδε μὲν τάχα λωφῆσει, σὺ δὲ φείσεαι αὐτός.

et saepius alibi, ut εἰδήσω et εἴσομαι apud Athenienses frequenter reperiuntur.

Forma tertiae personae ἤδη diserte Aristarcho tribuitur, veluti ad E. 64.

ἐπεὶ οὔτι θεῶν ἐκ θέσφατα ἤδη.

ubi annotatur: οὕτως Ἀρισταρχος διὰ τοῦ Η ἤδη. Ergo caeteri ἤδει legebant. Sed in tam certa et evidenti analogia Aristarchum non sequimur καὶ λέγομεν ὅτι Ἀρισταρχεῖόν ἐστιν ἀμάρτημα, ut de hac ipsa forma ἤδη dixit Choeroboscus ad Theodosii *Canones* in Bekkeri *Anecdotis* pag. 1288. et apud Gaisfordum pag. 562 et in *Etymol. M.* p. 419, 25.

XVI.

ΣΤΝΟΚΩΧΟΤΕ.

Barbara forma commaculat locum in Iliad. B. 218. de Thersite:

τῷ δέ οἱ ἄμω κυρτῷ, ἐπὶ σῆθος συνοχωκότε.

ubi annotatur: συνοχωκότε: ἀπὸ τοῦ συνεχέσθαι, ὃ ἐστὶ συμπεπτωκέναι καὶ „ξυνοχῆσιν ὁδοῦ” (Iliad. Ψ. 330) ταῖς ἀπὸ πλάτους εἰς ξενὸν συμπτώσεσιν. et ad Ψ. 330. ξυνοχῆσιν ὁδοῦ: ταῖς συμπτώσεσι ταῖς ἀπ’ εὐρυχωρίας εἰς ξενὸν συγκεκλεισμέναις καὶ „ἐπὶ σῆθος συνοχωκότες.” Leg. συνοχωκότε. Audi nunc Erotianum v. Συνοκωχή: συνοχή καὶ σύνοδος καὶ οἶον σύμπτωσις τις ὥς καὶ Ὅμηρος φησι.

κυρτῷ, ἐπὶ σῆθος συνοχωκότε.

Pellucet in his omnibus vera lectio συνοκωχότε, sed nihil opus est coniectura quia proba et antiqua scriptura apud Hesychium incolumis evasit haec: Συνοκωχότε: ἐπισυμπεπτωκότες. συνοκωχή γὰρ ἡ σύμπτωσις. Olim hinc Valckenarius poëtam turpi mendo liberavit ad Ammonium pag. 24. sed surdis cecinit auribus: neque Bekkerus audivit neque nuperus Editor la Roche, sed uterque vitiosum συνοχωκότε fideliter servavit. Monstrat tamen certa analogia viam. Ex ἔχω formatur ἔκωχα, ὀκω-

χή et ὀκωχεύειν, et ut ὀπωπα - ὀπωπή sic inter se respondent συνοκωχή et συνοκωχα. Συνοκωχότε est τῶν ἄπαξ εἰρημένων, quo facilius scripturae vitium potuit diu latere, sed - οκωχή multiplicem prolem genuit ἀνοκωχή, διοκωχή, κατοκωχή et κατοκώχιμος, μετοκωχή, παροκωχή, περιοκωχή et συνοκωχή, quae omnia apud scriptores Ionicos et veteres Atticos reperiuntur. Recentior forma est - οχή, ἀνοχή, κατοχή, μετοχή, παροχή, συνοχή, ut apud Erotianum Συνοκωχή: συνοχή, vetus forma cum nova componitur et sic saepius apud alios. cf. *Nov. Lectt.* pag. 168. Quemadmodum igitur συνοχωκή nihil est, sic συνόχωκα quoque manifesto est barbarum, et Scholiasta qui scribit συνοχωκότε: ἀπὸ τοῦ συνέχεσθαι et componit συνοχή, sine controversia veram lectionem habebat ob oculos συνοκωχότε, et Erotianus Συνοκωχή non potuit cum Homérico συνοχωκότε comparare, sed συνοκωχότε dederat. Invaluerat autem semel error apud sequiores Graeculos ortus et vera scriptura ubique interpolari coepta est, quam et analogia duce et Hesychii certo testimonio tandem aliquando Homero reddamus.

In quanto periculo ubique versatae sint formae antiquae et obsoletae et Graeculis inauditae saepius diligenter demonstravimus.

XVII.

ἦνετο — ἦντο.

Editur Odyss. ε. 243.

αὐτὰρ ὃ τάμνετο δοῦρα, θοῶς δέ τοι ἦντο ἔργον.

vera lectio est ἦνετο; nam ἦντο quidem nihil est: plusquamperfectum enim est ἦντο. Cf. K. 251. νύξ ἀνεται. et Σ. 473. καὶ ἔργον ἄνοιτο. Eadem forma apud Herodotum salva evasit viii. 71. ἄτε δὴ — παντὸς ἀνδρὸς ἐργαζομένου ἦνετο τὸ ἔργον, ubi plerique libri vitiose exhibent ἦνετο. In fragmento Aeschyli apud Scholiasten ad I. 158 scribae dederunt:

οὐτ' ἄν τι θύων οὐτ' ἐπισπένδων ΛΑΒοις.

apud Stobaeum *Anthol.* ΝΑοις est pro λάβοις. Olim reperta est vera scriptura ἠνοίς, quod quid esset librarii non intelligebant.

XVIII.

ἙΔΗΔΟΤΑΙ.

Odyss. χ. 56.

ὅσσα τοι ἐκπέκοται καὶ ἐδήδοται.

Neque HomERICA forma neque omnino Graeca est ἐδήδοται. Athenienses ἐδήδοκα dicebant et κατεδήδοκα, et passive κατεδήδεσμαι et κατηδέσθην. Vitiose Hesychius Καταδέδασαι: καταβέβρωται pro κατεδήδεσαι. Qua forma Poëta usus sit colligendum ex docta annotatione apud Etymologum pag. 316, 25. Ἑδήδαται: εἰ μὲν διὰ τοῦ Α ὥς Ἀρίσταρχος καὶ ἄλλοι ἔσι πληθυντικόν οἶον

ὅσσα τοι ἐκπέκοται καὶ ἐδήδαται.

ἐὰν δὲ διὰ τοῦ Ε ἐνικόν. Ingrata admodum et molesta singularis numeri et pluralis in eadem re copulatio. Potior est igitur forma ἐδήδεσται, ut ἐλήλαται, ἀρήροται, ἀλήλεται (ex ἀλεῖν), ὁμώμωται et sim.

XIX.

ἈΠΑΤΙΜΑΝ ΜΕΝΔΟΣΑ ΦΟΡΜΑ.

Editur Iliad. N. 115.

οὔνεκ' ἈΠητίμῃσε ποδώκεα Πηλεΐωνα.

sed compositum ἀπατιμᾶν et ratio et usus reiiciunt, quum ἀτιμᾶν et ἀτιμάζειν passim eo sensu legantur. Quid est facilius quam emendare:

οὔνεκ' ἈΡ' ἡτίμῃσε.

ut H. 140.

οὔνεκ' ἄρ' οὐ τόξοισι μαχέσκετο.

et A. 79.

οὔνεκ' ἄρα Τρώεσσιν ἐβούλετο κῦδος ὀρέξαι.

et N. 461.

οὔνεκ' ἄρ' ἐσθλὸν ἔδντα μετ' ἀνδράσιν οὔτι τίεσκεν.

et Ω. 607.

οὔνεκ' ἄρα Λητοῖ φιάσκετο καλλιπαρῆω.

PLATONICA.

SCRIPTIT C. G. COBET.

AD PLATONIS QUI FERTUR ALCIBIADEM PRIOREM.

Estne δ' Ἀλκιβιάδης ὁ πρότερος Dialogus a Platone scriptus?
Non arbitror.

Causas si requiris primum venit in mentem Martialis, cuius
hoc notum epigramma est:

*Non amo te, Sabidi, nec possum dicere quare;
hoc tantum possum dicere: non amo te.*

Quoties hunc Dialogum relego semper sentio et intelligo non
mihi cum Platone rem esse, sed cum aliquo Platonis amatore
et admiratore et imitatore, qui, ut omne imitatorum genus, ὡς
ἀπόγραφον πρὸς ἀρχέτυπον δευτερεύει.

Scitus et venustus homo est et plenus iocorum, quibus te
oblectat exhilaratque,

*τὰ δὲ τοῦ Πλάτωνος σκώμματα
τὸ κέντρον ἐγκατέλειπε τοῖς ἀκρωμένοις.*

Plato quos contemnit vel odit tectius urbaniusque dictis acu-
leatis pungit, noster γυμνῇ τῇ κεφαλῇ λοιδορεῖται. Audi modo
pag. 118 B. ἔττεις πρὸς τὰ πολιτικὰ πρὶν παιδευθῆναι. πέπονθας
δὲ τοῦτο οὐ σὺ μόνος ἀλλὰ καὶ οἱ πολλοὶ τῶν πραττόντων τὰ
τῆσδε τῆς πόλεως. et pag. 119. A. δοκοῦσί μοι οἱ τὰ τῆς πόλεως
πράττοντες ἐκτὸς ὀλίγων ἀπαιδευτοὶ εἶναι. Durius etiam pag.

120. B. *οἱ τὰ τῆς πόλεως πράττειν ἐπιχειροῦσιν ἔτι τὴν ἀνδραποδῶδη (Φαῖεν ἂν αἱ γυναῖκες) τρίχα ἔχοντες ἐν τῇ ψυχῇ ὑπ' ἀμουσίας καὶ οὐπω ἀποβεβληκότες ἔτι δὲ βαρβαρίζοντες ἐηλυθάσι κολακεύσοντες τὴν πόλιν ἀλλ' οὐκ ἄρξοντες.* Haecceine a Platone profecta esse putemus! οἱ νῦν πολιτευόμενοι σχεδόν τι ἅπαντες ἀπαιδευτοὶ εἰσι καὶ ἀνδράποδα καὶ βάρβαροι καὶ κόλακες. Cratino haec sunt quam Platone digniora. Neque multo mitior est in singulos, quos *ὀνομαστὶ καμψοδεῖ.* Omitto Midiam τὸν ὀρυγοκόπον hominem nequam ac nihili; sed vide quam urbane Periclis filios perstringat et Cliniam Alcibiadis fratrem natu minorem pag. 118. D. τῷ Περικλέους υἱῷ ἡλιθίῳ ἐγενέσθην, et post pauca: τί δ' ἂν Κλεινίαν λέγοις μαινόμενον ἄνθρωπον; Aristophanem te audire putes, non Platonem τὸν εὐσχήμονα, τὸν αἰεὶ σεμνολογούντα, qui dictis pungere et urere quemlibet improbum salsissime poterat, sed ea ipsa de causa convicia huiuscemodi et maledicta iacere non solebat. Hunc ipsum locum Dialogi auctor, quisquis est, a Platone sumsit ex *Protagora* pag. 319. B. Vide nunc vir viro quid praestet. De Periclis filiis verus Plato ita dixit: *περιϊόντες νέμονται ὥσπερ ἄφροδι ἰάν που αὐτόματοι περιτύχῃσι τῇ ἀρετῇ.* Plato personatus: ἡλιθίῳ ἐγενέσθην. De Clinia Plato ipse: *Κλεινίαν τὸν Ἀλκιβιάδου τούτου νεώτερον ἀδελφὸν ὁ Περικλῆς — καταθέμενος ἐν Ἀρίφρονος ἐπαίδευσιν. καὶ (leg. καὶ δε) πρὶν εἰς μῆνας γεγενῆσθαι ἀπέδωκε τούτῳ οὐκ ἔχων ὅτι χρήσαιο αὐτῷ.* Imitator contra: *Κλεινίᾳς μαινόμενος ἄνθρωπος.* Viden quid inter hominem urbanum et venustum et elegantem intersit et protervum conviciatorem? Sumsit imitator et alios a Platone locos, quo ipso indicio arguitur. Plato enim sua repetere non solet in tanta rerum et sententiarum et orationis copia et ubertate: sed sterile imitatorum ingenium alieno ornatu tamquam floribus hortulos suos exornabat. Quale est quod de Pericle dicitur pag. 118. D. *Περικλῆς τίνα ἐποίησε σοφὸν ἀπὸ τῶν υἱέων ἀρξάμενος;* et quae sequuntur. A Platone haec sunt in *Gorgia* pag. 515. E. et in *Menone* pag. 94. B. ubi eadem aliquanto melius lepidiusque dicta videbis. Certabant inter sese Socratici in hac materie elaboranda, quo pacto Socrates Alcibiadis iuveniliter exsultantis fastum et arrogantiam contuderit. In hac palaestra Antisthenes et Aeschines et Euclides et Phaedo se exercuerunt. Perierunt sine vestigio reliqua et nihil praeter nomen dialogorum superest, δ

Ἀντισθένης Ἀλκιβιάδης, ὁ Εὐκλείδου et reliquorum. Ex solo Aeschinis *Alcibiade* luculentum fragmentum servatum est apud Aristidem ὑπὲρ τῶν τεττάρων Tom. II pag. 292 sqq. Dindorf. et pag. 369. ubi rectissime Aristides Platonem increpat (namque *Alcibiadem* Platonis esse Dialogum et Aristides et omnes olim opinabantur) his verbis: αἰτιασάμενος γὰρ τὸν Ἀλκιβιάδην ἀμαθίᾳ συνοικεῖν — κατασκευάσας κἀνταῦθα ὁδὸν τινα αὐτῷ κατὰ τοῦ Περικλέους πειρᾶται κἀκείνῳ τὴν αὐτὴν αἰτίαν περιάπτειν οὐδὲν προκαλυπτόμενος ἀλλ' ὥς τὸ λεγόμενον δὴ τοῦτο οὔτε γράμματα οὔτε νεῖν εἰδὸτα ἐλέγχειν ἀξιών. Dedecebat, inquit, Socratem πρῶτον μὲν περὶ συγγενοῦς πρὸς τὸν Ἀλκιβιάδην βλασφημεῖν καὶ ἐπιτρόπου. Non oportebat (ita pergit) Periclem vituperari hunc in modum apud adolescentulum μὴ ὅτι Περικλέους ῥαδίως ἂν ὑπερφρονήσαντα ἀλλὰ τοιοῦτον ὥσθ' ὃ γ' Αἰσχίνης φησὶ περὶ αὐτοῦ ὅτι κἀν τοῖς δώδεκα θεοῖς ἥδιστα ἐπετίμησεν. τοσοῦτον αὐτῷ φρονήματος περιῆν καὶ τοῦ μηδένα μηδενὸς ἀξίον εἶναι νομίζειν. Quanto melius, inquit, Socrates apud Aeschinem nimios adolescentuli spiritus fregit: non vituperat coram illo Themistoclem neque omnes perinde qui remp. capesserent *nihil scire* affirmat, οὐδαμῶς· ἀλλ' ἀναγκάζει κλᾶειν θέντα τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τὰ γόνατα ἀθυμήσαντα. Vere omnia, sed an nihil horum Platonem sensissee putemus, apud quem aliis locis Alcibiadis insolentia ac protervitas a Socrate tam festive quam acriter confutatur, in *Symposio* nominatim et semel iterumque sine nomine in libris *de Republica*? Sed Plato, opinor, vacat omni reprehensione, et, si quid est in ea re peccatum, is hanc culpam debet solus sustinere qui nunc sub Platonis nomine latet.

Dicendi genus, quo imitator utitur, Atticum est, purum, tersum, elegans, sed ut omnes tum loquebantur sine illis verborum et sententiarum luminibus, quibus Platonis dictio splendet. Vitium dicendi sat manifestum unum certe deprehendas pag. 111. D. ἱκανὸν δέ σοι τεκμήριον ὅτι οὐκ ἐπίσανται οὐδὲ κρήγυοι διδάσκαλοι εἰσι τούτων. Φιλόμηρος est Dialogi auctor et in Homeri verbis ludere et iocari solitus, ut in ἐν Λακεδαιμονίᾳ et εὐπρόσωπος ὁ τοῦ μεγαλήτορος δῆμος Ἐρεχθίδης. cf. *Mnemos.* 1874 pag. 259. sed in κρήγυος lapsus est et subinepte vocabulum sibi incognitum posuit sensu ficticio. Κρήγυος semel apud Homerum legitur noto loco: quid significaret docti divi-

nabant magis quam sciebant. Audi Aristarchum ad *Iliad.* 1. 106. ὅτι ἄπαξ εἴρηται τὸ κρήγυον καὶ οὐκ ἔστιν ἀληθές ἀλλ' ἀγαθόν· ἀντιδιατέλλει γοῦν ἐπὶ τὸ „αἰεὶ τοι τὰ κάκ' ἐστὶ φίλα". Recoctum est postea τὸ κρήγυον ab iis, qui libellos pseudo-Pythagoreos supposuerunt, in quorum fragmentis apud Stobaeum saepius legitur. Qui Platonem bene noverunt non facile inducent in animum pro ἀγαθοὶ διδάσκαλοι putide et affectate κρήγυοι διδάσκαλοι ab ipso dici potuisse.

Ut Plato est in temporum notatione negligens admodum et omnia miscere solitus, cf. *Mnemos.* 1874. pag. 115. sic contra qui *Alcibiadem* conscripsit in hac parte diligentissimus esse reperietur.

Nulla potest esse de Alcibiadis aetate dubitatio ex iis quae Platonis imitator de ea re indicavit. Pater Alcibiadis Clinias in proelio cecidit anno 447. ἐν Κορωνεῖα ἐπὶ ἄρχοντος Τιμαρχίδου. Reliquit duos filios maiorem Alcibiadem biennio ante natum, et minorem Cliniam anniculum. Itaque Alcibiades natus anno 449. quum in Asia interficeretur anno 404. ~~quadragesimum~~ *quintum* annum aetatis agebat. Confirmantur haec egregie Dialogo Platónico, ubi inducitur Alcibiades adolescentulus *undeviginti annorum* vivo Pericle et in florentissima rep. summa apud omnes auctoritate pollente. Quadrant haec omnia exactissime in annum 430; namque sequenti anno pestilentia grassata Athenis est et Pericles excessit e vita. Aetas Alcibiadis his locis cognoscitur pag. 123 c. ὁ Ἀλκιβιάδης ἔτη οὐδέπω γεγονώς σφόδρα εἰκοσιν, et pag. 110. A. πέρυσιν ἐξήτεις τε καὶ οὐκ ὦον εἶδέναι; — τρίτον δὲ ἔτος καὶ τέταρτον καὶ πέμπτον οὐχ οὕτως; — ἀλλὰ μὴν τὸ γε πρὸ τούτου παῖς ἦσθα. Sexto abhinc anno 425 Alcibiades παῖς ἦν annorum *quatuordecim*, nunc ἔτη οὐδέπω γεγονώς σφόδρ' εἰκοσιν cogitat *propediem* (μάλα ὀλίγων ἡμερῶν pag. 105. b) verba factururus ad populum prodire. Ridetur ab Aristophane ἐν τοῖς *Δαιταλεῦσιν* anno 427.

παρ' Ἀλκιβιάδου τοῦτο τὰποβήσεται.

tertio post anno, aetatis vigesimo secundo. Alcibiades *εσρατηγῆσε* primum *τριάκοντα* γεγονώς ἔτη (nec ante licebat) anno 419 teste Thucydide V. 52. Ἀλκιβιάδης ὁ Κλεινίου στρατηγὸς ὢν Ἀθηναίων *ἐσυγκάθη* τὰ περὶ τὴν *ἐνυμμαχίαν*. Vides omnia undique congruere nec ullum esse dubitationi locum, ut nihil sit tri-

buendum Cornelii Nepotis testimonio in vita cap. X. *annos circiter quadraginta natus diem obiit supremum.* Manifesto enim constat Alcibiadem circiter *quadraginta quinque* annos tum natum fuisse, siquidem recte anno 430 adolescentulus annorum XIX illa cum Socrate confabulans inducitur.

Difficile est statuere circa quae tempora huiuscemodi Dialogorum Platoniorum imitationes primum prodierint. Mortuo dudum Platone natae sunt et tamen perveteres necesse est fuisse, quandoquidem nemo Criticorum veterum ullam fraudis suspicionem concepit, ne Aristophanes Byzantinus quidem, quem in digerendis Platonis Dialogis operam posuisse accepimus a Diogene Laërtio III. 61.

Quantivis pretii est in hanc rem testimonium Galeni Tom. XV. pag. 105. Kühn. *πρὶν γὰρ τοὺς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τε καὶ Περγᾷ γενέσθαι βασιλεῖς ἐπὶ κτήσει παλαιῶν βιβλίων φιλοτιμηθέντας οὐδέπω ψευδῶς ἐπεγέγραπτο σύγγραμμα· λαμβάνειν δ' ἀρξαμένων μισθὸν τῶν κομιζόντων αὐτοῖς σύγγραμμα παλαιοῦ τινὸς ἀνδρὸς οὕτως ἤδη πολλὰ ψευδῶς ἐπιγράφοντες ἐκόμιζον.* Quid igitur meruisse putemus si quis novum Platonis Dialogum aut Demosthenis orationem novam attulisset?

Saepe tamen miratus sum Alexandrinos Criticos, qui in poëtis tam acutum cernebant, tam hebetes et obtusos esse potissimum in Demosthene et Platone, ut illius Orationes, huius Dialogos manifesto spurios et tam splendida nomina mentientes sine ulla suspicione in ordinem reciperent, *Alcibiadem Secundum, Hipparchum, Anterastas, Theagem, Hippiam utrumque, Clitophonem, Minoem*, in quibus omnibus fraus perluit.

Nunc locos quosdam in *Alcibiade* male habitos in integrum restituere conabimur.

Alcibiad. pag. 104. A. οὐδενὸς Φῆς ἀνθρώπων ἐνδεὴς εἶναι εἰς οὐδέν· τὰ γὰρ ὑπάρχοντά σοι μεγάλα εἶναι [ὥς τε μηδενὸς δεῖσθαι] ἀπὸ τοῦ σώματος ἀρξάμενα τελευτῶντα εἰς τὴν ψυχὴν. Verba ὥς τε μηδενὸς δεῖσθαι et inepte abundant post γάρ et arcte coniungenda moleste disiungunt. Melius etiam senties in rectae orationis forma: οὐδενὸς ἀνθρώπων ἐνδεὴς εἰμι εἰς οὐδέν· τὰ γὰρ ὑπάρχοντά μοι μεγάλα ἐστὶν ἀπὸ τοῦ σώματος ἀρξάμενα τελευτῶντα εἰς τὴν ψυχὴν. Quam fatuum esset his interponere ὥς

μηδενὸς δεῖσθαι. Praeterea alieno loco posita haec sunt, namque post τὰ ὑπάρχοντά σοι inseri debuerant.

Alcibiad. I. pag. 104. B. προσθήσω δὲ καὶ ὅτι τῶν πλουσίων· δοκεῖς δέ μοι ἐπὶ τούτῳ ἥκιστα μέγα φρονεῖν. Quod in ὅτι τῶν πλουσίων intelligendum putant οἷε εἶναι, id nullo pacto ex superioribus verbis repeti potest, quod locum inspicienti statim unicuique apparebit. Socrates dixisse videtur: ὅτι Εἰ (εἰ) τῶν πλουσίων, esse te in divitum numero, ut εἰ γὰρ τῶν φίλων, εἰ in amicorum numero, et similia passim.

Pro μέγα φρονεῖν in omnibus libris praeterquam in optimo omnium Bodleiano legitur μεγαλοφρονεῖν, quam formam Atticis inauditam saepissime Graeculi ἐκ τῆς συνηθείας substituere assolent.

Alcibiad. pag. 104. D. ἀκούσει ἄρα μου προθύμως εἴπερ ὦς Ἑφης ἐπιθυμεῖς εἰδέναι τί διανοοῦμαι. Attici constanter dicebant ἔφησθα, ut ἦσθα, ἔγισθα, οἶσθα, ἔδησθα. Itaque ἔφης mendosum est et ὦς φῆς reponendum. Praecedens ὦς peperit errorem.

Alcibiad. I. pag. 104. E. οὐ γὰρ τοι εἴη ἂν θαυμαστὸν εἰ ὥσπερ μόγις ἠρξάμην οὕτω καὶ μόγις παύσαιμην. Huius loci vitium ex rectae orationis forma continuo deprehendetur et sanabitur: ἴσως γὰρ ὥσπερ μόγις ἠρξάμην οὕτω καὶ μόγις — quid? ἀνέπαυσάμην? Non hercle, sed παύσομαι. Emenda igitur παύσοίμην.

Alcibiad. I. pag. 105 A. ἡγεῖ — ἐνδείξασθαι Ἀθηναίους ὅτι ἄξιος εἰ τιμᾶσθαι — καὶ τοῦτο ἐνδείξάμενος μόγις οὐκ ἐν δυνήσασθαι ἐν τῇ πόλει. Quemadmodum ε et αι in omnibus libris optimis pessimis temere inter se ubique confunduntur, eodem modo terminationes — εσθαι et — ασθαι solent inter se μυριάκις mutare locum vel cum foedissimo barbarismo, ἔσασθαι, ἀφίξασθαι, δήξασθαι, τεύξασθαι, ἀφίξασθαι caeterisque omnibus, quae habent aoristum secundum forma a futuro diversum. Colligas ex huius rei perpetua observatione in tali re libris nihil omnino esse credendum, sed in quoque loco quid verum sit ex sententia verborum constitui oportere, ut h. l. *arbitraris te Athenien-*

σιβις DEMONSTRATURUM, ergo: ἡγεῖ ἐνδείξεσθαι Ἀθηναίοις. Sed est hoc tam simplex ut eruditis plerisque minime placeat. Ergo mordicus retinent menda librorum, et quid in tali loco inter ἡγεῖ ἐνδείξεσθαι καὶ ἐνδείξάμενος μέγιστον δυνήσεσθαι intersit mulant φιλοσοφούντες καὶ λεπτολογούντες indagare. Audi nunc quid ex hac venatione domum retulerint. „*aoristus significat rem statim et continuo adolescentuli iudicio eventuram; futurum id quod sit perduraturum*”. Equidem semper ὅταν τι τούτων τῶν σοφισμάτων ἀκούσω δυσχερῶς πως ἀποδέχομαι. Nihil horum ex scriptorum lectione aut ex linguae usu animadversum vel observatum habent, sed pro re nata ea comminiscuntur ac fingunt de nihilo, quae et cum rei natura et cum linguae Graecae certa ac perpetua consuetudine pugnant. Utrumque et ἐνδείξεσθαι et δυνήσεσθαι eiusdem *adolescentuli iudicio* dictum est, qui *statim et continuo* opinatur fore ut et demonstret civibus suis esse se honore dignum et plurimum in civitate possit. Sitne id perduraturum an non sit, quae est *adolescentuli* indoles et natura, nihil cogitat nec scire laborat. Quo magis quis multorum Codicum lectiones excusserit eo magis sentiet intelligetque quam sint istiusmodi λεπτολογίαι inanes ac futiles, et recuperata aliquando iudicandi sanitate ac libertate, ubi *futuri* temporis notio necessaria est ἐνδείξεσθαι, ubi *aoristi* ἐνδείξεσθαι a Platone scriptum esse compertum et exploratum habebit reiectis spretisque omnium ψευδομαρτύρων testimoniis.

Alcibiad. I. pag. 105. c. τί δὲ οὖν, ὦ Σώκρατες, τοῦτ' ἐστὶ σοι πρὸς ΤΟΝ λόγον, ὃν ἔφησθα ἐρεῖν δι' ὅΝ ἐμοῦ οὐκ ἀπαλλάττει; Bodleianus πρὸς λόγον et δι' ἐμοῦ. Recta hae lectiones ducunt ad veram scripturam: ἐστὶ σοι πρὸς λόγον, ὅς ἔφησθα ἐρεῖν ΔΙΟ ἐμοῦ οὐκ ἀπαλλάττει; Non meminerunt quid esset πρὸς λόγον, οὐδὲ πρὸς ἕνα λόγον, et sim. ut in *Alcibiade* II. p. 147. b. ἐμοὶ μὲν γὰρ οὐδ' ὅτι οὖν δοκεῖ πρὸς λόγον εἰρημέναι. cui Socrates: καὶ μάλα γε πρὸς λόγον. Coniuncta erant σοι, ὃς ἔφησθα ἐρεῖν „*τίδὲ, qui te dicturum aiebas* quamobrem a me non discederes”.

Sunt sciorum additamenta alia aliis vetustiora et in novis apographis nova semper pristinis addebantur. Itaque sunt quaedam antiquissimis quos nunc habemus testibus longe antiquiora,

sunt etiam alia nonnulla recentia ac novicia post scriptum Parisinum A et Bodleianum demum nata, quae horum ipsorum indicio redarguuntur.

In *Alcibiade* I. pag. 105. B. Bodleianus servat hanc scripturam: ὡς περ γὰρ σὺ ἐλπίδας ἔχεις ἐν τῇ πόλει, οὕτω καὶ γὰρ παρὰ σοὶ ἐλπίζω μέγιστον δυνήσεσθαι, quae verba et eleganter composita et luce clariora sunt. Exortus est nescio quis, qui superioris loci memor post verba ἐν τῇ πόλει inseruit [ἐνδείξασθαι ὅτι αὐτῇ παντὸς ἄξιός ἐστι, ἐνδειξάμενος δὲ οὐδὲν ὅ, τι οὐ παραυτίκα δυνήσεσθαι], quo panno in textum recepto aegra sunt omnia: soluta est et corrupta compositio et laborat sententia: nihil est praeterea ἘΝ τῇ πόλει ἐνδείκνυσθαι et οὐδὲν ὅ, τι οὐ (id est πάντα) δύνασθαι non est idem quod δύνασθαι μέγιστον. Spuria esse haec et insiticia Bodleianus liber declarat et absque illo fuisset poterat fraus a sedulo Platonis lectore certis indiciiis deprehendi. Huiusmodi autem interpolationis exemplum ἀναντίλεκτον iuniores potissimum et natura paullo timidiores optime admonere poterit ut caveant et hoc agant ne putida magistrorum emblemata pro Platoniciis legant habeantque, et meminerint id quod verissime dixit Martinus Schanz (*Stud. z. Geschichte des Platon. Textes* pag. 30): „Die Hauptaufgabe des Platocritikers wird immer die sein, die vielen unechten Zusätze auszuscheiden“.

Admoveamus igitur et ipsi manum operi et periculum faciamus an forte alienae manus additamentum deprehendere possimus latitans in lepido dicto Socratis pag. 113. c. τὸ τοῦ Εὐριπίδου ἄρα συμβαίνει, ὃ Ἀλκιβιάδῃ· σοὺ τὰδε κινδυνεύεις ἀλλ' οὐκ ἐμοῦ ἀκηκοέναι, οὐδ' ἐγὼ εἰμι ὁ ταῦτα λέγων ἀλλὰ σύ, ἐμὲ δὲ αἰτίῃ μάρτυν. Nemo haec neque olim legebat neque nunc legit quin continuo meminerit versiculi Euripidei:

Ἰππόλυτον αὐτῆς; — σοὺ τὰδ', οὐκ ἐμοῦ κλύεις.

sive apud Gallicum poetam:

Hippolyte! grands Dieux! — c'est toi qui l'as nommé.

quod tam splendide quam perspicue dictum est. Quis igitur vel mediocris scriptor his addidisset insipidam interpretationem hanc: ΟΤΔ' ἐγὼ εἰμι ὁ ταῦτα λέγων ἀλλὰ σύ. Fac idem in sermone Gallico: laudato Racinii versiculo adde huiusmodi quid, cuius aures ea sustinebunt audire? Suntne fortasse illi in scribendo castiga-

tiores et delicatiores quam Athenienses? πόθεν; πολλοῦ γε καὶ δεῖ. Reddamus igitur censeo sciolo, quisquis est, suam annotationunculam et dictum Socratis pristino nitore splendeat.

Neque tamen heri aut nudius tertius fatuum hoc emblemata in Platonis Codices irrepsit. Audi Aristidem a Valekenario laudatum ὑπὲρ τῶν τεττάρων Tom. II. pag. 387. Dind. ὥς τὸ τοῦ Εὐριπίδου γίνεται „σὺ λέγεις ταῦτ' οὐκ ἐγώ". Idem Tom. II. pag. 17. dixerat: ὥς εἰ μὲν βούλει τὸ τοῦ Εὐριπίδου καὶ τὸ σκυτοῦ (cum Platone loquitur) νῆ Δία συμβαίνει „σοῦ τάδ' οὐκ ἐμοῦ κλύεις." Bis respicit Platonis in *Alcibiade* locum, quo de agimus, et apparet ubi dicit: σὺ λέγεις ταῦτ' οὐκ ἐγώ huiusmodi quid apud Platonem scriptum fuisse. Sed mendosos et interpolatos iam vivo Aristide Platonis libros fuisse et alibi sedulo ostendimus et in sqq. novis exemplis stabiliemus.

Alcibiad. pag. 110. A. καὶ τάλιθ' ἀποκρίνου ἵνα μὴ μάτην οἱ Διάλογοι γίνωνται. Scribendum οἱ λόγοι. Unum tantum est inter Socratem et Alcibiadem colloquium (διάλογος), sed omnia quae inter se loquuntur de more οἱ λόγοι appellantur.

Alcibiad. I. pag. 113. E. οἷοι δὲ καλὴν ἄττα δεῖν ἀκούειν [ἀποδείξεις τε ἐτέρας] ὥς τῶν προτέρων οἶον σκευαρίων κατατετριμμένων καὶ οὐκέτ' ἂν σὺ αὐτὰ ἀμπίσχοιο, εἰ μὴ τίς σοι τεκμήριον καθαρὸν καὶ ἄχραντον οἴσει. Ad καλὴν ἄττα adscripsit aliquis ἀποδείξεις ἐτέρας. Recte interpretatur, quisquis est, sed erant haec in margine relinquenda. Perit enim omnis venustissimae comparationis lepor et gratia, in qua argumenta, quibus quis ante usus sit, comparantur cum veste detrita, quam quis induere (ἀμπίσχεσθαι) recusat postulatque ut sibi pura ac nitida alia afferatur. Praeterea bis idem inepte dicitur καλὴν ἄττα ἀποδείξεις ΤΘ ἐτέρας, quasi vero haec essent inter se diversa.

Alcibiad. pag. 114. D. ἴθι δὲ νῦν ἐπειδὴ τοῦ αὐτοῦ φαίνεται πολλοὺς τε καὶ ἕνα πείθειν ἐν ἐμοὶ ἐμμελέτησον. Non multum a vero aberravit Buttmannus ἐν ἐμοὶ ἐνὶ μελέτησον reponens. Sed compositum ἐμμελέτησον integrum ac necessarium est. Lepidissime enim ἐμμελετᾶν τινι et similia dicuntur qui auditorem nacti apud eum quasi apud iudicem quid valeant dicendo ostendant,

ut in *Phaedro* pag. 228. B. ἐγώ σε πάνυ μὲν φιλῶ, παρόντος δὲ καὶ Λυσίου ἐμαυτὸν σοὶ ἐμμελετᾶν παρέχειν οὐ πάνυ δέδοκται. Nempe sic ἐμμελετᾶν τινι tirones et inexercitati dicuntur, quos audire tam iucundum est atque nunc τοὺς ἐμμελετῶντας ἡρῶν in arte musica. Saepe in huiusmodi compositis ludit Cicero ad Atticum scribens, veluti VII. 7. 7. ἐμπολιτεύομαι σοὶ ἰαμ δὴν καὶ ἐπὶ ποιήσας καὶ ἄλλα, id est quid de rep. sentiam apud te expono. Sic IV. 16. 10. Ὑμῶν ἐμφιλοσοφῆσαι ποσὺν, id est vobis audientibus in philosophia exercere me possum. Sic et VII. 11. 2. Ὡς ἐν τῇ τῶν ἀνθρώπων ἐνδοξασίᾳ, id est in his molestiis ἐνδοξασίᾳ σοὶ. et I. 14. 4. Ὁ καλὸς! ποῦ ποῦ ἐπεκτερεῖται τὸ νοῦν τοῦ ἀνθρώπου! Numquam in his praepositio a verbo divellitur, neque pro ἐμμελετῶ σοὶ quisquam ἐν σοὶ μελετῶ dicit.

Itaque Platoni reddamus censeo: ἐν ἐμοὶ ἐμμελέτησον. Salississime sic iubetur Alcibiades apud unum auditorem quid persuadendo valeat experiri.

Ex his facile est emendare locum Libanii Tom. III. pag. 46. (ὁ Σωκράτης) ἐὰν ἴδῃ νέους πρὶν ὥραν ἥκειν ἐπὶ τὸ βῆμα κηδύνοντας ἐπιλαμβάνεται, κατέχει, τοῖς κοινοῖς Μελετᾶν οὐκ ἐξ. imo vero Ἐμμελετᾶν, ut Athenienses dicuntur apud Thucydidem μετὰ κινδύνων τὰς μελέτας ποιεῖσθαι. id est ἐμμελετᾶν τοῖς κινδύνοις.

Alcibiad. pag. 120. A. πρὸς τοὺς Λακεδαιμονίων βασιλεῖς καὶ τοὺς Περσῶν τὸν ἀγῶνα ἡγούμενός σοι εἶναι. Satis erat cum uno rege Persarum contendere. Leg. βασιλέας καὶ ΤΟΝ Περσῶν. Plato et Platonis imitatores βασιλῆς dicebant et βασιλέας, non βασιλεῖς.

Alcibiad. pag. 120. B. οὐκ, ὦγαθέ, ἀλλὰ πρὸς Μειδίαν σε δεῖ τὸν ὀρτυγοτρόφον ἀποβλέπειν καὶ ἄλλους τοιούτους. Superest docta Boëthi ad hunc locum annotatio ex eius libro Περὶ τῶν παρὰ Πλάτωνα ἀπορουμένων λέξεων a Photio descripta et in suum Lexicon recepta v. Ὀρτυγοκόπος: παιδιὰ τις —. λέγει οὖν ἐν Ἀλκιβιάδῃ. „οὐκ, ἀλλὰ πρὸς Μειδίαν δεῖ σε ἀποβλέποντα τὸν ὀρτυγοκόπον καὶ τοιούτους ἄλλους“. ἐμφαίνων (rectissime Porsonus pro ἐν Φαίδωνι) ὅτι οὐ πρὸς τοὺς τυχεύοντας ὁ ἀγὼν ἐστίν, πρὸς δὲ τοὺς ἀρίστους· διόπερ οὐ βραθυμητέον.

Reperta est igitur manus ipsa Platonis: πρὸς Μειδίαν δεῖ σε ἀποβλέπειν τὸν ὀρτυγοκόπον. Ex Platonis *Alcibiade* Athenaeus haec affert pag. 506. c. τὸν ἀδελφὸν τοῦ Ἀλκιβιάδου Κλεινίαν μαινόμενον ἄνθρωπον ἀποκαλεῖ καὶ τοὺς τοῦ Περικλέους υἱοὺς ἡλίους, Μειδίαν τε ὀρτυγοκόπον καὶ τὸν τῶν Ἀθηναίων δῆμον εὐπρόσωπον μὲν εἶναι, δεῖν δὲ αὐτὸν ἀποδύντα θεωρεῖν. Sic enim Athenaei locus scribendus videtur. Quod continuo Athenaeus tamquam ex *Alcibiade* affert: ὀφθῆσεται γάρ, φησὶ, περίβλεπτον ἀξίωμα περικείμενος κάλλους οὐκ ἀληθινῷ, est vetus Scholion additum verbis: δεῖν δὲ αὐτὸν ἀποδύντα θεωρεῖν, quo in textum recepto multum venustatis dicto detrahitur, sed nullum est eius vestigium in Codicibus nostris.

Ad Aristophanis *Aves* vs. 1297.

Μειδίας δ' ἐκεῖ

ὀρτυξ ἐκαλεῖτο· καὶ γὰρ ἦκειν ὀρτυγι.

annotavit vetus Scholiasta: Ἀμμόνιος ᾤκησεν Μειδίαν ὀρτυγα καλεῖσθαι γελοῖως διὰ τὸ κυβευτὴν εἶναι καὶ ἐν γύρῳ τοὺς ὀρτυγας κόπτειν· δηλοῖ δὲ τοῦτο Ἀριστοφάνης Περιάλλγει·

χρηστὸν μὴ κατὰ Μειδίαν ὀρτυγοκόπον.

Supplendum est: Ἀριστοφάνης (ἐν Δαιταλεῦσι, Πλάτων) ἐν Περιάλλγει. Photius v. Ὀρτυγας: συσέλλοντες οἱ Ἀττικοὶ λέγουσι τὸ υ. καὶ τὸν ὀρτυγοκόπον (scrib. ὀρτυγοκόπον) βραχέως. δηλοῖ Ἀριστοφάνης Δαιταλεῦσιν. Schol. Luciani ad *Leptiph.* ὁ δὲ Μειδίας ὀρτυγοκόπος ἦν. Pollux denique ix. 107. sq. multis docet quid sit ὀρτυγοκαπεῖν (vitiose Photius in v. Ὀρτυγοσκοπεῖν) et ὀρτυγοκόπος, et quae sint ὄργανα ὀρτυγοκοπικὰ.

Perspicuum est ex his Μειδίαν τὸν ὀρτυγοκόπον antiquam esse lectionem, ut vel unius Boëthi auctoritate constat. Sed ἡ ἀπορρομένη λέξις in aliam notiores conversam est. In Platonis Comici fragmento scribendum:

μὴ κατὰ Μειδίαν

TON ὀρτυγοκόπον.

Qui *Alcibiadem* scripsit faceti ingenii homo sedulo Comicos trivit eorumque dicta et sales suis verbis lubens inserit, quod est a Platonis gravitate alienum. Cf. pag. 121. c. ἡμῶν δὲ γενομένων τὸ τοῦ κωμωδοποιῶ „οὐδ' οἱ γείτονες σφόδρ' αἰσθάνονται”.

Alcibiad. pag. 112. E. εἰ δὲ τῷ ὄντι γε καλὸν τι ἔργον ἀποδεί-

ξασθαι διανοεῖ καὶ ἄξιον σαυτοῦ τε καὶ τῆς πόλεως. Versabar olim in eo opinionionis errore ut verbum διανοεῖσθαι cum futuro iunctum in suspicionem vocarem. Meliora docuit I. M. STAHL in *Quaestt. Grammaticis ad Thucydidem pertim.* pag. 9. qui primum certos testes produxit Thucyd. iv. 115. πῦρ ἐνήσειν διενοοῦντο iv. 121. διενοοῦντο οἴσειν vii. 56. διενοοῦντο κλέσειν. viii. 55. διενοοῦντο βοηθήσειν. viii. 74. διανοοῦνται — εἶρξειν. et Herodotum vii. 207. οὕτω διενένωντο ποιήσειν. Simul docuit διανοεῖσθαι in tali re τῷ μέλλειν esse ἰσοδύναμον atque hinc pariter cum futuro componi. Verissime omnia. Iam tu vides apud Platonem quoque ἐπιδείξασθαι διανοεῖ, id est μέλλεις ἐπιδείξασθαι unice verum esse et restituendum.

Eadem compositionis forma utitur Herodotus, cui pro διανοεῖσθαι consuetum est dicere ἐν νόῳ ἔχειν, ut I. 86. ἐν νόῳ ἔχων — καταγίγειν. viii. 7. ἐν νόῳ ἔχοντες — ἐπιθήσεσθαι. viii. 8. ἐν νόῳ εἶχε — αὐτομολήσειν. ix. 93. ἐν νόῳ ἔχων ἀντικαταστήσειν ἄλλα. Sic et apud Homerum saepius μέμονα cum futuro iunctum videbis.

Quod bis scribi debuerat semel tantum scriba posuit in *Alciadiad.* pag. 120. B. ΣΩ. οὐκοῦν τοὺς εὖ φύντας ἔαν καὶ εὖ τραφῶσιν οὕτω τελέουσιν γίγνεσθαι πρὸς ἀρετὴν; ΑΛ. ἀνάγκη: Supplendum — πρὸς ἀρετὴν (ἀνάγκη); ἀνάγκη.

Alciadiad. pag. 121. C. ἐπειδὴν δὲ γένηται ὁ παῖς ὁ πρεσβύτατος, οὐπερ ἡ ἀρχή, πρῶτον μὲν ἐορτάζουσι πάντες — εἶτα εἰς τὸν ἄλλον χρόνον ταύτῃ τῇ ἡμέρᾳ βασιλέως γενέθλια ἄπασα θύει [καὶ ἐορτάζει] ἡ Ἀσία. Manifestum emblemata vides. Θύει ΚΑΙ ἐορτάζει ita dicitur quasi aliquid discriminis interesset; sed quod Attici θύειν dicebant in θύειν γάμους, γενέθλια et sim. id sequiores ἐορτάζειν appellabant. Per iocum dicitur:

χρήσον σὺ μάκτραν, εἰ δὲ βούλει, κάρδοπον.
quia est plane idem, sed quis serio dicat: χρήσόν μοι μάκτραν ΚΑΙ κάρδοπον?

Alciadiad. pag. 123. B. ἐπεὶ ποτ' ἐγὼ ἤκουσα ἀνδρὸς ἀξιόπιστου τῶν ἀναβεβηκότων ΠΑΡΑ βασιλέα. Qui hac levi coniectura de Xenophonte dici opinantur, non satis attenderunt quid esset

ΠΑΡΑ βασιλέα ἀναβαίνειν. quod aut de legatis ad Regem missis ponitur, aut si quis alius privatim Regis conveniendi causa Susa profectus esset. Cyrus et Xenophon ἘΠΙ βασιλέα ἀνέβησαν. Nihil huiuscemodi in *Anabasi* legitur. Xenophon, qui omnia quae in itinere vidit, etiam minutiora, diligenter narrare solet, profecto si vidisset memoriae id prodere non neglexisset.

Alcibiades pag. 124. c. ὁ ἐπίτροπος ὁ ἐμὸς βελτίων ἐστὶ καὶ σοφώτερος ἢ [Περικλῆς] ὁ σός. Quum Plato dedisset σοφώτερος ἢ ὁ σός, sciulus aliquis tutoris nomen in margine adscripsit. Periclem fuisse Alcibiadis tutorem tribus locis Dialogi auctor iam commemoraverat. pag. 104. b. ξυμπάντων δὲ μείζω οἷε σοὶ δύναμιν ὑπάρχειν Περικλέα τὸν Ξανθίππου, ὃν ὁ πατὴρ ἐπίτροπον κατέλιπε σοὶ τε καὶ τῷ ἀδελφῷ. et pag. 118. b. πλὴν — τοῦ σοῦ ἐπιτρόπου Περικλέους, et tertium pag. 122. a. Videtur id esse satis, ut nunc quidem Periclis nomen omitti potuerit, quo magis appareat oppositio in ὁ ἐπίτροπος ὁ ἐμὸς σοφώτερος ἢ ὁ σός.

Alcibiad. pag. 124. d, ubi dixerat Socrates: ἐπιμελείας δεόμεθα μᾶλλον μὲν πάντες ἄνθρωποι ἀτὰρ νῶ γε καὶ μάλα σφόδρα. Alcibiades quaerit: τί ἂν οὖν ποιοῖμεν; ΣΩ. οὐκ ἀποκνητέον οὐδὲ μαλθακιστέον, ὃ ἐταῖρε. In his vitium inest evidens et tralaticium in libris. Vera lectio est τί οὖν ποιῶμεν; id est τί οὖν δεῖ ἡμᾶς ποιεῖν; quod genus loquendi passim in libris interpolatum videmus et magna vis exemplorum expromi facile possit. Optimum factu est indicare locos complusculos, ubi idem mendi genus Criticorum aciem fugit.

In Aristophanis *Anibus* vs. 172.

τί ἂν οὖν ποιοῖμεν; οἰκίσατε μίαν πόλιν.

scribendum esse τί οὖν ποιῶμεν; Dindorfio probare non potui, qui vulgatam retinuit, quamquam additus *imperativus* οἰκίσατε rem certam praestabat.

Thestorph. 70.

τί οὖν ἐγὼ δρῶ; — περίμενε.

vs. 212.

πῶς οὖν ποιήσω; — τοῦτον κλάειν κέλευε.

vs. 635.

τί οὖν ποιῶ; — ἀπόδυσον αὐτόν.

vs. 652.

ἄγε δὴ, τί δρῶμεν; τουτονὶ φυλάττετε.

vs. 925.

τί δρῶ; — μὲν ἥσυχος.

Plat. 1197.

ἐγὼ δὲ τί ποιῶ; — τὰς χύτρας — φέρε.

An. 1640.

τί δαὶ ποιῶμεν; ὃ, τι; διαλλαττώμεθα.

Non est in his et similibus passim ambiguum quin coniunctivus requiratur. Sic et apud Platonem quod sequitur οὐκ ἀποκνητέον οὐδὲ μαλθακιστέον, ὧ ἐταῖρε, tantum non clamat verum esse; τί οὖν ποιῶμεν; id est τί οὖν ποιητέον; Nunc demum recte respondetur: οὐκ ἀποκνητέον. Sed in ipso ἀποκνητέον mendum inest. Caeteri libri omnes ἀπορητέον servant, Bodleianus solus ἀποκνητέον. Et ἀπορητέον quidem nihil est, sed geminata litera οὐκ ἀπορητέον verum videtur, id est οὐ χρὴ ἀπειπεῖν, non debemus animum despondere, inquit.

Ut hoc loco τί οὖν ποιῶμεν vitium concepit, sic et alibi apud Platonem in ea re similiter peccatum, veluti in libro *de Legibus* X. pag. 885. c. τί οὖν δὴ δρῶμεν ἂν ἡ καὶ λέγοιμεν πρὸς αὐτούς; respondetur: ὠγαθέ, ἐπακούσωμεν αὐτῶν πρῶτον. Estne igitur manifestum scribi oportere: τί οὖν δὴ δρῶμεν ἢ καὶ λέγωμεν; similiter in *Symposio* pag. 214. A. πῶς οὖν, Φάναι, ὦ Ἀλκιβιάδῃ, ποιοῦμεν; οὕτως οὕτε τι λέγομεν ἐπὶ τῇ κύλικι οὗτ' ἐπὶ δορῶμεν, ἀλλ' ἀτεχνῶς ὥσπερ οἱ διψῶντες πτόμεθα; suadente sententia corrigendum: πῶς οὖν ποιῶμεν — λέγωμεν — ἐπὶ δορῶμεν; ut post pauca emendate scribitur: ἀλλὰ τί ποιῶμεν; Optime in talibus cum coniunctivo futurum copulatur:

Φεύγωμεν ἢ μένωμεν ἢ τί δράσομεν;

Ad tuendam vulgatam Stallbaumius ad pag. 175. A. admovet aut aliena aut corrupta. In libro *de Rep.* pag. 377. E. πῶς δὴ λέγομεν; et pag. 530. D. συγχωροῦμεν ἢ πῶς ποιοῦμεν; sunt interrogantis, non deliberantis, et pag. 461. E. omnes libri servant ἢ πῶς ποιῶμεν; rectissime.

Alcibiades pag. 193. c. ἔχομεν οὖν εἰπεῖν ὃ τι ἐστὶ τῆς ψυχῆς θεϊοτερον ἢ τοῦτο περὶ ὃ τὸ εἶδέναι τε καὶ φρονεῖν ἐστίν; — οὐκ ἔχομεν. — τῷ θεῷ ἄρα τοῦτ' ἔοικεν αὐτῆς. Est in argumen-

tatione labes ac vitium: τοῦτο τῆς ψυχῆς θεϊοτάτον ἐστιν· τῷ
 θεῷ ἄΡΑ τοῦτ' ὅμοιον. Quae pars animi *divina maxime* ~~esse~~
 dicitur, eam propterea concludit *divinae naturae* ~~SIMILEM~~ esse.
 Sed imponit nobis vetus scribendi error. Pro θεϊότερον in
 Bodleiano est νοώτερον. Sed νοώτερον nihil est: itaque cor-
 rectores excogitant aliquid quod caeteris verbis sat commode
 aptari possit. In Codice Vaticano et in Veneto Π. (qui ambo
 ex Bodleiano descripti et propterea nulli usui sunt) sub-
 stituit nescio quis νοερώτερον, quod est vocabulum diu post
 Platonis mortem natum. In aliis libris alius θεϊότερον coniecit
 perinde infelicitur. Erat antiqua lectio ΚΩΤΕΡΟΝ. Quid hoc
 verbi est? dicat aliquis. ΚC quid sit et ΚΤ, ΚΩ, ΚΝ, ΚΕ nemo
 nescit. Hoc compendii genus in vocabulis μυριολέκτοις usitatum
 etiam in eorum compositis et derivatis in usu est. Ut ἀνθρώπος
 ΑΝΟC scribitur sic et φιλέωσ pro φιλόανθρωπος et φιλονότερος
 pro φιλανθρωπότερος. Similiter ut κύριος ΚC scribitur sic et
 πώτερον est κυριώτερον, atque haec ipsa est Platonis manus: ἐχο-
 μεν οὖν εἰπεῖν ὅ τι ἐστὶ τῆς ψυχῆς κυριώτερον ἢ τοῦτο; planis-
 sime ut pag. 130. D. οὐ γὰρ που κυριώτερόν γε οὐδὲν ἂν
 ἡμῶν αὐτῶν φήσαιμεν ἢ τὴν ψυχὴν.

Periit necessarium participium in *Alcibiad.* pag. 135. c. οἶσθα
 οὖν πῶς ἀποφεύξει τοῦτο τὸ περὶ σέ νῦν; imo vero: τὸ περὶ σέ
 νῦν ὄΝ; quod quisque sentiet abesse non posse.

Alcibiad. pag. 135. D. κινδυνεύομεν μεταβαλεῖν τὸ σχῆμα,
 ὃ Σώκρατες, τὸ μὲν σὺν ἐγώ, σὺ δὲ τοῦμόν. Sine controversia
 est emendandum μεταλαβεῖν. Μεταλαμβάνειν est *alterum depo-*
nere ut sumas alterum. Parasitus apud Eupolidem Athen. pag.
 236. B.

ἱματίῳ δέ μοι δὴ ἐξὸν χαρίεντε τούτῳ,
 οἷν μεταλαμβάνων ἀεὶ θάτερον ἐξελαύνω
 εἰς ἀγοράν.

Xenophon *Cyrop.* IV. 5. 4. ἐλοῦντο καὶ, ἦν γὰρ παρεσκευα-
 σμένα, ἱμάτια μεταλαβόντες εἰδείπουν. Plato *de Rep.* pag. 434.
 A. τέκτων σκυτοτόμου ἐπιχειρῶν ἔργα ἐργάζεσθαι ἢ σκυτοτόμος
 τέκτονος τὰ ὄργανα μεταλαμβάνοντες τἀλλήλων, et passim.

Saepe eo sensu verbo μεταλαμβάνειν additur καινόν, ἄλλο,

ἕτερον, vel praepositio ἀντί, ut apud Thucydidem I. 120. τὸν πόλεμον ἀντ' εἰρήνης μεταλαμβάνειν. In hoc verbo scribae passim peccant pro μεταλαβεῖν notius sibi μεταβαλεῖν substituentes. Duobus locis apud Euripidem pro μεταβαλὼν ἄλλους τρόπους et ὄνομα μεταβαλὼν καινόν emendavimus μεταλαβὼν in *Var. Lectt.* pag. 572. Eodem modo Platoni reddendum μεταλαβεῖν τὸ σχῆμα τὸ μὲν σὺν ἐγώ, σὺ δὲ τοῦμόν. *Deposita mea persona sumam tuam, itemque tu meam.* Μεταβάλλειν id est in aliam formam convertere ab huiusmodi re alienum est, et μεταβάλλω τὸ σὺν σχῆμα ἐγώ est plane sensu vacuum.

Quamquam Dialogi auctor in caeteris rationem temporum diligenter servavit, erravit tamen in eo quod scripsit pag. 118. c. λέγεται (ὁ Περικλῆς) οὐκ ἀπὸ τοῦ αὐτομάτου σοφὸς γεγενῆσθαι ἀλλὰ πολλοῖς καὶ σοφοῖς συγγεγονέναι καὶ Πυθοκλειδῇ καὶ Ἀναξαγόρᾳ· καὶ NTN ἔΤΙ τηλικούτος ὢν Δάμωνι ξύνεσιν αὐτοῦ τούτου ἕνεκα. Primum compositionis labem corrige reponendo: ἀλλ' (ἄλλοις τε) πολλοῖς καὶ σοφοῖς συγγεγονέναι καὶ Πυθοκλειδῇ καὶ Ἀναξαγόρᾳ. Fallitur autem quod putat Periclem anno 430, uno anno ante mortem, Damonis consuetudine usum esse. Diu ante Damon in exsilium ierat. Plutarchus in *Pericle* cap. IV. ὁ Δάμων — ὡς μεγαλοπράγμων καὶ φιλοτύραννος ἐξωστρακίσθη, et constans erat fama Periclem non aetate provectum sed iuvenem Damonis praeceptis esse institutum. In Platonis Comici fabula (apud Plut. l. 1.) Damon agebatur in scena quaerebatque ex eo aliquis:

πρῶτον μὲν οὖν μοι λέξον, ἀντιβोलῶ· σὺ γάρ
ὥς Φασι Χείρων ἐξέθρεψας Περικλέα.

Damonis ob philosophiam Athepiensibus invisum exsilium commemoraverat etiam Polycrates ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους κατηγορίᾳ, quem Libanius non nominatum ἐν τῇ τοῦ Σωκράτους ἀπολογίᾳ sic refutat Tom. III. pag. 56. Δάμων δὲ εἰ μὲν ἠδίκη καλῶς ἐκβέβληται, εἰ δὲ ἐσυκοφαντεῖτο κρείττον ἦν μὴδ' ἐκείνον τοῦτο παθεῖν ἢ δι' ἐκείνον καὶ Σωκράτην. καίτοι Φησὶν (Polycrates) ἐπ' ἐλάττωσιν αἰτίαις ἐξελαθῆναι τὸν Δάμωνα· τοῦτον γὰρ μὴδ' ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν αἰτίαν τοῦ καταλύειν τὸν δῆμον λαβεῖν ὥσπερ τὸν νυνὶ κρινόμενον.

Melius pro Damone Protagoram nominasset, quocum constat

Periclem brevi ante mortem *συμφιλοσοφῆσαι*. Testimonium dicet ipse Periclis filius Xanthippus apud Plutarch. in *Pericle* cap. xxxvi.

Difficile est non subridere in *Alcibiad.* pag. 121. v. ad haec: (τῶν Λακεδαιμονίων βασιλέων) αἱ γυναῖκες δημοσίᾳ φυλάττονται ὑπὸ τῶν ἐφόρων ὅπως εἰς δύναμιν μὴ λάθῃ ἐξ ἄλλου γενόμενος ὁ βασιλεὺς ἢ ἐξ Ἡρακλειδῶν. Ephori, credo, rerum suarum sat agebant et in nota Lacaeonarum licentia non poterant impotentium matronarum mores regere aut pudicitiam tueri, etiam si nihil aliud agerent. Nemo id melius sciebat quam Alcibiades, qui Τίμαιαν τὴν Ἀγίδος γυναῖκα τοῦ βασιλέως οὕτω διέφθειρεν ὥστε καὶ κύειν ἐξ Ἀλκιβιάδου καὶ μὴ ἀρνεῖσθαι καὶ τεκούσης παιδάριον ἄρρεν ἔξω μὲν Λεωτυχίδην καλεῖσθαι, τὸ δ' ἐντὸς αὐτοῦ ψιθυριζόμενον ὄνομα πρὸς τὰς φίλας καὶ τὰς ὁπαδοὺς ὑπὸ τῆς μητρὸς Ἀλκιβιάδην εἶναι, teste Plutarcho in *Alcibiade* cap. xlii. cf. vita *Agessilai* cap. iii. et Athenaeus pag. 535. v.

Plato ipse Lacaeonarum mores melius noverat neque Timaeam reginam ex Alcibiade peperisse nesciebat. Aliquamdiu post natum imitatore[m] ea omnia fugiebant.

Unum superest: ad pag. 121. v. de Alcibiadis nutrice scholion est: αὕτη Λάκαινα τὸ γένος ἦν Λανικὴ καλουμένη. Corruptum nomen emenda ex Plutarcho (quem et in aliis Scholiasta sequitur vid. ad pag. 122. v.) in *Alcib.* cap. i. Ἀλκιβιάδου δὲ καὶ τίτθην γένος Λάκαιναν Ἀμύκλαν ὄνομα — ἴσμεν, ὡς Ἀντισθένης (in *Alcibiade*) ἰσόρηκεν. ἈΜΥΚΛΑ in Λανικὴ corruptum est.

SCHOLIUM AD PLATONEM CORRECTUM.

Ad *Sophistam* pag. 259. d. ἀμυγλή: — λέγεται δὲ καὶ ἀμοι-γέποι καὶ ἀμοσέποι. Emenda: ἀμωσγέπως καὶ ἀμοθενΓΕΠΟΘΕΝ καὶ ἀμουγέπου καὶ ἀμοΟΕγέποι. Ex his ἀμωσγέπως et ἀμυγλή leguntur passim apud omnes, ἀμοθενγέποθεν semel et iterum apud Platonem, ἀμουγέπου semel apud Lysiam, ἀμοσεγέποι nusquam mihi lectum est.

THUCYDIDEA.

SCRIPSIT C. BADHAM.

Thucyd. VI. 1. καὶ τοσαύτη οὔσα ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ τῆς θαλάσσης διείργεται τὸ μὴ ἤπειρος οὔσα. En novum exemplum participii pro infinitivo positi, sed unde ortum sit videor mihi satis probabiliter explicare posse. Si in antiquo libro paulo evanidiores factae erant literae ΗΠΙΣΙΡΟΤΘΑΙ vel ἡπειροῦσθαι facile fieri potuit ut scriba hoc pro ἡπειρ οὔσα haberet. Cum διείργεται τὸ μὴ ἡπειροῦσθαι cf. Eurip. Phoen. 1175.

οὐδ' ἂν τὸ σεμνὸν πῦρ νιν εἰργασθῆν Διός
τὸ μὴ οὐ κατ' ἄκρων Περγάμων ἐλεῖν πόλιν.

Praeterea pro ἐν εἴκοσι σταδίων μάλιστα μέτρῳ legendum suspicor εικοσισταδίῳ μάλιστα μέτρῳ, quod praebent tres Codices, qui tamen perperam ἐν retinent.

VI. 2. καὶ ἡ χώρα ἅπ' Ἰταλοῦ βασιλέως τινὸς Σικελῶν τοῦνομα τοῦτο ἔχοντος οὕτως Ἰταλία ἐπωνομάσθη. Locus non eiusmodi est in quo postquam plura quae praecesserant memorata sunt, quid ex his ortum sit narratur; nam tum quidem οὕτω δὴ Ἰταλία ἐπωνομάσθη recte diceretur. Quod si οὕτω proprio sensu intelligatur nullus erit voci Ἰταλία locus. Caeterum valde inelegans videtur ἅπ' Ἰταλοῦ τοῦνομα τοῦτο ἔχοντος. Quemadmodum autem Ἰταλία e praegressis satis commode subauditur, sic etiam nomen Ἰταλός non necesse erat memorari, quippe quod ex Ἰταλία quisvis intelligere possit. Igitur rescribendum censeo: καὶ ἡ χώρα ἅπὸ βασιλέως τινὸς Σικελῶν τοῦνομα τοῦτο ἔχοντος οὕτως ἐπωνομάσθη.

Ibid. καὶ τὰ κράτιστα τῆς γῆς ὥκησαν ἔχοντες ἐπεὶ διέβησαν ἔτη ἐγγύς τριακόσια πρὶν Ἑλλήνας εἰς Σικελίαν ἐλθεῖν. Pro ὥκησαν ἔχοντες expectares vel ὥκησαν vel ἔσχον, nam perinde est utrum dicatur; ambobus simul uti non licet. Deletis καὶ et ὥκησαν, quorum alterum ex altero ortum est, participium ἔχοντες ex præcedente enuntiatione pendebit; quod recte fieri senties si in his causam mutati insulae nominis contineri animadverteris.

VI. 4. Ὑβλωνος βασιλέως Σικελοῦ Προδόντος τὴν χώραν καὶ καθηγγασμένου. Incredible est regem in semet ipsum coniurasse et suum agrum peregrinis *prodidisse*. Παραδόντος rescribendum videtur.

Ibid. πρὶν δὲ ἀναστῆναι ἔτεσιν ὕστερον ἑκατὸν ἢ αὐτοὺς οἰκῆσαι Πάμιλλον πέμψαντες Σελινούντα κτίζουσιν καὶ ἐκ Μεγάρων τῆς μητροπόλεως οὗσης αὐτοῖς ἐπελθὼν ξυγκατάκισεν. Praeterquam quod οἰκῆσαι in οἰκίσαι mutandum est, caetera criticorum auxilium implorant, nisi forte credimus eundem virum, quicumque fuerit, primo Megarenses adortum mox eorundem in colonia condenda socium fuisse. Propius ad veram lectionem accessit Codex A. qui pro ἐπελθὼν praebet ἐπελθόν. Quippe hoc ex compendiosa scriptura ortum est ἢ ἐλθόν. Sic infra legitur: ὕστερον δὲ καὶ ἀπὸ Χαλκίδος καὶ τῆς ἄλλης Εὐβοίας πλῆθος ἐλθὼν ξυγκατενείματο (male vulgo — αὐτο) τὴν γῆν.

VI. 6. ἐφιέμενοι μὲν τῇ ἀληθεστάτῃ προφάσει τῆς πάσης ἄρξειν. Haec facile corriges collato germano loco in cap. 8. τῆς Σικελίας ἀπάσης μεγάλου ἔργου ἐφίεσθαι. Expellamus igitur ἄρξειν, ne quis postea hoc exemplo utatur, quo nobis futurum post verba cupiendi *ferri posse* persuadeat.

VI. 9. νομίζων ὁμοίως ἀγαθὸν πολίτην εἶναι ὃς ἂν καὶ τοῦ σώματος τι καὶ τῆς οὐσίας προνοῇται. Haec cum praecedentibus ita cohaerent ut orator quae dixerat clarius explicet, caveatque ne malam in partem accipiantur. „De vita mea non timeo, neque tamen quemquam eo peiorem civem fore arbitror quod et vitae et bonorum suorum aliquam rationem habeat.” Sed huiusmodi iuncturae participium νομίζων nequaquam inservit. Quem enim alium sensum sic nude posita vox habere potest nisi eum qui huc non pertinet, sc. *quia existimo*. Quare legendum coniicio: ἦσσαν ἐτέρων περὶ τῷ ἑμυτοῦ σώματι ὀρρωδῶ. νομίζω δ' ὁμοίως

κτέ. Parenthetice dicta sunt omnia a νομίζω usque ad προνοῖται, nam ὁμως δέ κτέ. ad ea quae de se professus est referenda esse quivis videat.

Ibid. καὶ μὴ τοῖς ἐτοίμοις περὶ τῶν ἀφανῶν καὶ μελλόντων κινδυνεύειν. Delenda videntur καὶ μελλόντων.

VI. 10. καὶ οἶσθε ἴσως τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν τι βέβαιον, αἱ ἡσυχάζοντων μὲν ὑμῶν δνόματι σπονδαὶ ἔσονται (οὕτω γὰρ ἐνθένδε τε ἄνδρες ἔπραξαν αὐτάς καὶ ἐκ τῶν ἐναντιῶν). Nicias ipse eius pacis auctor fuerat, quam nunc δνόματι tantum esse confitetur; et quod gravius est se aliosque curavisse dicit ut essent eiusmodi, οὕτω γὰρ ἔπραξαν αὐτάς. Quod si quis obiciet οὕτω non ad δνόματι sed ἡσυχάζοντων referri oportere, eam ipsam sententiam lubenter sequeretur nisi obstaret quod οὕτως ad proxime praegressum quivis lector relaturus est. Itaque aut noster orationem ita constituit ut alius ex verborum ordine sensus existeret, alius ex rei natura duceretur, aut δνόματι non scripsit. Et quo tandem consilio scriberet? nam Niciae rationem prorsus labefactat. Iubet illos ἡσυχάζειν, et pacem τῆς ἡσυχίας pretium pollicetur. Si δνόματι adieciisset id ipsum quod pollebatur falsam imaginem et nihili faciendam confessus esset. Expulsis δνόματι σπονδαὶ omnia plana et ad persuadendum apta fient: καὶ οἶσθε ἴσως τὰς γενομένας ὑμῖν σπονδὰς ἔχειν τι βέβαιον· αἱ ἡσυχάζοντων μὲν ὑμῶν ἔσονται, οὕτω γὰρ κτέ.

VI. 11. Σικελιώται δ' ἂν μοι δοκοῦσιν ὥς γε νῦν ἔχουσι καὶ ἔτι ἂν ἦσσαν δεινοὶ ἡμῖν γενέσθαι εἰ ἄρξειαν αὐτῶν Συρακόσιοι. In his ὥς γε νῦν ἔχουσι de statu praesenti Graecarum in Sicilia civitatum intelligenda sunt. Huic opponitur qui futurus esset εἰ ἄρξειαν αὐτῶν οἱ Συρακόσιοι. cf. infra: νῦν μὲν γὰρ κἂν ἔλθοιεν ἴσως κτέ. Si hoc verum est sequitur corruptam esse orationem et aut abundare aliquid aut deesse aut de suo loco motum esse. Verba ὥς γε νῦν ἔχουσι pro insitiis habere non ausim; cur enim quisquam talia insereret? Si ἥ inseras alius locus quaerendus erit in quo commode stare possint ἢ ὥς γε νῦν ἔχουσι, nam ante ἦσσαν δεινοὶ praesertim intercedente καὶ manere nequeunt. Nisi fallor post δεινοὶ collocata et per se melius intelliguntur nec reliquorum commissuram interrumpent.

Ibid. ὧ γὰρ ἂν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων ἀφελωνται, εἰκὸς ὑπὸ τῶν αὐτῶν καὶ τὴν σφετέραν διὰ τοῦ αὐτοῦ

καθαίρεθῆναι. Sensus vacua sunt ὑπὸ τῶν αὐτῶν et τὴν σφετέραν in Atticorum consuetudinem peccat. Abest particula ἄν unde abesse non debet. Διὰ τοῦ αὐτοῦ sive neutrius generis esse statuas sive τρόπου subaudias Graeca non sunt. Lege: ὃ γὰρ ἄν τρόπῳ τὴν ἡμετέραν μετὰ Πελοποννησίων ἀφέλωνται εἰκὸς ἀπόντων αὐτῶν καὶ τὴν ἰδίαν τῷ αὐτῷ καθαίρεθῆναι.

Ibid. διὰ τὸ παρὰ γνώμην αὐτῶν πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον περιγεγενῆσθαι, καταφρονήσαντες ἤδη καὶ Σικελίας ἐφίεσθε. Si quis haec ita capiat διὰ τὸ περιγεγενῆσθαι αὐτῶν παρὰ γνώμην postquam hucusque processit in aeternum subsistat necesse est dum unde πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε pendeat anquirat. Sin ex integro ordinem verborum investiget, statuaturque πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε ad παρὰ γνώμην referre, mirabitur cur αὐτῶν a suo περιγεγενῆσθαι ita distractum fuerit, ut ea ipsa dissociet quae coniungenda esse putet. Una ratio est qua se nosque ex his turbis evolvat, nempe resecto περιγεγενῆσθαι. Τὸ παρὰ γνώμην αὐτῶν est *Lacedaemoniorum inopertatus rerum status* πρὸς ἃ ἐφοβεῖσθε τὸ πρῶτον *cum eo* (felici horum successu) *comparatus quem primo metuebatis*. Mox quid sibi velit τὰς διανοίας κρατεῖν non assequor. Neque vero τῆς διανοίας legendo multum profeceris, nam quid est *consilia hostium superare*? Magis ad rem esset τηρήσαντες nam hoc quomodo fieri possit explicare pergit. Sed aliorum iudicium exspecto. Ibid. δι' ὀλιγαρχίας. quid ad rem paucorum imperii mentio ubi Segestanos cum Lacedaemoniis comparat? τῶν ἐν Σικελίᾳ dixisse videtur, ut longinquum esse bellum significaret. Contra Lacedaemonii δι' ὀλίγου ἐπιβουλεύουσιν. Accedit quod insolentius dictum est *per paucorum imperium*, nam etsi eiusmodi civitatis forma aptior est ad insidias struendas, duriusculum videtur de illa tamquam instrumento ad insidias struendas loqui.

VI. 12. οἷς τό τε ψεύσασθαι καλῶς χρήσιμον. Exspectares potius τὸ ψεύσασθαι χρησίμως καλόν. Sed inter χρήσιμα illa etiam πταίσαντας τοὺς φίλους ξυναπολέσαι recensetur. Hoc quidem facere fortasse Segestanos non pudebat sed non adeo vecordes erant ut in lucro ponerent. Thucydidem credo καλόν dedisse, quod nescio quis in margine satis negligenter per χρήσιμον interpretatus est. Postea omissam ut putabant vocem ita receperunt ut καλόν in καλῶς mutare coacti sint. Pro αὐτῶν non αὐτοί verum ἀφ' ἐκυτῶν correxerim.

Ibid. ὅπως θαυμασθῇ μὲν ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας, διὰ δὲ πολυτέλειαν καὶ ὠφελῆθῃ τι ἐκ τῆς ἀρχῆς. Vel dignitate vel lucro vel utroque homines ad honores petendos impelluntur. In Alcibiade utramque cupiditatem esse innuit; sed priorem utpote rem notissimam satis erat indicare, alteram tamquam minus manifestam nec tamen negligendam profert: διὰ δὲ πολυτέλειαν καὶ ὠφελῆθῃ τι. Et prior quidem insimulatio nullo argumento indigebat; „vult θαυμασθῆναι quod nemo nescit.” altera in adolescente et in homine minime avaro cur suspicaretur ostendere debebat. Quamobrem διὰ τὴν πολυτέλειαν adiecit. Si vero et magnitudinem τῆς πολυτελείας ex re omnibus nota declarare potuisset hoc quoque telo in adversarium uti debebat. Et profecto usus est, sed librarii effecerunt ut hodie nusquam appareret. Scilicet verba ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας si post πολυτέλειαν legantur intellectu facilia erunt, et quo consilio dicta fuerint ipsa declarabunt; ubi nunc posita sunt et inepta sunt et Graecitati repugnant. Quid enim? an Alcibiades imperium petebat ut *ex alendis equis* gloriam assequeretur? Scilicet inter negotia imperatoria Hieronicorum equorum posteros et quidquid generosi sanguinis in Sicilia hinniebat conquirere et domum mittere constituerat. Quod ad Graecitatem attinet ἀπὸ cum materia, qua quid perficitur, recte construitur velut in ἀπὸ χρημάτων et si qua sunt similia, sed ἀπὸ τῆς ἱπποτροφίας θαυμάζεσθαι non minus barbarum est quam ἀπὸ τῆς σοφίας ἐπαινεῖσθαι.

Ibid. νομίσατε δὲ τοὺς τοιοῦτους τὰ μὲν δημόσια ἀδικεῖν τὰ δὲ ἴδια ἀναλοῦν. οὓς ἐγὼ ὁρῶν νῦν ἐνθάδε τοιοῦτῳ ἀνδρὶ παρακελευσὰς καθημένους φοβοῦμαι κτέ. Haec ita coniungenda et emendanda sunt. Vulgo inter ἀναλοῦν et οὓς, quae ita composita sunt ut nihil intercedere patiantur, libri omnes sententiam maxime ἀπροσδιόνυσον exhibent: καὶ τὸ πρᾶγμα μέγα εἶναι καὶ μὴ οἷον νεωτέρῳ βουλευέσασθαι τε καὶ ὀξέως μεταχειρίσασθαι. Atqui ne senioribus quidem committi vult sed prorsus omitti. Qui vero nuperrime dixit ἄλλως τε καὶ νεώτερος ὢν ἔτι ἐς τὸ ἀρχεῖν eadem iterando nihil efficit nisi ut impotentiam suam arguat. Pro τῷ αὐτῷ ἀνδρὶ nemo est quin videat reponendum esse τοιοῦτῳ. Adolescentes prodigi et gloriae appetentes οὗτοι simili favebant. Παρακελευσὺς καθημένους esset „sedentes quia Alcibiades illos adhortatus erat.” Atqui sine Alcibiadis cohortatione sedis-

sent. Nunc certo consilio sedent, nempe ut Alcibiadi animum addant (παρακελευσαι κάθονται) et quia hoc tum ipsum fiebat Nicias ipse τοῖς πρεσβυτέροις ἀντιπαρακελεύεται. Mox conicio: μὴ καταισχυνθῆναι εἴ τῷ τις παρακάθεται τῶνδε, ὅτῳ δόξει μαλακὸς εἶναι μὴδ' ὅπερ αὐτοὶ παθεῖν κτῆ. Καταισχυνθῆναι ὅπως μὴ δόξει non est Graecum; quod si παρακάθεται cum ὅπως coniungas ne hoc quidem Graecum est et his coniunctis inutile additamentum esset ἢν μὴ ψηφίζεται πολεμεῖν. Nam qui fautoribus Alcibiadis assidet ne imbellis videatur satis declarat qua ex parte suffragium laturus sit. Ὅπερ ἂν αὐτοὶ πάθοιεν de re certa et prope iam perfecta dici non potest.

VI. 14. εἴπερ ἡγεί σοι προσήκειν κήδεσθαι ΤΕ τῆς πόλεως καὶ βούλει γενέσθαι πολίτης ἀγαθός. Lege κήδεσθαι ΤΙ.

VI. 15. ὃν καὶ ἐς τάλλα διάφορος τὰ πολιτικά καὶ ὅτι αὐτοῦ διαβόλως ἐμνήσθη. Dele ἐπεξήγησιν putidam τὰ πολιτικά.

Ibid. ἐλπίζων Σικελίαν τε δι' αὐτοῦ καὶ Καρχηδόνα λήψεσθαι. Si hoc ad στρατηγήσαι pertinet, scribendum erit δι' αὐτό. Sed gravius malum hic latere suspicor.

VI. 16. Lege, ut alias monui, καὶ ταῦτα ἢ ἐμὴ νεότης καὶ ἀνοία δοκοῦσα εἶναι, παρὰ φύσιν ἐς τὴν Πελοποννησίαν δύναμιν λόγοις τε πρέπουσιν ὁμιλήσασα καὶ ὀργῇ πῖσιν παρασχαμένη ἐπεισεν, et mox: οὔτε τὰ ἐν τῇ χώρᾳ μονήμας κατασκευαίς.

Scribebam Sidniae

a. d. x. Kal. April.

LYSIAS LOCUS EMENDATUS.

Scholiasta ad Platonis *Gorgiam* pag. 469. p. ὑπὸ μάλης, inquit, πάντες οἱ παλαιοὶ προφέρονται ἐνικῶς — πλεθυντικῶς δὲ οὐ μάλας λέγουσιν ἀλλὰ μασχάλας. Λυσίας ἐν τῇ πρὸς Μετάνειραν ἐπιστολῇ· καὶ τὴν μὲν κόμην ψιλὴν ἔχεις, τὰς δὲ μασχάλας δασείας. Dabisne mihi Lysiam scripsisse τὴν μὲν Κεφαλὴν ψιλὴν ἔχεις? Κεφαλὴν scribitur compendiose ξ cum terminatione -ην.

C. G. C.

II O M E R - I C A.

SCRIPSIT C. G. COBET.

XX.

FUTURA HOMERICA ET ATTICA

ELISO C.

Quod diximus in artis infantia magistrorum tamquam puorū *παίγνια* quaedam et ludibria fuisse *ἀντιφράσεις* et *ἀντιπρώσεις* et *ἀποκοπὰς* et *ἐναλλαγὰς* omne genus *numeri*, *generis*, *temporis*, ut magna gravitate quasi esset aliquid saepe diceretur: *singularis pro plurali*, aut: *masculinum pro feminino*, aut: *praesens pro futuro*, ea ne Aristarchus quidem omnia aspernatus est ac derisit, ut digna erant, sed et ipse in eosdem laqueos quamquam multo rarius quam caeteri induit sese pronuntiatque suum: *ἐνεστὼς ἀντὶ μέλλοντος*, *praesens pro futuro*, quasi esset ea res simplicissima. Audiamus ipsum. *Iliad.* v. 286.

οὐδέ τοι ἐκτελέουσιν ὑπόσχεσιν.

ἡ διπλὴ πρὸς τὴν ἐναλλαγὴν τοῦ χρόνου ὅτι ἀντὶ τοῦ ἐκτελέουσιν. *Iliad.* I. 156.

καὶ τοι ὑπὸ σκῆπτρῳ λιπαρὰς τελέουσι θέμιστας.

ἡ διπλὴ ὅτι χρόνος ἡλλακταὶ τελέουσιν ἀντὶ τοῦ τελέεσθαι. *Iliad.* O. 351.

ἀλλὰ κύνες ἐρύουσιν.

ἡ διπλὴ ὅτι ἐνεστὼς ἀντὶ μέλλοντος κέχρηται. *Iliad.* Λ. 454.

ἀλλ' οἶωνοὶ ὠμῆσαι ἐρύουσιν.

scholion: ἐρύουσιν: προπαροξύνεται. ἐνῆλλακται γὰρ ὁ ἐνεσῶς χρόνος ἀντὶ τοῦ μέλλοντος. οὕτω καὶ Ἀρίσταρχος. Idem versus bis legitur Iliad. A. 365 et T. 452.

ἢ θήν σ' ἐξανύω γε.

annotatur ad A. 365. τὸ ἀνύω φυλακτέον ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ τόνου. ἐνεσῶς γὰρ ἐσιν ἀντὶ μέλλοντος. et ad T. 452. τὸ δὲ ἀνύω βαρυτόνως ἀναγνώσκειν. ἐσι γὰρ ἐνεσῶς ἀντὶ μέλλοντος.

Iliad. X. 67.

κύνες — ὦμῃσαι ἐρύουσιν,

ἢ διπλῇ ὅτι χρόνος ἡλλακται ἀντὶ τοῦ ἐρύουσιν. Odyss. Z. 174.

οὐ γὰρ δῖω

παύσεσθ' ἀλλ' ἔτι πολλὰ θεοὶ τελέουσι πάροιθεν.

annotatur: τελέουσιν εἰς τὸ μετέπειτα. ad Iliad. Π. 129. ἐγὼ δέ κε λαὸν ἀγείρω scholion est: ἐνεσῶς σημαίνων μέλλοντα. — οὕτω καὶ τὸ ἐρύουσιν. οὕτως δὲ καὶ Ἀρίσταρχος. Odyss. M. 383.

εἰ δέ μοι οὐ τίςουσι βοῶν ἐπιεικὲς ἀμοιβήν,

δύσομαι εἰς Ἀἴδαο καὶ ἐν νεκύεσσι φασίνω.

scholion: τὸ φασίνω ἐνεσῶτός ἐσιν ἀντὶ τοῦ μέλλοντος.

Vehementer miror Aristarchum quoque in hoc opinionis errore esse versatum ut crederet et pro futuro tempore praesens substitui posse, et illas formas praesentis temporis esse: sed disertis Aristonici et Herodiani testimoniis difficile est non credere.

In omnibus his formis lingua HomERICA ad amussim cum vetere Attica dialecto conspirat. In quibus verbis E non in H producit, si est antepenultima longa, C in futuro non eliditur, ut in ἐπαινέσομαι, αἰδέσομαι, ἀρκέσω, νεικέσω et ἀχθέσομαι, quorum αἰδέσεται et νεικέσω et ἀρκέσει HomERICA sunt. Contra ubi brevis est antepenultima, C ubique summa constantia omititur. Γαμεῖν habet futurum γαμέω Iliad. I. 388.

κούρην δ' οὐ γαμέω Ἀγαμέμνωνος Ἀτρεΐδαο.

et vs. 391. οὐδέ μιν ὥς γαμέω. et Odyss. O. 522.

μέμονέν τε μάλιστα

μητὲρ' ἐμὴν γαμέειν καὶ Ὀδυσσεύος γέρας ἔξειν.

Τελεῖν habet futurum τελέω, ἐκτελέω, τελέεσθαι δῖω. Odyss. B. 256.

τελέει δ' ὁδὸν οὐποτε τρύτην.

Odyss. Σ. 388.

ἢ τάχῃ τοι τελέω κακόν.

Odyss. Δ. 664.

Φάμεν δὲ οἱ οὐ τελέεσθαι.

Odyss. Ψ. 284.

τὰ δέ μοι φάτο πάντα τελεῖσθαι.

Iliad. Ψ. 96.

πάντα μάλ' ἐκτελέω καὶ πείσομαι.

Iliad. K. 105. οὐ θην — ἐκτελέει, et Δ. 161. ἐκ δὲ καὶ ὅψι τελεῖ, et H. 353. ἔλπομαι ἐκτελέεσθαι, et Odyss. K. 27. οὐδ' ἄρ' ἔμελλεν ἐκτελέειν, et alibi passim.

Καλεῖν habet futurum καλέω. Iliad. Γ. 383. Ἑλένην καλέουσ' Ἴεν et N. 413. ἔφρ' ἂν ἐγὼ ἔλθω — καλέουσα, et Odyss. T. 213. αὐτὸς καλέων δεῦρ' εἴσεται, et saepius.

Μάχομαι nunc ex Grammaticorum praescripto habet *μαχίσσομαι*, non desunt tamen certa indicia antiquae formae *μαχέομαι*, unde *μαχέσσομαι* productum. Superest futurum *μαχέομαι* Iliad. B. 365. κατὰ σφεας γὰρ μαχέονται, et reponendum est Iliad. A. 344.

ὅπως οἱ παρὰ νηυσὶ σόοι μαχέονται Ἀχαιοί.

pro *μαχέοιντο*, quod a Thierschio apud Bekkerum occupatum video. *Μαχεῖσθαι* est Iliad. T. 26.

εἰ γὰρ Ἀχιλλεὺς οἶος ἐπὶ Τρώεσσι μαχεῖται.

Essetne *μαχέομαι* an *μαχέσσομαι* scribendum dissentientibus libris antiquis Grammatici certant et adhuc sub iudice lis est. Vid. ad Iliad. A. 298.

Κορέννυμι habet futurum κορέω. Iliad. N. 831.

ἀτὰρ Τρώων κορέεις κύνας ἢδ' οἰωνούς.

Iliad. Θ. 379.

ἢ τις καὶ Τρώων κορέει κύνας ἢδ' οἰωνούς.

et P. 241.

ὅς κε τάχα Τρώων κορέει κύνας ἢδ' οἰωνούς.

Δάμνημι habet futurum δαμῶ δαμῶν, δαμῆ δαμάξ. Iliad. A. 60.

Ἀτρεΐδῃ, νῦν ἄμμε παλιμπλαγχθέντας δῖω

ἄψ ἀπονοσήσειν εἰ κεν θάνατόν γε φύγοιμεν,

εἰ δὴ ὁμοῦ πόλεμός τε δαμῆ καὶ λοιμὸς Ἀχαιούς.

ubi δαμῆ futurum esse loci compositio declarat, idque hi loci confirmant. Iliad. X. 271.

ἄφαρ δέ σε Παλλὰς Ἀθήνη ἔγχει ἐμῷ δαμάξ.

et Z. 368.

οὐ γὰρ οἶδ' ἣ ἔτι σφιν ὑπότροπος ἴξομαι αὐτῖς
ἢ ἥδη μ' ὑπὸ χερσὶ θεοὶ δαμόωσιν Ἀχαιῶν.

'Αντιάζω *habet futurum* (ἀντιῶ) ἀντιόω. *Iliad. M. 368. et N. 752.*

αὐτὰρ ἐγὼ καί τοι εἶμι καὶ ἀντιόω πολέμοιο.

Iliad. T. 125.

πάντες δ' Οὐλύμποιο κατήλομεν ἀντιόωντες
τῆσδε μάχης.

Odyss. A. 25.

ἀλλ' ὁ μὲν Αἰθίοπας μετεκίαθε

ἀντιόων ταύρων τε καὶ ἀρνεῶν ἐκατόμβης.

Odyss. Γ. 436.

ἦλθε δ' Ἀθήνη Ἰρῶν ἀντιόωσα.

Odyss. Ω. 56.

μήτηρ ἐξ ἄλλος ἦδε σὺν ἀθανάτης ἀλίῃσιν

ἔρχεται οὐ παιδὸς τεθνήτοσ ἀντιόωσα.

Itaque vehementer suspectum est Odyss. X. 28.

ξεῖνε, κακῶς ἀνδρῶν τοξάζεαι, οὐκέτ' ἀέθλων

ἄλλων ἀντιάσεις.

pro ἀντιάας.

Κρεμάννυμι habet futurum κρεμῶ κρεμῶ.

Iliad. H. 83.

καὶ κρεμῶ προτὶ νηὸν Ἀπάλλωνος ἐκάτοιο.

Priscum verbum ἑῶ (ἐῶ) idem quod κρεμάννυμι satio, saturo, habet futurum ἐῶ, ἐῶ. *Iliad. N. 315.*

οἷ μιν ἄδην ἐῶσι καὶ ἐσσύμενον πολέμοιο.

et Odyss. E. 290.

ἀλλ' ἔτι μὲν μὲν Φημι ἄδην ἐῶσαν κακότητος.

nam sic utroque loco scribendum pro ἐῶσι et ἐῶσαν, ut alibi ostendam.

Ἐλαύνω habet futurum ἐλῶ, ἐλῶ.

Odyss. H. 318.

σύ μὲν δεδμημένος ὕπνῳ Λέξεαι, οἱ δ' ἐλῶσι γαλήνην.

Vetus verbum πέρνυμι, venio, habet futurum περῶ, περῶ, περάαν, et aoristum ἐπέρασσα. Iliad. Φ. 454.

σοὶ μὲν ὅδ' ἠπείλησε πόδας καὶ χεῖρας ὑπερθεῖν

δήσειν καὶ περάαν νήσων ἐπὶ τηλεδαπῶν.

Et haec quidem Homero cum Atticis communia sunt, nisi quod nonnulla horum Atticis non sunt in usu, ut δαμῶ et ἐῶ

et *περώ* et *ἀντιόω*. Reliqua omnia apud Athenienses tritissima sunt *γαμῶ*, *τελῶ*, *ἐπιτελῶ*, *διατελῶ*, *καλῶ*, *ἐγκαλῶ*, *συγκαλῶ*, *κορῶ*, *κρεμῶ*, *ἐλῶ*, quae solae sunt atque unicae Atheniensibus *futuri* formae, quibus accedunt Homero incognita *σκεδῶ*, *διασκεδῶ*, et *πετῶ*, *ἀναπετῶ*, et *κερῶ* et *βιβῶ*, *βιβῶμαι* et ex *κολάζω* *κολῶμαι*, et pauca quaedam alia eandem omnia analogiam secuta.

Verba de genere hoc *disyllaba* dicuntur C in futuro servare, *ζέω*, *ξέω*, *τρέω* et formae productae *ἐννυμι* *ἀμφιέννυμι* et *σβέννυμι*, *ἀποσβέννυμι*. Sed *ζέσω*, *ξέσω* et *τρέσω* nusquam mihi lecta sunt. *Ἀμφιέσω* est in Odyss. E. 167.

αὐτὰρ ἐγὼ σῆτον — ἐνθήσω — εἴματά τ' ἀμφιέσω.

Formae *ῖσσω* Odyss. N. 400.

ἀμφὶ δὲ λαῖφος ῖσσω.

cur non sit hic habenda ratio infra ostendam. *Κατασβέσεις* semel legitur in Aristophanis *Lysistrata* vs. 375.

τοῦμὸν σὺ πῦρ κατασβέσεις; τοῦργον τάχ' αὐτὸ δείξει.

et in antiquo oraculo apud Herodotum viii. 77.

δῖα δίκη σβέσσει κρατερὸν Κόρον Ἵβριος υἱόν.

et bis apud Aeschylum *Septem* vs. 556. *τίς κατασβέσει δίκη; ἐλ Ἀγαμέμν.* 932. *τίς δὲ νιν κατασβέσει;* neque usquam alibi futurum *σβέσω* mihi visum est.

Verbum *χεῖν* habet in Attica futurum *χέω*, *χεῖς*, *χεῖ* ut multis exemplis demonstravimus in *Var. Lectt.* pag. 123. 263 et 607. Apud Homerum futurum est *χεύω*. Compose mihi hosce duos ex Odyssaea locos A. 289.

εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσῃς μὴδ' ἔτ' ἔοντος,
σῆμά τέ οἱ χεῦναι καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεῖξαι
πολλὰ μάλ' ὅσσα ἔοικε καὶ ἀνέρι μητέρα δοῦναι.

et B. 220.

εἰ δέ κε τεθνηῶτος ἀκούσω μὴδ' ἔτ' ἔοντος,
σῆμά τέ οἱ χεύω καὶ ἐπὶ κτέρεα κτερεῖξω
πολλὰ μάλ' ὅσσα ἔοικε καὶ ἀνέρι μητέρα δῶσω.

vides ter aoristum in *futurum* converti: *χεῦναι* — *κτερεῖξαι* — *δοῦναι* in *χεύω* — *κτερεῖξω* — *δῶσω*, itaque vel hinc manifestum est formam *χεύω* *futuri* temporis notionem habere. Annotatur ad B. 222. *χεύω*: Πτολεμαῖος ὁ τοῦ Ὀροάνδου *χεῖω* γράφει. καὶ Ἀρίσταρχος, Ἡρωδιανὸς δὲ *χεύω*, ἢ ἐνεσὼς ἀντὶ τοῦ μέλ-

λοντος. Rectissime Dindorf. correxit: Ἀρίσταρχος δὲ καὶ Ἡρωδιανὸς χεύω, tum expuncto articulo scribe: ἴν' ἧ ἐνεσὼς ἀντὶ μέλλοντος.

Ecce iterum *praesens pro futuro*. Quid diceret si scriptum esset: καὶ ἐπὶ κτέρει κτερεῖζω, et contenderet aliquis optime sic scribi, namque esse *praesens pro futuro*? Si foret in terris rideret Aristarchus et κτερεῖζω reponeret. Sed cur, quaeso, minus ineptum est *praesens pro futuro* in χεύω quam in κτερεῖζω? Dindorf. de χεύω cogitavit, ut Odyss. A. 291 est duplex lectio χεῦαι et χεῦσαι. Sed in formis antiquis ubi subest digamma aut *simplex*, ut in ἀλέαιτο, ἀλέασθαι, aut *duplex*, ut in ἀλεύατο, ἄλευαι, σεύατο, ἔχευα, addi C non potest. *Prorsus barbara* sunt χεῦσαι pro χεῦαι, et ἄλευσαι pro ἄλευαι. Perinde est ac si quis ἀττικισί vellet ἔχεσαι dicere pro ἔχεα. Quod autem Dindorf. opinatur „χεύομεν *futuri significatione dictum esse etiam* Iliad. H. 336.

τύμβον δ' ἀμφὶ πυρὴν ἔνα χεύομεν ἐξαγαγόντες."

fugit eum ratio. Inspectus locus statim patefaciet omnes esse conjunctivi aoristos κυκλήσομεν — κατακλήσομεν — χεύομεν — δειμομεν — ποιήσομεν — δρύξομεν, quod si forte in caeteris ambiguum esset possit, in κατακλήσομεν et δειμομεν res est manifesta.

Praeterquam in his tria sunt apud Homerum verba in -ύω penultima brevi, ubi C *constantior* in futuro eliditur, ut in γαμέω, τελέω, καλέω caeterisque.

Φερύω, id est ἔλκω, habet ubique *futurum* φερύω et in forma media φερέσθαι. eademque est ratio in *futuris* ἀνύω, ἐξανύω et τανύω, ἐντανύω. Inspice poëtam, λαβὲ τὸ βιβλίον. Iliad. O. 351.

ἀλλὰ κύνες φερούουσι.

A. 454. ἀλλ' οἶωνοὶ ὤμησαι φερούουσιν. Iliad. X. 67. κύνες — ὤμησαι φερούουσιν. P. 234. ἔλπετο θυμὸς Νεκρὸν ὑπ' Αἴαντος φερεύειν. Ξ. 422. τελπόμενοι φερέσθαι.

Futurum ἐξανύω bis legitur Iliad. A. 365. et T. 452.

ἧ θὴν σ' ἐξανύω γε καὶ ὕπερον ἀντιβολήσας.

ad utrumque locum annotatur: ἔστι δὲ ἐνεσὼς ἀντὶ μέλλοντος.

Tertium futurum est τανύω et ἐντανύω. Odyss. Φ 174. ἀλλ' ἄλλοι τανύουσιν, et vs. 92.

οὐ γὰρ δῖω

ρήϊδίως τόδε τόξον εὖξοον ἐντανύεσθαι.

sed ecce apparet forma *ἐντανύCειν* Odyss. φ. 97. et 127.

ἰώλπειν Νευρὴν ἐντανύCειν διοΐτσειν τε σῖδηρον.

Quid faciemus? Quis audebit C expungere ὅπως τὸ διηνεκές *Φυλαχθῇ*? Timidiore in tali re Critici esse solent et audax facinus videtur contra libros decernere. Ergo testem idoneum producam. Prodeat ipse Aristarchus ad Iliad. X. 67. *ἐρύουσιν: ἡ διπλῇ ὅτι χρόνος ἡλλακται ἀντὶ τοῦ ἐρύσουCιν καὶ ἐν Ὀδυσσεΐα „νευρὴν ἐντανύCειν” ἀντὶ τοῦ ἐντανύCειν.* Iam non est ulla amplius, ut opinor, dubitatio.

Homerus igitur, ut Attici omnes, in his *constantior* C elidebat formasque pro re nata contrahebat aut non contrahebat: perinde dicebat *τελέει* et *τελεῖ*, *τελέεσθαι* et *τελεῖσθαι*, *δλέεσθαι* et τὸ δ' *ἐμὸν κλέος οὐποτ' δλεῖται*. Promiscue ponit *δαμᾶ* et *δαμά* similiaque, ut res et numeri ferebant. *κομίζω* habet *κομιῶ* Odyss. O. 546. *τόνδε δ' ἐγὼ κομιῶ*. verbi *κτερίζω* futurum est *κτεριῶ* Iliad. Σ. 334. *οὐ σε πρὶν κτεριῶ*. et *κτεριοῦσι* Iliad. Λ. 455. *κτεριοῦσί γε ὅτοι Ἀχαιοί*. et X. 336. *τὸν δὲ κτεριοῦσιν Ἀχαιοί*. Sic *ἀεικίζω* habet futurum *ἀεικιῶ*. Iliad. X. 256.

οὐ γὰρ ἐγὼ σ' ἐκπαγλον ἀεικιῶ.

sic et *ἀγλαῖεσθαι* dixit Iliad. K. 311. et *ἐπαγλαῖεσθαι* Iliad. Σ. 193. omnia plane ut Athenienses solebant.

Sed idem Homerus, qui ex his omnibus formis C removet, aliis locis in iisdem C non eximit, sed geminat. Qui *καλέω* dicit idem *προκαλέσsetαι* ponere solet. Ex *ἄλλυμι* simul *ὀλέω* nascitur et *ὀλεῖται*, simul *ὀλέσσεις*, *ὀλέσσει*. Odyss. B. 49. *βίοντον δ' ἀπὸ πάμπαν ὀλέσσει*. Bis dixit *γαμέω*, sed semel Iliad. I. 394.

Πηλεὺς θὴν μοι ἔπειτα γυναῖκα γαμέσsetαι αὐτός.

Qui semper *ἐρύειν*, *ἐρύουσιν*, *ἐρύεσθαι* dicit, idem dixit Iliad. K. 44. *ἢ τίς κεν ἐρύσsetαι ἢ σαώσει*. et T. 311.

ἢ κέν μιν ἐρύσσει ἢ κεν ἑάσει.

Vidimus futurum esse *ἀνύω*, *ἐξάνύω*, sed nihilominus ponitur et Odyss. π. 373. *ἀνύσsetθαι τάδε τέργα*.

Saepe *τελέω* dixit sed Iliad. Ψ 559. *ἐγὼ δέ κε καὶ τὸ τελέσω*.

Ergo si ᾧσσω futurum est, ut supra vidimus, nondum id argumento est futurum *ἀμφιέσω* esse oportere, ut in *εἱματα τ' ἀμφιέσω*, namque eadem forma futuro *ἀμφιέω* respondere potuisset.

Formae antiquae et sinceræ, in quibus C elisum est, apud Homerum quidem et librorum meliorum consensu et veterum Grammaticorum testimoniis tam firmiter sunt stabilitæ, ut iis librorum deteriorum scripturæ, quæ subinde apparent, τελέσει, τελέσουσι, κορέσεις, κορέσει, ἐρύσουσι nihil nocere possint. Ἐνταῦθα quod solum erat reliquum nunc et ipsum eliminatum est. Sed quas sordes ex Homero sedulo omnes eluimus, eas apud alios pertinaciter haerent vitio Graeculorum antiquas formas ex inscitia interpolantium. Qui Homero obtrudebant κορέσεις et κορέσει, iidem duobus locis Herodotum hac macula inquinarent I. 212. ἡ μὲν σε ἐγὼ καὶ ἄπληστον ἔοντα αἵματος κορέσω, et cap. 214. σὲ δ' ἐγὼ, κατὰπερ ἠπέιλησα, αἵματος κορέσω. Nil dissentiunt libri, sed *futurum* κορέσω barbarum est et utrobique κορέω reponendum. Futurum συγκαλέειν evasit III. 74. sed tamen in bono libro συγκαλέειν apparet.

Quae futura apud Herodotum ex — ἄσω orta sunt perpetuo contracta videbis I. 97. οὐκ ἔφη δικΑΝ ἔτι· οὐ γάρ οἱ λυσιτελέειν — δι' ἡμέρης δικάζειν. I. 199. ἀποδοκιμῆ. VIII. 68. διασκεδᾶς, et passim ἐλᾶς, ἀπελᾶς, ἐλᾶν, ἐλᾶν et sim. Hinc optime emendavit Iacobsius Eusebium Ionicum scriptorem apud Stob. *Floril.* 46. 41. χρὴ εἶδέναι πάντα τὸν μέλλοντα ἀνθρώπου κατὰ δίκαν, coniecerat aliquis καταδικάζειν, rem acu tetigit Iacobsius καταδικᾶν reponens.

Contra apud scriptores Atticos passim videbis formas sequiores τελέσω, διατελέσω, καλέσω, ἐγκαλέσω, συγκαλέσω, vel barbaras ut κομίσουσιν, aequissimo animo ab Editoribus ferri, quasi nihil omnino dubitationis haberent. In poëtis Atticis credo huiusmodi mendorum vestigia iam nusquam superesse, sed apud Oratores multa supersunt et apud Platonem et caeteros. Saepius observabis genuinas formas intactas evadere ubicumque non continuo appareat *futuri* temporis notionem iis inesse, sed ubi futurum esse Graeculi sentiunt statim formis antiquis illas substituant, quibus ipsi et aequales omnes perpetuo uti solebant. Multa saepius huius rei exempla et documenta protuli in *Var. Lectt.* pag. 242. et in *Nov. Lectt.* pag. 63 et 438 et plura aliquando praesertim ex Demosthene et Platone proferre in animo est.

Unum addam. Sol iratus Odyss. M. 383. ita minatur:

δύσομαι εἰς Ἀῖδα καὶ ἐν νεκύεσσι Φαείνω.

antiquum obtinent Grammatici, qui nobis occinunt suum: τὸ Φαείνω ἐνεσῶτός ἐστιν ἀντὶ τοῦ μέλλοντος, scrib. ἐνεσῶς ἐστὶ ἀντὶ μέλλοντος, *praesens pro futuro*, quasi nihil ea res dubitationis haberet. Sed apud nos satis constat neque Homerum neque alium quemquam ubi *futurum* sit necessarium inepte *praesens* ei substituere. In caeteris forma verbi magistris imposuit, ut τελέουσιν, ἐρύουσιν, γαμέω, καλέων. In Φαείνω nulla est dubitatio quin sit ea *praesentis* temporis forma. Futurum est apud Homerum Φανέω, Φανέει, Φανεῖ, Φανεῖσθαι. Odyss. M. 230.

ἐνθεν γὰρ μιν ἐδέγμην πρῶτα Φανεῖσθαι.

et Iliad. T. 104.

ἄνδρα φῶσδε μογοσόκος Εἰλείθυια ἘκΦανεῖ.

Quid multa? In Homeri loco vitium latet facili negotio emendandum. Ad id deprehendendum opem ferat Homerus ipse Iliad. Π. 129.

δύσοο τεύχεα θᾶσσον, ἐγὼ δέ κε λαὸν ἄγείρω.

ubi annotatur: ἄγείρω: ὁμοίως τῷ ἄγείρω (leg. ἀγεῶ). ἐνεσῶς γὰρ ἐστὶ σημαίνων μέλλοντα. ὥσπερ καὶ ἐπ' ἄλλων παρεθέμεθα.

ἐγὼ δέ κ' ἄγω Βρισηῖδα (Π. Α. 184.)

ἢ μέγα πένθος Ἀχαιῖδα γαῖαν ἰκάνει (Iliad. H. 124).

οὕτω καὶ τὸ ἐρύουσιν ἔχει. οὕτω δέ καὶ Ἀρίσαρχος. Herodiani haec sunt, qui multo plus eruditione quam iudicio valebat. Vide mihi ut misceat omnia: ἐρύουσιν est *futurum*: ἰκάνει *praesens* est quod sententia postulat: *adest* malum ac dedecus Achivorum, et in ἐγὼ δέ κ' ἄγω, et ἐγὼ δέ κε λαὸν ἄγείρω, *potentialem* voculam κε plane neglexit. Praeterea apparet quam nihil excerptis Herodiani de Aristarcho sit credendum. οὕτω δέ καὶ Ἀρίσαρχος, inquit. Aristarchi sententia apud Aristonicum haec est: ad Π. Α. 184. ἢ διπλῇ ὅτι τὸ ἄγω ἀντὶ τοῦ ἄγοιμι. et Π. Π. 129. ἢ διπλῇ ὅτι ἀντὶ τοῦ ἄγείραιμι. Ad hanc lucem facile est emendare:

δύσομαι εἰς Ἀῖδην καὶ Κ' ἐν νεκύεσσι Φαείνω.

planissime ut Iliad. Α. 184.

πέμψω, ἐγὼ δέ Κ' ἄγω,

futurum et ΚΕ cum *coniunctivo* ut plane ἰσοδύναμα composuit. Ubi semel in καὶ Κ' ἐν νεκύεσσι negligentia Κ' intercidit, statim *tralatitium* εἰς Ἀῖδα irrepsit.

Addam duo exempla eiusdem compositionis certa et indubitata. Quemadmodum dixit: ἐγὼ δέ ΚΕ λαὸν ἀγείρω, et: ἐγὼ δέ Κ' ἄγω, et καί Κ' ἐν νεκύεσσι φαείνω, sic et in Odyss. P. 418. legitur:

ἐγὼ δέ ΚΕ σε κλείω κατ' ἀπείρονα γαῖαν.

et Iliad. ζ. 235.

ἐγὼ δέ ΚΕ τοι ριδέω χάριν ἡματα πάντα.

id est, ut Atheniensis dixisset: ἐγὼ δέ σοι χάριν εἴσομαι αἰ.

DIONYSIUS HALIC. (Tom. VI. pag. 759.)

ὅταν δὲ εἰς τὴν περιττολογίαν καὶ τὸ κάλλιον εἰπεῖν — ἄμετρον ὁρμὴν λάβῃ, corrige καὶ τὸ καλλιεπεῖν.

Ibid. pag. 764. ὡς ἀνδρὶ μεγάλῳ καὶ ἐγγυὲς τῆς θέας ἐληλθ-
θότι φύσεως. non sic Graeci dicere solebant sed ἐγγυὲς ἐλη-
λακόντι.

Ibid. pag. 927. οὐκ ἐπαχθεῖς μόνον εἰσὶν ἀλλὰ καὶ δυσυχεῖς
ἑαυτοῖς ἐμβαλούμενοι τὸν παρὰ τῶν πολλῶν φθόνον. Leg. ἐΚ-
Καλούμενοι. id est *excitanties*, *moventes*, ut apud Aeschinem *de*
F. L. pag. 28, 12. ἀλλὰ τὴν ὑμετέραν ὁρμὴν ἐκκαλέσασθαι
βούλεται, et saepius apud alios.

C. G. C.

GALENUS.

(Tom. VIII. pag. 653.)

γέρων σεμνὸς ἐνενηκοντούτης· ὦ τᾶν [ὦ τέκνον], ἔφη, ἐκλελυ-
μένος — σφυγμὸς ἂν εἴη. Interpolatum est ὦ τέκνον. Saepius
Graeculi ad Atticum ὦ τᾶν similia adscribunt. Sine mendo le-
gitur supra pag. 583. σὺ δ', ὦ τᾶν, οὕτως ἄρα τὴν τῶν Ἑλλή-
νων συνήθειαν ὑπερτετίμηκας ὥςτε μὴδ' ἐπιτρέπειν μηδενὶ μηδὲ τοῦ-
λάχιον αὐτῆς παρακώπτειν;

C. G. C.

ANNOTATIONES SELECTAE AD LIBANIUM.

SCRIPSIT C. G. COBET.

LIBANII Sophistae Orationes. — recensuit
Io. IACOBUS REISKIUS. 1791.

Multa sunt et egregia Reiskii de Libanio merita. Reiskius in re grammatica et metrica, ut inter omnes constat, plumbeus plerosque omnes aequalium et qui post nati sunt superabat sanitate mentis, iudicii acumine, ingenii sollertia et ἀγχινοία, qua boni Critici censentur. Plurimos scriptores Graecos legerat et ediderat, sed tumultuaria opera semper ad finem properans et ab aliis ad alios transiens ἀσάθμητος, ὄρνις πετόμενος, οὐδέποτε ἐν ταῦτῳ μένων. Ita ferebat et ingenium viri et (quod peius erat) tempora. Numquam habet doctrinam paratam et immemor eorum quae ante legisset, aut etiam edidisset, multa inemendata reliquit, quae certa correctione poterant restitui, si unde haec sumta essent commode fuisset recordatus. Verum ubicumque sana ratione et iudicio res obtineri potest inter optimos Criticos numerandus. Praeterea candidum Reiskii pectus et τὸ φιλελεύθερον καὶ φιλαληθές καὶ τὴν παρρησίαν quis non diligit et amat? Est interdum paullo acrior et asperior, sed quis non aequo animo id ferat in Reiskio, cuius magnum ac ferocem animum et vitae calamitates et adversariorum iniuriae perpetuo fodicabant? Populares quidam mei olim in Reiskium iniquiores fuerunt, τὸ δ' εὖ νικᾷ: nam quis est hodie qui Reiskium non admiretur et Dorvillium non contemnat? Quondam δὲ μὲν Ἴριος

ἤν, ὁ δὲ Μῖδας, sed opes dilabuntur, virtus est aeterna.

Selectas quasdam ad Libanium Reiskianum annotationes delibans ex ipsa rei natura multos Reiskii errores refutare cogar, quod ita faciam ut ubicumque res ferat eiusdem κατορθώματα appareant. Percurram libero pede Libanii orationes, et si quid repperi quod certum et ἐναργές esse videretur paucis expediam.

Libanius Tom. I. pag. 7. εὖ μέντοι τοῦτό γε οἶδα ὡς νῦν ἂν ἦν ἐν ἐτέρῳ ἀτραπῷ βίου τοῦ πατρός μοι προβάντος εἰς πολιάν· ἀντεξετάζων δὴ τις τὰ νῦν (τὰ del.) παρόντα ἐκείνοις· βουλῆς λέγω φροντίσιν ἢ δίκαις ἢ καὶ νῆ Δία γε Φόνοις ἀρχῶν. Mendosum est Φόνοις et res est sine caedibus aut cruore restituenda. „Si pater meus, inquit, vixisset usque ad senectutem, ego nunc aut Senator essem aut causas orarem aut magistratum gererem.” Quomodo haec sententia revocari poterit? Facillime: scribe ἢ καὶ νῆ Δία γε Θρόνοις ἀρχῶν. Quam facile θρ et φ inter se confundantur ostendet Bastius in *Comm. Palaeogr.* pag. 737. Θρόνοι apud Libanium sunt aut Magistratuum aut Rhetorum. Commemorantur sexcenties, sed satis est unum ex omnibus locum proferre I. pag. 102. ubi deplorat discipulorum immaturam mortem, ὧν οἰχομένων ἐξημῶνται μὲν βουλαὶ καὶ διοικήσεις πόλεων, ἐξημῶνται δὲ δίκαι λόγων τῷ δικαίῳ συμμαχῶν ἐσερημέναι, ἐξημῶνται δὲ ΘΡΟΝΟΙ, ὧν τοὺς μὲν Ἑρμῆς, τοὺς δὲ ἑφορᾷ Θέμις. Enumerantur omnia eadem quae in priore loco βουλαί, δίκαι, θρόνοι, ut nulla supersit dubitatio.

Libanius Tom. I. pag. 108, 15. παρεκάλει δὲ τοὺς τῶν ἐδῶν τούτους καταγελῶντας τοὺς τοῦ Οὐρανίου κληρούχους — τὰ μὰ ζηλοῦντας δρᾶσθαι. de Christianis loquitur. Sed quid est τοὺς τοῦ Οὐρανίου κληρούχους? Reiske: „videtur hic Uranius episcopus aut presbyter Antiochenus fuisse.” Episcopus Uranius perinde est τοῦ πονηροῦ κόμματος et de nihilo fictus atque ille Simonideus Uranius. Una litterula has turbas dedit. Libanius scripserat τοὺς τοῦ οὐρανῶ κληρούχους coelícolas aut coeli colonos ioco eos appellans, qui semper de coelo piorum, id est Christianorum, domicilio crepabant. Libanius II. pag. 179 sq. εἰπάτω γάρ μοι τις τῶν τὰς μὲν πυράγρας καὶ σφύρας καὶ ἄκμονας ἀφέντων, περὶ δὲ οὐρανοῦ καὶ τῶν τὸν οὐρανὸν ἔχόντων ἀξιούντων διαλέγεσθαι.

Libanius Tom. I. pag. 352, 10. laudibus extollens amoenitatem τῆς Δάφνης de ea dicit: ἡ καὶ Ῥωμαίων ὄσους θεατὰς ἔλαβε νενίκηκε πείσασα μηκέτι τὴν ΓΑΛΙΛΑΙΑΝ ὑμνεῖν ὥς ἀήττητον τὰ τοιαῦτα. O stolidam lectionem τὴν Γαλιλαίαν, quasi Romani prae caeteris omnibus locis amoenis *Galilaeam* admirarentur. Sine mora reponendum τὴν ἸΤΑΛΙΑΝ. Italia ut nunc *Italia la bella* dicitur, sic olim Ἰταλία ἡ καλή dicebatur, et erat olim aliquanto quam nunc et naturae et artium admirandis abundantior. Libanius I. pag. 559. προσλαβὼν μὲν Ἰταλίαν ΤΗΝ ΚΑΛΗΝ, προσλαβὼν δ' Ἰλλυρίους τοὺς μαχιμωτάτους. Hanc igitur Romani solam laudantes caetera contemnebant. Plinius in exitu *Historiae Naturalis*: „Ergo in toto orbe et quacumque coeli convescitas vergit pulcherrima est omnium rebusque merito principatum patriae obtinens Italia.”

Praeterea scribe ὄσους θεατὰς ἔλαβεΝ ἹΠΗΚΕ, *cepit*.

Explebo lacunam apud Libanium I. pag. 464. εἶπον ἂν σοι Ξέρξης — ἰδόντα Θεμισοκλέα τὸν ἔχθιστον ὥς φίλον καὶ τῷ μὴ λαβεῖν δίκην προσθέντα τὸ καὶ δοῦναι δωρεὰς Λάμψακον Μυσοῦντα Μαγνησίαν Μέγαρά τὰς πρεσβ ἐκείνας ναυμαχίας. Non credo regem Persarum *Megara* quoque Themistocli donasse, sed sic scribendum: ΜΕΤΑ τὰς ΠΕΡΙΒΟΗΤΟΥΣ ἐκείνας ναυμαχίας.

Libanius Iuliani necem deplorans Tom. I. pag. 508, 10. irascitur Diis immortalibus; τίνα μέντοι, τίνα θεῶν αἰτιατέον; ἡ πάντα ὁμοίως; namque omnes assidue colebat Deos atque Deas: οὐ γὰρ τοὺς μὲν εὐώχει τοὺς δ' ὑπερέβαινεν — ἀλλ' ὄσους οἱ ποιηταὶ παρέδωκαν πατέρας τε καὶ παῖδας θεοὺς τε καὶ θεὰς ἀρχοντάς τε καὶ ἀρχομένους ἅπασιν ἔσπενδέ τε καὶ τοὺς ἀπάντων ἐνέπιμπλη βωμούς ἀνῶν καὶ βοῶν. Deinde excandescit et Deos insectatur: οἱ δὲ (θεοὶ) οὕτως ἄρα ἦσαν δίκαιοι ὥς πολλῇ μὲν ἐσιαθέντες κνίσῃ, λαμπρὰ δὲ ὑποσχόμενοι — τελευτῶντες τὰ τε ἄλλα συνέχεαν καὶ αὐτοῦ προσάπεςσαν. Tum acerbissime ita pergit: ἀμείνων ἄρα ἦν ΛΟΓΙΣΜΟΣ ὁ τέως καταγελῶμενος, ὃς πόλεμον ὑμῖν ἀράμενος πολύν τε καὶ σφοδρὸν καὶ ἄπαιστον ἔσβεσε μὲν πῦρ ἱερὸν, ἐπέσχε δὲ θυσιῶν ἡδονήν, — ἀλλ' ὅμως ὁ Σαλμωνεὺς ἐκεῖνος ἡ Λυκοῦργος καὶ πρὸς γ' ἔτι Μελητίδης (οὐδὲ γὰρ νοῦ μετείχεν οὐδὲ πολὺ βελτίων τῶν ἐν ταῖς γραφαῖς ἦν ἡ τῶν πηλίνων.)

τεσσαράκοντ' ἔτη κατέσχευεν ἢν ἐλωβᾶτο γῆν καὶ μόλις ποτὲ ἀπῆλθε νόσῳ, quibus deinde opponit Iuliani merita et virtutes et brevissimum imperium. In his ΛΟΓΙΜΟC manifesto corruptum est. Haec omnia de *homine* dicuntur, deque *certo* homine, nempe de Constantio, cui Iulianus successerat. De ea re dubitabit nemo qui locum relegerit. Omnia Constantii vitia et scelera apertissime describuntur: νεὼς — πόρνοις ἐνοικεῖν ἔδωκε. Constantius id fecerat teste Libanio multis locis. Constantinus enim opes templorum rapuit sed sacrificia reliquit, quae sustulit Constantius (Liban. II. pag. 163.) Quod scribit pag. 509, 10. νεκροῦ τινὸς θήκην εἰς τὸν ὑμέτερον ἐγκατέστησε κλῆρον, non „*Christum nota!*“, ut Reiskius opinatur, sed *de Babylae cadavere* dictum est, quod Constantius in Antiochino templo condi iusserat. Constantius erat *eunuchorum suorum mancipium* et nomine princeps, summa imperii penes illos erat (Liban. II. pag. 163.). Hinc illud: καὶ πρὸς γ' ἔτι Μελητίδης, οὐδὲ γὰρ νοῦ μετεῖχεν. Itaque de Constantio illa omnia dici certum est. In λογισμός latet igitur Constantii mentio, quam quo pacto inde eliciamus quaerendum est. Non nomine hominem sed maledicto designaverat. Quid ergo dixerat? Nempe: ἀμείνων ἄρα ἦν Ὁ ΛΟΙΜΟC, ὁ τέως καταγελώμενος, ὃς πόλεμον ὑμῖν ἀράμενος — ἐπέσχε πῦρ ἱερόν. Notum est convicium ὁ λοιμός, ut ὁ φθόρος, ὁ θλεθρος. Perinde est ac si dixisset τὸ καθαрма, ut apud auctorem orationis κατ' Ἀριστογείτονος (Demosth. pag. 794, 5.) ὁ φαρμακός, ὁ λοιμός, ὃν οἰωνίσαιτ' ἂν τις μᾶλλον ἰδὼν ἢ προσειπεῖν βούλοιοτο. Hinc sumsit ὁ Ἀντιαττικισῆς in Bekkeri *Anecd.* pag. 106, 1. Λοιμός: οὐκ ἐπὶ τοῦ λοιμοῦ πάθους ἀλλ' ἐφ' οὗ ἡ συνήθεια τάσσει. Δημοσθένους ἐν τῷ κατ' Ἀριστογείτονος. Erat nomen illo sensu apud sequiores pervulgatum. Mitto reliquos testes, Libanius solus prodeat Tom. II. pag. 265, 15. πέμψον ἄνδρα — οὐδὲν εἰκότα τῷ ΛΟΙΜΩΙ τούτῳ.

Fortasse scrupulus residere aliquis videbitur in verbis: τεσσαράκοντα ἔτη κατέσχευεν ἢν ἐλωβᾶτο γῆν, namque multum abesse ut Constantius per annos *quadraginta* in imperio fuerit. Evellet hunc scrupulum Henricus Valesius ad Ammian. Marcell. XXI. 15. (Constantius) *abijt e vita III. Non. Octobrium imperii vitaeque anno quadragesimo et mensibus paucis.*

Tom. I. pag. 622, 12. inducitur Iulianus post mortem ad flentes amicos ita dicens: τὴν ἐμὴν ὑμεῖς ὀδυρόμενοι πληγὴν καὶ τὸν ἐν νεότητι θάνατον εἰ μὲν τὸ συνεῖναι θεοῖς χειρόν ἢ γεῖσθαι (leg. ἢ γεῖσθε) τοῦ τοῖς ἀνθρώποις οὐκ εὖ φρονεῖτε. εἰ δ' οὐκ οἶσθε μοι ταύτης μεταδεῖσθαι τῆς χάρας πάντ' οὐ μόνον ἀγνοεῖτε. Saepissime compendiolum syllabae -on accentui gravi simile male omissum (ut in δέ pro δέον) aut perperam additum (ut in Πελοποννασιῶν pro Πελοποννασις) errores peperit. Libanius dixerat: πᾶν τοῦ μὲν ἀγνοεῖτε. Felix vitium veterem crasin τοῦ μὲν incolumem servavit.

Libanius II. pag. 181, 16. οὐ τοίνυν τῇ Ῥώμῃ μόνον ἐφυλάχθη τὸ θύειν, ἀλλὰ καὶ τῇ τοῦ Σαράπιδος τῇ πολλῇ τε καὶ μεγάλῃ καὶ πληθὺς κεκτημένη νεῶν, δι' ὧν κοινὴν ἀπάντων ἀνθρώπων ποιεῖ τὴν τῆς Αἰγύπτου Φοράν. αὕτη δὲ ἔργον τοῦ Νείλου. τὸν Νεῖλον δὲ ἔCTIAI ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς ἀρούρας πείθοντα, ὧν οὐ ποιομένων ὅτε τε χρὴ καὶ παρ' ὧν οὐδ' ἂν αὐτὸς ἐβελήσειεν. Narrat Libanius sacrificiorum usum et urbi Romae concessum fuisse sub Theodosio et Alexandriae, ne neglectis sacrificiis solemnibus Nilus agros rigare recusaret. Sed ultima pars loci mendosa est. Quo refertur ὧν in ὧν οὐ ποιομένων ὅτε τε χρὴ καὶ παρ' ὧν? Nempe ad ἱερά quod in vitiosa scriptura latet. Emenda igitur: τὸν Νεῖλον δὲ ἱΕΡΑ ἔCTI TA ἀναβαίνειν ἐπὶ τὰς ἀρούρας πείθοντα. „Sacrificia sunt (inquit) quae Nilum impellant ut se supra arva effundat, quae nisi suo tempore et per quos assolet fiant, Nilus ipse agros rigare nolit”. Putemusne sanum hominem serio id credere aut dicere? Caeterum Christiani illo tempore non erant multo his saniores, in his ipse Constantinus, flagitiosus ac sceleratus princeps, et peior etiam filius Constantius, qui ambo mox a Libanio summo iure increpantur.

Criminatus erat Polycles nescio quis apud Libanium Iulianum principem, quod uxorem veneno interemisset. Excandescit ille et maledicum hominem magna verborum asperitate insectatur. Ἐλπίδιος μὲν (inquit. Tom. II. pag. 320) ὧν Ἐλπίδιος οὐδὲν οὐδενὶ τοιοῦτον ἐπέταξεν. — ὁ δὲ (Iulianus) ἐν ταῖς βωμοῖς συνεχῶς, ὁ τῶν οὐδᾶν ἐξηρηγμένος, ὁ καὶ τῇ γαστρὶ θεραπεύων τοὺς θεοὺς, οὗτος ὁ καὶ ἐννοῆσαι δυσσεβεῖς ἔδρα; καὶ ἦν ἔσπειρε * * *.

Quid sit legendum pro οὐδὼν colliges ex Dione Chrysostomo XXXI. pag. 569. Reisk. καὶ τῷ βωμῷ προσελθόντας καὶ τῶν οὐλῶν θιγγάνοντας καὶ τᾶλλα ποιῶντας ὡς ἐφ' ἱερουργίας. et ex ipso Libanio Tom. II. pag. 175, 1. βωμῷ δὲ οὐδενὸς τὸ αἷμα δεχομένου οὐδὲ μέρους οὐδενὸς καομένου οὐδὲ οὐλῶν ἡγυμμένων οὐδὲ σπονδῆς ἀκολουθοῦσης. Lacuna in fine loci facili negotio sic expletur: καὶ ἦν ἔσπευπε (ταύτην ἀπέκτείνει);

Libanius III. pag. 190, 4. ἀλλὰ καλεῖ μὲν ἐπὶ τράπεζαν ἐκείνος, πολλοὶ δὲ οἱ τοῦτο ποιῶντες καιροὶ καὶ ἄνευ γε τῶν καιρῶν πολλάκις ὁ τρόπος. πολλοῖς ΓΕ ἡδὶόν 'ECTIN 'AN ἢ τισιν ΑΙΤΙΑσθαι. Emenda: πολλοῖς ΓΑΡ ἡδὶον 'ECTIAN ἢ τισιν 'ECTΙΑσθαι. Mirum est quam saepe ἐσιᾶσθαι in Libanii libris in αἰτιᾶσθαι absurde sit conversum. Pauca exempla vide: IV. 99. μέχρι τίνος ἐσιᾶται; alii αἰτιᾶται. IV. 298, 16. ἐκ τῶν ὑμετέρων ὑμᾶς ἐσιώντων, alii αἰτιώντων. IV. 365. 17. αἰτίαν ἔσχον Αἰτιόδωρος καὶ Φανόμαχος, emenda 'Εσιόδωρος ex Thucyd. II. 70. Libanius III. 113, 9. ὁμοῦ μὲν ἀξιούντων αἰτιᾶσθαι. Reiske: „sententia postulat αὐτὸ ἐσιᾶσθαι αὐτὸ καλεῖσθαι." Non est dubia optio. III. pag. 119, 8. τιμὴ γὰρ τοῖς πατράσιν ἡδεῖα καὶ τοὺς παῖδας τοῦτον αἰτιᾶσθαι τὸν τρόπον, sine mora reponendum ἐσιᾶσθαι. Sine mendo legitur III. 129, 13. πάντας ἐσιᾶν τοὺς συνδίκους.

Libanius III. pag. 198, 8. Φέρεις οὗτος τις δεῦρο βαδίζοντας λαβόμενος ἤρετο· σὺ δὲ δὴ τί μαθὼν ταύτην ποιῇ τὴν ὁδόν; Lenissima correctione restituetur Libanii manus: Φέρ' εἰ σοὺ τις δεῦρο βαδίζοντας —, tum τί Παθὼν ταύτην ποιεῖ τὴν ὁδόν;

Pag. 202, 8. σοὶ δ' οὐ καλὸν πρὶν ὅσον ἄξιον διατρίψαι παρ' ἡμῖν 'ΑΡΑΒΙΟΙΣ Φανῆναι. Manifesto mendosum est 'Αραβίοις. De Anaxentii urbe patria sermo est. Dicit eum si re infecta in patriam redierit civibus suis ingratum venturum, οὐ γὰρ ἡδέως ὄψονται τὸν οὕτως ἐπανήκοντα. De una civitate haec dici certum est. Quae est illa civitas? Colligi potest ex pag. 203, 10. ἀντίθες — τὴν τε ἐξάξουσάν σε παρ' ἡμῶν μετ' εὐφημιῶν ἡμέραν τὴν τε εἰς τὴν τῆς Ἰοῦς πόλιν (Tyrum) εἰσάξουσιν [ἡμέραν del.] Ergo Anaxentius Antiochia patriam repetens Tyrum venturus

erat. Iam tu vides in 'Αραβίοις unam literulam esse mendosam et 'ΑραΔίοις rescribi oportere. Quis nescit nobilem et opulentam 'Αραδον? Phrynichus apud Hesych. v. Γλυκερῷ Σιδωνίῳ·

Σιδώνιον ἄστὺ λιπόντες

καὶ δροσερὰν 'Αραδον.

sic enim felicissime emendarunt vulgatam:

κατῆρος ἐρανάδαρον.

Libanius ipse commemorat Tom. II. pag. 144. Λαμπάδιον καὶ Φιλόδημον καὶ τινὰς ἐτέρους τῶν ἐν 'Αράδῳ πολιτευομένων.

Libanius III. pag. 204, 5. τίς ἔσῃ ψηφίσματι καὶ γνώμῃ κοινῇ πρὸς ὈΠΟΝ ἀγόμενος; Scripserat Libanius πρὸς Θρόνον *ad cathedram*. Rhetorum et Sophistarum θρόνοι sexcenties apud Libanium commemorantur. Confusa sunt Θ et Ο et periit lineola -ον significans.

Pag. 204, 13. ταῦτα — μάλις μὲν ὁ σὸς πατὴρ ἐπίδοι, — εἰ δ' οὖν καὶ φθαίῃ τῶν ταῦτα Λαλούντων οὐκ ἀπορήσει. Vitium est in λαλούντων. Certum est requiri participium *futuri* temporis, neque ulla est dubitatio quin *nunciandi* verbum desideretur: *non deerunt*, inquit, *qui haec ad eum referant*. Viden ταῦτ' ἈΓΓΕλούντων antiquam et veram lectionem esse?

Libanius III. pag. 288, 15. καὶ τίς σοι τοῦ σοφοῦ τούτου διδάσκαλος; ἢ ὅσπερ καὶ ἐτέροις ἐκεῖνος ὁ Λίβυς ὁ Ἱερὸς εἶτα Μίδας; Peius etiam in alio ἱερεὺς. Sed homo nequissimus neque *sacerdos* erat neque *sacer*. Erat una litera minus quam Ἱερὸς, nempe ὁ Ἱρός εἶτα Μίδας. Olim mendicus et egens deinde ditissimus factus est. Nomen Ἱρός in proverbium abiit, ut dives Κινύρας, Μίδας, Κροῖσος, Καλλίας appellabatur.

Pag. 245, 21. Φέρε γὰρ οἶμαι κελεύοι λελουμένον καὶ πεπωκότα χωρεῖν εἰς τὸ διδασκαλεῖον. πείσομαι; Leg. Φέρε γὰρ ΕΙ ΜΕ κελεύοι.

Libanius III. pag. 248, 7. ἀναπηδήσας γὰρ, φησὶν, εἰ Φανείης ΤΙΜῆσει τὴν κεφαλὴν. πάνυ γε. καὶ γὰρ ἄλλας μυρίας καὶ κομιδῇ τινὰς ὀλίγους οἶδα τοὺς οὐ τοῦτο λαβόντας. Nihil est τιμᾶν τὴν κεφαλὴν. Corrige. ΦΙΛῆσει osculo te excipiet.

Pag. 260, 19. οὕτω γὰρ αἰσχυρῆς ἐστὶ τὸ πρᾶγμα μετὸν ὧς' οὐχ ὁρώμενος ὁ τῷ τάπητι περιπεσὼν καταγελαῖται μόνον ἀλλὰ καὶ εἰς οὓς ἀφίκεται, γραφόντων ἐν τῇ διανοίᾳ τῶν ἀκούοντων τὸ πραττόμενον. Longa Reiskii annotatio nihil loco profuit, qui una omnium simplicissima correctione emendari potest: erat καὶ εἰς ΟΤC ἀφίκεται: legerunt οὓς sine sensu, at tu scribe εἰς οὓς et omnia plana sunt: καταγελαῖται οὐ μόνον ὅταν τις αὐτὸν ἴδῃ ἀλλὰ καὶ ὅταν περὶ αὐτοῦ τις ἀκούῃ. Opponuntur ὁρώμενος et ἂν εἰς οὓς ἀφίκεται, id est ἀκούόμενος. Similia sunt apud Libanium Tom. I. pag. 195. ὥς εἰς ὅτα τοῖς βασιλεῦσιν ἀφίκοιτο. et Tom. I. pag. 279. πᾶσιν ἀνθρώποις εἰς ἀκοὴν ἐρχόμενον τοῦνομα χάριν τινὰ κομίζον ἔρχεται.

Libanius III. pag. 348, 14. καὶ τοὺς ὑποτελεῖς φόρου κελεύεις ἐν οἷς ἡνίκα ἐκράτουν ἙΞΟΝ ταῦτα μελετᾶν ἐν ᾧ τὴν τοῦ κρατεῖσθαι μετεilhφασι τάξιν. Reiskii longa annotatio incertiore te relinquet quam eras dudum. Non repperit mendii sedem neque quidquam profecit. Vitiosum est ἐξόν et clara lux affulgebit si ἙΖΩΝ reposueris: ἐν οἷς ἡνίκα ἐκράτουν ἔζων. Idem est ἐν οἷς ἔζων et ἃ ἐμελέτων, et sic omnis est sublata difficultas.

Libanius III. pag. 428, 14. ἐνθυμεῖσθε τίνα γνώμην ἔξειν εἰκὸς τοὺς ἈτρεΐδαιC διδομένους τοὺς ὀψὲ δουλεύειν μαυθάνοντας. Reiske Ἀτρεΐδας sanum putat sed pro διδομένους reponit δεδεμένους vinctos „sed quoniam sint illi Atridae, quos hic ait a Philippo vinctos esse haud commemini. Succurrit quidem Olynthios quosdam a Demosthene dici coactos fuisse vineam Philippi fodere in pedicis. Sed suntne Olynthii Atridae? Videntur fuisse, siquidem colonia Peloponnesiaca fuit Olynthus.” Quid? an omnes ex Peloponneso coloni sunt Atridae? An Libanius quum vellet dicere τοὺς Ὀλυνθίους maluit eos τοὺς Ἀτρεΐδας appellare?

ἄλίκον ἐντὶ τὸ τύμμα καὶ ἄλίκον ἄνδρα δαμάσδει!

Lenissima correctione lux ex tenebris affulgebit. δεδομένους sanissimum est sed τοὺς Ἀτρεΐδας sine mora hinc expellendos censeo. Nihil est facilius si unde haec sumta sint commode memineris. Audi Demosthenem de F. L. pag. 439. 3. συντυχεῖν γὰρ ἀπῶν ἈτρεΐδαιC παρὰ Φιλίππου πορευομένῳ καὶ μετ' αὐτοῦ γυναῖκα καὶ παιδάρια. — αὐτὸς δὲ θαυμάσας ἐρεῖσθαι τινὰ

τῶν ἰδοιπόρων τίς ἄνθρωπός ἐστι. — ἐπειδὴ δὲ ἀκοῦσαι ὅτι Ἀτρεΐδας παρὰ Φιλίππου τῶν Ὀλυνθίων αἰχμάλωτα ταῦτ' ἔχων ἀπέρχεται δεινὸν αὐτῷ τι δόξαι καὶ δακρῦσαι. Nunc emersit vera lectio τοὺς Ἀτρεΐδα δεδομένους, et ridemus scribas, qui pro ἈΤΡΕΚΤΙΔΑΙ nobis Ἀτρεΐδας supposuerunt. Eadem opera corrige locum Tom. IV. pag. 318, 20. οὐκ ἀναμίξω σε τοῖς Ὀλυνθίοις αἰχμαλώτοις — οὐδὲ Ἀδραΐδα σε χαριοῦμαι, imo vero οὐδὲ Ἀτρεΐδα.

Reiskiano ἀποτεύγματι lubens opponam eiusdem κατόρθωμα Tom. III. pag. 350, 14. ἵνα τὸν λόγον ἀπὸ τῆς ἐκεῖ γενοχωρίας εἰς παιδείαν ἐξαγάγῃς. In aliis est εἰς παιδιάν perinde ineptum. Feliciter Reiske: εἰς ΠΕΔΛΟΝ. Vide mihi crescentem in libris labem: ex πεδλὸν παιδλὸν factum est, ex παιδλὸν παιδιάν, ex παιδιάν παιδείαν. De sententia verborum nemo cogitabat.

Pag. 351, 13. ταῦτα μὲν αὐτοῖς ἀφίημι τοῖς ΤΑ μετέωρα φροντισαῖς. Est operae pretium apud Reiskium videre sanam rationem cum malesana eruditione pugnantem „φροντίζειν, inquit, regit accusativum, et substantiva interdum loco genitivi cum eo casu coniunguntur, quem verba ipsorum primitiva adesciscunt.” Sed φροντίζειν regit genitivum, ut opinor, et si quammaxime accusativum regeret, tamen οἱ τὰ μετέωρα φροντισταί pro τῶν μετεώρων perabsurde esset dictum. Sentit et Reiskius: „ego tamen novi, inquit, Libanium — ab eiusmodi duris et insolitis constructionibus abhorrere.” Libanius usus est vocabulo novo lepido et ad Aristophanis morem formato: αὐτοῖς ἀφίημι τοῖς μετεωροφροντισαῖς. Aristophanes ludens finxit vocabula μετεωροφέναικες et μεριμνοφροντισταί. Ad haec exempla Libanius ἔπαιξε suum μετεωροφροντισταί, quod quum Graeculi non caperent primum μετέωρα deinde ΤΑ μετέωρα dederunt.

GALENUS. (Tom. VIII. pag. 651. Kühn).

ταῦτ', ὃ πρὸς θεῶν, πότερον θαυμαστά τις ἢ ληρήματα φήσῃ; Emenda ex Aeschinis Ctesiphontea pag. 77, 28.: πότερον θαύματα τις ἢ ῥήματα φήσῃ;

C. G. C.

ADVERSARIA CRITICA AD ARISTOPHANEM.

SCRIPSIT C. G. COBET.

Acharn. 4.

Φέρ' ἴδω, τί Δ' ἥσθην ἄξιον χαιρεθόνος;

non est hic locus voculae δέ, quam metri causa inseruit nescio quis immemor τί et ὅτι et περί hiatum non facere. Sic et vs. 701. pro

πρὸς τὰδε τί ἀντερεῖ Μαρψίας;

libri omnes τίC ἀντερεῖ exhibent sine sensu. Vid. ad vs. 105. In *Equitt.* 1089.

χῶτι Γ' ἐν 'Εκβατάνοις δικάσεις λείχαν ἐπίπασα.

optime Dindorf. γ' expungi iussit.

Acharn. 85.

εἴτ' ἐξένιζε παρετίθει δ' ἡμῖν ὄλους

ἐκ κριβάνου βοῦς.

Ravennas: ἐξένιζε καὶ παρετίθει ἡμῖν. Athenaeus: ἐξένιζε παρετίθει θ' ἡμῖν. Natura rei ducit ad:

εἴτ' ἐξένιζε παρατίθειC ἡμῖν.

Acharn. 101.

Ξυνήκαθ' ὃ λέγει; — μὰ τὸν Ἀπόλλω γὼ μὲν οὐ.

Athenienses dicebant ξυνεῖτε, non ξυνήκατε. Leg. ξυνίεθ' ὃ λέγει; In tali re praesentī tempore utendum, ξυνιεῖς; μανθάνεις; ὀρεῖς; ἀκούεις; ἄρ' αἰσθάνει; ἄρα πυθθάνεσθε; et sim.

Post pauca vs. 105.

οἱμοι κακοδαίμων, ὡς σαφῶς. — τί δ' αὖ λέγει;

Sententia manifesto postulat: τί OTN λέγει; „quid dicit igitur?” si tam perspicuum est, ut tu ais.

Acharn. 147.

καὶ τὸν πατέρ' ἡντιβόλει βοηθεῖν τῇ πάτρῃ.

Athenienses dicebant ἡντεβόλει, ut ἡμφεγνόμεναι, alia. Aelius Dionysius apud Phot. v. Ἠνεύχετο καὶ ἡνώχλει καὶ ἡκηκόμεναι καὶ ἡντεβόλει· κοινὸν τῶν Ἀττικῶν ἰδίωμα. Scribae etiam hic *repugnante loci sententia* ἡντιβόλει dederunt. Quid putemus alibi designasse? Idem mendum est in *Equim.* 667.

ὁ δ' ἡντιβόλει γ' αὐτοὺς ὀλίγον μεῖναι χρόνον.

In Aristophanis fragmento apud Athen. pag. 525. A. edunt:

ἐπηκολούθουν κῆντιβόλουν προσκείμενοι.

quamquam admoniti ab Etymologo pag. 112, 52. qui postquam ex Pindaro (Olympion. XIII. 43) ἀντεβόλησεν attulit et ex Homero II. 847.

τοιοῦτοι δ' εἴπερ μοι ἐτείκοσιν ἀντεβόλησαν.

ita pergit: τὸ δὲ παρ' Ἀριστοφάνει ἐν Ἀμφιαράφ διὰ τοῦ ἐν τεβόλησε δύο κλίσεις ὑπέστη. „Quicumque admirabilem Atheniensium in dicendi usu constantiam et sciorum in formis vulgaribus substituendis levitatem longo usu cognitam habet dabit mihi ubique revocandas esse formas veteres ἡντεβόλουν, ἡντεδίκουν, ἡμφεγνόμεναι, ἡμφεσβήτουν, ut ubique sine mendo legitur ἡνευχόμεναι, ἡμπευχόμεναι, ἡνώχληκα, παρηνώχλημαι. Aelius Dionysius l. l. diversa miscere videtur cum ἡνεύχετο, ἡνώχλει, ἡντεβόλει componens ἡκηκόμεναι, quod nihil huc facit: sed aut ἡντεδίκει aut ἡμφεσβήτει a doctissimo ἀττικιστῇ scriptum fuisse arbitror.

Acharn. 176. in Ravennate legitur:

χαῖρ' Ἀμφίθεε. — μήπω γε πρὶν ἂν εἴω τρέχων.

Editores sequuntur Brunckium transponentem μήπω πρὶν ἂν γε, sed μήπω ΓΕ in tali re necessarium est et non movendum. Periit una literula: scrib.

μήπω γε πρὶν ἂν εἴω τρέχων.

quod nunc video olim a Meinekio esse repertum. Nempe in oratione elliptica ΓΕ semper additur, ut in μὴ σύ γε, μὴ μοί

γε et sim. Omittitur γε in caeteris: μήπω μ' ἐρώτα, μήπω φο-
βηθῆς.

μήπω μέγ' εἶπες πρὶν τελευτήσαντ' ἰδῆς.

Considera mihi hos locos. Aeschyl. *Prom.* 631.

μήπω γε· μοῖραν δ' ἡδονῆς κάμολ διδου.

Sophocl. *Philoct.* 1409.

μήπω γε, πρὶν ἂν τῶν ἡμετέρων

αἵψα μύθων, παῖ Ποίαντος.

Aristoph. *Equit.* 1100.

μήπωγ', ἰκετεύω σ', ἀλλ' ἀνάμεινον.

et iterum vs. 960.

μὴ δῆτά πώ γ', ὃ δέσποτ', ἀντιβολῶ σ' ἐγώ,

πρὶν ἂν γε τῶν χρησμῶν ἀκούσῃς τῶν ἐμῶν.

et in *Nubibus* 196.

μήπωγε, μήπωγ', ἀλλ' ἀναμεινάντων.

et vs. 266.

μήπω, μήπωγε πρὶν ἂν τοῦτ' ἐτύξωμαι.

sic et Plato in *Protagora* pag. 311. A. μήπωγ', ὦγαθέ, πρῶ γάρ
ἐστιν, ut correximus olim pro μήπω, ὦγαθέ, [ἐκεῖσε ἴωμεν]. et
in *Phaedro* pag. 242. A. μήπωγε, ὦ Σώκρατες, πρὶν ἂν τὸ καῦμα
παρέλθῃ.

Sic igitur Aristophanes quoque dixerat:

μήπωγε πρὶν ἂν ἐς ὧ τρέχων.

Acharn. 307.

πῶς δ' ἔτ' ἂν καλῶς λέγοις ἌΝ, εἶπερ ἐσπείσω γ' ἄπαξ;

Ravennas alterum ἂν omittit. Rectissime. Poëta dederat:

πῶς δ' ἔτ' ἂν καλῶς λέγοις ἘΠείπερ ἐσπείσω γ' ἄπαξ;

ἘΠείπερ quandoquidem apud Atticos frequens. Aeschylus *Agam.* 854.

νίκη δ' ἐπέειπερ ἔσπετ' ἔμπεδος μένοι.

Acharn. 395.

ἔνδον ἔς' Εὐριπίδης;

οὐκ ἔνδον ἔνδον ἐστὶν εἰ γνώμην ἔχεις.

Dindorf. τε addidit: οὐκ ἔνδον ἔνδον Τ' ἐστὶν. Nondum poenitet
olim correxisse:

οὐκ ἔνδον ἌΝ ἔς' ἔνδον.

„quamquam foris est tamen est intus, si sapias.”

Acharn. 430.

οἶδ' ἄνδρα Μυσὸν Τήλεφον. — ναὶ Τήλεφον.

si articulo foret locus, οἶδα τὸν ἄνδρα, optime se res haberet: nunc quia non est aut οἶδ', οἶδα verum est, aut ἐγώφθα, Μυσὸν Τήλεφον. Utraque dicendi forma est in Comoedia perfrequens.

Acharn. 512.

καὶ μοὶ γὰρ ἐστὶν ἀμπέλια κεκομμένα.

corrigendum: ἐστὶ Τάμπέλια viticulae meae. hanc enim vim additus articulus habet.

Acharn. 883.

πρέσβειρα πεντήκοντα Κωπῶδων κορᾶν,

ἐκβαθὶ τῷδε κήπιχάριτται τῷ ξένῳ.

repone: ἐκβαθὶ τυτῖδε, quae forma Boeotis cum Aeolensibus communis erat.

Acharn. 956.

πάντως μὲν οἴσεις οὐδὲν ὑγιές, ἀλλ' ὅμως

καὶ τοῦτο κερδάνῃC ἄγων τὸ Φορτίον,

εὐδαιμονήσεις συκοφαντῶν γ' οὐνεκα.

poëta dederat: καὶ τοῦτο κερδανῃC id est κερδανεῖς καὶ τοῦτο, sed putabant magistri καὶ κερδάνῃς coniungenda esse.

Acharn. 979.

οὐδέποτε' ἐγὼ Πόλεμον οἶκαδ' ὑποδέξομαι,

οὐδὲ παρ' ἐμοί ποτε τὸν Ἀρμόδιον ἔσεται,

ἐσυκατακλινεῖς ὅτι παροίνIOC ἀνὴρ ἔφυ.

sine controversia vitiosum est παροίνιος pro πάροινος positum, neque quidquam prodest Elmsleii suspicio παροινικός, quod est eiusdem farinae. Simplicissimum est corrigere: ὅτι πάροινOC ἀνὴρ ἔφυ, ut sit pro paeone creticus, ut in vs. 986.

τὰς χάρακας ἤπτε πολὺ μᾶλλον ἔΝ τῷ πυρί.

Passim in libris pro ἀνὴρ, ἄνθρωπος, ἀδελφός, ἀγών sim. scribi solet ἀνὴρ, ἄνθρωπος cet. saepissime violato metro. Ἀνὴρ in tali re est fere pronominis loco, ut de Themistocle dictum:

σοφὸς μὲν ἀνὴρ, τῆς δὲ χειρὸς οὐ κρατῶν.

et in *Vespis* 269.

ἡγεῖτ' ἂν ἄδων Φρυγίχου· καὶ γὰρ ἔστιν ἀνὴρ
Φιλωδός.

Apud Diogenem Laërtium I. 92. iocosus errore scribitur: οἰκέτην πάροινον μὴ κολάζειν. δοκεῖν γὰρ μεθύειν. Dubites utrum praeceptum absurdius sit an praecepti ratio. Leg. οἰκέτην παρ' οἶνον (*inter pocula*) μὴ κολάζειν. δοκεῖν γὰρ ἂΝ μεθύειν. Ad eandem formam correxerim locos in Stephani Thesauro allatos, ubi nunc ὄρχησιν πάροινον et λήρησιν πάροινον legitur. Πάροινος, παροιμία et παροινεῖν *constanter* dicuntur de protervitate et petulantia, quae ex ebrietate nascitur.

Acharn. 1184.

ὦ κλεινὸν ὄμμα, νῦν πανύστατόν σ' ἰδὼν
λείπω Φάος ΓΕ ΤΟΤΜΟΝ, οὐκέτ' εἰμ' ἐγώ.

Agnoscisne in γε τοῦμόν magistellorum stilum? Genuinum videtur:

λείπω Φάος τόδ', οὐκέτ' οὐδέ ἐν εἰμ' ἐγώ.

Cf. *Equitt.* 1243.

Acharn. 1195.

ἐκεῖνο δ' αἰακτὸν ἂν γένοιτό μοι,
Δικαιόπολις ἂν μ' ἴδοι τετρωμένον
κῆτ' ἐγχανεῖται ταῖς ἐμαῖς τύχαισιν.

neque compositio verborum neque metrum recte habet. Restitues utrumque scribendo:

Δικαιόπολις Εἰ μ' ἴδοι τετρωμένον
κῆτ' ἐγχανΟΙ ταῖς ἐμαῖς τύχαισιν.

Coniungenda erant: ἐκεῖνο δ' αἰακτὸν εἰ με Δικαιόπολις ἴδοι τετρωμένον.

AD EQUITES.

Equitt. 72.

ποῖαν ὁδὸν ΝΩ τρεπτέον καὶ πρὸς τίνα.

certa loquendi consuetudo requirit ΝΩΙΝ, ποῖαν ὁδὸν νῶν τρεπτέον.

Equitt. 101.

ὡς εὐτυχῶς ὅτι οὐκ ἐλήφθην ἐνδοθεν
κλέπτων τὸν οἶνον.

Soloeca haec oratio est et ab usu Atticorum abhorrens. Corrig. ὡς εὐτύχησ' ὅτι. Plato in *Hippiā Maiore* pag. 285. κ. καὶ μὰ Δία, ὦ Ἱππία, εὐτύχηκάς γε ὅτι Λακεδαιμόνιοι οὐ χαίρουσιν ἂν τις αὐτοῖς ἀπὸ Σόλωνος τοὺς ἄρχοντας τοὺς ἡμετέρους καταλέγῃ.

Equitt. 163.

τὰς εἰχας ὄρεῖ τὰς τῶνδε τῶν λαῶν;

Homérica forma cedat Atticae λεῶν. ut in notissimo ἀκούετε λεῶ.

Equitt. 298.

νῆ τὸν Ἑρμῆν τὸν ἀγοραῖον
κάπιορκῶ ΓΕ Βλεπόντων.

βλεπόντων in Attica fere est idem quod ὄντων, ζώντων, ut apud Euripidem:

τὸ μὲν τέθνηκε σῶμα, τοῦτο δὲ βλέπει.

Aristophanis locus compositum requirit

κάπιορκῶ γ' ἙΜβλεπόντων.

Equitt. 312.

ὅστις ἡμῶν τὰς Ἀθήνας ἐκκεκώφηκας βοῶν.

Certa Graecitatis lex et analogia perpetua postulat ἐκκωφοῦν, ut ἐκτυφλοῦν, non ἐκκωφεῖν, quod quum Graeculi sero nati usu recepiissent scripturas veteres de more ad suam συνήθειαν componere coeperunt. Vid. Porson. ad Eurip. *Oresten* 1279.

ἄρ' ἐς τὸ κάλλος ἐκκεκώφεται ξίφη;

Reddamus igitur et Aristophani suum ἐκκεκώφΩκας βοῶν.

Equitt. 344. Ravennas exhibet: καλῶς γ' ἂν οὖν COI πρᾶγμα errore pervulgato pro CT. Perperam Dindorf. καλῶς γ' ἂν οὖν TI.

Post pauca mendum latet in lepidissimo loco:

εἴ που δικίδιον εἶπας εὖ κατὰ ξένου μετρίκου
τὴν νύκτα θρυλῶν καὶ λαλῶν ἐν ταῖς ὁδοῖς σεαυτῷ,
ὑδὼρ τε πίνων κάπιδεικνὺς τοὺς φίλους τ' ἀνιῶν,
ῥ' οὐ δυνατός εἶναι λέγειν. ὦ μῶρε, τῆς ἀνοίας.

Furcillis expelle molestam copulam et lege: *κάπιδεικνύς τοὺς Φίλους ἀνιῶν*. Non enim coniuncta sunt *ἐπιδεικνύς καὶ ἀνιῶν*. Repone secundam personam et perspicue apparebit:

ὕδωρ τε πίνεις κάπιδεικνύς τοὺς Φίλους ἀνιῶς.
recitando orationem dicitur homo amicos suos enecare, καὶ τῇ ἐπιδείξει τοὺς Φίλους ἀποκναίω.

Vera et lepida lectio temere spernitur in *Equitt.* 400.

εἰ σε μὴ μισῶ γενοίμην ἐν Κρατίνου κώδιον.

Quid sibi vult in tali re *ἐν*? Nihil prorsus. *ἐν* unum *vellem* me converti *velim*, ineptum, credo, est. Sed poëta dixerat: *γενοίμην* 'ΕΝ Κρατίνου κώδιον. Similia passim ab indoctis Graeculis vitiari ostendimus in *Nov. Lectt.* pag. 154 sq. Emergit vetus scriptura ex Scholiasta: *γενοίμην οὖν εἰς τὴν οἰκίαν Κρατίνου κώδιον ὥς μου κατορεῖν ἐκεῖνον*, qui melius dixisset *ἐν τῇ τοῦ Κρατίνου οἰκίᾳ*.

Equitt. 415.

*ἀπομαγδαλίας ὥσπερ κύων; ὦ παμπονηρέ, πῶς οὖν
 κυνὸς βορὰν σιτούμενος μαχεῖ σὺ κυνοκεφάλῳ;*

Κυνοκέφαλλος (quod cum Grammaticorum pace dictum esto) perinde est τοῦ *πονηροῦ κόμματος* ac si quis *κεφαλή* pro *κεφαλὴ* dicere vellet. Esse lectionem hanc veterem Phrynichus et Photius testantur, (*Κυνοκέφαλλον ἐν τοῖς δύο λλ λέγουσιν· οὕτως Ἀριστοφάνης*) sed probam esse et sanam his testibus minime est opus credere. Facili transpositione Aristophanes loquetur ut populares omnes solebant:

κυνὸς βορὰν σιτούμενος κυνοκεφάλῳ μαχεῖ σὺ;

Equitt. 418.

ἐξηπάτων γὰρ τοὺς μαγείρους Ἐπιλέγων τοιαυτί.

Ravennas et Venetus *λέγων* servant, non *ἐπιλέγων*, quod supplevit nescio quis metri causa sententiae securus. Correxerim:

ἐξηπάτων γὰρ τοὺς μαγείρους ἌΝ λέγων τοιαυτί.

ut sexcenties *ἄν* praesertim cum imperfecto ponitur de ea re, quam quis *identidem* facere soleat. Itaque una opera turpe mendum eximes e loco vicino vs. 423.

καὶ ταῦτα δρῶν ἐλάνθανόν Γ'· εἰ δ' οὖν ἴδοι τις αὐτῶν.

potuitne ineptius ΓΕ σοιβῆς δίκην interponi πρὸς τὸ κεχηνὸς τοῦ ῥυθμοῦ? Nunc quoque poeta dederat:

καὶ ταῦτα δρῶν ἐλάνθανον ἸΑΝ.

Equitt. 421.

ὦ δεξιότατον κρέας, σοφῶς γε προύνοήσω

ὥσπερ ἀκαλήφας ἐσθίαν.

Barbarum est, opinor, προύνοησάμην in Attica pro προύνοήθην, ut διενοήθην, ἐνενοήθην sim. Erat ΠΡΟΤΝΟΗΘΗCΩCΠΕΡ προύνοήθης ὥσπερ, unde scriba alias res agens προύνοήσω ὥσπερ ex-tudit. Eiusdemmodi barbarismus maculat lepidissimum odarion in Anacreonteis:

βρέφος εἰμί, μὴ φόβηCAI.

omnes enim qui Graece loquebantur dicebant: μὴ φοβηθῆς, et ἐφοβησάμην barbarum est.

Equitt. 465.

οὐκουν μ' ἐν Ἄργει ΟΙΑ πράττει λανθάνει.

Sic libri omnes. Recepta est Porsoni coniectura: οὐκουν ἐν Ἄργει μ' οἶα πράττει, sed lenior correctio meliorem dabit sententiam hanc:

οὐκουν μ' ἐν ἈργείΟΙC ἌΑ πράττει λανθάνει.

Equitt. 476.

ὕμῶν ἀπάντων τὰς ξυνωμοσίας ἐρῶ

καὶ τὰς ξυνόδους τὰς νυκτερινὰς ἐν τῇ πόλει.

Quid facit ad rem quod eos ait coetus nocturnos in πόλει inire? Neque ἐν τῇ πόλει eo sensu dicitur, sed ἐν ᾧ. Corrigendum:

καὶ τὰς ξυνόδους τὰς νυκτερινὰς ΤΑC ἘΝ πόλει.

in arce eos clam de nocte concilia habere criminatur. Quis nescit πόλιν sine articulo de arce perpetuo dici, ut in *Equitt.* 1092.:

καὶ μοῦδόκει ἡ θεὸς αὐτὴ Ἐκ πόλεως ἐλθεῖν.

et passim alibi?

Equitt. 518.

ὕμᾱς τε πάλαι ΔΙΑγιγνώσκων ἐπετείους τὴν φύσιν ὄντας.

Corruptit dicti sententiam ΔΙΑ perverse additum. Suspisor a poetae manu profectum esse: ὕμᾱς τε πάλαι ΔΗ γιγνώσκων,

ut in *Avibus* 921.

πάλαι, πάλαι δὴ τήνδ' ἐγὼ κλέζω πόλιν.

Equitt. 569.

οὐ γὰρ οὐδεὶς πάποτ' αὐτῶν τοὺς ἐναντίους ἰδὼν

ἠρίθμησεν, ἀλλ' ὁ θυμὸς εὐθύς ἦν ἀμυνίας.

pro οὐ γὰρ οὐδεὶς in Veneto est οὐδεὶς γάρ, in quo latet vera lectio aliquanto acrior: οὐδὲ εἰς γάρ.

Equitt. 596.

πολλὰ γὰρ δὴ πράγματα ξυνδιήνεγκαν μεθ' ἡμῶν.

observavi Aristophanem in prima persona ἤνεγκON dicere et ἠνέγκομεν, in secunda ἠνέγκAC et ἠνέγκατε. Idem in εἶπον animadverti, cuius secunda persona est εἶπας et εἶπατε. Videbis in *Theophr.* 743.

ἤνεγκON. — ἤνεγκΑΣ σύ;

et in *Ecclesiast.* 190.

χαρίεντά γ' ἂν

ἔδρασας εἰ ταῦτ' εἶπAC ἐν τήκκλησίᾳ.

B. ἀλλ' οὐκ ἂν εἶπON.

Itaque nunc quoque scribendum ξυνδιήνεγκON.

Equitt. 618.

νῦν ἄρ' ἄξιόν γε πᾶσιν ἐστὶν ἐπολολύξαι.

emenda vitiosum accentum et scribe ἐπολολύξαι, cuius rei haec ratio est: quidquid verborum exit in — ἄζω, — ἰζω et — ὕζω habet vocalem in paenultima brevem praeterquam in iis, quae sonum aut vocem aliquam edere significant, ut (κράζω) κέκραγα, αἰάζω, ἀλαλάζω, κρίζω, κρίζαι, πέκριγα, (τρίζω) τέτριγα, σίζω, γρύζω, μύζω, ἰύζω, λύζω, ὀτοτύζω, δλολύζω, in quibus omnibus paenultima producitur, ut apparet in γρύξαι. Ex δλολύζω nascitur δλολυγή, ut ex οἰμώζω οἰμωγή. Productam esse v ostendit Homerus *Iliad.* Z. 301.

αἰ δ' δλολυγῇ πᾶσαι Ἀθήνη χειρας ἀνέσχον.

et Aristophanes *Av.* 222.

θεῖα μακάρων δλολυγά.

et aliis locis. Sic et δλολυγῶν dicitur paenultima longa.

Hoc quoque his omnibus verbis commune est ut habeant fu-

turum mediae formae οἰμῶξομαι, γρύζομαι, κεκράζομαι, ὁτοτύ-
ξεσθαι μακρὰ τὴν κεφαλὴν Aristoph., δολυύεται πᾶν δῶμα Eurip.

Itaque et σίζον scribendum pro σίζεν *Equitt.* 930. Obiter haec
verbo attigit Elmsley ad *Medeam* vs. 463.

Equitt. 655.

ἐπὶ συμφοραῖς ἀγαθαῖσιν εἰσηγγεμέναις

εὐαγγέλια θύειν ἑκατὸν βοῦς τῇ θεῷ.

Ravennas: ἀγαθαῖσιν ἡγγεμέναις. Qui metri causa εἰσηγγε-
μέναις supplevit non meminerat in qua re εἰσαγγέλλειν stabilem
sedem haberet. Corrig. ἀγαθαῖσι ΤΑΙC ἡγγεμέναις.

Equitt. 698.

ΚΛΕΩΝ.

οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρά γ', εἰ μὴ σ' ἐκφάγω

ἐκ τῆσδε τῆς γῆς, οὐδέποτε βιώσομαι.

ἌΛΛΑΝΤΟΠΩΛΗΣ.

εἰ μὴ 'κφάγῃς; ἐγὼ δέ γ' εἰ μὴ σ' ἐκπίω,

κᾶτ' ἐκροφήσας αὐτὸς ἐπιδιαρρηχῶ.

Soloecum est μὰ τὴν Δήμητρά ΓΕ, sed nihilo melius est quod
Dindorf. recepit de Reisigii coniectura μὰ τὴν Δήμητρ' ἜΤ' εἰ.
Praeterea immanis est soloecismus in εἰ μὴ σ' ἐκφάγω, εἰ μὴ
'κφάγῃς et εἰ μὴ σ' ἐκπίω. In talibus εἰ cum coniunctivo com-
positum Graecum non est, sed aut scribarum error aut imperiti
correctoris παραδιδόθωσις. Equidem Aristophanem dedisse arbi-
tror: μὰ τὴν Δήμητρ' εἰ μὴ σ' ἐκφάγω, et ἢν μὴ 'κφάγῃς;
ἐγὼ δέ γ' ἢν μὴ σ' ἐκπίω. Fert enim linguae natura et per-
petua Atticorum consuetudo ut ubi sit in apodosi *futurum* in
protasi sit aut εἰ cum *futuro*, aut εἰ μὴ, ἢν cum *coniunctivo*.
Exemplorum plena sunt omnia, et sicubi in libris εἰ cum con-
iunctivo iunctum reperitur error est manifestus. In *Equitt.* 805.
Dindorfius edidit:

εἰ δέ ποτ' εἰς ἀγρὸν οὗτος ἀπελθὼν εἰρηναῖος διατρίψῃ

καὶ χῖδρα φαγὼν ἀναθαρρήσῃ καὶ σεμφύλῳ ἐς λόγον ἔλθῃ,

γνώσεται οἷων ἀγαθῶν αὐτὸν τῇ μισθοφορᾷ παρεκδύπτου.

felicem et certam Hirschigii emendationem repudians, qui semel
reperito χῖδρα φαγὼν — καὶ σεμφύλῳ ἐς λόγον ἔλθῶΝ pro ἔλθῃ
certissime emendavit: εἰ δέ ποτε — διατρίψῃ et ἀναθαρρήσῃ.

Plane cernimus vitii originem et progressum. Dederat aliquis
καὶ σεμφύλῳ ἐς λόγον ἔλθῃ pro ἔλθῳ, quo facto futura δια-
τρίψει καὶ ἀναθαρρήσει ad sq. ἔλθῃ nescio quis accommodavit.

Equitt. 728.

τίνας οἱ βοῶντες; οὐκ ἄπιτ' ἀπὸ τῆς θύρας;

τὴν εἰρεσιώνην μου κατ'εσπαράξῃτε.

transpositis duabus literulis scribe κατ'εσπαράξῃτε. Non est fa-
ctum, sed metuit ne fiat, ut in *Acharn.* 284.

Ἡράκλεις, τοῦτ' ἐστὶ τὴν χύτραν συντρίψετε.

et aliis locis.

Equitt. 790.

εἰ ΠΟΤ ΤΙC ἀνὴρ ἐφάνη τῷ δήμῳ μᾶλλον ἀμύνων,

ἢ μᾶλλον ἐμοῦ σε Φιλῶν.

sententiae repugnat που, *sicubi*, nam de solis Athenis cogitatur.
Quod sententia postulat: *si* umquam *quisquam*, ita repono: εἰ
ΠΩΠΟΤ' ἀνὴρ ἐφάνη, ut in *Vesp.* 1226.

οὐδεὶς πώποτ' ἀνὴρ ἔγεντ' Ἀθήναις.

Equitt. 804.

ἀλλ' ὑπ' ἀνάγκης καὶ τῆς χρείας ΚΑΙ μισθοῦ πρὸς σε κεχῆνῃ.

Quid sit ὑπ' ἀνάγκης et ὑπὸ χρείας perspicuum est, sed ὑπὸ
μισθοῦ sensu caret. Emenda: καὶ τῆς χρείας ΤΟΤ μισθοῦ.

Equitt. 810.

οὐκουν δεινὸν ταυτί σε λέγειν δῆτ' ἔς' ἐμὲ καὶ διαβάλλειν

πρὸς Ἀθηναίους ΚΑΙ τὸν δῆμον;

Interestne igitur aliquid inter διαβάλλειν πρὸς Ἀθηναίους et
πρὸς τὸν δῆμον? Nihil prorsus. Revoca igitur solemnia verba
πρὸς τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων, ex vs. 765.

περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων γεγέννημαι

βέλτιστος ἀνὴρ.

aut vs. 831.

μιαρώτατος ὢν περὶ τὸν δῆμον τὸν Ἀθηναίων.

Equitt. 821. in libris est:

παῦ οὐ τοσὶ καὶ μὴ σκέρβωλλε πονηρά.

Simplicissimum est corrigere: παῦ οὐτῶσι.

Pannum inepte assutum resecandum censeo in *Equitt.* 804.

ὅπερ γὰρ οἱ τὰς ἐγχέλεις θηρώμενοι πέπονθας·

ὅταν μὲν ἡ λίμνη καταστῇ λαμβάνουσιν οὐδέν,

ὅταν δ' ἄνω τε καὶ κάτω τὸν βόρβορον κυκῶσιν.

[αἰρούσι· καὶ σὺ λαμβάνεις ἦν τὴν πόλιν ταραττης.]

Esse ea verba supervacanea et frigide adiecta dabis, credo, mihi: sed sunt eadem vitiosa, namque αἰρεῖν de *captura αἰττι-κισί* non dicitur, ut in aenigmate Homérico:

ἄσσο' ἔλομεν λιπόμεσθα, τὰ δ' οὐχ ἔλομεν φερόμεσθα.

et ἦν ταραττης perverse dicitur pro ὅταν ταραξῆς. Scholion est utcumque in numeros redactum.

Iterum annotatiuncula irrepsit in textum in *Equitt.* 911.

ἐγὼ σε ποιήσω τριη —

ραρχεῖν [ἀνελίσκοντα τῶν

σαυτοῦ] παλαιὰν ναῦν ἔχοντ',

εἰς ἣν ἀναλῶν οὐκ ἐφέ —

ξεις οὐδὲ ναυπηγούμενος.

Solebant, opinor, τριήραρχοι omnes ἀναλίσκειν τὰ ἐαυτῶν, eoque ineptius haec praemittuntur quia continuo sequitur:

εἰς ἣν ἀναλῶν οὐκ ἐφέξεις.

Equitt. 934.

σπεύδειν ὅπως τῶν τευθιδῶν

ἐμπλήμενος φθαίης ἔτ' εἰς

ἐκκλησίαν ἐλθεῖν.

φθαίης ἐλθεῖν manavit ex vitiosa Graeculorum *συνηθεία*. Veteres constanter dicebant φθαίης ἐλθῶν.

Equitt. 973 in Ravennate est:

ἡδισον φάος ἡμέρας

ἔσαι τοῖς παροῦσι καὶ

τοῖσιν ἀφικνουμένοισιν,

ἦν Κλέων ἀπόληται.

metrum sarciant alii aliter. Mihi praeplacet:

ἡδισον φάος ἡμέρας

ἔσαι τοῖς τε παροῦσι καὶ

τοῖσιν εἰσαφικνουμένοις,

ἦν Κλέων ἀπόληται.

Frequens est verbum εἰσαφικνεῖσθαι de peregrinis Athenas aut in alias urbes adventantibus. Plato in *Menone* pag. 92. B. πολλὸν δὲ μάλιστα πάντων (μαίνονται) αἱ πόλεις ἐῷσαι αὐτούς (τοὺς σοφιστάς) εἰσαφικνεῖσθαι καὶ οὐκ ἐξελαύνουσαι.

Equitt. 1045.

ἐν οὐκ ἀναδιδάσκει σε τῶν λογίων ἐκὼν
ὁ μόνον σιδηροῦν τεῖχος ἐστὶ καὶ ξύλον,
ἐν ᾧ σε σώζειν τόνδ' ἐκέλευσ' ὁ Λοξίας.

Primum δὲ inserendum, ἐν Δ' οὐκ ἀναδιδάσκει σε. Deinde quid est ὁ μόνον? Dindorfius μόνον ὅ, sed neque ἐν μόνον sic disiungi possunt et pro ὁ requirit usus ὅ, τι. Suadente sententia correxerim:

ὅ, τι ΤΟ σιδηροῦν τεῖχος ἐστὶ καὶ ξύλον,
ἐν ᾧ σε σώζειν τόνδ' ἐκέλευσ' ὁ Λοξίας.

necessarium esse articulum quivis videat et propter ἐν ᾧ, et quia significat *puerum athenicum*, quem Apollo dixit, quemadmodum vs. 1023. ἐγὼ μὲν εἶμ' Ὁ κύων. nempe περὶ οὗ λέγει ὁ χρησμός. Erat, credo, in vetusto libro lacunula Ο *** CΙΔΗΡΟΤΝ, quam nescio quis imperite explevit.

Equitt. 1168.

ἐγὼ δὲ μυσίλας μεμυσιλημένας.

imo vero: ἐγὼ δὲ μυσίλας ΓΕ, quod est in talibus necessarium, ut vs. 1105.

ἐγὼ δὲ μαζίσκας γε διαμεμαγμένας.

Saepe ex Ravennate γε excidit iugulato metro. Ne longe abeas inspice vs. 1154. et 1171.

Contrario errore scribitur vs. 1347.

τὰ δ' ὧτά Γ' ἂν σου νῆ Δί' ἐξεπετάννυτο
ὥσπερ σκιάδειον καὶ πάλιν ξυνήγετο.

Quid tandem sibi vult γε in huiusmodi loco? Plane nihil, sed ineptissimum in modum abundat. Expellamus igitur sic ut rescribamus:

τὰ δ' ὧτά σου νῆ ΤΟΝ Δί' ἐξεπετάννυτο.

(Continuabitur.)

AD STOBÆI FLORILEGIUM.

SCRIPTIT C. G. COBET.

IOANNIS STOBÆI FLORILEGIUM
recognovit AUGUSTUS MEINEKE. Lipsiæ 1855.

(continuantur ex Tom. II. pag. 112.)

Est operæ pretium iunioribus, in quibus criticae facultatis igniculi insint, in Dii Pythagorei fragmento (*Floril.* 65, 16—17.) diligenter animadvertere et quam flagitiose corruptis Stobæi Codicibus utamur et quam certae et ἐναργεῖς emendationes ex his mendosis verborum laciniis elici possint. Ponam sub uno conspectu: in libris est: τίς ἀγωγὰ βιοτᾶς ὄντως ναμερτέες εὐδαίμων ζῶα; Valckenarius ναμερτέως reposuit et glossema ὄντως deleuit. Codices: οἱ εὐεργετήξαντες χάριν ἔχοντι, Meinek^{ius} οἱ εὐ^{γὰρ}ξαντες. vulgata nata est ex ευεξαντες. Codices: ταῖς τὰν ὄραν αὐτῶν βαλλομένοις ὀπωρίξασθαι, Koenius δηλομένοις coniecit; melius Toup^{ius} βολλομένοις. Codices: πῶθως ὑπὸ νομοθέταν τοιόσδε ἀπαντας εἶτε λόγος, felicissime Koenius: ποθ' ὥς ὑπὸ νομοθέτᾳ τοιόσδε ἀπαντᾶσθαι (ἀπαντασεῖται) λόγος. Codices: Φυλακᾶς τε καὶ τὰ ἐπιμελείας, Meinek^{ius} optime: καὶ ταμε^{λει}ας. Erat ταμελείας. Codices ποτοκέλλουσιν, Ruhnkenius ποτοπίλλουσιν. Supersunt alia nondum reperta: manifesto enim corrupta sunt ὡς ἐνι μασσότερον et τούτῳ οὖν εὐδαίμονας οἶδα τῇ ἔμμεν δοκεῦντι et χαίρω ἐπὶ τὰμχυτοῦ εὐμορφίᾳ τῷ καὶ ἀτρεκῶς ἀγάλλεσθαι, quae ab aliis fortasse posthac sanabuntur. Una

est in hoc loco emendando commissa παραδιόρθωσις in verbis καθάπερ τὰ ζώφουτα περι τὸν πρᾶτον καιρὸν τᾶς αὐξήσιος, ubi Meinekios pro ζώφουτα in textum recepit ζωῦφια, sed ζωῦφια sunt κώνωπες, ἐμπίδες et si quae aliae sunt bestiolae de genere hoc, quarum in primo incremento magnam rationem haberi aut solere aut oportere quis serio dixerit? Fortasse excidit aliquid in hunc modum restituendum: ποτιβλέπων ἅπαντα τὰ νέα φυλακᾶς τε καὶ ταμελείας δεόμενα καθάπερ τὰ ζώϊα καὶ τὰ φυτὰ περι τὸν πρᾶτον καιρὸν τᾶς αὐξήσιος.

Duo alia sunt in eodem fragmento vitia quae semel deprensa corrigi possunt. In severa legislatoris ad libidinosos homines oratione nunc legitur: ἐγὼν, ὃ κρᾶτισοι ἀνδρῶν, — ὑπέλαβον μὴ παρέργως δεῖν αὐτῶν με φυλάσσειν τὰν ἀσθένειαν. Ain' vero? ὃ ΚΡΑΤΙΣΟΙ ἀνδρῶν. imo vero prorsus contrarium ὃ ΚΑΚΙΣΟΙ. Deinde iudex ita pergit dicere: ὑμεῖς (leg. ὑμεῖς) δέ γ' οἱ ὀριγνήσθε σωματικᾶς ἀδονᾶς — οὐχ ὅτι χάριτος ἢ τιμᾶς ἀλλὰ καὶ μέμψιος ποτὶ κολάσι δικαίως ἐς ἃ ἔξιοι τυγχάνεν. Scripserat: δίκαιοι ἐς τυγχάνεν. Ubi δίκαιοι in δικαίως depravatam est nescio quis ἔξιοι addidit de suo. Quam inepte dictum sit δικαίως εἰμὶ ἔξιος τιμωρίας τυγχάνειν unusquisque sentiet.

Esse illa Pythagorea omnia spuria et supposita constat inter omnes. Auctores sunt homunciones sequioris aetatis neque rerum priscarum neque verborum valde periti. Magna pompa vocabulorum et formarum Doricarum induti incedunt, sed si quis est paullo perspicacior facile sub leonina pelle latentem asinum deprehendet. Dius e. c. graviter ita dicit: οἱ εὖ ἔρξαντες χάριν ἔχοντι ὅτι καὶ (dele καὶ) ὑπέμειναν εὖ παθὲν ΠΑΡ' αὐτῶν. De crepita Graecitatis est dicere εὖ πάσχειν παρὰ τινος, et nescire et non sentire cur ὑπό τινος sit necessarium. Sed Graeculi nil sentientes etiam πληγὰς λαβεῖν παρὰ τινος rectissime dici opinabantur.

Nulla negotio expletur lacuna 67, 20 pag. 4, 24: πότερα προσήκει ἕκασον . . . . ποιεῖν καὶ τὰ τῶν πέλας; ex vicinis apparet excidisse: πότερα προσήκει ἕκασον (τὰ ἑαυτοῦ μόνον) ποιεῖν ἢ καὶ τὰ τῶν πέλας;

Post pauca pag. 6, 1. οὐδὲ μήτηρ ἢ πατὴρ νοῦν ἔχων οὐδεὶς ἄξιοι Φίλτερος τῶν ἑαυτοῦ τέκνων τῶν συνευγεγμένων γάμφ. Na-

tura rei ducit ad: ἀξιοῖ φίλτερος εἶναι τοῖς αὐτοῦ τέκνοις τῶν συνευγμένων γάμοις.

In sqq. pag. 10. 2. οὐ μὲν δὴ παυτελεῖς οἶκοι καὶ ὀρθότροποι τοῖχοι — κάλλος ἐστὶν οἰκίας, imo vero Αἰθόστροτοι τοῖχοι.

In fine fragmenti pag. 15, 7. οὐ κακῶς· καὶ ὁ κωμικὸς ἐπι-
τεμνεί ***

σχολασῆς ἐστὶ· δεῖ δ' οἶμαι γαμεῖν
τὸν ἐπιμελῆ καὶ δυνατὸν οἰκονομεῖν ὄχλον
πλείω.

ἐπιφωνήσας·

τὸν ἀμελῆ μᾶλλον ἐπιθυμοῦντα δὲ
σχολῆς, ἵν' ἔχων οἰκονόμον ἀδεῶς περιπατῇ.

corrigendum et supplendum arbitror ad hunc modum: ὁ κωμικὸς
ἐπιτιμαί (τῷ εἰπόντι·)

Egregie emendavit Meinek. 67, 25. pag. 13, 16. locum, quem in nostra tempora et nostros mores scriptum putes: ἐν ἐνίαις πόλεσιν — ἄμα τῇ ἐπὶ τὸ καταφερὲς ῥάθυμον (dele ῥάθυμον) ἐπικλίσκει καὶ τὸ γαμεῖν τῶν χαλεπωτάτων εἶναι δοκεῖ, τὸν ΔΗΘΕΟΝ ἐξουσίαν διδόντα πρὸς ἀκολασίαν — ἰσόθεον νομίζουσιν. Palmaria est Meinekii correctio τὸν Δ' ἩΘΕΟΝ (BION), *vitam coelibem*, quae apud nostrae aetatis Athenienses *la vie de garçon* dici solet et item *fortunatissima* (ισόθεος) existimari. Eadem opera Meinek. Alexidi reddidit 68, 2.

τίς δ' ἦθ' ὑγιαίνων νοῦν τ' ἔχων τολμᾷ ποτε
γαμεῖν διαπραξάμενος ΗΙΘΕΟΝ βίον;

pro vulgata ἥδιον βίον, nisi quod sententia et metrum articulum requirunt διαπραξάμενος ΤΟΝ ἥθεον βίον. Simul apparet vitiose vulgo apud Platonem et alios ἥθεος scribi solere. Homericæ hæc forma est

παρθένος ἥθεός τ' ἀριζέτον ἀλλήλοισιν.

In Attica ἥθεος dicebant et λήζομαι et ἥών et ἄξαι, quae a scribis fere constanter in ἥθεος, λήζομαι, ἥϊών εἰ ἀῖξαι resolvuntur, quae sunt omnia Homericæ et Ionica et in Atheniensium libris ubique corrigenda. In Stobæi libris ΤΟΝΔΗΘΕΟΝ in τὸν δὲ θεόν proclivi errore conversum est, et ΗΙΘΕΟΝ BION quid esset nesciens corrector nescio quis, Musis iratis, ἥδιον correxit.

In Floril. 70, 12. pag. 30, 26. diligenter exponit Nicostratus quibus indiciis corporis et animi indoles cognoscatur et ita scribit: αἱ γὰρ δὴ ὅψεις αἱ χρησαὶ ἔχουσιν ἄν τι ΠΑΓΙCTON τοῦ κάλλους τῆς ψυχῆς, pro absurdo πλεῖστον Meineke πιστόν substituit, sed sententia requirit non *fiduciam*, sed *argumentum*, *indicium*, *notam*, quamobrem correxerim ἔχουσιν ἄν τι CHMEION, ut paucis interpositis legitur ταυτὶ μὲν οὖν τὰ σημεῖα οὐ παρθέναις ἄρα (scrib. μόνον pro ἄρα) καὶ γυναιξὶν ἀλλὰ καὶ αὐτοῖς πρόσθεν τοῖς ἀνδράσι. Paullo ante dixit: ὅστις δὲ μωρίᾳ εὐήθης [τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ] ταῖς κόραις ἀναπέπταται· ὄνων ὀφθαλμοὶ καὶ προβάτων τοιοῦτοι. In his primum expunxerim τοῖς ὀφθαλμοῖς καὶ et quod reliquum est ταῖς κόραις converterim in accusativum τὰς κόρας ἀναπέπταται id est τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔχει ἀναπεπταμένους antiquo et Attico more dictum. Tum vehementer suspectum: ὅστις δὲ μωρίᾳ εὐήθης, quia enim εὐήθης dicitur ἄττικις! pro ἀνόητος, ἡλίθιος, μωρὸς inepte additum μωρίᾳ deleverim. Nunc demum omnia habent optime: ὅστις δὲ εὐήθης τὰς κόρας ἀναπέπταται· ὄνων ὀφθαλμοὶ καὶ προβάτων τοιοῦτοι. Quod statim post Nicostratus ἄττικις! scripserat συμβουλευόντων αὐτὸ μεταθεῖν pro διώκειν, de more in μεταθεῖναι corruptum est. Vera scriptura a Wyttenbachio olim reperta in ordinem recipi meruerat.

Sine sensu legitur in Floril. 73, 28.

κακίων ἄλοχος καὶ ὁ κάκιστος
γῆμῃ τὴν εὐδοκιμοῦσαν.

renascetur sententia ubi ex Clemente Alex. suppleveris:

πᾶσα γὰρ ἀνδρὸς κακίων ἄλοχος,

et quia κακίων certo usu paenultimam producit reponendum:

πᾶσα γὰρ ἀνδρὸς ΧΕΙΡΩΝ ἄλοχος,
καὶ ὁ κάκιστος

γῆμῃ τὴν εὐδοκιμοῦσαν.

quae Euripide digna sententia est.

Menander 73, 40. dixisse putatur:

καίτοι τί λογίζομαι ὁ κακοδαίμων προσδοκῶν
χάριν παρὰ γυναικὸς κομιεῖσθαι; μὴ μόνον
κακὸν τι προσλάβοιμι καὶ κάλλις' ἔχει.

quis credat poëtam Atticum quamquam in metricis paullo ne-

gligentiores potuisse senarium tam immodulatum et elumbesa procudere qualis est illorum secundus. Transponamus igitur:

χάριν κομιεῖσθαι παρὰ γυναικός.

In Antiphanis versiculis 74; 9. Meineke edidit:

τί Φῆς; λαθεῖν ζητῶν τι πρὸς γυναῖκα σὺ

ἐρεῖς τὸ πρᾶγμα; καὶ τί τοῦτο διαφέρει

ἢ πᾶσι τοῖς κήρυξιν ἐν ἀγορᾷ φράσαι;

in libris est πρὸς γυναῖκ' ἐρεῖς. Σὺ a sententia loci alienum est. Correxerim πρὸς γυναῖκα CHN ἐρεῖς τὸ πρᾶγμα, id est *παρὰ τὴν* *uxori tuae?*

In longo fragmento Φίντιος τῆς Καλλικράτους θυγατρὸς 74, 61. pag. 65, 1. δεῖ λευχείμονα ἤμεν καὶ ἀπλοῖκάν· — ἐσσεῖται δὲ τοῦτο αἶκα μὴ ΔΙΑΦανέσσι μὴδὲ ΔΙΑποικίλοις μὴδὲ ἀπὸ βόμβυκος ὑφασμένοις χρᾶται τοῖς περὶ τὸ σῶμα. Delenda est praepositio in ΔΙΑποικίλοις, quam peperit παρήχησις, multorum in describendo errorum notissima causa. Praecedit ΔΙΑΦανέσσι idque scriba ἔναυλον ἔχων sequenti adiectivo ποικίλοις molestam praepositionem affingit. Nobis omnibus in longo describendi labore idem saepius evenire solet et ex huius rei observatione multis locis sic depravatis parata emendatio est. Proferam unum ex Luciani *Somnio* § 4. ubi omnes adhuc sine offensione legimus: ἀγανακτησαΜΕΝHC δὲ τῆς μητρὸς καὶ πολλὰ τῷ ἀδελφῷ λοιδωρσαΜΕΝHC ἐπεὶ νύξ ἐπῆλθεν ἐκάθευδον, sed sine controversia barbarum est ἀγανακτεῖσθαι, non minus quam χαίρομαι. Semper et ubique et locis innumeris ἀγανακτεῖν legitur, et bis in hoc ipso brevi libello § 3. ὁ δὲ ἀγανακτήσας. et § 14. τὸ μὲν πρῶτον ἡγανάκτει, et credemus Thomae Magistri stupori *semel* omnino Lucianum ἀγανακτησαμένης scripsisse? Παρήχησις in λοιδωρσαμένης hunc quoque errorem peperit: itaque reddamus censeo Luciano suum ἀγανακτησάCHC.

In Nicostrati loco 74, 64. pag. 68, 7. *cave*, inquit, *ne vetulas ad uxorem tuam admittas*: αὐται γὰρ — ὡς δὴ ἐμπειροὶ τοῦ βίου ὑποθήκας τινὰς ἀκολάστους ὑποτίθενται ὅτι τὸ ζῆν οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν ἢ ὅσα ἂν τις Φάγη καὶ ὅσα ἂν τις πῖη κᾶκεῖνα ἩΔΗ ὅσα ἂν τούτοις ἔπηται [μοιχεῖται καὶ ἀκολασίαι]. Lēge κᾶκεῖνα δὲ ὅσα

ἂν τούτοις ἔπῃται expuncto insulso additamento μοιχεῖται καὶ ἀκο-
λασίαι. Scilicet nequissimarum vetularum haec oratio est, qui-
bus satis erat dicere ὅσα ἂν τούτοις ἔπῃται et rei turpitudinem
sic verbis velare.

In Floril. 74, 65. λεκτέον οὖν πρὸς αὐτὴν — ὡς ὃ τι δήποτε
ἔστιν ἢ πίσις ἢ ἔξ ἀνθρώπων, τοῦτο οἴχεται ἀπὸ σοῦ. Nihil est ἢ
πίσις ἢ ἔξ ἀνθρώπων, expuncto articulo scribendum: ὃ τι δήποτε
ἔστιν ἢ πίσις, ἔξ ἀνθρώπων τοῦτο οἴχεται Ἵπὸ σοῦ.

In Floril. 76, 10. Euripides eos improbat qui quum liberos
ex se natos non haberent alienos adoptarent:

ᾧ γὰρ θεοὶ διδῶσι μὴ ΦῦΝαι τέκνα

οὐ χρὴ ἔγκαλεῖσθαι πρὸς τὸ θεῖον ἀλλ' ἔᾶν.

repone primum ΦῦCαι pro Φῦναι, deinde pro ἔγκαλεῖσθαι quod
in libris est τλεῖσθαι quid in se contineat cogita. Ἐγκαλεῖσθαι
πρὸς τὸ θεῖον nihil est. Nauckius γοᾶσθαι coniecit, quod et sine
ullo teste dicitur nec habet Graecum colorem. Praeterea pug-
nant haec omnia cum poëtae sententia: nam qui *liberos alienos*
adoptant neque *cum diis expostulant* (ἐγκαλοῦσι πρὸς τὸ θεῖον) ne-
que *lamentantur* (γοῶνται). In Stobaei libris saepe plus adiumenti
est ad verum reperiendum in loci sententia quam in corruptis
literarum laciniis. Sententia suadet ut scribatur:

οὐ χρὴ MAXECΘAI πρὸς τὸ θεῖον ἀλλ' ἔᾶν.

agnoscimus in his argutias Euripideas: *Si cui Di non dederunt*
liberos procreare, θεομαχεῖ et Deorum voluntati adversatur quando
alienos liberos adoptat. Fides esto penes auctorem.

Apud Menandrum 76, 11.

αὐτὸς γὰρ οὐδεὶς οἶδε ΤΟΤ ποτ' ἐγένετο.

emendandum est οἶδ' ὅΤΟΤ ποτ' ἐγένετο.

In Floril. 76, 15. ἐνορέω ἐν παίδων κτήσι πολλοὺς μὲν κινδύ-
νους, πολλὰς δὲ λύπας, ὀλίγα δὲ τὰ εὐθιγέοντα καὶ ταῦτα λεπτά
τε καὶ ἀσθενέα. Bonum factum quod pater eius, qui haec scri-
psit, aliter senserit. Pro εὐθιγέοντα, quod nihil est, reponunt
εὐθιγέοντα, quod hoc loco est nihili. Requiritur participium si-
gnificans εὐφραίνοντα, et suspicor εὐθυμέοντα verum esse ut in
eiusdem scriptoris fragmento 83, 25. ἐν τῷ ξυνῷ τὰ τελεόμενα

οὐκ ἀνιᾷ ὥσπερ ἰδίῃ οὐδὲ εὐθυμέει τὰ ἐπικτώμενα ἀλλὰ πολλῇ ἡσσαν. Contraria sunt ἀνιᾷ — εὐθυμέει ut λυπεῖ — εὐφραίνει. Aeschylus apud Platonem *de Rep.* pag. 283. B.

παιᾶν' ἐπευφήμησεν εὐθυμῶν ἐμέ.

quod manifeste significat εὐφραίνων ἐμέ. Hoc igitur lenissima mutatione reponendum censeo.

In eiusdem fragmento 76, 16. ὅτεω χρήματά ἐστι, παῖδα ποιήσασθαι ἐκ τῶν φίλων ἐμοὶ δοκέει ἄμεινον εἶναι, multum a vero Meinekius aberravit „*scripsit opinor (inquit) Democritus ὅτεω χρήμη ἐστὶ παῖδα ποιήσασθαι, wer das Bedürfniss hat Kinder zu besitzen.*” Festinanti haec optimo seni exciderunt, ut multa alia sunt festinationis in Meinekii ad Stobaeum annotatione indicia. Est aliquid inter παιδοποιεῖσθαι et παῖδας ποιήσασθαι: neque hoc neque illud est *Kinder zu besitzen*. In *Militie Glorioso* Periplectomenes cum Palaestrione sic confabulatur:

Licuit uxorem dotatam genere summo ducere,

Sed nolo mihi oblatricem in aedis intramittere.

PAL. Cur non vis? nam procreare liberos lepidum est opus.

PER. Hercle vero, (verum) liberum esse id multo est lepidius.

Cicero in lepida epistola (ad Fam. IX. 22): „Liberis dare operam quam honeste dicitur! etiam patres rogant filios: eius operae nomen non audent dicere.” παιδοποιεῖσθαι hoc est, sed παῖδα ποιεῖσθαι et ποιήσις et ποιητός quis nescit μυριόλεκτον esse in adoptando? Democritus videtur hoc dixisse: „Si cui sunt opes, at liberi non sunt, ex amicorum filiis aliquem adoptare satius esse arbitror, quam in orbitate vitam transigere et bona alienis relinquere.” Itaque expleta lacuna rescripserim: “Ὅτεω χρήματά ἐστι, (ΠΑΙΔΕC δ' οὐκ εἰσι) ΠΑΙΔΑ ποιήσασθαι ἐκ τῶν φίλων ἐμοὶ δοκέει ἄμεινον εἶναι.

In Floril. 77, 9.

οὐ δὴ νόθος τοῖς γνησίοις ἴσον σθένει;

ἄπαν τὸ χρηστὸν γνησίαν ἔχει φύσιν.

sunt haec inter duos dividenda, quorum alter indignabundus quaerit:

‘Ο δὴ νόθος τοῖς γνησίοις ἴσον σθένει;

cui respondet alter:

ἅπαν τὸ χρηστὸν γνησίαν ἔχει φύσιν.

Similiter verba Euripidis 88, 3. dispescenda sunt inter duos interlocutores, quorum alter rogat:

ἡμῶν τί δῆτα τυγχάνεις χρεῖαν ἔχων;

cui respondet alter:

πατέρων γὰρ ἐσθλῶν ἐλπίδας δίδως γεγώς.

In Floril. 77, 11. δὲ γὰρ ἂν χρηστὸς φυῆ, neque Meinekius neque Nauckius in Tragicorum Fragmentis animadverterunt φυῆ, φυῆς, φυῶσι formas esse vitiosas Graeculorum. Ut ἔδυν habet δύοιμι et δύω, δύης, δύη, δύωσιν, sic ἔφυν φύοιμι, et φύω, φύης, φύη, φύωσιν. Ex vitiosa sequiorum forma ἔφύην, φυῆναι, φυείς formabatur coniunctivus φυῶ, φυῆ, φυῶσιν. Multos ea forma nunc maculat locos Tragicorum, Platonis, Demosthenis et aliorum. Idem vitium est 101, 23. in verbis: ὅταν ἐκδυῆ τὸ γῆρας pro ἐκδύη. Pro ἐκδύναι et ἐνδύναι Graeculi ἐκδύσασθαι et ἐνδύσασθαι dicebant et ἀποδύσασθαι pro ἀποδύναι, et formae ἐκδύη, ἐνδύωσιν, ἀποδύης leguntur tantum apud sedulos Atticorum imitatores.

Locus in Platonis *Legibus* pag. 930 π. ét in Platonis Codicibus ét in Floril. 79, 34. duplici emblemate maculatus est. Editur: πατὴρ οὖν ὅτῳ καὶ μήτηρ — μηδεὶς διανοηθῆτω ἄγαλμα αὐτῷ ποτε τοιοῦτον ἐφέσιον ἱδρυμα (ἐν οἰκίᾳ) ἔχων μᾶλλον κύριον ἔσεσθαι· ἐὰν δὲ κατὰ τρόπον γε [ὀρθῶς] αὐτὸ θεραπεύῃ ὁ κεκτημένος. Pro ἐν οἰκίᾳ Plato σεμνῶς πάνυ maluit ἐφέσιον dicere et pro ὀρθῶς, ut saepius alibi, κατὰ τρόπον. Quum utrumque manifestum additamentum olim expungi debere admonuissem, doctus Platonis editor annotavit: „neque plane idem significat utrumque et alterum alteri ἐκ παραλλήλου positum est.” Cogitet mihi aliquis quid intersit inter ἐφέσιον — ἐν οἰκίᾳ et κατὰ τρόπον — ὀρθῶς. Et ipse credo haec ἐκ παραλλήλου olim posita fuisse, sed κατὰ τρόπον in textu et ὀρθῶς in margine. Scatere libros de *Legibus* huiuscemodi glossematis futilissimis satis inter Criticos constat. Sunt emblemata in omnibus Platonis scriptis, sed prae caeteris levia ac puerilia τοὺς Νόμους commaculant. Hoc ipsum ὀρθῶς quam puerile est! Platonis lectorem admonere κατὰ τρόπον quid sit nonne ineptum?

In fragmento Πεμπέλου Θουρίου Πυθαγορείου 79, 52. *σεμνὸν γάρ τι καὶ θείας φύσιος ΠΕΠΑΜΕΝΟΝ ἀμὴν τὸ τῶν ΦΙΤΥΣΑΝΤΩΝ Ἰδρυμά ἐστι*, mendosum est πεπαμένον. Forma antiqua *πέπαμαι*, id est *κέκτημαι*, passim apud veteres legitur, Solonem, Pindarum, Tragicos omnes. Xenophon ea forma saepius utitur a Spartanis accepta: hinc *πᾶμα*, *παμῦχος*, *ἐπιπαματίς*, *πάτωρ*, *πολυπάμων*, *βουπάμων* multaque alia nata sunt. Sed *πεπαῖσθαι*, ut *κεκτήσθαι*, accusativum postulat, neque quis recte dicitur „divinam naturam possidere.” Redde Pempelo verbum vetus *θείας φύσιος ἘΠΑΜΜΕΝΟΝ*, cuius duo tantum exempla aetatem tulerunt. Herodotus I. 119. *ἴσαι μὲν νυν εἰδὲός τε ἐπαμμένει* εἰσι καὶ *μεγάθεος*, et VIII. 105. *ἴκως κτήσαιτο παῖδας εἰδὲος ἐπαμμένους* — *ἐπώλεε ἐς Σάρδις*, est igitur *θείας φύσιος ἐπαμμένον divina natura PRÆDITUM*.

Quam reddidimus in *Var. Lectt.* pag. 608 Euripidi futuri formam *πεπάσεται*, id est *κεκτήσεται*, in hisce:

εἰ δ' εὐτυχῶν τις καὶ βίον κεκτημένος

μηδὲν δόμοισι τῶν καλῶν ΠΕΠΑΣΕΤΑΙ,

pro ΠΕΙΡΑΣΕΤΑΙ, eadem forma usus est Pempelus in sqq. *αἶκα δέοντως τις χρῆται πατέρι καὶ ματέρι* — *πάντων ποτὶ θεοφιλῇ μοῖραν ΠΕΠΑΣΕΤΑΙ ἀγαλλμάτων κυριώτατα*.

In Floril. 79, 53. pag. 98, 14. Hierocles ita dicit: *εἰ quis forte peccaverint parentes* — *ἐπανορθωτέον μὲν* — *ἀλλ' οὐ μετ' ἐπιπλήξεως μὰ Δία*. — *ἀνιαιραὶ γὰρ τοῖς τηλίκοις καὶ μάλισα αἱ ἘΚΤΕΝΩC νουθετήσεις*. Ultima sensu vacua sunt: *ἀδμονεσι*, inquit, *aetate provecioribus semper est odiosum*, SED MAXIME — — quid? *εἰ a suis liberis admonentur*. Itaque scrib. καὶ *μάλισα αἱ ἘΚ ΤΕΚΝΩΝ νουθετήσεις*. Praeterea scribe τοῖς *τηλικοῖς ΔΕ*.

Post pauca in libris est: *Φέρει δὲ ἐπὶ τὴν ἐπιθυμίαν αὐτοῖς καὶ τὸ τῶν νοητικωτέρων εἶναι δοκούντων ὑπὲρ αἰτημάτων ἄπτεσθαι ποτε τοὺς παῖδας ὥς καὶ πόδας Ἱππονίψαι καὶ κλίνην φορέσαι καὶ παρασῆναι διακονουμένους*. Vitium in νοητικωτέρων duo Critici conati sunt corrigere, tertius correxit. Gesnerus enim *δουλικωτέρων* coniciebat, *οικετικωτέρων* Bentleius. Sententiam loci restituerunt, non antiquam scripturam, quam feliciter Koenius repperit hanc: *τὸ τῶν ΘΗΤΙΚΩτέρων εἶναι δοκούντων*. Absurdum ὑπὲρ αἰτημάτων certa correctione Gesneri in *ὑπὲρ ἩΡΕΤΗμάτων* conversum. Unum superest; nempe initio *ἐπὶ τὴν* delere et *εὐθυμίαν* pro

ἐπιθυμίαν reponere oportet. Nunc omnia clara luce splendent, φέρει δὲ εὐθυμίαν αὐτοῖς καὶ τὸ τῶν θητικωτέρων εἶναι δοκούντων ὑπηρετημάτων ἄπτεσθαι ποτε τοὺς παῖδας. Denique pro πῶδας ὑπονίψαι, quod nemo umquam dixit, emenda Ἀπονίψαι, quod in ea re dicebant omnes. In sqq. scribe εὐφραίνονται γὰρ (ἂν) οὐκ ὀλίγως — διακόνους χρώμενοι τοῖς σφετέροις ΤΕΚΝΟΙς pro inepto ἔργοις.

In Floril. 80, 1. τῶν δὲ φιλοσοφῶντων ἔνιοι εὐρεῖν φασὶ τὸ θήραμα τῆς σοφίας, οἱ δὲ ἈΚΜΗΝ [ἔτι] ζητεῖν. Recentiores pro ἔτι dicebant ἀκμήν. Lobeck. ad Phrynich. p. 123. et sic ἔτι in margine adscriptum est. Ἀκμήν pro ἔτι in *Anabasin* iv. 3. 26. vitio irrepsisse suspicor, quemadmodum in Isocratis libros irrepserat mendum pag. 1. c. σὺ μὲν ἀκμήν φιλοσοφεῖς, sed Urbinas nunc quoque salutem attulit: COI μὲν ἀκμῇ φιλοσοφεῖν. Polybio et qui post fuerunt ἀκμήν usitatum erat.

In Floril. 80, 5. Θαλῆν — ἐμπεσόντα εἰς ΤΟ ΒΑΡΑΘΡΟΝ ἢ θεράπαινα δίκαια παθεῖν ἔφη. non fuit tam gravis optimi philosophi casus: inciderat in *foveam* εἰς ΒΟΘΡΟΝ.

In Floril. 80, 7. ita corrigendum: τῶν ζητουμένων παρὰ τοῖς φιλοσόφοις τὰ μὲν πρὸς ἡμᾶς, τὰ δὲ ΜΗ πρὸς ἡμᾶς, τὰ δ' ὑπὲρ ἡμᾶς. — μὴ πρὸς ἡμᾶς δὲ τὰ διαλεκτικά· ΜΗΔΕΝ γὰρ συμβάλλεσθαι πρὸς ἐπ'ανόρθωσιν βίου. — ἀδύνατα γὰρ ἐγνώσθαι (ΚΑΙ del.) οὐδὲ παρέχειν χρεῖαν. In libris est ΜΗΔΕ πρὸς ἡμᾶς et ΜΗ γὰρ συμβάλλεσθαι.

In sq. fragmento Eusebii 80, 8 scrib. θεοὶ εἰ ἔασι οὐ χρὴ διζῆσθαι pro ὅτι et διζεσθαι.

Philemonis versiculi sunt 81, 9. de usu literarum:

οὐχὶ μόνον οὗτος εὖρε πῶς λαλήσομεν

αὐτοῖς ἀπέχοντες πολὺν ἀπ' ἀλλήλων ΧΡΟΝΟΝ.

non de *tempore*, sed de *loci* intervallo in tali re sermo esse solet: quamobrem emenda πολὺν ἀπ' ἀλλήλων ΤΟΠΟΝ.

In Floril. 82, 11. Meinekius festinans futilem Menagii suspi-

cionem recepit in textum. In libris est: 'Αρίων ἔλεγεν εἰκέναι τὴν διαλεκτικὴν τῷ ἐν ταῖς ὁδοῖς πηλῷ· πρὸς οὐδὲν γὰρ οὐδ' ἐκείνον χρήσιμον ὄντα καταΒΑΛΛΕΙΝ τοὺς βαδίζοντας, ubi καταβάλλει significat ut passim καταπεσεῖν ποιεῖ, homines in lubrico luto fallente vestigio *prolabuntur*, dialecticorum argutiae disputantes de loco deiciunt. Menagius καταπάττειν coniecit, quod eo sensu, quo Gallicum verbum *crotter*, Graecis auribus inauditum est. Neque dialecticus, ut opinor, *inquinat* adversarium vel *maculat*.

In Floril. 82, 13. Κερνεάδης τὴν διαλεκτικὴν ἔλεγε πουλύποδι εἰκέναι, legendum esse τοὺς διαλεκτικούς ex sqq. apparet.

Euripides Floril. 83, 6.

δεινόν τι τέκνων φίλτρον ἔΘΗΚΕΝ
θεὸς ἀνθρώποις.

vitium est in ἔθηκεν neque per metrum licet ἐνέθηκεν reponere. Quid igitur faciemus? Usus est Euripides multo meliore verbo quam ἐντιθέναι, nempe ἐνιέναι, ut ἐνῆκε μένος, θάρσος, multaue similia dicuntur pro ἐνεποίησεν. Sic igitur Euripides quoque dixerat: δεινόν τι φίλτρον ἔΝΗΚΕΝ.

In Floril. 83, 25. ἅμα μὲν γὰρ πολλῶ φειΔΟτεροι γίνονται ἐς τὰ χρήματα κτέ. nullum umquam fuit Graecis adiectivum φειδός. Emenda φειΔΩλότεροι.

Nota est et frequentissima apud Graecos verborum compositio: οὐ γὰρ δὴ — ΜΕΝ — ΔΕ ΟΥ. Reponenda est 84, 20 pag. 127, 14 ubi sic scribendum: οὐ γὰρ δὴ ζῶα μὲν ἄγρια — τιθασὰ γίγνεται, — ἄνθρωπος ΔΕ οὐχ ὅπως ἀδελφὸς ἀλλὰ κἂν μηδὲν προσήκων τύχῃ ΟΥ ΤΩΙ παντὶ μᾶλλον ἐπιμελείας ἀξιούμενος μεταΒΑΛΛΕΙ πρὸς τὸ ἡμερώτερον. Vulgata lectio est: οὐχ ὅπως δὲ ἄνθρωπος ἀδελφὸς ἀλλὰ — οὕτω παντὶ μᾶλλον — μεταβάλλει.

Apud Musonium 84, 21 supplendus est articulus in his: κακῶς εἰδότες (elegantior pro ἀγνοοῦντες) ὅσῳ κρεῖττον (ΤΟ) πολλοὺς ἔχειν ἀδελφούς ΤΟΤ πολλὰ ἔχειν χρήματα.

Post pauca editur: τί δ' ἂν τις παραβάλλοι [καλόν] εὐνοίᾳ τῇ

γε ἀδελφεῦ εἰς ἀσφαλείας λόγον; Scribe παραβάλοι et καλὸν repone in margine. Sententia est: τί εὐνοίας ἀδελφοῦ ἀσφαλές; non τί καλὸν — ἀσφαλές; Placuit lectori sententia et adscripsit de more καλόν. Cf. Mnemos. 1873. pag. 363.

In Hieroclis loco 84, 23. pag. 135, 20. ὡς ἂν καὶ τὰ τῆς ἡλικίας παρήκει, emenda παρείκει. Sæpe παρείκειν eo sensu dicitur praesertim a Platone, sæpius παρείκειν in παρήκειν depravatur, ut apud Stobaeum Floril. 43, 149. εἰς ὅσον δὴ δύναμις παρήκει, imo vero παρείκει. Similiter 85, 21. pag. 151, 31. pro εἰ δὲ παρήκοι emendavit Meinekios παρείκοι.

Euripides 85, 2.

τοιάνδε χρὴ γυναικὶ πρόσπολον εἶν,
ἥτις τὸ μὲν δίκαιον οὐ σιγήσεται,
τὰ δ' αἰσχρὰ μισεῖ.

Erat lacuna πρόσπολον***, stipes explevit εἶν sine sensu et contra metrum. Verum repperit Dobraeus πρόσπολον NEMEIN.

Egregia est et palmaris Meinekii emendatio, qua multas leves et futiles coniecturas redemit in Floril. 85, 16. Edebatur: τὰ περιστὰ τὸν νομοθέταν δεῖ περικόπτειν καὶ περιτέμνειν, ὡς ἀγαθὸν γεωργὸν τὰ φύλλα μὴ ἀνιέντα. Felicissime ex φυλλαμνημιεντα elicuit φυλλομανίοντα. Φυλλομανεῖν, ut ὑλομανεῖν et καθυλμανεῖν, luxuriare (id est frondibus ac foliis exuberare) notissima verba sunt, et propria in tali re vocabula resocare et amputare, περιτέμνειν καὶ περικόπτειν, ut nulla superesse possit dubitatio. Non minus feliciter in Philostrati *Vit. Sophist.* pag. 628 pro τὸν ἑαυτοῦ λόγον τέως ὑπομενοῦντα ἐκόλασε reperta est vera lectio ὑλομανοῦντα. Paene oculis cernimus indoctum scribam pro ΦΥΛΛΟΜΑΝΙΟΝΤΑ, quod quid esset nesciebat substituentem φύλλα μὴ ἀνιέντα.

In Floril. 85, 17. scrib. ἄρχει τὸ θῆον τᾶς φύσιος — ἄρχει τᾶς γυναικός, ἄρχει ἄρχάν — πολιτικὰν ἄρχει, quater in vulgatis ἄρχη scribitur, quod nihili est.

In epistola Ionica Περικτυόνης Πυθαγορείας 85, 19 in libris

est συντιθῆ ψύθη καὶ δόλους ἀνδρὶ καὶ ψεύδεα κατὰ πάντων, Meinek. dedit: συντιθέει δόλους ἀνδρὶ καὶ ψύθεα κατὰ πάντων, recte, nisi quod συντιθεῖ Iones dicebant, non συντιθέει.

Post pauca editur: ὁκόσαι γὰρ πολυτελέα πάντα ἐσθίουσι καὶ πίνουσι — ἐς ἀμαρτήν ἔταιμοι — ἐς τε λέχεα καὶ ἐς τὰ ἄλλα ἀδικοπρηγῶ. Non est vocabulum Graecum ἀδικοπραγῆς et vitio natum hoc unico loco apparet. Corrig. καὶ ἐς τὰς ἄλλας ἀδικοπρηγίας. Deinde scribe κάλλος τὸ ἐκ Φρονήσιος — ἀνδάνει τῇσι γυνομένῃσι εὖ pro γινομένῃσι, et pro: ἣν δὲ μὴ ἔη ἐπιζητέειν οὐ ποιεῖε restitue οὐ ΠΡΕΠΕΙ.

Absurdo errore scribitur τάπερ λελαχεται. Meinek. „*mitte forma pro λέλαχε.*” Minime gentium: quod paullo ante in singulari numero dixerat ταῦτα μὲν λελέχθω nunc in plurali Ionice posuit τάπερ λελεχεται, quae dicta sunt.

In Codicibus Ms. αχ et εχ distingi non possunt, unde ἄχθος et ἔχθος et sim. toties confusa videbis.

Bona uxor, inquit, ἀνδρα φιλέουσα — οἶκον τὸν σύμπαντα φιλεῖ, imo vero Ὀφειλεῖ, quod apud Homerum οἶκον ὀφείλειν dicitur.

In Hieroclis loco 85, 21. τῇ δὲ γυναικὶ τὰ περὶ τὴν ταλασίαν καὶ CITOΠονίαν, quod editur σιτοπονίαν nihil est, at tu duabus literulis transpositis scribe ICTOΠονίαν. Cibum parare aut rames coquere pistoris est vel coqui, mater familias lanam facit et *lulam lēxit*, ἰσοπονεῖ. Cf. Mnemos. 1873. pag. 1. Eadem verba componit Clemens Alex. *Paedag.* p. 269. ταλασίαι καὶ ἰσοπονίαι — καὶ οἰκουρία οὐδαμοῦ. et quod in Stephani Thesaurο affertur ἰσοπολία manifesto errore scriptum est pro ἰσοπολία.

Recurrit idem mendum in sqq.: ὥς μὴ τῆς ταλασίας κοινῶν εἶναι μόνον ἀλλὰ καὶ — CITOΠONΙΑC ἄψασθαι, imo vero ICTOΠονίας.

Notabilis est scribarum error et alibi passim commissus et 85, 21. pag. 151, 29. νεᾶνις οὔσα καὶ μηδέπω τετρυμένη κυφορίαις sic recte Meinek.: in libris est μηδ' ὅπως pro μηδέπω et pro τετρυμένη vitium triplex τετρημένη et τετριμμένη et τετρυμμένη. Fere ubique τετρῦσθαι et τετρυμένος sic depravari solet: etiam saepe in τετρυχῶσθαι conversum videbis. Multi iam

loci correcti sunt: alii adhuc medicam manum expectant. Plato *de Legibus* pag. 807 B. προσήκει δὲ ἀργῶ καὶ ῥαθύμως καταπεπιασμένῳ ζῶν σχεδὸν ὑπ' ἄλλου διαρπασθῆναι (leg. διαρπασθῆναι) ζῶντος τῶν σφόδρα τετραχωμένων μετ' ἀνδρείας τε ἅμα καὶ τῶν πόνων, in libris est τετρυμμένων, τετρυφωμένων, τετραχωμένων et τετρΤΜένων, quod unice verum est. Τετρυμένος autem non est *viribus exhaustus*, ut Editori videtur, namque id pugnat cum loci sententia, sed „virtute ac laboribus exercitus et induratus.”

In Astydamantis fragmento 86, 3. ex librorum absurda scriptura hac:

ἔνεκα τῶν ἐσιν εὐρεῖν ἄνδρ' ἔνα.

acutissime Porsonus restituit ἐν ἑκατόν ἐσιν ἔργον εὐρεῖν, sed duobus vocabulis transpositis legendum:

ἐν ἑκαΤΟΝ ἔρΓΟΝ ἐσιν εὐρεῖν ἄνδρ' ἔνα,
καὶ τοῦτον οἱ ζητοῦντες εἰσὶ μυρίοι.

Sæpius in fragmentis libri περὶ εὐγενείας 86, 25. scribitur vitiose τοὺς ἑκπαλαι πλουσίων pro ἐκ πάλαι πλουσίων. Rem conficit locus pag. 159, 13. οὐ τοὺς ἐκ πάλαι πλουσίων ἀλλὰ τοὺς ἐξ ἀγαθῶν πάλαι. Non animadvertit Meinekius et etiamnunc ἑκπαλαι retinuit. Post pauca pro ὀρθῶς ἔφη λέγειν corrige: ὀρθῶς, ἔφη, λέγειC.

Euripides 88, 5.

ἐν τοῖς τέκνοις γὰρ ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν
ἔλαμψε· κρεῖσσόν τ' ἐστὶ πλουσίου γάμου.
πένης γὰρ οὐκ ἐκεῖν' ἀπώλεσεν
τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον.

addita praepositione et expleta lacuna poetam scripsisse arbitror: ἀρετὴ τῶν εὐγενῶν Διέλαμψε, tum:

πένης γὰρ (ὦΝ ὦΔ') οὐκ ἐκεῖν' ἀπώλεσεν
τὸ τοῦ πατρὸς γενναῖον.

Notum est quam nihiltribuendum sit lemmatis apud Stobaeum. Comicorum Atheniensium fragmenta Epicharmo tribuntur, et quae manifesto Tragicorum sunt, Comicorum nomina praeferunt. Nihil est tamen facilius quam Comicorum versicu-

los a Tragicorum grandiloquentia et numeris discernere. In Floril. 90, 1. Menandri nomine hæc feruntur:

τοὺς εὖ γεγῶτας καὶ τεθραμμένους καλῶς
καὶ τοῖς κακοῖς δεῖ λόγον ἔχειν εὐφημίας.

quasi vero Menander aut de populo aliquis forma γεγῶς, γεγῶ-
τας uti umquam potuerit, qua soli Dii immortales et heroes
utuntur. Fuerunt qui versiculum in Floril. 69, 1.

ὅταν γὰρ ἄλοχον εἰς δόμους ἄγῃ πόσις.

comici poëtae esse crederent. Nemo de populo umquam dixit
ἄλοχος, neque δάμαρ, sed γυνή, nemo εἰς δόμους sed οἴκαδε,
nemo ἄγῃ sed ἄγεται, nemo πόσις sed ἀνὴρ. Innumera sunt de
genere hoc, quibus cothurnata oratio a populari Comicatorum
sermone certis indiciis discernitur.

Sophocles 89, 8.

ἀλλ' ἀξίως ἔλεξας οὐδὲ ΜΕΝ πικρῶς.

quis credat ΜΕΝ in ea verborum compositione sanum esse? Ve-
rum videtur: οὐδ' ἔΜΟΙ πικρῶς: oratione nens es, inquit et te
digna neque mihi acerba.

In Floril. 90, 1.

τὸ μωρὸν αὐτῷ τοῦ πατρὸς νόσημ' ἐνι.

Φιλεῖ γὰρ οὕτως ἐκ κακῶν εἶναι κακΟΤC.

Scribendum una litera minus: φιλεῖ — εἶναι κακOC. Est enim
φιλεῖ idem quod εἰωθε, non σύννηθές ἐστιν.

In Theognidis loco 91, 2.

οὐδ' εἰ σωφροσύνην μὲν ἔχΟΙ 'Ραδαμάνθους αὐτοῦ,

πλείονα δ' εἰδείΗ Cισύφου Αἰολίδεω.

natura rei secundam in tali argumento personam requirit ἔχους
et εἰδείης. Vera hæc lectio apud Theognidem incolumis servata est.

Ex Sophoclis Ἀλεάδαις Stobæus affert 91, 27.

τὰ χρήματ' ἀνθρώποισιν εὐρίσκει Φίλους,

αὐτὸς δὲ τιμὰς, εἶτα τῆς ὑπερτάτης.

τυραννίδος θακοῦσιν ΑἰCχίστην ἔδραν.

pugnat aperte αἰσχίστην cum poëtae sententia divitias extol-
lentis, quas amicos, honores, gratiam apud reges parere prae-

dicat. Ergo dixerat ἈΓχίστην ἔδραν, ut apud Aeschylum est
ἵκταρ ἤμενοι Διός.

In Floril. 95, 12. Καλλιμάχου.

αἰεὶ τοῖς μικροῖς μικρὰ διδοῦσι θεοί.

Callimachi manus melius servata est in Etymol. Magn. v. Μικ-
κός σημαίνει τὸν μικρόν. Καλλιμαχος.

τοῖς μικκοῖς μικκὰ διδοῦσι θεοί.

In lepido fragmento Τέλητος 97, 31. pag. 213, 14. τί δια-
φέρει μὴ ἔχειν τροφήν ἢ τοιαύτην ἔχειν ἥς οὐ μὴ γεύσῃται...—
ἰχθῦς καὶ περιστέρια ἢ Αἰγυπτίῳ κύνα ἢ Ἑλλήσι κρανίον ἀνθρώπου;
Scribendum et supplendum fere ad hunc modum: — ἥς οὐ μὴ
γεύσεται (τις οἶον εἴ τις παραθεῖη Σύρῳ) ἰχθῦς καὶ περιστέρια κτέ.
Notum est in Syria pisces et columbas pro Diis coli.

In eodem fragmento pag. 216, 17. οὔτε τῆς ἀρχῆς ἀποσῆναι
προαιροῦνται οὔτε τὰ καθ' ἑαυτοὺς λιτότερον ἐξάγουσιν· εἴτα ἀναγ-
κάζονται πολλὰ ὧν βούλονται, scribendum λιτότερον Διάγουσιν
et inserta negatione πολλὰ ὧν ΟΤ βούλονται, id est πολλὰ δεῖνὰ
καὶ χαλεπὰ.

In Philemonis versiculo 98, 3.

εὐφραινόμεσθ' ἑλάττον ἢ λυπούμεθα.

scribendum ἐλάττον' ἢ, verba *gaudendi* et *dolendi* habent adiec-
tiva neutrius generis in plurali numero χαίρειν, ἡδεσθαι, εὐφραι-
νεσθαι et λυπεῖσθαι, ἀνιᾶσθαι et sim. πολλά, ὀλίγα, σμικρά,
μεγάλα et sim. ut in *Acharnensibus*:

ἦσθην δὲ βαίᾱ, πάνυ δὲ βαίᾱ, τέτταρα.

In Dionysii fragmento 98, 30.

εἰ δ' ἀξιοῖς σοι μηδὲν ἀλγεινόν ποτε

μηδὲν ἔσεσθαι, μακαρίως ἔχεις Φρενῶν.

frustra quaero quid lateat in μηδὲν ἔσεσθαι, quae verba fortasse
temere suppleta nullum antiquae scripturae indicium aut vesti-
gium servant. Lepide tyrannus dixit et urbane μακαρίως ἔχεις
Φρενῶν pro μωρὸς εἶ, ἀνόητος εἶ, planissime ut apud Horatium est:

o te, Bolane, cerebri felicem.

Euripidis locus est 98, 40.

οὐκ οἶδ' ὅτῳ χρὴ κανόνι τὰς βροτῶν τύχας

ὀρθῶς Ἀθρήσαντ' εἰδέναι τὸ δρασέον.

si esset in Codice lacuna ὀρθῶς ** ρήσαντ' quid suppleres? Ex praec. κανόνι facile colligas ὀρθῶς ΜΕΤΡήσαντ' εἰδέναι restitui oportere. Scatent Stobaei libri mendis sic natis. Quis credat Stobaeum scribere potuisse 98, 62. ὁ δὲ θεὸς γλυκὺν ΤΕΤΕΑC τὸν αἰῶνα ΔΥCΕΤΝΕΤΟC ἐν αὐτῷ εὐρίσκεται ἑὼν, pro γεύσας et φθονερός? Ecquid absurdius excogitari potuit quam ὁ θεὸς εὐρίσκεται δυσξύνετος ἑὼν?

Apud Hippodamum 88, 71. γενόμενα γὰρ ἀέξεται τὰ πράγματα καὶ ἀεξηθέντα ἀκμάζει καὶ ἀκμάσαντα γηράσκει καὶ [τέλος] ὕστατα φθείρεται, expunge manifestum emblemata.

In sqq. lacuna certo supplemento sarciri potest. Editur: τοὶ μὲν γὰρ πρῶτοι ἀτυχεῖς ἔντες ἐκτῆσαντο, τοὶ δὲ δεῦτεροι εὐτυχεῖς γενόμενοι . . . διέφθειραν. Corrig. ΓΕΝΟΜΕΝΟΙ (ἀπέλαυσαν, τοὶ δὲ τρίτοι ἄφρονες ΓΕΝΟΜΕΝΟΙ) διέφθειραν.

Fieri non potest ut Philemon scripserit 99, 22.

Ἀγαθὴ γὰρ ἡ λύπη καθ' αὐτῆς ἀναπλάσσει

ἀτεχνῶς διπλάσια τῆς ἀληθείας κακά.

Si nemo Graecorum in tali re ἀγαθός ponit umquam, sed omnes constanter δεινός usurpant, necesse est Philemonem quoque dedisse ΔΕΙΝΗ γάρ.

Eiusdem generis mendum imponit nobis 99, 25. παροιμία.

ὅπου τις ἀλγεῖ κεῖσε καὶ ΤΟΝ ΝΟΤΝ ἔχει.

non sic sed multo lepidius et γραφικώτερον ex vitae usu dicebat populus:

ὅπου τις ἀλγεῖ κεῖσε καὶ ΤΗΝ ΧΕΙΡ' ἔχει.

In Floril. 100, 6. in libris est:

ὅς δὲ κενημηρὴ νεφέλῃ λελυσμένος ὄσσε

ἀσχαλλῇ ὀδύναις,

emendandum est:

ὅς δὲ ΚΕ ΛΗμηρῇ νεφέλῃ ΕΙΛΤΜΕΝΟC ὄσσε,

ut apud Homerum est νεφέλῃ εἰλυμένος ὦμους et βοῆαις εἰλυμένω ὦμους et multa alia his similia. Meinekii πεπυκασμένος neque

reliquis veteris scripturae salis accommodatam est et in alia re sedem habet.

Quam vetusta menda Codicibus nostris inoleverint passim Stobaeus declarat, qui in suis libris olim repperit eadem vitia quae nunc comparent in nostris. In Floril. 100, 28 affertur ex Platonis *Symposio* (pag. 185. B.) λαβών τι τοιοῦτον οἶφ KINH-σαις ἀν τὴν βίαν πάρε. Absurdum est κινήσαις pro KNήσαις, *movere* nasum pro *titillare*. Erat tamen ea labes in libris ante multa saecula quam nostri Codices scripti sunt.

Mirifica et ludicra confusio cernitur 103, 14. in his quatuor versiculis :

εἴη μοι πλουτεῦντι κακῶν ἀπάτερθε μεριμνέων

ζῶειν ἀβλαβέως μηδὲν ἔχοντι κακόν.

οὐκ ἔραμαι πλουτεῖν οὐδ' εὐχομαι, ἀλλὰ μοι εἴη

ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων μηδὲν ἔχοντι κακόν.

nempe duorum poëtarum haec sunt, quorum prior est antiquus et gravis, alter recentior veteris poëtae sententiam deridens et παρωδῶν obloquitur. Vetus cantor lingua Epica usus cecinerat :

εἴη μοι πλουτεῦντι κακὸν ἀπάτερθε μεριμνέων

ζῶειν ἀβλαβέως μηδὲν ἔχοντι κακόν.

cui occidit alter populari sermone :

οὐκ ἔραμαι πλουτεῖν οὐδ' εὐχομαι, ἀλλὰ μοι εἴη

ζῆν ἀπὸ τῶν ὀλίγων μηδὲν ἔχοντι κακόν.

Haec nunc quasi essent unius poëtae et eiusdem sententiae partes uno tenore coniuncta leguntur.

In Euryphami Pythagorei fragmento 103, 27. τὸ μὲν γὰρ λόγῳ τυπωπικὸς ἦμεν — καὶ τὸ ὀρθῶς ἀπὸ γᾶς ἀνακεκλίσθαι καὶ εἰς τὸν οὐρανὸν ἀποβλέπεν, manifesto requiritur ὀρθῶς, namque ὁ ἄνθρωπος ὀρθὸς ἀπὸ γᾶς ἀνακέκλιται quid sit perspicuum est : *os homini sublimē dedit coelumque tueri iussit.*

Post pauca editur : ὀνόματα μὲν ἔΘΗΚΕ τοῖς πράγμασι, requiro ἐθήκατο, quia nomina imponere rebus Graece sonat semper ὀνόματα τίθεσθαι, non τιθέναι.

Barbarum est in sqq. ὀρθοπλουμένας τᾶς ἀρετᾶς. Ὀρθοπλοεῖν quid sit novimus et εὐπλοεῖν, et legitur utrumque in hoc ipso

fragmento: τὸ δ' ὀρθοπλοῆσαι et εὐπλόησεν ὁ κυβερνάτας, sed ὀρθοπλοεῖσθαι est eiusdem farinae atque χαίρομαι. Video Meinekium in Praefatione Tom. IV. pag. vi. comparatione ~~similium~~ ὀρθοπλοουμένων tueri conatum, sed aut corrupta illa sunt ut οἱ Φαυλότερον πρᾶσσόμενοι pro πρᾶσσοντες, aut a Meinekio festinante non satis diligenter inspecta, ut pag. 47, 20: οὐχ οἷα ἔξι λογισάμενοι ἀλλ' οἷα ἐπ' ἄκρον ἐπιτυγχάνόμενα δύναται γενέσθαι. Si cui aliquid feliciter cessit οὗτος ἐπιτυγχάνει, sed res ipsa παρῖνε dicitur ἐπιτυγχάνεσθαι et ἐπιτετεῦχθαι. Sic dicebant κινδυνεύω περὶ χρημάτων et τὰ χρήματα κινδυνεύεται, sic δοκεῖσθαι dicitur et κατορθοῦσθαι et ἀμαρτάνεσθαι et κατατυγχάνεσθαι multaue alia id genus παρῖνα in usu sunt, sed nihil horum simile est verbo ὀρθοπλοεῖσθαι quod praeter χαίρομαι et vitiosas librorum scripturas ut ἐπιτεθυμημένος in Aeliani *Epistolis* pro ἐπιτεθυμμένος nihil simile sibi habet.

Ostendimus iam alibi apud Diphilum 104, 16 scibendum esse:

ὥσπερ κυαθίζουσ' ἐνὶ ὄθ' ἡμῶν ἡ τύχη

ἐν ἀγαθὸν ἽΠΟΧέασα τρί' ἐπαντλεῖ κακὰ.

pro ἐπιχέασα, quia ὁ οἶνοχόος τὸν οἶνον ἽΠΟΧέας εἶτα τὸ ὕδωρ ἔπιχεῖ.

In Sophoclis fragmento 105, 3.

οὐ χρή ποτ' εὖ πρᾶσσοντος ὀλβίσαι τύχας

ἀνδρὸς πρὶν αὐτῷ παντελῶς ἤδη βίος

διεκπερανθῆ καὶ τελευτήσῃ ΒΙΟΝ.

etiam si sententia esset integerrima, tamen intolerabile esset βίος — βίον. Nunc sententia perspicue aliud quid requirit. Illius demum praedicare fortunas debemus, inquit, qui feliciter ad vitae metam pervenerit. Itaque corrigendum:

διεκπερανθῆ καὶ τελευτήσῃ ΚΑΛΩΣ.

Apud Euripidem 105, 11.

τοιοῦδε θνητῶν τῶν ταλαιπώρων βίος·

οὐτ' εὐτυχεῖ τὸ πάμπαν οὔτε δυστυχεῖ,

εὐδαιμονεῖ δὲ καὐθις οὐκ εὐδαιμονεῖ.

quater neglecta est tenuis lineola, quae vocali imposita N significat, scribendumque εὐτυχεῖN, δυστυχεῖN et bis εὐδαιμονεῖN.

Neque enim ὁ βίος εὐτυχεῖ, sed οἱ ἐν τῷ βίῳ ἄνθρωποι.

In Moschionis versiculis 105, 22.

καὶ πᾶσι δεικνύς ὥς τὰ λαμπρὰ τῆς τύχης

τὴν κτῆσιν οὐ βέβαιον ἀνθρώποις ΝΕΜΕΙ.

mendosum est νέμει: res ipsa clamat "ΕΧΕΙ unice verum esse.

Apud Menandrum 108, 31.

οὐκ ἐὰν Ἀνασπάσας τις τὰς δφρῦς ΟΙΜΟΙ λαλή.

non potest λαλεῖν dici de eo, qui unum vocabulum dixit. Re-
pone: οἱμοι λΕΓῃ. ut βῇ λέγειν, οἱ „σκέφομαι" λέγοντες. multa-
que similia.

Nihil minus est senario simile quam senarius Philemonis
108, 35.

ἂ καλῶς ὅταν ἐνέγκῃς ἀγαθὰ γενήσεται.

nam quis tam duram habet aurem ut ferre possit: ἂ καλῶς —
ὅταν ἐ — νέγκῃς? Poëtam in hunc fere modum dixisse su-
spicor:

πόλλ' ἐστὶν ἐν πολλαῖσιν οἰκίαις κακά,

ἂ καλῶς ὅταν φέρῃ τις ἀγαθὰ γίγνεται.

Erat lacunula ὅταν *Ε***IC, quam sciolus suo more id
est ineptissime explevit.

Perturbata est Graeca verborum compositio in versiculis Me-
nandreis 108, 44.

εὔροις δ' ἂν οὐδὲν τῶν ἀπάντων, Σιμύλε,

ἀγαθὸν ὅτῳ ΤΙ μὴ πρόσεσι καὶ κακόν.

rogo omnes τοὺς τετριμμένους τὰ ὅτα πρὸς τὴν τῶν ἀρχαίων
σύνθεσιν an ΤΙ tam inepte transponi possit. Parata est bona
compositio haec:

ἀγαθὸν ὅτῳ μὴ καὶ κακὸν πρόσεσι τι.

Apud Hipparchum Pythagoreum 108, 81. scribendum: πάντα
γὰρ τὰ κατὰ τὸν βίον ἄθεσμα ΚΑΙ παράνομα καὶ ἀσεβῆ pro
ἄθεσμα κα καὶ παράνομα καὶ ἀσεβήματα.

Post pauca pro οὐδὲν αὐτῶν — βέβαιον οὐδὲ ἀΔιαιρετον cor-
rige ἀΝΑΦαιρετον, et ἄνθρωπον ὕντα τὰ μὲν pro ἄνθρωπον μὲν

δντα τὰ, et κλαίοντες καὶ Ὀδυρόμενοι pro καὶ Κατοδυρόμενοι, et Ἀρκούμενοι (*contenti*) τοῖς παρεούσι pro μεταποιοούμενοι.

Paulo ante pag. 48, 12 supplendum: τὰ προσπίπτοντα ἀνθρώπινα νομίζοντες καὶ ΜΗ (AMIN add.) μόνοις συμβαίνοντα εὐθυμότερον διάζομεν.

In Euripidis loco 113, 5.

παρ' αὐτᾶ Δ' ἡσθεῖς ὕστερον γένει διπλᾶ.

nullus particulæ adversativæ locus est, at tu corrige:

παραυτίχ' ἡσθεῖς ὕστερον γένει διπλᾶ.

παραυτίκα Athenienses dicebant non παρτυτά, quo sero nati Graeculi utebantur.

In fragmento Philemonis 114, 1.

ἕτερον τό τ' ἀλλεῖν καὶ τὸ θεωρεῖν ἐς' ἴσως.

vitiose abundat copula τε. Comparato versiculo Philippiadis 113, 17.

ἕτερόν τι τὸ λέγειν ἐς τοῦ πεπονθέναι.

et nunc scripserim:

ἕτερόν τι τᾶλλεῖν τὸτ θεωρεῖν ἐς' ἴσως.

Turpiter violatur certa lex Graecae compositionis in hisce 114, 3.

σοφώτεροι γὰρ συμφορὰς ΤΑC τῶν πέλας

πάντες διαιρεῖν ἢ τύχας ΤΑC οἴκοθεν.

namque necessarium est ΤΑC συμφορὰς et ΤΑC τύχας. Verum igitur esse suspicor:

σοφώτεροι ΤΑC συμφορὰς τὰς τῶν πέλας

πάντες διαιρεῖν ἑCΜΕΝ ἢ τὰς οἴκοθεν.

In fragmento Iunci 117, 26. pag. 74, 11 de senibus, qui formæ dignitatem ac decus aetate non amittunt, scribitur: ἀλλὰ δὴ καὶ τὸ εὐπρεπὲς παραμένει αὐτοῖς. — μάλιστα δὲ ἐν τοῖς ἱεροῖς θύοντες ἐξεφαναωμένοι περιβλεπτότεροι τῶν ἱερῶν γίγνονται, imo vero τῶν ἱερῶν quæ ipsi sacerdotes.

Alterum vitium evidens in eodem loco pag. 72, 6 tamen diu latuit. Editur: παρίσταται μοι μάρτυς Ἀθηναῖος Σόλων νομοθετήσας μήτε ἄρχειν τὸν σφόδρα νέον μήτε ξυμβουλεύειν. At hoc

quidem nulla lex prohibere potest, quo minus iuvenis *del consilium* alteri, si quis uti velit. Neque hoc, opinor, Solonis lex vetabat sed *ne Senator esset μήτε ἄρχειν — μήτε Βουλευεῖν*. Apposite ad hanc rem Xenophon *Memorab.* I. 2. §. 35. ubi Socrates quaerit: ὁρίσατέ μοι μέχρι πόσων ἐτῶν δεῖ νομίζειν νέους εἶναι τοὺς ἀνθρώπους. cui Charicles: ὅσουπερ χρόνου βουλευεῖν οὐκ ἔξεσι — μηδὲ σὺ διαλέγου νεωτέροις τριάκοντα ἐτῶν.

In eodem fragmento pag. 74, 2. Meinekius edidit: ὥσπερ δὲ, ἐν τινι ἀγαθῇ γῇ φυτὸν ἀειθαλοῦν, sed ἀειθαλῆς Graecum est, ἀειθαλεῖν non est. Libri habent ἀεὶ φυτὸν θαρροῦν et Iuncum perelegantem scriptorem suspicor ἀττικισί dixisse φυτὸν ἀεὶ φρουρον id est ἀειθαλές.

In Floril. 115, 27. Archytas dixisse putatur: ποιεῖ ἃ μὲν νεότας ἐπιχειρητικῶς, τὸ δὲ γῆρας προνοατικῶς. Non intelligo quid sit ἐπιχειρητικῶς τι ποιεῖν. Verum non hoc dicit Archytas, sed ἡ νεότης ἐπιχειρητικῶς ποιεῖ. Itaque correcto accentu scribamus ἐπιχειρητικῶς et προνοατικῶς.

Isocratis dictum apud Musonium 117, 8. pag. 89, 32. φασὶ γὰρ ἐκείνον (τὸν Ἰσοκράτην) ἐρωτήσαντός τινος ὅπως διάγει εἰπεῖν ὅτι οὕτως ὥσπερ ἔΚΕΙΝΟΝ τὸν ἐνεγόντα μὲν γεγονότα ἔτη, κακῶν δὲ ἔσχατον νομίζοντα εἶναι τὸν θάνατον. Pro ἐκείνον facile apparet emendandum esse ὥσπερ ΕΙΚΟC τόν κτέ. Est haec, uti spero, ἀδέσποτός τις καὶ πεπλασμένη παράδοσις, nam quid Isocrate miserius, quid contemptius fuisset si haec vera sunt? Simile huic mendum olim exemimus ex praeclaro loco Hyperidis 124, 36. εἰ δ' ἔστιν αἰσθησις ἐν Ἀἰδοῦ — εἴη τοὺς ταῖς τιμαῖς τῶν θεῶν καταλυομένους βοηθήσαντας πλείους κηδεμονίας ὑπὸ τοῦ δαιμονίου τυγχάνειν, imo vero ΕΙΚΟC τοὺς κτέ. Eximia est in his Ruhnkenii emendatio ΚΗΔΕμονίας pro ΕΥΔΑΙμονίας. Facile apparet veterem lacunam olim perverse expletam esse et Ruhnkenium ex sententia loci veram lectionem sollerter indagasse. Simul observent iuniores κηδεμονίας τυγχάνειν pro verbo *passivo* poni: τὸ δαιμόνιον τῶν ἀνθρώπων κηδεταί *passive* dicitur οἱ ἄνθρωποι ἔΤΙΟ τοῦ δαιμονίου κηδεμονίας τυγχάνουσι. Sic συγγινώσκω *passivum* habet συγγνώμης τυγχάνειν et alia permulta quae quisque facile inter legendum animadvertet.

In Ionis fragmento 120, 16.

κακῶν ἀπέτω θάνατος ὡς ἴδῃ κακά.

imo vero: ὡς εἰδῇ κακά „ut sua mala sentiat.” Sexcenties ἴδω et εἰδῶ inter se mutant locum.

In fragmento, quod Themistii nomen praefert sed Plutarchi est 120, 28. pag. 147, 18. οὕτω κατὰ τὴν εἰς τὸ ὍΛΟΝ μεταβολὴν καὶ κατακόσμησιν ὍΛΩΛΕΝΑΙ τὴν ψυχὴν λέγομεν ἐκὶ γεγονέναι, corrigendum μεταβολὴν καὶ ΜΕΤΑΚΟΣΜΗΣΙΝ et ἐκὶ γεγονῆΤΙΑΝ. — Quam absurda ista etymologia est ὅλον — ὀλωλέναι, ut „Nepenthe a nando.”

ὅταν τι τούτων τῶν σοφισμάτων ἴδω

πλεῖν ἢ ἑαυτῷ πρεσβύτερος ἀπέρχομαι.

sed non multo meliores nunc procuduntur, quas ridebunt posteri.

In Epicteti loco 121, 30. lacuna est perfacile explenda: ἐὰν νέος τελευτᾷ τὸν βίον — — — ἐγκαλεῖ τοῖς θεοῖς ὅτι δέον αὐτὸν ἤδη ἀναπεπαῦσθαι πρᾶγμα ἔχει. Scrib. — τὸν βίον ἐγκαλεῖ τοῖς θεοῖς (ὅτι πρὸ τῆς ὥρας ἀναρπάζεται, ἐὰν δὲ γέρων καὶ οὕτως ἐγκαλεῖ τοῖς θεοῖς) ὅτι κτέ. Praeterea corrige πρᾶγμαΤ' ἔχει, ut in fragmento praecedente: ἄφες αὐτὸ ἤδη καὶ μηκέτι πρᾶγμαΤ' ἔχε pro πρᾶγμα. Quid notius quam πρᾶγμαΤΑ ἔχειν et παρέχειν?

Menander in Stobæi *Florilegio* 2, 4. dixisse putatur:

πολλοὺς λογισμοὺς ἢ πονηρίᾳ κυκλοῖ,

sed λογισμοὺς neque cum κυκλοῖ apte coniungitur neque sententiae congruit. Suspicio igitur dedisse poetam:

πολλοὺς ἑΑΙΓμοὺς ἢ πονηρίᾳ κυκλοῖ.

eodem sensu quo apud Platonem est *de Rep.* pag. 405. c. ἱκανὸς πάσας μὲν τροφὰς εἰσφέρειν πάσας δὲ διεξόδους διεξελθὼν ἀπο- τροφῆναι λυγίζμενος ὥς μὴ παρὰσχεῖν δίκας.

Ex oratione Lycurgi Stobæus affert *Floril.* 2, 31. εἴ τις ἀνδρεῖος ὢν ληΐσθαι (scr. λήξασθαι) μᾶλλον ἢ στρατεύεσθαι προαιρεῖται ἢ ἰσχυρὸς ὢν λωποδυτεῖν μᾶλλον ἢ συμβουλεύειν ἢ καλὸς ὢν μοιχεύειν μᾶλλον ἢ γαμεῖν. Bellissima hercle oppositio λωποδυτεῖν μᾶλλον ἢ συμβουλεύειν! Si in συμβουλεύειν apices

litterarum rimaberis, nihil umquam sani extundes. Lacuna stolidè expleta est λωποδυτεῖν μᾶλλον ἢ ***** ΕΙΝ. Supplementum verius ipsa sententia suppedabit. Feret opem Teles *Floril.* 5, 67. pag. 125, 2. Meinek. ἀσθενὴς γέγονας; μὴ ζήτει τὰ τοῦ ἰσχυροῦ φορτία βασάζειν κτέ. Hoc ipsum requiritur: λωποδυτεῖν μᾶλλον ἢ (φορτία βασάζ)ΕΙΝ. Homines de plebecula corpore valido robustoque si frugi essent φορτία βασάζοντες victum quaerebant, si improbi ἐλωποδύτου. Proprie dicuntur οἱ τὰ φορτία βασάζοντες aut τῷ σώματι ἐργάζεσθαι (Xenoph. *Mem.* II. 8, 1) aut ἀπὸ τῶν ὥμων ἀποζῆν apud Nicostratum in Stobæi *Floril.* 74, 62. Stuporem scioli, qui συμβουλεύειν supplevit, noli mirari. Scatet *Florilegium* talibus, veluti 4, 45.

πολλοὺς τοι κόρος ἀνδρας ἀπώλεσεν ἀφραίνοντας.

γινῶναι γὰρ χαλεπὸν ΠΑΤΡΟΝ ὅτ' ἐσθλὰ παρῇ.

recte apud Theognidem est μέτρον. Supererat χαλεπὸν * * ΤΡΟΝ, stipes παῦρον supplevit nihil cogitans.

Librarii error ex bono consilio malum fecit *Floril.* 5. 103. τὸν προσομιλοῦντα τριχῇ διασκοποῦ, ἢ ὡς ἀμείνονα ἢ ὡς ἤττονα ἢ ὡς ἴσον. καὶ εἰ μὲν ἀμείνονα ἀκούειν χρὴ καὶ πείθεσθαι αὐτῷ, εἰ δὲ ἤττονα ἀπειθεῖν, εἰ δὲ ἴσον συμφωνεῖν. Quid multis opus est? Corrige εἰ δὲ ἤττονα Πείθειν, non ἀπειθεῖν.

In Sophoclis fragmento *Floril.* 8, 5.

Ἄρης γὰρ οὐδὲν τῶν κακῶν ΛΟΓίζεται.

Meinek. nondum noverat certam emendationem a Keilio et Coningtono repertam ΛΟΤίζεται. Huius verbi notitiam cum multis aliis soli Hesychio debemus.

Λωτίζειν: ἀπανθίζεισθαι, ἀπολλύειν.

Λώτισμα: οἱ ἐπίλεκτοι.

Ἐκλωτίζεται: ἐξανθίζεται.

Ἐξελώτισεν: ἀπῆνθισεν.

Ἐξε(ι)λώτισεν: ὡς ἐπὶ τοῦ λωτοῦ. ἐξεπῶρθεν.

cf. Nauck. *Tragic. Fragm.* pag. 229.

In fragmento Hieroclis *Floril.* 39, 36. legitur: Φημὶ δεῖν ἀποικονομεῖσθαι πᾶν καὶ πάθος καὶ νόσημα τῆς ἑαυτοῦ ψυχῆς. Sordidum ac plebeium verbum ἀποικονομεῖσθαι non quadrat in

Hieroclis orationem comtam et flosculis poëticis et Platoniciis exornatam δρᾶν ἀθέμιτα dicentis et ἱμείρων ἀδυνάτων et τοῖς λογι-
σμοῖς ἀραρώς et κερδαλέον ἂν εἴη et τοὺς νόμους νεοχμοῦν et τὰ γε
χθιζὰ ταῦτα καὶ πρῶϊζα (ex *Alcibiade* II. pag. 141. D.). Pla-
tonis exemplo dixerat: Φημι δεῖν ἀποδιοπομπεῖσθαι πᾶν
πάθος, de quo verbo omnia quae dici poterant exhaustit, ut
solet, Ruhnken. ad Timaeum.

Deinde in fine loci τὸ μὲν ἔθος ἄγραφός τις — νόμος — ἴσως
δέ που καὶ τοῖς φύσει δίκαιοις ἐγγὺς βάλλων, periit gemmula
Platoni sublecta. Non enim ἐγγὺς βάλλων dixerat sed ἸΚΤΑΡ
βάλλων ex decantato loco de *Rep.* pag. 575. C. τὸ λεγόμενον
οὐδ' Ἰκταρ βάλλει, de quo vid. Ruhnken. ad Tim. V. Ἰκταρ.

Musonio auctore *Floril.* 67, 20. pag. 5, 12. πόλεως ἐκείῃ
τῆς ἑαυτοῦ Φροντιστέον καὶ τῇ πόλει οἶκον περιβλητέον. At ab-
surdum hoc quidem est οἶκον τῇ πόλει περιβάλλειν, sed nullo
negotio res expediri potest. Emenda: ὈΓΚΟΝ περιβλητέον id
est μέγεθος. Saepius confusa vidi οἶκος, ὄγκος et ὄρκος. cf. *Var.*
Lectt. pag. 6 et 194. Fallitur Bentleius in Menandri fragmento
Floril. 123, 2.

οὐ πάποτ' ἐζήλωσα πολυτελεῇ νεκρόν.

εἰς τὸν ἴσον ὄγκον τῷ σφόδρ' ἔρχετ' εὐτελεῖ.

reponens εἰς τὸν ἴσον οἶκον. Ὀγκος, quia est aut μέγας aut
ὀλίγος, aut μείζων aut ἐλάττων, rectissime habet ὁ ἴσος ὄγκος
si quis ex re ampla et lauta post mortem tenuissimo cuique
exaequatus esse dicitur.

Comici incerti in *Floril.* 72, 5. optimum consilium amissa
una literula absonum et ineptum factum est.

ὅστις δὲ τρυφερῶς τὴν γυναῖκα ἄγει λαβὼν

συνεργὸν οὗτος ἀντὶ δεσποίνης ἔχει.

τρυφερῶς ἄγει est ἐφ' τρυφᾶν, molliter et delicate vivere sinit,
quod qui facit uxorem sociam et adiutricem laborum numquam
habebit. Emenda:

ὅστις δ' Ἀτρυφείρως τὴν γυναῖκα ἄγει.

In suavissimo carmine Simonidis 73, 61. editur vs. 6.

τὴν μὲν γελᾷ τε καὶ γέγηθεν ἡμέρην

ἐπαινέσει μιν ξείνος ἐν δόμοις ἰδών·

„οὐκ ἔστιν ἄλλη τῇσδε λωϊῶν γυνή.”

exemta literula scribe: ἐπαινέει μιν ξείνος. Quid dicat hospes admirabundus narrat, non quid dicturus sit.

In fragmento Aristonis 79, 44. οἱ ἄρτι ἐκ φιλοσοφίας πάντα ἐλέγχοντες [καὶ] ἀπὸ τῶν γονέων ἀρχόμενοι πάσχουσιν ὅπερ [καὶ] οἱ νεώνητοι κύνες. Ut tam saepe apud Stobaeum καὶ bis stolidè interpolatum est. Pro ἀρχόμενοι Plato et Attici omnes ἀρξάμενοι dicere solebant. Si isti minuti philosophi initio a parentibus facto omnes redarguebant, quis mirabitur philosophiam vulgo tam male audiisse?

In *Floril* 102, 3. Comicus incertus medicos sic exagitat:

ὅποια δὴ φιλοῦσιν ἱατροὶ λέγειν

τὰ φαῦλα μείζω καὶ τὰ δεινὰ ὑπὲρ φόβον

πυργοῦντες αὐτούς.

nihil est ὑπὲρ φόβον. Recipiendum erat ex Codice B. καὶ τὰ δεινὰ ὑπερφόβον.

Scitum est fragmentum Sophoclis 108, 51.

τέργειν δὲ τὰ κπεσόντα ΚΑΙ θέσθαι πρέπει

σοφὸν κυβευτήν ἀλλὰ μὴ ζένειν τύχην.

sed subest vitium, quod Terentii notus locus indicabit *Adelph.* IV. 7. 22.

εἰ ἢ illud quod maxime opus est iactu non cadit,

illud quod cecidit forte id ARTE ut corrigas.

artis necessaria mentio, quae intercudit, sic revocabitur ut scribas: καὶ εὔ θέσθαι. Tritum est eo sensu εὔ et καλῶς τίθεσθαι. Phot. v. Τὸ παρὸν εὔ ποιεῖν: παροιμία. Πλάτων Γοργίας· καὶ ὡς εἰσκειν ἀνάγκη μοι κατὰ τὸν παλαιὸν λόγον τὸ παρὸν εὔ ποιεῖν (pag. 449. c). Κρατῖνος·

ἄνδρας σοφοὺς χρὴ τὸ παρὸν πρᾶγμα καλῶς εἰς δύνανμιν τίθεσθαι.

In lepido loco Teletis 108, 82. οὐκ ἀηδῶς γὰρ Εὐριπίδης.

τρυφῇ δέ τοι

ἄλλων ἔδεσῶν μηχανὰς θηρεύομεν.

καὶ οὐ μόνον ἔδεσΜΑτων ἀλλὰ καὶ ὁσφραντῶν καὶ ἀκουσῶν. De-

derat οὐ μόνον ἐδεστώων servans Euripidis vocabulum, cui similia δοφραντῶν et ἀκουσῶν addidit.

Lacuna vetus perineptum in modum a sciolo expleta est 113, 17. in Philippidis loco:

οὐ χαλεπὸν ἐστὶ τῷ κακῶς διακειμένῳ
εἰπεῖν τιν' ἑσθίοντα „μὴ κακῶς ἔχε.”

haberet ἐσθίοντα locum si quis non ad calamitosum sed ad famelicum et male esurientem ita diceret. Nunc sententia postulat: εἰπεῖν τιν' ἐτ πρᾶττοντα.

Menecrates Samius 116, 27. non dixit:

γῆρας ἑπιαν μὲν ἀπῆ πᾶς εὐχεται· ἦν δέ ποτ' ἔλθῃ
μέμφεται.

namque ἐπᾶν in tali re prorsus est incongruum. Corrigendum: γῆρας ὅταν μὲν ἀπῆ. Similiter in Senario Tragiei 105, 51.

ἐπᾶν ἐπ' ἄκρον τις τοῦ καλῶς πράσσειν δράμῃ.

ruit metrum. Optime Nauck. ὅταν ἐπ' ἄκρον τις.

Negligenter admodum et vitiose editur 119, 29. Γοργίας ὁ ῥήτωρ ἤδη λίαν γηραιὸς ὑπάρχων ἐρωτηθεὶς ὑπὸ τινος εἰ ἡδέως ἀποθνήσκει, „ἤΚίσα” εἶπεν „ὥσπερ ΔΕ ἐκ σαπρού καὶ βέοντος CTΝοικιδίου ἀσμένΩC ἀπαλλάττομαι.” Emenda: εἰ ἡδέως ἂν ἀποθνήσκει, „ἤΔίσα” εἶπεν „ὥσπερ ΓΑΡ ἐκ σαθροῦ καὶ CΤΡρέοντος Οἰκιδίου ἄσμενOC ἀπαλλάττομαι.”

Addam paucos locos ex Ms. Florentino Johannis Damasceni. In loco Musonii ἐκ τοῦ ὅτι καὶ γυναιξὶ φιλοσοφῆτέον pag. 221, 7. Meinekius edidit: τούτων δὲ ταύτῃ ἐχόντων διὰ τί [πρότερον] τοῖς μὲν ἀνδράσι προσήκοι ἂν ζητεῖν — ὅπως βιώσονται καλῶς, ὅπαρ τὸ φιλοσοφεῖν ἐστὶ, γυναιξὶ δὲ οὐ ΠΡΟΤΕΡΟΝ; ὅτι ἀνδρας μὲν προσήκει ἀγαθοὺς εἶναι, γυναικας δὲ οὐ; Dele prius πρότερον et post pauca scribe: γυναιξὶ δὲ οὐ; πότερον ὅτι ἀνδρας μὲν κτέ. Scriba quum πρότερον scripsisset, πότερον in margine correxerat, quod et ipsum in πρότερον conversum in alienam sedem irrepsit.

Legitur pag. 223. pseudo-Xenophontis Epistola ad Agesi-

laum qui Xenophontem ad sese vocaverat ut cum eo de filii sui educatione consilia conferret. Scribit Xenophon pag. 224, 29: τροφή μὲν οὖν ἔσω σώματος ἥπερ ἐν Λάκκῳσι, ψυχῆς δὲ νέας καὶ ἀρτιφυοῦς λόγοι ὧδ' ἄς ἔχοντες ἀνδρῶν ἐπ' ἀρετῇ τὸν βίον διενηνοχότων. Sic Meinekios: in Codice est ἥπερ ἐν Λάκκῳσι manifestum mendosum, sed quod Meinekios correxit ἐν Λάκκῳσι non est Graecis usitatum ita dicere. Corrige ἥπερ ἐν Λακεδαίμονι. Deinde Codex exhibet λόγοι ὧδ' ἄς ἔχοντες ἀνδρῶν sine sensu. Nihilo melius est quod Meineke substituit ὧδ' ἄς, aut quod Hauptius (Hermes 1874. pag. 255.) coniecit ἄλλ' ἄς ἔχοντες. Neuter cogitavit de vicinis verbis ἀνδρῶν ἐπ' ἀρετῇ τὸν βίον διενηνοχότων. Neque enim praestantium virtute virorum *cantilena* neque *saes* Agesilai filium poterant ad optimas artes informare, ut opinor. Itaque suadente sententia scribendum λόγοι ἐπαινευς (vel ἐγκώμια) ἔχοντες ἀνδρῶν. Excellentium virorum laudes optime iuvenis animum ad virtutem inflammare poterant. Vide nunc quantopere haec sequentibus verbis confirmentur: τὸ δὲ πλέον ἔσω ἐν ἀνδράσι σώφροσιν ἔνθα ὁμοία ὕψεται τε καὶ ἀκούσεται (namque sic legendum pro ὕψεται ἴσα τε ἀκούσεται). *Similia* his, inquit, (principum virorum laudibus) apud eos visurus est et auditurus.

Nunc denique nullo negotio ultima pars Epistolae emendabitur ubi nunc est: κινδυνεύομεν δέ, ὃ Ἀγασίλας, μιμητὰ εἶναι τῶν λεγομένων τε καὶ Δρωμένων, imo vero δρωμένων. Quam saepe δρᾶν et ὀρᾶν inter se confundantur ostendimus in *Var. Lectt.* pag. 448.

Haec habebam quae ad Stobæi *Florilegium* animadverterem. *Eclogas* in aliud tempus reservavi.

VILLOISONI ERROR DE RUHNKENII UXORE

Vir doct. I. Th. Bergman in *Supplementis Annotationis ad vitam Ruhnkenii* pag. 36. ex Villoisoni Epistola haec profert: „La femme de Ruhnkenius était une chanteuse italienne, fort belle,

fort galante, ce qui a donné lieu à des épigrammes sanglantes de Burman second." Villoisonus, qui in quadam Ruhnkenii epistola „*omnium hominum ventosissimus*" appellatur, mirifice omnia miscuit et confudit. Ruhnkenius ut erat elegans formarum spectator nonnumquam formosam cantatricem Italicam, quae non voce tantum quaestum faciebat, hospitio excepit. Haec Burmanus ridere et mordacibus epigrammatis exagitare. Memini me ea vidisse ante hos triginta annos apud virum amplissimum C. I. Wenckebach. In uno erat sic scriptum:

me fecit¹⁾ nox una deum.

¹⁾ Codex Dorvillianus facit.

et alia, quae ad Ruhnkenii furta amatoria spectabant. Villoison, quae maritus luserat uxori imputavit et gravem castamque matronam Leidensem in cantatricem Italicam profligatae pudicitiae convertit.

C. G. C.

LEGES SOLONIS.

Galenus Tom. VIII. pag. 631. reprehendit Chrysippum multa in verborum usu temere novantem sic: νομοθετεῖ μὲν γὰρ ὀνόματα πλείον ἢ Σόλων Ἀθηναῖοι IC ICτᾶν τοῖς ἄξιοι νομίσματα. Emenda: πλείον ἢ Σόλων Ἀθηναίοις τὰν τοῖς ἄξιοι νομίσματα. Male repetitis literis IC natum est ICτᾶν et sic antiqua crasis τὰν in vetere mendo delitescens feliciter evasit.

Ibid. post pauca: (Χρύσιππος) χθὲς καὶ πρῶτως ἦκων ἐκ Κιλικίας — Ἀθηναίοις ὑπὲρ ὀνομάτων ἐπιχειρεῖ νομοθετεῖν. Rescribe χθὲς καὶ πρῶτον, *heri ac nudius tertius*.

C. G. C.

GALENUS.

Tom. VIII. pag. 653. Kühn.

τοῦτο δὲ οὐ λέγειν ἀλλὰ λαλεῖν ἐστίν. εἰ μὲν οὖν βούλει κατὰ τὸν Κωμικόν

λαλεῖν ἄριστος ἀδυνατώτατος λέγειν.

ἕτερος ἂν εἴη λόγος. Scrib. εἰ μὲν οὖν εἴ κατὰ τὸν Κωμικόν.

C. G. C.

INDEX AUCTORUM.

- ARLIANUS I. 222.
AESCHYLUS I. 8. II. 228 sqq.
ANACREONTA II. 418.
ANECDOTA Bekkeri I. 163.
ANTHOLOGIA PALATINA II. 302—346.
APOLLONIUS Lex. Hom. II. 177.
ARISTONICI *περὶ σημειῶν* praefatio reperta I. 27 sqq.
ARISTOPHANES II. 185. 357. 411—423.
ATHENAEUS I. 9. II. 379.
BABRIUS I. 23.
CATULLUS I. 59—61.
CICERO I. 61—71. II. 80—88.
COMICUS incertus I. 142.
CRATERI *ψηφίσματα* I. 97 sqq.
CRATINUS I. 135.
DEMOSTHENES I. 105. 306—312. II. 101.
DINARCHUS I. 119.
DIO CHRYSOSTOMUS I. 71.
DIODORUS SICULUS II. 183.
DIONYSIUS HALICARNASSENSIS II. 401.
DURIS SAMIUS I. 124.
EURIPIDES II. 20. 79. 297—299.
FRONTO I. 91—96. 293—294. II. 226.
FRONTONIS Epistolae Graecae I. 305.
GALENUS I. 332. II. 7. 162. 301. 401. 410. 452.
HERACLIDES PONTICUS I. 17.
HELIODORUS I. 145—169. 313—353.
HERODOTUS I. 141. 387—388. 431. II. 97. 184. 399.
HESIODUS I. 39.
HESYCHIUS I. 46. II. 162.

HOMERUS.

ILIADOS	A.	70. . . .	II. 363.		230	I. 46.
		129	I. 52. II. 190		326	I. 47.
		177	I. 30.		K. 545. . . .	II. 217.
		259	II. 167.		546	II. 194.
		344	II. 394.		A. 39. . . .	II. 216.
		351 I. 13.	II. 189.		214	II. 215.
		404	II. 189.		330	II. 363.
		459	II. 204.		741	II. 363.
		530	II. 216.		776	II. 217.
		574	II. 197.		782	II. 197. 217.
	B.	38. . . .	II. 363.		M. 38. . . .	II. 210.
		213	II. 363.		49	II. 215.
		218	II. 366.		261	II. 204.
		316	II. 216.		N. 47. . . .	II. 197.
		409	II. 363.		115	II. 368.
		422	II. 204.		204	II. 212.
		572	II. 360.		288	I. 38.
		668	II. 360.		315	II. 395.
	A.	161. . . .	I. 13.		355	II. 362.
		327	II. 360.		499	II. 365.
		588	II. 216.		524	II. 210.
	K.	64. . . .	II. 363.		558	II. 216.
		203	II. 208.		L. 116. . . .	II. 359.
		326	II. 363.		118	II. 358.
		497	II. 215.		235	II. 350.
		782	II. 208.		340	II. 205.
		791	II. 351.		489	II. 360.
	Z.	109. . . .	II. 216.		O. 32	II. 365.
		351	II. 363.		49	I. 236.
		479	I. 292.		146	II. 197.
	H.	238. . . .	II. 354.		155	II. 196.
		279	II. 195.		324	II. 356.
		467	II. 359.		635	II. 361.
		472	II. 359.		II. 363. . . .	II. 356.
	Θ.	199. . . .	II. 216.		522	II. 212.
		215	II. 208.		545	II. 203.
		325	II. 204.		P. 213. . . .	II. 352.
		406	II. 365.		278	II. 216.
		448	II. 217.		402	II. 363.
		455	II. 218.		647	II. 205.
		526	II. 349.		Σ. 106. . . .	II. 215.
	I.	73. . . .	II. 351.		270	II. 358.
		226	I. 47.		287	II. 210.

385	I. 235.	290	II. 395.
404	II. 363.	314	II. 216.
424	I. 235.	4. 33. . . .	II. 358.
T. 115. . . .	II. 363.	450	II. 358.
218	II. 173.	189. . . .	II. 363.
Y. 218. . . .	II. 359.	200	II. 359.
466	II. 363.	206	II. 364.
Φ. 126. . . .	II. 353.	348	II. 365.
238	II. 356.	400	II. 359.
269	II. 356.	419	II. 212.
295	II. 209.	102. . . .	II. 356.
474	I. 236.	240	II. 212.
614	II. 356.	116. . . .	I. 12.
X. 216. . . .	II. 194.	220	I. 13.
280	II. 364.	275	I. 36. II.
448	II. 216.		353.
Ψ. 320. . . .	II. 214.	298	II. 360.
739	II. 348.	429—434	I. 15.
Ω. 88. . . .	I. 236.	454—456	I. 15.
154	II. 203.	461	I. 15.
329	I. 45.	502	I. 15.
337	II. 204.	510	I. 52.
662	II. 210.	519	I. 35.
ODYSSEAE α. 52. . . .	I. 36. II.	15. . . .	I. 16.
	353.	54	I. 49.
88	I. 51.	73	II. 357.
112	I. 35.	117	II. 212.
176	II. 365.	196	I. 49.
204	II. 204.	383	II. 400.
254	I. 36. II.	123. . . .	I. 16.
	353.	158	I. 18.
278	II. 177.	173	I. 18.
β. 17. . . .	II. 363.	230	II. 356.
108	II. 363.	40. . . .	II. 213.
122	II. 363.	162—164	I. 19.
379	II. 212.	179	I. 20.
γ. 10. . . .	I. 35.	306	II. 216.
226	I. 16.	395	II. 213.
246	II. 351.	438	II. 213.
472	II. 358.	504—506	I. 22.
δ. 523. . . .	II. 358.	24—26	I. 24.
39. . . .	I. 52.	157	I. 25.
206	II. 364.	204	I. 25.
243	II. 367.	248	I. 25.
260	II. 357.	432	I. 25.

π. 28. . . . II. 205.		364	II. 349.
44	II. 357.	φ. 97. . . .	II. 398.
130	I. 50.	112	II. 365.
236	II. 365.	127	II. 398.
305	I. 34.	336	II. 365.
ρ. 52. . . . I. 51.		χ. 56. . . .	II. 368.
317	II. 363.	234	II. 365.
595	II. 356.	318	II. 213.
σ. 184. . . . I. 35.		ψ. 220. . . .	II. 363.
τ. 121. . . . I. 56.		ω. 144. . . .	II. 363.
υ. 24. . . . II. 215.		199	II. 360.

HORATIUS I. 424—427.

IAMBlichI λόγος προτρεπτικός II. 261—282.

IULIANUS II. 27. 346.

IUVENALIS I. 395—412.

LIBANIUS II. 402—410.

LUCILIUS I. 237—292.

LUCIANUS II. 428.

LYSIAS II. 391.

MENANDER I. 353. 359.

NUMENIUS II. 7.

PAULUS APOSTOLUS ad Rom. II. 160.

PHILODEMUS περί κακίων II. 28—33.

PHILOSTRATUS I. 211—232.

PLATO II. 103. 219. 245—261. 370.

Alcibiad. I. II. 369—385.

Gorgias II. 113—161.

Menezenus II. 241—245.

de Rep. I. 9.

PLATONIS Codex Paris. A. I. 9. 57.

PLUTARCHI *Vitae* I. 128—142. 204.

PLUTARCHI *Moralia* I. 354—386.

POLYBIUS II. 73—79.

PORPHYRIUS I. 17.

PROPERTIUS I. 427—431.

SCHOLIAST. AD EURIPID. II. 297.

SCHOLIA AD ODYSSEAM I. 1—58.

SCHOLIAST. PLATONIS I. 353. 431. II. 83. 282. 385.

SOPHOCLES I. 127. 312. II. 222.

STOBÆI Florilegium II. 89—112. 424—451.

SUIDAS I. 138. 142. 204. 386. 394.

SYMMACHUS II. 222.

THEMISTIUS II. 1—7.

THEOPHRASTI Χαρακτήρες. II. 34—72.

TRUCYDIDES.

I.	7.	I.	72.		97.	I.	393.		12.	II.	22.
	10.	I.	72.		101.	I.	393.		13.	II.	23.
	18.	I.	73.		102.	II.	284.		14.	I.	85.
	25.	I.	73.	II. 283.	III.	2.	I. 393.		18.	I.	85. II. 23.
	40.	II.	283.			3.	I. 80.		19.	I.	85.
	44.	I.	73.			11.	I. 393.		20.	II.	24.
	47.	I.	73.			12.	I. 393.		25.	II.	24.
	56.	I.	73.			13.	II. 8.		27.	II.	24.
	73.	I.	73.			15.	I. 394.		28.	II.	24.
	74.	I.	73.			21.	I. 394.		32.	I.	85. II. 24.
	86.	I.	73.			22.	I. 81.		33.	II.	24.
	87.	I.	74.			31.	I. 394.		41.	I.	86.
	90.	I.	74.			38.	II. 8.		51.	II.	25.
	100.	I.	74.			39.	I. 81. II. 9.		55.	I.	86.
	102.	I.	74.			40.	I. 81. II. 8.		56.	I.	86.
	114.	I.	75.			42.	II. 10.		57.	I.	390.
	115.	I.	75.			43.	I. 81. II. 11.		60.	I.	86. II. 25.
	116.	I.	75.			44.	II. 11.		61.	II.	25.
	120.	I.	75.			45.	II. 11. II. 284.		63.	I.	87. II. 25.
	132.	I.	75.			47.	II. 12.		68.	I.	87. II. 25.
	142.	I.	77.			49.	II. 12.		69.	I.	87.
II.	3.	I.	77.	I. 390.		51.	II. 13.		73.	I.	88.
	4.	I.	390.			52.	II. 13.		75.	I.	89.
	10.	I.	78.	I. 390.		53.	II. 13.		80.	I.	89.
	11.	I.	390.			55.	II. 14.		85.	I.	89.
	13.	I.	390.			56.	I. 81. II. 14.		86.	I.	90. II. 25.
	15.	I.	78.	I. 390.		58.	I. 81.		87.	I.	90. II. 25.
	21.	I.	390.			59.	I. 81. II. 15.		92.	I.	90. II. 26.
	26.	I.	390.			62.	I. 82.		93.	II.	26.
	29.	I.	390.			63.	II. 15.		98.	II.	26.
	35.	I.	390.			64.	II. 15. 16.		102.	II.	26. II. 284.
	36.	I.	78.			66.	II. 16.		106.	I.	90.
	37.			I. 390.		67.	II. 16.		108.	I.	90.
	39.	I.	78.	I. 390.		68.	II. 16.		110.	I.	170.
	40.	I.	78.	I. 390.		69.	II. 16.		126.	I.	170. II. 285.
	41.	I.	79.	I. 390.		80.	II. 17.	V.	1.	II.	285.
	42.	I.	390.			81.	II. 17.		3.	II.	285.
	43.	I.	391.			82.	I. 83. II. 17.		4.	II.	285.
	49.	I.	79.	I. 391.		85.	II. 18.		7.	II.	285.
	50.	I.	391.			89.	II. 18.		8.	II.	286.
	51.	I.	391.			92.	II. 18.		9.	II.	286.
	52.	I.	391.			95.	II. 20.		10.	II.	288.
	54.	I.	391.			97.	I. 88.		13.	I.	171.
	61.	I.	79.			98.	I. 84. II. 20.		14.	I.	171.
	62.	I.	79.			113.	II. 20.		15.	II.	288.
	64.	I.	392.			115.	I. 84.		16.	I.	171.
	65.	I.	79. II. 284.			116.	II. 20.		17.	II.	288.
	68.	I.	80.		IV.	4.	II. 20.		18.	II.	289.
	75.	I.	80.			6.	I. 84.		19.	II.	289.
	76.	I.	392.			8.	I. 84.		20.	I.	388. II. 289.
	87.	I.	392.			9.	II. 21.		21.	II.	289.
	89.	I.	392. II. 284.			10.	II. 22.		22.	II.	289.
	92.	I.	80.			11.	I. 84. II. 22.		26.	II.	289.

29. II. 290.	102. II. 295.	77. I. 173.
32. II. 290.	103. II. 295.	83. I. 173.
33. II. 290.	105. II. 296.	85. I. 173.
36. II. 290.	108. II. 296.	86. I. 173.
38. II. 291.	111. I. 171. II. 296.	91. I. 174.
47. II. 253.	112. II. 297.	93. I. 174.
59. II. 291.	116. II. 297.	94. I. 174.
60. II. 291.	VI. 1. II. 386.	96. I. 174.
61. II. 291.	2. II. 386.	97. I. 174.
63. II. 291.	4. II. 387.	99. I. 174.
65. II. 291.	6. II. 387.	VII. 28. I. 175.
66. II. 292.	9. II. 387.	34. I. 175.
68. II. 292.	10. II. 388.	40. I. 175.
69. II. 292.	11. II. 388.	42. I. 176.
71. II. 292.	12. II. 389.	47. I. 176.
72. II. 293.	14. II. 391.	49. I. 176.
77. II. 294.	16. I. 171. II. 391.	50. I. 177.
79. II. 294.	17. I. 388.	51. I. 177.
83. II. 294.	22. I. 388.	53. I. 178.
89. II. 294.	34. I. 172.	60. I. 178.
90. II. 294.	49. I. 172.	65. I. 179.
91. II. 295.	54. I. 172.	66. I. 179.
97. II. 295.	56. I. 172.	70. I. 179.
99. II. 295.	58. I. 172.	71. I. 179.

VALERIUS MAXIMUS I. 295—305.

VERGILIUS I. 412—424.

XENOPHON περί πόρων II. 299—301.

Cyropaed. II. 105.

INDEX LATINUS.

- Accusativus duplex in τὸν δ' ἔβλαψε φρένας et sim. I. 20.
AELIANI ineptiae I. 221. II. 187.
Alcibiades Prior non est PLATONIS II. 369.
Alcibiadis aetas II. 372.
Anthemocriti monumentum I. 116.
Antiatticista a Phrynicho notatus I. 41.
Aristides in exilio mortuus I. 105.
ARISTONICI περὶ σημείων praefatio reperta I. 27 sqq.
ATHENAEI maledicentia I. 138.
CALLIMACHI versiculus I. 366.
CRATERRI ψηφίσματα apud PLUTARCHUM latentia I. 105 sqq.
Dualium formae in — την non in — τον exeuntes II. 217,
Dualium usus perfrequens apud Homerum II. 219.
Etymologiae absurdae II. 176.
FRONTO scriptor ineptus I. 294.
HOMERUS Athenis oriundus II. 219.
Ithyphallicum carmen apud DURIDEM SAMIUM I. 124.
Nerviorum et *nervorum* confusa I. 71.
Olympici Iovis templum Athenis ab Hadriano dedicatum I. 215.
Periclis memorabile ψήφισμα I. 112.
PHILOSTRATI ineptiae in dicendo I. 215. et in narrandis fabulis I. 223.
PLATONIS Codex Parisinus A. I. 9.
PLATONIS Codices antiqui multis mendis depravati II. 278.
PORPHYRII Homerica I. 17.
Scholia ad Platonem a Christiano scripta II. 88.
Scholia Victoriana ad Iliadem I. 234.
STOBAEI *Florilegium* scatet lacunis stolide expletis II. 94.
THEMISTII flagitiosa adulatio II. 1.
Traianus Graece sciebat I. 225.
Versus ab editoribus ficti I. 359.
ZENODOTI ὁβελός I. 30.
ZENODOTI scripturae apud Homerum II. 189.

INDEX GRAECUS.

A.

- α = πρῶτος vel πρῶτον excidit I. 218.
 ἀγ—ἐγ confusa I. 23.
 α—ευ II. 112. 266. 267. 272.
 ἀγανακτεῖσθαι pro ἀγανακτεῖν barbarum II. 428.
 ἔδει—ἔδει II. 297.
 ἀδίκιον ὄνομα δίκης I. 119.
 ἀεί—δεῖ II. 108. 260.
 ἀείφουρον II. 445.
 ἀπτερύειν = ἀνέλκειν II. 204.
 Ἀθηνᾶ κρείττων, Ἡρακλῆς κάρρων et sim. II. 48.
 αἰδοῖοισιν ἔδωκα I. 26. II. 169.
 ἀκμήν = ἔτι II. 433.
 Ἀλκμέων, Ἀλκμάων, Ἀλκμάν I. 25.
 —άλλω (verbain) —έλλω, —ίλλω et —ύλλω II. 112.
 ἀλοῦσαι—ἔδουσαι I. 214.
 ἀλφάνειν = εὐρίσκειν II. 185.
 ἀλφεσίβοιαι virgines a patre venditae II. 181.
 ἄμα—ἀλλά I. 43.
 ἀμές—ἄμμες. I. 365.
 ἀμουγέπου et sim. II. 385.
 ἄν cum futuro soloeicum II. 246.
 ἄν et κε cum coniunctivo pro futuro II. 219.
 ἀναιδῶν—ἰνάνδρων II. 102.
 ἀνακύφομαι non ἀνακύψω II. 256.
 ἀνεπιμώμητον vitiosum I. 16.
 ἀναβαίνειν, ἀναπλεῖν, ἀνάγειν εἰς Τροίαν I. 44.
 ἀνίσμηνος I. 386.
 ἀντιβολεῖν—ἦντεβόλει et sim. II. 412.
 ἀπατιμᾶν apud Homerum vitiosum II. 368.
 ἀπολαύει—ἀπόλλυσι I. 305.
 ἀπολαύειν—ἀπόλλυσιν II. 270.
 ἀπορήτον—ἀπόρρητον II. 149.
 Ἀραδίοις—Ἀραβίοις II. 407.
 Ἀρίταρχος—Ἀρίων—ἀριθμός I. 51.
 ἀσπάσιος—ἀσπασίως. II. 358.
 ἄττα—αὐτά II. 136.
 Ἀτρεΐδα—Ἀτρεΐδαις, Ἀδραεΐδα II. 409.
 ἀτρυφῆρος II. 448.
 Ἀττικά γράμματα et Ἰωνικά I. 36. 105. II. 352 sqq.
 αὐδά—ὦδά II. 110.
 αὐτῆς (τῆς) ὁδοῦ II. 38.
 αὐτοέλληνες II. 245.
 ἀχθέσομαι—ἀχθεσθήσομαι II. 68.
 ἀχθομαί τινα τρατηγούντα et ἥδομαι, χαίρω et sim. I. 234.

B.

- β—κ—η I. 8.
 βαδύ—βαθύ II. 282.
 βάθιον—μάλιον II. 110.
 βιάζεσθαι per vim stuprare II. 260.
 βιούν male pro ζῆν II. 100.
 βλῆσ non βλεῖο I. 38.
 ΒΛΟCΩΝ—ΒΑΘΕΩΝ I. 431.
 βόθρον—βάραθρον II. 433.
 βοῦν—βῶν (BON) II. 354.
 βοῦς ἐπὶ γλώσση I. 213.

Γ.

- γε inepte insertum II. 417. 423.
 γε male omissum II. 423.
 γυναικες—αἴγες, κύνες, γλαῦκες
 II. 64.

Δ.

- δαδὶ καὶ σκίλλῃ lustrare II. 50.
 δαμόω, δαμᾶ futurum II. 395.
 δέον—δέ I. 2.
 δεῖγμα—διάzeugμα II. 56.
 δεκάζειν—δικάζειν II. 61.
 δεκάτη προτέρα et ὑτέρα I. 123.
 δέος, δέδια et sim. II. 206.
 δῆν II. 205.
 δι—ἐξ I. 104. II. 263.
 δι—διεξ II. 11.
 δίψα—ιδίψ II. 259.
 διανοεῖσθαι cum futuro II. 380.
 διατραγεῖν—διαφαγεῖν II. 51.
 δίγαμμα Aeolicum II. 201 sqq.
 διδῆμι = δέω. δίδεν. διδέντων. δι-
 δέασι I. 49.
 δικασική—δικαιοσύνη II. 278.
 δμῶαι non δμῶαι I. 56.
 δολίος—δόμος I. 5.
 δοῦλοι—δῆλοι I. 24.
 δρᾶν—δρᾶν II. 451.
 δύσαντο—δύσαντο II. 348.

Ε.

- ἐγείρει—ἀείρει II. 94.

- ἐδῆδεται—ἐδῆδοται II. 368.
 ἔδνα II. 177.
 ἐφφαδεν II. 205.
 ἐφάλην, φελεγμένος II. 208.
 ἔζων—ἐξόν II. 409.
 ἐθῶν—θεῶν II. 91.
 εἰ cum coniunctivo in consu-
 lendo I. 323.
 εἰδῆ—φιδῆ II. 365.
 εἶπον, εἶπας, ἤνεγκον, ἤνεγκας
 et sim. II. 419.
 εἴσομαι = εἶμι I. 45.
 ἐξάγεται—διάγεται II. 103.
 ἐκατόν—ἑκασον II. 105.
 ἐκθανεῖν = λιποψυχῆσαι I. 381.
 ἐκκωφοῦν non ἐκκωφεῖν II. 416.
 ἐλέλιχθεν—ἐτέλιχθεν et sim. II.
 215.
 ἐμμελετᾶν τινὶ et sim. II. 377.
 ἐνεπιδείκνυσθαι et sim. II. 39.
 ἐν μειρακίῳ ἀποθανεῖν et sim. I.
 220.
 ἐννοούμενος—ἐνηθούμενος I. 359.
 ἐνοικοροεῖν vitiosum II. 358.
 ἐντανύειν futurum II. 398.
 ἐντός τινος = ἐμπειρος I. 18.
 ἐνωθῆναι—ἐν ἀθηνᾶι I. 4.
 ἐξ ἀνθρώπων (τὰ) κακὰ et sim. I.
 352.
 ἐπαιτεῖν—ἀπαιτεῖν I. 6.
 ἐπειγε—ἐπαγε I. 216. 393.
 ἐπήνεκα—ἐπήνεγκα I. 9.
 ἐπαμμένος praeditus II. 432.
 ἐπεισοδιώδης II. 262.
 ἐπείσομαι—ἐπελεύσομαι I. 50.
 ἐπισκοποῦμαι viso aegrotantem
 II. 29.
 ἐπισκοποῦμαι—ἐπισκέπτομαι II.
 29.
 ἐπίτευγμα—ἐπίταγμα II. 111.
 ἐργάζεσθαι χρήματα II. 250.
 ἐρύω futurum II. 393. 397.
 ἐσιᾶν—ἐσιν ἄν II. 407.
 ἐσιᾶσθαι—αἰτιᾶσθαι II. 407.

εὖ παθόντα—εὐπαθοῦντα I. 6.
εὐπλοήσει—οὐ πλοῖσει I. 19.

Z.

ζῶον non ζῶον II. 199.

H.

ἤδη vitiose pro ῥῆδει II. 362.
ἤθεος (ὁ) βίος νῖτα caelestis II. 426.
ἤνετο—ἤνυτο II. 367.
ἠπόρει—ἐποίει II. 160.

Θ.

θανατᾶν—θάνατον I. 217.
θητικωτέρων—νοητικωτέρων II. 432.
Θριάσαι (αι) πύλαι postea τὸ
Δίπυλον I. 116.
θρόνον—θρον II. 408.
θρόνοις—φρόνοις II. 403.
θυσίας—οὐσίας I. 316.

I.

I adscriptum II. 199.
ἰδιοβουλέειν—non—εὐεῖν II. 97.
ἱκταρ = ἐγγύς II. 448.
ἱρος—ιερός II. 408.
ἰσοπονεῖν I. 1.
ἰσοπονία—σιτοπονία II. 436.
Ἰταλίαν—Γαλιλαίαν II. 404.

K.

K—IC I. 21.
καβολκή—καβολική I. 3.
καί interpolatum II. 90. 97. 449.
κακῶς—ἐτέρως II. 262.
καλλισπεῖν—κάλλιον εἰπεῖν II. 401.
καμέτην non κάμετον et sim. II.
217.
κᾶν ὅς γνῶνι proverbium II. 9.
κατά—μετά I. 14. 313.
καταλλαγὴ II. 71.
καταθεῖν—καταμαθεῖν II. 263.
κατιέναι—ἀνιέναι I. 45.
κατιέναι—κατατεῖναι I. 382.

κετιδέω = εἶσομαι et sim. II. 401.
κεφαλῆν—κόμην II. 391.
κηδεμονικῶς I. 128.
κλῖμα—κλίμα et sim. I. 57.
κνήσαις—κινήσαις II. 441.
—κοπεῖν (verba in) I. 130.
κορέω non κορέσω II. 399.
κρεάγραι—κράγγαι II. 272.
κρήγυος II. 371.
κυ—ην I. 8.
κυνοκέφαλλος vitiosum II. 417.
κύριε (Κῆ)—πέντε καὶ εἴκοσι I.
432.
κυριώτερον—κώτερον II. 383.

Λ.

λαχεῖν—λαβεῖν II. 60.
λέγειν—λαλεῖν II. 443. 452.
Λευκὸν Οἶον, Λευκονοεὺς I. 122.
λιμηρὰ Ἐπίδαυρος I. 140.
λιτά—αἶψα I. 394.
λοιμός—λογισμός II. 404.
λωτίζομαι II. 446.

M.

μαψυλάκας II. 261.
μέγα φρονεῖν—μεγαλοφρονεῖν II.
374.
μεθῆκε—μετέθηκε I. 213.
μείλια II. 177.
μεταβλατικός—βατικός—βλασι-
κός II. 103.
μεταθεῖν—μεταμαθεῖν, μεταθεῖναι
II. 263. 427.
μεταλαβεῖν—μεταβαλεῖν II. 383.
μεταχαρακτηρίζειν I. 17. II. 352.
μετεωροκόπος non μετεωροσκόπος
I. 117.
μετεωρολέσχει I. 117.
μετεωροσοφίαι II. 410.
μηλόβοτον ἀνεῖναι non ἀφεῖναι
I. 136.
μήπωγε constanter in ellipsi II.
412.

μικρός — μικρός II. 439.
μόνιμος — νόμιμος I. 389.
μονομάχους — μονάρχους II. 7.

N.

ναίειν — ἀρκεῖν II. 111.
νῆν. ἔννη. νῆ. νῶσα I. 39.
νητική non νησική I. 41.
νῶϊ, νῶ II. 188.
νῶ (έν) ἔχειν cum futuro II. 380.

Ξ.

ξύμφῦναι — ξύμφυσῆσαι II. 260.

O.

ὄγκος — οἶκος II. 448.
ὄκα — ὄκκα II. 89.
ὀλοῦζω u producto et sim. II. 419.
Ὀμηρος — ὄμως I. 51.
ὀμνύναι — ἔμμεναι II. 99.
—ον (compendium syllabae) I.
2. II. 104. 109. 406. 408.
ὀ (ὄνομα) excidit I. 2.
ὀρτυγοκόπος II. 379.
ὀσμαὶ οὐ κατοχαί II. 29.
οὐ — οὗτος I. 3.
οὐλῶν — οὐδῶν II. 406.
οὐρανοῦ κληροῦχοι (Christiani) II.
οὗς — οὗς II. 409. [403.
οὐχ ὅπως — οὐχ ὁμοίως II. 249.

Π.

παρά male pro ὑπό II. 425.
παραδειπνηθῆναι coenam perdi-
disse II. 33.
παραχεῖν — παρέχειν I. 344.
παρεγγραφήναι irreperere in civi-
tatem II. 63.
παρεῖκειν — παρήκειν II. 435.
παρ' οἶνον — πάροιον II. 415.
πᾶς ἀνὴρ non ἅπας II. 263.
πεδίον — παιδείαν II. 410.
πεπάσσομαι = κεκτῆσομαι II. 432.
περίαπτα II. 133.

περὶ κάτω σρέφειν et sim. II. 281.
Πηνελέω non Πηνελέιο II. 360.
πιθέσθαι — πείθεσθαι et πιθῶν pro
πείσας II. 135. 142.
πλεῖν ἢ varie corruptum II. 241.
πολέμων (οἱ ἐκ τῶν) I. 210.
πόλις de insula I. 234.
πομπεῖον — παλλάδιον I. 384.
πόρδαλις, παρδαλή I. 43.
ποτοπτίλλω ex ὀπτίλος II. 112.
προτεῖναι — προθεῖναι I. 81.

Σ.

σαθρός — σαπρός II. 101. 450.
σάου — σάω II. 256.
συμπεριφορά I. 129.
σύ — σοί II. 241.
συνοκωχότε non συνοχωκότε II. 366
σφεῖς — σφᾶς I. 392. II. 257. 291.
σφῶϊ, σφῶ II. 188.

Τ.

τάγαθόν — τάγαθά II. 92.
τέτρυμαι — τετρύχωμαι II. 436.
τί ἀλφάνει; = τί εὐρίσκει; II. 185.
τίθημι, τιθεῖς et sim. II. 220.
τί ὀνομάζεις; et τίνα II. 117.
τί παθών I. 218.
τι in δοκούντων εἶναι τι, et οὐδέν
II. 159. 276.
τί ποιῶμεν; et sim. II. 381.
τριήρης τεττάρων — τριῖ ἢ τέτταρα
τῶν I. 227.
τρις εἰς κόλπον πτύσαι II. 51.
Τρωαί non Τρωαί I. 53.
Τρωήν — Τροίην I. 52. II. 190.
Τρώϊος Τρωός et sim. I. 55.
τυῖδε Boeoticum II. 414.
Τύλος — Πύλος I. 431.
Τυνδάρεω non Τυνδαρέου II. 360.
τύπτειν, πατάξει II. 161.
Τυρρηνοί — τύραννοι II. 266.
τύχη — ψυχή II. 262.

